Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

HOMERI ODYSSEA

GRÆCE ET LATINE.

EDIDIT,

ANNOTATIONESQUE,

EX NOTIS NONNULLIS MANUSCRIPTIS

A SAMUELE CLARKE, S.T.P.

RELICTIS,

PARTIM COLLECTAS, ADJECIT

SAMUEL CLARKE, S.R.S.

EDITIO QUINTA.

Τὴν Ὀδύσσειαν, καλὸν ἀνθρωπίνου βίου κάτοπτρον.
Alcidamas, apud Arist. Rhet. l. 3. c. 3.

TOM. I.

LONDINI:

IMPENSIS J. CUTHELL; J. NUNN; LAW & WHITTAKER; LONGMAN & SOC.; LACKINGTON & SOC.; ROBERTI SCHOLEY; J. MAWMAN; BALDWIN, CRADOCK & JOY; R. WILLIAMS; G. COWIE & SOC.:—EDINBURGI, BELL & BRADFUTE; DOIG & STIRLING;—ET EBORACI, WILSON & FIL.

MDCCCXV.

KE 30459
Gh 62.592

Harvard College Library
May 2[illegible], 1900
Gift of
The J. C. Ayer Co.

E Prelo Academico Editorial.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α'

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Α'.

ΘΕΩΝ ἀγορὰ γίνεται περὶ τοῦ τὸν Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην πεμφθῆναι ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς νήσου· μετὰ ἣν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς Ἰθάκην παραγίνεται πρὸς Τηλέμαχον, ὁμοιωθεῖσα Μέντῃ βασιλεῖ Ταφίων. Γενομένης δὲ ὁμιλίας, παραινέσασα ἡ Ἀθηνᾶ Τηλεμάχῳ παραγενέσθαι, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ζήτησιν, εἰς Πύλον μὲν, πρὸς Νέστορα, εἰς Σπάρτην δὲ, πρὸς Μενέλαον, ἀπαίρει, ὕμφασιν δοῦσα, ὡς Θεὸς ἦν. Καὶ τῶν μνηστήρων γίνεται εὐωχία.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγορά· Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον· Μνηστήρων εὐωχία.

Ἄλλως.

Ἄλφα, Θεῶν ἀγορὴ, Ὀδυσσεὺς Παλλὰς Ἀθήνη.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε·
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω·

VIRUM die mihi, Musa, versutum, qui valdè multùm
Errevit, postquàm Trojæ sacram urbem evertit;
Multorumque hominum vidit urbes, et mores cognovit:

Ver. 1. Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα.]

Arma, virumque cano——, Æn. I, 1.

Dic mihi, Musa, virum, captæ post mœnia Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit, et urbes.
Horat. Ars. Poetic. 141.

——Ulixen,
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbes
Et mores hominum inspexit, latumque per æquor
Dum sibi, dum sociis reditum parat, æpera multa
Pertulit, adversis rerum immersabilis undis. *Id. Epist. Lib.* I. ii. 18.

Ἐν δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἥττων διῃρημένοι ἐστὶ τοῦ λόγου, ἵνα προϊδωσι περὶ οὗ ἡ λόγος, καὶ μὴ πρόμενται ἡ διάνοια· τὸ γὰρ ἀόριστον πλανᾷ. Ὁ δὴν οὖν ἔστιν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρχὴν, σταδὶ ἰχθύσιον ἀπολουθεῖν τῷ λόγῳ. Διὰ τοῦτο,——"Ἀνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα." *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 14. Ὁ δ' Ὅμηρος ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἴσως παλῶς εἴληφεν, ἵνα

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων· 5

Plurimos autem ille in mari passus est dolores suo in animo,
Magnà-curà-servans suamque animam et reditum sociorum: 5

διὰ τέχνην, ἢ διὰ φύσιν. Ὀδύσσειαν γὰρ πᾶσιν οὐκ ἰσοίσειν ἅπαντα ὅσα αὐτῇ συνίζη, οἷον πληγῆναι μὲν ἐν τῇ Παρνασσῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῇ ἀγιερμῷ· ὧν εὐδὲν, Σατίρου γινομένου, ἀναγκαῖον ἦν. ἢ εἰδὸς Σάτιρον γενέσθαι ἀλλὰ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν Ὀδύσσειαν, συνίστησεν. *Id. Poetic. cap.* 8. Σημειωσαι δὲ ὅτι σωστῷ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως ἐξ ἀρχῆς ὄνομα ὁ Ποιητὴς, ἐξαίρων αὐτὸν σημοῖς ἰκανοῖς τοῖς καὶ ἀγκωμίοις, καὶ ἀναρτῶν τὸν ἀπροσπτὴν. *Eustath.* De toto porrò *Odysseæ* poemate ita *Longinus*: Διὰτι δ' ὅμως, inquit, ["Ομηρος διὰ τῆς Ὀδυσσείας ——— ὅτι μεγάλης φύσεως ὑποφερομένης ἤδη ἰδίαν ἔστιν ἡ γήρᾳ τὸ φιλόμυθον. Δῆλος γὰρ ἐν πολλοῖς τι ἄλλοις συντείνας ταύτῃ δευτέραν τὴν ὑστέρησιν, ἀτὰρ δὴ κἀν τοῦ λείψανα τῶν Ἰλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς Ὀδυσσείας, ὡς ἐπεισόδιά τινα τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, περιτιτυφίζειν, καὶ νὴ Δί' ἐν τοῦ τὰς ὁλοφύρσεις, καὶ τοὺς οἴκτους, ὡς πάλαι που προεγνωσμένους τοῖς ἥρωσιν, ἐνταῦθα προσαποδίδοναι. Οὐ γὰρ ἄλλο, ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογός ἐστιν ἡ Ὀδύσσεια.— Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας εἶμαι, τῆς μὲν Ἰλιάδος γραφομένης ἐν ἀκμῇ πνεύματος, ὅλον τὸ σωμάτιον δραματικὸν ὑπεστήσατο καὶ ἐναγώνιον τῆς δὲ Ὀδύσσειας τὸ πλεῖον διηγηματικὸν, ἅτε ἴδιον γήρως. Ὅθεν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ παρεικάσαι τις ἂν κατάδυσιν τὸν Ὅμηρον ἡλίῳ, οὐ δίχα τῆς σφοδρότητος παραμίτιν τὸ μεγίθος. Οὐ γὰρ ἔστι τοῖς Ἰλιακοῖς ἐκείνοις ποιήμασιν ἴσον ἐνταῦθα σώζει τὸν τόνον, οὐδ' ἐξομαλισμένα τὰ ὕψη, καὶ ἐζήμασα μηδαμοῦ λαμβάνοντα, οὐδὲ τὴν πρέπουσαν ὁμοίαν τῶν ἐναλλὰξ παθῶν, οὐ τὸ ἀγχίστροφον, καὶ πολυτροπὸν, καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀληθείας φαντασίαις κατασκευασμένον· ἀλλ', οἷον ὑποχωρεῖν τοῖς ἐαυτὸν ὠκεανοῦ, καὶ περὶ τὰ ἴδια τέρματ' ἐρημουμένου, τὸ λοιπὸν φαίνεται τοῦ μιγέθους ἀμπώτιδις, πάν τοῖς μυθώδεσι καὶ ἀστίστοις πλανοῖς λίγων δι ταῦτ' οὐκ ἐπιλίμπανε τῶν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ χειμάνων, καὶ τῶν περὶ τὸν Κύκλωπα καὶ τινων ἄλλων, ἀλλὰ γήρας διηγοῦμαι, γῆρας δ' ὅμως Ὁμήρου. Πᾶν ἐν ἅπασι τούτοις ἐξῆς τ ὑ πραπτικοῦ κρατεῖ τὸ μυθικόν. *De Sublimitate.* § 9. E contrario contendit Dna. *Dacier*, in præfatione ad *Odysseam*, hoc non Poetæ ingenio deficienti, sed rei utique ipsius diversitati tribuendum: *Homerumque*, etiam si *Odysseam* priorem, *Iliadem* posteriorem composuisset: utramque tamen eandem, ac nunc habemus, compositurum fuisse. Similiter et *Dupontus*: "Par," inquit, "in utro-"que opere vis et vigor et splendor inge-"nii." *Præfat. in Gnomologiam Homericam.* Ac quamvis fatendum quidem in *Iliade*, cujus materia grandior, stylum multò magis sublimem esse quàm in *Odysseâ*, ubi materia plerumque tenuior; notandum tamen et in Odysseâ omnia ubique tam aptè et vividè depicta esse, ut dubitari possit annon arti potiùs quàm ingenii defectui ascribenda sit ista diversitas. *Homerum* enim "nemo (ut "rectè observavit *Quinctilianus lib.* X. *cap.* 1.) in *Magnis* sublimitate, in *Parvis* pro-"prietate superaverit."

Ibid. —— πολύτροπον.] Ἐπὶ πολλὰ τρέποντα τὴν διάνοιαν, συνετὸν, ἢ πολλῶν ἴμπειρον τρόπων. *Schol.* "Ut ille vir heroïci spiri-"tus et *polytropus* ab Homero dictus, *i. e.* "multifariâ ingenii dote, multiplici morum "cognitione, versatilique solertiâ prædituς." *Budæus de Asse, lib.* V. Αὐτόν γε μὴν τὸν Ὀδυσσέα οὐκ ἐρᾷς, ὡς παντοίαις συμφοραῖς ἀντιτυχόμενος ἀρίστη, σώζει καὶ τὸ δι' ἐπῶν Σάρος; Τοῦτο αὐτῷ τὸ ἐν Κίρκης Μῶλυ, τοῦτο τὸ ἐν Θαλάττῃ κρήδεμνον, τοῦτο τῶν Πολυφήμου χειρῶν τὸν ἄνδρα ἐξάγει, τοῦτο ἐξ ᾅδου ἀνάγει, τοῦτο σηγνύει σχιδίαν, τοῦτο πείθει Ἀλκίνουν, τοῦτο ἀνίκητα βαλλόντων μνηστήρων, Ἴρου παλαίοντος, Μιλησίου ὑβρίζοντος, τοῦτο ἐλευθεροῖ τὴν ἑστίαν, τοῦτο σιμφορεῖται γάμῳ, τοῦτο ἄνδρα σωεῖ διογενῆ καὶ Διὸς εἰναλον, ὃν ἀξιοῖ Πλάτων εἶναι τὸν εὐδαίμονα. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XVI. ipso fine. Cæterùm *Scholiastes in Aristophanem* ad *Nubes, ver.* 259. nonnullos hic pro πολύτροπον, πολύκροτον scripsisse annotat.

Ibid. —— ὃς μάλα πολλὰ Πλάγχθη.] Οὐ γῆν ἄξιον ἡγησορεύομενος, οὐδὲ θάλατταν χαλεπὴν περαιούμενος, οὐδὲ ἀνθρώπους ἀγρίους συμφερόμενος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτῷ οἱ μῦθοι ἔχουσιν, αὐτὸς δὲ τῇ ψυχῇ, κύφῳ χρήματι, καὶ πολυπλανιστέρῳ τῶν σωμάτων, παντοχοῦ περιφέρετο, πάντα ἐσιόστα, ὅσα εἰρηνοῦ κινήματα, ὅσα γῆς πεπήματα, Διὸν βουλὰς, ἀνέμων ὕσεις, ἁλίου φῶς, ἄστρων χορεῖ, γενέσεις ζώων, ἀναχύσεις θαλάσσης, ποταμῶν ἐκβολὰς, ἄερος μεταβολὰς, τὰ πολιτικὰ, τὰ οἰκονομικὰ, τὰ πολεμικὰ, τὰ ἱερατικὰ, τὰ γαμήλια, τὰ γεωργικὰ, τὰ ἐφετικὰ, τὰ ναυτικὰ, τέχνας παντοίας, φωνὰς παντοίας, εἴδη παντοδαπὰ, ἐλοφυρομένους. ἡδομένους, στιβοῦντας, γελῶντας, πολεμοῦντας, ἐργιζομένους, ἐυωχουμένους. πλέοντας. *Max. Tyrius, Dissertat.* XVI. sub initio.

Ibid. —— πολλά.] *Al.* πάντων.

Ver. 2. ——— ἱπτὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.] Σημειωσαι δὲ ὅτι τὸ, "Τροίης πτολί-"εθρον ἔπερσεν," ἀρχὴ ἐστι τῆς τοῦ πτολιπορθου Ὀδυσσέως συνθέσεως· διὰ γὰρ ταύτην ἐκίνησε πτολιπορθος ἐκπλεύσασθαι. *Eustath.* Vide infrà ad χ', 230. Item ad *Iliad.* β', 278.

Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐρρύσατο, ἱέμενός περ·
Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
Νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο
Ἤσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

Sed neque sic servavit socios, tametsi cupiens;
Suâ enim ipsorum insipientiâ perierunt;
Stulti, qui boves sublimis Solis
Comederunt: ille verò iis abstulit reditùs diem.

Ibid.——ἱερὸν ἀπολίσθαι.] Διὰ τὸ τιτιχῖσθαι ὑπὸ θεῶν ἢ διὰ τὴν περὶ τὸν Δία ἀσέβειαν. *Schol.*

Ver. 3. Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.] Ὁμήρῳ δὲ καὶ Ὀδυσσεῖ σοφὸς διὰ πολλὰ πλάττων "Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν "ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω." *Maxim. Tyrius, Dissertat.* VI. Οἱ γὰρ σωτηρίαν φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀποφαίνουσι τοὺς ἀπολομένους πολλαχοῦ καὶ πλανηθέντας· ἐν μεγάλῳ γὰρ τίθενται τὸ "πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα καὶ νόον γνῶναι."——Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαὶ τινες εἰς φρόνησιν μεγάλαι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζῴων καὶ φυτῶν ἰδίας, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 16. *Al.* 8. "Nec immeritò priscæ poe-"ticæ divinus auctor apud Græios, summæ "prudentiæ virum monstrare cupiens, mul-"tarum civitatum obitu, et variorum po-"pulorum cognitu, summas adeptum virtu-"tes cecinit." *Apuleius Metamorphos. lib.* 9. Vide et suprà *ver.* 1.

Ver. 4. Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν.]

——multùm ille et terris jactatus et alto.
Æn. I, 3.

Ibid.——πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν, Ἀρνύμενος.] *Al.* πάθεν ἄλγεα, ὃν κατὰ θυμὸν Ἀρνύμενος.

Ver. 5. Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.] Διὰ καὶ τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν, καὶ ἡγεμόνα ἀξιόχρεων τυγχάνειν,——ἀνδρεῖα τῇ στιλπνῇ φρόνησιν ὡς πλείστην προσοικεῖναι συνοδεύει, καὶ μεγαλοψυχίαν καὶ σύνεσιν, πάς τις ἄλλης τῆς τῇ ἡγεμόνι προσούσης ἀρετῆς· καὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἔσθ' ὅτε μὲν φείσεται, ἄλλοτε δὲ ἀφιλόψυχος ὅταν δηλαδὴ ἥ τι καιρὸς καὶ ἡ χρεία ἀπαιτῇ· καθ' ἑκάστην δὲ στρατηλασίαν καὶ μάχην καὶ συμβολὴν, ἀεὶ ἑνισταίνοις τοῦ θανεῖν, μιμήσεται τοῦτο τοῦ ἥρωος. "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν "καὶ νόστον ἑταίρων." *Kyriac. Stroz de Republ. lib.* 9. Porrò sententiam hic ita exponit *Scholiastes*: Τὸ ἰφ' ἑαυτῷ στρατιῶν καὶ σώζων ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἑταίρους· ἢ ἀντὶ τοῦ καταλλασσόμενος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, καὶ τὸν εἰς τὸν οἶκον ἐπάνοδον. ὑπὲρ τῶν ἑταίρων· οἷον αὐτὸς ἀπολέσθαι θέλων, ἵνα σωθῇ τοὺς ἑταίρους. Διαλαμπέτιον ἐστὶ τῷ, καὶ νόστον. Posteriorem harum explicationum amplectitur *Eustathius*; Ὅτι τὸ, "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν ξς." (inquit) ἴσον ἀντιπαραλλασσόμενος, ἀντὶ μέρους ὅλωσεται τῶν παλαί ποτε μεστιούντων ζώων τοῖς συναλλάγμασι, τουτέστιν ἀντὶ τῶν ἀρῶν ἰνὸς ὅλους τῶν τετραπόδων. Verior tamen, ut opinor, prior *Scholiastis* interpretatio; videtur enim vox ἀρνύμενος apud Poetam propriè significare *expetens*, sive *exquirens ut laboris præmium*:

Τιμὴν ἀρνύμενος Μενελάῳ σοί τε.——
Iliad. ά, 159.
Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
ζ', 446.
——οὐχ ἱερῆϊον, οὐδὲ βοείην
Ἀρνύσθην.——
χ', 159.

Secundùm hanc interpretationem *Horatius*, loco suprà ad *ver.* 1. citato; "*Dum sibi, dum* "*sociis reditum parat:*" itemque *Budæus de Asse, lib.* 5. "*Salutem suam tandem anxiè* "*sociorumque perquirebat.*" Sed et confirmatur hæc accipiendi ratio ex ψ', 253. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Νόστον ἑταίροισιν διζήμενος, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ.

Ibid. Ἀρνύμενος ἥν.] Quâ ratione Ἀρνύμενος hîc ultimam producat; item πάρος, *ver.* 21. et ἰνὶ, *ver.* 27. et Ὀρίονα, *ver.* 40. vide ad *Il.* ά, 51. Cæterùm de prosodiâ vocis Ἀρνύμενος, vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 7. Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.] Citat hunc versum *Eusebius*, ut et *ver.* 32. 33. infrà, ad demonstrandum, *Homerum* sententiæ isti, fato scilicet et necessitate omnia regi, non suffragari. Ταῦτα γὰρ, (inquit) καὶ τὰ τοιαῦτα, τῷ πάντα γίνεσθαι κατ' εἱμαρμένην, ἐναντίωται. *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. Citat porrò hunc versum *Maximus Tyrius, Dissertat.* XL. Vide infrà ad *ver.* 32. 33.

Ibid. Αὐτῶν.] *Al.* Αὐτὸν.

Ver. 8.——οἱ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο Ἤσθιον.] Vide infrà ad μ', 353. ξς. Ἐμνήσθη τούτων, ἵνα ἐκ περιαιρέσεως ἀδικήσαντες ἀπόλωνται. *Schol.*

Ibid.——ὑπερίονος.] Ἐπιθετικῶς, τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς εἶναι. Ἡσίοδος δὲ Ὑπερίονος αὐτὸν ἐγκαλέσαντες. *Schol.* Ὑπερίονα δὲ ναμπίον αὐτὸν, τὸν ὑπερίμενον διὰ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.*

Τῶν ἁμόθεν γε, θεὰ, θύγατερ Διὸς, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
Οἶκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
Τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικὸς,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
Τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἶκόνδε νέεσθαι
Εἰς Ἰθάκην, οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
Καὶ μετὰ οἷσι φίλοισι· θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
Νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
(Αἰθίοπας, τοὶ δίχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,

Haec aliquâ-ex-parte, dea, filia Jovis, dic et nobis.
Jam alii quidem omnes, quotquot effugerant saevam mortem,
Domi erant, belloque elapsi atque mari;
Hunc autem solum, redìtûs indigentem atque uxoris,
Nympha veneranda detinebat Calypso, nobilis dea,
In specubus cavis, cupiens sibi maritum esse.
Sed quando jam tempus venit, circumvolventibus annis,
Quo ei destinârunt dii domum redire
In Ithacam; neque tum evaserat è laboribus,
Etiam inter suos amicos; dii verò miserabantur omnes,
Praeter Neptunum: ille autem indesinenter irascebatur
Divino Ulyssi; antequàm *is* suam in terram venisset.
Sed ille quidem Aethiopas adierat longè semotos,
(Aethiopas, qui bifariàm divisi sunt, ultimi hominum,

Ver. 10. —— *ἁμόθεν.*] Πόθεν. Ἴσως λέξις τῶν Ἀττικῶν ἡ ἀπὸ τινὸς μέρους, ἐντεῦθεν δήλως. *Schol.* et *Hesychius.*

Ver. 11. Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες.] Ὅτι οὐδὲ ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Ὀδυσσέως πλάνης, ἀρχὴν τῆς ἑαυτοῦ ποιήσεως Ὅμηρος τίθεται ἀλλ', ὥσπερ ἐν τῇ Ἰλιάδι, οὕτω καὶ νῦν ἀπὸ τῶν ἐγγὺς τοῦ τέλους ἄρχεται. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 1.

Ibid. —— *αἰπὺν ὄλεθρον.*] Αἰπὺς· ὑψηλὸς, σκληρὸς, χαλεπός. *Eustath.* et *Etymol. Magn.* à *Barnesio* citati. "Item ἄφυκτος, (inquit "*Barnesius,*) ut *Iliad.* υ', 773. —— νὺν τοι "σῶς αἰπὺς ὄλεθρος." Minùs rectè; ibi enim non *αἰπὺς*, sed *σῶς* intelligendum est ἄφυκτος.

Ver. 12. —— *στιφεογόντες.*] Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 16. —— *περιπλομένων ἐνιαυτῶν.*]

—— volventibus annis.
Æn. I, 238.

Ver. 18. —— *στιφεγμένος.*] *Barnesius,* e- didit *στιφεγμένος*· rationibus haud satis idoneis. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 22. —— *μετεκίαθε.*] *Al. μετεκίαθε.*

Ver. 23. —— *Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν.*]

Oceani finem juxta, Solemque cadentem
Ultimus Æthiopum locus est. ——
Æn. IV, 480.

Πάντες γὰρ οἱ παρακλύσαντες τῷ Ὠκεανῷ τὸν Λιβύην, οἵ τε ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν, μέχρι σοφοῦ προελθόντες, εἶτα ἀνίστρεψαν, ὑπὸ πολλῶν ἀσοφιῶν κωλυόμενοι· ὥστε καὶ πίστιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὡς τὸ μεταξὺ διέρχοιτο ἠθμῷ. Καὶ μὴν σύρρους ἡ σῶσα Ἀτλαντικὴ θάλασσα, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ μεσημβρίαν. Ἅπαντες δὲ οὖσι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ ἐλίσσοντες ἦλθον, Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπώγαιαν οὖσαν. Τί οὖν ἄλογον εἰ καὶ Ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀποῆς ἀχλὺς δίχα δήσει, τοὺς μὲν πρὸς ἀνατολὴν λίγων, τοὺς δὲ πρὸς δύσιν; τῶν μεταξὺ ὑ γινωσκομένων εἴτε εἰσὶν εἴτε μὴ εἰσίν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 57. *Al.* 32. Ὅμηρος

Οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος,)
Ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
Ἔνθ' ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Μήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
Τὸν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκτανε Ὀρέστης·
Τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθείς, ἔπε' ἀθανάτοισι μετηύδα·
Ὤ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·

Alii quidem ad occidentem solem, alii verò ad orientem,)
Adfuturus taurorumque et agnorum hecatombae.
Ibi ille delectabatur convivio assidens: at dii alii jam
Jovis in aedibus Olympii congregati erant.
His autem sermones coepit pater hominumque deorumque;
Recordabatur enim in animo eximii Aegisthi,
Quem Agamemnonides inclytus occiderat Orestes;
Hujus ille recordatus, verba inter immortales fecit:
" Papae, ut scilicet deos mortales culpant!

οὐ δικὰ τοῦτο δοκεῖ τοὺς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τοὺς Ἰνδοὺς ἤδει τινὰς τοιούτους οἷς σύμφυτον οἰδὲ γὰρ ἀρχὴν εἶδέναι τοὺς Ἰνδοὺς ἄλλῃ Ὁμηρον. Ὅτου οὖν ὄγε Εὐεργέτης κατὰ τὸν Εὐδέξιππον μᾶλλον ἤδει τὰ κατὰ τὸν Ἰνδικὸν, οὐδὲ τὸν πλοῦν τὸν ἐπ' αὐτῷ ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λιχμήνιαν ὑφ' ἡμῶν περίοιμον δικαίωσον. *Id. lib.* II. *pag.* 162. *Al.* 103. Τινὲς δὲ περὶ τοῦ Νείλου σχίζεσθαι αὐτοὺς λέγουσιν. *Schol.* Vide ad *Il. ά*, 423.

Ibid. —— δεδαίασται.] Vide ad *Il. ά*, 37. et ὑ, 736.

Ver. 24. Οἱ μὲν δυσομένου — οἱ δ' ἀνιόντος.] *Al.* Ἠμὲν δυσομένου — ἠδ' ἀνιόντος.

Ver. 27. —— Ὀλυμπίου.] *Al.* Ὀλύμπιοι.

Ver. 29. —— ἀμύμονος Αἰγίσθοιο.] " *Homere*, (inquit Dna. *Dacier*) accompagne ici " le nom d'Egisthe d'une épithete que je n'ai " pû ni dû conserver; *le Pere des Dieux et des* " *hommes*, dit il, *s'etant souvenu du sage Egis-* " *the: ἀμύμονος*, c'est à dire, *irreprehensible*, " *à qui on ne peut rien reprocher.* Comment " ce Poëte peut-il dire cela d'un scelerat qui " a assassiné son Roi pour en épouser la " femme, et se rendre maître de ses Etats?" Atqui vox ἀμύμων non eum denotat qui sit omnibus virtutibus ornatus, omnibus vitiis immunis; sed eum qui *unâ pluribusve* animi aut corporis dotibus sit eximius. Atque ita accipit *Scholiastes*, qui exponit: Ἤτοι καλοῦ περὶ τοῦ μειχθῆναι ἢ τοῦ κατὰ γένος ἀγαθοῦ. Similiterque *Eustathius*: Ἀμύμονα γοῦν (inquit) ὀνομάζει νῦν τὸν ἀκέραιον Αἴγισθον ὁ Ὁμηρικὸς Ζεὺς, οὐκ ἐκ τῶν ἐπιόντων καλῶν λαβὼν τὸ ἐπαινετὸν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ὑπῆρχε καλῶν. Εἶχε δὴ, τὸ εὐγενὲς, τὸ εὐειδὲς, τὸ συνετόν. Vide ad *Iliad. β'*, 623. *γ'*, 88. et *ζ'*. 155.

Ver 30. Τόν ῥ'.] *Quem utique* —— *Quem scilicet.*

Ver. 31. —— ἴσα' ἀθανάτοισι μετηύδα.] *Al.* ἴσια φρεσὶν' ἀγήνωρ· et ἴσα φρεσὶν ἦρα φρονεῦδα.

Ibid et *ver.* 67. —— ἀθανάτοισι.] Similiterque *ver.* 79. Ἀθάνατον. Vide ad *Il. ά*, 398.

Ver. 32. —— οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται. Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι.] Ὅταν γὰρ ἁμάρτῃ καὶ ἀκαρεστεῖῃ [*Al.* ἀκαιρεστεῖῃ] ὁ νοῦς ἀρετῆς, αἰτιᾶται τὰ θεῖα, τὴν ἰδίαν φρονῆν περιάπτων θεῷ. *Philo, Sacræ Legis Allegoriarum, lib. 3.*

Ita *Lyconides* apud *Plautum*:

Deus mihi impulsor fuit ——
Deos credo voluisse ——.

Plaut. Aulular. Act. IV. *Scen.* x. *ver.* 7. 12.

Similiter et apud *Euripidem*:

Τοὺς δ' ἐνδὲ αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους
Εἰς τὸν Διὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκεῖ.

Iphigen. in Taur. ver. 387.

Et apud *Æschylum*:

Μηδὲ πρὸς ἄτης δημιοῦσθαι
Μέμψησθέ τύχαν, μηδὲ ποτ' εἰπεῖν,
Ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀκρότατον
Πᾶμ' ἐσέβαλε. Μὴ δῆτ', αὐταὶ δ'
Τῦμᾶς αἰτάς. ——

Prometh. vinct. ver. 1071.

Et *Solon* apud *Diogenem Laërtium, lib.* I.

Εἰ δὲ πεπόνθασι δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτι Διὸς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρεται.

Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπὲρ μόρον Ἀτρεΐδαο
Γῆμ' ἄλοχον μνηστὴν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
Εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον, ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες ἐῢσκοπον Ἀργειφόντην,
Μήτ' αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι ἄποιτιν·
Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο,
Ὁππότ' ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
Ὡς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο

" Ex nobis enim aiunt mala esse, hi verò et ipsi
" Suâ stultitiâ praeter fatum calamitates patiuntur.
" Quemadmodùm et nunc Aegisthus praeter fatum, Atridae
" Duxit uxorem sponsam, ipsumque occidit reversum,
" Gnarus gravis exitii; quoniam illi praediximus nos,
" Mercurio misso speculatore Argicidâ;
" Ut neque ipsum occideret, neque ambiret ejus uxorem:
" Ex Oreste enim erit ultio Atridae;
" Postquam pubuerit et suam desiderabit ditionem."
Sic dixit Mercurius; sed non menti Aegisthi

" Negat (*Chrysippus*) oportere ferri audiri-
" que homines aut nequam aut ignavos et
" nocentes et audaces; qui quum in culpâ
" et in maleficio revicti sunt, perfugiunt ad
" fati necessitatem, tanquam in aliquod Fa-
" ni asylum; et, quæ pessimè fecerunt, ea
" non suæ temeritati, sed fato esse attribu-
" enda dicunt. Primus autem Homerus
" sapientissimus et antiquissimus poetarum
" dixit in hisce versibus; Ὦ πόποι, οἷον δή νυ
" Ζεὺς βροτοὶ αἰτιόωνται· Ἐξ ἡμέων γάρ ἕς." *Gellius, lib.* VI. *cap.* 2. Vide ad versum sequentem.

Ver. 33. —— *οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν.*]

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας. *Pythag. Aurea Carm. ver.* 54.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἄτοπόν μοι δοκῶ ἀληθῶς μάταν Ζεοὺς ἀνθρώπων αἰτιᾶσθαι, ἐξ ἑαυτῶν φάμενοι κακὰ σφίσιν εἶναι, " οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῆσιν" εἴτε ἀτασθαλίῃσιν, εἴτε ἀφροσύναις χρῇ εἶπεν. " ὑπὲρ μόρον " ἄλγ' ἔχουσι." *Plato, in Alcibiade secundo.* Similiter *Hierocles:* Πολὺ δέ μοι δοκεῖ συμβάλλεσθαι τῷ καλῶς χρῆσθαι Ζεοῖς, καὶ τὸ διειληφέναι, ὡς οὐδενός ποτε κακοῦ γίγνεται Ζεὺς αἴτιος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἑκάστῃ μόνης, οἱ δὲ Ζεοὶ τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς ἀγαθὸν τί εἰσιν αἴτιοι, καὶ τῶν ἐυτυχούντων· ἡμεῖς δὲ ἑαυτοὺς αἰτιασόμεθα τῆς εὐεργεσίας αὐτῶν οὐ προσιέμενοι, περιβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς κακοῖς αὐθαιρέτοις. *Hierocl. Fragmentum, quod inscribitur,* Πῶς Ζεοῖς χρησέον; ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Similiter et *Maximus Tyrius:* Οὐδὲ καθ' ἑαμαρμένην ἀνθρώπινα συμφοραὶ, οὐ γὰρ Ζῆνος ἀπάντων Ζεῦ πάτερ ἠδὲ καὶ ἄλλοι ἀκάχμενοι ἀθανάτοισιν· ἀλλ' αὐτοὶ ἀφραδίῃσιν ἑῇσιν ἄλγε' ἔχουσιν ὑπὲρ μόρον. *Ibid.* —— *ἐξ ἑαυτῶν φάμενοι κακὰ σφίσιν εἶναι,* ἐξ ἑαυτῶν φάμενοι κακὰ σφίσιν εἶναι, [Infrà λ', 61.] " Ἀσί μι δαίμονες αἶσα " κακή." ψεύδεται δὲ ὁ Ἀγαμέμνων λέγων [*Iliad.* σ', 86. 87.] —— " ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιος εἰμὶ, " Ἀλλὰ Ζεὺς, καὶ μοῖρα, καὶ ἠεροφοῖτις Ἐριννύς." Ἔοικε δὲ καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα εἶναι μοχθηρίας ἀνθρωπίνης ἴῦφημοι ἀποστροφαὶ ἀναθέντων αὐτῆς τὴν αἰτίαν τῷ δαιμονίῳ, καὶ ταῖς μοίραις, καὶ ταῖς ἐριννύσιν. *Dissertat.* III. Et *Dissertat.* XXII. Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ ὁλισθὼν αὐτοφυοῦς ἀσθενείας ἔργον ἡ καὶ τὰς ἐπαινουμένας ψυχὰς κολακεύουσα διὰ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων, εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ταῖς μοχθηρίαις συγκαθέλκει. Ἀκούσῃ γοῦν τοῦ Διὸς αὐτοῦ λέγοντος, " Ὦ πόποι, οἷον δή νυ Ζεοὺς βρότοι αἰ- " τιόωνται· &c."

Ibid. —— *ἡμέων.*] Pronuntiabatur *ἠμῶν.*

Ver. 34 et 35. —— *ὑπὲρ μόρον.*] " Hic in- " telligimus, dicere Poetam ea præter fa- " tum hominibus contingere, quæ violenta " sunt et præter naturæ ordinem." *Spondan.* Vide ad *Il.* β', 155. et ὑ, 336. *Scholiastes* autem *ὑπὲρ μόρον* hîc exponit *ὑπὲρ τὸ πεπρωμένον·* et ad *ver.* 42. infrà, Καὶ τούτου (inquit) δηλονότι δύο περὶ ἕκαστόν εἰσιν εἱμαρμένα· αἰρεῖται δὲ ἕκαστος ἃν βούλεται.

Ver. 34. —— *ἄλγ' ἔχουσιν.*] *Al.* ἄλγ' ἔχοντες

Ver. 37. —— *αἰπὺν ὄλεθρον.*] Vide suprà ad *ver.* 11.

Ver. 39. —— *κτείνειν.*] *Al.* κτεῖναι.

Ver. 40. Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο.] Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ, μὴ δεῖν ἐνταῦθα λίγειν, ἐκ γὰρ Ὀρέσταο Ἀτρείδαο, ἤγουν τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀτρέως· ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι ἐξ Ὀρέστου τίσις,

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
Ὣς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
Ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
Δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχει,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης,
Νῆσος δενδρήεσσα· θεὰ δ' ἐν δώμασι ναίει

Persuasit bono consulens: nunc autem cumulatè omnia luit.
Huic autem respondit deinde dea caesiis-oculis Minerva:
" O pater noster Saturnie, summe regum,
" Et valdè ille quidem meritâ jacet morte:
" Sic pereat et alius, quicunque talia fecerit!
" Verùm mihi pro Ulysse prudenti cruciatur cor,
" Infelice; qui jamdiù, procul ab amicis, calamitates patitur
" Insulâ in circumfluâ, ubi et umbilicus est maris,
" Insula sylvosa: dea verò intra domum habitat.

τοιοῦτον ἰαδίαιοις ἴσται τοῦ Ἀρχιλόου Ἀγαμέμνονος· λέγουσι γὰρ τὸν Ὅμηρον μὴ σχηματίζειν ἀπὸ πάσσων παροιμίαν, εἰ μὴ ὁ πάσσων εἶπεν ὧδε Διὸς υἱός. *Eustath.*

Ibid. —— Ὀφέστου —— Ἀτρείδαι.] Vide infrà ad ξ, 199.

Ver. 40. 43. —— τίσις —— ἀτίσεται.] De harum vocum prosodiâ, vide ad *Il.* χ', 19. et ν', 414.

Ver. 41. Ὅστις δή.] *Al.* Ὅστις δέ'.

Ibid. —— ἁμάρτῃσι.] *Al.* ἁμάρτοιτο.

Ver. 44 et 80. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 45. Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων.]

O pater, ô hominum Divûmque æterna potestas. Æn. X, 18.

Ver. 47. Ὣς ἀπόλοιτο.] Ita edidit *Barnesius*. *Al.* Ὡς ἀπόλοιτο. Quod et præfert *Henricus Stephanus*: " Malo" (inquit) " ὡς, ut sit " optantis:" verùm, ut opinor, minùs rectè.

Ibid. Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.] Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς, —— πρῶτον μὲν ἐν Νομαντίᾳ τὴν στιλπνὸν τοῦ Τιβερίου στάσιν, ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν, " Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅστις τοιαῦτά γε ῥέζοι." *Plutarch. in Tiberio et Caio Graccho.*

Ver. 48. —— δαίεται.] *Al.* καίεται.

Ver. 51. Νήσος δενδρήεσσα.] Vide infrà ad ζ, 162.

Ibid. —— ἐν δώμασι ναίει.] *Al.* ἐν δώματα ναίει. Atque ita in commentario legit *Eustathius*.

Ver. 52. Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος.] Ὀλεθρίου, ἤτοι στολίμου τοῖς θεοῖς· —— Οἱ δὲ ἰδάσιαν, ἵνα ᾖ, περὶ τῶν ὅλων φρονοῦντος· αὐτὸς γὰρ ὁ Ἄτλας τὸν κόσμον βαστάζων παραδίδοται. *Schol.* Secundùm posteriorem explicationem *Eustathius*: Ὀλοόφρονα (inquit) τὸν τοιοῦτον Ἄτλαντα νοοῦσι, ὡς τὰ ὑπὲρ ὅλων φρονοῦντα, ἤγουν τῶν ὅλων φροντιστικόν. Atque hoc ferè sensu alibi hanc vocem usurpare videtur Poeta:

Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο.
Infrà κ', 137.

Κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος —— λ', 321.

Aliam porrò hîc conjecturam profert *Scholiastes*, legendum videlicet Ἄτλαντος θυγάτης ὀλοόφρων. Quod ut viro erudito *Merico Casaubono* maximè probatur; *Dissertat. I. de nuperâ Homeri editione*, haud longè à fine; ubi plura de hoc loco. Cæterùm apud *Hesiodum*, notante *Barnesio*, *Oceani* et *Tethyos* filia memoratur *Calypso*; *Theogon. ver.* 359.

Ibid. —— ὅστι θαλάσσης Πάσης βυθὸς οἶδεν.] Πολλοῦ τι ἐνομαζόμενον χωρίον, ἐνταῦθα Ἄτλαντα καθήμενον πολυπραγμονεῖν τά τε ὑπὸ γῆν φαεί καὶ τὰ οὐράνια. Πιστεύεται δὲ καὶ Ὁμήρῳ περὶ τοῦ Ἄτλαντος· " Ἄτλαντος θυγάτης " ὀλοόφρονος, ὅστι θαλάσσης Πάσης βύθεα οἶ- " δεν, &c." *Pausanias, Lib.* IX. *cap.* 20.

Ver. 53. —— ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακρὰς αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν.]

Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει πρατερῇσι γε' ἀνάγκῃς,
Πείρασιν ἐν γαίης πρόσπας' Ἑσπερίδων λιγυφώνων,
Ἑστηὼς πιφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.
Hesiod. Theogon. ver. 517.

Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
Μακρὰς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι·
Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.
Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι
Θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς,
Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται· οὐδέ νυ σοί περ
Ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε· οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων,
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

" Atlantis filia multiscii, qui et maris
" Omnis profunditates novit, sustinetque columnas ipse
" Longas, quae terramque et coelum disterminant:
" Ejus filia infortunatum lugentem detinet:
" Semper enim mollibus et blandis sermonibus
" Demulcet ut Ithacae obliviscatur; verùm Ulysses,
" Cupiens vel fumum exilientem videre
" Suae terrae, mori cupit; neque tibi tandem
" Commovetur charum cor, Olympie: Nonne tibi Ulysses
" Argivorum apud naves gratificabatur sacrificando,
" Trojâ in latâ? quid illi tantum irasceris, ô Jupiter?"
Huic autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Mea filia, qualis tibi sermo excidit septo dentium?

Τίφεται κορῶν οὐρανοῦ, τὸν Ἄτλας ἔχει. *Eurip. Hippolyt. Coron. ver.* 746.

Ἄτλας ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν, Θεῶν παλαιὸν εἶπον, ἱστρίζων. —— *Id. Ion. ver.* 1.

—— Ἄτλαντος, ὃς πρὸς ἑσπέρους [ἑστηκότας] τόνους Ἔστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς Ὦμοις ἐρείδων. —— *Æschyl. Prometh.* 349.

Atlantis duri, coelum qui vertice fulsit. *Æn.* IV, 247.

Ver. 55. Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.]

Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur
Vocibus. —— *Æn.* I, 674.

Ver. 56. Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι.] *Al.* Αἰεὶ δ' ἐν μαλακοῖσι.

Ver. 58. Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.] Hinc *Ovidius* de *Ulysse*:

—— optat
Fumum de patriis posse videre focis.
Ex Ponto, Lib. I. *Epist.* iii. 33.

Et *Apuleius*: " Ulyxes fumum terrâ suâ " emergentem compluribus annis è littore " prospectans, frustrà captavit." *Apolog.* I. Cæterùm sensum hoc in loco ita exponit *Scholiastes*: Ὁ περίεργον ἐπιθυμῶν καπνὸν τῆς πατρίδος ἰδεῖν, τῶν ὄχθων διὰ τὸ πατέχοντα σιλπνοῦσαι. Minùs rectè: Sententia enim, (ut opinor) eadem hîc est ac infrà ά, 224. ubi *Alcinoo* dicit *Ulysses*:

—— ἰδέσθαι μὲ καὶ λίσσει πίειν Κτῆσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψιρεφὲς μέγα δῶμα.

Atque ita accipit *Dio Chrysostomus*: Τέλος δὲ (inquit), ὡς φησιν ὁ Ποιητὴς, ἐπεθύμει καπνὸν ἰδεῖν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γῆς ἀνιόντα, τί καὶ δεῖ παραχρῆμα ἀναθνήσκειν. *Orat.* XIII. haud longè ab initio.

Ver. 60. —— οὔ νύ τ' Ὀδυσεύς.] *Al.* οὔ νύ κ' Ὀδυσεύς.

Ver. 63. —— πφιλησιφέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην ; 65
Ὅς περὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περὶ δ' ἱερὰ θεοῖσιν
Ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν ;
Ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσπερχὲς αἰεὶ
Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
Ἀντίθεον Πολύφημον, ὃν κράτος ἐστὶ μάγιστον 70
Πᾶσιν Κυκλώπεσσι· θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
Ἐν σπήεσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα
Ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης. 75
Ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἵδε περιφραζώμεθα πάντες
Νόστον, ὅπως ἔλθῃσι· Ποσειδάων δὲ μεθήσει
Ὀργὴν· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων,
Ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν, ἐριδαινέμεν οἷος.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη· 80
Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,

" Quomodò unquam ego Ulysæi divini obliviscerer ? 65
" Qui et mente superat mortales, et abundè sacra Diis
" Immortalibus dedit, qui coelum latum habitant ?
" Verùm Neptunus terram-continens assiduò semper
" Ob Cyclopem irascitur, quem oculo privavit,
" Parem-deo Polyphemum, cujus robur est maximum 70
" Inter omnes Cyclopas : Thoosa verò eum peperit nympha,
" Phorcynis filia, maris infructuosi principis,
" In specubus cavis Neptuno mixta.
" Ex eo tempore Ulyssem Neptunus terræ-quassator
" Neutiquam occidit, sed errabundum-arcet à patriâ terrâ. 75
" Verùm agite, nos ipsi dispiciamus omnes
" De-reditu, ut revertatur ; Neptunus autem remittat
" Suam iram : neque enim quicquam poterit contra omnes,
" Immortalibus invitis Diis, contendere solus."
Huic autem respondit deindè dea cæsiis-oculis Minerva 80
" O pater noster Saturnie, supreme regnantium,

Ver. 66. Ὅς περὶ μὲν —— περὶ δ'.] *Henricus Stephanus* legendum censet περὶ μὲν —— περὶ δ', ut vox sellicèt περὶ cum sequenti ἐστὶ jungatur, sicut *Iliad.* ά, 258. Οἱ περὶ μὲν βουλὴ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὶ μάχεσθαι. Sed hoc leviculum.

Ver. 68. —— ἀσπερχὲς.] Ἀμειλικτέως, καὶ κατὰ συνέχειαν τῶν σπιλάδων ἢ ἀδιαλείπτως, καὶ ἄχρι τέλους. *Schol.*

Ver. 69. —— κεχόλωται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et σ', 736.

Ibid. —— ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν.] Vide infrà ad ί, 380 &c.

Ver. 70. Ἀντίθεον Πολύφημον.] Εἰκὸν, " Κύκλωπος κεχόλωται," καὶ μέλλον ἐπαγωγῆν, " ἀντίθεον Πολύφημον," ἵνα ἤλλαξε τὴν σύνταξιν ἀποστρόφου τῇ ἐπιμελείᾳ· Κύκλωπος, ὃν ἀλάωσεν, ἀντίθεον Πολύφημον. *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide ad *Il.* ζ', 396.

Ibid. Ἀντίθεον.] Νῦν τὸν ἐναντιούμενον τοῖς θεοῖς, τὸν ἀντίθεον. *Schol.* Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 29.

Ver. 72. Φόρκυνος θυγάτηρ.] Ἐνάλιος γὰρ θεὸς ὁ Φόρκυς. *Schol.*

Ibid. —— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ά, 27.

Ver. 73. —— γλαφυροῖσι.] *Al.* γλαφυρῇσι.

Ver. 74 et 83. —— Ὀδυσῆα.] Vide ad *Il.* ά, 265.

Εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα δαΐφρονα ὅνδε δόμονδε,
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα διάκτορον Ἀργειφόντην
Νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφῃ εὐπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλήν,
Νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
Μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
Εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Πᾶσι μνηστῆρεσσιν ἀπειπέμεν, οἵτε οἱ αἰεὶ
Μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.

" Siquidem nunc hoc gratum beatis diis,
" Redire Ulyssem prudentem ad suam domum,
" Mercurium quidem jam internuncium Argicidam
" Insulam in Ogygiam jubeamus-ire; ut celerrimè
" Nymphae pulchricomae edicat certam *nostram*-sententiam,
" Reditum Ulyssis magnanimi, uti redeat.
" Porrò ego in Ithacam proficiscar, ut ei filium
" Magis excitem, et ei robur in mente ponam,
" Ut in concionem vocatis comatis Achivis,
" Omnibus procis interdicat, qui ei semper
" Pecora plurima mactant, et flexipedes camuris-cornibus boves.

Ver. 82. Εἰ μὲν δή.] *Siquidem revera* ——.

Ver. 84. —— διάκτορον.] Ἄγγελον σαφῆ. *Schol.* Διάκτορος δὲ Ἀργειφόντης ὁ διάγων τὰς ἀγγελίας, καὶ ἐναργῶς καὶ σαφῶς φαίνων τὰ ἐξαγγελλόμενα. *Eustath.*

Ver. 88. Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι.] Τὴν Ἀθηνᾶν ὑπὸ Διὸς ἀποστελλομένην πρὸς Τηλέμαχον εὑρίσκομεν, εὐλόγως. Ἐστιδὲ ἐν τῇς ἄγαν νεότητος ἤδη τὴν εἰκοσαετῆ ἡλικίαν ὑπερβεβηκότων μετίζαινεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα. Καί τις αὐτὸν ὑπόδραμε τῶν γιγνομένων λογισμὸς, ὡς οὐκ ἔστι χρὴ διαμαρτυρεῖν [*Gesnerus* legendum conjicit διαμαρτυρεῖν] ἐπὶ τῇ τετραετεῖ τῶν μνηστήρων ἀσωτίᾳ. Τοῦτον οὖν τὸν ἀθροιζόμενον ἐν Τηλέμαχῳ λογισμὸν, Ἀθηνᾶς ἐπιφάνειαν ὠλληγόρησεν. *Heraclid. Pontic.* Similiter et *Eustathius*: Ὅτι τὸ τὴν Ἀθηνᾶν εἰς Τηλέμαχον πεπιλθεῖν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὑποβαλεῖν τὰ φοιτικὰ, τὴν τῆς φυσικῆς φρονήσεως ἐπιδημίαν δηλοῖ. —— Ἤδη γὰρ ὁ Τηλέμαχος ἡλικίας ἐπέζη τελειοτέρας, καὶ φρονεῖν ἐχούσης, καὶ οἷα συνιέναι οἷα ὑπὸ τῶν μνηστήρων ἔπασχεν.

——οὐδέ σ' ἔοικε χρὴ
Νηπιάας ἐχέμεν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Infrà *ver.* 296.

Unde nihili est quod hìc Homero vitio-vertit Scriptor Gallicus *Rapin*; " Si Telemaque " dans l' Odyssée va chercher Ulysse dans " les Cours de la Grece, il ne scauroit faire " un pas sans l' assistance de Minerve. Elle " le conduit par tout, le fait penser à tout, " il ne fait rien, et ne pense à rien de " luy-même." *Comparaison d' Homere et de Virgile.* Vide et ad *Il. ά*, 194. et *β'*, 169.

Ver. 90. —— Ἀχαιούς.] Τοὺς Ἰθακησίους. *Schol.*

Ver. 91. Πᾶσι μνηστῆρεσσιν ἀπειπέμεν.] Ἐστίον γὰρ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ Ποιητὴς ἄρχεται τὰ κατὰ τὴν μνηστηροφονίαν τεκταίνεσθαι, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῇ πιθανολογίας διμελίους ἐν μακροῦ προκαταβάλλεσθαι· αὐτὴ γάρ ἐστὶ τὸ σκοπιμώτατον τέλος τῆς ποιήσεως ταύτης· καὶ τὸ τῶν πραξίων τοῦ βιβλίου τούτου ἀνδρῶδες καὶ ἡρωϊκὸν αὐτόθι κεῖται τῷ Ποιητῇ· καὶ τρίποτε τινὰ, τὰ ἄλλα πάντα δι' αὐτὴν πέπλασται. Διὸ καὶ αὐτὴν ὑνύσας ὁ Ποιητὴς, συγκατασκαύει καὶ τὸ βιβλίον. *Eustath.* Atque hinc liquet libros hosce ab Homero non, ut nonnulli crediderunt sparsim et singulatim, sed totos uno consilio fuisse conscriptos. Vide ad *Il. ά*, initio.

Ver. 92.——ἀδινά.] Ἤτοι λιπαρὰ, πρὸς σύγκρισιν τῶν βοῶν· ἢ ἀντὶ τοῦ ἀδινὸς, ἵνα ᾖ, πυκνὸς καὶ συνιχῶς. *Schol.* Ἀδινὰ δὲ, τὰ πυκνὰ καὶ δαψιλῆ καὶ εἰς πόρου ἀπὸ τοῦ ἀδην. *Eustath.*

Ibid. —— εἰλίποδας ἕλικας.] Quâ ratione, εἰλίποδας hìc ultimam producat; item πρῶτος, *ver.* 113. vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid.——ἕλικας.] Ἐλπιδὴ πέρατα ἔχοντας. *Schol.*

Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ·
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτίσσεται ὀβριμοπάτρη.
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων αἰξασα·

" Mittam autem *in* Spartam et in Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris dilecti, sicubi audierit;
" Atque ut ipsum gloria insignis inter homines habeat." 95
Sic fata, pedibus subligavit pulchra talaria,
Immortalia, aurea, quae ipsam ferebant tam super mare,
Quàm super immensam terram, simul-cum flatu venti:
Sumpsit autem validam hastam, acuminatam acuto ære,
Gravem, magnam, solidam; quâ domat acies virorum 100
Heroïm, quibus utique irascitur forti-patre-nata.
Descendit autem ab Olympi verticibus festinans:

Ver. 93. Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην.] *Al.* Πέμψω δὲ Σπάρτην.

Ver. 95. Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.] Ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας τὸ, "Ἠδ' "ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσι." Δυλαὶ γὰρ, ἡ ὅτου φήμη ἴχυ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα ἢ ὅτους εὐβουλον ἴχοι τὸν Τηλέμαχον ὡς ποτισσόντα ἀντὶς τοῦ πατρός· καὶ ἐπεὶ ἀμείνων αὖτα ἡ ἔννοια. *Eustathius.* Similiter et *Spondanus*: " Ambigua (inquit) videtur oratio; " nam istud μιν non facile dictu est, quo re- " feratur; an ad Ulyssem, an ad Telema- " chum. Si ad Ulyssem referatur, sensus " erit: Sicubi Telemachus audiat, ubi gen- " tium famâ sit Ulysses. Si ad Telema- " chum, intelligendum est, hâc diligentiâ et " officio Telemachum laudem et famam si- " bi esse comparaturum." Mihi quidem nulla hîc videtur ambiguitas; prior enim explicandi ratio, ne quid ampliùs dicam, cum voce ἐσθλὸν nequaquam congruit. Vide autem et infrà ad *ver.* 284. et ad γ', 78.

Ver. 96. —— ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, Ἀμβρόσια, χρύσεια.]

—————— pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. Æn. IV, 239.

Ibid. —— καλά.] Similiterque *ver.* 131 et 155. καλὸν et *ver.* 137. καλῇ· et *ver.* 208. καλά. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 99. Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος.] Ἀθετοῦνται μετὰ δευτέρισιν, ὅτι ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, καλῶς. *Schol.* Ubi pro, ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, *Barnesius* edidit ἐν τῇ κ', τῆς Ἰλιάδος· " Nam hic " locus," inquit, " extat in κ', *i. e.* in deci- " mo *Iliados*." Atqui in isto libro occurrit unicus tantùm hic versus, Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ, *ver.* 135. neque ibi de *Minervâ*, sed de *Nestore* usurpatus. Ideoque *Scholiastem* ista potiùs *Iliados* loca respicere crediderim, ubi *Minervam* ad prælium sese accingentem depingit Poeta; *i*, 745. Ϙ', 389.

—————— λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτίσσεται ὀβριμοπάτρη.

Quorum versuum posteriores duo hic ad verbum repetuntur, *ver.* 100. 101.

Ibid. —— ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]

—————— ferro præfixum robur acuto. Æn. X, 479.

Ver. 102. Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων αἰξασα.]

Illa viam celeram——————
—————— cito decurrit tramite virgo. Æn. V, 609.

Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ, ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
Οὐδοῦ ἔπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Εἰδομένη ξείνῳ Ταφίων ἡγήτορι Μέντῃ.
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
Πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
Κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες,
Οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
Οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
Νίζον, καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής·
Ἧστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι φίλον τετιημένος ἦτορ,
Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσὶν, εἴποθεν ἐλθὼν

Stetitque Ithacae in populo ad vestibulum Ulyssis,
Limine in aulae, manu verò tenebat ferreum hastam;
Similis hospiti Taphiorum duci Mentae.
Invenit autem procos superbos: illi quidem tum
Talis ante januam animum oblectabant,
Sedentes in pellibus boüm, quos occiderant ipsi.
Praecones verò ipsis et seduli famuli,
Alii quidem vinum miscebant in crateribus et aquam,
Alii autem spongiis multiforis mensas
Abstergebant, et proponebant, et carnes multas dividebant.
Hanc verò longè primus vidit Telemachus deo-similis;
Sedebat enim inter procos charo moestus corde,
Cernens patrem eximium in mente, si alicundè veniens

Ver. 103. Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ.] Δήμῳ, τόπῳ ἐν Ἰθάκῃ, ὅπου ἦν τὰ Ὀδυσσέως βασίλεια. *Schol.* Δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ Ἰθάκης ἐν δήμῳ νοεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς Ἰθακησίοις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, (infrà *ver.* 237.) "Τρώων ἐνὶ "δήμῳ." *Eustath.* Posterior verior videtur explicandi ratio ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poeta:

Τμιτίῃσιν δ' οὐκ ἐστὶ γένος βασιλεύτερον ἄλλο
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης ——— infrà ο, 532.
——— καὶ δί σε φασὶν
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ἁμιλλητὰς ἔμμεν' ἀρίστου. ψ', 418.
Εἰ γάρ μιν ζωὸν γ' ἐπίσχῃς Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ. ω, 283.

Ver. 104 et 121. ——— χάλκεον ἔγχος.] Vide ad *Il.* γ', 380.

Ver. 105. ——— Ταφίων.] Τάφος, ἡ νῆσος τῶν Ἐχινάδων, ἣν κατῴκουν Τηλεβόαι. *Schol.* Cæterùm mirè, nè dicam planè ridiculè, de hâc voce *Eustathius* in Comment. ad *ver.* 323. hujus libri: Καὶ ἴσως καὶ διὰ τοῦτο, συμβολικῶς καὶ ἀσυτίως ὁ Ποιητὴς τὴν τῷ Τηλεμάχῳ ὑποφαινούσαν Ἀθηνᾶν, ἡγήτορι Ταφίων ἀπεικάσει, διὰ τὸ ἐπιμελητικὸν τῆς ἐν αὐτῷ φρονήσεως. Τάφος γὰρ ἡ τῆσις, ὁμωνυμίαν ἔχει πρὸς τὸ θάπτειν, ὅτι καὶ αὐτὸ τάφος λέγεται. Vide ad *Il.* ά, 242.

Ver. 106. ——— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Ἄγαν αὐθάδεις, ὑβριστάς. *Schol.* Ὅτι τὸ, ἀγήνωρ, οὐ μόνον ἐπὶ ψόγου λαμβάνεται, ὅτι καὶ δηλοῖ τὸν θρασὺν καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ὁπηνίκα τὸν ἀνδρεῖον δηλοῖ, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος ἱδρυται. *Eustath.* Quin et nihil opus ut hîc in malam partem accipiatur vox ἀγήνορας Vide suprà ad *ver* 29 et 70.

Ver. 107. Πεσσοῖσι ——— θυμὸν ἔτερπον.] Vide *Athenæum, lib.* I. *cap.* 14. Ubi lusus hic Procorum particulatim describitur.

Ver. 107. 110. 112. ——— ἔτερπον ——— ἔμισγον ——— Νίζον.] Vide ad *Il.* ν, 84.

Ver. 108. Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.] Διὰ τούτου τὸ βίαιον ἐμφαίνει τῶν μνηστήρων, τὸ τὰς βύρσας ὑποστρωννύειν τοῖς θρόνοις καθημένους. *Schol.*

Ver. 110. ——— ἄρ'.] *Ut fieri solet.*——

Ver. 113. ——— θεοειδὴς.] Vide ad *Il.* ά, 217.

Ver. 115. Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ

Μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
Τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι, καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
Τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἶσιδ' Ἀθήνην·
Βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο· νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ
Ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στὰς
Χεῖρ' ἕλε δεξιτερὴν, καὶ ἐδέξατο χάλκιον ἔγχος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε· παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι, ὅττί σε χρῃ.
Ὡς εἰπὼν ἡγεῖθ', ἡ δ' ἕσπετο Παλλὰς Ἀθήνη·
Οἱ δ' ὅτε δὴ ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
Δουροδόκης ἔντοσθεν ἐϋξόου, ἔνθα περ ἄλλα
Ἔγχε' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵσταντο πολλά·
Αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἶσεν ἄγων, ὑπὸ λῖτα πετάσσας,
Καλὸν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.

Procorum quidem dispersionem per aedes faceret,
Honorem autem ipse haberet, et bonis suis imperaret,
Haec cogitans, procis assidens, vidit Minervam;
Ivitque rectà foràs; indignabatur nempè animo
Hospitem diù ad januam stare: propè autem astans,
Manum prehendit dextram, et accepit aeream hastam,
Et ipsam compellans verbis alatis allocutus est:
" Salve, hospes; à nobis amicè excipièris: caeterùm deinde
" Coenâ refectus loquêris quid tibi opus sit."
Sic fatus praecibat, sequebatur autem Pallas Minerva:
Illi verò cùm jam intrà domum venissent excelsam,
Hastam quidem *Telemachus* statuit ferens ad columnam longam,
Intrà armarium benè-politum; ubi utique aliae
Hastae Ulyssis magnanimi stabant multae:
Ipsam verò in thronum collocavit ducens, stragulo substrato,
Pulchro, ingeniosè-facto; sub pedibus autem scabellum erat.

φρενῶν.] Ἦτοι ἐν ἑαυτῷ πλησμονιζόμενος καὶ ἐνεχόμενος θείας τινὸς φήμης περὶ τῆς ἰσταμένου τοῦ πατρός. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 16. Ὀσσόμενος δὲ φρενὶ ὁ φανταζόμενος τὸ μὴ παρὸν, καὶ κατὰ νοῦν αὐτὸ βλέπων καὶ ἀναπλαττούμενος. Ὡς ὁ Τηλέμαχος κάθηται "ὀσσόμενος φρενὶ "πατέρα ἑοῖο." *Eustath.*

Ver. 116. ——— σκέδασιν.] Vide ad *Il.* ά, 67 et 140.

Ver. 123. ——— φιλήσεαι.] Vide ad *Il.* ύ, 304. et ά, 358.

Ver 124. 138. ——— πασσάμενος ——— Νίψασθαι.] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 126. Οἱ δ' ὅτε δή.] Vide ad *Il.* ξ', 435 et 504.

Ver. 127. Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν.] Exin, quae in mediis ingenti adnixa columnae
Ædibus astabat, validam vi corripit hastam. Æn. XII, 92.

Ver. 128. Δουροδόκης.] Δερματόδεσμος· νεωτέρου δὲ ἀντιξύσθαι τοὺς κίονας, καὶ ἐνταῦθα ἀσυνήθως εἰρῆσθαι τὰ δόρατα. *Schol.*

Ibid. —— ἔνθα περ.] *Ubi scilicèt* ——.

Ver. 130. ——— λῖτα.] Ὅμηρος δὲ ὁ θαυμασιώτατος, τῶν στρωμάτων τὰ μὲν πασσάλους, λῖτα εἶναι φάσκει, ἤτοι λινᾶ καὶ μὴ βεβαμμένα, ἢ ποικιλμένα. *Athenaeus, lib.* II. *cap.* 9. Vide et ad *Il.* ά, 644.

Ver. 131. —— ἦεν.] *Al.* εἶεν.

Ver. 132. ——— πολυμόν.] Αἴφρων, ἀνάπλεων (*Barnesius* ex MS. edidit ἀναπλήσεων) ἴχνους, καθίδρυσιν. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 145.

Πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
Μνηστήρων· μὴ ξεῖνος, ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ,
Δείπνῳ ἀδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθών,
Ἠδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπίχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν·
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.
Κήρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπώχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα

Juxtà autem ipse sibi sellam posuit variegatam, seorsùm ab aliis
Procis; ne hospes, offensus tumultu,
Convivium molestum-haberet, cum superbis congressus;
Atque ut ipsum de patre absente interrogaret.
Aquam verò ancilla ex gutto profundebat ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem
Ad lavandum; juxtáque politam stravit mensam:
Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de praesentibus.
Coquus autem carnium lances apposuit sumens
Omnigenùm, ipsis etiam apponebat aurea pocula.
Praeco porrò eos sedulò obibat vinum fundens.
Ingressi autem sunt proci superbi, qui quidem deinde

Ver. 133.——*ἀνιηθείς.*] Vide ad *Il.* σ', 762. et ι, 24.

Ver. 134. *Δείπνῳ ἀδήσειεν.*] *Ὅτι τὸ, δίκην ἀδήσειεν, ἀντὶ τοῦ ἀηδισθῇ, ἀπὸ τοῦ ἀηδὼς πικρὰς. Διὸ καὶ ἐκτεταμένον ἔχει τὸ δίχρονον. Eustath.* Cæterùm nonnullos *ἀδήσειεν* scripsisse testatur *Barnesius.*

Ver. 136. *Χέρνιβα.*] *Τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδατα. Schol.*

Ibid.——*προχόῳ.*] *Ἀγγείῳ προχυτικῷ, ἀπὸ τοῦ χέειν τὸ ὕδωρ· τῷ καθ' ἡμᾶς ξίστῃ. Schol.* Apud *Andronicum Livium; Guttus, Pollubrum.*

Ver. 140.——*χαριζομένη παρεόντων.*] *Παρέοντα δὲ βούματα λέγει, τὰ ἐν τῇ ταμιᾳ ἀκίνητα, ἤτοι ἕωλα. Eustath.*

Ver. 141. *Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.*] *Athenæus* hæc omittenda contendit: *Ἀμαρτάνουσι δὲ οἱ ἰδίᾳ γεάφοντες τούτους τοὺς στίχους·*

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρέοντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας.

Εἰ γὰρ εἴδατα παρέθηκεν ἡ ταμίη, ἄλλον ὡς κρειάτων λείψανα συγχάνοντα τὸν δαιτρὸν εἰκὸς ἦν παρεισφρῆσαι· διόπερ τὸ δίστιχον ἀπαρκεῖ, lib. V. *cap.* 4. Quin et, uti ad hunc *Athenæi* locum annotat *Casaubonus*, infrà *Odyss.* ή, 175. ubi hic locus iterùm occurrit, repetuntur versuum horum priores duo, "*Σῖτον δ'*—"*παρεόντων,*" omisso sequenti "*Δαιτρὸς δὲ*" *&c.*" *Eustathio* verò, quocum facit et Dna. *Dacier*, haud satis idoneæ videntur *Athenæi* rationes: *Καὶ μὴν καινὸν ἄλλως οὐδὲν, τῶν τριῶν στίχων φυλαττομένων, τὸν μὲν ταμίην ἕωλα παραθέσθαι, τὸν δ' αὖ δαιτρὸν ἱστορίᾳ ταυτοῖα πρόσφατα ποικίλας τι χάριν καὶ πρὸς φιλοφροσύνης ἐνδιξιν. Eustath.*

Ibid. *Δαιτρός.*] *Μάγειρος· ὁ διανέμων τὰ κρέα. Schol.* "Hic acceptos à coquo cibos mensis inferebat, illatos secabat." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 143 et 153. *Κήρυξ.*] Ita *Barnesius.* Rectè, ut upinor. Vide suprà ad *Il.* ώ, 149. et β', 267. *Vulgg.* utrobique *Κῆρυξ.*

Ver. 144.——*μνηστῆρες ἀγήνορες.*] *Scholiastes* exponit *ἄγαν αὐθάδεις·* sed vide suprà ad *ver.* 106.

Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Σῖτον δὲ δμῳαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα, προκείμενα, χεῖρας ἴαλλον.
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἧντο
Μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.

Ordine sedebant per sedilia thronosque:
His verò praecones quidem aquam in manus fuderunt:
Panem autem ancillae accumulabant in canistris:
Illi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
Juvenes autem crateras coronârunt potu.
At postquam potùs et escae desiderium exemerant
Proci, ipsis quidem alia in mente curae erant,
Cantus saltatioque: haec enim sunt ornamenta convivii.

Ver. 145. Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.] Ἐκαθίζοντο δὲ καὶ διατοῦτττις οἱ σίτοι. Παλλαχοῦ γοῦν ὁ Ὅμηρος φησίν· "Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε." Ὁ γὰρ θρόνος αὐτὸς μόνον ἰλυσίφορος ἐστὶ καθέδρα σὺν ὑποπόδιῳ, ὅτιφ θρῆνον καλοῦντες, ἐντεῦθεν αὐτὸν ὠνόμασαν θρόνον, τοῦ θρήσασθαι χάριν, ὅτιφ ἐπὶ τοῦ καθίζεσθαι τάσσονται. — Ὁ δὲ κλισμὸς στιππωτοτέρως κεκόσμηται ἀναπαύσεως. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 147. 148. 149. Σῖτον δὲ δμῳαὶ, *&c.*] *Barnesius* locum hunc versuum ordine mutato, alioque etiam versu inserto, ita edidit:

Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῦ·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπιξέμενοι δεπάεσσι.
Σῖτον δὲ δμῳαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Atque hanc ordinationem ex *Iliad.* ι, 174. *Odyss.* γ', 338. φ', 270. itemque ex *Eustathio*, confirmari existimat vir eruditus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam in omnibus locis jam citatis non occurrunt duo isti versus. Σῖτον δὲ δμῳαὶ —— χεῖρας ἴαλλον. Et quamvis in *Eustathii* textu locus hîc, uti nunc disposuit *Barnesius*, editus sit; liquet tamen ex commentario ipsum non ita legisse. Porrò versum istum, "Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπιξέμενοι δεπάεσσι," agnovisse quidem hîc videtur *Scholiastes*, qui vocem Νώμησαν citat, exponitque Ἐμέρισαν. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus ad hunc locum, quamvis versum hunc in Editionibus plerisque reperiri fatetur, aliundè tamen huc irrepsisse pro certo habet. Vide infrà ad γ', 340. et φ', 272.

Ver. 147. —— παρενήνεον.] Τὸ δὲ παρενήνεον —— δηλοῖ —— τὸ σωρεύειν, καὶ ἐμφαίνει τὸν πληθυσμὸν τοῦ σίτου. *Eustath.*

Ver. 148. —— ὀνείαθ'.] Τὰ ὄψεσιν ἐμπεσοῦντα ἰδίσματα. *Schol.*

Ver. 149. —— κρητῆρας ἐπιστέψαντο ποτοῖο.]

Crateras magnos statuunt et vina coronant. *Æn.* I, 728.

Vide et ad *Il.* ά, 470.

Ver. 150. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἧντο.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi. *Æn.* VIII, 184.

Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 151. —— τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μέμηλε.] Πάνυ ὡς, ἵνα ὁ Τηλέμαχος καιρὸν σχῇ. *Schol.*

Ibid. —— μεμήλει.] *Eustathius* in commentario legit μέμηλε. Quo modo neutiquam constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* β', 614. et ad ά, 37 et 221.

Ver. 152. Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.] Ita infrà Σ', 99.

Φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνοχὸς ἐστὶ θαλίης.
Et ρ', 270.

—— ἐν δέ τε φόρμιγξ
Ἠνύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεὸ ποίησαν ἑταίρῃ.

Καί μοι μηδεὶς ὑναλαβέτω ὅτι περὶς τίφ μόνον χρησίμως ὠφέλη μουσικὴν Ὅμηρος διὰ τούτων ἄλλα γὰρ βαθύτερός ἐστι τοῖς ἐγκεκυμμένοις τοῖς ἔπεσι. Εἰς γὰρ ὠφέλειαν καὶ βοήθειαν τὴν μεγίστην αὐτοῖς παιδεῖ, περίλαβε μουσικήν· λέγω δὲ ἐν τὰ δίτονα καὶ τὰς συνουσίας τῶν ἀρχαίων. Συνίδοιμι γὰρ ἂν ἐγὼ σέβεσθαι μουσικὴν, ὡς ἱκανὴν

Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε
Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.
Ἦτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν·
Αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίατο οἱ ἄλλοι·
Ξεῖνε φίλ', εἰ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅττι μεν εἴπω;
Τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδὴ,
Ῥεῖ' ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν

Præco autem in manus citharam perpulchram posuit
Phemio, qui quidem canebat inter procos necessitate.
Ac ille quidem citharam-pulsans præludebat ut scitè caneret:
Verùm Telemachus allocutus est cæsiis-oculis Minervam,
Propè admoto capite, ut ne audirent alii:
" Hospes chare, num etiam mihi irascèris, *ob id* quod dixero?
" His quidem hæc curæ sunt, cithara et cantus,
" Facile *sanè*; quoniam alienum cibum impunè absumunt

ἀντιτάξῃ καὶ σφαῦλον τὸν τοῦ οἴνου ὑπόβλημον δύναμιν καθάπερ που φησὶ καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀριστόξενος· ἐκεῖνος γὰρ ἔλεγεν εἰσάγεσθαι μουσικὴν, παρ' ὅσον ὁ μὲν οἶνος σφάλλειν πέφυκε τῶν ἔδεσμάτων χρησιμώτατον τά τε εὐώδη καὶ τὰς διανοίας· ἡ δὲ μουσικὴ τῇ περὶ αὐτὸν τάξει τε καὶ συμμετρίᾳ τὴν ἐναντίαν κατάστασιν ἄγει τε καὶ φαίνει. *Plutarch. de Musicâ*, sub fine; ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Vide infrà ad Ψ', 99. et ρ', 271.

Ver. 153. Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν, &c.] *Herodotus* in Vitâ *Homeri* locum hunc hoc modo citat:

Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλ' ἔθηκε
Φημίῳ, ὅς τί νυ πολλὰ ἐπαίνυτο πάντας ἀείδειν.

Unde *Barnesius* post hunc versum inserùit:

Φημίῳ, ὅς τί νυ πολλὰ ἐπαίνυτο πάντας ἀείδειν.

Atqui *Herodotum* versum proximè sequentem, " Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε, &c." isto modo tantùm legisse, aut fortè memoritèr citâsse crediderim.

Ibid. — ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε.]

——— Cithará crinitus Iöpas
Personat auratâ ———. *Æn.* I, 744.

Ver. 154. Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.] Περισπῶσιν, ἵνα ὁ Φήμιος αὐθῇ ἐν τῇ μνηστευομένῃ. *Schol.* Vide infrà ad χ', 330. &c.

Ibid. —— ὅς ῥ'.] *Qui utique* —— *Qui scilicèt* ——.

Ver. 155. Ἦτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.] " Ἀναβάλλεσθαι autem dicuntur, " inquit *Eustath.* οἱ κιθαρίζοντες, pro ἀναμοῦσθαι seu προοιμιάζεσθαι. Dicunt Latini " poetæ *chordas pollice prætentare*, ut apud " Ovid. Metam. l. 5. *Calliope querulas præ-*" *tentat pollice chordas.* Ergò ἀναβολὴ dicitur ipsa chordarum digitis facta prætentatio, quam vulgò *proludium* et *prolusionem* appellant, et quidam *præcentionem*, i. e. *cantûs proœmium.*" *Benedict. in Pindar. Pythior. Ode* I, 7. Similiter et *Menagius:* " Sunt autem ἀναβολαὶ proœmia Musicorum; quâ voce utitur Pindarus Pythior. " Ode I. statim initio: ἀμβολὰς τεύχῃς " ἰλιαζόμενα ——: inde ἀναβάλλεσθαι apud " Homerum Odyss. ά. pro *chordas pollice* " *prætentare:* Ἦτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο " καλὸν ἀείδειν" *Annotat. in Laërt. lib.* IX. Sic apud *Theocritum:*

Τῷ δ' ἴτε Δαμοίτας ἀνεβάλλετο, καὶ τάδ' ἀείδω. *Idyll.* VI, 20.

Δεύτερος αὖ Δάφνις λιγυρῶς ἀνεβάλλετ' ἀείδων. *Idyll.* VIII, 71.

Καί τι πέρας φιλιὰν μίλαν ἀμβάλλω ——. *Idyll.* X, 22.

Item apud *Aristophanem:*

——— Συνλίγουσ' ἀναβολὰς ποιούμενοι. *Pax, ver.* 850.

Vide *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* I. *pag.* 234.

Ver. 156. 178 et 221. —— γλαυκῶπιν Ἀθήνην ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 157. —— πευθοίατο οἱ ἄλλοι.] *Al.* πευθοίατ' ἄλλοι.

Ver. 158. —— εἰ καί μοι.] *Al.* ἦ καί μοι.

Ver. 160. —— ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν.]

Ἀλλότριον κάμματον σφιτέρων ἐς γαστέρ' ἀμῶσαι. *Hesiod. Theog. ver.* 599.

Ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ' ὀστέα πύθεται ὄμβρῳ,
Κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
Εἰ κείνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα,
Πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
Ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε. 165
Νῦν δ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
Θαλπωρὴ, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ἄλετο νόστιμον ἦμαρ.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; ποῦθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες; 170
Ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
Οὐ μὲν γάρ τι σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.

" Viri, cujus jam alicubi alba ossa putrescunt imbre,
" Jacentia in continenti, aut *illa* in mari fluctus volvit.
" Si illum utique in Ithacam viderint reversum,
" Omnes optârint celeriores pedibus esse,
" Quàm ditiores auro vesteque. 165
" Nunc verò ille sic periit malo fato, neque ulla nobis
" Spes est, etiamsi quis terrestrium hominum
" Dicat rediturum esse; ejus enim periit reditûs dies.
" Sed agè, mihi hoc dic et verè enarra,
" Quis? unde es hominum? ubi tibi urbs, atque parentes? 170
" Quali autem in navi advenisti? quo pacto te nautæ
" Duxerunt in Ithacam? quosnam *se* esse praedicant?
" Neque enim ullo pacto te peditem existimo huc venisse.

Οἶόν τί σ' ἀλλόφρ' ἐσθλὸν ἐπεὶ γλυκύ.
Alexis Poët. apud Athen. lib. IV. *cap.* 18.

—— ἀνδρὸς ἐν βίοτον νάπαισιν ἁλίαισιν.
Infrà *ver.* 377. hujus libri; et β', 142.

Quasi mures, semper pelimus alienum cibum.
Plautus, Captiv. Scen. I. *ver.* 9.

Ver. 166 —— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* ν', 186. 187. et ad ά, 37.

Ibid. —— οὐδέ τις ἡμῖν Θαλπωρή.] *Eustathius* nonnullos hîc Ἐλπωρὴ legisse annotat. At vulgatam lectionem præfert Dna. *Dacier*: " Ἐλπωρὴ" (inquit) " veut dire " simplement *esperance, attente*; et Θαλ- " πωρὴ signifie non seulement esperance, " mais une esperance, qui par la joie qu'elle " inspire, communique au sang et aux " esprits une douce chaleur, source de vie, " ce qui convient ici." Ἐοικὸς δὲ ὅτι τὴν χαροποιὸν ἐλπίδα Θαλπωρὴν λέγει. *Eustath.* Sic *Il.* ζ', 411. 412.

—— οὐ γὰρ ἔγ' ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἦ σύγε πάγχυ ἐπίστης.

Ver. 169. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

—— mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ver. 170. Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες.] Ἤδιον δὲ τὸ Ὁμηρικὸν παραφράζων Εὐριπίδης, " Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; " πόθι τοι πατρὶς ἠδὲ τοκῆες;" τοῖς δὲ χρῶνται τοῖς Ἰαμβείοις ὁ τῆς Αἰγέως.

Ποῖαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελαχέναι,
Πολυξεινουμένας· γῆ δὲ σὶς, πάτερ σ' ἔφυ;
Τίς ἦλθ' ὁ φύσας; τοῦ κεκτήμεθα πατρός;
Clemens Alexandrin. Strom. VI.

Καῖ', ὦ ξέν', ἔστι δὴ σὶ, φράσον πάτριον τι σόν.
Euripid. Cyclops, ver. 102.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris?
Æn. I, 373.

Qui genus? unde domo? ——
Æn. VIII, 114.

Ver. 173. Οὐ μὲν γάρ τι σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.] Ἔστιον δὲ ὅτι ἀφελὴς ἐνταῦθα καὶ ἀστεῖος ὁ τοῦ Τηλέμαχον λόγος ἐν τῷ, " Οὐ γάρ

Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἠὲ νέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρώϊός ἐσσι
Ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
Ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τοιγὰρ ἔγω τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω·
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
Υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισι,
Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,

" Et mihi hoc dic verè, ut benè cognoscam,
" An recens venisti, an etiam paternus es
" Hospes? quoniam multi adibant viri nostram domum
" Alii; nam et is in-se-convertebat-studia hominum."
Hunc autem rursus allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Enimverò ego tibi haec valdè accuratè narrabo:
" Mentes Anchiali bellicosi glorior esse
" Filius: caeterùm Taphiis navigandi-studiosis impero.
" Nunc verò huc cum navi veni atque sociis,
" Navigans super nigrum pontum ad alienae-linguae homines.

" τι σι στιζον, &c." ἤγουν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γνώσῃ σπουδαῖον ὅτι ὁ λόγος ἔχει οὐδέν, ἀσοφα τὰ τοῦ σχεδιασμοῦ. *Eustath.* Fortassè autem sententia hæc eorum numero habenda sit, in quibus ἡ ἀσάφεια (observante *Hermogene* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 37.) τῇ καταφάσει —— τὸ πλέον δύναται. Ut scilicet phrasis ista, "οὐ μὲν γάρ τι ἔοικας," rem non modò non esse verisimilem, sed et ab omni verisimilitudine longissimè abesse, sive planè esse impossibilem, denotet. Vide ad *Il.* ν', 344. Atque hoc modo exponit *Scholiastes*: Πιζὸν μὲν γάρ σι ἀδύνατον λέγειν. Occurrit porrò eadem sententia infrà ξ', 190. π', 59. 224.

Ver. 177. —— ἐπίστροφος.] Ὁ ἐπιστρεφῶν καὶ σπουδάζοντες τὸν εἰς ἄλλους ἐπιστροφήν· ὃ ἐστι φιλάξενος καὶ πολλοὺς ξενοδοχῶν. Ἡ παθητικὴν ἔννοιαν ἔχει, ὡς πάσχων ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστροφὴν, καὶ ἀγαπώμενος· ὅτερ καὶ ῥητέον. *Eustath.*

Ver. 179. —— ἔγω τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.] " Tamen" (inquit *Spondanus*) " ficta sunt ea, quæ paulò pòst dicet, " se Mentem, esse Anchiali filium; totumque illud de susceptæ navigationis fine; " sed illud ἀτρεκέως ad sequentia de Ulysse " referenda sunt, ut constet veritas, quem " adhuc esse superstitem Telemacho nunciabit. Alioqui officiosum est ac opportunum mendacium, quod de se Minerva " dicit." Atqui, (ut opinor,) istud, ἀτρεκέως ἀγορεύσω, non est, " Verè;" sed " Accuratè, particulatim, enarrabo." Vide ad *Il.* β', 10.

Ver. 182. Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον.] Ἐστὶ δὲ τὸ, ὧδε, ἀντὶ τοῦ οὕτως, ἁπλῶς δηλαδὴ καὶ ὡς εἰκὸς αὐτοῦς. Οὐδέποτε γάρ φασιν ὁ Πομπὸς τοιοῦτον εἶδε τὸ ὧδε. *Eustath.* Similiter et *Scholiastes*: Οὐδὲ ποτὲ κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ τὸ ὧδε τοιοῦτον, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ οὕτως. Atqui occurrit hæc vox nonnullis in locis, ubi vix aliud quàm " *Huc*" significare potest:

Αἱ γὰρ δὴ Ὀδυσῆός τι καὶ ἁρπακτῆρες Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ Τίν ῥύσιον ἐλασσάμενοι μάνυχας ἵππους. *Il.* κ', 536.

Ἥφαιστ', πρόμολ' ὧδε —— σ', 392.
—— τὸν ξεῖνον ἰοκτέον ὧδε κάλεσσον. *Odyss.* ρ', 544.

Ibid. —— κατήλυθον.] Æquè constabit Temporum ratio hoc quidem in loco, sive in Aoristo κατήλυθον scribas, sive in præterito κατήλυθα. Vide ad *Il.* ά, 57.

Ver. 183. Πλέων ἐπὶ οἶνοπα πόντον.] Vulgati habent, Πλέων οἴνοπα πόντον. Quæ si vera sit lectio, versus hic, uti observavit *Barnesius*, eorum numero habendus erit, quos ἀκεφάλους appellat *Athenæus*, *lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* Ψ', 2. Cujusmodi tamen exempla sunt rara. Alii, notante itidem *Barnesio*, hìc legunt Πλείων, vel Πλώων. Ipse autem ex Editionibus duabus vetustioribus, et ex MSS. edidit, Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον· ut pronuntietur scilicèt Πλῶν. Atque hanc demùm veram lectionem crediderim. Ita enim in commentario legit *Eustathius*,

Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν· ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.
Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
Ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι
Ἐξ ἀρχῆς· εἶπερ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἥρωα τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
Ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν
Γρηῒ σὺν ἀμφικόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε, πόσιν τε
Παρτιθεῖ, εὖτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
Ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.
Νῦν δ' ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι
Σὸν πατέρ'· ἀλλά νυ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι πελεύθου.
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,

" Ad Temesen propter aes: fero autem splendidum ferrum,
" Navis autem mihi ipsa stat ad agrum, seorsùm ab urbe,
" In portu Rhethro, sub Neïo sylvoso.
" Hospites autem invicem paterni gloriamur esse
" Ab initio; siquidem senem interroges congressus
" Laërtem heroëm, quem non ampliùs aiunt in urbem
" Venire, sed seorsùm in agro dolores pati
" Vetulâ cum ancillâ, quae illi cibumque potumque
" Apponit, quoties ipsum defatigatio membra invaserit,
" Reptantem per fertile-solum areae vitibus consitae.
" Nunc autem veni; jamdudum enim ipsum aiebant apud suos esse
" Tuum patrem; verùm huic dii impediunt iter.
" Nondum enim mortuus est super terram nobilis Ulysses;

---

quem et citat *Barnesius;* itaque porrò habent codices nonnulli à *Th. Bentleio* collati. Quin et bis alibi, quibus solis in locis apud Poetam (hoc ipso versu excepto) occurrit vox Πλέω, usurpatur haec ipsa phrasis:

Νηῒ πολυκλήϊδι πλέων ἐπὶ οἶνοπα πόντον.
Iliad. ή, 88.

Σὴν ἐς πατρίδ' ἴσαν πλέων ἐπὶ οἶνοπα πόντον.
Odyss. δ', 474.

Ver. 184. —— Τεμέσην.] Τεμέση, πόλις Κύπρου, κατὰ δέ τινας, Ἰταλίας, ἣν νῦν Βρεντέσιον καλοῦσι. *Schol.* Ταύτης τι τῆς Τεμέσης [τῆς Βρεττίας] φασὶ μεμνῆσθαι τὸν Ποιητὴν, οὐ τῆς ἐν Κύπρῳ Ταμασοῦ (λίγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) τῷ "Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν ——." Καὶ δύνανται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλοιπεν. *Strabo, Geograph. lib.* VI. *pag.* 393. *al.* 255. *Al.* Ταμέσην.

Ver. 185. 196. —— ἕστηκεν —— τέθνηκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ad δ', 434.

Ibid. —— νόσφι.] Vide ad *Il.* ά, 349.

Ver. 186. Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ.] Ὄνομα τοῦ ἐν Ἰθάκῃ λιμένος τὸ Ῥεῖθρον, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. *Schol.*

Ibid. —— ὑπὸ Νηΐῳ.] Τῷ πρὸς ὑποδοχὴν νηῶν ἐκλέγειν ὄρει τῆς Ἰθάκης. *Schol. Al.* ὑπονηΐῳ. Vide infrà ad γ', 81.

Ibid. —— ὑλήεντι.] Vide infrà ad *ver.* 246. item ad *Il.* γ', 151.

Ver. 193. Ἑρπύζοντ'.] Μετὰ ὀδύνης καὶ ἀνίας πρᾶγμα βαδίζοντα διὰ τὸ γῆρας. *Schol.*

Ibid. —— ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.] Ἔχεις εἰπεῖν τίνας ὀνομάζει Ὅμηρος ἐν τοῖς ἵπποις διογμοὺς καὶ Θεοὺς εἰπάλους καὶ λαῶν τοιμένας καὶ ἄλλα ὅσα τοιητὴν εἰκὸς ἀποσιμήνασθαι τοῖς ἐνίμασιν ἀρεστὴν ἀνδρὸς; Ἆρα τοὺς ἐπὶ σκιαθρὰ καὶ αὐλακι πρὸς τῇ γῇ διατεινομένους, δινοὺς ἀρεῶν, ἀγαθοὺς φυτινίην, ἐν ἀμπὶ ὀξέος, ἐς ἐχάτω φιλοπένους; Ἢ τούτων μὲν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἠξίωσεν καταμίξαι τὰ ἔργα τῇ αὐτοῦ ᾠδῇ, ὅτι μὴ ποιοῦτο γέροντι ἀναδὶς αὐτὰ, ἐκτετακότι τῆς ἀρχῆς ὑπὸ ὀξυστῶν νέων, "ἐν "γουνῷ οἰνοπίδου ἀλωῆς," ἐπὶ φύλλων χαμαὶ βεβλημένῳ, ὥρᾳ θέρους ἀναπαυομένῳ. Οἱ δὲ μακάριοι αὐτῶν ἀνδρες, οὓς ἐκεῖνος ἐπαινῶν χαίρει, ἔτεροι εἰσὶν ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔργων. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XII. ipso initio.

Ibid. —— ἀλωῆς.] Ἀμπελῶνος γῆς. *Schol.*

Ver. 196. —— ἐπὶ χθονὶ.] *Al.* ἐν χθονί.

Ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,
Ἄγριοι, οἵ που κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
Αὐτὰρ νῦν τοι ἔγω μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
Ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,
Οὔτε τι μάντις ἐὼν, οὔτ' οἰωνῶν φάρα εἰδώς·
Οὔτι ἔτι δηρόν γε φίλης ἄπο πατρίδος αἴης
Ἔσσεται, οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι·
Φράσσεται, ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανος ἐστίν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παις εἷς Ὀδυσῆος.
Αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
Κεῖνῳ, ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισι,
Πρίν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν·
Ἐκ τοῦδ', οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον, οὔτ' ἐμὲ κεῖνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοιγὰρ ἔγω τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω,

" Sed adhuc alicubi vivus detinetur in lato ponto,
" Insulâ in circumfluâ; saevi autem ipsum viri tenent,
" Feri, qui alicubi illum detinent invitum.
" Porrò nunc tibi ego vaticinabor, quemadmodùm in animo
" Immortales suggerunt, et quemadmodùm perfectum iri puto,
" Neutiquam vates cum sim, neque auguriorum clarè peritus;
" Nequaquam adhuc diù charâ à patriâ terrâ
" Erit, neque si etiam ferreis vinculis *eum* detineant:
" Cogitabat *nempè*, quî redeat: quoniam solers est.
" Sed agè mihi hoc dic, et verè enarrato,
" Num ex ipso tantus filius sis Ulysse:
" Vehementèr enim et capite et oculis pulchris similis es
" Illi: quippè frequentèr ad hunc modum nos-invisebamus invicem,
" Antequàm in Trojam ille conscendisset; quò utique alii
" Graecorum optimates ierunt cavis in navibus:
" Ex hoc tempore neque Ulyssem egò vidi, neque me ille."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens allocutus est:
" Enimverò ego tibi, hospes, valde verè enarrabo;

Ibid. ——— διὸς Ὀδυσσεύς.] Ὁ δὲ αὐτὸς [Ὀμηρος] καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἅπαντας διοὺς καλεῖ, διότι ἦσαν, οἶμαι, καὶ κατὰ τίχην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ λέγον Διός. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXII. sub initio.

Ver. 201. Ἀθάνατοι.] Similiterque infrà *ver.* 420. ἀθανάτην. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 203. Οὔτι.] *Al.* Οὔτοι.

Ibid. ——— ἔτι δηρόν.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 207. Εἰ δὴ. *Si revertà* ———. Nequaquam enim supervacuum est istud δή.

Ver. 210. ——— ἔνθα περ.] *Quò utique* —. *Quò scilicet* ———.

Ver. 211. ——— ἐνὶ νηυσίν.] *Al.* ἐπὶ νηυσίν.

Ver. 213. Τὴν δ'.] Sic infrà *ver.* 221. 230. Τὸν δ' ——— Τὴν δ'.] Vide ad *Il.* α, 57. et Σ', 160. Minùs rectè *Barnesius*, Τήνδ' ——— Τήνδ' ——— Τήνδ'.

Ibid. ——— ἀντίον ηὔδα.]

Æolus hæc contrà ———. *Æn.* I, 80.

——— Æneas contrà cui talia reddit.
Æn. X, 530.

Ver. 214 et 224. ——— ἀτρεκίως.] Vide suprà ad *ver.* 179.

Ibid. ——— ἀγορεύσω.] *Al.* κατελίξω.

Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
Οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον μάκαρός γε τεῦ ἔμμεναι υἱὸς
Ἀνέρος, ὅν κτεάτεσσιν ἐοῖς ἔπι γῆρας ἔτετμε·
Νῦν δ', ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
Τοῦ μ' ἐκ φασι γενέσθαι· ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεείνεις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὐ μέν τοι γενεὴν γε θεοὶ νώνυμον ὀπίσσω
Θῆκαν· ἐπεί σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς δαὶς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
Εἰλαπίνη, ἦε γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.

" Mater quidem me ait ejus esse; at ego
" Nescio: nondum enim quisquam suum parentem ipse cognovit.
" Utinam sanè ego felicis potiùs alicujus fuissem filius
" Viri, quem in bonis suis senectus deprehendisset:
" Nunc verò, qui infelicissimus est mortalium hominum,
" Ex hoc me dicunt natum esse: quoniam tu me hoc interrogas."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Non sanè tibi genus utique dii ignobile in posterum
" Dederunt: quum te talem peperit Penelope.
" Sed age mihi hoc dic et verè enarrato,
" Quodnam epulum, quaeve haec turba est? quod verò te opus urget?
" Convivium? an nuptiae? quoniam haud symbolum haec sunt.

Ver. 215. Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι.] Ἡ γὰρ ἀκριβὴς ἴδιωσις ἐν τοῖς τοιούτοις τῇ μητρὶ ἀνάκειται ——. Δεικτὴ δὲ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει τὰ ἰδιαίτατα ἐρῶσι ἔχειν, ὃς φησιν ὡς ἄρτι περὶ τῶν τέκνων κρίνουσι αἱ γυναῖκες· διὸ φησι Πηνελόπεια τις γονὴ μαρτυρήσασα εἰκότως τοιοῦτον παῖδα, ἴλεον τὸν περὶ ἐκείνου ἀμφιζολίαν. *Eustath.*

Ver. 216. —— οὐ γάρ πώ τις τὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.]

Αὐτὸν γὰρ αὐδὰς οἶδε τῶν πεσὼν ἐγένετο
Ἀλλ' ἐστοχάσατο πάντες, ἢ ἐπιτύμβιον.
Menander, Fragment. citat. ab Eustathio.

Porrò *Scholiastes* vocem γόνον hìc exponit γένεσιν· *Eustathius* autem, Γόνος δὲ πῶν, inquit, ἡ γονὴ —— τὸ δὲ εἰκότως γόνον τὸν γεννήσαντα, ἴσως διὰ τὸ ἐρᾶν. Et *Duportus* in *Gnomologiâ Homericâ* ad hunc locum; "Γόνος," inquit, "hìc (estque hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον) omninò pro γονὴ, stirpe, origo, "γένος, γένεσις." Quod rectius. Verùm neque apud Postam hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον est, (uti ait vir eruditus,) sed sæpius usitatum;

—— ἡ δὲ ἱκέτης
Ὃν γόνον ἱκαγέσιον —— infrà λ', 232.

Οὐκ ἴσ' ἀπολλήξεις, τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα. σ', 166.

Ver. 220. —— ἐπεὶ σύ με.] *Al.* ἐπεὶ σύ γε.

Ver. 222. —— νώνυμον ἔσσεσθαι.] Nullâ ex analogiâ produci potest media vocis, νώνυμος vide infrà ad γ', 239. et ad ξ'. 182. Pronuntiabatur fortassè hìc νώνυμον. Vide ad *Il.* ν', 227.

Ver. 223. —— ἐπεί σέ γε τοῖον ἐγείνατο.]

—— Quæ te, tam læta tulerunt
Sæcula? qui tanti talem genuere parentes.
Æn. I, 609.

Ver. 225. —— τίπτε δέ σε χρειώ;]

—— τίνα χρειὼ τόνδε ἄνδρα; Infrà β', 28.

Vide ad *Il.* κ', 43. item infrà ϝ', 312. Cæterùm *Athenæus, lib.* VIII. *cap.* 16. legit τίνες δέ σε χρειών. Porrò enuntiabantur χρειὼ, χρειών, ac si scripta fuissent χρεῦ, χρεῦν. Vide ad *Il.* γ', 811.

Ver 226. Εἰλαπίνη, ἦ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.]

Ἢ γάμος, ἢ ἑορτή, ἢ εἰλαπίνη τεθαλυῖα. Infrà λ', 414.

Ὡς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσι
Δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ
Αἴσχεα πολλ' ὁρόων, ὅστις πινυτός γε μετέλθοι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἆρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς,
Μέλλεν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
Ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κεῖνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν.
Νῦν δ' ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ, κακὰ μητιόωντες,
Οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐποίησαν περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἐπεὶ οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
Εἰ μετὰ οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσε·

" Ita mihi supra-modum contumeliosè videntur
" Convivari per domum: indignaretur vir
" Turpia multa videns, quicunque cordatus utique intervenisset."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Hospes, quandoquidem me haec interrogas atque percontaris,
" Expectandum quidem fuit aliquandò ut domus haec locuples et integra
" Esset, quamdiù adhuc ille vir apud nos erat:
" Nunc verò alitèr statuerunt dii mala meditantes,
" Qui illum quidem obscurum-reddiderunt suprà omnes
" Homines; quoniam non ob mortuum utique sic lugerem,
" Si inter suos socios occisus fuisset Trojanorum in populo;
" Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecisset:

Εἰλατίνη, ἡ μεγάλη ἰσωχίη, ἐν ᾗ κατὰ ἴλιας καὶ συστρεφὰς ἰσωχοῦντες. ——— Ἔρανος, τὸ ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνον. *Schol.* Simlliter *Athenæus:* Τὰς θυσίας καὶ τὰς λαμπροτέρας πανηγυρικὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ εἰλατίνας· καὶ τοὺς τούτων μετέχοντας, εἰλατιναστάς. Ἔρανοι δὲ ἦσαν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ, ἀπὸ τοῦ συνιέναι καὶ συμφέρειν ἕκαστον. *Lib.* VIII. *cap.* 16. Cæterùm edidit hîc *Barnesius* Εἰλατίνη, ἢ γάμος; nullâ, ut opinor, satis idoneâ ratione.

Ibid. —— οὐκ ἔρανος.] *Al.* οὔ γ' ἔρανος.

Ver. 232. Μέλλεν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων Ἔμμεναι.] *Scholiastes* vocem Μέλλεν hîc exponit Ὠφελεν. Quod autem deinceps addit, Αὕτη ἡ λέξις εὐθέως κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ, ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, χρονικῶς· ἀλλ' ἑκάστοτε ἀντὶ τοῦ ὤφελε· in hoc verò omninò errat vir eruditus. De *tempore* enim *Futuro* planè usurpatur hæc vox *Iliad.* β', 39.

Θήσειν γὰρ ἴσ' Ἰμιλλεν ἐπ' ἄλγιά τι στονα-
χάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι ———————.

Et λ', 699.

——————— περὶ τρίτοδος γὰρ Ἴμιλλον
Θεύσεσθαι ———————.

Aliisque locis innumeris. Cæterùm hoc in loco nescio annon de *præterito* intelligendum sit istud, " Μέλλεν μέν ποτε ——— Ἔμμεναι." ac proindè vertendum; " *Olim quidem e-* " *rat:*" vel, " *Antehàc quidem solebat esse.*" Ita certè postulare videntur sequentia, " ὄφρ' " ἔτι κεῖνος" ——— et, " Νῦν δ' ἑτέρως ———." Porrò similis phrasis occurrit infrà ε', 137.

Καὶ γὰρ ἴγω ποτ' Ἰμιλλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
Πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα, &c.

Ibid. —— ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων.] *Locuples et eximia. Eustathius* paulò aliter explicat; Τὸ δὲ, ἀμύμων, (inquit,) ἐνδείκνυται δεῖν εἶναι, τὸν πλούτῳ μετεῖναι τῆς ἀρετῆς· ἵνα οὕτω ἀμύμων εἴη ὁ πλουτῶν. Sed minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 29. et ad *Il.* β', 623.

Ver. 234. ——— ἑτέρως ἐβάλοντο θεοί.] Apud *Scholiastem* legitur ἐβούλοντο· atque ita in uno MS. et in Editionibus nonnullis scriptum testatur *Barnesius.* Undè legendum conjicit vir eruditus ἑτέρως βούλοντο. *Al.* ἑτέρως ἐβόλοντο. Vide infrà ad π', 387.

Ver. 235. —— ἄϊστον.] Vide infrà ad *ver.* 242.

Ver. 237. —— Τρώων ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad *ver.* 103.

Ver. 238. —— τολύπευσε.] Κατειργάσατο,

Τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν παναχαιοὶ,
Ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω·
Νῦν δέ μιν ἀπλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο·
Ὤχεσ' ἄϊστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
Κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κεῖνον ὀδυρόμενος στενάχίζω
Οἷον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Ἠ δ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην καταποιρανέουσι,
Τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
Ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
Ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες

" Tunc ei tumulum quidem fecissent omnes Graeci,
" Atque etiam suo filio ingentem gloriam reportàsset in posterum;
" Nunc verò ipsum ingloriè Harpyae abripuerunt:
" Periit nulli-visus, nulli-auditus; mihi verò dolores luctumque
" Reliquit; neque ampliùs illum lugens defleo
" Solum, quoniam mihi alia dii tristia mala struxerunt.
" Quotquot enim insulis dominantur optimates
" Dulichioque, Samaeque, et nemorosae Zacyntho,
" Atque quotquot asperam Ithacam regunt,
" Tot matrem meam ambiunt, destruunt autem domum.
" Illa autem neque abnuit odiosas nuptias, neque finem
" Facere potest: hi verò dilapidant epulantes

μετεφυκιῶς· καὶ γὰρ τὴν τῶν ἰχίων τῶν ἤδη κατεσχαρισμένων εἴλησιν τολύπην λέγομεν· *Schol.*

Ver. 239. —— *κέν οἱ.*] Quâ ratione, *κεν* hic etiam extra cæsuram producatur; item ultima vocis *νύ*, *ver.* 269 et 295. vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 241. —— Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.] Ἅρπυιαι, δαίμονες· ἢ ἅπαμοι ἁρπακτικοί. *Schol.*

Τίφθε δὲ τὰς νούσας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο
Καί ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν ἐρινύσιν ἀμφιπολεύειν.
Infrà *ώ*, 77.

—Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno
Harpyiæque colunt aliæ——————:
Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
Pestis et ira Deûm Stygiis sese extulit undis.
Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris
Proluvies, uncæque manus, et pallida semper
Ora fame ——————. *Æn.* III. 210. 214.

Ver. 242. Ὤχεσ' ἄϊστος, ἄπυστος.] Τὸ δὲ ἄϊστος, ἄπυστος, τὸν τελείως ἀφανῆ σημαίνει· τινὶ οὐ μεθὲν ἴσασί τις, οὔτε αὐτὸς ἰδὼν, οὔτε γνοὺς ἀπὸ πύστεως ἤτοι μαθήσεως. *Eustath.*

Ver. 243. —— οὐδ' ἔτι —— στεναχίζω.] *Al.* οὐδέ τι —— στοναχίζω.

Ver. 246. Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ.]

—————— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque ——————.
Æn. III, 270.

Non mihi *Dulichium* domus est, *Ithaceve*, *Sameve*.
Ovid. Trist. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 67.

Δουλιχίῳ, νήσῳ κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. Ζακύνθῳ, νήσῳ καὶ αὐτῇ τῆς Κεφαλληνίας. Σάμῃ· τὴν Σάμον, Σάμην εἶπε· ἔστι δὲ γὰρ αὕτη κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. *Schol.* Cæterùm *Apollodorus*, (notante *Strabone Geograph. lib.* X. *pag.* 696. *al.* 453.) legendum hic censet " Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε." *insulam* enim non Σάμην, sed Σάμον semper appellatam, contendit. Vide infrà ad *ι*, 29.

Ibid. —— ὑλήεντι.] Vide ad *Il. γ'*, 151.

Ver. 247. —— κραναὴν Ἰθάκην.]

—— Scopulos Ithacæ, Laërtia regna.
Æn. III, 272.

Vide infrà ad *ι*, 25.

Ibid.—καταποιρανέουσι.] *Al.* κάτα κοιρανέουσι.

Ver. 248. —— τρύχουσι.] *Al.* τρύχουσι.

Ver. 250. —φθινύθουσιν.] Vide ad *Il. β'*, 43.

Οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
Δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
Εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν, δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι
Σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
Τοῖος ἐὼν, οἷόν μιν ἔγω τοπρῶτ' ἐνόησα,
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
Ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο,
(Ὤχετο γὰρ καὶ κεῖσε θοῇς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς,
Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
Ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὔ οἱ
Δῶκεν, ἐπεί ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας·
Ἀλλὰ πατὴρ οἱ δῶκεν ἐμός· φίλεέσκε γὰρ αἴσως·)

" Domum meam; citò etiam me malè perdent et ipsum."
Hunc autem commiserata allòquebatur Pallas Minerva:
" Papae! profectò multùm absentis Ulyssis
" Indiges, qui procis impudentibus manus injiciat.
" Si enim nunc veniens, domûs in primis foribus
" Staret, habens galeam et scutum et duo hastilia,
" Talis, qualem ipsum egò primùm vidi,
" Domo in nostrâ bibentemque seque oblectantem,
" Ex Ephyre reversum ab Ilo Mermeridâ,
" (Profectus enim erat illuc celeri in navi Ulysses,
" Venenum mortiferum quaerens, ut ipsi esset
" Ad sagittas ungendas aeratas: sed ille quidem non ei
" Dedit; quoniam deos verebatur sempiternos:
" At pater illi dedit meus, amabat enim vehementèr:)

Ver. 251. —— τάχα.] Αὕτη ἡ λίξις οὐ σίβεται παρὰ τῷ Ποιητῇ διστασιάζει δὲ ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλ' ἐπάστοτε ἀντὶ τοῦ ταχέως. *Schol.*

Ver. 252. Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα.] Ἐπαλαστεῖν δὲ λέγεται, τὸ δεισποτεῖν ὡς ἐπὶ ἀλλάστοις καὶ ἀλιτήτοις κακοῖς· οὗ τὸ ἀνάλυτον ἐν Ἰλιάδι, ἔνθα ὁ Ἄρεις "ἀλαστήσας, ἴσος νυκτί" (*Il.* μ', 163.) καὶ, Θεοὶ δὲ "ἠλάστησεν" (*Il.* ο, 21.) —— Τινὲς δὲ, γεάφουσι παλαστήσασα· σημαίνει, τῇ παλαιστῇ τῆς χειρὸς ὠθήσασα. *Eustath.*

Ver. 254. Δεύῃ. ὅ κε μνηστῆρσιν.] *Al.* Δεύει, ὅ κε μνηστῆρσιν. *Al.* Δεύεαι, ὃς μνηστῆρσιν.

Ver. 256. —— Ἔχων —— δύο δοῦρε.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I, 317. XII, 165.

Ver. 259. —— Ἐφύρης.] Πόλεως Θεσπρωτίας. Ἐφύραι δὲ τρεῖς εἰσὶν· ἥ τε Θεσπρωτικὴ· ἡ νῦν Κόρινθος· καὶ ἡ τρίτη Ἦλις. *Schol.* Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* VIII. *pag.* 521. *al.* 338.

Ver. 261. Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰοὺς χρίεσθαι.]

Ungere tela manu, ferrumque armare veneno.
Æn. IX, 773.

Λίγονται δὲ τῶν σφηκῶν οἱ πικρότερόν τε καὶ ἰσχυρὸν δῆξαι. "Οταν δὲ ἀπάγωσι τιμὴν ἴχνιον, οὔθ' ὑπομένουσι καὶ φαρμάττουσι τὸ πίνειον· ὅθεν μοι δοκοῦσι μαθεῖν καὶ οἱ ἄνθρωποι μάθημα, καὶ τοῦτο οὐκ ἀγαθόν. Καὶ μίσγοι καὶ μαγεύειγε ἐν Ὀδυσσείᾳ Ὅμηρος λέγων, "Φάρμακον ἀνδρο-" φόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰοὺς χρίεσθαι " χαλκήρεας." *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 16.

Ver. 262. Ἰοὺς χρίεσθαι.] Περιαριστεύασιν, ἵνα μὴ ζητῶμεν, πῶς ἀπὸ μιᾶς πληγῆς ἀναιροῦνται οἱ μνηστῆρες. *Schol.* Vide infrà ad χ', 15.

Ver. 263. —— ἐπεί ῥα.] *Quoniam scilicèt* ——.

Ver. 264. —— φιλέεσκε γὰρ αἴσως.] Tempore isto imperfecto perpetuam inter Ulyssem et patrem suum amicitiam fuisse deno-

Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς,
Πάντες κ' ἀκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·
Ἦ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκί,
Οἶσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὴ φράζεσθαι ἄνωγα,
Ὅττως κεν μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο.
Εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων,
Αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς,
Μῦθον τέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων·
Μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωγθι·
Μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
Ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο.
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἑδνὰ

" Talis existens inter procos si versaretur Ulysses,
" Omnes et brevis fati fierent et amaris nuptiis.
" Verùm enimverò haec deorum in genibus posita sunt,
" An reversus ulciscatur, an non,
" Suis in aedibus: te autem considerare jubeo,
" Quo modo procos expellas ex aedibus.
" Quin agè nunc attende et meam adverte orationem;
" Cras in concionem ubi vocaveris herbas Achivos,
" Orationem edissere omnibus; dii verò testes sint:
" Procos quidem ad sua quemque discedere jube:
" Matrem autem, si ei animus appetit nubere,
" Redeat in domum patris praepotentis.
" Illi verò nuptias conficient et apparabunt dotem,

---

tas. Vide ad *Il.* ά, 37. et ad β', 221. Cæterum de prosodiâ vocum φίλομαι, ἱμάλομαι, φίλιος, φιλάσεται, &c. vide ad *Il.* ά, 338. et ad ὰ, 304.

Ver. 265. —— *μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς.*] Τὰ δὲ, ὁμιλήσει, πολιτικὰ λέξις· ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι, σκεφαι τὶ ὁμοῦ τοὺς στρατιώτας ἵλαι ἐπὶ μαχομένας. *Eustath.*

Ver. 266. —— *πικρόγαμοί τε.*] Ἐπὶ κακῷ τῶν ἐαυτῶν τὸν γάμον τοῦτον μνηστευόμενοι. *Schol.*

Ver. 267. Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.] Ἐν τῇ τῶν θεῶν ἐξουσίᾳ ἐστί. *Schol.*

Ἀλλ' οἱ θεοὶ χρὴ ταῦθ' ὑπερτίθεσθ' ἰόντι.
Euripid. Phœnis. ver. 712.

Ver. 268. —— *ἀποτίσεται.*] Vide ad *Il.* ι, 508. et χ', 19.

Ver. 269. —— *ἄνωγα.*] Non, *jussi*; sed, *jubeo*. Vide ad *Il.* Ψ, 322. et ν', 736.

Ver. 270 et 295. Ὅττως κεν μνηστῆρας.] *Al.* Ὅττως κε μνηστῆρας. Quod et auribus magis placet.

Ver. 271. Εἰ δ' ἄγε.] *Quod si meo consilio parebis, age &c.* Vide ad *Il.* ζ', 376.

Ver. 273. —— *τέφραδε.*] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ibid.——*ἐπιμάρτυροι.*] Vide ad *Il.* ά, 338.

Ver. 275. Μητέρα δ' —— Ἄψ ἴτω.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, vide ad *Il.* β', 353. γ', 211. κ', 224. item infrà ad *Odyss.* μ', 73. *Scholiastes* autem legendum conjicit Μήτης δ', &c.

Ver. 276. —— *δυναμένοιο.*] Quâ ratione hujusmodi voces *primam* producant, vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 277. 278. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἑδνὰ Πολλὰ μάλ', &c.] *Scholiastes* vocem ἑδνὰ hîc exponit, Δῶρα τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένῃ. Sed sententiam, ut opinor, minùs rectè cepit vir eruditus. Vide infrà ad β', 196. 197. ubi idem Distichon occurrit.

Ver. 277. —— *ἀρτυνέουσιν.*] Quâ analogiâ fit μαρτύρομαι, μαρτύρουμαι, μαρτύρεόμαι· φίλομαι, φίλουμαι, φιλέω· ἀρτύνω, ἀρτύνῳ, ἀρτυνέω· eâdem fit ἀρτύνω, ἀρτύνῳ, ἀρτυνέω. Vide ad

Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἴκε πίθηαι·
Νῆ' ἄρσας ἐρέτησιν ἐείκοσιν, ἥτις ἀρίστη,
Ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
Ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι.
Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ, καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
Κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς,
Ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκούσῃς, μηδέ τ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τέ οἱ χεύσαι, καὶ ἐπὶ κτέρεα πτερεΐξαι
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,
Φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,

" Amplum admodum, quantam par est charam filiam comitari.
" Tibi autem ipsi prudentèr consulam, siquidem parueris :
" Navi instructâ remigibus viginti, quae optima *est*,
" Proficiscere sciscitaturus *de* patre diù absente :
" Si quis tibi dicat mortalium, aut famam audiveris
" Ex Jove, quae utique potissimùm notitiam affert hominibus.
" Primùm quidem in Pylum abi, et interroga Nestorem eximium :
" Illinc autem in Spartam ad flavum Menelaum ;
" Hic enim novissimus venit Achivorum aere-loricatorum.
" Si quidem patris vitam, et reditum audieris,
" Tum sanè, vexatus licèt, adhuc perdursaveris in annum :
" Sin mortuum audieris, neque adhuc superstitem :
" Reversus deindè charam in patriam terram,
" Tumulum illi erige, et parentalia perfice
" Eximia valdè, qualia decet : et viro matrem dato.
" Caeterùm ubi jam haec finieris et perfeceris,
" Considera deindè in mente et in animo,

Il. ά, 334. κ', 55. et ό, 304. item infrà ad *Odyss.* ζ, 31.

Ver. 282. —— ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς Ἐκ Διός.] Ὄσσαν, τὴν ἐκ Διὸς ἀληθόπα. *Schol.* Ἐστὶ γὰρ Ὄσσα, ἡ θεία φήμη ——, Τὴν δὲ ὄσσαν, ὅτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖσαι λέγων, " Ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς " Ἐκ Διός." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 284. Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον.] Πέμπει αὐτὸν παιδευθησόμενον, καὶ ἅμα ἵνδοξον ἐσόμενον. Ἐπεὶ διὰ πατέρα ἀπιδήμησεν. *Schol.* Ita ipsa *Minerva* infrà ν', 422. *Ulyssem* alloquens :

Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖθ' ἰόντ' ——————

Ver. 285. —— Σπάρτηνδε.] *Al.* Σπάρτην δε.

Ver. 286. Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθε.] Τουτέστιν ὕστατος ἐπανῆλθε. *Eustath.*

Ver. 289. —— τεθνειῶτος.] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν', 46. *Al.* τεθνηῶτος.

Ibid. —— μηδέ τ' ἐόντος.] *Henricus Stephanus* legendum censet μηδ' ἐτ' ἐόντος, uti infrà β', 220.

Ver. 290 et 294. —— δὴ ἔπειτα.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* δ' ἔπειτα. Vide ad *Il.* ο, 163.

Ver. 291. —— χεῦσαι.] *Al.* χεῦαι.

Ὅττως κεν μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδόν· οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Ἦ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὃς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
Καὶ σύ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσο, ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατείλεύσομαι ἤδη,
Ἠδ' ἑτάρους, οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες·
Σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἦτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
Ὡς τε πατὴρ ᾧ παιδί, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
Δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα πίῃς, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
Τιμῆεν, μάλα καλὸν, ὅ τοι πειμήλιον ἔσται

" Quo pacto procos in aedibus tuis
" Interficias, sive dolo, sive palam; neque *enim* ampliùs te convenit
" Puerilia consectari, quoniam non ampliùs tantillus es,
" An non audis, qualem gloriam consecutus est nobilis Orestes
" Omnes apud homines, postquam interfecit parricidam,
" Aegisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interemerat?
" Et tu, amice, (admodùm enim te video eximiumque magnumque)
" Strenuus esto; ut aliquis te etiam posterorum laudet.
" At ego ad navem celerem descendam jam,
" Atque *ad* socios, qui me fortassè aegrè-ferunt expectantes:
" Tibi autem ipsi curae sit, et meos observa sermones."
Hanc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Hospes, profectò quidem haec amico animo dicis,
" Perindè atque pater suo filio; et nunquam obliviscar illorum.
" Sed agè nunc mane, accelerans licèt iter,
" Ut et lotus et oblectatus charum cor,
" Donum habens ad navem eas, gaudens in animo,
" Preciosum, valdè eximium, quod tibi reconditi-muneris-loco erit

---

Ver. 296. —— *οὐδέ τί σε χρὴ Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.*] Vide suprà ad *ver.* 88. Cæterùm *Henricus Stephanus* scribendum hic censet *οὐδ' ἔτι σε χρή.*

Ver. 297. *Νηπιάας ὀχέειν.*] *Τὰ νέων φρονῶν καὶ φέρειν ἢ ἐχέεσθαι ὑπὸ πόντους, τουτέστιν ἄφρονα εἶναι. Schol. Al. Νηπιάχοις ὀχέειν.*

Ver. 298. *Ἦ οὐκ ἀΐεις.*] Pronuntiabatur *ἦ οὐκ ἀΐεις.* Vide ad *Il. ί*, 349. et *ύ*, 188.

Ibid. —— *ἀΐεις.*] Vide ad *Il. ί*, 252.

Ibid. —— *ἔλλαβε.*] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit *ἔλαβε.* Vide ad *Il. ά*, 4. et *φ'*, 71.

Ver. 300. —— *ἔκτα.*] *Al. ἕ σί.*

Ver. 301. 312. 318 et 370. —— *καλόν.*] Vide ad *Il. β'*, 43.

Ver. 302. *Ἄλκιμος ἔσσ'.*] Citat hunc versum *Cicero ad Familiares, lib.* XIII. *Epist.* 15.

Ver. 307. —— *φίλα φρονέων.*] *Al. φιλοφρονέων.*

Ver. 310. —— *λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε.*] Vide infrà ad *ί*, 491. et *ί*, 296.

Ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισί διδοῦσι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαίομένον περ ὁδοῖο·
Δῶρον δ', ὅ τι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
Αὖθις ἀνερχομένῳ δόμεναι, οἰκόνδε φέρεσθαι,
Καὶ μάλα καλὸν ἑλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.
Ἡ μὲν ἄρ' ὃς εἰποῦσ' ἄπιεν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὄρνις δ' ὡς ἀνόησεν διέπτατο· τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
Θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς
Μᾶλλον ἔτ', ἢ τὸ πάροιθεν· ὁ δὲ, φρεσὶν ἦσι νοήσας,
Θάμβησεν κατὰ θυμόν· θεὸν γὰρ δῆον εἶναι.
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπῴχετο ἰσόθεος φώς·
Τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτὸς, οἱ δὲ σιωπῇ
Εἵατ' ἀκουάζοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε
Λυγρὸν, ὃν ἐξ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῦ δ' ὑπερῳΐόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν

" Ex me; qualia amici hospites hospitibus dant."
Huic autem respondebat deinde dea caesiis-oculis Minerva:
" Nè me ampliùs nunc detine cupidum nimirùm itineris:
" Donum verò quodcunque mihi dare tuum cor jubet,
" Rursùs redeunti da, domum ferendum,
" Etiam eximio *munere* accepto; tibi autem dignum erit retributione."
Sic quidem locuta abiit caesiis-oculis Minerva;
Avis autem ut Anopaea avolavit: huic verò in animo
Indidit robur et audaciam, recordarique eum fecit patris
Magis adhuc quàm anteà: hic autem mente suâ considerans,
Obstupuit in animo; suspicatus est enim deum esse.
Continuò verò procos adibat deo-similis vir:
Illis autem cantor canebat inclytus; ii verò tacitè
Sedebant audientes; ille autem Achivorum reditum canebat
Gravem, quem ex Trojâ indixit Pallas Minerva.
Hujus autem è-superiore-parte-domùs animo advertit divinam cantilenam

---

Ver. 314. Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.] *Al.* Τὸν δ' ἀπαμειβομένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Ver. 314. 319 et 364. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il. á*, 206.

Ver. 315. Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε.]

—— absiste morari.
Æn. XII, 676.

Ver. 317. Αὖθις.] *Al.* Αὖτις.

Ver. 319. Ἡ μὲν ἄρ' ὃς εἰποῦσ' ἄπιεν γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Ὅτι τὸ τὴν Ἀθηνᾶν ἀποζῆναι ἦγουν ἀποχωρῆσαι τοῦ Τηλεμάχου, οὐ τὸ ἄφρονα ἴδιόν γε καταλιμφθῆναι δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι βουλευσάμενος πρῶτον καθ' ἑαυτὸν, καὶ σκοπήσας, καὶ σπήσας τὸν σκοπὸν, ταύτῃ. *Eustath.*

Ver. 320. Ὄρνις δ' ὡς ἀνόησεν διέπτατο.] Τὸ δὲ ἀνόησεν, εἶδος τινὸς ὀρνέου λίγουσιν ἀστῶδους φήνῃ ἰκτίνος. —— Οἱ δὲ φασιν ὅτι διέπτατο ἀνόησεν ἦγουν ἀνὰ τὴν ὑπὸ τὴν ὑμέναν τῆς ὀροφῆς, ἣν καὶ πάσην καὶ παντοδάπην ἐκάλουν. —— Οἱ δὲ, τὸ ἀνόησεν, λίγουσιν ἀντὶ τοῦ ἀφανὲς πόῤῥω τῆς ὄψιως. —— Καὶ Ἡρωδιανὸς τὸ ἀνόησεν —— προσιρισπᾷ, καὶ ὡς ἐπίῤῥημα λαμβάνει, ἀντὶ τοῦ ἀοράτως. *Eustath.*

Ibid. —— τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ Θῆκε μένος καὶ θάρσος.] Vide ad *Il. i*, 185. et *ú*, 110.

Ver. 323. —— ἴδεσατο.] Ita edidit *Barnesius. Vulgg* ἴδεσατο ut opinor, minùs rectè; Nam iterùm occurrit haec vox *Odyss. í*, 213. 339. *ν'*, 232. 258. *ó*, 442. quibus omnibus in locis cum duplici *σ* scribitur, nec variant Exemplaria.

Ver. 326. —— ἀκούοντες· ὁ δ'.] Quâ ra-

Κούρη Ἰκαρίοιο περίφρων Πηνελόπεια·
Κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
Ἣ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος τύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ πιδὴν ἐκάτερθε παρέστη·
Δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα δῖον ἀοιδόν·
Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,
Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί·
Τῶν ἕν γέ σφιν ἄεισε παρήμενος· οἱ δὲ σιωπῇ
Οἶνον πίνοντες· ταύτης δ' ἀποπαύε ἀοιδῆς
Λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Τείρει· ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
Τοίην γὰρ κεφαλὴν τοθέω, μεμνημένη αἰεὶ
Ἀνδρὸς, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.

Filia Icarii prudens Penelope:
Per scalam verò altam descendit suae domûs,
Non sola; unà cum hâc ancillae duae sequebantur.
Illa verò quandò jam ad procos pervenisset praestantissima mulierum,
Stetit utique juxta postem domus affabrè structae,
Genis praetendens tenuia capitis-redimicula:
Ancilla verò ei honesta utrinque astabat:
Lacrymans autem deindè alloquebatur divinum cantorem:
" Phemie, multa enim alia mortalium oblectamenta novisti,
" Gesta hominumque deorumque quae celebrant cantores:
" Horum unum ipsis cane assidens; illi autem silentio
" Vinum bibant: ab hâc verò desine cantilenâ
" Molestâ, quaeque mihi perpetuò in pectoribus charum cor
" Affligit: quippe me in-primis invasit dolor immensus.
" Tale enim caput desidero, memor semper
" Viri, cujus lata est gloria per Graeciam et medium Argos."

---

tione ἀειδόντες hic ultimam producat; item πάλιν, ver. 360. et ἀνὰ, ver. 365. et ἵζεν, ver. 424. vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— ἡ δ' Ἀχαιῶν ὑστον ἄιεν Δυγρήν.] Vide infrà ad γ', 130.

Ver. 330. —— κατεβήσατο.] *Al.* κατεβήσετο. Vide ad *Il.* β', 35. et ἰ, 109.

Ver. 334. —— κρήδεμνα.] Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περίθεσις. *Schol.*

Ver. 335. —— ἄρα.] *Ut fieri solebat* ——.

Ver. 336. —— θεῖον ἀοιδόν.] *Al.* δῖον ἀοιδόν.

Ver. 337. —— Φήμι, πολλὰ γάρ.] Vide infrà ad κ', 190.

Ibid. —— πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια εἶδας, Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.] " Post " εἶδας," inquit *Henricus Stephanus*, " fortas- " se etiam expungi potest interpunctio, ut " θελκτήρια copuletur cum ἔργα." Sed minùs rectè. Nam θελκτήριος adjectivum apud Poetam non occurrit. Vide infrà ad θ', 509. et ad *Il.* ξ', 215.

Ver. 338. Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί.] Τὸ πολλαχοῦ γὰρ καὶ τῶν ἡρώων τὰς πράξεις, καὶ τῶν θεῶν τοὺς ὕμνους δι' ᾠδῆς, ἐσωιοῦντο. Ὅμηρος γοῦν φησὶν ὑσ' Ἀχιλλέως, " ἄιδεν δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων." Καὶ τὸν Φήμιον δὲ φησὶν ὅτι, " — πολλὰ βροτῶν θελκ- " τήρια οἶδεν Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε " κλείουσιν ἀοιδοί." *Athenaeus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ί, 189.

Ver. 341. —— αἰεί.] *Al.* αἴν.

Ver. 344. —— καθ' Ἑλλάδα.] Κατὰ τὴν Θετταλίαν, ἀπὸ μιᾶς πόλεως, ὀνόματι Ἑλλάδος. *Schol.* Vide ad *Il.* β', 528. Item infrà ad ό, 80.

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις, ἔριηρον ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ὄρνυται; οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ
Αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος, ὅστε δίδωσιν
Ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν, ὅπως ἐθέλησιν ἑκάστῳ.
Τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν·
Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
Σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
Οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἷος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ,
Ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,

Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, quamobrem igitur molestè-fers, jucundum cantorem
" Oblectare, utcunque illi mens impellitur? non sanè cantores
" In-causâ sunt, sed quodammodo Jupiter in-causâ est; qui dat
" Viris ingeniosis ita, vult unicuique.
" Huic verò non reprehensio *debetur*, quòd Danaorum malam sortem canit:
" Eam enim cantilenam magis celebrant homines,
" Quaecunque auditoribus recentissima existat.
" Tibi verò sustineat cor et animus audire:
" Non enim Ulysses solus perdidit reditûs diem,
" In Trojâ: multi verò et alii viri perierunt.
" Sed in domum profecta, tua opera administra,

Ver. 346. —— *τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις.*] *Al. τί τ' ἄρα φθονέεις.* Vide et infrà ad τ', 348.

Ver. 347. 369. —— *ὄρνυται* —— *διανήμενοι.*] Vide ad *Il.* γ', 260. et ώ, 665.

Ibid. —— *οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ Αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος.*]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ [Divûm
Culpatusve Paris; verùm inclementia
Has evertit opes, sternitque à culmine
Trojam. *Æn.* II, 601.

Ver. 349. *Ἀνδράσιν ἀλφησταῖσιν.*]

—— hominum rerumque repertor.
Æn. XII, 829.

Ver. 351. *Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη.*]

—— αἶνει δὲ παλαιὸν
Μὶν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων
Νεωτέρων ——.
Pindar. Olymp. Ode IX. *ver.* 75.

Est quoque cunctarum novitas carissima rerum.
Ovid. ex Pont. lib. III. *Epist.* iv. 51.

Διδακτικωτέρην δὲ καὶ ἀρχαιοτάτην ἐστὶν ἡ Ὁμήρου ποίησις· πάντα γὰρ οὐδὲν περιεσύτερον ἦκεν εἰς ἡμᾶς τῆς ἐκείνου ποιήσεως.—Ἀλλὰ φῶτον μὲν οὐχ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ποιητὴν ἀρχαιότατος εἶναι Ὅμηρος· ἔνιοι γὰρ Ἡσίοδον προϊέναι τοῖς χρόνοις λέγουσιν, Λίνον τε καὶ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον καὶ ἄλλους παμπληθεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πιθανὸν ἐστὶ γεγονέναι μὲν τινὰς πρὸ αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτὸν ποιητάς· ἐπεὶ καὶ αὐτός που φησὶ, " Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται." Τούτους δὲ ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὸν λαμπρότητος ἐσιωπᾶσθαι. *Sextus Empiricus adversus Mathematicos, lib.* I. *cap.* 10. Citat porro hunc locum *Plinius, lib.* V. *Epist.* 20.

Ibid. —— *ἐπικλείουσ'.*] *Plato, de Republ. lib.* IV. videtur legisse *ἐπιφρονίουσ'*.

Ver. 352. —— *ἀκουόντεσσι.*] *Plato*, loco jam citato, legit *ἀοιδόντεσσι.*

Ver. 356. *Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.*] Τῶν δ' ἔργων τῶν αὐταῖς [γυναιξὶ] οἰκείων ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ὑπέμνησεν αὐτὸν [forte αὐτὰς,] διὰ Τηλεμάχου λέγοντος τῇ μητρὶ, " Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε·" ταῦτα γάρ τοι, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὥσπερ κὰν τοῖς Ῥητορικοῖς εἴρηται, τῇ γυναικείᾳ φύσει μάλιστα ἁρμόττει· ἀλλ' οὐδ' ὁ πόλεμος, οὐδ' αἱ μάχαι, καὶ ἱδρώς. *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX. Ita apud *Æschylum*:

Ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε,
Ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἐστ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
Παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
Ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα,
Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἦρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
Νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
Ἔστω· (ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.)
Ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες

" Telamque columque, et ancillas impara
" Operi incumbere: sermo verò viris curae erit
" Omnibus, potissimùm verò mihi; hujus enim imperium est in domo."
Illa quidem attonita, rursùs in domum ivit:
Filii enim dictum prudens posuit in animo.
Ad superiorem autem partem-domûs ubi conscendisset cum ancillis mulieribus,
Flebat deindè Ulyssem charum maritum, donec ipsi somnum
Dulcem palpebris immisit caesia-oculis Minerva.
Proci verò tumultuabantur per aedes obscuras,
Omnes autem optabant juxtà in lecto recumbere.
Illis verò Telemachus prudens incepit sermonem:
" Matris meae proci, superbà contumeliâ instructi,
" Nunc quidem convivantes delectemur, neque clamor
" Adsit: (nam hoc honestum est audire cantorem
" Talem, qualis hic est, diis assimilis voce.)
" Manè verò in concionem consideamus venientes

Μίλαι γὰρ ἀνδρὶ, μὴ γυνὴ βουλευέτω
Τἄλλων ἕνδον δ' οὖσα, μὴ βλάπτῃ τέκνα.
Septem contra Thebas, ver. 206.

Et apud *Apollonium*:

Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθι μετ' ἀμφιπόλοισιν ἰούλης
Μίμνε δίεμαι——. *Argonaut. lib.* I. ver. 303.

ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit. Cæterùm apud *Homerum* hoc in loco versus nonnullos repudiatos testatur *Scholiastes*: Ἀθετοῦνται (inquit) ἰσταῦθα· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἕκτορος καλῶς. Occurrunt nimirum iidem ferè versus *Iliad.* ζ', 490. &c. ab *Hectore Andromachen* alloquente usurpati.

Ver. 360. —— *βεβήκει.*] Vide ad *Il. ά*, 37 et 221.

Ver. 362. —— *ὑπερῷ'.*] Τὰ ἀνώγεα οἰκήματα. *Schol.*

Ver. 363. —— *ὄφρα οἱ ὕπνον* —— *βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.*] Ἀθηνᾶ δὲ καιμίζει τὸν Πηνελόπην, ἐπειδὴ συνετῶς ἐπέτυχε βουλευσαμένην, πλαίσιν μὲν ἀφῆκεν· ἀνεκλίθη δὲ ὡς τι καταδαπάνων. *Eustath.*

Ver. 365. *Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.*] Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant
Atria ——————. *Æn.* I, 729.

Ver. 366. —— *κλιθῆναι.*] Vide infrà ad Σ', 48. et ad *Il. ά*, 309.

Ver. 371. —— *θεοῖς ἐναλίγκιος.*]
Os, humerosque Deo similis ——.
Æn. I, 593.

Πάντες, ἴν' ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
Ἔξίεναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὔμμιν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι,
Κείρετ', ἔγω δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἴσιν ἐόντας,
Αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι,
Νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὀλοισθε.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευε.
Τὸν δ' αὖ Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε βιβάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
Ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν.
Μή σέ γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
Ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῇ πατρώϊον ἐστί.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

" Omnes; ut vobis sermonem audentèr renunciem,
" Exire ex aedibus: alias verò sequimini dapes,
" Vestra bona edentes, alternantes per domos.
" Si verò vobis videtur hoc satius et melius
" Esse, viri unius victum impunè perdere,
" Absumite; ego verò deos invocabo sempiternos,
" Si quando Jupiter dederit facta *haec* vindicatum iri,
" Inulti fortè deindè intra aedes perituri sitis."
Sic ait; illi verò omnes mordicùs labiis compressis
Telemachum admirabantur, quod audactèr loqueretur.
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est, Eupithei filius:
" O Telemache, certè admodum te docuerunt dii ipsi
" Sublimiloquum esse, et audentèr concionari.
" Nè te utique in circumfluâ Ithacâ regem Saturnius
" Constituat; quod tibi genere paternum est."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 375. —— ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους ὑποδεχόμενοι, καὶ ἀμειβόμενοι. *Schol.*

Ver. 376. —— ὔμμιν.] *Al.* ὑμῖν. Ut suprà *ver.* 373.

Ver. 377. —— ἀλίεσθαι.] *Al.* ἀλίεσθαι.

Ver. 378. Κείρετ'.] Sic infrà β', 312.

—— ἐπείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμά ——.

Et apud *Oppianum*:

Κτῆσιν ἀεὶ πείροντες ἀσημάντοιο δόμοιο.
Ἁλιευτικῶν, *lib.* III. *ver.* 361.

Ver. 379. —— παλίντιτα ἔργα.] Τὰ ἐκ τοῦ ἐναντίου τιμωρίαν γίνεται. *Schol.* Ἐστὶ δὲ παλίντιτον, οὗ ἡ τίσις πάλιν, ἤγουν ἀντίσις, ἐν τῷ μέλλοντι γίνεται. *Eustath.*

Ibid. —— παλίντιτα.] Vide ad *Il.* υ', 414. et ξ', 484.

Ver. 381. —— ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες.] Καὶ τὸ ὀδὰξ οὖν ἐν χείλεσι φύντες, ἀντὶ τοῦ ἐμπαλαίοντες μετὰ δαγμοῦ τοῖς χείλεσιν, ἤγουν ἐνδακόντες τὰ χείλη· ἤτοι ἐσχῆμα Θάμυρος καὶ ἀπορίας· καθὰ καὶ ἐνταῦθα τοὺς μνηστῆρας κατέσκηψεν ὁ ἐπὶ τοσοῦτον μὲν χρόνον ἡσυχάσας Τηλέμαχος, τὸν δὲ οὕτω σφοδρῶς ἐπιστᾶς, καὶ Θαρσαλέως ἀγορεύσας, καὶ τὸν λόγον ἐνδιαβάλλων βαρέσας ὡς ἐπὶ μεγίστοις ἐλπίσασι. *Eustath.*

Ver. 386. —— βασιλῆα.] Vide ad *Il.* ά, 265.

Ibid. —— Κρονίων.] De hujus vocis prosodiâ, vide ad *Il.* ά, 265 et 397.

Ver. 387. —— γενεῇ.] *Al.* ἑνεῇ.

Ἀντίνοε, εἶπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι, ὅ, τί κεν εἴπω;
Καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.
Ἦ φῂς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
Οὐ μέν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν· αἶψά τέ οἱ δῶ
Ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηέστερος αὐτός.
Ἀλλ' ἦτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
Πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
Τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἠμετέροιο,
Καὶ δμώων, οὕς μοι κτήσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ' αὖ Εὐρύμαχος Πολύβου πάις ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ', ἦτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
Ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν
Κτήματα δ' αὐτὸς ἔχοις, καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.

" Antinoë, etiamsi mihi vel irascêris, *ob id* quod dixero?
" Et hoc vellem, Jove utique dante, accipere.
" An putes hoc pessimum inter homines esse?
" Non enim ullo-pacto malum est, regem esse; statimque si domus
" Dives fit, et honoratior ipse.
" Sed certè reges Achivorum sunt etiam alii
" Multi in circumfluâ Ithacâ, juvenes et senes:
" Horum aliquis hoc habeat; siquidem mortuus est nobilis Ulysses:
" At ego domûs rex ero nostræ,
" Et servorum, quos mihi acquisivit nobilis Ulysses."
Hæc autem rursùs Eurymachus Polybi filius contrà allocutus est:
" Telemache, certè hæc deorum in genubus posita sunt,
" Quinam circumfluæ Ithacæ dominabitur Achivorum:
" Bona verò ipse habeas, et ædibus tuis imperes.

Ver. 389. —— εἶπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι.] *Eustathius* in commentario legit, εἰ καί μοι νεμεσίσεαι.

Ver. 390. Καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.] Τὸ βασιλεύειν, Διὸς βουλομένου. *Schol.* At multo rectiùs et faciliùs de regno suscipiendo dictum hoc à *Telemacho* intelligetur: Uti et notavit *Barnesius.*

Ver. 392. Οὐ μέν γάρ τι κακὸν βασιλεύεμεν.] Βασιλεία γὰρ μόνωσιν μὲν τῶν κακῶν ἀνθρώπων. *Philostratus, in Vitâ Apollonii, lib.* V. *cap.* 36. " —— regnis, rel inter Deos ho- " minesque pulcherrimum." *Livius, lib.* II. § 9. Cæterùm refertur istud γὰρ ad id quod eleganter reticetur: " *Miror te ita dixisse,*" vel " *Tibi hæc in re non assentior; non E-* " *NIM, &c.*" Vide ad *Il.* i, 22.

Ver. 394. Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἠμετέροιο.] Ἡ μὲν πολιτικὴ ἐν πολλῶν ἀρχὴν ἔχουσιν ἐστὶν ἡ οἰκονομική, ἡ, μοναρχία. *Aristot. Œconomic. lib.* I. *cap.* 1. sub initio.

Ver. 398. —— λήϊσσαντο.] Ita edidit *Barnesius;* atque ita in omnibus Exemplaribus scripta occurrit hæc vox, *Iliad. σ'*, 28. Vulgatâ hîc habent λήϊσσαντο; quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il. ά*, 140.

Ver. 402. —— καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.] *Al.* καὶ δώμασι σοῖσιν. Quæ nisi vera sit lectio, οἷσιν de *secundâ personâ* (pro σοῖσιν) intelligenda erit. Atque occurrit quidem vox ἧσιν infrà ν', 390. de *primâ personâ* (pro ἐμῇσιν) usurpata; " Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ἧσιν ἔχων " διδαίμεναι ἔπος, Ἰθακήσιον." Itemque de *secundâ personâ*, *Iliad. ε'*, 174. in Editionibus compluribus; " σὺ δὲ φρεσὶν ἧσιν ἰανθείς." Quanquam ibi ex *Eustathio* restituit *Barnesius*, " φρεσὶ σῇσιν." Cæterùm *Barnesius* δώμασιν οἷσιν hîc exponit δώμασιν αὐτοῦ, διαλύσει τοῦ Ὀδυσσέως· sed et hoc præcedenti " οἴκοιο ἄνακτ' ἔσεσθαι ἠμετέροιο" multò minùs aptè respondet; et constructio ista, quâ vox οἷσιν ad *Ulyssem*, cujus hæc in oratione non fit mentio, referri intelligatur, valdè est dura et inusitata.

Μὴ γὰρ ὅγ' ἔλθοι ἀνὴρ, ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφι
Κτήματ' ἀποῤῥαίσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
Ἀλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι,
Ὀππόθεν οὗτος ἀνὴρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
Γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα.
Ἦέ τοι ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
Ἦ ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἱκάνει;
Οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινε
Γνώμεναι· οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐώικει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἦτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
Οὔτ' οὖν ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι,
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ
Ἐς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Ξεῖνος δ' οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ Τάφου ἐστὶ,
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι

" Non enim ille veniat vir, qui te invitum vi
" Bonis spoliaturus sit, Ithacâ adhuc habitatâ.
" Sed volo te, optime, de hospite interrogare,
" Unde ille vir, quali autem gloriatur esse
" E terrâ; ubinam ei genus et patrium solum.
" An tibi nuncium patris adfert venientis;
" An suum ipsius debitum expetens huc venit?
" Ut facto-impetu statim abiit, neque sustinuit,
" Ut cognosceremus; nequaquam enim vilis hominis vultum prae se ferebat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Eurymache, certè reditus periit patris mei:
" Neque itaque nuncio amplius credo, sicunde venerit;
" Neque vaticinium curo, si quem mater
" In domum vocatum vatem sciscitetur.
" Hospes verò hic meus paternus è Tapho est;
" Mentes Anchiali bellicosi gloriatur esse

Ver. 403. —— *ὅστις σ' ἀέκοντα.*] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius*, et ex *Eustathio*, qui in commentario, *ὅς σε ἀέκοντα*, legit. *Vulgg. ὅστις ἀέκοντα.*

Ibid. —— *βίηφι.*] Vide ad *Il. υ'*, 588.

Ver. 406. —— *ἐξ εὔχεται.*] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* ἐξεύχεται.

Ver. 407. —— *ἄρουρα.*] Vide ad *Il. ζ'*, 142.

Ver. 408. *Ἦ τοι ἀγγελίην.*] *Al. Ἦ τε ἀγγελίην.* Ut infra *β'*, 30.

Ibid. —— *ἐρχομένοιο.*] *Al. οἰχομένοιο.*

Ver. 414. *Οὔτ' οὖν.*] *Τὸ δὲ, οὔτ' οὖν, ταυτὸν ἐστὶ τῷ οὔτε δή. Οὐ γὰρ ἀεὶ πίστιλογῆ ὁ "οὖν" σύνδεσμος, ἀλλ' ἐν μυρίοις καὶ παρασκληροῖ. Eustath.* Minùs rectè; nequaquàm enim hic vacat istud *οὖν* sed eandem ferè vim habet *Οὔτ' οὖν* ac si Latinè dicas, " *Adeoque non* " &c." Vide ad *Il. α'*, 394.

Ibid. —— *ἀγγελίης ἔτι πείθομαι.*] *Al. ἀγγελίῃ ἐπιπείθομαι. Δύναται δὲ καὶ γενικὴ ἐπικὴ εἶναι τὸ ἀγγελίης· ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐκέτι ὑπὸ ἀγγελίας ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι ἀγγέλλουσα τὰ τῶν κατὰ τὴν Ὀδυσσέα. Eustath.* Sed verbum *πείθομαι* apud Poetam cum *Genitivo* constructum nusquam occurrit.

Ver. 415. —— *ἥντινα.*] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius.* Quocum facit et MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. *Al. ἥντινα.*

Ver. 418. *Μέντης Ἀγχιάλοιο.*] *Al. Μέντης δ' Ἀγχιάλοιο.* Quæ et potior lectio. Videtur enim vocula *δὲ*, aut alia ejusmodi particula, omninò hic ad sententiam connectendam desiderari.

Υἱός· ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
Οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
Τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ', ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθε·
Δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
Ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
Ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων·
Τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
Τήν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
Πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἑεικοσάβοια δ' ἔδωκεν.
Ἴσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν·
Εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός.
Ἣ οἱ ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἑ μάλιστα
Δμωάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσα,
Ὤιξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο·
Ἕζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα·
Καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἅμβαλε χερσίν.

" Filius; caeterùm Taphiis navigandi-studiosis imperat."
Sic dixit Telemachus; mente verò immortalem deam agnovit.
Hi autem ad saltationem et suavem cantum
Conversi oblectabantur, expectabantque vesperum advenire.
His autem se-oblectantibus, niger vesper supervenit:
Et tunc dormituri iverunt domum quisque,
Telemachus autem, ubi ipsi thalamus perpulchrae aulae
Sublimis aedificatus erat, conspicuo in loco,
Illuc ivit ad lectum, multa mente reputans;
Simulque cum eo ardentes faces ferebat pudica sciens
Euryclea, Opis filia Pisenoridae:
Quam olim Laërtes emerat facultatibus suis
Primùm jam pubescentem, pretiumque viginti-boüm dederat.
Aequè autem ipsam ac pudicam uxorem honorabat in aedibus;
Lecto verò nunquam cùm eâ mixtus est; iram nempè vitabat uxoris.
Haec cum eo simul ardentes faces ferebat, et ipsum maximè
Ancillarum amabat, et enutrierat, parvulus cùm-esset.
Aperuit autem januas thalami scitè-facti;
Sedebat verò in lecto, mollemque exuebat tunicam:
Et eam quidem aniculae sedulae dedit in manus.

Ver. 422. τρεψάμενοι.] Vide infrà ad ι, 491. et ad ί, 296.
Ver. 424. ——— ἕσπερος.] Vide ad *Il.* Σ', 229.
Ver. 426. ——— δῶματα.] Vide ad *Il.* ι, 37. et Υ, 492.
Ver. 428. ——— δρ'.] *Ut oportebat* ———.
Ver. 432. ——— τύπτ.] Vide ad *Il.* Υ, 257. et τ', 103.
Ver. 435. ——— φιλέεσκε.] Vide suprà ad *ver.* 264. et ad *Il.* ύ, 304.

Ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσπήσασα χιτῶνα,
Πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπέρυσε κορώνῃ
Ἀργυρέῃ· ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσεν ἱμάντι.
Ἔνθ' ὅγε παννύχιος, πεπαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

Illa quidem plicatâ et aptatâ tunicâ,
Ad paxillum suspensâ juxta tornatos lectos,
Perrexit ire ex thalamo; januam autem attraxit annulo
Argenteo: pessulumque obtendit loro.
Hic ille per-totam-noctem, tectus ovis floridâ-lanâ,
Considerabat mente suâ iter, quod *ei* designaverat Minerva.

Ver. 440. —— ἀγκρεμάσασα.] Vide ad *Il. ε*, 67. *Al.* ἐγκρεμάσασα.

Ibid. —— τρητοῖσι λίχεσσι.] *Al.* τρητοῖς λιχίτεσσιν.

Ver. 441. —— ἰστίρυσε.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit ἰστίρυσσε. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et (ut opinor) verior lectio. Vide ad *Il. σ'*, 781.

Ibid. —— κορώνῃ.] Τῷ λιγομένῳ κάρφει —— τῷ ἰστασάστῳ. [*Barnesius* ex MS. edidit ἰστασάστερῳ] τῆς θύρας. *Schol.*

Ver. 442. —— ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσεν ἱμάντι.] Τὸ λιγόμενον ἰφ' ἡμῶν κλεῖθρον δύο δὲ τοῦτο εἶχεν ἱμάντας ἐξηρτημένους διὰ τινὸν τρήσεως, ὧν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν εἰς τὸ δύνασθαι ἀνοίγειν καὶ κλείειν. Νῦν οὖν τὸ κλεῖθρον παρέκειτο καὶ παρῆκτο τῷ ἱμάντι. *Schol.* Κληῖδα δὲ λέγει οὐ σπεῖρόν τινα ἀπὸ σιδήρου, ἀλλὰ μοχλὸν, ὃν ἐντὸς μὲν τῆς θύρας ἐξεμβαίνον, καὶ ἐπὶ τὰ κάτω παβιμένον ἦτοι πεχαλασμένον. ἱμάντι δὲ ἔξωθεν στόμενον καὶ ἀνελκόμενον καὶ ἐστιζυγοῦντα τὴν θύραν. *Eustath.*

Ver. 443. —— οἰὸς ἀώτῳ.] Τῷ ἄνθει καὶ τῷ καλλίστῳ τοῦ προβάτου λίγει δὲ τῶν ἐξ ἁπαλῶν ἐρίων γιγνόντων περιβολαίων. *Schol.* Ἄωτον δὲ οἷος, τὸ ἐξ ἐρίων ὕφασμα, οὐ τὸ ἁπλῶς ἀλλὰ τὸ ἀνθηρόν, ἐκ μεταφορᾶς· ἄωτον γὰρ ἐρίου τὸ ἄνθος, παρὰ τὸ ἄω τὸ πνέω, οὗ ἡδὺ τὸ ἀπόπνοιον· ὡς γὰρ εἶδος, εἶδωλον, κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς, οὕτως ἄω, ἄωτον. Ἐκ τούτου δὲ πολλὰ τῶν ἀνθηρῶν πραγμάτων καλοῦντας οἷον τὸ ἀπὸ λίνου παλλίστου λέγον, λίνου λεπτοῦ ἄωτα λέγεται, ἤγουν λίνου ἀνάθλασμα· καὶ οἷόν ἄωτον ὑμοίως, τὸ ἐξ ἐρίων ἀπανθισθέν. Οὕτω δὲ καὶ "ὕφαιν ἀοιτίν," ἐν Ἰλιάδι, τὸ ὑφαντοῦ ὕφαν ἡδὺ καὶ ἀφρόντιδα, καὶ ὡς ἐπιτὶν ἀνήρου. Καὶ τὰς δὲ τῶν συγγραφέων ἄκρον ἄωτον ἐν λογίοις φησὶ τοὺς ἐν λόγοις οἷον ἀνθοῦντας. Καὶ Θεόφραστος τοὺς Ἀργοναύτας Θρῖον ἄωτον ἡρώων φησί. Καὶ Πίνδαρος δὲ τὴν μουσικὴν ἱστορήμην, ἥσυχα λωφῶσι, μουσικῆς ἄωτον λίγει· καὶ σατίραν δὲ ἄωτον φησί· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἐκτέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς περὶ τοῦ Κύκλωπος λόγοις, ὁ Ποιητὴς καὶ αὐτὸ τὸ ἁπλῶς ἔριον ἄωτον ἐριοῦ φησὶ γάρ, (*Odyss. ι*, 434. 435.) "ἀώτου δισσείοιο "ἰχόμην" καὶ τοῦτο ἰυλόγως· ἐστὶ γὰρ τὸ ἔριον διρματος οἷον ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 444. Βούλευε.] Vide ad *Il. Σ'*, 87. et *ν'*, 84.

Ibid. —— πέφραδ'.] Vide ad *Il. β'*, 314. et *ξ*, 500.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Β'.

ΣΥΝΑΓΑΓΩΝ ἐκκλησίαν Τηλέμαχος, παραγγάλλει τοῖς μνηστῆρσιν ἔξιέναι τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσέως· λαβὼν δὲ παρὰ μὲν Εὐρυκλείας τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐπιτήδεια, παρὰ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς ἑταίρους τε καὶ ναῦν, εἰς πλοῦν ἀνάγεται, ἡλίου δύνοντος.

* Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΑΜΑ ἕῳ Τηλέμαχος, συναγαγὼν εἰς Ἐκκλησίαν τοὺς Ἰθακησίους, κελεύει τῆς οἰκίας μνηστῆρας ἀπαλλάττεσθαι· καὶ ναῦν αἰτήσας παρ' αὐτῶν, ὅπως εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην πορευθῇ, ἀποτυγχάνει. Παρὰ δὲ Ναύσιτος λαβὼν, καὶ ἐφόδια παρὰ Εὐρυκλείας τῆς τροφοῦ, λάθρα τῆς μητρὸς ἐκπλεῖ.

Ἐπιγραφαί.

Ἰθακησίων ἐκκλησία, καὶ Τηλεμάχου ἀποδημία.

Ἄλλως.

Βὰς ἀγορὴν ἔχει, ἥκει γρηὸς, πλοῦν μετ' Ἀθηνᾶς.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Ὦρτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ.

QUANDO verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Surrexit utique ex lectulo Ulyssis dilectus filius,
Vestes indutus; gladium verò acutum suspendit ab humero.

Ver. 1. —— ἠριγένεια.] Τὸν ὄρθρον γινόμενον, νυκτέσιον τὸν σφοδρὸν ἢ ἐν τῷ ἦρι γινομένην ὑετοῦ ἔφεσιν. *Schol.*

Ibid. —— ῥοδοδάκτυλος ἠώς.] Ῥοδοδάκτυλος δὲ, ἀντὶ τῆς σφοδρῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ χρώματος τῷ περὶ τὸ διάστημα τὸ σφοδρὸν, τὴν ἡμέραν δι' ὑστέρου πεπέρασται. *Schol.* Εἶτα δὲ ἀὼ ῥοδόκτυλος, κατὰ ἀλληγορίαν, αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 477.

Ver. 2. Ὦρτ' —— Εἵματα ἑσσάμενος.] Consurgit ——, tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII, 457.

Ibid. —— Ὦρτ'.] Vide ad *Il.* γ', 260.

* Argumentum hoc *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum.

Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην.
Αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσε
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον· τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Οὐκ οἷος· ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.
Θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη.
Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.
Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,

Pedibus autem sub nitidis ligavit pulchra calceamenta:
Perrexitque ire è cubiculo deo similis coràm.
Continuò autem praeconibus argutis imperavit
Convocare ad concionem comantes Achivos.
Hi quidem convocabant: illi autem congregabantur valdè celeritèr.
At postquam congregati sunt, et in unum convenerunt,
Perrexit ire *Telemachus* ad concionem, manu autem tenebat ferream hastam,
Non solus; simul eum duo canes veloces sequebantur.
Divinam autem huic gratiam circumfudit Minerva.
Ipsum verò omnes populi advenientem admirabantur.
Sedebat autem in patris sellâ; cesserunt verò *ei* senes.
His autem deindè heros Aegyptius coepit concionari,

Ibid. —— *ἰὺπῆφι.*] Vide ad *Il. ν*, 588.

Ver. 3. —— *ἰσσάμενος.*] Vide infrà ad *ι*, 491. et *ι*, 296.

Ibid. —— *περὶ δὲ ξίφος ὤμῳ Θῆκ' ἄμφ'.*]

Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII, 459.

Ver. 4. *Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.*]

—— pedibus talaria nectit. *Æn.* IV, 239.

—— pedum circumdat vincula plantis. *Æn.* VIII, 458.

Ibid. —— *καλά.*] Similiter infrà *ver.* 63. *καλῶν* et *ver.* 376. *καλὸν.* Vide ad *Il. β*, 43.

Ver. 6. —— *λιγυφθόγγοισι.*] Vide ad *Il. β*, 537. et *τ*, 350.

Ibid. —— *κέλευσε.*] *Al. κέλευε.*

Ver. 9. —— *ῥ'.*] *Ut dictum est* ——. *ver.* 8.

Ver. 10. —— *παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος.*] *Ἀντὶ σκήπτρου τὸ δόρυ πατίσχει, ὡς οὐ συγχωρούμενος εἶναι βασιλεύς. Schol.*

Ver. 11. —— *ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.*

Necnon et gemini custodes limine ab alto
Procedunt, gressumque canes comitantur herilem. *Æn.* VIII, 461.

Ibid. —— *δύω κύνες ἀργοί.*] *Al. κύνες ποδῶκες ἀργοί.*

Ver. 13. *Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.*]

Illam omnis tectis agrisque effusa juventus,
Turbaque miratur matrum, et prospectat euntem. *Æn.* VII, 812.

Ver. 14. *Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ.*]

—— et solio medius consedit avito. *Æn.* VII, 169.

Ver. 15. *Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν.*] *Σημείωσαι δὲ ὅτι λόγιος ὢν ὁ Ποιητὴς, καὶ εἰδὼς ὡς πατάρξαι λόγου τὸν νεώτερον παρὰ τοῖς οὐ εἰδόσι δυσχερείς, προλογίζοντα πεῖσι τὸν γέροντα Αἰγύπτιον, καὶ ἐρωτῶντα· εἶτα τὸν Τηλέμαχον, δεύτερον εἰς λόγους ἥκοντα καὶ λαλοῦντα πρὸς τὸ ἐρωτηθέν. Ἦμαρτε γὰρ τοῦτο, ἤτις τὸ πρωτολογεῖν. Τοιοῦτον δὲ σὲ ποιήσει ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ, ἵνα τοῦ Νέστορος ἐρωτήσαντος, ἀρχὴν τοῦ λέγειν λαβὼν, ἀπολογήσηται ὁ Τηλέμαχος. Eustath.* Vide infrà ad *γ*, 68. item ad *Il. ν*, 541.

Ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἦεν, καὶ μυρία ᾔδη.
Καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς ἐὔπωλον ἔβη πολέμου ἐνὶ νηυσίν,
Ἀντίφος αἰχμητής· τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
Ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· πύματον δ' ὤπλίσσατο δόρπον.
Τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι ἔσαν· καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν ὁμίλει
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ λήθετ' ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.
Τοῖς ὅγε δακρυχέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κίκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττί κεν εἴπω·
Οὐδέ τοθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ', οὔδε θώκος,
Ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς δῖος ἔβη πολέμου ἐνὶ νηυσί·
Νῦν δὲ τίς ὧδ' ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει,
Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσίν;
Ἦέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,

Qui jam senio incurvus erat et plurima nôrat.
Etenim hujus dilectus filius cum nobili Ulysse
Ad Ilium generosis-equis-foecundum, ierat cavis in navibus,
Antiphus bellator: illum verò saevus interfecit Cyclops
In speluncâ cavâ; ultimam autem sibi-paravit coenam.
Tres verò ei alii erant: et unus quidem inter procos versabatur
Eurynomus; duo autem perpetuò habebant paterna opera.
Sed neque sic illius oblitus erat lugens et dolens.
His ille lachrymans concionatus est, et dixit:
" Audite sanè nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Neque unquam nostrum concilium factum est, neque consessus,
" Ex quo Ulysses nobilis abiit cavis in navibus:
" Nunc autem quis huc congregavit? quem necessitas tantum urget,
" Sive ex junioribus viris, sive qui seniores sunt?
" An aliquem nuncium exercitûs audivit venientis,

Ver. 20. —— πύματον δ' ὤπλίσσατο δόρπον.] Τὸ ἦ, πύματον δόρπον, μέσως τιθέσθαι δεῖται πρὸς ἀσυνέτειαν, ὡς ἐν σχήματι ἀμφιβολίας. Ἦ γὰρ πύματος ἦν ὁ Ἄντιφος τῶν ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς ἐστράτευσεν οὕς ὁ Κύκλωψ ἐβρώσατο πρὸς ἑσπέραν ἢ πύματος ἀνῃρέθη, εἶτα καὶ ἄκλως πάντων, ὧν εἷς γαστέρα ὁ Κύκλωψ κατέσπα. —— Οἰκείτι γὰρ ὁ Κύκλωψ ἔθαγε, συναπολαλὼν τῷ φωτὶ καὶ τὸ ζῆν, ὡς λέγεται. *Eustath.* Dna. *Dacier* vero, quia Cyclopem interiisse nusquam memorat *Homerus*, intelligit simplicitèr, " *Que cet Antiphus fut le dernier des Compagnons d' Ulysse que le Cyclope devora.*"

Ibid. —— ἄκλίσατο.] Ita ex uno MS. rectè edidit *Barnesius*. Vide ad *Il.* ψ', 55. et ad ά, 140. *Vulgg.* ἀκλίσατο.

Ibid. —— δόρπον.] Τὸ καθ' ἡμᾶς δεῖπνον. Τροῖ δὲ τροφαῖς ἐχρῶντο καὶ τὴν μὲν πρώτην ἑαλινὸν ἄριστον, ἣν ἐλάμβανον πρωΐας, σχεδὸν ἴσι σιτίας οὖσης —— τὴν δευτέραν, δεῖπνον —— τὴν δὲ τρίτην, δόρπον, τὸ καθ' ἡμᾶς λεγόμενον δεῖπνον ——. Αἰσχύλος δὲ καὶ τῆς τάξεως τῶν ὀνομάτων μάστυς ἐστὶ λέγων, " ἄριστα, δεῖπνα, " δόρπα, αἰρεῖσθαι." *Schol.*

Ver. 23. —— ὧνρόμενος καὶ ἀχεύων.]

—— lachrymansque gemensque.
Æn. XI, 150.

Ver. 25. Κίκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι.]

Audite, ô proceres ——. *Æn.* III, 103.

Ver. 28. —— τίνα χρειὼ τόσον ἵκει.] Vide suprà ad ά, 225. et infrà ad ϑ', 312.

Ibid. —— ἵκει.] *Al.* ἧκεν.

Ver. 29. Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσίν;] Καὶ ὄρα τὸ, οἳ προγενέστεροι εἰσίν· ἐνήλλαπται γὰρ διὰ ποικιλίαν ἀπὸ γενικῆς· ἦν γὰρ τὸ ἀπόλυτον, ἢ νέων ἀνδρῶν, ἢ προγενεστέρων. *Eustath.* Vide ad *Il.* γ', 211. et ζ, 396. item infrà ad *Odyss.* μ', 78.

Ἦ ν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο;
Ἦ τί δήμιον ἄλλο πιφαύσκεται, ἠδ' ἀγορεύει;
Ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· εἴθε οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅ,τι φρεσὶν ἦσι μενοινᾷ.
Ὣς φάτο· χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς, 35
Οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν·
Στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
Κήρυξ Πεισήνωρ, πεπνυμένα μήδεα εἰδώς.
Πρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προσέειπεν·
Ὦ γέρον, οὐχ ἑκὰς οὗτος ἀνὴρ, (τάχα δ' εἴσεαι αὐτὸς) 40
Ὃς λαὸν ἤγειρα· μάλιστα δέ μ' ἄλγος ἱκάνει.
Οὔτε τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,
Ἦ ν χ' ὑμῖν σάφα εἴπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,
Οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
Ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ, 45
Δοιά· τὸ μὲν, πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
Τοίσδεσσιν βασίλευε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.

" Quem nobis palàm enarret, quum prior audiverit?
" An quippiam publicum aliud declaret, at profert?
" Probus mihi videtur esse, benevolens: utinam illi ipsi
" Jupiter bonum perficiat, quodcunque mente suâ cogitat."
Sic ait: gaudebat autem omine Ulyssis charus filius, 35
Neque proindè diutiùs sedit, impetum autem cepit concionari;
Steitque in mediâ concione; sceptrum autem ei imposuit in manum
Praeco Pisenor, prudentia consilia edoctus.
Primùm deindè ad senem dirigens-orationem locutus est:
" O senex, non procul ille vir, (statim autem cognosces ipse) 40
" Qui populum congregavi; potissimùm autem me dolor urget.
" Neque ullum nuncium exercitûs audivi venientis,
" Quem vobis palàm enarrem, quum prior audiverim:
" Neque quicquam publici aliud enarro, neque profero;
" Sed meum ipsius negotium, quòd mihi malum in domum incidit, 45
" Duplex: alterum quòd patrem eximium perdidi, qui quondam inter vos
" Ipsos imperabat; paterque velut, mitis erat.

Ver. 33. ——— ὀνήμενος.] Ὅταν ἑαυτοῦ λάβῃς· λείπει τὸ εἶη· ὀνήμενος εἶη. *Schol.* Ὅτι τοῦ Ἰθακησίου Λίγυπτίῳ εἴπησας, ὡς ἀληθὴς μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· ——— τουτέστιν, ὁ τὴν ἀγορὰν ἀφοίσας ἀγαθός μοι δοκεῖ, καὶ ὀνήμενος εἶη, τουτέστιν ὠνιστο καὶτης. *Eustath.*

Ver. 38. Κήρυξ.] Vide ad *Il.* ω, 149.

Ver. 39. ——— καθαπτόμενος.] Ἤτοι τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν κοινούμενος, ἀμιλλώμενος, ἀνατινόμενος· ἢ καταπραΰνων καὶ προσαγόμενος. *Schol.* Καθάπτεσθαι λέγει τὸ ἀμίλλεσθαι ἢ ἀνατίνεσθαι ἁπλῶς διὰ λόγου πρός τινα. *Eustath.*

Ver. 40. ——— τάχα.] *Il.* μάλα.

Ver. 41. Ὃς λαὸν ἤγειρα.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione ultima vocis λαὸν produci posset, malè tamen hìc annotat; " *Iambus* in *secundo* loco." Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 47. ——— βασίλευε.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ad τ', 84.

Ibid. ——— πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.] Πολλάκις ——— πατεύουσα ὅτι ἀρχὼν ἀγαθὸς οἰδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ. Οἵτε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παίδων, ἵνα μήποτε αὐτούς τ' ἀγαθοὶ ἀπεργάζωνται. *Chrysantas apud Xenophontem Cyropæd. Lib.* VIII. Πᾶσι ποῖς πολίταις, ὡς πατὴρ πρὸς υἱεῖς αὐτοῦ, χρώμενος. *Dionys.*

Νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
Πάγχυ διαρραίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.
Μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπίχραον οὐκ ἐθελούσῃ,
Τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἱες, οἳ ἔνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι·
Οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὅς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο Δύγατρα,
Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.
Οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλέμενοι ἤματα πάντα,
Βοῦς ἱερεύοντες, καὶ ὄϊς, καὶ πίονας αἶγας,
Εἰλαπινάζουσι, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον
Μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ πεπάνυται· οὐ γὰρ ἐπ' ἀνὴρ,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι·
Ἡμεῖς δ' οὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν· ἦ καὶ ἔπειτα

" Nunc autem longè majus, quod mox citò domum universam
" Prorsùs evertet, facultates autem penitùs disperdet.
" Matri meæ proci ingruerunt nolenti,
" Eorum virorum chari filii, qui hîc utique sunt optimi:
" Qui patris quidem in domum horrent ire
" Icarii, ut ipse dotet filiam;
" Detque cui voluerit, et qui ipsi gratus venerit.
" Illi verò in nostram-domum divertentes diebus omnibus,
" Boves mactantes, et oves, et pingues capras,
" Splendidè-convivantur, bibuntque nigrum vinum
" Temerè; plurima verò absumuntur: non enim adest vir,
" Qualis Ulysses erat, qui malum à domo arceat:
" Nos verò neutiquam tales qui arceant: quinetiam

Halicarnass. Antiq. Rom. Lib. IV. Ὡς ταῦτ' οὐκ εἰκὸς ἦν, βασιλέα τε καὶ πατέρα ἰσχυρὸν, καὶ τὴ χρῆναι τὸν ἄρχοντα, παυρεῖν βίαν τῶν ἀτυχούντων ἐδόκουν. Ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φανερῶς δηλοῦται, ἔνθα λέγει, " πατὴρ δ' οὐκ ἔστιν ἄνωγε." Διὸ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, Καμβύσης μὲν διανοήσεται, Κῦρος δὲ σωτὴρ αὐτῇ Πέρσαις ἔσ. Ὁ μὲν γὰρ ἀγρίου ἦθος εἶχεν, ὁ δὲ ἀστεῖον. *Eustath. in Comment. ad Iliad. β'*, 669. " Patrem quidem
" patriæ appellamus [Principem,] ut sciret
" datam sibi potestatem patriam, quæ est
" temperatissima, liberis consulens, suaque
" post illos reponens." *Seneca de Clementiâ*, § 14. Haud dissimilitèr de *Cotone Lucanus*:

——— Urbi pater est, urbique maritus;
Justitiæ cultor ———.

Pharsal. lib. II, 388.

Citat perrò hunc *Homeri* locum *Plinius lib.* V. *Epist.* 19. Vide *Gatakeri* annotationes in *Antoninum, lib.* 1. § 9. item infrà ad *ver.* 234. hujus libri.

Ver. 50. ——— ἐπίχραον.] Μετὰ βλάβης καὶ ἀτιμίας ἐπῆλθον. *Schol.*

Ver. 52. —— ἀπερρίγασι.] Vide ad *Il. ά*, 37. ad *β'*, 314. et ad *ν'*, 756.

Ver. 55. —— ἰωὴν ἀνὰ δώματα.] Ἔδνα ἐπιδόντες καὶ αἰρούμενοι μὲν ἕκαστοι ἐπὶ τὰ ἀδέσποτα ἀπὸ τοῦ γαμουμένου τῷ γαμοῦντι· οὗτοι δὲ πανταχόθεν πάντα ἐπὶ τὸν αὐτὸν χρήσασθαι ἐπῆλθον. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 196.

Ver. 54. Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit, Δώῃ δ' ᾧ κ' ἐθέλῃ, καί ὅς οἱ κεχαρισμένος ἐλθέ.

Ver. 61. Εἰλαπινάζουσι.] Ἐς ἀδρότητα εὐτραπέλους, ἱερεύζουσι. *Schol.* Vide suprà ad *ά*, 226.

Ibid. Εἰλαπινάζουσι, πίνουσί τε.] Edidit *Barnesius*, Εἰλαπινάζουσιν, πίνουσί τε. Sed nihil opus. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid. ——— αἴθοπα οἶνον.] Vide ad *Il. ψ'*, 237.

Ver. 58. ——— τὰ δὲ πολλὰ πεπάνυται.] Ἤγουν ἀνύουσι, τελειοῦσι, ἄλλουσι. *Eustath.*

Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς. *Iliad. ν'*, 251.
Ἤνυε δ' ἠέλιος ——— *Odyss. γ'*, 496.

Vide et infrà ad *ε'*, 537.

Ver. 59. ——— ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.] Vide ad *Il. ξ'*, 485. et ad *σ'*, 100.

Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν·
Ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
Οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχαται, οὐδ' ἔτι καλῶς
Οἶκος ἐμὸς διόλωλε· νεμεσσήθητε καὶ αὐτοὶ,
Ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,
Οἳ περιναιετάουσι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,
Μήτι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
Λίσσομαι ἠμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἠδὲ Θέμιστος,
Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει, ἠδὲ καθίζει,

" Imbecillique reperiemur, et neque periti roboris:
" Omninò sanè *malum*-arcerem, si mihi vis adesset.
" Non enim jam tolerabilia facinora patrantur, neque jam honestè
" Domus mea perit: indignemini et ipsi,
" Aliosque revereamini vicinos homines,
" Qui circùm habitant: deorum verò timete iram,
" Nè quid rependant irati propter mala facinora.
" Oro et per Jovem Olympium, et Themidem,
" Quae hominum concilia et solvit, et cogit;

Ver. 61. —— ᾗ καὶ ἴστισα Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν.] *Eustathius* ita accipit; Ἡμεῖς δ' οὐ τοῖοι ἀμυνέμεν, ὥς τε λευγαλέοι καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν. Dna. *Dacier* vero alitèr exponendum censet: " Il m'a " paru," inquit, " qu'on a toûjours mal " expliqué ce vers, Ἦ καὶ ἴστισα Λευγαλέοι " τ' ἐσόμεσθα. Car on l' a expliqué, *et* " *je suis encore foible.* Mais ce n'est point " du tout là le sens. C'est un parenthese. " Après que Telemaque a dit, *et que je ne* " *suis pas encore en âge de m'y opposer*, il " ajoute par une espece d' inspiration, *mais* " *il viendra un jour que je leur paroîtrai* " *terrible.* Λευγαλέος signifie *foible, exposé* " *aux injures*, mais il signifie aussi *terrible*, " *pernicieux*; et il est ici dans cette dernière signification: le mot ἴστισα seul le " prouve." Hæc illa: Verùm si vox Λευγαλέος ita accipi posset; tamen neque cum isto sensu satis rectè congrueret vocula καὶ neque cum reliquâ *Telemachi* oratione, quæ ad commiserationem populo *Ithacensi* movendam, ejusque auxilium adversus Procos obtinendum, tota videtur destinata, tam aptè conveniret ista interpretatio. Et præterea vocem Λευγαλέοι cum sequenti " καὶ οὐ δεδαη- " κότες" copulat vocula τε quæ, si parenthesin istam admiseris, prorsùs erit supervacanea.

Ver. 62. Ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.] Ita *Iliad.* χ', 20.
Ἦ τ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.

Ver. 63. 64. —— τετεύχαται —— διόλωλε.] Vide ad *Il.* π, 186. 187. et ad ί, 736.

Ver. 66. —— Θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν.]
—— Διὸς δ' ἀλιώμεθα μῆνιν. *Iliad.* ί, 34.
Εὖ δ' ἴσαν ἀθανάτων μακάρων στυφελιγμίνες εἶναι. *Hesiod.* Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 324.
Sperate Deos memores fandi atque nefandi. *Æn.* I, 547.

Ver. 67. —— ἀγασσάμενοι.] Ita rectè edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἀγασάμενοι. Quod antepenultimam corripit:
Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι. Infrà Σ', 565.
Vide et infrà ad ρ', 173. et ad σ', 70.

Ver. 68. 70. Λίσσομαι —— Σχίσθε, φίλοι &c.] *Spondanus Telemachum Procos* hîc alloqui intelligit: " Modestè (inquit) precibus " tentat procos exorare, ut tandem ali- " quando ab hoc injurioso vitæ genere de- " sistant." *Scholiastes* autem istud " Σχίσ- " θε, φίλοι," de *Ithacensibus* interpretandum censet: Τὸ γὰρ " φίλοι" (inquit) ἀνάρμοστον κατὰ τῶν μνηστήρων. Quod rectiùs. *Ithacensibus* enim orationem hîc dirigere *Telemachum* liquet ex istis; " Τούτους στρύνατε" et, " ἐμοὶ δέ κε κῆδιον εἴη, Ὑμέας ἰσθέμεναι" infrà *ver.* 74. 75.

Ver. 68. —— ἠδὲ Θέμιστος, Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς.] Θέμιν δὲ μυθολογοῦσι μαντείας καὶ θυσίας καὶ θεσμοὺς τοὺς περὶ τῶν θείων πρώτην εἰσηγήσασθαι, καὶ τὰ περὶ τὴν εὐνομίαν καὶ ἱερὰν παραδοῦναι. *Diodor. Sicul. Bibliothec. Hist. lib.* V. *pag.* 335. *al.* 232. Ταῖς ὠήθησαν εἰς τὰς ἱκεσίας εἰσφέρεσθαι Θέμιδος ἄγαλμα. *Schol.*

Σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἷον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ
Τείρεσθ'· εἰ μή τού τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Δυσμενέων κάκ' ἔρεξεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τῶν μ' ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες,
Τούτους ὀτρύνοντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη,
Ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε, πρόβασίν τε·
Εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη.
Τόφρα γὰρ ἄν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
Χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη·
Νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῷ.
Ὣς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ,

" Abstinete, amici, et me solum sinite dolore molesto
" Affligi: nisi quid unquam pater meus probus Ulysses
" Infensus malis affecit fortes Achivos:
" Quae mihi rependentes, malis afficite infensi,
" Istos incitantes: mihi verò satius esset,
" Vos absumere supellectiliaque, et proventum:
" Utque si vos comedissetis, fortassis olim etiam retributio foret,
" Tamdiu enim per urbem insectaremur verbis,
" Bona repetentes, donec omnia repensa essent:
" Nunc verò mihi insanabiles dolores injicitis animo."
Sic ait iratus, sceptrumque projecit in terram,

Ver. 70. —— ἐάσατε,] Edidit *Barnesius* ἐάσατε. Et "Ob *Metrum*" inquit "duplicanda Litera σ'." Sed minus rectè. Vide ad *Il.* γ', 42.

Ver. 71. Τείρεσθ'· εἰ μή τού τι πατὴρ, &c.] Ita *Henricus Stephanus, Eustathius*, aliique complures. *Barnesius* autem, lectione hic sensum turbari arbitratus, ipse ex duobus codicibus edidit. Τείρεσθαι εἰ τού τι πατὴρ, &c. sententiamque ita exponit: "*Sinite me solum cum meis Miseriis colluctari.* "*Sicubi fortè Pater meus Vos injuriis affecerit, ea propter Me Vos opprimite, vindictam* "*sumentes.*" Quod quidem et ferri posset. Attamen alterâ lectione sensus penè idem servatur, sententiâ etiam aptiùs connexâ: "*Sinite me solum dolore meo affligi; nisi fortè* "*alicubi Pater meus Græcos malis affecerit,* "*propter quæ pœnam de me sumentes, mala* "*patratis,* &c." Quo ferè modo exponit *Eustathius*: "Καί μ' οἷον" ἤ ἵστι μόνον, "ἐάσατε —— σὺν ἐμοὶ λυγρῷ τείρεσθαι." —— Ἐπεὶ δὲ τούτους αἰνιγμάτως καὶ τοὺς ἀεὶ κρατοῦντας Φαιήκους, φησὶν, "εἰ μή τού τι πατὴρ ἐμὸς, ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς, κακὸν ἔρεξεν, ὧν μι "ἀποτινόμενοι κακὰ ῥέζετε τούτους ὀρούνοντες·" καὶ τὰ ἑξῆς. Atque ita accepisse videtur et *Scholiastes*, qui ad *ver.* 73. vocem Τῶν interpretatur ὑπὲρ ὧν. Cæterùm Exemplarium veterum nonnulli, notante *Barnesio*, habent, Τείρεσθαι, εἰ μή τού τ' sed hoc, uti et ipse observat, versum perimit.

Ver. 73. —— ἀποτινύμενοι.] Vide ad *Il.* γ', 260. Cæterùm *Barnesius* hic edidit ἀποτινύμενοι. Sed nihil opus. Nam τινύμενοι primam producit. Vide ad *Il.* β', 43, et γ', 279.

Ver. 75. 86. Τμίας —— Ἡμίας.] Pronuntiabatur Τμᾶς —— Ἡμᾶς.

Ibid. —— κειμήλιά τε, πρόβασίν τε.] *Scholiastes* vocem πρόβασιν (quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) interpretatur, Πρόσοδον, ἀπὸ τοῦ προβαίνειν ἐκ τούτου τὴν οὐσίαν· aliam autem interpretationem statim addit: Πρόβασιν, τὴν τῶν στεφανώσεων κτῆσιν. Quod, ut opinor, rectius. Atque hoc modo exponit *Hesychius*: Πρόβασις (inquit) ἡ τῶν βασκημάτων κτῆσις. Et *Eustathius*: Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις ὅτι κειμήλια μὲν ἔφη τὰ κείμενα· ἃ ἐστὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἀκίνητα· πρόβασιν δὲ, ἄνευ ἀμπέλου φαμὲν αὐτοκίνητα, τὰ διὰ ποδῶν προβαίνοντα. Ἐξ οὗ ἴδιως κατὰ τινὰ ἐξοχὴν ἐκλέθησαν τὰ πρόβατα. *Barnesius* autem simplicitèr "*Proventum*" exponit.

Ver. 76. —— τίσις.] Vide ad *Il.* χ', 19. et ad ξ', 484.

Ver. 77. ποτιπτυσσοίμεθα.] *Al.* προτιπτυσσοίμεθα. Quod perindè est.

Ver. 79. —— ἀπρήκτους.] Vide ad *Il.* β', 633. et ad ν', 192.

Δάκρυ' ἀναπρήσας· οἶκτος δ' ἕλε λαὸν ἅπαντα.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὔτε τις ἔτλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·
Ἀντίνοος δέ μιν οἷος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες,
Ἡμέας αἰσχύνων; ἐθέλεις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.
Σοὶ δ' οὔτι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοι εἰσὶν,
Ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἣ τοι πέρι κέρδεα οἶδεν·
Ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἶσι τέταρτον,
Ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν·
Πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
Ἡ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξε·
Στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε,
Λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
Κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰσόκε φᾶρος
Ἐκτελέσω (μή μοι μεταμώλια νήματ' ὄληται)

Lachrymas profundens: commiseratio autem cepit populum omnem.
Tunc alii quidem omnes taciti erant, neque quisquam ausus est
Telemacho verbis respondere asperis:
Antinous verò ipsum solus respondens allocutus est:
" Telemache altiloque, animi impotens, quid locutus es,
" Nos dedecorans? vis utique *nobis* maculam inurere.
" Tibi verò neutiquam proci Achivorum in causâ sunt,
" Sed chara mater; quae sanè perquam versutias callet:
" Jam enim tertius est annus, statim autem aderit quartus,
" Ex quo eludit animum in pectoribus Achivorum:
" Omnes quidem sperare-facit, et promittit viris singulis,
" Nuncios praemittens; mens autem illi alia cogitat.
" Illa verò dolum hunc alium in mente excogitavit:
" Exorsa magnam telam in aedibus texebat,
" Subtilem et immensam; continuóque nos allocuta est:
" Juvenes, mei proci, quandoquidem mortuus est nobilis Ulysses,
" Manete urgentes meas nuptias, donec vestem
" Perfecero (nè mihi vana filla pereant)

Ver. 81. Δάκρυ' ἀναπρήσας.] Δακρύων πλῆθος προϊέμενος. *Schol. Al.* Δάκρυ ἀναπρήσας.

Ver. 85.—ἔλπεις.] *Al.* Ἔπεας. Quod idem.

Ver. 86. —— ἰθέλεις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.] Τὸ δὲ, ἀνάψαι, ἢ ἀπὸ τοῦ ἅπτειν ——, ἵνα λέγῃ ἐκφῆναι καὶ ἐφλογῶσαι μῶμον δίκην φανοῦ ἢ ἀντὶ τοῦ προσάψαι καὶ οἱονεὶ ἐκδῆσαι. *Eustath.* Eadem phrasis occurrit apud *Phocylidem*:

—— μὴ μῶμον ἀνάψῃς.
Ποίημα γνωμικὸν, ver. 66.

Ibid. —— Ἰθάκης.] *Al.* Ἴλιος.

Ver. 90. —— ἑκάστῳ.] Ἐγὼ δὲ οἶμαι ἐμβριθάζειν στερίσαι. *Eustath.*

Ver. 91.——ῥ'.] *Uti omnibus notum est*——.

Ver. 94. Στησαμένη.] Vide ad *Il.* ν', 168. item infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ibid. —— μέγαν ἱστὸν ἐν μεγάροισιν ὕφαινε, Λεπτὸν καὶ περίμετρον.] Μέγαν δὲ ἱστὸν ἔφασκεν, προείδυια καὶ λεπτὸν καὶ περίμετρον, ἵνα εἴη σταθερὸν τὸ συλλεχέντων τῆς αὐτοῦ παστασιτῶν, διὰ τὸ δυσπόρητον τῆς προσοχῆς τοῦ λεπτοϋφοῦς καὶ περιμέτρου ἔργου. *Eustath.*

Ver. 98. —— μὴ μεταμώλια.] *Al.* μεταμώνια.

Λαέρτη ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.
Μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
Αἴκεν ἄτερ στείρου κεῖται, πολλὰ κτεατίσσας.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐκπεπίθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα καὶ ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστὸν,
Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
Ὣς τρίετις μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς·
Ἀλλ' ὅτε τέρματον ἦλθε ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἤδη,
Καὶ τήν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
Ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
Σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑπαρρίονται, ἵν' εἰδῇς
Αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Μητέρα σὴν ἀπόπεμφον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
Τῷ, ὅτῳ τε πατὴρ κέλεται, καὶ ἁνδάνει αὐτῇ.
Εἰ δ' ἔτ' ἀνήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,

" Laërti heroï sepulchralem; in *tempus* quo ipsum
" Fatum triste prehenderit longum-somnum-adferentis mortis.
" Nè aliqua me in populo mulierum Achivarum culpet,
" Si absque tegumento jacebat qui multa possedit.
" Sic ait: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
" Atque ibi interdiù quidem texebat magnam telam,
" Noctu verò dissolvebat, postquàm faces admôvisset.
" Sic triennio quidem latebat dolo, et persuadebat Achivis:
" Sed quum quartus venit annus, et advenerunt horæ,
" Tum verò demùm aliqua dixit mulierum, quæ benè nôrat;
" Et ipsam dissolventem invenimus pulchram telam.
" Sic eam quidem perfecit, etiam nolens, præ necessitate.
" Tibi verò sic proci respondent, ut scias
" Ipse tuo animo, sciantque omnes Achivi:
" Matrem tuam dimitte; jube autem ipsam nubere
" Illi, cuicunque pater jusserit, et placuerit ipsi.
" Si verò adhuc vexabit multo tempore filios Achivorum,

Ver. 103. —— αὖτ' ἐπεπίθετο.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* ν', 406. μ', 324. et σ', 14. 148. Scilicet ut sit ex ἐπεπίθομαι. Sed et infrà ά, 137. ubi repetitur hic versus, in vulgatis editionibus legitur αὖτ' ἐπεπίθετο, Atque ita etiam hoc in loco habet MS. unus à *Tk. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hîc αὖτε πεπίθετο. Quæ posterior vox alibi apud Homerum non occurrit.

Ver. 104. 105. —— ὑφαίνεσκεν —— ἀλλύεσκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 106. —— ἤληθε.] Vide infrà ad λ', 101.

Ver. 108. Καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν.] Παντελὴς ἀπορία τίς τὰ ἰξῆς, ἵνα καὶ τὴν τῶν Σιφνιακῶν ἀναίρεσιν ἐποίμως παραδεξώμεθα. *Schol.* Vide infrà ad χ', 465. &c.

Ver. 111. —— ὑπαρρίονται.] Vide ad *Il.* ά, 309.

Ver. 114. —— ἐείῳ.] *Al.* ἐητῷ. Quod pronuntiandum ἔητῳ.

Ver. 115. Εἰ δ' ἔτ' ἀνήσει γε.] Tres hujus loci explicationes adducit *Eustathius*, quorum priores duas affert et *Scholiastes*; Τὸ δὲ " εἰ δ' ἔτ' ἀνήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν," ἢ ἀναστόδετον ἔμεινε καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι τὸ, " Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοί·" —— ἢ μετὰ διάστιξιν ἐποδίδωσι τὴν σύνταξιν, ἐν ᾧ, " Ἡμῖν δ' οὐκ ἐτὸν ἔργα ἴμεν" ἵνα λίχνῃ ὕστερον δὲ καὶ εἰσέτι ἡμῖν ἀνὴρ ἡ Πανελόπη, ἡνίκα δὲ

Τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμὸν, ἃ οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη,
Ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλὰς,
Κέρδεά θ', οἷ' οὔπω τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
Τάων, αἳ πάρος ἦσαν ἐϋπλοκαμίδες Ἀχαιαὶ,
Τυρώ τ', Ἀλκμήνη τε, ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη· 120
Τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείη
Ἤδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν.
Τόφρα γὰρ οὖν βιότον τε τεὸν καὶ κτήματ' ἔδονται,
Ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχῃ νόον, ὅντινα οἱ νῦν
Ἐν στήθεσσι τιθεῖσι θεοί· μέγα μὲν κλέος αὐτῇ 125
Ποιεῖτ', αὐτάρ σοί γε πολὺν πολέος βιότοιο.
Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πη ἄλλη,
Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἐστὶ δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι, 130

" Ea agitans in animo, quae ei abundè dedit Minerva,
" Operaque scire insignia, et mentem bonam,
" Et versutias, quales nondum ullam audivimus neque veterum,
" Earum, quae olim fuerunt comas-pulchrae Achivae,
" Tyroque, Alcmenaque, et comas-pulchra Mycene: 120
" Harum nulla similia commenta Penelopae
" Nôrat: at quidem hoc probum nequaquam cogitavit.
" Tamdiù enim igitur victum tuum et bona edent,
" Quamdiù illa hunc habebit animum, quem illi nunc
" In pectoribus posuerunt Dii; magnam quidem gloriam sibi 125
" Comparat, at tibi desiderium multi victûs.
" Non verò neque ad negotia nostra antè ibimus, neque aliquò aliò,
" Priusquàm ipsa nupserit Achivorum, cuicunque voluerit."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Antinoë, nullo modo fas est è domo invitam expellere, 130

οὐκ ἀπαλλαττόμεθα, πρὶν αὐτὴν γήμασθαι, ᾧ ἂν ἐθέλῃ. Δύναται δὲ ἐρέως ἀποδίδοσθαι καὶ μισᾶ στίχους δέκα ἐν τῷ, " μέγα καὶ κλέος αὐτῆς." Prima, ut opinor, verior accipiendi ratio, quia minatio ista acerba cum ἀτοσιωπήσει eleganti, " Εἰ δ' ἴτ' ἀνήσει γε, &c. ——" ferato optimè convenit. Vide ad *Il.* ά, 135 et 340.

Ibid. —— ἀνήσει.] Vide ad *Il.* π', 762. et ί, 24.

Ver. 120. —— ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη.] *Pausanias Corinth. cap.* 16. citat ἐυστέφανός τε Μυκήνη· Atque ita legunt MSS. duo à *Barnesio* collati; itemque Scholia ex MSS. ab eodem excerpta.

Ver. 123. —— βιότον τε τεόν.] *Al.* βίοτον τὸν σόν.

Ver. 125. —— μέγα μὲν κλέος αὐτῇ.] Apud *Eustathium* loco suprà citato, μέγα καὶ κλέος αὐτῆς.

Ver 127. 128. Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν —— Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι.] Τοῦτο πρὸς πάσῃ τοῖς μνηστῆρσιν, ἐξὸν σωθῆναι ἄλλην τραπομένους, ἅμως πάνυ ἁμοῦ εὐρεθέντες πανωλεθρίαν ἴσαδον. Καὶ εἴη ἂν ὁ τελευταῖος οὗτος τοῦ Ἀντινόου λόγος, ὡς οἷα τις πασὰ τῶν μνηστῆρων προπετεστάτη ἀναφώνησις. *Schol. Eustathius* adhuc minutiùs: Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ φήμην ἰσχηματισμένην ἢ φύγοι ἔρκος ὀδόντων τῷ Ἀντινόῳ· τὸ γὰρ οὐδαμοῦ πάρος ἴμεν πρὶν αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν ᾧ κ' ἐθέλῃσιν, ἀληθῶς οὕτως ἀπίθανα. Οὐδαμοῦ γὰρ ἀπῆλθεν εἰ μνηστῆρες, ἕως ἔλαβον Ὀδυσσεύς, ᾧ ἐκείνη γήμασθαι ἤθελεν, ἐσώσησεν ἄκρις ἐκείησιν. Quam observationem probat et Dna. *Dacier*. Mihi verò subtilior videtur et evanida.

Ibid. —— πάρος γ' ἴμεν —— Πρίν γ' αὐτὴν.] Vide ad *Il.* ί, 287.

Ver. 128. —— γήμασθαι.] Vide infrà ad λ', 272.

Ἤ μ' ἔτεχ', ἦ μ' ἔθρεψε· πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
Ζώει ὅγ', ἦ τέθνηκε· κακὸν δέ με, πολλ' ἀποτίνειν
Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων
Δώσει· ἐπεὶ μήτηρ συγερὰς ἀρήσετ' Ἐρινῦς,
Οἴκου ἀπερχομένη· νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
Ἔσσεται· ὥς οὐ τοῦτον ἔγω ποτε μῦθον ἐνίψω.
Ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
Ἔξιτέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἶκους.
Εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον

" Quae me peperit, quae me enutrivit; pater autem meus alibi terrae,
" Vivitne ille, sive mortuus est: durum verò *esset*, me multa reddere
" Icario, si ipse volens matrem dimisero.
" Ex patre enim mala patiar, aliaque Deus
" Dabit; quippè mater odiosas imprecata fuerit Furias,
" A domo discedens; reprehensio verò mihi ex hominibus
" Erit: itaque hunc ego sermonem nunquam dicam.
" Vester verò siquidem animus indignatur ipsis,
" Exite mihi domo; alias verò curate dapes,
" Vestra bona comedentes, alternantes per domos.
" Si verò vobis videtur hoc satius et melius

Ver. 132. Ζώει.] *Al.* Ζῆ.

Ibid. Ζώει ὅγ', ἦ τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά, 87. et ν', 736.

Ibid.—κακὸν δέ με, πολλ' ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.] Καθ' ὅσα τῶν ὑπομνημάτων ἡ τούτου ἐξήγησις ἁμάρτηται. Φασὶ γὰρ ὡς ἴδιος, εἰ νὶς ἑκὼν ἐξ οἴκου γυναῖκα ἀποπέμψῃ, χρήματα ἀποτίνειν τοῖς αὐτῆς συγγενέσι, καὶ τῷ πατρί. Φασὶν οὖν, ὅτι κακὸν ἴσοι καὶ οἷα ἀλκμεωνίδῃ, εἰ ἐκβαλοῖμι τῶν οἴκων τὴν μητέρα· πολλὰ γὰρ ἀποτίσω τῷ Ἰκαρίῳ. *Schol.* Ita de matre suâ *Demosthenes*: Καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ συλλυπήσαντος, ἀπολαμβάνοι τὰ οἴκοι καὶ προικωρίσῃ τὴν προῖκα, πάλιν ἐκβάντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν——καὶ τὸ πάλαντον ἑκάστων συμφορὰ τῷ ἰμῷ πατρί. *Orat. adversa. Baot.* II. Aliam autem hujus loci interpretationem addit *Scholiastes*, quam et ipse præfert: Ἄμεινον δὲ (inquit) οὕτω δοκεῖλλαι, " Κακὸν δέ με πολλ' ἀποτίνειν." Καὶ οὐ περὶ χρημάτων φησὶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐναγομένων, (*ver.* 134.) " Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς " κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων Δώσει." Εἶτα καθ' ὑπόστασιν, " αἴκεν αὐτὸς Ἰκαρίῳ " ἀποτίμῳ τὴν μητέρα·" ἴσως, εἰ περὶ χρημάτων ἔλεγε, σαφεστέρως ἀπῄνισσε [ἂν ἐφαίνετο] τῶν πατρός. Atque hanc explicationem amplexos veteres testatur *Eustathius*: Τὸ δὲ πολλαχοῦσθαι πολλὰ ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, σαφεστέρας αἰτίαμα φασὶν οἱ Παλαιοὶ τῷ Τηλεμάχῳ περιάπτειν. Διὸ καὶ Θίλευσιν οἱ τοιοῦτοι στίζειν στιλίσαι ἐν τῇ, πόλλ' ἀποτίνειν· καὶ τοιοῦτον αὐτὸ οὐκ ἴσως χρημάτων, ἀλλ' ἴσως τῆς Θιόθεν τοιαύτης.——"Ινα λίγῃ ὅτι κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν, ἤ ἴσως Θιόθεν τοιπλαστεύσαι, ἵνα αὐτὸς ἑκὼν τῷ Ἰκαρίῳ ἀποτίμῳ ἀποπέμψας τὴν μητέρα. Eodem modo exponunt et *Scholia* MSS. apud *Barnesium*. Dna. *Dacier* verò alteram interpretationem sequitur, quæ et verior videtur. Multò enim simpliciori et faciliori constructione refertur istud Ἰκαρίῳ ad ἀποτίνειν, quàm ad sequentem ἀποτίμῳ· cumque hoc sensu meliùs congruit etiam ipsius vocis ἀποτίνειν significatio. Quòd si ita accipiatur sententia, tum istud γὰρ (*ver.* 134.) non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur, referri intelligendum erit; " *Neque hoc solum mihi subeundum erit* " *malum, NAM, &c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ibid. et *ver.* 193.——ἀποτίνειν——τίνων.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 133.——αὐτὸς ἑκών.] *Al.* αὐτὸς ἑγών.

Ver. 135.——ἀρήσετ' Ἐρινῦς.] Ἐνθα ημείωσαι καὶ ὅτι τὸ Ἐρινῦς ἀρήσεται, ἢ ἄλως Διὸν τινὰ, ἰστιάζειν ἔλεγον οἱ Παλαιοὶ, ἀντὶ τοῦ καταράσθαι. *Eustath.*

Ver. 137.——ἐνίψω.] Τὸ μετὰ σφοδρότητος καὶ ἀπειλῆς λέγειν. *Schol.*

Ver. 140.——ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐπαλλάσσοντες κατὰ διαδοχήν. *Schol.*

Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι,
Κείρετ'· ἔγω δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἴθ' ἐόντας,
Αἴ κε ποτὲ Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
Νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς
Ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
Τὼ δ' ἔως μέν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῇς ἀνέμοιο,
Πλησίω ἀλλήλοισι τιταινομένω πτερύγεσσιν·
Αὐτὰρ ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἱκέσθην,
Ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην πτερὰ πολλὰ,
Ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλὰς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·
Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειρὰς,
Δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
Θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Ὥρμηναν δ' ἀνὰ θυμὸν, ἄπερ τελέεσθαι ἔμελλον.

" Esse, viri unius victum impunè perdere,
" Absumite; ego verò deos invocabo sempiternos,
" Si unquam Jupiter dederit facta *haec* vindicatum iri;
" Inulti fortè deindè intra domum perituri sitis."
Sic ait Telemachus: huic verò duas-aquilas latè-sonans Jupiter
Ex-alto à vertice montis praemisit volare.
Hae autem aliquandiù quidem volabant cum flatu venti,
Propinquae invicem, extendentes alas:
Sed cùm jam ad mediam concionem celebrem pervenissent,
Ibi in gyrum-flexae concusserunt alas densas,
Aspexerunt autem omnium capita, portendebantque mortem:
Ubi verò laniârant unguibus maxillas, circumque colla,
Ad dextram volârunt, et per sedes et per urbem ipsorum.
Admirati verò sunt aves, postquam viderunt oculis,
Agitâruntque in animo, quae perficienda erant.

Ver. 142.——*ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι.*] Vide suprà ad *ά*, 160.

Ibid.——*ὀλέσσαι.*] *Al. ὀλέσθαι.*

Ver. 144. *Αἴ κε ποτὶ Ζεὺς δῶσι.*] *Al. Αἴ κε ποθὶ Ζεὺς δῶσι* ut suprà *ά*, 379. *Al. Αἴ κε Ζεὺς δώῃσι.*

Ibid.——*παλίντιτα.*] Vide suprà ad *ά*, 379. item ad *Il. ν*, 414. et *ξ*, 484.

Ver. 146.——*ὑρύοπα Ζεύς.*] Vide ad *Il. ά*, 175.

Ver. 148.——*Ἕως μὲν.*] *Τέως, μέχρι χρόνου τινός. Schol.* Pronuntiabatur autem *ὅς μὲν.*

Ver. 150.——*ἀγορὴν πολύφημον.*] *Ἐν ᾗ πολλὰὶ φῆμαι, ἢ πολλαὶ πληθύσεις εἰσίν. Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 151.——*πτερὰ πολλά.*] *Al. πτερὰ πυκνά.*

Ver. 152.——*ὄσσοντο δ' ὄλεθρον.*] *Καὶ ὄσσοντο μᾶλλον ἀπὸ τῆς ὄσσης, τὸ ἔσεισθαι, αὐτοὺς ἰδήλωσεν, ἀπὸ τῶν μαντικῶν λέγων,* "Ἐς δ' "ἰδέτην πάντων κεφαλὰς· ὄσσοντο δ' ὄλεθρον." *ἢ ἀπ' ἄλλου ἐζωγράφησε τοῦτο,* (*Il. σ'*, 420.) "Κάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύεαι;" *Porphyr. Quaest. Homeric.* 16. Vide suprà ad *ά*, 282.

Ver. 153. *Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειρὰς.*] Fuerunt, teste *Eustathio*, qui hoc ita acciperent, ut Aquilae non suas ipsorum, sed virorum in concione genas collaque lacerare dicantur. Sed minùs rectè; tum enim non *Δρυψαμένω*, sed *Δρύψαντε*, vel *Δρύψαντες* dixisset Poeta. Vide infrà ad *ί*, 491. et ad *ί*, 296.

Ver. 154. *Δεξιὼ ἤϊξαν.*] *Al. Δεξιὰ ἤϊξαν.*

Ibid.——*διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.*] *Ἢ τῶν Ἰθακησίων· ἢ τῶν ἀετῶν, ὡς ἱστορισάντων ἴσθε ἄμεινον. Schol.* Quarum expositionum posterior planè inepta.

Ver. 156.——*Ὥρμηναν.*] *Al. Ἤμηλαν.*

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης,
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἷος ὁμηλικίην ἐπέκαστο,
Ὀρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι·
Ὅς σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,τί κεν εἴπω·
Μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω,
Τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
Δὴν ἀπάνευθε φίλων ὤν ἔσσεται, ἀλλά που ἤδη
Ἐγγὺς ἐών, τοίσδεσσι φόνον καὶ κῆρα φυτεύει
Πάντεσσιν· πολίσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,
Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἀλλά πολὺ πρὶν
Φραζώμεσθ', ὥς κεν κατακαύσομεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Παύεσθων· καὶ γάρ σφιν ἄφαρ τόδε λώϊον ἐστίν.
Οὐ γὰρ ἀτείρητος μαντεύσομαι, ἀλλ' εὖ εἰδώς·
Καὶ γὰρ ἐπεί̓νῳ φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα·

Inter hos verò et locutus est senex heros Halitherses,
Mastorides; hic enim solus coævos vincebat,
In avibus dijudicandis et fatalia edicendo;
Qui ipsis sapiens concionatus est et dixit:
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero:
" Procis autem potissimùm significans hæc dico;
" Illis enim ingens periculum imminet: non enim Ulysses
" Diù seorsùm à suis amicis aberit; sed alicubi jam,
" Propè cùm sit, his cædem et fatum molitur
" Omnibus; pluribus etiam aliis malè erit,
" Qui habitamus Ithacam claram: sed longè antè
" Consideremus, quomodo *ipsos* compescamus; quinetiam ipsi
" Quiescant; etenim ipsis statim hoc utilius est.
" Non enim inexpertus vaticinor, sed benè doctus:
" Etenim illi dico perfecta esse omnia;

Ver. 160. Ὅς σφιν.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* Ὅ σφιν.

Ver. 166. ——πολέσσι.] *Al.* πολλοῖς.

Ver. 167. Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην.] Ἐν δὲ τῷ, νεμόμεθα, καὶ ἑαυτὸν ὁ Ἀλιθέρσης διὰ τὸ φιλάλληλός καὶ ἑνωτικὸς εσπουδάγυ τοῖς πλειοσὶν μέλλουσι. Καὶ ταῦτα, ὡδὲ αὐτὸς πταῖσαι μηδὲν. *Eustath.*

Ibid.——Ἰθάκην εὐδείλεον.] Εὐσταμίρισται, ἢ εὐθηλον καὶ φανερὰν καθ' ὑμᾶς ἐστί· πᾶσαι γὰρ αἱ νῆσοι συγκεκόμισται ὑπτίους εὐθηλάνσεις ἔχουσι τὰ ὄρη. Ἢ τὴν εὖ ὄρεϊ δύσι καὶ δείλην κυμῶσιν· δείλη γὰρ, ἡ δύσις, παντάσιν ἰσοτιμία. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Scholia autem Vulgata exponunt solummodò, Εὖ ὄρεϊ δείλην κυμάσιν. Vide infrà ad *ib.* 21. 27.

Ver. 168. Φραζώμεσθ', ὥς κεν κατακαύσομεν.] *Barnesius* vertit; "*Consideremus*, quo-"*modo finem faciamus*." Minùs rectè; neque enim sensum istum ferre potest vox κατακαύσομεν, quæ activam habet significationem; neque istà ratione vim propriam haberet vox αὐτοὶ in sequentibus, " ἠδὲ καὶ " αὐτοὶ Παύεσθων." Dna. *Dacier* vocem κατακαύσομεν activo quidem sensu accepisse, sed ad præcedentem κακὸν, *ver.* 166. retulisse videtur; ut sit sententia, "*Consideremus, quâ* "*ratione malum impendens evitemus*." Sed hoc (præterquàm quod et istam vocis κατακαύσομεν interpretationem vix ferri posse crediderim,) cum sequentibus adhuc minùs congruit. Sententia reverà ea est quam exhibet Versio *Wetsteniana*; "*Consideremus, quâ* "illos (*Procos* videlicèt) *compescamus*." Hæc nimirùm propria vocis κατακαύσομεν significatio; et secundum hanc accipiendi rationem optimè sequitur istud, " ἠδὲ καὶ αὐτοὶ " Παύεσθων." Vide infrà ad *ver.* 244.

Ver. 170.——μαντεύσομαι.] Apud *Scholiastem*, μαντεύομαι. Quæ fortè et verior lectio.

Ὡς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Ἄγνωστον πάντεσσιν, ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ,
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου πάϊς, ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν,
Οἴκαδ' ἰὼν, μήκου τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω.
Ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.
Ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο
Φοιτῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ὤλετο τῆλ'· ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ
Ὤφελες· οὐκ ἄν τόσσα θεοπροπίων ἀγόρευες,
Οὐδέ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ὧδ' ἀνιείης,
Σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴκε πόρῃσιν.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται,

" Quemadmodum ei praedixeram, quando ad Ilium conscendebant
" Argivi, cumque ipsis conscendit versutus Ulysses:
" Dixi eum, mala multa passum, amissisque omnibus sociis,
" Incognitum omnibus, vicesimo anno,
" Domum venturum; haec utique nunc omnia perficiuntur."
Hunc autem rursùs Eurymachus, Polybi filius, contrà allocutus est:
" O senex, eja age nunc vaticinare tuis liberis
" Domum profectus; nè fortè quid mali patiantur in posterum.
" In his autem ego te longè melior sum ad vaticinandum.
" Aves sanè multæ sub radiis solis
" Volitant, neque omnes fatales; casterùm Ulysses
" Periit procul: utinam etiam tu periisse cum illo
" Debuisses; non tot vaticinans concionareris;
" Neque Telemachum iratum sic incitares,
" Tuse domui donum expectans, si quid præbeat.
" Sed tibi edico, quod et perfectum erit,

Ver. 172. —— εἰσανέβαινον.] Vide ad *Il.* ε', 84.

Ver. 174. Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', &c.] Μίσχει τοῦ, "τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται." [*ver.* 176.] σύνοψις πάσης τῆς Ὀδυσσείας. *Schol.*

Ver. 176. —— τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.] *Quæ jam propè est ut perficiantur.* Vide ad *Il.* β', 330.

Ver. 178. —— εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν.] *Al.* εἰ δ' ἄγε δὴ μαντεύου.

—— Αἰνέω δ' ἑκάεργον ἐγὼ Τέλεμόν γε ἰδέσθαι·
Ἔσχεν παρ' ἡμῖν οἶκον, ἔπεα τανίσφυρα φωλεύοντα. Theocrit. *Idyll.* VI, 23.

—— capiti cane talia demens,
Dardanio, rebusque tuis. —— *Æn.* XI, 399.

Ibid. —— εἰ δ' ἄγε.] Particulæ εἰ vis hujusmodi est; "*Si vaticinari velis, age,* &c. Vide ad *Il.* ζ, 376. et ί, 167.

Ver. 182. —— οὐδέ τε.] *Al.* οὐδέ τι.

Ibid. —— ἐναίσιμοι.] Μαντικοί. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐναίσιμοι, ἀντὶ τοῦ πεπρωμένον τι δηλοῦντες. *Eustath.*

Ver. 183. —— κατα φθίσθαι.] Edidit *Barnesius* κατα φθίσθαι. Sed minùs rectè: nam φθίσθαι (ut liquet ex vocibus ἰφθίτους, ἰξίφθιτε, *Odyss.* ι, 163. μ', 329. ε, 340.) ι habet naturâ brevem, positione solummodò productam; adeoque circumflecti ea non debet. Vide ad *Il.* ν', 192. et ξ', 471.

Ver. 185. —— ἀνιείης.] Ἀπὸ τοῦ ἀνίημι, ὡς τιθείης. Κυκλοτερὲς ἡ λέξις, ἵνα εἰς πόσα τοῦ θεματὸς ἀνδι; ἀφίξῃ κατὰ θηλ. *Schol. Vulgg.*

Αἶψα νεώτερον ἄνδρα, παλαιά τε πολλά τε εἰδώς,
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐνοτρύνῃς καλεπαίνειν,
Αὐτῷ μὲν οἱ πρῶτον ἀνηρίστερον ἔσται,
Πρῆξαι δ' ἴμπης οὔτι δυνήσεαι εἵνεκα τῶνδε·
Σοὶ δὲ, γέρον, δαὴν ἐπιθήσομεν, ἣν κ' ἐνὶ θυμῷ
Τίνων ἀσχάλλῃς· χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτὸς,
Μητέρα ἣν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι·
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Οὐ γὰρ πρὶν παύσασθαι ἐΐομαι υἷας Ἀχαιῶν

" Si juvenem virum, veteraque multaque docta;
" Deceptum verbis incitaveris ad irascendum:
" Ei quidem ipsi primùm perniciosius erit,
" Efficere autem omnino nihil poterit illorum gratiâ:
" Tibi verò, ô senex, multam infligemus, quam in animo
" Luens aegrè-feras; gravisque tibi erit dolor.
" Telemacho autem imprimis ego suadebo ipse,
" Matrem suam ad patris-*domum* jubeat redire:
" Illi verò nuptias facient, et parabunt dotem
" Amplam valdè, quantam convenit charam filiam comitari.
" Non enim anteà quieturos puto filios Achivorum

Similiter exponunt et Scholia MSS. apud *Barnesium*: Ἀναπείσας ὁ Ν μεταφορὰ τῶν λίζων ἱλαινειν ἀπὸ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἱμάντων ἐφάντων. Eodem sensu occurrit vox ἀνιῆσα, *Iliad.* ι, 422.

Ἦ μάλα δὴ σὺ ἀνιὴς Κύπριν Ἀχαιΐδων ἀνιῆσαι
Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι ——————

Ver. 190. —— ἀνηρίστερον.] Vide ad *Il.* ί, 108. et ί, 94.

Ver. 191. Πρῆξαι δ' ἴμπης οὔτι δυνήσεαι.] Ita Vulgati: *Barnesius* autem inter varias lectiones retulit δυνήσεται. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et ad sententiam potior videtur lectio. Aptiùs enim, ut opinor, de *Telemacho* accipietur totum hoc distichon, (*ver.* 190. 191.) ut sequens "Σοὶ δὲ, γέρον," (*ver.* 192.) sit sententiæ Apodosis.

Ibid. Πρῆξαι.] Vide ad *Il.* ί, 192.

Ibid. ἕπεσθαι.] *Barnesius* in uno MS. reperit ἴας δεῦ ἕλλειν.

Ver. 192. —— δαὴν ἐπιθήσομεν.] Θαὴ, ὁ ἐπιτιθήσω τοῦ ζημίαν ἴδιον αἰδοῦς ὁ μὴ δαὴν σύσχον. *Schol.*

Ver. 193. —— ἀσχάλλῃς.] *Eustathius* in commentario legit ἀσχάλλοις.

Ver. 195. —— ἀνωγέτω.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 196. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα.] *Scholiastes* hoc de *Procis* dictum intellexit: Εἰσὶν "οἱ πατρὸς," [supra *ver.* 195.] μνηστῆρες οἱ δὲ ἀληθινοί· "Οἱ δὲ "γάμον τεύξουσι," δηλονότι οἱ μνηστῆρες, καὶ συντελέσουσι τὸν, ἵνα δὴ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδὶ Ν ἕπεσθαι παρὰ τῶν γαμούντων νοcemque ἕεδνα proindè exponit, τὰ παρὰ τοῦ γαμβροῦ μέλλα Ν, inquit, παρὰ τοῦ πατρὸς τῇ γάμῳ διδόμενα. At quamvis vox ἕεδνα isto sensu sæpissimè apud Poetam usurpatur; cùm tamen istud "γάμον τεύξουσι," de *Procis* in universum haud satis aptè accipi possit; cúmque versûs sequentis, "Πολλὰ μάλ' "ἴσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι," interpretatio ista à *Scholiaste* allata, ἴσα δεῖ ἐπὶ "τῇ τοιαύτῃ παιδὶ ἕπεσθαι παρὰ τῶν γαμούν- "των," paulò sit durior; eam potiorem sententiæ hujus explicationem eamque veram vocis ἕεδνα hoc in loco interpretationem crediderim, quam affert *Eustathius* ad ά, 277. 278. suprà, ubi idem locus occurrit: Ὁ δὲ Πανύας (inquit) οὐ πρὸς ἴσα τὸν πατέρα τῆς σύνταξιν ἀσύδωκεν, ἀλλὰ πρὸς τινὰς πολλοὺς ἀμφὶ τὸν πατέρα· οἱ τινὲς, ὡς ἐν τοῖς ἔξης ἐσται ρηθήσεται. [infrà ά, 16.] τὸν Πανδάρεων ἐπίλοιπον γήμασθαι. —— "Ἐσται δὲ νῦν, τὰ ἀπὸ τῶν γάμων πρὸς τὸν ἕεδνα. Atque isto sensu vocem ἐνιάσιμον usurpatum fatetur ipse *Scholiastes* suprà *ver.* 53. hujus libri:

Οἱ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀνιήσειαν ἕκαστα
Ἴσασιν, ὅς τ' ἄριστα ἐνιάσιμα δώσουσι·

Μνηστύος ἀργαλέης· ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης,
Οὔτ' οὖν Τηλέμαχον, μάλα περ πολύμυθον ἐόντα·
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἣν σὺ, γεραιὲ,
Μύθεαι ἀπρήκτοντον, ἀπεχθάνεαι δ' ἔτι μᾶλλον.
Χρήματα δ' αὖτε πάπῶς βεβρώσεται, οὐδέποτ' ἴσα
Ἔσσεται, ὄφρα περ ἥγε διατρίβῃσιν Ἀχαιοὺς
Οἶον γάμον· ἡμεῖς δ' αὖ, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα,
Εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας
Ἐρχόμεθ', ἅς ἐπιείκες ὀπυίμεν ἐστὶν ἑκάστῳ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοὶ,
Ταῦτα μὲν οὐχ' ὑμέας ἔτι λίσσομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
Ἤδη γὰρ τά γ' ἴασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Οἵ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.

" A conjugii-ambitu difficili; quoniam neminem timemus omnino:
" Neque sanè Telemachum, tametsi multiloquus sit:
" Neque vaticinium curamus, quod tu, senex,
" Loqueris irritum; odio autem eris adhuc magis,
" Bona verò rursus malè absumentur, neque unquam paria
" Erunt, dum haec differat Achivos
" Suis nuptiis; nos verò rursus, expectantes diebus omnibus,
" Propter virtutem contendimus, neque ad alias
" Imus, quas convenit ducere unicuique."
Hunc autem rursum Telemachus prudens contrà locutus est:
" Eurymache, et alii, quotquot proci generosi,
" De istis quidem non vos ampliùs oro, neque dico:
" Jamjam enim haec sciunt dii et omnes Achivi.
" Sed agè mihi date navem celerem, et viginti socios,
" Qui mihi hinc atque hinc pertranseant viam *maris*,

Ibid. —— ἐρεπίσωσι.] Vide suprà ad ά, 277.

Ver. 199. Μνηστύος ἀργαλέης.] Ἀργαλέην, δὶ τὴν τῆς Πηνελόπης μνηστὴν λέγει, ἢ ὡς μίχροῦν δυσκατέργαστον, ἢ κατὰ τινὰ φήμην καὶ αὐτὸ καὶ μνηστῆρα ἀκουσίαν ὑμῖν τῆς πολυφήμου ἀγορᾶς· τῷ ὄντι γὰρ ἀργαλωτάτην ἀνίεσι τοῖς μνηστῆρσιν. οὔτε ἀνδρωσιν οὐδὲν, καὶ περισπωλίσωσι καὶ τὸ ζῆν. *Eustath.* Priorem harum explicationum solam affert *Scholiastes*, quam et veriorem crediderim; posterior subtilior videtur et longiùs petita, cumque ipsius vocis ἀργαλέης sensu minùs congruit. Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. —— δίδμεν.] Vide ad *Il.* ζ', 240. et ν', 736.

Ver. 203. —— οὐδέποτ' ἴσα Ἔσσεται.] Ἤγουν, διὰ ὀλιγανδρίαν. *Schol.* Similiter et *Eustathius*: Τὸ δὲ, " οὐδέ ποτε ἴσα ἔσεσθαι," ἀντὶτοῦ ἀεὶ ὀλιγανδρήσεται. Εἰ γὰρ μὴ ἴσα, πολλῷ μᾶλλον οὐ μίζονα ἔσται ἄρα ἐλάττονα. Dna. *Dacier* verò hoc aliter accipit: " Eurymaque (inquit) dit, *et ja-*" *mais* " *mais les choses ne seront égales*, pour dire, " *jamais l'ordre ne sera rétabli.* Car l'ordre " est designé par l'égalité, qui fait que " chacun a ce qui lui appartient." Quam et veriorem crediderim explicationem.

Ver. 209. —— μνηστῆρες ἀγαυοί.] Νῦν ἀντὶ τοῦ εὐγενεῖς, λαμπροί. *Schol.* Vide suprà ad ά, 29 et 106.

Ver. 212. Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα.] Πρὸς τοὺς Ἰθακησίους. Ἣ τὴν ὑπόνοιαν ἀποσεμνύομενος, αἰτεῖται παρὰ τῶν μνηστήρων τὰ πρὸς τὴν στρατίαν· τῶς γὰρ ἠδύνατο σκευωρεῖν κατὰ αὐτῶν πολίτας ἑκατὸν ἔχων; *Schol.*

Ver. 213. —— διαπρήσσωσι.] Vide ad *Il.* υ', 192.

Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἦ τίς μοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσω
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσω,
Ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίην ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκούσω, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τέ οἱ χεύσω, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερείξω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.
Ἦτοι ὅγ' ὣς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἵζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Μέντωρ, ὅς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος,
Καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
Πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν.
Ὅς σφιν ἐὺ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅττί κεν εἴπω·
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔστω
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο

" Proficiscor enim in Spartam et Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris diù absentis,
" Si quis mihi dicat mortalium, aut famam audiam
" Ex Jove quae potissimùm notitiam affert hominibus.
" Si quidem patris vitam et reditum audivero,
" Sanè, vexatus licèt, adhuc perduraverim in annum;
" Si verò mortuum audivero, neque adhuc superstitem,
" Reversus deindè charam in patriam terram,
" Tumulum illi erigam, et parentalia perficiam
" Eximia valdè, qualia decet; et viro matrem dabo."
Ille quidem sic locutus consedit; his autem surrexit
Mentor, qui Ulyssis eximii erat socius;
Et is ei, cùm proficisceretur, commisit totam familiam,
Utque obediret seni, et firma omnia custodiret.
Qui inter eos sapiens concionatus est et dixit:
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Nequis ampliùs benignus, mansuetus, et mitis sit
" Sceptriger rex, neque in mente proba sciens;
" Sed semper infestus sit, et nefaria patret:
" Adeò nullus recordatur Ulyssis divini

Ver. 216. —— *ἔσσαν.*] Vide suprà ad *ά*, 282.

Ver. 220. —— *τεθνειῶτος.*] Vide ad *Il. ζ'*, 464. et *σ'*, 46.

Ver. 221. —— *ἦ τ' ἂν τλαίην.*] Vide suprà ad *ά*, 290.

Ver. 222. —— *χεύσω.*] *Al. χώσω*, et *χεύω.*

Ver. 225. —— *ἧς ῥ'.*] *Qui scilicet* ——.

Ver. 227. *Πεπνυμένα τι γέροντι.*] Ὁ ἐπὶ τῷ λαῷ. *Eustath.*

Ver. 228. *Ὅς σφιν.*] Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 233. —— *μέμνηται.*] Similiterque infrà *ver.* 271. *διέπρηξεν.* Vide ad *Il. ά*, 37. et *σ'*, 786.

Λαῶν, οἵσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ἦτοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὔτι μεγαίρω
Ἔρδειν ἔργα βίαια, κακορραφίῃσι νόοιο·
Σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς, κατίδουσι βιαίως
Οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι·
Νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι· οἷον ἅπαντες
Ἧσθ' ἄνεῳ, ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσιν,
Παύροις μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.
Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ ἀταρτηρὲ, φρεσὶ ἠλεὲ, ποῖον ἔειπες,
Ἠμέας ὀτρύνων κατατανύμεν; ἀργαλέον δὲ

" Populorum, quibus praefuit, et velut pater mansuetus erat.
" Verùm enimvero procos superbos nequaquàm invideo
" Committere facinora violenta malis-consiliis mentis:
" Sua enim objectantes capita, comedunt violentèr
" Domum Ulyssis, quem non amplius autumant rediturum esse;
" Nunc autem caetero populo succenseo; quòd-adeò omnes
" Sedeatis muti, neque omnino redarguentes verbis,
" Pauciores procos compescatis, cùm-sitis plures."
Hunc autem Euenorides Leiocritus contrà allocutus est;
" Mentor noxie, ingenio stolide, quale locutus es,
" Ad nos adhortans compescendos? Difficile autem erit

Ver. 234. —— πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.] Οὔτω δὲ σφόδρα καὶ φιλοφρόνως τοῖς αὐτοῦ ὑποφήλοις προσενήνοχε ὁ Κύρος, ὥστε καὶ ἄχρι νῦν παρὰ πάντων πατέρα προσαγορεύεσθαι τὸν Περσῶν καθάπαξ καὶ ὁ Ποιητὴς τῷ Ὀδυσσεῖ τοιοῦτον τὶ μαρτυρῶν, γέροντα τηνικαῦτα εἰσάγει Ἰθακήσιον, τὸν τῶν μνηστήρων ἀσέλγειαν ὀδυρόμενον, καὶ λέγοντα, " Ὡς οὐκ μέμνησαι Ὀδυσῆος θείοιο, " Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν." *Kyriac Strox. de Republ. Lib.* IX. vide supra ad *ver.* 47.

Ver. 235. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad *ver.* 209. et ad ἀ, 106.

Ver. 237. Παρθέμενοι.] Ἐπίχειρον θέμενοι. *Schol.*

Ver. 242. Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα.] Ὁ Ποιητὴς τὸν μὲν Ἀντίνοον, ἀκλεώτατον ὄντα ὑπὸ πάντων δημηγοροῦντα καὶ ἀφειλόμενον τὸν δὲ Εὐρύμαχον, ἰμβριθέστερον καὶ ἀξιόπιστον ὑπογράφει δὲ Λειώκριτον τινὰ μνηστῆρα βραχύλογον μὲν αὐδήσαι, θρασύτερον δὲ, ἢ οὐ μόνον τὸν Ὀδυσσέα ἐξοντιεῖσαι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀγορὰν ταχὺ λύσαι, ἢν οὐκ ἐκάθισεν αὐτός. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 243. —— ἀναγκαῖ.] Ἀκαιρέ. *Schol.*

Ibid. —— φρεσὶν ἠλεὲ.] Τὸ δὲ, " ἠλεὲ," εἴληπται μὲν ἀπὸ τοῦ, ἠλίθιε, σωκλασμῷ τῶν νῶν ——. Εὕρηται δὲ ἐν Ἰλιάδι καὶ δυϊλλαβὲς ἐν τῷ, [*Il.* ι, 128.] " φρεσὶν ἀλῇ, διάφορα." *Eustath.*

Ver. 244. Ἠμέας ὀτρύνων κατατανύμεν.] *Barnesius*, Versionem *Wetstenianam* secutus, locum hunc ita reddit; " *Nos adhortans de-* " *sistere.*" Malè omnino. Interpretatio enim ista cum voce ὀτρύνων parum aptè, cum voce κατατανύμεν (quæ activa est) nullo modo congruit. Sed et si sensum istum verba ferre possent, nequaquàm tamen hìc conveniret ista accipiendi ratio. Neque enim in præcedenti oratione *Procos*, sed *Ithacenses* allocutus est *Mentor*, suprà *ver.* 229. 235. 239. neque ullo modo ita cohærerent sequentia, " ἀργαλέον δὲ &c." Melius paulò vertit Dna. *Dacier*; " *Que venez vous de* " *dire pour nous exciter à nous opposer à* " *tant de desordres.*" *Leiocritum* nimirùm *Ithacensem* fuisse, seipsumque cum reliquis *Ithacensibus*, quos vituperârat *Mentor* hìc excusare intelligit. Id quod et cum vocum ὀτρύνων et κατατανύμεν sensu, et cum eo quod anteà dixerat *Mentor*, *ver.* 239. &c. satis aptè congruit. Verùm cum liquet ex χ', 294. infrà, unum è Procis fuisse *Leiocritum*, (id quod nec ipsam Dnam. *Dacier* fugit) rectiùs, ut opinor, istud Ἠμέας à *Leiocrito* dictum intelliges de seipso et reliquis Procis, ad quos compescendos populum *Ithacensem Mentor* hìc incitare arguitur.

Ver. 244, 253. —— ὀτρύνων —— ὀτρύνει.] Vide ad *Il.* ν', 55. item infrà ad ζ', 33. et λ', 109.

Ἀνδράσι καὶ πλέοσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.
Εἴπερ γάρ κ' Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος αὐτὸς ἐπελθών,
Δαινύμενους κατὰ δῶμα ἰὸν μνηστῆρας ἀγαυοὺς
Ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσῃ ἐνὶ θυμῷ,
Οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνὴ, μάλα περ χατέουσα,
Ἐλθόντ'· ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,
Εἰ πλέοσσι μάχοιτο· σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος·
Τούτῳ δ' ὀτρυνέει Μέντωρ ὀδὸν ἠδ' Ἀλιθέρσης,
Οἵ τέ οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοι ἐσθλοὶ ἑταῖροι.
Ἀλλ', οἶός, καὶ δηθὰ καθήμενος, ἀγγελιάων
Πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, τελέσει δ' ὁδὸν οὔποτε ταύτην.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.

" Viris licèt pluribus pugnare nobiscum de convivio.
" Etenim si Ulysses Ithacensis ipse adveniens,
" Convivantes per domum suam procos eximios
" Expellere è domo cogitaret in animo,
" Non ipsi laetaretur uxor, quantumvis valdè desiderans,
" Venienti; sed *is* ibi saevam mortem obiret,
" Si cum pluribus pugnaret: tu verò non rectè locutus es.
" Sed agè, populi quidem dispergamini ad opera unusquisque:
" Huic autem properabit Mentor iter et Halitherses,
" Qui utique si à principio paterni sunt amici.
" Sed, puto, et diù sedens, nuncios
" Percontabitur in Ithacâ; perficiet verò iter nunquam hoc."
Sic utique locutus est, solvitque concionem celerem.

Ibid. —— ἀργαλέον δὲ Ἀνδράσι καὶ πλείοσι μαχέσασθαι περὶ δαιτί.] *Barnesius* vertit: "*Difficile autem erit cum viris etiam pluribus pugnare de convivio.*" Sensu planè nullo. Equidem, si istud "πλείοσι μαχέσασθαι," *Cum pluribus pugnare*, interpretandum sit: Poetam hoc dicere voluisse crediderim: "*Durum erit, cum viris, iisque pluribus, pugnare de convivio.*" Sed ad vim particulæ "καὶ" rectiùs interpretantur *Scholiastes* et *Eustathius*: Λέγει δὲ ὅτι ἀργαλέον τοῖς Ἰθακησίοις, καὶ πλείοσιν ὄντας, ἀνειλημμένοις ὑπὸ μνηστήρων. *Immò nè ipsum quidem Ulyssem*, [*vers.* 246. *fqq.*] *si reverus foret, ullo profectu hoc aggressurum.* Aptissimè porro convenit haec explicatio cum iis quæ dixerat *Mentor* suprà *ver.* 239. 240.

—— ἀτὰρ οὔτι κατηφείῃσιν ἔοικεν,
Πάντων μνηστήρων ἀνερείπειν, σὺν πλείοσι δαιτί.

Fatendum tamen alteri interpretationi favere istud "Εἰ πλείοσι μάχοιτο," infrà *ver.* 251. quod secundum *Scholiastis* et *Eustathii* explicationem haud satis aptè videtur adjici.

Ver. 245. —— περὶ δαιτί.] Οἱ γὰρ ἐν δαιτὶ, φησὶν, ἀναίσιόν ἐστι τὸν ἄλλον, τοῦ οἴκου συμφαγοῦσιν αἰνοῦς. *Schol.* Iisdem penè verbis exponit *Eustathius*; additque, τὸ δὲ τοιοῦτον τόπον σαφέστερον ἐμφαίνει ἐν τῷ, "Εἰ "γὰρ αὐτὸς ἐπελθὼν δαινύμενος κατὰ δῶμα "μνηστῆρας ἐξελάσαι τοῦ μεγάρου ἐθέλοι, οὐκ ἂν "αὐτῷ ἡ γυνὴ κεχάροιτο, &c." Idem paulò inferius de constructione: Τὸ δὲ "περὶ δαιτί" κανόνιζον συντάσσοντες, δηλοῦν ἢ τὸ "περὶ δαῖτ', "τοῖς," ἢ τὸ "ἐν δαιτί." Sed vide infrà ad ζ'. 471.

Ver 247. Δαινύμενους.] Vide ad *Il.* γ'. 260.

Ver. 248. —— μενοινήσῃ.] *Al.* μενοινήσει.

Ver. 249. Οἵ κέν οἱ κεχάροιτο.] Vide infrà ad Ψ'. 266. *Al.* Οἵκ ἂν οἱ.

Ver 250. —— ἐπίσποι.] *Al.* ἐπίσχοι.

Ver. 254. Οἵ τέ οἱ.] *Qui utique* ——. *Qui scilicet* ——.

Ver. 257. —— λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.] Ἀντὶ τοῦ αἰψηρῶς· ὡς τὸ, "εἶπε μοι χάσσε "ἰφθίμη χθών·" ἀντὶ τοῦ ἰφθ. *Schol.* Eodemque modo exponit et *Eustathius*. Vide ad *Il.* γ', 182.

Οἱ μὲν ἄρ' ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώματ' ἕκαστος·
Μνηστῆρες δ' ἀνὰ δῶματ' ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.
Τηλέμαχος δ' ἀπάνευθεν ἰὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλὸς, εὔχετ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μοι, ὃ χθιζὸς θεὸς ἦλυθες ἡμέτερον δῶ,
Καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ' ἠεροειδέα πόντον,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἔρχεσθαι· τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοὶ,
Μνηστῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ', οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀναήμων·
Εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέσταται μένος ἠῦ,
Οἷος ἐκεῖνος ἦεν τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,
Οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος·

Atque hi quidem dispergebantur ad domum quisque suam:
Proci autem ad aedes iverunt divini Ulyssis.
Telemachus autem seorsùm profectus ad littus maris,
Manibus lotis è cano mari, supplicabat Minervae:
" Audi me, qui herì deus venisti ad domum nostram,
" Et me in navi jussisti per nigrum pontum,
" Reditum sciscitaturum patris diù absentis,
" Ire: haec verò omnia impediunt Achivi,
" Proci autem potissimùm, malè superbientes."
Sic ait precans: prope autem illum venit Minerva,
Mentori similis-facta, tum corpore, tum etiam voce;
Et cum compellans verba alata dixit:
" Telemache, neque in-posterum ignavus eris, neque stolidus:
" Si quidem tibi tui patris instillatus est animus fortis,
" Qualis ille erat ad perficiendum opusque dictumque,
" Non tibi deindè vanum iter erit, neque irritum:

Ver. 258. —— ἄρ'.] *Proindè* ——. *Ut fieri solet* ——.

Ver. 259. —— ἀνὰ δῶματ'.] *Al.* ἐς δῶματ'. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 260. —— ἀπάνευθεν ἰών.] *Al.* ἀπάνευθε κιών.

Ibid. —— ἐπὶ θῖνα.] *Al.* ἐπὶ θινί.

Ver. 261. —— νιψάμενος.] Vide infrà ad ι, 491. et ad ί, 296.

Ver. 262. —— ὃ χθιζός.] *Al.* ὃς χθιζός.

Ibid. —— ἦλυθες.] Postulat temporum ratio, ut ἦλυθες hoc in loco sit ab *Aoristo* ἤλυθον, non à Perfecto ἦλυθα. Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 110.

Ver. 267. —— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 83. et ad *Il.* ά, 194.

Ver. 268. Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.]

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV, 558.

Omnia longævo similis, vocemque coloremque. *Æn.* IX, 650.

Ver. 271. Εἰ δή.] *Si reverà* ——.

Ver. 273. Οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος.] Ἁλίη καὶ ἀτέλεστος οὐκ ἄνευ ἀστειϊσμοῦ λέγονται· ἔσεται μὲν γὰρ ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ἅλμη, ἁλίη, ὡς διὰ θαλάσσης πλέοντι· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἁλίη ἔσται, σουίστι μανία καὶ πένη, οὐδ' ἀτέλεστος. *Schol.* apud *Barnesium.* Similiter et *Eustathius*: "Οτι ἐν τῷ, " Οὔ τοι " ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσεται, οὐδ' ἀτέλεστος," ἀστείως πρόσκειται τὸ, " οὐδ' ἀτέλεστος." ἄλλως

Εἰ δ' οὐ τείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,
Οὔ σ' ἔτ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.
Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται·
Οἱ πλέονες κακίους· παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνόημων,
Οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
Τῷ νῦν μνηστῆρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε
Ἀφραδίων, ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι·
Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον, καὶ κῆρα μέλαιναν,
Ὅς δή σφιν σχεδόν ἐστιν ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι.

" Si verò non illius sis filius et Penelopes,
" Non sanè deindè speraverim *te* perfecturum esse, quæ moliris.
" Pauci enim filii similes patri sunt;
" Plerique pejores; pauci verò et parentibus meliores.
" Sed quoniam neque in-posterum ignavus eris, neque stolidus,
" Neque te penitùs prudentia Ulyssis reliquit;
" Spes tibi deinceps *est te* perfecturum hæc opera.
" Ideò nunc procorum quidem sine consiliumque mentemque
" Insipientium; quoniam neutiquam prudentes, neque justi *sunt*;
" Neque omninò sciunt mortem, et fatum atrum,
" Quæ jam illis imminet, die uno ut omnes pereant.

μὲν γὰρ, ἀλλὰ ἴσσαι τῷ Τηλεμάχῳ ἢ ἔοικε, ὡς δὲ Θηλάσσας πλείσσονας——οὐ μὲν πανὺ τὸ ἀτίλλεσθαι ἄλλῳ ἴσσαι, ἴσως ἴσσι μᾶλλον. Utercque, ut opinor, satis inficetè.

Ver. 275. 279.——ἴσσαι——προλέλοιπεν.] Vide ad *Il. ά*, 57.

Ver. 276. Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται· Οἱ πλέονες κακίους.]

Οὐδὲ κακῶν [σὺ] τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς,
Παύρων μὲν ἄλλων· ἴσα γὰρ ἐν πολλοῖς ἴσος
Ἔξεις δὴ, ἴσσῃ ἴσσι μὴ χείρων πατρός.
Euripid. Heraclid. ver. 327.

Οἷον χρόνοισι παῖδες γενὴν ἰλίσσουσι
Χειρονίην· ὀλίγοι δὲ καμόντεσσι νίζεσθαι.
Aratus, Phænom. ver. 123.

Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.
Horat. Carm. lib. III. *Od.* vi. 46.

" Neminem propè magnorum virorum optimum et utilem filium reliquisse satis claret." *Ælii Spartiani, Severus Imperator.* " Ἀνδρῶν ἀρίστων σίνεα σήματα· id est, " *Virorum heroïum filii noxæ.* Veteribus illud observatum fuit, præstantium virorum filios multùm à progenitorum moribus abfuisse. Undè et Demosthenes dixit; " Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὅστις ὑμαρμένη ἴσῃ, φαυλοὺς ἀποβαίνειν τοὺς υἱούς ——. Quæ " quidem Demosthenis sententia refertur " ab Aristide in Cimone." *Erasm. Adag. Sect.* quæ inscribitur, *Degenerantium in pejus.*

Ibid. Παῦροι γάρ.] " Hanc *altiloquiam*," inquit *Spondanus*, " ego sanè non complector, " neque scio cur hoc loco sit posita.——" Sic ait Minerva: *Telemache, si non esses* " *filius Ulyssis et Penelopes, non sperarem te* " *ea effecturum, quæ moliris.* Ratio: *Pauci* " *enim filii patris sunt similes.* Imò dicen- " dum fuit: *Quanquam sis Ulyssis filius, ta-* " *men dubito an hoc perficias, quia non solent* " *semper filii patrum virtutem referre.*" Sed nihil opus; refertur enim istud, γάρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur: " *Neque me de virtute* " *tuâ dubitare mireris, Pauci* ENIM &c." Atque hoc modo accipit *Scholiastes*, qui ad voces, " Παῦροι γάρ τοι παῖδες·" Τὸ αἴτιον (inquit) τοῦ διανασμοῦ Et *Eustathius*: Αἴτιον δέ μοι οἶσι ἀπιστεῖν τοῦ διανάζειν ἐπὶ τῇ σῇ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς γονῆς ἀμοιότητι, τὸ πλείονας εὑρίσκειν παῖδας ἀνομοίους τῷ πατρικῷ ἀγαθότητι.

Ver. 280. Ἐλπωρή.] Vide suprà ad *ά*, 167.

Ver. 282.——οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι.] Διαμαντίζει Ὅμηρος, ὅτι ὁ ἄδικος καὶ ἀσύνετος ἴσσιν. *Schol.*

Ver. 283. 284. Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον,——Ὅς δή σφιν σχεδόν ἐστιν.] Ita *Iliad. ε'*, 201.

Ἅ δείλ', οὐδέ τί σοι θάνατος παραβήσεται ἴσσῃ
Ὅς δή τοι σχεδόν ἐστι.——

Σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπίσσεται, ἣν σὺ μενοινᾷς·
Τοῖος γάρ τοι ἑταῖρος ἔγω πατρώϊος εἰμὶ,
Ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω, καὶ ἅμ' ἕψομαι αὐτός.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δῶμα' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
Ὀπλισσόν τ' ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
Δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν· ἔγω δ' ἀνὰ δῆμον ἑταίρους
Αἰψ' ἐθελοντῆρας συλλέξομαι· εἰσὶ δὲ νῆες
Πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ νέαι ἠδὲ παλαιαί·
Τάων μέν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἥτις ἀρίστη·
Ὦκα δ' ἐφοπλίσαντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.

" Tibi verò iter non ampliùs differetur, quod tu moliris:
" Talis enim tibi socius ego paternus sum,
" Qui tibi navem celerem parabo, et simul comitabor ipse.
" Sed tu quidem profectus domum procis interes,
" Apparaque victica et vasis conde singula,
" Vinum in amphoris, et farinam, medullam hominum,
" Utribus in densis; ego verò per populum socios,
" Statim voluntarios colligam: sunt autem naves
" Multae in circumfluâ Ithacâ novae et veteres:
" Harum quidem ego providebo, quaecunque optima sit;
" Statimque instructam deducemus in latum mare."

Nescia mens hominum fati sortisque futuræ! Æn. X, 501.

Ibid. ——Ἀλάομαι, καὶ πάρος μάλιστα.] Vide infrà ad ι, 241.

Ver. 287. —— στελέω.] Ἐναλίξομαι ἐκπομπάσω. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 289. 295. Ὀπλισσον —— ἐφοπλίσαντες.] *Al.* Ὀπλισον —— ἐφοπλίσαντες. Quæ ferri non possunt. Vide ad *Il.* ά, 140. et ψ', 55.

Ibid. Ὀπλισόν τ' ἤϊα.] Ἑτοίμασον τὰ ἐφόδια. Οἱ Παλαιοὶ φασὶν ὅτι ἤϊα περίεια οἱ ἐσυρίσω πολέμαι, καὶ ἀντιλέξειν ἐν συναγωγαῖς ἵνα ὡς Φιλιτιάδης "Τὴν γυναῖχ' ἵνα π' ἀγάγωμαι "συναγωγάων." Ὅμηρος δὲ τὰ ἀντλεῖν βούλεται. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸν πλοῦν ἑτοιμασόμενον. *Schol. Vulgg.* "Ἤϊα νῦν, τὰ εἰς τὸ ἥκειν ἐφόδια. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τὸ ἄγειν, (infrà ι, 368.) "ἤϊον Θηβάνδε στράτῳ"——καὶ τὰ ἄλφιτα, (infrà ι, 267. ι, 213.) "ἦν δὲ καὶ "ἤϊα Καρήνα." *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Similiter et *Eustathius*: "Ἤϊα δὲ νῦν, τὰ ἐφόδια, ἃ ἐστὶ βρώσιμα εἰς ὁδὸν ἑτοιμάζεται παρὰ τὸ ἴεσθαι.

Ibid.——ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν.] Quoniam vox ἤϊα alibi (*Odyss.* ρ', 329.) mediâ correptâ occurrit, ideo hìc annotat *Barnestus*: " In " *Tertio* loco *Anapæstus.*" Fatetur tamen ipse postea, vocem hanc nonnunquam *eandem* producere; ut infrà *ver.* 416 hujus libri:

Δῖόν, φίλε, ἤϊα φερέμεσθα.——

Et *Iliad.* τ', 103.

Θάνε, περιδλήτον τι, λαοῖς ἐν ἤϊα πᾶσιν.

Ex quibus locis patet vocem ἤϊα *mediam naturâ* habere *longam*, positione solummodò nonnunquam corripere. (Vide ad *Il.* τ', 103. et ά, 24.) Adeóque hoc in loco pes iste " ἰὼν, καὶ" reverà est *Dactylus*, voce καὶ propter sequentem vocalem (uti alibi sæpissimè) correptâ. *Anapæstus* autem, ut opinor, in hujusmodi carmine ferri non potest. *Barnestus* quidem plura ex ipso *Homero* loca adducit, ubi *Anapæstum* pro *Dactylo* aut *Spondæo* usurpatum contendit:

Βοῆις καὶ Ζίφιος ——. *Iliad.* ί, 5.
Ἴδρειν δὲ σύας ——. *Odyss.* ε', 181.
Νῖσ μὲν μα ναυλοχίᾳ——, ί, 283.
Αὔτου ἐκατόμβοιο——— ά, 85.

Verùm in versuum horum tribus prioribus, pedes istæ, " βοῆις, Ἴδρειν, Νῖσ μὲν," non sunt *Anapæsti*, sed *Spondæi*; pronuntiando videlicèt Βόῆις, "Ιδρειν, Νῖς μὲν in postremo, (cùm istiusmodi exemplum alibi apud Poetam non occurrat,) mendosi aliquid latere crediderim.

Ver. 290. —— ἀμφιφορεῦσι.] Κεράμοις ὅσοι ἀμφοτέρωθεν φερέμενοι· ἢ ἐκείνῃ ἔμφορτοι, δύνται. *Schol.*

Ὣς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος ταρέμιμνεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν
Αἶγας ἀνιέμενους, σιάλους θ' ὗντας ἐν αὐλῇ.
Ἀντίνοος δ' ἐβὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο.
Ἓν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζε·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μήτι τοι ἄλλο
Ἐν στήθεσσι κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
Ἀλλὰ μάλ' ἐσθέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ.
Ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοὶ,
Νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἵκηαι
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἐστὶν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
Δαίνυσθαί τ' ἀίσσοντα, καὶ εὐφραίνεσθαι ἔκηλον.

Sic sit Minerva filia Jovis; neque amplius diù
Telemachus morabatur, postquam deæ audiverat vocem.
Festinavit versò iter ad domum, suo mœstus corde:
Invenit autem proceres superbos in ædibus,
Capras excoriantes, porcosque assantes in aulâ.
Antinous autem ridens obviam venit Telemacho:
Inque ejus hæsit manu, verbumque fecit, dixitque:
" Telemache altiloque, animi impotens, nequid tibi aliud
" In pectoribus malum sit curæve vel opus vel verbum,
" Sed strenuè comede, et bibe, ut antea:
" Ista autem tibi omnino omnia perficient Achivi,
" Navem, et delectos remiges, ut ociùs pervenias
" Ad Pylum divinam, ad inclyti patris famam."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Antinoë, nequaquam licet cum vobis superbis
" Convivari invitum, et lætari quietum.

Ver. 298. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἔμεν.

Ver. 299. —— ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud ἄρα: vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 250. Μνηστῆρας δ' ἐκὰ δώματ' ἴεσαν, &c.

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν.] *Al.* μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισιν ἰόντα.

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad *ι*, 106.

Ver. 300. —— ἀνιέμενους.] Ἐκδέροντας. *Schol.*

Ibid. —— σιάλους θ' ὗντας.] Ἐκεῖ δὲ τὸ μὲν ὗς, ἀρσενικῶν, οὗτω λεγομένου τοῦ μικροῦ θήλεος ζῴου. *Eustath.* Vide ad *Il.* *ϛ*, 466.

Ibid. —— ἐν αὐλῇ.] *Al.* ἐν αἰγῇ. Sic *Iliad.* *ί*, 206.

Αἰνὰς ἔχε κρείων μήλοις πολέσσιν ἐν αὐλῇ.

Ver. 301. —— γελάσας.] Vide ad *Il.* *ϛ*, 67.

Ver. 305. Ἀλλὰ μάλ' ἐσθέμεν.] *Eustathius* in commentario legit, Ἀλλὰ μὲν ἐσθέμεν. Malè autem ipse deinceps addit: Ἐν δὲ τῷ, "Ἀλλὰ μὲν ἐσθέμεν," σημανεῖ πάντα συνήθως ἡ ἀντωνυμία. Quod si verum esset, minimè fervendo esset lectio. *Henricus Stephanus* autem: "Ego certè," inquit, "id esse "puto, (si recipienda est hæc lectio,) quod "Gallicè dicoremus, *Qu'on me boive d' au-* "*tant.*"

Ver. 311. Δαίνυσθαί τ' ἀίσσοντα.] MS. unus à *Th. Bentleio* collatus habet Δαίνυσθαί τ' ἀείσοντα. Quam et veriorem lectionem crediderim. Nam et vox ἀείσοντα cum sententia hîc parum convenit; at occurrit

Ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τοκάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμὰ, μνήστηρες; ἔγω δ' ἔτι νήπιος ἦα·
Νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ, καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων
Πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμὸς,
Πειρήσω, ὥς κ' ὔμμι κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω,
Ἠὲ Πύλονδ' ἐλθὼν, ἢ αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.
Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάων

" An non satis *est*, quòd anteà absumpsistis multas et eximias
" Possessiones meas, proci? ego autem adhuc infans eram:
" Nunc verò quum grandior sum, et aliorum orationem audiens
" Percipio, et jam mihi intùs augescit animus:
" Tentabo, ut vobis malum fatum inferam,
" Sive in Pylum profectus, sive hìc in hoc populo.
" Ibo quidem, neque vanum iter erit, quod dico,
" Alienâ-nave-consensâ; neque enim navis compos, neque remigum

ipsa phrasis " Δαίνυσθαί σ' ἄνδρες", infrà ξ', 195. ubi nec variant Codices.

Ver. 312. Ἦ οὐχ ἅλις.] Vide suprà ad ά, 298. et ad *Il.* ά, 188.

Ver. 315. —— καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός.] Τὸ δὲ, ἀέξεται θυμὸς, οἱ μὲν, ἀντ' ἐργῆς ἐνόησαν· ἵνα λέγῃ ὡς ἤμαθον ἤδη θυμοῦσθαι, καὶ μὴ δοὺ τέλους ἀέργητος εἶναι· αὐξηθέντος τοῦ ἐν δυνάμει εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν. Ἕτεροι δὲ, ἀντὶ ψυχῆς τὸν θυμὸν εἰλαμβάνουσι, χρώμενοι συνηθείᾳ τῷ Γαληνῷ, εἰπόντι ἐν τοῖς εἰς Τίμαιον, ὅτι αἰθερομίνῳ τῷ σώματι, συναυξάνονται καὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις. Λέγει δὲ καὶ Ἡσίοδος, ὅτι αἰθερομίνῳ τῷ σώματι συναυξάνονται καὶ αἱ φρένες. *Eustath.* iisdem ferè verbis ac *Scholiastes*. Posterior, ut opinor, vera explicandi ratio; quanquam et priori nonnihil favere videtur quod legitur, *Iliad* σ', 108. 110.

Καὶ χόλος ——
Ὅστε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλιβαδέωσιν
Ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται. ——"

Cæterùm alio sensu, cujus et meminit *Scholiastes*, usurpatur hæc phrasis apud *Athenæum* in *Sardanapali* epitaphio:

" Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, τὸν θυμὸν ἄεξε.
" Τερπόμενος θαλίῃσι ——
Athen. lib. VIII. *cap.* 3.

Ver. 316. —— κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω.] Θυμῷ περιζωλὴ ὁ λόγος οὗτος τῇ Τηλεμάχῳ· πλουτοῦσα μὲν γὰρ εἰς Πύλον, οὐ πειράσεται δι σὶ τοιοῦτον. *Schol.*

Ver. 217. —— τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 319. Ἔμπορος.] Ἔμπορον ὁ Ποιητὴς τὸν ἀλλοτρίας νῆας ἐπιβαίνοντα λέγει, τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπιβάντην· ὡς ἐμπόρου παρ' αὐτοῖς λεγομένου τοῦ μεταβολίου καὶ πραγματευτοῦ. *Schol.*

Similiter et *Porphyrius*: Τὸ μὲν οὖν " Ἔμπορος," οὐ κατὰ τὴν συνήθειαν εἴπαμεν παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀλλοτρίας νηὸς πειρώντων, οὓς συνήθως ἐπιβάντας τῶν λόγχιμον. Λύσεως γοῦν ἐν ἄλλοις παρίστησι λέγων, [infrà ώ, 299.]

—— ἦ ἔμπορος εἰλήλουθας,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ——

Quæst. Homeric. 1.

Fusiùs porrò de hâc voce *Duportus* in Prælectionibus ad *Theophrastum*: " Vox ἔμπορος " (inquit) aliter ab Homero, aliter à pos- " teris sumitur: Homerus vocem ἔμπορος " non pro *mercatore*, ut posteà Græci id no- " minis usurpant; sed pro *vectore*, simpli- " citer posuit, quem Græci vocant ἐπιβάτην, " *qui, pactâ mercede, alienâ navi vehitur, ali-* " *quò trajiciendus.* —— Sic *Odyss.* β'. " Telemachus se navigaturum dicens, ut pa- " trem investigaret, ait:

" Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
" Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάων
" Τίνωμαι ——

" ubi certe ἔμπορος non est *mercator*, sed " *vector* simpliciter. Sic *Odyss.* ά.

" —— ἦ ἔμπορος εἰλήλουθας
" Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης; ——

" —— At Hesiodus ἐμπορίην pro *mercaturâ* " posuit; ergo et ἔμπορος tunc *mercator*, non *vector*; ut usurpabatur ea vox Homeri sæculo.

" Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀασίφρονα
" Θυμὸν,
" Βούλῃσι δὲ χρέα προφυγεῖν, καὶ λιμὸν ἀτερπέα.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 264.

" Atque hoc argumento inter alia, mihi " plusquam verisimile fit, Homerum He- " siodo multò antiquiorem fuisse." *Præ-*

Γίνομαι· ὥς νύ τις ὧμιν ἐείσατο πέρδιον εἶναι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα ψαύσειν Ἀντινόοιο
Ῥεῖα· μνηστῆρες δὲ δόμον κατὰ δαῖτα πίνοντο.
Οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμιον ἐπέεσσιν.
Ὧδέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει·

" Sum: sic utique vobis visum est melius esse."
Dixit, et ex manu manum traxit Antinoi
Facilè: proci autem per domum convivium apparabant.
Hi verò cavillabantur et convitiabantur verbis.
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium:
" Omninò certè Telemachus caedem nobis molitur;

lect. in Theophrasti Characteres, cap. 6. sub fine.

Ibid. —— οὐ γὰρ τοὺς ἐπίκλησις.] Τὸ δὲ, Ἐπίκλησις, σημαίνει τὸν ἐπιτηδὲ καὶ ἐγκρυφῆ, ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τοῦ βάλλειν, ἢ σημαίνει τὸ συγχύπτω τοῦ σκοποῦ· —— Λύσις ἐπιπόθου,

" Ἦ δ' Φιρὰς ἐπίκλησις, ἐπιγαμίη Διὸς
" ὤρης." *Odyss.* ί, 296.

μοιχεύσας γὰρ ἀπὸ τῶν πέριξ τῶν ἐπικλήδην σωμάτων, ὅσον τυχεῖν ἡ νεὼς οὖν ἐπίκλησις ἐπονομάζει, ὅσον τυχεῖν τῶν Φιρῶν. Οὕτω τῇ λέξει καὶ οἱ μὲν Ὁμηρον πίχρωντας Σοφοκλῆς, Ἀλκμαίωνα·

" Εἰ μὲ τὸ φρονήσαν' ἐπίβουλοί τινες φρενῶν
" Ἐπίκλησιν κακὸν σε."

Πλάτων Νόμων πρώτῳ· " Ἐπίκλησι γογγυσάτω " τῶν καλλίστων φόβος." Τυρίδης, ἐν τῷ κατὰ Δημοσθ. " Μαθόντες σκολιῶν, μᾶλλ σκολιτέρας " ἐπικλήσεως γνώσεσθε." Ἀρχίππου, ἐν Πλούτῳ,

" Νῦν δὲ ἐγκύπτων χρημάτων ἐπίκλησις."

Ἐστὶ δὲ οὐ φανερὰ ἡ λέξις, ἀλλ' Ἀντικλ. *Porphyr.* loco jam suprà citato. Eandemque hujus vocis expositionem hìc affert et *Scholiastes.*

Ver. 320. Γίνομαι.] *Porphyrius* loco suprà citato legit Γίγνομαι· Quod perindè est; nam γίνομαι primam producit.

Ibid. —— ὥς νύ τις ὧμιν.] Τοῦτο ἡμῖν [ὑμῖν] ἀφιλιμώτερον εἶναι ἐφάνη, τὸ ἰμὲ μὴ ἔχειν ἴδιον ναῦν, ἀλλ' ἵμασθαι ἀπωτελεῖν εἰπεῖ λέγει· ἀντὶ ναυκλήρου ἐπίκλησις δ' ὑμᾶς γέγονε, τοὺς τὰ ἰμὰ κατασκευάσαντας ἅπαντα κτήματα. *Schol.* Similiter et *Porphyrius*: Τὸ δ', " Ὡς " νύ τις ὧμιν ἐείσατο πέρδιον εἶναι," οὐ βαρέσθησ ἐρωτᾶ, λέγοντος Τηλεμάχου, Ἐν ἀλλοτρίᾳ πλεύσεσθαι ναΐ, οὐ γὰρ ἰδίᾳ ἐφιτυχὴ ἰδίας ναῦς, ἀλλ' ἐκίνας πέμψασθαι τοῦτο γὰρ ἡμῖν [ὑμῖν] ἀφιλιμώτερον εἶναι ἐφάνη, συντίθησι, τὸ μὴ ἔχειν ἰμὲ ἰδίαν ναῦν, ἀλλ' ἵμασθαι πλοῖν ἀναφέρει δὲ εἰς ἐκείνο, ὅτι εἰς στοιχεῖα αὐτὸν κατέστησαν πρῶτοι γὰρ, (suprà ver. 312.) " Ἦ οὐχ' ἅλις, ὡς τὸ πρόσθεν ἐκτέρετ πολλὰ " καὶ ἐσθλὰ Κτήματ' ἰμά, μνηστῆρες; ἴγω δ' ἔτι " νήπιος ἦα." Ἐστὶν οὖν οὗτος Ἀντὶ ναυκλήρου, ὑμᾶς, ἐπιβάτης γέγονε, τὰμὰ κατασκευάσαντας. [fortè κατασκευάσαντας, ut suprà apud *Scholiastem.*] *Quæst. Homeric.* 1. ipso fine. Ubi in transcursu notandum legisse *Porphyrium*, " ὧς νύ τις ὧμιν ἐείσατο φ." Atque ita etiam habet MS. à Th. *Bentleio* collatus.

Ver. 321. Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρός.] Ὅτι ἀγχίμαχα ἀμφιβολίας τὰ, " ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσειν Ἀντι- " νόου Ῥεῖα." Ἄδηλον γὰρ εἰπεῖ τὸν ἑαυτοῦ ὁ Τηλέμαχος χεῖρα τῆς Ἀντινόου ἐξέσπασεν, εἴτε ἀναστὰς. —— Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν Ἰλιάδι, ἐκ χειρῶν, ἀμφιβολίας γέγονεν σχῆμα, ἐν τῇ, (*Il.* σ', 517.) " Χείρας ἐπ' ἀμφοτέρους βάλε φώτας " σὺν ἔντεσιν ἐναίρων." Ἔνθα οὐ σαφὲς εἶπε τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας ὁ Ἀχιλλεὺς τῶν τοῦ Πατρόκλου ἐνίσχυσεν σύνεσιν, εἴτε καὶ ἀναστὰς τὰς ἑαυτοῦ τῶν ἑαυτοῦ. *Eustath.* Mihi neutro in loco ulla videtur ἀμφιβολία. Nam ut ibi *Achilles Patrocli* mortui manus sibi pectori imposuisse, aut ut hìc *Telemachus Antinoi* manum ex suâ ipsius extraxisse intelligatur; utrumque valdè est inficetum.

Ibid. —— σπάσειν.] Vide ad *Il.* λ', 240. *Al.* σπάσειν.

Ver. 323. —— καὶ ἐκερτόμιον.] *Al.* καὶ κερτόμιον.

Ver. 325. Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει.] Ἐστὶ καὶ Εἰρωνία πως· αὐτῷ, λέγος δὲ τοῦ ἑαυτοῦ δηλῶν τὸ ἑαυτοῦ, μανθάνουσι ἰδιωτικῆς ὑποφορίσεως εἶσι —— ὅταν χλευάζων τις ἑαυτὸν τὸν σίλας ὡς οἱ μνηστῆρες, " Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν, &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως § 8. Cæterùm *Scholiastes* Procorum nonnullos reverà hoc metuisse intelligit; Μερμηρίζει (inquit) τοὺς μνηστῆρας· ὧν οἱ μὲν διδάσκουσιν, οἱ δὲ διαβαλλόντων διδάσκουσι. Et *Eustathius*; Ὅτι μερμηρίζει ὡς ἐν ἀθυμοῦντα πάντα προσποιεῖται ἀφροσύνην ὁ Πηνελοπείους μνηστῆρας· καὶ τοὺς μὲν τινὰς ποιεῖ διδάσκειν καὶ λέγοντας, " Ἦ μάλα Τηλέμαχος, &c." Ἐτέρους δὲ [infrà ver. 331.] διαβαλλόντων διακωμῴοντας πλάσσειν ἐν τῷ λέγειν, " Τίς δ' οἶδεν εἰ καὶ " αὐτὸς, &c. Et paulò inferius; Ὅρα δὲ

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἦ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν· ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς·
Ἠὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πίειραν ἀρέσθαι
Ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακα ἐνείκῃ,
Ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ. 330
Ἄλλος δ' αὖτ' εἶπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Τίς δ' οἶδ', εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς,
Τῆλε φίλων ἀπόληται, ἀλώμενος, ὥς περ Ὀδυσσεύς;
Οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι·
Κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὖτε 335
Τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅστις ὀπυίοι.
Ὣς φάν· ὁ δ' ὑψόροφον θάλαμον κατέβήσατο πατρὸς
Εὐρύν, ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο,

" Aut aliquos ex Pylo ducet auxiliatores arenosâ,
" Aut ille etiam ex Spartâ; quandoquidem sanè cupit vehementer:
" Aut et in Ephyram vult pinguem terram
" Proficisci; ut indè mortifera venena afferat,
" Injiciatque crateri, et nos omnes perdat." 330
Alius autem rursùs dicebat juvenum superbientium:
" Quis verò scit, an et ipse profectus cavè in navi,
" Longè ab amicis pereat, errans, ut Ulysses?
" Sic et magis augeret nobis laborem:
" Bona enim omnia divideremus, domum verò 335
" Illius matri daremus habendam, atque ei, quicunque illam duxerit."
Sic aiebat: ille verò in excelsum thalamum descendit patris
Amplum, ubi cumulatum aurum et æs jacebat,

ἦ ἄλλοι οἱ καὶ ἐν φίλοις ἀπὸ ἔντες, καὶ ἀνάδεκτοι ἐσόμενοι τὰ δίκα. Mirè admodùm; cùm dicat ipse. Poeta suprà *ver.* 333. " Οἱ δ' " ἐκλάζοντο καὶ ἐκφερέμοιεν ἕκαστοι."

Ver. 326. Ἦ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας.] Apud *Dionys. Halicarn.* loco jam suprà citato, Ἦ τινας ἄξει ἀμύντορας ἐκ Πύλου.

Ibid. —— ἠμαθόεντος.] "Ὅτι ἄμαθος, ἡ ἐν τῇ παλίῳ κόνις· ψάμμος δέ, ἡ περὶ θάλασσαν ἄμμος. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 327. Ἦ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν.] *Dionysius*, loco suprà adducto, citat, Ἦ νυ καὶ ἐκ Σπάρτηθεν. Quod multò minùs est venustum; Præterquàm enim quòd ita vocula ἐκ supervacanea sit; vim porrò hoc in loco habet vox ὅγε perquàm elegantem. Sic apud *Virgilium*:

Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc ille sinistrâ. *Æn.* V. 457.

Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis,
Tandem liber equus, campoque potitus aperto,

Aut *ille* in pastus ——. *Æn.* XI, 492. Vide ad *Il.* γ', 409.

Ver. 328. Εἰς Ἐφύρην.] Τὴν Θεσπρωτίαν, ἢ Κίχυρον. [Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius* pro vulgato ἢ Νίχυρον] μεταποιέῖται. *Schol.*

Ibid. —— ἄρεσθαι.] Vide ad *Il.* ζ, 142.

Ver. 329. —— Θυμοφθόρα.] Φλεγμαίνα λογισμῶν καὶ ἀκαιρεσίαις, ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ. *Schol.*

Ver. 334. —— ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι.] Πόνον δὲ εἰρωνικῶς τὴν ἐπεργασίαν λέγει, ὅτι τὸ κατὰ τὴν μνηστείαν ἔργον ——. Καὶ ἄλλως δὲ ὁ πόνος οὗτος τὸν πλοῦν βίαιον ἐμφαίνει τοῦ Ὀδυσσέως, ὃν δέδοικεν ὁ δύστεργον ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς μνηστῆρες γένωνται, καὶ, ὡς αὐτοὶ φασὶ, πόνος πίεπμένος. *Eustath.* Minùs rectè. Prior enim explicatio cum sequentibus, " Κτήματα γάρ κεν πάντα " δασαίμεθα, &c. minùs congruit; posterior, cùm sit unus ex ipsis Procis qui hìc loquatur, parùm est apta. Veram interpretationem, ut opinor, affert *Scholiastes*, [quæ nec *Eustathium* videtur ex toto fugisse;] Τὶς δὲ ὁ πόνος, λέγει, " Κτήματα γάρ κε," εἰρωνικῶς. Id videlicet quòd ipsis omnium foret gratissimum. Addit tamen et ipse *Scholiastes*; Τινὲς, τὸν περὶ τὸν γάμον στενοχωρίαν.

Ver. 337. Ὣς φάν.] Edidit *Barnesius*, Ὡς φάσ' quia " Plurùs non benè ad ἄλλος re-

Ἐσθής τ' ἐν χηλοῖσι, ἅλις τ' εὐώδεες ἔλαιον.
Ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο
Ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
Ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες· εἶπτε δ' Ὀδυσσεὺς
Οἴκαδε νοστήσειε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
Κληῖσταὶ δ' ἔσταν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,
Δικλίδες· ἐν δὲ γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ
Ἔσχ', ἣ πάντ' ἐφύλασσε νόῳ πολυϊδρείῃσιν,
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.
Τὴν τότε Τηλέμαχος προσέφη, θάλαμόνδε καλέσσας·
Μαῖ', ἄγε δή μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον
Ἡδύν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος, ὃν σὺ φυλάσσεις,

Vestisque in cistis, abundèque odoriferum oleum.
Ibi verò dolia vini veteris dulcis
Stabant, merum divinum potum continentia,
Ordine ad murum aptata: siquando Ulysses
Domum reverteretur, etiam dolores multos passus.
Claustrariæ verò impositæ erant fores accuratè aptatæ,
Bifores: intùs autem mulier custos noctesque diesque
Erat, quæ omnia asservabat mentis prudentiâ,
Eurycleæ, Opis filia Pisenoridæ.
Hanc tunc Telemachus allocutus est, in thalamum vocatam:
" Nutrix, agè mihi vinum in amphoris hauri
" Suave, quod quidem post illud dulcius est, quod tu servas,

" fertur, qui loqui dicitur *ver.* 331." Sed minùs rectè; Planè enim hoc ad ambas præcedentes orationes, *ver.* 324. 331. refertur: Id quod virum eruditum videtur fugisse.

Ibid. —— Θάλαμον.] Τὸ ταμεῖον. *Schol.*

Ver. 340. —— οἶνον παλαιοῦ ἡδυπότου.] " *Homere* appelle le *vin vieux*, ἡδύν· ce que " quelques uns traduisent par *doux*, *doux*. " Mais mal; car *l'acreté* et la *douceur* ne " s'accordoient guéres aller ensemble. Il " faudroit plûtôt traduire ce terme-là par " celui d' *agréable*. Parce que ces *pointes*, " cette *acreté*, et cette *amertume*, qui se " trouvoient dans le *vin vieux*, paroissoient " fort agréables aux Anciens." *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* I. *pag.* 240.

Τοῖς δ' ἐγέρων Ἀλκίνοος ἀνὰ πρωτῆα κέρασσεν
Οἶνον ἀθέσφατον, τὸν ἐπιπάγχυ ἐπέτελλε
Ὠιδὴν τιμᾶν —— Infrà γ', 390.

—— οἶνον δὲ παλαιὸν
Μὴ σὺ γε, ἄνδρα δ' ὕπνον·
Πιοτέρους —— *Pindari Olymp. Ode* IX. 73.

Tum victu revocant vires; fusique per herbam,
Implentur veteris Bacchi—— *Æn.* I. 216.

Ver. 341. "Εστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 342. —— ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες.] Ἵνα τὸ μέσον τοῦ θαλάμου ἐν ἅλλοις χρήσιμον. *Schol.*

Ver. 345. Δικλίδες.] Διχόθεν πλειόμενοι, δίθυρα. *Schol.*

Ver. 346. Ἔσχ', ἥ.] Ita MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. *Barnesius*, quamvis fatetur, " in *Scansione* le- " gendum Ἔσχ', ἥ πάντ' ἐφύλασσεν" ipse tamen cum vulgatis edidit, "Εσκεν, ἥ πάντ' ἐφύλασσεν· nimirùm, *ut Distinctio satis noteturr.* " Nam (inquit) ab ἔσκε, *erat*; non ab ἴσχω, " *habuit*." Attamen lectio ista versum planè perimit. Quod autem addit *Barnesius*, " Di- " cendùm aliàs, quòd stet *Amphimacer* in " *Primo* loco, pro *Dactylo*, aut *Spondeo*;" id verò nullo modo ferri potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex *Odyss.* Υ, 485. " Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω τε- " λέων" itemque ex σ', 246. " Πλείονές κεν " μνηστῆρες ——." sed de his, vidè ad loca. Cæterùm nonnulli hîc habent "Εσκ' ἥ.

Ver. 349. —— ἄγε δή.] *Age, quæso* ——.

Ibid. —— ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον.] Ἐν τῷ θαλάμῳ ἀπόκρυφον εἰς ἀμφιφορεῖς. *Schol.*

Ver. 350. —— ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος

Κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον· εἴποθεν ἔλθοι
Διογενὴς Ὀδυσεύς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Δώδεκα δ' ἔμπλησον, καὶ πώμασιν ἄρσον ἅπαντας.
Ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦσον ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
Εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς. 355
Αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι· τὰ δ' ἀθρόα πάντα τετύχθω·
Ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἰρήσομαι, ὁππότε κεν δὴ
Μήτηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ, κοίτου τε μίδηται.
Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσω. 360
Ὣς φάτο· κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ἔπλετο; πῇ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν,
Μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης 365

" Illum expectans infelicem; siquando venerit
" Generosus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
" Duodecim verò imple, et operculis apta omnes:
" Farinam etiam mihi infunde benè-consutis utribus:
" Viginti autem sint mensuræ molitæ farinæ. 355
" Ipsa verò sola scias: hæc autem conferta omnia adsint:
" Sub noctem enim ego accipiam, quando jam
" Mater ad superiorem-partem-domûs conscenderit, deque lecto cogitârit.
" Vado enim ad Spartam et Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris chari, sicubi audiero." 360
Sic dixit; ejulavit verò chara nutrix Euryclea,
Et lugens, verba alata dixit:
" Cur verò tibi, chare fili, in mente hoc cogitatum
" Est? Quònam autem vis ire multam per terram,
" Solus cùm-sis *et* dilectus? Atqui periit longè à patriâ terrâ 365

Χρηστὸν ἦθος ὑποφαίνει· οὐ γὰρ τὸν κάλλιστον, ἀλλὰ τὸν μετ' ἐκεῖνον δεύτερον αἰτεῖ, τὸν πρωτεύοντα τῇ πατρὶ φυλάσσει. *Schol.*

Ibid. —— λαρώτερος.] Ita hîc legit *Scholiastes*; additque; ὅμοιον τῷ. (*Odyss.* υ, 376.) " Τηλέμαχ', οὗτις σῷο πανέξοχώτερος " ἄλλος." *Barnesius* quoque hîc edidit λαρώτερος. *Eustathius* autem, Editionesque plurimæ habent λαρώτατος.

Ver. 351. Κεῖνον ὀϊομένη.] Νομίζουσα, ἐλπίζουσα. *Schol.*

Ver. 354. —— χεῦσον.] *Al.* χεῖσον.

Ibid. —— δοροῖσιν.] Ἐχρῶντο γὰρ οἱ Παλαιοὶ δέρμασιν, ἀντὶ σάκκων, εἰς ἀλφίτων φυλακὴν, ἵνα μηδὲν ἐκεῖθεν διαφυρῇται, [διαφορῆται,] στέγουσης τῆς πυκνότητος. *Schol.*

Ver. 355. Εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα.] Τὸ μέτρον ἐπί τι ξηρῶν ἐπί τι ὑγρῶν λέγεται, ὡς ἐν τοῖς Κάλλιστος. *Schol.* Vide infrà ad ί, 209.

Ibid. —— ἀλφίτου ἀκτῆς.] Ἀκτὴν δὲ ἀλφίτου, ἢ δαρτὰ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, παρὰ τὸ προάγεσθαι ἢ προάγεσθαι· ἢ τὸ κλάσμα, παρὰ τὸ ἄγω τὸ κλῶ. *Eustath.*

Ver. 357. —— ὁππότε κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ, 435 et 504.

Ver. 359. —— ἠμαθόεντα.] Vide suprà ad ver. 326.

Ver. 361. —— κώκυσεν.] Vide ad *Il.* σ', 37.

Ver. 365. —— ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης.] " Hæc ab Eurycleâ ut certa pronuntiantur, " ut Telemachum à suscepto itinere deter- " reret; cùm tamen ipsamet dubitârit, an " Ulysses vel mortuus, vel rediturus esset; " ut constat ex eo, quòd in ejus adventum " ea accuratè et studiosè servaret recondi- " ta, quæ suprà enumeravit Poeta." *Spondan.*

Διογενὴς Ὀδυσεὺς, ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.
Οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἴοντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,
Ὥς κε δόλῳ φθίῃς, τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσωνται.
Ἀλλὰ μὲν αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· οὐδέ τί σε χρὴ
Πόντον ἔπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν, οὐδ' ἀλάλησθαι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Θάρσει, μαῖ· ἐπεὶ οὔτι ἄνευ θεοῦ ἥδε γε βουλή.
Ἀλλ' ὄμοσον, μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται,
Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἴάπτῃ.
Ὡς ἄρ' ἔφη· γρηὺς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Αὐτίκ' ἔπειτά οἱ οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,

" Generosus Ulysses, alieno in populo.
" Hi verò tibi statim profecto mala machinabuntur posthàc,
" Ut dolo pereas, haec verò ipsi omnia dividant.
" Sed mane hic, tuis insidens; neque omninò te oportet
" Per pontum indomitum mala pati, neque errare."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Confide, nutrix: quia nequaquam absque deo hoc consilium est.
" Sed jura, non matri charae te haec dicturam,
" Priusquàm undecimaque duodecimaque dies adfuerit,
" Aut ipsa desiderârit, et me discessisse resciverit;
" Ne flens pulchrum corpus laedat."
Sic locutus est; anus verò deorum magnum juramentum juravit.
Caeterùm postquàm juravisset, perfecissetque jusjurandum,
Statim posteà illi vinum in amphoris hausit,

Ver. 367. —— *φράσσονται.*] *Henricus Stephanus* aliique hic ediderunt *φράζονται.* Quod cum sententiâ minùs congruit. Editionum veterum nonnullae, notante *Barnesio*, legunt *φράσσονται* undè ipse edidit *φράσσονται.* Atque ita habet MS. à *Th. Bentleio* collatus. Quae et (ut opinor) optima lectio. Vide ad *Il. ά*, 140. et *ί*, 426.

Ver. 368. —— *δάσονται.*] Apud *Eustathium* in commentario *δάσονται.*

Ver. 369. —— *σοῖσι.*] *Al. τοῖσι.*

Ver. 370. —— *ἐκφύγοιτο.*] *Ἀκουσατέοντο, ἤ ἔκφυγοι. Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Vide ad *Il. ά*, 316.

Ver. 372—— *οὔτι ἄνευ θεοῦ.*]

—— Non haec sine numine Divûm
Eveniunt ——————.

Æn. II, 777.

Ver. 375. *Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι.*] *Ἕλει, " πρὶν αὐτὴ ποθέσῃ." ὁ δὲ Ἀριστάρχου ἐκχωρήσει διὰ τὸν τοῦ " πρὶν" ἐπιμήκη ἤδη. Schol.* Atqui, si ita oportuisset, facilè scribere potuisset Poëta; " ἢ " *αὐτὴ ποθέσῃ, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκούσῃ.*" Uti et observavit *Eustathius.*

Ver. 377. —— *γρηὺς.*] Ita edidit *Barnesius. Vulgg. γρηῢς.*

Ibid. —— *μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.*] *Ἀνεφωνησῶς, ᾧ ἐναντίον τὸ " ἐπώμνυ," Schol.* Similiter *Eustathius*; *Ἀναμένει δὲ, ἀμφίρυτα τοῦ ἐπωμόσαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καθότι ἐπόμνυσθαι μὲν ἐστὶ, τὸ παραφανῶς ὀμνύειν οἷον, μὰ τὸν, ἢ μὰ τὰς, σεμνόν τινα τῶν τί. Ἀπόμνυται δὲ, τὸ ἐν ἔρκει ἀποφάσιν οἷον, μὰ τοῦτο, ἢ μὰ τάδε, οὐ ποιῶν οὕτως· καθὸ καὶ ἐναντία ἐμοὶ ἀναμνησικῶς ὁ Εὐριπίδης, ὡς οὐ μαθόντα τῇ δικαιοσύνῃ τὰ κατὰ τὸν νόμον, πρὶν ἂν τέκνα ἀκέρσει διλλοῦν, ἢ αὐτὸ ζητήσῃ.* Atqui occurrit vox *ἀνώμοτον* infrà *Odyss. ξ*, 436. ubi priori isto sensu accipi videtur: Nisi fortè ibi vera lectio sit *ἐπώμοτον* uti habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus.

Ver. 378. —— *β'.*] *Ut dictum est* ——

Ἐν δέ οἱ ἄλφιτα χεῦεν ἐϋῤῥαφέεσσι θοροῖσιν.
Τηλέμαχος δ' ἐς δῶματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει.
Ἔνθ' αὖ ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ὤχετο πάντη,
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Ἐσπερίους δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγερέσθαι ἀνώγει.
Ἡ δ' αὖτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱὸν
Ἧτεε νῆα θοὴν· ὁ δέ οἱ πρόφρων ὑπέδεκτο.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Καὶ τότε νῆα θοὴν ἄλαδ' εἵρυσε, πάντα δ' ἐν αὐτῇ
Ὅπλ' ἐτίθει, τά τε νῆες ἐϋσσέλμοι φορέουσιν.
Στῆσε δ' ἐπ' ἰσχατιῆς λιμένος· περὶ δ' ἑσθλοὶ ἑταῖροι
Ἀθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμαθ' Ὀδυσσῆος θείοιο·

Farinamque illi infudit benè-consutis in utribus.
Telemachus verò domum ingressus cum procis versabatur.
Tum rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Telemacho scilicet assimilata urbem obibat ubique,
Et singulis viris astans dicebat sermonem:
Vesperi verò ad navem celerem congregari jubebat.
Ipsa autem porrò Phronii Noëmona clarum filium
Poscebat navem celerem; ille verò ipsi lubens promisit.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.
Et tunc navem celerem in mare protraxit, omniaque in ipsâ
Arma posuit, quae utique naves bene-tabulatae ferunt.
Statuitque in extremitate portûs; circùm autem eximii socii
Frequentes congregabantur: dea autem hortabatur singulos.
Tunc rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Festinavit ire ad domum Ulyssis divini:

Ver. 380. —— θοροῖσιν.] Vide suprà ad ver. 354.

Ver. 382. Ἔνθ' αὖ ἄλλ'.] *Al.* Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ'. Uti infrà ver. 393.

Ver. 382. 393. 399 et 420. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 383. Τηλεμάχῳ δ' εἰκοῖα κατὰ πτόλιν ὤχετο πάντη.] Αἰνίττεται ὅτι ἕκαστος τῶν Ἰθακησίων τὴν τοῦ νέου δημηγορίαν εἰς νοῦν φέρων, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἀνιδιωλογτοισόμενον παῖδα ὁδὸν τιν' αὐτοῖς ἱστάμενον, καὶ κρίνον δίκαια ἑκάστοις εἰσπίν καὶ αἰτήσασθαι, ἀμῦναι μὲν οὐ δυνάμενον διὰ τὸ κινδυνῶδες τοῦ ἔργου, νῆα δὲ δοῦναι λογιζόμενοι, καὶ αὐτῶν ἑνὶς εἰς ἐρέτας προτετιδῦναι. *Schol.* Iisdemque ferè verbis exponit et *Eustathius.*

Ver. 385. —— ἀγερέσθαι.] Ita edidit *Barnesius* *Al.* ἀγείρεσθαι.

Ver. 388. Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε.] *Al.* Δύσετο δ' ἠέλιος

Sol ruit interea, et montes umbrantur opaci. *Æn.* III, 508.

Ibid. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο et Δύσετο. Vide ad *Il.* β', 35. et i, 109.

Ibid. —— σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.] Ἤτοι ἡλίου δύοντος, συνεσκοτοῦντο. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. Ἡ γὰρ νὺξ, σκιὰ γῆς. *Schol.*

Ibid. —— ἀγυιαί.] Τὰ ἁμφοδα, αἱ ἐδοὶ στενόχωροι Ἀθηναίοις, ἀγυιὰς Ἀργεῖοι καλοῦσιν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 390. —— τά τε νῆες.] *Al.* τά γε νῆες.

Ibid. —— εὐσσέλμοι.] Εὐκινήτους· —— σέλματα γὰρ τὰ τῶν νεῶν σανιδώματα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 391. —— ἐπ' ἰσχατιῆς λιμένος.] *Al.* ἐπ' ἰσχατιῇ λιμένος.

Ver. 392. —— θεὰ ὤτρυνεν ἕκαστον.] Ἀθηνᾶ δηλαδὴ τῇ ἐν ἑαυτῷ φρονήσει. *Eustath.*

Ἔνθα μιν στήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
Πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ' ἔκβαλλε κύπελλα,
Οἱ δ' εὗδειν ἄρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Εἵατ', ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔστιπτεν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχον προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων ἐυναιετάοντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέρας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Τηλέμαχ', ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
Εἵαται ἐπήρετμοι, τὴν σὴν τετιδήμενοι ὁρμήν·
Ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίβωμεν ὁδοῖο.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρτερὰ βήμαθ'· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ δῖνι καρηκομόωντας ἑταίρους.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο·
Δεῦτε, φίλοι, ἦια φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
Ἀθρόα ἐνὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ' ἰμὴ οὔτι πέπυσται,
Οὐδ' ἄλλαι δμωαὶ, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.

Ibi procis dulcem somnum infudit:
Confundebat autem bibentes, è manibus verò excutiebat poculà.
Hi autem dormitum festinabant in urbem; neque amplius ibi
Sedebant, quia ipsis somnus palpebris incidebat.
Cæterùm Telemachum allocuta est cæsia-oculis Minerva,
Evocatum ex sedibus benè-habitatis,
Mentori similis-facta, tum corpore tum etiam voce:
" Telemache, jam quidem tibi benè-ocreati socii
" Sedent ad remigium, tuum expectantes adventum:
" Sed eamus, nè nimis-diù differamus iter."
Sic utique locuta præcessit Pallas Minerva
Subitò; ille autem continuò post vestigia ibat deæ.
Cæterùm postquam ad navem pervenissent atque mare,
Invenerunt deindè in littore comatos socios.
Hos verò allocutus est nobilis Telemachus:
" Adeste, amici, victica afferamus; omnia enim jam
" Conferta sunt in domo: mater verò neutiquam scit,
" Neque aliae ancillae; una autem sola rem audivit."

Ver. 395. —— μιν στήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.] At Venus Ascanio placidum per membra quietem
Irrigat ——————.
Æn. I, 695.

Ver. 398 et 403. Εἵατ'.] Postulat Temporum ratio ut vox Εἵατ' in priori loco Εἵατο, in posteriori Εἵαται intelligatur. Vide ad *Il.* ά, 37. et ε', 164.

Ver. 400. —— μεγάρων ἐυναιετάοντων.] Vide ad *Il.* β', 648.

Ver. 403. —— ἐπήρετμοι.] Ἐπίκωπα, ἵστιμοι ἡρέσιον. *Schol.*

Ibid. —— ποτιδήμενοι.] *Barnesius* edidit κεκαδήμενοι. Quod idem.

Ver. 409. —— ἰερὴ ἴς Τηλεμάχοιο.] Vide ad *Il.* ν', 758.

Ver. 410. —— ἦια.] Vide suprà ad *ver.* 289. et ad *Il.* ν', 105.

Ver. 411. —— ἰμὴ.] *Al.* ἰμοί.

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Οἱ δ' ἅμα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
Κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Αὐτὰρ ὁ βῆ πρύμνηθι καθέζετο· τῷ δ' ὑπὸ κοῖλον
Εἵζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
Ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἴει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἀκραῆ ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἶνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
Ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν·
Ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μασόδμης
Στῆσαν ἀείραντες· κατὰ δὲ πρότονοισιν ἔδησαν·
Ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ βοείῃσι τετυγμένα.

Sic utique locutus præcessit, illi autem simul sequebantur.
Ipsi verò simul omnia ferentes benè-tabulatâ in navi
Deposuerunt, ut præcepit Ulyssis charus filius.
Telemachus verò navem conscendit, præibat autem Minerva,
Navisque in puppe consedit; propè autem eam
Sedebat Telemachus: illi verò retinacula solverunt:
Etiamque ipsi *navi* conscensâ per transtra sederunt.
His verò secundum ventum misit cæsia-oculis Minerva,
Opportunum Zephyrum, sonantem per obscurum pontum.
Telemachus autem socios hortatus jussit
Arma *nautica* tractare; hi verò adhortanti auscultârunt:
Malum autem abiegnum cavam intrà basem
Statuerunt elevatum, rudentibusque colligârunt:
Trahebantque vela alba benè-tortis loris.

Ver. 414. —— ἅμα.] *Al.* ἅρα.
Ibid. —— ἐπὶ νηΐ.] *Al.* ἐνὶ νηΐ.
Ver. 416. —— ἅμα.] *Deinceps* ——.
Ver. 420. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἴει.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. Æn. III, 130.

Vide infrà ad λ', 6.

Ibid. —— ἴκμενον.] Τυχὸν παρὰ τὸν ἰκμάδα· ἢ τὸν φορὸν, καὶ οἷς τὸ ἰκίσθαι ἐπιτήδειον, οἱονεὶ ἱκάμενον. Ἱκμένον, διὸ γρέον· καὶ ἀλλαχοῦ, [*Odyss.* ί, 478. σ', 440.] "ἀνέμων μένος ὄργυε" ἢ τὸν ἰσχνὸν καὶ φέρεσθαι ποιοῦντα. *Schol.*

Ver. 421. Ἀκραῆ ζέφυρον.] Ἐκτηδίως, ἄκρως πλέοντα περὶ τὸν χεῖμα, οὔτε πλέον, οὔτ' ἔλαττον ἢ τὸν μὴ πικραίνοντα, ἀλλ' ἀκριβῶς ζέφυρον. Τινὲς εὐκραῆ. *Schol.* Similiter et *Eustathius*: Ἀκραῆ δὲ λέγει, τὸν ἄκρως πνέοντα. Οἱ δὲ γράφουσιν εὐκραῆ. "Ὡς τι δύναται εἰς ἀκραῆ λέγειν, καὶ τὸν μὴ πικραίνοντα, ἀλλ' ἀκριβῆ Ζέφυρον.

Ibid. —— κελάδοντ' ἐπὶ οἶνοπα πόντον.] Ἤτοι ἠχοῦντα κατὰ τὴν θάλασσαν τὸν ἄνεμον· ἢ κατὰ τὸν κελάδοντα πόντον ἀντὶ τοῦ πνέοντα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Posteriori modo exponunt Scholia vulgata: Κελάδοντα, ἐκτείνοντα τοῦ πόντου· ἴδιον καὶ οἱ Παλαιοὶ Ἐγκελάδειν ἔφασαν τῷ Ποσειδῶνι παραδιδόασιν. Etque eò quidem verisimilior hæc interpretatio, quòd Epitheton hoc bis alibi apud Poetam fluentis tribuatur, *Iliad.* σ', 576. φ, 16. vento, ut opinor, nusquam.

Ver. 422. —— ἰσχνοῦνας.] *Al.* ἰσχνοῦσιν.

Ver. 424. —— μασόδμης.] Μασόδμη δὲ, ἡ ἐντὸς τοῦ πλοίου ἐπίφυσις λιχνίας οὖσα, παρὰ τὸ μέσον τῆς νεὼς διδομῆσθαι. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 425. —— προτόνοισιν.] Σχοινίοις, δι' ὧν ὁ ἱστὸς ἀνασειρμένος, ὡς ἂν ἴσχῃ βεβαίως ἑστῶτας· οἱ δὲ Παλαιοὶ, πάλους, ἀπὸ τοῦ παχυνθέντος εἰς σχοῖνον καὶ σχοίνων διαντίνοντας. *Schol.*

Ver. 426. —— βοείῃσι.] Χρήσιμος ἀεχαίοις ἐστὶ, καὶ ἦν καὶ νῦν οἱ περίοικοι τοὺς Ταύρους ἀφαιροῦσι φοινῶν δέρμασι, καὶ ἄλλοις τοῖς τοιούτοις,

Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον· ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα πέλευθον.
Δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν,
Στήσαντο κρητῆρας ἐπισταφίας οἴνοιο·
Λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
Ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκώπιδι κούρῃ.
Παννυχίη μὲν ῥ' ἧγε καὶ ἠῶ εἶρε πέλευθον.

Ventus autem flatu implevit medium velum; circumque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Haec verò currebat per fluctum conficiens viam.
Cùm autem ligassent arma celerem per navem nigram,
Statuerunt crateras plenos vini;
Libabantque diis immortalibus sempiternis;
Ex omnibus autem potissimùm Jovis oculis-caesiae filiae.
Per-totam-noctem quidem illa et auroram conficiebat iter.

τὸν τῶν σχοινίων χαλάν ἐκτυλιχθῆναι. Βοίας καὶ βοὸς λέγει τοὺς ἐκ βοείων ἱμάντας πάλλειν. *Schol.*

Ver. 427. Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον.]

——— et aura
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III, 357.

Ibid. Ἔπρησεν.] Ἐφύσησεν ἤτοι καὶ ἔτεινε. *Schol.*

Ibid. ——— ἀμφὶ δὲ κῦμα Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε.

Tendunt vela Noti; fugimus spumantibus undis,
Quâ cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III, 268.

Quo in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit *Scaliger*; "Melius *spumantibus* "(inquit) quàm clamantibus; praesertim "cùm navicula parva esset Homerica. Et "divinus versus ille, qui dat classem et "vento et gubernatori. Iste verò totus in "fluctibus, adeò ut etiam iteret." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Observandum tamen inter hosce *Virgilii* et *Homeri* locos non prorsùs rectè institutam esse comparationem. Nam posteriori isti *Virgilii* versui, quem divinum appellat vir doctissimus, respondet alius versus Homericus, undè etiam ad verbum penè desumptus est;

Τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Infrà λ', 10. *μ'*, 152.

Ver. 427. 428. ——— κῦμα ——— πορφύρεον.]

——— mare purpureum ———
Georg. III, 373.

Ver. 428. Στείρῃ.] Τῇ πρύμνῃ, διὰ τὸ στιβαρὰν εἶναι. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ibid. ——— πορφύρεον.] *Barnesius* legendum vult πορφύρεον. Sed nihil opus. Quâ enim analogiâ fit μαστύομαι, μαστύομαι, μάστυρος· φίλημαι, φίλιμαι, φίλος· eâdem fit πορφύρω, πορφύριος. Vide ad *Il.* ά, 358. et ύ, 304.

Ver. 429. Ἡ δ' ἴθυν καὶ κῦμα διαπρήσσουσα πέλευθον.]

——— vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III, 191.

Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V, 862.

Ibid. ——— διαπρήσσουσα.] Vide ad *Il.* τ', 192.

Ver. 431. ——— ἰστιοφίλας ἑλούσας.] Πλήρεις μέχρι στιφάσης· παρὰ τὸ, "Κρητῆρας ἰστιοφόρους." *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 470.

Ver. 432. ——— ἀθανάτοισι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 434. ——— ῥ'.] *Ut dictum est* ———. *ver.* 429.

Ibid. ——— εἶρε πέλευθον.] Ἔνθεν καὶ τὸ, "ἀλιγισιὰ τε νύμφαν πτίρειν." *Schol.* Vide ad *Il.* ώ, 8.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Γ'.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΝ ἐλθόντα σὺν Ἀθηνᾷ ξενίζει Νέστωρ· καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὰ συμβάντα τοῖς Ἕλλησι, καὶ τὸν ἀπόπλουν ἐκ Τροίας· πυθόμενος δὲ τὰ περὶ τοὺς μνηστῆρας, καὶ γνωρίσας τὴν Ἀθηνᾶν ἀπιοῦσαν, θυσίαν αὐτῇ ἐπιτελεῖ. Λαβὼν δὲ ὁ Τηλέμαχος ἅρμα σὺν Πεισιστράτῳ Νέστορος υἱῷ, εἰς Σπάρτην ἀπαίρει· νυκτὸς δὲ ἐπιγινομένης, ξενίζονται παρὰ Διοκλεῖ ἐν Φηραῖς.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ εἰς Πύλον καταχθείς, ἅμα τῇ Ἀθηνᾷ ἐν Μέντορος μορφῇ, καταλαμβάνει τοὺς Πυλίους θυσίαν ταύροις ἐπιτελοῦντας τῷ Ποσειδῶνι· καὶ τὰ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτῷ πυθομένῳ, ἐκτίθεται τινὰ τῶν Ἰλιακῶν διηγημάτων. Μετὰ τοῦτο ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐν ὀρνέου μορφῇ ἀπαλλάττεται· ὁ δὲ Νέστωρ θυσίαν αὐτῇ συντελίσας, τὸν Τηλέμαχον ἅμα τῷ υἱῷ Πεισιστράτῳ εἰς Λακεδαίμονα ἀποπέμπει.

Ἐπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Πύλον.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Πύλῳ.

Ἄλλως.

Γάμμ' ὑπὸ Νέστωρ δίκτο, συῶκτο δ' ὃς υἷϊ, θεὰ δ' ἵκανε.

Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην,
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φαείνῃ,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

Sol autem ortus est, relicto pulchro lacu,
Coelum in firmum, ut immortalibus luceret,
Et mortalibus hominibus super almam terram.

Ver. 1. Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην.] Oceanum interea surgens Aurora reliquit. *Æn.* IV, 129.

Ver. 2. —— πολύχαλκον.] Ἰσχυρὸν, στερεόν. *Schol.*

Ibid. et *ver.* 47. —— ἀθανάτοισι.] Similiterque infrà *ver.* 6. ἀθανάτοισιν· et *ver.*

Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἶξον· τοὶ δ' ἐπὶ δινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,
Ταύρους παμμέλανας Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.
Ἐννέα δ' ἕδραι ἦσαν, πεντηκόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ
Εἵατο, καὶ πρόχυντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους.
Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεῷ δ' ἐπὶ μηρία κῆον.
Οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο, ἰδ' ἑστία νηὸς ἐΐσης
Στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἐκ δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν'· ἦρχε δ' Ἀθήνη.
Τὸν πρότερη προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς οὐδ' ἠϊδίου·

Illi autem ad Pylum, Nelei benè-aedificatum oppidum,
Pervenerunt: ipsi verò in littore maris sacra faciebant,
Tauros totos-nigros Neptuno caeruleo-caesariem.
Novem autem consessus erant, quingenique in unoquoque
Sedebant, et praebebant singulatim novem boves.
Hic illi viscera gustârunt, deo autem femora incendebant.
Hi autem rectà appellebant, atque vela navis aequalis
Contraxerunt tollentes, illamque in-portu-statuerunt; ipsi verò egressi sunt:
Telemachus porrò egrediebatur; praeibat autem Minerva
Illum prior allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Telemache, non opus tibi jam pudoris ne paululùm quidem:

---

242. 246. *ἐδάσαντο, ἐφασάσθην.* Vide ad *Il. ά*, 398.

Ibid. ——— *φασίν.*] *Al. φανίν.*

Ver. 3. ——— *ξείνων.*] Τὰν τὰ πρὸς ξένην ὑποφαίνων. *Schol.* Vide autem infrà ad *φ'*, 593.

Ibid. ——— *ἄφορεν.*] Vide ad *Il. ζ'*. 142.

Ver. 4. Οἱ δὲ Πύλιοι.] Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον μὲν τὸ Ἀκρίον· ἔν δὲ καὶ αὐτῷ πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀκρίου καὶ τοῦ Ἀνίου, τὸ ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἵστη, ἑκατὸν σταδίους ἑκάτερον διέχον. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ καταλαφθῆναι φασὶ ὁ Ποσειδὼν ὑπὸ Τηλεμάχου τὸν θυσίαν συντελοῦντας τοῖς Πυλίοις. " Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος " ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, "Ἶξον &c." *Strabo Geograph. Lib.* VIII.

Ver. 5. ——— *ἱερὰ ῥέζον,* Ταύροις ——— *Ἐνοσίχθονι.*]

——— meritos aris mactavit honores;
Taurum Neptuno ———
Æn. III, 118.

Ver. 7. Ἐννέα δ' ἕδραι ἦσαν.] Ἐννέα συνέδρια ἦν τῶν πόλεων, διὰ τὸ ἐννεάπολιν εἶναι τὴν Πύλον. *Schol.* Similiter *Eustathius*: Οἱ δὲ Παλαιοὶ φασὶν ἐννέα Πυλίους Ἥρας εἶναι, διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ἐκεῖ ἱερωσύνην κτίσθαι, τῇ Νίσσῃ ᾧ ——— Ὡς ἐκόντας πόλεις Ἥρας εἶναι.

Ver. 9. Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο.] Ὅτι τὰ σπλάγχνα ἐκεῖ τοῦ ἀνεγείρασθαι εἵλκυσε. ——— " Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο." Τῶν γὰρ σπλάγχνων ἀνεγείρεται μόνη, [*Al. μόνη,*] ὡς ἂν ὀλίγων σωλὺς ἦμεν. *Athenæus, Lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. "Ενθ' οἱ.] *Al.* Ἔνθ' οἱ. Quo modo legit et *Athenæus* loco jam citato.

Ver. 10. ——— *νηὸς ἐΐσης.*] "Ισης κατὰ τοὺς εἴκοσι. *Schol.*

Ver. 11. ——— *ὥρμισαν.*] Vide ad *Il. ά*, 140.

Ibid. ——— *ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί.*] Vide ad *Il. θ'*, 229.

Ver. 12. ——— *ἦρχε.*] *Deinceps* ———.

Ver. 13 et 25. ——— *γλαυκῶπις Ἀθήνη.*] Similiterque infrà ver. 218. 229. Vide ad *Il. ά*, 206.

Ver. 14. Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρή.] " Minerve est ici la Prudence même de ce " jeune Prince, et les leçons qu'il se donne " à lui même, et qui lui sont suggerées par " la sagesse." *Dacier.* Vide suprà ad *ά*, 86. et ad *Il. ά*, 194.

Ibid. ——— *οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς.*] Ἐν τούτοις δὲ τὸ, " *οὐ μέν σε χρὴ ἔτι αἰδοῦς,*" ἀντίφασιν ἔσικε δέχεσθαι συνήθως· ἀντὶ τοῦ, *οὐ μέν σε χρεὼ αἰδοῦς. Eustath.* Atqui eandem hanc phrasin saepè alibi usurpat Poeta:

——— *ἀλλ' εἴ σε χρὴ*
Ταύτης ἀφροσύνης ——— *Il. ν'*, 109.

Τοὔνεκα γὰρ καὶ πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι
Πατρὸς, ὅπου κύθε γαῖα, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο·
Εἴδομεν, ἥντινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι πέπυθε.
Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ὅπως νημερτέα εἴπῃ·
Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ προσπτύξομαι αὐτόν;
Οὐδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν·
Αἰδὼς δ' αὖ, νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,

" Ideò enim et pontum pernavigâsti, ut audires
" De patre, ubi *eum* occultet terra, et quodnam fatum consecutus sit.
" Verùm agè nunc rectà vade ad Nestorem equorum-domitorem:
" Videamus, quodnam consilium in præcordiis absconditum-habeat.
" Ora autem ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet; valdè enim prudens est,"
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mentor, quonam verò pacto accedam, quoque pacto salutabo ipsum?
" Neque omninò adhuc sermonum expertus sum prudentium;
" Pudor etiam, juvenem virum seniorem interrogare."
Hunc verò rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Telemache, alia quidem in mente tuâ dispicies,

——— *μυθήσεαι ἔστιά σι χρή.* *Odyss. ά*, 124.

——— *τόν σι χρή·* *γ'*. 463.

Ver. 17 et 181. —— *Ἱπποδάμοιο.*] Vide ad *Il. β'*, 23.

Ver. 18. —— *ἥντινα.*] *Al. ὅντινα.*

Ver. 18. 23. —— *πέπυσθε* —— *πεπυίσμαι.*] Vide ad *Il. ά*, 37. et *ν'*, 736.

Ver. 20. *Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.*]

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφὸς καὶ χρήσιμος.
Menander, Fragment. 35. ex incertis Comœdiis.

Ver. 22. *Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω' ἴως*] " Hìc ego " vellem habere Homeri illam Minervam " simulatam Mentori, cui dicerem;

" *Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ προσπτύ-* " *ξομαι αὐτόν;*"
Cicero, Epist. ad Attic. Lib. IX. *Ep.* 8.

Ibid. ——— *πῶς τ' ἄρ'.*] *Et quomodo igitur* ——— *?*

Ver. 23. —— *μύθοισι πεπείρημαι.*] *Ἐμπειρος ἰδεῖν οὐκ ἔσταμαι λόγους. Schol.*

Ver, 24. —— *Αἰδὼς δ' αὖ.*] Ambiguitatem hîc exquisivit *Eustathius*, quæ nulla est. Τὸ δὲ, " Αἰδὼς δ' αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξι- " *ρέεσθαι*" γνωμικῶς μὲν ἐρρίθη· σχῆμα δὲ ἀμφιδόλιας ἴσχει. Οἰόμεναι γὰρ τινὲς, ἀμφίδολον εἶναι, εἴτε αἰδὼς, νέον ἄνδρα ἱρώτησιν διδόναι ἀν- δρὶ γέροντι, εἴτε καὶ ἀναιδίαν. Τοιαῦται γὰρ ὑποδάλλουσι τοῖς αἱ συνήθεις δύο αἰτιατικαί. Quasi scilicet sententiam tam perspicuam et luculentam posteriori isto modo unquam accipere posset quisquam.

Ver. 26. Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτός.] *Νο- μοθέτης, μετὰ τῶν γερόντων τοῦ συνεδρίου, ἔφη* ——— *δυνήσεται* ——— *πάντα τὰ πρὸς τὸν τῆς εὐδαιμονίας σωτῆρα συντείνοντα τῇ νομο- θεσίᾳ ἀναρτίζειν, ἄλλως τε καὶ μιμημένῳ ἀεὶ τῆς Θείας τοῦ σώματος παραμυθίας·* " Τηλέμαχ', " *ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,* " *"Αλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται·* &c." *Kyriac. Stroz. de Republic. Lib.* X. ipso fine. *Πάλιν αὖ τῷ Τηλεμάχῳ μέλλοντι συγγίνεσθαι βασιλεῖ πρεσβυτέρῳ, αἰδουμένῳ καὶ ἀτορευμένῳ ὁ ἐπαίρος λέγει,* " Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὖ- " *τὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,* "Αλλα δὲ καὶ " *δαίμων ὑποθήσεται* ——— " καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τῆς παρὰ τοῦ δαιμονίου ἐλπίδος, " ——— *οὐ γὰρ ἔἰω Οὐδέ σι θεῶν ἀίσσῃσι γι-* " *νέσθαι τι τερφθέντι τι.*" *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXVI.

Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρτερὰ μακρὸς· ὁ δ' ἕπετο μετ' ἴχνια βαίνε θεοῖο.
Ἵξον δ' ἐς Πυλίων ἀνδρῶν ἄγυρήν τε καὶ ἕδρας·
Ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Δαῖτ' ἐντυνόμενοι, πρία ἄπτον, ἄλλα δ' ἔπειρον.
Οἱ δ', ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες,
Χερσίν τ' ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.
Πρῶτος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα, καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ,
Κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν, ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσι,
Πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ πατρὶ ᾧ·
Δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευε

" Alia verò et deus suggeret; non enim puto
" Te, diis invitis, natumque esse nutritumque."
Sic quidem locuta præcivit Pallas Minerva
Celeritèr: ille verò continuò post vestigia ibat deæ.
Venerunt autem in Pyliorum virorum congregationem et consessus:
Hic scilicet Nestor sedebat cum filiis; circúmque socii
Convivium apparantes, carnes assabant, aliasque transfigebant.
Illi verò, ut hospites viderunt, conferti venerunt omnes,
Manibusque prehensabant, et considere jubebant.
Primus Nestorides Pisistratus propè accedens,
Utrorumque prehendit manum, et collocavit ad epulas,
Pellibus in mollibus, super arenas marinas,
Juxtaque fratrem Thrasymedem, et patrem suum:
Præbuit autem deindè viscerum partes, infundebatque vinum

Ver. 27. —— οὐ γὰρ ὄΐω Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι.] Ὅτι ἐν τῷ, " οὐ γὰρ ὄΐω Οὔ σε " θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε," φασὶ τινὲς λέγειν τὸν ποιητὴν, ὡς οὐκ ὄΐομαι νίδν σε εἶναι τῷ Πυτλίᾳ· οὐκ ἂν γὰρ νίδν μὴ θείως γενομένον, διὰ τὸ τῆς μάξεως αὐτὸν ἔνδεσθαι. *Eustath.* Rectius videtur quod ipse deinceps addit; Ἄλλως δὲ ἀέκητι θεοῦ γενέσθαι τὸν καὶ τραφῆναι λέγοντας, εἰ διὰ βίου ἄθλιος ἦν, καὶ θεῷ ἀντικείμενος.

Ver. 28. Οὔ σε θεῶν ἀέκητι.] *Maximus Tyrius*, loco jam suprà adducto, itemque *Dissertat.* XXII. ipso initio, citat Οὐδὲ σὲ θεῶν ἀέκητι. Quod et ferri posset; pronuntiando scilicet θεῶν.

Ibid. —— τε τραφέμεν τε.] *Al.* τετραφέμεν τε.

Ver. 32. Ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν.]

Fortè die solemnem illo rex Arcas honorem
Amphityoniadæ magno Divisque ferebat,

Ante urbem in loco. Pallas huic filius unà,
Unà omnes juvenum primi pauperque senatus,
Thura dabant; tepidusque cruor fumabat ad aras. *Æn.* VIII, 102.

Ver. 33. —— ἐντυνόμενοι.] Vide infrà ad ζ'. 33.

Ibid. —— πρία ἄπτον, ἄλλα δ' ἔπειρον.] *Al.* πρία τ' ἄπτον, ἄλλα τ' ἔπειρον.

Ver. 34. —— οὖν.] Non hic supervacuum est istud οὖν. Vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 31. Ἵξον δ' ἐς Πυλίων, &c.

Ver. 36. —— Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν, Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα.]

Accepitque manu, dextramque amplexus inhæsit. *Æn.* VIII, 124.

Ver. 39. — πατρὶ ᾧ.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 40. Δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευε.]

Χρυσέῳ ἐν δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προσηύδα
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς αἰγιόχοιο·
Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε δεῦρο μολόντες.
Αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι, ᾗ θέμις ἐστὶ,
Δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου
Σπεῖσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀΐομαι ἀθανάτοισιν
Εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
Ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ·
Τοὔνεκά τοι προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου·
Χαίρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,
Οὕνεκά οἱ προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον.
Αὐτίκα δ' εὔχετο πολλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, μηδὲ μεγήρῃς
Ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.

Aureo in poculo; propinansque allocutus est
Palladem Minervam, filiam Jovis Aegiochi:
" Supplica nunc, ô hospes, Neptuno regi;
" Hujus enim in epulas incidistis, huc profecti.
" Caeterùm postquam libaveris et supplicaveris, ut fas est:
" Da et huic deindè poculum dulcis vini
" Ad libandum; quoniam et hunc puto immortalibus
" Supplicare: omnes enim diis indigent homines.
" Sed junior est, aetas autem eadem mecum ipso:
" Propterea tibi priori dabo aureum poculum."
Sic locutus in manibus posuit poculum dulcis vini:
Gaudebat autem Minerva prudenti viro justo,
Eò-quòd ipsi priori praebuisset aureum poculum.
Statimque supplicavit multa Neptuno regi:
" Audi, Neptune, terram-continens, neque dedignêris
" Nobis supplicantibus perficere haec opera.

Tum lecti juvenes certatim, araeque sacerdos
Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
Dona laboratae Cereris, Bacchumque ministrant. Æn. VIII, 179.

Ibid. — ἄρα.] *Deindè* —. *Ut par erat* —.

Ver. 41. ——— διδαιδίμενος.] Vide ad *Il.* γ', 4 et 262.

Ver. 42 et 394. —— Διὸς αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* α, 202.

Ver. 43. Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι· Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε.]

Interea sacra haec, quando huc venistis amici,
Annua, quae differre nefas, celebrate ferventes
Nobiscum, et jam nunc sociorum assumite mensis. Æn. VIII, 172.

Ver. 48. ——— πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.] Ita apud *Aratum*:

——πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες. *Phaenomen. ver.* 4.

Ver. 51. — ἡδέος οἴνου.] Vide suprà ad β', 340.

Ver. 52. Χαίρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ.] Τοιοῦτον ἐπιλογισμὸν δίδωσι, μήτε πλουσίῳ τινὶ, μήτε καλῷ τὸ σῶμα, μήτε ἰσχυρῷ τὸν θεὸν χαίρουσαν· ἀλλὰ φρονίμῳ καὶ δικαίῳ ποιήσας. *Plutarch. de audiend.*

Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε·
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν,
Σύμπασιν Πυλίοισιν, ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης.
Δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντο νέεσθαι,
Οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
"Ως ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
Δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
"Ως δ' αὕτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
Μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Νῦν δὴ κάλλιον ἐστὶ μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Ξείνους, οἵ τινες εἰσὶν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;

" Nestori quidem primò et filiis gloriam praebe:
" Caeterùm deindè aliis da gratam remunerationem,
" Omnibus Pyliis, ob inclytam hecatombam.
" Da insuper Telemachum et me re confectâ redire,
" Cujus gratiâ huc venimus celeri cum nave nigrâ."
Sic utique deindè precabatur, et ipsa omnia perficiebat:
Dedit verò Telemacho pulchrum poculum rotundum.
Eodem autem modo supplicavit Ulyssis charus filius.
Hi verò postquàm assârant carnes superiores et detraxerant,
Partibus distributis, celebrabant splendidum convivium.
Caeterùm postquàm potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis deindè sermonis exordiebatur Gerenius equus Nestor:
" Nunc certè satius est inquirere et interrogare
" Hospites, quinam sint, postquàm saturati sunt cibo.
" O hospites, quinam estis? unde navigatis humidas vias?

Poetis. Ita Oraculum *Pythii* à *Barnesio* citatum:

Σοὶ δ' ἐγὼ οὐκέτι μῦθον ἀπόκρυφον οὐδὲ κεκεύθω.
Ἐσσεαι ἐν βροτοῖς γέρων ἀκύμορος, ἄλλοι δ' ὀλίσσους.

Ver. 60. 72. ——— πρῆξαντο ——— πρῆξαι.] Vide ad *Il.* β', 314. et ι', 192.

Ver. 63 et 199. ——— κελεύθους.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ibid. ——— Ὑγρὰς ἀμφικέλευθα.] Vide ad *Il.* ά, 584.

Ver. 65. ——— ἔρυσαντο.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.

Ibid. ——— κρέ' ὑπέρτερα.] Τὰ ὑπερκείμενα οὕτω καλεῖ, ἢ τὰ ὑπερέχοντα κείμενα τῶν τυρῶν. *Eustath.* Τὰ ὑπερέχοντα καὶ μείζονα τῶν ἴσων ἐσθίουσι οἱ ἀστοῖς, ταῦτα γὰρ ὑπερέχουσι τῶν λοιπῶν κρεῶν. *Schol.*

Ver. 67. Αὐτὰρ ἐπεὶ ——, Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi,
Rex Evandrus ait ———.
Æn. VIII, 184.

Vide et ad *Il.* ά, 469.

Ver. 68. Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε.] Vide suprà ad β', 15.

Ibid. ——— Γερήνιος.] Κατὰ μὲν Ἡσίοδον, ὁ ἐν Γερήνῳ διατρεφεὶς· κρεῖττον δὲ ἀκούεσθαι, ὁ ἵππιος, παρὰ τὸ γήρας. *Schol.*

Ibid. et *ver.* 102. ——— ἱππότα Νέστωρ.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 71. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I, 373.

Dicite Dardanidæ ———
Quid petitis? quæ causa rates, aut cujus egentes

Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε λῃστῆρες ὑπὲρ ἅλα; τοί γ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
Θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
Θῆκ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο,
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν·

" An ob aliquod negotium, aut temerè erratis,
" Tanquam praedones per mare? qui errant,
" Animas periculis-objectantes, malum alienis ferentes?"
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà alloquebatur,
Confisus; ipsa enim ei in animo confidentiam Minerva
Posuit; ut illum de patre absente interrogaret,
Et ut ipsum gloria insignis inter homines habeat:

Littus ad Ausonium tot per vada cærula vexit?
Sive errore viæ, seu tempestatibus acti,
(Qualia multa mari nautæ patiuntur in alto),
Fluminis intrâstis ripas, portuque sedetis.
Æn. VII, 195. 197.

Vide et suprà ad *ά*, 171.

Ver. 73. "Ἦ τι κατὰ πρῆξιν.] " Πράττεσθαι " propriè de re pecuniariâ, *pecuniam exigere*, " *rem facere, lucrari, lucrum facere et excul-* " *pere* è re aliquâ: hinc πρῆξις *negotiatio*, " *mercatura*; et πραντὴρ, ἴμπορος, πραγμα- " τευτὴς, *mercator, negotiator*. Ita sumo a- " pud Homerum:

" "Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε

" i. e. κατ' ἐμπορίαν, *mercaturæ gratiâ*. —— " *Porph. de vitâ Pythag.* in initio, Ἐντεῦθεν " δὲ κατὰ πρῆξιν εἰς Σάμον ἦλθεν. Lat. *cùm* " *negotii causâ inde in Samum venisset*; mal- " lem, *mercaturæ causâ*." *Duport. Præ-lect. in Theophrast. Cap.* 6.

Ver. 73. Οἷά τε λῃστῆρες ὑπὲρ ἅλα.] Οὐκ ἄδηλον ἦν παρὰ τοῖς Πηλασγοῖς τὸ λῃστεύειν, ἀλλ' ἔνδοξον. *Schol.* Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι, καὶ τῶν βαρβάρων εἴ τι τῇ ἠπείρῳ παραβάλλοι, καὶ ὅσοι νήσους ᾤκουν, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐπορεύοντο περὶ λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οἱ σφῶν αὐτῶν δυνατῶν, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς. Καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμένας, ἤρπαζον· καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐπορίσαντο· οὐ γὰρ ἐπονείδιστόν πω τότε τοῦτο ἔργον, φέροντος δὲ τοῦ καὶ δόξης μᾶλλον. Δηλοῦσι δὲ τῶν τι ἠπειρωτῶν ἔτι καὶ νῦν, οἷς νόμος παλαιὸς οὕτω ξένῳ· καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πόντιας τῶν κατοικιδίων, σαφῶς ἐροῦσι ἐρωτῶντες εἰ λῃσταὶ εἰσὶν· ὡς οὔτε ὧν πυθόμενοι ἀπαξιοῦντες τὸ ἔργον· οἷς τ' ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι, οὐκ ἐνιδιζόντων. *Thucydid. Lib.* I. sub initio. Similiter et *Sextus Empiricus*· Τό τε λῃστεύειν παρ' ἡμῖν μὲν παράνομον καὶ ἄδικον ἐστὶ, παρὰ δὲ πολλοῖς τῶν βαρβάρων οὐκ ἄτοπον. Φασὶ δέ τινες καὶ ἐπαίνοις τοῦτο οἱ Κίλικες ἐνόμιζον εἶναι, ὡς καὶ τοὺς ἐν λῃστείᾳ πολυπειρήσαντας ἐπαίνου ἀξίους εἶναι δοκεῖν· Καὶ ὁ Νέστωρ δὲ παρὰ τῷ Ποιητῇ μετὰ τὸ φιλοφρονήσασθαι τοὺς περὶ τὸν Τηλέμαχον, φησὶ πρὸς αὐτούς, " — ἦ μαψι- " δίως ἀλάλησθε, Οἷά τε λῃστῆρες." Καίτοι εἰ ἄτοπον ἦν τὸ λῃστεύειν, οὐκ ἂν οὕτως αὐτοὺς φι-λοφρονεύμενος, διὰ τὸ ἀνοσιώτατον μὴ ἄδικον τοιοῦτοί τινες εἶν. *Pyrrhon. Hypotyp. lib.* III. *cap.* 24. Eandem porrò et *Germanis* consuetudi-nem fuisse testatur *Cæsar* in Commentariis: " Latrocinia nullam habent infamiam, quæ " extra fines cujusque civitatis fiunt." *De Bello Gallico, lib.* VI. § 21.

Ibid. —— ὑπὲρ ἅλα.] *Scholiastes* et *Eustathius* legunt ὑπὲρ ἅλα. Quod et ferri po-test. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid. —— τοί γ' ἀλόωνται.] *Al.* τοί τ' ἀλόωνται.

Ver. 74. —— Ψυχὰς παρθέμενοι.]

Ψυχῆς οὐκ ἀλίγουσιν, ἵν' ἄσπετον ὄλεσσι λαὸν ἑταίρους. *Dionys. περιηγητοῦ, ver.* 712.

Ver. 76. —— αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη Θῆκ'.] Vide ad *Il. ί*, 185.

Ver. 78. —— Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀν-θρώποισιν ἔχῃσι.] *Eustathius*, ut suprà ad *ά*, 95. ita et hîc istud *μιν* de *Ulysse* accipi posse existimat. Ἐσῴζοι δὲ ἴσως τὰ, κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀν-θρώποισιν ἔχῃσι. (" Πα- " ρὰ ἐμοῦ κλέος ἐσθλὸν μετέρχομαι" infrà *ver.* 83.) ἐσθλὸν ἀλίγκιον ἐν τῷ, " Ἠδ' ἵνα μιν κλέ- " ος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποις ἔχῃ." Quæ admo-dùm inficeta videtur accipiendi ratio; præ-sertim cùm hic præcedat illud, " ἵνα μιν " περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο," versu su-periori; cùmque Minervam ipsum induc-at Poeta, infrà *ν'*, 422. *Ulyssi* dicentem; " Αὐτὴ μὲν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄρωμαι. " Κεῖθ' ἑλθών." Vide suprà ad *ά*, 95 et 284.

Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴρεαι, ὁππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηίου εἰλήλουθμεν,
Πρῆξις δ' ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύσω.
Πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤντου ἀκούσω,
Δίου Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος· ὅν ποτε φασὶν,
Σύν σοι μαρνάμενον, Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
Ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
Πευθόμεθ', ἠχι ἕκαστος ἀπώλεσε λυγρῷ ὀλέθρῳ·
Κείνου δ' αὖ καὶ ὄλεθρον ἀκηδέα Ζῆνι Κρονίων.
Οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὁππόθ' ὄλωλεν·
Εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρου δάμη ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλῃσθα
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας

" O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum ;
" Interrogas, unde simus ; ego verò tibi enarrabo.
" Nos ex Ithacâ sub-Neio-sitâ venimus ;
" Negotium autem hoc privatum est, non publicum, quod dicam.
" Patris mei famam ingentem inquiro, sicubi audiero,
" Nobilis Ulyssis magnanimi ; quem pridem aiunt,
" Unà tecum pugnantem, Trojanorum urbem evertisse.
" Etenim alios quidem omnes, quotquot cum Trojanis pugnârunt,
" Audivimus, quo-in-loco unusquisque perierit saevâ morte :
" Illius verò etiam mortem incognitam fecit Jupiter.
" Neque enim quisquam potest clarè dicere, ubinam perierit ;
" An ille in continenti domitus sit à viris hostilibus,
" An in pelago inter fluctus maris.
" Ideò nunc ad tua genua venio, si velis
" Illius tristem mortem enarrare, sicubi videris

Cæterùm versum hunc in quibusdam Editionibus deesse annotat *Henricus Stephanus*. Necnon verisimile est eum ex *Odyss. ά*, 95. huc irrepsisse.

Ver. 79 et 202. Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.]

Optime Grajugenûm———.
Æn. VIII, 127.

Ver. 81. —— ὑπονηίου.] Τῆς ὑπὸ τὸ Νήϊον ὄρος πεμένης. *Schol.* Ὅτων τι οὕτω φῇ· " Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηίου εἰλήλουθμεν" ἤτοι, εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ Νηριτῳ λέγει τὸ Νήϊον, εἴτε δ' ἕτερον, ἢ ἴσως ἢ χωρίον. *Strabo Geograph. Lib.* X. *Hesychius*, notante *Barnesio*, exponit: Τόπος ὑλώδης ἔχων, ἐν οἷς ἐλάφους τοὺς νεῖς. *Al.* ὑπὸ Νηΐου. Vide et infrà ad *l.* 21.

Ibid. et ver. 89. —— εἰλήλουθμεν. —— ἐλήλυθα.] Vide ad *Il. ά*, 37. et *α'*, 186. 187.

Ver. 82. Πρῆξις.] Vide suprà ad *ver.* 72. et ad *Il. ν'*, 192.

Ibid. —— ἀγορεύσω.] *Al.* ἀγορεύω.

Ver. 86. 87. —— ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον, —— ἕκαστος ἀπώλεσε.] Vide infrà ad *ver.* 130. 131.

Ver. 88 et 119. —— Κρονίων.] Vide ad *Il. ά*, 265 et 397.

Ver. 91. — Ἀμφιτρίτης.] Τῆς θαλάσσης· λέγεται δὲ οὕτω καὶ ἡ Ποσειδῶνος γυνή. *Schol.*

Ver. 92. Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι.]

Ergo eadem supplex venio———.
Æn. VIII, 382.

Ibid. —— αἴκ' ἐθέλῃσθα.] Ita ex *Il. σ'*, 457. edidit *Barnesius*, quod " θέλω non sit " *Homericum*." Sed hoc parvi momenti. *Al.* αἴκε θέλῃσθα.

Ver. 93. —— ὄπωπας.] Vide ad *Il. ζ*, 124. et *ν'*, 736.

Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας,
Πλαζομένου· τέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεείρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς,
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσε
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος, ἣν ἐν ἐπείνῳ
Δήμῳ ἀνέτλημεν μένος ἄσχετοι υἷες Ἀχαιῶν·
Ἢ μὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', ὅπη ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·
Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος

" Oculis tuis, aut alterius orationem audiveris,
" Errantis; valdè enim ipsum aerumnosum peperit mater.
" Neque omninò me veritus blandiaris, neque misertus;
" Sed planè mihi narres, utcunque tibi contigit videre.
" Oro, si unquam tibi pater meus eximius Ulysses,
" Sive dictum, sive factum, pollicitus perfecit
" Populo in Trojanorum, ubi passi estis clades Achivi,
" Horum nunc mihi memor sis, et mihi verum dicas."
Huic autem respondit deindè Gerenius equos Nestor:
" O amice, quoniam me recordari-facis calamitatis, quam in illo
" Populo passi sumus robore indomiti filii Achivorum;
" Sive quaecunque cum navibus per obscurum pontum
" Errantes ad praedam, quacunque duceret Achilles;
" Sive quaecunque circa urbem magnam Priami regis

Ver. 96. 97. Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο——Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον.] Ita *Io* apud *Æschylum*:

——τί δ' ἴχνις ἐκτυφῶ σ', ἐγὼ
Λοιπὸν φέρων, σάφημα· μηδὲ μ' οἰκτίσαι
Κύνα λαγοῦ μυθῷ ψευδέσι.——
Prometh. vinct. ver. 684.

ubi et *Scholiastes* hunc *Homeri* locum addacit.

Ver. 97.——ὀπωπῆς.] Θέας, παρὰ τοὺς ὄψεις· (*Barnesius* ex MSS. edidit ὄψας·) ἢ φωνῆς, παρὰ τὴν ὄπα. *Schol.* Veriorem esse priorem interpretationem liquet ex *Odyss. ι*, 512. ubi occurrit eadem vox, nec ullus intellectui ambiguo locus;

Κυκλώπων ἐξ Ὀδυσῆος ἀμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.

Vide et *ver.* 93. suprà.

Ver. 99. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il. ά*, 395.

Ver. 102.—Γερήνιος.] Vide suprà ad *ver.* 68.

Ver. 103.——ἐπεί μ' ἔμνησας.] Ὅτι τὸ, ἐπεί, ὡς πολλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἢ ἀναστρόφου τίθεται κατὰ ἔλλειψιν, ἐν τῷ, "Ὦ "φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος" καὶ τὰ ἑξῆς· οὗ μετὰ δίκα στίγμης ἀποδίδοται ἐν τῷ, "εἰς ὃν "ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο" ἢ καὶ παυστέον αὐτοῦ, ἐν τῷ, (*ver.* 115.) "Οὐδ' εἰ στοτάλικος "καὶ ἐξάστις." *Eustath.* Prior, ut opinor, verior accipiendi ratio; scilicet ut sententiæ Apodosis, (*Ego tibi narrabo*, aut aliquid simile,) reticeri intelligatur. Vide ad *Il. ά*, 135

Ibid.——ἣν ἐν ἐκείνῳ Δήμῳ ἀνέτλημεν.] Ὅτι ἀναιρέσεως ὁ γέρων Νέστωρ περιαυτολογεῖ, οὐ παραμένων ἑαυτῷ σιωπώντι, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ, εἰσὸν οὕτω φησί, "Ὦ φίλε, ἐπεί μ' ἔμνησας "ὧν ἐν Τροίῃ ὑπέστημεν μένος ἄσχετοι Ἀχαιοί," καὶ τὰ ἑξῆς. *Eustath.*

Ver. 106. Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ'.] Vide suprà ad *ver.* 73.

Ibid.——ὅπη.] *Al.* ὅππη.

Ver. 107. Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο.]

Μαρνάμεθ', ἐνθάδ' ἔπειτα κατέκταθεν, ὅσσοι ἄριστοι.
Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεύς,
Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος,
Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱὸς, ἅμα πρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, περὶ μὲν θείειν ταχὺς, ἠδὲ μαχητής·
Ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκείνα
Πάντα γε μυθήσαιτο καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἐξάετες παραμίμνων
Ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθε κακὰ δῖοι Ἀχαιοί·
Πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.
Εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν ἀμφιέποντες
Παντοίοισι δόλοισι· μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων.
Ἔνθ' οὔτις ποτὲ μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην

" Pugnavimus; ibi deindè occisi sunt, quotquot optimi.
" Illic quidem Ajax jacet bellicosus, illic Achilles,
" Illic et Patroclus, diis consiliarius par,
" Illic et meus dilectus filius, simul fortis et eximius,
" Antilochus, supra-modum currendo velox atque pugnator;
" Aliaque multa præter hæc passi sumus mala: Quis illa
" Omnia utique enarraret inter mortales homines?
" Neque si vel quinquennio et sexennio hìc permanens
" Interrogaveris, quot illic passi sunt mala nobiles Achivi:
" Priùs taedio-affectus tuam ad patriam terram perveneris.
" Novennio enim ipsis mala machinati sumus circumvenientes
" Omnigenis dolis: vix tandem finem-dedit Saturnius.
" Ibi nullus unquam prudentiâ sequarl contrà

Mitto ea quæ muris bellando exhausta sub altis. *Æn.* XI, 256.

Ver. 109. Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται.]

Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector, ubi ingens
Sarpedon ——— *Æn.* I, 103.

Δῆλος —— ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συντιθεὶς [Ὅμηρος] καὶ τοῦτον ἐκτίσεν τὸν ὑπόθεσιν, ἐκτὰς ἐὰν πάλ τοῦ λείψανα τῶν Ἰλιακῶν παθημάτων ἐκ τῆς Ὀδυσσείας, ὡς ἐκτισεδία τοῦ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου προσεπιφέρων, καὶ τὰ ἀπ' ἐκ τοῦ τὰς ἀλοφύρεις, καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς πάλαι τοῦ προσποδίδναι Οὐ γὰρ ἄλλα, ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογος ἐστὶν ἡ Ὀδύσσεια. " Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος " ἔνθα δ' Ἀχιλλεὺς, Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, &c." *Longin.* § 9.

Ver. 110. —— ἀτάλαντος.] Vide ad *Il.* β', 627.

Ver. 111. Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός.]

——— quin occidit unà
Sarpedon mea progenies —. *Æn.* X, 470.

Ver. 112. ——— περὶ μὲν θείειν ταχύς.] Ita legit *Eustathius* vocemque " περὶ" cum θείειν conjungit. *Henricus Stephanus* verò legendum potiùs πέρι, et ad ταχὺς referendum existimat. " Scribens" inquit " περὶ " non πέρι, sequor *Eustathium*, qui præposi- " tionem cum θέειν jungit; —— sed non " malè, imò rectiùs fortassè, πέρι ταχύς, id " est, περισσῶς ταχὺς θέειν, pro ὡς τὸ θέειν, " vel ἐν τῷ θέειν." Quod et rectiùs videtur.

Ver. 113. ——— τίς κεν ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο;]

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? ——— *Æn.* II, 361.

Ver. 114. —— καταθνητῶν ἀνθρώπων.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ί, 402. Rectè, ut opinor: sæpè enim hanc phrasin usurpat Poeta. Vide infrà ad ε', 587. σ', 285. et ώ, 75. *Vulgg.* κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων.

Ver. 115. Οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἐξάετες.]

O Dea, si primâ repetens ab origine pergam, [rum,
Et vacet annales nostrorum audire labo-
Ante diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I, 376.

Ver. 117. —— ἀνιηθείς.] Vide suprà ad β', 289. et ad *Il.* ί, 24.

Ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς
Παντοίοισι δόλοισι, πατὴρ τεός· εἰ ἐτεόν γε
Κείνου ἔκγονος ἐσσί· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Ἦτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης
Ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι.
Ἔνθ' ἦτοι εἶως μὲν ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἰδάζομεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντε, νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
Φραζόμεθ', Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς·
Καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον

" Voluit; nam valdè multùm vincebat nobilis Ulysses
" Omnigenis dolis, pater tuus: siquidem reverà
" Illius filius es; admiratio me tenet aspicientem.
" Profectò enim sermones quidem similes; neque putares
" Virum juniorem eatenùs quidem similia loqui.
" Ibi profectò usque quidem ego et nobilis Ulysses,
" Neque unquam in concione diversum dicebamus, neque in consilio
" Sed eundem animum habentes, mente et prudenti concilio
" Consultabamus, Achivis ut quàm optima fierent.
" At postquam Priami urbem diripuimus excelsam,
" Abivimusque in navibus, deusque dispersit Achivos;
" Et tunc sanè Jupiter tristem in mente molliebatur reditum

Ver. 121. —— μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς Παντοίοισι δόλοισι.] *Laudi* nimirùm hoc, (uti hîc annotat *Barnesius,*) non *vitio* datum. Ita enim de se ipse *Ulysses*, infrà *i*, 19.

Εἶμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.

Ver. 121. — 127. —— ἐνίκα —— ἰδάζομεν.] Vide ad *Il. β'*, 221. et *ν'*, 84.

Ver. 123. —— ἔκγονος.] *Al.* ἔγγονος.

Ver. 127. Οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἰδάζομεν.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Νέστωρ τοῦτον (supra *ver.* 120.) ὡς ἐν Τροίᾳ αὐδὴν βουλεύσεσθαι ἢν ὅμοιος τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ αὐτὸν πάντων ὑπερεξέφερε ἐκείνων, ἤδη δὲ καὶ ἑαυτοῦ, ὕστερον λελῃθότως ἑαυτὸν εἰς ἴσον ἄγει [ἄγει] τῷ Ὀδυσσεῖ —— καὶ φησὶν ὅτι ἐγὼ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν Τροίᾳ "Οὔτε "ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχα βάζομεν, &c." *Eustath.*

Ver. 128. —— ἕνα θυμὸν ἔχοντε.]

His amor unus erat —— *Æn.* IX, 182.

Ver. 130. 131. Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν —— θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς.]

—— Postquam alta cremata est
Ilion; et Danaas paverunt Pergama flammas; —— [ra rapti,
Spargimur, et ventis inimica per æquo-
Fulmina, noctem, imbres, iram cœlique marisque
Perpetimur Danai ——
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 466. 470.

Quicunque Iliacos ferro violavimus agros,
—— infanda per orbem
Supplicia, et scelerum pœnas expendimus omnes,
Vel Priamo miseranda manus ——.
Virg. Æn. XI, 255. 257.

Ver. 132. Καὶ τότε δὴ Ζεύς.] " *Et dès ce* " *moment il étoit aisé de voir que Jupiter leur* " *preparoit*, &c. C'est ainsi à mon avis qu'il " faut traduire ce passage. *Jupiter ne com-* " *mença pas dès ce moment à préparer aux* " *Grecs un retour funeste, mais ce fut dès ce* " *moment-là qu'on put s'apperçevoir qu'il a-* " *voit ce dessein, et qu'il alloit faire tomber* " *sur eux les effets de sa colere.*" *Dacier.* Annotatione satis supervacaneâ; hoc enim, ut opinor, solummodò ait Poeta; *Malorum, quæ Græcis posteà in reditu contigerunt, ibi fuisse principium.*

Ibid. —— λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον Ἀργείοις.] Ita *Minerva* apud *Euripidem*:

Τοὺς μὲν περὶ ἰχθροὺς Τρῶας ὑφεῖναι θέλω,
Στρατῷ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἐμβαλεῖν πικρόν.
Troad. ver. 65.

Et *ibid. ver.* 75.

Δύστηνον αὐτοῖς νόστον ἐμβαλεῖν θέλω.

Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι,
Πάντες ἔσαν· τῷ σφέων πολίες κακὸν οἶτον ἐπέσπον,
Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,
Ἣτ' ἔριν Ατρείδησι μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν·
Τὼ δὲ καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς πάντας Ἀχαιοὺς
Μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
(Οἱ δ' ἦλθον οἴνῳ βεβαρηότες υἷες Ἀχαιῶν)
Μῦθον μυθείσθην, τοῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν.
Ἔνθ' ἦτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιοὺς
Νόστου μιμνήσκεσθαι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
Οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἠνώγει· βούλετο γάρ ῥα
Λαὸν ἐρυκακέειν, ῥέζειν δ' ἱερὰς ἑκατόμβας,

" Argivis: quia nequaquam prudentes neque justi
" Omnes erant; ideoque ipsorum multi malum fatum consecuti sunt,
" Irâ ex perniciosâ Minervae forti-patre-natae,
" Quae contentionem Atridas inter ambos jecit:
" Hi verò convocatis ad concionem omnibus Achivis
" Temerè, neque ut decuerat, ad solem occidentem,
" (Venerunt autem vino gravati filii Achivorum)
" Sermonem proferebant, cujus gratiâ populum congregârant.
" Ibi tum Menelaus jubebat omnes Achivos,
" Reditûs meminisse super lata dorsa maris:
" Neque Agamemnoni omninò placebat: volebat *is* nempè
" Populum detinere, facereque sacras hecatombas,

Ver. 134. —— *σφέων.*] Pronuntiabatur σφῶν.

Ver. 135. Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος.] Ἐπὶ Αἴαντα τὸν Δηϊφόντην ἐπέλεσεν, [*Barnesius* legendum censet οὐκ ἐπέλασεν,] βιασάμενον ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς Κασάνδραν. *Schol.* Ἦν δὲ μῆνις τῆς Ἀθηνᾶς, ὅτι μὴ ἐκολάσθη πονηρὸς ὁ Λοκρὸς Αἴας ἐνυβρίσας τῇ Κασάνδρᾳ κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀθηνᾶς. *Eustath.*

Καί νύ κεν Ἀργεῖοι λίπον Ἑλλάδος ἱερὸν οὖδας
Πάντες ἀλὶς κατὰ βίβους ἀκηδίης, εἰ μὴ ἄρα σφι
Κούρη ἰηγενέτεω Διὸς ἤμασσεν Ἀθήνη.
Quint. Calabr. Παραλειπομένων, XIV, 418.

Οὐκ ἄρ' ἐβρυσθενέων με, καὶ νηῶν ἐρυσὰς ;
—— ἀνὶν' Αἴας εἶλκε Κασάνδρας βίᾳ·
Κ' αὐδὴ γ' Ἀχαιῶν ἴσασιν οὐδ' ἥκουσ' ὑπό.
Euripid. Troad. ver. 69.

Nerytiusque Heros à virgine, virgine raptâ [omnes.
Quam meruit solus pœnam, digessit in
Ovid Metamorph. lib. XIV, 468.

—— Pallasne exurere classem
Argivûm, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam et furias Ajacis Oïlei ?
Virg. Æn. I, 43.

Vide et infrà ad γ, 503.

Ver. 136. Ἣτ'.] *Quæ utique* ——. *Quæ scilicet*——.

Ver. 138. Μάψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα.] " Veteres matutino tempore conciones habebant; ideò hoc indecentèr factum esse ait Poeta, ut noctu " Græci convenerint." *Spondan.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*: Ἐοικὸς δὲ ὡς οὐ ψέγει ἀσκῶς ὁ Ποιητὴς τὸ ἐς ἦλιον δύνα ἐπ' ἀγορὰν ἰέναι ὁ Ἀχαιούς· τοῦτο γὰρ καλῶς ἂν ποτε γίνοιτο, κατὰ καὶ τὸ ἐν νυκτί, ὡς ἐν πολλαῖς τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἐν ταῖς Ὁμηρικαῖς δὲ συνηγορίαις εὕρηται. Οὕτω, φησὶν, ἐς ἑσπέραν ἐπορεύοντο ὁ Ποιητὴς τῇ περὶς ἑσπέραν ἀγορᾷ, ἀλλ' ὅτι οὐ κατὰ κόσμον ἦλθον, οὗτω βεβαρημένοι. Διὸ καὶ ἀκόσμως συναθέουσης, ἐμπεσόντας.

Ver. 139. —— βεβαρηότες.] Vide infrà ad ξ, 467. et ad *Il.* β', 314.

Ver. 141. Ἔνθ' ἦτοι Μενέλαος.] Ὁ δὲ οὐν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐν τῇ Τρωΐδι ἀφαιρεῖσθαι σπεύδοντα, ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολιφθῆναι βουλόμενον, τοῦ ἐξελάσασθαι τὴν Ἀθηνᾶς χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον

" Σὺ δ' αὖθι μίμνων τὴν πατ' Ἰδαίαν χθόνα,
" Πείσμασι Ὀλύμπου συναγαγὼν δυσπλοίαν."
Strabo, Geograph. Lib. X.

Ver. 144. —— μίζειν.] *Al.* ῥίζειν.

Ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξανίσαιτο·
Νήπιος, οὐδὲ τὸ ἤδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·
Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.
Ὡς τὼ μὲν χαλεποῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν
Ἕστασαν· οἱ δ' ἀνόρουσαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· δίχα δὲ σφισιν ἤνδανε βουλή.
Νύκτα μὲν ἀέσαμεν, χαλεπὰ φρεσὶν ὀρμαίνοντες
Ἀλλήλοις· (ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε κῆμα κακοῖο.)
Ἠῶθεν δ' οἱ μὲν νέας εἵλκομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Κτήματά τ' ἐντιθέμεσθα, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Ἡμίσεες δ' ἄρα λαοὶ ἐρητύοντο μένοντες
Αὖθι, παρ' Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
Ἔπλεον· ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.
Ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες, ἐρέξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν,
Οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον,
Σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἐπὶ δεύτερον αὖτις.

" Ut Palladis vehementem iram placaret; 145
" Stultus, neque istud noverat, quòd non persuasurus erat:
" Non enim statim deorum vertitur mens sempiternorum.
" Sic hi quidem asperis vicissim contendentes verbis
" Stabant: surrexerunt verò benè-ocreati Achivi
" Clamore ingenti: bifariàm autem ipsis placebat consilium. 150
" Per noctem quidem dormivimus, perniciosa mente cogitantes
" Invicem; (in *nos* enim Jupiter parabat damnum mali)
" Manè autem hi quidem naves deduximus in mare vastum,
" Resque imposuimus, et profundè-succinctas mulieres.
" Dimidia autem proindè pars populi se-continebat manens 155
" Illic, apud Atridem Agamemnonem, pastorem populorum:
" Dimidia autem conscensis-*navibus* remigabamus; hae autem valdè velociter
" Navigabant; stravit autem deus vastum pontum.
" In Tenedum autem quum advenissemus, fecimus sacra diis,
" Domum *redire* festinantes: Jupiter verò nondum meditabatur reditum, 160
" Infestus; qui contentionem concitavit malam secundò iterùm.

Ver. 147. Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος.] ——— Διὸς γὰρ δυσπαίστοι φρένες. *Æschylus Prometh. vinct.* 34.

Ver. 149 et 182. Ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 151. ——— φρεσὶν ὀρμαίνοντες.] Vide ad *Il.* ί, 5.

Ver. 153. ——— ἅλα δῖαν.] *Mare magnum.* Vide infrà ad *ver.* 158.

Ver. 155. ——— ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud ἄρα· sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 150. ——— δίχα δὲ σφισιν ἤνδανε βουλή.

Ver. 158. ——— ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.] Ἕστρωσεν, γαλήνην ἐποίησεν. *Schol.* Sternitur æquor aquis —. *Æn.* V, 821.

Ibid. ——— μεγακήτεα πόντον.] Non, μεγάλα κήτη ἔχοντα, uti minùs rectè exponit *Scholiastes*; sed *magnum, vastum.* Sic *Il.* Φ', 229. et λ', 5.

Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ Item λ', 599.

——— ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηΐ.

Et φ', 22.

Ὦρσε δ' ὑπὸ δειλοῖσι μεγακήτεσι ———.

Ver. 161. ——— ὅς ῥ'.] *Qui scilicet* ———.

Οἱ μὲν ἀποστρέψαντες ἔβαν νέας ἀμφιελίσσας,
Ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Αὖτις ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηυσὶν ἀολλίσιν, αἵ μοι ἕποντο,
Φεῦγον, ἐπεὶ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Φεύγε δὲ Τυδέος υἱὸς ἀρηΐφιλος, ὦρσε δ' ἑταίρους·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῆϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος,
Ἐν Λέσβῳ δ' ἔπιχεν δόλιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας,
Ἦ παθύτερθε Χίοιο ποιήμεθα πασπαλόεσσης,
Νήσου ἐπὶ Ψυρίης, αὐτὴν ὑπ' ἀριστερὰ ἔχοντες,
Ἦ ὑπένερθε Χίοιο, πὰρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.
Ἠτίομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
Δεῖξε, καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
Τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ὑπ' ἐκ παπόεσσαν φύγοιμεν.
Ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι· αἱ δὲ μάλ' ὦκα

" Alii quidem aversis iverunt navibus remigio-utrinque-instructis,
" Qui circa Ulyssem erant regem prudentem varii-consilii,
" Rursùs Atridae Agamemnoni gratificantes.
" Sed ego cum navibus confertis, quae me sequebantur,
" Fugi, quoniam cognoscebam, quòd jam mala meditabatur deus:
" Fugit porrò Tydei filius bellicosus, excivitque socios:
" Serò autem tandem ad nos venit flavus Menelaus,
" In Lesbo verò ievenit de longâ navigatione deliberantes,
" An supra Chium iremus asperam,
" Ad insulam Psyriam, ipsam à sinistris habentes;
" An sub Chio, propter ventosum Mimanta.
" Rogabamus autem deum ostendere signum; ille verò nobis
" Ostendit, et jussit pelagus medium in Euboeam
" Secare; ut quàm-celerrimè infortunium effugeremus.
" Orsus est autem strid'lus ventus spirare; naves verò valdè velociter

---

Ver. 164. ——ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.] Ὀδυσσεὺς δὲ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ καιρῷ οἰκείῳ χαρίζεται· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἦρα φέρειν, ἤ ἐπὶ χάριν· ἔστιν ἐπίρρημα φασὶν οἱ ἔστιγον. *Eustath.* Verùm, ut opinor, phrasis haec " ἐπ' Ἀτρείδῃ —— ἦρα φέροντες· ea ipsa est, quam Recentioribus tribuit vir eruditus; scilicet, Ἀτρείδῃ ἐπίρρημα φέροντες· eaque non à Recentioribus solis, sed et ab ipso *Homero* alibi usurpata est; Ut *Il. ε*, 572.

Μητρὶ φίλῃ ἐπίρρα φέρειν ——————,

Et *ibid. ver.* 578.

Πατρὶ φίλῳ ἐπίρρα φέρων ——————.

Ver. 166.—ἤ δὲ κακά.] Vide ad *Il. ξ*, 433.

Ver. 169. Ἐν Λέσβῳ.] Λέσβος νῆσος Τρωϊκὴ, ἴχνεσι πέλασε, Πάλλας, Ἔρεσσον, Μυτιλήνην, Μάθυμναν, Ἄντισσαν. *Schol.*

Ver. 170. Ἦ παθύτερθε Χίοιο.] Κεῖται ἡ νῆσος Χίος μέση τῶν Ψαρῶν καὶ τοῦ Μίμαντος. *Schol.* ad *ver.* 171.

Ver. 171. Νήσου ἐπὶ Ψυρίης.] Νησίδιον ἐστὶ λιπαρὸν ἀπέχον σταδίους π' ἀπὸ Χίου· ἔ καὶ αἰγιαλὸν ἔχει, ἐν ᾧ ἐστὶ λιμὴν ἐκδεχόμενος ἀπὸ τοῦ Λιγαίου πελάγους παραφερομένας τὰς ναῦς· μέμνηται Δημοσθένης. *Schol.*

Ibid. —— αὐτήν.] Τὴν Χίον λέγει. *Schol.*

Ver. 172. —— πὰρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.] Μίμας, ὄρος ἀντικρὺ Χίου τῆς νήσου, ἀπὸ Μίμαντος υἱοῦ τῶν Γιγάντων, ἱστορεῖται. *Schol.* Μυκαλῆς δὲ τῶν Ἐφεσίων καὶ τοῦ ὑπερκειμένου, Μίμας ἐστὶν ὄρος ὑψηλὸν, εὐθηνοῦν, πολυδένδρεον. *Strabo, Geograph. Lib.* XIV.

Ver. 174. ——πέλαγος μέσον.] Τὸν τούτων μέσον ἴδιον. *Schol.*

Ibid. —— Εὔβοιαν.] Νῆσον, ἐγγὺς Ἀθηνῶν. *Schol.*

Ver. 176. ——λιγύς.] Vide ad *Il. σ*, 350.

Ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον· ἐς δὲ Γεραιστὸν
Ἐννύχιαι κατάγοντο· Ποσειδάωνι δὲ ταύρων
Πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες·
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἔἰσας
Τυδείδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Ἔστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη
Οὖρος, ἐπειδὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἄῆναι.
Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής· οὐδέ τι οἶδα
Κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν, οἵ τ' ἀπόλοντο,
Ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἠμετέροισι
Πεύθομαι, ἦ θέμις ἐστὶ, δαήσεαι, οὐδέ σε κεύσω.
Εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν ἐγχεσιμώρους,
Οὓς ἄγ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός·

" Piscosas vias percurrerunt; et ad Geraestum
" Nocturnae deductae sunt: Neptuno autem taurorum
" Multa femora posuimus, pelagus magnum emensi.
" Quartus dies erat, quando in Argis naves aequales
" Tydidae socii Diomedis equùm-domitoris
" Statuêre: ego verò in Pylum cursum-tenui; nec unquam desiit
" Ventus, postquam primùm deus praemisit flare.
" Sic veni, dilecte fili, inscius; neque quicquam scio
" De illis, qui servati sint Achivorum, quique perierint,
" Quaecunque autem in aedibus sedens nostris
" Audivi, ut par est, doceberis; neque te celabo.
" Benè quidem Myrmidonas dicunt redisse hastis-exercitatos,
" Quos duxit Achillis magnanimi praeclarus filius:

Ver. 177. —— ἐς δὲ Γεραιστόν.] Γεραιστὸς, λιμὴν Εὐβοίας. *Schol.*

Ibid. —— ἐς δὲ Γεραιστὸν Ἐννύχιαι κατάγοντο.] Ἤγουν διὰ μιᾶς νυκτὸς κατέστησαν εἰς τὸν ἰδίῳ λιμένα. *Eustath.* Quod fieri non posse existimans Dna. *Dacier*; Græcos, nocte apud *Lesbum* (*ver.* 169.) consiliis agitandis traductâ, manè indè discessisse, per totam diem navigâsse, et sub sequentis noctis fine ad Geræstum appulisse conjicit. Porrò neque vox ἐννύχιος sensu, quo hic accipit *Eustathius*, usquam alibi apud Poetam usurpatur; sed semper, *noctis tempore*, sive *nocturnus*, significat. Vide ad *Il.* λ' 682. 715. et φ', 37. Neque aliter hic intellexit *Scholiastes*, qui exponit Ἐωθιναὶ, ὑπὸ νύκτα.

Ver. 179. —— μῆρ' ἔθεμεν.] *Al.* μηρί' ἔθεμεν. " Quam lectionem," inquit *Barnesius*, " sunt qui defendunt, per συνεκφώνησιν con" trahentes duas breves in unam longam." Sed nihil opus. Nam, ut rectè annotat vir idem eruditus, alibi apud Homerum occurrunt μῆε et μηρὰ. Vide infrà ad μ', 364. et ad ν'. 20. Item ad *Il.* ά, 464. et β', 427.

Ver. 180. —— νῆας ἴσας.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 181. Τυδείδεω.] Pronuntiabatur Τευδείδου. Vide ad *Il.* ά, 1. et β', 811.

Ver. 184. Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής.] Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐπίτηδες ἀναρτᾷ πανταχοῦ τοὺς Παλαιοὺς τὸν λόγον ὁ Ποιητὴς ἐπὶ Νέστορος ἵνα τὰ λοιπὰ δι' ἄλλου χωρίου δηλώσῃ. τὸ γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων πάντων φασὶ τῶν περὶ τὸν νόστον τὴν ἀμαυρίαν περιθεῖν, οὐ πιθανῶς ἐν μέρει δὲ δηλουμένων, ἀξιόπιστον γίνεται τὸ πᾶν. *Eustath.*

Ibid. —— φίλε τέκνον.] Ἦτοι πρὸς τὸ συμαινόμενον ἀπήντησε φίλος· τὸ γὰρ τέκνον [Ita ex *Aloysii* MS. edidit *Barnesius* pro vulgato φίλος γὰρ τὸ τέκνον] οἰκειότερον ἢ πρὸς τὸ συνώνυμον τὸ παῖς. *Schol.* Prior (ut opinor) verior accipiendi ratio. Vide infrà ad λ', 90. 91.

Ver. 188. Εὖ μὲν Μυρμιδόνας.] Οἱ νεώτεροι τὸν Νεοπτόλεμον εἰς τὴν Ἤπειρον ἐλθεῖν λέγουσι. *Schol.*

Ibid. —— ἐγχεσιμώρους.] Ἐγχεσίμωροι δὲ, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι, οἱ αἰχμηταί· οἱ περὶ ἔγχη μεμορημένοι. ὅ ἐστι πεπονηθότες. *Eustath.* Vide ad *Il.* γ', 242.

Ver. 189. —— Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός.] *Neoptolemus.*

Εὖ δὲ Φιλοκτήτην, Ποιάντιον ἀγλαὸν υἱόν·
Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους,
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.
Ἀτρείδην δὲ καὶ αὐτοὶ ἀκούετε, νόσφιν ἐόντες,
Ὡς τ' ἦλθ', ὡς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
Ἀλλ' ἦτοι κεῖνος μὲν ἐπισμυγερῶς ἀτέτισεν·
Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι
Ἀνδρός· ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτίσατο πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὃς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Καὶ σύ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσο, ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτίσατο, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ
Οἴσουσι κλέος εὐρὺ, καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.
Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοσσήνδε θεοὶ δύναμιν παραθεῖεν
Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,
Οἵτέ μοι ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται

" Benè etiam Philocteten, Poeantis illustrem filium:
" Omnes porrò Idomeneus in Cretam duxit socios,
" Qui fugerunt ex bello: pontus nempè ei nullum abstulit.
" Atridem verò et ipsi auditis, quanquam procul sitis,
" Utque venit, utque Aegisthus *ei* molitus est tristem mortem.
" Sed sanè ille quidem gravitèr luit:
" Adeò bonum, et filium interempti relictum esse
" Viri; quoniam et ille ultus est parricidam,
" Aegisthum dolosum, qui ei patrem inclytum interfecerat.
" Et tu, amice, (valdè enim te video pulchrumque magnumque)
" Fortis sis; ut aliquis tibi, et posterorum benè dicat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" O Nestor Nelide, magna gloria Achivorum,
" Et abundè ille quidem ultus est, et ei Achivi
" Deferent gloriam amplam, et posteris praeconium.
" Utinam enim mihi tantam dii vim dedissent
" Ad ulciscendos procos ob injuriam molestam,
" Qui me contumeliâ afficientes perniciosa machinantur.

Ver. 194. Ὡς τ' ἦλθ', ὡς τ' Αἴγισθος.] Vide infrà ver. 263. et γ, 521.

Ver. 195. 197. 203. 206. 316. —— ἀτίτισεν —— ἐτίσατο —— Τίσασθαι —— ἀτισάσας. Vide ad *Il.* ί, 508. et ί, 116.

Ver. 196. Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι.] Ita *Iliad.* ξ', 484.

—— τῷ καί κέ τις ὔχεται ἀνὴρ
Γνωτὸν ἰὸν μεγάροις ἄρειον ἀλιτρὸν λιπέσθαι.

Ibid. —— καταφθιμένοιο.] Vide ad *Il* β', 43.

Ver. 197. —— κεῖνος.] *Orestes.* Vide infrà *ver.* 306. 308.

Ver. 204. —— ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.] *Al.* ἐσσομένοισι πύθεσθαι.

Ver. 205. Αἲ γάρ.] Vide ad *Il.* ί, 22. et ά, 132.

Ibid. —— τοσσήνδε.] Vide ad *Il.* ά, 357.

Ver. 206. Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλιγιπῆς.] Τὸ δι, " ὑπερβασίας ἀλιγινῆς," ἀντίστασις ἐστὶ· τὸ γὰρ ὀφεῖν ἦ, " Τίσασθαι μνηστῆρων ὑπερβασίαν." *Eustath.* Atqui id multò languidiùs esset dictum.

Ver. 207. Οἵτε.] *Qui scilicet.* ——

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον,
Πατρί τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπειδὴ, ταῦτά μ' ἀνέμνησας καὶ ἔειπες,
Φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς
Ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, κακὰ μηχανάασθαι.
Εἰπέ μοι, ἦ ἐκὼν ὑποδάμνασαι, ἤ σέ γε λαοὶ
Ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπιστόμενοι θεοῦ ὀμφῇ;
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέ ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθὼν,
Ἢ ὅγε μοῦνος ἐὼν, ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;
Εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τότ' Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο,
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί,
(Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.)
Εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι φιλέειν, κήδοιτό τε θυμῷ,
Τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκπλελάθοιτο γάμοιο.

" Sed non mihi hujusmodi destinârunt dii felicitatem,
" Patrique meo et mihi; nunc autem opus-est pati omnino."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor:
" O amice, quandoquidem haec me recordari-fecisti, et locutus es,
" Aiunt procos, tuam matrem propter, multos
" In aedibus, te invito, mala machinari.
" Dic mihi, an lubens vinceris, an te cives
" Odio-habent publicè, sequentes dei oraculum?
" Quis scit, an aliquandò eorum violentiam ulciscatur reversus,
" Sive ipse solus existens, sive et universi Achivi?
" Si enim te sic vellet amare caesia-oculis Minerva,
" Quemadmodum Ulyssis quondam supra-modum-curam-habuit gloriosi,
" Populo in Trojanorum, ubi passi sumus dolores Achivi.
" (Non enim unquam vidi usque-adeò deos manifestè amantes.
" Quemadmodum illi manifestè astitit Pallas Minerva.)
" Si te adeò vellet amare, curareque in animo,
" Tum quispiam illorum utique oblivisceretur nuptiarum."

Ver. 209. —— *νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.*] Quod sors feret, feremus æquo animo —. *Terent. Phorm. Act.* I. *Scen.* ii. *ver.* 88.

Ver. 210 et 253. —— *Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.*] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il. ά*, 175.

Ver. 211. —— *ἴεαι.*] *Al. ἴσαι.* Quod idem.

Ver. 217. *Ἢ ὅγε μοῦνος ἰών.*] De istius, *ὅγε*, venustate, vide suprà ad *β'*, 327. et ad *Il. γ'*, 409.

Ver. 218. 221. 223. —— *φιλέειν* —— *φιλεῦντας* —— *φιλέοι.*] Vide ad *Il. ύ*, 304.

Ver. 219. —— *περικήδετο.*] *Al. πέρι κήδετο.*

Ver. 220. *Δήμῳ ἔνι Τρώων.*] Vide suprà ad *ά*, 103.

Ver. 222. *Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.*] Vide ad *Il. κ'*, 278.

Ver. 223. —— *οὕτως ἰθίλοι.*] *Al. οὕτως γ' ἰθίλοι.* et *οὕτω γ' ἰθίλοι.*

Ver. 224. *Τῷ κέν τις κείνων.*] *Ἐστίον δὲ ἔνιοι τὸ, τὶς, πολλάκις οὐχ ἵνα ἀπλοῦ ἀντλῶσι, ἀλλὰ πάντας, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ, εἴς ἕκαστος.* Οὕτως παρὰ Σοφοκλεῖ λέγουσιν οἱ χορεῦται τοῦ Σαλαμῖνος, (*Ajax*, *ver.* 245. 247.) *ὡς νῦν καιρὸς "τιν' "πόδοιν πλοτὰν ἀρίστην" ἤγουν ἄρτι καιρὸς ἡμῖν φυγεῖν λάβρα. Οὕτω κἀνταῦθα ἐκπλελάθοιτο τὶς γάμου· ἤ ἑστὸν ἕκαστος τῶν μνηστήρων. Eustath.*

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, οὔπω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀΐω·
Λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγῃ μ' ἔχει· οὐκ ἂν ἔμοιγε
Ἑλπομένῳ τὰ γένοιτ', οὐδ' εἰ θεοὶ ὣς ἐθέλοιεν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.
Βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι,
Ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος, ὡς Ἀγαμέμνων
Ὤλεθ', ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο.
Ἀλλ' ἦτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον οὐδὲ θεοί περ
Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι ταναηλεγέος θανάτοιο.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" O senex, nunquam hunc sermonem perfectum iri existimo:
" Nimis enim magnum dixisti; stupor me tenet; non mihi
" Speranti ea contingerent, neque si dii sic vellent."
Hunc verò rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Telemache, quale tibi dictum effugit septum dentium?
" Facilè Deus, si quidem voluerit, etiam è-longinquo virum servaverit.
" Mallem verò ego etiam dolores multos passus
" Domum redire, et reditûs diem videre,
" Quàm reversus perire propriâ-in-domo; uti Agamemnon
" Periit, Aegisthi dolo et suae uxoris.
" Verùm enimverò mortem omnibus-aequè-gravem neque dii ipsi
" Etiam ab amato viro possunt arcere, quandocunque tandem
" Fatum perniciosum corripuerit longum-somnum-adferentis mortis."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 227. —— οὐκ ἂν ἔμοιγε.] *Al.* οὐδ' ἂν ἔμοιγε.

Ver 230. Τηλέμαχε, ποῖον.] Edidit *Barnesius* de suo, Τηλέμαχος, ποῖον. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ε, 51.

Ver. 231. Ῥεῖα θεὸς γ' ἐθέλων καὶ τηλόθι δύνεται ἄνδρα σαώσαι.] Ita *Æschylus*:

—— πλὴν δὲ καὶ πρόσωθεν ἂν θεὸς.
Eumenid. ver. 297.

Nec dissimiliter de Diis *Oppianus*:

Τηλόθεν ἐγγὺς ἰόντες ——.
Halieutic. Lib. II. *ver.* 8.

Ver. 236. Ἀλλ' ἦτοι θάνατον μὲν ὁμοίϊον.] Τὸν ὁμοίως ἐπὶ πᾶσιν κατὰ φύσιν ἐχόμενον. *Schol.* Ἐστέον δὲ, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοίιον ἐπὶ τοῦ φεύγειν λαμβάνει· οἷον —— "Ἀλλά σε γῆρας τόσον ὁμοίϊον" καὶ, "Ἀλλ' "ἦτοι θάνατόν μὲν ὁμοίϊον, οὐδὲ θεοὶ περ Καὶ "φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν." *Schol.* ad *Il.* γ, 315.

Ibid. —— θάνατον μὲν —— οὐδὲ θεοὶ περ Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν.]

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum.
Horat. Carm. lib. IV. *Od.* vii. 25.

Ver. 237. —— ἐπεύρῃ κεν δὴ Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι ταναηλεγέος θανάτοιο.]

Stat sua cuique dies ——.
Æn. X, 467.

Ὁππότε πρῶτα θάνωμεν, ἀνάσσει δ' ὑπὸ χθονὶ πείλῳ
Εἷς ἑκάτερος· οὔ μάλα μακρὸν ἐτήσιον ἤγερτον ὕπνον.
Mosch. Idyll. III, 108.

" Stat quidem terminus nobis, ubi illum
" inexorabilis fatorum necessitas fixit."
Senec. Epist. 101.

Ibid. —— ἐπεύρῃ κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Μέντορ, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, κηδόμενοί περ·
Κείνῳ δ' οὐκ ἔτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη
Φράσσαντ' ἀθάνατοι θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.
Νῦν δ' ἐθέλω ἔπος ἄλλο μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι
Νέστορ'· ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων·
Τρὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένεᾶνδρῶν·
Ὡς τέ μοι ἀθανάτοις ἐνδάλλεται εἰσοράασθαι.
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἐνίσπε,
Πῶς ἔθαν' Ἀτρεΐδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
Ποῦ Μενέλαος ἦν; τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' ὄλεθρον
Αἴγισθος δολόμητις; ἐπεὶ κτάνε πολλὸν ἀρείω.
Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά πη ἄλλῃ

" Mentor, ne ampliùs haec disseramus, moesti licèt;
" Illi verò non ampliùs reditus verus, sed ei jam
" Moliti sunt immortales mortem fatum atrum.
" Nunc verò volo rem aliam inquirere et interrogare
" Nestorem, quoniam novit jura et prudentiam prae aliis:
" Ter enim jam ipsum dicunt imperâsse saeculis virorum,
" Adeò mihi immortalibus similis videtur aspectu.
" O Nestor Nelide, tu verò verum dic:
" Quomodo mortuus est Atrides latè imperans Agamemnon?
" Ubi Menelaus erat? Quam verò illi machinatus est mortem
" Aegisthus dolosus? quoniam occidit se multò praestantiorem.
" Annon in Argo erat Achaïco *Menelaus?* an alicubi alibi

Ver. 240. —— *μηκέτι ταῦτα λιγώμεθα.*] Vulgati habent *λιγοίμεθα. Barnesius* verò ex uno MS. et ex *Edit. Vet.* edidit *λιγώμεθα.* Quod et Homero usitatius. Vide infrà ad *ν'*, 296. item ad *Il. ν'*, 292. et *υ'*, 244. *Eustathius* tamen hìc in commentario *λιγοίμεθα* legit.

Ver. 242. —— *θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.*] Vide infrà ad *υ'*, 241.

Ver. 245. *Τρὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένεᾶνδρῶν.*]

Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἡγαθέῃ, μετὰ δὲ τρισὶ γίγνετο ἄνασσεν. *Iliad. ά*, 250.

Ver. 247. 248. Ὦ Νέστορ —— Πῶς ἔθαν' Ἀτρεΐδης, *&c.*] Τοῖς δὲ πρεσβύταις, κἂν μηδὲν ἡ διήγησις ᾖ πρόσφορος, πάντως οἱ ἱστοροῦντες χαρίζονται καὶ πίνουσι βουλομένοις. "Ὦ Νέστορ " Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὴς ἔνισπε, Πῶς ἔθαν' " Ἀτρεΐδης; —— Ποῦ Μενέλαος ἦν; —— Ἦ " οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;" πολλὰ ἱστοροῦν ἅμα καὶ πολλῶν λόγων ἀφορμὰς προσλαμβάνει· οὐχ' ὅπως ἴσως, συσπλέκοντες εἰς τὸ ἀναγκαῖον αὐτὸ, καὶ συπλαύοντες τὰς ὑποκρίσεις, ἀφαιροῦνται τῆς γεροντικῆς διατριβῆς τὸ ἥδιστον. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1. " Si verò " et senex præsens est; habes occasionem " quâ plurimum illi contulisse videaris, si " eum interroges vel quæ ad illum omninò " non pertinent: est enim huic ætati loqua- " citas familiaris. Hæc sciens Homerus, " quandam congeriem simul interrogatio- " num Nestori fecit offerri:

" Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὴς ἔνισπε·
" Πῶς ἔθαν' Ἀτρεΐδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
" Ποῦ Μενέλαος ἦν; ——.
" Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;——

" Tot loquendi semina interrogando con- " gessit, ut pruritum senectutis expleret. " Et Virgilianus Æneas, gratum se ad " omnia præbens Evandro, varias illi (*Æn.* " VIII, 311.) narrandi occasiones minis- " trat. Neque enim de unà re aut alterâ " requirit,

" —— *sed singula lætus*
Exquiritque, auditque virûm monumenta " *priorum.*

" Et Evander consultationibus captus sci- " tis quàm multa narraverit." *Macrob. lib.* VII. *cap.* 2.

Ibid. —— *εὐρυκρείων.*] Vide ad *Il. ά.* 102.

Ver. 251. Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;] Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πίλεῖ εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν Δακεδαίμονα· τεκμαίρεται δ' ἀριστα διηγεῖται, ὅτι

Πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους, ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνε;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τοίγαρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
Ἦτοι μὲν τόδε κ' αὐτὸς ὀΐσαι, ὥς κεν ἐτύχθη·
Εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτετμεν
Ἀτρεΐδης, Τροίηθεν ἰών, ξανθὸς Μενέλαος·
Τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
Ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν
Κείμενον ἐν πεδίῳ ἐκὰς ἄστεος· οὐδέ κέ τίς μιν
Κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ πεῖθι πολέας τελέοντες ἀέθλους
Ἥμεθ'· ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο

" Errabat apud homines, ille verò sumpto-animo interfecit?"
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor:
" Profectò ego tibi, fili, vera omnia dicam.
" Sanè quidem hoc ipse suspicèris, quemadmodum evenerit:
" Si viventem Aegisthum in aedibus deprehendisset
" Atrides, è Trojâ profectus, flavus Menelaus;
" Sanè ei neque mortuo fusilem terram superfudissent,
" Sed certè canesque et aves comedissent
" Jacentem in campo procul ab urbe; neque ulla ipsum
" Deplorâsset Achivarum: valdè enim ingens molitus est facinus.
" Nos etenim illic [*in Trojâ*] multa obeuntes certamina,
" Sedebamus: ille verò securus in secessu Argi equos-pascentis

---

τὸν Πηλοσίτησον, ἐν πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λειφαίνει, τότε Ἀχαιῶν Ἄργος λιχῆνας· καὶ οὐ μόνον γε τὸν Πηλοσίτησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὸν Λαοσικλῆν οὕτω προσαγορεύθηναι τὸ γοῦν τῶν Πυθικῶν, " Πῶ Μενέλαος ἦν; " ——— "Ἢ οὐκ Ἄργος ἦν Ἀχαιῶν; ———" λιχνεύσαι τινὰς οὕτως· "Ἢ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λαοσικλῆ; *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Et paulò infrà; Τὴν γοῦν ἰσοτιμίαν τοῖς ἐπιδίοις διαστέλλοντες· τὸν μὲν Θετταλίας Πηλασγικὸν Ἄργος καλοῦν ——— τὸν δὲ Πηλοσίτησον ——— "Ἢ " οὐκ Ἄργος ἦν Ἀχαιῶν;" σημαίνουσι ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πηλοσιτήσιοι παρ' ἄλλην σημασίαν.

Ibid. ——— Ἀχαιϊῶν.] *Al.* Ἀχαιῶν.

Ver. 258. ——— οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν.]

Ὡς οὖτοι ἀμφὶ σῶμ' ὑγρὰν θήσει πόνον.
Euripid. Phœniss. ver. 1658.

Ἔστιν [νόμος] ἐπὶ τοῖς ἱεροσύλοις καὶ προδόταις, ἂν τις ἢ τὴν τόλμαν προδιδῷ, ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ, κρίνεται ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ. *Xenophon.* Ἑλληνικῶν, *lib.* I. haud longè à fine.

Ver. 259. ——— ἄμα.] *Ut cadaveribus insepultis fieri solet* ———.

Ibid. ——— πόνος τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν.]

——— canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces ———. *Æn.* IX, 485.

Ver. 260. ——— ἰκὰς ἄστεος.] *Al.* ἰκὰς Ἄργεος. Minùs rectè.

Ver. 262. Ἡμεῖς μὲν γάρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur: " *Alii res* " *aliter accidit, Nos ENIM, &c.*" Vide ad *Il.* i, 22.

Ibid. ——— πολίας.] Enuntiabatur ac si scriptum esset πολίτις.

Ver. 263. ——— ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος.] Ad hunc locum citat ex *Ovidio Spondanus*;

" Quæritur Ægisthus quare sit factus a-
" dulter?
" In promptu causa est, desidiosus erat.
" Pugnabant alii tardis apud Ilion armis,
" Quò tulerat vires Græcia tota suas.
" Sive operam bellis vellet dare, nulla
" gerebat,
" Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
" Quod potuit, fecit; nè nil ageretur, a-
" miavit.
" Sic venit ille puer, sic puer ille manet.
[*Ovid. de Remed. Amor. ver.* 161. 168.

Ubi notandum versus 161. 164. 167. paulò alitèr, quàm hic citantur, legi.] " Hic " ergò Ægisthus, (inquit idem *Spondanus*)

Πόλλ' Ἀγαμεμνονίην ἄλοχον θέλγεσκε ἐπέεσσιν·
Ἡ δ' ἤτοι τοπρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικὲς
Δῖα Κλυταιμνήστρη, (φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι·
Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνὴρ, ᾧ πόλλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄποιτιν.)
Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι,
Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγον ἐς νῆσον ἐρήμην,
Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι·
Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε.

" Multùm Agamemnonìam uxorem demulcebat verbis:
" Et sanè primò quidem abnuebat facinus indignum
" Nobilis Clytæmnestra; (mente enim utebatur bonâ:
" Aderat enim et cantor vir, cui plurimùm mandabat
" Atrides, ad Trojam proficiscens, servare uxorem.)
" Sed cùm jam ipsum [*Ægisthum*] fatum deorum irretivit ut-domaretur,
" Tum verò cantorem quidem ductum in insulam desertam,
" Dereliquit avibus capturam et praedam fieri;
" Ipsam verò volens volentem duxit suam in domum.

" cùm ad bellum Trojanum non esset pro-
" fectus, proindè otiosam vitam viveret, in
" hoc impium facinus delapsus est; quod
" indicat Nestor, cùm ait; Nos quidem a-
" pud Trojam variis exercebamur certami-
" nibus et præliis, quibus omnis libidinum
" ansa præcidi solet: at hic Ægisthus nul-
" lis negotiis implicitus, facilè Clytæmnes-
" træ pudicitiam attentavit." Verùm, ut opinor, vox " ἰδυίης" non tam desidiosum *Ægisthum* indicat; sed eam potiùs habet vim; nempè *Ægistho*, absentibus Atridis, Clytæmnestræ liberè et sine metu ambiendæ copiam esse datam. Vide infrà ad ξ', 479. et ad *Il.* ά, 554.

Ibid. ——— μυχῷ Ἄργεος.] Τῷ ἰσωτάτῳ μέρει τοῦ Ἄργους. *Schol.*

——— vasto submota recessu.
Æn. VIII, 193.

Ver. 264. ——— θέλγεσκε.] Vide ad *Il.* β'. 221. et ν', 84.

Ver. 266. ——— φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι.] Ἐν μὲν οὖν τούτοις τῇ φρονήσει τὴν τοῦ σωφρονεῖν αἰτίαν ἀποδίδωσιν. *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ver. 267. Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνήρ.] Τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ ἀοιδοὶ φιλοσόφων τάξιν ἐσχήκεσαν. *Schol.* Σῶφρον δὲ τὸ ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐσχήκει. Ἀγαμέμνων γοῦν ὁ τὸν ἀοιδὸν καταλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ φύλακα, καὶ παραινετήρα τινά· ὃς πρῶτον μὲν ἀρετὰς γυναικῶν διερχόμενος, ἐνίσταλλε τινὰ φιλοτιμίαν εἰς παλαιαγαθίαν· εἶτα διατριβὴν παρέχων ἡδεῖαν, ἀντιπλάνα τὸν διάνουν φαύλων· ἐπινοιῶν. Διὸ Αἴγισθος οὐ πρότερον διέφθειρε τὴν γυναῖκα, πρὶν τὸν ἀοιδὸν ἀποκτεῖναι, ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἰρηκε, παιδάγειν τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα, " ——— Ὦ πόλλ' ἐπίτελλεν
" λιν Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄποιτιν."
Τόν τε Αἴγισθον οὐ πρότερον αὐτῆς ἐπιχειρῆσαι, πρὶν ἢ " Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγον ἐς νῆσον ἐρήμην,
" Κάλλιπον· τὴν δ' ἰθύνουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε." *Strabo, Geograph. lib.* I.

Ver. 269. Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι.] Tres hujus loci accipiendi rationes affert *Eustathius*. " Ἡ γὰρ λέγει, ὅτι μοῖρα ἦν θανεῖν τὸν ἀοιδόν· ἢ, ὅτι ἐχρῆν ἀποθανεῖν τὸν Αἴγισθον· ἢ, ὅτι μοῖρα ἦν, τὸν Κλυταιμνήστραν ὑπὸ τῷ Αἰγίσθῳ γενέσθαι· ὃ καὶ κρεῖττον διὰ τὸ, δαμῆναι ἀφ' οὗ καὶ ὁ γάμος γίνεται, δάμος τις ὤν. Postremam harum expositionum in versione secutus est *Barnesius*, Mihi verò secunda verior videtur explicatio; scilicet ut hoc de *Ægistho* intelligatur; tum quia hoc modo aptiùs congruet id quod sequitur, " Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγον ———. " Τὴν δ' ἰθύνουσαν. &c." tum quia hæc mihi vocum " μοῖρα" et " δαμῆναι" magis propria videtur significatio:

Ὦ μοι ἰὼν, ὅτι μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.
Iliad. π', 433.

Ὦ φίλαι, εἰ καὶ μοῖρα πανὸ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι,
ζ', 421.

Ver. 271. Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ.]

Alitibus linquêre feris —. *Æn.* X, 559.

Vide et suprà ad *ver.* 259. Cæterùm no-

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε
Ἐντελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἀτρεΐδης καὶ ἐγὼ, φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν·
Ἀλλ' ὅτε Σούνιον ἱερὸν ἀφικόμεθ', ἄκρον Ἀθηνῶν,
Ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε,
Πηδάλιον μετὰ χερσὶ θοὴν νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐπαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
Νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε στείχοιεν ἄελλαι.
Ὡς ὁ μὲν ἔνθα κατέσχε', ἐτειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρ' ἕταρον θάπτοι, καὶ ἐπὶ κτέρεα πτερόεντα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος, ἰὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον

" Multa autem femora adolebat deorum super sacra altaria;
" Multaque donaria suspendit, textiliaque, aurumque,
" Perfecto magno opere, quod nunquam speràsset in animo.
" Nos quidem simul navigabamus à Trojâ profecti,
" Atrides [*Menelaus*] et ego, amicè affecti invicem:
" Sed cùm ad Sunium sacrum pervenissemus, promontorium Athenarum,
" Illic gubernatorem Menelaï Phoebus Apollo
" Suis mitibus telis aggrediens occidit,
" Clavum in manibus currentis navis tenentem,
" Phrontin Onetoridem, qui vincebat genus hominum
" In nave gubernandâ, quoties ingruebant procellae.
" Sic ille quidem illic detentus est, deproperans licèt iter,
" Ut socium sepeliret, et inferias ei ferret.
" Sed quando jam et ille, profectus super obscurum pontum

---

tandum versum hunc et sequentem apud *Strabonem* (loco suprà ad *ver.* 267. citato) in unum contractos, hoc modo;

Κάλλιστε· τὸν δ' ἱλίσσεται ἀνήγαγεν ἵνδε δόμονδε.

" Sed in vet. Cod. (inquit *Casaubonus* in an-
" notationibus ad eundem *Strabonis* locum)
" locus ita legebatur ut extat apud Poetam.

Ver. 274. Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψε.] Ἀγάλματα δὲ παρὰ μὲν τοῖς ἔνιοις, τὰ ἔξωθεν παρὰ τὴν Πυνύγα, πᾶν ᾧ τις ἀγάλλεται ὡς καὶ ἐν τοῖς μυθικοῖς τούτοις φασίνει. Διὸ εἴωθεν ἀγάλματα, ἐκάγει " ὑφάσματά τε, χρυσόν τε." *Eustath.* Sic infrà *ver.* 438. *hujus libri*;

——τ' ἄγαλμα θεᾶς πιχάουτο βοείης.

Et Γ, 601.

——ἀλλά σε αἰνῶς
Ἐκδὺς λαῖψα ἄγαλμα ——.

Ver. 275.——ἵλιστο.] Edidit *Barnesius* ἵλιστο, nullâ idoneâ ratione.

Ver. 278.—Εὐόσιον.] Ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 279.——Φοῖβος Ἀπόλλων.] Vide ad *Il.* ά, 43 et 75.

Ver 280. Οἷς ἀγανοῖς βιλίεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε.] Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ τοὺς τῶν ἀνδρῶν εὐφυΐους θανάτους Ἀπόλλωνι ἀνατίθησιν· ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι, Ἀρτέμιδι τοὺς τῶν γυναικῶν ἁ ἐστὶν ἁλίᾳ καὶ σελήνῃ. *Eustath.* Vide ad *Il.* σ', 59. et ά, 605. 606. item infrà ad ί, 409.

Ibid.——ἀγανοῖς βιλίεσσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ρ', 759. atque ita hìc in commentario legit *Eustathius.* *Vulgg.* ἀγανοῖσι βέλεσσιν.

Ver. 281. Πηδάλιον μετὰ χερσὶ——ἔχοντα.]

——clavumque affixus et hærens
Nusquam amittet at ——.
Æn. V, 852.

Ver. 282.——ἰκαίνυτο.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 283.——στείχοιεν.] *Al.* στείχωσιν.

Ver. 285. 289. —— κτερίσειεν ——'Εφεσόνδε.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ἐν νησὶ γλαφυρῇσι, Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἶξε θέων, τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε,
Κύματά τε τροφόεντα, πελώρια, ἴσα ὄρεσσιν.
Ἔνθα διατμήξας, τὰς μὲν Κρήτῃ ἐπέλασσεν,
Ἦχι Κύδωνες ἔναιον, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
Ἔστι δέ τις λισσὴ, αἰπειά τε εἰς ἅλα πέτρη,
Ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ·
Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ
Ἐς Φαιστόν· μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.

" In navibus cavis, Malearum montem excelsum
" Pervenit currens, tum verò invisum iter latè-sonans Jupiter
" Destinavit: stridulorumque ventorum flatum immisit,
" Fluctusque tumidos, ingentes, aequales montibus.
" Illic disjunctis navibus, has quidem Cretae admovit;
" Ubi Cydones habitabant, Jardani circa fluenta.
" Est autem quaedam laevis, excelsaque in mare petra,
" Ad fines Gortynis, in obscuro ponto:
" Huc Auster ingentem fluctum ad sinistrum promontorium pellebat
" In Phaestum: parvulus autem lapis ingentem fluctum impedit.

Ver. 287. ——— *Μαλειάων ὄρος.*] Τὴν Μαλέαν λέγει, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 288. ——— *τότε δὴ στυγερὴν δδὸν εὐρύοπα Ζεύς.*] Ὅ ἐστιν ὁ Ἀήρ. *Eustath.*

Ibid. ——— *εὐρύοπα Ζεύς.*] Vide ad *Il. ά*, 175.

Ver. 289. ——— *λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε.*] *Eustathius* in commentario legit, λιγέων ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεύας.

Ver. 290. *Κύματά τε τροφόεντα* ——— *ἴσα ὄρεσσιν.*]

——— insequitur cumulo præruptus aquæ mons. *Æn.* I, 108.

Ibid. ——— *τροφόεντα.*] *Al. τροφίεντα* et *τρεφίεντα.*

Ver. 291 et 300. ——— *ἐφίλασσεν.*] Vide ad *Il. ν*, 1.

Ver. 292. ——— *Κύδωνες.*] *Ἔθνος Κρήτης, καὶ Κυδωνὶς, πόλις Κρήτης, σταμὸν ἔχουσα Ἰάρδανον. Schol.*

Ver. 293. *Ἔστι δέ τις λισσή.*] *Διῖα πέτρα· ἢ κατὰ μετασχλασμὸν, ἤτοι τὴν νῦν καλουμένην παρὰ τοῖς Κρησὶ, σὺν τῷ "β," Βλίσσα. Ἔστι δὲ ἀκρωτήριον τῆς Γορτυνίας· ἔδει Κράτης σὺν τῷ "ν" γράφει Λισσίν. Schol.*

Ver. 295. *Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.*] " Fluctus, qui flante Aquilone maximi et crebrissimi excitantur, " simul ac ventus posuit, sternuntur et " conflaccescunt, et mox esse fluctus desinunt. At non idem fit flante Austro " vel Africo; quibus jam nihil spirantibus, " undæ tamen factæ diutiùs tument; et à " vento quidem jamdudùm tranquillæ sunt, " sed mare est etiam atque etiam undabun- " dum. ——— Id autem ipsum, quod dici- " mus, ex illis quoque Homericis versibus, " si quis non incuriosè legat, adminiculari " potest; nam de Austri flatibus ita scripsit;

" *Ἔνθα Νότος πόντοιο πλυδῶνα εἰς λάαν*
" *ὠθεῖ.*

" Contrà autem de Boreâ, quem Aquilo- " nem appellamus, alio dicit modo: (In- " frà ί, 296.)

" *Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυ-* " *λίνδων.*

" Ab Aquilonibus enim, qui alti superni- " que sunt, fluctus excitatos quasi per pro- " na voluit dici; ab Austris autem iis, " qui humiliores sunt majori vi quàdam " propelli sursum, atque rursum subjici," *Gellius, lib.* II. *cap.* 30.

Ibid. ——— *μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.*] Apud *Gellium*, loco jam citato, *πόντοιο πλυδῶνα εἰς λάαν ὠθεῖ. Al. περὶ σκαιόν.*

Ver. 296. ——— *Φαιστόν.*] *Ἀκρωτήριον τῆς Γορτύνης. Schol.*

Ibid. ——— *μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.*] *Τὸ γὰρ ὑπὸ τοῦ Νότου κῦμα τὴν Φαιστὸν ἂν ἐκόλπισεν, εἰ μὴ προκείμενος ὁ λίθος ἐκώλυεν ἐντὸς μέγα γίγνεσθαι κῦμα, προσπαταγνυμένων περὶ αὐτὸν τῶν κυμάτων. Γράφεται καὶ, " Μαλέου δὲ λίθος." Μάλειον γὰρ ὀνομάζεται πρὸ τοῦ Φαιστίων λιμένος ἀκρωτήριον. Schol.*

Αἱ μὲν ἄρ' ἔνθ' ἦλθον, σπουδῇ δ' ἤλυξαν, ὄλεθρον
Ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν
Κύματ'· ἀτὰρ τὰς πέντε νέας κυανοπρῳρείους
Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων,
Ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
Τόφρα δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο οἴκοθι λυγρὰ,
Κτείνας Ἀτρεΐδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ.
Ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης·
Τῷ δέ οἱ ὀγδοάτῳ κακὸν ἦλυθε δῖος Ὀρέστης
Ἄψ ἀπ' Ἀθηνάων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Ἤτοι ὁ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν
Μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·

" Has quidem huc venerunt; vix autem effugerunt mortem
" Viri: at naves sanè ad saxa fregerunt
" Fluxus: caeterùm quinque naves caeruleis-proris
" Aegypto admovit ferens ventusque et unda.
" Sic ille quidem ibi plurimum victum et aurum congregans,
" Errabat cum navibus apud alterius-linguae homines.
" Interea verò ista Aegisthus molitus est domi tristia,
" Occiso Atridâ: subactus autem est populus sub illo.
" Septennio verò *is* imperavit divitibus Mycenis:
" Octavo verò *anno* ei in-perniciem venit nobilis Orestes
" Rursùs ab Athenis; occidit autem patris-interfectorem,
" Aegisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interfecerat.
" Atque hic cùm hunc occidisset, dedit coenam-sepulchralem Argivis
" Matrisque invisae et imbellis Aegisthi:

Ver. 297. —— ἄρ'.] Non hic vacat istud ἄρ'. Sententiam enim connectit cum eo quod praecessit *ver.* 291. " —— τὰς " μὲν ἔφην ἧς."

Ver. 298. —— σπιλάδεσσιν.] Παραλίοις πέτραις, παρὰ τὸ ἐπιλῶσθαι ἢ ταῖς κατὰ θάλασσαν περιαλημέναις ὑ ἁλίγῳ ὕδατι. *Schol.*

Ver. 300. Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε.] " Du temps " d'Homere le fleuve d'Egypte n'avoit pas " encore le nom de *Nil*, et n' étoit connu " que sous le nom d' *Egyptus*. — Ce nom " de *Nil* qui n'a pas été connu d' Homere, " l'a été d'Hesiode; et c'est un argument " qu'on peut ajouter à ceux qu'on a d' " ailleurs, pour prouver qu' Hesiode vivoit " après Homere." *Dacier.* Vide infrà ad Υ, 581.

Ver. 301. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον.] Καὶ γὰρ ἀκριβεῖ διατριβὴ κατίσχον αὐτὸν ὑπὸ δυσκλείας —— καὶ ἐκείνοις χρηματισμοῦ χάριν. Φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ, " Ὣς ὁ μὲν, ἔνθα πολὺν " βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων, Ἠλᾶτο ξὺν νηυ- " σὶ ——." *Strabo, Geograph. lib.* I.

Ver. 302. —— ἐπ' ἀλλοθρόους.] *Al.* παρ' ἀλλοθρόους.

Ver. 304. —— δέδμητο.] Vide ad *Il.* Υ, 492.

Ver. 305. —— ἤνασσε.] Vide ad *Il.* σ', 172.

Ver. 306. 415 et 441. —— ἦλυθε.] Vide suprà ad β', 262. et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 307. Ἄψ ἀπ' Ἀθηνάων.] Ὅσων ἵκανε λύτο. *Schol.* *Al.* Αὖψ' ἀπ' Ἀθηνάων. *Al.* Ἄψ ἀπὸ Φωκήων.

Ver. 308 —— ἧς οἱ.] *Al.* ἧ οἱ.

Ver. 309. —— δαίνυ.] Quâ analogiâ ex δίδωμι fit ἰδίδουν, ἴδιδες, ἰδίδου· eâdem ex δαίνυμι fit ἰδαίνυν, ἰδαίνυς, ἴδαινυ. Vide ad *Il.* γ', 260. et *l.* 70.

Ver. 310. Μητρός τε στυγερῆς.] Φιλίδιται διὰ τοῦτον Ὀρέστου· τὸ μὲν γὰρ εὐφημότερον ἐποίησεν, ὅτι ἔθαψε τὴν μητέρα, τὸν δὲ θάνατον παρεσιώπησεν. *Schol.*

Αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν.
Καὶ σὺ, φίλος, μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο,
Κτήματά τε προλιπὼν, ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν
Οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσι
Κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηῦσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
Ἀλλ' ἐς μὲν Μενέλαον ἐγὼ κέλομαι καὶ ἄνωγα
Ἐλθεῖν· κεῖνος γὰρ νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν
Ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλπoιτό γε θυμῷ
Ἐλθέμεν, ὅντινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι
Ἐς πέλαγος μέγα τοῖον· ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ
Αὐτόθετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε, δεινόν τε·
Ἀλλ' ἴθι νῦν, σὺν νηΐ τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν·
Εἰ δ' ἐθέλεις πεζὸς, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι,
Πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοὶ, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος.

" Eodem verò die ei supervenit bello strenuus Menelaus.
" Plurima bona ducens, quantum *scilicet* ei naves onus ferre poterant.
" Et tu, amice, ne diutiùs à domo longè erres,
" Bonisque relictis virisque in tuis aedibus
" Adeò superbis; ne tibi omnia devorent
" Bonis divisis, tu verò vanum iter feceris.
" Sed ad Menelaum quidem ego adhortor et jubeo te
" Proficisci; ille enim nuperè aliundè venit
" Ex iis hominibus, unde non speraret in animo
" Se-rediturum, quemcunque primùm abegerint procellae
" In pelagus tam vastum: unde utique nec aves
" Intra annum venire possunt, quoniam ingens, horrendumque.
" Sed ito nunc, cum nave tuâ et tuis sociis:
" Sin velis terrestri-itinere, aderit tibi currusque et equi,
" Aderunt tibi etiam filii mei, qui tibi duces erunt
" Ad Laecdaemonem nobilem, ubi flavus Menelaus.

Ver. 311. —— *βοὴν ἀγαθός.*] Vide ad *Il.* β', 408.

Ver. 316. —— *σὺ δὲ τηῦσίην ὁδὸν ἔλθῃς.*] Sic infrà *Odyss.* ι, 13.

—— *σὺ δὲ τηῦσίην ὁδὸν ἔλθῃς.*

Item *Hymnus in Apollinem, ver.* 540.

Ἠέ τι τηῦσιόν γ' ἔπος ἔσσεται, ἠέ τι ἔργον.

Et *Theocritus, Idyll.* XXV, 229.

Καὶ βάλεν ὄσσον ἰόντος ἀκοντιστῆρα λίθοιο
Τηῦσιος· οὐ γάρ τι βίλος δολιχηρὸς ἐλαθεν.

Porrò de voce Τηῦσιος ita *Mericus Casaubonus*; " Τηῦσιος vox Homerica ——— " Grammaticis non parum molestiæ crea- " vit. Fuerunt quì ἀρχαΐον alii qui βλα- " ζιερὸν, ἢ σεμνότατον exponerent. Eustath. " propriè ὑγιὲς significare vult. Sed om- " nes tamen in eo consentiunt pro μάταιον " ab Homero usurpari: Ita certè *Odyss.* γ', " et ι, sed et in *Hymno* quo Apollinem ce- " lebrat, ubi τηῦσιον opponitur τῷ ἐργῳ. " Et sanè hæc est vera et genuina verbi " significatio." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Et *Scholiastes* ad hunc locum τηῦσίην exponit ματαίαν.

Ver. 317. 318. 375. —— *ἄνωγα* —— *εἰλήλουθεν* —— *ἴλωται.*] Vide ad *Il.* ά, 37. Σ', 322. et φ', 81.

Ver. 320. —— *ἀποσφήλωσιν ἄελλαι.*] Τὸ δὲ, ἀποσφήλωσιν ἄελλαι, ἀντὶ τοῦ ἀποσκλινάσωσιν ἴδιόν ἐστι γὰρ τὸ, σφάλλειν, ἰμπόδιον ἴδιόν σημαίνει. *Eustath.*

Ver. 326. —— *Λακεδαίμονα δῖαν.*] Vide infrà ad δ', 1. et ad ι, 20.

Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ἵνα τημερτὲς ἐνίσκῃ·
Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ τετυμένος ἐστίν.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ γέρον, ἦτοι ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας·
Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράσασθε δὲ οἶνον,
Ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη.
Ἤδη γὰρ φάος οἴχετ' ὑπὲρ ζόφον· οὐδὲ ἔοικε
Δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσόμεν, ἀλλὰ νέεσθαι.
Ἦ ῥα Διὸς θυγάτηρ· τοὶ δ' ἔκλυον αὐδησάσης.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπιστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν

" Ora autem eum ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet: valdè enim prudens est."
Sic dixit: sol autem occidit, et tenebrae advenerunt.
Inter hos verò et dixit dea caesiis-oculis Minerva:
" O senex, profectò haec rectè dixisti:
" Sed agite, secate quidem linguas, et miscete vinum,
" Ut Neptuno et aliis immortalibus
" Ubi libaverimus, lectum curemus; ejus enim hora *adest*
" Jam enim lumen ivit sub occasum; neque decet
" Diù deorum in epulo sedere, sed abire."
Dixit sanè Jovis filia; hi verò auscultârunt locutae.
Ipsis autem praecones aquam manibus infuderunt:
Juvenes verò crateras coronârunt potu;
Distribueruntque omnibus, auspicantes poculis:

Ver. 329. —— ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε.] Vide suprà ad β', 388.

Ver. 330. *356* et 371. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide suprà ad *Il.* ά, 206.

Ver. 332. Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας.]

Πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς, ἡ γλῶττα χοιρὶς τέτμηται. *Aristoph. Aves, ver.* 1702.

Ἔθος ἦν τετμῆσθαι πρὸς τὸ καθεύδειν, τῶν ἱερείων τὰς γλώσσας ἀποτέμνειν, καὶ καίειν τοῖς θεοῖς, τοὺς λόγους ἱστιλλωμένους· διὸ καὶ ἐπὶ μὴ τῆς Νίκτωρος θυσίας τέτμηται τὸ ἦθος· εὐθὺς γὰρ τὸ λέγειν, συντέμνει τοὺς λόγους. Λέγεται δὲ Ἀττικὸν εἶναι τὸ ἦθος, λαζόντων τὴν ἀρχὴν Ἰητῆθεν. *Schol.* Ἐστιῶν δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἐκαλοῦντο, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ, καὶ αὐχ, ὡς ὕστερον, Διὶ τελείῳ· δηλοῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. Σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων ἀπάρχεσθαι. Περιτέμνεται δ' αὐτῷ αἱ γλῶσσαι, διὰ τὴν ἑρμηνίαν. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 14. Caeterùm *Athenaei* Interpres Latinus (*lib.* IV. *cap.* 4. ubi hic versus ab *Athenaeo* citatur,) aliique nonnulli istud " *τάμνετε μὲν γλώσσας*" exponunt, "*favete linguis*," sed minùs rectè; ut liquet ex sequente " Γλώσσας δ' ἐν τοῖς βάλλον ——." *Ver.* 341.

Ibid. —— κεράσσατε.] *Athenaeus, lib.* IV. *cap.* 4. citat κεράσατο.

Ver. 333. 346. —— ἀθανάτοισι —— ἀθάνατοι.] Vide ad *Il.* ά, 396.

Ver. 333. —— ἀθανάτοισι Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα.]

Ἄλλοτε δὲ σπονδῶν θέσσαι τε ἰλάσσασθαι,
Ἠμὲν ὅτ' εἰνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἴλῃ.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 335.

Ver. 335. —— οἴχετ'.] *Al.* ὄχετ'.

Ver. 339. —— κρητῆρας ἐπιστέψαντο ποτοῖο.] Vide suprà ad ά, 149. et ad *Il.* ά, 470.

Ver. 340. Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.] Vide infrà ad ή, 183.

Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ἀνιστάμενοι δ' ἐτέλειζον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσάν, τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Δὴ τότ' Ἀθηναίη καὶ Τηλέμαχος θεοειδὴς
Ἄμφω ἴεσθην κοίλην ἐπὶ νῆα νέεσθαι·
Νέστωρ δ' αὖ κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσι·
Ζεὺς τόγ' ἀλεξήσειε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε,
Ὥστε τεῦ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος, ἠὲ πενιχροῦ,
Ὅ οὔτε χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,
Οὔτ' αὐτὸς μαλακῶς, οὔτε ξείνοισιν, ἐνεύδειν.
Αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ ῥήγεα καλὰ·
Οὐ δὴν δὴ τοῦδ' ἀνδρὸς Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν καταλέξεται, ὄφρ' ἂν ἔγωγε
Ζώω· ἔπειτα δὲ παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται,
Ξείνους ξεινίζειν, ὅστις κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφησθα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικε
Τηλέμαχον πείθεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
Ἀλλ' οὗτος μὲν νῦν σοι ἅμ' ἕψεται, ὄφρα κεν εὕδῃ

Linguas autem in ignem conjecerunt, surgentesque libârunt.
Caeterùm postquam libârant, biberantque quantum desiderabat animus,
Tum verò Minerva et Telemachus deo-similis
Ambo volebant cavam ad navem redire:
Nestor autem contrà detinebat incessens verbis:
" Jupiter hoc prohibeat, et immortales dii alii,
" Ut vos à me celerem ad navem eatis,
" Tanquam ab aliquo vel prorsùs vestis-carenti, aut pauperculo,
" Cui neque laenae neque stragula multa in domo
" Quibus aut ipse mollitèr, aut hospites indormiant.
" At mihi adsunt laenae et stragula pulchra.
" Nunquam certè hujus viri Ulyssis charus filius
" Navis in tabulatis cubaverit, dum ego
" Vixero; deinde verò liberi in aedibus linquantur,
" Qui hospites excipiant, quicunque ad meam domum venerit."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Benè sanè haec dixisti, senex amice: tibi verò decet
" Telemachum parere, quoniam longè melius sic.
" Verùm ille quidem nunc te sequatur; ut dormiat

Ver. 341. Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον.] Vide suprà ad *ver.* 332.

Ver. 343. —— θεοειδὴς.] Vide ad *Il.* ώ, 217.

Ver. 345. —— καθαπτόμενος.] Vide suprà ad β', 39.

Ver. 348. —— ἀνείμονος.] Μὴ πεπτημένου ἱμάτια. *Schol.*

Ver. 349 et 351. —— ῥήγεα.] Ταυτὰ ἱμάτια καὶ στιβάδια· ῥῆξαι γὰρ οἱ ἀρχαῖοι [Ita ex duobus MSS. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*; *Vulgg.* οἱ Ἀχαιοὶ] ἔλεγον, τὸ βάψαι. *Schol.* Vide et ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 351 et 387. —— καλά.] Similiterque infrà *ver.* 464. καλή· et *ver.* 467. καλόν. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 353. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων καὶ σανιδωμάτων τῆς νηός. *Schol.*

Ver. 353. 365. —— καταλέξεται —— λιξαίμην.] Vide ad *Il.* β', 515.

Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ἐγὼ δ' ἐπὶ νῆα μέλαιναν
Εἶμ', ἵνα θαρσύνω τ' ἑτάρους, εἴπω τε ἕκαστα·
Οἵος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι·
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται
Πάντες ὁμηλικίῃ μεγαθύμου Τηλεμάχοιο.
Ἔνθα κε λεξαίμην ποίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Νῦν· ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔτι νέον γε,
Οὐδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τοῦτον, (ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,)
Πέμψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱέϊ· δὸς δέ οἱ ἵππους,
Οἵ τοι ἐλαφρότατοι θείειν, καὶ κάρτος ἄριστοι.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Φήνῃ εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας.
Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιὸς, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν·
Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·

" Tuis in aedibus; ego autem ad navem nigram
" Vado, ut confirmem socios praecipiamque singula;
" Solus enim inter illos senior glorior esse:
" Caeteri verò ob amicitiam juniores viri sequuntur
" Omnes aequales aetate magnanimi Telemachi.
" Illic cubaverim cavâ in navi nigrâ
" Nunc: sed manè ad Cauconas magnanimos
" Ibo, ubi debitum mihi debetur, neque sanè novum,
" Neque exiguum: tu verò hunc, (quoniam tuam venit ad domum,)
" Mitte cum curru et filio: daque ei equos,
" Qui tibi celerrimi currendo, et robore fortissimi."
Sic utique locuta abiit caesia-oculos Minerva,
Aquilae similis: stupor autem cepit omnes videntes.
Admirabatur etiam senex, ut vidit oculis;
Telemachique prehendit manum, verbumque dixit, et locutus est:

Ver. 361. ——— θαρσύνω.] Similiterque infrà *ver.* 405. πάρσυν. Vide infrà ad ζ, 31. item ad *Il.* π', 70. et ά, 338.

Ver. 366. ——— ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας.] Νῦν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ μέμνηται. *Schol.* Περὶ δὲ τῶν Καυκώνων ζητοῦσι τινὲς [*Al.* φασὶν] ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μίντῃ [*Al.* Μίντορι] ὁμοιωμένης, ἱστοροῦσι πρὸς Νέστορα, " Νῦν, ἀτὰρ " ὀψὲ μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους Εἶμ', ἵνα " χρεῖός μοι ὀφέλλεται ———" δοκεῖ σημαίνεσθαι χάρα τὴν ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ὕστερα ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, ἱστατέοντες καὶ μέχρι Δυμαίης τυχόν· οὗτοι δὲ τὴν Δυμὴν ὀπόθεν Καυκωνίδα εἰρῆσθαι συμβαίνει, παραλιπεῖν ἔξω, ὅτι τὸν ποταμὸν ὀπό θεν Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, εἴ τινές ποτε εἰσὶν, ὅτου φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους πομιδήν. Εἰ γὰρ μὴ διεχείμασε τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεται τοὺς περὶ Λέπρεον οὐκ εἰδ' ὅπως πλανὰς ἴσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γεάφουσι τινὲς· " ——ἔνθα " χρεῖός μοι ὀφέλλεται Πλειὰδι δίῃ, Οὐκ ὀλίγον." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Cæterùm quod hîc addit *Scholiastes*; Οὐκέτι δὲ ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Μενέλαον σὺν τῷ Τηλεμάχῳ ἀφικνεῖται, διότι γάμοι ἐστιάλεῦντο υἱοῦ καὶ Θυγατρὸς Μενελάου· ἀλλοτρία δὲ τούτου ἡ Ἀθηνᾶ· id verò merum videtur commentum.

Ver. 367. ——— ὀφέλλεται.] Apud *Strabonem*, loco citato, ὀφείλεται. At *Casaubonus* in annotationibus; " *Praefero*," inquit, " *alteram lectionem* ὀφέλλεται."

Ver. 372. Φήνῃ εἰδομένη.] Φήνη. εἶδος ὀρνέου, ὅμοιον ἀετῷ. *Schol. Al.* Φήνῃ εἰδομένη·

Ver. 373. Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός.] Ὅτι νῦν ὄντι τῷ Τηλεμάχῳ συνηλικίᾳ ἡ Ἀθηνᾶ. *Schol.*

Ὦ φίλος, οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι,
Εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἕπονται.
Οὐ μὲν γάρ τις ὅδ' ἄλλος Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ἀλλὰ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογένεια,
Ἣ τοι καὶ πατέρ' ἐσθλὸν ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα.
Ἀλλὰ, Ἄνασσ', ἵληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλὸν,
Αὐτῷ, καὶ παίδεσσι, καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι·
Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἤνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Υἱάσι, καὶ γαμβροῖσιν, ἰὰ πρὸς δώματα καλά.
Ἀλλ' ὅτε δώμαθ' ἵκοντο ἀγακλυτὰ τοῖο ἄνακτος,
Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν

" O amice, haud te opinor ignavum et imbellem fore,
" Siquidem te juvenem sic dii ductores comitantur.
" Non enim quisquam hic alius coelestes domos habitantium.
" Quàm Jovis filia praedatrix Pallas,
" Quae tibi et patrem eximium inter Achivos honorabat.
" At, Regina, propitia sis: daque mihi gloriam eximiam,
" Ipsi, et filiis, et venerandae uxori:
" Tibi autem ego sacrificabo bovem anniculam, latâ-fronte,
" Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir.
" Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso."
Sic dixit supplicans; hunc autem audivit Pallas Minerva.
Praebat autem Gerenius eques Nestor,
Filiis et generis *suis*, suas ad aedes pulchras.
Sed postquam ad aedes venissent inclytas regis,
Ordine sedebant per sediliaque thronosque.
His verò senex ubi-advenissent craterem miscuit

Ver. 376. Εἰ δή.] *Si revera* ———.

Ver. 378. ——— ἀγελείη Τριτογένεια.] *Al.* κυδίστη Τριτογένεια.

Ver. 379. ——— ἐτίμα.] *Honorare solebat.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 381. ——— παρακοίτι.] " Παρα-
" κοίτιδι, παρακοίτι, παρακοίτει, *Ultimâ* lon-
" gâ. Sic, *Odyss.* ν', *ver.* 299. Μήτι τι κλέ-
" ομαι καὶ κύδιον." *Barnesius.* Vide ad *Il.* ώ, 500.

Ver. 382. Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν.]

Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona;
Et statuam ante aras auratâ fronte juvencum
Candentem, pariterque caput cum mature ferentem. *Æn.* IX, 626.

Vide et infrà ad *ver.* 457.

Ver. 382 et 384. ——— ῥέξω.] Vide ad *Il.* ά, 444.

Ver. 386. 397. 405. 417 et 474. ——— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il.* ά, 175.

Ver. 388. ——— ἵκοντο.] *Al.* ἵκανεν.

Ver. 389. Ἑξείης ἵζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.] Vide suprà ad ά, 145.

Ver. 390. Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν.] Τὸ δὲ, ἀνὰ κρητῆρα ἐκίρασεν, ἀντὶ τοῦ, ἀνεκίρασε κρητῆρα σπονδῆς. ἤτοι δὶς ἐκίρασεν· ἐκιράσθη γὰρ καὶ πρὶ βραχίων, ὅτε τὰς γλάστας ταμόντες ἔκαυσαν. *Eustath.* Cui tamen explicandi rationi haud assentior.

Οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
Ὤιξε ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσε·
Τοῦ ὁ γέρων κρητῆρα περάσσατο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀποσπένδων, κούρῃ Διὸς Αἰγιόχοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς, 395
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος·
Τὸν δ' αὐτοῦ κοίμησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Τηλέμαχον, φίλον υἱὸν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἠχήεντι·
Πὰρ δ' ἄρ' ἐυμμελίην Πεισίστρατον, ὄρχαμον ἀνδρῶν, 400
Ὅς οἱ ἔτ' ἠίθεος παίδων ἦν ἐν μεγάροισιν.
Αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,

Vini dulcis, quod undecimo anno
Aperuit proma, et operculum dempsit:
Hujus senex craterem miscuit; plurimùm verò Minervae
Supplicabat libans filiae Jovis Aegiochi,
Caeterùm postquam libârant, biberantque, quantum voluit animus, 395
Alii quidem decubituri abiêrunt domum quisque:
Illic verò decumbere fecit Gerenius eques Nestor
Telemachum, charum filium Ulyssis divini,
Toruatis in lectis sub porticu sonorâ:
Juxta eum verò bellicosum Pisistratum ducem virorum, 400
Qui ei adhuc caelebs filiorum erat in aedibus.
Ipse verò dormivit in secessu domûs excelsae:
Huic verò uxor regina lectum praeparavit et cubile.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora.

Ver. 390. 393. —— κέρασσεν —— περάσσατο.] Rectè cum duplici σ, quippe à κεράννυμι deducta. Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 391. Οἴνου ἡδυπότοιο.] Vide suprà ad β', 340.

Ibid. —— τὸν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ Ὤιξε ταμίη.] Τὸ δὲ, "ἐν δεκάτῳ ἐνιαυτῷ," ἀμφίβολον εἶτι ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ, ἵνα οὖν δεκάτιστα ἡ ἄρχουσα, ἤτοι ἐν τῷ δεκάτῳ, ἵνα ἔχῃ ψιλὴν, ὡς φέρεται· Καὶ ἴσως οὕτω κρεῖττον, καθ' ὁμοίστητα τοῦ, (*Il.* Θ', 404. 418.) "οὐδέ κεν ἐς δεκάτους ἐνιαυ- "τοὺς." *Eustath.* Mihi verò vulgata verior videtur Lectio. Quod enim ad hanc rem citat eruditus, longè aliud est; et alibi, ubi eadem phrasis à Poeta usurpatur, abest praepositio ista, "ἐν." Vide ad *Il.* μ', 15. item infrà ad *Odyss.* ε', 18. et ε', 327.

Ver. 392. Ὤιξε ταμίη.] Edidit *Barnesius*, Ὤιξεν ταμίη. Sed ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— κρήδεμνον.] Τὸ πῶμα τοῦ πίθου μεταφορικῶς. *Schol.*

Ver. 396. —— ἔβαν οἰκόνδε.] Vide ad *Il.* ά, 51. et Θ', 229.

Ver. 399. —— αἰθούσῃ.] Τῇ πρὸς ἥλιον τετραμμένῃ, παρὰ τὸ αἴθεσθαι ἐν αὐτῇ φῶς, ὅ ἐστι καίεσθαι. *Schol.*

Ibid. —— ἠχήεντι.] Μεγάλους ἤχους ἀποτελούσῃ διὰ τοὺς ἀνέμους. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* in duobus MSS. scriptum reperit ἰαχηδούσῃ. Quod versum perimit.

Ver. 401. —— ἤθεος.] Ὁ ἀπὸ τοσουτοχρονίδιον ἐτῶν, ἵνα ἐπτακαίδεκα, ἤθεος λέγεται ἐστὶ δὲ ἄγαμος. *Schol.*

Ver. 402. —— καθεῦδε.] *Al.* κάθευδε. Vide ad *Il.* ά, 611.

Ver. 404. —— Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.] Similiterque infrà *ver.* 491. Vide suprà ad β', 1. et ad *Il.* ά, 477.

Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἐλθὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,
Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων,
Λευκοὶ, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἐπὶ μὲν πρὶν
Νηλεὺς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει.
Νέστωρ αὖ τότ' ἔφιζε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Σκῆπτρον ἔχων· περὶ δ' υἷες ἀολλέες ἠγερέθοντο,
Ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε, Στρατίος τε,
Περσεύς τ', Ἀρητός τε, καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης·
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἦλυθεν ἥρως·
Πὰρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοείκελον ἷσαν ἄγοντες.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρήηναν ἐέλδωρ,
Ὄφρ' ἤτοι πρώτιστα θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην,
Ἥ μοι ἐναργὴς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.

Surrexit utique ex lecto Gerenius eques Nestor:
Egressusque sedit super politos lapides,
Qui illi erant ante fores excelsas,
Albi resplendentes unguento; quibus quidem antea
Neleus insidebat diis consiliarius par:
At ille quidem jamjam fato domitus ad inferos descenderat.
Nestor autem tum insidebat, Gerenius, custos Achivorum,
Sceptrum tenens: circùm autem filii frequentes congregabantur,
E thalamis egressi, Echephronque, Stratiusque,
Perseusque, Aretusque, et deo-par Thrasymedes:
His verò deinceps sextus Pisistratus venit heros:
Juxta autem Telemachum deo-similem collocârunt ducentes.
Illis verò sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor:
" E vestigio mihi, filii chari, perficite voluntatem:
" Ut scilicet primùm inter deos propitiam reddam Minervam,
" Quæ mihi manifesta venit dei ad convivium celebre.

Ver. 405. Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* γ', 260.
Ibid. —— ἄρ'.] *Deinceps* ——. *Ut fit* ——.
Ibid. —— ἰυῆφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.
Ver. 408. —— ἀποστίλβοντες ἀλείφατος.] Λείπει τὸ, " ὡς" ἐστὶ γὰρ, ὡς ἐλαίου. Eodemque modo exponit et *Eustathius*. Ita *Il.* σ', 595.

——οἱ δὲ χιτῶνας
Εἵατο ἰνήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ.

Vide et infrà ad ά, 109.
Ver. 409. —— ἵζεσκεν.] *Sedere solebat.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.
Ibid. —— ἀτάλαντος.] Vide ad *Il.* β', 627.
Ver. 410. —— βεβήκει.] Si βέβηκε dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 492.
Ver. 416. Πὰρ δ' ἄρα.] Post hunc versum in quibusdam editionibus sequitur, Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγιρθεν, ἀμηχιρίης τ' ἐγένοντο. Τοῖσι δὲ, &c. " De quo," inquit *Henricus Stephanus*, " idem prorsùs sentio quod de illo (suprà " *Odyss.* ά, 149.) Νύμφαν δ' ἄρα ——, ni-" mirùm eum aliundè huc irrepsisse."
Ibid. —— θεοείκελον.] Vide ad *Il.* ά, 217.
Ver. 420. —— θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.] " Lautiores epulas prisci Græci θάλειας dixerunt, ὅτι θεῶν χάριν ἁλίζοντο καὶ συνήεσαν, " *quia in honorem Deûm convenirebant ad* " *convivia.*" *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* II. *cap.* 2.

Ἀλλά γ' ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω, ὄφρα τάχιστα
Ἔλθῃσιν, ἑλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουπόλος ἀνήρ.
Εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
Πάντας ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
Εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω
Ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
Οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες· εἰπατε δ' ἴσῳ
Δμωῇσιν κατὰ δῶματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
Ἕδρας τε, ξύλα τ' ἀμφὶ, καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίτνυον· ἦλθε μὲν ἆρ βοῦς
Ἐκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς ἑίσης
Τηλεμάχου ἕταροι μεγαλήτορος· ἦλθε δὲ χαλκεὺς,
Ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, τέρματα τέχνης,
Ἄκμονά τε σφῦραν τ', ἐϋποίητόν τε πυράγρην,
Οἵσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη,
Ἱερῶν ἀντιόωσα· γέρων δ' ἵκπηλάτα Νέστωρ

" Verùm alius quidem rus propter bovem est, ut celerrimè
" Veniat, adducat autem boum bubulcus vir.
" Unus autem ad Telemachi magnanimi navem nigram
" Omnes profectus socios ducat, relinquat verò duos solos:
" Unus porrò aurifices Laërceum huc jubeat
" Venire, ut bovis aurum cornibus circumfundat.
" Vos verò alii manete hìc simul-omnes; mandate autem intùs
" Ancillis per domum inclytam convivium apparare,
" Sediliaque, lignaque undique, et limpidam afferre aquam."
Sìc dixit; illi autem omnes ministrabant: venit quidem bos
Ex agro, venerunt etiam celeri à nave aequali
Telemachi socii magnanimi: venit porrò faber
Arma in manibus tenens fabrilia, instrumenta artis,
Incudemque, malleumque, benè-factamque forcipem,
Quibus scilicet aurum elaborabat: venit quoque Minerva,
Sacris adfutura: senex autem eques Nestor

Ver. 421. Ἀλλά γ' ὁ μὲν.] " Non dubito," inquit *Henricus Stephanus*, " quin reponen-" dum sit ἀλλ' ἄγ' pro ἀλλά γ'." Cùm verò nullo in Exemplari ita scriptum reperierit, nihil immutare est ausus.

Ver. 422.—— ἑλάσῃ.] Apud *Eustathium* in commentario ἐλάσει.

Ver. 426. —— ὄφρα βοὶ χρυσόν.] Vide infrà ad *ver.* 437.

Ver. 430. —— ἆς.] *Ut jusserat Nestor.*— *ver.* 421.

Ver. 431. —— νηὸς ἑίσης.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 435. Οἵσίν τε.] *Quibus scilicet* ——.

Ibid. — ἦλθε δ' Ἀθήνη Ἱερῶν ἀντιόωσα.] Τὸ ᾧ, " ἦλθε δ' Ἀθήνη," τὸ τῆς θυσίας εὐλογον δηλοῖ. *Eustath.* Οἱ δ' ἀρχαῖοι καὶ τοὺς θεοὺς ἀνθρωποειδῶς ὑποστησάμενοι, καὶ τὰ περὶ τὰς ἱερουργὰς διέταξαν. Ὁρῶντες γὰρ ὡς τῆς μὲν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστήσαι, χρήσιμον δὲ καὶ συμφέρον τοῖς τοιούτοις ἐνθάντας καὶ κοσμίως ἰδίζειν χρῆσθαι, χρέον ἀφορίσαντες, καὶ τοῖς θεοῖς προθύσαντες, οὕτω μεθῆκαν αὐτοὺς εἰς ἅπαν ἴῃ ἕκαστος, ἡγούμενος ἥκειν τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς σπονδάς, μετὰ αἰδοῦς τὴν συνουσίαν ποιήσασθαι. Ὅμηρος γοῦν φησὶν, " ἦλθε δ' Ἀθήνη, Ἱερῶν ἀντιόωσα." *Athenæus, lib.* VIII. *cap.* 17.

Ver. 436. —— ἀντιόωσα.] Apud *Athenæum*, loco jam citato, ἀντήσουσα.

Ver. 436 et 444. —— ἱππηλάτα Νέστωρ.] Vide ad *Il. ε*, 175.

Χρυσὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν
Ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.
Βοῦν δ' ἀγέτην κεράων Στρατίος καὶ δῖος Ἐχέφρων.
Χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
Ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων· ἑτέρῃ δ' ἔχεν οὐλὰς
Ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Ὀξὺν ἔχων ἐν χειρὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων.
Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
Χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὐτίκα Νέστορος υἱὸς, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
Ἤλασεν ἄγχι στὰς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας

Aurum dedit: ille verò deinde bovis cornibus circumfudit,
Ubi elaborásset, ut ornatum dea gauderet intuita:
Bovem autem ducebant cornibus Stratius et nobilis Echephron.
Aquam autem ipsis Aretus in floribus-celato lebete
Venit ex thalamo ferens: alterâ verò gestabat molas
In canistro; securim autem bellicosus Thrasymedes
Acutam tenens in manu astabat, bovem caesurus.
Perseus autem vas *sanguini recipiendo* tenebat: senex autem eques Nestor
Aquamque molasque praelibabat: multúmque Minervae
Supplicabat promitias-offerens, ex capite pilos in ignem conjiciens
Caeterùm postquam precati sunt, et molas projecerunt,
Statim Nestoris filius magnanimus Thrasymedes,
Feriit propè stans: securis autem abscidit nervos

Ver. 437. ——— *ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν.*]

——— inductaque cornibus aurum
Victima vota cadit ———.
Ovid. Metam. lib. VII, 161.

—— et pandis inductæ cornibus aurum
Conciderant ictæ, nivcà cervice juvencæ.
Id. lib. X, 271.

" Decemvirisque præceptum est, ut Græco " ritu hisce hostiis sacrum facerent; Apol- " lini bove aurato et capris duabus albis " auratis, Latonæ bove fœminâ auratâ." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 17. Vide et suprà ad *ver.* 382.

Ver. 438. ——*ἄγαλμα.*] Vide suprà ad *ver.* 274.

Ver. 440. —— *ἀνθεμόεντι.*] Ποικίλῳ, διὰ τὸ ἐντετορευμένα αὐτῷ ἐστεφῆ. *Schol.*

Ver. 441. — *ἑτέρῃ δ' ἔχεν οὐλὰς Ἐν κανέῳ.*] Dna. *Dacier* hoc in loco legendum conjicit, *ἕτερος δ' ἔχεν οὐλὰς*, &c. " Il n'est pas pos- " sible," inquit, "qu'un homme porte d'une " main un bassin avec une aiguiere, et de " l'autre une corbeille. Assurément le " bassin et l'aiguiere demandent les deux " mains. Je croi donc qu'au lieu d' *ἑτέρῃ*, " *de l'autre*, il faut lire *ἕτερος*, *un autre*; et " qu'il faut traduire, *Aretus vint du Palais*, " *portant un bassin magnifique avec une ai-* " *guiere; et un autre portoit une corbeille*, " *où étoit l'orge sacré*, &c." Malè: Videtur enim vocem *χέρνιβα*, quæ *aquam* simpliciter significat, pro *Gutturnio* accepisse.

Ibid. ——— *οὐλὰς.*] Ἐλαιοβρόχους περιλὰς. *Schol.*

Ver. 443. ——— *ἐν χειρί.*] *Eustathius* in commentario videtur legisse *ἐν χερσί.*

Ver. 444. *Θρασυμήδης δ' ἄμνιον εἶχε.*] Ἐστὶ μὲν τῶν ἄπαξ εἰρημένων ἡ λέξις· σημαίνει δὲ ἀγγεῖόν, ὅπου τὸ αἷμα τὸ ἱερεῖον δέχονται. *Schol. Al.* ἄμνιον. *Al.* δάμνιον.

Ver. 445. *Χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο.* Vide infrà ad ξ', 422.

Ver. 447. ——— *ἑτέρῃ ῥ'.*] *Postquam, ut dictum est* ——.

Ver. 449. —— *ἀπέκοψε.*] Vide ad *Il.* Θ', 87.

Ibid. —— *τένοντας.*] Πάντα τὰ διατεταμένα νεῦρα Ὅμηρος τένοντας καλεῖ. *Schol.*

Αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
Θυγατέρες, τε, νυοί τε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις
Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
Τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς,
Αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν· ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
Πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες· ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζης ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λείβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτων δ', ἀκροτόρους ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,
Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.

Cervicales, solvitque bovis robur: cum clamore verò precati sunt
Filiaeque nurusque, et pudica uxor
Nestoris, Eurydice, maxima-natu Clymeni filiarum.
Hi quidem deinde sublatam *bovem* à terrâ spatiosâ
Tenebant: cacterùm mactavit Pisistratus dux virorum.
Ex illâ autem postquam niger sanguis fluxisset, reliquissetque ossa animus,
Celeriter dein ipsam diviserunt; statimque femora excidebant
Omnia ritè, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant; super ea verò frusta-cruda-imposuerunt.
Adolebat autem super ligna-fissa senex, et insuper nigrum vinum
Libabat; juvenes verò juxta eum tenebant verua quinque-cuspidum manibus.
Cacterùm postquam femora exusta erant, et viscera gustàrant,
Minutatim dein secuerunt caetera, et verubus transfixerunt,
Assabantque, acuta verua in manibus tenentes.
Interea verò Telemachum lavit pulchra Polycaste,
Nestoris minima-natu filia Nelidae.

Ver. 450. —— *αἱ δ' ὀλόλυξαν.*] *Μετὰ βοῆς εὔξαντο. Schol.* Vide infrà ad χ', 408.

Ver. 456. Αἶψ' ἄρα.] *Statim deinceps* ——.

Ibid. —— *διέχευαν.*] *Κατὰ μέρη διέλον. Schol.*

Ibid. —— *ἐκ μηρία τάμνον.*] Vide ad *Il.* ά, 460.

Ver. 458. —— *ἀμοθέτησαν.*] *Ἔπεψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. Schol.* ad *Il.* ά, 461.

Ver. 459. —— *αἴθοπα οἶνον.*] Vide ad *Il.* ψ', 237.

Ver. 460. —— *πεμπώβολα.*] Vide ad *Il. Il.* ά, 463.

Ver. 461. —— *καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο.*] Vide suprà ad *ver.* 9.

Ver. 462. *Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα.*] Vide ad *Il.* ά, 465.

Ver. 463. *Ὤπτων δ'.*] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά. 466. *Al.* *Ὤπτων τ'.*

Ver. 464. *Τόφρα δὲ Τηλέμαχον.*] *Περὶ δὲ Ὁμήρου καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λούσας τοὺς ξένους, ὡς οὔτε φλιγμονὴν οὔτε ἀκρασίαν πασχόντων τῶν ἐν βιβλιοπώλαις, καὶ σωφρόνως ἀποφαίνας. Ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος. Athenaeus, lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. *Τόφρα δὲ.*] Similiterque infrà *ver.* 474. *Τοῖσι δὲ.* Vide ad *Il.* Θ', 160. et μ', 12. *Barnesius* minùs rectè, *Τόφρα δὲ* —— *Τοῖσιν.*

Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
Ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δίμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
Πὰρ δ' ἄρα Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, ποιμένι λαῶν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα, καὶ ἐρύσαντο,
Δαίνυνθ' ἑζόμενοι· ἐπεὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο,
Οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσείοις δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Παῖδες ἐμοὶ, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρμαθ' ἅγοντες, ἵνα πρήσσησιν ὁδοῖο.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο·
Καρπαλίμως δ' ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους.
Ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν,
Ὄψα τε, οἷα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες.
Αὐτὰρ ὁ Τηλέμαχος περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄχαμος ἀνδρῶν,
Ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·

Porrò postquam lavisset, et unxisset pingui oleo,
Eique indusium pulchrum indidisset atque tunicam,
E lavacro *is* exiit, corpore immortalibus similis:
Juxta autem Nestorem profectus consedit, pastorem populorum.
Hi verò postquam assârant carnes exteriores, et detraxerant,
Epulabantur sedentes; deinde viri praestantes surgebant,
Vinum infundentes in aureis poculis.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis dein sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor:
"Filii mei, agite, Telemacho pulchras-jubas-habentes equos
"Jungite sub currum ducentes; ut conficiat iter."
Sic dixit, hi verò ei statim auscultârunt atque paruerunt:
Celeriterque junxerunt sub currum veloces equos.
Mulier verò proma panem et vinum imposuit,
Obsoniaque, qualia edunt Jovis-alumni reges.
Telemachus autem dein perpulchrum conscendit currum;
Juxta eum verò Nestorides Pisistratus, dux virorum,
In currumque conscendit, et habenas cepit manu;

Ver. 466. —— λίπ' ἐλαίῳ.] —— pinguis olivi. *Virg. Ecl.* V, 68.

Ver. 468. —— δίμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.] Os humerosque Deo similis ——. *Æn.* I, 593.

Ver. 469. Πὰρ δ' ἄρα.] *Al.* Πὰρ δ' ἄγε. Vide suprà β', 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver. 470. —— κρέ' ὑπέρτερα.] Vide suprà ad *ver.* 66.

Ver. 472. —— ἐνὶ χρυσείοις.] Pronuntiabatur χρυσοῖς. Vide ad *Il.* ν', 523.

Ver. 473. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος.] Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 476. Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρμαθ'.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 478. ex *Odyss.* ά, 47. itemque ex *Eustathio*, qui in commentario ad *ver.* 478. ita citat. *Vulgg.* male, Ζεύξασθ' ὑφ' ἅρμασ'.

Ibid. —— πρήσσησιν.] Vide ad *Il.* ν', 192. *Al.* πρήσσωσιν.

Ver. 479. —— ἔθηκεν.] *Al.* ἔχενεν.

Ver. 484 et 494. —— ἄνακτες.] *Al.* ἄλκοντι.

Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον.
Οἱ δὲ τριημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
Υἱὸς Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ἵππους τ' ἐζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
Ἐκ δ' ἴλασαν προθύροιο, καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
Ἵξον δ' ἐς πεδίον πυρηφόρον· ἔνθα δ' ἔπειτα
Ἦνον ὁδόν· τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

Verberavitque ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt
In campum, reliqueruntque Pyli excelsam urbem.
Illi verò totâ die quatiebant jugum utrinque tenentes.
Occidit autem sol, obumbrabanturque omnes viae.
Ad Pheras autem venerunt, Dioclis ad domum,
Filii Orsilochi, quem Alpheus genuit filium.
Ibi verò noctem dormiverunt: illeque iis hospitalia apposuit.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Equosque junxerunt, currumque ornatu-varium conscenderunt;
Eque vestibulo agitârunt, et è porticu sonorâ:
Flagellavit autem *Pisistratus*, ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt.
Venerunt autem in campum frugiferum: hîc verò deinde
Conficiebant iter; usque adeò extulerunt veloces equi.
Occiditque sol, obumbrabantuque omnes viae.

Ver. 487 et 497. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Vide suprà ad β', 388. Item ad Π. β', 33 et ι, 109. *Al.* Δύσετο.

Ver. 488. Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο.] *Al.* Ἐς δὲ Φηρὰς ἵκοντο. "Αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσσηνίας εἰσίν." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ'. 15.

Ver. 489. ——— Ὀρσιλόχοιο.] Ita ediderunt *Barnesius* ex *Iliad.* ι, 542. 546. 547. 549. itemque ex *Odyss.* ὁ, 187. ubi idem versus occurrit, et in vulgatis scribitur Ὀρσιλόχου. *Vulgg.* hîc Ὀρσιλόχου.

Ibid. ——— Ἀλφειός.] Ποταμὸς τῆς Ἠλείας. *Schol.*

Ver. 490 et 495. Ἔνθα δέ.] *Barnesius* edidit Ἐνθάδε.

Ibid. ——— ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.] *Al.* ὁ δ' ἄρα ξεινήια δῶκεν.

Ver. 496. Ἦνον ὁδόν.] Ἐνταῦθα δὲ τὸ "ἦνον," τὸ ἁπλῶς ἦγον καὶ ἐτελείουν ὁδοιπ. *Eustath.* Vide suprà ad β', 58.

Ver. 497. Δύσετο.] *Strabo, Geograph. lib.* VIII. citat Δύσετο. Minùs rectè.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Δ'.

Παρὰ Μενελάῳ ξενισθεὶς σὺν Πισιστράτῳ Τηλέμαχος, ἀπαγγέλλει τὰ κατὰ τὴν Ἰθάκην ὑπὸ τῶν μνηστήρων πραττόμενα· ἔπειτα ἐξηγεῖται αὐτῷ ὁ Μενέλαος περὶ τοῦ νόστου τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς Πρωτέως μαντείας, δι' ἧς ἔγνω τὸν Ἀγαμέμνονος θάνατον, καὶ ὡς Ὀδυσσεὺς παρὰ Καλυψοῖ εἴη. Βουλὴ δὲ γίνεται τῶν μνηστήρων, περὶ τοῦ τὸν Τηλέμαχον ἀνελεῖν. Παραμυθεῖται δὲ ἡ Ἀθηνᾶ δι' ὀνείρου τὴν Πηνελόπην, ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀποδημίᾳ δυσχεραίνουσαν, διὰ εἰδάλου, ὁμοιωθεῖσα Ἰφθίμῃ, τῇ τῆς Πηνελόπης ἀδελφῇ.

Ἐπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Σπάρτην.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Λακεδαίμονι.

Ἄλλως.

Δίλτα, μάθ' ἀμφὶ πατρὸς πᾶς' Ἀτρείδα, λοχάμενος, υἱός.

Οἱ δ' ἵξον πολίην Λακεδαίμονα κηπώεσσαν·
Πρὸς δ' ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο.

Hi autem venerunt cavam Spartam amplam:
Ad domum autem agebant Menelai gloriosi.

Ver. 1. Οἱ δ' ἵξον πολίην Λακεδαίμονα.] Ἐπὶ [Ἐπεὶ] ὑψηλοτάτοις ὄρεσι περικέκλεισται. Ποτὲ μὲν τὴν πόλιν καλεῖ Λακεδαίμονα, ποτὲ δὲ τὴν χώραν Λακεδαίμονα, τὴν Σπάρτην. *Schol.* Ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ἐρχόμενος τοὺς περὶ Τηλέμαχον παραμείψῃ φῇ εἰπὼν ζυγὸν, [suprà γ', 486.] εἶτ' εἶπεν· "Δύσετό σ' ἠέλιος——. Οἱ δ' "ἵξον πολίην Λακεδαίμονα——. Πρὸς δ' ἄρα "δώματ' ἔλων Μενελάου——." τὴν πόλιν δεῖ δίχεσθαι εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν ἄφιξιν· ἄλλως τε οὐ πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ Μενελάου. *Strabo Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ', 13.

Ibid.——κηπώεσσαν.] Κήπῳ δὲ περὶ Λάκαιναν Θάλατταν ἀκούω γίνεσθαι μεγίστῃ μέγιστα· καὶ τινές γε τῶν κριτικῶν τὸν Ὅμηρον ἐντεῦθεν εἰκάζουσι φάναι, "Λακεδαίμονα κηπώεσσαν." *Ælian. de Animal. lib.* XVII. *cap.* 6. Γραφόντων δὲ τῶν μὲν, "Λακεδαίμονα κηπώεσσαν," τῶν δὲ, "καπνὸν "τάσσων." ζητοῦσι τὴν κηπώεσσαν τινὰ δίχεσθαι χρὴ, εἴτε ὑπὸ τῶν κήπων, εἴτε μεγάλην· ἔστιν δεῖξαι πιθανώτερον εἶναι· τήν τε καπνίσσαν εἰ μὲν καλαμινθώδη δίχονται· αἱ δὲ, ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν στεμφύλων ῥαχμοὶ καπνὸν λίγουσιν. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καίσας] τὸ δισμοστήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σκήλαιον τί. *Strabo, lib.* VIII. Vide infrà ad ι, 20.

Ver. 2.——ἄρα.] *Ut ipsis propositum erat*——.

Τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἔτησιν,
Υἱέος ἠδὲ θυγατρὸς ἀμύμονος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ῥηξήνορος υἱέϊ πέμπειν·
(Ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
Δωσέμεναι· τοῖσιν δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλειον.
Τὴν ἄρ' ὅγ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε νέεσθαι,
Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ περικλυτὸν, οἷσιν ἄνασσεν.)
Υἱεῖ δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην,
Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης,
Ἐκ δούλης· Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον,
Ἐπειδὴ τοκετῶτον ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινὴν
Ἑρμιόνην, ἣ εἶδος ἔχε χρυσῆς Ἀφροδίτης.
Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα

Hunc verò invenerunt exhibentem nuptiale-epulum multis sodalibus,
Filii atque filiae eximiae, suâ in domo.
Hanc quidem Achillis bellicosi filio mittebat:
(In Trojâ enim primùm spoponderat atque annuerat
Daturum se; illis verò dii nuptias perficiebant.
Eam utique ipse illuc cum equis et curribus mittebat ire,
Myrmidonum ad urbem inclytam, quibus imperabat.)
Filio autem ex Spartâ Alectoris adducebat filiam,
Qui ei in senectute natus erat fortis Megapenthes,
E servâ: Helenae autem dii prolem non ampliùs dabant,
Ex quo semel genuerat filiam amabilem
Hermionem, quae speciem habebat aureae Veneris.
Sic hi quidem epulabantur per sublimem magnam domum

Ver. 3. Τὸν δ' εὗρον δαινύντα.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 5. —— ῥηξήνορος.] Ἀνδρείου, τοῦ διὰ τὴν ἀνδρίαν ῥήσαντος τὰς τάξεις. *Schol.*

Ver. 5. 7. 10. —— πέμπειν —— ἐξετέλειον —— ἄγειν.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 8. Τὴν ἄρ'.] *Hanc utique* ——.

Ver. 9. Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ.] Ἦν Ὅμηρος μὲν Φθίαν λέγει, οἱ δὲ νεώτεροι Φαρσαλίαν. *Schol.*

Ver. 10. —— Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην.] Οἱ μὲν Ἰφιάνασσαν, οἱ δὲ Ἐχέμηλον λέγουσιν· τὸν δὲ Ἀλέκτορα γηπαλογοῦσιν Ἀργείου τοῦ Πέλοπος. *Schol.*

Ver. 11. Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης.] Ἰστέον καὶ ὡς ἐν τούτοις παιγνιωχαρὲν ἐστὶ πανταχοῦ τὸ, "υἱεῖ δὲ ἤγετο "κούρην, ὃς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγα"πένθης." τὸ γὰρ ποιοῦν ἐπίλυσιν ἦν, υἱεῖ κρατερῷ Μεγαπένθει. Ὁ δὲ παιότερον ἀσύδωκεν αὐτὸ τρὶς τι, ὃς τηλύγετος γένετο. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide ad *Il.* ζ, 396.

Ibid. —— τηλύγετος.] Ἤτοι τηλοῦ τῆς ἡλικίας, τουτέστι πρόσφατος τοῖς γονεῦσι γενόμενος παῖς, μᾶλλον ὃν οὐκέτι ἐλπίζουσι τεκνῶσαι. ἢ μονογενής. *Schol.*

Ver. 12. Ἐκ δούλης.] Οἱ μὲν κύριον τὸ, "Δούλης" οἱ δὲ Τηρίδαν, τὸ κύριον κύσης ὄνομα. *Schol.*

Ibid. —— Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον.] *Hesiodus*, notante *Scholiaste* in *Sophoclis Electr. ver.* 541. præter *Hermionem*, filium etiam *Helenae* tribuit:

Ἦ τίκτεν Ἑρμιόνην δουριαλίτην Μενελάῳ
Ὀρτιλόχοιόν τε ἰτέαιν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος.

Pausanias verò (uti et hic annotat *Barnesius*) *Nicostratum* ipsum et *Megapenthen Menelao* eâdem ex famulâ natos memorat. *Corinth. lib.* II. *cap.* 18. Vide et ad *Il.* γ', 175.

Ver. 13. Ἐπειδὴ τοκεῶτον.] Vide ad *Il.* ψ', 2.

Ver. 14. —— χρυσῆς.] Edidit *Barnesius* χρυσίης. Quod eodem modo pronuntiandum; Prima enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* ν', 24 et 523.

Ver. 15. 20. Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο, *&c.*] Contendit hic *Athenæus* nuptiarum harum celebrationem jam tum, cùm advenerint *Telemachus* et *Pisistratus*, peractam esse,

Γείτονες, ἠδὲ ἕταιροι Μενελάου κυδαλίμοιο,
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο δῖος ἀοιδὸς,
Φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε σὺν αὐτοὺς
Μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδινεύεσκον κατὰ μέσσους.
Τὼ δ' αὖτ' ἐν προθύροισι δόμων αὐτῷ τε καὶ ἵπποι,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς,
Στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἴδετο κρείων Ἐτεωνεύς,
Ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα ποιμένι λαῶν·
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Ξείνω δή τινε τώδε, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Ἄνδρε δύω, γενεὴ δὲ Διὸς μεγάλοιό ἔϊκτον.
Ἀλλ' εἶπ', εἰ σφῶϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,

Vicini, et amici Menelai gloriosi,
Oblectantes-se: inter eos verò cantabat divinus cantor,
Citharam pulsans; duoque saltatores inter eos
Cantum auspicantes saltabant in medio.
Caeterùm in vestibulo aedium ipsique et equi,
Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius,
Stiterunt: progressus autem vidit praestans Eteoneus,
Sedulus famulus Menelai gloriosi:
Ivitque annunciaturus per aedes pastori populorum:
Propè autem stans verba alata dixit:
" Hospites jam quidam isti, Jovis-alumne ô Menelaë,
" Viri duo; proli verò Jovis magni similes sunt.
" Sed dic, an ipsis solvamus veloces equos,

---

sponsamque domum abductam; reprehenditque *Aristarchum* quòd hosce quinque versus ex *Iliad. σ'*, 604. huc importunè adscripserit. Οὐ συνίησι οἱ περὶ Ἀρίσταρχον, ὅτι συνιχοῦς οὔσης, [*Casaubonus* legendum censet οὐκ ὅτι συνιχοῦς οὔσης] τῆς ἐννιάστιδος, καὶ τῶν ἑκκαίδεκα ἡμερῶν παρειλημμένων, ἐν αἷς παρέλαβε μὲν ἡ γαμουμένη παρὰ τοῦ νυμφίου· πέμπει δ' ἔτι ὁ τοῦ Μεγακλέους γάμος· αὐτοὶ δὲ μονάζοντες διατρῶσι δ σε Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη· μὴ συνίησι, ἀλλ' ἐξεπαπᾴδησι ὑπὸ τοῦ πρώτου ἔπους· (suprà *ver.* 3.) " Τὸν δ' ἴδεν δαιτυτα " γάμου πολλοῖσι ἴσησιν" προσευπῆσαι τοιούτους τινὰς στίχους, " Ὡς οἱ μὲν δαίνυντο, &c." μετενεγκόντες ἐκ τῆς ἐκλογωΐδος εἰς αὐτὴν γε τὴν περὶ τὴν λίξιν ἁμαρτήσεσι. Οἱ γὰρ ἐξέρχοντες οἱ κυβιστητῆρες, ἀλλ' ἐξέρχοντος τοῦ ᾠδοῦ, πάντως ὠρχοῦντο. Τὸ γὰρ, ἐξάρχειν, τῆς φόρμιγγος ἴδιον. *Lib.* IV. *cap.* 28. Verùm, (ut rectè hic annotat Dna. *Dacier*) Tempora ista imperfecta, πίμπει, ἤγετο, *ver.* 5. 10. itemque ἐξιτήλιον, *ver.* 7. non utique *jam facta* hæc, sed *fieri* solummodò indicant. Quin et secundum *Athenæi* sententiam, quo modo accipi possit versus iste, " Τὸν δ' " ἴδεν δαιτυτα, &c." non video. Caeterùm, " quòd adeò contendit" (inquit *Causabonus* in *Annotationibus*, *lib.* IV. *cap.* 17.) " non " posse τὸ ἐξάρχειν de saltatoribus dici; pe- " rùm esse firmum judico, Illud verò ma- " nifestò falsam, τὸ, ἐξάρχειν, τῆς φόρμιγγος " esse ἴδιον. Periti sermonis Græci sciunt, " verbum hoc de omnibus promiscuè dici " posse, qui faciendi, aut dicendi, aut ca- " nendi, exemplum aliis præbent." Porrò *Diodorus Aristophanius*, notante *Athenæo* loco jam citato, totum hunc locum, quo de nuptiis agitur, omittendum censet; sed nullâ idoneâ ratione.

Ver. 19. Μολπῆς ἐξάρχοντες.] *Athenæus*, loco jam ad *ver.* 15. citato, legendum censet Μολπῆς ἐξάρχοντος. Quæ et versimilior videtur lectio. Vide suprà ad *ver.* 15.

Ver. 20. —— ἵπποι.] *Al.* ἵπποι.
Ver. 25. —— ἵππους πτερόεντα.]

—— verbis,
Quæ tutò tibi magna volunt ——.
Æn. XI, 380.

Ver. 26. —— τώδε.] *Al.* τάγε.
Ver. 27. —— γενεὴ.] *Al.* γενέην.
Ibid. —— ἴϊκτον.] *Al.* ἴϊκτην.

Ἢ ἄλλον τέμπωμεν ἰκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὐ μὲν ἥπιος ἦσθα, Βοηθοίδη Ἐτεωνεῦ,
Τοπρίν, ἀτὰρ μὲν νῦν γε, πάις ὡς, νήπια βάζεις.
Ἦ μὲν δὴ ἡμῖν, ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε
Ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ' ἱκόμεθ', αἴκε ποθὶ Ζεὺς
Ἐξοτίσω τερ παύσῃ οἰζύος· ἀλλὰ λῦ ἵππους
Ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε δαινυθῆναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ μεγάροιο διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους
Ὀτρηρούς θεράποντας ἅμ' ἑσπέσθαι ἰοῖ αὐτῷ.
Οἱ δ' ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἰδρώοντας·
Καὶ τοὺς μὲν κατίδησαν ἐφ' ἱππείῃσι πάπῃσι,
Πὰρ δ' ἔβαλον ζειὰς, ἀνὰ δὲ κρῖ λευκὸν ἔμιξαν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐυπέπια παμφανόωντα·
Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες
Θαύμαζον κατὰ δῶμα διοτρεφέος βασιλῆος.
Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,

"An ad alium mittamus ire, qui eos amicè excipiat."
Hunc autem valdè indignatus allocutus est flavus Menelaus:
"Non quidem stultus eras, Boëthide Eteoneu,
"Anteà, at quidem nunc puer voluti, puerilia loqueris.
"Profectò jam nos, hospitalia multa depasti
"Aliorum virorum, huc venimus; sicubi Jupiter
"In posterum saltem liberârit ab aerumnâ: sed solve equos
"Hospitum, ipsosque introduc ad epulandum."
Sic sit: ille verò ex domo prorulit, vocabatque alios
Sedulos famulos, unà ut-sequerentur seipsum.
Hi verò equos quidem solverunt sub jugo sudantes:
Et hos quidem alligârunt ad equina praesepia,
Apponebantque avenas, et hordeum album admiscuerunt;
Currus verò posuerunt ad paristem colluccutem:
Ipsos porrò duxerunt in augustum domum: hi autem videntes
Admirabantur per domum Jovis-alumni regia.
Instar enim solis splendor erat, sive lunae,

Ver. 29. —— φιλήσῃ.] Similiterque *ver.* 171. φιλείτην et *ver.* 179. φιλέοντι. Vide ad *Il. ι*, 304.

Ver. 33. Ἦ μὲν δὴ.] Vide ad *Il.* ξ, 433 et 504.

Ibid. —— νῦν —— φαγόντε.] *Ego et tu.* Vide ad *Il. α*, 566. et *i*, 487.

Ver. 37. 59. 104. —— διέσσυτο —— διαινύμενος —— ἀχνύμενος] Vide ad *Il.* χ', 260.

Ver. 38. —— ἅμ' ἑσπέσθαι.] *Al.* ἅμα ἕπεσθαι.

Ver. 41. —— ζειὰς.] Vide infrà ad σ', 593.

Ver. 42. 179. —— ἔμιξαν —— διέκρινον.] Vide ad *Il. α*, 309 et 338.

Ver. 43. Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες Θαύμαζον.] Δῆ δὲ καὶ τὸν περῶντα εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐχχίμενον ἐπὶ δεῖπνον, μὴ γαστριζόμενον εὐθὺς ἐπὶ τὰ σιτία καὶ ποτὰ χωρεῖν, ἀλλὰ τὸ δεῖπνον περιιέναι τῷ φιλοθεάμονι, καὶ κατανοῆσαι τὴν οἰκίαν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο παρέλιπεν ὁ Ποιητής· " Αὐτοὺς δ' εἰσῆλθον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες " Θαύμαζον, &c." *Athenaeus, lib.* IV. *cap.* 27. Ubi notandum pro Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον &c. legisse *Athenaeum*, Αὐτοὺς δ' εἰσῆλθον, &c. Sed praestat vulgata Lectio.

Ver. 45. Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.] Τὴν τοῦ Μενελάου οἰκίαν, καὶ ταῦτα ἀπὸ στρατείας ἥκοντος, ἅτε αὐ Περσικήν τινα καὶ Μηδικὴν ἐξηγεῖται, σχεδὸν τι οὐ φαύλην ἀποδίδωσιν Εὐριπίδης

Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
Ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας, λούσαντο.
Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
Ἐς ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρεΐδην Μενέλαον.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων· παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.

Domum per excelsam Menelai gloriosi.
At postquam oblectati sunt videndo oculis,
Ad labra descendentes perpolita, lavârunt.
Hos verò postquam ancillae lavârunt et unxerant oleo,
Circumque chlaenas villosas posuerant *ipsis* atque tunicas;
In thronos utique consederunt *ii* juxta Atridem Menelaum.
Aquam autem ancilla gutturnio fundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad lavandum: juxtà verò politam extendit mensam.
Cibum verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa imponens, largiens de praesentibus:
Coquus autem carnium lances proposuit sublatas
Diversarum: ipsisque apposuit aurea pocula.

ἢ Δαρεῖόν τι καὶ Κῖρξου τῶν βασιλίων; [fortè βασιλείων;] φησὶ γοῦν,

" Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη σέλας, ἢ σελήνης,
" Δῶμα καθ' ὑψηρεφὲς Μιτυλάου κυδαλίμοιο·
" Χρυσοῦ θ' ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος."

Τοῖς γὰρ Τρωϊκοῖς σκύλοις ἐχρῆν μᾶλλον λάμπειν αὐτὸ, ἢ τούτοις κατὰ μὲ τὴν σὴν διάνοιαν. Καὶ ὁ Ἀλίξανδρος ἐσισχὼν, οὐκ ἴγαγε, εἶπεν, τὸν Ὅμηρον ἐάσειν μοι δεκῶ ἀνακολόγηταν· ἴσως γὰρ πρὸς τὸν τοῦ Μιτυλάου τρίποδα ἐτοίμης τὰ βασίλεια, ἢ φησὶ μόνον εἶναι τῶν Ἀχαιῶν μαλθακὸν αἰχμητήν· σχεδὸν γὰρ οὐδ' ἔοικεν οὐδὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν μάτην ὁ Ποιητὴς οὕτως λέγειν, ἀλλὰ καὶ στολὴν, καὶ οἴκησιν, καὶ δίαιταν πρὸς τὸ τῶν ἀνδρώπων ἦθος πολλάκις ἀπεικάζειν. *Dion. Orat.* II.

Ver. 46. —— ὑψερεφὲς.] Apud *Athenæum*, loco suprà citato, ὑψιρεφὲς.

Ver. 48. Ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες.] Πάντα δ' ὧν ἀριζῆς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπεν, τὸ δεῖν διαπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον εἶναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπί τ' οὖν —— τῶν περὶ Τηλέμαχον, [εἶπεν,] "Ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο." Ἀριστὰς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἦλθεν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἰδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Ver. 50. —— ἄρα.] *Deinde* ——, *Ut fit* ——.

Ver. 51. Ἐς ῥα θρόνους ἕζοντο.] Vide suprà ad *á*, 145.

Ver. 52. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——.
Æn. I, 704.

Ver. 53. 297. 309. 404. Καλῇ —— καλὰ —— καλῆς.] Vide ad *Il. β'*, 43.

Ver. 54. 61. Νίψασθαι —— παστάμενοι.] Vide infrà ad *í*, 491. et *í*, 296.

Ibid. —— ξεστήν.] *Al.* χρυσῆν.

Ibid. —— ἐτάνυσσε.] Vide ad *Il. ε'*, 58.

Ver. 56. —— χαριζομένη παρεόντων.] Vide suprà ad *á*, 140.

Ver. 57. Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.] Vide suprà ad *á*, 141.

Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Σίτου δ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνου τασσαμένου εἰρησόμεθ', οἵ τινες ἐστὸν
Ἀνδρῶν· οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ διοτρεφέων βασιλήων,
Σκηπτούχων, ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούσδε τέκοιεν.
Ὡς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν,
Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείατ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Has etiam dextrâ prehendens allocutus est flavus Menelaus;
" Cibumque gustate, et gaudete: caeterùm deinde,
" Coenam cùm-gustaveritis, interrogabimus, quinam sitis
" Hominum: non enim vestrorum utique genus periit parentum,
" Sed virorum genus estis Jovis-alumnorum regum,
" Sceptriferorum: quippe nequaquam ignavi tales genuerint."
Sic ait, et ipsis terga bovis pinguis apposuit,
Assata in manibus eligens, quae sibi munera apposuerant ipsi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.

Ver. 59. Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη.] Ἐν τούτοις δὲ κεῖται, ὡς ἀλλαχοῦ, τὸ δείκνυσθαι ἀντὶ τοῦ δεξιοῦσθαι. *Eustath.*

Ver. 60. Σίτου δ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον.] Παρὰ δ' Ὁμήρῳ, ἐν τῷ τῶν Μενέλεω συμποσίῳ προάλλονται ἀλλήλους, ὅστις ἐν διατριβῇ, ζητήματα καὶ σκληπικῶς ἀμελοῦντες τίφτουσιν ἀλλήλους καὶ ἐμπῖς. Ὁ γοῦν Μενέλαος παραγγελμάτων ἐκ τοῦ λοιπόν τῶν περὶ τὸν Τηλέμαχον, καὶ τῶν περὶ τὸν ἰδιαίτατα πυνθάνεσθαι, παραπαλῦ μεταλαμβάνει, λέγων τάδε " Σίτου δ' ἅπτεσθον καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα Δείπνου τασσαμένου εἰρησόμεθ', ἄ τινες ἐστον." Ἐπειτα προτρεπόμενος τῶν παραπλησίων αὐτῷ φιλοπευστημάτων· " Ὡς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν, Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλών, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ." *Athenaeus, lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. Σίτου δ' ἅπτεσθον.] *Al.* Σίτου ἅμ' ἅπτεσθον. Apud *Athenaeum* autem, loco jam citato, Σίτου δ' ἅπτεσθον.

Ver. 61. ——— τασσαμένου.] *Al.* πασσαμένου.

Ibid. ——— ἄ τινες.] *Al.* ἅ τινες. Quod hoc quidem in loco aequè rectè dici potest. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 62. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων.] " Benè," inquit *Spondanus*, " de hospitibus suis ominatur Menelaus, " quasi animo jam perviderat, aut in eorum " facie legat, obscuro genere eos non esse " oriundos." Ipse autem deinceps aliam hujus loci explicationem praeferre videtur; scilicet ut innuere hîc intelligatur Menelaus, Ulyssem Telemachi patrem nondum interiisse. Sed minùs rectè; ut liquet ex sequentibus, " Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὶ &c." quae et vir ipse eruditus pro alterâ sententiâ facere confitetur.

Ibid. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος.] Σὺν τῷ γε ἀστείων, ἵν' ᾖ, σφῶν δυϊκῶς· οὐ γὰρ ἀφανῶν ἐστι γονέων. *Schol.*

Ibid. ——— γένος.] *Al.* γόνος.

Ibid. ——— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* α', 186. 187. et ά, 37.

Ver. 64. 74. ——— τοιούσδε ——— τέκοιεν.] Vide ad *Il.* ώ. 357.

Ver. 65. ——— καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν, Ὀπτ' ἐν χερσὶν ἑλών.] Ὅμηρος ——— ἐντελῆ κατασκευάσει πᾶσι τὸν βίον καὶ αὐτάρκη ——. Ἀκλῆν οὖν ἀποδίδωκε τὴν δίαιταν πᾶσι, καὶ τὴν αὐτὴν ἡμῖν βασιλεύσιν, ἰδιώταις, νέοις, πρεσβύταις, ἐντὰ παραπλήσια πᾶσι κρέα· καὶ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βόεια, ἢν τι ἱερεῖον καὶ γάμοις, καὶ ἄλλῃ συνόδῳ, καὶ οὐ θρία, καὶ κανδύλῃ, καὶ ἄμπυκας, μελίκρητά τι τοῖς βασιλεῦσιν ἐξαίρετα παραπίθησιν Ὅμηρος· ἀλλ' ἀφ' ὧν ἐθ ἴζειν ἔμελλον τὸ σῶμα, καὶ τὴν ψυχήν. Αἶσνα οὖν μετὰ τὴν μονομαχίαν, (*Iliad.* ή, 321.) νώτοισι βοῶν γέρεσιν ὑ Ἀγαμέμνων ———. Καὶ Μενέλαος δὲ, τοὺς τῶν παίδων γάμους ποιῶν, Τηλεμάχῳ νῶτον βοὸς παρέθηκεν, " Ὀπτα, τά ῥά οἱ γέρας πάρθεσαν αὐτῷ." *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 8.

Ver. 66. ——— τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.] Ἐνταῦθα δὲ φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὅτι ἴσως τοῖς βασιλεῦσι μείζων μοῖρα παραπίθεται εἰς γέρας· ἀφ' ἧς εἶχον ἐν καὶ ἄλλοις ἐπιδίδοναι, ὡς οὖν ποιεῖ ὁ Μενέλαος, τοῖς ξένοις παραπίθησι τὸ ἑαυτοῦ γέρας. *Eustath.*

Ibid. ——— τά ῥα.] *Quae utique* ———. *Quae scilicet* ———.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Δὴ τότε Τηλέμαχος τροαφθίνεε Νέστορος υἱὸν,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίατ' ἀκοῦαι
Φράζεο, Νεστορίδη, φῶ μοὶ πεχαρισμένε θυμῷ.
Χαλκοῦ τε στεροπὴν καὶ ἐλήκτρου καὶ ἀργύρου,
Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέφαντος·
Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.
Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Telemachus alloquebatur Nestoris filium,
Propè admoto capite; ut ne audirent alii:
" Considera, Nestoride, meo charissime animo,
" Aerisque splendorem, per domum sonoram,
" Aurique, electrique, et argenti, atque eboris:
" Jovis utique talis est Olympii intûs aula.
" Quanta haec infinita multa! admiratio me capit intuentem."

Ver. 68. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο.] Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 71. —— τῷ μοὶ πεχαρισμένε θυμῷ.]

—— animo gratissimo nostro.
Æn. XII, 142.

Ver. 72. —— καλὰ δώματα.] In vulgatis editum est καὶ δώματα· Barnesius autem restituit καλὰ δώματα. Quod et ad sententiam (ut opinor) multò aptiùs; et confirmatur porrò, uti annotat vir eruditus, ex *ver.* 45. 46. suprà:

Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη σέλας, ἠὲ σελήνης,
Δώμασι καθ' ὑψηρεφέσι Μενελάου δαιδαλέοισι.

Ver. 73. Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε.] Vide *Plinii Histor. Natural. lib.* XXXIII. *cap.* 4. Item suprà ad *ver.* 45.

Ibid. —— ἠδ' ἐλέφαντος.] Ἐλέφαντα, ὅσα μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνθρώπων χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ ζῷα, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἄρχην, πλὴν Ἰνδῶν τι αὐτῶν, καὶ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιέχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῖσι κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς ἰδιωτικοῖς ἀνῶν, ἐλέφαντι ἐπείνοις κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποιήσατο. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 74. Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή. Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά.] Οἱ δὲ πολλοὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου πάσχουσι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑπὸ ἀπειρίας, μᾶλλον δὲ ἀπειροκαλίας, τὴν μὲν Νέστορος ἰδὼν οἰκίαν κλίνας ἔχουσαν, τραπέζας, ἱμάτια, στρώματα, οἶνον ἡδὺν, οὐκ ἐμπαθέζεις τὸν ὑποροῦντα τῶν ἀναγκαίων, ἢ καὶ χρησίμων· περὶ δὲ τῷ Μενελάῳ διατρίβοντος ἐλέφαντα καὶ χρυσὸν καὶ ἤλεκτρον, ἐξεπλάγη, καὶ εἶπε, " Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν " αὐλή· Ὅσσα τάδ' ἔκπαγλα πολλά· σέβας μ' " ἔχει εἰσορόωντα." Σωκράτης δ' ἂν εἶπεν ἢ καὶ Διογένης, " Ὅσσα τάγ' ἄθλια πολλὰ, καὶ " ἄχρηστα καὶ μάταια, γίλως μ' ἔχει εἰσορών- " τα." *Plutarch.* περὶ φιλοπλουτίας, sub fine. Cæterùm *Solecucus* apud *Athenæum*, cui et assentitur ipse *Athenæus*, hoc in loco legendum contendit, " Ζηνός που τοιαῦτα " δόμοις ἐν κτήματα κεῖται· Ὅσσα τάδ' " ἄσπετα πολλά." Οὐ γὰρ (inquit) τῆς οἰκίας τὸ κάλλος μόνον ἐκθαυμάζουσι. Πῆς γὰρ ἤλεκτρον καὶ ἄργυρος καὶ ἐλέφας ἐν τοῖς τοίχοις ἦν; Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τοῦ οἴκου εἰρήκασι, ὡς ἴσως δώματα ἠκήκοα· τοιαῦτα γὰρ δὴ τὰ ὑψόροφα καὶ μιγάλα. Περὶ δὲ τῶν σκευῶν τὸ, " Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέ- " φαντος·" οἷς εἰκότως ἐπιφέρεται, " Ζηνός " που τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται, " Ὅσσα ἄχ." Οὐκ ἐκεῖνο δ' ἐκέλευσον τῷ " Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν " αὐλὴ," ἐπιφέειν, " Ὅσσα τάδ' ἄσπετα " πολλά;" σύλλογον δὲ τῷ ἀσυνήθει τῆς ἀκαγνώσεως. "Ἐστι τοίνυν οὐδ' ἡ αὐλὴ ἀρμόττει ἐπὶ τοῦ οἴκου· ἡ γὰρ διαπυιόμενος τόπος αὐλὴ λέγεται. —— Ὅμηρος δὲ τὴν αὐλὴν ἀεὶ τάττει ἐπὶ τῶν ὑπαίθρων τόπων. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. *Casaubono* verò, quocum faciunt *Barnesius* et Dna. *Dacier*, parùm idoneæ videntur hæ rationes. *Primam* nihili esse arbitratur: " Quid enim, inquit in anno- " tationibus ad hunc *Athenæi* locum, vetat " per αὐλὴν et palatium intelligere, et συν- " εκδοχικῶς omnia eo contenta ornamen- " ta?" In *secunda*, " Quis," inquit, " non " videt argutari nimis virum doctum? " Nemo enim iverit inficias, positâ dis- " tinctione majore post αὐλὴ, rectè sub- " jungi, "Ὅσσα τάδ' ἐστί." Atque hoc quidem majorem indicabit admirationem, quàm si Ὅσσα ad præcedentem κτήματα

Τοῦ δ' ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
Καί σφεας φωνήσας ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι·
(Ἀθάνατοι γὰρ τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν.)
Ἀνδρῶν δ' ἤ κέν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ οὐκί, 80
Κτήμασιν· ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἀλαλητὸς
Ἠγαγόμην ἐν νηυσὶ, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·
Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἀλαλητὸς,

Hunc autem loquentem intellexit flavus Menelaus,
Et ipsos compellans, verba alata dixit:
" Filii chari, sanè cum Jove mortalium haud ullus contenderit;
" (Immortales enim ejus aedes et possessiones sunt.)
" Hominum verò aut aliquis mihi contendat, aut non, 80
" Opibus: certè enim multa passus et multùm vagatus
" Adduxi in navibus, et octavo *demùm* anno veni:
" Ad Cyprum, Phoenicemque, et Aegyptios vagatus;

---

referretur. Quod ad *tertiam* attinet rationem, " Affirmamus nos," inquit vir idem eruditus, " Διὸς αὐλὴν Homerum appellàsse " Jovis palatium. Sic enim loqui observa- " mus antiquissimum poetam, et, quod " imprimis ad rem facit, summum Homeri " imitatorem, Æschylum: cujus est illud " in Prometheo vincto, (*ver.* 122.) Ἵνα " τὴν Διὸς αὐλὴν οἴχνῶν." Ad hæc addit *Barnesius*;

——ὅτι αἱ θάλαμοι πεπαλλίοις αὐλῆς
Ὑψηλὸς δόματο——. Suprà ά, 427.

Ver. 76. ——ξύνετο.] *Al.* ξύνιεν. Quod ferri non potest.

Ver. 77. ——σφέας.] Pronuntiabatur σφᾶς.

Ver. 78. Τέκνα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι.] Ὅμηρος ἐπιδεξίως ἀφορμὴν εὗρε λόγου, ὅσον πρὸς τὴν συμφέρουσι φίλοις. [forte φίλῳ.] Οὐ γὰρ ὡς σφέλαρα προτείνει, ἀλλ' ἐπιχαίρων παρατίθησι ὁ Μενέλαος, ἐπειδὴ ἤκουσε τῶν ἑταίρων, τὸ μὲν ὕπνῳ πλούσιος οὐκ ἀφιππάζεσθαί γε περαλλὰν τὸν φόνον, πολλὰ γὰρ φασὶ παθὼν ἔχειν αὐτὸν· οὐ μὴν τὸ ἐξοῦ ἑαυτὸν Θεοῖς συμφέρειν, " Ἀθάνατοι γὰρ τοῦ γε " δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν" ἐνδεχόμενος ἢ φιλάδελφον ὄντα, καὶ μετ' ἀνάγκης φάσκειν ζῆν τι καὶ πλουτεῖν, ἀστασιάστως τὸν τῆς φιλίας λόγον· " Ὧν ἔφιλον τρισσάκτω στιχ. ἕξ." (infrà *ver.* 97.) *Athenaeus, lib.* V. *cap.* 3. in fine.

Ver. 79. Ἀθάνατοι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 80. ——ἐρίσσεται.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 81. ——ἦ γὰρ πολλά.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Etiam si mortales omnes divitiis opibusque* " *antecellam, minimè mihi de eis gratulandum* " *est; Multa ENIM* &c." Vide ad *Il.* ά, 22.

Ver. 82. Ἠγαγόμην ἐν νηυσί.] Τὸ δὲ " ἠγα- " γόμην" ἀντὶ τοῦ, ἤγαγον, ἀντὶ τοῦ, ἤρεσεν, πεί- θας——ἵνα λίγῃ, οὐχ ἁπλῶς πλοῦν, καὶ πολλὰ πλανηθείς, πολλὰ ἀγαγόμην κτήματα. *Eustath.* *Barnesius* autem, versionem Editionis *Wetsteniana* secutus, reddit; "*Vectus in navibus.*" Minùs rectè. Nusquam enim apud Poetam occurrit vox ἠγαγόμην sensu passivo, sed semper *activo*; uti exponit *Eustathius*.

Κτήματα μὲν, ἐν' Ἀλέξανδρος πείρῃσι ἐοῖσιν
Ἠγάγετο Τρώων——.
Iliad. ά, 389.

Vide ad *Il.* α', 190. χ', 116. 471. *Odyss.* ξ', 211. ά, 238.

Ver. 83. Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἀλαλητούς.] Οἱ γοῦν τοιοῦτοι φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀνοφαίνουσι τοὺς ἀνοδυσάμενους σαλλα- χοῦ, καὶ πλανηθέντας——καὶ ὁ Νέστωρ συμβύσι- σαι διότι τοῖς Λαπίθαις ἀμίλησεν, ἐλθὼν με- τάστασιν (*Il.* ά, 270.). " Τηλόθι γὰρ ἔγωγε " γαίης καλέοντο γὰρ αὐτοί." Καὶ Με- νέλαος ἑαυτόν· " Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ " Αἰγυπτίους ἀλαλητούς, Αἰθίοπάς, Σ' ἐπέμπω " &c." Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευὴ τινὸς ἐς φρόνησιν μεγάλης, τῇ μαθεῖ τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἴδιας, προσθήκην δὲ καὶ τὰ τῆς Θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. Καὶ ἔρα ἐξ αὐτῆς κατορ- χῆς, ὡς ἱστορῶν χορηγὸς τῷ Ποιητῇ γέγονεν ὁ τοῦ Πτολεμάχου εἰς τὴν Σπάρτην πλοῦς· ἐν οἷς οὐ μόνον ξενικὰ ἐπεισέπεσεν διηγήματα, ἀλλὰ καὶ Τρωϊκὰ, καὶ Ἑλληνικά. Πάνυ οὖν δικαίως ἐπῄνεσεν Ὅμηρος, εἰς καλὸν τῇ ἑαυτοῦ ποιήσει, ὡς καὶ περιπλάνησιν, τὸν τοῦ Τηλεμάχου πλοῦν· δι' οὗ πολλὰ παιδείας ἡ Ὁμηρικὴ μοῦσα τῷ τῆς ἱστορίας εἴνεκα ὠφέλησεν. *Eustath.* Cæterùm nonnullos hoc in loco, " Αἰγυπτίους " ἐν' ἀλαλητούς," legisse annotat idem *Eustath.*

Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς,
Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ περαὸ τελέθουσι.
Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
Ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς, οὔτε τι ποιμὴν,
Τυροῦ καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῖο γάλακτος·
Ἀλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι.
Ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων
Ἠλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνε,
Λάθρη, ἀνωϊστὶ, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο.

" Aethiopasque adii, et Sidonios, et Erembos,
" Et Libyam, ubi utique agni protinùs cornuti sunt.
" Ter enim pariunt oves integrum per annum.
" Ibi quidem neque herus indigens est, neque omninò pastor,
" Casei et carnium, neque dulcis lactis:
" Sed semper praebent per-tòtum-annum lac mulgendum.
" Dum ego circa illa multas facultates colligens
" Errabam, intereà mihi fratrem alius interfecit,
" Clàm, ex-improviso, dolo perniciosae uxoris.

Ibid. ——— Αἰγυπτίους.] Vide infrà ad *ver.* 127. item ad *Il.* β', 537.

Ver. 84. ——— Αἰθιοπάς θ' ἱκόμην.] Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθίοπας, πλέων ἐξ Αἰγύπτου· (οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Θαλάσσῃ οἰκοῦσί τινες Αἰθίοπες, οὔτε τῷ Νείλῳ τοὺς παταῤῥάπτας ἦν διελθεῖν ναυσί·) ——— Οἱ μὲν περίπλουν τὸν διὰ Γαδείρων μέχρι τῆς Ἰνδικῆς εἰσάγουσιν· ἅμα καὶ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συναναλοῦντες, ὃν φησιν ὅτι ὀγδοάκτῳ ἔτει ἦλθεν· οἱ δὲ, διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον· οἱ δὲ, διὰ τῶν διωρύγων τινός. *Strabo, lib.* I. Δῆλον δὲ ὅτι εἰς τοὺς νοτίους Αἰθίοπας ἐλθὼν ὁ Μενέλαος, εἶγε καὶ εἰς τοὺς Ἐρεμβοὺς ἦλθε, μέρες γὰρ ἐκείνων οἱ Ἐρεμβοὶ, σολλῷ πρότερον εἰς τοὺς λοιποὺς Αἰθίοπας ἀφικτο, οὓς ὁμόρους Αἰγυπτίοις Ἡρόδοτος ἱστορεῖ. *Eustath.*

Ibid. ——— καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς.] Σιδονίους, τοὺς παρὰ τῇ Ἐρυθρᾷ Θαλάσσῃ λίγας ὄθεν μεταφήναι οἱ Φοίνικες. Ἐρεμβούς, τοὺς Τρωγλοδύτας, παρὰ τὸ εἰς τὴν ἕρμ δύπτ. Οἱ δὲ, τοὺς Ἰνδοὺς, παρὰ τὸ Ἔρεβος· μέλαινες γὰρ ὄθεν καὶ Κράτης ἱερωνύς γράφει. Οἱ δὲ, ἴδιον ἔθνος. Ἔνιοι δὲ, τοὺς Ἄραβας· καὶ μεταγράφουσιν οὕτως· " Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἄραβάς τε." *Schol.*

Ibid. ——— καὶ Ἐρεμβούς.] Οὐκ ἐργασίας οὐδὲ χρηματισμοῦ χάριν, τούτων ὁπομαζομένων, (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τοῦτο,) ἀλλὰ τοῦ μήκους, καὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ τοῦ ἐνδείκου· ἔνδεξον γὰρ τοσοῦτον ἐστορίσαι. *Strabo, lib.* I. Vide suprà ad *ver.* 83.

Ver. 85. Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ περαὸ τελέθουσι.]

Quid tibi pastores Libyæ, quid pascua versu
Prosequar ———, *Virg. Georg.* III, 339.

Καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἔχον οὕτως· " Καὶ Λιβύην, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ περαὸ τελέθουσι· θρεμμῖσι τερπόμενον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κύεια· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχνοῖσι ψύχεσι, ἢ οὐ φύεται κύεια τὰ πτήνια ἀρχήν, ἢ φύοντα, φύεται μόγις. *Herodotus, lib.* IV. § 29. Καὶ ἐν μὲν Λιβύῃ εὐθὺς γίνεται κύεσθαι ἔχοντα τὰ περατώδη τῶν κρεῶν. *Aristot. Histor. animal. lib.* VIII. *cap.* 28. Ἔτεροι δὲ τὸ, " ἄρνες ἄφαρ περαὸ τελέθουσιν," οὕτω νοοῦσιν· ἔνθα οἱ μιᾷ· ὀλίγον ἰσόμοιραι περαὸ, ἄφαρ γίνονται, ἤγουν εὐθὺς καὶ ταχὺ καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις, διὰ διαμόσπτα τόκου. Ὅ καὶ ἐμφανίσων σαφέστερον, ἐπάγει· " Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα ἓς." *Eustath.*

Ibid. ——— ἵνα τ' ἄρνες.] Apud *Herodotum*, loco jam citato, ὅθι τ' ἄρνες.

Ver. 86. Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.] Τοῦτο δὲ πάλιν (inquit *Eustathius,*) διχῶς. Ἢ γὰρ ὅτι μῆλα εἰσὶν ἐπί τινὰ, ὧν γόνος ἑκάστου ἔτους ἀνὰ τρεῖς γίνεται τουτέστι, διόλου ἀνὰ τρεῖς αἱ αὐταὶ ὀῖς τίκτουσιν. Ἢ καὶ ὅτι περὶ τρεῖς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ γεννῶσι τὰ μῆλα, καὶ οὐκ, ὡς παρ' ἡμῖν, μόνῳ τῷ ἦρι. Quarum prior rectior videtur explicandi ratio.

Ver. 89. ——— Θῆσθαι.] Κυρίως μὲν, τὸ θηλάσαι· τῶν δὲ τὸ ἀμέλγειν εἴρηται, παρὰ τὸν θηλήν. *Schol.*

Ver. 90. Ἕως ἐγὼ.] " *Amphibrachys,*" inquit *Barnesius,* " in *Primo* loco, pro *Dactylo iambumque.*" Atqui (ut opinor) enuntiabatur Ἕως ἰγὼ, ac si scriptum fuisset, Ὡσ ἰγὼ, vel Ὡσ' ἠγώ. Vide ad *Il.* ά, 539. *Al.* Εἵως ἰγώ.

Ὡς οὗτοι χαίρων τοῖσδε πτεάτεσσιν ἀνάσσω.
Καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵ τινες ὔμμιν
Εἰσίν· ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ ἀπώλεσα οἶκον,
Εὖ μάλα ναιετάοντα, πεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά.
Ὤν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
Ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἵ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, ἐπὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἔμπης πάντας μὲν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Πολλάκις ἐν μεγάροισι καθήμενος ἠμετέροισιν,
Ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Παύομαι· αἰψηρὸς δὲ πόρος κρυεροῖο γόοιο.
Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,

" Adeò nequaquam gaudens hisce facultatibus impero.
" Et ex patribus ista debetis audivisse, quicunque vobis
" Sint: quandoquidem valdè multa passus sum, et perdidi domum,
" Perquam habitantibus commodam, continentem multa et pretiosa.
" Quorum utinam vel tertiam habens, in aedibus partem
" Habitarem, viri autem salvi essent, qui tum perierunt
" Trojâ in latâ, longè ab Argis equis-apto.
" Sed tamen omnes quidem lugens et deflens,
" Crebrò domi desidens nostrae,
" Interdum quidem luctu mente oblector, interdum verò rursùs
" Quiesco: cita nempè satietas molesti luctûs.
" Horum omnium-causâ non tantum lugeo, vexatus licèt,

Ibid. —— πολὺν βίοτον συναγείρων Ἠλύσιον.] Vide suprà ad γ', 301.

Ver. 93. "Ὡς οὗτοι χαίρων.] Vide infrà ad ver. 186 et 199. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit "Ὡς οὗτι χαίρων.

Ver. 94. —— ὔμμιν.] *Al.* ὑμῖν.

Ver. 95. —— καὶ ἀπώλεσα οἶκον, Εὖ μάλα ναιετάοντα.] Ἀμφίλοχον, πότερον τὸν ἑαυτοῦ, ἢ τὸν Πριάμου. *Schol.* Ὅρα τὸ, " ἀπώλεσα οἶκον," ἀμφιβόλως λιχθὲν· δύναται γὰρ ὁ βασιλεὺς δηλοῦν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν τοῦ Πριάμου. Καὶ συμβιβάζεται καὶ τὰ ἑξῆς πρὸς ταῦτα, ἐκχὼς· ἵνα λίγῃ ὅτι ἀπώλεσα οἶκον ἐμὸν, ἔχοντα πολλὰ, ὧν ὄφελον τριτάτην μοῖραν ἔχων ἐξ ἀρχῆς καὶ μὴ μετασχὼν τηλεμάχῳ καὶ τοῖς ἑταίροις, μὴ τοσούτου ἄδην ὀλωλότας ἐν Τροίᾳ, μηδὲ στρατεύσασθαι ὅλως ἐπὶ· ἢ καὶ ἄλλως, ἀπώλεσα οἶκον τὸν τοῦ Πριάμου πεπραμένον πολλὰ, ὧν ὄφελον τὰ τρίτα κεκτῆσθαι, κατὰ τοὺς Φρύγιον συμβέβασιν ὡς ἴσους, μὴ στρατεῦσαι τῇ ἀλόχου τῆς Τροίας, περὶ ἣν τοσοῦτοι ἄλεσαν. *Eustath.* Priorem explicationem amplectitur *Barnesius.* Ac pro eâ quidem facit tum præcedens illud, " ἐπεὶ " μάλα πόλλ' ἔπαθον" tum, (uti et ipse annotat *Barnesius,*) quod sequitur, " Ὤν ἔ- " φελον τριτάτην περ, &c." Dna. *Dacier* verò alteram adeò manifestè veram esse explicandi rationem existimat, ut nulla sit hic reverà ambiguitas.

Ver. 96. Εὖ μάλα ναιετάοντα.] Vide ad *Il.* β', 648.

Ver. 97. Ὤν ὄφελον τριτάτην περ.] Τίς ἂν οὖν τῶν ἐκγόνων ἐκείνων τῶν ὑπὸ τοῦ ταυρώπου τιθηνεύσων, οὐκ ἂν ἀνταξίως (*Al.* ἀνταξίως) δέξιτο τὸν ἐπὶ τῇ στιφρότητι τοῦ πατρὸς λύπην τῇ τοῦ πατρὸς εὐχαρίστῳ μνήμῃ διαφυλάττων; Ὅσους δὲ μὴ δέξῃ κοινὸς εἶναι πρὸς πάντας τοὺς παρακλησίους αὐτῷ τὴν ὑβριν ἰνδιαιγμένους, ἐπιπίγνει, (infrà ver. 104.) " Τῶν πάντων οὐ " τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ· 'Ως ἴνοι, " ὅστις μοι ὕπνον καὶ ἀνιχθείρει καὶ ἰδωδήν." Ἵνα δὲ μὴ φαίνηται μηδενὸς τῶν ἐκείνου σπερμάτων, ἐμπόδιον μετ' ὄνυμα, (ver. 110.) " —— " Ὀδύρονταί νύ σευ αἰνὸν Λαέρτης θ', ὁ γέ- " ρων, καὶ ἰοκέρων Πηνελόπεια, Τηλέμαχός τ' θ'· " οὐ γὰρ τοι νέον γιγνώσκ' ἐπὶ οἶκῳ." *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4. Vide et suprà ad ver. 78.

Ver. 102. Ἄλλοτε μὲν τε γόῳ φρένα τέρπομαι.] Vide infrà ad ver. 183.

Ver. 103. —— αἰψηρὸς δὲ πόρος κρυεροῖο γόοιο.] Ὁ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μου θρῆνος ταχέως θραύεται, *Schol.* Malè.

Ver. 104. Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι —— Ὡς ἴνοι.] Vide suprà ad ver. 97.

Ὡς ἑνὸς, ὅστε μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν
Μνωομένῳ· ἐπεὶ οὔτις Ἀχαιῶν τόσσ' ἐμόγησεν,
Ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο· τῷ δ' ἄρ' ἔμελλεν
Αὐτῷ κήδε' ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ' ἄχος αἰὲν ἄλαστον
Κείνου, ὅπως δὴ δηρὸν ἀποίχεται· οὐδέ τι ἴδμεν,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκεν. Ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν
Λαέρτης Δ' ὁ γέρων καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια,
Τηλέμαχός Δ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχὼν
Ἀμφοτέρῃσιν χερσί· νόησε δέ μιν Μενέλαος·
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἦέ μιν αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι,
Ἦ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε μυθήσαιτο.

" Ut unius-gratiâ, qui utique mihi somnum invisum-facit et cibum
" Recordanti; quoniam nullus Graecorum tanta elaboravit,
" Quanta Ulysses elaboravit et pertulit: huic autem destinatum erat
" Ipsi dolores ut-essent, mihi verò moeror semper-gravissimus
" Ejus-causâ; quoniam diù longè abest; neque quid scimus,
" Vivatne ille, an mortuus sit. Deflent utique illum
" Laërtesque senex, et prudens Penelope,
" Telemachusque, quem reliquit recèns natum in domo."
Sic sit: huic autem ob patrem desiderium excitavit luctûs.
Lachrymam verò à palpebris humi demisit, de patre audiens,
Chlaenam purpuream oculis praetendens
Utrâque manu: observavit autem ipsum Menelaus;
Deliberavitque deinde in mente et in animo,
An eum ipsum patris sineret meminisse,
An prior interrogaret, singulaque diceret.

Ver. 105. —— ἀπεχθαίρει.] Εἰς μόνος ἔγει. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐχθαίρει, οὐ δηλοῖ ὅρον τὸ μισεῖ, ἀλλὰ τὸ μισητὸν ποιεῖ· ἴσως ἐχθαίνω φασὶν οἱ μεθ' Ὅμηρον. *Eustath.* Occurrit autem vox ἐχθαίρω priori isto sensu, infrà ε, 71. π', 96.

Ver. 107. —— καὶ ἤρατο.] Τὸ δὲ, ἤρατο, οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ ἐπήρατο καὶ ἐζήτησεν οἱ Παλαιοὶ νοοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐτολύπησεν, περὶ τὸν ἔρον φασίν. *Eustath. Scholiastes* autem saepiùs simpliciter ὑπέμεινεν.

Ver. 110. Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκεν.] Vide ad *Il.* ϑ, 37. et ν', 736.

Ibid. —— Ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν Λαέρτης Δ'.] Vide supra ad *ver.* 97.

Ver. 112 et 144. —— γεγαῶτ'.] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν', 46.

Ver. 113. —— τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Vide infrà ad *ver.* 183.

Ver. 114. Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων.] Lachrymam per genas humi delabentem optimè depingunt, et quasi ob oculos ponunt versûs hujus Numeri. Vide infrà ad λ', 595. et ad *Il.* γ', 365.

Ver. 115 et 154. —— πορφυρέην.] Similiterque infrà *ver.* 298. Παρφύρει'. Vide ad *Il.* ά, 338 et 482.

Ver. 116. —— νόησε δέ μιν Μενέλαος.] Καὶ ὅρα ὅτως ὁ Ποιητὴς πολυσχήμων ὤν, τὸν μὲν Νέστορα (supra γ', 69.) ἐπλάσεν ἰφυπόντιον, καὶ οὕτω μαθόντα τίνες οἱ παραβαλόντες ξένοι· τὸν δὲ Μενέλαον πανεῖ, δίχα τοῦ ἐρωτῆσαι, γνόντα τοὺς ξενοδόκους· ἅμα γὰρ μνήμην τῶν τοῦ πατρὸς πεποίηκε τὸν Τηλέμαχον, ἐξ ὧν ὁ Μενέλαος ἴφη, καὶ εὐθὺς δακρύσας γνωρίζεται. *Eustath.*

Ver. 118. —— ἐάσειε.] Similiterque infrà *ver.* 212 ἐάσομεν. Vide ad *Il.* ϑ', 42. *Barnesius* minùs rectè, ἐάσειεν —— ἐάσομεν.

Ver. 119. —— μυθήσαιτο.] *Al.* πειρήσαιτο.

Ὣς ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο θυώδεος ὑψορόφοιο
Ἤλυθεν, Ἀρτέμιδι χρυσηλακάτῳ εἰκυῖα·
Τῇ δ' ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην ἰδυίην ἔθηκεν·
Ἀλκίππη δὲ τάπητα φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο·
Φυλὼ δ' ἀργύρεον τάλαρον φέρε, τόν οἱ ἔδωκε
Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς
Αἰγυπτίης, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται·
Ὅς Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους,
Δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.
Χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένη ἄλοχος τόρε κάλλιμα δῶρα
Χρυσῆν τ' ἠλακάτην, τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν,
Ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα πεπράανται.
Τόν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρίθηκε φέρουσα,

Dum ille haec deliberabat in mente et in animo,
Helena ex thalamo odorifero excelso
Egressa est, Dianae aureum-arcum-habenti similis:
Huic autem statim Adrasta sellam benè-factam apposuit:
Alcippe verò tapetem ferebat mollis lanae:
Phylo autem argenteum calathum ferebat, quem illi dedit
Alcandra, Polybi uxor, qui habitabat in Thebis
Aegyptiacis, ubi plurimae in aedibus possessiones jacent:
Qui Menelao dedit duo argentea labra,
Geminosque tripodas, decemque auri talenta.
Seorsùm verò insuper Helenae uxor dedit pulchra dona,
Aureamque colum, calathumque subrotatum praebuit,
Argenteum, auro verò labia munita erant.
Hunc utique ei ancilla Phylo apposuit ferens,

Ver. 120. Ὣς ὁ] "*Amphibrachys* (inquit *Barnesius*) *Dactylo ἰσίχρονος.*" Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 90.

Ver. 122 et 149. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad *β*, 262.

Ver. 123. —— κλισίην ἰδυίην.] Κλισίαν δὲ ἰδύνατον καὶ ἐνταῦθα τὸν στρωτὸν κλισμὸν λέγειν, ἅγαν θρόνου ἔχοντα εἰ ἀνάλωτον, ᾧ καὶ τάπητα ἐξ ἰσου βεβαιοῦται, στρωτοφάλαινα δηλαδὴ λέγει τῶν ὑποκαιρίων, [*ver.* 136.] "Ἑ-"ζετο δ' ἐν αλωρῇ" ᾗ καὶ θρόνῳ βεβαιοῦται. *Eustath.* Vide suprà ad *δ*, 146.

Ver. 126. —— ἣ ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς.] *Barnesius* legendum conjicit, ἣ ἔναιε' ἐνὶ Θήβῃς. Vide autem ad *Il. σ*, 172.

Ibid. —— ἐνὶ Θήβῃς.] Θῆλαι πόλις Αἰγύπτου, ἡ τῶν παλαιμάν Διὸς πόλις. Schol.

Ver. 127. Αἰγυπτίης, ὅθι πλεῖστα.] Malè hìc *Eustathius*: "Οτι δὲ καὶ ὅτι τὸ, Αἰγυπτίης, συντέλλει τὸν στροφαλέγγοντα διὰ μέτρου, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. —— Αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης συντελῆς τοῦ, ι, οὐ μόνον ἡ ἀσθένεια τῶν μετ' αὐτὸ ἡμιόνων δύο φυλῶν συμφόνων παρὰ τοὺς Παλαιμὰς, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἀνάγκη τοῦ μέτρου. Melìùs *Barnesius*: "In fine (inquit) vocis "Αἰγυπτίης, Συνίζησις." Nempè vocem Αἰγυπτίης, ac si scriptum fuisset Αἰγυπτῆς, enuntiandam arbitratus est. Sed nequa hoc necessarium. Vide ad *Il. β*, 557.

Ibid. —— δόμοις ἐνί.] *Barnesius* edidit δόμοισ ἐν, ex *Iliad. ι*, 382. Quod perindè est.

Ver. 131. Χρυσῆν τ' ἠλακάτην.] Edidit *Barnesius* Χρυσέην. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 132. —— χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα πεπράανται.] Ἦγουν ἐπὶ χρυσῷ τὰ χείλη ἐπήρτητο καὶ συνελλεῖστο· ἐν τοῦ πραμίνου ἡ τὰ χείλη χρυσῷ ἐλίχρυσα. *Eustath.*

Ver. 133. Τὸν ῥα.] *Hunc utique* —— *Hunc, inquam* ——.

Νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Ἠλακάτη τετάνυστο, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα.
Ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Αὐτίκα δ' ἥγ' ἐπέεσσι πόσιν ἐρείεινεν ἕκαστα·
Ἴδμεν δή, Μενέλαε διοτρεφές, οἵ τινες οἵδε
Ἀνδρῶν εὐχετόωνται ἱκανέμεν ἡμέτερον δῶ;
Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
Οὐ γάρ πω τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα, (σέβας μ' ἔχει εἰσορόωσαν,)
Ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος μεγαλήτορος υἷϊ ἔοικε
Τηλεμάχῳ, τὸν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
Κεῖνος ἀνὴρ, ὅτ' ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἦλθεθ' ὑπὸ Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὀρμαίνοντες.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ νόεω, γύναι, ὡς σὺ εἰσκεις·
Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες,

Filo elaborato repletum: caeterùm super eum
Colus extensa erat, violaceam lanam habens.
Sedit autem *Helena* in sellâ, scabellum verò sub pedibus erat.
Continuò autem illa verbis maritum interrogabat singula:
" Scimusne jam, Menelaë Jovis-alumne, quinam hi
" Hominum glorientur venisse nostram domum?
" Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus,
" Nondum enim *me* ullum puto similem adeò vidisse
" Neque virum neque mulierem, (admiratio me tenet aspicientem;)
" Ut iste Ulyssis magnanimi filio similis
" Telemacho, quem reliquit recèns natum in domo
" Ille vir, quando mei inverecundae gratiâ Achivi
" Venistis ad Trojam, bellum saevum excitantes."
Hanc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
" Sic nunc et ego existimo, ut tu conjicis:
" Illius enim ejusmodi pedes, ejusmodique manus,

Ver. 134. —— *αὐτὰρ ἐπ' αὐτῳ.*] *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 4. citat, *αὐτὰρ ἐν αὐτῷ.*

Ver. 135. 260. —— *τετάνυστο* —— *τίνεσσα.*] Vide ad *Il. ά*, 37. et *ί*, 153.

Ver. 139. —— *ὐχετόωνται.*] *Al. ὐχετάασθε.* Sed isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il. ά*, 37. et *μ'*, 68.

Ver. 145. —— *ἰμεῖο κυνώπιδος.*] *Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἐν Ἰλιάδι, καταλέγει ἑαυτῆς εἰκοῦσα, ὡς* " *ἰμεῖο κυνώπιδος εἵνα' Ἀχαιοὶ,* " *&c.*" *Eustath.* Vide ad *Il. γ'*, 173. Caeterùm de voce, *κυνώπιδος, Gatakerus:* " *Κυ-* " *νώπιδα,*" inquit, " se Helena apud Home-" rum dicit, *Odyss. δ'. ὡστε κυνὸς ὄμματα,* (uti " Agamemnoni Achilles *Il. ά.*) *ἤτοι ὄψιν* " *ἔχουσαν, quasi quæ caninam turpemque.* " potiùs quàm speciosam pulchramque *oris* " *effigiem* obtineret. Neque enim invere-" cundam impudentemque se ipsa diceret; " uti plerique interpretantur." *Adversaria Miscellanea, lib.* II. *cap.* 10. Ut opinor, minùs rectè.

Ver. 146. *Ἦλθεθ'.*] *Al. Ἦλθον.*

Ibid. —— *πόλεμον θρασὺν ὀρμαίνοντες.*] *Πόλεμον δὲ θρασὺν, τὸν ἀναιδῆ λέγει, ἐκ τῶν θρασυνομένων στρατιωτῶν ὑφαίρας τὸ ἔργον αὐτῶν. Eustath.* Atqui " *πόλεμος θρασὺς*" nihil aliud apud *Homerum* sonare videtur, quàm " *bellum atrox, asperumque.*" Vide ad *Il. ζ'*, 254. et *κ'*, 28.

Ver. 149. *Κείνου γὰρ τοιαίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες, Ὀφθαλμῶν τε βολαί.*]

Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
Æn. III, 490.

Ὀφθαλμῶν τε βολαὶ, κεφαλή τ', ἐφύπερθέ τε χαῖται.
Καὶ νῦν ἤτοι ἐγὼ μεμνημένος ἀμφ' Ὀδυσῆι,
Μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν
Ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχών.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Κείνου μέντοι ὅδ' υἱὸς ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύεις·
Ἀλλὰ σαόφρων ἐστὶ, νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ὧδ' ἐλθὼν τοπρῶτον, ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν
Ἄντα σέθεν, τοῦ νῶϊ, θεοῦ ὣς, τερπόμεθ' αὐδῇ.
Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τῷ ἅμα πομπὸν ἕπεσθαι· ἐέλδετο γάρ σε ἰδέσθαι,
Ὄφρα οἱ ἤ τι ἔπος ὑποθήσεαι, ἠέ τι ἔργον.
Πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς πάϊς οἰχομένοιο,
Ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν·

" Oculorumque jactus, caputque, et supernè comæ.
" Et nunc sanè ego recordatus Ulyssis,
" Loquebar, quantas ille aerumnas patiens toleraverit
" Pro me: at hic amaram à palpebris lachrymam stillabat,
" Chlaenam purpuream oculis obtendens."
Hunc verò rursus Nestorides Pisistratus contrà allocutus est:
" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
" Illius quidem hic filius est verè, quemadmodum dicis;
" Sed modestus est, indignumque putat in animo,
" Huc profectus primùm, interpellationes proferre
" Coram te, cujus nos, dei tanquam, delectamur voce.
" Caeterùm me præmisit Gerenius eques Nestor,
" Hunc simul comes ut-sequerer; cupiebat enim te videre;
" Ut ei aut sermonem aliquem suggereres, aut aliquod opus.
" Plurimos enim dolores patitur ob patrem filius absentem.
" Domi suæ, cui non alii auxilistores sunt;

Quo de loco *Scaliger*, erga *Homerum* plerumque iniquior; " Quanquam Græcus," inquit, " ὀφθαλμῶν βολαὶς mirificè dixit. " Non potuit Latinus noster. At alio " verbo alibi compensavit. Gestum enim " apposuit, cùm dixit, *ferebat*." *Poetic. lib.* V. cap. 3.

Ibid. —— ταπείδε —— ταπείδε.] Vide ad *Il.* ά, 357.

Ver. 159. —— ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν.] Τὰς γονυπλοκίας τῶν μητρώων εἰς αὐτὸν φιλοτιμίας, ἢ τὰς περὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ φιλοτιμίας καὶ λοιδορίας, διελέγκας ἅ, ὑπὸ σωφροσύνης οὐ βούλεται κατέχεσθαι λόγων. Ἐπεσβολίας οὖν τὸν, τὰς τῶν ἐπῶν ὑβρεῖς [καὶ] ἐρεχθέα. *Schol.* Posterior vera et venusta accipiendi ratio: *Eustathius* tamen priori explicationi assentiri videtur: Καιριώτερον (inquit) εἰπεῖν λοιδορίας καὶ βλασφημίας· ἐπειδὴ ὅστις λοιδορίαν, λόγος ὡς δέον πλήττων· καὶ βλασφημία, βολή τις ἐν φήμαις. οὕτω καὶ ἐπεσβολία, τὸ ἔπεσι βάλλειν. Mirè admodùm et inficetè.

Ver. 161. Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε.] Ὅτι Τηλέμαχος μὲν, ἐν περιόδοις ἐγνωρίσθη τοῖς βασιλεῦσιν· ὁ δὲ Νεστορίδης, μήτε ἐρωτηθεὶς, μήτε ἄλλως γνωρισθείς, ἑαυτὸν ἀναφαίνει, εἰπών· " Αὐτὰρ ἐμὲ " προέηκε Νέστωρ," καὶ τὰ ἑξῆς· ἵνα κἀν τούτῳ πειθήνιος γράψῃ ὁ Ποιητής. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 116.

Ibid. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad γ', 68. et ad *Il.* ά, 175.

Ver. 165. —— ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν.] Ita habet utraque *Eustathii* Editio et in contextu et in commentario; itaque

Ὡς νῦν Τηλεμάχῳ· ὁ μὲν οἴχεται, οὐδέ οἱ ἄλλοι
Εἶσ', οἵ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν καπότητα.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὤ πόποι, ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
Ἵκεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολεῖς ἐμόγησεν ἀέθλους·
Καί μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχον ἄλλων
Ἀργείων, εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἅλα νόστον ἔδωκε
Νηυσὶ θοῇσι γενέσθαι Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεύς.
Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν, καὶ δώματ' ἔτευξα,
Ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ,
Καὶ πᾶσιν λαοῖσι, μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας,
Αἵ περιναιετάουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ.
Καί κε δὰμ' ἐνθάδ' ἐόντες ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν ἡμέας

" Sic nunc Telemacho *est*: hic quidem abest, neque ei alii
" Sunt, qui per populum avertant calamitatem."
Hunc autem vicissim respondens allocutus est flavus Menelaus:
" Papae! certè perquàm amici viri filius meam domum
" Venit, qui mei gratiâ plurima subiit certamina:
" Atque ipsum cogitabam *huc*-profectum *me* amicè-excepturum præter alios
" Argivos, si nobis super mare reditum dedisset
" Navibus velocibus fieri Olympius latè-tonans Jupiter.
" Et sanè ei in Argo condidissem urbem, et aedes aedificâssem,
" Ex Ithacâ adducto cum facultatibus et filio suo,
" Et omni populo, unâ urbe evacuatâ,
" *Earum* quæ circùm-habitantur, imperanturque à me ipse.
" Et crebrò hîc existentes unà-fuissemus-versati: neque nos

---

indè edidit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicet ᾧ μὴ 'λλω. Vide ad *Il.* α', 31. item infrà ad *ver.* 352. hujus libri. Alii hìc habent ᾧ μὴ σολλοὶ ἀσσοντῆρες ἔσσαν. Quæ lectio et versum perimit, et ad sententiam minùs videtur accurata. Neque, si ita legas, tam aptè respondebunt sequentia, " οὐδέ οἱ ἄλλοι Εἶσ', &c." *ver.* 166. 167. Cæterùm orta (ut opinor) posterior hæc lectio ex ψ', 119. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Ὤ μὴ σολλοὶ ἔσαν ἀρσοσυνῆρες ἑταῖρον.

Ibid. —— ἀσσοσυνῆες.] Ὁ ἐσνὶ, βοηθοὶ σωσιβιεῖοι, μὴ ἀναμένοντες ὅσσον ἐκ τοῦ βοηθῆσαι. Ἦν γὰρ ἴδῃς, ἑρωτᾷν τὸ θεῖον· καὶ βοηθὸν μὲν, εἰ σροτροσσεῖν τις· ἀνοχλίζειν δὲ, εἰ σολλάνειν. *Eustath.*

Ver. 168. 203. Τὸν δ'.] Vide supra ad *Il.* ά, 57. et β', 160. *Barnesius* minùs rectè, Τόνδ'.

Ver. 171. —— ἔξοχον ἄλλων.] *Al.* ἔξοχα σάντων.

Ver. 173. —— εὐρύοπα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 174. Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα σόλιν.] Ἐσεῖσι δὲ ὅτι Ἄργος κρόσσαῦθα φησὶν, ἢ τὴν Πελοσόννησον, ἢ καὶ τὴν ὑσὸ τῷ Μενελάῳ χώραν ἅσῖν καὶ Ἑλένῃ Ἀργείᾳ —— Τὸ δὲ, νάσσα, ἀντὶ τοῦ κατῴκησα. Οὐ γὰρ "ναίω" μόνον, ἀλλὰ καὶ " νάω" ἔλεγον καὶ ναίτης ὁ ἐμκάτοικος. *Eustath.* Vide ad *Il.* ξ', 110.

Ver. 175. —— σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 176. —— ἐξαλαπάξας.] Μετασχήσεις τῶν ἐκσιθοῦντας εἰς ἕνεσιν τίτου. *Schol.*

Ver. 178. Καί κε δὰμ'.] *Al.* Καί κε δ' ἅμ'.

Ibid. —— οὐδέ κεν ἡμέας Ἄλλο δείκνυτ.] Εἰσὶ δ' οἱ φασὶ τοῦτον εἶναι χράσμος τὸν Ὅμηρον, σροσάσσοντα τοῦ σανδαίσιον βίου, σολλάκις τὸν καθ' ἡδονὴν ——. Καὶ ὁ Μενέλαος δὲ σαρ' αὐτῷ φησὶν, " —— οὐδέ κεν ἡμέας Ἄλλο " δείκνυτ φιλέοντί σε σερσοσόντα τι." *Athenaeus, lib.* XII. *cap.* 1. sub fine. Meliùs *Plutarchus*: Καὶ μὴν ἀσόλλωνος ἐσεῖνο ἐ συνηθείᾳ τῆς φιλίας, καὶ τὸ ἥδιστον ἐν τῷ συνεῖναι καὶ συνημερεύειν· " Οὐ μὲν γὰρ ζωή γε φιλῶν " ἀνάνυθεν ἐναίρων Βουλὰς ἐξάσιτος βουλεύσο- " μεν." (*Il.* ψ', 77.) Καὶ σερὶ τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Μενέλαος· " —— οὐδέ κεν ἄλλο Ἄμμι δείκνυτ

Ἄλλο διέκρινεν φιλέοντά τε τερπομένην τε,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
Ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν ἀγάσσεσθαι Διὸς αὐτὸς,
Ὅς κῖνον δύστηνον ἀνόστιμον οἷον ἔθηκεν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Κλαῖε μὲν Ἀργείη Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κλαῖε δὲ Τηλέμαχός τε καὶ Ἀτρεΐδης Μενέλαος·
Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτῳ ἔχεν ὄσσε·
Μήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Τόν ῥ' Ἠοῦς ἔκτεινε φαεινῆς ἀγλαὸς υἱός·
Τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς ἔπεα στρεφθεὶς ἀγόρευεν·
Ἀτρεΐδη, περὶ μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι

"Alind diremisset amantesque oblectantesque nos,
"Antequàm mortis nigra nebula obtexisset.
"Sed haec quidem futurum erat ut invideret deus ipse,
"Qui illum infelicem absque-redita solum reddidit."
Sic sit: his verò omnibus desiderium excitavit luctûs.
Flebat quidem Argiva Helena è Jove nata;
Flebat etiam Telemachusque et Atrides Menelaus:
Neque sanè Nestoris filius absque-lachrymis habebat oculos;
Recordabatur enim in animo eximii Antilochi;
Quem scilicet Aurorae interfecit splendidae inclytus filius:
Hujus ille recordatus verba alata dixit:
"Atride, suprà quidem alios mortales te prudentem esse

" φιλέοντά τε τερπομένην τε, Πρίν γ' ὅτε δὴ " θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν." Περὶ φιλοστοργίας. Caeterùm notandum in transcursu, pro, " αὐτὸς τε ἡμᾶς 'Αλλο διέκρινεν," legisse *Plutarchum*, aut fortasse memoriter citasse, " αὐτὸς τον ἄλλο 'Αμμι διέκρινεν."

Ver. 179. ——διέκρινεν.] Ita *Barnesius*, itemque MS. à Th. *Bentleio* collatus. *Al.* διέκρεν. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 180. Πρίν γ' ὅτε δή.] Vide ad *Il.* ξ', 455 et 504.

Ibid. ——θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.] Vide ad *Il.* Υ, 461 et σ', 334.

Ver. 181. Ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν.] Vide suprà ad ά, 282.

Ver. 185. ——οἷσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Καὶ ἐν τοῖς πάνυ καὶ δεῖσαι ἐγγίνεται τὸν ἔλεον. Ἡ μὲν γὰρ λύπη, ἐπὶ τῷ μὴ ἐνάρχειν. ἔλεος δὲ τῷ μεμνῆσθαι καὶ ἐφ' ἑαυτῷ εἶναι παθεῖν, καὶ ἐλεῆσαι. Διὸ καὶ ἐποίησε, " Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' " ἵμερον ὦρσε γόοιο." *Aristot. Rhetoric. lib.* I. cap. 11.

Ibid. ——ὑφ' ἵμερον.] Apud *Aristotelem*, loco jam citato, ὑφ' ἵμερον.

Ver. 184. ——'Αργείη 'Ελένη.] Vide suprà ad ver. 174.

Ver. 186. Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτῳ ἔχεν ὄσσε.] Νεστορίδης, εἰ καὶ μὴ πάνυ εἰπόντος ἴσως Ἴλιαδου, ἀλλ' οὖν οὐκ ἦν ἀδάκρυτος. Παρέλυσε δὲ αὐτὸν τοῦ πλαυθῆναι τὸ πολὺ, διότι τι οἰκεῖον ἐξ ἐφέδρου καὶ αὐτὸς, ἀλλ' Ὀδυσσέα περίφασιν Ἰλιαδου· καὶ ἴσως αὐτὸν ἀναβάντα ἐν τῷ ἐδάλφῳ ἐν Τροίᾳ συνεῖναι, αὐτὸν ἐν Πύλῳ περιφῆς· καὶ διότι δὲ ὠκλαῦσε ἐπὶ τοῖς ἀνδράσι. Ἀκαιότερον οὖν ἐπιτίθεται τὸν Πεισίστρατον ὁ Ποσειδὼν, ὡς ἂν ἴσχυε προσωπάρξαι παραμυθίας. *Eustath.* Similiter et *Spondanus*; " Lævis," inquit, " fuit " procul dubio Pisistrati lectus, ut qui reli- " quos primùm consolari potuerit. Ita- " que de eo Homerus non dixit, Ἰλιαδιν, ut " de cæteris, quos affatim lachrymatos par " est; sed, οὐκ ἦν ἀδάκρυτος, simpliciter." Ita illi. Verùm Ἡ ἀνάφασις (ut rectè observat *Hermogenes*) τῷ παναφάου ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύνασθαι, ποτὲ δὲ τὸ πλέον. Περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 37. Vide infrà ad *ver.* 199. item ad *Il.* τ', 344.

Ver. 188. Τὸν β'.] *Quem scilicet* ——.

Ibid. ——'Ηοῦς ——ἀγλαὸς υἱὸς.] Ὁ Μέμνων. Τιθωνοῦ γὰρ καὶ τῆς Ἠμέρας υἱός. *Schol.*

Νέστωρ φάσχ' ὁ γέρων, ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα σεῖο
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι, καὶ ἀλλήλους ἐρέοιμεν·
Καὶ νῦν, εἴτι που ἐστὶ, πίθοιό μοι· οὐ γὰρ ἔγωγε
Τέρπομ' ὀδυρόμενος μεταδόρπιος· ἀλλὰ καὶ Ἠὼς
Ἔσσεται ἠριγένεια· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδὲν
Κλαίειν, ὅς κε θάνῃσι βροτῶν καὶ πότμον ἐπίσπῃ.
Τοῦτό νυ καὶ γέρας εἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι,
Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.
Καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς, οὔτι κάκιστος
Ἀργείων· μέλλεις δὲ σὺ ἴδμεναι· οὐ γὰρ ἔγωγε

" Nestor dicebat senex; quando mentionem-faceremus tui
" Suis in aedibus, et nos mutuò alloqueremur.
" Quare nunc, si fortè licet, pareas mihi; non enim ego
" Delector flens inter-coenandum: sed et Aurora
" Aderit manè-genita: molestè quidem neutiquam fero
" Deflere *eum*, quicunque mortuus fuerit mortalium, et fatum obierit.
" Hic nimirùm et honos solus est miseris mortalibus,
" Tondereque sibi comam, profundereque lachrymas à genis.
" Etenim meus mortuus est frater, neutiquam ignavissimus
" Argivorum; debes autem tu nòsse; non enim ego

Ver. 191.——φάσχ'.] *Dicere solebat*—. Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 194.——μεταδόρπιος.] *Scholiastes* exponit, μετὰ τὸ δεῖπνον. *Eustathius* autem, ἐφ' αὐτῷ τῷ δόρπῳ· atque ita etiam interpretatur *Hesychius*; eamque veram omninò explicationem contendit *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum. Observandum autem coenam peractam memorari suprà *ver.* 68.

Ver. 195.——ἠριγένεια.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 197. Τοῦτό νυ καὶ γέρας εἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι, Κείρασθαί τε κόμην.] Οὐ —— ἁπλῶς εἴρηται καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἐπιτετιμῆσθαι λυπηρὸν βίον, ἀλλὰ τοῖς ἄφροσι καὶ ἀνόητοις, οὓς διηλαίους καὶ οἰκτροὺς διὰ μοχθηρίαν ὄντας, εἰωθότι διηλοῦν καὶ ὀϊζυροὺς προσαγορεύειν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Verùm (ut opinor) neque vox " ὀϊζυροῖσι" sensu isto accipi potest; neque, si ita accipi possit, ullo modo cum sententiâ congruet ista explicatio.

Ibid. Τοῦτό νυ καὶ γέρας εἶον.] Τὸ Ν, γέρας εἶον, ἢ Θαυμαστικῶς εἴρηται, καὶ ἐκπέπτωκε τὸ εἶον· ἢ ἴσως καὶ ἀντὶ τοῦ, μόνον ἔστι καὶ ψιλοθήσεται. *Eustath.* *Plutarchus* autem, loco jam suprà citato, legit; " Τοῦτό νύ σου γέρας ἐστὶν, &c."

Ibid.——ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι.]

——mortalibus ægris. *Virg. Georg.* I, 237. *Æn.* II, 268. X, 274. XII, 150.

——miseris mortalibus——. *Georg.* III, 66. *Æn.* XI, 182.

Ver. 198. Κείρασθαί τε κόμην.] Quoniam *Myrmidones Patrocli* cadaver comis abscissis obtegere dicantur. *Iliad.* Ψ', 135. *Scholiastes* Poetam hîc morem istum respicere arbitratur. Nempè ad istum locum; Πολλὰς ἐρίχας (inquit) κατέβαλλον, ὥστε καλύπτειν τὸν νεκρόν· τοῦτο δὲ σχεδὸν ἐτιμῶν ἐγίγνετο τῷ θάπτοντι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησὶ, " τὸ γὰρ γέρας " ἐστὶ θανόντων, Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν " τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν." Verùm cùm prius istud hemistichium à *Scholiaste* citatum " τὸ " γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων" hoc in loco non occurrat, vix satis idonea videtur ratio, cur illud " Κείρασθαι κόμην" de capillis mortuo injiciendis hîc accipiatur.

Ibid. Κείρασθαι.] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 199. Καὶ γὰρ ἐμὸς.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Neque* " *ipse hoc inexpertus sum*; Vel, *Neque ipse* " *lugendi causâ careo*; *ETENIM meus*, &c." Vide ad *Il.* ί, 22.

Ibid. et *ver.* 318.——εἰδήσεις——ὄλωλε.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 186.

Ibid.——οὔτι κάκιστος Ἀργείων.] " Hoc " modestum," inquit *Spondanus*, " fratris " encomium paulò post amplificat, cùm " dicit, σέθεν δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι Ἀντίλο- " χον, &c." Verùm ut rectè hic annotat *Eustathius*; "Ὡσπερ ἐν Ἰλιάδι τὸ, " οὐ γάρ πω " ἀφαυρότατος βάλεν Ἀχαιῶν," τῷ ἀσφαλεῖ κατάφασιν δηλοῖ ἀνδρικὴν, ἵνα λέγῃ οὐκ ἀφαυρότατον τὸν πάνυ ἀνδρεῖον οὕτω καὶ ἐν-

Ἥντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι
Ἀντίλοχον, περὶ μέν θείειν ταχὺν, ἠδὲ μαχητήν.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ
Εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη· 205
(Τοίου γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις.
Ῥεῖα δ' ἀριγνώτου γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων
Ὄλβον ἐπιπλώσῃ γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.
Ὡς νῦν Νέστορι δῶκε διαμπερὲς ἤματα πάντα,

" Congressus sum, neque vidi: supra autem alios dicunt fuisse
" Antilochum, suprà quidem currendo velocem, atque bellatorem."
Hunc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
" O amice, quandoquidem talia dixisti, quaecunque prudens vir
" Diceret et faceret, etiam qui major-natu esset: 205
" (Talis enim et patris es; quare etiam sapienter loqueris.
" Facile autem conspicua est proles viri: cui Saturnius
" Felicitatem destinaverit et uxorem-ducenti et nascenti.
" Quemadmodum nunc Nestori dedit perpetuò diebus omnibus,

σεῖνα τὸ, " ἡμὰς τίθησιν ἀδελφιὸς οὖτι κάκισ-
" τος Ἀργείων," ἀντὶ τοῦ ἀνδρειότατος ἴλληται. Vide suprà ad *ver.* 186. item ad *Il. ν'*, 344. et *ά*, 11.

Ver. 201. ——— *περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.*] " Pro *περὶ*," inquit *Henricus Stephanus*, " malim *περὶ*, ut jungatur cum *γενέσθαι*." Sed hoc perparvi momenti.

Ver. 202. *Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες.*] Οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς λέγειν τὰ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ἀναμιγνύναι· εἰ δὲ μὴ, κατασβέσεται ἄλληλα· " Ἔστι γὰρ καὶ τοῦ ποσοῦ ὅρος· " *Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ.*" *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 17.

Ibid. ——— *ἐπεὶ τόσα εἶπες, &c.*] Reticetur hic sententiae Apodosis: " *Quandoquidem* " ———; *tibi obsequendum est.*" Aut aliquid simile. *Eustathius* Apodosin infrà *ver.* 212. incipere existimat. *Ὅτι καλάσεις ἐν τῷ, " Ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἐπέπνευσας ἴζυος,*" (suprà *γ'*. 103.) *μακροκατάδοτος ἡ σύνταξις καὶ ὑστεδίσπλους· οὕτω καὶ νῦν ἐν τῷ, " Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα " *εἶπες,*" καὶ ἐξῆς· μετὰ γὰρ στίχους ἀποδίδοται τὸ ἀκόλουθον τῆς συντάξεως, ἐν τῷ, " Ἡ-" *μεῖς δὲ πλανηθῆν μὲν ἰάομεν*" νοουμένου τοῦ " *δεῖ*" συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ " *δή*." Verùm Apodosis ista tam longè petita, totque parenthesibus intricata, minùs videtur venusta. Vide ad *γ'*, 103. et ad *Il. ά*, 135 et 340.

Ver. 206. *Τοίου γάρ.*] " *Nec mirum; Ta-*" *lis ENIM, &c.*

Ibid. ——— *ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις.*] *Ἔστι δὲ τῶν αὐτῶν φιλοσόφων* [*τῶν Στωϊκῶν*] *δόγμα καὶ τὸ διδακτὸν εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἴχνουσαι μὲν ἀρχὴν τὴν εὐγένειαν, ὅ καὶ Ὅμηρος φησὶ, " Τοίου " *γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις·*" ὑπὸ δὲ παιδείας εἰς τὸ τέλειον προαγομένην. *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 17. At voce *εὐγενείᾳ* apud Stoïcos, non generis nobilitas, sed animi generositas, denotari videtur.

Ver. 207. ——— *ἀριγνώτου γόνος.*] *Al. ἀρίγνωτον γόνος.*

Ibid. ——— *ᾧ τε Κρονίων Ὄλβον ἐπιπλώσῃ.*] *Δῆλον μὲν οὖν, ὅτι καὶ τὰ περὶ σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς εὐτυχούμενα, ἀγαθὸν νομίζει* [*Ὅμηρος*]· *ὅτι δὲ ἄνευ τούτων οὐκ ἐστὶν αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ μόνη πρὸς εὐδαιμονίαν, ἐν ἐπεσι παρίστησι· δύο γὰρ ἄνδρας εἰς τέλος ἀρετῆς ἥκοντας ὑποθέμενος, τὸν Νέστορα καὶ τὸν Ὀδυσσέα, καὶ τῶν μὲν ἄλλων διαφέροντας, ἀλλήλοις δὲ ὁμοίους φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ καὶ λόγου δυνάμει, οὐκέτι ὁμοίους ἐν ταῖς τύχαις φησὶν· ἀλλὰ τῷ μὲν Νέστορι τοὺς Ἕλληνας " Ὄλβον ἐπιπλῶσαι γαμέοντί τε, γενο-" *μένῳ τε*·" ——— *τὸν δὲ Ὀδυσσέα, πάντῃ πολύμητιν ὄντα, καὶ ἀγχίνουν καὶ ἰχθύφρονα, ἀποκαλεῖ Δύσπονον πολλάκις· καὶ γὰρ τὸν μὲν ἐς τὴν ἀναπαμὴν πλεῦσαι ταχίως καὶ ἀσφαλῶς· τὸν δὲ πλανηθῆναι χρόνῳ πολλῷ, καὶ πόνους καὶ κινδύνους ὑπομεῖναι ἀπὸ μυρίους. *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 17.

Ibid. et *ver.* 699. ——— *Κρονίων.*] Vide ad *Il. ά*, 265 et 397.

Ver. 208. ——— *ἐπιπλώσῃ.*] *Al. ἐπιπλώσει.*

Ibid. ——— *γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.*] *Διά τε τὰ γινόμενα, καὶ τὴν μετὰ τὸν γάμον ζωήν.* ——— *Κρεῖττον δὲ, κατὰ τοὺς Παλαιούς, νοεῖν τὸ, γεινομένῳ, ἀντὶ τοῦ, γεινῶντι, τεκνοποιοῦντι· περὶ τούτου γὰρ καὶ ὁ λόγος. *Eustath. Scholiastes* posteriori modo explicat: Γεινομένῳ, (inquit,) Τεκνοποιοῦντι, γεινῶντι. Dna. Dacier verò alteram omninò veram existimat explicationem: Atque eo quidem sensu semper apud *Homerum* usurpatur vox, *γεινόμενος*·

Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν, 210
Υἷέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους.)
Ἤμεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν, ὡς πρὶν ἐτύχθη·
Δόρπου δ' ἐξαῦτις μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
Χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθεν περ ἔσονται
Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ, διακριτέμεν ἀλλήλοισιν. 215
Ὣς ἔφατ'· Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν,
Θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον, 220
Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, πάντων ἐπίληθον ἁπάντων·

" Ipsum quidem mollitèr senescere in aedibus,
" Filios porrò prudentes, et hastâ esse optimos.)
" Nos verò fletum relinquemus, qui priùs incidit:
" Coenae autem rursùs memores simus, manibusque aquam
" Infundant: sermones autem etiam manè erunt
" Telemacho et mihi, ad colloquendum invicem."
Sic ait: Asphalion verò aquam manibus infundebat,
Sedulus famulus Menelai gloriosi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant.
Tum verò aliud cogitavit Helena è Jove nata:
Protinùs utique in vinum misit medicamen, unde bibebant,
Luctui iraque adversum, malorum oblivionem inducens omnium:

——— *Ἕστα δ' αἶσα*
Γιγνομένῳ ἰσόνησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Iliad. ϐ, 128.

——— *ὅς τοι Μοῖρα πραπεῖν*
Γιγνομένῳ ἰσόνησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε κύτη.
ά, 209.

——— *ἕστα δ' αἶσα, πανυπαλθέϊ τε βαρείᾳ,*
Γιγνομένῳ ἰσόνησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Odyss. ϐ, 197.

Vide et ad *Il. χ'*, 477.

Ver. 210. *Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν.*] *Ἔστι δὲ, λιπαρῶς γηράσκειν, τὸ εὐθυμήσεως, καὶ ὡς ἂν τις εἴποι τερφερῶς, ἀσκοπίως. Eustath.*

Ver. 211. *Τέλας αὖ πινυτούς.*]

Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης ἄνδρὶ,
Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινὰ
Τῶν ἐξ ἑαυτοῦ ———.
Menander apud Spondanum.

Ἐμοὶ μὲν πλούτου τι κάρος
Βασιλικὸν θαλάμοις τ' εἶδος
Τροφαὶ παίδων παίδων τίκτουσι.
Euripides, Ion. ver. 485.

Ver. 216. —— *ἐξ'.*] *Proindè, ut jusserat Menelaus.* ——— *ver.* 215.

Ver. 221. *Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, πάντων ἐπίληθον ἁπάντων.*] *Τῆς δ' Ὁμήρου παρουσίας* [*τὸ Λίγύπτιον*] *ἄλλα τε σημεῖα φέρουσι, καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γενομένην παρὰ Μενελάῳ θελκτικοῦ φαρμακείου καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων πάντων τὸ γὰρ πανυπὲς φάρμακον, ὃ λέγειν φησὶν ὁ Ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ τῆς Πολυμήστορος τῆς Θῶνος γυναικὸς, ἀρχαῖως ἐξευρῆσθαι φαίνεται. Ἔστι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ φαρμακείᾳ δυνάμει λίγνυσι· καὶ παρὰ ταῖς μίσγει Διοσκορίνιδην ἐν παλαιοῖς χρόνοις ἀργῆς καὶ λύπης φάρμακον εὑρῆσθαί φασι. Τὰς δὲ Θήβας καὶ Διόσπολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. Diodor. Sicul. lib.* I. sub fine. Vide et *Plinii Nat. Histor. lib.* XXI. *cap.* 21. Alii hoc allegoricè accipiunt. *Οἱ μὲν οὖν περὶ βούγλωσσα καταμηγύοντες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποκλύσμασι τῶν στρουθοκαμήλων καὶ ἐλάφου μίγνοντες, ὡς τούτων ἐπὶ τοῖς ἰσχυμίοις εὐθυμίαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων, ἀκαιρεμάσαντες τὴν Ὁμηρικὴν Ἑλένην ὑποφαρμάττουσαν τὸν ἄκρατον, οὐ συνορῶσιν ὅτι κἀκεῖνός ἐ μῦθος ἰκανοπαθῶς ἀπ' Αἰγύπτου μακρὰν ἥλιν εἰς λόγους ἰσχυοῖς καὶ πρίσσοντας ἐνελιύσησεν. Ἡ γὰρ Ἑλένη σὺν νύσσῃ αὐτοῦ διηγεῖται περὶ τοῦ Ὀδυσσέως.* (infrà *ver.* 242. 244.) " Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ " ἴσλα κραγιόεν ἀνδρ· Αὐτὰρ μιν πλαγξαν " ἀπαλίσησι δαμάσσας." Τοῦτο γὰρ ἦν (ὡς ἔοικε) τὸ πανυπὲς φάρμακον καὶ ἀνώδυνον, λήθην ἔχον καιρὸν ἀμοίζοντα τοῖς ἰκανοπαθέσι καὶ πράγμασιν. *Plutarch. Symposiac.*

Ὃς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,
Οὐκ ἂν ἐφημέριός γε βάλοι κατὰ δάκρυ παρειῶν
Οὐδ' εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε πατήρ τε,
Οὐδ' εἴ οἱ προμάροιθεν ἀδελφεὸν, ἢ φίλον υἱὸν,
Χαλκῷ δηϊόωεν, ὁ δ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῷτο.
Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Qui illud biberit, postquam crateri mixtum fuerit,
Non totâ die profuderit lachrymas per genas,
Neque si ei mortui fuerint matertque paterque:
Neque si ei coràm fratrem, aut charum filium,
Ferro trucidârint, ipse verò oculis viderit.
Talia Jovis filia habebat medicamina efficacia,
Bona; quæ ei Polydamna præbuit Thonis uxor,
Ægyptia; ubi plurima producit alma terra
Medicamina, multa quidem bona mixta, multa autem perniciosa.

lib. I. *Probl.* 1. "Si Homeri latentem pru-"dentiam scruteris altiùs, delenimentum il-"lud, quod Helena vino miscuit; Νηπενθές "τ', ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων "non herba fuit, non ex Indiâ succus: sed "narrandi opportunitas, quæ hospitem mœ-"roris oblitum flexit ad gaudium. Ulyssis "enim præclara facinora filio præsente nar-"rabat, οἷον καὶ τὸν ἰρὸν καὶ ἴτλητα παρτιρὸς "ἀνήρ. Ergo paternam gloriam et singula "ejus fortia facta digerendo, animum filii "fecit alacriorem; et ita credita est contrà "mœrorem vino remedium miscuisse." *Macrob. Saturnal. lib.* VII. *cap.* 1. Simi-liter et *Eustathius*: Μάλιστα δὲ, συμβολι-κώτερον ἐπὶ τοῦτο εἰπεῖν τὸ, καθὰ καὶ μισὰ τινῶν φασίτων, λαθικηδίας τῶν ἐν συμποσίοις φιλικῆς ἡδυπαθείας ἕνεκα τῷ φιλοτησίῳ κρατῆρι, καὶ εἴτε συνουσιῶν εἴτε καὶ ἄλλης ἡδίας καὶ ἐντίμου ζητήματα ἀναπείσης, οἷα ἔστι τὰ συμποτικὰ μυσθῆναι τινὰ τῶν ἱμερτοτή-των καλῶν. Verùm, ut opinor, nimis subtiles allegoricæ istæ interpretationes. Vide et infrà ad *ver.* 229.

Ibid. —— κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων. *Clemens Alexandrinus, Admonit. ad Gentes*, sub initio, citat κακῶν ἐπίληθες ἁπάντων. Atque ita etiam legit *Plutarchus* in *Vitâ Homeri*, notante *Barnesio*. *Al.* ἐπιλήθου.

Ver. 223. —— ἐφημέριος.] Ἐν ἑαυτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἔπιε. *Schol.*

Ver. 227. Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα, &c.] Ἐν τούτοις τοῖς ἔπεσι δηλοῖ [Ὅμηρος] ὅτι ἐσίσατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλά-νην. *Herodotus, lib.* II. § 16.

Ibid. —— μητιόεντα.] Δηλονότι κατὰ σύγ-κρασιν ἀντὶ τοῦ μητιοεντερίνα. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23.

Ver. 228. —— τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 221. Cæterùm *Diodorus Siculus*, loco suprà ad *ver.* 221. citato, videtur hîc legisse Πολύμνηστα.

Ver. 229. Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα.] Φαρμακώδεις δὲ ἁπάν-των εἶναι τόπους μάλιστα μὲν ἴδῃ τῆς Ἑλλάδος οἱ περὶ Τυμφαίαν καὶ τὴν Λατίνην, ἐν ᾗ καὶ τὴν Κίρκην εἶναι λέγουσι. Καὶ ἔστι γε μᾶλλον, ὡς Ὅμηρος φησὶ, περὶ Αἰγυπτον· ἐκείθεν γὰρ τὴν Ἑλένην λαβεῖν "Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα "πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα "φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα, &c." Ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ νηπενθὲς ἐκεῖνο φησὶν εἶναι καὶ ἄχολον, ὅστις λήθην ποιεῖ καὶ ἀπάθειαν τῶν κα-κῶν. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. "Homerus quidem primus doctrina-"rum et antiquitatis parens —— gloriam "herbarum Ægypto tribuit; cùm etiam "quæ rigatur Ægyptus illa non esset, "postea fluminis limo invecta. Herbas "certè Ægyptias à regis uxore traditas "suæ Helenæ plurimas narrat, ac nobile "illud Nepenthes, oblivionem tristitiæ ve-"niamque afferens, et ab Helenâ utique "omnibus mortalibus propinandum." *Plin. Natural. Hist. Lib.* XXV. *cap.* 1. Vide suprà ad *ver.* 221.

Ibid. Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. —— τῇ πλεῖστα φέρει.] *Al.* τῇδε πλεῖστα φέρει.

Ibid. —— ἄρουρα.] Vide ad *Il.* ζ', 142.

Ver. 230. Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ με-

Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐνέηκε, κέλευσέ τε οἰνοχοῆσαι,
Ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Ἀτρεΐδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ἠδὲ καὶ οἵδε
Ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες, (ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ
Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε δίδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα·)
Ἧτοι νῦν δαίνυσθε, καθήμενοι ἐν μεγάροισι,
Καὶ μύθοις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω.
Πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος εἰσὶν ἄεθλοι·
Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

Medicus verò unusquisque peritus supra omnes
Homines: sanè enim Paeonis sunt ex generatione.
Caeterùm postquam immiserat, jusseratque vinum fundere,
Denuò verbis excipiens allocuta est:
" Atride Menelaë, à-Jove-nutrite, atque etiam hi
" Virorum fortium filii, (enimverò Deus aliàs in alium
" Jupiter bonumque malumque dat; potest enim omnia:)
" Sanè nunc convivamini, sedentes in aedibus,
" Et sermonibus delectamini: convenientia enim ordine dicam.
" Omnia quidem non ego enarrare-queam, neque nominare,
" Quot Ulyssis patientis sunt certamina:
" Sed qualitèr istud fecit, et sustinuit fortis vir

μιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.] Ita de *Medeae* arcâ *Apollonius*:

——— ᾧ ἐνὶ πολλὰ
Φάρμακα οἱ, τὰ μὲν ἐσθλὰ, τὰ δὲ ῥαιστῆρι ἔοικτα. *Argonautic. lib.* III. *ver.* 801.

Καὶ Ἀλκιδάμας —— οὐχ ὁμοίως ἄκρατος, ἀλλ' οἷον ἡ Λίγυστίνων χώρα λίγιστα δι' ἀριστὴν ἰκφέρειν ὁμοῦ "Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ "μιμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά." *Plutarch. in Nicid.* Καὶ ποιητικῆ πολὺ μὲν τὸ ἡδὺ καὶ τερπνὸν νέου ψυχῆς ἔνεστιν οὐκ ἔλαττον δὲ τὰ ραιστικὸν καὶ παράφορον, ἂν μὴ τυγχάνῃ παιδαγωγίας δεῄς ἡ ἀκρόασις. Οὐ γὰρ μόνον (ὡς ἴσικε) περὶ τῆς τῶν Λιγυστίνων χώρας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι "Φάρμακα "πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ" αὐτοῖς χεωμένοις ἀναδίδωσιν. *Id. de audiendis Poetis*, sub initio.

Ibid. —— μεμιγμένα.] *Al.* τετυγμένα.

Ver. 231. Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος.] Φασὶ καὶ Εὐριπίδην —— αὐτόθι [ἐν Λίγύστῃ] ποιήσαντα περὶς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης διαπλοΐᾳ —— καὶ καθ' Ὅμηρον φάναι πάντας ἀνθρώπους Λίγυστίνους ἰατροὺς εἶναι. *Diogen. Laërt. lib.* III. sub initio.

Ver. 232. —— Παιήονος.] Παιήων ἰατρὸς θεῶν, οὐχ ὁ αὐτὸς τῷ Ἀπόλλωνι, ἀλλὰ πιχωρισμένος· [Ita ex MSS. *Barnesius*, pro vulgato πιχωρισμένος.] παρὰ μὲν τοῖς πεζῇ νεωτέροις ὁ αὐτὸς νομίζεται εἶναι. Καὶ Ἡσίοδος δὲ μάρτυς ἐστὶ τοῦ ἰητρὸν εἶναι τὸν Παιήονα τοῦ Ἀπόλλωνος, λέγων·

Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὀτ' ἐκ θανάτοιο σάωσεν,
Ἦ αὖτὸς Παίων, ὃς ἁπάντων [*Al.* ὃς πάντα γε] φάρμακα οἶδεν. *Schol.*

Ver. 233. —— ἰητῆ ῥ'.] *Postquam, ut dictum est* ——. *ver.* 220.

Ver. 236. —— ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ.] *Barnesius* edidit ἄλλο τ' ἐπ' ἄλλῳ. Nullâ allatâ ratione. *Al.* ἄλλοτι ἄλλῳ.

Ver. 237. Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε δίδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα.]

Ζεὺς γάδε καὶ τὰ νέμει,
Ζεὺς ὁ πάντων κύριος ——.
Pindar. Isthm. Od. V, 66.

Ἐν τοῖς γὰρ πέλας ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 287.

Ver. 242. Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε.] *Macrobius*, loco suprà ad *ver.* 211. citato, legit, Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε. Ex versu (ut videtur) infrà 271.

Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί.
Αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
Στεῖρα πάλ' ἀμφ' ὤμοισι βαλὼν, οἰκῆϊ ἐοικὼς,
Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν.
Ἄλλῳ δ' αὐτόν φωτὶ καταρρύπτων ἤϊσκε
Δίκτῃ, ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Τῷ ἴκελος κατέδυ Τρώων πόλιν· οἱ δ' ἀδάκησαν
Πάντες· ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα,
Καί μιν ἀνηρώτων· ὁ δὲ κερδοσύνῃ ἀλέεινεν.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν ἐγὼν ἐλόουν καὶ χρῖον ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἧσσα, καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον,
Μὴ μὲν πρὶν Ὀδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι,
Πρίν γε τὸν ἐς νῆάς τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι·
Καὶ τότε δή μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν.
Πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ταναηκέϊ χαλκῷ,

" Populo in Trojanorum, ubi passi estis aerumnas Achivi.
" Seipsum plagis indecentibus domans,
" Pannos viles circumjiciens humeris, servo similis,
" Virorum hostilium ingressus est urbem latam.
" Alii verò seipsum viro celans assimilabat
" Mendico, qui neutiquam talis erat apud naves Achivorum:
" Huic similis ingressus est Trojanorum urbem, illi verò ignorabant
" Omnes: ego verò ipsum sola agnovi talem existentem,
" Et ipsum interrogabam: ille verò astutiâ tergiversabatur.
" Sed cùm jam ipsum lavissem et unxissem oleo,
" Vestibusque induissem et juravissem firmum juramentum,
" Non priùs Ulyssem Trojanis me produturam,
" Quàm ipse ad naves veloces tentoriaque pervenisset:
" Et tum demùm mihi omnem mentem aperuit Achivorum.
" Plurimos autem Trojanorum cùm interfecisset longo ferro,

Ver. 243. Δήμῳ ἔνι Τρώων.] Vide suprà ad δ, 103.

Ver. 244. Αὐτόν μιν.] *Barnesius* legendum censet Αὐτόν μιν, eâdem ratione ac dicitur ἰδ' αὐτόν, ἰμ' αὐτόν, &c.

Ver. 245. Στεῖρα πάλ'.] Τὰ δὲ στεῖρα —— στυγνὰ εἶσιν ἀμφιελίσσοντα, ἤτοι ῥάκη. *Eustath.*

Ver. 246. Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν.] Οἱ μὲν, ἵνα μετρήσῃ τὸ στίχος. Οἱ δὲ, ἵνα στύσῃ τὴν Ἑλένην συνεγήσαι τοῖς Ἕλλησι. *Schol.*

Ver. 248. Δίκτῃ.] Ἐσυλήσαν· ἀπὸ τοῦ δίκτεσθαι. *Schol.* Fuerunt qui hoc viri nomen proprium crediderint. Sed minùs rectè.

Ibid. —— ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.] Τὸ δὲ, " ὃς οὐδὲν τοῖος ἦεν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν," δεκτὸν ἔχει ἔνιοτε. " Ἢ γὰρ ὅτι τοιούτῳ· δίκτῃ Ὀδυσεὺς ἐπάσθη, οἷος δίκτης δηλαδὴ οὐκ ἦν ἄλλος ἐν τοῖς ἐπὶ πᾶσι· οὐδὲν· ἢ ὅτι δίκτῃ ἑαυτὸν εἶπασιν Ὀδυσεύς, ὁ κατὰ μηδὲν τοιοῦτος ἐν τῇ Τροίᾳ· [ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·] ἀλλὰ δηλαδὴ εὐσχήμων καὶ λαμπροφόρος, καὶ, ὅλως εἰπεῖν, ἡρωϊκός. *Eustath.* Quæ posterior vera videtur explicatio.

Ibid. —— οὐδὲν τοῖος.] Absurdè hîc *Scholiastes*; Τὸ " δὲν" (inquit) παρέλκει. Quasi scilicet hoc in loco non multò elegantiùs diceretur " οὐδὲν τοῖος," quam " οὐ τοῖος."

Ver. 249. —— ἀδάκησαν.] Ἠγνόησαν. *Schol.* Τὸ δὲ, " ἀδάκησαν," ἄπαξ μὲν καὶ αὐτὸ ἰδίῳ παρὰ τῷ Ποιητῇ ἔοικε δὲ " ἀδαπεῖν" τὸ ἀγνοεῖν. *Eustath.*

Ver. 254. Μὴ μὲν πρίν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Μή μι πρίν. Quæ et proba lectio.

Ἦλθε μετ' Ἀργείους· κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.
Ἔνθ' ἄλλαι Τρωαὶ λίγ' ἰαχήσαν· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι πραδίη τέτραπτο νέεσθαι
Ἆψ οἰκόνδ'· ἄτην δὲ μετέστενον· ἣν Ἀφροδίτη
Δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,
Παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένη, θάλαμόν τε, πόσιν τε,
Οὔ τευ δευόμενον, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι εἶδος.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γύναι, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἦδη μὲν πολέων ἐδάην βουλήν τε νόον τε
Ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν·
Ἀλλ' οὔπω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ·
Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ,

" Ivit ad Argivos: astutiæ famam verò deportavit multam.
" Ibi aliæ Trojanæ stridulè ejulabant: sed meum pectus
" Gaudebat: nam jam mihi cor versum erat ut redirem
" Rursus domum; noxam verò deflebam, quam Venus
" Dederat, quando me duxit illuc charâ à patriâ terrâ,
" Filiamque meam separans, thalamumque, maritumque,
" Nullius rei indigentem, neque quoad mentem, neque omnino formam."
Hanc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
" Sanè hæc utique omnia, uxor, rectè dixisti:
" Jam quidem multorum cognovi consiliumque mentemque
" Virorum heroüm, multamque peragravi terram:
" Sed nondum talem ego vidi oculis,
" Quale Ulyssis patientia erat charum cor;
" Quale etiam illud fecit, sustinuit fortis vir,

Ver. 258. —— *κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.*] Καταφρόνησιν αὐτῶν ἤγαγεν· τουτέστιν, ἢ αὐτὸς καταφρόνησε τότε αὐτῶν, ἢ τοὺς Ἕλληνας ἐποίησεν αὐτῶν καταφρονῆσαι, διʼ ὧν ἔστιν εἰπεῖν Ἑλένην· ἢ φρονίσεως ἀστόχου ἐμνήσθη τὸ ἄγαλμα τοῦτο ποιήσας. Οἱ δὲ ναύτας, φρόνιν τὴν λίαν ἀνοηδίξασαν. *Schol.* Similiter et *Eustathius*: Τὸ δὲ, " *κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν*," ἢ κατὰ τὸ ὑπερξανὸν νοητόν, ἵνα λίγη ἴσῃ κατήγαγε εἰς τοὺς Ἕλληνας φρόνιν ὁ ἐνὸς φρόνησις πολλὴν, συμπάντων δίκας· ἢ καὶ ἄλλως, ἤγαγε καταφρόνησιν τῶν Τρώων πολλὴν, τόν τε Ἑλένην ὡς εἰκὸς ἀναστέναξαι, καὶ τὸ στεῖχος ἀναμετρήσαι, καὶ τὰ Τρωϊκὰ μαῖαν βουλεύματα, καὶ τὰς σῦλας δὲ γνοὺς, διὰ τὸν μηχανησάμενον δούρειον ἵππον, ὅσον εἶχον ἀάσεσθαι· ἢ καὶ τὸ Παλλάδιον ἐρπύσας —— Οἱ μὲν τοὺς ναύτας, φρόνιν τὴν λίαν ἀνοηδίξαντα. Pro primâ *Eustathii* explicatione nonnihil facere videtur quod suprà legitur;

—— ἐπὶ στρεπτὸν δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων.
Odyss γ', 244.

Dna. *Dacier* paulò aliter accipit: " Φρόνιν," inquit, " signifie ici toutes les instructions " necessaires, tout ce que les Grecs vouloi- " ent savoir pour faire réüssir le stratagème " qu'ils meditoient." Judicet Lector.

Ver. 261. —— *ἣν Ἀφροδίτη Δῶχ' ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε.*] Τὸ δὲ, " *ἤγαγε κεῖσε*," ἀντὶ Ἀφροδίτης ὥστε ἡ Ἑλένη συνύπνωσα ἑαυτὴν ἀνεῖ γὰρ μνησθῆναι τῶν ἐλαθῶς ἀγαγόντος αὐτὴν εἰς Τροίαν Πάριδος. *Eustath.*

Ver. 263. —— *νοσφισσαμένη.*] *Eustathius* in commentario legit *νοσφισαμένη*. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 140. *Al.* νοσφισαμένης.

Ver. 264. —— *οὔτ' ἂρ φρένας.*] Apud *Eustathium* in commentario, *οὔτε φρένας*.

Ver. 267. *Ἦδη μὲν πολέων.*] Apud *Eustathium*, *Ἦδη καὶ πολέων*. Minùs rectè.

Ver. 268. —— *ἐπελήλυθα.*] Vide ad *Il.* ά, 37. et φ', 81.

Ver. 270. —— *ἔσκε.*] Vide ad *Il.* β', 221. et γ', 84. *Al.* ἔσχε.

Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ, ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Ἦλθες ἔπειτα σὺ πεῖσε· κελευσίμεναι δέ σ' ἔμελλε
Δαίμων, ὃς Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι·
Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ' ἰούσῃ.
Τρὶς δὲ περίστειξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα,
Ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν ὀνόμαζες ἀρίστους,
Πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, καὶ Τυδείδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν, ἀκούσαμεν ὡς ἐβόησας·
Νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὀρμηθέντε,
Ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἶψ' ὑπακοῦσαι·
Ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἴσχεθεν ἱεμένω περ.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἦσαν υἷες Ἀχαιῶν·
Ἀντίκλος δέ σέ γ' οἷος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν

" Equo in polito ubi insidebamus omnes optimi
" Argivorum, Trojanis caedem et fatum ferentes.
" Venisti deinde tu illuc: jussisse autem te videbatur
" Deus, qui Trojanis volebat gloriam praebere:
" Et te Deïphobus deo-similis sequebatur profectam.
" Ter autem circumlustrâsti cavas insidias attrectans,
" Nominatim verò Danaorum nominabas optimos,
" Omnium Argivorum vocem assimilans uxoribus.
" Caeterùm ego et Diomedes et nobilis Ulysses,
" Sedentes inter medios, audivimus ut vocâsti.
" Nos quidem ambo prompti-eramus facto-impetu,
" Aut exire, aut intùs protinùs respondere:
" At Ulysses prohibuit et continuit quantumvis cupidos.
" Ibi alii quidem omnes tacebant filii Achivorum:
" Anticlus verò te solus excipere verbis

Ver. 272. Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ.] Τῷ δουρείῳ ἵππῳ, καλῶς εἰρημένῳ. *Schol.* Vide infrà ad Σ', 492.

Ver. 272. 281. —— ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι —— Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] " Amplior " virtus est *ἐμφασις*, altiorem praebens intellectum, quàm quem verba per seipsa " declarant. Ejus duæ sunt species; altera " quæ plus significat quàm dicit; altera " quæ etiam id quod non dicit. Prior est " et apud Homerum, cùm Menelaus Graios *in equo sedisse* dicit: nam *verbo uno* " magnitudinem ejus ostendit. Et apud " Virgilium. *Demissum lapsi per funem:* " (*Æn.* II, 262.) Nam *sic quoque* altitudo " demonstrata est." *Quinctilian. lib.* VIII. *cap.* 3. sub fine.

Ibid. —— ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι.] Τὸ δὲ, " ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι," ἀνεπαχθῶς ἐμφέρει διὰ τὸ τοῦ ἱππείου κοινὸν καθὰ καὶ Νέστωρ ἐμιβδίωσεν ἐν τῷ (suprà γ', 104.) " ἀνίσταμεν μῖνες " ἄρχιοι Ἀχαιοί." *Eustath.*

Ver. 276. Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἕσπετ'.] Τὸν δὲ Δηΐφοβον νοητέον ἀκολουθεῖν τῇ Ἑλένῃ, ὡς ἂν εἴπις ἐνδοθεν φωνήσοι, μὴ ἴχοι πείθεσθαι τὸ γινόμενον ἡ Ἑλένη. Φασὶ δὲ αὐτὸν θεοείκελος Πάριδος ἀγαγέσθαι τὴν Ἑλένην, ὡς τῶν στρατιωτῶν ἀδελφῶν περίοντα. *Eustath.* Ἐπεὶ στιλπνήσαντος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Φιλοστήτου, Δηΐφοβος ἠγαμήθη ἡ Ἑλένη. *Schol.*

Ibid. —— θεοείκελος.] Vide ad *Il.* ά, 217.

Ver. 279. —— ἴσκουσ'.] *Al.* ἴσκουσα.

Ver. 281. Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] Vide suprà ad *ver.* 272.

Ver. 282. —— ἐμεμβλώκει.] Apud *Eustathium* in commentario ἐμεμβλώκεις. Utrumque rectè. Vide ad *Il.* ά, 566. et ί, 778.

Ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε
Νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
Τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἄλγιον· οὐ γάρ οἵ τι τάγ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Οὐδ' εἴ οἱ κραδίη γε σιδηρείη ἔνδοθεν ἦεν.
Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπετ' ἠμέας, ὄφρα κεν ἤδη
Ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ τερπώμεθα κοιμηθέντες.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσε
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥῆγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι·
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι·
Δέμνια δὲ στόρεσαν· ἐπὶ δὲ ξείνους ἄγε κήρυξ.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο

" Volebat: sed Ulysses os manibus comprimebat
" Indesinenter robustis, servavitque omnes Achivos:
" Tamdiù autem detinuit, donec te seorsùm abduxisset Pallas Minerva."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
" Durius est: non enim ei ista depulerunt tristem mortem,
" Neque si ei cor ferreum intus esset.
" Sed agite, ad cubile mittite nos, ut jam
" Somno à dulci delectemur cubantes."
Sic ait: Argiva autem Helena ancillis præcepit
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, sternereque supra tapetas,
Laenasque imponere villosas supernè quibus amicirentur.
Illae verò iverunt ex aedibus facem in manibus habentes:
Cubilisque straverunt; hospites verò ducebat praeco.
Ac quidem in vestibulo domûs illic cubarunt

Ver. 287. —— Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε.] Fuerunt quî *Anticlum* hîc ab *Ulysse* interemptum crediderint. Verùm, (ut rectè annotant *Spondanus* et Dna. *Dacier*,) liquet ex *ver.* 289. infrà, *Ulyssem* manu ei tantùm os constrinxisse. Vide et infrà ad Ψ', 76.

Ibid. —— μάστακα.] Τὸ στόμα. *Schol.* Μάστακ ἢ οὐ μόνον ἡ τροφὴ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ τὸ στόμα, ὡς ἐνταῦθα. *Eustath.* Vide ad *Il.* ι, 324. et infrà ad *Odyss.* Ψ', 76.

Ver. 289. —— νόσφιν.] Vide ad *Il.* ά, 349.

Ibid. —— Παλλὰς Ἀθήνη.] Τουτέστιν ἡ σοφή σοι φρόνησις. *Eustath.*

Ver. 294. Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπετ' ἠμέας.] Διδάσκει δ' ἡμᾶς Ὅμηρος, ὅτι δεῖ καὶ τοὺς κεκλημένους ὑφ' ἑστίασιν παρακαλεῖν ἀπαντᾶν τοὺς κεκληκόσιν. Ὁ μὲν Τηλέμαχος φησὶν Μενέλαον " Ἀλλ' ἄγετ' εἰς εὐνὴν, &c." *Athenaeus, Lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τρέπετ' —— ὄφρα κεν.] *Al.* τρέπετ' —— ὄφρα καὶ. Atque ita legit *Athenaeus*, loco jam citato.

Ver. 295. —— τερπώμεθα.] *Al.* τερπώμεθα.

Ver. 297. —— ῥῆγεα.] Vide suprà ad γ', 349. et ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 301. —— κήρυξ.] Vide ad *Il.* ώ, 149. *Al.* κῆρυξ.

Ver. 302. —— ἄρ'.] *Deinde* ——.

Ibid. —— ἐν προδόμῳ.] Τῷ πρὸ τοῦ θαλάμου. *Schol.*

Τηλέμαχός θ' ἥρως, καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός.
Ἀτρεΐδης δὲ κάθευδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
Πὰρ δ' Ἑλένη ταναύπεπλος ἐλίξατο δῖα γυναικῶν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ὦρτο δ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,
Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην·
Τηλεμάχῳ δὲ παρῖζε, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως,
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Δήμιον, ἢ ἴδιον; τόδε μοι νημερτὲς ἐνισπε.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius.
Atrides verò dormiebat in recessu domûs excelsæ,
Juxtáque Helena sinuoso-peplo cubavit nobilissima mulierum.
Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Surrexit utique ex lecto bello strenuus Menelaus,
Vestes indutus; acutum verò gladium circumposuit humero,
Pedibusque nitidis subligavit pulchros calceos:
Perrexit verò ire ex thalamo deo similis coràm:
Telemacho autem assidebat, verbumque fecit, dixitque:
"Quaenam autem te necessitas huc duxit, Telemache heros
"Ad Lacedaemona nobilem, per lata dorsa maris?
"Publica res, an privata? hoc mihi verò dic."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 304.——κάθευδε.] Edidit *Barnesius* καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 611.

Ibid.——μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο.]

Interiora domûs irrumpit limina——.
Æn. IV, 645.

Ver. 305. 413.——ἐλίξατο——Λίξιται.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 306 et 431. Ἦμος δ' ἠριγένεια.] Vide ad *Il.* ά, 477. Item suprà ad β', 1.

Ver. 307. Ὦρτο δ' ἄρ'.] Vide ad *Il.* γ', 206.

Ibid. et *ver.* 407.——εὐνῆφι.——φαεσιμβρότη.] Vide ad *Il.* ε', 588.

Ibid. et *ver.* 609.——βοὴν ἀγαθός.] Vide ad *Il.* β', 408.

Ver. 308. 309.——ἐσσάμενος——ἐδήσατο.] Vide infrà ad ί, 491. et ί. 296.

Ibid.——περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ, Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.] Vide suprà ad β', 3. 4.

Ver. 312. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ';] Οὐκ ἐρωτᾷ δι' ἑαυτὸν δέ, ἵνα ἴσμεν μαθὸν ἔλθῃ τὸν αἴνυδα, τὸν Μενοιτιάδην, Τηλεμάχου δὲ χάριν ἱλάθη. *Eustath.*

Ver. 312. 314. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε.——Δήμιον, ἢ ἴδιον;] Ὅρα δὲ ὅτι τὸ "χρειὼ" ἰδιαζόμενος, ὡς ταυτὸν τῷ "χρείος" αἰδοίῳ ὀνόματι, πρὸς αὐτὸ συνταξιν Ἀντικῶς τὸ "τίπτε," καὶ τὸ "Δήμιον ἢ ἴδιον," ταυτόσημον δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν σοῦ τὸ πρὸς ἰμὰ χρείος· τοῦτο γὰρ ἡ χρειώ. *Eustath. Barnesius* aliam affert accipiendi rationem; "Τίπτε (inquit) "δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγεν; ἰλλιπτικῶς ἀντὶ "τοῦ, διὰ τί ποτε; vel τίπτε pro τίς ποτε, "ut pro τί ποτε; nec obstat quòd, Δήμιον "ἢ ἴδιον, sequitur; neutra enim Epitheta "sunt τοῦ χρειὼ, vel certè absolutè sunt "sumpta; ut, *Quænam te res huc impulit?* "*Publicumne quid, an privatum?* Ubi enim "res intelligitur, ibi *Adjectivum* effertur "*Neutralitèr*.——In illis locis *Odyss.* "β' *ver.* 28.——τίνα χρειὼ τόσσον ἧκας; et "*Odyss.* ί, *ver.* 189.——ὅτι μοι χρειὼ τόσσον "ἧκεν. *Adverbium* est τόσσον, non *Adjectivum*; et *Tantoperè* sonat. Apertè enim "hanc vocem *Homerus Femininam* facit; "ut *Iliad.* κ', *ver.* 172. Ἀλλὰ μάλα μεγάλη "χρειὼ βιβάσσειν Ἀχαιούς· et bis aliàs. *Iliad.* "κ', *ver.* 118. et λ', *ver.* 609. χρειὼ γὰρ "ἰκάνεται οὐκ ἐπ' ἀνυστόν." *Amstelod.* ad *Odyss.* ά, 225. Quod rectius.

Ver. 313.——Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 1. et infrà ad ί, 29.

Ἀτρεΐδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἦλυθον, εἴτινά μοι κληηδόνα πατρὸς ἐνίσποις·
Ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα.
Δυσμενέων δ' ἀνδρῶν πλεῖος δόμος, οἵ τέ μοι αἰεὶ
Μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς, 320
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούνατ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλησθα
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας
Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
Πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ. 325
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴ ποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσε
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί· 330
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἐνίσπε.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
Ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.

" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
" Veni, siquam mihi famam de patre diceres:
" Comeditur mihi domus, pereunt verò pinguia opera.
" Hostilium autem virorum plena domus, qui mihi perpetuo
" Pecora plurima mactant, et flexipedes camuros boves, 320
" Matris meae proci, superbâ contumeliâ instructi.
" Propterea nunc ad tua genua venio, si velis
" Illius saevam mortem indicare, sicubi vidisti
" Oculis tuis, aut alterius sermonem audivisti
" Errantis: supra-modum enim ipsum aerumnosum peperit mater. 325
" Neque quicquam me veritus blandiaris, neque misertus,
" Sed planè mihi enarra, quemadmodum tibi contigit videre.
" Precor, si unquam tibi aliquod pater meus bonus Ulysses
" Aut dictum, aut etiam factum, pollicitus effecit
" Populo in Trojanorum, ubi passi estis aerumnas Achivi; 330
" Horum nunc mihi memento, et mihi verum dic."
Hunc autem gravitèr ingemiscens allocutus est flavus Menelaus:
" Papae! Certè utique perquàm-fortis viri in cubili
" Volebant cubare, imbelles ipsi cùm-sint.

Ver. 317. ——κληηδόνα.] Τὴν δὲ ὅσον, ὅτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖται λέγων· (suprà ά, 282.) "Ἢ ὅσον ἀκούσῃς Ἐκ Διός·" λέγει δὲ αὐτὴν καὶ κληδόνα· "Ἤλυθον, εἴσπά μοι κληηδόνα "πατρὸς ἐνίσπειν." Κληδὼν δὲ, παρὰ τὸ κλύω ἀκούω καὶ φήμη. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 16.

Ver. 320. ——ἕλικας.] Vide suprà ad ά, 92.

Ver. 323. ——ὄπωπας.] Vide ad *Il.* ζ, 124.

Ver. 327. ——ἐπωπῆς.] Vide suprà ad γ', 97.

Ver. 329. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il.* ά, 395.

Ver. 330. Δήμῳ ἔνι Τρώων.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 332. Τὸν δέ.] Vide ad *Il.* ά, 57. et 9', 160. Malè *Barnesius* Τότε.

Ὡς δ' ὁτότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατερῆϊ λέοντος
Νεβρεὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνούς,
Κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
Βοσκομένη, ὁ δ' ἔπειτα ἐὴν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
Ὡς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ', ἐυκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ,
Ἔξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστὰς,
Καὶ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντας Ἀχαιοί·
Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ταῦτα δ' ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παραφλιδὸν, οὐδ' ἀπατήσω·

" Ut verò cùm in lustro cerva fortis leonis
" Hinnulos ubi-collocàrit recens-genitos lactentes,
" Juga investigat, et valles herbosas
" Pascens: ille verò deinde suum ingressus est cubile,
" Et utrisque illis duram mortem infert:
" Ita Ulysses illis durum fatum inferet.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Talis existens, qualis olim, benè-conditâ in Lesbo,
" Contentione cum Philomelide luctatus est insurgens,
" Prostravitque fortitèr gavisi sunt autem omnes Achivi;
" Talis existens cum procis congrederetur Ulysses:
" Omnes et brevis-vitae fierent et amaris-nuptiis.
" Ista verò, quae me interrogas et precaris, non equidem
" Alia praeter-verum dixero declinando, neque decipiam:

Ver. 335. —— ξυλόχῳ.] Συνδένδρῳ τόπῳ, κοίτῃ θηρίων. *Schol.* Ἐντεῦθεν δὲ, λέοντος ξύλοχος, ὡς εἴπερ εἶπε, κοίτη, κοῖτος, ἰφικτὴ καταδύσεις. *Eustath.*

Ver. 336. —— γαλαθηνούς.] *Al.* γαλαθενεὺς, et γαλαθίνους.

Ver. 337. Κνημούς.] Τὰς προβάσεις τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ibid. —— ἄγκεα.] Τοὺς κοίλους τόπους τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ver. 341. Αἲ γάρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod praecessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur de *Menelai* Procorum ulciscendorum studio. Vide ad *Il.* *i*, 22.

Ver. 343. —— Φιλομηλείδῃ.] Τῷ Πατρόκλῳ. Φιλομήλας γὰρ ἦν υἱός. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*. Φιλ μηλείδην δὲ, οἱ μὲν τὸν Πάτροκλον ἄκουσαν πατρωνυμικῶς, οἱ Φιλομήλας υἱὸν· οὓς οὐ μόνον ἡ γραφὴ ἐναντιοῦται (πῶς γὰρ διὰ διφθόγγου ἔσται ἡ παραλειπομένου.) ἀλλὰ καὶ ὁ πατρωνυμικὸς τύπος. Οὐ γὰρ εἴωθε σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ Ποιητὴς ἐκ μητέρων, ἀλλ' ἐκ πατέρων. —— Καὶ εἶπεν δὲ ἴσως ἐξ ἔριδος παλαίσας Ὀδυσεὺς κατέβαλε τὸν Πάτροκλον, οὐκ ἂν ἐχάρησαν Ἀχαιοὶ, πιστότερος τοῦ ἑνὸς, ὃς, κατὰ τὸν Ποιητὴν, (*Iliad.* ρ'. 671.) πᾶσιν ἑτάροισι μιλτοχρὼς εἶναι. Φασὶν οὖν οἱ ἀκριβέστεροι, Λέσβου βασιλέα τὸν Φιλομηλείδην, ὃς τοὺς παρόντας εἰς πάλην προκαλούμενος, ἴσως τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἐνεῖ προσερμηνεύοντας. Similiter et *Heraclides Ponticus* Σύνηθες γάρ (inquit) Ὁμήρῳ, τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρησθαι· τὰ δ' ἐκ μητέρων, οὐκ ἂν εὕροι τις δι' ὅλης παρ' αὐτῷ. Quin et infrà ρ', 134. ubi iterùm occurrit hic versus, in hanc ipsam sententiam concessit *Scholiastes*. Vide ad locum.

Ver. 345. —— ὁμιλήσειεν.] Vide suprà ad *ά*, 265.

Ver. 348. —— παρὲξ εἴποιμι.] *Scholiastes* exponit ἔξω παρὰ ταῦτα· *Eustathius* autem; Καὶ ἐστὶ παρὲξ μὲν εἰπεῖν, τὸ ἔξω μὴ ἀληθίας· ἐγγὺς δὲ ὁμῶς αὐτῆς τῇ ψευδηγορίᾳ. Quod et (ut opinor) rectius.

Ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτής,
Τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
Ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἕρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας·
Οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων.
Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε, (Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι,)
Τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε παννημερίη γλαφυρὴ νηῦς
Ἤνυσεν, ἢ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείησιν ὄπισθεν.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας ἐΐσας
Ἐς πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.
Ἔνθα μ' εἰκοσιν ἤματ' ἔχον θεοὶ, οὐδέ ποτ' οὖροι

" Sed ea quidem, quæ mihi dixit senex marinus verax,
" Horum nullum tibi ego celabo dictum, neque occultabo.
" In Aegypto me etiamnum dii huc cupientem redire
" Detinebant, quoniam non ipsis feceram perfectas hecatombas;
" Semper autem volebant dii nos meminisse præceptorum.
" Insula deinde quædam est undoso in ponto,
" Aegyptum ante, (Pharum autem ipsam vocant,)
" Tantum semota, quantum toto-die cava navis
" Confecerit, cui stridulus ventus aspiret à puppi.
" In eâ autem portus opportunus, unde utique naves æquales
" In pontum deducunt, postquam hauserint nigram aquam.
" Illic me viginti diebus detinebant dii, neque unquam venti-secundi

Ibid. —— παραλιδόν.] Παραλιπόντα, παραπεφευγότα τῆς λίξεως. *Schol.* Cæterùm quâ analogiâ ex *μαρτύρομαι* fit *μάρτυρος* ex *βαίνω*, *βάσις*, *ἀμβάτης* ex *διαπαίνω*, *διαπρύσιος* eâdem ex *παραπλίνω* fit *παραπλίδιος*. Vide ad *Il.* *ά*, 314. 338. *ζ'*, 434. *μ'*, 103. item infrà ad *λ'*, 109. 111.

Ver. 349. —— *γέρων ἅλιος.*] Θαλάσσιος γέρων, ὁ Πρωτεύς. *Schol.*

Ver. 351. *Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοί.*] Vide suprà ad *γ'*, 301. item *Herodotum*, *lib.* II, § 16.

Ibid. et *ver.* 416. —— *μεμαῶτα.*] Vide ad *Il.* *ά*, 265. et *γ'*, 46.

Ver. 352. —— *ἐπὶ οὔ σφιν.*] Pronuntiabatur *ἐπ' οὔ σφιν*, vel *ἐπιὸ σφιν* tribus syllabis. Similiter apud *Theognida*:

Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον ἐπὶ οἰνῷ θυμὸν' ἀκοντα. ver. 927.

Ver. 353. —— *βούλοντο.*] *Al. βούλοντα.*

Ibid. —— *ἐφετμέων.*] Pronuntiabatur *ἐφιτμέων*.

Ver. 354. *Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ.*]

— Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno —. *Æn.* III, 210.

Ver. 355. —— *Φάρον.*] Νῆσον Αἰγύπτου, τὴν νῦν Ἀλεξάνδρειαν. *Schol.*

Ver. 356. *Τόσσον ἄνευθ'.*] Ἐντὸς, (*Barnesius* edidit *ἐκτὸς*,) τοσοῦτον ὅσα κατὰ τοὺς ἡρεμοῦντας χρόνους τὸ διάστημα, ἵστασθαι ἀπὸ γαιοδρομίας, [ἀπογαιοδρομίας,] τοῦ Νείλου, ὑπεχίοντος τὴν ἰδίαν ἰλύν· συναμίσγονται γὰρ ἡ Αἴγυπτος κατὰ Ἡρόδοτον. *Schol.*

Tunc claustrum pelagi cepit Pharon: insula quondam
In medio stetit illa mari, sub tempore vatis
Proteos: at nunc est Pellæis proxima muris. *Lucan. Pharsal.* X, 509.

Vide et *Strabonem*, *lib.* I. *pag.* 63. *al.* 87. et *lib.* XVII. *pag.* 1140. *al.* 791.

Ver. 357. —— *ἣ λιγὺς οὖρος.*] Vide ad *Il.* *β'*, 537. et *σ'*, 350.

Ver. 358. 578. —— *νῆας ἐΐσας* —— *ναυσὶν ἐΐσῃς.*] Vide suprà ad *γ'*, 10.

Ver. 359. —— *ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.*] *Postquam aquatæ sint. Postquam aquâ se recenti referserint. Spondanus* alitèr explicat: " Intelligit," inquit, " naves priùs expurgari ab aquâ quam in portu imbiberunt, " antequam in altum agantur. Solent autem immota navigia plùs aquâ impleri, " quàm si moverentur." Verùm hoc, ut opinor, cum vocis *ἀφυσσάμενοι* significatione minùs congruit.

Πνείοντες φαίνοιθ' ἁλιαίες, αἵ ῥά τε νηῶν
Πομπῆες γίνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἤδη πάντα κατέφθιτο, καὶ μένε' ἀνδρῶν,
Εἰ μή τίς μ' ἐεῦ ὀλοφύρατο, καί μ' ἐσάωσε,
Πρωτέος ἰφθίμου θυγάτηρ, ἁλίοιο γέροντος,
Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε θυμὸν ὄρινα·
Ἣ μ' οἴῳ ἔρραντι συνήντετο, ἀσφίν ἑταίρων.
Αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυάασκον
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
Ἡ δ' ἐμεῦ ἄγχι στᾶσα, ἔπος φάτο, φώνησέν τε·
Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖνε, λίην τέον, ἠὲ χαλίφρων,
Ἦε ἑκὼν μεθίης, καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων,
Ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ
Εὑρέμεναι δύνασαι, μενύθει δέ τοι ἔτορ ἑταίρων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἔκ μέν τοι ἐρέω, ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων,

" Spirantes apparuerunt mari-flantes, qui sanè navium
" Ductores sunt supra lata dorsa maris.
" Et jam viatica omnia consumpta fuissent, et animi virorum,
" Nisi me aliqua dearum miserata fuisset, et me servâsset,
" Protei potentis filia, marini senis,
" Idothea: huic enim maximè sanè animum commovi;
" Quae mihi soli erranti occurrit, seorsùm à sociis.
" Semper enim circa insulam errantes piscabantur
" Curvis hamis; urgebat autem ventrem fames.
" Haec autem me prope astans, verbum fecit, dixitque:
" Stultus es, ô hospes, maximoperè, aut fatuus,
" Aut sponte cessas, et delectaris dolores ferens;
" Quòd adeò utique diù in insulâ detineris, neque ullum finem
" Invenire potes; deficit autem tibi cor sociorum.
" Sic ait: at ego ipsam respondens allocutus sum:
" Equidem tibi dicam, quaecunque tandem sis dearum,

Ver. 361. —— ἁλιαίες.] Οἱ ἐν τῇ θαλάσσῃ πνέοντες. *Schol.*

Ibid. —— αἵ ῥά τε.] *Qui scilicet* ——.

Ver. 363. —— ἤδη.] Vide supra ad β', 289.

Ver. 364. —— ἐλοφύρατο.] Vide ad Η. ά, 538.

Ibid. —— μ' ἐσάωσε.] *Al.* μ' ἐλίσσε.

Ver. 366. Εἰδοθέη.] Apud *Euripidem* in *Helenâ* (notante *Barnesio*) Θεονόη appellatur. Cæterùm *Zenodotum* hoc in loco Εἰρονόμη scripsisse annotat *Eustathius*.

Ver. 367. —— ἤρρωτι.] Μετὰ λύπης περιφρόνου καὶ φθορᾶς. *Schol.*

Ver. 368. 369. —— ἰχθυάασκον —— ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.] Ὅρα δὲ ὡς οἱ περὶ Μυίλλον ἐν τῇ Φάρῳ ἰχθυῶντες ἀγκίστροις, λιμοῦ τὴν γαστέρα τείροντες. Ἄλλως γὰρ, οὐ θέμις ἁλιεύειν τοὺς ἥρωας, οἱ ἰχθυοφάγοι δὲ τὰ πολλά. Διὸ καὶ ἐν Τριπαρείῳ οἱ περὶ Ὀδυσσέα λιμώττοντες ἰφίτιον ἀναγκαίαν ἄγραν, (infrà μ, 330. 331.) " Ἰχθύν, ἑρπετά τι, φίλας ἴ, τι " χεῖρας ἵκοιτο." *Eustath.*

Ver. 369. —— ἔτειρε.] Nonnulli hìc habent ἔτειρε.

Ver. 372. Ἴδε ἰκὼν μεθίης.] Vide ad *Il.* σ', 762.

Ver. 373. Ὡς δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Ver. 376. —— ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων.] Vide infrà ad ζ', 149.

Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ μέλλω
Ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Ἀλλά σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν,)
Ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάα καὶ ἴδησε κελεύθου·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑπodμώς·
Τόνδε τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι, ἠδὲ τεκέσθαι.
Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
Ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Καὶ δέ κέ τοι εἴπῃσι, διοτρεφὲς, αἴκ' ἐθέλῃσθα,
Ὅ,ττί τοι ἐν μεγάροισι κακὸν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται,

" Quòd ego neutiquam volens detineor, sed videor
" Immortales offendisse, qui coelum latum habitant.
" Sed tu quidem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt,)
" Quisnam me immortalium impedit, et moratur iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; statim verò respondebat praestantissima dearum:
" Enimverò ego tibi, ô hospes, valdè verè enarrabo.
" Versatur quidam hîc senex marinus verax,
" Immortalis Proteus Aegyptius, qui utique maris
" Totius profunditates novit, Neptuno subditus:
" Hunc utique meum aiunt patrem esse, atque *me* genuisse.
" Quem si quo pacto tu possis ex-insidiis prendere,
" Ille tibi dicat viam et mensuras itineris,
" Reditumque, ut per mare proficiscaris piscosum.
" Atque praetereà tibi dicat, ô Jovis-alumne, si velis,
" Quodcunque tibi in aedibus malumque bonumque acciderit,

Ver. 377. —— ἀλλά νυ μέλλω.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, ἀλλά σφιν μέλλω. Quod versum perimit.

Ver. 378. Ἀθανάτους.] Similiterque *ver.* 380 et 469. ἀθανάτων· *ver.* 385. Ἀθάνατος· et *ver.* 479. Ἀθανάτοισι. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 379. —— εἰπὲ.] *Al.* ἴσασι.

Ibid. —— θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν.] Οὐ γὰρ ἴσῃ πλούτῳ χρημάτων τὸ θεῖον μακαρίζομεν; εἰδὼ ἴσῃ ἄλλῳ τινὶ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν· ἀλλ', ὅπερ Ὅμηρος φησὶ, " θεοὶ δέ τε " πάντα ἴσασιν." —— Ἐπιστήμη γὰρ ἀμῶν αἱ θεαὶ διαφέρουσι. *Julian. Orat.* VI. Vide ad *Il.* ν', 355.

Ver. 380. —— κελεύθου.] *Al.* κελεύθους.

Ver. 384. Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων.]

Est in Carpathio Neptuni gurgite vates,
Cæruleus Proteus ——.
Virg. Georg. IV, 387.

Ver. 388. Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο.]

Hic tibi, nate, priùs vinclis capiendus, ut omnem
Expediat morbi causam, eventusque secundet. *Ibid.* 396.

Ver. 389. Ὅς κεν.] *Al.* Ὡς κεν.

Ver. 391. —— αἴκ' ἐθέλῃσθα.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, edidit αἴκ' ἐθέλῃσιν. Minùs rectè.

Ver. 392. Ὅ,ττί τοι ἐν μεγάροισι.] Διὰ μὲν ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνόμιζον γενέσθαι πρὸς τοῖς ἡμαυτοῦ, καὶ μηδενὶ τῶν παντὸς προσεῖναι μηδὲ μέχρι λόγου τίνος, ἵνα ἂν αἰσθάνωμαι

Οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αὐτὴ νῦν φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος,
Μήτως με προϊδὼν, ἢὲ προδαείς, ἀλέηται·
Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀντρεκέως καταλέξω.
Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Πνοιῇ ὑπὸ Ζεφύροιο, μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς,
Ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ στείσι γλαφυροῖσιν·
Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι, νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης,

" Absente te per longam viam difficilemque.
" Sic ait: at ego ipsam vicissim allocutus sum:
" Ipsa nunc explica tu insidias divini senis,
" Nè quo pacto me praevidens, aut praesciens, effugiat:
" Difficilis etenim est deus mortali homini domari.
" Sic dicebam; continuò verò respondit praestantissima dearum:
" Enimverò ego tibi, hospes, valdè verè enarrabo.
" Cùm sol medium coelum conscenderit,
" Tum verò è mari emergit senex marinus verax,
" Flatu sub Zephyri, nigrâ superficie-horrescentis-maris obtectus:
" Egressus verò decumbit sub specubus cavis.
" Circa verò ipsum Phocae, progenies pulchrae Halosydnae,

τοῦτο δὲ τὸ παρὰ τῷ Ποιητῇ λεγόμενον, "Ὅ, "τινί μοι ἰν μεγάροισι, &c." *Dion. Chrysost. Orat.* 40. Τί λέγεις; Οὐ δεῖ σκοπεῖν, "Ὅ, "τινι ἐν μεγάροισι, &c." τὸν περὶ βίον καὶ θανάτου σκοπούμενον; *Plutarch. adversus Stoïcos.* "Meæ noctes —— de uno maximè illo "versu Homeri quærunt, quem Socrates "præ omnibus semper rebus sibi esse cordi "dicebat: "Ὅ, "τινί τοι ἰν μεγάροισι, &c." *Gellius, lib.* XIV. *cap.* 6. ipso fine. " Idem " Socrates dictitabat, uno versu Homerico " summum totius Philosophiæ contineri: " "Ὅ, "τινί τοι ἰν μεγάροισι καὶν ἀγαθόν τι " πίσυνται." *Ger. Vossius, de Naturâ artium, sive de Philosophiâ, cap.* 18. haud longè ab initio.

Ver. 392. 400. 511. —— πίσυνται —— ἀμφιβεβάασι — ἀπόλλυσι.] Vide ad *Il. ά*, 37.

Ver. 395. —— φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος.]

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? *Horat. Epist. lib.* I. i. *ver.* 90.

Ver. 397. Ἀργαλέος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.]

—— ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφερέσθαι. *Iliad. ά*, 589.

Ver. 399. Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀντρεκέως καταλέξω.] *Al.* Τοιγὰρ ἐγὼν ἰρέω σὺ δ' ἰνὶ φρεσὶ βάλλευ σῇσιν.

Ver. 400. Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανόν.]

—— medios cùm Sol accenderit æstus. *Georg.* IV, 401.

—— medium Sol igneus orbem Hauserat ——. *Ibid.* 426.

Sol medium cœli conscenderat igneus orbem. *Æn.* VIII, 97.

Ver. 401. Τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων.] Vide infrà ad *ver.* 450.

Ver. 402. —— μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς.] Τῇ ὑπογινομένῃ μελανίᾳ ἐν τῷ ἐκ τῆς ὑποτολαίου πτοήσεως τῶν ὑδάτων. *Schol.* Οὐδὲ τὴν φρῖκα ἀκοῦσαι δύναμαι τὸν ἀφρὸν. Ὁμήρου μὲν μέλαιναν φρῖκα λέγοντος, τούτου δὲ ἀξιοῦντος λευκότητα ἀκοῦσαι· ἴσῃ τι τοῦ Περσίου λέγει πάλιν Ὁμηρος, "μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς." —— Καὶ ἔστιν ἡ φρὶξ, κινουμένου πνεύματος ἀρχή. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 8.

Ver. 404. Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι.]

—— immania cujus Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocas. *Georg.* IV, 394.

Ibid. —— νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης.] Νέποδες, αἱ διὰ τοῦ νήχεσθαι τὴν τροφὴν ποιούμεναι ἢ ἔποδες. *Schol.* Νέποδες δὲ αὗται, οὐ κατὰ τοὺς ἰχθύας, οὐ ἔποδες, ἀλλ' οὐ ὀλιγόποδες, ἤτοι μικρόποδες, καὶ διὰ τοῦτο ἰγχύης ἀπέδυσ. —— Τινὲς δὲ, νέποδας φώκας φασὶ παρὰ τὸ

Ἀθρόαι εὕδουσιν, πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι, 405
Πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.
Ἔνθα σ' ἐγὼν ἀγαγοῦσα, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν,
Εὐνάσω ἐξείης· σὺ δ' εὖ κρίνασθαι ἑταίρους
Τρεῖς, οἵ τοι παρὰ νηυσὶν ἐϋσσέλμοισιν ἄριστοι.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος. 410
Φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει, καὶ ἴδηται·
Αὐτὰρ ἐπὴν πάσας σημάσσηται, ἠδὲ ἴδηται,
Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὡς σηέσι μήλων.
Τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε· 415
Αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι.
Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν

" Confertae dormiunt, è cano mari egressae, 405
" Acerbum spirantes maris profundi odorem.
" Illuc te ego ducens, simul atque aurora illuxerit,
" Collocabo ex-ordine: tu verò probè elige socios
" Tres, qui tibi apud naves transtratas optimi sunt,
" Omnes autem tibi enarrabo astutias ipsius senis. 410
" Phocas quidem primùm numerabit, et qbibit:
" At postquam omnes per-quinterniones-numerârit atque inspexerit:
" Cubabit in medio, pastor veluti in grege ovium.
" Hunc quidem ubi primùm decubuisse videritis,
" Tum deinde vobis curae-sit roburque visque: 415
" Illic verò tenete obluctantem et nitentem licèt elabi.
" Omnia verò tentabit ut-fiat, quaecunque in terrâ

πεοὶ νίων, ἕ ἐστὶ νήχεσθαι ἵνα εἶεν φῶκαι ποδίσκοις ——. Τινὲς δὲ, —— νίσσοις, —— φασὶ, Σαλάσσης αἱ φῶκαι, ἕ ἐστὶ νῆνται· νίκνοι γάρ, κατὰ τινὰ γλῶσσαν, ὁ ἀπόγονος. *Eustath.* Postremam harum explicationum amplectitur *Meric. Casaubonus*: " Φῶκαι" inquit, " νίσσοις· *Phocæ natantes pedibus*: vel, ut alii, " *carentes pedibus*. Quamvis ista auctoritate veterum niti quoque non negemus; " cùm tamen agnoscat in vitulis marinis " pedes —— Aristoteles non uno loco; et " ista alia interpretatio verbi, νίσσοις, i. e. " νηξίποδις, exemplo, quod sciam, certo careat; ego prætulerim, ut νίσσοις, hoc loco " Homerico, ἀπόγονοι, sive progenies, exponatur." *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hoc sensu, notante *Barnesio*, usurpatur hæc vox apud *Theocritum*:

Ἀλλήκτοι δὲ καλιῆνες, ἅτοι νίσσοις γιγαῶντες. *Idyll.* XVII, 25.

Et apud *Callimachum*:

—— Οὐ γὰρ ἰεγάτην τρίφω
Τὴν μοῦσαν, ὡς ὁ Κεῖος Τρίτχου νίσσους.

Vide et *Apollonium*, *Argonautic. lib.* IV. *ver.* 1745.

Ibid. —— καλῆς.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 408. 412. Εὐνάσω —— σημάσσηται.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ibid. —— εὖ κρίνασθαι.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* εὖ κρίνεσθαι.

Ibid. et *ver.* 530. —— κρίνασθαι —— Κρινάμενος.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 538.

Ver. 410. —— ὀλοφώϊα.] Ὀλέθρια, ἢ ἀπώλειαν ἐμφαίνοντα. *Schol.*

Ver. 412. —— σημάσσηται.] Κατὰ τίνα ἀριθμόν. *Schol.*

Ver. 413. Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὡς σηέσι μήλων.]

Ipse, velut stabuli custos in montibus olim ——,
Considit scopulo medius, numerumque recenset. *Georg.* IV, 433. 436.

Ibid. —— ἐν μέσσοισι.] *Al.* ἐν μέσσῳσι.

Ver. 414 et 421. —— ἴδησθε.] *Barnesius* edidit ἴδηαι.

Ver. 415. —— ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε.]

—— vim duram et vincula captæ
Tende ——. *Georg.* IV, 399.

Ver. 417. Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται.]

Tum variæ illudent species, atque ora ferarum:

Ἕρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ, καὶ θεσπιδαὲς πῦρ·
Ὑμεῖς δ' ἀσπερμφὶως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν,
Ἀλλ' ὅτε κεν δή σ' αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν,
Τοῖος ἰὼν, οἷόν κε πανσυνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότε δὴ σχέσθαι τε βίης, λῦσαί τε γέροντα,
Ἥρως· εἴρεσθαι δὲ, θεῶν ὅστις σε χαλέπτει·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕσταμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἤια· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι·
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἦλυθεν ἀμβροσίη νύξ·

" Reptilia sunt, et aqua, et immanè-ardens ignis:
" Vos autem firmiter teneta, magisque premite.
" Sed quando demùm te ipse interrogaverit verbis,
" Talis apparens, qualem decubuisse videritis,
" Tum verò desiste à vi, solvequo senem,
" Heros: interroga verò, deorum quisnam te affligat;
" Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum.
" Sic locuta, pontum subiit fluctuantem.
" At ego ad naves, ubi stabant in arenâ,
" Ibam: multa verò mihi cor agitabat eunti.
" Cæterùm postquam ad navem veni atque mare,
" Coenamque apparavimus, et supervenit divina nox;

Fiet enim subitò sus horridus, atraque tigris,
Squamosusque draco, et fulvâ cervice leæna;
Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ita vinclis
Excidet; aut in aquas tenues dilapsus abibit. *Georg.* IV, 406.

Fiet aper, modò avis, modò saxum, et, cùm volet, arbor. *Horat. Serm. lib.* II. *Ecl.* iii. *ver.* 73.

Ver. 418. Ἕρπετά.] Κυρίως μὲν, οἱ ἕλκοντες καταχρηστικῶς δὲ νῦν, πάντα τὰ θηρία. *Schol.*

Ver. 419. Ὑμεῖς δ' ἀσπερμφὶως ἐχέμεν.]

Sed quanto ille magis formas se vertet in omnes,
Tanto, nate, magis contende tenacia vincla. *Georg.* IV, 411.

Nec te decipiat, centum mentita figuras;
Sed preme, quicquid erit; dum, quod fuit antè, reformet. *Ovid. Metamorph. lib.* XI. *ver.* 254.

Ibid. —— ἀσπερμφὶης.] Pronuntiabatur ἀσπερμφῆς.] Vide ad *Il.* β', 811.

Ver. 420. —— ἤν κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 453 et 504.

Ibid. —— ἀνείρηται.] *Eustathius* in commentario citat ἀμείψηται.

Ver. 421. Τοῖος ἰὼν, οἷόν κε πανσυνηθέντα ἴδησθε.]

Donec talis erit, mutato corpore, qualem
Videris, incepto tegeret cùm lumina somno. *Georg.* IV, 413.

Ver. 425. Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Tantum affata,——
——se fluvio Dea condidit alto. *Æn.* XII, 885.

Ver. 426. —— ἕσταμεν.] Vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 427. —— πόρφυρε.] Ἐν βάθει τῆς διανοίας διεπεῖτο, καὶ ἐκινεῖτο, καὶ ἐταράσσετο· ὅστις συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὰ ἐκ βάθους κινούμενα μελαίνεσθαι. *Schol.* Cæterùm de prosodiâ vocum πορφύρω, πορφύρεος· &c. Vide ad *Il.* ά, 338 et 482.

Ver. 429. Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἦλυθεν.] *Al.* Δόρπον δ' ὁπλισάμεσθ'. Καὶ ἴσα ὡς διαφεύγεται πάντοθεν ὁ δόρπος ἐν τῇ, "ἐπῆλθεν ἀμβροσίη νύξ" τὸ γὰρ ἐπιπλέον ἰμβρεμὲς δόρπος λέγεται. *Eustath.* Vide suprà ad β', 20.

Ibid. et *ver.* 574. —— ὁπλισάμεσθ'.] Similiterque *ver.* 444. ὀφέλεσσε. Vide ad *Il.* ά, 140.

Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότε δὴ παρὰ θῖνα θαλάσσης εὐρυπόροιο
Ἴαν, πολλὰ θεοὺς γουνούμενος· αὐτὰρ ἑταίρους
Τρεῖς ἄγον, οἵσι μάλιστα πεποίθεα πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.
Τόφρα δ' ἄρ' ἦγ' ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
Τέσσαρα φωκάων ἐκ πόντου θέρματ' ἔνεικε·
Πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα· δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρί.
Εὐνὰς δ' ἐν ψαμάθοισι διαγλάψασ' ἁλίησιν,
Ἧστο μένουσ'· ἡμεῖς δὲ μάλα σχεδὸν ἦλθομεν αὐτῆς·
Ἐξείης δ' εὖνησε, βάλεν δ' ἐπὶ δέρμα ἑκάστῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατος λόχος ἔπλετο· τεῖρε γὰρ αἰνῶς
Φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή·
Τίς γὰρ ἂν εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη;
Ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε, καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ·
Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα,
Ἡδὺ μάλα πνείουσαν· ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν.

" Tum verò obdormivimus in littore maris.
" Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
" Ac tum quidem ad littus maris vasti
" Ibam, multùm diis supplicans: caeterùm socios
" Tres ducebam, quibus potissimùm confidebam ad omne inceptum.
" Interea verò illa ingressa maris latum sinum,
" Quatuor phocarum ex ponto pelles attulit;
" Omnes verò erant recens-excoriatae: dolum autem struebat patri.
" Cubilia porrò in arenâ cùm-exsculpsisset marinâ,
" Sedebat expectans; nos verò valdè prope venimus eam:
" Ex-ordine autem *ea* collocavit, injecitque corium unicuique.
" Illic sanè molestissimae insidiae erant: affligebat enim gravitèr
" Phocarum in-mari-nutritarum teterrimus odor:
" Quis enim marinum apud cetum cubare-posset?
" Sed ipsa servavit et excogitavit magnum auxilium:
" Ambrosiam naribus unicuique supposuit afferens,
" Dulce admodùm spirantem: sustulitque ceti odorem.

Ver. 434. ——— πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.] Ἐπὶ πᾶσαν ἰσμὴν καὶ σχέσιν. *Schol.*

Ver. 435. ——ἦγ'.] *Idothea.*

Ver. 438. ——— διαγλάψασ'.] *Al.* διαγράψασ'.

Ver. 440 ——δίεμα.] *Al.* δίεμαι'.

Ver. 441. Κεῖθι δὴ αἰνότατος.] *Al.* Ἔνθα περ αἰνότατος.

Ver. 442. Φωκάων——ὀλοώτατος ὀδμή.] Hinc, (notante *Duporto, Gnomolog.* ad hunc locum,) de *Menelao Lycophron*;

——δυσέδρους θηρὶ συγκοιμώμενος.
Cassandra, ver. 849.

Hinc etiam Φώκης ἰσμὴ pro teterrimo odore usurpatur apud *Aristophanem, Vespæ, Scen.* X. *ver.* 28.

Ver. 443. Τίς γὰρ ἂν εἰναλίῳ.] *Al.* Τίς γάρ κ' εἰναλίῳ. Quod idem.

Ver. 445. Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ——— Ἡδὺ μάλα πνείουσαν.] Ἀμβροσίην νῦν, τὸ θεῖον καὶ εὐῶδες ἅλμιον. *Schol.*

Hæc ait; et liquidum ambrosiæ diffudit odorem,
Quo totum nati corpus perduxit: at illi
Dulcis compositis spiravit crinibus aura.
Georg. IV, 415.

Πᾶσαν δ' ἠοίην μένομεν τετληότι θυμῷ.
Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες· αἱ μὲν ἔπειτα
Ἐξῆς ἠνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός, εὗρε δὲ φώκας
Ζατρεφέας· πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν.
Ἓν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
Ὠΐσθη δόλον εἶναι· ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'· ἀμφὶ δὲ χεῖρας
Βάλλομεν· οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης·
Ἀλλ' ἦτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,

" Totum autem matutinum-tempus expectabamus patienti animo.
" Phocae verò è mari venerunt confertae: illae quidem deinde
" Ordine cubabant juxta littus maris.
" Meridianus autem senex exiit è mari, invenitque Phocas
" Obesas: omnes verò obibat, recensuitque numerum.
" Nos autem primos recensuit inter cetos, neque omnino in animo
" Suspicabatur dolum esse: deinde autem decubuit et ipse.
" Nos verò protinùs vociferantes irruimus; circúmque manus
" Jecimus; neque senex dolosae obliviscebatur artis:
" Sed primùm quidem leo factus est magnis-jubis,

Ver. 447. —— ἠοίην.] Τὸν ἀπὸ πρωΐας ἕως ὥρας ἕκτης καιρόν. *Schol.*

Ver. 448. Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες.] Κηφαῖαι δὲ αἱ φῶκαι δ' ἐξίασι μᾶλλον ἤδη μίντοι καὶ μισημέριος οὔσης· καὶ καθεύδουσι τῆς θαλάττης ἧσσον. Τοῦτό τοι καὶ Ὅμηρος ᾔδει, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸν Μενέλεων ποιοῦντι τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῇ Πισιστράτῃ περιηγούμενον τὴν νῆσον αὐτῶν τάδε. *Ælian. de Animal. lib.* IX. *cap.* 50.

Ver. 450. Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός.]

—— medium Sol igneus orbem
Hauserat ——————
Cùm Proteus, consueta petens è fluctibus antra,
Ibat ——————. *Georg.* IV, 426. 429.

Ver. 451. —— ἓξ'.] *Ut prædixerat Idothea* ——. *ver.* 411.

Ibid. —— λέκτο δ' ἀριθμόν.] Vide suprà ad *ver.* 413.

Ver. 454. Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'.]

Vix defessa senem passus componere membra,
Cum clamore ruit magno, manicisque jacentem
Occupat ——————. *Georg.* IV, 438.

Ver. 455. —— οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης· Ἀλλ' ἦτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος, &c.]

—— Ille suæ contrà non immemor artis, [rum;
Omnia transformat sese in miracula re-
Ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem. *Ibid.* 440.

Nam modò te juvenem, modò te vidère leonem;
Nunc violentus aper; nunc, quem tetigisse timerent,
Anguis eras: modò te faciebant cornua taurum:
Sæpè lapis poteras, arbor quoque sæpè videri:
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
Flumen eras; interdum undis contrarius ignis.
Ovid. Metamorph. VIII, 732.

Ἡ πολυσχιδέστατος εἰς ἅπαντα ἃ βούλεται Πρωτέως μεταμόρφωσις, ποιητικαὶ καὶ σεμνόστομοι μῦθοι δοκοῦσιν, εἰ μὴ τὶς οὐρανίᾳ ψυχῇ τὰς ἀλυσπάτους Ὁμήρου τελετὰς ἱεροφαντήσει. Τὴν οὖν πρωτόνοιαν τῶν ὅλων ὑφίστασαι γίνεσιν, ἀφ' ἧς τὸ πᾶν μιζοῦσιν, εἰς ἣ νῦν βλέπομεν ἅπαν κατάστημα. *Heraclid. Pontic.* Ὁ μὲν γὰρ Ποιητὴς περὶ τούτων ἀσυδιδοὺς, φησὶν ἐν οἷς περὶ Πρωτέως καὶ Εἰδοθέας ἀλληγορεῖ· τὸ μὲν πρῶτον καὶ δεχικώτατον αἴτιον Πρωτέα καλῶν, τὴν δὲ εἰς εἶδη τροπομένην οὐσίαν, Εἰδοθέαν. *Sextus Empiricus, advers. Mathematicos, lib.* VIII. Aliam hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, Bibliothec. Hist. lib.* I. § 2. *pag.* 56. *al.* 39. Vide et suprà ad *ver.* 417.

Ver. 456. Ἀλλ' ἦτοι πρώτιστα.] *Clemens*

Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς·
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
Ἡμεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνιάζ' ὁ γέρων, ὀλοφώϊα εἰδὼς,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱὲ, θεῶν συμφράσσατο βουλὰς,
Ὄφρα μ' ἔλοις ἀέκοντα λοχησάμενός τε σὲ χρή;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Οἶσθα, γέρον· τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις;
Ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκομαι, οὐδέ τι πήμῃ
Εὑρέμεναι δύναμαι, μινύθει δέ μοι ἔνδοθεν ἦτορ.
Ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν,)
Ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάα καὶ ἔδησε πελεύθου·
Νόστον δ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀλλὰ μάλ' ὤφελλες Διΐ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν

" At deinde draco, et panthera, atque ingens sus;
" Factus est etiam liquida aqua, et arbor alto-vertice-comans.
" Nos verò firmitèr tenebamus constanti animo.
" Sed cùm jam angustabatur senex, versutias sciens,
" Tunc verò me verbis interrogans allocutus est:
" Quisnam tibi, Atrei fili, deorum contulit consilia,
" Ut me caperes invitum insidiatus? cujusnam-rei tibi opus?
" Sic ait: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Scis, senex; quid me ista decipiens interrogas?
" Quòd jam diù in insulâ detineor, neque ullo-pacto finem
" Invenire queo; conficitur autem mihi intùs cor.
" Sed tu saltem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt;)
" Quisnam me immortalium detineat, et *mihi* impediat iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; ille verò me rursus respondens allocutus est:
" Atqui omnino debebas Jovique aliisque diis

Alexandrinus, Pædagog. lib. III. *cap.* 1. sub initio, citat Ἥστοι μὲν πρώτιστα.

Ver. 457. —— καὶ πάρδαλις.] *Clemens Alexandrinus, ibid.* legit ἢ πάρδαλις. *Al.* πάρδαλις.

Ibid. —— ἠδὲ μέγας σῦς.] Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 460. Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνιάζ' ὁ γέρων.]

Verùm ubi nulla fugam reperit fallacia, victus
In sese redit, atque hominis tandem ore locutus. *Georg.* IV, 443.

Ibid. et *ver.* 598. —— ἀνιάζ' —— ἀνιάζουσι.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ὁ. 24.

Ver. 462. Τή νύ σοι, Ἀτρέος ὑέι;]

Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras
Jussit adire domos? quidve hinc petis? —— *Georg.* IV, 445.

Ibid. —— συμφράσσατο.] Apud *Eustathium* in commentario συμφράσατο. Quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 463. —— τίο σε χρή;] Vide suprà ad γ', 14.

Ver. 465. Οἶσθα, γέρον.]

Scis, Proteu, scis ipse ——. *Georg.* IV, 447.

Ibid. —— τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις.] *Henricus Stephanus* parenthesi hæc includenda censet.

Ibid. —— ἐρείνῃς.] *Al.* ἐγείνεαι.

Ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν, ὄφρα τάχιστα
Σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο, πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο
Αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς, ῥέξῃς δ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.
Καὶ τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοὶ, ἣν σὺ μενοινᾷς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Οὕνεκά μ' αὖτις ἄνωγεν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Αἰγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ἀλλὰ καὶ ὣς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις.

" Sacris opimis factis, navos-conscendere, ut citissimè
" Tuam in patriam venires, navigans per nigrum pontum.
" Non enim tibi priùs fatum-est amicosque videre, et venire
" Ad domum benè-aedificatam, et tuam in patriam terram,
" Quàm Aegypti à Jove-fluentis fluvii
" Rursus ad aquas redieris, fecerisque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui coelum latum tenent.
" Et tunc tibi dabunt viam dii, quam tu cupis.
" Sic dixit; at mihi confractum est charùm cor,
" Eò-quòd me rursùs jubebat per obscurum pontùm
" In-Aegyptum ire, longum ter difficileque.
" Verùm etiam sic ipsum verbis respondens allocutus sum:
" Ista quidem sic demùm perficiam, senex, ut tu praecipis.

Ver. 473. —— κάλ'.] Similiterque infrà *ver.* 591 et 794. καλὸν. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 477. —— Αἰγύπτοιο.] Αἴγυπτος ὁ Νεῖλος περίτροφον ἰκαλιῦτο. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ Διὸς πληρουμένου. *Schol.* "Homere appelle non " seulement les torrens, mais generalement " tous les fleuves, διϊπετέας, *descendus de Ju-* " *piter*, parce que les pluyes les grossissent." *Dacier.* Θαυμάσαί τις ἂν τοὺς τὸν ποταμὸν οὐράνιον, ὃν Ὅμηρος Αἴγυπτον ποταμὸν κέκληκε, διϊπετῆ εἰρῆσθαι, διὰ τὸ ἀφανῆς ἔχειν τὰς πηγὰς κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν ἀφανεῖ, καὶ οὐρανόθεν ῥεῖν· λέγει γάρ, " Οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖ- " ρα φίλους ἰδέειν, Πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο διϊ- " πετέος ποταμοῖο Αὖθις ὕδωρ ἔλθῃς."—— Διϊπετεῖς οὖν λέγει τοὺς ποταμοὺς, ὡς Διὸς τοὺς γεγεννημένους· —— τοῦτο δὲ, ὅτι φάσι οἱ ποταμοὶ ἐκ Διὸς γεγονέναι διὰ τινα ὕφη, (*Odyss.* ι', 111.) " Καί οἱ πατὴρ Διὸς ὄμβρος ἔπεμπε." —— Ζηνόδοτος δὲ, διϊπετῆ, τὸν διαυγῆ ἀναδίδωσιν. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 28. Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. et *ver.* 581. —— διϊπετέος.] Vide ad *Il.* α', 174.

Ver. 482. ἄνωγεν.] Postulat Temporum ratio ut ἄνωγεν hoc in loco sit ab *Aoristo* ἄνωγον. Vide ad *Il.* Σ', 322.

Ver. 485. Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω.] Vulgati habent Τοῦτο μὲν δὴ οὕτω τελέω. Atque ita etiam edidit *Barnesius*; et in annotationibus, " *Amphimacer*," inquit, " in *Primo* " loco." Quod (ut opinor) in hujusmodi carmine ferri non potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex σ', 246. infrà, ubi in vulgatis legitur, Πλείονές κεν μενοινῆσι ἐν ὑμετέροισι δόμοισι. Verùm cùm Exemplum istud unicum sit, mendum aliquod et ibi irrepisse crediderim. Cæterùm hoc in loco Editiones nonnullæ, transpositis solummodò vocibus δὴ οὕτω, habent Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω atque ita etiam legitur in MS. *Collegii Corporis Christi Cantabr.* Optima autem videtur hæc lectio, firmaturque porrò ex λ', 347. infrà, ubi similem phrasin usurpat Poeta, nec inter se variant Exemplaria;

Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἴσως ——

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ πάντες σὺν νηυσὶν ἀτήμονες ἦλθον Ἀχαιοὶ,
Οὓς Νέστωρ καὶ ἐγὼ λίπομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἦέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ ἀδευκέϊ ἧς ἐπὶ νηὸς,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν; 490
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀτρεΐδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ
Ἴδμεναι, οὐδὲ δαήναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σε φημὶ
Δὴν ἄπλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ πάντα πύθηαι·
Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν, πολλοὶ δὲ λίποντο· 495
Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Ἐν νόστῳ ἀπόλοντο· μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα·
Εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ.
Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισι·

" Sed age mihi hoc dic et verè enarra;
" An omnes cum navibus incolumes redierunt Achivi,
" Quos Nestor et ego reliquimus a-Trojâ profecti,
" An quisquam periit morte inopinatâ, suâ in nave,
" Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecerit? 490
" Sic dicebam; ille verò me rursus respondens allocutus est:
" Atride, quid me ista interrogas? neque omnino te oportet
" Scire, neque explorare meum animum; neque te puto
" Diù absque-lachrymis fore, postquam benè omnia audieris:
" Multi etenim illorum domiti sunt, multi verò relicti: 495
" Duces autem duo soli Achivorum aere-loricatorum
" In reditu periêrunt; (pugnae autem et tu interfuisti:)
" Unus verò adhuc alicubi vivus detinetur lato in ponto.
" Ajax quidem apud naves domitus est longis-remis-instructas:

Ver. 489. —— ἀδινατῖ.] Ἀτρεσδοκήσῃ, χαλεπῶς. *Schol.*

Ver. 491. —— αὖτις.] *Al.* αὐτίς.

Ver. 492. —— τί με ταῦτα διείρεαι;] *Al.* μὴ ταῦτα διείρεαι.

Ver. 494. Δὴν ἄπλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ.] *Al.* Δὴν ἄπλαυστον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ.

Ver. 495. Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν.] *Al.* Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνγε δάνεν. *Al.* Πολλοὶ μὲν τούτων ἴδανεν.

Ver. 496. Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι.] Τὸν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν λέγει, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· καὶ γὰρ αὐτὸς εἰδέναι εἰς τὴν αὐτοῦ παρῆν οἰκίαν. *Schol.*

Ver. 497. —— μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα.] *Al.* μάχῃ δέ τι. Quæ et potior videtur lectio. Ita infrà *ver.* 608. —— Ἰθάκῃ δέ τι καὶ σεῖο πάσεων.

Ver. 498. —— εὐρεῖ πόντῳ.] *Al.* εὐρεῖ πόρῳ. Minùs rectè. Nam vox Κόρος isto sensu apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 499. Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη.] *Ajacem* hunc fulmine à Minervâ ictum refert *Virgilius:*

Ipsa, Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rates, evertitque æquora ventis:
Illum expirantem transfixo pectore flammas
Turbine corripuit, scopuloque infixit acuto. *Æn.* I, 46.

Item *Silius Italicus:*

Qualis Oïliades, fulmen jaculante Minervâ,
Surgentes domuit fluctus ardentibus ulnis. *Lib.* XIV. *ver.* 480.

" *Plinius* notat *Ajacis* picturam fulmine
" percussi, *Apollodori* opus *Atheniensis*, à se
" visam *Pergamo*. Solus ferè *Timæus Sicu-*
" *lus*, *Histor. lib.* 2. *Ajacem* iram *Neptuni*
" evasisse scribit; Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν,
" πολλοὶ τῶν Λοκρῶν περὶ τὰς Γυρὰς ναυαγη-
" σάντων ἀνηρέθησαν· οἱ δὲ λοιποὶ σὺν Αἴανι,

Γυρῆσιν μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε
Πέτρησιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἔφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἄασθη·
Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
Τοῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος·
Αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἐλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
Ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν·
Καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ,
Τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἄασθη·

" Ad Gyras quidem primùm Neptunus admovit
" Petras ingentes, et servavit è mari.
" Et sanè effugisset mortem, invisus licèt Pallādi,
" Nisi superbum dictum protulisset, et in magnum incidisset malum:
" Dixit nempè, invitis dīis, se effugiturum ingentes fluctus maris.
" Hunc autem Neptunus magnifica audivit jactantem:
" Statim deinde, tridente sumpto, manu forti,
" Percussit Gyream petram, abscidítque ipsam:
" Et unum quidem illic manebat, alterum verò frustum incidit mari,
" Cui scilicet Ajax primùm insidens valdè perculsus erat;

" μόλις εἰς λοιμὸν διασάσαντ· Φθορᾶς δὲ καὶ
" λοιμοῦ τὴν χόρον αὐτῶν, μετὰ τὸ τρίτον
" ἔτος, ἰχόντων, διὰ τὴν μίξιν ἀθέμιτον Αἴ-
" αντος τῇ Κασάνδρᾳ. Ἴχρησεν ὁ Ζεὺς, εἰς ἓτη
" χίλια τὴν Ἀθήνην τὴν ἐν Ἰλίῳ, ἱλάσκεσθαι,
" ταῦρον τε δύο παρθένους ἐπὶ πλόον. Vide
" *Eliæ Schedii*, de Diis *Germanis lib.* II.
" *cap.* 33. *pag.* 398. *Ajacis* hujus histori-
" am vid. in *Brevibus Scholiis* ad *Iliad.* ν',
" *ver.* 66." *Barnesius.*

Ver. 500. Γυρῆσιν.] Πέτρας πλησίον Μυκόνου τῆς νήσου, οὕτως καλουμένας, ἐπὶ ταῖς στεφούσαις. *Schol.*

Ibid.——μὲν.] *Eustathius* in commentario videtur legisse μιν.

Ibid.——ἐπέλασσε.] Vide ad *Il.* ν', 1.

Ver. 502.——καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ.] Vide suprà ad γ', 135.

Ver. 503. Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε.]

Ἀχαλίνων στομάτων,
Ἀνόμου θ' ὑφορμίας
Τὸ τέλος δυστυχία.
Eurípid. Bacch. ver. 385.

Ἢ γλῶσσά πολλὰς εἰς ἅλιβρον ἤγαγεν.
Grotius, Excerpt. ex incertis auctoribus, ver. 317.

Ibid.——ἔκβαλε.] *Al.* ἔκπαλε, et ἔκφυσε.

Ibid. et *ver.* 509.——ἀάσθη.] Vide ad *Il.* ι, 116.

Ver. 504. Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.] Hinc *Seneca*:

Tandem occupatâ rupe, furibundùm intonat,
Superâsse nunc se pelagus atque ignes: juvat
Vicisse cœlum, Palladem, fulmen, mare.
Agamemnon, ver. 534.

Et *Quintus Calaber*:

Φῆ δὲ καὶ εἰ μάλα πάντες Ὀλύμπιοι εἰς ἓν ἵκοντο
Χώμενοι, καὶ πᾶσαν ἀναστήσωσι θάλασσαν,
Ἐκφυγέειν· ἀλλ' οὐδὲ Διὸς ὑπαλύξει ὁμοκλήν.
Παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, *ver.* 564.

Ver. 505. Τῷ δὲ Ποσειδάων, &c.]

——plurà cùm auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens undis caput;
Solvitque montem, quem cadens secum tulit:
Terràque et igne victus et pelago jacet.
Seneca, Agamemn. ver. 542.

Δὴν γάρ οἱ περίσσεεν ὑπὲρ ἕλικας Ἐννοσίγαιος,
Εὖτέ μιν ὑπεύθυνον ἰφθιμήσατο χειρὶ πίτρης
Γυραίης, καί οἱ μέγα χάσσατο, σὺν δ' ἰτέτυκτο
Πόντῳ ἴσος καὶ γαίῃ ἀπείρονι——
——ἀείρετο δ' εἰς ἅλα πίτρην
Εἰνάλιος, φῆ πηῖ· ἰαπτῖνος ἰαπτὶ ἐοικότα χειρί.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρ. *ver.* 567. 573.

Ver. 507. 525. 529. 535.——Ἴσχιεν——ἀσπασίως——Ἰφθέησιν——Διὸς ἰότητος.] Vide ad *Il.* ἀ, 140.

Ver. 509.——ῥ'.] *Ut dictum est.*——*ver.* 500. 503.

Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Σὸς δέ που ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς, ἠδ' ὑπάλυξεν,
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιὴν, ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
Τοκρὶν, ἀτὰρ τόθ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
Ἄψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἶκαδ' ἵκοντο·
Ἧτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
Καὶ πύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
Δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὃν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν,
Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.

" Illum autem ferebat in mare ingens, undosum.
" Sic ille quidem ibi periit, postquam bibisset salsam aquam.
" Tuus verò utcunque effugit mortem frater, atque elapsus est,
" In navibus cavis: servavit enim veneranda Juno.
" Sed quando jam statim erat ad Malearum montem arduum
" Perventurus, tum verò ipsum abreptum procella
" Pontum per piscosum tulit, valdè ingemiscentem,
" Agri ad extremam-oram, ubi aedes habitabat Thyestes
" Priùs, at tunc habitabat Thyestiades Aegisthus.
" Sed cùm jam et illinc apparebat reditus incolumis,
" Retrò verò dii ventum verterunt, et *illi* domum venerunt;
" Sanè ille quidem gaudens ingressus est patriam terram,
" Et osculabatur attingens suam patriam: multae verò ab ipso
" Lacrymae calidae effundebantur, quia lubentèr vidit terram.
" Hunc autem à speculâ conspexit speculator, quem constituerat
" Aegisthus dolosus, ducens: promisit autem mercedem,
" Auri duo talenta; observabat verò hic toto anno,
" Nè ipsum lateret accedens, recordareturque strenuae fortitudinis.

Ver. 510. Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον.] Ἄλλος δ' ἄλλοτε μὲν στιφρότερος δούρατι πολύς· Ἄλλοτε δ' αὖ χείρεσσι διήνυεν ἁλμυρὰ βίπτη. *Quint. Calab.* παραλειπ. Ὁμηρικ. *ver.* 546.

Ver. 511. Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.] Τοῦτον δὲ τὸν στίχον φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐν οὐδεμιᾷ ἐκδόσει φέρεσθαι, διὰ τὸ λίαν ἰδιωτικὸς. *Eustath.*

Ver. 513. ——σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.] Τοῦτόν τινα ἀλλαγηναῖος ὁ ἀνὴρ, ἔμπροσθεν στίχον. *Eustath.*

Ver. 514 et 519. ——ὅτε δή.] Similiterque infrà *ver.* 545. ὅπως κεν δή. Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Ibid. ——Μαλειάων.] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 520. ——στρέψαν.] *Al.* τρέψαν.

Ver. 521. Ἧτοι ὁ μὲν χαίρων.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐτὰρ μὲν χαίρων.

Ibid. ——ἐπεβήσετο.] Vide ad *Il.* β', 35 et ί, 109. *Al.* ἐπεβήσατο.

Ver. 524. ——ὃν ῥα.] *Quem scilicet* ——,

Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελίων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
Αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
Κρινάμενος κατὰ δῆμον ἑείκοσι φῶτας ἀρίστους,
Εἶσε λόχον, ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα τίνεσθαι.
Αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
Τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνε
Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ·
Οὐδέ τις Ἀτρείδεω ἑτάρων λίπεθ', οἵ οἱ ἕποντο,
Οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔπαθεν ἐν μεγάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
Ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
Δὴ τότε μ' προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
Μηκέτι, Ἀτρέος υἱέ, πολὺν χρόνον ἀσπερχὲς οὕτω

" Perrexit autem ire annunciaturus ad sedes pastori populorum.
" Statim verò Aegisthus dolosum excogitavit fraudem:
" Electis ex plebe viginti viris optimis,
" Constituit insidias, et ab-alterâ-parte jussit convivium apparari.
" At ipse ivit invitans Agamemnonem, pastorem populorum,
" Equis et curribus, nefanda animo-agitans.
" Hunc autem non fati providentem reduxit, et trucidavit
" Convivio-exceptum, ut si quis interfecerit bovem ad praesepe:
" Neque quisquam Atridae sociorum relictus est, qui eum sequebantur,
" Neque quisquam Aegisthi; sed trucidati sunt in aedibus.
" Sic dixit; at mihi confractum est charum cor:
" Flebam autem in arenis sedens; neque mihi cor
" Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
" At postquam flendoque volutandoque saturatus sum,
" Tum me allocutus est senex marinus verax:
" Ne ampliùs, Atrei fili, longo tempore indesinenter sic

Ver. 531. Εἶσε λόχον.] *Barnesius* de suo edidit Εἶσε λόχονδ'. Quam lectionem confirmari existimat ex *Odyss.* ξ', 217. Sed minùs rectè. Nam isto quidem in loco necessariò legendum est "λόχονδε," quia praecedat "κρίνομαι." At hîc rectè se habent Vulgati; ut liquet ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poeta;

——— ἐνανδὸν λόχον εἶσαν, ἄγοντες. *Iliad.* δ', 392.

Κρίνας ἐκ λαοῦ ἰκρίνης φῶτας ἀρίστους,
Εἶσε λόχον ——— ζ', 188.

Ver. 535. Δειπνίσσας, ὡς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.]

Κτενεῖ νυ ἡ τοιῇδ' ἄλοχος, οἵαν τε σὺ πρὸ—
Καινόν τι τοῦτον τέλεσον ἐξάρας' ἄκος.
Euripid. Hecub. ver. 1277. 1279.

Quem in locum *Scholiastes*; Οἱ παλαιοὶ, (inquit,) μὴ νοήσαντες τὸ Ὁμηρικὸν, "Δειπνίσσας "ὡς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ" ὅτι ἀπ' ὄν ἦλθε μετὰ τῶν τέκνων ἀναλαβόντα τυχεῖν, τοῦτον ὡς βοῦν ἀνῃρήκασιν ἡ Κλυταιμνήστρα· προσέθηκαν ὅτι καὶ τιλίπει ἀνηρίθη. Διὸ σημαντέον ἐνταῦθα τὸ, "Καινόν τι τοῦτον τέλεσον "ἐξάρας' ἄκος."

Ibid. Δειπνίσσας.] *Scholiastes* in *Euripidem*, loco jam citato, legit Δειπνήσας. Atque ita etiam habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam ea vox apud *Homerum* de eo semper usurpatur, qui ipse *convivatur*; non de eo qui alium *convivio excipit*. Vide infrà ad ι', 312. et ι', 396.

Ver. 539. Κλαῖον.] Vide ad *Il.* σ', 84.

Ibid. ——— οὐδέ νύ μοι κῆρ.] *Al.* οὐδέ μοι ἦτορ.

Ver. 543. ——— Ἀτρέος υἱέ.] MS. à *Tho.*

Κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
Πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
Ἦ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἦ κεν Ὀρέστης
Κτείνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,
Ὅστις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρείῃ πόντῳ,
Ἦ θανών· ἐθέλω δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀκοῦσαι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
Τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ παρὰ νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,

" Fleas, quoniam non remedium aliquod inveniemus: sed citissimè
" Tenta, quo-pacto jam tuam in patriam terram pervenias.
" Aut enim ipsum vivum deprehendes, aut Orestes
" Interfecerit praeveniens: tu verò sepulturae occurreris.
" Sic dixit: at mihi cor et animus generosus
" Rursùs intra pectus, et tristi licèt, laetabatur:
" Et ipsum allocutus verba alata dixi:
" Istos quidem jam novi; tu verò tertium virum nomina,
" Quinam adhuc vivus detinetur in lato mari,
" Aut mortuus: volo autem, et moestus licèt, audire.
" Sic dicebam: ille verò me rursùs respondens allocutus est:
" Filius Laërtae, in Ithacâ aedes habitans.
" Hunc verò vidi in insulâ lacrymas uberes fundentem,
" Nymphae in aedibus Calypsûs, quae ipsum necessitate
" Detinet; nec ille potest in suam patriam terram pervenire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructae, et socii,
" Qui ipsum vehant per lata dorsa maris.
" Tibi verò non à-fato-decretum est, Jovis-alumne ô Menelaë,

Bentleio collatus, Ἀτρέως υἱέ. Quod et ferri posset; pronuntiando videlicet Ἀτρῶς· eodem modo ac voces Ἀτρείδαι, Ἀείρεται, *ver.* 536. 555. pronuntiabantur Ἀτρείδαι, Ἀείρεται. Vide ad *Il.* ά, 1 et 489.

Ver. 544. —— ἰσὺ φίλ' ἔγνωκε τινα δήομεν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται πρηκτῆρι γόοιο.
Iliad. ώ, 524.

Ver. 547. —— ὑποφθάμενος.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 549. 553 et 661. —— ἀχνυμένῳ —— ἀχνύμενος.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 552. —— εὐρείῃ πόντῳ.] *Al* εὐρείῃ πόσμῳ. Vide suprà ad *ver.* 498.

Ver. 557. —— ἦ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.] Vide suprà ad ά, 55.

Ver. 559. —— ἐπήρετμοι.] Ἐνταῦθα δὲ νῆες ἐπήρετμοι, αἷς οὐκ ἔστιν ἐρέσσειν. *Eustath.*

Ver. 561. Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι.]

Καὶ σῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ Διὸς πάρα
Μακάρων πανοικεὶ νῆσον ἐστὶ μέρεσθαι.
Euripid. Helena, ver. 1692.

Ἄργει ἐν ἱπποβότῳ Δαναΐδι καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμψουσιν, (ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς,
Τῇ περ ῥηϊστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς, οὔτε ποτ' ὄμβρος,
Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους·)
Οὕνεκ' ἔχεις Ἑλένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,

" In Argo equos-pascente mori et fatum obire:
" Sed te in Elysium campum, et fines terrae
" Immortales mittent; (ubi flavus Rhadamanthus est;
" Ubi utique facillima vivendi-ratio est hominibus:
" Non nix, neque hiems multa, neque unquam imber,
" Sed semper Zephyri argutè-spirantes auras
" Oceanus emittit, ad refrigerandum homines:)
" Quòd habes Helenam, et ipsis Jovis gener es.
" Sic locutus, pontum subiit fluctuosum.
" At ego ad naves simul-cum eximiis sociis
" Ibam; multa autem mihi cor agitabat eunti.
" Caeterùm postquam ad navem venimus atque mare,

Ver. 563. Ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον.] Τὸ τῶν ἡρώων ἐνδιαίτημα, πεπλημμένον ὑπὸ Ἠλυσίου τοῦ Ἐλισσῆρος ὑπισχνουμένου γενομένου ἢ παρὰ τὸ ἅλυσιν· αὐτῷ μὲν τὰ σώματα· ἡ δὲ ψυχὴ, ἐν ταῖς πολλαχοῦ μακάρων νήσοις. *Schol.* Ὁ τοίνυν Πανσανίας τὰς ὑπαυθρους συρφετὸς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορικὸς, συνδεούμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀφετὰς, (οἱ γὰρ Φοίνικες Ὑβλαίου τινὸς,) ἐντεῦθεν τὸν τῶν ὑπεύθυνων ἔπλουτον χῶρον, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδίον, οὗ φησὶν ὁ Πρωτεὺς ἀπομίσεται τὸν Μενέλαον. " Ἀλλά σ' " ἐς Ἠλύσιον πεδίον ἕξει. *Strabo*, *Geograph. lib.* III. *pag.* 223. *ad* 150.

——— amœna piorum
Concilia, Elysiumque colo ———
Æn. V, 734.

——— Exindè per amplum
Mittimur Elysium, et paucì lætà arva tenemus.
Æn. VI, 743.

"Ὥστε ἡμᾶς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδράσι δικαιοπρεπῶς τὸν ἐν παραδείσῳ διαιρεῖν τόπον, οὕτω τοὺς Ἕλληνας ἀσπάσασθαι μακάρων νήσους, καὶ πεδίον Ἠλύσιον, καὶ τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὸν ἅδην. *Tzetzes in Hesiod.* Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 168. 169. " Si Paradisum nominemus locum " divinæ amœnitatis, recipiendis sanctorum " Spiritibus destinatum,——— Elysii campi " fidem occupaverunt." *Tertullian. Apolog. cap.* 47.

Ver. 564. 586. 592. Ἀθάνατοι ——— Ἀθανάτοις.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 565. Τῇ περ ῥηϊστη βιοτὴ πέλει.] Haud dissimiliter *Pindarus* i

Ἴσον δὲ νύκτα τε καὶ
Ἴσα δ' ἐν ἀμέραις ἄλ-
λαν ἔχοντι, διαπέπρωται
Ἐσθλοὶ νίμεσθαι βίο-
τον ——— *Olymp. Od.* II. *ver.* 109.

Ver. 566. Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμών.] Vide infrà ad ζ', 42.

Ibid. ——— νιφετὸς.] Vide ad *Il.* μ', 280.

Ibid. ——— οὔτε ποτ'.] *Strabo*, loco suprà citato, legit οὐδέ ποτ'.

Ver. 567. ——— λιγυπνείοντας.] *Al.* λιγὺ πνείοντας. Vide ad *Il.* φ', 350.

Ver. 568. ——— ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.] *Al.* ἀνίησι παραψυχὴν ἀνθρώποις.

Ver. 570. Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus: et se jactu dedit æquior in altum.
Georg. IV, 528.

Dixerat hæc Proteus, et condidit æquore vultum.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 256.

Ver. 572. ——— κίεφνει.] Vide suprà ad *ver.* 427. item ad *Il.* ά, 338. et 482.

Δόρπον Θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νὺξ,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηυσὶν ἐΐσης·
Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἐζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο, διιπετέος ποταμοῖο,
Στῆσα νέας, καὶ ἕρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων,
Χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον, ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴη.
Ταῦτα τελευτήσας νέομην· ἔδοσαν δέ μοι οὖρον
Ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.

" Coenamque apparavimus, supervenitque divina nox,
" Tum utique dormivimus in littore maris.
" Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
" Naves quidem imprimis deduximus in mare vastum,
" Malosque imposuimus et vela navibus aequalibus;
" Ipsique porrò ingressi super transtra sederunt;
" Ordine autem considentes spumosum mare verberabant remis.
" Rursùs autem ad Aegyptum, à-Jove-fluens flumen,
" Constitui naves, et feci perfectas hecatombas.
" At postquam sedâssem deorum iram semper existentium,
" Aggessi Agamemnoni tumulum, ut sempiterna gloria esset.
" His peractis, redii: dederunt autem mihi ventum-secundum
" Dii, qui me celeritèr charam in patriam miserunt.

Ver. 574. Δόρπον Θ'.] Vide suprà ad *ver.* 429. et ad β', 20.

Ver. 577. —— ἐρύσσαμεν.] Vide infrà ad λ', 2.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ', 158. et ad *Il.* ά, 141.

Ver. 578. —— ἱστοὺς τιθέμεσθα.] *Al.* ἱστούς τ' ἐθέμεσθα.

Ver. 579. Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.] *Al.* Ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες.

Linquere tum portus jubeo, et considere transtris. *Æn.* III, 289.

Ver. 580 —— πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.]

Vela dabant læti, et spumas salis ære ruebant. *Æn.* I, 39.

—— remis insurgimus: haud mora nautæ

Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* III, 207.

Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt. *Æn.* III, 290. V, 778.

Verrimus et proni certantibus æquora remis. *Æn.* III, 668.

Ver. 581. Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο.] Αἰγύπτου δ' ἐστὶ Νεῖλος —— ὃν Ὅμηρος μὲν οὕτω καλεῖ· Ἡσίοδος δέ, ὡς ἂν ναύτης, Νεῖλον ἔδη καλούμενον εἶδεν αὐτόν. *Eustath.* Ὅμηρος —— τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν, —— καθάπερ καὶ Αἴγυπτον τὸν ποταμὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον. *Pausanias, Bœotic. lib.* IX. *cap.* 40. Vide *Plinii Histor. Naturalis. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad *ver.* 577. et γ', 300.

Ibid. —— διιπετέος ποταμοῖο.] Πλημμύρει ἐξ ὄμβρων ὁ Νεῖλος πληρούμενος, καὶ διὰ τοῦτο διιπετὴς καλεῖται. *Eustath.* Οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενόμενοι, ἔφασαν ὅτι ὄμβροι θερινῶν πλεονάσμασιν τὸν Νεῖλον, τῆς Αἰθιοπίας τῆς ἄνω πλυνόμενης, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἰσχάτοις ὄρεσι· πλεονάζειν δὲ τῶν ὄμβρων, πλημμύραν ποιοῦντα τὸν πλημμυρίδα. —— Φασὶ γὰρ (Ποσειδώνιος) Καλλιστένη λέγειν τὸν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θερινῶν, παρὰ Ἀριστοτέλους λαβόντα· ἐκεῖνον δὲ παρὰ Θρασυάλκου τοῦ Θασίου· —— ἐκεῖνον δὲ παρ' ἄλλου· τὸν δὲ παρ' Ὁμήρου, διϊστορία φάσκοντος τὸν Νεῖλον· " Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο διιπετὲος " ποταμοῖο." *Strabo, Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1138. 1139. *al.* 789. 790. Vide suprà ad *ver.* 477.

Ver. 585. —— ἔδοσαν δέ μοι οὖρον Ἀθάνατοι.] Vide infrà ad λ', 6.

Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν,
Ὄφρα κεν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται·
Καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα,
Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐύξοον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα στείνδησθα θεοῖσιν
Ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μὴ δή με πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἔρυκε.
Καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρὰ σοί γ' ἀνεχοίμην
Ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἶκου ἔλοι πόθος, οὐδὲ τοκήων·
(Αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων
Τέρπομαι·) ἀλλ' ἤδη μοι ἀνιάζουσιν ἑταῖροι
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις.
Δῶρον δ', ὅ, τί κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω·
Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
Εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολύς, ἐν δὲ κύπειρον,

" Verùm age nunc mane in sedibus meis,
" Donec undecimaque duodecimaque fuerit *dies* ;
" Et tunc te benè dimittam ; daboque tibi splendida dona,
" Tres equos et currum benè-politum : caeterùm deinde
" Dabo pulchrum poculum, ut libes diis
" Immortalibus, mei memor diebus omnibus."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est :
" Atride, nè sanè me multo tempore hìc detine.
" Etenim in annum ego apud te utique perdurarem
" Sedens, neque me domûs caperet desiderium, neque parentum :
" (Vehementer enim verbis sermonibusque tuis audiens
" Oblector ;) sed jam mihi taedio-afficiuntur socii
" In Pylo divinâ : tu autem me *longum*-tempus hìc detines.
" Donum autem, quodcunque mihi dederis, sit quod-recondi-possit :
" Equos verò in Ithacam non ducam, sed tibi ipsi
" Hinc relinquam ornamentum ; tu enim campo imperas
" Lato, in quo quidem lotus multus, in quo cyperus,

Ibid. —— Πέσσω.] *Al.* Ἴδεσσι.

Ver. 590. Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον.] Μνημεῖόν φησι, καὶ στεφάνων ἴσα βασιλεὺς τῷ Τηλεμάχῳ ἐπεσχηλῆται δῶρα, τίθησιν γὰρ εἰς ἴσον ἀριθμόν. *Eustath.* Vide ad *Il.* σ', 152.

Ver. 591. Δώσω καλὸν ἄλεισον.]

Cratera impressum signis,——
Ferre sui dederat monimentum et pignus amoris. *Æn.* V, 536. 538.

Ver. 595. Καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτόν.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur : " *Non quòd tecum vivendi me taedeat ;* " *ETENIM vel in annum*, &c." Vide ad *Il.* ι, 22.

Ver. 600. —— κειμήλιον ἔστω.] Τουτέστιν, ἀπόθετόν τι. *Eustath.*

Ver. 601. Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ Ἐνθάδε λείψω.]

Haud malè Telemachus, proles patientis Ulixei :
Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis, nec multæ prodigus herbæ.
Atride, magìs apta tibi tua dona relinquam.
Horat. Epist. lib. I. vii. 40.

Ver. 602. —— ἄγαλμα.] Vide suprà ad γ', 274.

Ver. 603. —— λωτός.] Εἶδος πόας, καὶ βίζης. *Schol.* Ἐστὶν ὑλώδης γίνεται ὁ τάραξος, καὶ τὰ πεδία σκιάζει, φύεται ἐν τῷ

Πυροί τε, ζειαί τε, ἰδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών·
Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.
Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων,
Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται· Ἰθάκη δέ τε καὶ πέρι πασέων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αἵματος εἷς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μεταστήσω· δύναμαι γάρ.
Δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
Δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμησέστατόν ἐστιν.
Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·

" Triticum, spelţae, atque latè-germinans hordeum album.
" In Ithacâ autem neque sanè curriçula lata, neque omninò pratum:
" Capris-pascendis-apta *ea est*; et magis grata *solo*-equis-pascendis-apto.
" Nulla enim insularum equis-idonea neque pratis accommodata,
" Quae mari circumdatae sunt: Ithaca autem et supra omnes."
Sic dixit: risit verò bello strenuus Menelaus,
Manuque ipsum prehendit, verbumque dixit, atque compellavit:
" Sanguinis es boni, chare fili, qualia loqueris.
" Atqui ego tibi haec *dona* commutabo; possum enim.
" Donorum autem, quaecunque in meâ domo recondita jacent,
" Dabo, quod pulcherrimum et pretiosissimum est:
" Dabo tibi craterem elaboratum: argenteus verò
" Est totus, auro autem labra munita sunt;

ὕδατι κρίνια πολλά, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν· ταῦτ' ἐπιὰν ἀρίψωνται, αὐαίνουσι σφέας ἥλιον· καὶ ἐπιτυτὸ τὸ ἐκ τοῦ μίσυ τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκωνι ἐν ἰμφορεῖς, ἐστήσαντες, ποιοῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς συρί. Ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη, καὶ ἐγγλύσει ἐπιπλέως ἐν στρογγύλον, μέγεθος κατὰ μῆλον. *Herodotus, lib.* II. *cap.* 92.

Ver. 604. —— ζειαί τε, ἰδ'.] *Al.* ζειαί τ', ἠδ'.

Ver. 605. Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ' δρόμοι εὐρέες.] Vide suprà ad *ver.* 601.

Ibid. —— οὔτ' ἄρ.] *Al.* οὐ γάρ.

Ver. 606. Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος.] Ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς τοῦτο· ἴσ' ᾖ, καὶ τοι αἰγίβοτος οὖσα, τῆς ἱπποτρόφου ἡμῖ μᾶλλον ἐπήρατος. *Schol.*

Ibid. —— ἐπήρατος.] Vide ad *Il.* σ, 512.

Ver. 607. Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων.] *Strabo, Geograph. lib.* X. citat, " Οὐ γάρ τις νῆσος εὐθείλος, οὐδ' εὐλείμων."

Ver. 608. Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται.] Πεφύκασι τῇ θαλάσσῃ. *Schol.*

Ibid. —— κεκλίαται.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ibid. et *ver.* 723. —— πασέων.] Pronuntiabatur πασῶν. Similiterque εἰρεγίων, infrà *ver.* 695. pronuntiabatur εἰρεγῶν. Vide ad *Il.* β', 811.

Ver. 609. —— μείδησεν.] *Al.* γήθησεν.

Ver. 611. —— Αἵματος εἷς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.] Ἡ δ' εἰρήνη παρ' ἐκάστοις οἴκοι τίμιος· ἐστι δ' ὅτι βιλτίους εἶναι τοὺς ἐν βιλτίοσιν εἰρήνη γὰρ ἐστὶν ἀρετὴ γίνους. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 13. Porrò hinc *Cleanthes*, apud *Diogenem Laërtium*: Λάκωνος τινὸς εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν, διαχυθεὶς φησὶν, " Αἵματος εἷς ἀγαθοῖο, φίλον " τέκος." *Laërt. lib.* VII. Vide suprà ad *ver.* 206.

Ver. 612. —— μεταστήσω.] Τὸ δὲ, " μετὰ τασσόμενον," ἀντὶ τοῦ, μεταλλάξω, μετασταθμήσω, ἢ ἀνταλλάξω, ἀντιδώσω· ἐκ μεταφορᾶς τῶν διὰ σταθμοῦ ἀντικαταλλασσόντων. *Eustath.* Vide ad *Il.* ν', 745.

Ver. 613. —— κειμήλια.] Vide suprà ad *ver.* 600.

Ver. 615. —— τετυγμένον.] Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 616. —— κεκράανται.] Vide suprà ad *ver.* 132.

Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψε
Κεῖσέ με νοστήσαντα· τεὴν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Δαιτυμόνες δ' ἐς δῶματ' ἴσαν Διίφιλου βασιλῆος·
Οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον.
Σῖτον δὲ σφ' ἄλοχοι καλλιπρήδεμνοι ἔνεμπαν.
Ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐὺ μεγάροισι πένοντο,
Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρυμαχος θεοειδὴς,
Ἀρχοὶ μνηστήρων, ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι·

" Opus verò Vulcani: donavit autem illum Phaedimus heros
" Sidoniorum rex, quando ejus domus suscepit
" Illuc me in-reditu-profectum: tibi autem volo id præbere."
Sic hi quidem talia inter se loquiebantur.
Convivatores verò in domum ierunt divini regis:
Illi verò adducebant quidem oves, afferebantque generosum vinum:
Panem verò ipsis uxores pulchris-vittis attulerunt.
Sic illi quidem circa coenam in ædibus *Menelai* occupabantur.
Proci autem ante Ulyssis ædes
Discis delectabantur et hastilibus jaculantes,
In fabrefacto pavimento, ubi antea insolentiam exercebant.
Antinous verò consederat et Eurymachus deo-formâ-similis,
Duces procorum; virtute autem erant longè optimi:

Ver. 617. ——πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως.] Φαίδιμος· ὄνομα κύριον. *Schol.* Τὸ δέ, "Φαίδιμος ἥρως," ἄδηλον κατὰ τοὺς Παλαιούς, ὅτις κύριον ἐστὶ ὄνομα. Τοὺς δὲ, Σιδόνιος αὐτὸν, ἕτεροι δὲ Σίδιλον ἱστόρησαν. *Eustath.* *Barnesius Solomonem* fuisse conjicit; et hæc ex *Clemente Alexandrino* citat: Εἰρήκει τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι, καθ' οὓς χρόνους μετὰ τὴν Τροίης ἅλωσιν, Μιτυλάῳ τῷ Φοινίκων ἄρχοντι· ὡς φησὶ Μίνανδρος, καὶ Λαΐτης ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. *Strom.* I. Vide et infrà ad ὁ, 117. ubi iterùm occurrit hic locus.

Ver. 619. Κεῖσέ με νοστήσαντα.] Vide infrà ad ὁ, 119.

Ver. 621. Δαιτυμόνες δ' ἐς δῶματ'.] Ὅτι ἀφῖξε τὸν Τηλέμαχον ὁ Πεισιστρὰτος ἐν Σπάρτῃ, ἀπαγγελεῖ τὸν λόγον εἰς τοὺς μνηστῆρας, καὶ φησὶ "Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματα ἴσαν ἰόντες." *Eustath.* Similiter et *Spondanus* in commentario ad hunc versum: " Peracto Menelai " et Telemachi colloquio, redintegrat Po- " eta procorum memoriam." Verùm, ut rectè hic annotant *Barnesius* et Dna. *Dacier*, de eis quæ apud *Menelaum* geruntur, adhuc loquitur Poeta; de *Procis*, infrà *ver.* 625. incipitur narratio.

Ibid. Δαιτυμόνες.] Ἰστέον δὲ ὅτι δαιτυμόνες ἰσταῦδα, κατὰ παλαιὰν παρασυμίωσιν, οὐχ' οἱ φίλοι, ἀλλ' οἱ τὴν δαῖτα ἑστιάζοντες. *Eustath.*

Ibid. ——ἐς δῶματ'.] *Al.* ἀνὰ δώματ'. Quo modo et legit *Eustathius*, loco suprà (*ver.* 621.) citato.

Ver. 622. ——ἑὸν οἶνον.] Τὸν ἀνδρεῖον παρέχοντα ἐν καιρῷ πτοίμενον. *Schol.*

Ver. 623. ——ἔνεμπαν.] *Al.* ἔστρωσαν. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 626. Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν.] Ὁ δὲ δίσκος, ἐκ λίθου, φασὶν, ἦν, καὶ ποτὲ καὶ σιδήρεος, ἐμάνην περὶ τὸ μέσον ἐπιφυόμενον, συρτοφόρητος καὶ ἀφίμενος· ἡ δὲ αἰγανία, εἶδος ἀκοντίου ἐστενδίου εἰς αἰγῶν θήραν. *Eustath.*

Ver. 627. Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ.] Κατεστρωμένῳ καὶ λελειωμένῳ ἰδάφει. *Schol.*

Ibid. ——ὅθι περ.] *Ubi scilicet*——

Ibid. ——ἔχεσκον.] Vide ad *Il.* ά, 37· et β', 231.

Τοῖς δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀντίνοου μύθοισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Ἀντίνο', ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν, ἠὲ καὶ οὐκί,
Ὁππότε Τηλέμαχος νεῖτ' ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος;
Νῆά μοι οἴχετ' ἄγων· ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς,
Ἠλιδ' ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι, ἔνθα μοι ἵπποι
Δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοὶ
Ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν' ἐλασσάμενος δαμασαίμην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο
Ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήϊον, ἀλλά που αὐτοῦ
Ἀγρῶν, ἢ μήλοισι παρέμμεναι, ἠὲ συβῶτῃ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη Εὐπείθεος υἱός·
Νημερτές μοι ἔνισπε, πότ' ᾤχετο, καὶ τίνες αὐτῷ
Κοῦροι ἕπονθ' Ἰθάκης ἐξαίρετοι; ἦ ἑοὶ αὐτοῦ
Θῆτές τε δμῶές τε; δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο νῆα μέλαιναν,

His autem filius Phronii Noëmon propè accedens,
Antinoum verbis interrogans allocutus est:
" Antinoë, nunquid scimus in mente nostrâ, an non,
" Quando Telemachus redeat ex Pylo arenosâ?
" Navem mihi abiit abducens: mihi verò opus est illâ,
" Elidem in spatiosam ut-trajiciam, ut mihi equae
" Duodecim foeminae, subtùs autem muli patientes-operis
" Indomiti: ex-quibus aliquem adigens domarem."
Sic ait: illi verò in animo obstupescebant; non enim putabant
In Pylum *eum* abiisse Neleïam, sed alicubi illic
In agris, aut ovibus adesse, aut cum subulco.
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est Eupithei filius:
" Verè mihi dic, quando abierit, et quinam illum
" Juvenes secuti sint ex Ithacâ electi? an sui ipsius
" Mercenariique mancipiaque? potueritne scilicet hoc etiam perficere?
" Et mihi hoc dic verè, ut benè sciam,
" An tibi vi invito abstulit navem nigram,

Ver. 630. 641. 648. Τοῖς δ' ——— Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* γ', 200 et Ϡ', 160.

Ver. 634. ——— ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς.] Ita ex Editionibus nonnullis restituit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicet χρεῶ. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Th. Bentleio* collatus. *Vulgati* habent, ἐμὶ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς. Quod ferri non potest. Nam γίνομαι, ut rectè hic annotat *Barnesius*, *primam* semper producit. Cæterùm conjicit vir idem eruditus, legi posse, ἐμὶ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς· verùm isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 637. ——— δαμασαίμην.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 644. Θῆτες.] Οἱ ἐπὶ μισθῷ δουλεύοντες. *Schol.*

Ibid. ——— δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* sine interrogatione. *Al.* δύναιτό κε.

Ver. 646. Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο.] Ὅτι σχῆμα κατὰ τὸ, "Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος "ἀπηύρα," ἤτοι ἀφείλετο, "νῆα μέλαιναν," ἀντὶ τοῦ ἀέκοντα. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi vide infrà ad ί, 256. et ad Ψ', 205. 206.

Ibid. Ἦ σε.] *Al.* Εἴ σε.

Ibid. ——— ἀπηύρατο.] *Al.* ἀπηύρα. Uti legisse videtur *Eustathius*.

Ἦ ἑκὼν οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσπτύξατο μύθῳ;
Τὸν δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἀντίον ηὔδα·
Αὐτὸς ἑκὼν οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,
Ὅττόθ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
Αἰτίζῃ; χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἶη.
Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας,
Οἵ οἱ ἕπονθ'· ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐνόησα
Μέντορα, ἢ θεόν· τῷ δ' αὐτῷ πάντα ἐώικει.
Ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον
Χθιζὸν ὑπ' ἠῶιον· τότε δ' ἔμβη νηὶ Πύλονδε.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς δώματα πατρός.
Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν ἀγάσσατο θυμὸς ἀγήνωρ·
Μνηστῆρες δ' ἄμυδις κάθισαν, καὶ παῦσαν ἀέθλων.

" An lubens ei dediſti, poſtquam adortus eſt te ſermone?"
Hunc autem filius Phronii Noëmon contrà allocutus eſt:
" Ipſe lubens ei dedi: quid fecerit etiam alius,
" Quando vir talis, habens curas in animo,
" Petat? difficile negare munus foret.
" Juvenes autem, qui in populo excellunt apud nos,
" Illi eum ſecuti ſunt; ducem verò ego conſcendentem obſervavi
" Mentorem, aut deum: illi verò ipſi omnimodò ſimilis erat.
" Sed hoc miror: vidi hîc Mentorem divinum
" Heri ſub aurorâ; tunc autem conſcendit navem ad Pylum."
Sic locutus abiit ad domum patriæ.
His verò utriſque perculſus eſt animus generoſus.
Proci autem ſimul conſederunt, et quieverunt à certaminibus.

Ver. 649. —— τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος, Ὅττόθ' ἀνὴρ τοιοῦτος.] " Fortaſſe," inquit *Henricus Stephanus*, " poſt ἄλλος ponenda, " aut certè intelligenda interrogationis no- " ta; ut hæc veluti ἀν' ἄλλος ἐρχῆς dican- " tur, Ὅττόθ' ἀνὴρ τοιοῦτος, &c. pro, Ὅττόθι " γὰρ ἀνὴρ τοιοῦτος αἰτίζῃ, χαλεπόν κεν ἀνήνα- " σθαι, &c." Sed hoc minùs venuſtum.

Ver. 650. —— μελεδήματα.] Μερίμνας, σπου- δὰ τὰ μέλη ἴδιον, ἢ λεπτὰ ἰσθίειν. *Schol.*

Ver. 651. Αἰτίζῃ.] *Al.* Αἰτίζει.

Ibid. —— χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἶη.] " Ἀνήνασθαι δόσιν" hoc in loco eſt, *recuſare donum dare*: Occurrit autem eadem phraſis infrà σ', 286. ubi *donum oblatum respuere* ſignificare videtur. Uti obſervavit *Duportus*, in *Gnomologiâ* ad hunc locum.

Ver. 652. Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον.] Ἀνδρεῖς αὐτῷ συμπαίζουσι λογάδες Ἰθακήσιοι, οἳ μεθ' ὑμᾶς ἀριστεύουσι. *Schol.*

Ibid. —— ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας.] *Barnesius* ex *Scholiaſte* edidit, ἀριστεύουσι μεθ' ὑμέας· et, ut ita legatur, Senſum omninò poſtulare contendit. " *Noëmon* enim," inquit, " non ſe inter Optimos numerat, ſed *Pro-* " *cos*; dicitque, *Juvenes Ithacenſium nobiliſ-* " *simi, quique post Vos, ô Proci, sunt præci-* " *pui, unà cum Telemacho abiére; meâ ὑμέας,* " *post Vos.* Quare omninò Veram Lecti- " onem aſſerendam duxi." Ita ille. Attamen, ut opinor, mutato nihil opus. Servatâ enim vulgatâ lectione, Sententia eſt; non, " *Qui excellunt post nos*;" id quod. (uti obſervavit *Barnesius*,) *Noëmona* minùs decuiſſet; ſed, " *Qui excellunt inter nos.*" Ita infrà σ', 419.

—— καὶ δί σε φασὶν,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης, μεθ' ἡμέλικας ὑμμιν ἄριστον.

Et *Iliad.* ι, 54.

Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ἀμέλικας ἔστιν ἀρίστη.

Cæterùm MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus habet ὑμέας. Vide et *ver.* 666. infrà.

Ver. 656. —— ὑπ' ἠῶιον.] Τὸ πρὸ τῆν ἕω, ἐφ' ἑσπέρης. *Schol.*

Ver. 658. Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν.] *Antinoö* et *Eurymacho*; suprà *ver.* 628. 630.

Ver. 659. —— κάθισαν.] Vide ad *Il.* ε, 565. et β', 191.

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη Εὐπείθεος υἱὸς,
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐίκτην·
Ὦ πόποι, ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη,
Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
Ἐκ τόσσων δ' ἀέκητι νέος πάϊς οἴχεται αὔτως,
Νῆα ἐρυσσάμενος, κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους.
Ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι· ἀλλά οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Ὄφρα μιν αὐτὰν ἰόντα λοχήσομαι, ἠδὲ φυλάξω,
Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·
Ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα πατρός.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀναστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος.
Οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος
Μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον·

Ipsis verò Antinous interfatus est Eupithei filius,
Dolens: furore autem multùm penecordia circumfusa caligine:
Implebantur, oculi verò ei igni splendenti similes erant:
" Papae! Certè ingens facinus superbè patratum est,
" Telemacho profectio haec! dicebamus verò ei non perfectum iri.
" Tot nempè invitis juvenculus puer exiit temerè,
" Nave deductâ, electisque per populum optimis.
" Incipiet et ulteriùs malum esse: sed ei ipsi
" Jupiter perdat vim, antequam nobis malum severit.
" Verùm agite, mihi date navem celerem et vigiti socios,
" Ut eum ipsum venientem insidiis excipiam, atque observem,
" In freto Ithacaeque Samique asperae:
" Ut cum suâ pernicie naviget propter patrem."
Sic dixit: illi verò omnes laudabant atque hortabantur:
Statim deinde exurgentes ibant in domum Ulyssis.
Neque verò Penelope longo tempore fuit inscia
Sermonum, quos proci in mente profundè cogitabant:

Ver. 661. —— φρένες ἀμφιμέλαιναι.] Vide ad *Il.* ά, 103. et ϱ', 83.

Ver. 662. —— ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐίκτην.]

—— stant lumina flammâ.
Æn. VI, 300.

—— totoque ardentia ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis. *Æn.* XII, 102.

Ver. 666. —— κρίνας.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 358.

Ver. 668. —— πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.] *Al.* πρὶν ἧδυ μίσος ἐκθέσθαι.

Ibid. —— φυτεῦσαι.] *Al.* γένεσθαι. *Al.* γένεσθαι. Quod ferri nequit. Vide suprà ad *ver.* 634.

Ver. 671. Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης.] Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν —— Τῷ γὰρ ἰσθμῷ τὴν ἀμφιμυμίαν διίστασθαι, ὡς οὐκ ἀπὸ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς νήσου τοῦτο τοὔνομα. *Strabo, Geograph. lib.* X.

Ibid. —— πορθμῷ.] Τῷ διὰ πορθμοῦ τῷ στενῷ τούτῳ πορθμὸς γὰρ λέγεται ἡ στενὴ θάλασσα. *Schol.*

Ver. 672. —— ἐπισμυγερῶς.] Ἐπὶ κακῷ τῷ ἑαυτοῦ, ἐπιτόνως. *Schol.*

Ver. 674. —— ἀναστάντες.] Ita edidit *Barnesius* ex κ', 358. et ϱ', 177. infrà. *Vulgg.* ἀνασταντες.

Ver. 676. —— βυσσοδόμευον.] Καὶ βάθος τῆς διανοίας ἐξευλογοῦσι. *Schol.* Ἐστέον δὲ καὶ ὅτι εἰκότως τὰ βυσσοδομούμενα, παῖς ἐπιπεπραγμένας βουλὰς. *Eustath.*

Κήρυξ γάρ οἱ ἕπετο Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλὰς,
Αὐλῆς ἐντὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον.
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα Πηνελοπείη·
Τὸν δὲ κατ' οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Κήρυξ, τίπτε δέ σε πρόσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
Ἦ ἐπίμεναι δμωῇσιν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Ἔργων παύσασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα τίτυσθαι;
Μὴ μνηστεύσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,
Ὕστατα καὶ τύμματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν,
Οἳ δὴ ἀγειρόμενοι, βίοτον κατατείρετε πολλὸν,
Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος· οὐδέ τι πατρῶν
Ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀπεύστε, παῖδες ἐόντες,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν,
Οὔτε τινα ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτε τι εἰπὼν
Ἐν δήμῳ· ἦ τ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων·
Ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον τε φιλοίη.
Κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει·

Præco enim illi dixit Medon, qui audiebat consilia,
Extra aulam cùm-esset: illi verò intùs consilium texebant.
Perrexit verò ire annunciaturus per domum Penelopes:
Hunc autem per limen venientem allocuta est Penelope:
" Præco, cur verò te præmiserunt proci inolyti?
" An ut-dicas ancillis Ulyssis divini,
" Ut à-labore cessent, iisque ipsis convivium apparent?
" Nè ambientes, neque aliò decedentes,
" Ultimùm et postremùm nunc hîc coenent,
" Qui frequentèr congregati, victum absumitis multum,
" Facultates Telemachi prudentis: neque quicquam à patribus
" Vestris anteà audiistis, pueri cùm-essetis,
" Qualis Ulysses erat inter vestros parentes,
" Neque ulli faciens injuriam, neque quicquam *tale* locutus
" In populo; qui usique mos est magnorum Regum:
" Alium ut-oderit-*quis* mortalium, alium amet.
" Ille verò nunquam omninò malo quenquam affecit:

Ver. 677. 681 et 707. Κήρυξ.] Vide ad *Il.* β', 267. et ά, 149. *Al.* Κῆρυξ.

Ver. 679. —— διὰ δώματα.] *Al.* πρὸς δώματα.

Ver. 682. Ἦ ἐπίμεναι.] Pronuntiabatur Ἠεπίμεναι. Vide suprà ad *ver.* 165 et 352. Cæterùm *Longinus*, § 28. citat Εἰπίμεναι, omissâ voculâ ἐ. Sed minùs rectè.

Ver. 685. Ὕστατα καὶ τύμματα.] Ita apud *Ovidium*:

Ultima cana tuo sit, precor, illa viro.
Amor. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 2.

Ibid. —— δειπνήσειαν, Οἳ δὴ ἀγειρόμενοι, βίοτον κατατείρετε.] Ἔστι γε μὴν δοθὲν ὅτε περὶ προπόσεως λαμβάνομεν ὁ συγγραφεὺς, ἐξαίφνης παρεισπεσὼν ἐπὶ τὸ αὐτοπρόσωπον ἀντιμεθίστασαι καὶ ἐοικὸς τὸ ευωῦτον εἶδος ἐμβαλὼν τὴν τάξιν· —— Οὐκ ἄλλως ὁ Πηνέλοψ " —— Ὕστατα καὶ " τύμματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν, Οἳ δὴ ἀ- " γειρόμενοι βίοτον κατατείρετε &c." *Longinus*, § 27. Vide ad *Il.* ί, 248. et ρ', 248. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, δειπνήσειαν, Οἳ δ' ἀγειρόμενοι &c.

Ibid. —— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad *ver.* 535.

Ver. 686. Οἳ δὴ ἀγειρόμενοι.] *Al.* Οἳ δ' ἀμ' ἀγειρόμενοι.

Ver. 688. —— τὸ πρόσθεν.] Apud *Longinum*, loco suprà citato, τῶν πρόσθεν.

Ver. 692. —— φιλοίη.] Vide ad *Il.* ή, 305.

Ἀλλ' ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα
Φαίνεται, οὐδέ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Αἲ γὰρ δὴ, βασίλεια, τόδε πλεῖστον κακὸν εἴη·
Ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο
Μνηστῆρες φράζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·
Τηλέμαχον μεμάασι παναπτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ,
Οἴκαδε νεισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀπουὴν
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καί φίλον ἦτορ·
Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλησθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή·
Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπε·

" Sed vester quidem animus, et indigna facinora
" Apparent, neque ulla est gratia post beneficiorum-*acceptorum*."
Hanc autem rursùs allocutus est Medon, prudentia doctus:
" Utinam enim sanè, ô regina, hoc maximum malum esset;
" Sed multò majusque et gravius aliud
" Proci meditantur, quod nè perficiat Saturnius;
" Telemachum cogitant interficere acuto ferro,
" Domum revertentem; ille verò profectus est ad patris famam
" In Pylum sacram, atque in Lacedaemona divinam."
Sic ait: ast ejus illic soluta sunt genua et charum cor:
Diù autem ipsam inopia vocis tenuit; eique oculi
Lacrymis impleti sunt, clara autem ei detenta est vox.
Tandem verò ipsum verbis respondens allocuta est:

Ver. 695. —— οὐδέ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.] Ita *Sophocles*:

Φεῦ, τῶν ξυνόντες ὡς ταχεῖα τὶς βροτοῖς
Χάρις διαῤῥεῖ, καὶ προδοῦσ' ἀλίσκεται.
Ajax, ver. 1283.

Et *Catullus*:

Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est. *Epigramm. in Ingratum.*

Et *Plautus*:

Si quid benè facies, levior plumâ est gratia. *Pœnulus, Scen.* X. *ver.* 17.

Καὶ τὰ μὲν δικαὶ τῶν ἔργων ἀεὶ μεμεμνῆσθαι, τὸ γὰρ λυπῆσαι δικαιότερον τὰ δὲ χρηστὰ, ἅμα τῇ ἀπολαύσει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναπολέσαι. *Pertinax apud Herodian. lib.* II. *cap.* 11. Nec dissimiliter *Aristoteles* apud *Diogenem Laërtium*, Ἐρωτηθὶς, Τί γηράσει ταχύ; Χάρις, ἔφη. *Laërt. Aristot. lib.* V. Contrà apud *Virgilium*:

Et bene apud memores veteris stat gratia facti. *Æn.* IV, 539.

Ver. 697. Αἲ γάρ.] " *Ne te hæc tanto affi-ciant dolore; utinam* ENIM *&c.*" *Al.* Εἰ γάρ.

Ver. 701. —— νεισόμενον.] *Al.* νεισόμεν, et νεισόμενοι.

Ver. 702. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide infrà ad *ι*, 20.

Ver. 703. —— τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα.] *Marcus Meibomius*, ad *Diogenem Laërtium* in *Zenone*, legendum monet (notante *Barnesio*) τῆς δ' αὖ λῦτο τὰ γούνατα. Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis, ubi eandem phrasin usurpat Poeta. Vide infrà ad *χ'*, 68. *ψ'*, 205. *ώ*, 344. item ad *Iliad. φ'*, 114. 425.

Ibid. —— λύτο.] Vide ad *Il. φ'*, 114. et *ώ*, 1.

Ver. 704. Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε.] Ita *Apollonius*:

Ἔσχετο δ' ἀμφασίη δηρὸν χέουσιν ——
Argonautic. lib. III. *ver.* 810.

Ver. 705. —— θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.]

—— et vox faucibus hæsit. *Æn.* IV, 280.

Ver. 706. Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν.]

—— et longo vix tandem tempore fatur. *Æn.* III, 309.

Κήρυξ, τίπτε δέ μοι πάϊς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ
Νηῶν ὠκυτόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται, πτερόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.
Ἦ ἵνα μηδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Οὐκ οἶδ', εἴτις μιν θηὸς ὤρορεν, ἠὲ καὶ αὐτοῦ
Θυμὸς ἐφωρμήθη ἴμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηται
Πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον, ἢ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπίβη κατὰ δῶμ' Ὀδυσῆος.
Τὴν δ' ἄχος ἀμφιχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
Δίφρῳ ἐφίζεσθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
Ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε πολυκμήτου θαλάμοιο,
Οἴκτρ' ὀλοφυρομένη· περὶ δὲ δμωαὶ μινύριζον
Πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί·
Τῇς ἀδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια·
Κλῦτε, φίλαι, περὶ γάρ μοι Ὀλύμπιοι ἄλγε' ἔδωκαν
Ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο·

" Praeco, cur verò mihi filius abiit? neque omninò ipsum opus-erat
" Naves celeres conscendere, quae maris equi
" Hominibus sunt, trajiciuntque immensum humidum.
" An ut ne quidem nomen ejus inter homines relinquatur?"
Huic autem respondit deinde Medon, prudentia doctus:
" Haud scio, an aliquis ipsum Deus impulerit, an et ipsius
" Animus impetum-ceperit ire in Pylum, ut audiat
" Patris sui aut reditum, aut quodnam fatum obierit."
Sic utique locutus abiit per domum Ulyssis.
Hanc autem dolor circumfudit animum-crucians, neque ampliùs sustinuit
In-sellâ sedere, plures in domo cùm-essent:
Verùm super limen sedebat elaborati thalami,
Miserabiliter lamentans: circùm autem ancillae ejulabant
Omnes, quotquot in domo erant juvenes atque vetulae:
Illas vehementer lugens alloquebatur Penelope:
" Audite, amicae, supra-modum enim mihi coelites dolores dederunt
" Ex omnibus, quotquot unà mecum nutritae atque natae sunt:

Ver. 707. *οὐδέ τί μιν χρεώ.*] Vide suprà ad *ver.* 12. et ad *Il. α'*, 43.

Ver. 708. ——— *αἵθ' ἁλὸς ἵπποι Ἀνδράσι γίγνονται.*] Pulchra quidem et venusta hæc *μεταφορά* verùm (ut rectè observat *Eustathius*) Penelopæ, propter filii digressionem summo dolore affectæ, minùs apta. *Σκοπτέον δὲ τί κατὰ καιρὸν εἴρηται τῇ Πηνελόπῃ ἀπὸ τῶν ἀκουσθέντων ἤδη καὶ τὰς ἀκουούσας τῶν μεταφορῶν. Καλῶς μὲν γὰρ μεμηνύκθη, οὐκ ἂν δὲ ἔφη, εἴπῃ τις, τῇ οὕτω πενθούσῃ θέσιν εἶναι τοιαύτην τερπνῆ ἐοικυῖαν καὶ ἀστεϊζούσῃ.* Similiter apud *Virgilium* (notante *Fulvio Ursino*) Venus, Æneæ infortunia lugens, de *Timavo* ἀτυχοῦντι inopportunè infert:

——— et fontem superare Timavi:
Unde per ora novem vasto cum murmure montis
It mare proruptum, et pelago premit arva sonanti. *Æn.* I, 248.

Ver. 712. ——— *ὄρορεν.*] Vide ad *Il. ά*, 37.

Ver. 716. ——— *ἀΐ.*] *Deinceps*———.

Ver. 718. — *πολυκμήτου θαλάμοιο.*] *Μετὰ πολλῶν καμάτων κατασκευασθέντος. Schol.*

Ver. 719. ——— *μινύριζον.*] Vide ad *Il. γ'*, 363. et *ϋ*, 455. item infrà ad *ι*, 394.

Ἦ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίης ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρὺ κατ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ' αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψαντο θύελλαι
Ἀκλεία ἐκ μεγάρων· οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.
Σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστη
Ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπισταμέναι σάφα θυρῇ,
Ὁππότ' ἐκεῖνος ἔβη κοίλην ἐπὶ νῆα μέλαιναν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα,
Τῷ κε μάλ' ἢ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ ὀδοῖο·
Ἦ κέ με τεθνηκυῖαν ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπεν.
Ἀλλά τις ὀτρηρὸς Δολίον καλέσσατω γέροντα,
Δμῳὴ ἐμόν, (ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
Καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον·) ὄφρα τάχιστα
Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ,
Εἴ δή πού τινα κῆνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας,
Ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασιν
Ὄν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·

" Quæ anteà quidem maritum bonum amisi magnanimum,
" Omnibus virtutibus ornatum inter Danaos,
" Eximium, cujus gloria lata per Helladà et medium Argos.
" Nunc verò rursùs filium dilectum abripuerunt procellæ
" Inglorium ex aedibus, neque de-abeunte audivi.
" Infelices, neque vos quidem in animum induxistis unaquæque
" E lectulo me suscitare, scientes certè in animo,
" Quando ille conscendit cavam navem nigram.
" Si enim ego intellexissem istud iter molientem,
" Sanè certè aut mansisset, quamvis festinans ad-iter:
" Aut me mortuam in aedibus reliquisset.
" Sed aliquis famulus Dolium vocet senem,
" Mancipium meum, (quem mihi dedit pater jam huc eunti,
" Et mihi hortum servat arboriferum;) ut celerrimè
" Laërtae haec omnia assidens enarret:
" Si fortassè aliquod ille in mente consilium commentus,
" Progressus apud-populos deploret, qui cupiunt
" Ipsius et Ulyssis perdere prolem dëo-paris."
Hanc autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:

Ver. 724. 726. —— *πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα* —— *Ἐσθλόν, τοῦ κλέος εὐρύ.*] Τὸ δὲ "ἐσθλὸν" δὶς ἐνταῦθα εἶπε, *μιμούμενος γυναῖκα σχιδιάζουσαν, καὶ μὴ ἐπιμελουμένην ὑψηλοῖς καὶ ἐπιχόνοις διαθέσεων λέξεσι.* *Eustath.*

Ver. 726. —— *καὶ Ἑλλάδα.*] Vide suprà ad *δ*, 344.

Ver. 727. —— *ἀνηρείψαντο θύελλαι.*] *Al. ἀνηκοντίσαι μιμάσασι.* Minùs rectè. Ut liquet ex sequente, *οὐδ' ἀκουσάσης ἔπεσσιν.*

Ver. 728. *Ἀκλεία.*] Vide ad *Il. ι*, 100.

Ver. 735. —— *ἐσσύμενος.*] Vide ad *Il. γ'*, 260.

Ver. 738. —— *ὀτρηρός.*] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt *ὀτρηρῶς*. Atque ita habet MS. à *Thom. Bentleio* collatus.

Ver. 741. —— *φθῖσαι.*] *Al. φθίσαι* et *φθίσασι.* Sed nihil opus. Nam *φθίω* in *Futurîs* et *Aoristîs primis* semper producit. Vide ad *Il. β'*, 45 et 356.

Νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ,
Ἦ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τι οὐκ ἐπικεύσω·
Ἤδη ἐγὼ τάδε πάντα· πόρον δέ οἱ, ὅσσ' ἐκέλευσε,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν ὅρκον,
Μὴ πρίν σοι ἐρέειν, πρὶν δωδεκάτην τε γενέσθαι,
Ἢ σ' αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃς.
Ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Εὔχεο Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·
Ἣ γάρ κέν μιν ἔπειτα καὶ ἐκ θανάτοιο σαώσει.
Μηδὲ γέροντα κάπου πεπαρωμένον· οὐ γὰρ οἴω
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι που τις ἐπίσσεται, ὅς κεν ἔχῃσι
Δώματά θ' ὑψερεφέα καὶ ἀπόπροθι πίονας ἀγρούς.
Ὣς φάτο· τῆς δ' εὖνησε νόον, σχέθε δ' ὄσσε γόοιο.
Ἣ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀνέβαινε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·

" Domina chara, tu quidem me interfice saevo ferro,
" Vel sine in domo: sermonem verò omninò non celabo:
" Novi ego ista omnia: praebui autem illi, quaecunque postulavit,
" Panem et vinum dulce: à me autem exegit magnum juramentum,
" Non priùs tibi *me* dicturam, quàm duodecimaque adesset *dies*,
" Aut tu ipsa desiderares, et abiisse rescivisses:
" Nè flens corpus pulchrum laederes.
" Verùm *tu* lota, puris corpori vestibus sumptis,
" In superiorem-partem-domûs conscendens, cum ancillis mulieribus,
" Supplica Palladi, filiae Jovis Aegiochi:
" Haec enim ipsum deindè et à morte servaverit.
" Neque senem afflige afflictum; non enim existimo
" Penitùs diis beatis sobolem Arcesiadae
" Invisam esse; sed adhuc alicubi aliquis supererit, qui habeat
" Domos excelsas, et procul-sitos pingues agros."
Sic ait: hujus autem sedavit luctum; cohibuitque oculos à luctu.
Ipsa verò lota, puris corpori vestibus sumptis,
In superiorem-partem-domûs conscendit cum ancillis mulieribus;

Ver. 743. ——— ἄρ.] Non hîc supervacuum est istud ἄρ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod praecessit *ver.* 729. Σχέτλιε, οὐδ' ἐμοὶ στιγ ἤρκες &c.

Ver. 744. ——— τι.] *Al.* του.

Ver. 745. ——— ἰαίλισον.] *Al.* ἰαίλιον. Sed hoc quidem in loco, ut opinor, praestat vulgata lectio. Vide ad *Il.* ν', 84.

Ver. 747. ——— δωδεκάτην τι.] *Al.* δωδεκάτην δέ.

Ver. 750 et 759. ——— ὑδρηναμένη.] Similiterque infrà *ver.* 812. καθάρασθαι. Vide infrà ad ι', 491. et ι', 296.

Ver. 752 et 762. ——— αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά, 202.

Ver. 753. σαώσει.] *Al.* σαώσαι.

Ver. 754. Μηδὲ γέροντα κάπου πεπαρωμένον.] Ita apud *Sophoclem*:

——— μὴ κακὸν κακῷ δίδους
Ἄναξ, πλὶν τὸ πῶμα τῆς ἔτης τίθη.
Ajax, ver. 362.

Ver. 757. ——— ὑψερεφέα.] Pronuntiabatur ὑψιρίφη. Quomodo et scribi posteà coeptum est. Vide ad *Il.* ί, 339.

Ver. 760. ——— ἀνέβαινε.] Vide ad *Il.* Θ', 87. et ν', 84.

Ἐν δ' ἔθετ' οὐλοχύτας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνην·
Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη,
Εἴποτέ τοι πολύμητις ἐνὶ μεγάροισιν Ὀδυσσεὺς
Ἢ βοὸς, ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρί' ἔκηε,
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι φίλον υἷα σάωσον·
Μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας.
Ὣς εἰποῦσ', ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια
Ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷϊ τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.

Imposuitque molas canistro, supplicavitque Minervae:
" Audi me, Aegiochi Jovis filia indomita,
" Si unquam tibi solers in aedibus Ulysses
" Aut bovis, aut ovis pinguia femora adolevit;
" Horum nunc mihi memento, et mihi charum filium serva;
" Procos verò averte male superbientes."
Sic locuta, ejulavit: dea autem ejus audivit preces.
Proci verò tumultuabantur per aedes obscuras:
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium:
" Profectò jam nuptias nobis multùm-ambita Regina
" Apparat; neque omninò novit, quòd suo caedes filio parata est."
Sic utique aliquis dicebat: ea autem nesciebant, ut acta erant.

Ver. 761. —— *οὐλοχύτας.*] Vide ad *Il. ά*, 449.

Ver. 762. Κλῦθί *μοι.*] *Al.* Κλῦδί *μεν.* Quod et *Homero* usitatius.

Ibid. —— *ἀτρυτώνη.*] Ἀτρυτώνη δὲ Ἀθηνᾶ, ἡ ἄτρυτος, ὅ ἐστιν ἀτιμής. *Eustath.* Vide ad *Il. β'*, 157.

Ver. 763. 764. Εἴποτέ *τοι* ——— Ἢ *βοὸς, ἢ ὄϊος.*]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit———. *Æn.* IX, 406.
——— colui vestros si semper honores.
Æn. XII, 778.

Ver. 767. Ὣς *εἰποῦσ'*, ὀλόλυξε.] Ὅτι ὀλολυγὴν τὴν τῶν γυναικῶν εὐχὴν καλεῖ ὁ Πίνδαρος, καὶ τὸ σὺν οἴκτῳ αὐτὰς εὔχεσθαι, ὀλολύζειν φησίν· οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τὸ κλαίειν τὸ ὀλολύζειν ἔθεντο. *Eustath.* ad *Iliad. ζ*, 301. Et ad hunc locum; Ὅτι δὲ γυναικεία εὐχὴ λιγύφωνος τὸ ὀλολύζειν, προδιδάλωται. *Scholiastes* autem hîc exponit simpliciter, Ὀλοφυρτικὸν ἐφθέγξατο. Eamque veram omninò hoc in loco interpretationem contendit *Barnesius*. *Isaacus* verò *Casaubonus* (quem hîc citat *Barnesius*) ad *Batrachomyomachiam*, *ver.* 100. *Homerum* voce hâc isto sensu nunquam usum esse annotat. Ac pro priori quidem interpretatione facit tum præcedens " ἠρᾶτο δ' " Ἀθήνη," *ver.* 761. tum proximè sequens, " Θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς." Vide suprà ad *γ'*, 450. et infrà ad *χ'*, 408.

Ver. 768. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.] Vide supra ad *ά*, 365.

Ver. 770. Ἦ *μάλα δή.*] Vide ad *Il. ξ'*, 433. 459 et 504.

Ver. 771. Ἀρτύει· *οὐδέ τι οἶδεν.*] Ita in duobus MSS. scriptum reperit *Barnesius*; atque ita etiam habent MSS. à *Tho. Bentleio* collati. In vulgatis editum est Ἀρτύνει. Quod ferri nullo modo potest: Nam ἀρτύνω semper apud *Homerum mediam* producit; et, ut producat, omni ex analogiâ necesse est. Vide ad *Il. ά*, 309 et 338.

——— αὐτὰρ ἀρτύνετο βουλήν.
Iliad. β', 55. *κ'*, 302.
Τεμένη ἄρτυνεν, ἀριστῆας καλέσαντες.
Il. ό, 303.
Ἀρτύναντο δ' ἰοιτμὰ ———.
Odyss. δ', 782. *θ'*, 53.
Ψευδιὰ τ' ἀρτύνοντας ——. *Od. λ*, 365.

Ver. 771. 772. 777. —— τέτυκται —— ἐτέτυκτο —— ἤρεσεν.] Vide ad *Il. ά*, 37. et *δ'*, 492.

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Δαιμόνιοι, μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε
Πάντας ὁμῶς, μήπως τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω.
Ἀλλ' ἄγε σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν
Μῦθον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν.
Ὣς εἰπὼν, ἐπρίναθ' ἑείκοσι φῶτας ἀρίστους·
Βὰν δ' ἴέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης.
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν·
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ δ' ἱστία λεύκ' ἐπέτασσαν.
Τεύχεα δέ σφιν ἔνεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες·
Ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τὴν γ' ὥρμισαν· ἐν δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἔνθα δὲ δόρπον ἕλοντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Ἡ δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα περίφρων Πηνελόπεια
Κεῖτ' ἄρ' ἄσιτος, ἄπαστος ἰδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ὀρμαίνουσ', εἴ οἱ θάνατον φύγοι υἱὸς ἀμύμων,

Inter eos verò Antinoüs concionatus est et dixit:
" Improvidi, sermones quidem arrogantes fugite
" Omnes paritèr; ne fortè aliquis annunciet etiam intûs.
" Sed age silentio sic exurgentes perficiamus
" Consilium, quod jam etiam omnibus in mente placuit nobis."
Sic locutus, elegit viginti viros optimos:
Perrexerunt autem ire ad navem velocem et littus maris.
Navem quidem primùm maris in altum traxerunt:
Malum verò imposuerunt, et vela navi nigrae:
Aptârunt porrò remos vertebris coriaceis,
Omnia ritè; ac vela alba expanderunt.
Arma porrò ipsis tulerunt animosi famuli;
Altè verò in humido hanc stiterunt; ingressique sunt ipsi:
Illic autem coenam sumpserunt, expectabantque, dum vesper adveniret.
In superiorem verò partem domûs cùm conscendisset prudens Penelope,
Jacebat sanè jejuna, non-gustans cibum, neque potum,
Cogitans, an sibi mortem effugeret filius eximius,

Ver. 774. Δαιμόνιοι.] Vide ad *Il.* ά, 194.
Ver. 775. —— μήπως τις.] *Al.* μήτε τις.
Ver. 776. —— τοῖον.] Ἤγουν οὕτως ὡς ἔχομεν. *Eustath. Al.* τοῖσιν.
Ver. 777. —— ἤραρεν.] *Al.* ἴαδεν.
Ver. 778. 782. —— ἐπρίναθ' —— Ἠρτύναντο.] Vide suprà ad *ver.* 771. et ad *Il.* ά, 309 et 338.
Ver. 780. Νῆα μὲν ἂρ.] *Al.* Νῆα μὲν οὖν.
Ver. 781. Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο.] Πῶς, τῇ εἰρεσίᾳ χεώμενοι; πάσσον χάρν. *Schol.* At quidni utrisque, et velis et remigio, prout opus, usi fuerint?
Ibid. —— ἐτίθεντο.] *Al.* ἐτίθεντο.
Ver. 782. —— τροποῖς ἐν δερματίνοισι.] Δηλοῖ —— τοὺς τροπωτῆρας, περὶ οὓς αἱ κῶπαι τείνονται καὶ περίφονται [στρέφονται] ἐν ἱμᾶσι τοῖς περιδιδυμένοις ταῖς κώπαις. *Schol.*
Ver. 784. — σφὶν ἔνεικαν.] *Al.* σφ' ἤνεικαν.
Ver. 785. —— ἐν νοτίῳ.] *Al.* ἐνοτίῳ.
Ibid. —— ὥρμισαν.] Ἡσύχως ἱστάναι τὰς ναῦς ἐποίησαν. *Schol.*
Ibid. —— ἔβαν.] Vide ad *Il.* Θ, 229.
Ver. 787. Ἡ δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα.] *Al.* Ἡ δ' ὑπερῴῳ αὖθι.
Ver. 788. —— ἄσιτος.] *Al.* ἄναυδος.

Ἦ ὅγ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι δαμείη.
Ὅσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ
Δείσας, ὁππότε μιν δόλιον περὶ κύκλον ἄγωσι·
Τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπέλλαβε νήδυμος ὕπνος·
Εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εἴδωλον ποίησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Ἰφθίμῃ, κούρῃ μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο·
Τὴν Εὔμηλος ὄπυιε, Φερῆς ἔνι οἰκία ναίων.
Πέμπε δέ μιν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
Εἵπως Πηνελόπειαν ὀδυρομένην, γοόωσαν,
Παύσειε κλαυθμοῖο, γοοιό τε δακρυόεντος.
Ἐς θάλαμον δ' εἰσῆλθε παρὰ κληῖδος ἰμάντα,
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Πηνελόπεια, φίλον τετιημένη ἦτορ;
Οὐ μέν σ' οὐδὲ ἐῶσι θεοὶ ῥεῖα ζώοντες.

An ille à procis superbis domaretur.
Quàm-multa autem cogitat leo virorum in turbâ,
Timens, cùm ipsum doloso circulo circumdent;
Tam-multa ipsam cogitantem corripuit dulcis somnus:
Dormiebat verò recumbens; solutaeque sunt ei compages omnes.
Ibi tum aliud cogitavit dea caesia Minerva;
Idolum effinxit, corpore autem assimilatum-erat mulieri
Iphthimae, filiae magnanimi Icarii:
Quam Eumelus duxerat, in Pheris aedes habitans.
Misit verò hanc *Minervam* ad domum Ulyssis divini,
Si quo-pacto Penelopen lamentantem, lugentem,
Compesceret à fletu, luctuque lachrymoso.
In thalamum verò ingressa est ad serae lorum;
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est:
" Dormis, Penelope, charo afflicta corde?
" Nequaquàm te sinunt dii facilè viventes.

Ver. 790. "Ἦ ὅγ'.] Vide suprà ad β'. 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver. 792. ——— δόλιον περὶ κύκλον.] Τὸ δίκτυον. *Schol.*

Ver. 793. ——— ἐπέλλαβε.] *Eustathius* in commentario legit ἐπήλυθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 794. ——— λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.] Πῶς δὲ ἀναπαύεται τὸ σῶμα, ὅτι ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίσταται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται, καὶ τοῦτο ἐναργῶς εἶπεν· "Εὗδε δ' ἀνακλιν- "θεῖσα, λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. Ἅψεα δὲ, μέλη φησὶ, ἀπὸ τοῦ συνῆφθαι. *Schol*

Ver. 795. ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 797. Ἰφθίμῃ.] Οὗτως ἐκαλεῖτο κυρίως ἡ ἀδελφὴ τῆς Πηνελόπης. *Schol.*

Ver. 800. Εἵπως.] Apud *Eustathium* in commentario, Εἵως.

Ver. 802. ——— παρὰ κληῖδος ἰμάντα.] Ἀντιστρόφως παρὰ τὴν κλεῖδα, ἣ τις ἱμάντα ἴσχει παρὰ τὸ κλείθρον. *Schol.*

Ver. 804. Εὕδεις, Πηνελόπεια;] Nate Deâ, potes hoc sub casu ducere somnos? *Æn.* IV. 560.

Ver. 805. Οὐ μέν σ' οὐδέ.] Vide ad *Il.* κ', 299.

Ibid. —— θεοὶ ῥεῖμα ζώοντες.] Τῇ περὶ ῥᾳθυμίαν βιοτῇ φίλει ———. Suprà *ver.* 565. *hujus libri.*

Κλαίειν, οὐδ' ἀναχῆσθαι· ἐπεί ῥ' ἔτι νόστιμος ἐστὶ
Σὸς πάϊς· οὐ μὲν γάρ τι θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια,
Ἦδὺ μάλα νώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσι·
Ἔπτε, κασιγνήτη, δεῦρ' ἦλυθες; οὔτι πάρος γε
Πώλει, ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπότροθι δώματα ναίεις·
Καί με κέλῃ παύσασθαι ὀϊζύος, ἠδ' ὀδυνάων
Πολλέων, αἵ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ἣ πρὶν μὲν τόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Εὐθλόν· τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ' αὖ παῖς ἀγαπητὸς ἑῷ κοίλης ἐπὶ νηὸς
Νήπιος, οὔτε πόνων εὖ εἰδὼς, οὔτ' ἀγοράων.
Τοῦ δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον ὀδύρομαι, ἤπερ ἐκείνου·
Τοῦ δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μή τι πάθῃσιν
Ἢ ὅγε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν' οἴχεται, ἢ ἐνὶ πόντῳ·
Δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται,
Ἰέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·

" Flere, neque tristem-esse; quoniam adhuc rediturus est
" Tuus filius: nequaquam enim Diis peccando-obnoxius est."
Huic autem respondit deinde prudens Penelope,
Suaviter admodum dormiens in somniorum portis:
" Cur, ô soror, huc venisti? nequaquam anteà quidem
" Ventitabas, quandoquidem valdè procul domum habitas:
" Et me jubes cessare ab aerumnâ atque doloribus
" Multis, qui me irritant in mente et in animo:
" Quae antè quidem maritum bonum amisi magnanimum,
" Omnibus virtutibus ornatum, inter Danaos,
" Eximium; cujus gloria lata per Graeciam et medium Argos.
" Nunc autem rursùs filius dilectus abiit cavâ in nave
" Puer, neque laborum probè gnarus, neque commerciorum.
" Hujus causâ jam ego etiam magis lugeo, quàm illius:
" Et ob hunc contremisco et timeo, nè quid patiatur
" Aut ille eorum in populo, quò abiit; aut in ponto:
" Hostes enim multi in ipsum *mala* machinantur,
" Cupientes occidere, antequàm in patriam terram venerit."
Hanc autem respondens allocutum est simulachrum obscurum:

Omnis enim per se Divûm natura necesse est
Immortali ævo summâ cum pace fruatur.
Lucret. lib. 1. *ver.* 58.

Ver. 806.—Ἐτεί ῥ'.] *Quoniam scilicet*—.

Ver. 810.———ἦλυθες;] Vide ad *Il.* ά, 37. et φ', 81.

Ver. 811. Πώλει'.] *Barnesius* edidit Πωλί'. Nullâ (ut videtur) idoneâ ratione.

Ver. 816.—καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.] Ὁ ἐστὶ κατὰ Θετταλίαν καὶ Πελοπόννησον. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 344. et ad γ', 251.

Ver. 820.———ἀμφιτρομέω καὶ δείδια.] Vide ad *Il.* ν', 481 et 736. *Al.* ἀμφὶ τρομέω.

Ver. 824.———ἀμαυρόν.] Τὸ μὴ βλεπόμενον· εἰ δὲ τὸ ἅμα ταῖς αὔραις φερόμενον, ἀσθενές. *Schol.* Τὸ τοῦ μαίεσθαι ἐστερημένον εἴδωλον ἀμαυρὸν ἔφη. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. *haud longè ab initio.*

Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην·
Τοίη γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἕρχεται, ἣν τε καὶ ἄλλοι
Ἀνέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι, (δύναται γὰρ,)
Παλλὰς Ἀθηναίη· σὲ δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·
Ἦ νῦν με προέηκε, τεῖν τάδε μυθήσασθαι.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εἰ μὲν δὴ θεὸς ἐσσὶ, θεοῖό τε ἔκλυες αὐδῆς,
Εἰ δ' ἄγε μοι καὶ κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,
Εἴπου ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
Ἦ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·
Οὐ μέν τοι κεῖνόν γε διηνεκέως ἀγορεύσω,
Ζώει ὅγ', ἠ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Ὣς εἰπὸν, σταθμοῖο παρὰ κληῖδα λιάσθη
Ἐς πνοιὰς ἀνέμων· ἡ δ' ἐξ ὕπνου ἀνόρουσε
Κούρη Ἰκαρίοιο· φίλον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη,
Ὡς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ.

" Confide, neque omnino in mente timeas tantoperè:
" Talis enim comes unà sequitur, quam etiam alii
" Viri optârint adesse, (pollet enim)
" Pallas Minerva: te verò lamentantem miseratur:
" Quae nunc me praemisit, tibi haec ut-dicerem."
Hanc verò rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Si quidem tu dea es, deaeque audivisti vocem,
" Age mihi et illum aerumnosum enarra,
" An-alicubi adhuc vivat, et videat lumen solis;
" An jam mortuus sit, et in Plutonis aedibus."
Hanc autem respondens allocutum est simulachrum obscurum:
" Non sanè de-eo quidem continuò dicam,
" Vivatne ille, an mortuus sit: malum nempè vana loqui."
Sic locutum, januae apud seram evanuit
In flatus ventorum: at ex somno exsurrexit
Filia Icarii: charum autem ei cor exultavit,
Ut ipsi evidens somnium supervenerat noctis in-conticinio.

Ver. 826.——ἅμ' ἕρχεται.] *Eustathius* in commentario citat, ἀμ' ἵσταται.

Ibid.——ἦν τε.] *Quam utique*——.

Ver. 831. Εἰ μὲν δή.] *Siquidem reverà*——. Vide ad *Il.* ξ, 433.

Ver. 832. Εἰ δ' ἄγε.] Vide ad *Il.* ζ, 376. et ί, 167.

Ibid.——κεῖνον.] *Ulyssem.*

Ver. 834 et 837.——τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 835.——ἀμαυρόν.] Vide suprà ad *ver.* 824.

Ver. 836. Οὐ μέν τοι κεῖνόν γε.] Πλάττει δὲ ὁ Ποιητὴς τοῦτο πάνυ δεξιῶς. Εἰ γὰρ ἀληθεύσει τὸ εἴδωλον εἰς διηνεκὲς, καὶ εἴπει ζῇν τον Ὀδυσσέα, οὐ συνέφερε τῇ ποιήσει ταύτῃ· σύστασις γὰρ αὐτῆς, τὸ ἀγνοεῖσθαι τον Ὀδυσσέα ὑπὸ πάντων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται σαφῶς. *Eustath.*

Ver. 838.——Ὣς εἰπὸν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 824 et 835. suprà. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Ὣς εἰπών.

Ver. 841.——νυκτὸς ἀμολγῷ.] Ἐν τῇ τοῦ μεσονυκτίου ὥρᾳ. *Schol.*

Μνηστῆρες δ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
Τηλέμαχῳ φόνον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.
Ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα,
Μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
Ἀστερὶς, οὐ μεγάλη· λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
Ἀμφίδυμοι· τῇ τόν γε μένον λοχόωντες Ἀχαιοί.

Proci verò conscensâ nave navigabant humidas vias,
Telemacho caedem gravem in mente meditantes.
Est autem quaedam insula medio mari petricosa,
Inter Ithacamque Samumque asperam,
Asteris, non magna: portus verò navibus-apti in ipsâ
Ab-utroque-latere-introitum-habentes; ibi hunc expectabant insidiantes Achivi.

Ver. 844. Ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλί.] Νυνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον ἰσθμὸς ἔχει.—Βίλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταζολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I, *pag.* 103. *al.* 59. Μίταξυ δὲ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀστερία νησίον. [*Al.* νῆσος.] Ἀστερὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ [infrà *ver.* 846.] λέγεται· ἣν ὁ μὲν Σπήψιος μὴ μόνην τοιαύτην, ὅσα φησὶν ὁ Ποιητὴς "—— λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι." Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος μίαν καὶ τὴν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς, τὸ ἐπ' αὐτῇ τῷ Ἰσθμῷ κείμενον. *Id. lib.* X, *pag.* 700. *al.* 456. 457.

Ver. 846. Ἀστερίς.] Ὄνομα νήσου κειμένης μέσον Ἰθάκης καὶ Σάμου. *Schol.*

Ibid. —— ναύλοχοι.] Ἐν αἷς αἱ νῆες λοχῶσαι καὶ ἐνδρεύουσαι λαθεῖν δύνανται· ἢ αἱ τὰς ναῦς ὑποδεχόμεναι τόποι. *Schol.*

Ibid. —— αὐτῇ.] *Al.* αὐτῆς.

Ver. 847. Ἀμφίδυμοι.] Ἀμφοτέρωθεν εἰσβάσεις, τουτέστιν, ἐξ ἑκατέρου μέρους, εἴσπλους καὶ καταγωγὰς ἔχοντες· ἢ διπλᾶ. *Schol.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ε'.

Ἐκκλησιαν τῶν θεῶν δευτέραν ποιησάμενος ὁ Ζεὺς, Ἑρμῆν πέμπει ἐπὶ Καλυψὼ, κελεύων ἀποστέλλειν τὸν Ὀδυσσέα· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Τῇ δὲ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, καὶ χαλεπήνας, λύει τὴν σχεδίαν. Ἐνὼ δὲ αὐτῷ δίδωσι κρήδεμνον, ἐντειλαμένη ἐκβάντι τῆς γῆς ἀποῤῥῖψαι αὐτό· καὶ πολλὰ παθὼν, εἰς τὴν τῶν Φαιάκων χώραν ἔρχεται διασωθείς.

Ἐπιγραφαί.

Ἀπόπλους, ἢ Ἀναπλους, Ὀδυσσέως παρὰ Καλυψοῦς.

Ἄλλως.

Καλυψοῦς ἔντερον· Ὀδυσσέως σχεδίαι· ἢ, τὰ περὶ σχεδίαν.

Ἄλλως.

Ε, πλεῖ ἐπὶ σχεδίης Ὀδυσεὺς καθείσης πόντῳ.

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὄρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν.
Οἱ δὲ θεοὶ θώκοιδε καθίζανον· ἐν δ' ἄρα τοῖσι

Aurora autem ex lectis ab eximio Tithono
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret, atque mortalibus.
Dii verò ad consessum consedebant; inter illos verò

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων——Τιθωνοῖο.] Tithoni croceum linquens Aurora cubile. *Georg.* I, 447. *Æn.* IV, 585. IX, 460. Vide et ad *Il.* ά, 477.

Ibid.——παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο.] Τιθωνὸς, Λαομέδοντος παῖς, Πριάμου ἀδελφὸς, Ἠοῦς ἀνήρ. Ὁ Ἐνδυμίων λίγιστα συνιναῖεσθαι τῇ Σελήνῃ· καὶ ὁ Τιθωνὸς τῇ Ἡμέρᾳ. Ἀλληγορεῖται δὲ οὕτως· Ὁ Ἐνδυμίων εἰς ἄνδρα κυνηγέτην, καὶ τῇ μὲν νυκτὶ κοιμώμενον, τῇ δὲ ἡμέρᾳ οὐδὲ στοᾶς, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ κυνηγέσια· Ὁ δὲ Τιθωνὸς εἰς ἀστρονόμον, καὶ τῇ μὲν ἡμέρᾳ κοιμώμενον, τῇ δὲ νυκτὶ ἐκφαγευκτοῦντα, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ ἄστρα. *Schol.*

Ver. 2. Ὄρνυθ'.] Similiterque *ver.* 229 et 230. ἵνετο· et *ver.* 314. ἱκέσθαι. Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 2—27.——ἀθανάτοισι——ἀτοπώτατα.] Similiterque *ver.* 73. ἀθάνατος· *ver.* 80. Ἀθάνατος et *ver.* 136. ἀθάνατον. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 3.——ἄρα.] *Ut solitus erat*—.

Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὔ τι κράτος ἐστὶ μίγιστον.
Τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος,
Μνησαμένη· μέλε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι νύμφης·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔστω
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο,
Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὥς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἣ μιν ἀνάγκη
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν,
Οἱ πατρὸς νεισόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀπουήν,

Jupiter altitonans, cujus potentia est maxima.
Illis autem Pallas recensebat aerumnas multas Ulyssis,
Recordata: curae enim illi erat existens in domo Nymphae:
" Jupiter pater, atque alii besti dii semper existentes,
" Nullus ampliùs benignus, mitis, et mansuetus sit
" Sceptrifer rex, neque animo justa sentiens;
" Sed semper durus sit, et injusta faciat:
" Adeò nemo memor est Ulyssis divini,
" Populorum, quibus praefuit, pater autem velut, mitis erat.
" Sed ille quidem in insulâ jacet graves dolores patiens,
" Nymphae in aedibus Calypsûs, quae ipsum vi
" Detinet: is verò non potest suam in patriam terram venire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructae, et socii,
" Qui ipsum deducant super lata dorsa maris.
" Nunc rursùs filium dilectum occidere cupiunt,
" Domum revertentem; ille verò abiit ad patris famam,

Ver. 4.——οὔ τι κράτος ἐστὶ μίγιστον.] ——qui res hominumque Deûmque Æternis regis imperiis.—— *Æn.* I, 233. ——rerum cui summa potestas. *Æn.* X, 100.

Ver. 7. Ζεῦ πάτερ.] Vide ad *Il.* ό, 372.

Ver. 8. Μήτις ἔτι πρόφρων.] " Exprobrat " ——Jovi reliquisque Diis Minerva " Ulyssis mansuetudinem regiam, et pieta- " tem; quasi hâc ratione debuerit sibi De- " orum numina conciliare; quae tamen à " se maximè alienata habeat, cùm ipsum " tam longi temporis spatio à patriis finibus " arceant." *Spondan.* At nihil hîc Diis exprobrat *Minerva*; sed de populi Ithacensis et Procorum ingratitudine conqueritur, qui, summae *Ulyssis* mansuetudinis et clementiae obliti, erga uxorem et filium ejus tam malè se gerant. Ut liquet ex sequenti, " Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο, Λαῶν, " οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν." Vide et suprà ad β, 230. 234. ubi iidem versus occurrunt.

Ver. 10.——αἴσυλα.] *Al.* ἄδυλα.

Ver. 12.——πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.] Vide suprà ad β', 47 et 234.

Ver. 14.——ἣ μιν ἀνάγκη Ἴσχει.] Vide suprà ad ά, 55.

Ver. 16 et 141.——ἱκήρετμοι.] Vide suprà ad δ', 559.

Ver. 18.——ἀποκτεῖναι.] *Al.* ἀποκτάμεναι.

Ver. 19——νεισόμενον.] *Al.* νοσόμενον.

Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτὴ,
Ὡς ἦτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως, (δύνασαι γὰρ,)
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται·
Μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπονέωνται.
Ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, φίλον υἱὸν, ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία, (σὺ γὰρ αὖτε τά τ' ἄλλα περ ἄγγελός ἐσσι,)
Νύμφῃ εὐπλοκάμῳ εἰπεῖν νημερτέα βουλὴν,
Νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται,
Οὔτε θεῶν πομπῇ, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
Ἀλλ' ὅγ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου πήματα πάσχων
Ἤματί κ' εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίβωλον ἵκοιτο,
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·

" In Pylum divinam, atque in Lacedaemona claram." 20
Hanc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Filia mea, quale tibi dictum exeidit septo dentium?
" Nonnè enim hoc quidem excogitàsti consilium ipsa,
" Ut scilicet illos Ulysses ulciscatur reversus?
" Telemachum autem tu deduc accuratè, (potes enim,) 25
" Ut incolumis suam in patriam terram veniat:
" Proci verò in nave retrò iter-relegant."
Dixit utique, et Mercurium, dilectum filium, contrà alloquebatur:
" Mercuri, (tu enim itidem es in aliis nuncius es,)
" Nymphae comas-pulchrae dicito firmum *nostrum* consilium, 30
" Reditum Ulyssis patientis; ut redeat,
" Neque deorum ductu, neque mortalium hominum:
" Sed is in rate multis-vinculis-aptâ aerumnas patiens
" Die vicesimâ ad Scheriam fertilem perveniat,
" Phaeacum ad terram, qui propinqui diis sunt: 35

Ver. 20——Λακεδαίμονα δῖαν.] *Scholiastes* interpretatur *μεγάλην*. Rectè, ut opinor. Alibi enim apud Poetam appellatur *εὐρύχορον Λακεδαίμονα*, et *Λακεδαίμονα κτησιφεσσαν Odyss.* δ', 1. ν', 414. ά, 1. Atque eodem sensu et Mari Epitheton hoc tribuere videretur Poeta, Vide ad *Il.* ά, 141.

Ver. 21.——νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 23. Οὐ γὰρ δή.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 24.——ἀποτίσεται.] Ita edidit *Barnesius*. *Al.* ἀποτίσονται. Minùs rectè: nam *τίνω*, *τίσασθαι*, &c. semper apud *Homerum primam* producunt. Vide ad *Il.* δ', 257. et ί, 508.

Ver. 27.——ἀποτίσονται.] *Al.* ἀποτίσεται.

Ver. 28.——φίλον υἱόν.] *Barnesius* edidit, *υἱὸν φίλον*. Sed et ferri potest Vulgata Lectio; eâdem ratione ac "Ὡς γὰρ σί—." *ver.* 41. et "Αὐτὰρ οἱ——." *ver.* 143. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 33.——σχεδίης πολυδέσμου] Ἀσίστῳ, νηὸς, τῆς αὐτοσχεδίως πηχθείσης,——πολλοῖς ἱμαντοπηγμένης δεσμοῖς. *Schol.*

Ver. 34——Σχερίην.] Σχερία ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκλήθη Κερκύρα· τὸ δὲ ἀρχαιότατον ἐκαλεῖτο Δρεπάνη. *Schol.*

Ver. 35.——ἀγχίθεοι.] Ἤτοι παθ' ὅτι τρίτοι εἰσὶν ἀπὸ Ποσειδῶνος οἱ βασιλεῖς αὐτῶν· ἢ ὅτι ὑβαίμονες εἰσὶν· ἢ παρὰ τοὺς συνδυαστι-

Οἵ κέν μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὣς, τιμήσουσιν,
Πέμψουσιν δ' ἐν νηὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά τε δόντες,
Πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέκοτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
Εἴ περ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ λητίδος αἴσαν. 40
Ὡς γάρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ τοσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια· τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν, 45
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει.

" Qui ipsum ex animo, deum veluti, honorent,
" Mittantque in navi charam in patriam terram,
" Aesque aurumque abundè, vestemque cùm-dederint,
" Plurima, quanta nunquam ex Trojâ sustulisset Ulysses,
" Etiam si incolumis venisset, sortitus ex prædâ portionem. 40
" Sic enim ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit; nec non-paruit internuncius Argicida:
Statim deinde pedibus subligavit pulchros calceos,
Immortales, aureos, qui ipsum ferebant sive per mare, 45
Sive per immensam terram, pariter cum flatibus venti.
Cepit etiam virgam, quâ virorum oculos demulcet,
Quorumcunque vult, rursusque dormientes excitat.

ἕκαστα αὐτοῖς καὶ ἐυκχοῶντα. *Schol.* Ἀγχιάλους ἢ τοίχους λίγνι, ἢ κατὰ γίνος· —— ἢ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κατ' αὐτοὺς γῆς· ἢ διὰ τὸ φιλάξενον καὶ τὸν λοιπὸν ἀρετὴν ἅ καὶ πρεπόντως εἶπεν ἀεικέ. *Eustath.*

Ibid. —— γιγάασιν.] Similiterque infrà *ver.* 67. μίμηλεν· *ver.* 87. εἰλήλουθας· et *ver.* 89. ἔνεγκε. Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 322.

Ver. 37. Πέμψουσιν δ' ἐν νηί.] Vide infrà ad ν', 64 &c.

Ver. 39. —— οὐδέκοτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, οὐδέκοτε Τροίης ἐξήρατ'. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 41. Ὡς γὰρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν.] Vide infrà ad ι', 532.

Ver. 43. Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε —— Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ τοσσίν.

Dixerat: Ille patris magni parere parabat
Imperio; et primùm pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. *Æn.* IV, 238.

Similiter et *Statius*:

Paret Atlantiades dictis genitoris, et indè
Summa pedum properè plantaribus illigat alis. *Thebaïdos, lib.* I. *ver.* 303.

Ver. 44. 51. 54. 120. —— ἐδήσατο —— Σύσατ' —— ἐχήσατο —— σαώσετ'.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ι', 296.

Ver. 44. 61. 232. —— καλὰ —— καλῇ —— Καλήν.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 45. —— φέρον.] *Al.* φέρου.

Ver. 47. Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει.]

Tum virgam capit: hâc animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit:
Dat somnos, adimitque; et lumina morte resignat. *Æn.* IV, 242.

Tum dextræ virgam inseruit, quâ pellere dulces
Aut suadere iterùm somnos; quâ nigra subire
Tartara, et exangues animare assueverat umbras.
Statius, Thebaïd. lib. I. *ver.* 309.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgâque levem coërces

Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης·
Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·
Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
Ὅστε κατὰ δεινοὺς πόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Ἰχθῦς ἀγρώσσων, πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ·
Τῷ ἴκελος πολέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν,
Ἔνθ' ἐκ πόντου βὰς ἰοειδέος, ἤπειρόνδε
Ἤιεν· ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, τῷ ἐνὶ νύμφη
Ναίεν ἐϋπλόκαμος· τὴν δ' ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόθι δ' ὀδμὴ

Hanc in manibus tenens volabat fortis Argicida:
Pieriae autem cacumen-nactus, ex aethere incidit in mare:
Festinabat deinde super fluctus, laro avi similis,
Quae circum magnos sinus maris infructuosi
Pisces venans, crebrò alas mergit-sibi salsugine:
Huic similis plurimis supervectus-est fluctibus Mercurius.
Sed quandò jam insulam pervenisset procul sitam,
Tum ex ponto ascendens coeruleo, ad littus
Ibat, donec ad ingentem specum pervenit, in quo Nympha
Habitabat comas-pulchra: hanc verò intùs invenit.
Ignis quidem ad focum ingens ardebat, procul verò odor

Aureâ turbam, superis Deorum
Gratus, et imis.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* x. 17.

Λόγου ἀληθότητα (*Barnesius* edidit ἀφότητα, sed legendum sine dubio ἀληθότητα) νοητέον, τὴν τοῦ Ἑρμοῦ ῥάδδον· ὅστις ψυχὰς μὲν εἰσαναγμίνας παύειν, ἐκλελυμένας δὲ διεγείρειν. *Schol.* Similiter *Eustathius*: Ἀλληγορία δὲ τῆς τοιαύτης Ἑρμαϊκῆς ῥάβδου ἐπεγνμάτων, τὸ τοὺς μὲν νήφοντας, κηλεῖν· τοὺς δὲ καθηκμένους δ' ἐκλυσιν, διεγείρειν. Ἢ καὶ ἄλλως, ὡς Θέμις λόγω, τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς κλίον ἢ διὰ καὶ ἀγήνορας, πραΰνειν διὰ πειθοῦς· τοὺς δὲ χαλίφρονας, μεριμνητὰς ποιεῖν. Vide *Phurnutum, de Naturâ Deorum, cap.* 16. item infrà ad *ver.* 87.

Ver. 49. Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο.] Illâ fretus agit ventos, et turbida tranat
Nubila ——————. *Æn.* IV, 245.
Dissiluit, tenuique exceptus inhorruit aurâ:
Nec mora, sublimes raptim per inane volatus
Carpit, et ingenti designat nubila gyro.
Statius, Thebaïd. lib. I. *ver.* 309.

Ver. 50. Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ.] Hic primùm, paribus nitens Cyllenius alis,
Constitit; hinc toto præceps se corpore ad undas [circum
Misit; avi similis, quæ circum littora, Piscosos scopulos, humilis volat æquora juxta. *Æn.* IV, 252.

Ibid. Πιερίην.] Πιερία, ὄρος Μακεδονίας, ἱερὸν Μουσῶν. *Schol.*

Ver. 51. —— Λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς.] Τὴν ἐρωμὴν, οὐ τὸ σῶμα. Λάρος δὲ, ὄρνεον θαλάσσιον. *Schol.*

Ver. 52. 84. 140 et 158. — ἀτρυγέτοιο — ἀτρύγετον.] Vide ad *Il. ά.* 316.

Ver. 54. Τῷ ἴκελος.] Fuerunt, notante *Eustathio*, qui hunc versum repudiârint; sed rationibus parùm idoneis.

Ver. 55— 59. — τηλόθ' —— τηλόθι.] *Al.* τηλόσ' —— τηλόσι.

Ver. 57. Ἤιεν ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο.]
Proxima Circææ raduntur littora terræ:
Dives inaccessos ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu, tectisque superbis
Urit odoratam nocturna in lumina cedrum,
Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII, 10.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus Poetarum "*par penè splendor amborum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 59. Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν.] Ἀρχαῖον δὲ ἡ τοῦ πυρὸς χρῆσις παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ἦν καὶ ὁ τῆς τραγῳδίας Φιλοκτήτης ἐκεῖνος, φησὶν (*Sophocl. Philoctet. ver.* 297.) ὅτι, "Οἰκτεῖρ' "μίαν στέγην πυρὸς μετὰ, Πάντ' ἐκπορίζει αὐτῷ "ἃ ἐκεῖνος νοεῖ." *Eustath.*

Κέδρου τ' εὐπεάτοιο, θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει,
Δαιομένων· ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ,
Ἰστὸν ἐποιχομένη, χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.
Ὕλη δὲ στέος ἀμφιπεφύκει τηλεθόωσα,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τε, καὶ εὐώδης κυπάρισσος.
Ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,
Σκῶπές τ', ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι
Εἰνάλιαι, τῇσίν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν.
Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
Ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσι·
Κρῆναι δ' ἐξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ,
Πλησίαι ἀλλήλων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη.
Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου, ἠδὲ σελίνου,

Cedrique fissilis, thyaeque per insulam redolebat,
Ardentium: ipsa verò intùs cantillans voce pulchrâ,
Telam percurrens, aureo radio texebat.
Sylva autem specum circumcreverat virescens,
Alnusque, populusque, et benè-odorata cypressus.
Ibi verò et aves extensas-alas-habentes nidulabantur,
Bubones, accipitresque, latasque-linguas-habentes cornices
Marinae, quibus utique marina opera curae-sunt.
Ibidem porrò extensa erat circum speluncam cavam
Vitis pubescens; florebat verò uvis:
Fontes autem ex-ordine quatuor fluebant aquâ limpidâ,
Vicini inter-se versi aliò alius.
Circum verò prata mollia violarum, atque apii,

Ver. 60.——Θύου τ'.] *Scholiastes* exponit, Εἶδος ὄζου, ἢ φοινῦ. *Macrobius* autem; "Homerus, (inquit), qui citreum θύον appellat, ostendit esse odoratum pomum; "θύον δ' ὑπὸ καλὸν ὄδωδεν." *Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. Ubi in transcursu notandum, quod nunc legimus "θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει," legisse *Macrobium*, "θύον δ' ὑπὸ καλὸν ὄδωδεν." Minùs rectè. *Al.* θύϊον.

Ver. 60. 63 et 238. 68. 69.——ὀδώδει——στιφύει.——στιάνυστο——τιθήλει.] Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 492.

Ver. 63 et 398. Τλη.] Similiterque *ver.* 257. ὕλην. Vide ad *Il.* γ', 151.

Ibid.——ἀμφιστιφύει.] *Al.* ἀμφὶ στιφύει.

Ver. 66. Σκῶπές τ'.] Λίγυι δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ σίγμα μὴ λίγυσθαι, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐκφωνεῖσθαι κόπτας. Τοὺς οὖν τιθήνας τὸ σίγμα ἐμφανὲς τῆς κατὰ τὸ ὄνομα ἀλληθείας, καὶ τῆς Ὁμήρου περὶ τὸν ἔρωτα πείρας τι καὶ γνώσεως. *Aelian. de Animal. lib.* XV. *cap.* 28. Ὁ Μόθωνι δὲ Ἀλίξανδρος φησὶ τοὺς παρ' Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κόπτας εἶναι, καὶ Ἀριστοτέλη αὐτοὺς ἐκφωνεῖν.—Καὶ Στησίπτης δ' ἐν δευτέρῳ ἰρπίων, χωρὶς τοῦ σ κόπτας αὐτοὺς ἐκφωνεῖ. *Athenaeus, lib.* IX. *cap.* 10. "Planè contrarium tamen," inquit *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenaei* locum, "scribit Theocriti vetus "interpres; cujus sunt hæc ad Idyllium "primum: Ἀλίξανδρος φησὶ, τοὺς σκῶπας "οὐκ ἐκτιτρωτὶς τῇ φωνῇ, διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ "φησὶν ἐρέσσειν δοκεῖν γεγράφεσθαι, Σκῶπές τ', "ἴρηκές τε. Οὐ δεῖ γὰρ, φησὶ, γεγράφεσθαι "χωρὶς τοῦ σ."

Ibid.——ἴρηκες.] Τὸ δὲ, ἴρηκες, Ἰωνικῶς ψιλοῦται. *Eustath.* Alii hìc habent ἴρηκες.

Ibid.——κορῶναι Εἰνάλιαι.] Κορῶναι δὲ εἰνάλιαι, κατὰ τοὺς Παλαιούς, αἱ αἴθυιαι. *Eustath.*

Ver. 68. Ἡ δ'.] *Al.* Ἠδ'.

Ibid.——στιφύει.] *Al.* στείοις et στείοις.

Ver. 69. Ἡμερὶς ἡβώωσα.] Ἄμεινον, εἰς διαστολὴν τῆς ἀγρίας, ἀκμάζουσα. *Schol.* Ἡμερὶς δὲ, κατὰ μὲν πολλοὺς, ἡ ἥμερος ἄμπελος, σχεδὸν διαστολὴν τῆς ἀγρίας.——Ἐν δὲ ὑπομνήμασι παλαιοῖς τοῖς εἰς τὸ ξ τῆς Ἰλιάδος, εἶδος λιστοφλοίου δένδρου ἡ ἡμερὶς λέγεται, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σταφυλή. *Eustath.*

Ver. 72. Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου.] Ἴον, εἶδος ἄνθους. *Schol.* Τὸ δὲ, ἴον, εἶον τινὸς

Θήλεον· ἔνθα κ' ἔπειτα καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν
Θηήσαιτο ἰδὼν, καὶ τερφθείη φρεσὶν ἦσιν.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἐῷ θηήσατο θυμῷ,
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλυθεν· οὐδέ μιν ἄντην
Ἠγνοίησεν ἰδοῦσα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
(Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι τέλονται
Ἀθάνατοι, οὐδ' εἴ τις ἀπόπροθι δώματα ναίει.)
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ἔνδον ἔτετμεν,
Ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος· ἔνθα πάρος περ,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἑρμείαν δ' ἐρέεινε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα φαεινῷ, σιγαλόεντι·

Virescebant: ibi deinde etiam vel immortalis si-arcessisset,
Admiratus esset intuens, et oblectatus animo suo.
Illic stans mirabatur internuncius Argicida.
Caeterùm postquam omnia suo admiratus est animo,
Statim in amplam speluncam perrexit: neque ipsum coràm
Ignoravit conspicata Calypso, nobilis dea.
(Non enim ignoti utique dii invicem sunt
Immortales; neque siquis longè-procul aedes habitet.)
Neque verò Ulyssem magnanimum intùs invenit;
Sed is in littore flebat sedens: ubi anteà etiam,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Mercurium autem interrogabat Calypso, nobilis dea,
In throno collocatum splendido, admirando:

γεράφουσιν· ἢ καὶ κρεῖττον, ὡς καὶ στολαῖς ἀρέσκει τῶν Παλαιῶν· ἴσ γὰρ ἐν λειμῶσιν οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ σῖα, ὡς μίχρι νῦν φαίνεται· οἷς, καθὰ καὶ ταῖς στάχυσι, χρεία δαψιλοῦς ὕδατος· Θάλλουσι γὰρ πλέον ἐν αὐτῷ. Διὸ καὶ πηγὰς πρεσπίμπλησιν ὑδάτων, ὡς ἱρᾶθι, ὧν χωρὶς οὐκ ἐστὶ θαλλεῖν αὐτά. *Eustath.* Vide et *Athenæum, lib.* 11. *cap.* 19. sub fine.

Ver. 73.——ἔνθα κ' ἔπειτα.] *Al.* ἔνθα δ' ἔπειτα.

Ibid.——καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν Θηήσαιτο ἰδὼν.] " L' admiration que les Dieux " mêmes auroient pour ce beau lieu, nous ne " saurions nous empêcher d' l'avoir pour " la belle description qu' Homere en a " faite." *Dacier.*

Ver. 77. 476.——ἦλυθεν——ὑπήλυθε.] Vide suprà ad β', 262. et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 79. Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι τέλονται.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, qui et in contextu et in commentario hoc modo legit. Cumque *Barnesio* faciunt et Codices nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτές γε θεοί.

Ver. 81. Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα.] Ὅτι διπλῶς μεῤῥοδίνει ὁ Ποιητὴς, μὴ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα ἔνδον παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτι εἰς αὐτὴν ἦλθεν Ἑρμῆς. Ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα περίφρασσα κατὰ τὸν Ποιητὴν δόξῃ χαρίσασθαι αὐτῷ ἡ Καλυψὼ τὸν πλοῦν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ὀφλήσῃ ἐκείνος χάριν αὐτῇ. *Eustath.* Sed vide infrà ad *ver.* 87.

Ver. 82.——πάρος περ.] *Al.* πάρος γε.

Ver. 83. Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι.] Vide infrà ad λ', 611.

Ver. 84 et 158.——διερέσσετο.] Similiterque *ver.* 135. φίλον, ἔτρεφον, ἔφασκον· et *ver.* 154. ἰαύεσκεν. Vide ad *Il.* β', 221. et ά, 37.

Ver. 86.——σιγαλόεντι.] Ὁ σιγαλόεις θρόνος,——ὁ ποικίλος διὰ τὸ πατεστιγμένον εἶναι. *Eustath.*

Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι, εἰλήλουθας,
Αἰδοῖός τε φίλος τε; πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις.
Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν. 90
Ἀλλ' ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.
Ὡς ἄρα φωνήσασα θεὰ παρέθηκε τράπεζαν,
Ἀμβροσίης πλήσασα· πίρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἤσθε διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ, 95
Καὶ τότε δὴ μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Εἰρωτᾷς μ' ἐλθόντα, θεὰ, θεόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ.
Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·

" Cur ad me, Mercuri aureo-caduceo, venisti,
" Venerandusque charusque? antè quidem neutiquam frequentabas:
" Eloquere, quod in-animo-habes: perficere autem me animus jubet,
" Si possum quidem perficere, et si perfici potest. 90
" Verùm sequere ulteriùs, ut tibi hospitalia apponam.
Sic utique locuta dea apposuit mensam,
Ambrosiâ repletam, miscuitque nectar rubrum.
Caeterùm bibebat et comedebat internuncius Argicida.
Porrò postquam coenaverat, et refecerat animum cibo, 95
Tum verò ipsam verbis respondens allocutus est.
" Interrogas me *huc*-profectum, dea, deum? ast ego tibi
" Verè sermonem enarrabo; jubes enim.
" Jupiter me jussit huc ire invitum:

Ver. 87. Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι.] *Heraclides Ponticus* locum hunc allegoricè interpretatur: Καὶ μὲν καὶ ἡ Καλυψὼ (inquit) τὸν σωφὲ τῶν σωφίλων παρ' Ὁμήρου λόγων, Ἑρμῆν προσηγόρευσεν· μέγις μὲν, ἀλλ' ὅμως κατεδέξατο, αὐτοῦ τὸν ἴσωτα τῆς Νύμφης, ἵν' εἰς ἰδέαν προσιμφθείη. Vide suprà ad *ver.* 47. et ad *Il.* ω', 360.

Ver. 88.——Θαμίζεις.] *Barnesius* legendum conjicit Θάμιζις· nec malè. Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 89. Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις.] In Vulgatis scriptum est Αὖδα· *Barnesius* autem ex MS. et ex *Eustathio* edidit Αὔδα· uti et in omnibus legitur, *Iliad.* ξ', 195. σ', 426. ubi idem versus occurrit. Rectè: contrahitur enim (uti notat *Barnesius*) ex Αὔδαε· adeóque *ultimam* habet longam, propter sequentem vocalem solummodò hic corripit. Vide ad *Il.* ν', 192.

Ver. 89. 90. Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις——τετελεσμένον ἐστίν.]

——Tuus, ô regina, quid optes
Explorare labor; mihi jussa capessere fas est. *Æn.* I, 80.

Vide et ad *Il.* ξ', 195.

Ver. 90.——εἰ τετελεσμένον ἐστίν.] Εἰ φύσιν ἴσχει τοῦ δύνασθαι τελειωθῆναι ἢ δυνατὸν ἐστὶ γενέσθαι. *Schol.*

Ver. 91. Ἀλλ' ἕπεο προτέρω.] Deest hic versus in MSS. duobus à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 93.——πίρασσε δὲ νέκταρ.] Νῦν ἰσχνὸν, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας συνηθείας· εἰς πίρας γὰρ ἐγχέοντες ἔπινον. *Schol.*

Ibid.——πίρασσε.] Rectè cum duplici σ, quippe non ex πιράω, sed ex πιράννυμι deductum. Vide ad *Il.* ά, 67. et ν', 1.

Ver. 95.—δείπνησε.] Vide suprà ad δ', 535.

Ibid.——ἤραρε.] Vide ad *Il.* δ', 110.

Ver. 98. Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω.] Ἥτοι ἀναμαρτήτως τἀληθὲς ἐρῶ· κέλεαι γάρ, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐπαληθεύσομαί σοι, ἀψευδῆ τὸν λόγον ἐρῶ. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Cæterùm enuntiabatur Νημερτέως ac si scriptum fuisset Νημερτῶς. Vide ad *Il.* β', 811. *Al.* Νημερτές.

Ver. 99. Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει.] In Vulgatis editum est Ζεὺς ἔμ' ἠνώγει. Quod ferri non potest. *Barnesius* edidit Ζεὺς μὲν ἔμ' ἠνώγει· at nullis adductis Codicibus, nullâ allatâ auctoritate; neque, ut opinor, ad sententiam satis rectè. Ad Vulgatam lectionem proxi-

Τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵτε θεοῖσιν
Ἱερά τε ῥέζουσι, καὶ ἐξαίτους ἑκατόμβας.
Ἀλλὰ μάλ' οὕπως ἐστὶ Διὸς νόον αἰγιόχοιο
Οὔτε παρεξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
Φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀϊζυρώτατον ἄλλων
Τῶν ἀνδρῶν, οἵ ἄστυ περὶ Πριάμοιο μάχοντο
Εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν πέρσαντες ἔβησαν
Οἴκαδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο,
Ἣ σφὶν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν, καὶ κύματα μακρά.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.
Τὸν νῦν σ' ἠνώγει ἀποπεμπέμεν ὄφρα τάχιστα·
Οὐ γάρ οἱ τῇδ' αἶσα φίλων ἀπὸ νόσφιν ὀλέσθαι,
Ἀλλ' ἔτι οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

" Quis enim volens tantam percurreret salsam aquam,
" Immensam? neque ulla propè mortalium urbs, qui utique diis
" Sacraque faciunt, et eximias hecatombas.
" Sed nullo modo *fas*-est Jovis mentem Aegiochi
" Neque praetergredi alium deum, neque irritam-facere.
" Ait tibi virum adesse aerumnosissimum praeter caeteros
" Viros, qui circa urbem Priami pugnabant
" Novennio; decimo verò urbem depopulati abiverunt
" Domum; at in reditu Palladem offenderunt:
" Quae ipsis excitavit ventumque malum, et fluctus ingentes.
" Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
" Hunc autem huc ventusque ferens et fluctus appulit.
" Eum nunc te jubet dimittere quam celerrimè:
" Non enim ei hic sors-est ab amicis seorsùm perire:
" Sed adhuc ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit: exhorruit verò Calypso, nobilis dea,
Et ipsum compellans verba alata dixit:

---

mum est, quod in Editione *Castellionis* reperit *Barnesius*, Ζεὺς ἱμὶ ἡνώγει uti habet et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 100.——τοσσόνδε.] Vide ad *Il.* ύ, 357.

Ver. 101.——οἵτε.] *Qui scilicet*——.

Ver. 103. Ἀλλὰ μάλ' οὕπως ἐστὶ Διὸς νόον.]
Ὡς οὐκ ἐστὶ Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
Hesiod. Theog. ver. 613.
Διὸς οὐ παραβατὰ ἐστὶν μιγάλα
Φρὴν ἀπέρατος——.
Æschylus, Supplices, ver. 1056.

Ver. 103 et 137.——αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά, 202.

Ver. 104.——παρεξ ἰλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν.

Ver. 108.——ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο.] Vide suprà ad γ', 132. 135.

Ver. 110. 133. 161.——ἀνέφθιθο——Φθίνυσι.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 111 et 134.——πέλασσεν.] Vide ad *Il.* ν', 1.

Ver. 116 et 171.——ῥίγησεν.] Vide ad *Il.* β', 314.

Σχέτλιοι ἐστὲ, θεοὶ, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων,
Οἵτε θεαῖς ἀγάασθε, παρ' ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι
Ἀμφαδίην, ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.
Ὡς μὲν ὅτ' Ὠρίωνα ἕλετο ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Ἕως μιν ἐν Ὀρτυγίῃ χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνὴ
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν.
Ὡς δ' ὁπότ' Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,
Ὑπὸ θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
Νειῷ ἐνὶ τριτόλῳ· οὐδὲ δὴν ἦεν ἄπυστος
Ζεὺς, ὅς μιν κατέπεφνε βαλὼν ἀργῆτι κεραυνῷ.

" Improbi estis, dii, invidi prae aliis,
" Qui utique deabus invidetis, cum viris eas dormire
" Palàm, si qua charum sibi fecerit maritum.
" Sic quidem cùm Orionem cepit rosea-digitos Aurora,
" Tamdiù illi invidebatis dii facilè viventes,
" Donec ipsum in Ortygiâ aureum-solum-habens Diana casta
" Suis mitibus sagittis aggrediens occidit.
" Sic etiam quando Iasioni comas-pulchra Ceres
" Suo animo obsecuta, commixta est amore et concubitu,
" Novali in tertiato; neque diù fuit ignarus
" Jupiter, qui ipsum occidit percussum corusco fulmine.

Ver. 118. Σχέτλιοι ἐστὲ, θεοὶ, ζηλήμονες.] Τὸ δὲ ζηλήμονες, γράφεται μὲν καὶ δηλήμονες, ἢ ἐστὶ βλασφημοί. *Eustath.* Ejusdem lectionis hic meminit et *Scholiastes*: firmaturque ea tum ex *Iliad.* ά, 33. ubi idem hemistichium occurrit, et in Vulgatis legitur δηλήμονες: tum ex eo quod vox δηλήμων etiam alibi apud Poetam usurpetur; vox ζηλήμων, nusquam nisi hoc loco. Vide infrà ad σ', 84. 115. et φ', 308.

Ver. 120. ——— ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ' ἀκοίτην.] Ita ex *Henrico Stephano* aliisque restituit *Barnesius*. Alii corruptè, ἤ τις φίλον. Cæterùm Editio *Hervagiana*, (notante *Barnesio*,) habet ἤν τίς τε φίλον· atque ita habet etiam Codex unus à *Th*o. *Bentleio* collatus. Quæ fortè est verior lectio.

Ver. 121. ——— Ὠρίων' ἕλετο.] *Al.* Ὠρίωνα ἕλε.

Ibid. et *ver.* 228. ——— ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.] Vide suprà ad β', 1. et ad *Il.* ά, 477.

Ver. 122. ——— ἠγάασθε.] *Barnesius* legendum conjicit ἠγάεσθε, ut *Iliad.* γ', 181.

Ver. 123. Ἕως μιν.] Pronuntiabatur Ὥς μιν.

Ibid. ——— Ὀρτυγίῃ.] Τῇ Δήλῳ νῆσος ἡ ἀπὸ μίσου τῶν Κυκλάδων. *Schol.*

Ibid. ——— Ἄρτεμις ἁγνὴ Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν.] Vide ad *Il.* σ', 39. et ά, 605. 606. item infrà ad ά, 409.

——— et integræ
Tentator Orion Dianæ,
Virgineâ domitus sagittâ.
Horat. Carm. lib. III. *Ode* iv. 70.

Οἱ πλείονες ὑπὸ Σκορπίου φασὶν αὐτὸν ἀνῃρῆσθαι, βιαζόμενον τὴν Ἄρτεμιν. Ὁ γὰρ Ἀπόλλων οὐκ ἀπῆλθεν, ἕως μὴ παρὼν τότε. *Schol.* ad *ver.* 121. suprà.

Ver. 125. Ὡς δ' ὁπότ' Ἰασίωνι.] Τοῦτον καὶ Δήμητρος ὁ Πλοῦτος. Ἦν δὲ Κρὴς ὁ Ἰασίων. Ἐλλάνικος δὲ Ἡλέκτρας καὶ Διὸς αὐτὸν γενεαλογεῖ. *Schol.*

Δημήτης μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
Ἰασίῳ Ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι.
Hesiod. Theogon. ver. 969.

Alii locum hunc allegoricè interpretantur: Ἔνιοι δὲ (inquit *Scholiastes*) φασὶν γεωργικώτατον ὄντα, δόξαι ἴσχειν, ὅτι τῇ Δήμητρι συνῆκεν. Similiter et *Heraclides Ponticus*: Ἰασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, ἐλπίσας ὑπὸ τῆς Δήμητρος ἴδεσθαι ἠγαπήθη.

Ver. 126. Ὑπὸ θυμῷ εἴξασα.] Vide ad *Il.* ί, 594.

Ibid. et *ver.* 227. ——— φιλότητι.] Similiterque *ver.* 135. φίλοτες. Vide ad *Il.* ό, 309.

Ver. 127. ——— τριτόλῳ.] Τρίτον ἐσταφυλίῳ. *Schol.*

Ὡς δ' αὖ νῦν μοι ἄγασθε, θεοί, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπις βεβαῶτα
Οἷον· ἐπεί οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλασας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσε.
Τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον, ἠδὲ ἔφασκον
Θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον Αἰγιόχοιο
Οὔτε παρεξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὐδ' ἀλιῶσαι·
Ἐρρέτω, εἴ μιν κεῖνος ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· πέμψω δέ μιν οὔπη ἔγωγε.
Οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Αὐτάρ οἱ πρόφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπιεύσω,
Ὡς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Οὕτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,

" Sic rursùs nunc mihi invidetis, dii, mortalem virum adesse.
" Illum quidem ego servavi navis-carinae insistentem
" Solum; quoniam ei navem celerem corusco fulmine
" Jupiter percussam diffidit medio in nigro ponto.
" Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
" Hunc verò huc ventusque ferens et fluctus appulit.
" Hunc quidem ego amicè-excipiebam et enutriebam, atque dicebam
" *Me* facturam *eum* immortalem, et senii-expertem diebus omnibus.
" Verùm quandoquidem nullo-pacto *fas*-est Jovis mentem Aegiochi
" Neque praetergredi alium deum, neque irritam-facere;
" Valeat. si eum ille impellit et *ire*-jubet,
" Pontum per infructuosum; dimittam verò ipsum nusquam ego,
" Non enim mihi adsunt naves remigio-instructae et socii,
" Qui ipsum deducant per lata dorsa maris.
" Ast ei lubens consulam, neque celabo,
" Ut omninò incolumis suam in patriam perveniat."
Hanc autem rursùs allocutus est internuncius Argicida:
" Sic nunc dimitte, Jovisque respice iram,

Ver. 129. —— ἄγασθε.] *Al.* ἀγᾶσθε.
Ver. 130. Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα.]

—————— Ejectum littore, egentem,
Excepi ——————. *Æn.* IV. 373.

Ibid. —— βεβαῶτα.] Vide ad *Il.* ν'. 46.
Ver. 132. —— ἔλασας.] Apud *Scholiasten* et Codices plerosque ἐλάσας. Vide infrà ad ή, 250. ubi iterùm occurrit hic versus.
Ver. 137. —— ἐπεὶ οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον.] Vide suprà ad *ver.* 103.
Ver. 138. —— παρεξ ἐλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν. Ut suprà *ver.* 104.
Ibid. —— οὐδ' ἀλιῶσαι.] *Al.* οὔδ' ἀλιῶσαι. Ut suprà *ver.* 104.
Ver. 139. Ἐρρέτω.] Malè hîc *Scholiastes* apud *Barnesium*; Ἀμφίβολον, (inquit) πόντον εἰς Δία, ἢ εἰς Ὀδυσσῆ. Ambiguitatem nempè exquisivit vir eruditus, quæ nulla est. De *Ulysse* enim hoc omninò intelligendum liquet ex sequente, " εἴ μιν κεῖνος, &c."
Ver. 145. 149. 151. Τὴν δ' —— Ἣ δ' —— Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* ά, 57. et 9', 160.
Ver. 146. —— Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν.]

Μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπίθη κρατὺς Ἀργειφόντης.
Ἡ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα πότνια νύμφη
Ἤϊ', ἐπειδὴ Ζηνὸς ἐπέκλυεν ἀγγελιάων.
Τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς εὗρε καθήμενον· οὐδέ ποτ' ὄσσε
Δακρυόφιν τέρσοντο· κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰὼν
Νόστον ὀδυρομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.
Ἀλλ' ἤτοι νύκτας μὲν ἰαύεσκεν καὶ ἀνάγκῃ
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ·
Ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον διερὸν σκέτο, δάκρυα λείβων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσεφώνεε δῖα θεάων·
Κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν
Φθινέτω· ἤδη γάρ σε μάλα πρόφρασσ' ἀποπέμψω.
Ἀλλ' ἄγε, δούρατα μακρὰ ταμὼν, ἁρμόζεο χαλκῷ
Εὐρεῖαν σχεδίην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῇ

" Nè fortassis tibi in-posterum iratus succensuerit."
Sic utique locutus abiit fortis Argicida.
Et ad Ulyssem magnanimum veneranda Nympha
Ibat, postquam Jovis audierat mandata.
Illum autem in littore invenit sedentem; neque unquam oculi
A-lachrymis siccabantur, consumebatur verò dulcis aetas
Ob-reditum lugenti, quoniam non ampliùs placebat Nympha.
At sanè nocte quidem dormiebat etiam necessitate
In specubus cavis, nolens apud volentem:
Die verò in petris et littoribus sedens,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Propè autem astans allocuta est nobilis dea:
" Infelix, nè mihi ampliùs hìc lugeas, neque tibi aetas
" Consumatur; jam enim te perquàm-lubens dimittam.
" Verùm age, lignis longis abscissis, compinge-tibi ferro
" Latam ratem; atque tabulata fige in eâ

Εὖ δ' ἴσαν ἀθανάτων μακάρων στιφυλαγμίνος ἰέναι. *Hesiod.* Ἔργ. καὶ Ἡμιρ. II, 324.

Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὴν ὅσα ἰστιμαλογεῖ, ἤτις ἐστὶ τῶν μετόπισθε, ἤτοι τῶν μελλόντων. Διὰ ἱστερεφῆ. *Eustath.* Vide ad *Il.* ϕ', 388.

Ver. 151. —— ἄρ'.] Non hìc supervacuum est istud ἄρ'· sententiam enim connectit cum eo quod præcessit, *ver.* 82. " Ἀλλ' ὄγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε ϕίλ."

Ver. 152. —— κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰών.] Ἐν δάκρυσιν ἦν αὐτῷ ὁ τοῦ βίου χρόνος, καὶ κατιτήκετο. *Schol.*

Ver. 153. —— ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.] Ita Vulgati. Ἐπεὶ οὐκέτι αὐτῷ ἥνδανε νύμφη. *Eustath.* *Barnesius* verò edidit, ἤνδανε νύμφη· Δηλονότι, (ut ipse annotat.) νόστος Ὀδυσσέως. Atque hoc modo explicat *Scholiastes*: Κατ' οὐδὲν ἤοισκεν ἀποτέλεσιν ἴτι αὐτόν. Quae nec invenusta accipiendi ratio. Sed et vulgatam lectionem agnovisse *Scholiasten* liquet ex interpretatione ab ipso statim defenceps adjectâ; Ἡ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς σώσασαν, ἔστιζεν· (Ita *Barnesius* pro corrupto σώσας ἀνέστιζεν) τὸ δὲ κατὰ ταῦτα, οὐκέτι

Ver. 163. Εὐρεῖαν.] Ita hìc edidit *Barnesius*; atque ita semper in *Iliade* scriptum occurrit. Ita etiam in omnibus Exemplari-

Ὑψοῦ, ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον.
Αὐτὰρ ἐγὼ σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν
Ἐνθήσω μενοεικέ', ἃ πέν τοι λιμὸν ἐρύκοι·
Εἵματά τ' ἀμφιέσω· πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,
Ὡς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,
Αἴκε θεοί γ' ἐθέλωσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οἵ μευ φέρτεροι εἰσὶ νοῆσαί τε κρῆναί τε.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Καί μιν φωνήσας ἔπτερόεντα προσηύδα·
Ἄλλο τι δὴ σὺ, θεὰ, τόδε μήδεαι, οὐδέ τι πομπὴν,
Ἣ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Δεινόν τ' ἀργαλέον τε· τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆας ἐΐσαι
Ὠκύποροι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.
Οὐδ' ἂν ἐγὼν, ἀέκητι σέθεν, σχεδίης ἐπιβαίην,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μή τί μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.

" Altè, ut te ferat per obscurum pontum.
" Porrò ego panem et aquam, et vinum rubrum
" Imponam animo-gratum, quae tibi famem arceant:
" Vestesque induam: mittamque tibi ventum à tergo,
" Ut omnino incolumis tuam in patriam terram pervenias,
" Si modò dii utique voluerint, qui coelum latum habitant,
" Qui me potiores sunt cognoscendeque judicandeque."
Sic ait: exhorruit autem patiens nobilis Ulysses.
Et ipsam allocutus verba alata dixit:
" Aliud quid jam tu, dea, hoc moliris, et neutiquam dimissionem;
" Quae me jubes rate trajicere ingentes fluctus maris,
" Horrendosque difficilesque; quos neque naves aequales
" Veloces trajiciunt, gaudentes Jovis vento.
" Neque ego, te invitâ, ratem conscenderim,
" Nisi mihi dignêris, dea, magnum jusjurandum jurare,
" Nullum mihi ipsi damnum malum structuram te aliud."

---

bus legitur infrà *ver.* 483. hujus libri. *Vulgg.* hoc in loco Εὐρύν. Malè: nam (ut rectè annotat *Barnesius*) *α* brevis nunquam in *η Ionicum* migrat. Vide ad *Il.* β', 633. et ν', 192.

Ibid. —— σχεδίην.] Τὴν ἐπαλίως κατασκευασθεῖσαν παῦν λίγυ. *Schol.* Vide suprà ad *ver* 33.

Ibid. —— ἵκηαι.] Τὰ ἐφεξῆς ξύλα, ἐφ' ὧν τις πλεῖ πλοῖα κατασκεύασται, τὰ ἐγκύλα [ἐγκύκλια] λεγόμενα παρ' ἡμῖν. *Schol.*

Ver. 167. —— πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν. Vide infrà ad λ', 6.

Ver. 170. —— κρῆναί.] Vide ad *Il.* ά, 309. 314 et 338.

Ver. 173. 182. 183. Ἄλλο τι δὴ —— Οἷσι δέ.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 173. —— μήδεαι.] *Al.* μήδεα. Malè.

Ver. 174. Ἣ με κέλεαι.] Pronuntiabatur κέλη ut rectè notavit *Barnesius.*

Ibid. et *ver* 177. —— σχεδίῃ —— σχεδίης.] Vide suprà ad *ver.* 33 et 163.

Ver. 175. —— νῆις ἴσαι.] Vide suprà ad γ', 10.

Ver. 176. —— ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.] Καὶ ἴσα τὰ, ἀγαλλόμεναι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχων τῶν νηῶν λεχθέν. *Eustath.* Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἐμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν ᾗσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, ἐνδεικτικὸν. *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 11. Vide ad *Il.* λ', 573.

Ver. 177. —— ἐγών.] *Al.* ἔγωγ'.

Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ἦ δὴ ἀλιτρός γ' ἐσσι, καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς·
Οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι;
Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, (ὅρκος δὲ μέγιστος
Ὅρκος, δεινότατός τε τέλει μακάρεσσι θεοῖσι,)
Μή τί τοι αὐτῷ κῆμα κακὸν βουλευσόμεν ἄλλο.
Ἀλλὰ τὰ μὲν νόῳ καὶ φράσσομαι, ἅσσ' ἂν ἐμοί περ
Αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε μοι χρειὼ τόσον ἵκοι.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ νόος ἐστὶν ἐναίσιμος, οὐδέ μοι αὐτῇ

Sic ait; risit verò Calypso, nobilis dea,
Manuque ipsum demulsit, verbumque fecit, dixitque:
" Profectò improbus es, et non incauta sciens:
" Qualem jam hunc sermonem induxisti-in-animum proloqui?
" Scist nunc hoc Terra et Coelum latum supernè,
" Et subter labens Stygis aqua, (quod utique maximum
" Jusjurandum, gravissimumque est beatis diis:)
" Non ullum tibi ipsi dæmonium malum *me* constructurum aliud.
" Sed ea quidem cogito et suadebo, quæcumque sanè mihi
" Ipsi suaderem, si-quando me necessitas tantopere urgeret.
" Etenim mihi mens est æqua; neque mihi ipsi

Ver. 182. Ἦ δὴ ἀλιτρὸς γ' ἐσσὶ, καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς.] Ἀλιτρὸς, ὁ μὴ ἀσυλλήπτως πανουργίας, ὁ ἁμαρτωλός. Ἀποφώλια, ἀναίσιον· φαῦλα γὰρ τὰ ναυάγια· ἢ δ' οὐκ ἂν τις ἀποφήναιτο, ὡς ἔμπειρα· ἢ ἀνάπαλιν. *Schol.* Τὸ δὲ " ἀλιτρὸς ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς," ἐπεὶ τῶν ἔλαττόν καὶ οὐκ ἴσως τὸ ἀλιτρὸς, καὶ τοιοῦτοι μὴ ἀναίδειοι ὄντ· ἀποφώλιος γάρ ὁ ἀναίδειος καὶ ἀδίδακτος. *Eustath.* Similiter et *Porphyrius*: Θαυμάζω δὲ καὶ Καλυψὼ, πῶς ἀπιστεῖ ταύτῃ ὁ Ὀδυσσεὺς τὶ μὴ ἐφάνη σοφὸς τῆς ἐπαγωγῆς, καὶ τις οὐκ ἂν ἄφρων, καὶ γοήτων δεῖται, τοιούτου καὶ ἰσόσης. *Quæst. Homeric.* 2. Simplicius tamen et verisimilius videtur, istud " οὐκ ἀποφώλια εἰδὼς" cum præcedente " ἀλιτρὸς" voculâ *καὶ* copulasi, et ad vocem *ἐσσὶ* utrumque referri.

Ver. 184. Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανός.]

Esto nunc Sol testis, et hæc mihi terra precanti. *Æn.* XII, 176.

Fontesque fluviosque vens, quamque ætheris alti
Religio, et quæ cæruleo sunt numina ponto. *Ibid.* 181.

——— terram, mare, sidera juro. *Ibid.* 197.

Ver. 185. Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅρκος δὲ μέγιστος Ὅρκος, δεινότατός τε ——— θεοῖσι.]

——— idque ratum, Stygii per flumina fratris,
Per pice torrentes atràque voragine ripas,
Annuit——— *Æn.* IX, 104. X, 113

Adjuro Stygii caput implacabile fontis,
Una superstitio superis quæ reddita Divis. *Æn.* XII, 816.

——— Stygiamque paludem,
Dii cujus jurare timent, et fallere numen. *Æn.* VI, 323.

Μάλιστα δὲ τῶν Στυγὸς τὸ ὕδωρ ἐξ οὗ τὸν ποιητὴν ἐπιστρέφουσιν Ὅμηρος· ——— " Ἴστω νῦν τόδε " γαῖα——καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ." Ταῦτα μὲν δὴ ἐπαίσιον, οὐ δὲ ἅδειν ἐξ τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς ἐπάγω——. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ πεμπτοῦ τοῦ συρὰ τὴν διάπαυσιν στέλλον. ἐμπίπτον μὲν πρῶτον ἐς στόμα ὑψηλὸν· δεξιδίν δὲ καὶ τῶν στόμα, ἐς τὸν Κρῶνα πετομένη πάντως. Θάσσον δὲ τὸ ὕδωρ φίρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζόῳ πιοντί. *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 18.

Ver. 187. Μή τί τοι αὐτῷ κῆμα κακὸν βουλευσόμεν ἄλλο.] " *Nequid tibi mali me denuò* " *moliturum.*" *Eustathius* vocem ἄλλο alitèr explicat: Καὶ ἄρα (inquit) τὸ, ἄλλο, διαλοῦν τὴν ἐπιτίμησιν τοῦ κακοῦ πρὸς τὸ ἀγαθόν. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 189. ——— ὅτε μοι χρειὼ τόσον ἵκοι.] Vide suprà ad δ', 512.

Ver. 190. ——— οὐδέ μοι αὐτῇ Θυμὸς ἐνὶ στήθεσι σιδήρειος.] Haud dissimiliter *Persius*:

——— Neque enim mihi cornea fibra est. *Satyr.* I. *ver.* 47.

Vide infrà ad ψ', 103. 172.

Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἠγήσατο δῖα θεάων
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο·
Ἶξον δὲ σπείους γλαφυρὸν θεὸς ἠδὲ καὶ ἀνήρ·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἔνθα κάθιζεν ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη
Ἑρμείας· νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδὴν,
Ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν.
Αὐτὴ δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τῇ δὲ παρ' ἀμβροσίην δμωαὶ καὶ νέκταρ ἔθηκαν.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Καλυψὼ δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἴκονδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.
Εἴγε μὲν εἰδείης σῇσι φρεσὶν, ὅσσα τοι αἶσα
Κήδε' ἀναπλῆσαι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἐνθάδε αὖθι μένων σὺν ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις,

" Animus intra praecordia ferreus, sed misericors."
Sic utique locuta, praeivit nobilis dea
Celeriter; ille verò deinde post vestigia ibat deae:
Pervenerunt autem ad speluncam cavam dea atque vir,
Et ille quidem illic resedit in solio, undè surrexerat
Mercurius: Nympha verò apposuit omnem cibum
Ad-edendum et bibendum; qualia mortales viri edunt.
Ipsa verò è-regione sedit Ulyssis divini,
Ipsi autem ambrosiam ancillae et nectar apposuerunt.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant.
Caeterùm postquam saturati sunt cibo et potu,
His deinde sermonis exordiebatur Calypso nobilis dea:
" Inclyte Laërtiade, versute Ulysses,
" Siccine verò domum charam in patriam terram
" Protinùs nunc vis proficisci? tu verò vale nihilominùs.
" Siquidem scires tuâ mente, quot tibi fatale-*est*
" Dolores implere, priusquam in patriam terram pervenias;
" Certè hìc manens unà mecum hanc domum custodires,

Ver. 195. —— κάθιζεν.] *Al.* καθίζετ'.
Ibid. —— θρόνου.] Vide suprà ad *ά.* 145.
Ver. 201. Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν.] Vide ad *Il. ά*, 469.
Ver. 204. Οὕτω δὴ οἰκόνδε.] " *Siccine re-*" *verò domum &c.?*" Ἀμβάνεται δὲ καὶ ἐν καθηπιτεῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ ἐπὶ τῆς Καλυψοῦς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· " Οὕτω " δὴ οἰκόνδε ——." Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνέχεσθαι καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 57. Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504. et *ά*, 201. Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, " Οὕτω νῦν οἰκόνδε " *&c.*" Minùs rectè.
Ver. 205. —— σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.] Τὸ " ἔμπης," ὅ καὶ " ἔμπα" λέγεται, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ " ὅμως" σημαίνει. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Quæ si vera sit interpretatio, sententia erit; " *Quamvis discedere et me* " *linquere paras, opto tibi nihilominus omnia* " *benè cedant.*" Vide ad *Il.* ξ', 174.
Ver. 208. Ἐνθάδε αὖθι μίνων σὺν ἐμοί.] *Al.* Ἐνθάδ' ἐπ' αὖθι μίνων παρ' ἐμοί. Quæ fortè est verior lectio.

Ἀθάνατός τ' εἶῃς· ἰμειρόμενός περ ἰδέσθαι
Σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.
Οὐ μέν θην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν· ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν
Θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πότνια θεὰ, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς
Πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο περίφρων Πηνελόπεια
Εἶδος ἀκιδνοτέρη, μέγεθός τ', εἰς ἄντα ἰδέσθαι·
(Ἡ μὲν γὰρ, βροτὸς ἐστὶ, σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.)
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἤματα πάντα
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι.
Εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν·

" Immortalisque esses: quantumvis cupidus-sis videndi
" Tuam uxorem, cujus usque desiderio-teneris dies omnes. 210
" Nequaquam certè illâ inferior glorior esse,
" Nec corpore, nec oris-habitu; quandoquidem minimè decet
" Mortales cum immortalibus corpore et formâ contendere."
Hanc autem respondens allocutus est versutus Ulysses:
" Veneranda dea, nè mihi ob-hoc succenseas; scio enim ipse 215
" Omnia omnino, quòd te prudens Penelope
" Formâ deterior sit, staturâque, coram aspectu:
" (Illa enim mortalis est, tu verò immortalis et senii-expers.)
" Sed et sic volo, et desidero diebus omnibus,
" Domuinque redire, et reditûs diem videre. 220
" Quod siquis me pessundet deorum in nigro ponto,
" Patiar, in pectore habens patientem-aerumnarum animum:

Ver. 209 et 218. Ἀθάνατος.] Similiterque *ver.* 213. 447. ἀθανάτῃσι, ἀθανάτοισι. Vide ad *Il. ά*, 398.

Ver. 212. —— ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν Θνητὰς ἀθανάτῃσι —— ἐρίζειν.]

—— ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ἁμεῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἰεχαίνουσι τ' ἀνθρώπους. *Iliad.* ί, 441.

Ver. 215. Πότνια θεὰ, μή μοι τόδε χώεο.] Καὶ ἆρα τὴν διὰ ταυτὸς τοῦ λόγου δυνότητα. Τὸ τραχύ τι γὰρ τοῦ λόγου ἰλιάνι, ζητήσας ὡς ἱμάδα συγγνώμην· καὶ τῷ καταρτικῷ ἐπιθέτῳ ἐπολάβανεν, τότνιαν θεὰν προσειπὼν τὴν Καλυψώ· καὶ τῷ ἐπιτίμῳ συγχρίσει ἐτακτίνωσε τὴν Πηνελόπην. *Eustath.* Cæterùm aut legendum Πότνα θεά, uti scriptum est infrà ύ, 61. atque uti in uno MS. hìc scriptum reperit *Barnesius*; aut pronuntiandum, Πότνια θᾶ, μά μοι, *&c.* Vide ad *Il. ά*, 18.

Ver. 217. —— ἀκιδνοτέρη.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι, ἀσθενεστέρα· οἱ δὲ, ἐπιλειστέρα. *Schol.*

Ibid. —— εἰς ἄντα ἰδέσθαι.] *Eustathius* in commentario legit, εἰς ὦπά τ' ἰδέσθαι.

Ver. 219. 220. Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω —— Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι.] Οὐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστιν οὕτε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν σχολὴν, οὔτε τῷ Νέστορι τὴν σιωπὴν, οὐδὲ τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἀσφάλειαν· ἐξὴν γὰρ —— τῷ Ὀδυσσεῖ οἴκοι μένειν περὶ τὸ Νήριτον τὸ ὑψηλὸν ἐν τῇ γῇ τῇ κουσοτερῴᾳ· ἢ τὸ σελινοῦν παρὰ Καλυψοῖ ἐν ἄντρῳ καταῤῥύτῳ καὶ κατασκίῳ ὑπὸ Νυμφῶν διαπτυομένην, ἀγήρων ὄντι καὶ ἀθανάτῳ· ἀλλ' οὐκ εἴλετο ἀθάνατος εἶναι, ἀγὼς ὤν, καὶ μηδὲν χρώμενος τῇ ἀρετῇ. Ἀνάγκη δὲ τὸν ταύτην μεταχειριζόμενον ἀνθρωπίνοις συμπτώμασιν παραβαλλόμενον πολλάκις βιᾶν, " Τετλαθι δὴ πραδίη, καὶ πύστι- " μον ἄλλο πόνῳ ἔτλης. (infrà ύ, 18.) Τίς δ' ἐν μνήμῃ τοῦ Ὀδυσσέως, ὃν ἀφίλης αὐτοῦ τὰ διοχιεῖ. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXXV.

Ibid. —— ἴλδομαι.] *Al.* ἴλδομαι.

Ver. 222. Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν· Ἤδη γὰρ μάλα πολλὰ ἔπαθον.]

Ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πολλ' ἐμόγησα
Κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν. 225
Ἐλθόντες δ' ἄρα τώγε μυχῷ σπείους γλαφυροῖο,
Τερπέσθην φιλότητι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη, 230
Λεπτὸν, καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξύϊ
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην·
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μήδετο πομπήν.
Δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι,
Χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ 235
Στειλειὸν περικαλλὲς, ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός·
Δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον ἐΰξοον· ἦρχε δ' ὁδοῖο
Νήσου ἐπ' ἰσχατιῆς, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης,

" Jam enim valdè multa passus sum, et multa pertuli
" Fluctibus et bello: post illa et hoc quoque fiat."
Sic dixit: sol verò occidit, et tenebrae advenerunt. 225
Profecti autem hi in secessum speluncae cavae,
Oblectabantur amore, propè invicem manentes.
Quando autem mane-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Continuò quidem chlaenamque tunicamque induit Ulysses:
Ipsa verò candidam stolam ingentem induit Nympha, 230
Tenuem et venustam, sonamque circumposuit lumbis
Pulchram, auream: capitique imposuit calyptram:
Et tum Ulyssi magnanimo apparabat dimissionem.
Dedit quidem ei securim magnam, habilem in manibus,
Ferream, utrinque acutam: caeterùm in ipsâ erat 235
Manubrium perpulchrum, oleaginum, benè aptatum:
Dedit verò deinde asciam politam; et dux erat viae
Insulae ad extremam-oram, ubi arbores procerae crescebant:
Alnusque, populusque, abiesque erat in-coelum-pertingens,

— Fortem hoc animum tolerare jubebo;
Et quondam majora tuli ——
Horat. Serm. lib. II. v. 20.

Γυμνώσειν γὰρ ἐν τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ἅπερ καὶ ψυχρὸν εἶδος ἔμπυος, οὕτω καὶ ἀπόνοια σκεπαζόμενον. *Nazianz. Orat.* XXIII. § 27. Vide infrà ad ῥ, 18.

Ibid. —— σκέψασθαι ἔχει.] *Al.* σκέψεσι φέρει.

Ver. 224. Κύμασι, καὶ πολέμῳ.] Συντομῶν ῥητορικῶς ἐν δυσὶ λέξεσι τὰ πολλὰ αὐτοῦ μοχθήματα. Τὸ γὰρ, " κύμασι καὶ πολέμῳ," τὸ μὲν, τὰ περὶ Τροίαν δηλοῖ· τὸ δὲ, τὰ κατὰ θάλασσαν. *Eustath.*

—— Ὀδυσσεὺς μοχθήσας πολυμήτιος ἄλγεα πάσχων
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυπημοσύνου ἀέθλοις.
Oppian. Halieutic. lib. I. ver. 503.

Ver. 226. —— σκιόεις.] *Al.* σκιάεις.

Ver. 231. —— ξύϊ.] Pronuntiabatur ξύι.

Ver. 236. —— ἐναρηρός.] *Al.* ἀναρηρός.

Ver. 238 et 241. —— ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει, Κλήθρη τ', &c.] Τὸν δένδρων τὰ μὲν παρυφήρα κλὰδ προσαγορεύει —— τὰ δ' εἰς ξυλείαν ἐύθετα, μακρὰ· τοῖς ἐπιθέτοις τοῖς χρήσιν διαστέλλων. Ἔνθεν, " δένδρεα μακρὰ πε- " φύκει, Κλήθρη τ', αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν " οὐρανομήκης. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 19. Vide infrà ad ῥ, 114.

Αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ κλώσιεν ἐλαφρῶς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ', ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Ἠ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Καλυψώ, δῖα θεάων.
Αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον·
Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ,
Ἴσσε δ' ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε.
Τόφρα δ' ἤνεικε τέρετρα Καλυψώ, δῖα θεάων·
Τίτρηνεν δ' ἄρα πάντα, καὶ ἥρμοσεν ἀλλήλοισι·
Γόμφοισιν δ' ἄρα τήν γε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.
Ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ
Φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων,
Τόσσον ἐτ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς.
Ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι,

Aridae dudùm, valdè-siccae, quae ei navigarent leviter.
Caeterùm postquàm ostendisset, ubi arbores procerae crescerent,
Rediit quidem domum Calypso, nobilis dea.
At ille caedebat ligna; celeriter verò ei perficiebatur opus:
Viginti autem dejecit *arbores* omnes, dolavitque deinde ferro,
Laevigavitque scitè, et ad normam direxit.
Interea autem attulit terebras Calypso, nobilis dea:
Terebravit verò *is* omnia, et compessuit inter se.
Clavis autem eam [*ratem*] et compagibus aptavit.
Quantumque quis fundum navis fabricaverit vir
Onerariae latae, benè peritus fabrilis-artis,
In tantum latam ratem confecit Ulysses.
Tabulata verò erigens, coaptans densis trabibus,

Ver. 244. Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα.] "*Arbo-*"*res non minùs viginti dejecit.*" Vel, ut reddit *Barnesius*; "*Viginti arbores ipsas.*" Vide ad *Il.* ή, 161. ε', 373 et 470.

Ver. 245. ——— σταμῖνας.] Κανόνα, ὑπομνηματισμένα σχοινίον, ἢ τετρημένην σανίδα. *Schol.*

Ver. 247 et 248. ——— ἄρα.] *Deinceps* ——. *Ut oportebat* ———.

Ver. 248. Γόμφοισιν.] Οἷς ἁρμόζεται τὰ ξύλα πρὸς ἄλληλα· ἢ πασσάλοις· ἢ σλαυίσι ὑποσύροις· ἢ σφῆσι. *Schol.*

Ibid. —— καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.] Ἁρμονίαι δέ, ἅπλοι ὄντες τῇ σχιδίᾳ συνοίσουσι. Εἰκὸς δὲ ἀπὸ φυτῶν τινων γίνεσθαι, ἅ ἐν ἢν ἀναπληροῦσθαι τὴν τῶν συνεστώτων χρείαν· ἐστὶ καὶ τοιοῦτος τὸ σκαλμὸς καὶ τῆς ἁρμόττουσι. *Eustath.*

Ibid. —— ἄρηρεν.] Aut legendum hîc ἀρήρει, aut erit ἄρηρεν (quæ vox apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) ex *Aoristo* ἄρηρα vel ἄρηρον. Tempus enim *perfectum* locum hîc habere nullo modo potest. Vide ad *Il.* ά, 37. Quin et vocem hanc vel *Aoristi*, vel *Imperfecti*, vel *Temporis* ejus quod *Plusquam-perfectum* appellari solet, vim hîc habere liquet, cum ex præcedentibus ἔκβαλε, πελέκκησεν, ἔσσε, ἴθυνε, ἤνεικε, τίτρηνεν, (quæ ex τιτραίνω deducta est) ἥρμοσεν· tum ex *Scholiastis* interpretatione, qui istud ἄρηρεν exponit, ἥρμοσε.

Ver. 249. —— ἔδαφος νηός.] Τὸ κατώτατον κῦτος τῆς νηός. *Schol.*

Ver. 250. Φορτίδος.] Λίγεται δὲ φορτὶς, ἡ πρὸς ἐμπορικὸν φόρτον ναυπηγηθεῖσα. *Eustath.*

Ver. 251. —— εὐρείης.] Ita edidit *Barnesius*. Rectè, ut opinor. Vide suprà ad *ver.* 163. *Vulgg.* εὐρείην.

Ver. 252. Ἴκρια δὲ στήσας.] Ἔνταῦθα δὲ, ἴκρια δοτέον τὰ ὑγκοίλια λέγειν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 163.

Ibid. —— σταμῖνεσι.] Τοῖς ἐπιμήκεσι ξύλοις, ἃ παραρτίζεται τοῖς ἐκτὸς ἐξ ἑκατέρου τῶν μερῶν πρὸς τὸ ἐστάναι· ἢ τοῖς ὀρθοῖς ξύλοις, οἷς τὰ πλάγια ἐμπήγνυται. *Schol.*

Ver. 253. —— ἐπηγκενίδεσσι.] Ταῖς διατεταμέναις σάναι. *Schol.* Ἐπηγκενίδες δὲ, σανίδες ἐν πρώραις εἰς πρύμναν τεταμέναι καὶ ἐπηγκμέναι. *Eustath.*

Ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα.
Ἐν δ' ἱστὸν ποίει, καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ·
Πρὸς δ' ἄρα πηδάλιον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι·
Φράξε δέ μιν ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι,
Κύματος εἶλαρ ἔμεν· πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.
Τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἱστία ποιήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά.
Ἐν δ' ὑπέρας τε, κάλους τε, πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ.
Μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήν γε κατείρυσεν εἰς ἅλα δῖαν.
Τέτρατον ἦμαρ ἦεν, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα.
Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψὼ,
Εἵματά τ' ἀμφιέσασα θυώδεα, καὶ λούσασα.
Ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ μέλανος οἴνοιο
Τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤια
Κωρύκῳ· ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα πολλά·

Faciebat; caeterùm longis asseribus perficiebat.
In eâ porrò malum fecit, et antennam congruentem ei:
Praeterea gubernaculum fecit, ut dirigeret:
Communivit quoque ipsam cratibus undique salignis,
Fluctuum propugnaculum ut-essent; multamque ingessit materiam.
Interea verò lintea attulit Calypso, nobilis dea,
Ad vela conficienda, ille autem benè confecit et ista.
Illigavit quoque funesque, rudentesque, pedesque in eâ.
Vectibus autem deinde eam deduxit in mare vastum.
Quartus dies erat, et ei perfecta erant omnia.
Quinto verò dimisit ab insulâ nobilissima Calypso,
Vestibusque indutum odoratis, et lavatum.
Imposuit autem ei utrem dea nigri vini
Alterum, alterum verò aquae magnum; et viatica
In perâ; imposuitque ei obsonia animo-grata multa:

Ver. 254. —— ἐπίκριον.] Τὴν πειραίαν, τὸ πλάγιον ξύλον τοῦ ἱστοῦ, ᾧ περοδίδεται τὰ ἄρμενα. *Schol.*

Ver. 256. —— ῥίπεσσι —— οἰσυΐνῃσι.] Ταῖς τῆς ἱτέας ῥάβδοις, ὅ ἐστι κλάδοις· ἢ ἀπὸ οἰσυΐνων, [*Barnesius* edidit *οἰσυῶν*,] ὅ ἐστὶν ἱματωδεῖς φυτόν. *Schol.* Ἴτεις δὲ, πλίγμα, φασὶ, παλάμου πλάτει ὡς ψίαθος. *Eustath.*

Ver. 257. —— πολλὴν δ' ἐπιχεύατο ὕλην.] *Al.* πολλὴ δ' ἐπιχύτο ὕλη. Minùs rectè.

Ver. 260. —— ὑπέρας.] Τοὺς ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ὀθόνης ἐξημμένους κάλους· ἢ τὰς τροχηλίας. *Schol.*

Ibid. —— κάλους.] Τὰ σχοινία, δι' ὧν ἀνάγεται καὶ κατάγεται ἡ πειραία. *Schol.*

Ibid. —— πόδας τ'.] Πόδες δὶ, τὰ κάτω δύο σχοινία, οἷς πρὸς πρῴρας καὶ στύμνην διαμέτρου τὸ ἱστίον. —— Οἱ δὲ Παλαιοὶ φράζουσι καὶ οὕτω. Πέδις πλοίου, σχοῖνι κάτωθεν συνίσχοντις τὴν ὀθόνην· ἢ οἱ μεταγωγοὶ τοῦ κέρατος· ἤ, κατὰ ἄλλους, οἷς συνίσχεται ἀπὸ πρῴρας καὶ ἀπὸ στύμνης ὁ ἱστός· ἢ τὰ ἐκατέρωθεν, φασὶ, περοδιδόμενα τοῖς ἀρμένοις σχοινία. *Eustath.*

Unà omnes fecere *pedem*—. *Æn.* V. 830.

Ver. 261. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 20. et ad *Il.* φ', 219.

Ver. 262. Τέτρατον ἦμαρ ἦεν.] *Clemens Alexandrinus, Strom. lib.* V. et *Eusebius, Præparat. Evangel. lib.* XIII. *cap.* 13. citant, Ἕβδομον ἦμαρ ἦεν. Verùm, ut notavit *Barnesius*, malè; nisi illi fortè, versu sequente, pro "Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ'," legerint "Ὀγδοάτῳ δ' ἄρα πέμπ' ἧς."

Ver. 264. —— θυώδεα, καὶ λούσασα.] *Macrobius, Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. sub fine, citat; θυώδια, στιγαλέοντα. Vide et suprà ad *ver.* 60.

Ver. 266. —— ἤια.] Pronuntiabatur ἴα, uti notavit *Barnesius*.

Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε,
Γηθόσυνος δ' οὔρῳ πέτασ' ἱστία δῖος Ὀδυσσεύς·
Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως,
Ἥμενος· οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι, καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ Ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει·

Ventum autem præmisit innocuumque placidumque.
Lætus verò vento-secundo extendit vela nobilis Ulysses:
Ipse verò gubernaculo dirigebat artificiosè,
Sedens: neque ei somnus palpebris incidebat,
Pleiadasque contemplanti, et serò occidentem Booten,
Ursamque, quam et Currum cognomento vocant,
Quæ ibidem vertitur, atque Orionem observat:

Ver. 268. Οὖρον δὲ προέηκεν.] Vide infrà ad λ', 6.

Ver. 269. —— πέτασ'.] Similiterque *ver.* 369 et 370. διοπέδας'. Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 270. Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο.]

—————— omnes [tat.
Explorat ventos, atque auribus aëra cap-
Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo,
Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones,
Armatumque auro circumspicit Oriona.
Æn. III, 513.

—— clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat, oculosque sub astra tenebat.
Æn. V, 852.

Quorum priore de loco, ita *Macrobius*: " Gubernator, qui explorat cœlum, crebrò " reflectere cervicem debet, captando de " diversis cœli regionibus securitatem se- " reni. Hoc mirè et velut coloribus Maro " pinxit. Nam quia Arcturus juxta sep- " tentrionem est, Taurus verò, in quo Hya- " des sunt, sed et Orion in regione austri " sunt; crebram cervicis reflectionem in " Palinuro sidera consulente descripsit. " *Arcturum*, inquit; ecce intuetur partem " septentrionis: deinde, *Pliadasque, Hya-* " *das*; ecce ad austrum flectitur: *geminos-* " *que Triones*; rursùs ad septentriones ver- " tit aspectum: *Armatumque auro circum-* " *spicit Oriona*; iterùm se ad austrum re- " flectit. Sed et verbo, *circumspicit*, varieta- " tem sæpè se vicissim convertentis ostendit. " Homerus gubernatorem suum semel in- " ducit intuentem Pleïadas, quæ in austra- " li regione sunt; semel Boöten et Arcton, " quæ sunt in septentrionali polo." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ubi in transitu notandum, quod apud *Virgilium* jam legimus, " *Arcturum, pluviasque Hyadas;*" legisse *Macrobium*, " *Arcturum, Pliadasque, Hya-* " *das, &c.*" *Æn.* III, 516.

Ver. 272. —— ὀψὲ δύοντα Βοώτην, Ἄρκτον θ', &c.]

Sive est Arctophylax, sive est piger ille Bootes,
Mergetur ——————.
Ovid. Fast. lib. III. *ver.* 405.

——— pigri sarraca Bootæ.
Juvenal. Satyr. V. *ver.* 25.

——— vetito se proluit Arctos
Æquore: præcipitat pigrum formido Booten.
Claudian. de Rapt. Proserp. II, 189.

Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρων, ὅτι οὐκ ἀτύπως Ὅμηρος εἶχεν, φανερόν ἐστιν ἐξ ὧν ποιοῦνται· " Πληϊάδας θ', Ὑάδας τε, τό " τε σθένος Ὠρίωνος," καὶ τὴν Ἄρκτον τὴν διὰ στρεφομένην περὶ τὸν ἀμφαῆ πόλον τὸν βόρειον, καὶ διὰ τὸ μετέωρον μὴ ἅπτεσθαι τοῦ ὁρίζοντος· ὕπνος, ἐν ᾧ ἐστὶν Ἄρκτος, καὶ ὁ μέγιστος, ἐν ᾧ Ὠρίων, στρέφεται, ἐν τῇ τοῦ πόλου περιφορᾷ· καὶ τὸν βραδέως δύοντα Βοώτην, ὅτι πολυχρόνιον ποιεῖται τὴν κατάδυσιν, οὕτω συστηκὼς δίκαι, ὥστε ὀρθὸν καταφέρεσθαι, καὶ συγκαταδύεσθαι τέσσαρσι ζωδίοις, τῶν πάντων εἰς ὅλην νύκτα μεριζομένων ἐξ ζωδίων. Εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ περὶ τῶν ἄστρων διαξεύμενα διεξῆλθεν, ὡς Ἄρατος, ἢ ἄλλος τις, οὐ χρὴ θαυμάζειν· οὐ γὰρ τοῦτο προέκειτο αὐτῷ. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. Vide et infrà ad *ver.* 275.

Ver. 273. —— ἣν καὶ Ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.]

Proxima sunt nobis plaustri præbentia formam
Et quæ præcipuum sidera frigus habent.
Ovid. de Ponto, lib. IV. *Eleg.* x. *ver.* 39.

Ibid. —— Ἅμαξαν.] Vide ad *Il.* ώ, 711 et 782.

Ver. 274. —— καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει.] Vide ad *Il.* σ', 488.

Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν Ὠκεανοῖο. 275
Τὴν γὰρ δή μιν ἄνωγε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ποντοπορευίμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα.
Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεύων,
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ· 280
Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων,
Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν· εἴσατο γάρ οἱ
Πόντον ἐπιπλείων· ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον·

Sola verò expers est lotionum Oceani. 275
Hanc enim eum jussit Calypso, nobilis dea,
Ponto-navigare ad sinistram manum habentem.
Septendecim quidem navigabat dies iter-faciens mari,
Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
Terrae Phaeacum, quâ proximum erat illi: 280
Apparebat autem, veluti scutum in obscuro ponto.
Hunc verò ex Aethiopibus reversus potens Neptunus,
Procul ex Solymorum montibus conspexit; visus enim est ei
Super pontum navigans; ille verò iratus est ex-corde magis:

Ver. 275. Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν Ὠκεανοῖο.]

Arctos, Oceani metuentes aequore tingi.
Virg. Georg. I, 246.

Plëiadasque, Hyadasque, immunemque æquoris Arcton.
Ovid. Metamorph. lib. XIII, 293.

Vide suprà ad *ver.* 272. et ad *Il. σ'*, 489.

Ver. 276. —— ἄνωγε.] Postulat Temporum ratio ut vox ἄνωγε sit vel ab *Imperfecto*, vel ab *Aoristo*, ἄνωγα, non à *Perfecto*, ἄνωγα. Vide ad *Il. ά*, 37. et 3', 322.

Ver. 281. Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.] Ἐντεῦθεν δὲ οἱ μὲν, ῥινὸν εἶναι, ὃ ἐστὶ βύρσαν· —— ἵνα λέγῃ, ὅτε ἔδοξε βλέπειν ὡς ῥινὸν Ὀδυσσεὺς, ἤγουν ἀσπίδα, ἢ βύρσαν, ἁπλῶς περὶ μέσην τὴν θάλασσαν ἐφαντασίωτο. Ἔστεροι δὲ, γράφουσιν ἰρινὸν, ὃ ἐστὶ παχεῖα ἀχερὶς συναθροισθεῖσα· τοῦτο δὲ λέγουσι ἐστὶ φυλλῶν ——. Ἀρίσταρχος δὲ ἰρινὸν γράφει αὐτὴν τὴν συναθροισθεῖσαν ὕλην· ἵνα φαίνηται τηλόθεν ἡ νῆσος, ὡσεὶ καὶ τοιαύτη τις συνοχή. Φασὶ δὲ οἱ Πελασγοὶ —— καὶ ὅτι ῥινὸν Ἰλλυριοὶ λέγουσι τὴν ἀχλύν· ἐφάνη γοῦν τῷ Ὀδυσσεῖ ὡς ἀχλὺς ἡ γῆ. *Eustath.* Vera, ut opinor, prima interpretatio, quia sæpè apud Poetam usurpatur vox ῥινὸς aut ῥινὸν, semperque istâ significatione: at vox ἰρινὸν nusquam occurrit.

Ver. 282. Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν.]

Ecce autem Inachiis sese referebat ab Argis
Sæva Jovis conjux, aurasque invecta tenebat:
Et lætum Æneam, classemque ex æthere longè
Dardaniam Siculo prospexit ab usque Pachyno. *Æn.* VII, 286.

Ibid. —— κειρίων Ἐνοσίχθων.] Τῶν δ' ἀνιαλεῖσθαι τὸ σπεῦμα ἐντὸς τῆς γῆς, τὴν θάλασσαν αἰτίαν εἶναι νομίζουσιν, ἐμφράσσουσαν ἐνίοτε τὰς εἰς τὸ ἔξω διόδους· ἔστι δὲ, ὅτε ἀναχαιζούσαν αὐτὴν, κατειρύειν τῆς γῆς τινὰ μέρη. Καὶ τοῦτο οὖν Ὅμηρος εἰδὼς, τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν τῷ Ποσειδῶνι ἀναπίθησι, " Γαιήοχον" τε αὐτὸν, καὶ " Ἐνοσίχθονα," περσαγορεύων. *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου συνθέσεως*, § 13.

Ver. 283. Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων.] Σόλυμα δὲ τὰ Πισιδίας. *Schol.* " Sunt hi " populi inter Lyciam, et Pamphyliam. " Aliis Pisidæ dicti postèà feruntur." *Benedict. Annotat. in Pindar. Olymp. Ode* XIII. *ver.* 129. Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 39. 59. 60. *al.* 21. 34. item *Herodotum, lib.* I. *cap.* 173.

Ibid. —— ἴδεν.] *Al.* εἶδεν. Quod versum perimit.

Ver. 284. —— ἐσπαλίσων.] *Al.* ἐσπαλόων.

Ibid. —— ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον· Κινήσας δὲ κάρη.]

—— stetit acri fixa dolore;
Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta. *Æn.* VII, 291.

Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν· 285
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετιδούλευσαν θεοὶ ἄλλως
Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος·
Καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδόν, ἔνθα οἱ αἶσα
Ἐκφυγέειν μέγα πεῖρας ὀϊζύος, ἣ μιν ἐπᾶνει·
Ἀλλ' ἔτι μέν μιν φημὶ ἄδην ἐλάφυ κακότητος. 290
Ὡς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,
Χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
Παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε, Ζέφυρός τε δυσαὴς, 295

Quassansque caput ad suum dixit animum: 285
" Papae, profectò jam statuerunt dii alitèr
" De Ulysse, me apud Aethiopas absente:
" Et jam Phaeacum terrae propè-est, ubi ei fatale
" Effugere magnam metam aerumnarum, quae ipsum occupant:
" Sed adhuc quidem ipsum puto abundè miseriarum subiturum." 290
Sic fatus collegit nubes, et turbavit pontum,
Manibus tridente sumpto; omnesque concitavit procellas
Omnigenorum ventorum; nubibusque operuit
Terram simul et pontum; ingruit autem à coelo nox.
Unà verò Eurusque Notusque ruit, Zephyrusque vehemens, 295

Ver. 285.——προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν.]
Sic adeò insistit, secumque ita corde volutat. *Æn.* IV, 555.

Ver. 286. Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετιδούλευσαν θεοὶ ἄλλως Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ.]
Hæc secum: Mene incepto desistere victam,
Nec posse Italiâ Teucrorum avertere regem?
Quippe vetor fatis——. *Æn.* I, 41.

Ver. 288.——γαίης σχεδόν.] *Barnesius* de suo edidit, γαίῃ σχεδόν. Nullâ idoneâ ratione.

Ver. 289.——πεῖρας.] *Al.* πεῖραρ.

Ver. 290.——φημὶ ἄδην.] *Al.* φάμ' ἄδην.

Ibid.——ἄδην ἐλάφυ κακότητος.] Κέρσει σχεῖν τῆς κακίας. *Schol.*

Οὐ λῆξω, πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο. *Iliad.* ε'. 423.

Ver. 291. Ὡς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας.]
Hæc ubi dicta, cavum conversâ cuspide montem
Impulit in latus; ac venti velut agmine facto,
Quâ data porta, ruunt; et terras turbine perflant.
Incubuere mari——. *Æn.* I, 85.

Porrò optimè de hoc loco observavit *Dionysius Halicarnassensis*, Poetam res verbis, grandes *grandibus*, tenues *tenuibus* pulcherrimè depingere. Χαραπτῆρις εἰσὶ τῶν λόγων, τὰ καλούμενα Πλάσματα, ᾧ τὸ μὲν, ἀδρὸν, τὸ δ', ἰσχνὸν——. Τὸ μὲν ἀδρὸν οὖν πλάσμα ἐκεῖνο ἐστὶ, τὸ καὶ σῇ τῶν λίξεων καὶ τῇ τῶν νοημάτων κατασκευῇ μεγάλας ἔχον ἐμφάσεις· οἷον ἐστὶν, "Ὡς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, &c." Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 9. Vide ad *Il.* ξ', 466. Cæterùm in hâc tempestatis descriptione *Virgilium Homero* longè superiorem contendit *Scaliger, Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 293.——σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον.

Σὺν δ' ἴχυν νεφέλας τε καὶ ὄρια· πᾶσα δ' ἄωτος
Νὺξ ἐχύθη περὶ γαῖαν· ὑπήχλυεν δὲ θάλασσα. *Quintus Calaber, παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, lib.* XIV. *v.* 460.

Eripiunt subitò nubes cœlumque diemque
Teucrorum ex oculis; ponto nox incubat atra. *Æn.* I, 92.

Involvere diem nimbi, et nox humida cœlum
Abstulit——. *Æn.* III, 198.

Olli cœruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque ferens, et inhorruit unda tenebris. *Æn.* V, 11.

Ver. 295. Σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε.]
Unà Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis

Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ δειλός, τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,
Ἣ μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Οἷοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν
Ζεὺς, ἐτάραξε δὲ πόντον· ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι
Παντοίων ἀνέμων· νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἵ τότ' ὄλοντο

Et Borcas serenus, ingentem fluctum provolvens.
Et tunc Ulysses soluta sunt genua et charum cor:
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum:
" Heu me miserum, quid me tandem fiet?
" Vereor, ne jam omnia dea vera dixerit;
" Quae me dicebat in mari, priusquam in patriam terram pervenissem,
" Dolores impleturum esse: ea sanè nunc omnia perficiuntur.
" Qualibus nubibus obtegit coelum latum
" Jupiter, turbavitque mare; ingruunt verò procellae
" Omnigenorum ventorum: nunc mihi certum grave exitium.
" Ter beati Danai et quater, qui tunc perierunt.

Africus: et vastos volvunt ad littora fluctus. Æn. I, 89.

Ibid. ——ἴστιος.] *Al.* ἴστιον.

Ibid. ——δυσαής.] Δύσκριτος· ἢ ἀπὸ δυσμῶν πνέων. *Schol.*

Ver. 296. —— Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.]

Continuò venti volvunt mare; magnaque surgunt
Æquora ——————. Æn. III, 196.

Ἴστιον δὲ, ὅτι τε σᾶσι δῆλον, οἰκεῖον εἶναι ἀνέμῳ Βορρᾷ τὸ κυλίειν κῦμα, καθὰ Νότῳ τὸ ὠθεῖν. *Eustath.* Βορέης μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς Ἄρκτου πνέων μετίωρος, " μέγα κῦμα κυ- " λίνδει." Τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ μεσημβρίου φορὰν ἴσῃ τὸ ταπεινότερον, ἐκ μιᾶς λίξεως ταπεινύ- λιστιν ὁ στίχος. Τοὔμπαλιν δὲ ἴσῃ τοῦ Νότου πνέοντος ἀπὸ τῶν κάτω τόπων ἰσταμένου, " Ἐνθα Νότος μέγα κῦμα κυλίνδει ῥίον " ὠθεῖ." τὴν ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου κίνησιν εἰς τὸ μετέωρον ἀναπυλίει. *Heraclid. Pontic.* Similiter et *Dionysius Halicarnassensis*: Ἡσίοδος δὲ (inquit) κἀκεῖνος, [Ὅμηρος,] ὅτι Βόρειος τόλος ὑπὸ γῆν ἴσῃ μετίωρος, ὡς καθ' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῷ κλίμασι τούτῳ κατοικοῦντας· ὁ δὲ Νότιος, ἐκ τοῦ ἐναντίου βαθύς· ὅθεν ἴσῃ μὲν τοῦ Βορείου φησὶ, " Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, " μέγα κῦμα κυλίνδων" τὴν ἄνωθεν ἐμπίπτουσαν φορὰν τοῦ ἀνέμου ἐμφαίνει. Τῷ δὲ " ὠθεῖ" [supra γ', 295.] τὴν ἀπὸ τοῦ κοιλοτέρου πρὸς τὸ ἄναντες βίαν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, §. 13. Vide suprà ad γ', 295.

Ibid. ——αἰθρηγενέτης.] Αἰθρίαν καὶ εὐδίαν ποιῶν ἢ αἴθρια ποιῶν, ὅ ἐστὶ πάγυν. *Schol.* Αἰθρηγενέτην τὸν Βορέαν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ, ἤγουν αἴθρια ποιοῦντα κάτω τοὺς Παλαιούς· τουτέστι, ψύχος, παγετόν· ὃς καὶ νύκτα ἐτάγει πηγαλίδα, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά φησιν [infrà ξ, 475. 476.] ἐρεῖ ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *vers.* 268. hujus libri.

Ver. 297. Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.]

Extemplò Æneæ solvuntur frigore membra. Æn. I, 96.

Ibid. et *ver.* 406. ——λύτο.] Vide ad *Il.* φ', 114 et ω, 1.

Ver. 299. ——τί νύ μοι μήκιστα γένηται;] Τίνα μοι τούτων δύναται γενέσθαι μείζονα κακά; Τινὲς δὲ διὰ τοῦ χ γράφουσιν, ἵν' ᾖ μήχιστα, ἀντὶ τοῦ, τίς μοι γένηται μηχανή; Οἱ δὲ, τί νύ; πῶς; ὡς κἀκεῖ, [*Iliad.* χ', 431.] " Τί " νυ βιόμαι;" πῶς μοι τούτων δύναται μεῖζον γενέσθαι κακά; *Schol.* Ubi *Scholiastes* videtur legisse, " τίνα μοι μήκιστα γίνηται;" Servatâ autem vulgatâ lectione, satis perspicua videtur sententia.

Ver. 302. —— ἀναπλήσειν.] *Al.* ἀναπλήσειν.

Ver. 305. —— νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλιθρος.] Vide suprà ad ω, 11.

Ver. 306. Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις.]

—————— O terque quaterque beati,
Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis,
Contigit oppetere ——————. Æn. I, 98.

Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρεΐδῃσι φέροντες.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
Ἤματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρῶες ἐπέρριψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
Τῷ κ' ἔλαχον τιμήν, καί μευ κλέος ἦγον Ἀχαιοί·
Νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντ' ἔλασεν μέγα κῦμα κατ' ἄκρης,
Δεινὸν ἐπισσύμενον, περὶ δὲ σχεδίην ἐλέλιξεν.
Τῆλε δ' ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε· πηδάλιον δὲ
Ἐκ χειρῶν προέηκε· μέσον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε
Δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα.
Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ·
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρυχα δῆπε πολὺν χρόνον· οὐδὲ δυνάσθη

" Trojâ in latâ, Atridis gratificantes.
" Utinam ego mortuus fuissem, et fatum obiissem,
" Die illo, quando mihi plurimi aeratas hastas
" Trojani injecerunt circa Achillem mortuum.
" Tum sortitus-essem parentalia, et meam gloriam celebrâssent Achivi:
" Nunc verò me tristi morte destinatum est perire."
Sic utique ipsum locutum pepulit ingens fluctus à vertice,
Horrendùm irruens, circumque egit ratem.
Longè verò à rate ipse excidit; clavum autem
E manibus dimisit, medium verò malum ei fregit
Horrenda commixtorum ventorum irruéns procella.
Longè autem velum et antenna inciderunt ponto:
Ipsum verò sub-aquâ detinuit longo tempore; neque potuit *is*

Similiter apud *Senecam*:

O ter quaterque prospero fato dati,
Quos hausit, &c. *Hippolyte, ver.* 691.

Item Oraculum apud *Pausaniam*:

Τριςμάκαρες κεῖνοι καὶ τετράκις ὄλβιοι ἔσονται.
Achaïca, lib. VII. *cap.* 5.

Πάντων δὲ ἄριστος Κορίνθιος παῖς αἰχμάλωτος, ὅτι ἡ πόλις ἁπάλωτο, καὶ Μόμμιος ἐκ τῶν ἐλευθέρων τοὺς ἐστηκότας γράμματα παῖδας ἐδιδασκεν ἐπίλιπτος γράψαι στίχον, ἔγραψε, "Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' "ὄλοντο." Καὶ γὰρ παῖδάς τ' ἐν τῶν Μόμμιον φασὶ, καὶ θυγατέρα, καὶ πάντας ἀφεῖναι ἐλευθέρους τὸν τῷ παιδὶ προσήκοντας. Plutarch. Symposiac. Lib. IX. *Probl.* 1.

Ibid. Τρὶς μάκαρες.] *Τῆς ὑπερβολῆς τῆς τοιαύτης συνήθους ὄντος ἐν ὕμνοις, τρισμακαρίους καὶ τρισολβίους λεγόντων. Καὶ ὁ Ποιητὴς "Τρισ-"μάκαρες Δαναοὶ ——" Καὶ (Iliad. Σ', 488.) "Ἀσπασίη, τρίλλιστος ——" Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 44.

Ver. 308. *Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν.*] *Al. Καὶ δὴ ἔγωγ'.*

—— mene Iliacis occubere campis
Non potuisse? —— *Æn.* I, 101.

Ver. 309. *Ἤματι τῷ, ὅτε μοι.*]

Temporis illius; quo Graiûm murus Achilles
Procubuit ——.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 281.

Vide suprà ad γ', 109.

Ver. 313 —— *κατ' ἄκρης.*] *Κατὰ κεφαλῆς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὅλον· καὶ γὰρ, κατ' ἄκρας πόλιν ἁλῶναι, φαμὶν. Schol.* Vide ad *Il.* π', 548.

Ver. 314. 315. 324. 338. 343. —— *σχιδίην* —— *σχιδίης* —— *σχιδίῃ.*] Vide suprà ad *ver.* 33.

Ver. 317. *Δεινὴ μισγομένων, &c.*] Vide ad *Il.* Υ, 452 et 455.

Ver. 318. *Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.*]

Arma virûm, tabulæque, et Troïa gaza per undas. *Æn.* I, 123.

Ibid. —— *ἐπίκριον.*] Vide suprà ad *ver.* 254.

Αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς·
Εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
Ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
Πικρὴν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κροτάφοιο κελάρυζεν.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς σχεδίης ἐπελήθετο, τειρόμενός περ,
Ἀλλὰ μεθορμηθεὶς ἐν κύμασιν, ἐλλάβετ' αὐτῆς·
Ἐν μέσῃ δὲ κάθιζε, τέλος θανάτοιο ἀλεείνων.
Τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας
Ἀμπεδίον, πυκιναὶ δὲ πρὸς ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
Ὣς τὴν ἀμπέλαγος εἴνεμος φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
Ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.
Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνώ,
Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα,

Citò admodùm emergere, magni sub fluctûs impetu:
Vestes enim gravabant, quas illi praebuerat nobilissima Calypso.
Serò verò tandem emersit, et ex ore vomuit salsuginem
Amaram, quae ei multa à capite defluebat.
Sed neque sic ratis oblitus est, tametsi afflictus,
Sed impetu-facto in fluctibus, apprehendit eam:
In medio autem sedebat, finem mortis evitans.
Hanc autem ferebat ingens fluctus per undarum-impetum huc atque illuc.
Ut verò cùm autumnalis Boreas fert spinas
Per campum, densae autem Invicem cohaerent:
Sic illam per mare venti ferebant huc atque illuc.
Interdum quidem Notus Boreae objectavit ferendum:
Interdum verò rursùs Eurus Zephyro cessit, ut persequeretur.
Hunc autem vidit Cadmi filia, pulchra-talos Ino,
Leucothea, quae antè quidem erat mortalis vocalis;

Ver. 321. 322. —— β'.] *Ut fit* ——.
Ver. 322. Ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην.]

At gravis ut fundo vix tandem redditus imo est [Menoetes:
Jam senior, madidâque fluens in veste
Summa petit scopuli, siccâque in rupe resedit,
Illum et labentem Teucri et riscre natantem;
Et salsos rident revomentem pectore fluctus. *Æn.* V, 178.

Ver. 325. —— πολλά.] *Al.* πολλόν.
Ibid. —— κελάρυζεν.] Τὸ δὲ κελαρύζειν, ἀκουστικοῦσθαι, ἤχου δηλοῦν ὑγροῦ ἡέλιμα ῥοιζοῦντος ἐν τῇ καταβάσει. *Eustath.* Vide infrà ad *i*, 394. Cæterùm Vulgati hoc in loco habent κελάρυσεν *Barnesius* autem ex *Edit. Vett.* edidit κελάρυζεν atque ita legit *Eustathius.*

Ver. 328. —— ἀκανθάς.] Vide ad *Il.* *i*, 5.
Ver. 329. 330. Ἀμπεδίον —— ἀμπέλαγος.] Ita *Barnesius.* *Vulgg.* Ἂν πεδίον —— ἂν πέλαγος. Vide ad *Il.* *ν*', 106.
Ver. 333. Τὸν δὲ ἴδεν.] *Al.* Τὸν δ' ἴδεν.
Ver. 334. —— ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα.] Ἦτοι διαζόντος δὲ τὸ συμβάντος· ἢ ἴσως οἱ ἀνθρωποι φωνήεντες πρὸ τὰ ἄλλα ζῶα. Αὐδήεσσα, (*Barnesius* edidit Πρὶν αὐδήσσα· legendum fortè Ἦ αὐδήσσα,) ἡ ἐνίγυιός φησι. *Schol.* Αὐδήεσσα δὲ, ἢ ἡ διαζόντος κατὰ τοὺς Παλαιούς, ὃ ἴσως ἀοίδιμος, διὰ τὸ ἐπ' αὐτῇ συμβάντα· ἢ ἡ ἔνδοξος, εὐγενὴς γάρ· ἢ, κατὰ Ἀριστοφάνην, ἡ χερμάδιον ἀνθρωπίνῃ φωνῇ αὔσαν γὰρ αὐδήεντες οἱ ἄνθρωποι πρὸ; διαστολὴν τῶν λοιπῶν ζώων. Γραφεται δὲ καὶ αὐδήσσα, τουτέστιν ἐνίγυιος· νύμφη γὰρ ἦν, καὶ οὐκ ἐν τῶν οὐρανίων. *Eustath.* Atque hanc posteriorem lectionem probare videtur *Barnesius*: "Quum," inquit, "neque

Νῦν δ' ἁλὸς ἐν πολλάγησσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς·
Ἣ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
Αἰθυίῃ δ' εἰνῢᾶϊ ποτῇ ἀνεδύσατο λίμνης·
Ἴζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον·
Κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι πολλὰ φρονέοντι;
Οὐ μὲν δή σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξαι, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν,)
Εἵματα ταῦτ' ἀποδὺς, σχεδίην δ' ἀνέμοισι φέρεσθαι
Κάλλιπ'· ἀτὰρ χείρεσσι νέων, ἐπιμαίεο νόστου
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι.
Τῇ δὲ τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσαι

Nunc verò maris in fluctibus deorum sortita erat honorem
Hæc Ulyssem miserata est vagantem, dolores habentem:
Mergo verò assimilata volatu emersit è gurgite;
Seditque in rate multis vinculis aptâ, et locuta est:
" Infelix, quid tibi sic Neptunus terræ quassator
" Iratus est vehementer, quod tibi mala multa struat?
" Nequaquam quidem te perdet, licèt valdè cupiens.
" Sed omninò sic fac, (videris autem mihi non desipere,)
" Vestibus istis exutis, ratem ventis ferendam
" Relinque; at manibus natans quære reditum
" Ad-terram Phæacum, ubi tibi fatale est effugere.
" Accipe autem hanc vittam, et sub pectore extendas

" Διὸς ἕδνα, αἰδῶς ἐντιέησιν, ut mox vide-
" bimus, suspicor hoc certè loco legendum,
" αἰδήσσα, quam vocem *Br. Schol.* per τὸ
" ἐνίγεως exponunt. Hæc sanè *Lectio* sem-
" per inter *Var. Lect.* numeratur, quoties
" in *Textu* αἰδήσσα legitur; et ubi de Deâ
" inferiori dicitur, ut de *Circe*, *Calypsone*,
" et hâc *Leucotheâ*, videtur ideò dici: quòd
" hæ Deæ non utique *Cœlestes* essent, verùm
" *Terrestres*, aut certè *sublunares*; quare αἰ-
" δήσσα non est hîc prorsùs nihili haben-
" da. Vox enim αἰδήσσα aequè ad Cœ-
" lestes Deas refertur; quod semel hîc mo-
" neo: est αἰδήσις, qui *humanâ voce præditus*,
" *articulatè loquitur*, ut ζ', *ver.* 125. Item
" *Canorus*, ut *Hesiod. Μουσάων*, αἵ τ' ἀνδρῶν
" πολυφραδέων κλέα, θέσπιν, αἰδήσσιν."
Ita ille. Observandum tamen, si hoc in loca legas αἰδήσσα, nequaquàm istâ ratione *Leucotheam* à Diis *Cœlestibus* distingui; uti voluisse videntur *Eustathius* et *Barnesius*; non enim eam Θεὸν αἰδήσσαν sive αἰδήσσαν hîc appellat Poeta, sed olim βρότον αἰδήσσαν sive αἰδήσσαν fuisse dicit. Quin et pro vulgatâ lectione facit versus ab ipso *Barnesio* citatus, *Odyss.* ζ', 125.

Ἦ νύ σευ ἀνδρόσσαν ὑπὲκ σχεδὸν αἰδήσσαν.

Item *Iliad.* φ', 407.

Αἰδήσσαν δ' ἴδον· Θεὰ πανάλυντος Ἥρη.

At vox αἰδήσσα nusquam apud *Homerum* occurrit. Vide infrà ad π', 156. et ρ', 449.

Ver. 335. ——— Θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς.] *Barnesius* edidit. Θεῶν ἐξ ἔμμορε τιμῆς. Quod et præfert *Henricus Stephanus*. Sed præstat, ut opinor, vulgata lectio.

Ver. 336. Ἣ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν.]

Sellertique viro, Iacesæ quem fracta tenentem
Membra ratis, Semeles est miserata soror. *Ovid. Ibes*, ver. 277.

Ver. 337 et 353. Αἰθυίῃ δ' εἰνῢᾶϊ.] Αἰθυῖα δὲ, ἤτοι ἰχθὺς Σκιαινίδιον. *Schol.*

Ibid. ——— ποτῇ.] *Al.* ποτὶ.

Ver. 338. Ἴζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου.] *Al.* Ἵζε δ' ἐπὶ σχεδίης, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπε.

Ver. 341. ——— καταφθίσει.] Vide ad *Il.* β', 43 et 853.

Ver. 342. ——— ἔρξαι.] *Al.* ἔρξον.

Ibid. ——— οὐκ ἀπινύσσειν.] Οὐκ ἄνευ διανοίας. *Schol.*

Ver. 346. Τῇ δὲ τόδε κρήδεμνον.] Vide ad *Il.* ξ', 219.

Ibid. ——— στέρνοιο.] *Al.* στέρνοισι.

Ἄμβροτον· οὐδέν τοι παθέειν δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπὴν χείρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
Ἄψ ἀποδυσάμενος βαλέειν εἰς οἶνοπα πόντον,
Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν·
Αὐτὴ δ' ἂψ εἰς πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα,
Αἰθυίῃ εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγώ, μήτις μοι ὑφαίνησιν δόλον ἄλλον
Ἀθανάτων, ὅτε μὲ σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει.
Ἀλλὰ μάλ' οὔπω πείσομ'· ἐπεὶ ἑκὰς ὀφθαλμοῖσι
Γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξω, δοκέει δέ μοι εἶναι ἄριστον·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ,
Τόφρ' αὐτοῦ μενέω καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων·
Αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ,
Νήξομ'· ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προνοῆσαν ἄμεινον.

" Immortalem: haud tibi timendum nequid patiaris, aut pereas.
" At postquam manibus contigeris littus,
" Rursùs exuens projice in nigrum pontum,
" Longè à continente, ipse autem seorsùm te-avertas."
Sic utique locuta dea vittam dedit:
Ipsa verò rursùs pontum ingressa est fluctuantem,
Mergo assimilata: niger verò ipsam fluctus obtexit.
Caeterùm deliberavit patiens nobilis Ulysses,
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum:
" Heu mihi, nè quis mihi struat dolum alium
" Immortalium, quando me à rate discedere jubet.
" Sed omninò nondum parebo; quoniam procul oculis
" Terram ego vidi, ubi mihi dixit effugium esse.
" Sed omninò sic faciam, videtur verò mihi esse optimum;
" Quamdiu quidem ligna in compagibus cohaeserint,
" Tamdiu hic manebo et sustinebo dolores patiens:
" At postquam mihi ratem fluctus discusserit,
" Natabo; quandoquidem nihil adest prospectu melius."

Ver. 349. ——— *ἀποδυσάμενος.*] Similiterque *ver.* 350. *τραπέσθαι· ver.* 384. *Παύσασθαι·* et *ver.* 391. *ἐκαύσατο.* Vide infrà ad *ver.* 491. et ad *i*, 296.

Ver. 350. ——— *αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.*] *Αὐτὸν ἀπὸ νόσφι τραπέντα, ἵ ἐνὶν ἅμαλλιν βλίσσοντα· ὃ καὶ ποιεῖ ἐκεῖνος, κατὰ τὸ παραπήγμα, ἵν τοῖ ἐξῆς. Eustath.* At infrà *ver.* 460. ubi vittam dimittit *Ulysses*, nullam ejusmodi cæremoniam observasse memoratur.

Ver. 356. ——— *ἄλλον.*] *Al. ἄλλος. Al. αὖτι.*

Ver. 359. ——— *φύξιμον.*] *Al. φυξίμου.* Vide ad *Il. ζ*, 488.

Ver. 361. *Ὄφρ' ἂν μέν κεν.*] Legendum fortassè *Ὄφρ' ἂν μοι μέν.* Alioqui alterutra vocalarum, *ἂν*, *κεν*, omninò videtur supervacanea.

Ibid. ——— *ἁρμονίῃσιν.*] Vide suprà ad *ver.* 249.

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, κατηρεφὲς· ἤλασε δ' αὐτόν.
Ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τινάξῃ
Καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ·
Ὡς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ'· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε, κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων·
Εἵματα δ' ἐξαπέδυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ·
Αὐτίκα δὲ κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσεν.
Αὐτὸς δὲ πρηνὴς ἁλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας,
Νηχέμεναι μεμαώς· ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων,
Κινήσας δὲ κάρη πρὸς ὃν μυθήσατο θυμόν·
Οὕτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἁλόων κατὰ πόντον,
Εἰσόκεν ἀνθρώποισι διοτρεφέεσσι μιγείης·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος.

Dum ille haec cogitabat in mente et in animo,
Immisit utique ingentem fluctum Neptunus terrae-quassator,
Horrendumque, gravemque, excelsum: impulit autem ipsum.
Ut verò cùm ventus vehementer-spirans palearum acervum dissipet
Aridarum, quas quidem dispergat aliàs aliò;
Sic ipsius tabulata longa dispersit; verùm Ulysses
In unum lignum conscendebat, celetem ut equum impellens;
Vestes verò exuit, quas ei praebuit nobilissima Calypso;
Statimque vittam sub pectus extendit.
Ipse autem pronus in mare cecidit, manibus extensis,
Natare paratus; vidit verò potens rex Neptunus,
Quassansque caput ad suum locutus est animum:
" Sic nunc mala plurima passus erra per mare,
" Donec hominibus Jovis-alumnis intersis:
" Sed neque sic te spero parvi-pensurum malum."

Ver. 365. *Ἕως ὁ.*] Vide ad *Il. ὁ*, 539.

Ibid. —— *κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.*] *Al. κατὰ φρένα θεὸς Ὀδυσεύς.*

Ver. 366. *Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα.*] *Barnesius* ex conjecturâ edidit *Ὦρσεν ἐπὶ·* quòd alioqui "τὸ, δὲ, παρέλκει." Sed vide ad *Il. ἁ*, 57. et *ι*, 439.

Ibid. et suprà *ver.* 339. —— *ἐνοσίχθων.*] Vide suprà ad *ver.* 282.

Ver. 367. —— *κατηρεφὲς.*] *Ὑψηλὸν, ἐστεγασμένον καὶ κατακάλυψιν αὐτὸν. Schol.*

Ver. 368. —— *ἠΐων.*] *Ἀχύρων. Schol.* Cæterùm pronuntiandum *ἤων*, duabus syllabis, monet *Barnesius*. Sed et corripi potest istud *ι* propter sequentem vocalem. Vide ad *Il. ά*, 24.

Ibid. —— *τινάξῃ.*] *Al. τινάξει.*

Ver. 371. —— *κάλῃ' ὡς ἵππον ἐλαύνων.*] *Ὡς κάλης, ὃ ἐστὶν ὁ ἄζυγος ἵππος. Schol. Κέλητα δὲ ἵππον λέγει, τὸν ἄζυγα, τὸν καταμόνας ἐλαυνόμενον. Eustath.*

Ver. 375. —— *Ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων.*]

—— sensit Neptunus ——
—— et alto
Prospiciens, summâ placidum caput extulit undâ:
Disjectam Æneæ toto videt æquore classem. Æn. I, 129.

Ver. 376. *Κινήσας δὲ κάρη.*

Ille caput quassans ——. Æn. XII, 894

Vide et suprà ad *ver.* 284. 285.

Ver. 379. —— *ἐολπα.*] Vide ad *Il. ὁ*, 186. et *τ'*, 736.

Ibid. —— *ὀνόσσεσθαι κακότητος.*] *Ἐστὶ δὲ, ὀνόσεσθαι κακότητος, τὸ ἐξωτιλίσαι τὴν κάκωσιν. Eustath.*

Ὣς ἄρα φωνήσας, ἴμασεν καλλίτριχας ἵππους·
Ἵκετο δ' εἰς Αἰγὰς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς, ἄλλ' ἐνόησεν.
Ἥτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε πελεύθους,
Παύσασθαι δ' ἐπέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας·
Ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν,
Ἕως ὅγε Φαίηκεσσι φιληρέτμοισι μιγείη
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο δ' ἤματα κύματι πηγῷ
Πλάζετο· πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠὼς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν,
Ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

Sic utique locutus impulit pulchros-jubis equos; 380
Pervenitque ad Aegas, ubi ei inclytae aedes sunt.
Caeterùm Pallas, filia Jovis, aliud cogitavit;
Aliorum quidem ventorum obstruxit vias;
Quiescereque jussit, et consopitos-esse omnes:
Incitavit autem velocem Boream, fluctusque praefregit, 385
Donec ipse Phaeacibus remigii-studiosis misceretur
Inclytus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
Hic duas noctes, duosque dies in fluctu vasto
Errabat: saepè verò ei cor praesagiebat mortem.
Sed quando jam tertiam diem comas-pulchra complevit Aurora, 390
Et tum deinde ventus quidem quievit, atque serenitas
Erat tranquilla; ipse verò deinde propè conspexit terram,
Acutè admodùm prospiciens, magno à fluctu levatus.

Ver. 381. —— Αἰγάς.] Πόλιν τῆς Ἀχαΐας· οἱ δὲ νῆσον πρὸ τῆς Εὐβοίας, ἱερὰν Ποσειδῶνος. *Schol.*

Ver. 385. Ἔπλετο δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην.] Vide suprà ad *ver.* 296.

Ibid. —— κύματ' ἔαξεν.] *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. citat κύματα ἄξειν.

Ver. 386. Ἕως ὅγε.] Similiterque infrà *ver.* 424. Ἕως ὁ ταῦτ'. Vide ad *Il.* ι, 539. *Al.* Ἕως ὅδε.

Ver. 388. —— δύο δ' ἤματα.] *Al.* δύο τ' ἤματα.

Ibid. —— κύματι πηγῷ.] Οἱ μὲν γλυκυσυγκράφοι, μέλαν καὶ ἰσχυρὸν τοῦτο δὲ γαλαναίῳ κρεῖσσον δὲ ὑφαντῷ καὶ ὑφαρπῷ καὶ ὑμεναίῳ. *Schol.*

Ver. 389. —— πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.]

Præsentemque viris intentant omnia mortem. *Æn.* I, 91.

Ibid. — προτιόσσετ'.] Vide infrà ad ξ', 219.

Ver. 390. 392. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ — σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago, totidem sine sidere noctes. [tandem
Quarto terræ die primùm se attollere
Visi, aperire procul montes, ac volvere fumum. *Æn.* III, 203.

Tres Notus hibernas immensa per æquora noctes
Vexit me violentus aquâ; vix lumine quarto
Prospexi Italiam ——. *Æn.* VI, 355.

Ver. 391. —— γαλήνη Ἔπλετο νηνεμίη.] Τὸ ἧ, "γαλήνη ἔπλετο νηνεμίη," οὐχ ἁπλῶς φράζεται, ἀλλὰ πρὸς ἀπρίξιμον· ἔστιν γὰρ ἡ γαλήνη· ἡ μὲν, τὰ πανταχοῦ πνεύματα τὰ κύματα τίλλοντα, ὅταν αὖται γίγνωνται· ἡ δὲ, τὸ παύσασθαι τῶν ἀνέμων, ὃ νῦν γίγνεται· κύματα γὰρ ἔτι αἴρονται. *Eustath.*

Ver. 393. Ὀξὺ μάλα προϊδών.] Λείπει (ὕψει) μετωφορικῶς ἐκ τοῦ ἀπερριμένου προϊέμενος.

Ὡς δ' ὅταν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανείη
Πατρὸς, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατερὴ ἄλγεα πάσχων,
Δηρὸν τηκόμενος, στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,
Ἀσπάσιον δ' ἄρα τόν γε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
Ὡς Ὀδυσῆι ἀσπαστὸν ἐείσατο γαῖα καὶ ὕλη·
Νῆχε δ', ἐπειγόμενος ποσὶν ἠπείρου ἐπιβῆναι·
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γίγνετε βοήσας,
Καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης·
Ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο
Δεινὸν ἐρευγόμενον· εἴλυτο δὲ πάντ' ὀλὸς ἄχνη·
Οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες, νηῶν ὄχοι, οὐδ' ἐπικραναί,

Ut autem cùm grata vita filiis appareat
Patri, qui in morbo decumbit ingentes dolores patiens,
Diu contabescens, infestus autem ei ingruerit deus;
Gratè verò hunc dii à morbo liberârint:
Sic Ulyssi gratè apparuit terra et sylva.
Natabat verò, nitens pedibus continentem ut-conscenderet:
Sed cùm tantum abesset, quantum scilicet audiatur vociferatus,
Tum verò sonitum audivit ad scopulos maris;
Murmurabat enim ingens fluctus ad aridam continentis
Horrendùm eructans; obducta verò erant omnia maris aspergine:
Non enim erant portus navium capaces, neque secessus;

Ὅτις δηλοῖ καὶ ὁ Ποσειδὼν τοιοῦτον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ, "Ὀξὺ μάλα περιδὲν, μεγάλου ὑπὸ κύματος "ἀφίη." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 23. *al.* 12.

Prospexi Italiam, summâ sublimis ab undâ. Æn. VI, 357.

Ver. 394. —— φανείη.] *Al.* φανήη.

Ver. 396. —— ἔχραε.] Ἐπίσκηψεν, ἢ ἐστυφέρωσεν, ἢ μετὰ βλάβης ἐσπάλευσεν. *Schol.* Vide suprà ad β', 50.

Ver. 397. Ἀσπάσιον.] *Al.* Ἀσπασίως.

Ver. 398. —— Ὀδυσῆι.] *Al.* Ὀδυσεῖ. Ut infrà ε, 157.

Ver. 400. —— ἔσσον τε γίγνετε βοήσας.] Τὸ δὲ, "γίγνετε βοήσας," ἀντὶ τοῦ, ἐξέπουσαν ἐξέπουσαν ἴσα λίγγ, ὅτι βοήσας ἐγεύσθη ἂν. *Eustath.*

Ver. 401. —— δοῦπον.] Vide ad *Il.* γ, 455.

Ver. 402. Ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα.] Καὶ ἀδικοῦσί τι δὲ παντελῶς οἱ στοματικὰ —— περὶ χεῖμα ἐρῶντες, οἷονεὶ καὶ διλογικὰ τῶν ὑποστιγμῶν τὰ ὑπόμενα —— καὶ μεμφτικώτατα τῶν σφαγμάτων ὁ ἴχνος τοῦτο, "Ῥοχθεῖ γὰρ μέγα κῦμα στυγὶ ξερὸν ἠπείροιο." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Vide ad *Il.* β', 210. et γ', 363. Ἔχειν γὰρ ἰσότητα περίγραμμα δέοντος, τὸν τῶν κυμάτων εἰς τὰ ἔξω περιβάλλειν, συχνοῖς περικλάσεσιν ἐξαγγέλλοντα φυσικῶς. *Eustath.*

Ver. 403. —— εἴλυτο.] Τὸ δὲ, "εἴλυτο," ἢ ἐκ τοῦ εἰλύμην γίνεται· ἢ ἐκ τοῦ εἰλέω, —— ἵνα ἢ συγχεῖτο ἐκ τοῦ εἰλύετο. *Eustath.* Atque hâc ratione scribendum esset εἰλῦτο. Nescio tamen annon εἴλυτο hîc sit Plusquam-perfectum ex εἰλύω occurrit enim Perfectum εἰλυμένος, *Iliad.* σ', 522. *Odyss.* ξ', 479. *antepenultimâ* productâ. At εἰλύμην, εἴλυτο, quæ ex εἴλυμι deducantur, *secundam* omni ex analogiâ corripere debent. Vide ad *Il.* γ', 260. item ad ά, 1.

Ibid. —— ἀλὸς ἄχνη.] Τῷ λευκοτερωτάτῳ τοῦ ἀφροῦ, ἢ τῇ ἀκαθαρσίᾳ. *Schol.* Cæterùm Vulgati hîc habent ἄχνη. *Barnesius* autem restituit ἄχνῃ· uti legisse videtur *Scholiastes.* Quod et rectius: occurrit enim vox εἴλυτο alibi, sensu passivo;

—— αἰμάτῳ καὶ κονίῃσιν
Ἐν κεφαλῇ εἴλυτο δυσπαιγίῃσι ——
Iliad. φ', 639.

Porrò et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἄχνῃ.

Ver. 404. —— νηῶν ἔχοι.] Οἱ συνέχοντες τὰς ναῦς· ἢ ἐφ' ὧν ἐχούσαι καὶ ἀναπαύονται αἱ νῆες. *Schol.*

Ibid. —— οὐδ' ἐπικραναί.] Οἱ ἀνέμων κύκλωσιν ἔχοντες τόποι· ἢ αἱ ἐξοχαί, καθ' αἱ πλανῆται αἰγιαλοί. *Schol.* Τίνι διανοίᾳ κεῖνται ἐπικραναὶ λιμένες, καὶ πόθεν προσείληφε τοῖς τὸ ὄνομα; "Ἔφην οὖν, ὅτι ἰσὴν τὴν πνοὴν λίγα. [vide *Iliad.* λ', 308.] —— κυρίως οὖν ἰσῆς τῆς πνοῆς οὔσης, καὶ τοῦ ἄγοντος σημαίνοντος τὸ πλάσσειν, ἰσηγὴ λοιπὸν ἡ τῆς πνοῆς ἂν εἴη πλάσις. —— καὶ ἐπικραναὶ

Ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν, σπιλάδες τε, πάγοι τε.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι, ἐπειδὴ γαῖαν ἀέλπτως δῶκεν ἰδέσθαι
Ζεύς, καὶ δὴ τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐπέρησα,
Ἔκβασις οὔπη φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε·
Ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη·
Ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔπως ἐστὶ πόδεσσι
Στήμεναι ἀμφοτέροισι, καὶ ἐκφυγέειν πακότητα·
Μήπως μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ
Κῦμα μέγ' ἀρπάξαν, μελέη δέ μοι ἔσσεται ὁρμή.
Εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης,
Δείδω, μή μ' ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρῃ, βαρέα στενάχοντα·
Ἦ ἔτι μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων

Sed littora projecta erant, scopulique, saxaque.
Et tunc Ulyssis soluta sunt genua et charum cor;
Ingemiscens verò *is* dixit ad suum magnum animum;
" Hei mihi, postquam terram insperatam dedit videre
" Jupiter, et jam has undas sulcatas penetravi;
" Egressus nusquam apparet ex mari cano foras:
" Extrà enim saxa acuta, circúmque fluctus
" Fremit impetuosus, levisque eminet petra:
" Propè autem profundum mare; et nullo modo licet pedibus
" Consistere ambobus, et effugere malum:
" Nè fortassè me egredientem jactet lapidosam ad petram
" Fluctus magnus abripiens; vanus verò mihi erit conatus.
" Sin adhuc ulteriùs praeternatabo, sicubi inveniam
" Littoraque obliqua, portusque maris;
" Vereor, nè me rursùs abripiens procella
" Pontum in piscosum ferat, graviter gementem:
" Aut etiam mihi et cetum immittat magnum deus

μὲν οὖν ῥηθήσονται τόσοι ἀλίμενοι μὲν, δυνάμενοι δὲ, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνέμων σκέπην, διέχεσθαι ναῦς. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 29. ipso fine.

Ver. 405. —— σπιλάδες τε, πάγοι τε.] Σπιλάδες, αἱ διεχωρισμέναι καὶ πεπαλαμέναι πέτραι ὑπὸ τῆς πλήξεως τῶν κυμάτων. Πάγοι, οἱ ὀξεῖς τόποι, αἱ περιῳδεῖς ἐξοχαὶ, ἢ εἰς ὕψος ἀνέχουσαι πέτραι, ἀνατεταμένοι τόποι. *Schol.*

Ver. 406. Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.] Vide suprà ad *ver.* 297.

Ver. 409. —— ἐπέρησα.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 410. Ἔκβασις.] Vide ad *Il.* ζ, 434.

Ver. 412. 423. Βέβρυχεν —— ἀναδέδρομε —— ἐδώδυσται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Ibid. —— ῥόθιον.] Ἀπὸ τοῦ γινομένου ἦχου τὸ σημαινόμενον· ἢ ῥοίζῳ φερόμενον, καὶ ὀρμητικόν. *Schol.*

Ibid. —— λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.]

—— quamvis lapis omnia nudus
—— obducat —— *Virg. Ecl.* I, 48.

Ver. 415. —— ποτί.] *Barnesius* edidit πρότι· sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 416. — μιλίῃ.] Vide ad *Il.* π', 336.

Ver. 418. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Παραπλῆγες δὲ ἠϊόνες, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, πάραλοι, πλησιάζουσαι ὑπὸ ἁλὸς· μάλιστα δὲ, αἳ μὴ ἀντιπαντίας, ἀλλ' ἐκ πλαγίων πλασσόμεναι κύμασιν· αἳ καὶ τοιοῦσι τόποι εὐλίμενοι πλαγιαζόμενοι τοῖς κύμασι. *Eustath.*

Ἐξ ἁλὸς οἷά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη·
Οἶδα γάρ, ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρεν τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν.
Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη, σύν τ' ὀστέ' ἀράχθη,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπισσύμενος λάβε πέτρης,
Τῆς ἔχετο στενάχων, εἷως μέγα κῦμα παρῆλθε.
Καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε· παλιρρόθιον δέ μιν αὖτις
Πλῆξεν ἐπισσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ.
Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος, θαλάμης ἐξελκομένοιο,
Πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται·
Ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
Ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν· τὸν δὲ μέγα κῦμα κάλυψεν.
Ἔνθα κε δὴ δύστηνος ὑπὲρ μόρον ὤλετ' Ὀδυσσεὺς,

" Ex mari, qualia multa nutrit inclyta Amphitrite:
" Novi enim, quòd mihi infensus est inclytus Neptunus."
Dum ille haec deliberabat in mente et in animo,
Interea utique ipsum magnus aestus tulit ad asperum littus,
Ibi cutisque lacerata, simulque ossa confracta fuissent,
Nisi in mentem indidisset dea caesia-oculis Minerva:
Ambabus verò manibus irruens apprehendit petram,
Cui adhaerebat ingemiscens; donec ingens fluctus praeteriisset.
Et hunc quidem sic effugit: refluus autem *fluctus* ipsum rursùs
Percussit irruens, longéque ipsum injecit ponto.
Sicut verò cùm Polypodis, è cubili extracti,
Acetabulis multi calculi adhaerescunt:
Sic hujus ad saxa fortibus à manibus
Cutis lacerata erat; ipsum verò ingens fluctus obtexit.
Ibi jam infelix praeter fatum periisset Ulysses,

Ver. 422. —— οἷά τε.] *Qualia utique* ——.

Ver. 425. Τόφρα δέ.] Vide ad *Il.* μ', 12.

Ibid. —— τρηχεῖαν.] Vide ad *Il.* β', 633.

Ver. 426. Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη.] *Al.* Ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινούς τε δρύφθη. Quo modo et in commentario citat *Eustathius.*

Ibid. —— σύν τ' ὀστέ'.] *Al.* σὺν δ' ὀστέ.

Ver. 427. Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ.] Ἀλγεντος —— αὐτοῦ (Ὁμήρου) καὶ ἀναφωνοῦντος ἐπὶ τοῖς μεγάλοις πράξεσι καὶ παραλόγοις, "τῷ δ' ἆρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη," καταφρονοῦσιν, ὡς ἀδυνάτοις πράγμασι καὶ μεθύουσιν ἀπίστοις τὸν ἐκείνου λογισμὸν τῆς πραγμάτων ἀπίστου (fortè ἄπιστον, aut aliquid simile) καταστάντος. Οὐ ποιεῖ δὲ τοῦτο Ὅμηρος. ἀλλὰ τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον παραπέμπει, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι —— Ἐν δὲ ταῖς ἀπόροις καὶ παραδόξοις πράξεσι καὶ φοραῖς τινὸς ἐνθουσιώδους καὶ παραστάσεως δαιμονίας, οὐκ ἀναιροῦντα ποιεῖ τὸν θεὸν, ἀλλὰ κινοῦντα τὴν πραγμάτειαν· οὐδ' ἡμᾶς ἐπιχαλκόμενον, ἀλλὰ φαντασίας ἐρῶν ἀγωγούς· αἷς οὐδὲ ποιεῖ τὸν πρᾶξιν ἀκούσιον, ἀλλὰ τῷ ἑκουσίῳ δίδωσιν, ἀρχὴν, καὶ τὸ θάῤῥος καὶ τὸ ἐλπίζειν προστίθησιν. *Plutarch. in Coriolano.* Vide suprà ad ά, 88. et ad *Il.* ά, 194.

Ver. 427 et 437. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* 206.

Ver. 432. Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος.] Τοῦ ὀκτάποδος· εἶδος δὲ ἰχθύος ὁ ὀκτάπους. *Schol.* Οὐ κατίλιπεν δὲ (Ὅμηρος) οὐδὲ τῶν θαλασσίων ζώων ὁμοιότητας· Πολύποδος μὲν τὸ παράμονον καὶ δυσκατάστατον τῶν πτερῶν· "Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος θαλάμης ἐξελκομένοιο." *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 10.

Ver. 433. Πρὸς κοτυληδονόφιν.] Κοτυληδόνες δὲ εἰσὶν αἱ τοῦ πολύποδος πλεκτάναι. *Schol.*

Ver. 436. 441. 442. Ἔνθα κε δὴ —— Ἀλλ' ὅτε δὴ —— τῇ δή.] Vide suprà ad *ver.* 204.

Ibid. —— ὑπὲρ μόρον.] Vide suprà ad ά, 34. 35. et ad *Il.* ὑ, 336.

Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κύματος ἐξαναδὺς, τά τ' ἐρεύγεται ἤπειρόνδε,
Νῆχε παρὲξ ἰς γαῖαν ὀρώμενος, εἶπεν ἰφεύροι
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο
Ἶξε νέων, τῆ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο·
Ἔγνω δὲ προρέοντα, καὶ εὔξατο ὃν κατὰ θυμόν·
Κλῦθι, ἄναξ, ὅστ' ἐσσί· πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω,
Φεύγων ἐκ πόντοιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς.
Αἰδοῖος μέν τ' ἐστὶ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Ἀνδρῶν ὅστις ἵκηται ἀλώμενος, ὡς καὶ ἐγὼ νῦν
Σόν τε ῥόον, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας.
Ἀλλ' ἐλέαιρε, ἄναξ· ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα·
Πρόσθε δέ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν
Ἐς ποταμοῦ προχοάς· ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε,

Nisi prudentiam indidisset caesia-oculis Minerva:
Ex fluctu *is* ubi-emersit, quà propellitur ad littus,
Praeternabat in terram spectans, sicubi inveniret
Littoraque obliqua, portusque maris.
Sed quando jam fluvii ad ostia pulchrè-fluentis
Pervenisset natans; ibi demùm ei visus est locus optimus,
Planus absque petris, et receptus inerat à vento:
Agnovit autem profluentem, et supplicavit suo in animo:
" Audi, rex, quisquis es; exoptatissimum autem ad te venio,
" Fugiens ex ponto Neptuni minas.
" Venerabilis quidem est etiam immortalibus diis,
" Ex hominibus quicunque venerit errans, quemadmodum ego nunc
" Ad tuum fluentum, tuaque genua accedo, plurima passus.
" Sed miserere, rex; supplicem enim tibi *me* esse profiteor."
Sic ait; ille verò continuò sedavit suum fluentum, continuitque fluctum:
Et ante eum fecit tranquillitatem, ipsumque servavit
Ad fluvii ostia: ille verò deinde utrumque genu flexit

Ver. 437. Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε.] Vide suprà ad *ver.* 427.

Ver. 440. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Vide suprà ad *ver.* 418.

Ver. 445. —— ὅστ' ἐσσί.] *Al.* ἔστε ἐσσί. Unde fortassè legendum, conjectante *Barnesio*, ἔστις ἐσσί. Uti *Iliad.* χ', 279.

Ibid. —— πολύλλιστον δέ σ' ἱκάνω.] Vulgati habent πολύλλιστος· vertuntque, "valdè "supplex autem ad te venio." *Barnesius* autem ex Scholiis MSS. *Aluysii* edidit πολύλλιστον. redditque, "*exoptatissimum enim ad te* "*venio.*" Quod et (ut opinor) rectius. Isto enim sensu planè usurpatur vox πρίλλιστος, *Iliad.* Σ', 488. " —— αἰνὰς Ἀχαιοὶς Ἀσπασίη, πρίλλιστος ἐπήλυθε νηῒ ἰριζωνῷ." Eodemque sensu vocem πολύλλιστος hoc in loco accepisse videntur Scholia vulgata, quæ exponunt πολυλιτάνευτος.

Ver. 451. —— ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα.]

Et mutata suos requierunt flumina cursus.
Virg. Ecl. VIII, 4.

Tybris eâ fluvium, quàm longa est, nocte tumentem
Leniit; et tacitâ refluens ita substitit undâ.
Æn. VIII, 86.

Ver. 453. Ἐς ποταμοῦ προχοάς.] Τὰ εἰς θάλασσαν τῶν ποταμῶν στόματα, τὰς περιόσεις. *Schol.*

Ibid. —— ὁ δ' ἄρ' ἄμφω γούνατ' ἔκαμψε,

Χεῖράς τε στιβαρὰς· ἁλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ.
Ὠδεῖ δὲ χρόα πάντα· θάλασσα δὲ πόντια πολλὰ
Ἂν στόμα τε, ῥῖνάς τε· ὁ δ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος
Κεῖτ' ὀλιγηπελέων· κάματος δέ μιν εἶνὸς ἵκανεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἄμπνυτο καὶ εἰς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
Καὶ τότε δὴ κρήδεμνον ἀπὸ ῥα λῦσε θεαίο·
Καὶ τὸ μὲν εἰς ποταμὸν ἁλμυρήεντα μεθῆκεν
Ἀψ δ' ἔφερεν μέγα κῦμα κατὰ ῥόον· αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ
Δέξατο χερσὶ φίλῃσιν· ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς
Σχοίνῳ ὑπεκλίνθη, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, τί πάθω; τί νύ μοι μήσεται γένηται;
Εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυσπηδέα νύκτα φυλάξω,
Μή μ' ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ δῆλυς ἐέρση,

Manusque fortes; marì enim afflictus erat charum cor.
Tumebat verò corpore toto, mare autem manabat copiosum
Per osque, naresque; ille verò absque-anhelitu et voce
Jacebat viribus-defectus: defatigatio nempè eum vehemens occupabat.
Sed quando jam respiravit, et in mente animus collectus est;
Tum verò vittam à se solvit dese,
Et ipsam fluvium in salsugineum immisit;
Retrò autem illam ferebat ingens fluctus per fluentum; statim verò Ino
Suscepit manibus charis: ille verò ex fluvio secedens
Junco recubuit, osculatusque est almam terram:
Ingemiscens autem deinde dixit ad suum magnum animum:
" Heu mihi, quid patiar? quid mihi denique restat?
" Si quidem in fluvio gravem *per* noctem excubavero,
" *Timeo*, nè me simul frigus malum et fertilis ros,

Χεῖράς τε στιβαράς.] Ὅτι μετὰ τὴν ναυαγίαν πᾶσιν οἱ γῦν συγγράφοντες Ὀδυσσεῖ, ἵνα μὴ τῇ πολυπλοίᾳ τάχα τῶν νέων ἀνηλίσκοιτο τὰ μέλη τὸ ἴδιον γυμνασταί, καὶ οὕτως ἐκ ἀχρονίας ἐλάσωσι. *Eustath.* Quod cum statu, quo hîc depingitur *Ulysses*, minùs convenire arbitrata Dna. *Dacier*, ipsa alitèr explicat; " Ἐκαμψε," inquit, " γόνατα καὶ χεῖρας,— " signifie qu'il laissa tomber ses bras et ses " genoux, et qu'ils lui manquerent de lassi- " tude." Verùm hæc interpretatio cum vocis ἔκαμψε significatione parùm congruit. Sensus videtur esse; *Ulyssem* genua et brachia flexisse, non φλοιῷφ λόγῳ, (uti ait *Eustathius*;) sed simpliciter ad defatigationem vehementem, quâ ex tam diutino natatu afficiebantur, nonnihil levandam. Vide et ad *Il.* τ', 72.

Ver. 455. Ὠδεῖ δὲ χρόα πάντα.] τὸ δὲ, " βῦς χρόα," ἀντὶ τοῦ, ἔβρεγματο. *Eustath.*

Et *sale tabentes* artus in littore ponunt.
Æn. I, 177.

Ibid. — θάλασσα δὲ πόντια πολλὰ "Αν στόμα.]

Et salsos —— revocantem pectore fluctus.
Æn. V, 198.

Ver. 456. —— ὁ δ' ἄπνευστος.] Apud *Eustathium* in commentario, ὁ δ' ἀπ' ἀπνευστος.

Ver. 459. —— ἀπὸ ῥα.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 463. Σχοίνῳ.] Εἴδος φύτος, ἢ σχοῖνος. *Schol.*

Ibid. —— πόντι δὲ ζείδωρον ἄρουραν.]

—— magno telluris amore
Egressi, optatâ potiuntur Troës arenâ.
Æn. I, 175.

Ibid. —— ἄρουραν.] Vide ad *Il.* ζ', 142.

Ver. 465. —— τί νύ μοι μήσεται γένηται;] Vide suprà ad *ver.* 299.

Ver. 467. —— στίβη.] Ἡ πάχνη, παρὰ ἀντίφρασιν ἢ τὸ ἰδιαίτερον ψῦχος. *Schol.*

Ἐξ ὀλιγηπελίης, δαμάσῃ πεπαφητότα θυμόν·
Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῖο ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.
Εἰ δέ κεν ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην,
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι καταδραθῶ, εἴ με μεθείη
Ῥῖγος καὶ κάματος, γλυκερὸς δέ μοι ὕπνος ἐπέλθῃ,
Δείδω, μὴ θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωμαι.
Ὡς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ σχεδὸν ὕδατος εὗρεν
Ἐν περιφαινομένῳ· δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους,
Ἐξομόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.
Τοὺς μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
Οὐδέποτ' ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
Οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνοὶ

" Prae imbecillitate, conficiat afflictum animo:
" Aura nempe ex fluvio frigida spirat matutino tempore.
" Si verò ad clivum conscendens et umbrosam sylvam,
" Arbustis in densis dormiero, si me sineret
" Frigus et lassitudo, jucundus autem mihi somnus obreperet;
" Vereor, nè feris captura et praeda fi. n."
Sic sanè ei deliberanti visum est satiùs esse:
Perrexit nempe ire in sylvam; hanc autem prope aquam invenit
In conspicuo-loco; duo autem deinde subiit arbusta,
Ex-uno-loco enata, hoc quidem oleastri, illud autem oleae.
Haec quidem neque ventorum perflat vis humidùm spirantium,
Neque unquam sol lucens radiis percutiebat,
Neque imber penetrabat penitùs; sic sanè densa

Ibid. ——— ἴμεν.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἰέμεν. Sed hoc leviculum.

Ver. 468. ——— πεπαφητότα.] Vide ad *Il.* ά, 265. et σ', 46.

Ver. 469 —— πνέει.] *Eustathius* in commentario videtur legisse πίλει'.

Ver. 470. —— κλιτύν.] Τὴν ὑψηλὴν σρόσβασιν τοῦ ὄρους. *Schol.* Vide et suprà ad *Il.* φ', 390.

Ibid. et *ver.* 475. ——— ὕλην.] Vide ad *Il.* γ', 151.

Ver. 471. Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι.] Apud *Eustathium*, Θάμνοισι πυκινοῖσι.

Ibid. —— εἴ με.] *Al.* εἴ κε.

Ibid. —— μεθείη.] Apud *Eustathium*, μεθίοι. Vide ad *Il.* φ', 762.

Ver. 473. —— θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα.] Vide ad *Il.* λ', 452.

Ver. 476. Ἐν περιφαινομένῳ.] Περιερωμένῳ περὶ ὃν τόπον οὐκ ἐστὶν ὕλη, ἀλλὰ μόνον θάμνοι· τὸ δὲ περὶ αὐτὸν, ψιλόν. *Schol.*

Ver. 477. Ἐξομόθεν.] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου. *Schol.*

Ibid. —— ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.] Ὅρα δὲ καινὸν σχῆμα ἐν τῷ, " δύο ὑπῆλθε θάμνους· " ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης." Ἔχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, τὸν μὲν φυλίης, τὸν δ' ἐλαίης. Ὁ δὲ, στείλας τελείαν ἐν τῷ, " ἐξομόθεν πεφυῶτες," εἶτα ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἐπάγει. κατὰ ἔλλειψιν ὑπαρτικοῦ ῥήματος, τό, " ὁ μὲν, ὁ δὲ·" ἵνα λέγῃ, ὡς ὁ μὲν ἦν φυλίης ὁ δ' ἦν ἐλαίης. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide infrà ad μ', 73. item ad *Il.* γ', 211.

Ibid. —— φυλίης.] Εἶδος ἐλαίης τῆς παλαιμένης φυλίης. *Schol.*

Ver. 478. —— διάει.] *Al.* διάη.

Ibid. ——— ὑγρὸν ἀέντων.] Καὶ ἀνέμων δὲ φησιν ἀκριβῶς κατιόντων ["Ομηρος] ὧν τὸν μὲν γίνεσθαι ἐκ τῶν ὑγρῶν εἶναι· τοῦ μὲν γὰρ ὕδατος μεταβολὴ εἰς ἀέρα γίνεται· ὁ δ' ἄνεμος ἐστὶν ἀὴρ ῥέων. Τεύτε δὲ ἐν τι ἄλλοις τ' ἀλλοῖς ἐμφαίνει, καὶ ἐν οἷς φησὶν, " —— ἀνέμων μετὰ ὑγρὸν " ἄητον." *Dionys Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 479. Οὐδέποτ' ἠέλιος.] *Al.* Οὐδ' αὖ ἠέλιος.

Solis inaccessam radiis—. *Æn.* VIII, 195.

Ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς· οὓς ὑπ' Ὀδυσσεὺς
Δύσετ'· ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο χερσὶ φίλῃσιν
Εὐρείαν· φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλή,
Ὅσσον τ' ἠὲ δύω, ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι
Ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι. 485
Τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐν δ' ἄρα μέσσῃ λέκτο, χύσιν δ' ἐπεχεύατο φύλλων.
Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν στοδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι,
Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὖοι· 490
Ὣς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε τάχιστα
Δυστοκέος καμάτοιο, φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας.

Invicem creverunt alterum-alteri intertextum; quae Ulysses
Subiit; statimque cubile congessit manibus charis
Latum: foliorum enim erat copia affatim ingens;
Quantum utique duos, vel tres viros tegeret
Tempestate hiberna, etiamsi vel admodùm saeviret. 485
Illam quidem videns gavisus est patiens nobilis Ulysses;
In medio autem decubuit, copiamque superingessit foliorum.
Quemadmodum autem cùm aliquis torrem ciuere absconderit nigro,
Agro in extremo, cui non adsunt vicini alii,
Semen ignis servans, ut nè quà aliundè incendat; 490
Sic Ulysses foliis se-obtexit; huic autem Minerva
Somnum in oculis fudit, ut ipsum *is* cessare-faceret citissimè
A-difficili labore, charas palpebras obtegens.

Ver. 482. Δύσετ'.] Vide ad *Il. β'*, 33. et *ι*, 109.

Ibid.——εὐνήν.] *Al.* ὕλην.

Ver. 487.——λέκτο.] Vide ad *Il. β'*, 515.

Ibid.——ἐπεχεύατο.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad *ι*, 296.

Ver. 488. 490. Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν——Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Καὶ ἔστιν ἀστεῖα ἡ παραβολή· τὸν γὰρ ἥδη λιπονψυχοῦντα καὶ βραχὺ ἔχοντα τὸ ζωτικὸν καὶ οἷον σβεννύμενον, ζωπύρου τινάζει καὶ σπινθῆρι τῷ κατὰ σποδίαν· ἐξ οὗ, εἶα καὶ στέρματος, πολὺ παρατρέμεθα πῦρ. *Eustath.* Similiter et Dna. *Dacier*; "Cette "comparaison," inquit, "est très-agreable "et très-juste. Ulysse, à qui il ne reste "qu'un soufle de vie, et qui s'en va presque "éteint, est très bien comparé à un ti-"son, qui ne conserve que dans un bout "un reste de feu. Comme ce tison, caché "la nuit sous la cendre, se ranime le len-"demain, et s'embrase; de même Ulysse "rechauffé pendant la nuit sous cette cou-"verture de feuilles, se ranimera le lende-"main." Observatione, ut mihi quidem videtur, subtiliori et nimis minutâ.

Ver. 489.——ἐσχατιῆς.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῇ.

Ver. 490. Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Τὸν σποδοῦμενον τοῦ πυρός. *Schol.* "Σπέρμα πυρὸς σώ-"ζων," ἀντὶ τοῦ, γόνιμον ἀρχήν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

——quærit pars *semina* flammæ.
Æn. VI, 6.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor am-*"*borum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 491.——φύλλοισι καλύψατο.] Notandus hîc primarius et maximè proprius Vocis *Mediæ* Usus. *Foliis se ipse cooperuit.* Sic suprà *ver.* 487. "χύσιν δ' ἐπεχεύατο "φύλλων," *Foliorum acervum sibi ipse ingessit.* Similiter, τιμήσομαι, *honorabilem me præstabo*; μισήσομαι, *odiosum me reddam*; κάψομαι, *cædam me ipse*; &c. Vide infrà ad *ι*, 296. item ad *Il. γ'*, 141.

Ver. 493. Δυστοκέος καμάτοιο.] Καλιστὸν πόνον ὑπιφέροντος. *Schol.* Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. citat Δυσπραγίας καμάτοιο. Quam lectionem et præfert *Barnesius.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ζ'.

Ἀθηνᾶ ἱστᾶσα ἵησι τῇ Ἀλκινόου θυγατρὶ Ναυσικάᾳ, κελεύει αὐτῇ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀγαγούσῃ, πλύνειν· πλησίον γὰρ αὐτῇ εἶναι τὸν γάμον· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Ἔπειτα παίζει μετὰ τῶν θεραπαινῶν· ἀκούσας δὲ αὐτῶν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἱκετεύει· καὶ δηθεὶς Ναυσικάᾳ, ἐσθῆτα καὶ τροφὴν παρ' αὐτῆς λαβὼν, ἕπεται αὐτῇ εἰς τὴν πόλιν.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΝΑΥΣΙΚΑΑ, ἡ Ἀλκινόου θυγάτηρ, ὑπὸ ὀνείρου τραπεῖσα, ἐπὶ τὸν ποταμὸν κάτεισι, πλύνουσα τὴν ἐσθῆτα· μετὰ δὲ τὸ πλῦναι, παιδιά τις, ὁποία εἰκὸς, διὰ σφαίρας ταῖς κόραις γίνεται. Ὀδυσσεὺς δὲ, θορύβου γενομένου, διεγείρεται, καὶ ἐσθῆτος τυχὼν, μίσχει τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἱεροῦ, ὃ πρὸ τῆς πόλεως ἦν, συνάπτει τῇ κόρῃ.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας.

Ἄλλως.

Σῖτα δὲ Nausicaa lavat in Scheriâ Odyssea.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος· αὐτὰρ Ἀθήνη

Sic illic dormiebat quidem patiens nobilis Ulysses,
Somno et labore oppressus: verùm Minerva

Ver. 1. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε.] Ὅρα δὲ ὡς πομπεύσας τὸν Ὀδυσσέα μετὰ τὸν οἶνον πολὺν κίνδυνον, εἶτα τῶν ἰφθίμων γενόμενος, ἱστορίαν παρεισάγει, οὐκ ἀναγκαίαν μὲν ἄλλως, ἅμα δὲ γοργῶς συνειλλεγμένην καὶ ἐμφερῶσαν τὸ τῆς γραφῆς μεγαλεῖον. *Eustath.*

Ibid. —— κάθευδε.] *Barnesius* edidit κατεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 611.

Ver. 2. Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος.] Βιβλαμβίνος· ἤγουν συλληπτικῶς· ὑπὸ μὲν γὰρ τοῦ καμάτου βίβλαπτο, ὑπὸ δὲ τοῦ ὕπνου οὐκ ἦν. Ἢ, κατὰ ἀντίφρασιν, τὸν ἀγρυπνίαν, ὕπνον ἔφη. Ἢ, ἐπὶ τῷ καμάτῳ ὑπνώσειν εἶτα ἀρημένος,

Βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε·
Οἳ πρὶν μὲν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,
Ἀγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
Οἳ σφέας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
Ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδὴς,
Εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ, ἐκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·
Ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους,
Καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει·
Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἀπὸ μήδεα εἰδώς.
Τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐς θάλαμον πολυδαίδαλον, ᾧ ἐνὶ κούρη
Κειμᾶτ', ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη,

Ibat ad Phaeacum virorum populumque urbemque;
Qui anteà quidem habitabant in spaciosâ Hypereâ,
Prope Cyclopas, viros superbientes;
Qui ipsos infestabant; viribus autem potiores erant.
Inde excitos *illos* deduxit Nausithous deo-similis,
Collocavitque in Scheriâ, procul ab hominibus ingeniosis;
Circùm verò murum duxit urbi, et aedificavit domos,
Et templa fecit deorum, et divisit agros.
Sed hic quidem jamjam fato domitus, ad inferos descenderat:
Alcinous verò tunc imperabat, à diis consilia doctus.
Hujus quidem ivit ad domum dea cassia-oculos Minerva,
Reditum Ulyssi magnanimo moliens:
Perrexit autem ire ad thalamum fabrè-factum, in quo puella
Cubabat, immortalibus oris-habitu et formâ similis,

ὑπὸ τῶν Ποσειδῶνος βλαπέων καὶ πταισθέν, ἢ καταπεπτωκόσιν. *Schol.* Quæ omnes admodùm invenustæ videntur explicandi rationes. Sententia reverà est, "*Labore defatigatus, somnoque oppressus.*" Vide ad *Il.* ν', 98.

—— confectum curis, somnoque gravatum. *Æn.* VI, 520.

Ibid. —— ἀρημένος.] *Al.* ἀρηρώς.

Ver. 5. —— ὑπερηνορεόντων.] Ὑπερεχόντων τῇ ἀνδρείᾳ, ἢ ἐπεὶ τῇ ἀνδρείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερηφάνων. *Schol.*

Ver. 6. —— σινέσκοντο.] Vide ad *Il.* β', 221. Item infrà ad *Odyss.* λ', 109.

Ibid. —— βίηφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 7. —— ἀναστήσας.] Ἀναπομίσας, ἀπαναστήσας ἐκ τῆς πολεμίας. *Schol.*

Ibid. —— Θεοειδὴς.] Vide ad *Il.* ά, 217.

Ver. 8. —— Σχερίῃ.] Ἡ τῶν Φαιάκων πόλις. *Schol.*

Ibid. —— ἐκὰς ἀνδρῶν.] *Plutarchus* περὶ φυγῆς, citat ἐκὰς ἄλλων.

Ibid. — ἀλφηστάων.] Τῶν ἰδιωτικῶν καὶ ἀπειρομάχων ἀνθρώπων. *Schol.* Cæterùm post hunc versum, alium ex *Plutarcho*, loco suprà citato, inseruit *Barnesius*;

"Ἀνθρώπων ἀνάπλεων, πολυπλόκου ἐπὶ πόνοις." *Dictio hîc*, ut ait, *ob rotunditatem Periodi desideratum.* Verùm ex contextu liquet *Plutarchum* versum istum non hinc, sed ex *ver.* 204. infrà, citâsse. Quin et præcedente, "ἐκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων" sequens illud, "Ἀνθρώπων ἀνάπλεων," admodùm *tautologus* erit et invenustum.

Ver. 9. Ἀμφὶ δὲ τεῖχος, &c.] "Duobus "versibus omnia complectitur, quæ urbem "habitandam spectant." *Spondan.*

Ver. 11. 25. —— βεβήκει —— πεφάσθαι.] Vide ad *Il.* ά, 221. et ϑ', 492.

Ver. 13. 24. 41. 47 et 112. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206. "Ὅτι τῇ φρονήσει Ἀθηνᾶ τὰ κατὰ τὴν ῥητόρων Ναυσικάαν ὁ Ποιητὴς ἀναπέπλασεν, ὡς πάνυ σοφῶς αἰνεῖ καὶ συνιστάντα τὸ τοιοῦτον πλάσμα μετακεχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 16. —— ἀθανάτῃσι.] Similiterque

Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἀπὸ κάλλος ἔχουσαι,
Σταθμοῖιν ἐκάτερθε· θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί.
Ἡ δ' ἀνέμου ὡς πνοιὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν,
Εἰδομένη κούρῃ ναυσικλειτοῖο Δύμαντος,
Ἣ οἱ ὁμηλικίη μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ναυσικάα, τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα γείνατο μήτηρ;
Εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα, σιγαλόεντα·
Σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα χρὴ καλὰ μὲν αὐτὴν
Ἐννυσθαι τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.
Ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει
Ἐσθλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφι,
Καί τοι ἐγὼ συνέριθος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα
Ἐντύνεαι· ἐπεὶ οὔτοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι·
Ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον

Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi:
Juxtà autem duae ancillae, à Gratiis pulchritudinem habentes,
A-postibus utrinque; fores verò admotae-erant splendidae.
Illa verò venti veluti flatus accessit ad cubilia puellae:
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est,
Assimilata filiae celebris-in-re-nauticâ Dymantis,
Quae ei aequalis quidem erat, grataque animo:
Huic seipsam cùm assimilàsset, allocuta est caesia-oculos Minerva:
" Nausicaa, quid te sic negligentem peperit mater?
" Vestes etenim tibi jacent neglectae, pulchrae;
" Tibi verò nuptiae instant, ubi oportet pulchras quidem teipsam
" Induere, aliasque illis praebere, qui te ducant.
" Etenim ex his fama apud homines oritur
" Bona; gaudent verò pater et veneranda mater.
" Quin eamus loturae simul ac aurora illuxerit,
" Et ego adjutrix unà comitabor; ut celerrimè
" Expediaris; quoniam non ampliùs diù virgo eris:
" Jamjam enim te ambiunt optimi in populo

---

infrà *ver.* 309. ἀέκαντος. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 19. Σταθμοῖιν ἐκάτερθε.] Ὁ ἐστὶν ἐκατέρωθεν τῶν παραστάδων. *Eustath.*

Ver. 20. —— ἐπέσσυτο.] *Al.* ἐπ' ἔσσυτο.

Ver. 21. Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.]

Devolat, et supra caput astitit ——.
Æn. IV, 702.

Ver. 24. Τῇ μιν ἐεισαμένη.] Vide ad *Il.* γ', 389. *Al.* Τῇ μὲν ἐεισαμένη.

Ver. 27 et 111. —— καλά.] Similiterque *ver.* 87. Καλόν· et *ver.* 108. καλαί. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 28. —— τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.] Ἕθος γάρ, φασὶν, ἦν, τὰς νύμφας τοῖς τοῦ νυμφίου, ἰσθῆτας ἐν τῇ τοῦ γάμου παιρῇ χαρίζεσθαι. *Eustath.*

Ver. 31. 33. —— πλυνέουσαι —— Ἐντύνεαι.] Quâ analogiâ ex μαρτύρομαι, fit μαρτύρεσθαι, μάρτυρος· ex κρίνω, κρίνεσθαι, κρίσις· ex θαρσύνω, θαρσύνεσθαι, θάρσυνος· eâdem ex πλύνω, fit πλύνεσθαι, πλύνος· ex ἐντύνω, ἐντύνεσθαι· &c. Vide ad *Il.* ά, 338. σ', 70. et χ', 153.

Ver. 32. —— συνέριθος.] Συνεργὸς, παρὰ τὴν ἀγαθὴν ἔριν. *Schol.*

Ver. 33. —— ἔσσεαι.] Enuntiabatur ac si scriptum esset ἔσῃ.

Πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.
Ἀλλ' ἄγ', ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἠῶθι πρὸ,
Ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγῃσι
Ζῶστρά τε, καὶ πέπλους, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
Καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἠὲ πόδεσσιν
Ἔρχεσθαι· πολλὸν γὰρ ἀπὸ κλυνοὶ εἰσὶ πόληος.
Ἦ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἔμμεναι· οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
Δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται· ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
Πέπταται ἀνεφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη·

" Omnium Phaeacum; ubi tibi genus et ipsi.
" Verùm age, hortare patrem inclytum sub auroram,
" Mulos et currum apparare, qui vehat
" Cingulaque, et peplos, et pallia mirabilia.
" Quippe tibi sic ipsi multò honestius est, quàm pedibus
" Ire; multùm enim absunt labra ab urbe."
Sic quidem locuta abiit caesia-oculos Minerva
Ad Olympum, ubi aiunt deorum sedem firmam semper
Esse: neque ventis concutitur, neque unquam imbre
Rigatur, neque nix ingruit; sed omnino serenitas
Panditur innubis; candidusque ambit splendor:

Ver. 35. —— ὅθι τοι.] *Al.* ὅτι τοι, et ἤ τοι, sive ἦ τοι.

Ver. 37. 72 et 260. —— ἅμαξαν.] Vide ad *Il.* ά, 711 et 782.

Ibid. et *ver.* 57. 69. —— ἐφοπλίσαι —— ἐφοπλίσατε —— ἐφοπλίσουσι.] Vide ad *Il.* ά, 140. et ψ', 55.

Ver. 38. Ζῶστρα.] Τὰ περὶ ζώνην ἱστιοφόρια ἐνδύματα. *Schol.*

Ibid. —— ῥήγεα.] Vide ad *Il.* ά, 644.

Ver. 40. —— πλυνοί.] Πλυνοὶ δὲ, παρὰ μὲν ἄλλοις, σπάνιαι τινὲς χρήσιμοι πλύσεις· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, βάθρα ἐν οἷς ἔπλυνον. *Eustath.* Vide et suprà ad *ver.* 31.

Ver. 42. Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος.] *Al.* Οὔλυμπόνδ', ἤ φασι.

Apparet Divûm numen, sedesque quietæ:
Quas neque concutiunt venti, neque nubila nimbis
Adspergunt; neque nix acri concreta pruinâ
Cana cadens violat; semperque innubilus æther
Integit, et largè diffuso lumine ridet.
Lucret. lib. III, 18.

—— nubes excedit Olympus
Lege deûm; minimas rerum discordia turbat:
Pacem summa tenent ——
Lucan. Pharsal. lib. II, 271.

" Pars superior mundi et ordinatior, ac
" propinqua sideribus, nec in nubem cogi-
" tur, nec in tempestatem impellitur, nec
" versatur in turbinem; omni tumultu ca-
" ret." *Seneca de Irâ, lib.* III. *cap.* 6. Cæterùm de vocibus, "Ὀλυμπος, οὐρανός," ita *Aristoteles*: Ἑτέρως καλοῦμεν, οὐρανὸν μὲν, ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν εἶναι τῶν ἄνω ὀλυμπον δὲ, οἷον ὀλελαμπῆ, καὶ πανταχῆ ζόφου καὶ ἀτάκτου κινήματος πεχωρισμένον, οἷον γίνεται παρ' ἡμῖν διὰ χειμῶνος καὶ ἀνέμων βίας, ὥστε ἴφι καὶ ὁ Ποιητὴς Ὁμηρος· " Οὔλυμπόνδ', ὅ φασι, &c." *Lib. de Mundo, cap.* 6. Conjecturâ, ut opinor, satis incertâ.

Ibid. —— θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.]

Ὁ δὲ χάλκιος ἀσφαλὴς αἰεὶ θόος
Μίνυ οὐρανός· ——
Pindar. Nemeor. Ode VI. *ver.* 6.

Ver. 44. —— ἀλλὰ μάλ' αἴθρη Πέπταται.]

Largior hîc campos æther et lumine vestit
Purpureo ——— *Æn.* VI, 640.

Ver. 45. 65. Πέπταται —— ἐπιδέδρομεν —— μίμηλεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 614.

Ibid. —— ἀνεφελὲς.] *Aristoteles*, loco suprà citato, legit ἀνέφελος. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ibid. —— ἐπιδέδρομεν.] *Aristoteles*, *ibid.* citat ἀναδέδρομεν. Vulgatam autem lectionem potiorem esse contendit *Eustathius*.

Τῷ ἐνὶ τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα.
Ἔνθ' ἀπέβη Γλαυκῶπις, ἐπεὶ διεπέφραδε κούρῃ.
Αὐτίκα δ' Ἠὼς ἦλθεν ἐύθρονος, ἣ μιν ἔγειρε
Ναυσικάαν ἐύπεπλον· ἄφαρ δ' ἀπεβαύμασ' ὄνειρον.
Βῆ δ' ἴέναι διὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι,
Πατρὶ φίλῳ καὶ μητρί· κιχήσατο δ' ἔνδον ἐόντας.
Ἡ μὲν ἐπ' ἰσχάρῃ ἧστο, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα· τῷ δὲ θύραζε
Ἐρχομένῳ ξύμβλητο μετὰ πλειστοὺς βασιλῆας
Ἐς βουλήν, ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες ἀγαυοί·
Ἡ δὲ μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον πατέρα προσέειπε·
Πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι
Ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥερυπωμένα κεῖται;
Καὶ δέ σοι αὐτῷ ἔοικε μετὰ πρώτοισιν ἰόντι
Βουλὰς βουλεύειν καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
Πέντε δέ τοι φίλοι υἱὲς ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες·

In quo delectantur beati dii diebus omnibus.
Eò abiit Pallas, postquam consilium consulerat puellae.
Statim verò Aurora advenit pulchro-sedens-in-solio, quae ipsam excitabat
Nausicaam pulchro-peplo: continuò autem ea admirata est somnium.
Perrexit verò ire per aedes, ut annunciaret parentibus,
Patri charo et matri: deprehendit autem eos intùs existentes.
Illa quidem ad focum sedebat, cum ancillis mulieribus,
Pensa versans marinâ-purpurâ-tincta: in ipsum autem forìs
Egredientem incidit ad inclytos reges
Ad consilium, quò ipsum vocabant Phaeaces eximii.
Haec autem valdè propè astans charum patrem allocuta est:
" Pater chare, nonne jam mihi apparaveris currum
" Excelsum, agilem-rotis; ut pulchras vestes feram
" Ad flumen lotum, quae mihi sordidatae jacent?
" Etenim tibi ipsi convenit inter primores versanti
" Consilia consulere, puras corpori vestes habenti.
" Quinque autem tibi chari filii in aedibus sunt,
" Quorum duo in-matrimonio, tres autem caelibes florentes:

Ver. 46. Τῷ ἐνὶ τέρπονται μάκαρες θεοί.] Vide *Plutarchum de audiendis Poetis*, ubi hunc versum laudat.

Ver. 47. —— διεπέφραδε.] Vide ad *Il.* ξ, 500.

Ver. 48. —— ἰδέσθαι.] Θρέψαν τῶν νῦν ἀεμάντων λίγυ πᾶσι θεῶς ἰφθιμοτάτοισι· οὐ γάρ ἔσαν ἰδεῖν ἢ θεοὶς αὖτοι ἢ νῦν ἰδεῖσθαι. *Schol.*

Ver. 49. —— ἀναβαίνειν.] Similiterque ver. 181. ἰκάνειν. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 50. —— δεδέγμεθ'.] *Al.* πεπότ' δέγμεθ'.

Ver. 53 et 306. ἀλιπόρφυρα.] Vide ad *Il.* ά, 482.

Ver. 57. —— ἐφοπλίσσειας.] *Al.* ἐφωπλίσσειας.

Ver. 58 et 70. —— εὔκυκλον.] Εὔτροχον. κύκλοι γὰρ οἱ τροχοί. *Schol.*

Ver. 59. 64. —— κλυτὰ εἵματα —— κάλλιστα.] Vide supra ad ver. 31.

Ver. 60. —— ἰόντι.] *Al.* ἰόντα.

Ver. 63. Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι.] Ὅτι τοὺς ἴδιους διασύλλυ καὶ ἰστανῦν τρεῖς τοὺς

Οἱ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι, νεόκλυτα εἵματ' ἔχοντες,
Ἐς χορὸν ἔρχεσθαι· τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμηλεν.
Ὣς ἔφατ· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι
Πατρὶ φίλῳ· ὁ δὲ πάντα νόει, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Οὔτε τοι ἡμιόναν φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου.
Ἔρχευ· ἀτάρ τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ὑπερτερίην ἀραρυῖαν.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν ἐπέκλετο· τοὶ δ' ἐπίθοντο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ἄμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
Ὦρσεν, ἡμιόνους θ' ὕπαγον, ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ·
Κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο φέρεν ἐσθῆτα φαεινὴν,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐϋξέστῳ ἐπ' ἀπήνῃ·
Μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοεικέ' ἐδωδὴν,
Παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· (κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης·)
Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,

" Hi semper volunt, recens-lotis vestibus induti,
" Ad choream ire; haec autem meae menti omnia curae sunt."
Sic dixit; verebatur enim floridas nuptias nominare
Patri charo; ille verò omnia intelligebat, et respondit sermone:
" Neque tibi mulos invideo, filia, neque quicquam aliud.
" Abi; caeterùm tibi famuli apparabunt currum
" Altum, agilem-rotis, contabulatione instructum."
Sic loquutus, servis praecipit; illi verò paruerunt.
Illi quidem foràs currum agilem-rotis à mulis-tractum
Instruebant, mulosque submiserunt, junxeruntque sub curru;
Virgo autem è thalamo ferebat vestes pulchras;
Et eas quidem deposuit benè-polito in curru:
Mater verò in cistâ collocabat animo-gratum cibum,
Varium, obsoniaque imposuit, vinumque infudit
Utre in caprino; (puella verò conscendit currum:)
Dedit etiam sureâ in ampullâ humidum oleum,

ἰστιόωντας, ἱστάν· " Οἱ δύο ἱστιόωντες, φησὶ δ' " ἀϊδίως θαλίοντες." ὡς εἶναι ἀΐδιον, τὸν μήπω γάμῳ ἰαδόντα. *Eustath.*

Ver. 68. —— οὔτε τευ ἄλλου.] *Eustathius* in commentario citat, οὔτε του ἄλλου.

Ver. 70. —— ἰΰκυκλον.] *Al.* ἰΰκυκλον.

Ibid. —— ὑπερτερίην.] Ὑπερτερίη δὲ, τὸ ἱστασίμενον ὑπερέχοντα πλευρὰν τῷ ἄξονι. *Eustath.*

Ver. 72. —— ἅς'] *Proindè, ut jussi erant* ——.

Ver. 73. Ὄπλιον.] *Al.* Ὤπλιον.

Ibid. —— ζεῦξάν θ'.] *Al.* ζεῦξάν δ'.

Ver. 74. —— ἐσθῆτα φαεινὴν.] Οὐ τότε οὖσαν φαεινὴν, ἐφύετο γὰρ ἀλλὰ τῇ φύσει καθαρὰν. (Ita *Barnesius* pro vulgato καθαρῆ.) *Schol.*

Ver. 78. —— κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης.] *Pausanias* picturam fuisse narrat, ubi inter alia videre erat γυμφίους ἐπὶ ἡμιόνων, τὴν μὲν ἔχουσαν ἡνίας, τὴν δὲ ἐπεπαρμένην πέλομμα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ· Ναυσικᾶν τε νομίζουσι εἶναι τὴν Ἀλκίνου, καὶ τὴν Θεράπναιαν, ἑλκυσούσας ἐπὶ τοὺς πλυνούς. *Eliac. lib.* V. *cap.* 19. sub fine.

Ibid. —— ἐπεβήσετ'.] Vide ad *Il.* β', 35. et *l*, 109.

Ver. 79. Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ.] Ita pro vulgato χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ restituit *Barnesius.* Nec malè. Verisimilius tamen videtur, ex *ver.* 215. infrà, voculam *οἱ* hìc excidisse, veramque lectionem fuisse, Δῶκε δὲ οἱ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ· ut pronuntietur vidalicet χρυσεῖῃ ut alibi sæpè.

Εἵως χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
Ἡ δ' ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα,
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.
Αἱ δ' ἄμοτον ταίνοντο· φέρον δ' ἐσθῆτα, καὶ αὐτὴν,
Οὐκ οἴην· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο,
Ἔνθ' ἦτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ
Καλὸν ὑπερπροέει, μάλα κεν ῥυπόωντα καθῆραι·
Ἔνθ' αἵγ' ἡμιόνους μὲν ὑπερπροέλυσαν ἀπήνης,
Καὶ τοὺς μὲν σεῦαν ποταμὸν παρὰ δινήεντα,
Τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
Εἵματα χερσὶν ἕλοντο, καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ·
Στεῖσον δ' ἐν βόθροισι θοῶς ἔριδα προφέρουσαι.

Ut ungeretur cum famulis mulieribus
Illa verò accepit flagellum et habenas pulchras,
Flagellavitque ut-inirent-cursum ; strepitus autem erat mulorum.
Illi verò incessanter contendebant, ferebantque vestes, et ipsam,
Non solam ; unà cum illâ scilicet et ancillae ibant aliae.
Illae verò cùm jam fluvii ad alveum pulchrum pervenissent,
Ubi labra erant perennia, multaque aqua
Pulchra profluebat, etiam admodùm sordidata ad purgandum ;
Ibi illae mulos quidem solverunt à curru ;
Et eos quidem egerunt fluvium propter vorticosum,
Ut-ederent gramen dulce ; ipsae verò à curru
Vestes manibus sumpserunt, et inferebant in nigram aquam :
Constipabant autem in scrobibus celeriter certamen proferentes.

Ibid. et *ver.* 215. —— λιπάδη.] Ἐλαιοδόχῳ ἀγγείῳ. *Schol.*

Ver. 80. —— χυτλώσαιτο.] Λουσαμένην ἀλείψαιτο· χύτλας γὰρ, τὸ μεθ' ὕδατος ἔλαιον *Schol.*

Ver. 81. —— σιγαλόεντα.] *Al.* φοινικόεντα. Quæ si verâ sit lectio, pronuntiandum erit φοινικοῦντα. *Secunda* enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* β', 267.

Ver. 82. —— καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.] Ὅτι τὸν τῶν ἡμιόνων ἐν τῷ συντόνως πορεύεσθαι ἦχον, εἰς καναχὴν ὑπερτατωσεν. *Eustath.* Vide ad *Il.* Υ', 455.

Ver. 86. 93. 95. —— πλυνοὶ —— πλῦναν —— ἀπεπλύνοντο.] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ibid. —— ἐπηετανοί.] Ἐπηετανοὺς αὐτοὺς εἶναι, ὡς δι' ὅλου ἔτους κοίλους μένοντας, καὶ μὴ ἀναπληρουμένους, οἷα ἐπὶ πάχιον τὰ βεβοθρευμένα δι' ἀρύζεως. *Eustath.*

Ver. 86. —— πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπερπροέει.] Ἐν δὲ τοῖς ῥήμασι γίνεται ἐξαλλαγὴ τῶν —— χρόνων, ὅταν ὁ ἐνεστὼς —— ἀντὶ τοῦ παρωχημένου [scil. ᾖ·] "Ἐνθ' ἦτοι πλυνοὶ ἦσαν" ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπερπροέει." ἀντὶ τοῦ, ἦν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Consultò certè hîc ita scripsit Poeta, cùm aequè tulisset versus Καλὸν ὑπερπροέρρει, &c.

Ver. 88. —— ὑπερπροέλυσαν ἀπήνης.] Ὅτι τοὺς ἰζευγμένους ἡμιόνους ὑπὸ τῇ ἀπήνῃ, ἴζω ζυγοῦ ἀγαγόντες, περιεχόσθαι ἅρπαξί τις φησὶν. *Eustath.* Vide et ad *Il.* Σ', 504. 543.

Ver. 90. Τρώγειν ἄγρωστιν.] Τὸ δὲ, τρώγειν, ὀνοματοποιεῖσθαι ἐοῖ ἀλόγων, τραχύνοντα ἴσχει καὶ ἰτηρίσοντα πολλὴν πρὸς τὸ ἰσθίειν, ὅπερ ἐπὶ λογικῶν μάλιστα λέγεται. *Eustath.*

Ibid. —— ἄγρωστιν.] Εἶδος βοτάνης, ἤτις ἐστὶ τόα χορτώδης *Schol.*

Ibid. —— ταὶ δ'. *Al.* Αἱ δ'.

Ver. 91. —— καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ.] "C'est pour φέρειν ἐς μέλαν ὕδωρ." *Dacier.* Eandemque interpretationem in Versione secutus est *Barnesius.* Verùm cùm constructio ista paulò sit durior, nescio annon rectiùs exponat *Eustathius* ; Ἐσφόρεον δὲ (inquit) ὕδωρ, ἀντὶ τοῦ, ἔφερον ἐσω τῶν πλυνῶν. Et iterùm in comment. ad ἡ, 86. Ἐσφόρεον — μέλαν ὕδωρ εἰς τοὺς πλυνοὺς αἱ ἀμφίπολοι.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πλύναν τε, κάθηρέν τε ῥῦτά ἕαστα,
Ἐξείης τίτασαν παρὰ θῖν' ἁλὸς, ἦχι μάλιστα
Λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
Αἱ δὲ, λουσσάμεναι, καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ,
Δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο παρ' ὀχθῃσιν ποταμοῖο·
Εἵματα δ' ἠελίοιο μένον τερσήνασαι αὐγῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν θρῳωτί τε, καὶ αὐτῇ,
Σφαίρῃ ταί τ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρηδέμνα βαλοῦσαι

At postquam lavâssentque, purgâssentque sordes omnes,
Ordine explicuerunt ad littus maris, ubi potissimùm
Lapillus ad littus abluebat mare.
Ipsæ porrò lotæ, et unctæ pingui oleo,
Prandium deinde sumpserunt ad ripas fluvii:
Vestes autem, solis manebant dum siccarentur splendore.
Cæterùm postquam cibo saturatæ sunt ancillæque, et ipsæ;
Pilâ ipsæ deinde ludebant, capitis-redimiculis depositis:

Ver. 94. —— *τίτασαν.*] Vide ad *Il. ά*, 67.

Ver. 95. —— *ἀποπλύνεσκε.*] Vide ad *Il. ά*, 37. et *β'*, 221. *Al. ἀποπλύνεσκε.*

Ver. 96. —— *λουσσάμεναι, καὶ χρισάμεναι.*] Vide suprà ad *ί*, 491. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, *λουσάμεναι καὶ ἀλειψάμεναι.*

Ver. 100. —— *ἄρ'.*] *Deinde* ——.

Ver. 102. Οἵη δ' Ἄρτεμις.]

Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynthi
Exercet Diana choros, quam mille secutæ
Hinc atque hinc glomerantur Oreades:
illa pharetram
Fert humeris, gradiensque Deas supereminet omnes:
Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus:
Talis erat Dido; talem se læta ferebat
Per mediòs, instans operi regnisque futuris. *Æn.* I, 502.

Quo de loco *Gellius*: "Meminî," inquit, "audisse me ex Valerii Probi discipulis—"solitum eum dicere, nihil quicquam tam "improsperè Virgilium ex Homero ver-"tisse, quàm versus hos amœnissimos, quos "de Nausicaâ Homerus fecit.—Primum "omnium id visum esse dicebant Probo, "quòd apud Homerum quidem virgo Nau-"sicaa ludibunda inter familiares puellas in "locis solis rectè atque commodè confertur "cum Dianâ venante in jugis montium in-"ter agrestes deas; nequaquam autem con-"venienter Virgilium fecisse, quoniam Dido "in urbe mediâ ingrediens inter Tyrios "principes, cultu atque incessu serio, *in-*"*stans operi*, sicut ipse ait, *regnisque futuris*, "nihil ejus similitudinis capere posset, quæ "lusibus atque venatibus Dianæ congruit. "Tum posteà quòd Homerus studia atque "oblectamenta in venando Dianæ honestè "apertéque dicit; Virgilius autem, quum "de venatu deæ nihil dixisset, pharetram "tamen facit eam ferre in humero, tan-"quam si onus et sarcinam. Atque illud "impensè Probum esse demiratum in Vir-"gilio dicebant, quòd Homerica quidem "Ἀντὸν gaudium gaudeat genuinum et in-"timum, atque in ipso penetrali cordis et "minimè vigens, (siquidem non aliud est, "γλυκὺ δέ τι φρένα ἀπτεῖ) ipse autem imitari "hoc volens, gaudia fecerit pigra et levia "et cunctantia, et quasi in summo pectore "supernantia: nescire enim sese quid sig-"nificaret aliud, *pertentant*. Præter ista "omnia, florem ipsius totius loci Virgilium "videri omisisse; quòd hunc Homeri ver-"sum exiguè secutus sit: 'Ἥτοι δ' ἀμφιγύητα "φίλατό καλαὶ δέ τε πᾶσαι' quando nulla "major cumulatiorque pulchritudinis laus "dici potuerit, quàm quòd una inter om-"nes pulchras excelleret, una facilè ex om-"nibus nosceretur." *Lib.* IX. *cap.* 9. Notandum porrò, (ut rectè observavit *Fulvius Ursinus* ad hunc *Virgilii* locum,) aptiorem esse *Homeri* comparationem *Nausicaæ* innuptæ, cuique mater *Arete* vivebat; quàm *Virgilii Didoni*, quæ *Sichæo* nupta fuerat, et cui mater jam non erat. *Scaliger* tamen *Virgilium Homero* hoc in loco longè superiorem contendit. *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. —— *κατ' οὔρεος.*] *Heraclides Ponticus* citat, *κατ' οὔρεα.*

Τῆσι δὴ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς.
Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι·
Τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο, 105
Ἀγρονόμοι παίζουσι· γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·
Πασάων δ' ὑπὲρ ἦγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·
Ὡς ἦγ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμής·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι, 110
Ζεύξασ' ἡμιόνους, τυτθάσά τε εἵματα καλά.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐωπίδα κούρην,
Ἣ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο.
Σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια· 115

Illis verò Nausicaa pulchra-ulnas exordiebatur cantûs.
Qualis autem Diana incedit per montem sagittis-gaudens,
Aut per Taygetum arduum, aut Erymanthum,
Oblectans-se apris, et velocibus cervis:
Simul autem cum illâ Nymphae, filiae Jovis Aegiochi 105
Agrestes ludunt; gaudet verò mente Latona:
Omnes autem ipsa capite supereminet, atque fronte:
Faciléque conspicua est, pulchrae verò et omnes:
Sic illa inter ancillas excellebat virgo indomita.
Sed quum jam erat domum reditura, 110
Junctis mulis, plicatisque vestibus pulchris:
Tunc rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva,
Ut Ulysses excitaretur, videretque pulchram-oculos puellam,
Quae ipsum ad Phaeacum virorum urbem duceret.
Pilam deinde jecit versus ancillam regina: 115

Ver. 103. —— Τηΰγετον.] Ὄρος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.* Ἔστι δ' ὄρος μηκρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλόν τι, καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὀνομείαις. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 557. *al.* 363.

Ibid. —— Ἐρύμανθον.] Ὄρος τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ποταμός· ἔνθα ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος. *Schol.*

Ver. 104. —— κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.] Ἡ Πηλοποννησος λέοντων ἄγονος ἐστι. Καί, ὅσα γε εἰπεῖν, Ὀρηροις ποικιλοδερμίη φρενὶ συνιδὼν τοῦτο, τὴν Ἄρτεμιν ἐκεῖ θηρεύουσαν ἔδειν, εἶπεν, ὅτι ἄρα ἔστιν ὅτε καὶ τὸν Ταΰγετον καὶ τὸν Ἐρύμανθον, "Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείαις ἐλάφοισι." *Æl. de Animal. lib.* III. *cap.* 27.

Ibid. —— ὠκείῃς.] *Al.* ὠκείαις.

Ver. 105. Τῇ δέ θ' ἅμα.] *Al.* Τῇ δὲ ἅμα et Τῇ δέ θ' ἅμαι.

Ibid. et *ver.* 324. —— Αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* α, 202.

Ver. 106. —— γέγηθε.] Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 494.

Ver. 107. Πασάων δ' ὑπὲρ ἦγε κάρη ἔχει.]

Verùm hæc —— alias inter caput extulit ——. *Virg. Ecl.* I, 25.

—— gradiensque deas supereminet omnes. *Æn.* I, 505.

Quem posteriorem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus "*Virgilius Homero* "*vici carminis majestatem non æquet.*" *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 110. —— ἄρ'.] *Ut par erat* ——.

Ver. 115. —— ἀμφίπολον βασίλεια.] *Al.* ἀμφιπόλου βασιλείης.

Ἀμφιπόλου μὲν ἄμαρτε· βαθείη δ' ἴμπεσε δίνη.
Αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι;
Ἦε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Ὥστε με κουράων ἀμφήλυθε βῆλος ἀϋτὴ
Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα,
Καὶ πηγὰς ποταμῶν, καὶ πίσεα ποιήεντα.
Ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;
Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι, ἠδὲ ἴδωμαι.
Ὡς εἰπὼν θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε χειρὶ παχείῃ
Φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῒ μήδεα φωτός.
Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθὼς,

Ab ancillâ quidem aberravit: profundum autem incidit in vorticem.
Illae verò altè clamârunt: experrectus autem est nobilis Ulysses;
Sedensque cogitabat in mente et in animo:
" Hei mihi, quorum demùm hominum in terram deveni?
" Anne hi injurii et agrestes, neque justi?
" An hospitales, et ipsis est mens deorum-reverens?
" Ut me puellarum circumvenit foemineus clamor
" Nympharum, quae habitant montium summos vertices,
" Et fontes fluviorum, et palustria-loca herbosa.
" An jam alicubi homines sum prope vocales?
" Quin age, ego ipse experiar atque videbo."
Sic locutus arbustis egrediebatur nobilis Ulysses:
Ex densâ autem sylvâ ramum fregit manu crassâ,
Foliosum, ut tegeret circa corpus pudenda viri.
Perrexit autem ire, veluti leo montanus, viribus confisus,

Ver. 116. — *ἵμπεσε.*] *Eustathius* in commentario legit *ἵμβαλε.*

Ver. 119. —— *τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;*] Pronuntiabatur *τῶν αὖτε, &c.*

—— quas vento accesserit oras
Qui teneant, (nam inculta videt,) hominesne, feræne,
Quærere constituit ——. *Æn.* I, 311

Quæ loca, quive habeant homines, ubi mœnia gentis,
Vestigemus ——. *Æn.* VII, 131.

Ver. 122. —— *ἀμφήλυθε.*] Constabit hoc quidem in loco Temporum ratio, sive vox *ἀμφήλυθε* ex *Perfecto ἀμφήλυθα*, sive ex *Aoristo ἀμφήλυθον* deducta intelligatur. Perindè enim est, sive dicat *Ulysses*, clamorem aures sibi *pulsare*; sive *jamjam pulsâsse*. Vide ad *Il. ά*, 37. et *ν'*, 736

Ver. 124. — *πίσεα.*] *Τοὺς διὰ γέγωνε τόπους· παρὰ τὸ πίσαι, ὃ ἐστὶ πεπῆσαι. Schol.* Cæterùm *Eustathius* in commentario citat *πίσεα.*

Ver. 125. —— *αὐδηέντων;*] *Εὐφόνιον,* (*Al.* Ἐμφόνιον,) *ἰκάδε φωνῇ χερείονι. Schol.* Vide suprà ad *ί*, 334.

Ver. 127. —— *ὑπεδύσετο.*] *Al. ὑπεδέδυτο*, Quod versum perimit.

Ver. 128. —— *ἄλης.*] Vide ad *Il. γ'*, 151.

Ibid. —— *πτόρθον κλάσε.*] Ὁ δὲ πτόρθος ἴσως κλάδος ἴσως πλατύς τε καὶ ὑπερφανής. *Eustath.*

Ver. 130. *Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων, ὀρεσίτροφος.*] Fuerunt qui *Ulyssem* hoc in loco, viribus defectum procellâque penè enecatum, leoni fero parùm aptè comparari crediderint. *Eustathius* vim similitudinis in eo consistere existimat, quòd *Ulysses* puellis, *Nausicaæ* comitibus, haud minùs quàm leo, terribilis apparuerit. "Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα γυμνὸν ὄντα, καὶ ὑποφρίσσοντος διὰ τοῦτο φαίνεται μετὰ βλαυμένους μίλλοντα ταῖς κόραις, λέοντι παραβάλλει, τέτων· " Βῆ δ' ἴμεν ὥστε λέων, &c." Εἶτα διακρίνει ὡς οὐ περὶ τὴν Ὀδυσσέως ἀνδρίαν ἡ παραβολὴ, ἀλλὰ περὶ ἔκπληξιν, ἣν ἐξ αὐτοῦ αἱ γυναῖ-

Ὅστ' εἴσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δαίεται· αὐτὰρ ὁ βουσὶν ἐπέρχεται, ἤ οἰέεσσιν,
Ἠὲ μετ' ἀγροτέρας ἐλάφους· κέλεται δέ ἑ γαστὴρ,
Μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλε
Μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· χρειὼ γὰρ ἵκανε.
Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη, πεπαλαιμένος ἅλμῃ,
Τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἠιόνας προὐχούσας·
Οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε, καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων.

Qui incedit complutus et ventos-passus; intusque ei oculos
Ardent: caeterùm is boves invadit, aut oves,
Aut agrestiores cervas; jubet nempè eum venter,
Pecudes tentaturum, etiam in densam domum ire:
Ita Ulysses puellis pulchris-comas erat
Congressurus, nudus licèt esset; necessitas enim urgebat.
Horribilis autem ipsis apparuit, deturpatus salsugine:
Diffugerunt autem huc atque illuc per ripas prominentes:
Sola autem Alcinoi filia mansit: ei enim Minerva
Audaciam in mente indidit, et metum exemit è membris.

ais ἴταλον, ἰσάγει [*ver.* 137.] "Σμερδαλέος — "*ος δ' αὐτῆς φάνη, &c.*" Dna. *Dacier* leoni eum ideò comparari arbitratur, quia audito puellarum strepitu hominibusne mitibus an crudelibus occursurus esset ignarus, ex arbusto nudus animoque intrepido egrederetur. Mihi in eo potiùs consistere videtur comparationis vis, tum quòd *Ulysses* mari tumidus, totusque spumâ fœdatus, leoni agresti ventis procellisque afflicto, "*Ὅστ'* "*εἴσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος,*" similis dicatur; tum quòd necessitate coactus, [*ver.* 136.] ex arbusto puellis timidis sese nec opinatò ostenderit; ipsisque (uti observat *Eustathius*) fugam et terrorem haud minorem, quàm leo ferus ovibus aut hinnulis imbecillibus, incusserit.

Ibid. —— *ἀλμί.*] Vide ad *Il. i*, 299.

Ibid. —— *πεπαλάς.*] Vide ad *Il. β'*, 314. et infrà ad *ξ'*, 467.

Ver. 131. —— *ἐν δέ οἱ ὄσσε Δαίεται.*] Scholia ex duobus MSS. *Barnesio* excerpta interpretantur, *σφοδρὸν ὁρμὴν ἔχει.* Similiterque ipse *Barnesius*; "Sensus," (inquit) "*λίαν* "*ἐν ἑαυτῷ ἦν· ὅσον δείσας* ut *Eustath.* ex- "ponit, *fol.* 1555. *lin.* 40." At quanto simplicior et facilior erit constructio, si vox *ὄσσε* neutrius generis accipiatur, (vide *Iliad. γ*, 435. 617. *ψ'*, 477.) ut sit sententia, quomodo ad hunc locum exponit *Eustathius*; *Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῷ καίονται.* Vide et ad *Il. ά*, 104. *μ'*, 466. *τ'*, 16. 17. et *Odyss. δ'*, 662. ubi similem ferè loquendi rationem usurpat Poeta.

Ver. 132. —— *ἐπέρχεται.*] *Al. μετέρχεται.*

Ver. 133. —— *μήλων δὲ ἑ γαστήρ.*]

—— quos improba ventris
Exegit cæcos rabies ——. *Æn.* II, 356.
Suadet enim vesana fames ——.
Æn. IX, 340. X, 724.

Ver. 135. *Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσι.*] "Ἐγερσις δὲ [ἡ Παλλάντιος] καὶ περὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐν ᾗ τὸν Ναυσικάᾳ πλησίασεν Ἰφιτέμιδι Ὀδυσέα κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἱστόρησεν. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 22.

Ver. 136. —— *χρειὼ γὰρ ἵκανε.*] Vide ad *Il. α'*, 45.

Ver. 137. *Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη.*] "Ὅταν δὲ οἰκτρὸν ἢ φρικῶδες —— ἔπῃ εἰσάγῃ, τῶν τι φοντίνων οὐ τὰ πρόσωπα δίδει, ἀλλὰ τῶν ψοφούντων. ἢ ἀφώνων τὰ ἐκπληκτικώτατα λέγεται, καὶ καταπλήττει τοῦτοις τὰς συλλαβάς· οἷα ἐστὶ ταυτί, "Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη "πεπαλαιμένος ἅλμῃ." *Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως, § 16.* Καὶ τὸ ὕφαιμον δ' ἰόεν, διὰ τὸ συμπίπτειν καὶ αἷμα, σμερδαλέον εἰρῆσθαι· "Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη πεπαλαιμένος ἅλ- "μῃ." ἤγουν ὕφαιμον βλέπων, διὰ τὸ συμπεπτωκὸς [*Al. συμπεπτωὸς*] ἔχειν ὀφθαλμούς, ἐκ τῆς ἁλῆς. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3.

Ibid. Σμερδαλέος.] *Al. Σμερδαλέος.*

Ver. 138. —— *ἐπ' ἠιόνας προὐχούσας.*] "Ἠιόνες δὲ προὐχουσαι, αἱ προεξέμυσαι ἵνα καθ' ὃν λόγον προβλῆτες πίτυροι λέγονται, οὕτω καὶ αἰγιαλοὶ προὐχοντες. *Eustath.*

Ver. 139. —— *τῇ γὰρ Ἀθήνη Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε.*] Vide infrà ad *ver.* 199.

Στῆ δ' ἀιτασχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεὺς,
Ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
Ἢ αὕτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι
Λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἵματα δοίη.
Ὡς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι,
Μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
Αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις, ἢ βροτὸς ἐσσί;
Εἰ μέν τις θεὸς ἐσσὶ, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἀγχίστα ἐΐσκω·
Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσι,
Τρισμάκαρες μέν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,

Stetit verò contrà-expectans: deliberabat autem Ulysses,
An supplicaret genubus prehensis pulchræ-oculos puellæ;
An ut-erat, verbis eminùs-stans blandis
Precaretur, si ostenderet urbem, et vestes daret.
Sic sanè ei deliberanti visum est satius esse,
Precari verbis eminùs-stantem blandis,
Nè ei genua prehendenti iraceretur mente puella.
Protenùs blandum et solertem dixit sermonem:
" Supplex te oro, ô regina; deane aliqua, an mortalis es?
" Siquidem aliqua ex diis sis, qui latum cœlum incolunt,
" Dianæ te ego, Jovis filiæ magni,
" Formâque, staturâque, orisque habitu, quàm-proximè assimilo:
" Sin aliqua sis hominum, qui super terram habitant,
" Ter-beati quidem tibi pater et veneranda mater,

Ver. 143. —— αὔτως.] Ἤγουν οὕτως ὡς ἦχε. *Eustath.*

Ver. 145. Ὡς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.] Vide infrà ad *Il.* ω'. 155.

Ver. 148. —— μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον.] Ἐνταῦθα δὲ ὅτι μειλίχια μὲν οἱ τοῦ Ὀδυσσέως λόγοι, δηλοῖ τὸ ὑγιεμφατικὸν τῆδε. Εἰδέναι γὰρ αἱ πολλαὶ, τοὺς ἐν ἡμῖν αὐτοὺς ἑταίρους χαίροντας μειλίσσεσθαι. Κερδαλέον δὲ, διότι μαντικὰ αἰτήματα, (δῆλα γὰρ, φησὶ, μάλιστα [infrà ver. 178.] καὶ ἄνευ δείξεως) περδαίνει μεγάλα ἐν τοῖς βασιλικοῖς σκηπτοῖς, ἐναγχίσας οἷς ἐκεκεύθει, καὶ διακριτέους τὸ δῖον. *Eustath.*

Ver. 149. —— Θεός νύ τις, ἢ βροτὸς ἐσσί; —— Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε.]

O (quam te memorem?) Virgo: namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem sonat. O Dea certè:
An Phœbi soror ——. *Æn.* I, 331.

Ἐνταῦθα δὲ ὅτι τὸ ἀμφότερον τῶν ποιημάτων, ἐκπληξις περίεστιν, τὸν περὶ τὸ θεῖον ἀγαλλόμενον· ἐπειδὴ καὶ τὸν ἥρωα περδαλέοντα καὶ τοῦνο συλήσας, καὶ ἀφανίσας αὐτὸν τὴν τῶν ἡλίων γνῶμαν ἐκπλήττει λανθάνων. *Eustath.* Vide supra ad ver. 148. Cæterùm Vulgati hic legunt *Dubito ne tu sis, ô Virgo ipsa!* sine interrogatione. Quod multò videtur languidius.

Ver. 154. Τρισμάκαρες μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.]

Ὀλβιοι ἦς σ' ἐφύτευσαν, καὶ ἐλαΐη ἥ τίκε μάτηρ. *Musæus,* Ἡρὼ καὶ Λίανδ. 138.

—— qui tanti talem genuere parentes? *Æn.* I, 610.

Similiter apud *Petronium*, in *Satyr.* " O fe-" licem —— matrem tuam, quæ te talem " peperit!"

Ver. 154. 158. Τρισμάκαρες μὲν —— Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος.] Ita apud *Anthologiam*:

Εὐδαίμων ὁ βλέπων σε, περιφλεγὲς ἔντος ἀκοίτης·
Ἁπλόος δ' ὁ φιλῶν, ἀθάνατος δ' ὁ σπόσας.
Paulus Epigramm. lib. VII.

Τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
Αἰὲν ἐϋφροσύνησιν ἰαίνεται, εἵνεκα σεῖο,
Λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
Ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἴκονδ' ἀγάγηται.
Οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ

" Ter-beati et fratres; valdè nimirùm ipsorum animus
" Semper lætitiâ perfunditur, tui gratiâ,
" Videntibus tale germen choream *te* ingredientem.
" Ille verò rursùs animo felicissimus præter cæteros,
" Quicunque te sponsaliis præponderans, domum duxerit.
" Nondum enim talem vidi mortalem oculis,
" Neque virum, neque mulierem; admiratio me tenet aspicientem.
" In Delo equidem aliquando tale, Apollinis juxta aram,

Ibid. et *ver.* 155. Τρισμάκαρες.] Vide suprà ad ι, 306. *Al.* Τρὶς μάκαρες.

Ver. 155. 156. 157. ——μάλα πού σφισι θυμὸς —— ἰαίνεται —— Λευσσόντων.] Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ, " σφίσι θυμὸς ἰαίνεται λευσ-" σόντων," δεικνῦν σολοίκως ἔχειν, " λύεσθαι" γὰρ, ἀφιλεῖν ἐστιν. Ἔστι δὲ τοιοῦτον σχῆμα καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Κύκλωπα, ὅτι ἴδωμ (infrà ι, 256. 257.) " Ἡμῖν δὲ κατειλλάδην φίλον " ἦτορ Διοσάντων φόβητρον βαρύν." Κατασχετικὸς γὰρ καὶ αὐτὸ, σόλοικον δὲ οὐκ ὄν. *Eustath.* Vide infrà ad ψ', 205. 206. et ad *Il.* ξ', 141.

Ver. 156. ——ἰαίνεται.] Κρατοῦν δὲ [τὸ θυμὸν] τοῦ ψυχροῦ, διάχυσιν παρέχει καὶ ἄλλαν τῷ σώματι μεθ' ἡδονῆς· ὅπερ Ὁμηρος ἰαίνεσθαι κέκληκεν. *Plutarch. de primo frigido.*

Ver. 157. ——τοῖόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.] Vide infrà ad λ', 90. 91. *Eustathius* quidem in dubium vocat, utrùm vox εἰσοιχνεῦσαν contracta sit ex εἰσοιχήσουσαν, an sit ipsa participium neutrius generis; sed minùs rectè: alibi enim apud Poetam occurrunt voces οἰχνέω, εἰσοιχνέω· at οἰχνέω, εἰσοιχνέω, nusquam.

Ibid. et *ver.* 244. ——τοιόνδε——τοῖόνδε.] Vide ad *Il.* ι', 357.

Ver. 159. Ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας.] Editio *Wetsteniana* istud ἐέδνοισι βρίσας vertit, " *dote* " *gravis*." *Scholiastes* autem ἐέδνοισι exponit, " Τοῖς πρὸ γάμου δώροις, μνήστροις· vocemque βρίσας interpretatur βαρήσας. Quæ quidem et ad sententiam potior videtur explicatio; et isto sensu semper ferè apud Poetam usurpatur vox ἔεδνα. Notandum tamen vocem βρίθω nusquam alibi apud Poetam *sensu activo* usurpari. Vide *Iliad.* ή, 343. μ', 286. 346. ε', 233. 512. σ', 561. *Odyss.* ί, 216. τ', 112. Undè verior fortassè sententiæ interpretatio quam hìc affert *Eustathius*: Τὸ δὲ, " βρίσας," (inquit) ἀντὶ τοῦ πιέσας ἴδιον πάλαι τοὺς ἄλλους μνηστῆρας, διὰ τὸ τῆς κόρης δηλαδὴ στερισμάχητον. Καὶ ἐστὶν ἡ μεταφορὰ, ἐκ τῶν σταλμιζομένων ῥοπῶν. Cæterùm Scholia ex MS. *Aloysii* excerpta apud *Barnesium*, vocem βρίσας hìc à βρίζω deductam volunt; sed malè omninò, et ad sensum, et ad prosodiam. Vide ad *Il.* ά, 140. et ή, 343.

Ibid. ——ἐέδνοισι.] Vide ad *Il.* ι', 382.

Ver. 162. Δήλῳ δή ποτε τοῖον. " Quod " Homericus Ulyxes Deli se proceram et " teneram palmam vidisse dixit, hodie mon-" strant eandem." *Cic. de Legibus, lib.* I. sub initio. " Nec non palma Deli ab ejus-" dem dei [*Apollinis*] ætate conspicitur." *Plin. Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 44. Ὁ δὲ πολυφωνότατος ἀπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὦσιν ἔψυχοι τυμέφθου, καὶ πάλαι ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούληται, τῶν τε φωνήεντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται, καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ παπαφανεῖσι τοῖς ἀφόνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους, παραπαίοις ἀλλήλοις τὰ διαίφορα, περιΐασι δὲ τισὶ ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς· ὡς ἔχω ταυτὶ——" Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος " παρὰ βωμῷ, Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνεχόμενον " ἰνήνην." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Ἔστι καὶ παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ] πολλὰ φυτὰ στερνότερα ἀκούσαι τῶν ἐρεμίνων· " Δή-" λῳ δή ποτε τοῖον, ἐκ." Καὶ ἡ διηγήσασα τῆς Καλυψοῦς νῆσος· καὶ τῆς Κίρκης σκήλαιον· καὶ ὁ Ἀλκινόου κῆπος. Εὖ ἴσθι, τούτων οὐδὲν ὄψει στερνότερον. *Julian. Imperat. Misopog.*

Ibid. ——παρὰ βωμῷ.] *Casaubonus*, in annotationibus ad *Athenæi, lib.* XIV. *cap.* 9. citat περὶ βωμῷ. *Julianus* antem loco jam suprà citato, legit, aut memoriter citat, παρὰ βωμόν.

Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα·
(Ἦλθον γὰρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαὸς
Τὴν ὁδὸν, ἣ δὴ ἔμελλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι·)
Ὡς δ' αὕτως καὶ κεῖνο ἰδὼν, ἐτεθήπεα θυμῷ
Δήν· ἐπεὶ οὔτω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης·
Ὥς σε, γύναι, ἄγαμαί τε, τίθημά τε, δείδιά τ' αἰνῶς
Γούνων ἅψασθαι· χαλεπὸν δέ με πένθος ἱκάνει.
Χθιζὸς εἰκοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον·
Τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει κραιπναί τε θύελλαι
Νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
Ὄφρ' ἔτι που καὶ τῇδε πάθω κακόν· οὐ γὰρ ὀΐω
Παύεσθ'· ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάρεισιν.
Ἀλλὰ, ἄνασσ', ἐλέαιρε, σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
Ἐς πρώτην ἱκόμην· τῶν δ' ἄλλων οὔτινα οἶδα
Ἀνθρώπων, οἵ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
Εἴτι που εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.

" Palmae recens germen succrescens vidi:
" (Profectus enim eram et illuc, multus autem me sequebatur populus
" In eâ profectione, quae demùm erat mihi malum damnum futura.)
" Utque similiter et illud conspicatus, obstupui animo
" Diù, quandoquidem nunquam tale succrevit lignum è terrâ;
" Ita te, mulier, admiror, obstupeo, et vereor admodùm
" Genua prehendere: gravis autem me dolor occupat.
" Heri vigesimo effugi die nigrum pontum:
" Eousque verò me perpetuò fluctus ferebat, et celeres procellae
" Insulâ ab Ogygiâ: nunc verò me huc appulit deus,
" Ut adhuc fortassè et hîc patiar malum; non enim puto
" Cessaturos; sed adhuc multa dii efficient priùs.
" Verùm, regina, miserere, te enim mala multa passus
" Primam accessi; caeterorum autem neminem novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram incolunt.
" Urbem verò mihi ostende, daque pannum ad *me* circumcingendum,
" Si quod fortassè involucrum pannorum haberes huc profecta.

Ver. 163. *Φοίνικος νέον ἔρνος.*] Τὸν ἀναστάντα λέγει φοίνικα τῇ Δήλῳ, οὗ ἐφαψαμένη ἀνεπαύσατο. *Schol.*

Ἔνθα τριετήρικός τι φοβεῖ,
Δάφνη θ' ἱερὸν ἄνσχε
Πτόρθοις Λητοῦ φίλᾳ
Ὠδῖνος ἄγαλμα βίας.
Euripid. Hecub. ver. 458.

Φαῖδε ἄναξ ὅστ μὲν σὺ διὰ νῆσ πότνια Λητὼ,
Φοίνικος βαθυῆς χερσὶν ἐφαψαμένη.
Theognid. Gnom. ver. 5.

Ver. 164. Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι.] Πλουσίως ἐμφαίνει τινὰ τῶν ἀτυφοτέρων, ἵνα μὴ φεύγοις, ἢ κωμῳδήσῃ τίνα δείξῃ. *Schol.*

Ver 165. —— ἣ δὴ ἔμελλεν.] Ita Vulgati. Sed legendum potiùs crediderim, ἥ δὲ ut sit, " *Quâ demùm erant mihi mali casus futuri.*"

Ver. 168. —— τίθημά τε, δείδιά τ'.] Similiterque *ver.* 265. Εἰρύατο. Vide ad *Il. δ*, 37. et *ν*, 736.

Ver. 174. Παύεσθ'.] Apud *Eustathium* in commentario, Παύεσθε.

Ver. 178. Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος.] Vide suprà ad *ver.* 148.

Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
Ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσσαι
Ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,
Χάρματα δ' εὐμενέτῃσι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.
Τὸν δ' αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἤτε πακῷ, οὔτ' ἄφρον φωτὶ ἐοικας,
Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἑκάστῳ·
Καί που σοι τάδ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Νῦν δ', ἐπεὶ ἀμφίρρυτον τε πόλιν καὶ γαῖαν ἱκάνεις,
Οὔτ' οὖν εἵματος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,

"Tibi verò dii tanta dent, quanta animo tuo concupiscis;
"Maritumque et familiam, et concordiam praebeant
"Bonam: non enim hoc quicquam praestantius et melius,
"Quàm cùm concordes consiliis rem-familiarem administrent
"Vir atque conjux; multi dolores malevolis,
"Gaudia autem benevolis; maximè verò sentiunt et ipsi."
Hunc autem rursùs Nausicaa ulnas-candida contrà allocuta est:
"Hospes, quandoquidem neque ignavo, nec stulto viro similis-es,
"Jupiter autem ipse distribuit felicitatem Olympius hominibus,
"Bonis atque malis, prout voluerit uniculque;
"Et nimirùm tibi isthaec dedit, te autem oportet pati omninò.
"Nunc verò, quum ad nostram et urbem et terram venis,
"Neque vestium indigebis, neque cujusquam alius rei,

Ver. 180. Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσί.] Dii tibi ——— Præmia digna ferant ———. *Æn.* I, 607. 609.

——— Dii dent tibi omnes quæ velis. *Plaut. Pœnul. Act.* V. *Scen.* ii. *ver.* 95. Et iterùm, *Stichus, Act.* III. *Scen.* II. *ver.* 15. ——— Dii dent quæ velis.

Συνετῶς ὁ Ὀδυσεὺς ταῦτα συνιέχιται, ἃ μόνα διὰ φρονίδος εἶναι εἶναι. *Schol.*

Ver. 182. ——— οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον, Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε.]

Ἥτις μεγίστη φίλτατα σωτηρία,
Ὅταν γυνὴ τρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ. *Euripid. Medea, ver.* 14.

——— οὐ γὰρ ἀνδρὸς γυναῖκα χρὴ κακὴν εἶναι,
Ἥ ἴσαν ἀνδρὶ γυνὴ φρονεῖ φίλα γήραος ἄχρι,
Καὶ σώσει ἢ ἀλόχῳ, μηδ' ἱματίῳ ἀνδύκα νίπτει. *Phocylides, ποίημα νουθετικὸν, ver.* 184.

Οὔτε γὰρ ἡδονὴ μείζονος ἀν' ἄλλων οὔτε χρεὶ αι συνοχίστερας πρὸς ἄλλους, οὔτε φιλίας τὸ παλὸν ἰσίρας ἰκθέζοι οὔτω καὶ ζηλωτόν, "Ὡς ἔθ' ὑμοφρονίοντι νόμασιν οἶκον ἔχητον Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή." *Plutarch.* Ἐρωτικὸς, sub fine Καίτοιγε οὐκ, ὡς ἔλλοι, τὸν πρὸς ἀλλήλους ἀνδρός τι καὶ γυναικὸς ὁμόνοιαν ἰσαιτῆ ὁ Ποιητὴς, οὐ τὸν γε μὴν ὑμοῦ τοὺς διγαμίας τοὺς μοχθηρὸς, ἀλλὰ τὸν τῷ τε καὶ φρονεῖν δικαίως συνηλλαγμένην. Τὸ γὰρ νόημαρ ἔχειν τὸν οἶκον, τοῦτο ὀπλοῦ. *Aristot.* περὶ Οἰκονομίας, *lib.* I. haud longè à fine. Vide et *Hieroclis Fragmentum* περὶ Γάμου.

Ver. 183. ——— οἶκον ἔχητον.] Apud *Hieroclem*, loco jam citato, οἰκῖ ἔχητον.

Ver. 185. ——— μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.] Τῶν πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας αἰσθάνονται καὶ φιλανθρώπως. *Schol. Eustathius* autem exponit ἐξάκουστοι γίνονται.

Ver. 189. Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, "ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖς," οἱ μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων νοοῦσι τῶν ἀλλοζομένων· οἱ δὲ εὐθύτερα ταῦτα ὀνόματα ἐκδέχονται· λέγοντες ὅτι νέμει ὄλβον Ζεὺς ἢ τι ἐσθλοῖς πράγμασι, καὶ ἢ κακοῖς. *Eustath.* Quæ posterior, uti et ipse deinceps annotat *Eustathius*, mira admodum et inficeta accipiendi ratio.

Ver. 190. ——— τεῷ.] *Al.* τεῷ'.

Ver. 192. ——— οὐδ'.] *Ut pejusti* ———

Ὧν ἐπίοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα.
Ἄστυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν.
Φαίηκες μὲν τῆνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν·
Εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Τοῦ δ' ἐκ Φαίηκων ἔχεται κάρτος τε, βίη τε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφιπόλοισιν ἰὼν τλοκάμοισι κέλευσε·
Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε, φῶτα ἰδοῦσαι;
Ἦ μήπου τινὰ δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν;
Οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ δίερὸς βροτός, οὐδὲ γένηται,
Ὃς κεν Φαίηκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἵκηται,
Δηϊοτῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Ἔσχατοι, οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
Ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνει,
Τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες

" Quarum decet suppliçem miserum compotem-factum-esse.
" Urbem autem tibi ostendam, et dicam nomen populorum,
" Phaeaces hanc urbem, et terram habitant:
" Sum autem ego filia magnanimi Alcinoi,
" Ex quo utique Phaeacum pendet et imperium, et potentia."
Dixit sanè, et ancillis comas-pulchris imperavit:
" Sistite mihi gradum, ancillae: quò fugitis, virum conspicatae?
" An scilicet aliquem hostilium putatis esse virorum?
" Non est ille vir vivus homo, neque nascetur,
" Qui Phaeacum in terram veniat,
" Hostilia inferens: valdè enim chari ii immortalibus.
" Habitamus autem seorsùm undoso in mari
" Extremi, neque quisquam nobiscum mortalium commercium-habet alius.
" Sed hic aliquis infelix errans huc venit,
" Quem nunc oportet curare: à Jove enim sunt omnes

Ver. 193. —— ταλαπείριον.] Τὸν πάλαιστὸν ἱλαστέον· ἢ τὸν ταλαίπωρον. *Schol.* Priorem interpretationem amplectitur Dan. *Dacier.* At posteriori sensu usurpari videtur hæc vox infrà ά. 24. alioqui enim ibi tautologia erit proximè sequens, " Ταλάφρη ἔξ ἀνίης " γαίης."

Ibid. —— ἀντιάσαντα.] Editio *Wetsteniana*, quàcum facit et *Barnesius*, vertit " occurrentem." Ego hoc in loco potiùs vertendam crediderim " *compotem factum.*" Vide ad *Il.* μ'. 356. et ν'. 215. Cæterùm de prosodiâ vocis ἀντιάσαντα, vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 195. Φαίηκες μέν.] "Ὅτι διήγημα ἐνταῦθα γίνεται τὸ " Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν, &c." *Eustath.*

Ver. 119. Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι.] "Ὅτι ἐμφαίνει ὁ Ποιητὴς τῶν ἀθώων ἡλίκη δέησις ἐμβαλεῖν τῇ Ναυσικάᾳ, ἅτε μείναι φανέντος τοῦ Ὀδυσσέως.] καὶ ὅλως ἐς μετὰ εἰπεῖν γένεται φεύγουσαι φοβεῖσθαι, καθὰ καὶ ἀλίκτυπα, πλέον τὸ μέρος διαβόσκουσαι καὶ τοὺς ἀμφιπόλους, ἐς μάτην φεύγειν ἀλογήσαντας, ἀλλὰ στῆναι, εἰ μηδὲν τι καινὸν δοάσας, ἀλλὰ ἀπλῶς ἀνδρωπον, καὶ αὐτὸν λάσιον, ἀλάστην, καμιδῆς ἄξιον. Φησὶ γὰρ· " Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι, &c." *Eustath.* Vide supra ad *ver.* 139.

Ver. 201. —— δίερὸς βροτός.] Ζῶν, ὑφαμένος, (*Al.* ὑφωμένος,) καὶ ἐμπάθει μιτίχων· τὸν μὲν γὰρ ζωὸν ὑγιόντα καὶ διαμασία συνίχει, τὸν δὲ θάνατον ψυχόντα καὶ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 204. Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε.] Vide *Strabonem*, *Geograph.* *lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26.

Ver. 205. —— βροτῶν.] *Al.* βροτός.]

Ver. 207. —— πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε.] Τὸ γὰρ τοῦ Διὸς ἐφεστιώτης καὶ ξένιος πτωχοί. *Schol.*

Καὶ Διὸς, ὃς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ' ἐπορέγει.
Apollon. Argonaut. lib. III. *ver.* 985.

Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε·
Λούσατε δ' ἐν ποταμῷ, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἔστ' ἀνέμοιο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν·
Κάδδ' ἄρ' Ὀδυσσῆ ἷσαν ἐπὶ σκέπας, ὡς ἐκέλευσε
Ναυσικάα, Δυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δ' ἄρα οἱ φᾶρός τε, χιτὼνά τε, εἵματ', ἔθηκαν·
Δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑργὸν ἔλαιον,
Ἤνωγον δ' ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσι.
Δή ῥα τότ' ἀμφιπόλοισι μετηύδα δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀμφίπολοι, στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς
Ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἐλαίῳ
Χρίσσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροὸς ἐστὶν ἀλοιφή.
Ἄντην δ' οὐκ ἂν ἔγωγε λοίσσομαι· αἰδέομαι γὰρ
Γυμνοῦσθαι, κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισι μετελθών.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν, εἶπον δ' ἄρα κούρῃ.
Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεύς

" Hospitesque et ægeni ; donum autem etiam exiguum, et gratum est.
" Verùm date, ancillae, hospiti cibumque et potum :
" Et lavate in fluvio, ubi receptus est à vento."
Sic dixit : illae verò steterunt, et se-invicem hortatae sunt :
Ulyssem autem collocârunt sub umbraculo, quemadmodum jusserat
Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi :
Eique pallium, et tunicam, vestes, apposuerunt :
Dederunt porrò ei aureâ in ampullâ liquidum oleum,
Jusseruntque dein ipsum lavare-se in fluvii fluento.
Ac tum ancillas allocutus est nobilis Ulysses :
" Ancillae, state ita eminùs, dum ego ipse
" Salsuginem ab humeris abluam, circumque oleo
" Ungam me ; jam enim diù à corpore abest unctio.
" Coràm verò haud ego lavero ; vereor enim
" Nudari, inter puellas comas-pulchras versans."
Sic dixit : illae verò secesserunt, narràruntque puellae.
At ex flumine à corpore lavabat nobilis Ulysses

Ver. 208. —— δίσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.] Ὀλίγη μὲν τῷ διδόντι, φίλη δὲ τῷ λαμβάνοντι· ἡ γὰρ ἔνδεια, καὶ τὸ ὀλίγον φίλον ἀγιῖται. *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 167.

—— Ἦ μεγάλα χέρις,
Δώρῳ ξὺν ὀλίγῳ πάντα δὲ τιμᾶντα τὰ πὰρ φίλων. *Theocrit. Idyll.* XXVIII, 24.

Ἄσπιν διδόμενον δῶρον. εἰ καὶ μικρὸν ἦ,
Μίγιστον ἐστὶν, εἰ μετ' εὐνοίας διδῷς.
Philemon major, apud Grot. in Excerp.

Ver. 210. Λούσατε δ'] *Al.* Λούσατό τ'.

Ver. 211. —— αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* καὶ ἀλλήλοισι κέλευσαν. *Al.* αἱ δ' ἵσταντο καὶ ἀλλήλῃσι κέλευον. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* γ', 84.

Ver. 212. 214. —— ἄρα.] *Ut jusserat Nausicaa* ——.

Ibid. — Ὀδυσσῆ ἷσαν.] *Al.* Ὀδυσεῖ ἷσαν.

Ver. 215. —— χρυσέῃ.] Ita edidit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicet χρυσῆ. *Al.* χρυσείῃ. Quod versum perimit. Vide suprà ad *ver.* 79.

Ver. 216. —— ἄρα.] *Deinde* ——.

Ver. 219. 220. 221. 227. 228. —— ἀπολούσομαι —— Χρίσσομαι — λοίσσομαι —— λοίσσωνται —— ἴσασθ'.] Vide suprà ad ί, 491. et infrà ad ί, 296.

Ver. 224. 226. Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο —— Ἐκ κεφαλῆς δ' ἴσμηχεν ἁλὶ χνόον.]

Ἄλμην, ἣ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ὤμπεχεν ὤμους·
Ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσατ', ἃ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής·
Τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ' δὲ κάρητος
Οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δίδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
Τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει·
Ὡς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
Ἕζετ' ἔπειτ', ἀπάνευθε νιὼν, ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Κάλλεϊ καὶ χάρισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη·
Δή ῥα τόθ' ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα·
Κλῦτέ μοι, ἀμφίπολοι, λευκώλενοι, ὄφρα τι εἴπω·
Οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν,

Salsuginem, quae ej terga et latos obtexit humeros:
E capite etiam eluebat maris sordes indomiti.
Caeterùm postquam omnem lavâsset-se, et oleo unxisset,
Vestesque induisset, quas ei praebuerat virgo indomita
Illum quidem Minerva reddidit, ex Jove nata,
Majoremque aspectu, et crassiorem: à capite verò
Crispas demisit comas, hyacinthino flori similes.
Quemadmodum autem cùm quis aurum circumfundat argento vir
Solers, quem Vulcanus docuerit et Pallas Minerva
Artem omnifariam; pulchra verò *is* opera perficit:
Sic huic affudit gratiam capitique et humeris.
Considebat *is* deinde, seorsùm profectus, ad littus maris,
Pulchritudine et gratiâ resplendens; admirabatur autem puella:
Ac tunc ancillas comis-pulchras allocuta est:
" Audite me, ancillae, candidae-ulnas, ut aliquid dicam:
" Non omnibus invitis diis, qui coelum tenent,

Ὀδυσεὺς μετὰ τὸ ναυάγιον —— κατακλᾷ —— εἰς τὸν ποταμὸν, " Ἐκ κεφαλῆς ἔσμηχεν ἁλὸς " χνόον" ὑπερφυῶς τοῦ ποιητοῦ τὸ γνήσιον συνεμφαίνοντος. Ὅταν γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης ἀναδύνται ἐν τῇ ἠλίῳ στάσει, τὸ λιπαρώτατον καὶ ἀνυφάντατον τῆς ὑγρασίας ἡ θερμότης διαφέρει· τὸ δὲ ἁλμυρὸν αὐτοῦ καὶ τραχὺ καταλιμφθὲν ἱδρῶσι, καὶ συμφαίνει τοῖς σώμασιν ἀλῶδες ἐπίπαγος, μέχρι ἂν αὐτὸ ποιήσῃ, καὶ γλυκεῖ καταπλύσωσιν. *Plutarch. Symposiac. Lib.* I. *Probl.* 9.

Ver. 226. —— ἁλὸς χνόον.] Τὸ λιπαρώτατον τῆς θαλάσσης· ἢ τὸν ἁλμυρόν. *Schol.*

Ibid. —— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ά, 316.

Ver. 229. Τὸν μὲν Ἀθηναίη.]

—— namque ipsa decoram
Cæsariem nato genitrix, lumenque juventæ
Purpureum, et lætos oculis afflârat honores. *Æn.* I, 593.

Ver. 231. Οὔλας ἧκε κόμας.] Οὔλας δὲ κόμας, αἱ συστραμμέναι. *Eustath.*

Ibid. —— ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.] Ὁ ἐπὶ μελαίνας, κατὰ τὸν ὑάκινθον τὸ ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 232. Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν
Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
Argentum Pariusve lapis circumdatur auro. *Æn.* I, 596.

Ver. 235. —— ἄρα.] *Ut dictum est* ——.

Ver. 240. —— πάντων ἀέκητι θεῶν.] *Ab omnibus invitis diis.*

Φαιήκεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιρρίσσεται ἀντιθέοισι.
Πρόσθεν μὲν γὰρ δή μοι ἀεικέλιος δόασ' εἶναι,
Νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Αἴ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις καλημένος εἴη
Ἐνθάδε ναιετάων, καί οἱ ἄδοι αὐτόθι μίμνειν.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδὲ πίθοντο.
Πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ θέσαν βρῶσίν τε, πόσιν τε.
Ἧτοι ὁ πῖνε καὶ ἤσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἀρταλέως, δηρὸν γὰρ ἐδήπυος ἦεν ἄπαστος.
Αὐτὰρ Ναυσικάα λευκωλένος ἄλλ' ἐνόησεν
Εἵματ' ἄρα στύξασα τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης,
Ζεῦξεν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας· ἂν δ' ἵζε καὶ αὐτή.
Ὤρτυνεν δ' Ὀδυσῆα, ἕπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζε·
Ὄρσο δὴ νῦν, ξεῖνε, πόλινδ' ἴμεν, ὄφρα σε πέμψω
Πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα δαΐφρονος, ἔνθα σε φημὶ
Πάντων Φαιήκων εἰδήσεμεν ὅσσοι ἄριστοι.

" Ad Phaeacas hic vir pervenit diis-similes.
" Anteà quidem mihi indecorus videbatur esse;
" Nunc verò diis similis-est, qui coelum latum habitant.
" Utinam mihi talis maritus vocatus esset
" Hic habitans, et ipsi placeret hic manere.
" Verùm date, ancillae, hospiti cibumque, potumque."
Sic dixit; illae verò huic diligenter auscultârunt et paruerunt;
Ulyssique apposuerunt cibumque, potumque.
Ac bibebat quidem et edebat patiens nobilis Ulysses
Rapacitèr; diù enim cibum non gustaverat.
Caeterùm Nausicaa candida-ulnas aliud cogitavit:
Vestes utique plicatas posuit pulchrum in currum;
Junxit verò mulos fortibus-ungulis, consuendique ipsa:
Adhortata autem est Ulyssem, verbumque dixit, et compellavit:
" Surge nunc, hospes, ad-urbem iturus, ut te deducam
" Patris mei ad domum prudentis; ubi te puto
" Omnium Phaeacum visurum esse quotquot optimi

Ver. 242. —— *δῖαν'.*] Ita Vulgati. *Barocciius* vocem hanc ἀνωμάλως ex *Dedvano* contractum existimat; nec male: Vide ad *Il. γ', 528. Eustathius* autem, et Scholia MSS. *Aloysii* Editionumque nonnullarum, (notante *Barnesio*) *δῖον* hic legunt. Κεῖται δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τὸ δῖαν, ἀντὶ τοῦ ἰδέαν. *Eustath.*

Ver. 244. Αἴ γὰρ ἐμοὶ τοῖόσδε πόσις.] Εἰ μὲν ἡ Ναυσικάα ξένον ἔνδρα τὸν Ὀδυσέα διαπαμῆναι, καὶ σεμνῶσα τὸ τῆς Καλυψοῦς φάθος περὶ αὐτὸν, ὅτι δὴ τερφθεὶς καὶ γάμων ἄξιον ἔχθοιτο, σπουδῆ παραίνει περὶ τῆς ἀποπομπῆς. " Αἴ γὰρ ἐμῷ τοιόσδε πόσις ἔμ." ψυχρὸν τὸ ἦθος αὐτῆς καὶ τὴν ἐκλογὴν. Εἰ δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἦθος ἐνδοῦσα, καὶ θαυμάσασα τὴν ἐνέτειξιν αὐτοῦ πολὺ πρὸν ἴδοιτο τοιούτου συνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλουτικῷ τινὶ καὶ ἐχεμύθῳ τῶν πολιτῶν. ἔδει δηλαδὴ. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ibid. —— ἐμοὶ.] Apud *Plutarchum*, locò jam citato ἐμῷ. Minùs rectè.

Ver. 248. —— ἐγ'.] *Proindè, ut jusserat Nausicaa* —— *ver.* 246.

Ver. 252. 263. 266. 276. —— καλῆς —— καλὴ — καλὸν — καλέϊ.] Vide ad *Il. β', 43.*

Ver. 253. Ζεῦξεν.] Apud *Eustathium* in commentatione Ζεύξων.

Ἀλλὰ μάλ' ὦδ' ἔρδειν, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·)
Ὄφρ' ἂν μέν κ' ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων,
Τόφρα σὺν ἀμφικόλοισι, μετ' ἠμιόνους καὶ ἄραξαι,
Καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω.
Αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβήσομεν, ἣν περὶ πύργος
Ὑψηλὸς, καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε πόληος,
Λειπτὴ δ' εἰσίθμη· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι
Εἰρύαται· πᾶσιν γὰρ ἐπίστιον ἐστὶν ἑκάστῳ.
Ἔνθα δέ τέ σφ' ἀγορὴ, καλὸν Ποσειδήϊον ἀμφὶς,
Ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέσσ' ἀραρυῖα.
Ἔνθα δὲ νηῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσι,
Πείσματα, καὶ σπεῖρα, καὶ ἀκοξύνουσιν ἐρετμά.

" Sed omnino sic facito, (videris autem mihi non desipere;)
" Donec quidem per agros iverimus et opera hominum,
" Tamdiù cum ancillis, post mulos et currum,
" Celeriter venito; ego autem viam monstrabo;
" At postquam ad urbem conscenderimus, circa quam murus
" Altus, pulcher verò portus ex-utrâque-parte urbis,
" Arctus autem introïtus; naves verò per viam utrinque-agitatæ
" Subductæ sunt; omnibus enim statio est unicuique.
" Ibi porrò et ipsis forum est, pulchrum Neptuni circa templum,
" Vectitiis lapidibus excisis exstructum.
" Ibi verò navium armamenta nigrarum curant,
" Rudentes, et spiras; et poliunt remos.

Ver. 258. —— ἀπινύσσειν.] Ἀτόπως εἶπε. *Schol.*

Ver. 261. —— ἴχεσθαι.] Ita ex *Editt. Vett.* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἱκέσθαι. Quod et ipsum annon ferri possit, dubitare est. Vide infrà ad *l*, 404. item ad *Il. ά*, 566. et *ί*, 487.

Ver. 262. —— κάλλιος.] *Barnesius* edidit κάλλιος. Sed perhibè est. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 264. Λειπτὴ δ' εἰσίθμη.] Τουτέστιν ἡ στενὴ δίοδος εἰς αὐτὸν, παρὰ τὸ εἰσιέναι. *Eustath.*

Ver. 265. —πᾶσιν γὰρ ἐπίστιον ἐστὶν ἑκάστῳ.] Vocem ἐπίστιον, quæ apud *Homerum* hoc uniço loco occurrit, ita exponit *Eustathius*: Ἐπίστιον δὲ, τὸ ὡς ἂν τις εἴποι ἐφοίκιον. Ἐπίσης δὲ ἡ λέξις, διὰ καὶ ψιλάσεται παρὰ τὸ "Ζεὺς καὶ θέμις καὶ ἐπίστιος" παρὰ Ἡσιόδῳ, [*lib.* I. *cap.* 44.] ἀπὸ τοῦ ἐφίστημι καὶ, "Ἀθήνιον ἐπίστιον." [*lib.* V. *cap.* 72. 73.] Γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἑστίας. Similiter ferè interpretatur et *Porphyrius*: Ἤτοι (inquit) οἰκεῖός ἐστιν, ἀλλὰ πάντες πολῖται, καὶ ἐφέστιον τῷ ἐχοντι· διὰ δὲ ψιλοῦ ἐξενίσματα, ὡς τὸ ἱκέσθαι, καὶ ἐλθεῖν, καὶ οὐχὶ, οἶκαδε. *Quæst. Homeric.* 2. in fine. Et apud *Anacreontem* (quem hîc citat *Barnesius*) occurrit vox ἐπίστιον, ubi pro ἐφίστιον κύλικα, uti ibi notat *Barnesius*, usurpata videtur;

——κανχᾶσθον
Πίνοντα τὴν ἐπίστιον——.

Od. LXXI. *ver.* 1090. *Scholiastes* autem hunc *Homeri* locum alitèr videtur accepisse; Ἔστιον, (inquit) ἐστίασιν, εὐπάτειαν, πάσιον, ἢ εὐάφειαν· παρὰ τὸ ἑστίαν. Λέγει δὲ, ὅτι ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν νεῶν παραλυμπάνεται ἑστία ἡ ἔσοδος. Quam vocis ἐπίστιον significationem affert et *Eustathius.*

Ver. 266. —— Ποσειδήϊον.] Τῷ Ποσειδῶνι καθιερωμένον τέμενος. *Schol.*

Ver. 267. Ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέσσ'.] Ῥυτοὶ δὲ λίθοι, οἱ ἰλλυτοὶ διὰ τὸ μέγεθος· κατωρυχίς δὲ οἱ κατορυσσόμενοι, ἤ ἐστὶν οὗ τεθεμελιωμένοι. *Eustath.*

Ver. 268. —— ὅπλα.] Τὰ τῶν νεῶν σχοινία. *Schol.*

Ver. 269. Πείσματα.] Τὰ ἀπόγυια σχοινία παρὰ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς τὴν ναῦν. *Schol. à Barnesio ex duobus MSS. supplet.*

Ibid. —— σπεῖρα.] Σπεῖρα, ἤγουν ὑφάσματα ἐξ ὧν τὰ ἱστία ἢ σπείρας, δι' ὧν αἱ νῆες ἴλλονται, ἢ δι' ὧν οἱ τροχίλοι διεμοῦνται. *Eustath.* Posteriorem harum lectionum solam hîc agnoscit *Scholiastes*, exponitque: Οἱ μεγάλοι κάλοι, παρὰ τὸ σπείρειν, δι' ὧν ἴλλονται αἱ νῆες. *Barnesius* quoque in Editionibus non-

Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, οὐδὲ φαρέτρη,
Ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν, καὶ νῆες ἐΐσαι,
Ἦσιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν.
Τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μήτις ὀπίσσω
Μωμεύῃ· μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.
Καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι κακώτερος ἀντιβολήσας,
Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε, μέγας τε
Ξεῖνος; ποῦ δέ μιν εὗρε; πόσις νύ τοι ἔσσεται αὐτῇ.
Ἤ τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς,
Ἀνδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ οὔ τινες ἐγγύθεν εἰσίν.
Ἦ τίς οἱ εὐξαμένη πολυάρητος θεὸς ἦλθεν,
Οὐρανόθεν καταβάς· ἔξει δέ μιν ἤματα πάντα,
Βέλτερον, εἴ κ' αὐτή περ ἐποιχομένη πόσιν εὕρεν
Ἄλλοθεν· ἦ γὰρ τούσδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον
Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολλές τε καὶ ἐσθλοί.

" Non enim Phaeacibus curae-est arcus, neque pharetra,
" Sed mali, et remi navium, et naves aequales,
" Quibus laeti trajiciunt spumosum mare.
" Horum evito famam amaram; nè quis à tergo
" Carpat: valdè enim sunt insolentes apud vulgus.
" Et fortassè quis sic dicat vilior obviam-factus;
" Quisnam verò ille, qui Nausicaam sequitur pulcherque, magnusque
" Hospes? ubi illum nacta est? maritus utique erit ipsi.
" Aut aliquem fortè vagatum excepit suâ à navi,
" Virorum longinquorum; nam nulli propè sunt.
" Aut aliquis supplicanti multùm-exoptatus deus advenit,
" E coelo delapsus; habebit verò ipsum dies omnes.
" Rectiùs, si ipsa etiam adiens maritum invenit
" Aliundè; certè enim hos quidem spernit in populo
" Phaeaces, qui ipsam ambiunt multique et nobiles.

---

nullis (quas et ipse secutus est) scriptum reperit σπεῖρας· eamque et *Versui* et *Sensui* convenientiorem lectionem contendit: " Nam σπεῖρα, (inquit) τὰ τῶν μαλάγματα, " nempè laceræ vestes, sive lineæ, sive la- " neæ, aut cannabinæ, molles et usu at- " tritæ, quibus utuntur Nautæ, ad naves " consarciendas, quomodo *Homerus* utitur, " ῥίσασιν εἰρυῆσιν, *Odyss. δ. ver.* 256. At " αἱ σπεῖραι, *Funes*, ut *Br. Schol.*" Ita ille. Atqui vox σπεῖρα nusquam alibi apud *Homerum* reperitur. Occurrit autem vox σπεῖρον suprà ι, 318. ubi eodem sensu, (ut opinor,) ac vox σπεῖρα hoc in loco, usurpatur; secundum *Barnesii* expositionem certè accipi non potest:

Ταλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἰσόπριον ἔμμεσι πόντῳ.

Porrò, quâ ratione ultima vocis σπεῖρα hîc produci possit, vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 273. Τῶν ἀλεείνω φῆμιν.] " Nec ve- " rò negligenda est fama; nec mediocre te- " lum ad res gerendas existimare oportet " benevolentiam civium." *Cicero, de Amicitiâ*, § 17.

Ibid. —— ἀδευκέα.] Ἀδευκὴς δὲ καὶ νῦν, ἡ ἡ ἀδόκητος, παρὰ τὸ δέκω ἢ ἡ δακνηρὰ καὶ πικρά. *Eustath. Scholiastes* autem exponit, Σκληρὰν, χαλεπήν.

Ver. 274 —— μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.

Δυσέριστος ἁμῶν καὶ φιλόψογος πόλις.
Euripid. Electr. ver. 904.

Ver. 275. 276. Καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι. —— Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ, &c.] Καὶ οὕτως ὁν ἐρωτα εἶχεν εἰς νῶν ἀνακάλυψιν κατὰ θαυμασίαν μίδοδον, ὡς ἄλλου τινὸς δῆθεν τοιαῦτα ἐρωτῶντος· ἄλλως γὰρ ἀνάφορος ἦν. *Eustath.*

Ver. 277. —— νύ τοι.] Apud *Eustathium* in commentario, νύ οἱ.

Ὡς ἐρέουσιν, ἔμοι δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο·
Καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,
Ἥ τ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων
Ἀνδράσι μίσγηται, πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.
Ξεῖνε, σὺ δ' ὦδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα
Πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμεῖο.
Δήομεν ἀγλαὸν ἄλσος Ἀθήνης, ἄγχι κελεύθου,
Αἰγείρων· ἐν δὲ πρήνη νάσι, ἀμφὶ δὲ λειμών·
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος, τεθαλυῖά τ' ἀλωή,
Τόσσον ἀπὸ πτόλιος, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας·
Ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον, εἰσόκεν ἡμεῖς
Ἀστυδε ἔλθωμεν, καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός.
Αὐτὰρ ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι,
Καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν ἐς πόλιν, ἠδ' ἐρέεσθαι
Δώματα πατρὸς ἐμοῦ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ, καὶ ἂν πάϊς ἠγήσαιτο
Νήπιος· οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται

" Sic dicent: mihi verò probra hæc essent:
" Etenim alii succensuerim, quæcunque talia utique fecerit,
" Quæ scilicet invitis charis patre et matre viventibus
" Viris misceatur, priusquàm palàm nuptiæ advenerint.
" Hospes, tu verò ita meum observa sermonem, et celerimè
" Deductione et reditu potiaris à patre meo.
" Inveniemus pulchrum lucum Palladis, prope viam,
" Ex-populis: fons autem effluit, circa verò pratum:
" Ibi autem patris mei et præedium, et florentes horti,
" Tantum ab urbe, quantum utique auditur clamans:
" Ibi desidens mane aliquandiù, donec nos
" Ad-urbem accesserimus, et pervenerimus ad ædes patris.
" At postquam nos putaveris ad ædes pervenisse,
" Tum verò Phæacum eas ad urbem, atque require
" Ædes patris mei magnanimi Alcinoi.
" Facilè autem conspicuæ sunt, et vel puer duceret
" Infans; neque enim omnino similes illis sunt

Ver. 285. —— ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα.] Apud *Eustathium*, ἐμοὶ δ' ἂν ὀνείδεα. Quod idem.

Ver. 287. Ἥ τ'.] *Quæ utique* —. *Quæ scilicet* —.

Ver. 288. — πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.]

Παφθάνειν δὲ φίλοισι πολυπλάγκτους θαλάμοισι,
Μηδὲ μιν ἔρχει γάμων πρὸ δόμων ἐρῆναι ἑοῖσι. *Phocylides, versu* 203.

Ver. 289. — σὺ δ' ὦδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος.]

Accipite ergò animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III, 250.

—— tu condita mente teneto. *Ibid.* 388.

Ver. 293. Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος.]

Insuper id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.

Ἔστι δὲ τέμενος διαίσιον τόσον, στρωφισμένος καὶ οὕτως ἀποστραμμένος τῶν ἐγγύς. Τέμενος γὰρ ἐστὶ ναοῦ οὗ μὲν Ὅμηρον οἴδασα· ὁ δὲ Πομπὴς οὐδὲ ἱερὸν ἁπλῶς τόσον λέγει τὸ τέμενος, ἀλλὰ τὸν παρ' ἀποτομὴν ὄντα τοῖς. *Eustath.*

Ver. 294. —— πτόλιος.] Vide suprà ad *ver.* 262.

Ibid. —— γέγωνε.] Vide supra ad ι, 400.

Ver. 301. 305. 308. —— τέτυκται —— ἦσται —— ἀποτέμνεται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν, 736.

Δώματα Φαιήκων, οἵος δόμος Ἀλκινόοιο
Ἥρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε δόμοι κεκύθωσι καὶ αὐλὴ,
Ὦκα μάλ' ἐκ μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι,
Κίονι κεκλιμένη· δμωαὶ δέ οἱ εἵαται ὄπισθεν.
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμεῖο θρόνος ποτικέκλιται αὐτῇ,
Τῷ ὅγε οἰνοποτάζει ἐφήμενος, ἀθάνατος ὥς.
Τὸν παραμειψάμενος, μητρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας
Βάλλειν ἠμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί.
Εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέησ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋπτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ', ἵμασεν μάστιγι φαεινῇ
Ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα·
Αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσιν.

" Aedes Phaeacum, qualis domus Alcinoi
" Herois; sed postquam te aedes occuluerint et aula,
" Celeriter valdè et regiâ ulteriùs-perge, donec perveneris
" Ad matrem meam; illa autem sedet ad focum in ignis splendore,
" Pensum versans purpureum, mirabile visu,
" Columnae acclinata; ancillae verò sedent pone-illam.
" Ibi autem patris mei solium adjacet ei,
" Quo ille vinum-potat insidens, immortalis ceu.
" Hoc praeterito, matris ad genua manus
" Extende nostras, ut reditûs diem videas
" Gaudens, cito; etiamsi valdè procul hinc sis.
" Si tibi illa utique benè voluerit in animo,
" Spes tibi deinde amicosque visurum *te*, et perventurum
" Domum ad pulchrè-aedificatum, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, flagellavit flagello splendido
Mulos; hi verò celeriter reliquerunt fluvii fluenta:
Illi autem benè quidem currebant et pulchrè alternabant pedes.

Ver. 303. "Ηρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε.] " Observanda," inquit *Barnesius*, " Συναφώνησις, sive συνίζησις vocalium ω, et ο. Duæ " enim ultimæ Syllabæ coalescunt, quasi " ἥρως scriberetur." Verùm (uti et ipse postea annotat *Barnesius*) etiam corripi potest istud ω, propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ί, 24. item ή, 453.

Ibid. κεκύθωσι.] *Al.* κεύθωσι.

Ver. 305. —— ἐπ' ἐσχάρῃ.] Ἀντὶ τοῦ παρ' ἐσχάρᾳ. *Strabo, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 897. *al.* 601.

Ibid. —— ἐν πυρὸς αὐγῇ.] Ἐν τῷ παναστιφωτισμένῳ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τόπῳ. *Schol.*

Ver. 307. 308. — κιονίμενη — ποτικέκλιται.] Vide ad *Il.* ά, 314.

Ver. 307. — εἵαται ὄπισθεν.] Postulat Temporum ratio ut vox εἵαται, hoc in loco, intelligatur εἵανται, non εἵαται. Vide ad *Il.* ε', 164.

Ver. 308. —— ποτικέκλιται αὐτῇ.] *Scholiastes* exponit: Περίκειται τῇ αὐγῇ, ἀντὶ τοῦ στιφώτισται. Undè legisse videtur is (uti et notat *Barnesius*) ποτικέκλισται αὐγῇ· cujus lectionis hic meminit et *Eustathius*: Sed minùs rectè.

Ver. 318. — εὖ δὲ πλίσσοντο.] Τὸ δὲ, πλίσσοντο, — δηλοῖ — τὸ βηματίζειν, καὶ μεταφέρειν σκέλος παρὰ σκέλος. *Eustath.*

Πλίξαντες μηρίοις παρὰ μηροῖς.
Anacreon, ver. 1269.

Ἡ δὲ μάλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο πεζοὶ,
Ἀμφίπολοί τ', Ὀδυσεύς τε· νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο
Ἱρὸν Ἀθηναίης, ἵν' ἄρ' ἕζετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Κλῦθί μοι, Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,
Νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔποτ' ἄκουσας
Ῥαισμένου, ὅτε μ' ἔρραισε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν, ἠδ' ἐλεεινόν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη·
Αὐτῷ δ' οὔπω φαίνετ' ἐναντίον· αἴδετο γάρ ῥα
Πατρὸς πατρόκασίγνητον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.

Illa autem sedulò aurigabatur, ita-ùt simul sequerentur pedites,
Ancillaeque, Ulyssesque; arte verò impingebat flagellum.
Occidebat autem sol, et illi inclytum ad lucum pervenerunt
Sacrum Palladis, ubi proinde consedit nobilis Ulysses.
Statim deinde supplicabat *is* Jovis filiae magni:
" Audi me, Aegiochi Jovis filia indomita;
" Nunc tandem saltem me exaudi, quoniam antè nunquam exaudivisti
" Jactatum, quando me jactabat inclytus Neptunus.
" Da me ad Phaeacas gratum venire, atque miserabilem."
Sic dixit supplicans; eum autem audivit Pallas Minerva:
Ipsi verò nondum apparebat palàm; verebatur enim
Patruum: is autem vehementer irascebatur
Nobili Ulyssi, antequam *is* suam ad terram veniret.

Ver. 320. ——— νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.] Τεχνικῶς εἶπεν. *Schol.* Ὅτι νόῳ ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην ὁ πέρι, φασίν, ἀνοίκειον ἐπιφέρων ἐπίσχεσιν, ὅπως ἅμα ἕπωντο οἱ πεζοί. *Eustath.*

Ver. 321. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Νῦν πρὸς δυσμὰς ἀνέπλεον· ἡμέρας γὰρ ἦν οὔσης εἰσέρχεται Ὀδυσσεὺς, παρὰ καὶ ἀχλὺν αὐτῷ παντελῆ. *Schol.* Vide autem infrà ad ι, 14.

Ibid. Δύσετο.] Vide ad *Il.* β', 35. et ι, 109.

Ver. 322. ——ἄρ'. *Ut jusserat Nausicaa* ——— suprà *ver.* 295.

Ver. 324.—ἀτρυτώνη.] Vide ad *Il.* β', 157.

Ver. 326. ——Ἐννοσίγαιος.] Ὁ Ποσειδῶν, ὁ τὴν γῆν πάσῃ ἔνοσις μὲν γὰρ ἡ κίνησις. *Schol.* Vide suprà ad ι, 282.

Ver. 327. Δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν.] Vide *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 14. sub fine; ubi hic locus laudatur.

Ver. 329. ——ἐναντίον.] Apud *Eustathium* in commentario ἐναντίη.

Ibid. —— αἴδετο γάρ ῥα Πατρὸς πατρόκασίγνητον.]

——— Θεοῖσι δ' οὐ ἔχει νόημα·
Οὐδεὶς ἀπαντᾷ βούλευμα τερπνόμῃ
Τῇ τοῦ θέλοντος, ἀλλ' ἀφισταμεσθ' ἀεί.
Eurip. Hippolyt. Coron. ver. 1328.

Ver. 330. Πατρὸς πατρόκασίγνητον.] *Neptunum.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η'

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Η'.

ΝΑΥΣΙΚΑΑ εἰς τὴν πόλιν ἀφικνεῖται· καὶ μετ' ὀλίγον Ὀδυσσεὺς ἱκετεύει Ἀρήτην τὴν τοῦ Ἀλκινόου [Ita ex Editionum vetustiorum nonnullis reposuit *Barnesius*, pro vulgato τὴν Ἀρήτην Ἀλκινόου] τοῦ βασιλέως γυναῖκα· καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον πυθομένης, ὁπόθεν τὴν ἐσθῆτα ἴσχει, (ἐγνώρισε γὰρ αὐτὴν,) τὰ συμβάντα αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν, ἀπὸ τῆς Ὠγυγίας μέχρι τῆς τῶν Φαιάκων γῆς, διηγεῖται.

* Ἄλλη ὑπόθεσις.

ἈΘΗΝΑ τὴν πόλιν παραγινομένην Ὀδυσσεῖ ἅπαντᾷ, καὶ ἐξῆς ἀντιδύκνυσι τὸν Ἀλκίνου οἶκον· εἰς ὃν εἰσελθὼν Ὀδυσσεὺς προσπίπτει τοῖς τῆς Ἀρήτης γόνασι, καὶ δεῖται αὐτῆς, πέμψαι αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα. Ἀναστήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἀλκίνοος παρακαθίζει αὐτῷ, καὶ δεῖπνον παρέχει. Ἡ δὲ Ἀρήτη θαυμαμένη τὴν ἐσθῆτα, πυθάνεται, πόθεν ἴσχυν; Ὁ δὲ διηγεῖται αὐτοῖς τὸν ἀπὸ Καλυψοῦς πλοῦν, καὶ τὸ γενόμενον Ναυάγιον, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἄφιξιν, καὶ ὅτι δεηθεὶς Ναυσικάας, ἔλαβε τὴν ἐσθῆτα.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἱκεσία πρὸς Ἀλκίνουν.

Ἄλλως.

Ἦτα δ' ἐν φρονέουσ' Ὀδυσεῖ Σχερίης βασιλῆες.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἠρᾶτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Κούρην δὲ πρυτὶ ἄστυ φέρεν μένος ἡμιονοῖϊν.
Ἣ δ' ὅτε δὴ οὖ πατρὸς ἀγακλυτὰ δώματ' ἵκανεν,

Sic quidem ibi supplicabat patiens nobilis Ulysses:
Puellam verò ad urbem ferebat robur mulorum.
Illa verò quando jam ad sui patris inclytas aedes pervenisset,

* Argumentum hoc à *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum. Pro ἀξίως autem, ἐξῆς restituisse; et post Καλυψοῦς, vocem πλοῦν supplevisse se ipse annotat.

Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφὶς
Ἵσταντ', ἀθανάτοις ἐναλίγκιοι, οἵ ῥ' ἀπ' ὠκῆνης
Ἡμιόνους ἔλυον, ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἴσω.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον ἰὸν ἧιε· δαῖς δέ οἱ πῦρ
Γρηῢς Ἀπειραίη θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
Ἀλκινόῳ δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὕνεκα πᾶσι
Φαιήκεσσιν ἄνασσε, θεοῦ δ' ὡς δῆμος ἄκουεν.
Ἣ τρέφε Ναυσικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
Ἣ οἱ πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.
Καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἴμεν· ἀμφὶ δ' Ἀθήνη
Πολλὴν ἠέρα χεῦε, φίλα φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ,
Μήτις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας
Κερτομέοι τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιθ', ὅτις εἴη.

Stitit in vestibulo: fratres verò ipsam undique
Circumstabant, immortalibus similes; qui utique à curru
Mulos solverunt, vestemque portârunt intrò.
Ipsa verò ad thalamum suum ibat; accendebat autem ei ignem
Anus Epirotica cubicularia Eurymedusa,
Quam olim ex-Epiro naves duxerant utrinque-remis-actae:
Alcinoo autem eam munus elegerunt, eò-quòd omnibus
Phaeacibus imperabat, et eum deum veluti populus audiebat:
Quae enutrivit Nausicaam ulnis-pulchras in aedibus.
Haec ei ignem accendebat, et intùs coenam adornabat.
Et tunc Ulysses surrexit ad-urbem iturus; at Minerva
Multam caliginem circumfudit, benè cupiens Ulyssi
Nequis Phaeacum magnanimorum obviam-factus,
Convitiaretur que verbis, et interrogaret, quisnam esset.

Ver. 4. Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι.] Currum nempè ad ædium introïtus stitit. *Barnesius* et versiones vulgatæ reddunt, "*Constitit in vestibulo.*" Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis ubi vocem Στῆσεν usurpat Poeta:

Ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
Iliad. ι, 755.

Στῆσαν δ' ἡμίονους τε καὶ ἵππους, ἆρε φέρουσαι.
ω, 350.

Στῆσεν δ' ἐν λιγέσσιν ἱμάντεσσιν ἰὼν ἀμφιλέλυσας.
Odyss. ξ, 258. ρ, 427.

Ver. 5. —— ἐκ' ἐκάστης.] *Al.* ἐπ' ἐκάστης.

Ver. 6. Ἡμιόνους ἔλυον.] *Barnesius* edidit ἔλυόν τ'. "Voculam τε," inquit, "quæ post ἔλυον olim exciderat, restituo; quòd Sensus et Versus eam ferè requirant." Sed nihil opus. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 8. —— Ἀπειραίη.] Ἄνευθεν φαιοῦσα, ἀντιφραστικῶς· ἴσως δὲ ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας ἡ Ἤπειρος. *Schol.*

Ver. 9. Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον.] Ἡ μάχης νόμῳ· ἢ κατὰ ἱμεραίαν. *Eustath.* Posterior harum expositionum potior, quià Phaeaces bellorum semper insueti narrantur. Vide suprà ad ζ', 270. Fortassè autem rectiùs intelligas mulierem hanc captivam ex prædâ communi per piraticam (ut mos erat antiquis) quæsitâ, Alcinoo munus electam. Quæ et vocis γέρας maximè propria significatio. Vide ad *Il. α'*, 444.

Ver. 14 —— ἀμφὶ δ' Ἀθήνη Πολλὴν ἠέρα χεῦε.] Codices, à *Tho. Bentleio* collati, habent αὐτὰρ Ἀθήνη.

At Venus obscuro gradientes aere sepsit,
Et multo nebulæ circum Dea fudit amictu:
Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset,
Molirive moram, aut veniendi poscere causas. *Æn.* I, 415.

Ἔστι δὲ τοῦτο ἀλληγορικῶς, ἡ σοφίστευσις φέσπασις· δι' ἧς περὶ δύναται ἄλιον γίγνεται ἡ ὡς τὴν πόλιν ἰέναι τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.*

Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύσεσθαι ἐραννὴν,
Ἔνθα οἱ ἀντιβόλησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Παρθενικῇ εἰκυῖα νεηνιδι, πάλπιν ἐχούσῃ·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ· ὁ δ' ἀνείρετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Ὦ τέκος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἠγήσαιο
Ἀλκινόου, ὃς τοῖσδε μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει;
Καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω,
Τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ οὔτινα οἶδα
Ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὃν με κελεύεις,
Δείξω· ἐπεί μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
Ἀλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
Μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσομαι, μηδ' ἐρέεινε.
Οὐ γὰρ ξείνους οἵδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχονται,
Οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.

Sed cùm jam urbem ingressurus esset amabilem,
Tum ei obviam facta est dea caesia-oculis Minerva,
Virgini similis juvenculae, urnam gestanti;
Stetitque ante eum: interrogabat autem nobilis Ulysses:
" O filia, nonne me ad domum viri deduxeris
" Alcinoi, qui inter hosce homines imperat?
" Etenim ego hospes multa-passus huc venio,
" Procul è longinquâ terrâ; quare nullum novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram inhabitant."
Hunc autem contrà allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Equidem tibi, hospes pater, domum, quam me jubes,
" Monstrabo: quoniam mihi patrem eximium prope habitat.
" Sed eas tacitè sic: ego verò viam monstrabo:
" Neque quenquam hominum respice, neque interroga.
" Non enim hospites hi crebrò homines suscipiunt,
" Neque amantèr-excipientes amplectuntur, quicunque aliundè venerit.

Ver. 19. Ἔνθα οἱ ἀντιβόλησε.] Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ ——— Æn. I, 318.

Ver. 22. ——— οἵη δὲ μοι.] *Al.* ἣ ἔρα μοι.

Ver. 24. ——— ταλαπείριος.] Ἀρίστταρχος μὲν, ἀντὶ τοῦ παλαίπωρος· τινὲς δὲ, ἀντὶ τοῦ ξένος, καὶ πόλλ' ἀπὸ στοιχαῖος, ἢ μαχείρου ἀφηγμένος. *Schol.* Vide autem suprà ad ζ, 193.

Ver. 25. ——— ἐξ ἀπίης γαίης.] Ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, καὶ μακρὰν ἀπεχούσης γῆς. *Schol.* ad *Iliad.* ά, 270. Eodemque modo exponit *Hesychius*. *Etymologicon Magnum* autem, vocem Ἀπίης proprium terræ nomen interpretatur: "Ἐξ Ἀπίης γαίης" ——— ἀπὸ τῆς Πιλοποννήσου· τὸ γὰρ παλαιὸν ἐκαλεῖτο Αἰγιάλεια· ——— ὕστερον δὲ πάλιν Ἀπία ἐκλήθη ἀπὸ Ἄπιδος τοῦ Φορωνέως παιδός.

Ver. 26. ——— πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσι.] *Eustathius* in commentario citat, πόλιν καὶ ἔργα νέμονται. Atque ita in duabus MSS. reperit *Tho. Bentleius*.

Ver. 32. Οὐ γὰρ ξείνους οἵδε.] Οὐ ξενίζουσι τοὺς ἀνθρώπους. Πῶς οὖν ἐν τοῖς ἐξῆς φιλοξενούμενος λέγει; ἢ τὸν μὲν ναυτικὸν ὄχλον τῷ ὄντι λέγει ἀνδῆ, τοὺς βασιλεῖς φιλοξένους· ἢ ἴσως, ἵνα φυλάξωσι, τινὲς ὑποῖσθαι, ἢ πρὸς ἕτερον ναυαχήσαι. *Schol.*

Ver. 33. ——— φιλέουσ'.] Similiterque ver. 171. φιλέουσι· et ver. 256. ἰφίλησι. Vide ad *Il.* ύ, 304.

Νηυσὶ θοῇσιν τοίγε πεποιθότες ὠκείῃσιν,
Λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεὶ σφίσι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
Τῶν νῆες ὠκεῖαι, ὡσεί τε πτερὸν, ἠὲ νόημα.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἕπετο μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν
Ἐρχόμενον κατὰ ἄστυ διὰ σφέας· οὐ γὰρ Ἀθήνη
Εἴα ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἦ ῥά οἱ ἀχλὺν
Θεσπεσίην κατέχευε, φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ἐΐσας,
Αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς, καὶ τείχεα μακρὰ,
Ὑψηλὰ, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δώματ' ἵκοντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις
Πεφραδέμεν, δῆεις δὲ διοτρεφέας βασιλῆας

" Navibus velocibus hi freti celeribus,
" Undas ingentes tranant; quippè ipsis dedit Neptunus:
" Horum naves veloces, veluti penna, sive cogitatum."
Sic sanè locuta praeibat Pallas Minerva
Celeriter: ille verò deinde post vestigia ibat dese.
Hunc autem Phaeaces re-nauticâ-inclyti non adverterunt
Gradientem in urbe per ipsos: non enim Minerva
Sinebat comas-pulchra, potens dea; quae utique ei caliginem
Divinitùs-immissam offudit, benè cupiens in animo.
Mirabatur autem Ulysses portus et naves aequales,
Ipsorumque heroum fora, et moenia longa,
Sublimia, vallis munita mirabile visu.
Sed quando jam regis ad inclytam domum pervenissent,
Hisce dein sermonis exordiebatur dea caesia-oculos Minerva:
" Haec sanè tibi, hospes pater, domus, quam me jubes
" Monstrare; invenies Jovis-alumnos reges

Ver. 35. —— δῶκ' *Ἐνοσίχθων.*] *Al.* δῶκε *Κρονίων.*

Ver. 36. —— *ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν, ἠὲ νόημα.*]

Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri, [men.
Non leve sollicitae mentis discurrit acu- *Claudian. de Rapt. Proserp.* II, 200.

" Nihil est animo velocius, nulla est celeri-
" tas quae possit cum animi celeritate con-
" tendere." *Cicero, Tusc. Disputat. lib.* I. § 19.

Ver. 38. —— *θεοῖο.*] Sic infrà, *ver.* 41. (notante *Barnesio*) " *διὰ θεός.*" Et apud *Virgilium*, de *Venere*, —— " *ducente Deo*—." *Æn.* II, 632. Vide infrà ad *ver.* 291. item ad *Il.* ί, 778.

Ver. 39. *Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες — οὐκ ἐνόησαν.*]

Infert se septus nebulâ, mirabile dictu,
Per medios, miscetque viris: neque cernitur ulli. *Æn.* I, 443.

Ver. 41. —— *μιν.*] *Ut dictum est.*—*ver.* 14.

Ver. 43. *Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεύς.*]

Miratur molem Æneas, magalia quondam;
Miratur portas, strepitumque, et strata viarum, *Æn.* I, 425.

Ver. 47. *Τοῖσι δέ.*] *Barnesius*, ut *Τοῖσίδ'* hic legatur Sensum omninò postulare contendit. " Quis locus," inquit, " hic pro " *δέ, vero?* Poeticè *τοῖσίδε*, vel *τοῖσδεσι*, pro " *τούτοις*, ponitur." Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 57, et Ϛ', 160.

Ver. 49. *Πεφραδέμεν.*] Vide ad *Il.* ξ', 360.

Δαίτηι δαινυμένους· σὺ δ' ἴσω κίε, μηδέ τι θυμῶι
Τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
Ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
Δέσποιναν μὲν πρῶτα κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν,
Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον· ἐκ δὲ τοκήων
Τῶν αὐτῶν, οἵ περ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Γείνατο, καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
Ὀπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος,
Ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
Ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
Τῆι δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, καὶ ἐγείνατο παῖδα
Ναυσίθοον μεγάθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσε·
Ναυσίθοος δ' ἔτεκε Ῥηξήνορά τ', Ἀλκίνοόν τε.
Τὸν μὲν, ἄπουρον ἐόντα βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἴην παῖδα λιπόντα

" Convivium celebrantes: tu verò intrò eas, neque quid animo
" Timeas: audax enim vir in omnibus potior
" Rebus existit, etiam sicundè aliundè venerit.
" Reginam quidem primò invenies in sedibus;
" Arete verò nomen est inditum ei: ex parentibus autem
" Iisdem est, qui quidem genuerunt Alcinoum regem.
" Nausithoum quidem primùm Neptunus terræ-quassator
" Genuit, et Periboea, mulierum formâ pulcherrima,
" Minima-natu filia magnanimi Eurymedontis,
" Qui olim superbis Gigantibus imperabat:
" Verùm hic quidem perdidit populum scelestum, periit et ipse.
" Cum illâ verò Neptunus mistus est, et genuit filium
" Nausithoum magnanimum, qui Phæacibus imperabat:
" Nausithous verò genuit Rhexenoremque, Alcinoumque.
" Illum quidem prole-masculâ carentem interemit argenteum-arcum-gestans Apollo,
" Ductâ-recens-uxore in regiâ, unicâ solâ filiâ relictâ

Ver. 51. —— Θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων.]

Audentes fortuna juvat ——.
Æn. X, 284

Οὐκ ἐσθ' ὅπως τόλμας ἐφθὸν μεῖζον βίον.
Menander, Fragment. 84. *ex incertis Comœdiis.*

Ver. 52. —— ποθεν ἄλλοθεν.] *Al.* μάλα σηλόθεν.

Ver. 53. Δέσποιναν μὲν πρῶτα.] Vide *Julian. Imperat. Orat.* 3. haud longè ab initio.

Ibid. —— κιχήσεαι.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἱκετεύσεις· [*Al.* ἱκετεύσεις·] οὐ γὰρ καταλήψεσθαι σημαίνει. *Schol.* Quod tamen, ut opinor, vix ferri potest.

Ver. 54. Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστίν.] Καθὸ ἀρετῶς καὶ ἰσοτιμίας ἐγεννήθη. *Schol.*

Ver. 59. Ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι.] Ἐκείνους δὲ [Ὁμηρος] καὶ τὸν βασιλέα τοῦ Φαιάκων λέγοντα [infrà *ver.* 205. 206.] εἶναι τοὺς Φαίακας ἐγγὺς ὄντας Κύκλωπας, καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. Ἔν τε οὖν τούτοις δηλοῖ θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας· καὶ σαφέστερον ἐν τοῖς ἔπεσι· "Ὃς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασί-" λευεν, &c." *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 29.

Ver. 64. —ἄπουρον.] Ἄμοιρον ἐβίωνος παιδὸς· ἢ μὴ γενόμενα παῖδα ἄῤῥενα. *Schol.*

Ibid. —— βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων.] Vide infrà ad ι, 409.

Ver. 65. Νυμφίον.] Νεωστὶ γεγαμηκότα. *Schol.*

Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν,
Καί μιν ἔτισ', ὡς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
Ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν·
Ὡς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε, καὶ ἔστιν,
Ἔκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο,
Καὶ λαῶν, οἳ μίν ῥα, θεὸν ὡς, εἰσορόωντες,
Δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε στείχῃσ' ἀνὰ ἄστυ.
Οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ,
Οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι, καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
Εἰ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὡς ἄρα φωνήσασ', ἀπίθη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν·
Ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα, καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
Δῦνε δ' Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον. Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀλκινόου πρὸς δώματ' ἴε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
Ὥρμαιν' ἱσταμένῳ, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἐπέσθαι·

" Aretâ: hanc verò Alcinous duxit uxorem,
" Et ipsam honoravit, ut nulla super terrâ honoretur alia,
" Quotquot nunc utique mulieres sub viris domum habent:
" Adeò illa ex animo honoratarque, et est *cordi*,
" Et apud charos liberos, et apud *ipsum* Alcinoum,
" Et cives, qui *ipsam* sanè, deam veluti, suspicientes,
" Excipiunt vocibus-*faustis*, cùm incedit per urbem.
" Neque enim omninò mente utique et ipsa eget benâ,
" Quibus utique benè velit, et viris lites solvit.
" Si tibi illa quidem benè velit in animo,
" Spes tibi deinde amicosque visurum-*te*, et perventurum
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, abiit cæsia-oculis Minerva
Pontum per infructuosum; reliquitque Scheriam amabilem:
Venit autem ad Marathona, et latas-vias-habentes Athenas,
Et ingressa est Erechthei benè-munitam domum. At Ulysses
Alcinoi ad domum ibat inclytum: multa verò ei cor
Cogitabat stanti, priùs-quàm ad æreum limen venisset:

Ver. 66. —— πυκάσατ'.] Vide infra ad ι, 296.

Ver. 67. —— ἴτισ' —— τίεται.] Vide ad *Il.* Υ, 237. et χ', 19. 20.

Ver. 68. —— νῦν γε.] *Al.* νῦν τε.] Minùs rectè.

Ver. 69. —— τετίμηταί τε, καὶ ἔστιν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et σ', 736.

Ver. 74. Οἷσίν τ' εὖ φρονέῃσι.] Καὶ οἷς ἂν εὐφρονῇ ἡ Ἀθήνη, τὰ νείκη, καὶ τὰς περὶ ἀλλήλους διαφορὰς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν διαλύει. *Schol. Al.* Ἠρέμα τ' εὖ φρονέῃσι, et Ἠρέμα τ' εὐφρονέῃσι.

Ver. 79. —— Σχερίην.] Ἡ τῶν Φαιάκων χώρα. ἢ νῆσος· καὶ ἡ Κέρκυρα τὸ σχέτλιον οὕτως ἐκάλεῖτο. *Schol.*

Ver. 80. —— Μαραθῶνα.] Τόπον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 81. —— Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον.] Τὸ ἰσχυρῶς τείχισος· ἐν τούτῳ γὰρ ἐτράφη Ἐρεχθεύς. *Schol.*

Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλάδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ· περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·
Χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
Ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ,
Ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσείη δὲ κορώνη.
Χρύσειοι δ' ἐκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
Οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι,
Δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα·
Ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές· ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι

Instar enim solis splendor erat, aut lunae,
Domum per excelsam magnanimi Alcinoi.
Aerei etenim parietes ducti erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine: circa autem corona ex cyano:
Aureae verò fores firmam domum intùs claudebant:
Postes autem argentei in aereo stabant limine.
Argenteum verò superliminare, aurea autem cornix.
Aurei porrò utrinque et argentei canes erant,
Quos Vulcanus fecerat peritis praecordiis,
Domum ut custodirent magnanimi Alcinoi,
Immortales existentes et senii-expertes dies omnes.
Intùs verò solia circa parietem firmata erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine usque: ibi pepli

Ver. 84. Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.] Vide suprà ad δ', 45.

Ver. 86. —— τοῖχοι ἐληλάδατ'.] In vulgatis editum est ἐρηρέδατ'. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* restituit ἐληλάδατ'. "Nam de "parietibus æneis, (inquit) qui ductilibus "certè laminis erant induti, vox ἐλαύνω "propriè usurpatur; mox autem ad *ver.* "95. ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ibi "quidem vox ἐρείδω significantior: quare "meo quidem judicio, vox ἐληλάδατο hoc "in loco scribenda, ut MSS. *Scholia Aloysii* "expressè legunt; illo posteriori loco, ἐρη-"ρέδατο. Et ipse mox Poeta, *ver.* 113. eâ-"dem voce utitur, de Sepimento, Muri in-"star erecto, περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται. —— "Ἐληλάδατο, pro ἐληλαμμένοι ἦσαν, et ἐρη-"ρέδατο, pro ἐρηρεισμένοι, Ionicè, Reduplica-"tione *Atticâ* insuper assumpta." Ita ille. Porrò et in duobus MSS. reperit vir eruditus *Tho. Bentleius* ἐληλίδατο. Unde non absimile est, vocem ἐρηρέδατ', quæ huic loco minùs videtur convenire, ex *ver.* 95. infrà, huc irrepsisse.

Ver. 87. —— θριγκός.] Ἦτοι ἡ τῶν τοίχων κύμη, ἢ στοφάνωσις. *Eustath. Al.* τριγκός.

Ver. 89. Ἀργύρεοι δὲ σταθμοί.] Vide ad *Il.* β', 537. *Barnesius* de suo edidit, Σταθμοὶ δ' ἀργύρεοι. Sed sine Codicibus nihil mutandum. Et MSS. à *Tho. Bentleio* collati, cum vulgatis legunt, Ἀργύρεοι δὲ σταθμοί, &c.

Ver. 90. Ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον.] Ἦγουν τὸ ἐπιπίμπλαν ταῖς θύραις, εἰς ἃ φασιν αἱ ἄνω στρόφιγγες ἁρμόζουσαι. *Eustath. Al.* ἐφυπερθύριον.

Ibid. —— χρυσείη.] Pronuntiabatur χρυσῆ.

Ibid. —— κορώνη.] Τὸ ἐπίσωτρον τῆς θύρας, ἤτοι τὸ ἀρίγνωτον. [κρικίον.] *Schol.*

Ver. 91. Χρύσειοι δ' ἐκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν.] Ἦτοι ἀμφίον, ἢ ἅλους λίγει, παρ' ὃ καὶ κυνέδας φασίν, ἢ τοὺς δικτύους ἅλους· ἐπεὶ δὲ φασὶν τοὺς δεδέσθαι ὑπὸ Ἥρας Ποσειδῶνι ὑπὲρ τοῦ συλλαβεῖν αὐτῷ [apud *Eustathium* αὐτὴν] πρὸς τὸν τοῦ Διὸς ἔπιθεσιν, οὕτως περιελθὼν ἐς Ἀλκίνοον. *Schol.*

Ver. 92. —— ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.] *Al.* ἔτευξ' ἰδυίῃσι πραπίδεσσι. Quo modo et edidit *Barnesius.*

Ver. 95. —— ἐρηρέδατ'.] *Al.* ἐρηρέδατ'.

Ver. 96. —— ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι Δαιτυὸς εὖπτα βεβλήατο.]

Λεπτοὶ εὖηκτοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
Ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο,
Πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπήετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες.
Φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσι.
Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες·
Αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπὸν,
Αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν
Ἥμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.

Tenues benè-neti instrati erant, opera mulierum.
Hìc autem Phaeacum primates sedebant,
Bibentes et edentes: perpetuè enim *epulas* habebant.
Aurei verò juvenes benè-structas super aras
Stabant, ardentes faces manibus tenentes,
Illucentes nocte per domum convivis.
Quinquaginta porrò ei ancillae per domum foeminae:
Aliae quidem molunt sub molâ flavum frumentum,
Aliae verò telas texunt et pensum versant
Sedentes, qualia folia excelsae populi.

——— rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos.
Hor. Serm. lib. II. *Ecl.* vi. *ver.* 102.

Ver. 97. ——— ἰῦπηστ.] *Al.* ἰῦπηστα.
Ver. 100. Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι.]

Si non aurea sunt juvenum simulacra per ædes
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris, [tur.
Lumina nocturnis epulis ut suppediten-
Lucret. lib. II. *ver.* 24.

" Simulacra juvenum heroïcis temporibus,
" rudi adhuc seculo, et incognitis lucernis,
" in angulis conationum destitui solita, ut
" facem tenentes lucerent. Homerus de
" Phaeacibus canit: Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι &c." *Casaubon. annotat. in Athenæum, lib.* IV. *cap.* 2.

Ibid. ——— ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν.] Βωμοὶ δὲ ἁπλῶς ἀνάκλιτοι ἐνταῦθα, ἐφ' ὧν λυχνοφόροι κοῦροι ἵστανται. *Eustath.*

Ver. 101. ——— αἰθομένας δαΐδας.] Μαρμαίρειν δὲ δηλοῖ τὸ φῶς, δᾷδες καλέουσας. [infrà χ'. 497.] "Δᾶδες μετὰ χερσὶν ἔχουσαι" ἀφ' οὗ αἱ δαυλιαὶ τοῦ φωτὸς, δᾷδες, καὶ δαΐδες. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. ipso fine.

Ibid. ——— μετὰ χερσὶν ἔχοντες.] *Al.* μετὰ χερσὶ φέροντες.

Ver. 103. Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαί.]

Quinquaginta intùs famulæ, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates. *Æn.* I, 707.

Ibid. ——— δέ οἱ.] *Eustathius* in commentario legit, δ' ἔσαν.

Ver. 104. ——— ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπόν.] Οἱ μὲν ——— φασὶν, ὅτι στρέφουσαι καὶ τρίζουσαι ἐπὶ τῆς μύλης, ἢ ἐστὶν ἄκρον μηροῦ τοῦ κατὰ τὴν ἰσχιογωνίδα, καρπὸν μύλοπα, ὃ ἐστὶν ἐν προβάτων ἴρισι——— Ἕστασι δὲ, κρατοῦσαι ἱξηγούμεναι, φασὶ τὰς ῥηθείσας γυναῖκας ἀλήθειν ἐν μύλαις σῖτον. *Eustath.* Earundem expositionum meminit et *Scholiastes.* Vera autem omninò posterior; quia isto sensu alibi apud Poetam occurrit vox μύλη· priori, nusquam.

Ibid. ——— μύλης ἐπί.] *Al.* μύλῃς ἐπί.

Ibid. ——— μήλοπα καρπόν.] Τοὺς στρογγύλους γὰρ ἔστι τὴν χροΐαν. *Schol.*

Ver. 106. ——— οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.] Οἱ μὲν, ὅτι ἠλακατοειδοῦς τάξιν ἐπιτίχον κατήμεναι Φαιακοειδῶς· οἱ δὲ, ὅτι στιφόμενοι τὸ δίνδρον τοῖς φύλλοις· φύλλα δὲ, ἤτοι διὰ τὸ πλῆθος, ἢ διὰ τὸ εὐκίνητον τῶν χειρῶν ἐν τῷ στρέφειν τὴν ῥόκην, ὡς καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγείρου ἀντιστραμμένα ἀλλήλοις, καὶ εὐκίνητα ῥᾳδίως, καὶ ὑπὸ τυχούσης αὔρας. *Schol.* Postrema (ut opinor) optima interpretatio. Multò enim aptiùs videntur pensa versata, quàm fœminæ ipsæ sedentes, Populi foliis comparari. Atque ita ferè exponit *Eustathius*: Φύλλοις δὲ αἰγείρου τὰς δμωὰς εἰκάζει διὰ τὸ εὐκίνητον καὶ συνεχὲς τῆς αὐτῶν ἐργασίας· εὐκινάδεντα γὰρ, φασὶ, καὶ τὰ τῶν αἰγείρων φύλλα διὰ τὸ ὕψος.

Καιρεσίων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.
Τόσσον Φαίηκες πέρι πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
Νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν· ὣς δὲ γυναῖκες
Ἴστὸν τεχνῆσαι· πέρι γάρ σφισι δῶκεν Ἀθήνη 110
Ἔργα τ' ἐκίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλάς.
Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
Τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι, 115

Benè-textis autem à linteis distillat humidum oleum.
Tantum Phaeaces supra omnes periti sunt homines
In celeri nave per pontum dirigendâ: tantum etiam mulieres *praestant*
In telâ texendâ; suprà-modum enim illis dedit Pallas 110
Operaque scire perpulchra, et ingenium bonum.
Extra verò aulam ingens hortus prope januas
Quatuor-jugerum: circà autem septum ductum est utrinque.
Ibi verò arbores procerae crescebant virentes,
Pirus, et malus-punica, et mali pulchrum-fructum-ferentes, 115

Ver. 107. Καιρεσίων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.] Ἦτοι οὗτος ἦσαν πυκναὶ, ὡς μηδὲ ἔλαιον δι' αὐτῶν διελθεῖν· ἢ ἕξωθεν ὡς ἔλαιον ἔστιλλεν, διὰ τὴν λιπαρότητα· ἢ τροφεῖα ἦσαν, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀπορρεῖν· ἢ οὕτως ἀπεστίλβειν τὸν μίτον, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποβάλλειν. *Schol.* Easdemque ferè interpretationes affert et *Eustathius*. *Plutarchus* primam interpretationem secutus videtur; "Ὁμηρος εἶπεν, "Καὶ "ῥοιῶν δ' ὀθονῶν ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον," ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν καὶ λειότητα τοῦ ὕφους, τῷ μὴ τερετισμὸν τὸ ἔλαιον, ἀλλ' ἀπορρεῖν καὶ ἀπολισθαίνειν τῆς συνύφαντος, οὐ δίησιν. *De Pythiae Oraculis*, haud longè ab initio. Optima autem, ut opinor, postrema *Eustathii* explicatio; nempè ut στίλβειν αἱ συμπύκνοι λέγοντο ἐν ὑφάσι, ὡς ἴδιόν τι ἔλαιον αὐτῶν ἀπολείβειν, διὰ τὸ στιλπνὸν χρῶμα τῶν πεπυφότων καὶ ἴσα ἀπλούτων ὑφασμάτων. Cui accipiendi rationi favet id quod legitur *Iliad.* σ', 595. "——— οἱ δὲ χιτῶνας Εἵματα ἰμάσσοντες, ἅμα στίλβοντι ἐέσσας ἐλαίῳ." Et *Odyss.* γ', 408. "——— "ἐπὶ ξεστῆσι λίθοισι, Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε "θυράων ὑψηλάων λειναὶ, ἀποστίλβουσιν ἀλείφατος." Quem locum hîc respicit *Eustathius*, quum addit; "Ὅτι δὲ καὶ ῥόαι λάβρως οὕτω στίλβουσι, ἐν τῇ κατὰ συχνὴν σαφηνείᾳ λειάνσιμοι, οἱ κατὰ Πίνδαρον μακρόμηροι Ῥόδιοι ἰδήλωσαν.

Ibid. Καιρεσίων.] Εὐῦφῶν, ὦ πυκνοκρεμνώδη καίρεσμα δὲ ἐστὶ τὸ διαλειπόμενον ἐν τῷ στήμονι, παρὰ τὸν μίτον ὑπὲρ καὶ ὑπὸ μέρους τοῦ μὴ συγχωρεῖσθαι τοῖς στήμοσι· ὕθεν ἀπὸ μέρους τοῦ μετώπατος, τοὺς ἄλους ἰσύφεις λέγει. *Schol.*

Ibid. ——— ὀθονέων.] Pronuntiabatur ὀθονῶν. Quo modo et legit *Plutarchus*, loco suprà citato.

Ver. 108. Τόσσον.] *Al.* Ὅσσον.

Ver. 110. ——— τιχνῆσαι.] *Scholiastes* videtur legisse στιχνῆσαι ex στιχνήσασαι notante *Barnesio*.

Ver. 112. ——— μίγας ὄρχατος.] Ἡ ἐπὶ στίχον, καὶ ἐν τάξει τῶν ἐμπίλων φυτεία, ὄρχατος λέγεται, ἢ κῆπος. *Schol.* Vide et suprà ad ζ', 162.

Ver. 113. Τετράγυος.] Τετράγωνος γωνὸν γόνι δὲ μίτρον γῆς γεωμετικόν. *Schol.* Τετράγυος δὲ, οὐ ἐκάστη τῶν τετράρων πλευρῶν γύον εἴχεν. *Eustath.*

Ibid. ——— περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται.] Sic apud *Hesiodum*:

Τὸν πέρι χάλκειον ἕρκος ἐλήλαται ———.
Theogon. ver. 726.

Ibid. ——— ἐλήλαται.] Similiterque *ver.* 123. ἐρίζωται.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 114. Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει.] Τῶν δένδρων τὰ μὲν παρεμφερῆ καλὰ προσαγορεύειν ἔνθα, "Δένδρεα καλὰ συφάκι, Ὄγχναι, "καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι" τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὐθετα, μακρὰ· τοῖς ἱστίοις τὰς κεραίας διατείλαν. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 19. Ubi notandum, pro δένδρεα μακρὰ, legisse hîc *Athenaeum*, δένδρεα καλά. Vide et suprà ad ί, 238.

Ver. 115. Ὄγχναι.] Nonnulli legunt Ὄχναι. Quam et veriorem esse lectionem contendit *Barnesius*, ex *Odyss.* ώ, 246. Οὐκ ὄγχνη, οὐ συκέαι σοι ἔπειν κεμάδας κατὰ κῆπον· "ubi *Prior* Syllaba." inquit, "communis." Sed vide ad istum locum.

Ibid. ——— μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Ζήτησις οὖν ἦν διὰ τί τὰς μηλέας ὁ Ποιητὴς ἀγλαοκάρπους εἰρηκέναι πρόκειται. Καὶ Τρύφων μὲν ὁ ἰατρὸς ἔλεγε, κατὰ τὴν πρὸς τὸ δένδρεα εἰρηκο-

Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
Τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει
Χείματος, οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Ζεφυρίη πνείουσα, τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
Ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζωται·
Τῆς ἕτερον μὲν, θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
Τέρσεται ἠελίῳ· ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
Ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακες εἰσὶν,

Ficusque dulces, et oleæ virescentes.
Ex iis fructus nunquam perit, neque deficit
Hyeme, neque æstate, perennis; sed omninò semper
Zephyrus spirans, alia quidem crescere-facit, alia verò maturescere.
Pirus post pirum senescit, malum post malum,
Ac post uvam uva, ficusque post ficum.
Ibi porrò ei fructuosa vinea plantata est:
Hujus alterum quidem apricum solum lato in loco
Siccatur sole; alias autem vindemiant,
Alias verò calcant; antè autem uvæ immaturæ sunt,

Θαι σύγκρισιν, ὅτι μικρὸν ὂν καμὸν, καὶ τὴν ὕλην ὠφέλιμος, καλὸν καὶ μέγαν ἐκφέρει τὸν καρπόν. Ἄλλος δὲ τὶς ἴφη, τὸ καλὸν ἐκ πάντων συντίθησι, μόνῳ τούτῳ τῶν ἀκροδρύων ἐφῆν ὑπάρχειν· καὶ γὰρ τὸν ψαῦσον ἔχει καθάπερ ἴσον, ὅσον μὴ μαλάσσει, ἀλλ' ὑφάδας ἀναπιμπλάναι τὸν ἀστέμφυτον, καὶ τὸν γεῦσιν ἡδίαν· ἐκφαίνουσι δέ τι καὶ θεῖον ὑστερίζοντα τοῦ ὄντος· διὸ καὶ πάσας ἐμοὶ τὰς αἰσθήσεις προσαγόμενον, ὑπέσχον ἐκπλῆξαι. *Plutarch. Symposiac. lib.* V. *Probl.* 8. sub initio.

Ver. 116. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Καλὰ δὲ καὶ τὰ ὑπ' ἐνίων. Παραστησάμενος γὰρ ὁ Πανὼν ἐνδέκατον δένδρον ὑπ' ἐνίων ἐκφέρεσθαι καιρὸν φασὶν ἰδώνυτα. Καλὸν μὲν γὰρ τὸ μῆλον· καὶ ὡς αὐτὸς φησὶ, καρπὸς ἀγλαὸς· διὸ καὶ ἀγλαόκαρπος ἀμαλθὶς, ὡς αὐτίκα εἰρήσεται. Γλυκὺ δὲ ὑπερβαλλόντως τὸ σῦκον ἐν ὑπόροις. Ἀειθαλὴς δὲ ἡ ἐλαία. *Eustath.* Ὅμηρος δὲ ὁ σοφὸς τὰ μὲν ἄλλα τῶν καρπῶν εἰς μέγεθος, ἢ χρόαν, ἢ κάλλος ἰσασιῇ μόνῳ δὲ τῷ σύκῳ τὴν τῆς γλυκύτητος ἰσονομίαν συγχωρεῖ· καὶ τὸ μὲν μῆλα χλοερὰ καλεῖ, διὰ τὸ μὴ λάβη γλυκύ, προσιὸν δὲ καὶ πικρὸν εἶναι πολλάκις συμβαίνει· τῷ σύκῳ ἴσα δὲ μόνῳ ἀποδίδωσι τὴν εἰσίαν εὐφημίαν, ὅσπερ τῷ νέκταρι, διότι καὶ μόνον γλυκὺ τῶν ἄλλων ἐστίν. *Julian. Epist.* 24.

Ver. 117. —— οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει.] Τοιοῦτον οὐδ' ὑπὸ τοὺς πάθους φθίνουσι, οὐδὲ μὴν διακαιόμενος ἀπολείπει. *Eustath.*

Ibid. —— ἐπιλείπει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Eustathius* autem et in contextu et in commentario legit ἀπολείπει· uti edidit et *Barnesius*. Cumque iis facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ἀπολήγει.

Ver. 118. —— ἐπετήσιος.] Ἐπετησιὸς καὶ διπτυχὴς καὶ ἐξαρκῶν εἰς ἄλλο ἔτος. *Eustath.*

Ver. 119. Ζεφυρίη.] Ἡ τοῦ Ζεφύρου πνοή. *Schol.* Vide et ad *Il.* Υ, 398.

Ver. 120. Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει.] *Diodorus Siculus* de insulâ quâdam in Oceano versus meridiem repertâ: Τὰς ὥρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀμιμήτως ἔφασαν καὶ ὁ Πανὼν φησὶν· "Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ, Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ." *Bibliothec. Hist. lib.* II. haud longè à fine. Ἐπιμελουμένους δὲ αὐτοὺς [ἥρωας] εἰσάγει [Ὁμηρος] καὶ τῶν ἀκροδρύων· "Ὄχνη γὰρ ἐπ' ὄχνῃ σὺν γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Observat autem idem *Athenæus* fructus hosce nemini usquam ad edendum appositos memorari: Καὶ μὴν οὐδ' ὑπώραι παραπίπτουσί τισι, καὶ περὶ οὗσαι πολλαὶ, καὶ ἴδιαι παύσης μνημονεύουσι, καὶ πάντα χρόνον παρασκευάζουσι ἀδάπανον. "Ὄχνη" γὰρ φησὶν "ἐπ' ὄχνῃ." καὶ τὰ ἑξῆς. *Lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. Ὄγχνη — ὄγχνῃ.] Vide suprà ad *ver.* 115.

Ver. 123. —— θειλόπεδον.] Ἔνθα θίλος γίνεται βοτρύων, καὶ ἁλωῦνται, καὶ ψύχονται ἢ ὑ ψυκτῆρ. *Schol.*

Ver. 124. —— ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν.] *Al.* ἑτέρας δὲ ἄρα τρυγόωσιν.

Ver. 125. —— τραπέουσι.] Ἀντὶ τοῦ πατοῦσιν. *Eustath.*

Ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν.
Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
Παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι·
Ἐν δὲ δύω κρῆναι, ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
Σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι
Πρὸς δόμον ὑψηλόν, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.
Τοῖά ῥ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἀγλαὰ δῶρα.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
Καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο δώματος εἴσω.
Εὗρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
Σπένδοντας δεπάεσσιν ἐυσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,
Ὧ κυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου,

Florem emittentes, aliae verò submaturescunt.
Ibi porrò excultae areolae ad extremum ordinem
Omnis generis consitae sunt, perennè florentes:
Insunt autem duo fontes; alter quidem per hortum totum
Dispergitur, alter verò ex-alterâ-parte sub aulae limen fluit
Ad domum excelsam, undè aquabantur cives.
Talia utique in Alcinoi *domo* deorum erant splendida dona.
Ibi stans admirabatur patiens nobilis Ulysses.
Caeterùm postquam omnia suo admiratus esset animo,
Celeriter super limen ingressus est domum intra.
Invenit autem Phaeacum ductores atque principes
Libantes poculis speculatori Argicidae;
Cui ultimo libabant, quando cogitabant de-lecto.

Ver. 126. Ἄνθος ἀφιεῖσαι.] Ἀπὸ ἄνθους εἰς ὄμφακας μεταβάλλουσαι. *Schol.*

Ibid. —— ἀφιεῖσαι.] "*Prior* Syllaba τοῦ "ιῖς," inquit *Barnesius*, "per se *communis*, "plus semel *Homero* producitur, ut *Iliad.* "ά, *ver.* 51. Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βίλος ἐχι- "πινὴς ἰφθίμῃσι· Et *Odyss.* μ', 192. "Ὡς φά- "σαν, ἰῖσαι ὅπα πάλλιμον." Quæ quàm supervacanea sit annotatio, vide ad *Il.* ν', 103. et ά, 24.

Ibid. —— ὑποπερκάζουσιν.] Τῇ παρεπτάσει ἀμφιέζουσιν· οἷον ἐκ τοῦ ὄμφακος μεταβάλλουσιν εἰς τὸ μέλαν τῆς σταφυλῆς χρῶμα πεπαινόμενα. *Schol.*

Ver. 127. Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον.] Παριστᾶσι δὲ τοὺς ἥρωας διατρύφαι καὶ λάχανα. Ὅτι δὲ οἴδασι τὰς λαχανικὰς, δῆλον ἐκ τῶν παρὰ νείατον ὄρχον κοσμηταὶ πρασιαί. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. —— πρασιαί.] Αἱ λαχανικαί, ἢ αἱ τῶν φυτικῶν τετράγωνοι σχίσεις ὡς τὰ πλινθία. *Schol.*

Ibid. —— ὄρχον.] Στίχον ἀμπέλου. *Schol.*

Ver. 128. —— πεφύασιν.] Vide ad *Il.* ν', 736. et ά, 37.

Ver. 130. —— ἵησι.] *Al.* ἵησι.

Ver. 131. —— ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.] Ita ex *Scholiaste* et ex *Henrico Stephano* restituit *Barnesius*: Quocum facit et MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Ita porrò, notante *Barnesio*, in omnibus codicibus legitur infrà ρ', 206. ubi idem hemistichium occurrit. Apud *Eustathium*, Editionumque veterum nonnullas, hoc in loco corruptè ὑδρεύοντα.

Ver. 132. Τοῖά ῥ'.] *Talia inquam* ——. *Al.* Τοῖ' ἄρ'. Quod idem.

Ver. 138. Ὧ κυμάτῳ σπένδεσκον.] Ἐπεὶ ὀνειρόπομπος, ἢ ὕπνου παρεπιπομὴς· διὸ καὶ "Εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλ- "γει," [suprà ε, 47.] *Schol.* Ἐσπένδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ ——. Δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. Οἱ δὲ τῷ Ἑρμῇ κυμάτῳ σπένδοντες, ὅτε μνησαίατο κοίτου, ἀφ' οὗ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ συνάγουσι τῷ οἴνῳ τὸν λόγον; Ὡς γοῦν παρόντι καὶ συνεπικοσμοῦντι τῷ φρονιμωτάτῳ θεῷ πρῶτον ἀπαλλαττόμενοι προσεύχονται. *Plutarch. Symposiac. lib.* VII. *Probl.* 9.

Ibid. —— σπένδεσκον.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἣν οἱ περίχευεν Ἀθήνη,
Ὄφρ' ἵκεθ' Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε δὴ ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
Οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο δόμον κατὰ φῶτα ἰδόντες·
Θαύμαζον δ' ὀρόωντες· ὁ δ' ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
Ἀρήτη, θύγατερ Ῥηξήνορος ἀντιθέοιο,
Σόν τε πόσιν, σά τε γούναθ' ἱκάνω, πολλὰ μογήσας,
Τούσδε τε δαιτυμόνας, τοῖσιν θεοὶ ὄλβια δοῖεν
Ζωήμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, γέρας θ', ὅ,τι δῆμος ἔδωκεν·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ' ἱκέσθαι
Θᾶσσον· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἀπὸ πήματα πάσχω.
Ὣς εἰπὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπ' ἰσχάρῃ ἐν κονίῃσι
Πὰρ πυρί· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν,

Verùm ivit per domum patiens nobilis Ulysses,
Multam caliginem habens, quam ei circumfudit Minerva,
Donec pervenit ad Areten et Alcinoum regem.
Circumjecit autem Aretae genubus manus Ulysses.
Et tum demùm retrò ab eo dissipatus est divinitùs-affusus aër.
Illi verò muti facti sunt per domum, virum conspicati;
Admirabanturque intuentes: supplicabat autem Ulysses:
" Arete, filia Rhexenoris deo-paris,
" Ad tuum maritum, et ad tua genua venio, multa passus,
" Et ad hosce convivas; quibus dii feliciter dent
" Vivere, et liberis transmittat unusquisque
" Possessiones in aedibus, honoremque, quemcunque populus dederit:
" At mihi deductionem parate, in patriam ut-perveniam
" Ocyùs; quoniam diù *procul* ab amicis aerumnas patior."
Sic fatus, resedit ad focum in cineribus
Juxta ignem; illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Serò autem tandem interfatus est senex heros Echeneus,
Qui sanè Phaeacum virorum maximus-natu erat,

Ver. 140. —— ἣν οἱ περίχευεν Ἀθήνη.] Τουτέστι φρόνησιν, ἡ προβουλευσαμένη τὸν τοιοῦτον παιρόν. *Eustath.* Vide suprà ad ver. 15.

Ver. 142. —— ἄρ'.] *Proindè, ut ei præceperat Nausicaa* ——, suprà ζ, 310.

Ver. 143. Καὶ τότε δὴ ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.]

Vix ea fatus erat, cùm circumfusa repentè
Scindit se nubes, et in æthera purgat apertum.

Restitit Æneas, claràque in luce refulsit.
Æn. I, 590.

Ver. 145. —— ἰλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἰλιτάνευεν Ὀδυσσεύς. Quæ omnia eodem modo pronuntianda. Vide ad *Il.* ά, 4. 51. et φ', 71.

Ver. 149. —— ἐπιτρέψειεν ἕκαστος.] *Al.* ἐπιτρέψειεν ἕκαστος.

Ver. 153. 160. —— ἵζετ' —— ἐν κονίῃσι —— ἥστο —— ἐν κονίῃσι.] Vide ad *Il.* ά, 593. et θ', 156.

Καὶ μύθοισι πάπαστο, παλαιά τε, πολλά τε εἰδώς.
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀλκίνοε, οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον, οὐδὲ ἔοικε,
Ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἰσχάρῃ ἐν κονίῃσιν·
Οἵγε δὲ σὸν μῦθον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται.
Ἀλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου
Εἵσον ἀναστήσας· σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
Οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διὶ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·
Δόρπον δὲ ξείνῳ ταμίη δότω ἔνδον ἐόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
Χειρὸς ἑλὼν Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Ὦρσεν ἀπ' ἰσχαρόφιν, καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε φαεινοῦ,
Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα,
Ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκε.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.

Et eloquentiâ praestabat, priscaque et plurima doctus.
Qui inter eos benè-volens concionatus est et dixit:
" Alcinoë, non sanè tibi hoc honestius, neque convenit,
" Hospitem quidem humi sedere ad focum in cineribus:
" Hi verò tuum jussum expectantes continent-se.
" Verùm age jam hospitem in sede argenteis-clavis-distincta
" Colloca erectum: tu autem praeconibus impera
" Vinum infundere; ut et Jovi fulmine-gaudenti
" Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur:
" Coenam verò hospiti proma det ex intùs reconditis."
At postquam hoc audiisset sacra vis Alcinoi,
Manu prehensum Ulyssem prudentem versutum,
Erexit à foco, et in sedem collocavit splendidam,
Filio exsuscitato, virtutis-amante Laodamante,
Qui ei proximus sedebat; maximè autem *ipse* eum diligebat.
Aquam verò ancilla gutturnio infudit ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem
Ad lavandum, juxtaque positam extendit mensam.

Ver. 158. Ὅς σφιν.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* Ὅ σφιν.

Ver. 164. Οἶνον ἐπικρῆσαι.] Ἐπὶ τῷ ὄντι ἔπιτρεψον ἐπικρᾶσαι. *Schol.*

Ver. 169. —— ἰσχαρόφιν.] *Al.* ἰσχαρέφιν.

Ver. 170. Υἱὸν ἀναστήσας.] Ἐσκινοῦμεν δὲ καὶ τὸν Ἀλκίνουν, ὅτι τὸν ξένον ἐδρύει παρ' αὑτόν. " Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα, Ὅ. " οἱ πλησίον ἧστο, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκεν." τὸ γὰρ τίς τὴν τοῦ φιλουμένου χάριν παθεῖσαι οὐκ ἀκτῆται, ἀπιδέξιον ἡμιλλῶς καὶ φιλάνθρωπον. *Plutarch. Symposiac. lib.* I. *Probl.* 2.

Ibid. —— ἀγαπήνορα.] Τὸ ἀνδρῶν ἠγαπημένον, ἢ φιλάνθρωπον· ἢ τὸν ἀγαπῶντα ἀνδρείαν. *Schol.*

Ibid. —— Λαοδάμαντα.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, Λαομέδοντα.

Ver. 171. —— πλησίον ἷζε.] Apud *Plutarchum*, πλησίον ἧστο.

Ver. 172. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——
Æn. I, 704.

Ver. 173. Καλῇ.] Similiterque *ver.* 191. 235 et 336. καλά. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 174. Νίψασθαι.] Παραπεπηγότων δὲ καὶ, ὅταν Ὀδυσσεὺς ἀπονιζόμενος τὰς χεῖρας πιεῖ,

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μέγας Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα περασσάμενος μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διὶ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Νῦν μὲν δαισάμενοι κατακείετε οἶκαδ' ἰόντες·
Ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ πλείονας καλέσαντες,
Ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις ξεινίσσομεν, ἠδὲ θεοῖσι
Ῥέξομεν ἱερὰ καλά· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς

Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de praesentibus.
Caeterùm bibebat et comedebat patiens nobilis Ulysses.
Et tum praeconem allocuta est vis Alcinoi:
" Pontonoë, cratere mixto vinum distribue
" Omnibus per domum: ut et Jovi fulmine-gaudenti
" Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur."
Sic ait: Pontonous autem dulce vinum miscebat:
Distribuitque omnibus, auspicatus poculis.
Caeterùm postquam libassentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illis dein Alcinous concionatus est et interfatus:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet.
" Nunc quidem epulati cubetis domum profecti:
" Manè verò senibus pluribus advocatis,
" Hospitem in aedibus hospitio-excipiemus, atque diis
" Faciemus sacra pulchra: deinde autem et de reductione

περὶ μισταλκῶν τροφῆς· ἐν Ἰλιάδι δὲ τοὺς στρατιώτας οὕτω λέγειν ἔφη. Σχολαζόντων γὰρ βίος ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τρυφώντων. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 15.

Ver. 180. —— *ἀνὰ μέγαρον.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ἀνὰ μέγαρα.*

Ver. 185. *Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.*] Τὸ δὲ "πᾶσιν," οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. Ἀλκίνοος γοῦν τῷ Ποντονόῳ φησὶ, [suprà *ver.* 179.] "Μίσγε νεῖμον "Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον." Καὶ ἑξῆς ἐπάγει· "Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 11.

Ibid. —— *ἄρα.*] *Deinceps* ——. *Ut jusserat Alcinous* —— *ver.* 179.

Ver. 184. —— *σπείσάν τ'.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *σπείσαντ'*· uti et Editi habent *Iliad. ι*, 177. ubi idem versus occurrit. Sed *σπείσάν τ'* usitatior lectio.

Ver. 186. *Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες.*]

Audite, ô proceres, ait ——.
Æn. III, 103.

Ver. 188. —— *δαισάμενοι.*] *Eustathius* in commentario citat *δαινύμενοι.* Minùs rectè.

Μνησόμεθ', ὡς χ' ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης
Πομπῇ ὑφ' ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐστί·
Μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα πάθησι,
Πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα δ' ἔπειτα
Πείσεται ἄσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι,
Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθεν,
Ἄλλο τι δὴ τόδ' ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται.
Αἰεὶ γὰρ τοπάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
Ἡμῖν, εὖθ' ἕρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας·
Δαίνυνταί τε παρ' ἄμμι καθήμενοι, ἔνθα περ ἡμεῖς.
Εἴ δ' ἄρα τις καὶ μοῦνος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης,

" Cogitabimus, ut hospes absque labore et molestiâ
" Deductione sub nostrâ suam in patriam perveniat,
" Gaudens celeriter, etiam si valdè procul sit:
" Neque quid interea mali et damni patiatur,
" Antequam ipse suam terram conscendat; ibi verò deinde
" Patietur quaecunque ei Fatum, Parcaeque graves
" Nascenti neverunt filo, quando ipsum peperit mater.
" Quòd si quis immortalium utique de coelo venerit,
" Aliud quippiam hoc deinceps dii moliuntur.
" Semper enim antea quidem dii apparent manifesti
" Nobis, quando facimus inclytas Hecatombas;
" Convivanturque apud nos sedentes, ubi scilicet nos.
" Si autem aliquis et solus profectus occurrerit viator,

Ver. 192. —— *ἀνίης.*] Vide ad *Il ó*, 24.

Ver. 195. — *μεσσηγύς γε.*] *Al. μεσσηγύς τι.*

Ver. 197. *Πείσεται ἄσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι, Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.*]

Κλωθώ τε, Λάχεσίς τε, καὶ Ἄτροφος· αἵ τε βροτοῖσιν
Γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τι καὶ κακόν τε.
Hesiod. Theogon. ver. 218.

—— —— *οὐκ ἐστὶν ἀλύξαι*
Ἀνθρώπους ὅ τι μοῖρα κατὰ κλωστῆρος ἐτίλγει.
Theocrit. Idyll. XXIV. *ver.* 68.

Sive ita nascenti legem dixere sorores:
Nec data sunt vitæ fila severa meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV. *ver.* 81.

Porrò colligit hinc *Lucianus* in *Philopatride*, *Homerum* in eâ sententiâ fuisse, Fato nempè omnia regi. Οὐχ Ὅμηρος ὁ ἀοίδιμος ποιητὴς εἴρηκε, [*Iliad. ζ*, 488.] " *Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν.*" —— *ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον παδιμάρθαι, καὶ τὰς ἐν τούτῳ μεταζολάς·* "—— *ἔνθα δ' ἕπεσθαι Πείσεται ἄσσα* " *οἱ αἶσα, &c.*" —— Ὥστε πάντα ὑπὸ τῶν Μοιρῶν γίνεσθαι ὁ Ποιητὴς μεμαρτύρηκε. E contrario autem contendit *Eusebius*, *μηδαμῶς τὸν Ὅμηρον μηδ' ἐν ἑτέροις τοῖς ἔπεσι συμμαρτυρεῖν αὐτῷ τῷ δόγματι.* Οὐ γὰρ τὸ πάντα γίνεσθαι κατ' εἱμαρμένην, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τινὰ κατ' ἐκείνην συμβαίνειν ἐξ αὐτῶν ὑποβάλλων ὑφιθήσεται. —— Καὶ τὸ, [*Iliad. ύ*, 127.] "—— *ὕστερον* " *αὖτις τὰ πεπρωμένα, ὅσσα οἱ αἶσα Γεινομένῳ ἐπέ-* " *νησε λίνῳ* ——" *τὸ αὐτὸ βούλεται· οὐ γὰρ, ὅτι πάντα αὐτῷ κατ' εἱμαρμένην τὰ μετὰ ταῦτα συμβήσεται, λέγει· ἀλλ' ὅτι κατ' ἀνάγκην αὐτῷ τινὰ συμβήσεται· ἡ γὰρ τοῦ* " *ὅσσα*" *διαστολὴ τί ποτε ἴσχυρον ἢ τοῦτο σημαίνει;* —— Καὶ τὸ, " *Μοῖραν δ' οὔ τινά φημι πεφυγμένον* ——," *ἄρτιον εἴρηται. Τίς γὰρ ἂν δύναιτο τὰ κατ' ἀνάγκην φαντὶ ζῴων τυγχυρούντα διαφυγεῖν;* *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. sub initio. Vide et suprà ad *ά*, 7

Ibid. —— *αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι.*] *Al. αἶσα, κατὰ κλῶθές τε βαρεῖαι. Al. αἶσα κατακλώθησι βαρεῖα.* Quæ posterior lectio, uti rectè hic annotat *Burnesius*, ferri non potest, propter sequentem, " *Γεινομένῳ νήσαν-* " *το λίνῳ.*"

Ibid. —— *κατακλῶθες.*] *Al κατακλώθουσαι καὶ καταμειροῦσαι ἑκάστῳ τὸ εἱμαρμένον. Schol.*

Ver. 198. *Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.*] Vide suprà ad *δ'*, 208. Cæterùm *Lucianus*, loco suprà ad *ver.* 197. citato, legit *Γεγενεμένῳ νήσαντο, &c.*

Οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμὲν,
"Ωσπερ Κύκλωπές τε, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε, ἄλλο τί τοι μελέτω φρεσίν· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἀθανάτοισιν ἔοικα, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, ἀλλὰ θνητοῖσι βροτοῖσιν·
Οὕς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας ὀϊζὺν
Ἀνθρώπων· τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην.
Καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,
"Οσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, κηδόμενόν περ·
Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
Ἔπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἔο μνήσασθαι ἀνάγκῃ,
Καὶ μάλα τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.
Ὡς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσίν· ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ

" Nequaquam occultant; quoniam ipsos propè sumus,
" Quemadmodum Cyclopesque, et agrestes gentes Gigantum."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Alcinoë, aliud quid tibi curae-sit in animo; non enim ego
" Immortalibus similis-sum, qui coelum latum habitant,
" Neque corpore, neque oris habitu; sed mortalibus hominibus:
" Quoscunque vos nóstis maximè subeuntes aerumnam
" Hominum; hisce in doloribus aequiparārer.
" Et adhuc etiam plura ego mala dicerem,
" Quae sanè omnia deorum voluntate pertuli.
" Verùm me quidem coenare sinite, dolentem licèt:
" Non enim odioso ventre importunius aliud
" Est, qui jubet sui recordari necessitate,
" Etiam valdè afflictum *hominem*, et in animo dolorem habentem.
" Sic et ego luctum quidem habeo in animo; hic verò omninò semper

---

Ver. 206. "Ωσπερ Κύκλωπές τι, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.] Ὡς ὑμεῖν ἀλλήλων ἐγγὺς Κύκλωπές τε καὶ Γίγαντες, ἅτα κατὰ γένος, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ ἀδικίαν· οὕτως καὶ ἡμεῖς θεοῖς πλησίον κατὰ δικαιοσύνην. *Schol.*

Ver. 212. —— τοῖσιν κεν.] *Al.* τοῖσιν καί.

Ibid. —— ἰσωσαίμην.] Vide supra ad ι, 491.

Ver. 213. —— πλείον.] *Al.* μάλλον.

Ver. 215. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε.] Καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ Ὅμηρος πολυφάγον καὶ λαίμαργον παραδίδωσι, ὅταν λέγῃ " Ἀλλ' ἐμὲ " μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, &c." Τριῳδάλλουσα γὰρ ἐν τούτοις φαίνεται αὐτοῦ λαιμαργία, μετὰ τοῦ μηδὲ ἐν δίσκοις τὰ περὶ τῆς γαστρὸς, γναμολογεῖν. Ἔχρῆν γάρ, εἰ καὶ ἐλίμωττε, διαπαρτεῖν, ἢ μετρεάζειν τὰ περὶ τὴν τροφήν. Τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τὴν τελειοτάτην αὐτοῦ παρίστησι λαιμαργίαν καὶ γαστριμαργίαν. " Ὡς καὶ ἐγὼ πέν-θος μὲν ἔχω φρεσίν, &c." [*ver.* 219.] *Athenæus, lib.* X. *cap.* 1. sub fine. Verùm, uti notavit *Barnesius*, minùs hoc Ulyssi vitio vertendum est, quia diutino jejunio afflictus depingatur: " —— δηρὸν γὰρ ἰδυπτόος ἦεν " ἄκαστος suprà ζ', 250.

Ibid. —— ἐάσατε.] Vide suprà δ', 42. Malè *Barnesius* ἐάσατε.

Ver. 216. Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον, &c.] Haud dissimiliter *Oppianus*:

"Ως οὐδὲν λιμοῖο κακώτερον, οὐδὲ βαρείης
Γαστέρος, ἣ κρατέει μιν ἐν ἀνθρώποισιν ὑπνὸς,
Καὶ χαλεπὴ δίψησινα συείστιος· οὔποτε δασμῶν
Λησόμεθ' ——. *Halicutic. lib.* III, 199.

Ver. 218. —— καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.] Apud *Athenæum*, loco suprà citato, καὶ ἐνκαλησθῆναι ἀνώγει. Sed minùs rectè, propter sequentem, " Ὡς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν, &c."

Ἐσθέμεναι πέλεται καὶ πινέμεν· ἐκ δέ με πάντων
Ληθάνει, ὅσσ' ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.
Ὑμεῖς δ' ὀτρύνεσθε ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν,
Ὡς κέ με τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης,
Καί περ πολλὰ παθόντα· ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
Κτήσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἴκονδε ἕκαστος.
Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πὰρ δέ οἱ Ἀρήτη τε, καὶ Ἀλκίνοος θεοειδὴς,
Ἧσθην· ἀμφίπολοι δ' ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός.
Τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων,
Ἔγνω γὰρ φᾶρός τε, χιτῶνά τε, εἵματ' ἰδοῦσα,
Καλὰ, τά ῥ' αὐτὴ τεύξε, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξί·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτὴ,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; τίς τοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν;
Οὐ δὴ φῂς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκέσθαι;

" Comedere jubet, et bibere; et me omnium
" Oblivisci facit, quaecunque passus sum, et repleri jubet.
" Vos autem festinate, simul atque aurora illuxerit,
" Ut me infaustum meam deducatis in patriam,
" Quamvis multa passum: conspicatum me, vel relinquat vita,
" Possessionem meam, famulosque, et altam magnam domum."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur
Deducere hospitem, quoniam rectè locutus erat.
At postquam libassentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illi quidem decubituri iverunt domum unusquisque.
At in aedibus relinquebatur nobilis Ulysses,
Apud autem ipsum Areteque, et Alcinous deo-par,
Sedebant; famulae autem auferebant vasa convivii.
His verò Arete ulnas-candida exordiebatur sermonis,
Agnovit enim pallium et tunicam, vestimenta videns,
Pulchra, quae scilicet ipsa fecerat, cum ancillis mulieribus;
Et ipsum allocuta verba alata dixit:
" Hospes, hoc quidem te primùm interrogabo ipsa,
" Quis? undè es hominum? quis tibi haec vestimenta dedit?
" An non dicis, per mare errantem te huc venisse?"

Ver. 221. —— ἐνιπλήσασθαι.] *Athenæus* et hic legit ἐνιπλησθῆναι.

Ver. 222. —— ἐτρύνεσθε.] *Al.* ἐτρύνεσθαι.

Ver. 224. —— ἰδόντα με καὶ λίποι αἰών.] Ita Præco *Græcus* apud *Æschylum*, è *Troja* in patriam reversus:

Χαίρω· τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔστ' ἀντεῖν θεοῖς.
Agamem. ver. 548.

Ver. 232. —— ἔντεα δαιτός.] Τὰ ἔσκλα τῆς ἰωχίας, οἷον τραπέζας, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Schol.*

Ver. 238. Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν;] Ita apud *Ovidium*:

Quid veniat, queram, quisque, quibusve locis.
Trist. lib. III. *Eleg.* xii. *ver.* 34.

Τὴν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον, βασίλεια, διηνεκέως ἀγορεῦσαι
Κήδε', ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς.
Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
Ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ, δολόεσσα Καλυψώ,
Ναίει ἰὺπλόκαμος, δεινὴ θεός· οὐδέ τις αὐτῇ
Μίσγεται, οὔτε θεῶν, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ἀλλ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων
Οἶον, ἐπεί μοι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἴλασας ἐκέασσε, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ·
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγὼ, τρόπιν ἀγκὰς ἑλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ

Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Difficile, Regina, penitùs enarrare
" Aerumnas, quandoquidem mihi multas dederunt dii coelestes.
" Hoc autem tibi dicam, quod me interrogas et inquiris.
" Ogygia quaedam insula procul in mari jacet,
" Ubi quidem Atlantis filia, dolosa Calypso,
" Habitat comas-pulchra gravis dea: neque quisquam cum ipsâ
" Versatur, neque deorum, neque mortalium hominum.
" Sed infelicem me inquilinum *ei* duxit deus
" Solum; postquam mihi navem velocem candenti fulmine
" Jupiter percussam diffidit, medio in nigro mari;
" Ubi alii quidem omnes perière boni socii:
" At ego, carinâ ulnis comprensâ navis utrinque-remis-agitatae,
" Novem diebus ferebar: decimâ autem me nocte nigrâ

Ver. 241. Ἀργαλέον, βασίλεια.] Infandum, regina, jubes renovare dolorem,
Trojanas ut opes &c. —— *Æn.* II, 3.

Ver. 244. Ὠγυγίη τις νῆσος.] Δρόμον ἡμερῶν πέντε βορειοτάτης ἀπέχουσα, σταδίους πρὸς ἑσπέραν. *Plutarch. de facie in orbe Lunæ.*

Ver. 248. —— ἱφίστιον ἤγαγε.] Ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἠκολουθηκέναι. *Schol.*

Ver. 250. —— ἴλασας.] Ita *Henricus Stephanus* Editionesque plerasque; Itáque habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Scholiastes* autem, et Editio *Didymi*, eamque secutus *Barnesius*, hìc legunt ἰλάσας· quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atqui occurrit idem versiculus supra ι, 132. ubi ipsæ *Didymi* et *Barnesii* Editiones cum Vulgatis habent ἴλασας.

Ver. 252. —— τρόπιν.] Τὸ κατάστατον μέρος τῆς νεὼς. στρὶ δ σχίζεται τὸ ὕδωρ· ἢ τὸ μέσον τῆς νεὼς ξύλον. *Schol.*

Ibid. —— ἀγκὰς.] Vide ad *Il.* ξ', 346.

Ver. 253. Ἐννῆμαρ φερόμην.] *Longinus* locum hunc inter eos recenset, quibus *Homeri* in *Odysseâ* ingenii defectum indicari contendit. Παρεξίζειν δ' εἰς παῦδ', (inquit) ἵνα διίδωμαι, ὡς εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥέπτοντα κατὰ τὴν ἀπαυδὴν τὰ μεγαλόφυῆ παραπλήσιται. Οἷα —— τὸν ἐπὶ τοῦ ναυαγίου διὰχ' ἡμέρας ἕξειον (Ὀδυσσέα supplet *Tollius.*) —— Τί γὰρ ἂν ἄλλο φάσαιμεν παῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια; *De Sublimitate, Sect.* 9. sub fine. Dna. *Dacier* è contrario hoc non incredibile contendit, sed ita reverà fieri posse arbitratur. *Barnesius* verò in annotationibus; " Dico autem Ego, " (inquit) hæc cum Grano salis esse sumenda, non quasi prorsùs ab omni cibo abstineret, verùm ab ordinario, tempestivo, et lautiori." Rectiùs fortassè *Scholiastes* ad ξ', 447. infrà, ubi idem ferè locus occurrit; Οὐ δεῖ ζητεῖν πῶς διεκαρτέρει ὁ ἥρως, ὑπνώδους τῆς Ἀθηνᾶς. (infrà ν, 47.) " Αὐτὰρ ἐγὼ Ζηὶ " εἰμὶ διαπρεπέϊ, ἢ σε φυλάσσω Ἐν πάντεσσι " πόνοισι" Vide et suprà ad ά, 1.

Ibid. —— διηκάτῃ δέ με νυκτί.] *Al.* διηκάτῃ δ' ἐν νυκτί.

Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί, ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα,
Ἐνδυκέως ἐφίλει τε, καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκε
Θήσειν ἀθάνατον, καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.
Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον, εἵματα δ' αἰεὶ
Δάκρυσι δεύεσκον, τά μοι ἄμβροτα δῶκε Καλυψώ.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε,
Καὶ τότε δή με κέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι,
Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης, ἢ καὶ νόος ἐτράπετ' αὐτῆς.
Πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου· πολλὰ δ' ἔδωκε,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· καὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσεν·
Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε, λιαρόν τε.
Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων,
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης ὑμετέρης· γήθησε δέ μοι φίλον ἦτορ,

" Insulam ad Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
" Habitat comas-pulchra, gravis dea; quae me susceptum
" Amicè tractabatque, et alebat, et dicebat *se*
" Facturam immortalem, et senii-expertem diebus omnibus:
" Sed meum nunquam animum in pectoribus flectebat.
" Illic quidem septem-annos manebam perpetuò, vestimenta autem semper
" Lachrymis rigabam, quae mihi divina dedit Calypso;
" Sed cùm jam octavus mihi revolutus annus venisset,
" Et tum demùm me jussit hortans redire,
" Jovis ex jussu, sive etiam animus mutatus est ipsius.
" Misit verò me in rate multis-vinculis-aptâ: multa autem dedit,
" Panem et vinum suave, et divinas vestes induit:
" Ventumque praemisit innocuumque, placidumque.
" Septendecim quidem navigabam dies per-mare-iter-faciens,
" Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
" Terrae vestrae: laetatum verò est mihi charum cor,

Ver. 255. Ναίει.] *Al.* Ναίεν.

Ver. 259. Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον.] Hinc *Ovidius:*

An grave sex annis pulchram fovisse Calypso,
Æquoreæque fuit concubuisse deæ?
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 13.

Ibid. —— αἰεί.] *Al.* αἰέν.

Ver. 261. —— ὄγδοον.] Pronuntiabatur ὔγδουν. Uti et notavit *Barnesius.*

Ibid. —— ἐπιπλόμενον ἔτος.

—— volventibus annis. *Æn.* I, 238.

Ver. 262. —— δή με κίλιυσιν.] *Al.* δή μ' ἐκίλιυσιν.

Ver. 263. —— ἐτράπετ'.] Vide suprà ad ε', 491. et ad *Il.* κ', 45.

Ver. 267. Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago ——. *Æn.* III, 205.

Ibid. Ἑπταδεκαίδεκα.] Ita edidit *Barnesius;* atque ita in Exemplaribus omnibus (uti ipse annotat) scriptum occurrit suprà ε', 278. Ita porrò hic legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vulgati hìc corruptè, Ἑπταεκαίδεκα.

Ver. 268. Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα.]

Quarto terra die primùm se attollere tandem
Visa; aperire procul montes ac volvere fumum. *Æn.* III, 205.

Δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζύϊ
Πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ὅς μοι ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους,
Ὤρινεν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον· οὐδέ τι κῦμα
Εἴα ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
Τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ'· αὐτὰρ ἔγωγε
Νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον· ὄφρα με γαίῃ
Ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
Ἔνθα κέ μ' ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
Πέτρῃς πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν, καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ·
Ἀλλ' ἀναχασσάμενος νῆχον παλιν, ἕως ἐπῆλθον
Ἐς ποταμὸν, τῇ δή μοι ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων· καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο
Ἐκ δ' ἔπεσον θυμηγερέων· ἐπὶ δ' ἀμβροσίη νὺξ
Ἤλυθ'· ἐγὼ δ' ἀπάνευθε διϊπετέος ποταμοῖο
Ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ φύλλα
Ἠφυσάμην· ὕπνον δὲ θεὸς κατ' ἀπείρονα χεῦεν.
Ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, φίλον τετιημένος ἦτορ,

" Infelici: certè tamen eram adhuc conflictaturus aerumnis
" Multis, quas mihi immisit Neptunus terrae-quassator;
" Qui mihi incitatis ventis impedivit iter,
" Commovitque mare immensum; neque ullo-pacto me fluctus
" Sinebat in rate vehementer ingemiscentem vehi.
" Hanc quidem deinde procella dispersit: at ego
" Natans hoc pelagum emensus-sum; donec me terrae
" Vestrae appulit ferens ventusque et aqua.
" Ibi me egredientem allisisset fluctus ad terram,
" Petras ad magnas jaciens, et inamabilem locum:
" Sed retrogressus natavi rursùs, donec veni
" Ad fluvium, ubi demùm mihi visus est locus opportunissimus,
" Laevis absque-petris; et receptus inerat à vento.
" Excidi autem animum-collecturus: divina verò nox
" Advenit: ego autem seorsùm ab à-Jove-fluente fluvio
" Egressus in arbustis dormivi: circumquaque verò folia
" Congessi: somnum autem deus immensum infudit.
" Ibi quidem in foliis, charo afflictus corde,

Ver. 270. — ὀϊζύϊ.] Pronuntiabatur ὀϊζῦ.

Ver. 272. —— ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους.] *Al.* ἐφορμήσας ἄνεμον, κατέδησε πέλαγος.

Ver. 273. —— οὐδέ τι κῦμα.] *Al.* οὐδ' ἔτι κῦμα· et οὐδέ με κῦμα.

Ver. 280. —— ἕως ἐπῆλθον.] Pronuntiabatur ὥσει ἐπῆλθον, vel ὥσ' ἐπῆλθον. Vide ad *Il.* ι', 539. *Barnesius* legendum conjicit, ἕως ἐπιῆλθον· scilicet ut pronuntietur, ὥς ἐπῆλθον. Sed nihil opus.

Ver. 281. —— τῇ δή.] *Quà demùm* ——.

Ver. 283. Ἐκ δ' ἔπεσον.] Τὸ δὲ, ἐκ δ' ἔπεσον ἀντὶ τοῦ, ἐξῶ ἔπεσον τῆς θαλάσσης, ἀψύχου τινὸς δίκην. *Eustath.* Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, Ἐν δ' ἔπεσον.

Ibid. —— θυμηγερέων.] Λυσιθυμούντων, ἢ συλλαμβάνων καὶ συνάγων καὶ ἀναπαύοντος τὴν ψυχήν. *Schol.*

Ver. 284. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ τῶν Διὸς ὄμβρων πληρουμένου ποταμοῦ. *Schol.* Vide suprà ad δ', 477 et 581. item ad *Il.* σ', 174.

Εὗδον παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ·
Δύσετό τ' ἠέλιος, καί μ' γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
Ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ δίνὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς
Παιζούσας, ἐν δ' αὐτὴ ἦην εἰκυῖα θεοῖσιν.
Τὴν ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔτι νοήματος ἤμβροτεν ἐσθλοῦ,
Ὡς οὐκ ἂν ἔλπτοιο νεώτερον ἀντιάσαντα
Ἐρξέμεν· αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.
Ἤ μοι σῖτον ἔδωκεν ἄλις, ἠδ' αἴθοπα οἶνον,
Καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ, καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν.
Ταῦτά τοι, ἀχνύμενός περ, ἀληθείην κατέλεξα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·

" Dormiebam totâ-nocte, usque ad auroram, et meridiem;
" Occidebatque sol, et me dulcis somnus dereliquit.
" Ancillas verò in littore tuae vidi filiae
" Ludentes: inter eas autem ipsa erat similis diis.
" Ei supplicavi: illa verò neutiquam à mente aberrabat bonâ;
" Ut non sperares juniorem obviam-factum
" Acturum: semper etenim juniores desipiunt.
" Quae mihi cibum dedit affatim, et generosum vinum,
" Et lavit in flumine, et mihi has vestes dedit.
" Haec tibi, tametsi afflictus, verè enarravi."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque:

Ver. 288, — ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ.] Δίγει μέν τοι [ὁ Ποιητὴς] καὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἕως μεσημβρίας διάστημα, ἠῶ· —— "Εὗδον "παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ." *Porphyr. Quaest. Homeric.* 12.

Ver. 289. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὡς Ἀρίσταρχος οὐ γεγράφει δύστο, ἀλλὰ διὶλιτο, ἤ ἐστὶν εἰς δῦσιν ἀπίκλιτο. *Eustath.* Atqui posterior ista vox *Homero* prorsus insuitata.

Ibid. —— ἀνῆκεν.] *Al.* ἀφῆκεν.

Ver. 290. Ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ δίνὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς Παιζούσας.] Ἐν τούτοις δὶ, ὅρα ὅτι τὴν τῆς κόρης καὶ τῶν ἀμφιπόλων μελέτην καὶ τὴν διὰ σφαίρας παιδιὰν συγᾷ Ὀδυσσεὺς, ἵνα μὴ παταγορεύσῃ δοκῇ τῆς παιδός. *Eustath.*

Ver. 291. —— θεοῖσιν.] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati, θεῇσιν. Sed (uti notat *Barnesius*) perindè est. Vide suprà ad *ver.* 38.

Ver. 293. Ὡς οὐκ ἂν ἔλπτοιο.] *Barnesius* hoc in loco, de suo edidit, Ὡς οὐ κᾶν ἔλποιο. " Litteras," inquit, " olim malè disjunctas " nunc meliùs conjunxi, pro οὐκ ἄν, legens " οὐ κᾶν, et eodem tenore, *Metro* et *Sensui* " consului." Sed multùm errat Vir eruditus. Nam vocula, κᾶν, longè alium habet intellectum, nec locum hîc habere ullo modo potest: Quodque de *Metro* affert, planè nihili est. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 294. —— αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.] " Temeritas est videlicet florentis " ætatis; prudentia senectutis." *Cicero, de Senectute,* § 6.

Ver. 296. —— εἵματ' ἔδωκεν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, εἵματα ἔσσιν.

Ver. 297. —— ἀληθείην κατέλεξα.] Καὶ ἴδρα τὸ, ἀληθίην, ἀμφιβόλως ἔχον, εἴτε ἀπὸ περισπωμένου τοῦ ἀλήθεια, εἴτε ἀπὸ περιεσπασμένου τοῦ ἀληθίαν γίγονεν Ἰωνικῶς. Οἱ γὰρ Παλαιοὶ Ἀττικοὶ, κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ἐξέτεινον τὰς τῶν τοιούτων ὀνομάτων λήγουσας, διὸ καὶ παρέξυναν αὐτὰ ἡ ἀγροία γὰρ (φησὶν) ἔλεγον, καὶ ἡ ἰυκλεία, καὶ ἡ ἱερία &c. *Eustath.* Nequaquam tamen hoc ambiguum. Nam si ultima vocis ἀλήθεια brevis esset, minimè (ut rectè notat *Barnesius* ad *Iliad.* ψ', 361.) in Ionicum η verteretur. Ideoque ipse quidem *Barnesius* et isto in loco et hîc, nullis allatis codicibus, de suo edidit ἀλήθιαν· itáque semper apud *Homerum* legendum pronuntiat. Attamen nimis fideuter hoc vir eruditus; cùm et vocem ἀληθείαν, ultimâ productâ, veteribus usitatam hîc observet *Eustathius;* cúmque eadem vox novies in *Iliade* et *Odyssea* occurrat, quibus omnibus in locis Vulgati habent ἀλήθειην. Vide et ad *Il.* β', 314 et 633.

Ver. 298. 302 et 308. Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* ά, 57. et Ϡ', 160.

Ξεῖν', ἦτοι μὲν τοῦτό γ' ἀναίσιμον οὐκ ἐνόησε
Παῖς ἐμὴ, οὔτε κά σ' οὔτι μετ' ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
Ἦγεν ἐς ἡμέτερον· σὺ δ' ἄρα πρώτην ἐκέτευσας.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἥρως, μή μοι τοῦτον ἀμύμονα νείκεε κούρην·
Ἣ μὲν γάρ μ' ἐκέλευε σὺν ἀμφιπόλοισιν ἕπεσθαι·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἤθελον, δείσας, αἰσχυνόμενός τε,
Μήπως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπισκύσαιτο ἰδόντι·
Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ξεῖν, οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
Αἴ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων, ἅτ' ἐγώ περ,

" Hospes, certè quidem hoc rectè non advertit
" Filia mea, quòd te neutiquam cum ancillis mulieribus
" Duxerit in nostram *domum* : tu nempe *illi* primae supplicâsti."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses :
" Heros, nè mihi ideò eximiam reprehende puellam :
" Nam ipsa quidem me jussit cum ancillis subsequi :
" Sed ego nolui, timens, reveritusque,
" Nè fortassis et tibi animus irasceretur conspicato :
" Suspicaces etenim sumus supra terram genus hominum."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque :
" Hospes, non mihi tale in praecordiis charum cor,
" Temerè ut-irascatur : potiora autem honesta omnia.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Talis existens, qualis es, eaque sentiens quae ego et ipse,

---

Ver. 301. Ἦγεν ἐς ἡμέτερον.] *Τοντέστιν, εἰς οἶκον ἡμέτερον εἶλκεν. Ἀττικὸς δὲ ὁ σχηματισμός. Schol.*

Ibid. —— ἄρα.] *Ut dixisti* ——, *ver.* 292.

Ver. 303. —— ἀμύμονα.] *Μῶμον καὶ ψόγον εἶναι ἔχουσαν, ἐγκλῆν. Schol.* Atqui vox, ἀμύμονα, non eam omni laude ornatam necessariò denotat; sed unâ pluribusve animi corporisve dotibus eximiam. Ut hoc in loco specie ac formâ corporis, itemque animi prudentiâ. Vide suprà ad ζ, 29.

Ver. 304. —— ἰσάσιν.] *Al.* ἰαλλουσιν.

Ver. 306. —— ἰκτυπέοιτο.] *Barnesius* edidit ἰκτυπέοιντο. *Al.* ἰκτυπέζοιτο.

Ver. 307. Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.] Sic apud *Hesiodum*.

Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοις ἄκαιρος.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 193.

Πολὺ τὸ δύσζηλον ἡ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον, οὐ χαίρει τοιούτοις τοῖς βίοις, ἴσον ἀνάπτει τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. *Plutarch. de Animi Tranquillitate.* Caeterùm rectè hìc *Eustathius* : Τὸ δὲ, δύσζηλοι εἰμὲν, διὰ τῆς πολυσυνθέτου λεπτότητος παραμιγνύει τὸ σφαλὲς τῆς ἐντεμνήσεως· ὡς μὴ μόνον τοῦ Ἀλκινόου τοιοῦτον ὑπαισθάνεσθαι, ἀλλὰ γνησιώτης ἐν πολῷ τοῦ λόγου λιχθίνεσθαι. Unde *Barnesius* : " Ulysses," inquit, " non quidem *Alcinoum* vocat *Suspici-* " *osum*, verùm se involvit, dicens, *Nos ho-* " *mines suspiciosa gens sumus.*"

Ver. 309. —— ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ.] *Al.* ἐνὶ στήθεσι νόημα.

Ver. 310. —— ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.] Τὰ καθήκοντα πάντα καλὰ ἐστιν. *Schol.*

Ver. 311. 313. Αἴ γάρ, — Παῖδά σ' ἐμὸν ἰκέσθαι.] Ταῦτα λέγει συμφώνως τοῖ Ὀδυσσέως τὰ ταῖς ἀληθείαις παραπίπτοντα. Διὸ γάμον τὸ γὰρ τροπικῶς ὑπόσχεται γαμέσθαι. πάντως ἰλλιγχθήσεται κἀκεῖνο ψευδόμενος. *Schol.* Cui tamen observationi nullus hìc videtur locus. Ἔθος δὲ ἄλλως ἦν τοῖς ἀρχαίοις, ἐπαλίγκτας τοὺς ἀρίστους τῶν ξένων, καὶ γαμβροὺς αἰνεῖν ποιεῖσθαι. *Eustath.*

Ver. 312. —— οἷος ἐσσί.] Vide infrà ad ν, 89.

Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,
Αὖθι μένων· οἶκον δὲ ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
Αἴκ' ἐθέλων γε μένοις· ἀέκοντα δέ σ' οὔτις ἐρύξει
Φαιήκων· μὴ τοῦτο φίλον Διὶ πατρὶ γένοιτο.
Πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
Αὔριον· ἐς τῆμος δὲ σὺ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ
Λέξεαι· οἱ δ' ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπου τοι φίλον ἐστίν·
Εἴπερ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης·
Τὴν γὰρ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι, οἵ μιν ἴδοντο
Λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν Ῥαδάμανθυν
Ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱόν·
Καὶ μέν οἱ ἔνθ' ἦλθον, καὶ ἄτερ καμάτοιο τέλεσσαν
Ἤματι τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπήγαγον οἴκαδ' ὀπίσσω.

" Filiam meam habere velles, et meus gener vocari,
" Hic manens; domum autem ego et bona darem,
" Si modò volens maneres; invitum verò te nullus detinebit
" Phaeacum. nè hoc gratum Jovi patri sit.
" Deductionem verò in hoc ego constituam, ut benè intelligas,
" Crās: in id temporis autem tu quidem domitus somno
" Decumbes: illi verò remigabunt per-tranquillum; donec perveneris
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum sit;
" Etiamsi valdè multò longiùs absit quàm Euboea:
" Eam enim longissimè aiunt abesse, qui eam viderunt
" Ex populo nostro; quando flavum Rhadamanthum
" Duxerunt, invisurum Tityum, Terrae filium:
" Atque illi quidem illuc venerunt, et absque labore perfecerunt-*iter*
" Die eodem, et deduxerunt domum retrò.

Ver. 314. —— οἶκον δὲ ἐγώ.] *Al.* οἶκον δέ σ' ἐγώ.

Ver. 315. Αἴκ'.] *Al.* Εἴκ'.

Ver. 316. ——— μὴ τοῦτο.] In nonnullis, notante *Barnesio*, corruptè editum est μηδ' οὕτω.

Ver. 318. ——— ἐς τῆμος δέ.] *Barnesius* edidit ἐς τῆμόσδε.

Ibid. —— δεδμημένος ὕπνῳ.] Vide suprà ad ζ. 2.

Ver. 319. 346. Λίξεαι — λίκτο.] Vide ad *Il.* β'. 315. *Al.* Λίξαι.

Ver. 320. —— ἵπτου τοι φίλον ἐστίν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; et ex *Scholiaste*, qui exponit: Ὅπου ἂν σοι προσφιλὴς ἐστιν. *Vulgg.* ἵπτου τι φίλον ἐστίν.

Ver. 321. —— ἱκανέμεν.] *Al.* ἱκανέμεν. Quod ferri non potest.

Ver. 322. —— Τὴν γάρ.] MSS. à *Tho. Bentleio* collati, Τήν περ.

Ver. 323. —— ὅτε τε.] *Ubi videlicet* —.

Ibid. ——— ξανθὸν Ῥαδάμανθυν Ἦγον, i. e. ποψέμενον Τιτυόν.] Καὶ ὅρα ὡς ἀφαιρῶν ὁ Ποιητὴς τὴν τοῦ λόγου ὑστεράτητα, παρενέβαλε τὴν περὶ τοῦ ἀδιμίστου Τιτυοῦ ἱστορίαν. *Eustathius.*

Ver. 324. —— ἱποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱόν.] Ἐλάρᾳ [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ἐλάρᾳ] δίτῃ Ὀρχομενοῦ, τινὶς Μίνωος, συνελθὼν Ζηνὶ, διὰ τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν ἐκρυψεν αὐτὴν κατὰ γῆς. Ἣ δὲ ἀνῆκε παῖδα ἐξοχώτατον, ὃς ὠμομάσθη Τιτυὸς, ὃς ἠράσθη Λητοῦς, καὶ ἐτοξεύθη, ὑπὸ Ἀπόλλωνος. Ἦκε δ' ὁ Ῥαδάμανθυς ἐπὶ Θῆαν τοῦ Τιτυοῦ, ἢ Διὸς ὤν, [apud *Eustathium* δίκαιος ὤν], ἐσωφρόνισεν αὐτόν. *Schol.*

Ibid. —— γαιήϊον υἱόν.] Ἐπὶ ἐννέα ἐν τοῖς ἐξῆς σου [infrà λ'. 576.] πεῖται πέλιτρα· διὸ καὶ γῆς υἱὸς εἶναι πλάττεται, διὰ τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὡς ἐπὶ πᾶν ἐπώσιον ἄχθος τῆς γῆς. *Eustath.* Fortassè ideò potiùs appellatur "γαιήϊος "υἱὸς," quia mater sub terrâ occulta ipsum peperisse dicatur.

Ver. 326. —— ἀπήγαγον.] *Al.* ἀπήνυσαν.

Εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν, ὅσσον ἄρισται
Νῆες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναρρίπτειν ἅλα πηδῷ.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Εὐξάμενος δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ζεῦ πάτερ, αἴθ' ὅσα εἶπε, τελευτήσειεν ἅπαντα,
Ἀλκίνοος· τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄσβεστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε πατρίδ' ἱκοίμην.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Κέκλετο δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἀμφιπόλοισιν
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας, καθύπερθεν ἕσασθαι.
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
Ὄτρυνον Ὀδυσῆα παριστάμεναι ἐπέεσσιν·
Ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε, πεποίηται δέ τοι εὐνή.
Ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

" Cognosces verò et ipse in mente, quàm optimae
" Naves meae et juvenes in torquendo mari remis."
Six dixit: gavisus est autem patiens nobilis Ulysses:
Precatus verò deinde dixit, verbumque fecit, et locutus est:
" Jupiter pater, utinam quaecunque dixit, perficeret omnia,
" Alcinous: hujus quidem per almam terram
" Immortalis gloria esset; ego autem in patriam venirem."
Sic illi quidem talia invicem colloquebantur.
Jussit autem Arete candida-ulnas ancillas
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, insternereque desuper tapetas,
Chlaenasque imponere villosas, ad supernè induendum.
Illae verò iverunt ex aedibus, facem in manibus tenentes.
Caeterùm postquam stravissent densum lectum accelerantes,
Hortabantur Ulyssem astantes verbis:
" Surge decubiturus, ô hospes; paratus verò est tibi lectus."
Sic dixerunt: huic verò gratum visum-est dormire.

Ver. 328. —— ἀναῤῥιπτεῖν.] *Al.* ἀναῤῥίπτειν Sed hoc leviculum.

Ibid. —— πηδῷ.] Νῦν οὐ πηδαλίῳ, οὐ γὰρ ἴσχουσι πηδάλια, ἀλλὰ κώπαις, παρὰ τὸ πάλλειν τὴν θάλασσαν. Πηδὸς γὰρ, εἶδος ξύλου· ἢ τῷ πλάτει τῆς κώπης. *Schol.*

Ver. 331. Ζεῦ πάτερ, αἴθ', &c.] " Ulysse " ne répond pas directement à l'obligeante " proposition que le Roi lui a faite de lui " donner sa fille; un refus auroit été trop " dur.——Il répond a tout indirecte- " ment pàr cette priere, qui fait voir l' im- " patience qu'il a de retourner dans ses " Etats, et la reconnoissance dout il est " penetré pour la promesse qu'il lui a " faite de lui en fournir les moyens." *Dacier.*

Ver. 332. —— μὲν κεν.] *Al.* μὲν ἂν.

Ver. 335. 336. Κέκλετο δ' Ἀρήτη —— Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι.] Καὶ στρωμνὰς δὲ δίδοι ["Ομηρος] διαφιστούσας. Τοιαύτας οὖν Ἀρήτη Ὀδυσσεῖ ὑποστρωμνύναι κελεύει. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 14.

Ibid. —— ἀμφιπόλοισιν.] *Al.* ἐν μεγάροισι.

Ver. 338. —— ἔσασθαι.] *Al.* ἕεσθαι.

Ver. 341. Ὄτρυνον.] *Al.* Ὤτρυναν. *Al.* Ὤτρυνον δ'.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.
Ἀλκίνοος δ' ἄρα λέκτο μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.

Sic ille quidem ibi dormiebat patiens nobilis Ulysses,
Tornatis in lectis, sub porticu sonante.
Alcinous verò decubuit in penetrali domûs excelsæ:
Juxta verò uxor regina lectum ornavit et cubile.

Ver. 344. —— *κάθευδι.*] *Barnesius* edidit *καθεύδι.* Sed nihil opus. Vide ad *Π.* ά, 611.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Θ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Θ'

Ἐκκλησία γίνεται τῶν Φαιάκων περὶ τοῦ ξένου, καὶ ναῦς καθίλκεται πρὸς ἐκπομπὴν τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἱστιῶνται παρὰ τῷ Ἀλκινόῳ τῶν Φαιάκων οἱ ἄριστοι, καὶ μετὰ ταῦτα δίσκῳ ἀγωνίζονται Φαίακες καὶ Ὀδυσσεύς· καὶ ὁ Δημόδοκος ᾄδει, πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὴν μοιχείαν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης· ἔπειτα δὲ τὰ περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δουρείου ἵππου· καὶ τοῦ Ὀδυσσέως κλαίοντος, ὁ Ἀλκίνοος συνθάπτει, διὰ τί κλαίει, καὶ τίς, καὶ πόθεν εἴη.

Ἐπιγραφαί.

Σύστασις τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς Φαίακας.

Ἄλλως.

Ἀλκίνου ἀπόλογοι· ἢ, Τὰ τοῦ Ὀδυσσέως παρὰ Ἀλκίνῳ.

Ἄλλως,

Τὰ παρὰ Ἀλκίνῳ προδιηγήσεως· ἢ, Τῶν παρ' Ἀλκίνῳ προδιήγησις.

Ἄλλως,

Θῆτα δ' ἄθλοις Φαίηκες Ὀδυσσῆος πείρηθεν.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ὦρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο.
Ἂν δ' ἄρα διογενὴς ὦρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο

QUANDO verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Surrexit ex lecto sacra vis Alcinoi.
Surrexit porrò nobilis urbium-eversor Ulysses.
Illis verò praeibat sacra vis Alcinoi

Ver. 3. —— Πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.] Vide suprà ad *ε*, 2. et ad *Il. β'*, 278.

Φαιήκων ἀγορήνδ', ἣ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισι
Πλησίον· ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετώχετο Παλλὰς Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι δαϊφρονος Ἀλκινόοιο,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο πύθησθε,
Ὅς νέον Ἀλκινόοιο δαϊφρονος ἵκετο δῶμα,
Πόντον ἐπιπλαγχθείς, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.
Ὣς εἰποῦσ', ὄτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Καρπαλίμως δ' ἔμπλητο βροτῶν ἀγοραί τε καὶ, ἕδραι,
Ἀγρομένων· πολλοὶ γὰρ ἐθήησαντο ἰδόντες
Υἱὸν Λαέρταο δαϊφρονα· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Θεσπεσίην κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε, καὶ ὤμοις·
Καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι,
Ὡς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο,
Δεινός τ', αἰδοῖός τε, καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους

Phaeacum ad concionem, quae ipsis apud naves constituta erat.
Ingressi autem considebant in politis lapidibus
Propè-*invicem*: per urbem autem obibat Pallas Minerva,
Assimilata praeconi prudentis Alcinoi,
Reditum Ulyssi magnanimo meditans:
Et sanè unicuique viro astans dixit verbum:
" Huc agè, Phaeacum ductores, et principes,
" Ad concionem ite, ut de hospite audiatis,
" Qui recens Alcinoi prudentis venit domum,
" Ponto pererrato, corpore immortalibus similis."
Sic locuta, incitavit robur et animum uniuscujusque.
Citò verò implebantur hominibus, forumque, et sedilia,
Congregatis; multi enim admirati sunt conspicati
Filium Laërtis prudentem. ei verò Minerva
Divinam affudit gratiam capitique, et humeris;
Et ipsum proceriorem et crassiorem reddidit aspectu,
Ut Phaeacibus gratus omnibus fieret,
Gravisque et venerabilis, et ut perficeret certamina

Ver. 5.——ἣ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.] Vide suprà ad ζ. 266.

Ver. 7.—ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετώχετο Παλλὰς Ἀθήνη, Εἰδομένη κήρυκι.] Ἔστι δὲ Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἡ φήμη τὶς περὶ τοῦ, φρόνιμον τινὰ πλανήτην εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς γῆν ἐλθεῖν, ἧς χάριν καὶ συν ἀγονται· ἢ ἡ παρ' ἑκάστῳ τῶν Φαιάκων φυσικὴ σύνεσις, καθ' ἣν μαθόντες ξένον ἄξιον λόγου ἐφιφοιτῆσαι, χρῆμα τοῦτο σπάνιον ἐν αὐτοῖς. ἤνουσ. κατὰ Θείαν πειρασόμενοι τοῦ ἀνδρος *Eustath.*

Ver. 12.——σύθησθε.] *Al.* σύθοισθε.

Ver. 16.——ἴμπλητο.] *Al.* ἴπλητο.

Ver. 17.——πολλοὶ γὰρ ἰθήησαντο.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο.

Ver. 18.——τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη Θεσπεσίην κατέχευε χάριν.] Vide suprà ad ζ. 229.

Ver. 20.——πάσσονα.] Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ παχὺς, παχίων, πάσσων· ὁποίῳ τρόπῳ καὶ ὁ μάσσων γίνεται ἐκ τοῦ μακρός· καὶ ὁ βράσσων, ἐκ τοῦ βραχύς· καὶ ὁ ἐλάσσων, ἐκ τοῦ ἐλαχύς. *Eustath.*

Ver. 22.——καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους.] Πληθυντικῶς εἶπε τὸν τοῦ δίσκου ἆθλον. Κρά-

Πολλοὺς, οὓς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅστις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ,
Ἠὲ πρὸς Ἠοίων, ἢ Ἑσπερίων ἀνθρώπων·
Πομπὴν δ', ὀτρύνει, καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι.
Ἡμεῖς δ', ὡς τοτάρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώματ' ἵκηται,
Ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει, εἵνεκα πομπῆς.
Ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν
Πρωτόπλοον· κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα,
Κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν ἄριστοι.
Δησάμενοι δ' εὖ πάντες ἐπὶ κληῖσιν ἐρετμὰ
Ἔκβητ'· αὐτὰρ ἔπειτα δόην ἀλεγύνετε δαῖτα,

Multa, quibus Phaeaces experirentur Ulyssem.
Caeterùm postquam convenerant, congregatique erant,
Illis dein Alcinous concionatus est et interlocutus:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet:
" Hospes hic, nescio quis, errans venit meam domum,
" Sive ab Orientalibus, sive Occidentalibus hominibus:
" Deductionemque flagitat, et precatur ratam esse.
" Nos verò, ut anteà quidem, maturemus deductionem.
" Neque enim quisquam alius, quicunque meam domum pervenerit,
" Hic lugens diù manet, propter deductionem.
" Sed agè, navem nigram deducamus in mare vastum
" Recentem: juvenes autem duo, et quinquaginta,
" Eligantur è populo, quicunque olim sunt optimi.
" Ligatis autem benè omnes ad transtra remis
" Exite: ac deinde subitum apparate convivium,

τῆς δὲ τοὺς κατὰ Ἰθάκην ἤκουσεν πόνους. *Schol.* Quæ posterior explicatio nullo modo ferri potest.

Ver. 23. —— ὧς.] *Al.* τούς.

Ver. 24. —— ᾧ.] *Ut dictum est* ——. suprà *ver.* 16.

Ver. 25. Τοῖσιν δ'.] " Τοῖσινδ'," inquit *Barnesius*, " lego pro Τοῖσιν δ', cum το. δι, ni- " hil huc attineat; quòd Αὐτὰρ præcesserit." Similiter et suprà *ver.* 1. 4. edidit vir eruditus Ἠμόσθ', Τοίσινδ'. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 57. et 3', 160.

Ver. 30. —— ἵμεναι εἶναι.] Τὴν πρὸς πάντας ἐχομένην πομπὴν, ταύτην καὶ ἐπὶ τούτου τηρεῖν βιβαίαν. *Schol.*

Ver. 35. Πρωτόπλοον.] *Scholiastes* interpretatur simpliciter Καινήν. *Eustathius* autem, Πρωτόπλοος δὲ ναῦς, (inquit) οὐ μόνον ἡ ἐκ καινῆς ναυπηγηθεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ πλεῖν· ἢ μετὰ πρώτου τινὸς πλεύσασα, ὅ ἐστι ναυαρχίς. Cæterùm " Metiendum," inquit *Barnesius*, " quasi esset πρωτόπλων." Quod tamen nihil opus. Vide suprà ad δ', 127. et ad *Il.* β', 557.

Ibid. —— κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα Κρινάσθων.] Similiter infrà *ver.* 48. " Κούρω δὲ " κριθέντι δύω, καὶ πεντήκοντα, βήτην." Ὁ Πεισιτὴς οὐ μόνον δύω καὶ πεντήκοντα λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λόγου σύνταξιν πρὸς τὸ δύω ἀστοτίνει, οὐ πρὸς τὸ πληθυντικὸν, εἶτα· " Κούρω δὲ " κριθέντι &c." καὶ,—" κούρω δὲ δύω, καὶ πεντή- " κοντα Κρινάσθων." *Eustath.* Vide ad *Il.* ί, 182.

Ἡμέτερόνδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ πᾶσι παρέξω.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἰμὰ πρὸς δώματα καλὰ
Ἔρχησθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν,
Μηδέ τις ἀρνείσθω· καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδὸν
Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς πέρι δῶκεν ἀοιδὴν
Τερπνὴν, ὅππη θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Σκηπτοῦχοι· κήρυξ δὲ μετὼχετο θεῖον ἀοιδόν.
Κούρω δὲ κριθέντε δύω, καὶ πεντήκοντα,
Βήτην, ὡς ἐκέλευσ', ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν οἵ γε μέλαιναν ἁλὸν βένθοσδε ἔρυσσαν,
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηὶ μελαίνῃ.
Ἠερτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ τίτασσαν·

" Ad nostram *domum* profecti; ego autem lautè omnibus praebebo.
" Juvenibus quidem haec praecipio: at caeteri
" Sceptrigeri reges meam ad domum pulchram
" Veniatis; ut hospitem in aedibus amicè excipiamus;
" Neque quis recuset: advocate verò divinum cantorem
" Demodocum: huic etenim deus excellenter dedit cantilenam
" Jucundam, utcunque animus *ipsum* impellat ad-canendum."
Sic utique locutus praeivit; simul verò sequebantur
Sceptrigeri: praeco autem adibat divinum cantorem.
Juvenes verò electi duo, et quinquaginta,
Iverunt, ut praeceperat *Alcinous*, ad littus maris infructuosi.
Porrò postquam ad navem pervenissent, atque mare,
Navem quidem ipsi nigram maris in profundum deduxerunt,
Imposueruntque malum, et vela navi nigrae:
Aptâruntque remos vincula per coriacia,
Omnia ritè; velaque alba expanderunt:

Ver. 42. Ἐεχησθ'.] *Al.* Ἔρχεσθ'.

Ibid. —— ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν.] *Al* ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν. Quod et ferri posset; pronuntiando scilicet φιλῶμεν.

Ver. 44. — κίρι δῶκεν.] Ita edidit *Barnesius*: atque ita in omnibus legitur, *Iliad.* σ', 727. *Vulgg.* hîc περιδῶκεν.

Ver. 45. Τερπνὴν, ὅππη θυμός.] *Al* Τέρπειν, ὅπῃ θυμός. Atque ita habent Codices nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Firmatur autem hæc lectio ex ά, 346. suprà, ubi haud dissimilem loquendi rationem usurpat Poeta:

—— τί τ' ἄρ' ἀν' αὖ φόρμιγξ, ἐρίηρον, ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ἔρνυται; ——

Ibid. —— ὅππη θυμὸς ἐποτρύνῃσιν.] Ὅσα βούλεται αὐτὸς, ἢ, ὅτα ἡ ἐνθυμία τῶν ἀκουόντων. *Schol.* Quæ posterior explicandi ratio ferri nequit.

Ver. 47. 62 69 et 107. —— κήρυξ.] *Barnesius* aliique ediderunt κῆρυξ· sed minùs rectè. Vide ad *Il.* β', 267.

Ver. 48. —— κριθέντε.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Vulgati habent κριθέντε. Quod primam necessariò corripit. Vide ad *Il.* ά, 309. et γ', 129.

Ver. 53. Ἠερτύναντο.] Vide suprà ad Υ, 771. et ad *Il.* ά, 309. 338. *Al.* Ἠρτύναντο.

Ver. 54. —— ἀνὰ δ' ἱστία.] *Al.* κατὰ δ' ἱστία, et κατὰ δ' ἱστία.

Ibid. —— τίτασσαν.] *Al.* τάνυσσαν.

Ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ' ὥρμισαν· αὐτὰρ ἔπειτα
Βάν ῥ' ἴμεν Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἐς μέγα δῶμα.
Πλῆντο δ' ἄρ' αἴθουσαί τε, καὶ ἔρκεα, καὶ δόμοι ἀνδρῶν
Ἀγρομένων· πολλοὶ δ' ἄρ' ἔσαν νέοι, ἠδὲ παλαιοί.
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν,
Ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς·
Τοὺς δέρον, ἀμφί θ' ἕπον, τετύκοντό τε δαῖτ' ἐρατεινήν.
Κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν·
Τὸν περὶ Μοῦσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε, κακόν τε·
Ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν
Τῷ δ' ἄρα Ποντόνοος θῆκε θρόνον ἀργυρόηλον
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας·
Κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασεν φόρμιγγα λιγεῖαν
Αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι

Altè verò in humidum ipsam stiterunt: caeterùm posteà
Perrexerunt ire Alcinoi prudentis ad magnam domum.
Implebantur autem porticusque, et septa, et domus viris
Congregatis: multi nempè erant juvenes atque senes.
Illis verò Alcinous duodecim oves mactavit,
Octoque albos-dentibus sues, duosque camuros boves:
Quos excoriârunt curâruntque, apparâruntque convivium amoenum.
Praeco autem propè venit ducens amabilem cantorem:
Quem supra-modum Musa dilexit, dedit verò bonumque malumque;
Oculis quidem privavit, dedit autem dulcem cantum.
Huic verò deinde Pontonous posuit sedem argenteis-clavis-distinctam,
In medio convivarum, columnae longae affixam:
Ex paxillo autem suspendit citharam argutam,
Ipsius supra caput, et monuit manibus prehendere

Ver. 56. ——— ῥ'.] *Ut jussi erant* ——— *ver.* 39. 40.

Ver. 57. —— αἴθουσαι.] Αἱ πρὸς ἥλιον στεγαμμέναι στοαί. *Schol.*

Ver. 58. Ἀγερομένων.] Deest hic versus in MS. uno à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 59. —— δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν, Ὀκτὼ δ' ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ' εἰλίποδας βοῦς.]

Nec minùs intereà sociis ad littora mittit
Viginti tauros, magnorum horrentia centum
Terga suum, pingues centum cum matribus agnos. *Æn.* I, 637.

"*Solitaurilia*" (apud *Livium, lib.* I. § 44. *Suovetaurilia*) "jàm persuasum est esse ex "*sue, ove,* et *tauro*: et sanè ita se habet sa-"crum quale apud Homerum quoque est." *Quinctilian. lib.* I. *cap.* 5. sub fine.

Ver. 63. —— δίδου δ' ἀγαθόν τι, κακόν τι.] Πῶς οὖν ἐφίλησεν; Ἢτοι ἐπεὶ οἱ συφλὸν μουσικόν περοι, μὴ περὶ πολλὰ ἀσχολούμενον· ἢ οἰκονομικῶς, ἵνα μὴ ἐπιγνῷ τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ἐπὶ πάντως ἐνθρωπον ὄντα δεῖ κατὰ τὶ δυστυχεῖν. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*: Ὅτι τὸν ἀνθρωπίνην εὐτυχίαν ὑποδηλῶν, ὡς ἐν Ἰλιάδι, ἐν ᾧ περὶ τῶν δύο πίθων λόγῳ, οὕτω δὲ καὶ ταῦθά φ Ποιητής, ἔχουσαν συναμειμιγμένα φαῦλα καλοῖς, φησὶν οὕτω περὶ Δημοδόκου· "Τὸν περὶ "Μοῦσα φίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τι, κακόν τι." Vide ad *Il.* ω, 527. Τινὲς δὲ (addit *Scholiastes*) φασὶν, ὡς αὐτὸν ταῦτα αἰνίττεσθαι τὸν Ποιητήν. Atque ita *Maximus Tyrius*: Τοιοῦτόν δὲ αὐτοῦ (Ὁμήρου,) κατὰ τὰ ἴσα ἃ περὶ τοῦ Δημοδόκου λέγει, ὅτι ἦν αὐτῷ πεπαιμένα μὲν ὡς τὴν αὐτοῦ τύχην, ἀναπλίμπλα δὲ τῷ Δημοδόκῳ· ἔχει δὲ τὰ ἴσα ὧδέ πως, "Τὸν περὶ "Μοῦσ' ἐφίλησεν, &c." Ἐγὼ δὲ αὐτῷ περὶ μὲν τῆς ᾠδῆς συντίθεμαι, περὶ δὲ τῆς συμφορᾶς οὐ συντίθεμαι· οὐ γὰρ μουσικὸν τὸ δῶρον. *Dissert.* XXII. sub initio.

Ver. 68. —— καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι.] Ἢτοι ἐσήμανεν, ἵνα ἀνέλητα ταῖς χερσὶν, ἢ τὰς χεῖρας ἐπίθηκεν, ἵνα γνῷ, ἵνθα κεῖται. *Schol.*

Ibid. —— ἐπέφραδε.] Similiterque *ver.* 142. πέφραδε. Vide ad *Il.* ξ', 500.

Κήρυξ· πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν,
Πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἄνηκεν ἀείδεμεναι κλέα ἀνδρῶν,
Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε·
Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος,
Ὡς ποτε δηρίσαντο, θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ,
Ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν· ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Χαῖρε νόῳ, ὅτ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο.

Praeco; juxta autem apponebat canistrum, pulchramque mensam,
Juxtà etiam poculum vini, ut-biberet, quotie animus juberet.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Musa dein cantorem excitavit, ut-caneret laudes virorum,
Cantilenae, cujus tunc utique gloria ad coelum latum pervenit;
Contentionem Ulyssis et Pelidae Achillis,
Ut quondam contenderunt, deorum in convivio celebri,
Acribus verbis: rex autem virorum Agamemnon
Gaudebat animo, cùm optimi Achivorum contenderent.

Ver. 69. —— πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν, Πὰρ δὲ δέπας.] Ἑκάστῳ δὲ τῶν δαιτυμόνων παρ' Ὁμήρου παρέκειται (τοτήρια.) Παντὶ γοῦν παρατίθεται κάνεον καὶ τράπεζα καὶ δέπας, " πιεῖν, ὅτι θυμὸς ἀνώγοι." *Athenaeus. lib.* I. *cap.* 11. sub initio. Fortassè autem non unicuique Convivarum, sed *Demodoco* soli propter caecitatem, mensa propria et cibus et poculum appositi fuerint, reliquis unà epulantibus.

Ver. 70. —— πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.] *Al.* ὅ, τι θυμὸς ἀνώγοι.

Αὐτοθελὶ: ἥδιστος δὲ ποτός ——.
Anthologia, lib. II. *Epigramm.* 47.

Ver. 73. Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἄνηκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] " Est in Originibus, solitos esse in epulis canere convivas ad tibicinem de clarorum hominum virtutibus." *Cic. Tusc. Disputat. lib.* I. *cap.* 2. Et iterùm, *lib.* IV. *cap.* 2. " Gravissimus auctor in Originibus dixit Cato, morem apud majores hunc epularum fuisse; ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes." Similiter et *Quinctilianus*: " Et Timagenes auctor est, omnium in literis studiorum antiquissimam musicen extitisse; et testimonio sunt clarissimi poetæ, apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur." *Lib.* I. *cap.* 10.

—— Cithará crinitus Iöpas
Personat auratâ ——. *Æn.* I, 744.

Ibid. —— ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] Vide ad *Il. ί*, 189. Caeterùm alii, notante *Eustathio*, distinguunt, ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν Οἴμης, &c.

Ver. 74. Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε.] Καὶ Ὁμηρος δὲ Τρωϊκὴν βιβλίον τὴν Ἰλιάδα ἔφη, ἧς τὸ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκει. *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 489.

Ver. 75. Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος.] Φασὶ τῷ Ἀγαμέμνονι χρεισμῳδῷ [Ita ex *Aloysii* MS. restituit *Barnesius* pro vulgato χρεισμόνιον] περὶ τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον τέλους, ἀπιέναι τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, τότε τοξεύσειν τὸ Ἴλιον, ἅτ' ἂν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων στασιάσωσι· καὶ δὴ παρὰ πόδας διαλιχθέντων Ὀδυσσέως καὶ Ἀχιλλέως, τοῦ μὲν Ἀχιλλέως ἀνδρείαν ἐπαινοῦντος, τοῦ δὲ Ὀδυσσέως σύνεσιν, μετὰ τὴν Ἕκτορος ἀναίρεσιν· ὅτι ὁ μὲν βιάζεσθαι παρῄνει, διὸ καὶ ἀνῃρέθη· ὁ δὲ δόλῳ μετελθεῖν· καὶ Ἀγαμέμνονα, ὡς τέλους ἐόντος τοῦ λόγου, χαρῆναι. Ἐσήμανε δὲ τὴν αὐτοῦ διαφορὰν πρὸς Ἀχιλλέα. *Schol.* Οἱ παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἀριστεῖς κοσμίως διετέθησαν ἐν Ἀγαμέμνονος· εἰ δ' ἐν Ὀδυσσείᾳ φιλονικοῦσιν Ἀχιλλεὺς καὶ Ὀδυσσεύς, καὶ Ἀγαμέμνων χαίρει νόῳ· ἀλλ' ἐφιλονείκουν αἱ φιλοτιμίαι, ζητούντων, λόγῳ ἢ μάχῃ αἱρεθῆναι διὸ τὸ Ἴλιον. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 14.

Ver. 76. —— δηρίσαντο.] *Barnesius* edidit δηρίσαντο. Idem porrò hic inter varias lectiones δηριόωντο retulit, ex versu 78. ubi et invicem refert δηρίσαντο. Sed utrobique praestat Vulgata lectio. Vide ad *Il. γ*, 84.

Ὡς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν
Χρησόμενος· τότε γάρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσι,
Κεκριφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόσωπα·
Αἴδετο γὰρ Φαίηκας, ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβων.
Ἦτοι ὅτε λήξειεν ἀείδων θεῖος ἀοιδός,
Δάκρυ' ὀμορξάμενος, κεφαλῆς ἀπὸ φᾶρος ἔλεσκε,
Καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλὼν, σπείσασκε θεοῖσιν·
Αὐτὰρ ὅτ' ἂψ ἄρχοιτο, καὶ ὀτρύνειαν ἀείδειν
Φαίηκων οἱ ἄριστοι, (ἐπεὶ τέρποντ' ἐπέεσσιν·)
Ἂψ Ὀδυσεὺς κατὰ κρᾶτα καλυψάμενος γαύμασκεν.
Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε, δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἷος ἐπεφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ· βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαίηκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαίηκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·

Sic enim ei vaticinans praedixerat Phoebus Apollo,
In Pythiâ divinâ, quando supergressus est lapideum limen
Oraculum-petiturus: tunc enim devolvebatur mali principium,
Trojanisque et Danaïs, Jovis magni per consilia.
Ista utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Purpùream ingentem vestem prehensam manibus robustis,
In-caput traxit, obtexitque pulchram faciem:
Reverebatur enim Phaeaces, sub superciliis lachrymas stillans.
At quando desiit canere divinus cantor,
Lachrymis abstersis, à capite vestem demsit,
Et poculo rotundo sumpto, libavit diis:
Verùm quando rursùs incipiebat, et hortabantur *eum*, ut-caneret,
Phaeacum optimates, (quippe oblectabantur *illius* carminibus:)
Rursùs Ulysses, capite obvoluto, lugebat.
Ibi alios quidem omnes latebat, lachrymas stillans,
Alcinous verò solus ipsum animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum; graviter autem suspirantem audivit:
Continuò verò inter Phaeaces remigii-studiosos loquebatur:
" Audite, Phaeacum ductores, atque principes:

Ver. 79. 81. — χρείων — Χρησόμενος.] Notanda hîc diversa vocum harum significatio: Χρείων, *Oraculum reddens:* Χρησόμενος, *Oraculum petiturus.* Vide infrà ad ν', 284. 286.

Ver. 80. Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ] Πυθὼ. πόλις τῆς Φωκίδος, ἡ αὐτὴ καὶ Δελφοί. *Schol.* Ταύτης δ' [τῆς φωκίδος] ἐπιφανέστατοι δύο πόλεις, Δελφοὶ καὶ Ἐλάτεια. Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· ἔνθα Ἀγαμέμνων ἐκ' αὐτοῦ χρησηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ. Ὁ γὰρ κιθαρῳδὸς ᾄδων ἐπάγεται, " Νῖτος Ὀδυσσῆος, &c. *Strabo, Geograph. lib.* IX. *pag.* 639. *al.* 517.

Ver. 81. Χρησόμενος.] *Al.* Χρείμενος.

Ver. 82. —— Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.]

— nam sæva Jovis sic numina poscunt.
Æn. XI, 901.

Ver. 92. Ἂψ Ὀδυσεύς.] *Al.* Ἂψ δ' Ὀδυσεύς. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* ά, 57.

Ver. 93. —— λείβων.] *Al.* ἴβων.

Ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης,
Φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνήορος ἐστὶ θαλείῃ·
Νῦν δ' ἐξέλθωμεν, καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν
Πάντων· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων,
Πύξ τε, παλαισμοσύνῃ τε, καὶ ἅλμασιν, ἠδὲ πόδεσσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασε φόρμιγγα λιγεῖαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο
Κήρυξ· ἦρχε δὲ τῷ αὐτὴν ὁδὸν, ἥνπερ οἱ ἄλλοι
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, ἀέθλια θαυμανέοντες.
Βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,
Μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε, καὶ ἐσθλοί.
Ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε, καὶ Ὠκύαλος, καὶ Ἐλατρεὺς,
Ναυτεύς τε, Πρυμνεύς τε, καὶ Ἀγχίαλος, καὶ Ἐρετμεὺς,
Ποντεύς τε, Πρωρεύς τε, Θόων, Ἀναβησίνεώς τε,
Ἀμφίαλός θ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο·
Ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ,

" Jam quidem convivio saturavimus animum aequali,
" Citharâque, quae convivio congruens est lauto:
" Nunc verò exeamus, et certamina experiamur
" Omnia; ut hospes narret suis amicis,
" Domum reversus, quantùm superemus alios,
" Pugilatuque, luctâque, et saltu, atque cursu."
Sic utique locutus, praecivit; illi verò unà secuti sunt.
E paxillo autem suspendit citharam argutam,
Demodocum verò prehendit manu, et eduxit ex aedibus
Praeco; praeibat autem ei eandem viam, quam et alii
Phaeacum optimates, certamina spectaturi.
Perrexerunt autem ire ad forum, simulque sequebatur ingens turba,
Innumeri; surgebant verò juvenes multique, et fortes.
Surrexit quidem Acroneusque, et Ocyalus, et Elatreus,
Nauteusque, Prymneusque, et Anchialus, et Eretmeus,
Ponteusque, Proreusque, Thoon, Anabesineusque,
Amphialusque, filius Polyneï Tectonidae;
Surrexit etiam Euryalus, homicidae similis Marti,

Ver. 98. —— δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἴσης.] *All.* θυμὸν κεκορήμεθα δαιτὸς ἴσης. Quae et probabilior lectio.

Ver. 99. —— ἣ δαιτὶ συνήορος ἐστὶ θαλείῃ.] *Τουτέστι ἥτις συνήρμοσται καὶ συνίζυκται πρέπουσα μιᾷ συμποσίου καὶ συνεστιατικῇ τῇ ἱλαρότητι. Διὸ τινὲς τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ, θαλείῃ, ἐτυμίζῃ γράφουσι. Eustath.*

Μολπή τ', ἐχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός. Suprà ά, 152.

Vide et infrà ad ε', 271.

Ver. 103. Πύξ τε, παλαισμοσύνῃ τε, —— ἠδὲ πόδεσσιν.] Vide infrà ad *ver.* 206.

Ibid. 108. —— θαυμανέοντες.] Ὁ ἐστὶ θαυμασόμενοι, ἢ θεασόμενοι. *Eustath.* Cæterùm fuerunt, notante eodem *Eustathio*, qui hoc in loco scripserint, θαῦμα ἑαυτοὺς ἤγουν τὶς θαῦμα ποιοῦντας. Satis ineptè.

Ver. 111. —— Ἀκρόνεώς τε, &c.] Phaeacibus navigando celeberrimis consultè aptata videntur hæc nomina, ex rebus nauticis omnia ferè desumpta.

Ver. 116. —— Θόων.] *Al.* Θόων τ'.

Ναυβολίδης Θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε, δέμας τε,
Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα·
Ἂν δ' ἔσταν τρεῖς παῖδες ἀμύμονες Ἀλκινόοιο,
Λαοδάμας Θ', Ἄλιός τε, καὶ ἀντίθεος Κλυτόνηος.
Οἱ δή τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο πόδεσσιν.
Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
Καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
Τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος ἀμύμων·
Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν,
Τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο.
Οἱ δὲ παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς πειρήσαντο·
Τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους.
Ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων προφερέστερος ἦεν·
Δίσκῳ δ' αὖ πάντων προφερέστατος ἦεν Ἐλατρεύς·

Naubolidesque, qui optimus erat specieque, corporeque,
Omnium Phaeacum, post egregium Laodamantem:
Surrexerunt porrò tres filii eximii Alcinoi,
Laodamasque, Haliusque, et deo-par Clytoneus.
Hi porrò primùm quidem periculum-fecerunt pedibus.
Eis autem à carceribus extensus-erat cursus; sinul verò omnes
Celeritèr volabant pulverem-excitantes in-campo.
Horum autem currendo longè optimus erat Clytoneus eximius:
Quantumque in novali spatium est mularum,
Tantum praecurrens ad populum venit; caeteri verò relicti sunt.
Alii autem luctae molestae periculum-fecerunt:
In hâc porrò Euryalus vicit omnes optimates,
Saltu verò Amphialus omnium optimus erat:
Disco autem omnium praestantissimus erat Elatreus:

Ver. 116. —— ὃς ἄριστος ἔην —— Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα.]

—— quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni. *Æn.* VII, 649.

Vide ad *Il.* β', 673.

Ver. 118. —— ἀμύμονες.] *Al.* ἀμύμονος.

Ver. 121. Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος.

—— locum capiunt, signoque repentè
Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt
Effusi nimbo similes ——. *Æn.* V, 315.

Ver. 122. —— κονίοντες.] Vide ad *Il.* ά, 24.

Ver. 123. τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος.]

Primus abit, longéque ante omnia corpora Nisus
Emicat, et ventis et fulminis ocior alis. *Æn.* V, 318.

Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν Ἰλιάδι ἀγωνοθετήσας ὁ Ποιητὴς, [*Il.* Ψ', 257. &c.] οὐκ ἔστιν ὅπου τοιούτοις ἐνασχολῆσαι τὴν ἑαυτοῦ μοῦσαν ἴδιον καιροῦ· διὸ καὶ ἐπιτρέχει αὐτά. *Eustath.*

Ver. 124. Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν.] Οὖρον, ὅρμημα, διάστημα. *Schol.* Ὅσον ἀφορίζονται τῶν βοῶν ἀροτρεῦσαι ἡμίονοι, ὡς προφερίστερα βοῶν οὖσαι ἄροτρον ἑλκύσιν. *Eustath.*

—— ὅσσον τ' ἐφίουσα πέλονται
Ἡμιόνων· αἱ γάρ τε βιὴν προφερέστεραι εἰσὶν
Ἑλκέμεναι νειοῦ βαθείης πηκτὸν ἄροτρον.
Iliad. κ', 351.

Ibid. —— νειῷ.] Ἠροτριασμένῃ γῇ. *Schol.*

Ver. 128. 129. 130.] Quanto cum artificio Poeta, in rebus *minutis* narrandis, sententias singulas singulis versibus absolvat; vide ad *Il.* ά, 436. β', 102. et ί, 589.

Ver. 128. —— προφερίστερος.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit προφερίστατος· versuque sequenti pro προφερίστατος, habet πολὺ φέρτατος.

Πὺξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθησαν φρένα ἀέθλοις,
Τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη, παῖς Ἀλκινόοιο·
Δεῦτε φίλοι, τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴτιν' ἀέθλων
Οἶδέ τε καὶ δεδάηκε· φυὴν γε μὲν οὐ κακὸς ἐστὶ,
Μηρούς τε, κνήμας τε, καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν.
Αὐχένα τε στιβαρὸν, μέγα τε σθένος· οὐδέ τι ἥβης
Δεύεται, ἀλλὰ κακοῖσι συνέρρηκται πολέεσσιν.
Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
Ἄνδρα τε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Λαοδάμα, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν, καὶ πέφραδε μύθῳ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο,
Στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, καὶ Ὀδυσσῆα προσέειπεν·
Δεῦρ' ἄγε καὶ σὺ, ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων,
Εἴ τινά που δεδάηκας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους·
Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος, ὄφρα κεν ἦσιν,
Ἢ ὅτι ποσσίν τε ῥέζῃ καὶ χερσὶν ἐῇσιν.

Pugilatu denique Laodamas, eximius filius Alcinoi.
Caeterùm postquam omnes oblectàssent animum certaminibus,
Inter hos deinde Laodamas locutus est, filius Alcinoi:
" Agite, amici, hospitem rogemus, si quod certamen
" Novitque et didicit: habitu-corporis quidem non malus est,
" Femoribusque, et cruribus, et ambabus manibus supernè,
" Cerviceque firmà, ingentique robore; neque omninò vigore-juvenili
" Caret; et malis confractus est multis.
" Non enim ego quid existimo pejus aliud mari,
" Ad hominem confringendum, etiam si valdè fortis fuerit."
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque:
" Loadama, sanè hunc sermonem rectè dixisti.
" Ipse nunc provoca profectus, et admone sermone."
At postquam hoc audiisset eximius filius Alcinoi,
Stetit in medium progressus, et Ulyssem allocutus est:
" Huc age et tu, hospes pater, periculum-hic certaminum,
" Si quod fortassis didicisti; par enim est, te scire certamina:
" Neque enim major gloria hominis, quo-ad fuerit,
" Quam quòd pedibus strenuè-agat et manibus suis.

Ver. 130. 132 et 143. —— παῖς.] *Al.* πάϊς.
Ver. 132. —— ἄρα.] *Deinde* ——.
Ver. 133. — εἴτιν' ἀέθλων.] *Al.* εἴτιν ἀέθλων.
Ver. 134. 137. 146. 151. Οἶδε —— δεδαπας —— συνέρρηκται —— δεδάηκας —— κατείρυσται.] Vide ad *Il.* α, 37. et ν', 736.
Ver. 141. —— ἴσιτις.] Apud *Eustathium*, ἴστας. Quod idem.
Ver. 147. Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος &c.] *Al.* Οὐ γάρ τι μεῖζον.

—— ὑμνητὸς οὗτος
Ἀνὴρ γίνεται σοφοῖς,
Ὅς ἂν χερσὶν, ἢ ποδῶν ἀρετᾷ
Κράτησι, τὰ μιγιστ' ἀέθλων ἐλὼν
Τολμᾷ τε καὶ σθένει.
Pindar Pythior. Od. X. *ver.* 34.

Ver. 148. —— ὅτι —— ῥίξῃ.] Legendum fortassè, ὅ, τι —— ῥίξῃ, *Quodcunque fecerit.*

Ἀλλ' ἄγε πείρησαι, σκέδασον δ' ἀπὸ κήδεα θυμοῦ·
Σοὶ δ' ὁδὸς οὐκ ἔτι δηρὸν ἀπίσσεται, ἀλλά τοι ἤδη
Νηῦς τε κατείρυσται, καὶ ἑταρτέες εἰσὶν ἑταῖροι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Λαοδάμα, τί με ταῦτα κελεύετε κερτομέοντες;
Κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶν, ἤπερ ἄεθλοι,
Ὅς πρὶν μὲν μάλα πολλ' ἔπαθον, καὶ πολλ' ἐμόγησα·
Νῦν δὲ μεθ' ὑμετέρῃ ἀγορῇ νόστοιο χατίζων
Ἥμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε, πάντα τε δῆμον.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, νείκεσέ τ' ἄντην·
Οὐ γάρ σ' οὐδὲ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐίσκω
Ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι πέλονται·
Ἀλλὰ τῷ, ὅς θ' ἅμα νηὶ πολυκληῖδι θαμίζων,
Ἀρχὸς ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν,
Φόρτου τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ἦσιν ὁδαίων,
Κερδέων θ' ἁρπαλέων· οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

" Verùm age, fac-periculum; et pelle moestitiam ab animo:
" Tibi verò profectio non adhuc diù aberit, sed tibi jam
" Et navis deducta est, et parati sunt socii."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Laodama, quid me ista jubetis incessentes?
" Dolores mihi etiam magis in animo, quàm certamina;
" Qui anteà quidem valde multa passus sum, et multa pertuli;
" Nunc verò in vestro consessu reditûs indigens
" Sedeo, precans regemque, omnemque populum."
Huic verò rursùs Euryalus respondit, objurgavitque palàm:
" Neque enim te, hospes, perito viro assimilo
" Certaminum, qualia utique multa inter homines sunt;
" Sed illi, qui apud navem multis-transtris-instructam frequentèr-versans,
" Princeps nautarum, qui et negotiatores sunt,
" Onerisque memor, et inspector sit viaticorum,
" Lucrique rapto-acquisiti; neque athletae similis-es."
Illum autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:

Ibid. ——— *ῥίξῃ.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ῥίξω.*

Ver. 159. Οὐ γάρ σ' οὐδέ.] Refertur istud, γάρ, ad id quod elegantèr reticetur. " *Op-* " *timè fecisti, quòd certamina inire recusave-* " *ris*; Vel, " *Ne nos te ad certamina ine-* " *unda coacturos esse metuas; Nequaquam* " *ENIM* revera *&c.*"

Ver. 161. ——— ὅς θ'.] *Qui scilicet* ———

Ibid. ——— θ' ἅμα.] *Al.* θαμά.

Ver. 162. ——— εἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.] " Πράττεσθαι propriè de re pecuniariâ, *pe-* " *cuniam exigere, rem facere, lucrari, lucrum* " *facere et exculpere è re aliquâ*: hinc πρᾶ- " ξις *negotiatio, mercatura*; et πρακτὴρ, ἵμ- " πορος, πραγματευτὴς, *mercator, negotiator.* " Ita sumo apud Homerum: ——

" Ἀρχοὶ ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.

" Πρηκτῆρες, i. e. ἔμποροι, πραγματευταί." *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Vide et suprà ad ῥ', 319.

Ver. 163. Φόρτου τε μνήμων.] Ἐπιμελόμε- νος τῶν φορτίων· ἢ μνημονίων ἕπασιν, πόσου ἠ ἄξιον. *Schol.*

Ibid. ——— ἐπίσκοπος.] *Al.* ἐπίστροφος.

Ibid. ——— ὁδαίων.] Ὁ ἐστὶ ἐφοδίων. *Eu- stath.*

Ξεῖν', οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας.
Οὕτως οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν
Ἀνδράσιν, οὔτε φυὴν, οὔτ' ἄρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.
Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀπιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·

" Hospes, non honestè dixisti; protervo viro similis-videris.
" Ita non omnibus deus amabilia-*munera* donat
" Hominibus, neque formam, neque ingenium, neque eloquentiam.
" Etenim alius quidem specie invenustior est vir,
" At deus formam verbis ornat: alii verò in ipsum
" Oblectati aspiciunt: hic autem securè loquitur
" Modestiâ *cum* suavi, eminetque inter congregatos:

Ver. 167. 169. —— *οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν* —— "Ἄλλος μὲν γὰρ &c.] Ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πίφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο πρέσσειν γίγας·
Σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς.
Euripid. Rhes. ver. 106.

——— nunquam sincera bonorum
Sors ulli concessa viro: quem vultus honestat,
Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat,
Corpus destituit: bellis insignior ille,
Sed pacem fœdat vitiis: hic publica felix,
Sed privata minùs: partita singula quemque
Nobilitant: hunc forma decens; hunc robur in armis;
Hunc rigor; hunc pietas; illum solertia juris:
Hunc soboles, castique tori ———.
Claudian. in prim. Consul. Stilic. ver. 25.

——— non omnia possumus omnes.
Virg. Ecl. VIII, 63.

Similiter porrò et *Maharbal* apud *Livium*; " Non omnia nimirùm eidem Dii dedere. " Vincere scis, *Annibal*; victoriâ uti ne- " scis." *Lib.* XXII. § 51.

Ibid. —— *θεὸς χαρίεντα δίδωσιν.*] Ita *Henricus Stephanus*, eumque secutus *Barnesius*. *Al.* θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν.

Ver. 169. "Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀπιδνότερος ——, Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] Ἡ νόμος ἐστὶ, πᾶσαν μὲν ἀμορφίαν σοφίας εἶναι κατάκριτον, εἰδὲν δ' ὡς ἀγαθὸν ἐπαινεῖσθαι τὸν καλόν; Ἀλλά τοι κατὰ τὸν μέγαν ἀληθείας περφήτην Ὅμηρον, " εἶδός τις ἀπιδνότερος πέλει " ἀνὴρ· Ἀλλὰ θεὸς &c." *Lucian. Amores.*

Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV, 31.

Ὅτι δὲ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συγκρίσει, —— τὸ φρονεῖν τοῦ καλοῦ εἴδους ἄμεινον, [δηλοῖ Ὅμηρος·] " Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀπιδνότερος " &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου σοφίας, § 26. Atqui nullam hoc in loco inter hasce corporis animique dotes comparationem instituit Poeta; sed eas simul omnes uni eidemque nunquam ferè concessas dicit.

Ver. 170. Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] Τοὺς γὰρ αὖ τὴν ὄψιν ἀμόρφους, φησὶν, ἀναπλησοῖ ἡ τοῦ λόγου πιθανότης. *Athenæus, lib.* X. *cap.* 5.

Ver. 171. 173. —— ὁ δ' ἀσφαλίως ἀγορεύει Αἰδοῖ μειλιχίῃ ——— Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὣς, εἰσορόωσιν.] Totum hunc locum transtulit ferè *Hesiodus*:

Τοῦ δ' ἴσα' ἐς στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ τε λαοὶ
Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
Ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλίως ἀγορεύων,
Αἶψά τι καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσεν ——.
Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὣς, ἰλάσκονται,
Αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ σφίσι ἀγρομένοισι.
Theogon. ver. 84. 91.

" In quo igitur homines exhorrescunt? " Quem stupefacti dicentem intuentur? in " quo exclamant? Quem deum, ut ita di- " cam, inter homines putant? Qui distinc- " tè, qui explicatè, qui abundantèr, qui il- " luminatè, et rebus et verbis dicunt, &c.' *Cic. de Orat. lib.* III. § 14.

Ibid. —— ἀσφαλίως ἀγορεύει.] Μὴ σφαλλόμενος ἐν τῷ λόγῳ. *Schol.* " Propriam (id " enim est, non errare verbis) et carentem " supervacuis eloquentiam." *Quinctilian. lib.* XII. *cap.* 10. Vide et *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, haud longè à fine; ubi hunc locum citat.

Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὣς, εἰσορόωσιν·
Ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν·
Ἀλλ' οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν. 175
Ὡς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπὲς, οὐδέ κεν ἄλλως
Οὐδὲ θεὸς τεύξειε· νόον δ' ἀποφώλιος ἐσσί.
Ὠρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον· ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων,
Ὡς σύ γε μυθεῖαι, ἀλλ' ἐν πρώτοισιν οἴω 180
Ἔμμεναι, ὄφρ' ἤβη τε πεποίθεα, χερσί τ' ἐμῇσι·
Νῦν δ' ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.
Ἀλλὰ καὶ ὣς, κακὰ πολλὰ παθὼν, πειρήσομ' ἀέθλων·
Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών. 185
Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας λάβε δίσκον

" Incedentem autem *eum* per urbem, deum veluti, aspiciunt:
" Alius verò rursùs formâ quidem similis immortalibus;
" Verùm haud ei gratia circùm-affunditur sermonibus. 175
" Sic et tibi species quidem decora, neque aliter
" Nè deus quidem fingeret; mente verò imperitus es.
" Irritasti mihi animum in præcordiis charis,
" Locutus indecenter: ego verò non ignarus certaminum,
" Ut tu fabularis, verùm inter primos puto 180
" Fuisse *me*, donec juventâ fretus fui, manibusque meis:
" Nunc verò premor aerumnâ et doloribus; multa enim passus sum,
" Virorumque bella, saevosque fluctus penetrans.
" Sed etiam sic, mala multa passus, periculum-faciam certaminum;
" Mordax enim *est* sermo *tuus*; impulisti autem me locutus." 185
Dixit utique, et cum-ipsâ veste impetu-facto prehendit discum

---

Ver. 175. ——— ἀμφιπεριστέφεται.] *Al.* ἀμφιπεριστρέφεται. Minùs rectè: Ut liquet ex præcedente " Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει," *ver.* 170. *Al.* ἀμφὶ περιστέφεται.

Ver. 176. ——— οὐδέ κεν ἄλλως Οὐδὲ θεὸς τεύξειε.] Rectè hîc *Eustathium* reprehendit Dna. *Dacier*, qui hoc ita accipit, ac si diceret *Ulysses*, " *Nè deum quidem, quod semel* " *factum sit, immutare posse.*" Τὸ δὲ, " οὐδ' " ἂν ἄλλως οὐδὲ θεὸς τεύξειεν," ἀληθιμὸν δηλοῖ πρᾶγματος· τὸ γὰρ πεπραγμένον, οὐκ ἔστιν ἀποίητον γενέσθαι. Quod, uti eadem annotat Dna. *Dacier*, longè aliud est ac quod hîc dicere vult Poeta; nempè, " *Nè à deo qui-* " *dem pulchriorem effici posse:*" Sive potiùs, uti exponunt Scholia ex MS. *Aloysii* à *Barnesio* excerpta, (commate solummodò post vocem ποιῆσαι apposito;) Εἰ θεὸς θελήσαι καλὸν ποιῆσαι, τοιοῦτον, οἷος εἶ σὺ, nempè τεύξειε.

Ver. 179. ——— ἐγὼ δ' οὐ νῆϊς ἀέθλων.] Τὸ δὲ, " νῆϊς ἀέθλων," ἀντὶ τοῦ ἄπειρος, ἀνεπιστήμων. *Eustath.*

Ver. 183. Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.] Vide ad *Il.* ω, 8.

Ver. 185. Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με.]

Ἐκπεπρότομον δὲ παῖδες,
Ἀταλώτροι Λυκίου,
Δακέθυμά μοι λέγοντες.
Anacreon, Ode VIII. *ver.* 125.

Ποτανὸν δὲ χρῆμα λιθοξόος ὡς θυμοδακὲς ἀληθῶς καὶ ἀμύττον ψυχὴν μᾶλλον ἢ σίδηρος χρῶτα. Οὐκοῦν καὶ τὸν Ὀδυσσέα παροξύνων εἰς δύναμιν ἀμύνασθαι λόγῳ τι καὶ ἔργῳ· δηκνίσθη γοῦν ὑπὸ τούτου πρὸς τὸν ξυνδεῖπνον, αὐτὸς ὢν ἀλήτης καὶ ξένος· καὶ ταῦτα εἰδώς, ὅτι (infrà *ver.* 209.) " Ἄφρων ——— καὶ οὐτιδανὸς πάλιν ἀνὴρ Ὅστις ξυνδόκιμον ἴριδα προφέρηαι βαρείαν." *Julian. Imperat. Orat.* II.

Ver. 186. Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας.] Τὸ δὲ ἀτυδίτως εἰπεῖν, " ἴφθη δὴ, καὶ ἀναΐξας ἰδίσκευε," τῇ τοῦ ἥρωος σπουδῇ τὸν λόγον συνεσχημάτισε. Συντομώτερος γὰρ καὶ ὁ ἀσύνδετος λόγος τοῦ μετὰ συνδέσμων προφερομένου. *Eustath.*

Ibid. ——— αὐτῷ φάρει.] Σὺν τῷ ἱματίῳ ὡς εἶχεν. *Schol.*

Μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ,
Ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισι.
Τόν ῥα περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός·
Βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες,
Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντων,
Ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός· ἔθηκε δὲ τέρματ' Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Καί κ' ἀλαὸς τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
Ἀμφαφόων· ἐπεὶ οὔτι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτον· σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον·
Οὔτις Φαιήκων τόνγ' ἵξεται, οὐδ' ὑπερήσει.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Χαίρων, οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι·
Καὶ τότε κουφότερον μετεφώνεε Φαιήκεσσι·
Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε, νέοι· τάχα δ' ὕστερον ἄλλον
Ἥσειν ἢ τοσσοῦτον οἴομαι, ἢ ἔτι μᾶσσον.

Majorem et crassum, gravioremque non paulò quidem,
Quam quali Phaeaces ludebant invicem.
Hunc utique circumrotatum misit validâ è manu:
Insonuit verò lapis; inclinaverunt autem se ad terram
Phaeaces longis-remis-utentes, navigatione-celebres viri,
Lapidis ab impetu: is verò supervolavit signa omnium
Rapidè ruens à manu: posuit verò signa Minerva,
Viro corpus assimilata, verbumque dixit, et locuta est:
" Etiam caecus ubi, hospes, posset distinguere signum
" Palpando; quandoquidem neutiquam mixtum est multitudini,
" Sed longè primum: tu autem confide hoc quidem in certamine:
" Nullus Phaeacum ad hoc utique perveniet, neque transmittet."
Sic ait, laetatus vero est patiens nobilis Ulysses,
Gaudens, quòd socium benignum videret in circo:
Et tum leniùs allocutus est Phaeacas:
" Hunc nunc assequimini, Juvenes; brevi autem denuò alium
" *Me* missurum esse aut tantum puto, aut adhuc majus.

Ver. 187. —— πάχετον.] *Scholiastes* exponit παχύτερον.

Ibid. —— οὐκ ὀλίγον περ.] *Al.* οὐκ ὀλίγον γε.

Ver. 189. Τὸν ῥα περιστρέψας ἧκε.] Ὁ δίσκος ἐκ μέσου σχοινὸν ἶσχε. *Schol.*

Ver. 190. Βόμβησεν δὲ λίθος.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide ad *Il.* β', 455.

Ibid. —— κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ Φαίηκες.] Κατέπτυσαν ἐπελαγόντες. *Schol.* Ἔστι δὲ καταπτῆξαι πρὸς τῇ γῇ, τὸ διὰ δίος καταπύψαι ὡς καὶ εἰς γῆν, διὸ τὰ ἕλασσον περὶ τὴν ἀφετέρας πιφαλῆ. *Eustath.*

Ver. 192. —— ὑπαί.] *Al.* ὑπό.

Ibid. —— ὑπέρπτατο.] Ita *Barnesius*, et *Henricus Stephanus*, aliique. Nonnulli habent ὑπέπτατο.

Ibid. —— σήματα.] *Al.* βήματα.

Ibid. —— πάντων.] *Eustathius* in commentario legit πάντα. Ut *Il.* Ψ, 843.

Ver. 195. —— διακρίνειε.] Vide ad *Il.* ά, 309.

Ver. 197. —— τόνδε γ'.] *Al.* τόνδε σ'.

Ver. 202. Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε.] Τὸν τόσον, ἢ τὸν λίθον. *Schol.* Γραφεται δὲ καὶ ἱφικεσθε, ἀντὶ τοῦ ἱφάψεσθε, καταλάβετε. *Eustath.* Atque hoc modo legitur apud *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 203. —— μᾶσσον.] Vide suprà ad ver. 20.

Τῶν δ' ἄλλων, ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει,
Δεῦρ' ἄγε πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,
Ἦ πυξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσὶν, οὔτι μεγαίρω,
Πάντων Φαιήκων, πλὴν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος·
Ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;
Ἄφρων ὅς κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνὴρ,
Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων,
Δήμῳ ἐν ἀλλοδατῷ· ἕο τ' αὐτοῦ πάντα κολούει.
Τῶν δ' ἄλλων οὔπερ τιν' ἀναίνομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
Ἀλλ' ἐτέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην.
Πάντα γὰρ οὐ πακὸς εἰμὶ μετ' ἀνδράσιν, ὅσσοι ἄεθλοι
Εὖ μὲν τόξον οἶδα ἐΰξοον ἀμφαφάασθαι·

" Ex aliis verò, quemcunque cor animusque jubet,
" Huc age, periculum-faciat, quoniam me irritâstis valdè,
" Aut pugilatu, aut luctâ, aut etiam cursu; nihil recuso;
" Ex omnibus Phæacibus, præter ipsum Laodamantem;
" Hospes enim mihi ille est: quis cum amico pugnaverit?
" Insipiens ille et nullius-pretii est vir,
" Quicunque cum-hospite contentionem proferat certaminum,
" Populo in alieno; suique ipsius res omnes perturbat.
" Aliorum autem haudquaquam ullum rejicio, neque despicio:
" Sed volo cognoscere et periculum-facere palàm.
" Non enim omninò ignavus sum inter homines, quotquot certamina sunt:
" Benè quidem arcum novi perpolitum tractare:

Ver. 204. ——— ὅτινα.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ " ὅτινα," ποιητικὸν ὄν, κῶλα μὲν ἀντὶ τοῦ ὅτινα· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ, τινὰ, πλεονασμῷ τοῦ, ὅ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ὅτου, καὶ ὅτῳ, καὶ ὅτουσιν. *Eustath.* Vide *Iliad.* ὁ, 491. χ', 450. *Odyss.* δ, 394. Cæterùm in nonnullis hìc scriptum est ὅττινα. Quod ferri non potest.

Ver. 206. Ἦ πυξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν.] Πρῶτον γὰρ ἀεὶ συγμὸν πρὸς αὐτῷ, διύτερον πάλην, καὶ τελευταῖον ὁ δρόμος τῶν γυμνικῶν ἀεὶ τίτακται.——Ὅτι μὲν αἱ Πατρόκλου ταφαὶ ταύτην ἔχουσι τῶν ἀγωνισμάτων τὴν τάξιν, [*Il.* Ψ', 660. 701. 740.] ἄτοπον, ὡς ἔπος, εἰπεῖν, ἴσως ἐστί. Διατηρῶν δὲ τὴν τάξιν ὁμαλῶς ὁ Ποιητὴς, ——— τὸν μὲν Ἰθυσσέα, τοὺς Φαίακας πρωταλεύειν [στιχάσιμα], " Ἦ πυξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν·" τὸν δὲ Ἀλκίνοον ἀποκρινόμενον, [infrà *ver.* 246.] " Οὐ " γὰρ συγμάχοι ἐμὶν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαιστὰ " ταὶ, Ἀλλὰ ποσὶ κραιτνῶν θόομεν." ὡς οὐ κατὰ τύχην ἐκ τοῦ παρεσταμένου τῇ τάξει χρώμενος ἄλλοτε ἄλλως, ἀλλὰ τοῖς ἰδιαμένοις τότε καὶ δραμέῖσις κατὰ νόμον ἀκολουθῶν. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 5.

Ver 208. ——— τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο]

——— τοῦτο δ' εἰ σοφὸν βροτῶν
Ἐξιολαΐζουσι, μὴ φίλοις τινὶ χρῆν ἴριν.
Euripid. Andromache, ver. 643.

" At me fœdus amicitiæ Diique hospitales
" —hostili certamine congredi tecum ve-
" tant." *Crispinus* apud *Valerium Maximum, lib.* V. *cap.* 1.

Ver. 210. Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα.]

Ξένος πτῶχος, τοὺς ξενοδόχους [fortè τοὺς εὖ ξενοδόχους] σέβου.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

Ibid. ——— ἔριδα προφέρηται ἀέθλων.] *Julianus Imperator, Orat.* II. citat, ἔριδα προφέρησι βαρεῖαν. Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 211. ——— ἕο τ' αὐτοῦ] *Al.* ἕο δ' αὐτοῦ.

Ver. 214. Πάντα γὰρ οὐ κακὸς εἰμί.] Σαφεστέρως δὲ ὅτι τὰ μὲν, " οὐ κακὸς εἰμὶ" μετρίως εἶπε καὶ ἰκανῶς Ὀδυσσεὺς δυνάμενος εἰπεῖν, ὡς πάνυ ἐξιόν ἐχω· ἵνα εἴπῃ τὸ, αὐ πάνυ κακὸς, οὐ μόνον πακίας ἀντίφασις, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ λίαν δεινὸς ἢ ἀνδρεῖος. *Eustath.* Vide ad *Il.* ν', 344.

Ver. 215. Εὖ μὲν τόξον.] *Barnesius* edidit Εὖ μὲν τόξον δ' οἶδα additâ nimirum voculâ, " δ'," quæ tamen hoc in loco satis invenustè videtur inserta. Vide et ad *Il.* ά, 51.

Πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι, ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Ἀνδρῶν δυσμενέων· εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι
Ἄγχι παρασταῖεν, καὶ τοξαζοίατο φωτῶν.
Οἷος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' Ἀχαιοί.
Τῶν δ' ἄλλων ἐμὲ φημὶ πολὺ προφερέστερον εἶναι,
Ὅσσοι νῦν βροτοὶ εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,
Οὔθ' Ἡρακλῆϊ, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ,
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων·
Τῷ ῥα καὶ αἶψ' ἔθανεν μέγας Εὔρυτος, οὐδ' ἐπὶ γῆρας
Ἵκετ' ἐνὶ μεγάροισι· χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων
Ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι.

" Primus virum contingerem, sagittâ-missâ in turbâ
" Virorum hostilium; etiamsi valdè multi socii
" Juxtà astarent, et sagittas-mitterent in viros,
" Solus sanè me Philoctetes vincebat arcu,
" Populo in Trojanorum, quando arcum-tendebamus Achivi.
" Aliis verò me aio longè præstantiorem esse,
" Quotquot nunc mortales sunt in terrâ panem edentes:
" Cum viris autem priscis contendere nolo,
" Neque cum Hercule, neque cum Euryto Oechaliensi;
" Qui etiam cum immortalibus contendebant de arcuum-peritiâ:
" Ideò etiam statim mortuus est ingens Eurytus, neque ad senectutem
" Pervenit in aedibus; iratus enim Apollo
" Occidit, eò-quòd ipsum provocâsset ad arcum-tendendum.

Ver. 216. 217. Πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι—εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι Ἄγχι παραστ.] *Eustathius* istud " μάλα πολλοὶ ἑταῖροι" de Ulyssis ipsius sociis intelligit, quos in sagittando præversurum se dicat. Τὸ δὲ, " εἰ " καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι," καὶ ταχυτοξότην τὸν Ὀδυσσέα εἶναι δηλοῖ· ὃς, εἰ καὶ πάνυ πολλοὶ περὶ αὐτὸν εἶεν, ἀλλὰ πρῶτος αὐτὸς βαλεῖ τὸν δυσμενῆ. Dna. *Dacier* verò istud " ἑταῖροι " de hostibus accipiendum contendit. Il dit " qu'au milieu d'une foule d'ennemis, il " frapperoit celui qu'il auroit choisi, quand " même tous ces gens-là auroient l'arc " bandé, et qu'ils seroient prêts à tirer sur " lui." Pro *Eustathii* expositione nonnihil facere videntur sequentia *ver.* 219. 220. ubi sese inter amicos arcu certantem planè depingit *Ulysses*.

Ver. 220. —— ὅτι.] *Al.* ὅτι.

Ver. 221. —— εἶναι.] *Al.* εἶναι.

Ver. 222. Ὅσσοι νῦν βροτοὶ εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.] " Par là [σῖτον ἔδοντες] Ulysse " veut marquer les Nations civilisées, polies, et non pas des Nations barbares, qui " ne connoissent pas l'usage du bled." *Dacier*. Τὸ δὲ, σῖτον ἔδοντες, πρὸς διαστολὴν ἴσως ἡμίφη ἀτίμων βροτῶν μὴ τοιούτων. *Eustath.* Multo simplicius videtur, ut per istud, " σῖτον ἔδοντες" homines universi sine distinctione intelligantur.

Ver. 224. —— Ἡρακλῆϊ, οὔτ'.] Nullâ ex analogiâ produci potest istud ι. Pronuntiabatur fortè *Heracleïtvout'*. Vide ad *Il.* ε, 542. et α. 285.

Ibid. —— Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ.]

Οἵ τ' ἶχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. *Iliad.* β', 730.

Ἡ Οἰχαλία, πόλις τῆς Θεσσαλίας. *Schol.* Vide *Pausaniam, lib.* IV. *cap.* 2. item *Strabonem, lib.* IX. *pag.* 669. *al.* 438.

Ver. 225. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐριζεσκον.]

—— et cantu vocat in certamina Divos. *Æn.* VI, 172.

Ver. 227. —— ἐνὶ μεγάροισι.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius*; quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Atque ita alibi perpetuò *Homerus*. *Vulgg.* ἐπὶ μεγάροισι.

Ibid. —— χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων Ἔκτανεν.] Ἔοικε δὲ αἴφνης θανεῖν καὶ ὁ Εὔρυτος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὁ πρὸς Ἀπόλλωνος θάνατος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. *Eustath.* Vide infrà ad ο, 409.

Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ·
Οἷοισιν δείδοικα ποσὶν, μήτις με παρέλθῃ
Φαιήκων· λίην γὰρ ἀεικελίως ἐδαμάσθην
Κύμασιν ἐν πολλοῖς· ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα
Ἧεν ἐπηετανός· τῷ μοι φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Ἀλκίνοος δέ μιν οἷος ἀμειβόμενος προσέειπε·
Ξεῖν', ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ' ἡμῖν ταῦτ' ἀγορεύεις,
Ἀλλ' ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἥ τοι ὀπηδεῖ,
Χωόμενος, ὅτι σ' οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς
Νείκεσεν· ὡς ἄν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔτις ὄνοιτο,
Ὅστις ἐπίσταιτο ἧσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν.
Ἀλλ' ἄγε, νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα καὶ ἄλλῳ
Εἴπῃς ἡρώων, ὅτε κεν σοῖς ἐν μεγάροισι
Δαινύῃ παρὰ σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι τέκεσσιν,

" Hastâ porrò jaculor, quantum non alius quisquam sagittâ :
" Solis timeo pedibus, nè aliquis me superet
" Phaeacum ; nimiùm enim malè domitus sum
" Fluctibus in multis ; quoniam non commeatus apud navim
" Erat perpetuus ; idcoque mihi chara membra soluta sunt."
Sic dixit ; illi verò omnes obmutuerunt silentio :
Alcinous autem ipsum solus respondens allocutus est :
" Hospes, quandoquidem non ingrata inter nos haec concionaris,
" Sed vis virtutem tuam ostendere, quae te comitatur ;
" Iratus, quòd te ille vir in certamine astans
" Objurgavit ; ut tuam virtutem mortalis nullus vituperaret,
" Quicunque nòrit suâ mente idonea loqui.
" Sed agè, nunc meum intellige sermonem ; ut etiam alii
" Dicas heroum, quando tuis in aedibus
" Epulèris apud tuamque uxorem et tuos liberos,

Ver. 229. Δουρὶ δ' ἀκοντίζω.] Καὶ ὁ ἱστὸν, " Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ," τῷ παλτῷ λίγει δῆρατι. *Strabo, lib.* X. *pag.* 689. *al.* 449.

Ver. 232. — ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα Ἧεν ἐπηετανός.] Τὸ δὲ, ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα ἦν, ἀντὶ τοῦ, ἐπεὶ ὤλισθ' ἡ ναῦς· οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ κομιδὴν ἐν βρώμασιν ἔχειν ἐδαμάσθη Ὀδυσσεὺς τοῖς κύμασιν, ἀλλ' ὅτι ἐθραύσθη κύμασιν ἡ τὴν κομιδὴν ἔχουσα ναῦς. *Eustath. Barnesius* aliter accipit : " Ego," inquit, " puto hìc simplicitèr *Ulyssem* damnare Vitam mari- " nam, ut minùs elegantem, salubrem, aut " rebus convenientibus et necessariis in- " structam." Quae tamen explicatio, ut opinor, vix ferri potest : praecipuè cùm (uti et ipse fatetur vir eruditus,) navis Ulyssis rebus omnibus necessariis affatim et abundantèr à Calypso instructa dicatur suprà ε, 264. *&c.* adeò ut ante naufragium nihil pati potuerit.

Ver. 236. Ξεῖν', ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα.] Ἔστι δὲ ἡ ἀπόδοσις τοῦ " ἐπεὶ" συνδέσμου, ἐν τῷ, [infrà *ver.* 239.] " ὡς ἄν σὴν ἀρετὴν οὔτις ὄνοιτο" ἵνα λίγῃ ὅτι ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα φῂς, ὅτους ἂν οὐδεὶς μέμψοιτο σε. *Eustath.* Mihi ad sententiæ vim et elegantiam rectius videtur, ut Apodosis hìc, uti alibi sæpè, reticeri intelligatur. Vide suprà ad γ', 103 et ad *Il.* α, 135. 137.

Ver. 240. ——— ἴσιστ᾽ αιτο ἧσι φρεσίν.] *Barnesius* in *Scholiis Aldinis*, itemque in uno MS. scriptum reperit, ἰσιστάιν ἧσι φρεσίν. Vide ad *Il.* ξ', 92.

Ver. 243. Δαινύῃ.] " *Media* Syllaba," inquit *Barnesius*, " hìc longa ; at ν', *ver.* " 328. Δαινύη, ἄνθρωποι δὲ *&c.* brevis." Quod quâ ratione fiat, vide ad *Il.* ι, 24.

Ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, οἵα καὶ ἡμῖν
Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξέτι πατρῶν.
Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισταὶ,
Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι·
Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε,
Εἵματά τ' ἐξημοιβά, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί.
Ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
Παίσατε· ὡς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων
Ναυτιλίῃ, καὶ ποσσὶ καὶ ὀρχηστύϊ, καὶ ἀοιδῇ.
Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν φόρμιγγα λίγειαν
Οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν.

" Nostrae virtutis recordatus; qualia etiam nobis
" Jupiter opera imponat perpetuò jam indè à majoribus.
" Non enim pugiles sumus inclyti, neque luctatores,
" Sed pedibus celeritèr currimus, et navibus optimi sumus:
" Semper autem nobis conviviumque gratum, citharaque, chorique,
" Vestesque mutatoriae, lavacraque calida, et cubilia.
" Verùm agè, Phaeacum saltatores, quotquot optimi,
" Ludite; ut hospes dicat suis amicis,
" Domum reversus, quantum superemus alios
" Rei-nauticae-peritiâ, et pedibus, et saltatione, et cantu.
" Demodoco verò aliquis statim profectus citharam agutam
" Afferat, quae alicubi jacet in nostris aedibus."

Ver. 245. —— ἐξέτι πατρῶν.] Ὁ ἐστὶν, ἐκ προγόνων ἀνέκαθεν. *Eustath.*

Ver. 246. Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμέν.] Ἐλιγχθεὶς ἀπῆται, [*Barnesius* edidit ἀρτῆται,] ἴσως ἵνα τὸ μὴ παρεξῦναι τὸν Ὀδυσσέα. *Schol.* Cæterùm hæc ad homines universos transfert *Plutarchus*, περὶ Τύχης. Quem videas. Vide et suprà ad *ver.* 206.

Ver. 248. Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη.] Ἀστλευστικὸς δὲ ἐστὶ παρ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Φαιάκων βίος. " Αἰεὶ γὰρ ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε," καὶ τὰ ἑξῆς. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 14. sub initio. Vide infrà ad *Il. i, 5.*

Ibid. —— χοροί τε, Εἵματά τ' ἐξημοιβά.]

Vobis picta croco et fulgenti murice vestis,
Desidiæ cordi: juvat indulgere choreis:
Et tunicæ manicas, et habent redimicula mitræ. *Æn.* IX, 614.

At non in Venerem segnes, nocturnaque bella: [chi,
Aut ubi curva choros indixit tibia Bac-
Expectare dapes et plenæ pocula mensæ.
Hic amor, hoc studium ——. XI, 736.

—— Alcinoïque
In cute curandâ plus æquo operata juventus;
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam:

Sive, uti emendavit vir eruditissimus *Richardus Bentleius*;

Ad strepitum citharae cessantem ducere somnum.

Horat. Epist. lib. I. ii. 28.

Ver. 250. Ἀλλ' ἄγι.] *Strabo. Geograph. lib.* X. *pag.* 725. *al.* 475. citat. Δεῦτ' ἄγε.

Ibid. —— βητάρμονες.] Ὀρχησταὶ, ἀπὸ τοῦ βαίνειν ἁρμοδίως. *Schol.* Et ad *ver.* 383. infrà: Βητάρμονες, ὀρχησταὶ, οἱ διὰ τῶν ποδῶν ὀρχούμενοι, ἀπὸ τοῦ ἡρμοσμένως βαίνειν. Et *Strabo*, loco jam citato; Καὶ Κερύδαντις δὲ, ἀπὸ τοῦ κορύσσοντας βαίνειν ὀρχηστικῶς· οὗς καὶ βητάρμονας λέγει Πομπήϊος· " Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι."

Ver. 253. —— ὀρχηστύϊ.] Pronuntiabatur ὀρχηστῦϊ, vel ὀρχηστυῖ, tribus syllabis.

Ver. 254. 261 et 537. —— λίγειαν.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem scribendum existimat λιγέιαν.

Ver. 255. Οἰσέτω.] Aut imperativus hic ex Futuro deductus, quod tamen non ag-

Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦρτο δὲ κήρυξ
Οἴσων φόρμιγγα λιγυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος.
Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν
Δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐϋπρήσσεσκον ἕκαστα·
Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα.
Κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων φόρμιγγα λίγειαν
Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἔπειτα κί' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι
Πρωθῆβαι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·
Πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ.
Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεκάλλετο καλὸν ἀείδειν,
Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης,

Sic dixit Alcinous deo-similis: surrexit autem pracco
Allaturus citharam argutam domo ex regis.
Praefecti autem Ludorum lecti novem omnes surrexerunt
Publici, qui in certaminibus ordinabant singula:
Complanârunt autem aream, pulchrumque dilatârunt circum.
Praeco verò propè venit ferens citharam argutam
Demodoco; is autem deinde ivit in medium: circùm verò juvenes
Jam-pubescentes stabant, periti saltationis:
Quatiebant verò circum divinum pedibus: at Ulysses
Micationes admirabatur pedum, stupescebatque animo.
Cæterùm *Demodocus* citharam-pulsans coepit pulchrè canere,
De Martis amore, pulchréque-coronatae Veneris,

---

noscunt Grammatici; aut erit à verbo ficto in præsenti, οἴσω, eodem modo ac βήσομαι, δύσομαι, &c. uti notavit *Barnesius*. Vide ad *Il.* β', 35. item infrà ad υ, 154.

Ver. 256. Ὣς ἔφατ'.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* Ὡς ἔφαθ'.

Ibid. et *ver.* 264. —— κήρυξ.] Vide suprà ad *ver.* 47.

Ver. 257. —— λιγυρὴν.] *Al.* γλαφυρὴν. notante *Scholiaste*.

Ver. 258. Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα.] Αἰσυμνῆται οἱ πρὸς ἡμῶν λεγόμενοι βραβευταὶ, καὶ ἀγωνοθέται, ἤτοι ἐπίσκοποι τοῦ ἀγῶνος. *Schol.* Αἰσυμνᾶν ἐστὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν.—" Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα κ. λ." *Schol. ad Euripid. Medea, ver.* 19.

Ibid. —— κριτοὶ.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 314.

Ibid. — ἐννέα πάντες.] *Non pauciores quàm novem.* Vide ad *Il.* ή, 161. et σ', 373.

Ver. 259. —— ἐϋπρήσσεσκον.] *Al.* ἐϋπρήσσεσκον. Vide et ad *Il.* σ', 192.

Ver. 260. —— ἀγῶνα.] Ἀγῶνα λίγυς μὲν καὶ τὸν τόπον, " Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 20.

Ver. 262. —— ἀμφὶ δὲ κοῦροι Πρωθῆβαι ἵσταντο.] Οἵδε δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ τὴν πρὸς ἡβὴν ὀρχησιν. Δημοδόκου γοῦν ᾄδοντος, κοῦροι πρωθήβαι ὠρχοῦντο. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 13. sub initio.

Ver. 265. Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν.] Τὰς συντόνους τῶν ποδῶν κινήσεις· ἐν γὰρ ταῖς ὀξείαις κινήσεσι ἀκόντιλψις τῶν ποδῶν γίνεται. *Schol.* Καὶ ἐν' ὀρχήσεως συντόνου μεταφέρων, ἔφη " Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν," τὰς ἐν τῇ κινήσει στιλζηδόσας, ἃς ποιεῖ καὶ τὸ ὕδωρ κινούμενον. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9.

Ver. 266. —— ἀνεκάλλετο καλὸν ἀείδειν.] Vide *Gatakeri Adversaria Miscellanea, lib.* I. *cap.* 10. item suprà ad ά, 155.

Ver. 267. Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης.] Καὶ ἡ Καμῳδία ἐνθένδε [ἐξ Ὁμήρου] ἐσθιεν ἴλαδι τὴν ἀφορμην· Εὐρε γαρ, ὅτι καὶ παρὰ τῷ τὰ σεμνότατα καὶ ὑψηλότατα διηγουμένῳ, ἐπιτυθίδια τινὰ ἐστὶ γέλωτα κινοῦντα. Διὸ ἐν τῇ —— Ὀδυσσείᾳ, ὁ παρὰ τοῖς ἡδυπαθοῦσι Φαίαξι Δημοδόκος ᾄδει τὴν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν, καὶ ὅπως ἐμπεσόντες εἰς τὰ τοῦ Ἡφαίστου δεσμὰ κατάφωρόι σε ἐγένοντο, καὶ γέλωτα παρεῖχον τοῖς ἄλλως θεοῖς, οἳ καὶ ἔσκωψαν χαριέντως πρὸς ἀλλήλους. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 25. Porrò vituperat hunc locum *Plato*; Οὐδ' Ἄρεώς σε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν, οὐδ' ἕτερα τοιαῦτα· Οὐ μὰ τὸν Δία —— οὐ μοι φαίνεται ἐπιτηδεια. Ἀλλ' εἶπεν τινὶ παιδιᾷ πρὸς

Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι
Λάθρῃ· πολλὰ δ' ἔδωκε, λέχος δ' ἤσχυνε καὶ εὐνὴν
Ἡφαίστοιο ἄνακτος· ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν
Ἥλιος, ὅ σφ' ἐνόησε μιγαζομένους φιλότητι.
Ἥφαιστος δ', ὡς οὖν δυμαλγέα μῦθον ἄκουσε,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
Ἐν δ' ἔθετ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς
Ἀῤῥήκτους, ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον, κεχολωμένος Ἄρει,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι' ἔκειτο·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἐρμῖσιν χέε δέσματα πύκλῳ ἁπάντη·
Πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο,
Ἠΰτ' ἀράχνια λεπτὰ, τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο

Ut primùm coïerunt in Vulcani aedibus
Clàm: plurima autem dedit, lectumque dedecoravit et cubile
Vulcani regis: statim verò illi nuncius venit
Sol, qui ipsos observavit commixtos amore.
Vulcanus autem, ubi tristem sermonem audiverat,
Perrexit ire in officinam, mala animo profundè-cogitans:
Imposuit autem incudis-repositorio ingentem incudem, cudebatque vincula
Infrangibilia, insolubilia; ut firmitèr illic manerent.
Caeterùm postquam struxisset dolum, iratus Marti,
Perrexit ire in thalamum, ubi ei chara cubilia strata-erant:
Circumfudit autem *lecti*-fulcris vincula circulatim omni-ex parte;
Multa autem et desuper è-fastigio effusa-erant,
Perindè atque araneae-fila tenuia, quae nemo nè cerneret quidem

---

ἅπαντα, καὶ λιγονται καὶ προσττονται ὑπὸ ἰλλεγίμων ἀνθρώπων, θεατίον τι καὶ ἀκουστέον. *De Republ. lib.* III. *Scholiastes* autem; Μακρόβιον, inquit, παιδιάν αὐτους μὴ ἀσιλγαίνειν, ὡς καὶ θεῶν δὲ ταῦτα ἀσχημονούντων. Et *Plutarchus*; Ἐν μὲν γοῦν τοῖ περὶ τῆς Ἀφροδίτης, διδασκει τους προσίχοντας, ὅτι μουσικὴ φαυλὴ, καὶ ἄσματα πονηρα, καὶ λόγοι μοχθηρὰς ὑποθέσεις λαμβανοντες, ἀκόλαστα ποιουσιν ἤθη, καὶ βιους ἀνάνδρους, καὶ ἀνηρτους τυχῆ καὶ μαλακίαν καὶ γυναικοπρεπειαν ἀγαπῶντας, "Εἴμασά σ' ἰξημοῖσι, λεσε" φράτις θερμὰ, καὶ ἰύναι." [suprà *ver.* 249.] *De audiendis Poetis.* Vide et *Athenaeum, lib.* I. *cap.* 12. Caeterùm totam hanc fabulam allegoricè exponit *Heraclides Ponticus*, quem videas.

Ibid. Ἀμφ' Ἄρεος.] Ὁ δὲ Ἄρης τὸν μὲν συστέλλει τὴν ἀρχὴν ὡς καὶ ἐν τῷ, "ἀΐδηλον" "Ἄρηα·" καὶ "ἰλίην Ἄρηα·" [infrà *ver.* 309. 330.] καὶ ἐν ἀλλοις. Ἐν δὲ τῷ "κιχλαμένος" "Ἄρει," καὶ "χρυσήνιος Ἄρης," [*ver.* 276. 285.] ἐκτείνεται τὸ αὐτό. *Eustath.* Quâ de re, vide ad *Il.* ι, 31.

Ver. 270. ——— ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν Ἥλιος, ὅς σφ' ἐνόησε.]

Ἥλιος γάρ οἱ σποτιὴν ἔχεν ——.
Infrà *ver.* 302.

Indicio Solis (quis Solem fallere possit?)
Cognita Vulcano conjugis acta suae.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 573.

Ver. 271. —— ὅ σφ' ἐνόησε.] Ita Vulgati. *Barnesius* edidit ὅς σφ' ἐνόησε· Sed nihil opus. Vide ad *Il.* Θ', 283.

Ver. 272. —— οὖν.] *Eo modo quo dictum est* ———. Non enim hìc supervacaneum est istud οὖν.

Ver. 273. ——— βυσσοδομεύων.] Κατὰ βάθους τῆς διανοίας βουλευόμενος. *Schol.*

Ver. 275. Ἀῤῥήκτους, ἀλύτους.] Οὔς οὔτε ἀναγνάμψας τις ῥήξαι λύσει, οὔτε προὸς βίαν ῥήξει. *Eustath.* Caeterùm de prosodiâ vocis, ἀλύτους, vide ad *Il.* ά, 314. et ζ', 434.

Ver. 278. 280. Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἐρμῖσιν χέε δέσματα —— τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο.]

Mulciber obscuros lectum circaque superque
Disponit laqueos: lumina fallit opus.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 577.

Ibid. ——— ἐρμῖσιν.] Τοῖς ποσὶ τῆς κλίνης. Ἔρμα γὰρ ὥσπερ εἰσὶ τῆς κλίνης παρὰ τὸ ἐπίρεισθαι. *Schol.*

Ver. 279. ——— μελαθρόφιν.] Ἐκ τῆς ὀροφῆς. *Schol.*

Ver. 280. —— τά κ'.] Apud *Eustathi-*

Οὐδὲ θεῶν μακάρων· πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο,
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν,
Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον, εὐκτίμενον πτολίεθρον,
Ἦ οἱ γαίαων πολὺ φίλτατα ἔστὶν ἁπασέων.
Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,
Ὡς ἴδεν Ἡφαιστον κλυτοτέχνην ὀσσοφι πιόντα·
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο,
Ἰσχανόων φιλότητος ἐϋστεφάνου Κυθερείης.
Ἡ δὲ νέον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος
Ἐρχομένη κατ' ἄρ' ἕζετ· ὁ δ' εἴσω δώματος ἦλθε,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῶτ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δεῦρο, φίλη, λέκτρονδε τραπείομεν ἰανθέντε·
Οὐ γὰρ ἔθ' Ἡφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη
Οἴχεται ἐς Λῆμνον, μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

Neque deorum beatorum: perquàm enim dolosa facta erant.
Caeterùm postquam omnem dolum circa lectum fudisset,
Simulavit se ire in Lemnum, pulchrè-aedificatum oppidum,
Quae illi terrarum multò charissima est omnium.
Neque caecam-speculationem habebat aureo-fraeno-utens Mars,
Ut vidit Vulcanum Iuclytum-arte soorsùm profectum:
Perrexit autem ire ad domum inclyti Vulcani,
Cupiens amoris pulchrè-coronatae Veneris.
Illa verò recens à patre praepotente Saturnio
Veniens jam desidebat; ille verò intra domum ivit,
Inque manu ejus haesit, verbumque dixit, atque compellavit:
" Age, chara, ad lectulum divertamus decubituri;
" Non enim ampliùs Vulcanus domi-est, sed alicubi jam
" Proficiscitur in Lemnum, ad Sintias barbaros-vocé."
Sic dixit: huic autem gratum visum-est cubare.

ιση, in commentario, τὸ γ'. Quae forte et serior lectio, propter sequentem, ὦ πέ τις.

Ver. 281. —— γάρ.] *Al.* γέ.

Ver. 285. Εἶσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον.]

Fingit iter Lemnon: —— *Ovid. ibid.* 579.

Τὸ δὲ, "εἴσατο ἴμεν," δύναται ὅμοιον εἶναι καὶ τῷ, "βῆ δ' ἴέναι" ἵνα ᾖ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐφαντάζετο, τὸ Εἴσατο, καὶ μὴ μόνον ἀντὶ τοῦ ἴδοξε. *Eustath.* Atqui Εἶσατ' ἴμεν hoc in loco non est "*Ibat*," sed "*Simulabat se iturum*." Quomodo et accipit *Scholiastes*, qui exponit Ὑποκρινόμενος. Atque ita etiam expressit *Ovidius* loco jam citato.

Ver. 284. Ἦ οἱ γαίαων πολὺ φίλτατα.] Ὅτι δὲ φιλτάτη γαῖαν ἡ Λῆμνος τῷ Ἡφαίστῳ, διὰ τοῦτο ἴσως κρατῆρας τοῦ σκήπτου. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 593.

Ibid. — ἐστὶν ἁπασέων.] *Al.* ἔστιν ἁπάντων.

Ver. 285. Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν.]

At non haec nullis hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI, 725.

Ver. 287. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἴέναι.

Ver. 288. —— Κυθερείης.] Ἐπεὶ Κυθήρων περιοικίδι. Κύθηρα δὲ νῆσος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 291. —— ἄρα.] *Ut solent amantes obvidam facti* ——.

Ver. 292. Δεῦρο, φίλη.] *Al.* Δεῦρο, γύναι.

Ibid. —— ἰανθέντε.] *Scholiastes* legit ἰανθέντες. Utrumque hoc quidem in loco rectè. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 294. —— μετὰ Σίντιας.] Τοὺς τὴν Λῆμνον κατοικοῦντας βαρβάρους. *Schol.*

Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
Τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο·
Οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν, οὐδ' ἀναεῖραι.
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὅτ' οὐκ ἔτι φυκτὰ πέλονται.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
Αὖτις ὑποστρέψας, πρὶν Λήμνου γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἥλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν, εἶπέ τε μῦθον.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Ἔστη δ', ἐν προθύροισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ἦρει·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσι·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστὰ καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε·
Ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Αἰὲν ἀτιμάζει, φιλέει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα·
Οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε

Illi verò lectum ingressi concumbebant; vincula autem
Fabrefacta circumfundebantur prudentis Vulcani:
Neque ullum movere erat membrum, neque attollere.
Et tum demùm agnoscebant, non ampliùs effugium patere.
Propè autem eis venit inclytus Vulcanus,
Retrò reversus, antequam ad Lemni terram venisset:
Sol enim ei speculationem habuit, narravitque historiam.
Perrexit autem *is* ire ad domum, charo afflictus corde:
Stetitque in vestibulo, ira autem ipsum vehemens cepit:
Horrendùm verò clamavit, auditumque movit omnibus diis:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper existentes,
" Venite, ut, opera ridicula et non tolerabilia videatis:
" Ut me, claudus cùm-sim, Jovis filia Venus
" Semper ignominiâ-afficit, amatque perniciosum Martem:
" Eò-quòd ille quidem pulcher et sanus-pedibus, at ego

Ver. 296. Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ Τεχνήεντες ἔχυντο.]

——— veniunt ad fœdus amantes;
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.
Ovid. Art. Amator. II, 579.

Ver. 298. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδ' ἔτι.
Ver. 299. Καὶ τότε δὴ γίνωσκον.]

Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit.
Ovid. Amor. lib. I. *Eleg.* ix. *ver.* 39.

Ibid. —— φυκτά.] *Barnesius* edidit φευκτά. Rationibus haud satis idoneis. Vide ad *Il.* ζ, 488.

Ibid. —— στίλονται.] Postulare videtur Temporum ratio, ut hoc in loco legatur στίλοντο potiùs quàm στίλονται. At sine Codicibus nihil mutandum.

Ver. 303. Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα.] " Hic " versus," inquit *Henricus Stephanus*, " in " quibusdam editionibus non habetur; qui " tamen necessarius esse videtur; alioqui " ex præcedenti paginâ huc irrepsisse credi " posset." Atqui minùs necessarius videtur hic versus propter præcedentem, " Ἀγ- " χίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις." *ver.* 300.

Ver. 305. —— γίγωνε.] Ἐξέκλυνεν ἐζόησε. *Schol.* Vide ad *Il.* ξ', 469.

Ver. 307. Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστά.] Τὸ δὲ, ἔργα γελαστὰ, γράφεται καὶ ἔργ' ἀγέλαστα, ἤγουν οὐκ ἄξια γέλωτος. *Eustath.* Atque hanc lectionem veriorem existimat Dna. *Dacier.* *Barnesius* autem hoc in loco legendum conjicit, ἔργα γ' ἄλαστα· quæ posterior vox Homero non inusitata. Sed et vulgatæ lectioni nonnihil favere videtur, quod infrà legitur; " Ἀσβέστης δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως, &c." *ver.* 326.

Ἠπεδανὸς γενόμην· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος,
Ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαί ὄφελλον.
Ἀλλ' ὄψεσθ', ἵνα τώ γε παθεύδετον ἐν φιλότητι,
Εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ' ὁρόων ἀπάχημαι.
Οὐ μὲν σφέας ἔτ' ἔολπα μίνυνθά γε κείμεν οὕτω,
Καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ' οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
Εὕδειν· ἀλλὰ σφῶε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,
Εἰσόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔδνα,
Ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα, κυνώπιδος εἵνεκα κούρης·
Οὔνεκά οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ.
Ἦλθε Ποσειδάων γαιήοχος· ἦλθ' ἰριούνης
Ἑρμείας· ἦλθεν δὲ ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ οἶκοι ἑκάστη.
Ἔσταν δ' ἐν προθύροισι θεοὶ, δωτῆρες ἐάων·

" Imbecillis fuerim: at neutiquam mihi causa alius est,
" Quàm parentes duo; qui non genuisse debebant.
" Sed videte, ubi illi dormiunt in amore,
" Meo lecto consenso; ego autem aspiciens tristor.
" Non quidem illos ampliùs puto vel paululùm dormituros hoc modo,
" Et valdè licèt amantes: citò non volent ambo
" Dormire: sed ipsos dolus et vinculum detinebit,
" Donec mihi prorsùs omnia pater retribuat sponsalia,
" Quaecunque ei praebui, impudentem ob puellam:
" Quoniam illi pulchra filia, at non animi-continens."
Sic dixit; congregati autem sunt dii aeream ad domum.
Venit Neptunus terrae-quassator; venit et utilitatum-auctor
Mercurius; venit etiam rex jaculator Apollo.
Foeminae autem deae manebant pudore domi singulae.
Stabant verò in vestibulo dii, datores bonorum:

Ver. 312. ——— τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.] Ἐν δὲ τῷ "αἴ μὴ γείνασθαι ὄφελλον," λύσης πάντως ἕξεις, τὸ τοὺς γονεῖς αἰτιᾶσθαι τοῦ τελέσθαι. *Eustath.*

Ver. 315. Οὐ μὲν σφέας ἔτ' ἔολπα μίνυνθά γε κείμεν οὕτω, Καὶ μάλα περ φιλέοντε.] Καὶ περ καθ' ὑπερβολὴν φιλοῦντες, οὐ δυνήσονται ὁμιλῆσαι ἀλλήλοις διὰ τοὺς δεσμούς· ἢ οὐκέτι ἐθελήσουσι, φόβῳ τῶν δεσμῶν, τάλιν συνελθεῖν. *Schol.* Quæ posterior verior videtur explicandi ratio.

Ibid. —— σφέας.] Ita *Barnesius. Vulgg.* σφᾶς, sive σφῶς· quo modo et σφέας scilicet pronuntiabatur.

Ibid. —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 736.

Ver. 318. —— ἔδνα.] Ἔιδνα δὲ φασιῶς καὶ ἐνταῦθα τὰ ἐκ τοῦ νυμφίου τῇ γαμετῇ δεδόμενα *Eustath.* Atqui hoc in loco dona haec non ipsi Sponsæ, sed ejus patri data fuisse dicuntur.

Ver. 320. ——— καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.] "Raram facit misturam cum sa" pientiâ forma." *Petron. Satyr.*

Ver. 322. —— γαιήοχος.] Vide suprà ad ί, 282.

Ibid. ——— ἰριούνης Ἑρμείας.]

Ἑρμεία, —— δῶτορ ἑάων. Infrà *ver.* 335.

Δεικνῦσι δ' ἅμωγε καὶ τὸν Ἑρμῆν οἱ Ποιηταὶ τὸν τῆς σοφίας ταύτης ἡγεμόνα καὶ προστάτην, τούτου χάριν τῷ κοινῷ τῶν Διὸς μόνου παλιὸν ἐνάμασιν καινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας δωτῆρας ἑάων [*ver.* 325.] ἐνομάζουσιν· ἰδίᾳ δ' οὗτος μόνου τούτου, καὶ ἀκάκητά γε, καὶ ἰριούνιον, ὅτι καιρὸν μὲν οὐδὲν ἡ παρ' αὐτοῦ δωρεὰ, ἀγαθὸν δ' ἐξῆς ἅπαντα παρίζει τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν εἰρήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, ἐν εὐφροσύναις, σταυταχοῦ. *Aristid. Tom.* III. *Orat. pro Rhetor.*

Ver. 325. — ἐν προθύροισι.] *Al.* εἰν θύρῃσι.

Ibid —— θεοὶ, δωτῆρες ἑάων.] Θεοὶ δὲ ἀπὸ πάντα τὰ ἀγαθὰ παρεπίνουσιν, ὅσους ἥλιος ἀνίσχων τὸ φῶς. *Procl. in Platon. Theolog.*

Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
Τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο.
Ὧδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν·
Ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἶλεν Ἄρηα, 330
Ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι,
Χωλὸς ἐών, τέχνῃσι· τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἑρμῆν δὲ προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἑρμεία, Διὸς υἱὲ, διάκτορε, δῶτορ ἑάων, 335
Ἦ ῥά κεν ἐν δεσμοῖς ἐθέλοις κρατεροῖσι πιεσθεὶς
Εὕδειν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα διάκτορος Ἀργεϊφόντης·

Immensus verò risus exortus est diis beatis,
Artificia inspicientibus prudentis Vulcani.
Sic autem aliquis dicebat intuitus proximum alium:
" Non benè succedunt mala opera; assequitur tardus celerem:
" Ut nunc Vulcanus, cùm sit tardus, cepit Martem, 330.
" Velocissimum licèt deorum, qui Olympum tenent,
" Claudus existens, artificio; propter quod et adulterii mulctam debet."
Sic illi quidem talia inter se loquebantur.
Mercurium autem allocutus est rex, Jovis filius, Apollo:
" Mercuri, Jovis fili, internuncie, dator bonorum, 335
" Nunquid in vinculis velles fortibus compressus
" Dormire in lectulo, apud auream Venerem?"
Huic autem respondit deinde internuncius Mercurius:

---

cap. 17. " Commoda quibus utimur, lucemque quâ fruimur, spiritumque quem ducimus, ab eo (Jove) nobis dari atque impertiri videmus." *Cic. Orat. pro Sext. Rosc. Amerino.*

Ver. 326. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως.] Vituperat hìc *Plato*, non locutionem Poeticam, quæ est pulcherrima, sed Rem ipsam: Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι.——— Οὔτι ἄρα ἀνδρώτους ἀξιοῖς λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἂν τις σαφῶς, ἀποδεικτέον· σκοπῶ δὲ ἆττον, ἢν Διός. ——— Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, " Ἄσβεστος " δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι. *De Republ. lib.* III.

Ver. 329. Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα.]

——— τὸ δὲ κἀκ δίκας
Γλυκὺ, πικροτάτα μίτυι τελευτά.
Pindar. Isthm. Od. VII. *ver* 6.

Εἴ δὲ καὶ ταῖς ἀπιθάνοις χρῶτο [Ὅμηρος,] πολλὰς τοῦ ψεύδους ἰδέας ἂν ἐφεῦρεν τοῖς πρεσβυτέροις ἢ λεγομένοις· ἀεὶ μὲν γὰρ τῆς μοιχείας τοῦ Ἄρεως, ταῖς θείαις τοῦτον λέγουσιν, " Οὐκ ἀρετᾷ " κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν." *Plutarch. de audiendis Poetis.* Vide et *Athenæum, lib.* XII. *cap.* 1.

Ibid. —— κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.]

Καὶ βραδὺς ὠκύλλους εἶλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων.
Thogn. Gnom. ver. 329.

Ver. 332. —— τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.] " Μοιχάγρια, *adulterii pretium.*" *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Μοιχάγρια, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀγρεύσεως καὶ συλλήψεως τῶν μοιχῶν ἐκτινύμενα. *Schol.* Similiter *Eustathius*: Μοιχάγρια δὲ, τὰ ὑπὲρ ἀγρεύσεως ἢ ἐστὶν συλλήψεως μοιχῶν ἐκτινύμενα. Ἢ δὲ σύνθεσις αὐτοῦ ἁμέα τῷ ζωάγρια, βαάγρια, ἀνδράγρια. Cæterùm *Athenæus*, loco jam suprà citato, versum hunc legit hoc modo:

Καλὸς ἰὼν, εἰ χὴ· τῷ καὶ ζωάγρι' ὀφέλλει.

Ver. 336. —— δεσμοῖς θέλοις.] Ita ex *Eustathio Barnesius*: Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* δεσμοῖσι θέλοις. Vide infrà ad *ι*, 316. et ad *Il. ά*, 155.

Ver. 337 et 342. —— χρυσῇ.] *Barnesius* edidit χρυσέῃ. Quod eodem modo pronuntiandum. Vide ad *Il. ν'*, 525.

Ver. 338. —— διάκτορος.] Διάκτορον τὸν ἀγγελίας. *Schol.* Apud *Ovidium*, " *Nuncius* " *alee.*" *Epist.* XVII. *ver.* 68.

Αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ἄναξ ἑκατηβόλ' Ἀπολλον
Δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀτειρέες ἀμφὶς ἔχοιεν,
Ὑμεῖς δ' εἰσορόωτε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Αὐτὰρ ἐγὼν εὕδοιμι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.
Ὣς ἔφατ'· ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ἀθανάτοισι θεῇσιν.
Οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ' αἰεὶ
Ἥφαιστον κλυτοεργὸν, ὅπως λύσειεν Ἄρηα·
Καί μιν φωνήσας ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Λῦσον· ἐγὼ δέ τοι αὐτὸν ὑπίσχομαι, (ὡς σὺ κελεύεις,)
Τίσειν αἴσιμα πάντα μετ' ἀθανάτοισι θεῇσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Μή με, Ποσείδαον γαιήοχε, ταῦτα κέλευε·
Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.

" Utinam enim hoc fieret, ô rex jaculator Apollo:
" Vincula quidem tèr tot infinita circumfusa essent,
" Vos autem inspiceretis dii, omnesque dese,
" At ego dormirem apud auream Venerem."
Sic dixit; risus autem exortus est immortalibus diis.
Non verò Neptunum risus tenebat, precabatur autem *is* indesinentèr
Vulcanum inclytum-artificem, ut solveret Martem:
Et ipsum allocutus verba alata dicebat:
" Solve; ego autem tibi ipsum spondeo, (ut tu jubes,)
" Pensurum sequa omnia inter immortales deos."
Hunc autem rursùs alloquitus est inclytus Vulcanus:
" Nè me, Neptune terræ-quassator, hæc jube:
" Miseræ utique pro-miseris etiam sponsiones ad-spondendum.

Ver. 339. Αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο.] Hos aliquis ridens, " In me, fortissime " Mavors,
" Si tibi sint oneri, vincula transfer;" ait. *Ovid. Art. Amator.* II, 585.

Cæterùm refertur hoc in loco vocula, γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Nè vin-* " *cula me terrefactura existimes, Utinam E-* " *NIM*, &c."

Ver. 343. —— ἄρτ' ἐλαύνοντα θεᾶσθαι.] *Al.* ἄρτο μαιμώοντα θεᾶσθαι.

Ver. 348. 356. Τίσειν —— τίσειν.] Vide ad *Il.* i, 508. et χ', 19. 20.

Ver. 351. Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.] Tres hujus loci explicationes affert *Eustathius*: Τὸ δὲ, " Δειλαί τοι δει- " λῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι," ἀντὶ τοῦ τῶν κακῶν καὶ ἐγγύαι κακαὶ δοτοὶ ἐγγυᾶσθαι· ὡς οὐ δίκαι ἐν οὐδὲ νῦν ἐγγύαι δεδῆσθαι ἀπὸ τοῦ φαυλοτάτου Ἄρεως —— Ἕτεροι δὲ φασὶν ὅτι δειλαὶ αἱ ἐγγύαι εἰσὶ, τουτέστι δυστυχεῖς, καὶ δειλῶν ἀν- δρῶν τὸν ἐγγυᾶσθαι· ὡς παθόλου μὴ δίκαι ἐν ἐγγυᾶσθαι τινὰ, κατὰ τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπίγραμμα, " Ἔγγυα· πάρα δ' ἄτα." —— Φασὶ —— ἄλλοι, ὅτι τῶν δειλῶν καὶ ἐντελῶν, ἐντελεῖς ἐφι- λοῦντο εἶναι καὶ αἱ ἐγγύαι, ὡς ἂν ἔχοντο ἄγειν τοὺς ἐγγυητὰς οἱ ἐντελεῖς ὡς ἰσοίους. Secundam harum expositionum secuti videntur *Plutarchus, de septem Sapientum Convivio*, in fine; *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Θουκύδου στοιχείας, § 19. sub initio; et *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum: Sed minùs rectè. Cum reliquâ enim sententiâ nullo modo congruit hæc interpretatio. Et præterea istâ ratione dicendum esset non, ἐγγυᾶσθαι, sed, ἐγγυᾶν uti et ipse deinceps addit *Eustathius*. Ἐγγυᾶ μὲν, φασὶν, ὁ δίδους ἐγγυᾶσθαι δὲ, ὁ λαμ- βάνων. (Vide suprà ad ver. 79. 81.) Porrò neque alteræ *Eustathii* expositiones rem videntur attigisse. Optimam (ut opinor) hujus loci explicationem, inter plures subob- scuras, affert *Scholiastes*: Αἱ ἀντὶ τῶν κακῶν καὶ δειλῶν ἐγγύαι καὶ αὗται κακαί εἰσι, τὴν τοι- αὐτὴν ἀντὶ τῶν τοιούτων μηδενὸς ἀναγκαίου δυναμένου. Nempè sponsiones pro iis, qui ad debiti so- lutionem adigi nequeant, nihil valere, neque cuiquam esse accipiendas. Hoc nimirùm et cum ipsius vocis ἐγγυάσθαι sensu, et cum sequentibus aptè congruit. Quum enim

Πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Εἶκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἥφαιστ', εἶπερ γάρ κεν Ἄρης χρεῖος ὑπαλύξας
Οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε, τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν, κρατεροῦ περ ἐόντος,
Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν Θρῄκηνδε βεβήκει,
Ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.

" Quo-pacto ego te obligàrim inter immortales deos,
" Si Mars abiêrit, debito et vinculis elapsus ?"
Hunc autem rursùs allocutus est Neptunus terrae-quassator:
" Vulcane, etiamsi enim Mars debitum renuens
" Abiêrit fugiens, ipse tibi ego haec persolvam."
Huic autem respondit deinde inclytus Vulcanus:
" Non fas-est, neque decet, tuam orationem abnuere."
Sic locutus, vincula solvit robur Vulcani.
Illi verò postquam è vinculis soluti erant, fortia licèt essent,
Statim prosilientes, ille quidem in Thraciam ivit;
Ad Cyprum verò pervenit risum-amans Venus,
In Paphum; ubi scilicet ei lucus araque odorata.

pollicitus est *Neptunus* (infrà *ver.* 355.) se ipsum, si aufugerit *Mars*, omnia persoluturum; *Martem* statim dimittit *Vulcanus*, *ver.* 358. 359.

Ver. 352. Πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι;] *Aristarchus*, notante *Scholiaste*, hoc in loco legit, " Πῶς ἂν ὑφόοιμι;"

Ver. 353. —— χρέος.] *Eustathius* in commentario legit χρεῖος· et infrà *ver.* 355. χρεῖος.

Ver. 355. Ἥφαιστ', εἶπερ γάρ.] " Nè " *hanc ob causam recuses; Siquidem ENIM* " &c"

Ver. 359. Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει.]

Vix precibus, Neptune, tuis captiva resolvit
Corpora.——————
Ovid. Art. Amator. II, 585.

Ibid. —— εἰπὼν —— μένος Ἡφαίστοιο.] Vide infrà ad λ', 90. 91.

Ibid. —— δεσμὸν ἀνίει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex editionum vetustiorum nonnullis, et ex *Eustathio*, edidit δεσμῶν ἀνίει· et δεσμὸν preli errorem esse contendit. Atqui firmatur vulgata lectio ex *ver.* 353. suprà:

Εἶκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας.

Et ex *ver.* 360.

Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν ——.

Ver. 361. Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὰ καινοφωνίας τοῦ, " Αὐτίκ' ἀ- " ναΐξαντες, ὁ μὲν Θρῄκηνδε βεβήκει, Ἡ δὲ Κύ- " προν ἵκανε." *Eustath.* Vide infrà ad μ', 73. Ubi notandum, pro ἀναΐξαντε legisse *Eustathium* ἀναΐξαντες· quo modo et edidit *Barnesius*. Utrumque hoc quidem in loco rectè dicitur. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ibid. —— ὁ μὲν Θρῄκηνδε βεβήκει, Ἡ δ' ἄρα Κύπρον —— ἐς Πάφον.] " Homere peint " par-la le genie et le naturel de ces deux " peuples. Mars va en Thrace, parceque " les Thraces sont belliqueux; et Venus " va en Cypre, dont les habitans sont mous " et effeminez, et adonnez à l'amour." *Dacier.*

—— Mars Threcen occupat; illa Paphon. *Ovid. Art. Amator.* II, 585.

Ver. 362. —— φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη.]

Dulce Venus risit ——————.
Ovid. Epist. XVI, 83.

Ver. 363. Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.] Πάφον, πόλις Κύπρου. *Schol.*

Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque revisit
Læta suas; ubi templum illi, centumque Sabæo
Ture calent aræ, sertisque recentibus halant. *Æn.* I, 419.

Ἔνθα δέ μιν Χάριτες λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
Ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας·
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἑπήρατα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τέρπετ' ἐνὶ φρεσὶν ἦσιν ἀκούων, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
Ἀλκίνοος δ' Ἄλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσεν
Μουνάξ ὀρχήσασθαι, ἐπεὶ σφισιν οὔτις ἔριζεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο
Πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαίφρων·
Τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα,
Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθείς,
Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο,
Ὠρχείσθην δὴ ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Ταρφέ' ἀμειβομένω· κοῦροι δ' ἐπελήκιον ἄλλοι,

Ibi autem ipsam Gratiae lavârunt, et unxerunt oleo
Immortali, qualia diis gratiam-addunt semper existentibus:
Vestesque induerunt amabiles, mirabile visu.
Haec utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Oblectabatur mente suâ audiens, atque etiam alii
Phaeaces longis-remis-utentes, re-nauticâ-inclyti viri.
Alcinous autem Halium et Laodamanta jussit
Solos tripudiare, quoniam cum-ipsis nemo certabat.
Hi igitur postquam pilam pulchram in manibus accepissent
Purpuream, quam ipsis Polybus fecerat prudens:
Hanc alter jactabat ad nubes umbrosas,
Flexus retrò; alter autem à terrâ in altum elevatus,
Facilè receptabat, antequam pedibus in solum venisset,
At postquam pilâ in rectum-jaciendâ periculum-fecissent,
Saltabant deinde in terrâ almâ,
Frequentèr alternantes; juvenes verò applaudebant caeteri,

Ibid. —— τίμινος.] Τίμινος δὲ, γῆ ἀποτεμὰς, ἡ ἐστὶν ἀποτετμημένη τῶν περίξ. Καὶ νῦν μὲν ἱερὸν τοῦτο τίμινος. Κοινῶς μέν τοι καὶ πᾶς τόπος, παρὰ τὴν Ποιητὴν, ὃς τῶν ἄλλων ἀφώρισται. *Eustath.*

Ver. 365. —— ἰστινύσθην.] Postulat Temporum ratio, ut vox ἰστινύσθην hîc sit ex *Praeterito* ἰστινύσθα potiùs quàm ex *Aoristo* ἰστινύσθην. Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 219.

Ver. 366. —— ἑπήρατα.] Vide ad *Il.* ε', 512.

Ver. 374. 376. —— βλητασκε —— μεθέλεσκε.] Vide ad *Il.* β', 221. et π', 363.

Ver. 376. Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν.] Ἤγουν ἀναπηδήσας καὶ ἴστι μετέωρος ἂν μετελάμβανε. Καὶ ἦν ἔθος παλαιὸν οὕτω παίζειν. *Eustath.*

Ver. 377. —— σφαίρῃ.] *Al.* σφαῖραν.

Ibid. —— ἀν' ἰθύν.] *Al.* ἀνιθύν.

Ver. 378. —— δὴ ἔπειτα.] Ita edidit *Henricus Stephanus.* Atque ita habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Al.* δὴ ἔστητα. Vide supra ad ά, 290.

Ver. 379. Ταρφέ' ἀμειβομένω.] Οἱ Φαίακες δὲ παρ' Ὁμήρῳ, καὶ ἄνευ σφαίρας [*Casaubonus* legendum contendit, καὶ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας] ὀρχοῦντο. Καὶ ὀρχοῦνται πού ἀνὰ μέρος πυκνῶς· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ, "Ταρφέ' ἀμειβόμενω," ἄλλων ἑφισταμένων καὶ ἀναπαυομένων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὅ φησὶ λημᾶν. *Athenaeus, lib.* I, *cap.* 13.

Ibid. —— ἀμειβομένω.] Legitur et ἀμειβόμενω, notante *Henrico Stephano.* Atque ita legit *Athenaeus* loco jam citato.

Ἑσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει.
Δὴ τότ' ἄρ' Ἀλκίνοον προσεφώνεε δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ἦ μὲν ἀπίλησας βητάρμονας εἶναι ἀρίστους,
Ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Ὣς φάτο· γήθησεν δ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαίηκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες·
Ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι.
Ἀλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν ξεινήϊον, ὡς ἐπιείκες·
Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες
Ἀρχοὶ κραίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός·
Τῶν οἱ ἕκαστος φᾶρος ἐϋπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,
Καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος·
Αἶψα δὲ πάντα φέρωμεν ἀολλέες, ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ
Ξεῖνος ἔχων, ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ

Stantes in certamine: multus autem strepitus subortus est.
Tum verò Alcinoum allocutus est nobilis Ulysses:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
" Sanè quidem pollicitus es tripudiatores esse optimos:
" Sanè autem proindè perfecta sunt: stupor me tenet inspicientem."
Sic dixit: laetata autem est sacra vis Alcinoi;
Statimque Phaeaces remigii-studiosos allocutus est:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes:
" Hospes mihi valdè videtur prudens esse.
" Verùm agite, ei demus hospitale-munus, uti par est:
" Duodecim enim in populo praeclari reges
" Principes imperant, tertius-decimus autem ego ipse.
" Horum singuli ei vestem benè-lotam et tunicam,
" Et auri talentum ferte pretiosi:
" Statim verò omnia portemus conferti; ut in manibus
" Hospes habens ad coenam veniat gaudens in animo.

Quod hìc quidem perindè est. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ibid. —— ἰπιλήσας.] *Athenaeus*, loco jàm citato, exponit, ἱκανοὺς ὄντας τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις. *Casaubonus* verò in annotationibus ad istum locum, cur ita explicetur, " neque video equidem (inquit) causam, neque puto ullam esse. Nam λησεῖν Ionicum est pro λαχεῖν, hoc autem manifestè factitium verbum est, ut κτυπεῖν, δυπεῖν, ψοφεῖν, σμαραγεῖν, πελαρύζειν· φλοῖσβος, et alia multa." Similiter *Eustathius*: Τὸ δὲ, " ἰπιλήσιον," δηλοῖ μὲν τὸ ἱκανοῦσθαι. Ὀνομαστικῶς δὲ τρίτος ἐστί. Καὶ γίνεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ Λακεῖν· ἄδω, "λάκει δ' ἐσσία." Sic et in sequenti versu: " —— πολὺς δ' ὑπὸ " κόμπος ὀρώρει." Vide ad *Il.* ϑ, 455.

Ver. 380. —— κόμπος.] *Al.* δοῦπος.

Ver. 383. Ἦ μὲν ἀπιλήσας.] Πρωτεύουσι, ὑπίσχου, ἱκανοῦσι. *Schol.* Sic *Il.* ψ' 872.

Αὐτὰρ ὃ ἀπιλήσας ἰκάνεν Ἀσίλλαν.
Ἀρνῶν πρωτογόνων βλῆτο πλείστην ἑκατόμβην.

Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hìc habet, Ἦ μὲν ἰπιγγείλω.

Ibid. —— βητάρμονας.] Vide suprà ad *ver.* 250.

Ver. 384. Ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο.] Φαιηκὰ ἦν, οὕτως εἶχεν. *Schol. Al.* Ταῦτα δ' ἑτοῖμα τέτυκτο.

Ver. 391. —— τρισκαιδέκατος.] *Al.* τρισσκαιδέκατος.

Ver. 393. —— ἰνείκατε.] *Al.* ἰνίγκατε.

Ver. 394. —— ἀολλέες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, ἀολλέα.

Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρισσάσθω ἐπέεσσι
Καὶ δώρῳ· ἐπεὶ οὔτι ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
"Ως ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόσαν κήρυκα ἕκαστος.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Τοιγὰρ ἐγὼ τὸν ξεῖνον ἀρέσσομαι, ὡς σὺ κελεύεις·
Δώσω οἱ τόδ' ἄορ παγχάλκεον, ᾧ ἔπι κώπη
Ἀργυρέη, κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος
Ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιον ἔσται.
"Ως εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει ξίφος ἀργυρόηλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· ἔπος δ' εἴπερ τι βέβαπται

" Euryalus autem eum ipsum placet verbis,
" Et dono; quoniam nequaquam decentèr locutus est."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur;
Donaque portatum praemiserunt praeconem singuli.
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum;
" Equidem ego hospitem placabo, sicut tu jubes:
" Dabo ei hunc ensem totum-aereum, cui est manubrium
" Argenteum, vagina autem recens-secti eboris
" Circumdata est: magni autem ei pretii erit."
Sic fatus, in manibus posuit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Et ipsum allocutus verba alata dixit:
" Gaude, pater ò hospes; verbum verò si quod temerè-dictum est

---

Ver. 396. Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρισσάσθω.] Editiones plurimæ hìc habent ἑαυτὸν, vertuntque, "*seipsum.*" Quod sententiam planè pessundat. " Nec dubito," inquit *Henricus Stephanus*, " quin ad fulciendam versûs " mensuram, à quibusdam, de ejus senten- " tiâ non cogitantibus, ex *αὐτὸν* factum fue- " rit ἑαυτόν." Ipse itaque Εὐρύαλος δὲ αὐτὸν ἀρισσάσθω edidit; quo modo in commentario citat *Eustathius*. Verùm ut vocula δὲ etiam extra cæsuram, sequente neque Consonanti neque Vocali aspiratâ, producatur; (id quod virum eruditum non fugit;) valdè durum est. *Bergerus* in *Præfatione ad Iliad. Edit Wesseling.* " Ego," inquit, " crederem scribendum, Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν, " *illum ipsum*; ut ἑ hoc loco idem significet " quod in *Il.* ν', 119. Ἀλλά ἑ μοῖρα δάμασ- " σεν———. Sic esset pleonasmus alteru- " trius Pronominis." Atque ita edidit *Barnesius*; veruntque contendit esse lectionem. Sed et hoc satis videtur invenustum. Melius paulò Editiones *Cantabrigiensis* 1664. et *Oxoniensis* 1705. quæ habent Εὐρύαλος δὲ καὶ αὐτὸν. Ad sententiam autem omnium potissima altera *Bergleri* conjectura; nempè ut legatur Εὐρύαλος δὲ ἑ αὐτὸν ἀρισσάσθω. Verùm cùm lectionem hanc nulla (quòd sciam) agnoscant Exemplaria; alteraque ista, " Εὐρύαλος δὲ καὶ αὐτὸν ἀρισσάσθω," paràm idoneâ nitatur auctoritate; *Barnesii* Textum non muto.

Ver. 399. ——ἄορ.] *Proindè* ——.

Ver. 403. ——παγχάλκεον.] *Al.* παγχρύσεον.

Ver. 404. ——κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος Ἀμφιδεδίνηται.]

——atque habilem vaginâ aptârat eburnâ.
Æn. IX, 305.

Ver. 408. Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε.] *Barnesius* edidit Χαῖρε, πατὴρ ὦ ξεῖνε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51. Casterùm legendum conjicit vir idem eruditus, Χαῖρε, πατὴρ ὁ ξεῖνος. Satis inficetè.

Ibid. ——εἴπερ τι βέβαπται Δυσὸν, ἄφαρ τό.]

——εἴ τι κακὸν νῦν
Εἶρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μειλόξια θεῖεν.
Iliad. Υ, 362.

Ibid. ——βέβαπται.] Πεφλυάρηται. Ἔνιοι καὶ βαβάξ, ὁ πρόπετης, παρὰ τὸ βάζειν. *Schol.*

Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
Σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν, καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι,
Δοῖεν· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἀπὸ πήματα πάσχεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Καὶ σὺ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν·
Μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο
Τούτου, ὅ δή μοι δῶκας ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο ξίφος ἀργυρόηλον.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
Καὶ τάγ' ἐς Ἀλκινόοιο φέρον κήρυκες ἀγαυοί·
Δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
Μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν περικαλλέα δῶρα.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐν ὑψηλοῖσι θρόνοισι.
Δή ῥα τότ' Ἀρήτην προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Δεῦρο, γύναι, φέρε κηλὸν ἀριπρεπέ', ἥτις ἀρίστη·
Ἐν δ' αὐτῇ θὲς φᾶρος ἐϋπλυνές, ἠδὲ χιτῶνα.

" Grave, statim illud auferant abreptum procellae.
" Tibi autem dii uxorem videre, et in patriam redire,
" Dent, quandoquidem diù procul-ab amicis aerumnas pateris."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Et tu, amice, valdè gaude; dii verò tibi felicia dent;
" Neque ampliùs tibi ensis desiderium posthàc fiat
" Hujus, quem jam mihi dedisti ubi-placàsses verbis."
Dixit utique, et circa humeros sibi-posuit ensem argenteis-clavis-distinctum.
Occidebat autem sol, et ei inclyta dona aderant:
Et haec in domum-Alcinoi tulerunt praecones illustres:
Suscepta autem filii eximii Alcinoi,
Matrem juxta venerandam posuerunt perpulchra dona.
Illis autem praeibat sacra vis Alcinoi:
Profecti verò sedebant in altis soliis.
Tunc utique Areten allocuta est vis Alcinoi:
" Agè, mulier, fer arcam perpulchram, quae optima;
" Inque eâ pone vestem benè-lotam et tunicam.

Cæterùm *Plutarchus*, *Quæst. Platonicæ*, sub finem, citat λίλιεται.

Ver. 409. ——— ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.] Haud dissimiliter *Horatius*:

——— tristitiam et metus
Tradam protervis in Mare Creticum
Portare ventis ———
Carm. lib. I. *Od.* XXVI. *ver.* 1.

Et *Catullus*:

Irrita ventosæ linquens promissa procellæ.
De Nuptiis Pelei et Thetidos, ver. 54.

Ver. 414. Μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο.] *Eustathius* hoc ita accipit, ac si optet Ulysses, *Sibi* nunquam, ut ense utatur, opus fore. Τοῦτο δὲ (inquit) πρὸς ἀποτροπιασμὸν ἐρρέθη μὴ καὶ ἐπὶ καιρῷ ἡ τοῦ ξίφους δέοις ἀποβαίη δυσευχῶς. Εὔχεται γὰρ Ὀδυσσεὺς μὴ δεηθῆναί ποτε τοῦ ξίφους τούτου, ἀλλ' ἀπόβετον φυλάξειν αὐτό. Verùm, ut vim vocula τοι omittamus, cum voce ποθὴ parùm aptè congruit hæc interpretatio: Et præterea non erat Ulysses hoc in loco *sibi*, sed *Euryalo* benè optaturus. Sententiam rectè (ut opinor) explicat *Spondanus*; " Utinam " te Deus sic felicitet et fortunet, ut nun- " quam hujus ensis, quo me donas, penuriâ " labores."

Ver. 417. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο.

Ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, ἰδὼν τ' εὖ κείμενα πάντα
Δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν,
Δαιτί τε τέρπηται, καὶ ἀοιδῆς ὕμνον ἀκούων.
Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω,
Χρύσεον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα
Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν,
Ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν ὅττι τάχιστα.
Αἱ δὲ λοετροχόον τρίπος' ἔστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ·
Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἐλοῦσαι.
Γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·
Τόφρα δ' ἄρ' Ἀρήτη ξεινῳ περικαλλέα κηλὸν
Ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,
Ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Ἐν δ' αὐτῇ φᾶρος θῆκεν, καλόν τε χιτῶνα,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Αὐτὸς νῦν ἴδε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἔηλον,

" Et ei super ignem ahenum calefacite, tepefaciteque aquam;
" Ut ubi et laverit-se, et viderit benè posita omnia
" Dona, quae ei Phaeaces eximii huc tulerunt,
" Conviviloque oblectetur, et cantilenae melos audiens.
" Atque ei ego hoc poculum meum perpulchrum praebebo,
" Aureum; ut mei memor diebus omnibus
" Libet domi-*suae* Jovique, aliisque diis."
Sic ait: Arete autem ancillis dixit,
Ut super ignem ponerent lebetem magnum quàm celerrimè.
Hac autem lavacralem lebetem posuerunt super ignem ardentem:
Aquamque infuderunt, subtusque ligna accendebant allata.
Alvum quidem tripodis ignis ambibat, calefiebatque aqua;
Interea verò Arete hospiti perpulchram arcam
Efferebat è thalamo, imposuitque pulchra dona,
Vestes, aurumque, quae ei Phaeaces dederant:
In eà porrò pallium imposuit, pulchramque tunicam,
Et ipsum allocuta verba alata dixit:
" Ipse nunc vide de-operculo, statim verò vinculum inde,

Ver. 427. —— λοεσσάμενός τε.] *Al.* λοεσσάμενός γε.

Ver. 430. Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον.] Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἐμφαίνει καὶ τὸ σοφὸν τοῦ καλάντου μὴ εἶναι σολύ. Ἑκάστου γὰρ τῶν ἀλλων βασιλέων [suprà *ver.* 393.] κάλαντον διερησαμένου, αὐτὸς χρύσεον δίδωσιν ἄλεισον. *Eustath.*

Ver. 432 Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ.] Τοῦτο δὲ σημεῖόν ἐστι. Σπένδειν γὰρ δίδωσιν, ἵνα μὴ δόξῃ προσεπιδίζειν τῇ ξένῃ τὸ οἰνοστατεῖν. *Eustath.* Observatione, ut mihi quidem videtur, satis ineptâ.

Ver. 435. —— ἔστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55. *Al.* ἵστασαν. Quæ fortè et verior lectio. Ita enim in omnibus legitur *Iliad.* σ', 346. ubi idem versus occurrit; atque ita hic habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 436. Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* σ', 347. *Vulgg* ἔχευαν.

Ver. 438. Τόφρα δ'.] Vide ad *Il.* μ', 12. *Barnesius* minus rectè, Τοφρά δ'.

Ver. 443. —— ἰσὸ δεσμὸν ἔηλον.] Παλαιὸν δὲ, φασὶν, ἦν, κατασφαλίζεσθαι δεσμοῖς. Ἡ πλεῖς γὰρ ναυτέρων. *Eustath.*

Μήτις τοι καθ' ὁδὸν δηλήσεται, ὁππόταν αὖτε
Εὕδῃσθα γλυκὺν ὕπνον, ἰὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Αὐτίκ' ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἔπλε
Ποικίλον, ὃν ποτέ μιν δίδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.
Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν,
Ἐς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'· ὁ δ' ἄρ' ἀσπασίως ἴδε θυμῷ
Θερμὰ λοίτρ'· ἐπεὶ οὔτι κομιζόμενός γ' ἐθάμιζεν,
Ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Τόφρα δέ οἱ κομιδή γε, θεῷ ὣς, ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν χλαῖναν καλὴν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
Ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μετὰ οἰνοποτῆρας
Ἤιε· Ναυσικάα δὲ, θεῶν ἀπὸ κάλλος ἔχουσα,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο·
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα ἰὼν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσα,

" Nè quis tibi in itinere damnum-afferat, cùm fortè
" Dormiêris dulcem somnum, profectus in nave nigrâ."
Caeterùm postquam hoc audiisset prudens nobilis Ulysses,
Statim aptavit operculum, celeriterque vinculum indidit
Varium, quod olim eum docuit in-animo veneranda Circe,
E-vestigio autem ipsum mulier-oeconoma lavari jussit,
In balneum ingressum; ille verò libenter vidit animo
Calida lavacra; quoniam neutiquam curatus scilicet frequenter-fuerat,
Ex-quo reliquerat domum Calypsûs comas-pulchrae:
Tunc autem ei curatio, tanquam deo, perpetua erat.
Hunc verò postquam ancillae lavássent et unxissent oleo,
Circaque ipsum laenam pulchram jecissent atque tunicam,
E balneo utique egressus viros ad vini-potatores
Ibat: Nausicaa verò, à diis pulchritudinem habens,
Stetit juxta postes tecti pulchrè fabricati:
Admirabatur autem Ulyssem oculis aspiciens,

Ver. 444. ——— *ἐπέβραν.*] *Al. ἐπνίσ' ἄν.*

Ver. 448. —— *ὃν ποτέ μιν δίδαε.*] Ἐδίδαξεν, διὰ τὸ τοὺς ἰκαίους αὐτοῦ [infrà ν', 47.] λῦσαι τὸν τοῦ ἀσκοῦ δεσμόν. *Schol.* Quod longè videtur petitum. Caeterùm δίδαε hoc in loco non est à *Perfecto* δέδαα, quo modo non constaret Temporum ratio; sed, aut ex *Imperfecto* verbi ficti δαΐδω, aut ex *Aoristo* secundo δίδαον, per reduplicationem ut in voce ἐπέφνον, *Iliad.* ά, 591. ί, 23. Rectéque proindè exponit *Scholiastes* Ἐδίδαξεν. Vide ad *Il.* ά, 37. et ί, 346.

Ibid. —— *δίδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.*] *Barnesius*, vulgatas versiones secutus, reddit, " *Docuerat ingenio veneranda Circe.*" Verùm cum " *φρεσὶ πότνια*" sit phrasis prorsùs insuetata, vocem *φρεσὶ* ad praecedentem δίδαε potiùs referendam crediderim, ut sit sententia; " *Quo ei animum instruxerat veneranda Circe.*"

Ver. 449. Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη.] Πάντα δ' ὧν ἀκριβῶς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρίλιπε, τὸ δεῖν διερωτῶντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἵνα μὴ πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐκεῖ γ' οὖν τοῦ Ὀδυσσέως ὄντος πρὸ τῆς παρὰ Φαίαξι δοίνης, " Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγε." —— Ἀκριτὸς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκιστα ἐν τῷ συμπόσιον εἰς ἑδῶσι πολλῷ καὶ ποικίλῳ. *Athenaeus, lib.* IV. *cap.* 27. Vide et suprà ad ή, 174.

Ibid. Αὐτόδιον.] Παραχρῆμα, ἐξ αὐτῆς ὁδοῦ, οὐκ ἀλλαχοῦ που χωρισθέντα· ἢ αὐτόδιον, πρὶν ἀλλαχοῦ ποιεῖσθαι, μετὰ τὸ ἔδεσθαι τὴν πλοιωτὸν τοῦ Ὀδυσσέως. *Schol.*

Ver. 452. Ἐπειδὴ λίπε δῶμα.] Vide ad *Il.* Ψ', 2.

Ver. 456. —— ῥ'.] *Ut fieri solet* ——.

Καί μιν φωνήσας' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖν', ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ
Μνήσῃ ἐμεῖ, ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Ναυσικάα, θύγατερ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Οὕτω νῦν Ζεὺς θεὶη ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Οἶκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι·
Τῷ κέν τοι κἀκεῖθι, θεῷ ὣς, εὐχετοώμην
Αἰεὶ ἤματα πάντα· σὺ γάρ μ' ἐβίωσαο, κούρη.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς θρόνον ἷζε παρ' Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔιρυον, κεράσαντό τε οἶνον.
Κήρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδὸν,
Δημόδοκον, λαοῖσι τετιμένον· εἷσε δ' ἄρ' αὐτὸν
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας.
Δὴ τότε κήρυκα προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Νώτου ἀποπροταμών· ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο
Ἀργιόδοντος ὑὸς, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή·
Κήρυξ, τῇ δὴ τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγῃσι,
Δημοδόκῳ, καί μιν προσπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ

Et ipsum allocuta verba alata dicebat:
" Salve, hospes, ut etiam olim, cum-fueris in patriâ terrâ,
" Memineris meî, quòd mihi primae vitae-*conservatae*-pretium debes."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi,
" Sic nunc Jupiter det altitonans maritus Junonis,
" Domumque ut veniam, et reditùs diem videam:
" Ita tibi etiam illic, deo veluti, vota-fecerim
" Semper diebus omnibus: tu enim me servásti, puella."
Dixit, et in thronum sedit juxta Alcinoum regem.
Hi verò jam portiones distribuebant, miscebantque vinum.
Praeco autem propè venit, ducens amabilem cantorem,
Demodocum, populo honoratum; collocavitque ipsum
In medio convivarum, ad columnam longam acclinatum.
Ac tunc praeconem allocutus est solers Ulysses,
A tergo parte-abscissâ; multum verò supererat
Albis-dentibus suis, florida autem erat circùm pinguedo:
" Praeco, accipe jam, hanc praebe carnem, ut comedat,
" Demodoco; et ipsum complectar, moestus licèt.
" Omnibus enim hominibus terrestribus cantores

Ver. 462. *Μνήσῃ.*] *Al. Μνήσαῃ.*
Ibid. —— *ἐμεῖ.*] *Al. ἐμεῖο.*
Ibid. —— *ζωάγρι'.*] Τὰ ἀντὶ τῆς ζωῆς ἀμοιβήν. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 332.
Ver. 464. —— *θύγατερ.*] *Al. θυγάτηρ.*
Ver. 471. 477. 482. *Κήρυξ.*] Vide suprà ad *ver.* 47.
Ibid. —— *ἦλθε, ἄγων.*] *Al. ἦλθε, φέρων.*
Ver. 475. —— *ἀποπροταμών.*] *Al. ἀπὸ προταμών.*
Ver. 479. Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν — ἀοιδοὶ Τιμῆς ἠμαρσί εἰσι, &c.] Δ ὃν πάντας διδάσκει καὶ τίς Ὅμηρον ὡς ἴδιον καὶ αὐτὸς Μούσαις τε φίλον, καὶ μουσικώτατον, καὶ σοφώτατον, καὶ ἱστοροῦντα τιμῆς, ἃ ἴσως τίμιον· τοῦτο γὰρ ὁ τιμῆς ἄξι-

Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας
Οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε· φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν.
Ὡς ἄρ' ἔφη· κήρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ἔθηκεν
Ἡρωϊ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δημόδοκ', ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων·
Ἦ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἦ σέ γ' Ἀπόλλων·
Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,
Ὅσσ' ἔρξαν τ', ἔπαθόν τε, καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί·
Ὡς τέ που ἢ αὐτὸς παρεὼν, ἢ ἄλλου ἀπούσας.
Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον

" Honoris compotes sunt et reverentiae; eò quòd ipsos
" Cantus Musa docuit: amavitque genus cantorum."
Sic dixit: praeco autem ferens in manibus posuit
Heroi Demodoco: is autem accepit, gaudebatque animo.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Caeterùm postquam potùs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Demodocum allocutus est solers Ulysses:
" Demodoce, longè sanè te supra-mortales laudo omnes:
" Aut te Musa docuit, Jovis filia, aut te Apollo;
" Valdè enim accuratè Achivorum fatum canis,
" Quanta fecerint, passique sint, et quanta laborârint Achivi:
" Tanquam alicubi aut ipse praesens *fueris*, aut ab alio audieris.
" Verùm age jam perge, et equi apparatum canta

μους. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 74. et infrà ad *ver.* 489.

Ver. 480. — οὕνεκ' ἄρα σφέας Οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε.] Ὥσπερ διδασκὰς Ὁμηρος υἱὸς ἑαυτοῦ, μὴ τὶς αὐτὸν φῇ παρ' ἑτέρου τὰ μαθηκέναι, ἀλλὰ μὴ παρ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν. *Aristides, Orat. pro Rhetor. Tom.* III. Σώφρον δὲ τὸ ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διαθέσεων ἐπίχαρι —. Κοινῶς δὲ που πάντας τοὺς ἀοιδοὺς αἰδοίους τοῖς ἀνθρώποις εἶναι φησὶ· " τοὔνεκ' " ἄρα σφέας Οἶμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλησέ τε " φῦλον ἀοιδῶν." *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 483. Ἡρωϊ.] Nonnulli habent Ἥρῳ. Vide suprà ad ζ', 303.

Ver. 487. —— ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων.] Ἔγωγε εἰς τὰς Ὁμήρου φωνὰς ἰμπίπτων, οὐκ ἔχω παρ' ἑμαυτοῦ τὸν ἄνδρα ἰσαίνεσθαι, ἀλλὰ κἀντεῦθεν δίκαιόμαι αὐτοῦ ἐπιδοῦναί μοι τῶν ἐπῶν, ἵνα μὴ διαφθείρω τὸν ἔπαινον ψιλῷ λόγῳ· — " ἔξοχα δή σε βροτῶν," ὦ Ὄμηρε, " αἰνίζομαι πάντων." Ἢ σέ γε Μοῦσα ἐδίδαξε, &c." *Maximus Tyrius, Dissertat.* XVI. haud longè ab initio.

Ver. 488. Ἦ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἦ σέ γ' Ἀπόλλων.]

Ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα, καὶ κιθαρισταί.
Hesiod. Theogon. ver. 94.

Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.
Id. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 280.

Caeterùm versum hunc malè vertit *Barnesius:* "*SIVE te Musa DOCUERIT, SIVE* " *Apollo.*"

Ibid. —— ἦ σέ γ' Ἀπόλλων.] De posterioris istius " σε" elegantiâ, vide suprà ad β', 326. et ad *Il.* γ, 409.

Ver. 489. 491. Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις — Ὡς τέ που ἢ αὐτὸς παρεών.] Δῆλον δ' ὡς ἑαυτὸν ἐνστρέζει ὁ Ποιητὴς καὶ ἐν τούτοις, ὃς Θῆβις ἀοιδὸς εἶναι δοκεῖ· ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ἅδων ἐκείνα εἷς ὢν αὐτὸς παρῆν, οὕτι ἄλλου ἀνθρώπου πάρεστι χόντος ἤκουσεν εἰς τὸ πᾶν, ἀλλὰ μικραῖς τισὶν ἱστορίαις παρακολουθήσας, ἢ καὶ τὰ πᾶν ἐκ Μούσης μαθὼν, μεγάλα ἴγρανψε, διασπουάσας τὰ σμικρὰ σμάσμασι σφενεῖς. *Eustath.*

Ver. 492. Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι.] Καὶ τὸν, Ὀδυσσέα τὸν μίαρωδὸν σφοστάττοντα σπουδήσειν, " Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον

Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν, δόλον, ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἳ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
Αἴκεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
Ὡς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδήν,
Ἔνθεν ἑλὼν, ὡς οἱ μὲν ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν
Βάντες ἀπέπλειον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες,
Ἀργεῖοι· τοὶ δ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ·
Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.

" Ligneî, quem Epëus fecit cum Minervâ,
" Quem quondam in arcem, dolum, duxit nobilis Ulysses,
" Viris impletum, qui Ilium diripuerunt.
" Si jam mihi haec accuratè enarraveris,
" Statim ego omnibus edicam hominibus,
" Quòd sanè tibi benignus deus praebuerit divinum cantum."
Sic dixit: ille verò concitus à deo incipiebat, exhibebatque cantilenam,
Indè aggressus, quo pacto alii quidem benè-tabulatis navibus
Conscensis enavigârunt, igne in tentoria injecto,
Argivi: alii verò jam inclytum circum Ulyssem
Sedebant in Trojanorum coetu, tecti equo:
Ipsi enim eum Trojani in arcem protraxerant.

" ἄιστον," παλαῖς ὑφηγούμενος τὸ παρὰ τῶν σωφρόνων καὶ νοῦν ἐχόντων χρῆναι λαμβάνειν τοὺς μουσικοὺς καὶ ποιητικοὺς τὰς ὑποθέσεις. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ibid. —— ἴστωρ —— Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ.]

Φοιτᾷς Ἐπειὸς, μηχαναῖσι Παλλάδος,
Ἐγκύμον' ἵστωρ πευκίνοις ξυναρμόσας,
Πύργων ἵππωνα λινὸς ὀλίζειον βάρος.
Ὅθεν πρὸς ἀνδρῶν ὑστέρων πληθύσεται
Δούρειος ἵστωρ κρυπτὸν ἀμπίσχων δόρυ.
Euripid. Troad. ver. 10

Nec clàm *durateus* Trojaï Pergama partu
Inflammâsset *equus* nocturno Grajugenarum. *Lucret. lib.* I. *ver.* 477.

Instar montis equum, divina Palladis arte,
Ædificant; sectâque intexunt abiete costas. *Æn.* II, 15.

Ἵστωρ δὲ ὁ παλαίσμασι Δαΐοις ἀνάπλεως [ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει] χαλκοῦς. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μηχάνημα ἦν ἐς διάλυσιν τοῦ τείχους, ἴδιον ὅστις μὴ πᾶσαν ἱστορίαν τοῖς Φρυξὶν ὑπέθηκεν. Λυγκέα δὲ ἐς τι ἐπαινῶν τὸν ἵππον, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἴδιον ἔχοι τοὺς ἀρίστους· καὶ δὴ καὶ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμα ἐστὶ κατὰ ταυτὰ καὶ Μενελάῳ καὶ Τιτυρῷ ὑποχρώσασιν ἐξ αὐτοῦ, πρεσίνῃ δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θησέως. *Pausanias, lib.* I. *cap.* 23.

Ver. 493. —— τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν.]
—— et ipse doli fabricator Epëus. *Æn.* II, 264.

Ibid. —— σὺν Ἀθήνῃ.] Τουτέστι σὺν φρονήσει. *Eustath.*

Ver. 494. Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν.]
Cùm fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama; et armatum peditem gravis attulit alvo. *Æn.* VI, 515.

Ver. 495. Ἀνδρῶν ἐμπλήσας.]
Huc delecta virûm sortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri; penitúsque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent. *Æn.* II, 18.

Ver. 497. Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν.] *Eustathius* in commentario citat Αὐτίκα καὶ πᾶσι.

Ver. 503. Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ.] Vide suprà ad δ', 272.

Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, malè feriatos
Troas et lætam Priami chorëis
Falleret aulam.
Horat. Carm. lib. IV. *Ode* vi. *ver.* 15.

Ver. 504. Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.]

Ὣς ὁ μὲν εἰστήκει· τοὶ δ' ἄπειτα πόλλ' ἀγόρευον,
Ἥμενοι ἀμφ' αὐτόν· τρίχα δέ σφισιν ἤνδανε βουλή,
Ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλέϊ χαλκῷ,
Ἦ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρας,
Ἦ ἐάᾳν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι,
Τῇ περ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν·
Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Εἶδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.
Ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε πόλιν κεραϊζέμεν αἰπήν·

Sic ille quidem stabat; ii autem incerta multa prædicabant,
Sedentes circa ipsum: trifariàm autem ipsis placebat consilium,
Aut discindere cavum lignum saevo ferro,
Aut de rupe dejicere protractum in summitatem,
Aut sinere ingens simulacrum deorum placamen esse;
Quâ utique sententiâ etiam posteà, peragendum erat:
Fatale enim erat ut perirent, postquam urbs intra-se-conclusisset
Ligneum ingentem equum, ubi sedebant omnes optimates
Argivorum, Trojanis caedem et mortem ferentes.
Canebat porrò, ut urbem depopulati sint filii Achivorum
Ex-equo effusi, cavis insidiis relictis.
Alium autem aliàs canebat urbem diripere excelsam;

Et monstrum infelix sacratâ sistimus arce. Æn. II, 245.

Ver. 505. —— τοὶ δ' ἄπειτα πόλλ' ἀγόρευον, ——— Ἠὲ διατμῆξαι, &c.] Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ,
Et molem mirantur equi: primusque Thymætes
Duci intra muros hortatur, et arce locari ———.
At Capys, et quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaûm insidias suspectaque dona
Præcipitare jubent, subjectisque urere flammis;
Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus. Æn. II, 31.

Ibid. ——— ἄπειτα.] Vide ad *Il.* ζ', 434.

Ver. 506. ἀμφ' αὐτόν.] *Al.* ἄγχ' αὐτῶ.

Ver. 507. —— διατμῆξαι.] *Al.* διακλῆξαι notante *Eustathio.*

Ibid. —— κοῖλον δόρυ.] ——— cavo se robore promunt. Æn. II, 260.

Ver. 509. Ἦ ἐάᾳν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι.] Ducendum ad sedes simulacrum, orandaque Divæ
Numina conclamant ——. Æn. II, 232.

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Ἦ ἐᾷν, μέγ' ἄγαλμα, &c. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid. —— Θελκτήριον.] Ἱλαστήριον. *Schol.* Vide suprà ad δ, 537.

Ver. 510. Τῇ περ δή.] *Quâ utique demùm sententiâ* ——.

Ver. 511. Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι.] —— jam Trojæ sic fata ferebant. Æn. II, 54.

Ver. 512. Δουράτεον μέγαν ἵππον.] Vide suprà ad *ver.* 492.

Ver. 513. Ἀργείων.] Apud *Eustathium* in commentario, Ἀργεῖων.

Ver. 514. Ἥιδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον.] Ἐνίφηνε γοῦν ὁ Ποιητὴς ἴσχυν τινὰ ἐν τούτοις ὕλης συλλήψεως, δι' ἧς καὶ ὅλον ἂν ἀπαρτισθῆναι βιβλίον ἱστῶσι ἱστορικοὶ συνάγοντες οἱ τὰ Τρωϊκὰ ἕλκειν γράφειν πραγματευόμενοι. *Eustath.*

Ibid. — διέπραθον.] Vide infrà ad ξ, 467.

Ver. 515. Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.] ——— illos patefactus ad auras
Reddit equus, lætique cavo se robore promunt. Æn. II, 259.

Pulchrum et hoc: vim tamen vocis, ἐκχύμενοι, minùs videtur attigisse. Ἔχει δὲ

Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
Βήμεναι, ἠΰτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα
Νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄεισε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τήκετο· δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς.
Ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,
Ὅς τε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν,
Ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ·
Ἡ μὲν τὸν θνήσκοντα καὶ ἀσπαίροντ' ἐσιδοῦσα,
Ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγα κωκύει· οἱ δέ τ' ὄπισθεν
Κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον, ἠδὲ καὶ ὤμους,
Εἴρερον εἰσανάγουσι, πόνον τ' ἐχέμεν καὶ ὀιζύν·
Τῆς δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·
Ὡς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν.

At Ulyssem ad aedes Deiphobi
Ivisse, tanquam Martem, cum deo-pari Menelao,
Illic jam gravissimum bellum dicebat ausum
Vicisse etiam deinde, per magnanimam Minervam.
Haec utique cantor cantabat eximius: at Ulysses
Tabescebat; lachryma autem rigabat sub palpebris genas.
Ut verò foemina flet dilectum virum, *ei*-circumvoluta,
Qui suam ante urbem populumque eciderit,
Urbi et liberis arcens saevum diem:
Haec quidem illum morientem et palpitantem intuita,
Super illum fusa stridulè ejulat; illi verò ponè
Caedentes hastis tergum, atque etiam humeros,
Servitutem inducunt, laboremque ut-sustineat et aerumnam;
Hujus autem miserabilissimo dolore tabescunt genae:
Sic Ulysses miserabilem sub palpebris lachrymam stillabat.

καὶ στυγερῆς πολλῆς ἰνδικὴν τὸ "ἰαχόμενον" ὡς εἰ καὶ δαιῷ τοδὶ [infrà ι', 43.] ἰκέλιον ἔστιν αὐτούς. Καὶ ἔχει ἔμφασιν ἡ λέξις, καθὰ καὶ τὸ εἰς ἵππον πανοπλίαν μολεῖν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται. *Eustath.* Vide infrà ad λ', 522.

Ver. 517. Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο Βήμεναι.] Vide *Virgil. Æn.* VI, 513. &c.

Ibid. —— προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο.] Ἐκ τούτου οἱ μυθογράφοι τὴν Ἑλένην καὶ Δηϊφόβῳ γήμασθαι λέγουσιν. *Schol.* Vide suprà ad δ', 276. Cæterùm *Eustathius* citat, προτὶ δώματα. Quod perindè est. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 520. Νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἔοικε γὰρ φρονίου κατορθῶσαι καὶ τὴν τοιαύτην σὺν Μενελάῳ μάχην ὁ Ὀδυσσεύς. *Eustath.*

Ver. 524. —— πρόσθεν πόλιος.] *Al.* προπάροιθε πόλιος· atque ita in commentario citat *Eustathius.* Quæ si vera lectio, vox πόλιος (uti et notavit *Barnesius*) enuntianda erit δισυλλάβως. Vide infrà ad *ver.* 560. et ad *Il.* β', 811.

Ver. 529. —— Εἴρερον.] Αἰχμαλωσίαν, δουλείαν τὴν περὶ τὰ ἔργα. Καὶ ἀναστήλασται κατ' ἀρχὴν παρὰ τὸ ἐρᾶν μετὰ ἱλυσπερίας εἶρειν καὶ λίγειν τοὺς δούλους. *Schol.*

Ver. 530. —— φθινύθουσι.] *Al.* φθίνουσι. Utrumque salvâ prosodiâ. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 531. Ὡς Ὀδυσεὺς ἐλεεινόν.] Ἰστέον δὲ ὅτι δικῶς τῷ Ποιητῇ πέπλασται τὰ τε κατὰ τὸν δούρειον ἵππον, καὶ ἀπολούμενος ὁ τοῦ Ὀδυσσέως σωλὴν πλανωμένης. Ἵνα ἐφαπτηλὶς τί τὰ τοῦ πλάσαντος οὕτως αἴτιον, καὶ γνωστὸς, πολυπραγμονήσῃ, καὶ ἀναγκαίως ἐξέστη τὰ καθ' ἑαυτόν· καὶ οὕτω σχῇ παρίδουσι τὰ ἐφιξῆς ἱστορηθησόμενα. *Eustath.*

Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἷος ἐπιφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχι αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δημόδοκος δ' ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν,
Οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει.
Ἐξ οὗ δορπέομέν τε, καὶ ὤρορε δῖος ἀοιδὸς,
Ἐκ τοῦδ' οὔτω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο
Ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν.
Ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν σχεθέτω, ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,
Ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
Εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά οἱ δίδομεν φιλέοντες.
Ἀντὶ κασιγνήτου ξεινὸς δ' ἑπέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅστ' ὀλίγον περ ἐπιφαύσει περαπίδεσσι.
Τῷ νῦν μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,

Ibi alios quidem omnes latebat lachrymas fundens:
Alcinous autem ipsum solus animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum, graviter autem ingemiscentem audivit:
Statim verò Phaeacibus remigii-studiosis dicebat:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes,
" Demodocus verò jam cohibeat citharam argutam;
" Nequaquam enim omnibus gratificans haec cantat.
" Ex quo coenavimusque, et coepit divinus cantor,
" Ex hoc nunquam cessavit ab aerumnoso luctu
" Hospes; valdè ipsum quodammodo dolor mentem circumdedit.
" Sed age, ille quidem cesset, ut simul oblectemur omnes,
" Hospitio-suscipientes, hospesque: quoniam multò satius ita.
" Propter enim hospitem haec venerandum parata sunt,
" Deductio et amica dona, quae ei damus amanter-excipientes.
" Instar fratris et hospes et supplex est
" Viro, qui utique vel paululùm attingat mente.
" Ideò nunc neque tu cela ingenio versuto,

Ver. 532. —— ἐλάνθανε.] Vide infrà ad λ', 101.

Ver. 533. —— ἐπιφράσατ'.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 539. —— καὶ ὤρορε δῖος ἀοιδός.] Τὸ δὲ, ὤρορεν ἀοιδὸς, —— δηλοῖ —— τὸ, ἠρξατο ἢ ἤρξατο Θείου ὁ περὶ ὀλίγων ἐγεώργη. [suprà *ver.* 73.] Ἴσον ἐφιστάνεται ὑπὸ Μούσης ὁ ἀοιδὸς ὀλίγιστα. *Eustath.* Atqui vox ὄρορε propriè significat, " *se ipse incitavit*;" hoc est, " *exorsus* " *est.*" Similiter *ver.* 540. οὕτω παύσατ'· " *nunquam se ipse compescuit*:" id est, " *nunquam desiit*" Vide supra ad *i*, 491. et infrà ad *i*, 296.

Ibid. —— ὤρορε.] *Al.* ὄρτο.

Ibid. —— δῖος ἀοιδός.] Apud *Eustathium* in commentario, Θείος ἀοιδός.

Ver. 541. —— μάλα.] *Al.* μάλ'α.

Ver. 543. —— οὕτω.] Apud *Eustathium*, οὕτως. *Al.* ἐνί.

Ver. 546. Ἀντὶ κασιγνήτου ξεινός.]

—— τί γὰρ
Κείνου ξένωσιν ἐντὸν ἐμπνέοντ' ἐχειν;
Æschylus, Choeph. ver. 700.

Ver. 547. — ἐπιφαύσει περαπίδεσσι.] Ἀντὶ τοῦ ἅπτεσθαι φησὶν· ἢ ἐνί φησιν ἀντὶ τοῦ ἅπτεται. *Schol.*

Ὅ, τί κέ σ' εἴρωμαι· φάσθαι δέ σε κάλλιον ἐστίν.
Εἶπ' ὄνομ', ὅ,τί σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε, πατήρ τε,
Ἄλλοι θ', οἳ κατὰ ἄστυ, καὶ οἳ περιναιετάουσιν.
Οὐ μέν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος ἔστ' ἀνθρώπων,
Οὐ κακὸς, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται,
Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι τοκῆες.
Εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τὴν, δῆμόν τε, πόλιν τε·
Ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες.
Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
Οὐδέ τι πηδάλι' ἐστὶ, τά τ' ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
Ἀλλ' αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν·
Καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγροὺς
Ἀνθρώπων· καὶ λαῖτμα τάχιστ' ἁλὸς ἐκπερόωσιν,
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέναι· οὐδέ ποτέ σφιν
Οὔτε τι κημανθῆναι ἔπι δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Ἀλλὰ τάδ' ὥς ποτε πατρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα

" Quodcunque te percontatus fuero: dicere nempè te natus est.
" Dic nomen, quo te illic vocabant materque, paturque,
" Aliique, qui in urbe *tuâ*, et qui circùm-habitant.
" Etenim nemo omninò absque-nomine est hominum,
" Neque malus, neque bonus, postquam primùm natus sit;
" Sed omnibus imponunt, simul-atque genuerint parentes.
" Dic etiam mihi terramque tuam, populumque, urbemque,
" Ut te illuc mittant collimantes mente naves.
" Non enim Phaeacibus navium-gubernatores sunt,
" Neque omninò gubernacula sunt, quae scilicet aliae naves habent:
" Sed ipsae sciunt cogitata et mentes virorum:
" Et omnium nôrunt urbes et pingues agros
" Hominum; et undas celerrimè maris tranant,
" Caligine et nebulâ obtectae: neque unquam ipsis
" Neque damni quid subeundi est metus, neque pereundi.
" Sed haec ita quondam patrem ego locutum audivi

Ver. 549. —— φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι· Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ, 471.

Ver. 550. —— κάλεον.] Enuntiabatur ac ni scriptum esset κάλεον, vel κάλειν. Ut rectè annotaveruut *Henricus Stephanus* et *Barnesius.*

Ver. 552. Οὐ μέν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "οὐ πάμπαν ἀνώνυμος" δύναται καὶ πρὸς ἀκρίβειαν διασταλτικὴν ὁμωνυμίας εἰρῆσθαι. Ἄλλως μὲν γὰρ εἴη ἂν τις ἀνώνυμος, ὡς ἀκλεὴς καὶ μὴ ὀνομαστός· ἀνώνυμος δὲ οὐκ ἂν εἴη, ὡς μὴ ἔχειν τὸ κύριον ὄνομα. *Eustath.* Atqui vox πάμπαν non ad ἀνώνυμος, sed ad τις referenda est. Ut liquet ex sequente, Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τίθενται &c. *ver.* 554.

Ver. 554. —— ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι.] Εἰ δ' ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστανται ἡμεῖς ἡμεῖ, τοῦ γονέως ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλείψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκηρύξαι· ἐπίδειξα δ' &c. *Demosthenes, Orat.* I. *adver. Baeot.* sub fine.

Ibid. —— τοκῆες.] *Al.* γονῆες.

Ver. 555. —— δῆμόν τε, πόλιν τε.] Vide ad *Il.* β', 547.

Ver. 560. —— ἴσασι πόλιας.] Pronuntiabatur πόλις· Uti notavit *Barnesius.* Atque ita scriptum occurrit, *ver.* 574.

Ver. 564. 571. Ἀλλὰ τάδ' &c.] Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ κατὰ τὸν χρησμὸν χωρίον, ἐβδομήκοντα ἔχει μιστὰ ἑστίων· δι' ὧν δηλοῦται, ὡς ἐνταῦθοι μὲν οὐ πολὺς πεῖνται τὰ ἱ-

Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀτήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἦμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν,
Ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας.
Ἀνθρώπων· αὐτούς τε, πόλεις τ' εὖ ναιεταώσας·
Ἦ μὲν ὅσοι χαλεποί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι·
Οἵ τε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Εἰπὲ δ', ὅ,τι κλαίεις καὶ ὀδύρεαι ἔνδοθι θυμῷ,
Ἀργείων, Δαναῶν, ἠδ' Ἰλίου οἶτον ἀκούων.
Τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον
Ἀνθρώποις, ἵνα ἦσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.

" Nausithoum, qui dicebat Neptunum succensere
" Nobis, quòd deductores tuti simus omnium.
" Dixit aliquando Phaeacum virorum affabrè-factam navem
" Ex deductione reversam in obscuro ponto
" Perditurum *eum* esse, ingentemque nobis montem urbi obducturum.
" Sic praedicabat senex: ea verò deus vel perficerit,
" Vel imperfecta sint, ut ei placitum est in animo.
" Verùm age mihi hoc dic, et verè enarra,
" Ubinam erraveris, et ad quasnam perveneris regiones
" Hominum; *enarra* ipsosque, urbesque benè-habitatas:
" Et quotquot saevique et agrestes, neque justi;
" Quique hospitales, et iis mens sit deorum-reverens.
" Dic item, quidnam fleas et lugeas intra animum,
" Argivorum, Danaorum, atque Ilii fatum audiens.
" Hoc autem dii quidem fecerunt, destinârunque interitum
" Hominibus, ut sit et posteris cantilena.

τη, ἀλλαχοῦ δὲ ἄρτια ἴχει· [infrà ν', 172. &c.] Δοκεῖ γὰρ οὐ πλανὸς πλασθῆναι τὸ πεμφθῆναι οἷπαδὲ ξεῖνον ὑπὸ Φαιάκων ἴχθιστον τῷ Ποσειδῶνι, οὐ τὸν φίλον ἑαίνειν ὁ χειμὼς τοῖς Φαίαξιν· οἱ, μεμνημένοι μὲν τοῦ χειμοῦ, οὐκ ἂν πίθανὸς ἀσεβήμεναι τὸν ξεῖνον τολμήσειαν· μὴ μεμνημένοι δὲ, καὶ διὰ τοῦτο πίμψαντες, μνησθεῖεν ἂν τοῦ χειμοῦ, ὅτι καλῶς πέπομφεν· [infrà ν', 162.] *Eustath.*

Ibid. —— τάδ'.] *Al.* τῶδ.

Ver. 568. —— ἰν ἠερο.ιδεῖ πόντῳ Ῥαισέμεναι.] Vide infrà ν', 162. 163.

Ver. 569. Ῥαισέμεναι.] *Al.* Ῥαίσασθαι.

Ibid. —— ἦμιν ὄρος.] Σημείωσαι ὅτι τὸ "ἡμῖν" ὑγκλιθὲν συνίστησιν ἀσυνήθως τὴν λήγουσαν, καὶ διὰ τοῦτο προσιεμένωδέτη. *Eustath.*

Ver. 571. Ἤ κ' ἀτέλεστ' εἴη.] Νῦν τὸ, "εἴη," inquit *Scholiastes*, ἀντὶ τοῦ ἴάσει [vel ἰάσιμον.] Quod si verum sit, scribendum erat, notante *Barnesio*, εἴῃ. Atque hoc quidem aptiùs congruet et cum præcedente τελέσειεν, et cum sequenti ὣς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.]

Ibid. —— ὣς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.]

Θεοὶ δὲ πανθ' ὁφίτερον πάντα τελοῦσι νόον.
Theogn. Gnom. ver. 142.

Ver. 573. Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας.]

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis
ab oris? *Æn.* I, 373.

Ver. 579. —— ἐπεκλώσαντο δ'.] *Al.* ἐπεκλώσαντό τ'.

Ver. 580. Ἀνθρώποις, ἵνα ἦσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.] *Al.* Ἀνθρώποισιν ἅπασι καὶ ἐσομένοισιν ἀοιδήν.

Ἦ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπώλετο Ἰλιόθι πρὸ,
Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερὸς, οἵ τε μάλιστα
Κήδιστοι τελέθουσι, μετ' αἵματά τε καὶ γένος αὐτῶν;
Ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ πεχαρισμένα εἰδὼς
Ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων
Γίνεται, ὅς κεν, ἑταῖρος ἐὼν, πεπνυμένα εἰδῇ.

"An aliquis tibi periit ante Ilium,
"Qui eximius erat gener, aut socer, qui utique maximè
"Curae sunt, post sanguinem et genus *hominum* ipsorum?
"An aliquis fortassè socius vir grata doctus
"Eximius? Quoniam nequaquam quidem fratre inferior
"Est, qui, socius cùm-sit, prudentia doctus-sit."

Ibid. ——— ἰσορρίνοισι ἑοικώς.] Ὁ δὲ εἶπε τῶν Δαναῶν καὶ τῶν Ἰλιέων, ἅτε ἴσοι καὶ τοῖς ἰσορρίνοις ἐοικὼς, τὸν Ὁμηρικὸν Ἰλιάδα αἰνίττεται. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 489.

Ver. 581. Ἦ τίς τοι καὶ πηός.] Ὁ ——— "καὶ" σύνδεσμος, διυποτεύειν δηλοῖ τὸν πηὸν τοῦ ἐξ αἵματος γίνους. *Eustath.* Mihi vocula *καὶ* eam potiùs videtur hìc habere vim, ut *Alcinous Ulyssem* percontari intelligatur, utrùm Græcorum et Trojanorum fatum in universum solummodo lugeat; an ipse cognatum *etiam*, aut amicum aliquem, isto in bello perdiderit?

Ibid. ——— πηὸς ——— Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερὸς.] Πηὸς, συγγενὴς, κατ' ἐπιγαμίαν, ἢ κήδεσθαι συγγενικὸς. *Schol.* Atque hoc quidem sensu alibi usurpari videtur vox πηός. Alioqui multò meliùs et majori cum vi procedet sententia, si post ἐὼν distinguatur, et per πηὸς intelligatur proximâ cognatione conjunctus; sive qui sit ex eorum numero quos appellat Poeta αἷμα καὶ γίνος αὐτῶν, *ver.* 583. Ut percontetur *Alcinous* primùm an *Ulysses* cognatum aliquem proximum, (ut patrem, fratrem, &c.) deinde an aliquem remotiorem, (ut generum, socerum, &c.) denique an amicum amiserit? At secundùm vulgatam interpretationem, de cognatis remotioribus et amicis solummodo sciscitatur, consanguineorum proximorum non meminit.

Ibid. ——— ἀπώλετο.] *Eustathius* in commentario legit, ἀπέφθιτο. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 583. ——— αὐτῶν.] *Al.* ἀνδρῶν.

Ver. 584. Ἦ τίς που.] *Al.* Ἦ ποὺ τις.

Ibid. ——— πεχαρισμένα εἰδώς.] *Al.* πεπνύμενα εἰδώς.

Ver. 585. ——— οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων.] *Al.* κασιγνήτοιό γε χείρων.

Νόμῳ δ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ι'.

Ἀρχὴ τῶν Ὀδυσσέως διηγημάτων, ἐν οἷς φησὶ πεπολιμηκέναι τοῖς Κίκωσι, καὶ πρὸς τοὺς Λωτοφάγους παραγενέσθαι, καὶ πρὸς τὸν Κύκλωπα Πολύφημον παρεσυθῆναι· καὶ τοῦτον, φαγόντα ἓξ ἤδη ἑταίρους, ἐκτυφλῶσαι.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Κίκωνας, καὶ Λωτοφάγους, καὶ Κύκλωπας.

Ἄλλως.

Κυκλωπία.

Ἄλλως,

Λωτοφάγων, Κικόνων, σὺν Κυκλώπεσσιν, Ἰᾶτα.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ

Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
Sanè hoc pulchrum est, audire cantorem

Vers. 3. Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν.] Ἔστι δὲ καὶ χαλκῆ εἰκὼν [τοῦ Ἀναξενόρος] ἐν τῷ Διάζῳ [τῶν Μαγνήτων,] ἐπιγραφὴν ἔχουσα·

Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ,
Τοιοῦ γ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐπαλίγκιος αὐδήν.

Strabo, Geograph. lib. XIV. *p.* 959. *al.* 648.

Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν·
Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,
Ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ,
Ἥμενοι ἑξείης· παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
Σίτου καὶ κρειῶν· μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων

Talem, qualis hic est, diis assimilis voce:
Non enim ego ullum puto eventum gratiorem esse,
Quàm cùm laetitia quidem detineat populum universum,
Convivaeque per domum audiant cantorem,
Sedentes ordine; juxtà autem plenae sint mensae
Pane et carnibus; vinum autem ex cratere hauriens

Ver. 4. Τοιοῦδ'.] Apud *Strabonem*, loco jam citato, Τοιοῦ γ'. Quæ et potior lectio.

Ibid. —— αὐδήν.] Apud *Strabonem*, αὐδῇ.

Ver. 5. Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ, &c.] Καὶ μὴν ἐπέσχεν γε, ὥσπερ ἔσικε, τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασκευῆς. Φανῆναι δὲ οὕτως ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος τὸν τοῦ παρασίτου βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος καὶ ζηλωτὸς ἦν μόνος· "Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ &c." καὶ ὡς οὐχ ἁπλῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὴν αὐτοῦ γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, ἰὼ λίγων, [infrà *ver.* 11.] "Τοῦτό τι μοι μᾶλλον ἐν ἐρημίᾳ εἴδεται "εἶναι·" οὐχ ἵστερόν τι ἐξ ὧν φησὶν, ἢ τὸ παρασκευῆς, εὐδαίμων νομίζων. Καὶ μὴν οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀνδρὶ στερτέλπται τούτους τοὺς λόγους, ἀλλὰ τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. *Lucian. De Parasito.* Porrò vituperat hunc locum *Plato*: Τί δῆτα; σοὶ ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ μᾶλλόν τε εἶναι τέλειον, ὅταν "παρασκευάσῃ ὅτι τραπέζας Σίτου καὶ κρεῶν ἑξῆς·" δοκεῖ σοι ἱκανῶς εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν τόνε; —— Οὐ μὰ τὸν Δία, οὔ μοι φαίνεται ἱκανῶς. *De Republ. lib.* III. Alii *Ulyssem* hæc, ut *Phæacibus* grata, eorumque moribus consentanea, dicere existimant. Ὁ δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ Ὀδυσεὺς ἡγεμὼν δοκεῖ γεγενῆσθαι Ἐπικούρῳ τῷ φιλοσοφωτάτῳ ἡδονῆς· ὥσπερ φησὶν "Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι &c." Ὁ δὲ Μεγαλλείδης φησὶ τὸν Ὀδυσσέα καθομιλοῦντα τοὺς παιρους, ὑτὲρ τοῦ δοκεῖν ἡρωϊκῆς τοῖς Φαίαξιν εἶναι, τὸ ἀζρεδιώτον αὐτῶν ἐκπάζεσθαι, προσυθίμιον τοῦ Ἀλκινόου [suprà Θ', 248.] "Αἶ κε "δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη &c." Μόνος γὰρ οὗτος οἴεται, ὧν ἤκουζε μὴ διαμαρτεῖν. *Athenæus, lib.* XII. *cap.* 1. Similiter accipit *Hermogenes* περὶ Ἰδιῶν, *lib.* II. cap. περὶ διανοήσεως· itemque *Eustathius*, in commentario ad Θ', 248. suprà, et ad hunc locum. Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τέλος χαριέστερον εἶναι.] Καὶ σημαίνει —— τὸ τέλος, τὴν θυσίαν. Καὶ Ὅμηρος, "Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος &c." Τελίτας τε καλοῦμεν τὰς ἔτι μειζους καὶ μετὰ τινὸς μυστικῆς παραδόσεως ἰοῦσας, τῶν εἰς αὐτὰς δαπανημάτων ὄντα· τελοῦν γὰρ, τὸ δαπανᾶν. *Athenæus, lib.* II. *cap.* 3. sub fine. "Mihi "vero" (inquit *Casaubonus* in annotationibus ad locum) "et absurdum videtur et "ridiculum quod scribitur hic ab auctore; "τέλος significare θυσίαν in eo quem pro- "fert Homeri loco. —— Est sanè familia- "ris Ionicè scribentibus dictio τέλος, quæ "sæpè nihil sonat aliud quàm χρῆμα, res. "Τέλος δυνάτου. *res mortis*, pro morte, sæpè "apud Homerum et Hippocratem; ut *res* "*voluptatum*, Plauto, pro voluptates. Hoc "etiam modo exponas rectè, οὐδὲν τέλος χα- "ριέστερον, *res nulla gratior.*" *Scholiastes* alitèr interpretatur; Ταῦτα (inquit) ἐκμοζόμενος τῷ παιρῷ λέγει· οὐ τοῦ παντὸς δὲ βίου τέλος εἴρηκεν τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ συμποσίου τινός. Sed malè.

Ver. 6. —— Ἰχῃ.] *Al.* Ἰχτι.

Ibid. —— κατὰ δῆμον ἅπαντα.] *Eratosthenes* apud *Athenæum, lib.* I. *cap.* 14. legendum vult, κακόγηρως ἀοιδός. Sed malè; uti notant *Barnesius*, et *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenæi* locum.

Ver. 7. Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ.] Καὶ τὸν μουσικὸν οἱ πρότερον εἰς σωδίαν ἴσαξαν, οὐχ ὡς ἀναγκαῖον· οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον· οὐδ' ὡς χρήσιμον, ὥσπερ τὰ γεάμματα, πρὸς χρηματισμὸν, καὶ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς μάθησιν, καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλάς· —— οὐδ' αὖ παιδιᾶς ἡ γυμναστικὴ, πρὸς ὑγίειαν καὶ ἀλκὴν· οὐδ' ἐτέρου γὰρ τούτων ὀρέγεται γιγνόμενον ἐν τῇ μουσικῇ. Λείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγὴν εἰς ὕστερ καὶ φαίνονται παραγόντες αὐτόν. Ἦν γὰρ οἶονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάττουσι. Διόπερ —— φησὶν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι διαγωγὴν, ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων, "Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' "ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ, Ἥμενοι ἑξείης." *Aristot. de Republ. lib.* VIII. *cap.* 3.

Ibid. —— ἀκουάζονται.] *Al.* ἀκουάζονται.

Ver. 8. —— παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI, 738.

Ver. 9. —— Ἐν κρητῆρος.] Apud *Maxi-*

Οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν·
Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.
Σοὶ δ' ἱμὰ κήδεα θυμὸς ἐπιτρέπετο στονόεντα
Εἴρεσθ', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στοναχίζω.
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;
Κήδε' ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Νῦν δ' ὄνομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς
Εἴδετ'· ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα, φυγὼν ὑπὸ νηλεὲς ἦμαρ,
Ὑμῖν ξεῖνος ἔω, καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων.
Εἶμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει·
Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ
Νήριτον, εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές· ἀμφὶ δὲ νῆσοι

Pincerna afferat et infundat poculis:
Hoc quiddam mihi pulcherrimum in mente videtur esse.
Tibi verò meas aerumnas animus institit luctuosas
Sciscitari; ut adhuc magis lugens ingemiscam.
Quid primùm, quid autem deinde, quid verò ultimum narrabo?
Aerumnas quandoquidem mihi multas dederunt dii coelestes.
Nunc verò nomen primùm dicam; ut et vos
Sciatis; ego verò deinde, postquam-effugero saevum fatum,
Vobis hospes sim, etiam longè domum habitans:
Sum Ulysses Laërtiades, qui omnibus dolis
Hominibus curae-sum, et mea fama ad coelum pervenit:
Habito autem Ithacam apricam: in ipsâ verò mons *est*
Neritus, nemorosus, conspicuus: circùm autem insulae

---

mum Tyrium, § 37. (notante *Barnesio*,) δὶ κρητῆρος.

Ver. 10. —— φορέῃσι.] Apud eundem στοιχίῃσι.

Ver. 12. Σοὶ δ' ἱμὰ κήδεα.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem ——.

Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, ——

Incipiam ——. *Æn.* II, 3. 10. 12.

Καὶ μὴν ἴσμεν Ὀδυσεὺς τῷ Ἀλκινόῳ, "Σοὶ δ' "ἱμὰ κήδεα θυμὸς ἐπιτρέπετο στονόεντα Εἰ- "ρεσθαι, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στοναχί- "ζω." Καὶ πρὸς τὸν χορὸν ὁ Οἰδίπους, [*Sophocl. Oedip. Colon. ver.* 501.] "Δεινὸν μὲν "τὸ πάλαι πεπυσμένον ἤδη πακὸν Ὦ ξεῖν', ἐπι- "γείρειν." —— Τῶν οὖν κακῶν φυλακτέον ἐστὶ τὰς ἐρωτήσεις. Ἀνιῶντας γὰρ διηγούμενα καταθύμιος αὐτῶν, ἢ σωφρὼς παίδων, ἢ τινὸς κατὰ γῆν οὐ τύχοις ἢ κατὰ θάλατταν ἐμπορίας. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1.

Ibid. —— ἐπιτρέπετο.] Τουτέστιν ἐπέτρεψε. *Eustath.* Sed vide suprà ad ι, 491. et infrà ad *ver.* 296. hujus libri.

Ver. 13. —— στοναχίζω.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στοιχίζω. Atque ita legitur apud *Eustathium* in commentario, et apud *Plutarchum*, loco suprà ad *ver.* 12. citato.

Ver. 14. Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα;] Apud *Eustathium*, Τί πρῶτόν τοι ἔπειτα; *Al.* τί ἔπειτα;

Ver. 19. Εἶμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης.]

Sum pius Æneas ——. *Æn.* I, 382.

Ibid. —— ὃς πᾶσι δόλοισιν Ἀνθρώποισι μέλω.] Vide suprà ad γ', 121.

Ver. 20. —— ἵκει.] *Al.* ἵκει.

Ver. 21. —— Ἰθάκην εὐδείελον.] Πρὸς δύσιν τῶν ἄλλων κειμένην. *Schol.* "Cæterùm in "versu Homeri" (inquit *Xylander* in annotationibus ad *Strabonem*, *lib.* X. *pag.* 696. *al.* 454.) "ἰσωπήλατος, pro εὐδείλος, legitur; "longè quidem rectiùs." Immò verò minùs rectè; ut liquet ex *Odyss.* ξ', 605. notante *Barnesio*.

Ibid. —— ἐν δ' ὄρος αὐτῇ Νήριτον.] Τὸ δὲ Νήριτον —— Κράτης τε, ἐν τῷ περὶ λιμένων, Νήριν γράφει· καὶ Φιλόξενος δὲ ἱμοίως· ὃς καὶ τὴν Ἰθάκην ὑπονοῶν ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι φησίν. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 186. et γ', 81. *Al.* Νήριτον.

Πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσι,
Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ παντερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται
Πρὸς ζόφον, (αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,)
Τρηχεῖ, ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος· οὔτι ἔγωγε
Ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι.
Ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ὡς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.
Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων
Γίνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον

Multae habitantur valdè propè invicem,
Dulichiumque, Sameque, et nemorosa Zacynthus:
Ipse autem humilis longè-suprema in mari jacet
Ad Occasum, (illae verò seorsùm ad auroram solemque,)
Aspera, sed bona juvenum-altrix: nihil ego
Propriâ terrâ possum dulcius aliud videre.
Sanè quidem me illic detinebat Calypso, nobilissima dearum,
In specubus cavis, cupiens *sibi* maritum esse:
Similiter porrò Circe detinebat domi suas
Aeaea, dolosa, cupiens *sibi* maritum esse:
Sed meum nunquam animum in pectore flectebant.
Adeò nihil dulcius suâ patriâ neque parentibus
Est, etiamsi et quis procul divitem domum

Ver. 24. Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος.]

——— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque, et Neritos ardua saxis. *Æn.* III, 270.

Ver. 25. Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ παντερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται.] Χθαμαλὴ, ταπεινὴ, λοίλη τὴν δίσιν· πῶς οὖν παντερτάτη; ἢ τῇ δύξῃ, ἢ πρώτη τῶν ἄλλων, ὡς πρὸς δύσιν. *Schol.* Plures hujus rei explicationes afferunt *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 697. *al.* 454. et *Eustathius* ad locum; sed parùm aptas. Vide ad *Il.* γ', 201.

Ver. 27. Τρηχεῖ, ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος.] "Tota denique nostra illa aspera et mon-"tuosa, et fidelis, et simplex, et fautrix "suorum regio." *Cicero, Orat. pro Cn. Plancio.* "Ithacam illam in asperrimis "saxulis tanquam nidulam affixam." *Id. de Orat. lib.* I.

Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis ——.
Horat. Epist. I. vii. 41.

Vide suprà ad ϑ', 601.

Ibid. Τρηχεῖ.] Vide ad *Il.* β', 635.

Ver. 29. Ἦ μέν.] *Al.* Ἡ μέν.

Ver. 30. Ἐν σπέσσι.] Deest hic versus in MSS. nonnullis à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 32. Αἰαίη.] Τὸ δὲ, Αἰαίη, ἀντὶ τοῦ Κολχικὴ, κατὰ ἱστορίαν τοπικήν· Αἶα γὰρ πόλις Κολχίδος. *Eustath.*

Ver. 33. —— ἴσασιν.] *Al.* ἴσασιν.

Ver. 34. Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος.] "Patriam, quâ nihil potest esse jucundius." *Cicero, Orat. post reditum in Senatu,* sub initio. "Cari sunt parentes, cari liberi, pro-"pinqui, familiares; sed omnis omnium "caritates patria una complexa est." *Id. de Officiis, lib.* I. § 17.

Ἡ πατρὶς, ὡς ἴσασι, φίλτατον βροτοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 409.

Nescio quâ natale solum dulcedine captos
Ducit ——.
Ovid. ex Ponto, lib. I. *Epist.* iii. *ver.* 35.

Nos patriæ fines et *dulcia* linquimus arva.
Virg. Ecl. I, 3.

Ibid. —— γλύκιον ἧς πατρίδος.] *Al.* γλύκιόν γ' ἧς πατρίδος· et, γλύκιον γῆς πατρίδος.

Γαίη ἐν ἀλλοδαπῇ ναίεις ἀπάνευθε τοκήων.
Εἰ δ' ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
Ὃν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,
Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔκραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.
Ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτερμοβόμενος κίοι ἴσης.
Ἔνθ' ἦτοι μὲν ἐγὼ διερῷ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας
Ἠνώγεα· τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
Ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
Ἔσφαζον παρὰ θῖνα, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κίκονες Κικόνεσσι γεγώνευν,
Οἵ σφισι γείτονες ἦσαν ἅμα πλείονες καὶ ἀρείους,
Ἤπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων

Terrâ in alienâ habitet seorsùm à parentibus.
Agè verò tibi et reditum meum lachrymosum narrabo,
Quem mihi Jupiter immisit à Trojâ profecto.
Ab Ilio me ferens ventus Ciconibus appulit,
Ad Ismarum: ibi autem ego urbem depopulatus sum, occidique ipsos incolas.
Ex urbe verò uxores et possessiones multas ubi-ceperamus,
Divisimus, ut nequis mihi privatus abiret aequali-portione.
Tum verò quidem ego celeri pede fugere nos
Hortabar; illi verò valdè stulti non parebant.
Hìc verò multum quidem vinum bibebatur, multæ autem oves
Mactabant ad littus, et flexipedes camuros boves.
Interea verò abeuntes Cicones Ciconibus acclamabant,
Qui ipsis vicini erant simul plures et meliores,
Continentem habitantes, docti quidem ab equis

Ver. 36. —— ναίει.] Apud *Eustathium* in commentario, ναίῃ.

Ver. 37. Εἰ δ' ἄγε.] Vis particulæ, Εἰ, hoc in loco hujusmodi est: "*Siquidem* me "*casus meos narrare velis, age, &c.*" Vide ad *Il.* ζ, 376.

Ver. 40. Ἰσμάρῳ.] Ἴσμαρος, πόλις τῆς Κικονίας, ἥτις νῦν Μαρώνεια [*Barnesius* ex *Eustathio* edidit Μαρώνεια] λέγεται. *Schol.*

Ibid. —— ἐγὼ πόλιν.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* ἐγὼν πόλιν.

Ibid. —— πόλιν ἔκραθον.] Ἐστὶ δὲ Κίκονες τῷ Πριάμῳ συνεμάχησαν. "Κικόνων ἡγήτορες "Μίντης." *Iliad.* ρ, 73. *Schol.*

Ver. 42. Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτερμοβόμενος κίοι ἴσης.]

Μοῖραν πᾶσιν ἴσην νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη. *Phocylides* ποίημα νουθ. *ver.* 130.

Ibid. —— ἴσης.] Δῆλον δὲ ὅτι ἐν τῷ "ἴσης," λείπει τὸ μοίρας. Διὸ καὶ λαμβάνεται ἡ λέξις ἀντὶ ἰσομοιρίας. *Eustath.*

Ver. 43. —— διερῷ ποδί.] Μεταφορικῶς τῇ νηΐ· οἱ δὲ διερῷ, τῷ ὀξεῖ, καὶ ταχεῖ· οἱ δὲ, τῷ ζῶντι, ἀντὶ ξηρῷ· οἱ ἀναβαίνοντες· καὶ γὰρ ὑγιεῖ, [suprà ζ, 201.] "διερὸς βροτὸς," φησὶν οἱ δὲ, τῷ πάσσυ· οἱ δὲ, τῷ διερῷ ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀρὰ ξηραινθῆναι τὸν ἐν τῇ βάσει ὑγρασίαν. *Schol.* Quæ omnes admodùm inficetæ explicationes. Longè verisimilior videtur interpretatio quam ex Veteribus affert *Eustathius*; nempè ut per πόδα διερὸν intelligatur, τὸν σπουδαῖον καὶ μὴ ξηραινόμενον τῆς ἐξ ὑδάτων νοσίδος. "Ἵνα ᾖ διερῷ ποδὶ φύγειν, τὸ σπερχέσθαι σπουδαίως διὰ θαλάσσης φύγειν. Quam interpretationem agnovisse videtur et *Scholiastes*, quum addit, λέγει δὲ τὸν ὑδατώδη.

Quà via secta semel *liquido* pede detulit undas. *Lucret. lib.* VI. *ver.* 658.

Ver. 48. Οἵ σφισι.] *Al.* Οἵ σφιν.

Ver. 49. 50. —— ἱστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων —— καὶ ὅθι χρὴ σταδίην ἰόντα.]

—— seu cùm pedes iret in hostem,
Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. *Æn.* VI, 880.

Ἀνδράσι μάρνασθαι, καὶ ὄθι χρὴ πεζὸν ἐόντα·
Ἦλθον ἔπειθ', ὅσα φύλλα, καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ,
Ἠέριοι· τότε δή ῥα κακὴ Διὸς αἶσα παρέστη
Ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ πάθωμεν.
Στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θοῇσι·
Βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα δ' ἀλεξάμενοι μένομεν πλείονάς περ ἐόντας·
Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε,
Καὶ τότε δὴ Κίκονες πλῖναν δαμάσαντες Ἀχαιούς.
Ἕξ δ' ἀφ' ἑκάστης νηὸς εὐκνήμιδες ἑταῖροι
Ὤλοντ'· οἱ δ' ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε, μόρον τε.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἀσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
Πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,

Cum-hominibus pugnare, et cùm opus-esset peditem pugnare.
Venerunt deinde, quot folia et flores nascuntur vere,
Matutini: tunc sanè malum Jovis fatum affuit
Nobis infelicibus; ut dolores multos pateremur.
Consistentes autem pugnabant pugnâ ad naves veloces:
Feriebantque se-invicem aereis hastis.
Quamdiù quidem tempus-matutinum erat, et augebatur sacra dies,
Tamdiù utique nos-defendentes sustinebamus, plures licèt essent:
Quando verò sol transibat vesperam-versus,
Tum verò Cicones pepulerunt domitos Achivos.
Sex autem à singulis navibus benè-ocreati socii
Perierunt: caeteri verò effugimus mortemque fatumque.
Illinc verò ulteriùs navigabamus dolentes corde,
Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Neque sanè mihi ulteriùs naves procedebant remis-utrinque-agitatae,
Priusquam horum miserorum sociorum ter unumquemque vocàssemus,

---

Apud Homerum autem, "ἀφ' ἵππων μάχε-
"σθαι" (uti ex innumeris *Iliados* locis liquet), non "*ex ipsis equis*," *sed è curribus* "*pugnare*," denotat.

Ver. 51. —— ὅσα φύλλα.]

Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia ——. *Æn.* VI, 309.

Ibid. —— ὄφρα.] *Al.* ὄφρα.
Ver. 52. Ἠέριοι.] Ὀρθρινοί. *Schol.*
Ver. 57. —— ἀλεξάμενοι.] *Al.* ἀλεξόμενοι.
Ver. 58. Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε.] Μετιστορεῖται μετὰ τὴν τῆς ἡμέρας αὔξησιν ὁ Ἥλιος κατὰ ὥραν βουλυτοῦ· ὃς ἡ μεσημβρία ἐστὶν, ἢ ὀλίγον τι μετὰ μεσημβρίαν, ὅτε βόες λύονται τοῦ πάμπαν. *Eustath.*

—— arâtra jugo referunt suspensa juvenci;
Et Sol crescentes decedens duplicat umbras. *Virg. Ecl.* II, 66

Ibid. —— μετενίσσετο.] *Al.* μετενίσσετο.
Ver. 64. Οὐδ' ἄρα.] Non hìc supervacaneum est istud ἄρα· sed vim habet hujusmodi: "*Neque, uti tam properè fugientibus fieri*
"*verisimillimum erat* ——." Vel; "*Ne-*
"*que impediit trepida nostra fuga quin, pri-*
"*usquam ulteriùs progrederemur, &c.*"
Ver. 65. —— τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι.] Ἔδος δὲ ἦν τῶν τελευτησάντων ἐν' ἀλλεδαπῆς, εἰ καὶ μὴ τὰ σώματα εἶη παρ' αὐτοῖς, τὰς γοῦν ψυχὰς διὰ τινων μυστηρίων ἀναπαλιοῦσθαι, καὶ ὥσπερ ἐπιστολὰς εἰς τὴν πατρίδα διαπέμπειν. *Schol.* ad *Pindar. Pythior. Od.* IV. *ver.* 284. Ejusdem-

Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ Κικόνων ὑπὸ δηϊωθέντες.
Νηυσὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δὲ σφιν
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἲς ἀνέμοιο.
Καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν δείσαντες ὄλεθρον,
Αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερύσσαμεν ἤπειρόνδε.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Ἱστοὺς στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες
Ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
Καὶ νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀλλά με κῦμα, ῥόος τε, περιγνάμπτοντα Μάλειαν,

Qui perierunt in campo à Ciconibus trucidati.
Navibus autem immisit ventum Boream nubium-coactor Jupiter
Cum procellâ ingenti, nubibusque co-operuit
Terram simul et pontum; ingruit verò è-coelo nox.
Hae quidem deinde ferebantur obliquae; vela autem ipsis
In tres quatuorque partes discidit vis venti.
Et haec quidem in naves deposuimus, timentes interitum;
Ipsas verò festinanter subduximus ad continentem.
Hic duas noctes et duos dies continenter semper
Jacebamus, simul laboreque et doloribus animum rodentes:
Sed quando jam tertium diem comas-pulchra complevisset aurora:
Malis erectis, velisque albis explicatis,
Sedebamus: illas verò ventusque gubernatoresque dirigebant.
Et jam incolumis pervenissem in patriam terram,
Sed me unda, aestusque, circumflectentem Maleam,

---

que ritûs meminerunt *Eustathius* et *Scholiastes* ad hunc *Homeri* locum.

——— animamque sepulchro
Condimus, et magnâ supremùm voce ciemus. Æn. III, 67.

Tunc egomet tumulum Rhœteo in littore inanem
Constitui, et magnâ manes ter voce vocavi. Æn. VI, 505.

Ver. 66. —— *δηϊωθέντες.*] Pronuntiabatur *δημώθεντες.* Uti rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 68.—*νὺξ δὲ πρόσωπον.*] Vide suprà ad ι, 293.

Ver. 70. *Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι.*] Ἐπικάρσιαι, πλάγιαι. *Schol.*

Obliquatque sinus in ventum —, Æn. V, 11.

Eustathius verò vocem *ἐπικάρσιαι* aliter exponit: Ἐπικάρσιαι δὲ, (inquit) οὐ πλάγιαι τῷ ἴσιον τῷ ἐγκάρσιον, ἀλλ' ἐπὶ πρόσθεν, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σφοδροῦ πνεύματος τῶν ἱστίων σύλλειν ἔντασιν.

Ver. 71. *Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν.*] Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 72. —— *κάθεμεν.*] Editiones vulgatæ habent *κάτθεμεν Barnesius* autem *κάθεμεν* edidit, ex *Hymno Apollinis*, qui *Homero* ascribitur, *ver.* 487. 503. ubi etiam in vulgatis Editionibus legitur, *κάθεσαν.* Atque hanc *Barnesii* lectionem, cùm et ex uno MS. à *Tho. Bentleio* collato firmatur, in Textum recepi.

Ver. 75. —— *περιγνάμπτοντα.*] *Al. περιελόντα.*

Ver. 74. —— *συνεχὲς αἰεί.*] Καὶ ἴσα ἐν τούτοις τὸ συνεχὲς ἐκτείνων τὴν κατάσχουσαν περίθεσιν ἀσυνθέτου. Διὸ καὶ ἐνέλιπόντας φησὶ, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἐνίσπω, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐνελλείπειν τὸ ἀμετάζολον διὰ δάκτυλου. *Eustath.* Vide ad *Il.* ρ', 26.

Ver. 80. —— *Μάλειαν.*] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Καὶ βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντ'· αὐτὰρ δεκάτῃ ἐπέβημεν
Γαίης Λωτοφάγων, οἵτ' ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τ' ἐπασσάμεθ', ἠδὲ ποτῆτος,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
(Ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀτάσσας,)
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
Οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν.
Οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον
Ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.
Τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν,

Et Boreas depulit, et aberrare-fecit Cytheris.
Hinc autem novem-diebus ferebar peruiciosis ventis
Pontum per piscosum: at decimo conscendimus
Terram Lotophagorum, qui utique floridum cibum edunt.
Hîc verò continentem ingressi-sumus et hausimus aquam;
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibum gustâssemus, et potum,
Tum verò ego socios praemisi sciscitatum profectos,
(Viris duobus electis, tertio praecone simul addito,)
Quinam viri essent in terrâ panem edentes.
Hi verò statim abeuntes congressi sunt viris Lotophagis.
Neque sanè Lotophagi parabant sociis mortem
Nostris, sed ipsis praebuerunt lotum gustandam.
Horum autem quicunque loti comedisset dulcem fructum,

Ver. 81. —— *Κυθήρων.*] Κύθηρα νῆσος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 82. —— *ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι.*] Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 45. *al.* 25.

Ver. 84. *Γαίης Λωτοφάγων.*] Ἀπὸν δὲ πρόσχωσιν ἐς τὸν πόντον τοῦτον τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν καρπὸν μοῦνον τοῦ Λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι. *Herodotus, lib.* IV. *cap.* 177. Τὴν δὲ Μύσσγγα νομίζουσιν εἶναι τὴν τῶν Λωτοφάγων γῆν, τὴν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένην· καὶ δείκνυταί τινὰ σύμβολα, καὶ βωμὸς Ὀδυσσέως, καὶ αὐτὸς ὁ καρπός· στελὺ γὰρ ἐστὶ τὸ δένδρον ἡ αὐτὴ τὸ καλούμενον λωτὸν, ἔχον ἥδιστον καρπόν. *Strabo, Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1191. *al.* 834. Vide et eundem, *lib.* I. *pag.* 44. *al.* 25. et *lib.* III. *pag.* 237. *al.* 157. item infrà ad *ver.* 94.

Ver. 85. —— *ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ.*] Vide suprà ad Υ, 359.

Ver. 88. —— *προΐην.*] *Al.* προΐειν.

Ver. 89. —— *τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀτάσσας.*] Ἴσα μὲν ἐπισχίζοντα ἀεὶ διὰ τὸν πόλεμον. *Schol.*

Ver. 90. —— *εἶεν.*] *Al.* ἦεν.

Ibid. —— *σῖτον ἔδοντες.*] Vide suprà ad Φ, 222.

Ver. 92. —— *ἄρα.*] *Ut antè fecerunt Cicones* ——.

Ver. 94. —— *ἔστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν, &c.*]

Sic nova Dulichio Lotos gustata palato,
Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
Ovid. Trist. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 31.

Nec degustanti Lotos amara fuit.
Hos ego, qui patriæ faciant oblivia, succos
Parte meæ vitæ, si modò dentur, emam.
Id. ex Pont. lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 18.

Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ μίγιθος, ἶσον τὸ τῆς σχίνου γλυκύτητα δέ, τοῦ φοίνικος τῷ καρπῷ προσεοικώς. Ποιοῦνται δὲ καὶ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. *Herodot. lib.* IV. *cap.* 177. Vide *Athenæum, lib.* XIV. *cap.* 18. et *Plin. Nat. Hist. lib.* XIII. *cap.* 17. item suprà ad *ver.* 84. Porrò *Heraclides Ponticus* hæc allegoricè interpretatur

Οὐκ ἔτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι·
Ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισι
Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.
Τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον κλαίοντας ἀνάγκῃ,
Νηυσὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Σπερχομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων,
Μή πώ τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται.
Οἱ δ' αἶψ' εἰσέβαινον, καὶ ἐπὶ πλῆσι πάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων,
Ἰκόμεθ', οἵ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν,
Οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσιν·
Ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,

Non ampliùs renunciare rursùm volebat, neque redire:
Sed illic volebant apud viros Lotophagos
Lotum edentes manere, reditùsque oblivisci.
Hos quidem ego ad naves duxi flentes necessitate,
Navibusque in cavis sub transtra ligavi tractos.
At caeteros jussi dilectos socios
Festinantes naves conscendere celeres,
Nè fortassis quis loto pastus reditùs oblivisceretur.
Hi autem statim ingrediebantur, et per transtra sedebant:
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Illinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde.
Cyclopum autem ad terram superborum, exlegum,
Venimus, qui scilicet diis freti immortalibus,
Neque plantant manibus plantam, neque arant:
Sed haec absque semente et aratione omnia proveniunt,

Καθίλου δὲ (inquit) τὴν Ὀδυσσέως πλάνην, εἰ τὰ ἀκριβῶς ἰδίλει σκοπεῖν, ἀλληγορημένην εὑρήσει. Πάσης γὰρ ἀρετῆς καθάπερ ὄργανόν τι, τὸν Ὀδυσσέα παρασκευάσαντες ἑαυτῇ [Ὅμηρος,] διαστρέλεσφηνε, (ἐπειδὴ τὰς ἐκπεσούσας τοῦ ἀνθρώπου βίου ἡδονὰς μὲν τὸ Λωτοφάγων χωρίον, ξένης γυναικὸς ἀπολαύσεως, ἡ Ὀδυσσεὺς ὑπερεπῶς παρῄνεσεν.

Ver. 96. —— βούλοντο.] Apud *Eustathium* in commentario, βούλοντο.

Ibid. —— μετ' ἀνδράσι.] *Al.* παρ' ἀνδράσι.

Ver. 98. 99. —— ἄγον. —— Νηυσὶ δ' ἐνί.] *Al.* ἄγων —— Νηυσὶν ἐνί.

Ver. 99. —— ἐρύσσας.] Ita rectè *Barnesius*, pro vulgato ἐρύσας. Vide ad *Il.* σ', 781.

Ver. 106. Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων, Ἰκόμεθ'.] Δίκαιον οὖτοι πλὴν Πολυφήμου· ὅλων τὸ μὲν ὑπερφιάλων νῦν, μεγάλων· τὸ δὲ ἀθεμίστων, διὰ τὸ ἀθεμίστους ἡγεῖσθαι [infrà *ver.* 114. 115.] "Παίδων ἠδ' ἀλόχων." *Schol.* Vide autem ad *ver.* 107.

Ver. 107. —— οἵ ῥα.] *Qui scilicet* ——.

Ibid. —— πεποιθότες ἀθανάτοισιν.] Εἰ δὴ καὶ πεποιθέναι μὲν θεοῖς ἐνταῦθα Κύκλωπες λέγονται· ὁ δὲ Πολύφημος ἐν τοῖς ἑξῆς [infrà *ver.* 275.] ἐρεῖ ὡς οὐκ ἀλίγουσι Διὸς οἱ Κύκλωπες, ὡς φέρτεροι· ψευδῶς ἄρα φησίν. *Eustath.* Quod tamen hinc non sequitur. Nam Θεοῖς δὲ πεποιθέναι (inquit ipse *Eustathius*) Κύκλωπας ὁ μῦθος λέγει, ὅτ' ἂν αὔξονται καρποί. Οἷον Διΐ, φησὶ, Δήμητρι, γῇ· νάμασι καρποτρόφοις· [*ver.* 154.] Ἀπόλλωνι, ἡλίῳ· καὶ τοῖς τοιούτοις· οἷς θαρροῦντες διὰ τὸ τῆς ἰσότητος τῶν, οὐκ ἐκάμνον. Soli nimirùm fertilitate freti, omni curâ, omni labore vacabant. Quod fieri potuit, etsi nullâ Deorum reverentiâ tenerentur.

Ver. 109. Ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα

Πυροὶ, καὶ κριθαὶ, ἠδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι, οὔτε θέμιστες·
Ἀλλ' οἵγ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα,
Ἐν σπίσσι γλαφυροῖσι· θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
Παίδων ἠδ' ἀλόχων· οὐδ' ἀλλήλων ἀλίγουσι.
Νῆσος ἔπειτα λάχεια παρεὶκ λιμένος τετάνυσται
Γαίης Κυκλώπων, οὔτε σχεδὸν, οὔτ' ἀποτηλοῦ,
Ὑλήεσσ'· ἐν δ' αἶγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
Ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει·

Triticum, et hordeum, atque vites, quae utique ferunt
Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber incrementum-dat.
Illis verò neque conciones consiliariae, neque leges;
Sed ipsi celsorum montium inhabitant cacumina,
In speluncis cavis: jus autem dat unusquisque
Liberis atque uxoribus; neque se-invicem curant.
Insula deinde humilis prae portu obtenditur
Terrae Cyclopum, neque propè, neque remotè,
Sylvosa: in eâ verò caprae innumerae nascuntur
Agrestes; neque enim frequentatio hominum prohibet:

πάντα φύοντα.] Similiter *Hesiodus*, de aureo Seculo:

——— καρπὸν δ' ἔριφοι ζείδωρον ἄρουρα
Αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον ———.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. ver. 117.

Et *Ovidius*:

Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus. *Metamorph. lib.* I. *ver.* 101.

Et *ibid. ver.* 111.

Mox etiam fruges tellus inarata ferebat;
Nec renovatus ager gravidis canebat aristis.

Vide *Diodorum Siculum, lib.* V. sub initio; et *Strabonem, Geograph. lib.* XI. *pag.* 766. 767. *al.* 501. 502.

Ver. 111. —— ἐριστάφυλον] Ἐκ πολλοῦ καρποῦ τῆς σταφυλῆς γινόμενον. *Schol.*

Ibid. —— καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Ὄμβρος δὲ Διὸς, συνήθως λέγει. *Eustath.* Vide suprà ad δ', 477 et 581.

Ver. 112. 114. Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ —— Θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Καὶ τὸ κρῶσιν ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, καὶ νῦν ἔνι τὰ ἔθνη· ἐν βασιλευομένοις γὰρ συνῆλθον. Πᾶσα γὰρ οἰκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου· ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν. Καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγει Ὅμηρος, " —— Θεμιστεύει " δ' ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων." Σπερμάδις γὰρ καὶ οὗτοι τὸ ἀρχαῖον ἦσαν. *Aristot. de Republ. lib.* I. *cap.* 2. Vide *Platonem de Legibus, lib.* III. haud longè ab initio; et *Strabonem, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 885. *al.* 592.

Ver. 114. —— Θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Ἐν μόνῃ δὲ τῇ Λακεδαιμονίων πόλει μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐσφαλίσατο δεῖν πεπαιδεῦσθαι τροφῆς τε καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἐν δὲ ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων ἐξημέληται περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ζῇ ἕκαστος ὡς βούλεται, Κυκλωπικῶς, " Θεμιστεύων παίδων ἠδ' ἀλόχου." *Aristot. Ethic. Nicom. lib.* X. *cap.* 10.

Ver. 115. — ἠδ' ἀλόχων.] *Al.* ὑδ' ἀλόχου.

Ibid. —— οὐδ' ἀλλήλων ἀλίγουσι.]

—— ἀνοῦσι δ' οὐδὲν οὐδὲ οὐδενί.
Eurípid. Cyclops, ver. 120.

Ver. 116. Νῆσος ἔπειτα λάχεια.] Λάχεια, ἰδιότης, ἡ εὐστάφυλος, λαχαίνεσθαι καὶ σπάρτεσθαι δυναμένη. *Schol.* Λαχαίνειν τὸ σπάσσειν, —— καὶ " λαχεῖα νῆσος," ἀπὸ τοῦ σπάσασθαι εἰς βάθος, δύεσθαι. Οἱ δὲ λίγουσιν αὐτὸν " ἰλάχειαν" εἶναι, ὃ ἐστὶ σμικρόν· ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου ἰλίγχουσαι· " Πάρος τε λιμένος τετάνυσ- " ται." Πῶς γὰρ παρατέτακται, μικρὰ οὖσα; *Etymolog. Magn.* in voce Λαχαίνειν. Quin et MSS. à *Tho. Bentleio* collati habent λάχεια. Et iterùm occurrit eadem vox infrà κ', 509. "Ἐνθ' ἀκτὴ τις λάχεια ——." Quanquam *Scholiastes* ibi legisse videtur " ἰλά- " χεια." Porrò nonnulli, notante *Eustathio*, Λάχεια, hoc in loco, insulæ nomen proprium existimârunt.

Ver. 119. —— πάτος.] Πάτος δὲ, φασὶν, ἡ ἀναστροφὴ, ἤτοι ὁδός. —— Ὀνοματοποιεῖται δὲ καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ ὁ πάτος, καὶ

Οὐδέ μιν εἰσοιχνεῦσι κυνηγέται, οἵτε καθ' ὕλην
Ἄλγεα πάσχουσιν, κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
Οὔτ' ἄρα ποίμνησιν καταΐσχεται, οὔτ' ἀρότοισιν,
Ἀλλ' ἦγ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα,
Ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.
Οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρηοι,
Οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν
Νῆας ἐϋσσέλμους, αἵ κεν τελέοιεν ἕκαστα,
Ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἱκνεύμεναι· οἷά τε πολλὰ
Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·
Οἵ κέ σφιν καὶ νῆσον ἐϋκτιμένην ἐκάμοντο.
Οὐ μὲν γάρ τι κακὴ γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα·
Ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' ὄχθας
Ὑδρηλοί, μαλακοί· μάλα κ' ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν.
Ἐν δ' ἄροσις λείη· μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰεὶ
Εἰς ὥρας ἀμῶεν· ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματος ἐστὶν,

Neque ipsam ingrediuntur venatores, qui per sylvam
Dolores patiuntur, juga montium lustrantes.
Neque sanè gregibus occupatur, neque arationibus,
Sed ipsa absque-semente et inarata diebus omnibus
Viris caret; pascit verò balantes capras.
Non enim Cyclopibus naves adsunt proras-rubras-habentes,
Neque viri insunt navium fabri, qui conficiant
Naves bonis-transtris-instructas, quae perficiant singula,
Ad urbes hominum euntes; veluti crebrò
Viri ad se-invicem navibus trajiciunt mare;
Qui ipsis et insulam benè-habitatam elaborarent.
Neque enim omninò mala; ferret autem tempestiva omnia:
Insunt enim prata maris cani ad littus
Irrigua, mollia; omninò perennes vites essent.
In eâ etiam aratio facilis; valdè altam segetem semper
Statis temporibus meterent: quia valdè pinguè subest solum.
In eâ porrò portus opportunus, ut non opus fune sit,

ὁ δοῦπος, καὶ τὸ συαῦνα. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 455.

Ver. 125. —— μιλτοπάρηοι.] Μίλτῳ τὰς σημείας κεχρισμένας, τουτέστι τὰς πρῴρας. Μίλτος δὲ, τυλὸς μουσώδης. *Schol.*

Ver. 126. —— οἵ κε κάμοιεν.] *Barnesius* edidit οἵ κεν κάμοιεν. Minùs rectè.

Ver. 122. —— οἷά τε πολλὰ "Ανδρες ἐπ' ἀλλήλους.] Τὸ δὲ " οἷά τε πολλὰ" ἁλλαχοῦ ἴσχει περιόντως, ἵνα λίγῃ, δι' οἷα πολλὰ αἴτια καὶ πράγματα ἐπ' ἀλλήλους περῶσι ἄνθρωποι. *Eustath.* Minùs rectè. Voces enim οἷα et πολλὰ non ad præcedentem ἕκαστα referuntur; sed, ut opinor, *adverbiorum* loco hìc usurpantur; uti *Odyss.* γ', 73. ι', 254. λ', 363. *Iliad.* β', 798. ώ, 391.

Ver. 131. Οὐ μὲν γάρ τι κακή.] Vide ad *Il.* τ', 170. et infrà ad ψ', 266.

Ver. 133. —— μάλα κ' ἄφθιτα.] *Al.* μάλ' ἂν ἄφθιτα. Quod idem.

Ver. 134. —— μάλα αἰεὶ.] *Al.* τάχα αἰεί.

Ver. 135. —— ὑπ' οὖδας.] *Al.* ἐπ' οὖδας.

Ver. 136. —— ἵν' οὐ χρεὼ πείσματος ἐστὶν, Οὔτ' εἰνὰς βαλέειν.]

—— hìc fessas non vincula naves
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu. *Æn.* I, 172,

Ibid. —— πείσματος.] Ἀσυχίαν σχοινίου, ᾧ πείρεται ἡ ναῦς. *Schol.*

Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι,
Ἀλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰσόκε ναυτέων
Θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἄηται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ,
Κρήνη ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν.
Ἔνθα κατεπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευε
Νύκτα δι' ὀρφναίην· οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι·
Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ ἦν, οὐδὲ σελήνη
Οὐρανόθεν προὔφαινε· κατείχετο γὰρ νεφέεσσιν.
Ἔνθ' οὔτις τὴν νῆσον ἐσίδρακεν ὀφθαλμοῖσιν·
Οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα ποτὶ χέρσον
Εἰσίδομεν, πρὶν νῆας ἐυσσέλμους ἐπικέλσαι.
Κελσάσησι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία πάντα·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,

Neque anchoras jacere, neque rudentes alligare,
Sed qui-appulerint manere aliquandiù, donec nautarum
Animus impulerit, et aspirârint venti.
Caeterùm in vertice portùs fluit limpida aqua,
Fons sub specu: circùm autem populi nascuntur.
Huc descendebamus, atque aliquis deus ducebat
Noctem per obscuram: non enim apparebat, ut videretur;
Caligo enim circa naves densa erat, neque luna
E-coelo lucebat; obtegebatur enim nubibus.
Hîc nullus insulam vidit oculis;
Neque sanè fluctus magnos volutos ad littus
Vidimus, antequam naves bonis-transtris-instructae appulissent.
Appulsis autem navibus, collegimus vela omnia:
Egressi autem et ipsi sumus in littus maris;
Ibique somno-soluti expectavimus auroram divinam.
Quando autem manè-genita apparuit rosca-digitos Aurora,

Ver. 141. —— πιφύασιν.] Apud *Eustathium* in commentario, πεφύκασιν. Quod ferri non potest. Antepenultimam enim producit.

Ver. 143. —— οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι· Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo,
Et Lunam in nimbo nox intempesta tenebat. *Æn.* III, 585.

Ver. 144. Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ ἦν.] Ὅτι δὲ ἀὴρ τὸ πρώτως σκοτεινὸν ἐστὶν, οὗτοι τοὺς στωικοὺς λίληθεν· ἀέρα γὰρ τὸ σκότος καλοῦσιν· "Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθὺς ἦν, οὐδὲ σελήνη "Οὐρανόθεν προὔφαινεν." *Plutarch. de primo Frigido.* Ubi notandum pro βαθεῖ ἦν, legisse hic *Plutarchum*, βαθὺς ἦν.

Ibid. —— παρὰ νηυσί.] Ita edidit *Barnesius* ex emendatione *Henrici Stephani*. Atque ita legit *Plutarchus* loco jam suprà citato. Vulgati habent, περὶ νηυσί.

Ver. 145. —— κατείχετο γὰρ νεφέεσσιν.] *Eustathius* in commentario citat, κατείχετο δὲ νεφέεσσι. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 149. Κελσάσησι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία.] Κελσάσησι δὲ νηυσὶ, ὅ ἐστι, κατ' ἀντίπτωσιν, προσπεσιλασῶν δὲ τῶν νηῶν. *Eustath.* Attamen æquè rectè, ut opinor, dicitur Κελσάσησι δὲ νηυσὶ, ac (si tulisset versus) Κελσασῶν δὲ νηῶν.

Ver. 151. —— ἀποβρίξαντες.] Ἐπὶ βορᾷ καὶ τροφῇ ἀποκοιμηθέντες. *Schol.*

Ibid. —— ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.] Similiterque infrà *ver.* 306. Vide ad *Il.* Ψ, 561.

Νῆσον θαυμάζοντες ἐδινεόμεσθα κατ' αὐτήν.
Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
Αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι.
Αὐτίκα καμπύλα τόξα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
Εἱλόμεθ' ἐκ νηῶν· διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
Βάλλομεν· αἶψα δ' ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην.
Νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην
Ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον οἶῳ.
Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ.
Οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρὸς,
Ἀλλ' ἐνέην· πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι
Ἠφύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτολίεθρον ἑλόντες.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων,

Insulam admirantes, obambulabamus per eam.
Excitârunt verò Nymphae, filiae Jovis Aegiochi,
Capras montanas, ut prandium sumerent socii.
Continuò incurvos arcus et hastas longis-cuspidibus
Cepimus ex navibus: in-tres-partes autem dispositi
Jaculabamur; statim verò dedit deus copiosam venationem.
Naves quidem me sequebantur duodecim; in unamquamque autem
Novem sortitò-contigerunt caprae, mihi verò decem elegi soli.
Sic tum toto die, ad solis occasum,
Sedebamus epulantes carnes immensas, et vinum dulce.
Nondum enim ex navibus absumptum erat vinum rubrum,
Sed inerat; multum enim in amphoris singuli
Hausimus, Ciconum sacro oppido capto.
Cyclopum autem ad terram prospiciebamus, propè existentium,

Ver. 154 Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο, Αἶγας ὀρεσκῴους.]

——— tres littore cervos
Prospicit errantes: hos tota armenta sequuntur
A tergo, et longum per valles pascitur agmen. *Æn.* I, 188.

Ver. 155. —— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad δ', 535.

Ver. 156. Αὐτίκα καμπύλα τόξα, &c.]

Constitit hîc, arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Ductoresque ipsos primùm capita alta ferentes
Cornibus arboreis sternit; tum vulgus et omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam. *Æn.* I, 191.

Ver. 159. —— ἐς δὲ ἑκάστην Ἐννέα λάγχανον αἶγες.] *Al.* ἐν δὲ ἑκάστῃ.

Nec priùs absistit, quàm septem ingentia victor
Corpora fundat humi, et numerum cum navibus æquet. *Æn.* I, 196.

Ver. 160. Ἐννέα λάγχανον αἶγες.] *Barnesius* legendum censet, Ἐννέα λάγχανον αἶγας· "Ut sit, ἐς ἑκάστην οἱ ἑταῖροι ἐλάγχανον ἐννέα "αἶγας, οἳ καὶ ἐμοὶ μόνῳ δέκα ἔξελον." Quod etsi ferri possit, mutato tamen nihil opus. Nam vox λαγχάνω, (quod *Barnesium* non omninò fugit,) alibi apud Poetam *Sorte* aut *contingere* aut *eligi* significat:

——— ἀλλ' ἐμὶ μὲν κῆρ
Ἀμφίχαπε στυγερὴ, ἣτις λάχε γιγνόμενόν περ. *Iliad.* Ψ', 78.

Οἱ δ' ἔλαχον τοὺς ἄν τε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι. Infrà *ver.* 334. hujus libri.

Quin et MSS. à *Tho Bentleio* collati hîc habent αἶγες.

Ver. 162. —— κρέα τ' ἄσπετα.] Apud *Athenæum, lib.* XII. *cap.* 1. κρέατ' ἄσπετα.

Ver. 165. 204. Ἠφύσαμεν —— ἀφύσας.] Vide suprà ad δ', 559.

Καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγὴν, οἰῶν τε, καὶ αἰγῶν.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
"Ἄλλοι μὲν νῦν μίμνετ' ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν
Ἐλθὼν, τῶνδ' ἀνδρῶν πειρήσομαι, οἵ τινές εἰσιν·
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαισι,
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Ὣς εἰπὼν, ἀνὰ νηὸς ἔβην· ἐκέλευσα δ' ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἰσέβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ', ἐγγὺς ἐόντα,
Ἔνθα δ' ἐπ' ἰσχατιῇ σπέος εἴδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
Ὑψηλὸν, δάφνῃσι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
Μῆλ', οἵς τε, καὶ αἶγες ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλὴ

Fumumque, ipsorumque vocem, oviumque, et caprarum.
Quando autem sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Sanè tunc decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego concione habitâ omnes allocutus sum:
" Alii quidem nunc manete mihi dilecti socii;
" At ego cum navi meâ et meis sociis
" Profectus, hos homines explorabo, quinam sint;
" An illi contumeliosi et agrestes, neque justi,
" An hospitales, et ipsis mens sit deorum-reverens."
Sic fatus, navem conscendi; jussique socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere.
Illi verò continuò conscendebant, et per transtra sedebant;
Ordine autem sedentes canum mare verberabant remis.
Sed cùm jam in locum pervenissemus, propè existentem,
Hìc deinde in extremâ-parte speluncam vidimus, prope mare,
Excelsam, lauris contectam: ibi verò multa
Pecora, ovesque, et caprae quiescebant: circùm autem chors

Ver. 168. Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, —— Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι.]

Sol ruit interea, et montes umbrantur opaci.
Sternimur optatæ gremio telluris ad undam,
Sortiti remos, passimque in littore sicco
Corpora curamus: fessos sopor irrigat artus. *Æn.* III, 508.

Ver. 174. —— οἵ τινές εἰσιν· Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί.]

Τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν, ἢ θηρῶν γένος; *Euripid. Cyclops, ver.* 117.

Vide et suprà ad ζ', 119.

Ver. 177. —— ἀνὰ νηὸς ἔβην.] Ὅτι τὸ, ἀνὰ νηὸς βῆναι, περίθεσιν ἔχει ἀντὶ περιστάσεως, ὡς εἴπερ, ἐπὶ νηὸς βῆναι. *Eustath.* Malè: Quidni enim et scribere potuit *Homerus* ἐπὶ νηὸς ἔβην; Reverà istud, ἀνὰ νηὸς ἔβην, est νηὶ ἀνέβην. Quod et virum eruditum non ex toto fugit.

Ver. 181. —— ἰάυεσκε.] *Al.* ἰάυεσκον.

Ὑψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισι,
Μακρῇσίν τε πίτυσσιν, ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
Ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα
Οἷος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
Πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ᾔδη.
Καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐῴκει
Ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
Ὑψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἷον ἀπ' ἄλλων.
Δὴ τότε τοὺς ἄλλους πελόμην ἑρίηρας ἑταίρους
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἐρύσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἑτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
Βῆν· ἀτὰρ αἴγειον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο,
Ἡδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱὸς,
Ἱρεὺς Ἀπόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει·
Οὕνεκά μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ', ἠδὲ γυναικὶ,
Ἁζόμενοι· ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι
Φοίβου Ἀπόλλωνος· ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα·

Excelsa aedificata erat excisis lapidibus,
Procerisque pinis, et quercubus altè-comantibus.
Hic autem vir habitabat ingens, qui scilicet pecora
Solus pascebat procul; neque cum aliis
Versabatur; sed seorsùm existens nefaria sciebat.
Etenim monstrum erat horrendum, neque similis-videbatur
Homini pane-vescenti, sed cacumini sylvoso
Excelsorum montium, cùm appareat solum ab aliis.
Atque tum caeteros jussi dilectos socios
Illic apud navemque manere, et navem custodire:
Ast ego, electis sociorum duodecim optimis,
Ivi; caeterùm caprinum utrem habebam nigri vini
Dulcis, quod mihi dederat Maron, Euanthei filius,
Sacerdos Apollinis, qui Ismarum tuebatur;
Quòd ipsum cum liberis tutati simus atque uxore,
Reverentiâ-moti; habitabat enim in luco arborifero
Phoebi Apollinis: ille utique mihi dedit pulchra dona;

Ver. 185. —— *κατωρυχέεσσι λίθοισι.*] Τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐνεργυμένοις, ὃ ἐστὶ τεθεμελιωμένοις. *Schol.*

Ver. 186. —— *πίτυσσιν.*] *Al. πίτυσσι.*

Ver. 189. —— *ᾔδη.*] *Al. ᾖδει.*

Ver. 191. —— *ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι Ὑψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἷον ἀπ' ἄλλων.*]

Abietibus juvenes patriis et montibus æquos. *Æn.* IX, 674.

Melior in hâc Similitudine *Homeri* quàm *Virgilii* Persona. Καὶ Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος ἀεὶ ἐπαύξει τὴν ὑπερβολήν· "Οὐ γὰρ "ᾤκει Ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι" καὶ περαίτερω ὑψηλοῦ ὄρους καὶ ὑπερφαινομένου τῶν ἄλλων ὀρῶν. Ἀεὶ γὰρ καί τι μεῖζόν ἐστι τὸ πρότερον, ἤπερ ἐστὶ φαίνεται, μειζόνων αὐτοῖς τῶν μετὰ ταῦτα ὑπιφερομένων. *Demetrius Phalereus, περὶ Ἑρμηνείας, § 52.*

Ver. 197. —— *ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός.*]

Καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε παῖς Θεοῦ. *Euripid. Cyclops, ver.* 141.

Ver. 198. Ἱρεὺς Ἀπόλλωνος.] Τὸ δὲ, Ἱρεὺς, ψιλοῦται κατὰ τινας Ἰωνικῶς, καθὰ καὶ τὸ ἱερὸς, ὁ ἱερεύς. *Eustath.* Sed hoc leviculum.

Ver. 199. Οὕνεκά μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ'.] Τὸ δὲ "σὺν παισὶ περισχέμεθα" Ἀρίσταρχος "σὺν παιδὶ" γράφει ἐπικῶς. Περισχίσθαι δὲ, τὸ βοηθῆσαι καὶ περισπάσασθαι. *Eustath.*

Χρυσοῦ μέν μοι δῶκε συεργέος ἑπτὰ τάλαντα·
Δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας,
Ἡδὺν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
Ἠείδει δμώων, οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
Ἀλλ' αὐτός τ', ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί' οἴη.
Τὸν δ' ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρὸν,
Ἓν δέπας ἐμπλήσας, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα
Χεῦ'· ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει,
Θεσπεσίη· τόθ' ἂν οὔτοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
Τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα
Κωρύκῳ· αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσσατο θυμὸς ἀγήνωρ,
Ἀνδρ' ἐπελεύσεσθαι μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκὴν,
Ἄγριον, οὔτε δίκας εὖ εἰδότα, οὔτε θέμιστας.
Καρπαλίμως δ' εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ', οὐδέ μιν ἔνδον

Auri quidem mihi dedit elaborati septem talenta;
Dedit autem mihi craterem totum argenteum: caeterùm deinde
Vinum in amphoris duodecim in ipsis haustum,
Suave, incorruptum, divinum potum: neque quisquam illud
Nôrat famulorum, neque ancillarum in domo,
Sed ipseque, uxorque chara, promaque una sola.
Hoc autem quoties biberent dulce vinum rubrum,
Unum poculum qui-impleverat, aquae viginti mensuras
Infundebat; dulcis autem odor à cratere spirabat,
Divinus: tum nequaquam abstinere gratum fuisset.
Hujus ferebam impletum utrem magnum; itemque viatica
In perâ: statim enim mihi suspicatus est animus generosus,
Virum superventurum ingenti praeditum robore,
Agrestem, neque jura benè doctum, neque leges.
Celeriter autem in antrum venimus, neque ipsum intùs

Ver. 203. 204. Δῶκε δέ μοι —— οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι.]

Vina bonus quæ deinde cadis onerârat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros *Æn.* I, 199.

Ver. 204. —— ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν.] *Amphoris duodecim ipsis.* Vide ad *Il.* σ', 373. 470. et τ', 247.

Ver. 205. —— ἀκηράσιον.] Καλὸν, καὶ ἀδιάφθαρτον· ἢ ἀκίρατον. *Schol.*

Ver. 208. 209. Τὸν δ' ὅτε πίνοιεν ——, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα Χεῦ'.] "*Maroneum* " [vinum] vicies tanto addito aquæ miscen- " dum Homerus prodidit. Durat etiam vis " eâdem in terrâ generi vigorque indomi- " tus. Quippè cùm Mutianus ter Consul " ex his qui nuperrimè prodidere, sextarios " singulos octonis aquæ misceri compere- " rat, præsens in eo tractu." *Plin. Natural. Hist. lib.* XIV. *cap.* 4.

Ver. 212. —— ἐν δὲ καὶ ἤϊα.] Πολλοὺς ἀκιφάλους ποιεῖ στίχους ["Ομηρος,] καὶ λαγαρούς, ἵνα δὲ μισθῶσιν ——. Μίσουσι δὲ τινὲς αἱ [χαλκότητα ἴχνεσι] ἐπὶ τῆς ἐλαφρότητος εἶδος, —— "Τοῦ " φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα." *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Atqui vox "ἤϊα" hoc in loco enuntiabatur ac si scriptum fuisset ἦα. Uti et notavit *Barnesius.* Vide suprà ad ι, 266.

Ver. 213. —— αὐτίκα γάρ μοι θύμος ἀγήνωρ.] Ἀνδρ' ἐπελεύσεσθαι.] Versiones vulgatæ reddunt, "*mihi excitabatur animus* " *generosus Virum adire.*" Id quod neque cum vocis θύμος neque vocis ἐπελεύσεσθαι significatione ullo modo congruit. *Barnesius*, quem fere secutus sum, meliùs vertit; " *mihi expectabat animus generosus, Virum* " *adfuturum.*"

Ver. 216. —— οὐδέ μιν ἔνδον.] *Al.* οὐδέ τιν' ἔνδον.

Εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε νομὸν κατὰ πίονα μῆλα.
Ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα·
Ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ
Ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται
Ἔρχατο· χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
Χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι· νᾶον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,
Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν πρώτισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσι,
Τυρῶν αἰνυμένους ἴέναι πάλιν· αὐτὰρ ἔπειτα
Καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
Σηκῶν ἐξελάσαντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, (ἦτ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,)
Ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη·
Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.

Invenimus; sed pascebat per pascua pinguia pecora.
Ingressi verò antrum admirabamur singula:
Calathi quidem caseis gravabantur; repleta autem erant stabula
Agnorum atque hoedorum; separatae verò singulae
Inclusae erant; seorsùm quidem grandiores-natu, seorsùm et aetate-mediae,
Seorsùm itidem recens-natae: natabant autem sero vasa omnia,
Mulctraliaque, scaphiaque, elaborata; quibus immulgebat.
Tum me quidem imprimis socii precabantur verbis,
Ut sumptis caseorum-*nonnullis* abiremus retrò; at deinde
Confestim ad navem celerem hoedosque et agnos
E stabulis agentes navigaremus salsam aquam:
Sed ego non parui, (certè multò satius fuisset;)
Donec ipsum viderem, et *experirer* si mihi hospitalia daret:
Neque sanè erat sociis visus amabilis futurus.

Ver. 219. Ταρσοί.] Οἱ καλαθίσκοι, ἐν οἷς τυροποιοῦσι, καὶ ἐκτυπούνται οἱ τυροί. *Schol.*

Ibid. —— σηκοί.] Αἱ μάνδραι καὶ στιβόλοι, ἐν οἷς συγκλείονται τὰ θρίμματα· ἢ καταδύσεις τῶν θρεμμάτων. *Schol.*

Ver. 222. —— ἕρσαι.] Αἱ πιειναὶ καὶ ἁπαλαὶ καὶ δροσώδεις, ἀπὸ τῆς ἕρσης· ἢ ἐνδιεῖς τῇ ἡλικίᾳ. *Schol.* "Quia ros est ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς "ὁμῦρος, ideò rori comparantur quæ sunt "tenera et mollia ——. Æschylus quo- "que in Agamemnone, δρόσους nominat te- "neros avium pullos. —— Sed primus "omnium pater elegantiarum Homerus "ἕρσην, id est, rorem, tenellos agniculos vo- "cavit; —— χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ "μιτάσσαι, Χωρὶς δ' αὖτ' ἕρσαι· quasi dicat, "τὰ ἐρσώδη sive δροσώδη πρόβατα." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* IX. *cap.* 8.

Ibid. —— ὀρῷ.] Τῷ διαφεροῦσι γάλακτι, ἢ τῇ ὑποστάθμῃ τοῦ γάλακτος· ὀρὸς γὰρ λέγεται, ἡ τοῦ γάλακτος ὑδατώδης ὑπόστασις. *Schol.*

Ver. 223. Γαυλοί.] Ἀγγεῖα θωμιπὰ σκαφιδῆ, εἰς ἃ οἱ τιμῆεις ἀμέλγοντες δέχονται τὸ γάλα. *Schol.*

Ibid. —— σκαφίδες τε.] Τὸ δὲ σκάφος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς σκαφίδος· καὶ τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀμοίως ξύλινον στρογγύλον, γάλα καὶ ὀρὸν δεχόμενον· ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ λέγεται, "νᾶον δ' "ὄρῳ ἄγγεα πάντα, Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, "τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν." *Athenæus, lib.* XI. *cap.* 14.

Ibid. —— τοῖς ἐνάμελγεν.] *Scholiastes* videtur legisse τοῖσιν ἀμέλγεν.

Ver. 225. Τυρῶν αἰνυμένους.] *Sumptis caseorum nonnullis.* Ut rectè *Eustathius. Al.* Τυρῶν ἀχθομένους· notante eodem.

Ibid. et *ver.* 232. —— αἰνυμένους —— αἰνύμενοι.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 228. Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην.] Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ἡ λήθη τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρός τινὰ μαθήματα καὶ λόγους ἀκρίσιν. Ὡς Ὀδυσσεύς, —— "Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦτ' ἂν πολὺ κέρδιον "ἦεν." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 230. Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ'.] Vide infrà ad Ψ', 266. et ad *Il.* ν', 314.

Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν· μένομέν τέ μιν ἔνδον
Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων· φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
Ὕλης ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν· 235
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
Αὐτὰρ ὅγ' εἰς εὐρὺ στόμ ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ', ὅσσ' ἤμελγε· τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν,
Ἀρνειούς τε, τράγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας, 240
Ὄβριμον· οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι
Ἐσθλαὶ, τετράκυκλοι, ἀπ' οὐδεος ὀχλίσσειαν·

Tum verò igne accensâ sacrificavimus; et ipsi
E-caseis sumentes comedimus, expectabamusque ipsum intùs
Sedentes, donec venit pascens: ferebat autem ingens onus
Ligni aridi, ut ei ad-coenam esset.
Extra autem antrum dejiciens strepitum fecit; 235
Nos verò perterriti diffugimus in recessum antri.
Ast ille in latam speluncam egit pinguia pecora,
Omnia prorsùs, quae mulgebat: mares autem reliquit foris,
Arietesque, hircosque, altam extra chortem.
Caeterùm deinde admovit operculum ingens altè sublatum, 240
Grave: non illud duo et viginti currus
Fortes, quaternis-rotis, à solo dimovissent:

Ver. 231. Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν. Καὶ περὶ τοῦ Θυσιάσθαι δὲ, ἃ δὲ ποτὲ ἡμᾶς, διδάσκει πάλιν Ὅμηρος, ἀπαρχὰς τῶν βρωμάτων νέμειν τοῖς Θεοῖς. Οἱ γοῦν περὶ τὸν Ὀδυσσέα, καίτοι ὄντες ἐν τῷ τοῦ Κύκλωπος σπηλαίῳ, " Ἐνθάδε πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ " Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Ibid. —— κείαντες.] *Al.* κήαντες.

Ibid. —— ἐθύσαμεν.] *Barnesius* ex Editionum vetustiorum nonnullis edidit ἐμείναμεν. " Quomodo enim," inquit, " imparati in " Antro alieno sacrificarent, de rebus non " suis?" Verùm, uti notat *Henricus Stephanus*, si ita legas, parùm aptè sequetur istud " μένομέν τέ μιν ἔνδον," *ver.* 232. Id quod nec ipsum *Barnesium* fugit. Sed et aptiùs congruere videtur ἐθύσαμεν cum sequenti " ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." Ex parte nimirùm sacra faciebant, partem ipsi comedebant. Neque dissimilem loquendi rationem usurpat Poeta, *Iliad.* ζ', 239.

Ὡς σπείσῃς Διΐ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτά δὲ σ' αὖτις ἐνήσεται, αἴκε σίῃσθα.

Porrò *Athenæus* loco suprà citato legit ἐθύσαμεν, itemque *Eustathius* in commentario, ubi alterius lectionis ne meminit quidem.

Ver. 233. Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset ἧσαι ἐπῆλθε, vel ἧς ἐπῆλθε. Vide suprà ad δ', 90.

Ver. 235. Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν.] Vide ad *Il.* γ', 363. et δ', 452.

Ver. 236. Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.]

Ἄλλοι δ', ὅπως ὄρνιθες, ἐν μυχοῖς πίτυος
Πτῆξαντες ἴσχον, αἷμα δ' οὐκ ἐπῆν χροΐ.
Euripid. Cyclops, ver. 406.

Ver. 240. —— ἐπέθηκε θυρεόν.] Pronuntiabatur θυρεῶν.

Ver. 241. —— οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἅμαξαι.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 242. Ἐσθλαὶ, τετράκυκλοι.] Si vera sit hæc lectio, tum vox τετράκυκλοι *secundam* producet eâdem ratione ac πεμπώβολα, διώτιδες, *Iliad.* ζ', 62. α', 174. et διαμπερὲς, infrà *ver.* 291. hujus libri. Cùm verò vox τετράκυκλοι occurrat, *Il.* ά, 324. syllabis duobus prioribus correptis; *Barnesius* hoc in loco ex conjecturâ edidit, τετρακυκλοι· eodem modo ac dicitur τετραφάλοιο, *Il.* ψ', 703.

Τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.
Ἕζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἦπεν ἑκάστῃ.
Αὐτίκα δ' ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
Πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκε·
Ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
Πίνειν δαινυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἰσιδεν, εἴρετο δ' ἡμέας·
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἵά τε λῃστῆρες ὑπεὶρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτε κατεπλάσθη φίλον ἦτορ,

Tantam excelsam petram admovit ostio.
Sedens autem mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et foetum submisit singulis.
Statim autem dimidium ubi-coagulâsset albi lactis,
Textilibus in calathis constructum reposuit:
Dimidium verò rursùs constituit in vasibus, ut sibi esset
Ad-potandum epulanti, et sibi ad-coenam foret.
At postquam expediisset obiens sua opera,
Tum verò ignem accendebat, et aspexit, interrogabatque nos:
" O hospites, quinam estis? undè navigatis humidas vias?
" Nunquid ad negotiationem; an temerè erratis,
" Tanquam praedones super mare, qui errant,
" Animas periculo-objectantes, malum alienigenis ferentes?'
Sic dixit: nobis autem statim confractum est charum cor,

Ver. 243. —— ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.]

—— saxo occultabat opaco.
Æn. VIII, 211.

Ver. 245. —— ὑπ' ἔμβρυον ἦπεν.] Ὑπέθηκεν ἔμβρυον. Ὅμηρος γὰρ, ὑπεναντίον τῇ συνηθείᾳ, βρέφος μὲν λέγει τὸ κατὰ γαστρός· ἔμβρυον δὲ, νεογνὸν, ἢ τὸ τίκτον. *Schol.* Vide ad *Il.* Ψ', 266.

Ver. 246. —— θρέψας.] Τὸ δὲ, θρέψας, ἀντὶ τοῦ πήξας· ὅθεν καὶ τροφαλὶς τυρός. *Eustath.* Vide ad *Il.* ι, 903.

Ibid. —— λευκοῖο γάλακτος.] Ἐν μὲν γὰρ ποιήσει σφίσι γάλα λευκὸν μίσγων· ἐν δὲ λόγῳ τὰ μὲν [ὑπέθηκα] ἀφιστίστερα· τὰ δὲ, ἂν ᾖ κατασχεῖν, ἐξελίσσεται καὶ ποιεῖ φανερὸν ὅτι ποίησις ἐστίν. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 3.

Ver. 249. Πίνειν δαινυμένῳ.] *Eustathius* in comment. ad *ver.* 225. citat Πίνειν αἰνυμένῳ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid.—ποτιδόρπιον εἴη.] *Al.* ποτιδόρπιον αὐτῷ.

Ver. 250. —— ἐπειδὴ.] *Al.* ἐπὶ δή.

Ver. 251. Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε.]

Ἀνέκαυσε μὲν πῦρ πρῶτον ——
Euripid. Cyclops, ver. 382.

Ver. 252. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

—— ὦ ταλαίπωροι ξένοι,
Τίνες πότ' εἰσίν; ——
Euripid. Cyclops, ver. 39.

—— πόθεν ἐκλύσασθ' ὦ ξένοι;
Πεδαστοί; —— *Ibid. ver.* 274.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris?
Æn. I, 373.

Vide suprà ad γ, 71. 74. ubi occurrunt hi quatuor versus 252. 255. *Nestoris*que ibi personæ etiam aptiùs quàm hîc *Cyclopis* conveniunt. Καὶ κεῖται, φασὶν οἱ Παλαιοὶ, κάλλιον ἐνταῦθα [γ', 71. &c.] οἱ στίχοι ἐκεῖνοι. Διὸ καὶ ἀστηρίκτως ὧδε προσκεῖσθαι αὐτῶν, δι' ὧν τὰ ἴπη ἐκφέρονται. *Eustath.*

Ver. 253. —— κατὰ πρῆξιν.] Vide suprà ad γ', 72, et ad *Il.* ν', 192.

Ver. 254. —— τοί τ' ἀλόωνται.] *Al.* μαχεόνται.

Ver. 256. — ἡμῖν δ' αὖτε κατεπλάσθη φί-

Δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν, αὐτόν τε πέλωρον.
Ἀλλὰ καὶ ὣς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ
Παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδὸν, ἄλλα κέλευθα
Ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητιάασθαι.
Λαοὶ δ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ' εἶναι,
Τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί·
Τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν, καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
Πολλούς· ἡμεῖς δ' αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα
Ἱκόμεθ', εἴτι πόροις ξεινήϊον, ἠὲ καὶ ἄλλως
Δώῃς δωτίνην, ἥτε ξείνων θέμις ἐστίν.
Ἀλλ' αἰδοῖο, φέριστε, θεοὺς· ἱκέται δέ τοι εἰμέν·

Timentibus sonitumque gravem, ipsumque monstrosum.
Sed et sic ipsum verbis respondens alloquebar:
" Nos quidem à-Trojâ devii-acti Achivi
" Variis ventis super ingentes fluctus maris,
" Domum petentes, aliâ viâ, aliis itineribus
" Venimus: sic nimirùm Jupiter voluit constituere.
" Populi autem Atridae Agamemnonis gloriamur esse,
" Cujus sanè nunc maxima sub-coelo gloria est:
" Tantam enim diripuit urbem, et perdidit populos
" Multos: nos autem demùm procumbentes ad tua genua
" Supplicamus, si quod praebeas hospitale-munus, sive etiam alitèr
" Donum des; qui utique hospitum mos est.
" Sed verere, optime, deos; supplices nempè tibi sumus:

λον ἦτορ, Διισάντων &c.] Ὅρα δὲ τὸ, " ἡμῖν " δὲ κατακλάσθη ἦτορ διισάντων·" ὅτις εἰ καὶ σολοικισμὸν δοκεῖ, ἀλλ' ὅμως σέφρασται καὶ αὐτὸ καταλλήλως τῷ καιρῷ καὶ τῇ διαλήψει· — Καὶ νῦν μὲν ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ δοτικῆς γίγνεται εἰς γενικήν· ἀλλαχοῦ δὲ, ἀνάπαλιν ἀπὸ γενικῆς εἰς δοτικήν· ὡς ἐν τῷ, " Ὡς τῶν ὕπνος ἀπὸ βλε- " φάρων ἔλυτο, Νύπτα φυλασσομένοισι" [*Iliad.* κ', 187.] Καὶ, " Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ " γαθεῖ φόνον Ἀχαιῶν διεκαμέν." [*Il.* ξ', 139.] ἄμφω γὰρ " διεκαμέων" εἴρηται. Καὶ, " Τῆς δ' αὖτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, Σή- " μαν' ἀναγνύσας" [*Odyss.* ψ', 205. 206.] Τὸ τοίνυν, " διισάντων," οὐκ ἐν εἴη, ὡς ἰρρίφη, σόλοικον, οὐ μόνον διὰ τὸ καὶ μιμητικῶς, φρασθῆναι καὶ ἀντιστατικῶς, ἀλλὰ καὶ διότι ἀσφαλεῖς οἱ πλαγιασμοὶ πρὸς σύνταξιν καὶ ἀσόλοικοι. *Eustath.* Vide suprà ad ζ', 155. et infrà ad ψ', 205.

Ver. 259. Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες.]

——— Ἰλίου δ' ἀπὸ
Πέρσαντες ἔσσυ, πνεύμασιν θαλασσίοις
Σὴν γαῖαν ἐξωσθέντες ἥκομεν, Κύκλωψ.
Euripid. Cyclops, ver. 276.

Ver. 260. ——— ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης.] Τὸ δὲ " ὑπὲρ μέγα λαῖτμα," ἢ ἀντὶ τῆς κατὰ περίεισιν κεῖται, ἢ ἀντιστατικῶς ἰρρίφη ἀντὶ τοῦ, ὑπὲρ ἄνω μεγάλου κύματος. *Eustath.* At quidni tam rectè hoc in loco dicatur, ὑπὲρ μέγα λαῖτμα, quàm ὑπὲρ ἅλα, suprà *ver.* 254.? Aut quidni scribere potuisset Homerus " κατὰ μέγα λαῖτμα," si ita dictum oportuisset?

Ver. 262. ——— μητιάασθαι.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt μητίσασθαι.] Quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. " Rectiùs (inquit *Barnesius*) μητίσασθαι." Immò verò minùs rectè. Vide ad *Il.* α', 48.

Ver. 265. ——— διίσχεται.] *Al.* δὴ ἴσχεται.

Ver. 268. ——— ἦτι.] *Al.* ἦτις.

Ver. 269. ——— αἰδοῖε, φέριστε, θεοὺς· ἱκέται δὲ &c.] Ita *Apollonius*:

Ἀλλ' ἱκέται ξείνοιο Διὸς τίνειν αἰδέσασθε
Ξείνιον, ἱκτείοι τε· Διὸς δ' ἄμφω ἱκέται τε
Καὶ ξεῖνοι· ὁ δὲ πᾶσι καὶ ὑπέρτερος ἄμμι τέτυκται.
Argonautic. lib. II. *ver.* 1134.

Et Oraculum Jovis *Dodonaei*, apud *Pausaniam*:

Μηδ' ἱκέτας ἀδίκει· ἱκέται δ' ἱερόν τι καὶ ἄγγελοι.
Achaïc. lib. VII. *cap.* 25. sub initio.

Ibid. — αἰδοῖε.] *Al.* αἰδῖε. Uti *Il.* ω, 503.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε,
Ξείνιος, ὅς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
Ὅς με θεοὺς κέλεαι ἢ δειδίμεν, ἢ ἀλέασθαι.
Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς Αἰγιόχου ἀλέγουσιν,
Οὐδὲ θεῶν μακάρων· ἐπεὶ πολὺ φέρτεροι εἰμέν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος κεφιδοίμην,
Οὔτε σεῦ, οὔθ' ἑτάρων, εἰ μὴ θυμός με κελεύει.
Ἀλλά μοι εἶφ', ὅπη ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα·
Ἦ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἢ καὶ σχεδόν, ὄφρα θαείω.
Ὣς φάτο πειράζων· ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά·
Ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην δολίοις ἐπέεσσι·
Νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Πρὸς πέτρῃσι βαλὼν, ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,

" Jupiter autem ultor est supplicumque, hospitumque,
" Hospitalis, qui hospites simul venerandos comitatur."
Sic dicebam; ille verò mihi rursùs respondit saevo animo:
" Stultus es, ò hospes, vel longè advenisti,
" Qui me deos jubes aut timere, aut observare.
" Non enim Cyclopes Jovem Aegiochum curant,
" Neque deos beatos, quoniam multò praestantiores sumus.
" Neque ego Jovis inimicitias evitans pepercerim,
" Neque tibi, neque sociis, nisi animus me jubeat.
" Sed mihi dic, ubi appuleris huc-profectus fabrè-factam navem;
" An alicubi ad extremam-oram, an et propè, ut sciam."
Sic dixit tentans: me autem non latuit scientem multa;
Sed ipsum vicissim allocutus sum dolosis verbis:
" Navem quidem mihi confregit Neptunus terrae-quassator,
" Ad scopulos conjectam; vestrae ad fines terrae,

Ver. 270. Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε.]

Jupiter, (hospitibus nam te dare jura loquuntur.) *Æn.* I, 731.

Ver. 274. —— δειδίμεν.] *Al.* δειδίμεν.

Ver. 275. Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλίγουσιν.]

Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε·
Οὐδ' οἶδ' ὅτι Ζεὺς ἐστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός.
Οὔ μοι μέλει τὸ λοιπόν. ——————
Euripid. Cyclops, ver. 319.

—————— ille immitis, et ipsis
Horrendus sylvis, et visus ab hospite nullo
Impunè, et magni cum Dis contemptor Olympi.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 760.

Ibid. —— Διὸς αἰγιόχου ἀλίγουσιν.] Ἀστεῖος ὢν ὁ Πολύφημος, διαβάλλει καὶ τοὺς λοιποὺς· ὅτε γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἦσαν ἄθλιοι, παρίστησιν ὁ Ποιητὴς, λέγων [infrà *ver.* 411.] " Νοῦσόν γ' οὕτως ἐστὶ " Διὸς μεγάλου ἀλίασθαι." *Schol.* Verùm hoc (ut opinor) ab iis dici potuit, etsi Deorum negligentes fuerint. Vide et suprà ad *ver.* 107.

Ver. 282. —— ἄψορρον προσέφην.] Τουτέστιν ἐμπαλὶν ὧν φάσας ἐλάλησεν. *Eustath.* Minùs rectè. Nihil enim (ut opinor) aliud sonat vox ἄψορρον quàm *iterùm*, sive *vicissim*. Vide infrà ad *ver.* 501.

Ver. 283. Νέα μέν μοι κατέαξε.] " *Anapæstus*" (inquit *Barnesius*) " in *Primo* loco. Ἔνθα τὸ " Νέα μέν μοι" ἀνάπαιστον ἔχει πόδα ἐν καταρχῇ στίχου. *Eustath.* Minùs rectè uterque. Pronuntiabatur enim Νᾶ μέν μοι κατέξε &c. Vide suprà ad β', 289.

Ἄκρῃ προσπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλεὲϊ θυμῷ·
Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε·
Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
Τοὺς δὲ διαμελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον·
Ἤσθιε δ', ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
Ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀστέα μυελόεντα.
Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διῒ χεῖρας,
Σχέτλια ἔργ' ὁρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.

" Promontorio impactam; ventus autem ex ponto tulit:
" At ego cum hisce effugi arduam perniciem."
Sic dicebam: ille autem mihi nihil respondit saevo animo:
Sed ipse impetu-facto sociis manus inferebat;
Simulque duos correptos, tanquam catulos ad terram
Illidebat: cerebrum autem humi fluebat, irrigabatque terram.
His verò membratim dissectis apparavit coenam:
Vorabat autem, quemadmodum leo montanus; neque relinquebat
Intestinaque, carnesque, et ossa medullis-plena.
Nos verò flentes sustulimus Jovi manus,
Misera opera videntes; desperatio autem tenebat animum.

Ver. 285. — *προσπελάσας.*] Vide ad *Il. ά*, 140.

Ibid. —— *ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν.*]

Ἀνέμων θύελλαι διῶξέ μ' ἥρπασαν βίᾳ.
Euripid. Cyclops, ver. 109.

Ver. 288. Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε· Σὺν δὲ δύω μάρψας.]

—— ῥῶτε συμμάρψας δύω,
Ἔσφαξ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν ῥυθμῷ τινι·
Τὸν μὲν λίσητος εἰς κύτος χαλκήλατον,
Τὸν δ' αὖ τένοντος ἁρπάσας ἄκρου ποδὸς,
Παίων πρὸς ἐξὸν γ' ὄντυχα πετρώδη λίθου,
Ἐγκέφαλον ἐξέῤῥαντι. ——
Euripid. Cyclops, ver. 396.

—— vidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Quæ super ipse jacens, hirsuti more leonis, [dullis,
Visceraque, et carnes, oblisisque ossa me-
Semianimesque artus avidam condebat in alvum.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 205.

Vidi egomet, duo de numero cùm corpora nostro
Prensa manu magnâ, medio resupinus in antro
Frangeret ad saxum, sanieque aspersa natarent [tia tabo
Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo
Manderet, et tepidi tremerent sub dentibus artus.
Æn. III, 625.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, *in quibus Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* " Narrationem facti," inquit, " nudam et brevem Maro posuit; " contrà Homerus *σάφος* miscuit, et dolo- " re narrandi invidiam crudelitatis æqua- " vit." *Lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* tamen hoc in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit. *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 289. Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας.] Ἀριστοφάνων δὲ περὶ πίτυας ἀνθρώπων ψόφον τι καὶ μέρος αἰκτρὸν ἐνδιανύμενος, ἐπὶ τῶν ἀνδριστάτων τι καὶ παροφωνοτάτων χρονιεῖ γραμμάτων, οὐδαμῆ λαλίων τὴν κατασκευήν, οὐδὲ ἡδύνων. " Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλα- " κας, ποτὶ γαίῃ κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χα- " μάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν." *Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως*, § 16.

Ver. 291. —— διαμελεϊστὶ ταμών.] *Strabo, Geograph. lib.* II. *pag.* 137. *al.* 83. citat, διαμμελιϊστί. Sed nihil opus. *Secundam* enim producere potest haec vox eâdem ratione ac *παρὰπαν, διὰπαντός &c.* Vide ad *Il. π'*, 174. *Al. διὰ μελιϊστὶ ταμών.* Quod est μελιστὶ διατεμών.

Ver. 295. —— ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.] *Al.* ἀμηχανίη δ' ἴχε θυμοῦ.

Sævit *inops animi.* —— *Æn.* IV, 300.

Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδύν,
Ἀνδρόμεα πρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,
Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἆσσον ἰών, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσιν,
Χεῖρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν.
Αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπώλομεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
Οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
Χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
Ὡς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ ἤμελγε κλυτὰ μῆλα
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἦκεν ἑκάστῃ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δεῖπνον.

Caeterùm postquam Cyclops magnum implevisset ventrem,
Humanas carnes comedens, et insuper merum lac bibens,
Jacebat intra antrum extensus inter pecora,
Hunc quidem ego volui, magnanimo in animo,
Propiùs accedens, gladio acuto stricto à femore,
Vulnerare ad pectus, ubi praecordia hepar circumdant,
Manu admotâ: aliud autem me consilium retinebat.
Ibidem enim et nos periissemus saevâ morte:
Non enim potuissemus ab ostio excelso
Manibus amovere saxum grave, quod admoverat.
Ita tum quidem ingemiscentes expectabamus auroram divinam.
Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ignem accendebat, et mulgebat egregia pecora
Omnia ritè, et foetum submisit singulis.
At postquam expedlisset obiens sua opera,
Simul ille rursùs duobus correptis apparavit prandium.

Ver. 296. Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδύν.]

——simul expletus dapibus, vinoque sepultus. *Æn.* III, 630.

Ibid. ——ἐμπλήσατο νηδύν.] Notandus hîc primigenius Vocis *Mediæ* usus. Ἔμπλησεν, *alius*; Ἐμπλήσατο, *suum implevit ventrem.* Sic suprà *ver.* 291. ἐκπλήσσατο· *Sibi ipse paravit.* Et infrà *ver.* 298. τανυσσάμενος· *Quum se ipse extenderat.* Vide suprà ad *i.* 491. *Al.* ἐπλήσατο νηδύν.

Ver. 298. Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.] Τὸ μίγιδος αὐτοῦ ἐμφανίζων. *Athenæus, lib.* VII. *cap.* 1. Ἐμφαντικῶς δὲ ἐδήλωσε τὸ μίγιδος. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 372.

Ver. 299. Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα.] Τὰ μὲν τοιαῦτα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδιδόασι· καὶ λίγει δήπου πολλάκις, "Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν." *Plutarch. in Coriolano.* Ubi in transcursu notandum, quod jam legimus Τὸν μὲν ἐγὼ, legisse *Plutarchum* aut memoriter citâsse, Αὐτὰρ ἐγὼ &c.

Ver. 301. Οὐτάμεναι.] Vide ad *Il.* Φ, 68.

Ver. 305. ——λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.] Suprà *ver.* 240.

Ver. 311. Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε.] Ita Vulgati et hîc, et infrà *ver.* 344. ubi idem versus occurrit; atque ita in commentario citat *Eustathius*; "Evidenti," inquit *Barnesius*, "errore; cum τὸ Δὶ bis occurreret "frustrà." Ideoque ipse quidem edidit Σὺν δ' ὦδι γ' αὖτε. Sed nullis adductis codicibus, nullâ allatâ auctoritate. Propiùs

Δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
Ῥηϊδίως ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα,
Ἄψ ἐπέθηκ', ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.
Πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσσοδομεύων,
Εἴπως τισαίμην, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ,
Χλωρὸν, ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔπαμεν, ὄφρα φορείη
Αὐανθέν· τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰσορόωντες,

Pransus autem, ex antro egit pinguia pecora,
Facilè amoto operculo ingenti: at deinde
Rursùs admovit, veluti si pharetrae operculum imponeret.
Multo autem strepitu ad montem agebat pinguia pecora
Cyclops: caeterùm ego relictus eram mala profundè-cogitans,
Si quo pacto ulciscerer, daretque mihi gloriam Pallas.
Hoc autem mihi in animo optimum videbatur consilium:
Cyclopis enim jacebat ingens clava ad stabulum,
Viridis, oleagina; hanc quidem exciderat, ut ferret
Arefactam; eam et nos *tantam*-imaginabamur inspicientes,

---

ad Vulgatam lectionem accedit quod habet Editio *Oxoniensis* hîc, itemque *Elzeviriana* infrà *ver.* 344. notante *Barnesio*; Σὺν δ' ἴομι αὖτε. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus legit cum vulgatis Σὺν δ' ἴομι δ' αὖτε.

Ibid. —— δώσειν.] *Al.* δόρπον. Ex *ver.* 291. suprà.

Ver. 312. Διαπήσας.] Vide suprà ad γ', 535.

Ver. 314. —— ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.] Καὶ ἴρα τὸ σύντομον τῆς παραβολῆς, καὶ τὸ ἐντεῦθεν παίριον. Οὐ γὰρ πρᾶγμα παρέβαλε πράγματι, τὴν φαρέτραν δηλαδὴ τῷ μιγάλῳ σπηλαίῳ· ἦν γὰρ ἂν ψυχρὸς ὁ λόγος διὰ τὸ ἐν σμικροστομίᾳ κακόζηλον· ἀλλ' ἐνέργειαν ἐντεῦθεν ἐπιζητῶ· τὸ βᾶρος δηλαδὴ τοῦ ἐπισωμασμοῦ τῆς φαρέτρας τῷ ἄκρῳ τοῦ σπηλαίου συγκλεισμῷ. Καὶ οὐκ ἦν εἰς πλέον διασπουδάσαι τὴν παραβολήν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 317. —— δοίη.] Apud *Eustathium* in commentario, δοίη.

Ver. 318 et 424. Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV, 287.

Cæterùm (uti et notat *Barnesius*) mirè hîc et ineptè de rationibus, cur *Cyclopem* non interfecerit *Ulysses*, disserit *Spondanus*: " Tamne leviter, inquies, sex sociorum ex- " cidium ulciscitur? Immo, inquam —— " majus est damnum Cyclopi cæcitas, quàm " si vita illi fuisset adempta. Illo siquidem " pacto acerba illi vita est reddita, lucis as- " pectu privata; ita ut innumeras mortes " in unâ vitâ patiatur. Sanè hanc consilii " Ulyssei causam esse ausim contendere, " licèt ab ipso Poetâ non exprimatur." Et infrà in annotationibus ad *ver.* 523. " Nam " cur non potuerit Polyphemum Ulysses " interficere? Sanè perindè id facilè fuisse " existimo, atque oculum effodere." Mirè, inquam, cæcutisse videtur Vir eruditus. Apertissimè enim rationem hujus rei reddit Poeta suprà *ver.* 305. " Αὐτοῦ γάρ τι καὶ " ἔμμεν ἀκωλόμεθ', *&c.*" Καὶ ἦν μὲν ἰσχὺς ἐστιῶν [ἀπλῶν αὐτὸν] τοῦ ἐκτυφλῶσαι· ὅτι δὲ εὐκ ἦν ἁλῶναι ὅτι σωθῆναι, διὰ τὸν πωμάζοντα ἡλίσασαν λίθον τοῦ θυρεοῦ, δυσὶ ἔργοις γνῶναι σοφωτέρας φρονήσεις τῆς κατὰ τὴν τύφλωσιν, καὶ οὕτω περισωζῆναι. *Eustath.* ad *ver.* 290.

Ver. 319. Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον.]

Ἀκρέμων ἐλαίας ἐστὶν ἐν δόμοισι τὶς,
Ὃν φασγάνῳ τῷδ' ἐξαπυξώσας ἄκρον,
Εἰς ὥρᾳ καθήσω ——————.
Euripid. Cyclops, ver. 454.

Ver. 320. ——— τὸ μὲν ἔπαμεν.] Τὸ δὲ, ἔκταμεν, εἰ ἀκριβίσειεν, ἔκτεμεν, γράφουσι. Ἔχρην γὰρ, φασὶ, τὸν τηλικοῦτον Κύκλωπα, καὶ αὐτόκτιτον [αὐτόκτιτον] ἐκτάσαι τὸ ξύλον. *Eustath.* Quam lectionem et præfert Dna. *Dacier.*

Ὅσσον δ' ἰστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης,
Φορτίδος, εὐρείης, ἥτ' ἐπιπρέᾳ μέγα λαῖτμα·
Τόσσον ἦεν μῆκος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι.
Τῷ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστὰς,
Καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐπέλευσα.
Οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα παραστὰς
Ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα καταπρύψας ὑπὸ κόπρῳ,
Ἥ ῥα κατὰ σπείους πέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κληρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
Ὅστις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας,
Τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
Οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι,
Τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.

Quantus utique malus navis viginti-remis-agitatae nigrae,
Onerariae, latae, quae scilicet trajicit ingens pelagus:
Tanta erat longitudo, tanta spissitudo, aspectu.
Ab-hâc quidem, quantum ulna *est*, ego abscidi astans,
Et apposui sociis, laevigareque jussi.
Hi verò laevem fecerunt; ego autem acui astans
Summum: statimque prehensam aduriebam in igne ardente.
Et hanc quidem benè deposui reconditam sub stercore,
Quod per speluncam fusum erat admodùm densè multum.
At caeteros sortè sortiri jussi,
Quinam auderet mecum vectem sublatum
Terere in oculo, quando eum dulcis somnus occuparet.
Hi autem sorte-electi-sunt, quos utique et voluissem ipse eligere,
Quatuor, ast ego quintus cum his delectus sum.

Ver. 322. Ὅσσον δ' ἰστὸν νηός.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 325.—ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα.] Ἐκτιταμένον τῶν χειρῶν τὸ διάστημα ὄργυια ἐστί. *Schol.*

Ver. 327. —— ἐγὼ δ' ἐθόωσα.] Ἕτερος τρόπος ἐστὶν, ἡ παλαιμένη Μιτάληψις, κατὰ συνωνυμίαν σημαίνουσα τραῦγμα διάφορον· — Συνωνυμεῖ τὸ θοὸν τῷ ὀξύ· ὀξὺ δὲ οὐ μόνον, τὸ κατὰ κέντρον ταχὺ ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ σχῆμα προηγούμενον εἰς λεπτότητα. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τό, "—— ἐγὼ δὲ θόωσα παραστάς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Vide infrà ad ὁ, 298.

Ver. 329. —— ὑπὸ κόπρῳ] Nonnulli, notante *Eustathio*, hîc scribunt ὑπὸ κόπρου.

Ver. 331. Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι.] Τῶν γὰρ ἄλλων οὐκ ἐχρῆν ἐπιλαγὴν γενέσθαι ἄλλως ἢ διὰ τοῦ κληρώσασθαι, ἵνα μήτε οἱ λειφθέντες φονήσωσι, μήτε οἱ πρακρεθέντες μέμψωνται, ὡς ἐπιλεγέντες εἰς κίνδυνον. *Eustath.*

—— nos, magna precati
Numina, sortitique vices—*Æn.* III, 633.

Ibid. —— πεπαλάχθαι.] *Al.* πεπαλάσθαι.

Ver. 332. Ὅστις τολμήσειεν.]

Ἄγε, τίς τρῶτος; τίς δ' ἐπὶ τρώτῳ
Ταχεῖς, δαλοῦ κόπην ἐχμάσας,
Κύκλωπος ἴσω βλεφάρων ὤσας,
Λαμπρὰν ὄψιν διαπαύσει;
Euripid. Cyclops, ver. 481.

Ver. 333. Τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ.] Δοκεῖ δὲ ὁ ῥητὴς Κύκλωψ φύσει μὲν δύο ἔχειν ὀφθαλμοὺς, εἶγε καὶ ἐν ταῖς ἑξῆς ἱεῖ "Ὁμηρος βλέφαρα καὶ ὀφρύας εἶναι αὐτῷ· κατὰ δὲ τινὰ αἰτίαν εἶκὸς προαπολωλέναι αὐτῷ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. Εἰ δὲ γε κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς εἶς, κατὰ τὸν Ἡσίοδον μῦθον, καὶ τῷ τοῦ Κύκλωπος στόματι ἐνέκειτο, οὐκ ἂν ἐσίγησε τὴν ἰδιότητα ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *ver.* 187. Quæ conjectura videtur singularis.

Ibid. —— ἐν ὀφθαλμῷ.] *Al.* ἐπ' ὀφθαλμῷ.

Ver. 334. —— τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον.] *Eustathius* in commentario citat, οὓς ἂν καὶ ἤθελον. Quæ fortè et verior lectio. Nam in Vulgatis alterum vocabulorum ἄν, κε, omninò supervacuum videtur.

Ver. 335. —— ἐλέγμην.] *Eustathius* citat ἐλίχθην.

Ἑσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων.
Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ'· οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὥς ἐκέλευεν.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας.
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὄγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὑπλίσσατο δόρπον.
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων ἄγχι παραστάς,
Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·
Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα·
Ὄφρ' εἰδῇς, οἷόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
Ἡμετέρη· σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας
Οἴκαδε πέμψειας· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.
Σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο

Vespertinus autem rediit pulchra-velleribus pecora pascens:
Continuò verò in latam speluncam egit pinguia pecora
Omnia prorsùs; neque ullum relinquebat altam extra chortem,
Sive quid suspicatus, sive etiam deus sic jusserit.
At deinde admovit operculum ingens altè sublatum,
Sedensque mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et foetum submisit singulis:
Caeterùm postquam expedilsset obiens sua opera,
Simul utique ille rursùs duobus correptis apparavit coenam.
Et tum ego Cyclopem alloquebar propè astans,
Poculum in manibus tenens nigri vini:
" Cyclops, accipe, bibe vinum, postquam comedisti humanas carnes:
" Ut scias, qualem utique potum hunc navis reconditum habuerat
" Nostra; tibi autem porrò libamen ferebam, si-fortè me miseratus
" Domum mitteres: tu verò furis non ampliùs tolerabilitèr.
" Inique, quomodo quisquam ad te in-posterum alius accedat

Ver. 337. 341. Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα — Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν.]

——— cavo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat. *Æn.* III, 641.

Ver. 339. Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὥς ἐκέλευεν.] *Plutarchus*, loco suprà ad *i*, 427. adducto, et hunc versum citat. Pro Ἤ τι autem legit ille Ἦτοι· et pro ἐκέλευεν, ἐκέλευσε.

Ver. 344. Σὺν δ' ὄγε δ' αὖτε.] Vide suprà ad *ver.* 311.

Ver. 345. 346. —— προσηύδων —— Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.]

——— ἐμολήσας σπέος
Μάρνως αὐτοῦ, τῷδε προσφέρω πιεῖν,
Λίγων τάδ' —— *Euripid. Cyclops, ver.* 410.

Ver. 346. Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.] Vide *Athenæum, lib.* XI. *cap.* 2. 7.

Ver. 347. Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον.] [Ἰησοκλῆς] τίς δικαστήριον ἀχθεὶς, ἐτύστιτο τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγάς· ῥίμμενος δὲ τῷ αἵματι βάψας κοιλὴν τὴν χεῖρα προσαίνει τὸν δικαστὴν, ἅμα λέγων, " Κύκλωψ, τῆ, πῖ οἶνον, ἐπεὶ φάγες " ἀνδρόμεα κρέα." *Suidas, in voce* Ἰησοκλῆς.

Ibid. —— τῆ, πίε οἶνον.] Vide ad *Il.* ξ', 219. Καὶ ὅρα καὶ τὸν λόγον τοῦτον τῷ Ὀδυσσεῖ διπλολογίᾳ τι παραμύνον καὶ οἰκτῳ, ἅτι δὴ καὶ πολλαπλασιασμόν. *Eustath.*

Ibid. —— πίε οἶνον.] Apud *Suidam*, loco suprà citato, πῖ οἶνον. Vide infrà ad π', 143.

Ibid. κρέα.] Pronuntiabatur κρᾶ.

Ver. 348. Ὄφρ' εἰδῇς οἷόν τι πότον.]

Σκέψαι τόδ' οἷος Ἑλλὰς ἁμπέλων ἀπὸ
Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.
Euripid. Cyclops, ver. 413.

Ἀνθρώπων πολέων; ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἕδεκτο καὶ ἔκπιεν· ἤσατο δ' αἰνῶς
Ἡδὺ ποτὸν πίνων· καί μ' ἤτεε δεύτερον αὖτις·
Δός μοι ἔτι πρόφρων, καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ 355
Αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίροις.
Καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
Ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀπορρώξ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἴθοπα οἶνον. 360
Τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἦλυθεν οἶνος,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισι·
Κύκλωψ, εἰρωτᾷς μ' ὄνομα κλυτόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥς περ ὑπέστης· 365
Οὖτις ἐμοι γ' ὄνομ' ἔστ'· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι

" Ex hominibus multis? quoniam non rectè fecisti."
Sic dicebam: is autem accepit et ebibit; delectatusque est vehementèr
Dulcem potum bibens; et à-me petebat secundò rursùs:
" Da mihi adhuc lubens, et mihi tuum nomen dic 355
" Statim nunc; ut tibi dem hospitale-munus, quo tu gaudeas.
" Etenim Cyclopibus fert alma terra
" Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber dat-incrementum:
" Verùm hoc ambrosiae et nectaris est latex."
Sic dixit: at ei rursùs ego dedi generosum vinum: 360
Ter quidem praebui ferens, ter autem *is* ebibit stultitiâ.
Caeterùm postquam Cyclopi circa mentem venit vinum,
Tunc utique ipsum verbis alloquebar blandis:
" Cyclops, interrogas me nomen inclytum? at ego tibi
" Dicam; tu autem mihi da hospitale-munus, ut scilicet pollicitus es: 365
" Outis mihi nomen est: Outin verò me vocant

Ver. 353. —— ἔκπιεν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, et ex ver. 361. infrà, ubi omnes ἔκπιεν habent. Rectè, ut opinor. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco, ἔπιεν.

Ver. 354. —— αὖτις.] *Al.* αὖθις.

Ver. 355. —— καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ.]

Σὺ δ', ὦ ξέν, εἰπὲ τοὔνομ', ὅ, τί σε χρὴ καλεῖν.
Euripid. Cyclops, ver. 545.

Ver. 356. —— χαίροις.] *Al.* χαίρῃς.

Ver. 358. —— καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Vide suprà ad γ', 477 et 581.

Ver. 360. —— αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον.]

Ἠσθίετ' αὐτὸν ὡς ἐπῃσάμην ἐγὼ,
Ἄλλην ἴδοιμι πύλικα ——.
Euripid. Cyclops, ver. 419.

Ver. 361. —— τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.] Οὗτος [Ἀνάχαρσις] τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς· τὸν πρῶτον, ἡδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον, ἀηδίας. *Diog. Laërt. lib.* I. in *Anacharside.*

Ver. 365.—ὥς περ ὑπέστης.] Suprà ver. 356.

Ver. 366. Οὖτις ἐμοι γ' ὄνομ' ἔστ'.] *Al.* ἐμοι γ' ὄνομα. Porrò hinc (notante *Duporto* in *Gnomologiâ*) apud *Theocritum*, in Poemate quod inscribitur Σύριγξ, *Penelope* appellatur " Οὐδενὶς ἰὠκάτιρα."

Ibid. — Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ, ἠδὲ πατήρ.] " Ulyssem se in suâ peregrinatione " Outin appellàsse, ex Homero demonstra- " tur; quærenti enim de ipsius nomine Po- " lyphemo respondet, Οὖτις ἐμοι γ' ὄνομ' ἐστ', " Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ ἠδὲ πατήρ, " ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι. In quo Giphà- " nius, aliique interpretes Auctoris judicio " egregiè falluntur, qui ita vertunt: *Nemo* " *mihi nomen est, Neminem enim vocant mater* " *atque pater atque omnes socii.* Si enim οὔτις

Μήτηρ, ἠδὲ πατὴρ, ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλεὲϊ θυμῷ·
Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἕδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι,
Τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.
Ἦ, καὶ ἀναπλιν θεὶς πέσεν ὕπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα· καδδέ μιν ὕπνος
Ἥρει παυδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,

" Mater atque pater, et omnes alii socii."
Sic dixi; ille verò mihi rursùs respondebat inclementi animo:
" Outin ego postremum edam post suos socios,
" Caeteros autem priùs; hoc tibi hospitale-munus erit.
Dixit, et recumbens cecidit supinus: at deinde
Jacebat inflexâ crassâ cervice; et illum somnus
Capiebat omnium-domitor; è gutture verò erumpebat vinum,

" reddi deberet *nemo*, Ulysses utique in accusativo οὔτινα, non οὔτιν dicere debuisset. " Et quamvis Giphanio favere videatur, " quod Polyphemus paulò pòst coram vicinis suis conqueritur; [infrà *ver.* 408.] " Ὦ φίλοι, οὔτις μέ κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφι· " quod ita interpretatur Giphanius; *Amici! nemo me interfecit dolo, neque viribus:* attamen utrobique et in voce οὔτις, et οὐδὲ, insignis iterùm error committitur. Non enim scribendum hîc οὐδὲ, *neque*, sed duabus vocibus separatim positis οὐ δὲ, *non verò*, ut sensus sit; *Outis me afflixit dolo, non verò viribus.* Quæ interpretatio cum reliquis quæ hæc circumstant omnium optimè convenire videtur; quoniam prorsùs nullam causam, quamobrem Polyphemus ita conqueritur, comminisci possumus, si à nemine neque dolo neque vi læsus fuerit." *Acta Eruditorum, Supplement. Tom.* VII. *Sect.* 1. Vide infrà ad *ver.* 408. Ἵνα μὴ ἐπιστήσας τυχὸν ὁ Πολύφημος τῷ παραλογισμῷ, γνῷ " οὖτις" τὸν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων τοῦ " οὐ" καὶ τοῦ " τις," ὅπερ οὐ βούλεται Ὀδυσσεὺς, ἐπάγει αἰτιατικὴν ἐν ἀπλότητι, ἤγουν ἀσύνθετον, λέγων· " Οὖτιν δέ μι κικλήσκουσι, &c." ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς Οὖτις, Οὔτιδος, οὗ αἰτιατικὴ, τὸν Οὖτιν. *Eustath.* Cæterùm fuerunt qui Ulyssem non sibi hoc nomen finxisse existimârint: Ὅτι Ὀδυσσεὺς, διότι ὕστερα μεγάλα ἴσχυε, Οὖτις πρότερον ἐκαλεῖτο. *Ptolemæus Hephæstio, apud Acta Eruditor.* loco jam suprà citato. Sed hoc satis videtur inficetum; præcipuè quum ait Poeta, infrà *ver.* 413.

——— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,
Ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.

Ver. 368.——αὖτις.] *Al.* αὐτίς.

Ver. 369. Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἕδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι.]

Πάντων σ' ἑταίραν ὕστερον θοινάσομαι.
Euripid. Cyclops, ver 547.

Ver. 370.—τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.] Πρῶτός τι εὑρεκίναι δοκεῖ ["Ομηρος] φοῦσῆας χάριτας· ὅσπερ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀχαριστοτάτου προσώπου, τὸ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος· τὸ οὖν, " Οὖτιν ἐγὼ πύματον " ἕδομαι," τοὺς δὲ λοιποὺς πρώτους, τὸ τοῦ Κύκλωπος ξένιον. Οὐ γὰρ οὕτως αὐτὸν ἐπιφητις δεινὸν ἐκ τῶν ἄλλων, ὅταν δὲ διακρῆ ἑταίρους, οὐδ' ἀπὸ τοῦ θυρεοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ῥοπάλου, ὡς ἐκ τούτου τοῦ ἀστείσμοῦ. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 130. Οὐ πάνυ μὲ ἡ τοῦ Κύκλωπος ἐκείνη εὐφράινει δωρεὰ, τὸ ὑπισχνεῖσθαι ὅτι πύματον ἐγὼ τὸν Οὖτιν κατέδομαι. *Lucian.* Κατάπλους, ἢ Τύραννος. Porrò hinc apud *Erasmum*, Proverbium, " *Cyclopis Donum.*"

Ver. 372. Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα.]

Cervicem inflexam posuit, jacuitque per antrum
Immensus, saniem eructans ac frusta cruento
Per somnum commixta mero———.
Æn. III, 631.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus " *Virgilius Homerici carminis* " *majestatem non æquet.*" *Lib.* V. *cap.* 13. *Quinctilianus* verò magnam in hoc *Virgilii* loco *Emphasin* notat. " Idem [*Virgilius*] " Cyclopa cùm jacuisse dicit per antrum, " prodigiosum illud corpus spatio loci mensus est." *Lib.* VIII. *cap.* 3. Vide suprà ad *ver.* 298. Ἐν τι τῇ Θεογονίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ὀρφεὺς ποιήσας " Κεῖτ' ἀποδοχμώσας πα" χὺν αὐχένα, καδδὲ μιν ὕπνος Ἥρει πα" δαμάτωρ———·" ταῦτα δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος μετέθηκεν. *Clemens Alexandrinus Strom.* VI.

Ibid.———ἀποδοχμώσας.] Πλαγιώσας· δεχμὲς γὰρ τὸ πλάγιον. *Schol.*

Ibid.——παχὺν αὐχένα.] *Macrobius, lib.* V. *cap.* 13. citat, πλατὺν αὐχένα.

Ver. 373.——φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος, Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι.]

Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.
Καὶ τότ' ἐγὼ τον μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς,
Εἵως θερμαίνοιτο· ἔπεσσί τε πάντας ἑταίρους
Θάρσυνον, μήτις μοι ὑποδδείσας ἀναδύῃ.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν
Ἀψασθαι, χλωρός περ ἐών, διεφαίνετο δ' αἰνῶς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἆσσον φέρον ἐκ πυρὸς, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Ἵσταντ'· αὐτὰρ θάρσος ἐνέπνευσεν μέγα δαίμων.
Οἱ μὲν, μοχλὸν ἑλόντες ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ,
Ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν· ἐγὼ δ' ἐφύπερθεν ἀερθείς
Δίνεον· ὡς δ' ὅτε τις τρυπᾷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ
Τρυπάνῳ, οἱ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
Ἀψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰέν·
Ὡς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
Δινέομεν· τὸν δ' αἷμα περίῤῥεε θερμὸν ἐόντα.

Frustaque humanae carnis; ipse autem eructabat vino-gravatus.
Et tum ego vectem sub cinere demisi multo,
Donec calefieret; verbisque omnes socios
Confirmabam; nequis mihi subveritus deficeret.
Sed cùm jam vectis oleaginus in igne erat
Arsurus, viridis licèt-esset, candebatque vehementèr;
Tum verò ego propiùs afferebam ex igne, circùm autem socii
Stabant: caeterùm audaciam inspiravit ingentem deus.
Hi quidem vectem prehensum oleaginum, acutum in summo,
Oculo infixerunt; ego autem supernè arrectus
Versabam: ut verò cùm quis terebrat lignum navale vir
Terebrâ, alii autem infrà torquent loro
Apprehensam utrinque; illa autem circumvolvitur assiduè semper:
Sic ejus in oculo ignitum vectem prehensum
Versabamus; hunc autem sanguis circumfluebat calentem.

Τάχ' ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσῃ κρέα.
Euripid. Cyclops, ver. 588.

——ejectantemque cruentas
Ore dapes, et frusta mero glomerata vomentem.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 211.

Ver. 375. —— μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς.]

Ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος
Κρύπτεται ἐς σποδιάν.
Euripid. Cyclops, ver. 609.

Ver. 397. Ἄψασθαι.] *Al.* Ἀψισθαι.

Ver. 380. — ἀμφὶ δ' ἑταῖροι Ἵσταντ'.] Ὁ δὲ Ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα συστηλόταττον παποίηκε. —— Τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν· τὸ γὰρ ἰλυομένους καὶ περοσυδιζομένους ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος, μὴ καταιτιᾶν τοῦ Ὀδυσσέως, μηδὲ δυῖζαι τὸ πεπυρακτωμένον ἐπίπαν καὶ παρεσκευασμένον ἔργανον ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλ' ἄμους ἐσθίεσθαι μᾶλλον ἢ φρένας τὸ τῶν ἀτυφρόντων, ὑπερζολὴν ἐγκρατείας καὶ πίστεως οὐκ ἐπιλείποντος. *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας.

Ver. 384. Δίνεον· ὡς δ' ὅτε.] *Al.* Δίνεον, ὡς ὅτε.

Ibid. —— ὡς δ' ὅτε τις τρυπᾷ δόρυ νήϊον.]

Ναυσηγίαν δ' ὡς τί τὴς ἁρμόζων ἀνὴρ
Δικτλεῖ χαλκοῦ, τρύσανον παντηλατεῖ,
Οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φασφόρῳ
Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυκῶ κόρας.
Euripid. Cyclops, ver. 459.

Ver. 385. —— ὑποσσείουσιν.] *Al.* ὑποσείουσιν. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 387. —— ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες Δινέομεν.]

——telo lumen terebramus acuto
Ingens, quod torvâ solum sub fronte latebat.
Æn. III, 635.

Ibid. —— πυριήκεα.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. *Vulgg.* πυρωτήν.

Ibid. —— ἑλόντες.] *Al.* ἔχοντες.

Πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὖσεν ἀϋτμὴ,
Γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν, ἠὲ σκέπαρνον,
Εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτει μεγάλα ἰάχοντα,
Φαρμάσσων· (τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου τε κράτος ἐστίν·)
Ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.
Σμερδαλέον δὲ μέγ' ὤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ'· αὐτὰρ ὁ μοχλὸν
Ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο πεφυρμένον αἵματι πολλῷ.
Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔρριψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων.
Αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἵ ῥά μιν ἀμφὶς
Ὤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας·
Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος·

Omnes verò ei palpebras circùm et supercilia cremavit vapor,
Pupillâ ardente: crepitabant autem ei igne radices.
Veluti autem cùm vir faber securim magnam, aut asciam,
In aquâ frigidâ mergit valdè stridentem,
Temperans, (hoc enim denique ferri et robur est;)
Sic ejus stridebat oculus oleaginum circa vectem.
Horrendùm autem valdè ejulavit; insonuit verò petra.
Nos autem perterriti diffugimus: at ille vectem
Extraxit oculo foedatum sanguine multo:
Illum quidem deinde abjecit à se manibus dolore-furens.
Caeterùm ipse Cyclopas magno-clamore vocabat, qui utique circa ipsum
Habitabant in speluncis per promontoria ventosa:
Illi autem clamorem audientes accurrebant aliundè alius:

Ver. 389. Πάντα δέ οἱ βλιφαρ', &c.]

Ἥεσσ' ἰσαίων βλίφαρα· φύσιαι δ' ὁμοῦ
Γλῆναι γίνιαι ἴσιγγον, οὐδ' ἀνίσαν
Φόνου μυδώσας σταγόνας· ἀλλ' ὁμοῦ μίλας
Ὀμῦρες καλάζης αἵματος ἰσίγγιτο.
Sophocl. Œdip. Tyrann. ver. 1265.

Ver. 390. —— πυρὶ ῥίζαι.] *Al.* περὶ ῥίζαι.
Ver. 392. —— βάπτει.] *Al.* βάπτῃ.
Ibid. —— μεγάλα ἰάχοντα.] Vide ad *Il.* Υ, 456. *Al.* μεγάλα ἠχοῦντα.
Ver. 393. —— σιδήρου τε] *Al.* σιδήρου γε.
Ver. 394. Ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμός.] De vi vocis hujus, σίζει, ita *Quinctilianus*: "Minimè," inquit, "Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα. Quis enim ferat, siquid simile "illis meritò laudatis, λίγξι βώς, et σίζει "ὀφθαλμός, fingere audeamus? *Lib.* I. *cap.* 5. sub fine. Vide ad *Il.* Υ, 455.
Ibid. —— ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.] Τὸ δὲ, "περὶ μοχλῷ," (inquit *Eustathius*) ἀντίστασιν ἴσταται· ἀντὶ γὰρ τοῦ, διὰ μοχλοῦ, ἐρρίφη. Atqui oculum vecte transfixum aptiùs (ut opinor) depingit istud περί. Alioqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* ἐλαϊνέῳ διὰ μοχλῷ.

Ver. 395. Σμερδαλέον δὲ μέγ' ὤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.]

Clamorem immensum tollit; quo pontus et omnes
Intremuere undæ, penitúsque exterrita tellus
Italiæ, curvisque immugit Ætna cavernis. *Æn.* III, 672.

Ver. 398 et 461. —— ἀπὸ ἕο.] Vide ad *Il.* ά, 51.
Ibid. — χερσὶν ἀλύων.] "*Media* τοῦ ἀλύω," inquit *Barnesius*, "aliàs brevis, nunc pro"ducitur, ad Monstri deplorabilem animi "defectum innuendum." Atqui nulla alia videtur esse hujus rei causa, quàm in vocibus σίω, ἰλίσω, &c. Vide ad *Il.* ν, 103. et ά, 24. Προσγεάφουσι δὲ τινὲς τῶν Παλαιῶν τὸ ἰῶτα ἐν τῇ ἀλύσω, καθὰ καὶ ἐν τῇ ἐσυσίω. *Eustath.*
Ver. 401. Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων.]

At genus è sylvis Cyclopum et montibus altis
Excitum ruit ad portus ——————.
Æn. III, 675.

Ibid. —— ἀΐοντες.] Vide ad *Il.* ά, 252.

Ἰστάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅττί ἑ κήδοι·
Τίπτε τόσον, Πολύφημ', ἀρημένος ὧδ' ἐβόησας,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην, καὶ ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;
Ἦ μή τις σεῦ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει;
Ἦ μή τίς σ' αὐτὸν κτείνῃ δόλῳ, ἠὲ βίηφι;
Τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.
Οἱ δ' ἀπαμειβόμενοι ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Εἰ μὲν δὴ μήτις σε βιάζεται, οἷον ἐόντα,
Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·
Ἀλλὰ σύ γ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,

Consistentesque interrogabant circa speluncam, quidnam ipsum affligeret:
" Cur tantum, Polypheme, laesus sic clamâsti,
" Noctem per divinam, et insomnes nos facis?
" Num quis à te oves mortalium invito abigit?
" An *metuas* ne quis teipsum occidat dolo, aut vi?"
Hos autem rursùs ex antro allocutus est fortis Polyphemus:
" Amici, Outis me occidit dolo, neque viribus."
Illi verò respondentes verba alata dicebant:
" Siquidem reverà nemo tibi vim infert, solus cùm-sis,
" Morbum sanè nullo-modo licet Jovis magni effugere:
" Sed tu quidem supplica patri Neptuno regi."
Sic dixerunt abeuntes: meum autem risit charum cor,

Ver. 404. Νύκτα δι' ἀμβροσίην.] *Al.* Νύκτα δι' ἐρεμαίην.

Ibid. —— ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;] Τὸ δὲ, " ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα," φασιῶς τὸ ἄμμε δυϊκὸν, ἀντὶ πολλοῦ πλήθους λαμβάνει, κατὰ διαφορίαν (fortè κατ' ἀδιαφορίαν) Ἰωνικήν. *Eustath.* Verùm, si ἄμμε hic *duale* sit; tum, " Elegantèr (uti notat *Barnesius*) hoc Poe-" ta facit, quòd *Duos* jam *Polyphemus* tur-" bet, nempè *seipsum* et *alios*." Sive, quo modo *Chorus* in *Tragicis* voce " ἐγὼ" utitur, eodem modo aiunt Cyclopes, ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα, " *Te et* (me *sive*) nos *insomnes red-*" *didisti*." Sed vide ad *Il.* ά, 59. Cæterùm post hunc versum inserit *Barnesius* ex *Diogene Laërtio*, *Zeno*, *lib.* VII.

Τίς δέ σ' ἐτύφλωσεν καὶ ἀφείλετο λαμπάδος αὐγάς;

Verùm neque ullo modo hoc in loco cohæret versus iste; neque, an hinc à *Diogene* citatus fuerit, omninò constat.

Ver. 405. 406. Ἦ μή τις —— ἐλαύνει; Ἦ μή τίς σ' αὐτὸν κτείνῃ.] *Barnesius* ex Exemplaribus nonnullis edidit κτείνει, ut cum ἐλαύνει congruat; vertitque, " *Num quis*— " *abegit? Anne aliquis teipsum pessundat?*" Ego potiùs, siqui faverent Codices, legendum crediderim ἐλαύνῃ —— κτείνῃ. Ut sit sensus: " *Num* (metu exclamas,) *nequis* — " *abigat? An nequis teipsum trucidet, &c.?*"

Ver. 405. —— σεῦ μῆλα.] *Al.* σέο μῆλα.

Ver. 408. Ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει.]

Οὖτίς μ' ἀπώλεσεν ——.
Euripid. Cyclops, *ver.* 668.

Ibid. —— δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.] Ita Vulgati. Sunt qui legendum contendant δόλῳ, οὐ δὲ βίηφιν. Quod et rectius videtur. Οὖτίς με κτείνει δόλῳ οὐδὲ βίᾳ· τοιοῦτόν, ὁ Οὖτίς με κτείνει μετὰ δόλου· οὐ μὴν ἐν ἰσχύϊ. *Eustath.* Et paulò inferiùs; Δόλῳ οὐδὲ βίᾳ· τοιοῦτόν, δόλῳ μέντοι κτείνει με, καὶ οὐ βίᾳ· τῶν δὲ Κυκλώπων συγκειμένων νοημάτων, Οὖτίς με ἐν δόλῳ κτείνει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν βίᾳ. Vide suprà ad *ver.* 366. *Al.* ἠδὲ βίηφι· et ἠὲ βίηφι.

Ver. 410. —— μήτις σε βιάζεται.] *Clemens Alexandrinus*, *Strom. lib.* V. citat οὔτις σε βιάζεται.

Ver. 411. Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι.] Apud *Clementem*, *ibid.* Νοῦσον δ' οὔπως. Porro similitèr *Sophocles*, notante *Duporto* in *Gnomologiâ* ad hunc locum:

Νόσους δ' ἀνάγκη τοὺς θεηλάτους φέρειν.

Ver. 413. —— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ.] Vide infrà ad σ', 99.

Ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.
Κύκλωψ δὲ στενάχων τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι,
Χερσὶ ψηλαφόων, ἀπὸ μὲν λίθον εἵλε θυράων·
Αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο, χεῖρε πετάσσας,
Εἴτινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·
Οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο,
Εἴτιν' ἑταίροισιν θανάτου λύσιν, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ·
Εὑροίμην· πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον,
Ὡς τε περὶ ψυχῆς· μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.
Ἦδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
Ἄρσενες οἷες ἦσαν ἐϋτρεφέες, δασύμαλλοι,
Καλοί τε, μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες·
Τοὺς ἀπείων συνέεργον ἐϋστρεφέεσσι λύγοισι,

Quòd nomen decepisset meum, et consilium eximium.
Cyclops autem ingemiscensque, et cruciatus doloribus,
Manibus palpans, amovit quidem lapidem ab ostio;
Ipse verò in ostio sedebat, manibus extensis,
Siquem fortassis inter oves deprehenderet exeuntem foras;
Adeò enim videlicet me putabat in mente stultum esse.
Ast ego deliberabam, quid factu optimum esset.
Siquam sociis mortis liberationem, atque mihi ipsi
Invenirem: omnes verò dolos et consilium texebam,
Utpote de vitâ: ingens enim malum imminebat.
Hoc verò mihi in animo optimum videbatur consilium.
Mares oves erant benè-nutriti, densis-velleribus,
Pulchrique, magnique, violaceam lanam habentes:
Hos tacitè colligabam benè-tortis viminibus,

Ver. 414. —— *καὶ μῆτις ἀμύμων.*] Sunt qui Poetam hic ad vocem Οὖτις respicere existiment; quia scilicet *οὖτις* et *μῆτις* idem significent. Sed hoc, ut rectè notavit *Barnesius*, planè ineptum.

Ver. 415. Κύκλωψ δὲ στενάχων τε.] Οἱ χαριέστατοι ποιητῶν —— τὰ μὲν αὐτοί τι καταστενάζουσι ὀνόματα, συμπλέκοντες ἱστιηδίοις ἀλλήλοις τὰ γράμματα· καὶ τὰς συλλαβὰς δὲ οἵπερ, οἷς ἂν βούλωνται παραστῆναι πάθεσι, ποικίλως φιλοτιχοῦσιν· ὡς ποιεῖ πολλάκις Ὅμηρος· —— Ἐπὶ δὲ τοῦ τυφλουμένου Κύκλωπος, τί τι τῆς ἀλγηδόνος μίγισες, καὶ τὴν διὰ τῶν χειρῶν βραδεῖαν ἕρπουσαν τῆς τοῦ σπηλαίου θύρας [ἱμφαίνειν βουλόμενος·] "Κύκ-"λωψ δὲ στενάχων τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι, "Χερσὶ ψηλαφόων." *Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως*, § 15.

Ver. 421. —— *θανάτου λύσιν.*] Quoniam *λύω, λύσω*, syllabam *priorem* naturâ producant; ideò *Marcus Meibomius* hoc in loco, notante *Barnesio*, legendum contendit *θανάτου μόσιν*· aliosque omnes locos apud *Homerum*, ubi ἄλυτος, aut ἀλύτους occurrat, corruptos existimat. Sed longè errat vir eruditus. Quâ enim analogiâ ex *τίω, τίσω*, fit *τίσις, ἄτιτος*· ex *φθίνω, φθίσω, φθίσις, ἄφθιτος*· ex *κρίνω, κρίσις, ἄκριτος*· et ex *κλίνω, κλίσις, ἄκλιτος*· eadem ex *λύω, λύσω*, fit *λύσις, ἄλυτος*. Vide ad *Il.* ά, 514. et χ', 19. 20.

Ver. 422. 423. —— *πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον,* —— *μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.*] "Efficacior omni arte imminens ne-"cessitas; non usitata modò præsidia, sed "quædam etiam nova admovit." *Quint. Curt. lib.* IV. § 15.

Ver. 425. Ἄρσενες οἷες ἦσαν.] Vox *οἷες primam* fortassè eâdem ratione producit ac voces ἀθάνατος, Πριαμίδης, &c. Vide ad *Il.* ά, 398. *Barnesius* verò edidit *εἶες*. Cæterùm hinc fortè vox *Latina, oves*.

Ver. 427. —— *λύγοισι.*] Ἰμαντώδεσι φυτοῖς. *Schol.*

Τῆς ἐπὶ Κύκλωψ εὖδε, πέλωρ, ἀθεμίστια εἰδὼς,
Σύντρεις αἰνύμενος· ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκεν,
Τὼ δ' ἑτέρω ἑκάτερθεν ἴτην, σώοντες ἑταίρους.
Τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄιες φέρον· αὐτὰρ ἔγωγε,
(Ἀρνειὸς γὰρ ἦν, μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων,)
Τοῦ κατὰ νῶτα λαβὼν, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἑλυσθεὶς
Κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο
Νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην τετληότι θυμῷ.
Ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτα νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα·
Θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκοὺς,
Οὔθατα γὰρ σφιν ἀγεῦντο· ἄναξ δ' ὀδύνῃσι πεπῆσι
Τειρόμενος, πάντων ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα
Ὀρθῶν ἑσταότων· τὸ δὲ νήπιος οὐκ ἐνόησεν,
Ὡς οἱ ὑπ' εἰροπόκων ὀΐων στέρνοισι δέδεντο.
Ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε,

In quibus Cyclops dormiebat, monstrum, nefaria doctus,
Tres-unà sumens: medius quidem virum ferebat,
Caeteri autem duo utrinque ibant, servantes socios.
Terni autem virum oves ferebant: caeterùm ego,
(Aries enim erat, pecudum longè optimus omnium,)
Hujus tergo arrepto, villosum sub ventrem volutus
Extendebar: at manibus lanae egregiae
Firmitèr implicitus haerebam constanti animo.
Sic tum quidem ingemiscentes expectavimus auroram divinam.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò deinde ad pascua erumpebant mascula pecora;
Foeminae verò balabant immulctae per stabula,
Ubera enim gravabantur; dominus verò doloribus gravibus
Afflictus, omnium ovium palpabat terga
Rectè stantium: illud autem stultus non animadvertit,
Ut illi sub lanigerorum ovium pectoribus ligati essent.
Ultimus aries pecorum exibat foràs,

Ver. 428. Τῆς.] *Al.* Τοῖς.

Ver. 432. Ἀρνειὸς γὰρ ἦν.] Vide infrà ad κ', 190.

Ver. 433. Τοῦ κατὰ νῶτα λαβών.] "Alio "——modo sibi, alio sociis providet. Hos "sub ovibus recondit; se verò sub ariete, "qui totius gregis erat præstantissimus. A"deò ut majorem sui quàm sociorum cu"ram habuerit." *Spondan.* Mirè admodùm: Liquet enim *Ulyssem*, postquam sociorum unumquemque tribus simul constrictis maribus ovibus subligásset, se ipsum nequaquam isto modo ligare potuisse; ideoque arietis unius, cæteris majoris, quique ipsum solus ferre posset, ventri subvolutum velleri adhæsisse; undè etiam facilè delapsus cæteros expeditiùs solvere posset; infrà ver. 463.

Ver. 434. —— ἀώτου.] Τοῦ ἄνθους. Λέγει δὲ τοῦ ἰρείου. *Schol.* Vide suprà ad ά, 443.

Ver. 438. —— νομόνδ' ἐξέσσυτο —— μῆλα.] Editiones vulgatæ vertunt, "*ad pascua* "*exiit pecora.*" Sed malè: Nam vox ἐξέσσυτο significationem *activam* non habet. Vide *Iliad.* ή, 1. *Odyss.* ί, 373. μ', 366. Rectiùs *Barnesius*; "*ad pascua prorumpe*"*bant.*"

Ver. 444. Ὕστατος ἀρνειός.] "Legitur eti"am," inquit *Henricus Stephanus*, "Ὕστα"τος δ' ἀρνειὸς in nonnullis editionibus." Sed hoc, uti et ipse annotat, versum perimit.

Λαχμῷ στεινόμενος, καὶ ἐμοὶ πυκινὰ φρονέοντι.
Τὸν δ' ἐπιμασσάμενος προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Κριὸ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
Ὕστατος; οὔτι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποίης,
Μακρὰ βιβάς· πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις·
Πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι
Ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος· ἦ σύγ' ἄναπτος
Ὀφθαλμὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε,
Σὺν λυγροῖς ἑτάροισι, δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
Οὖτις, ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
Εἰ δὴ ὁμοφρονέοις, ποτιφωνήεις τε γένοιο,
Εἰπεῖν, ὅππη κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει·
Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλη

Vellere gravatus, et me multa cogitante.
Hunc autem palpatum allocutus est fortis Polyphemus:
" Aries chare, quid mihi ita per speluncam exis pecudum
" Ultimus? neutiquam anteà scilicet relictus venire-soles ab ovibus,
" Sed multò primus pasceris teneros flores herbae,
" Magnis-passibus incedens; primusque ad fluenta fluviorum pervenis:
" Primus porrò in stabulum cupis redire
" Vespertinus; nunc contrà omnium-ultimus: num tu domini
" Oculum desideras? quem vir malus eruit,
" Cum perniciosis sociis, postquam domuisset mentem vino,
" Outis; quem nondum existimo elapsum esse mortem.
" Si jam idem-mecum-sentires, vocalisque fieres,
" Ut-diceres, ubinam ille meum robur evitet;
" Profectò ei cerebrum per speluncam huc et illuc

Ver. 445. Λαχμῷ.] *Al.* Λάχνῃ.

Ver. 446. ——ἐπιμασσάμενος.] Vide ad *Il.* ε', 564.

Ver. 447. Κριὲ πέπον.] " Polyphemum " Homerus cùm immanem ferumque finxisset, cum ariete etiam colloquentem facit, ejusque laudare fortunas, quòd, quæ vellet, ingredi posset; et, quæ vellet, attingere." *Cic. Tusc. Disput. lib.* V. *cap.* 39.

Ver. 453. 454. ——νὺ ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε, ——δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ.)

Ὁ ξένος —————— μ' ἀπώλεσεν,
Ὁ μιαρός· ὃς μοι δοὺς τὸ σῶμα, κατέκαυσεν.
Euripid. Cyclops, ver. 672.

Ver. 455.—*Ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι.*]

Ἀλλ' οὔτι μὰ φύγοντι τὼ δ' ἔβαν σέ γε
Χαίροντες ——. *Euripid. ibid. ver.* 662.

Ibid. —— πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.] Ἔστι σπουδαιολογία παροιμιώδης (inquit *Eustathius*) —— Ἔχειν γὰρ ἐοικὸς, πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον. Atqui eâdem Syntaxi alibi utitur Poeta:

Μοῖραν δ' οὔτινα φημὶ πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν. *Iliad.* ζ', 488.

Οὔ οἱ νῦν ἔτι γ' ἐστὶ πεφυγμένον ἦμαρ γενέσθαι. χ', 219.

Cæterùm *Barnesius* hoc in loco edidit πεφευγμένον. Rationibus parùm idoneis. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ibid. ——εἶναι ὄλεθρον.] *Al.* ἦμαρ' ὄλεθρον.

Ver. 458. Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος.)

—— O si quis referat mihi casus Ulysseu,
Aut aliquem è sociis, in quem mea saeviat ira,
Viscera cujus edam, cujus viventia dextrâ
Membra meâ laniem ——————;
Quàm nullum aut leve sit damnum mihi lucis ademtæ!
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 192. 197.

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε κατὰ σπέος.

Θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὖδεϊ· καδδὲ ἐμὸν κῆρ
Λωφήσειε πακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις.
Ὣς εἰπὼν, τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο πέμπε θύραζε.
Ἐλθόντες δ' ἠϐαιὸν ἀπὸ σπείους τε, καὶ αὐλῆς,
Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ' ἑταίρους.
Καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, πίονα δήμῳ,
Πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν, ὄφρ' ἐπὶ νῆα
Ἱκόμεθ'· ἀσπάσιοι δὲ φίλοις ἑτάροισι φάνημεν,
Οἳ φύγομεν θάνατον· τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες.
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ,
Κλαίειν· ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα
Πόλλ' ἐν νηὶ βαλόντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσϐαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων κερτομίοισι·
Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους

" Eliso spargeretur ad solum; meum verò cor
" Quiesceret à malis, quae mihi nullius-pretii vir intulit Outis."
Sic locutus, arietem à se mittebat foràs.
Quum-venissemus autem paululùm à speluncâque et chorte,
Primus ab ariete me expedivi; solvi verò socios.
Celeritèr autem pecora longipeda, pinguia adipe,
Multa circumducentes abigebamus; donec ad navem
Pervenissemus; desiderati verò charis sociis apparuimus,
Qui effugimus mortem: caeteros autem lugebant flentes.
Sed ego non sinebam, superciliis autem innuebam unicuique,
Nè flerent; sed jussi celeritèr, pulchris-velleribus pecora
Multa in navem cùm-immisissent, navigare salsam aquam.
Illi verò statim conscendebant, et per transtra sedebant;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quando tantum aberam, quantum utique audiri-potest clamans,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar convitiis:
" Cyclops, non ergò eras imbellis viri socios

Ver. 459. —— καδδὲ ἐμὸν κῆρ.] *Al.* καδδ' ἐμὸν ἦτορ.

Ver. 462. Ἐλθόντες δ' ἠϐαιὸν &c.] Ὅτι σελαικειδῶς τὸ, " Ἐλθόντες δ' ἠϐαιὸν ἀπὸ σπείους " τε καὶ αὐλῆς, Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide infrà ad μ', 73. et ad *Il.* κ', 224.

Ver. 464. —— ταναύποδα.] Ita ex *Eustathio* et ex duobus Exemplaribus edidit *Barnesius.* Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* ταναύποδα. Ταναύποδα δὲ λέγει, οὐ τὰ μακρόποδα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τιταμένως τοῖς ποσὶ βαδίζοντα· ταυτὸν δ' εἰπεῖν, μακρὰ βιϐάντα. *Eustath.*

Ver. 468. —— ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ Κλαίειν.] *Al.* ἐν δ' ὀφρυσι νεῦον. Minùs rectè. Superciliorum enim nutu flere prohibebat *Ulysses:* Propriaque hæc vocis ἀνανεύω significatio:

Λαοῖσιν δ' ἀνένευεν ἀρήϊα δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδ' εἶα ἴμεναι. —— *Iliad.* χ', 205.

Ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἀνένευε, καὶ ἴσχεεν ἱμείροντας. *Odyss.* φ', 129.

Ver. 475. —— ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους.] Τὸ δὲ " ἀνάλκιδος ἀνδρὸς" πρὸς τὰ τοῦ Κύκλωπος ἀστεΐσηται, ὃς φθέγεται [suprà *ver.* 460.] οὐτιδανὸν ἔφη τὸν Ὀδυσέα. *Eustath.*

Ἐδμεναι ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῇφι βίηφι.
Καὶ λίην σέ γε μέλλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα.
Σχέτλι· ἐπεὶ ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ
Ἐσθέμεναι· τῷ σε Ζεὺς τίσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
Ἦκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο·
Κὰδ δ' ἔβαλε προπάροιθε νεὼς κυανοπρῴροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
Ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δ' αἶψ' ἠπειρόνδε παλιῤῥόθιον φέρε κῦμα,
Πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.

" Comesurus in speluncâ cavâ, forti vi.
" Et abundè te utique assecutura erant mala facta *tua*,
" Inique: quoniam hospites non verebaris tuâ in domo
" Comedere: ideò te Jupiter ultus-est et dii alii."
Sic dixi; ille autem deinde iratus-est ex-corde magìs:
Misit autem abruptum verticem montis magni;
Dejecitque ante navem nigram-proram-habentem;
Paululùm verò abfuit quin clavum extremum attingeret.
Inundavit autem mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navim)* statim ad continentem refluus ferebat fluctus,
Inundatio ex mari, adegitque prope terram ut-veniret.

Ver. 481. Ἦκε δ' ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος.] Φοβούμενος τοῦτο τὸ ἀδύνατον, προκατασκευάζει τοιοῦτον ἄνδρα τῷ λοιπῷ διηγήματι, ὡς μηδὲ τὸν περὶ τούτου λόγον ἄπιστον καταστῆναι λιχμῶντα. *Hermogenes de Inventione, lib.* IV. *cap.* 12. Vide suprà ad *ver.* 191.

Fert ingens toto connixus corpore saxum,
Haud partem exiguam montis. ——.
Æn. X, 127.

—— Vidi cum monte revulso
Immanem scopulum medias permisit in undas.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 181.

Ibid. —— κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο.] Μεταφορὰ δὲ, ἥτις ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη, μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλὴ ἐστὶ καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ· [Ὁμήρῳ] εἶον ἐστὶν, "Ἦκε μὲν ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο" —— ὃν γὰρ λόγον ἔχει κορυφὴ πρὸς ἄνδρωπον, τοῦτον καὶ ἡ ἀκρώρεια πρὸς τὸ ὄρος. — Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, ἰδιδάσκαλον καὶ ἐναργέστατον ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Ubi notandum pro Ἦκε δ' ἀποῤῥήξας, legisse hic *Dionysium*, Ἦκεν ἀποῤῥήξας.

Ver. 482. —— προπάροιθε.] *Barnesius* hoc in loco, μετέπειτε· infrà *ver.* 539. προπάροιθε legendum existimat. Sed vide infrà ad *ver.* 483.

Ver. 483. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ βολῇ οὐκ ἐνέκειτο ἐστὶ πῶς ὁ λίθος ὁ πεσὼν ἐμπροσθεν ἐνθα ὁ πλοῦς ἦν τῆς πρῴρας, καὶ κλύσας οὕτω τὴν θάλασσαν, ὀλίγου ἐδέησεν ἱκέσθαι εἰς ἄκρον οἰήϊον, ἤγουν πεῖσαι τοῦ σιαπίου τοῦ περὶ τὴν πρύμναν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βολῇ πάνυ καλῶς κεῖται· ὀπίσω γὰρ τισὼν ὁ λίθος βεβηχὼ ἐδέησεν ἱκέσθαι κατὰ τοῦ σκαλμοῦ. Διὸ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις στίχοις, τὸ, "Τυτθὸν "ἐδεύησεν οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι," ἀστεῖα ἔχει μετὰ εὐσιλεῦ· ὡς ἄριστον μὲν ὄντος ὄν, ἀπεῖπεν δὲ ὀφειλέμενον. *Eustath.* Porrò in uno MS. scriptum reperit *Tho. Bentleius*, Τυτθὸν, ἐδεύησεν δ', &c. Ac constructio quidem aptior esset, si istud Τυτθὸν ad præcedentia referretur: Alioqui enim vocula δὲ inusitatiùs videtur transposita.

Ibid. —— οἰήϊον.] Παιδάλιον, παρὰ τὸ σιαπίζειν, ὃ ἐστὶ καταδύνειν. *Schol.*

Ver. 484. —— κατιεχμένης ὑπὸ πέτρης.] Ἤγουν κατιλθούσης. Χρόνος γὰρ καὶ νῦν εἴληπται ἀντὶ χρόνου. Malè: Æquè enim facilè scribere potuisset *Homerus*, (si ita voluisset,) κατιλθούσης ὑπὸ πέτρης.

Ver. 486. —— θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.] Ἐγγίσαι ἐποίησε τῇ γῇ. *Schol.*

Αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν
Ὦσα παρέξ· ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας, ἐπέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπῃς, ἵν' ὑπ' ἰκ κακότητα φύγοιμεν,
Κρατὶ κατανεύων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἄλα πρήσσοντες ἀπῆμεν,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα;
Ὃς καὶ νῦν πόντονδε βαλὼν βέλος, ἤγαγε νῆα
Αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι.
Εἰ δὲ φθεγξαμένου τεῦ, ἢ αὐδήσαντος ἄκουσε,
Σύν κεν ἄραξ ἡμίων κεφαλὰς, καὶ νήϊα δοῦρα,
Μαρμάρῳ ὀκρυόεντι βαλών· τόσσον γὰρ ἵησιν.
Ὣς φάσαν· ἀλλ' οὐ πῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἀλλά μιν ἄψορρον προσέφην κεκοτηότι θυμῷ·
Κύκλωψ, αἴκεν τίς σε κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων

At ego manibus sumpto praelongo conto
Detrusi à *littore*; sociosque hortatus, jussi
Incumbere remis, ut malum fugeremus,
Capite annuens: illi verò incumbentes remigabant.
Sed quando jam bis tantum mare sulcantes aberamus,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar; circùm verò socii
Blandis verbis inhibebant aliundè alius:
" Imprudens, cur vis irritare ferum virum?
" Qui etiam nunc in pontum jacto telo deduxit navem
" Rursùs ad continentem, et sanè existimabamus illic nos perituros.
" Si verò vociferatum aliquem, aut locutum audiisset,
" Collisisset nostra capita, et navalia ligna.
" Saxo aspero conjecto; tantum enim jaculatur."
Sic dixerunt: sed non flectebant meum generosum animum,
Sed ipsum rursùs allocutus sum irato animo:
" Cyclops, si quis te inter mortales homines

Ver. 487. —— περιμήκεα κοντόν.] Ὅτι κοντὸν, ὅπλον οἷόν ναυτικόν ὁ Ποιητὴς, οὐ μὴν σκολιμικόν. *Eustath.*

Ver. 488. —— ἰκέλευσα Ἐμβαλέειν κώπῃς.]

—— κάρυξ δ' αὐτοῖς
Ἐμβαλεῖν κώπῃσι ——.
Pindar. Pythior. Ode IV. *ver.* 356.

Colligere arma jubet, validisque incumbere remis. *Æn.* V, 15.

Ver. 490. —— κατανεύων.] Quâ ratione hæc vox *secundam* producere possit, vide suprà ad *ver.* 242. et ad *Il.* ζ', 62. et π', 174. Alii verò, notante *Barnesio*, hîc legendum volunt κατανεύων, et κατὰ νεύων. " Quin et " κάτω νεύων (inquit *Barnesius*) legi potest." Sed hoc valdè esset invenustum.

Ver. 491. Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον.] Πῶς οὖν ἀκούει ; προείρηκε γὰρ [*ver.* 473.] " Ἀλλ' ὅτε " τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας." Ἤτοι μιγαλόφωνος ὁ Ὀδυσσεὺς, ἢ δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος ἀνέσχομεν πάλιν οὕτως γὰρ ἡ παῖς ἠνίχθη. *Schol.* Quæ posterior explicatio dirior videtur. Καὶ ἐστὶ νεῖν, ὅτι καὶ Ὀδυσσεὺς ἐνίστινι καὶ αὐτὸς τὴν φωνὴν. *Eustathius.*

Ver. 494. Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις.] Δημοσθένους δὲ λοιδορουμένου τὸν Ἀλέξανδρον ἦν προσάγουτα ταῖς Θήβαις, ἵφη [ὁ Φωκίων·] " Σχέτλε, " τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα." *Plutarch. in Phocione.*

Ver. 499. —— ἐκρυόεντι.] *Al.* ἐκρυόεντι.

Ver. 502. —— κατὰ θνητῶν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit κατὰ θνητῶν.

Ὀφθαλμοῦ εἴρηται ἀειπελίην ὀλοωτὴν,
Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ἐξαλαῶσαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἐνὶ οἰκί' ἔχοντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.
Ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο,
Καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν·
Ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἀμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.
Ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην
Ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν·
Νῦν δέ μ', ἐὼν ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς,

" De oculi interrogaverit foedâ caecitate,
" Dic, Ulyssem urbium-eversorem excaecâsse *te*,
" Filium Laërtis, in Ithacâ aedes habentem." 505
Sic dixi; ille autem mihi ejulans respondebat sermone:
" Papae! certè omninò jam me antiqua vaticinia attingunt.
" Erat quidam hîc vates vir bonusque, magnusque,
" Telemus Eurymides, qui vaticiniis excellebat,
" Et vaticinans consenescebat inter Cyclopas; 510
" Qui mihi dixit haec omnia perfectum-iri in posterum,
" Manibus ex Ulyssis privatum-iri visu.
" Sed semper aliquem virum ingentem et pulchrum expectabam
" Huc venturum esse, magno praeditum robore:
" Nunc autem me, parvusque cùm-esset, et nullius-pretii, et imbellis, 515

Ver. 504. Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον, &c.] Artificiosè hîc, ad Cyclopem magis exacerbandum, *nomen, parentes, patriamque* singulatim exponit. Ἡ γὰρ ἰεγὴ, τῶν καθ' ἕκαστον ἴσως ———. Διὸ ἰρέους πιστεύεται, ὁ Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον·" ὡς οὐ τιτιμωρημένος εἰ μὴ ἤθετο καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ἀφ' ὅτου. *Aristot. Rhetoric. lib.* II. *cap.* 3.

Ibid. Φάσθαι.] Τὸ δὲ " φάσθαι" ——— ἀρίστως τοῖς πλείοσιν ἀπὸ τοῦ ἰφάμην μίσου ἀορίστου δυνίρου γίνεσθαι, διὸ καὶ παροξυτονεῖσθαι, ὡς φάσι βραχίος ὄντος τοῦ παρατιλεύτου καλὰ δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἴφατο. *Eustath.* Rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471. *Al.* Φᾶσθαι.

Ibid. et *ver.* 530. ——— πτολιπόρθιον.] *Al.* πτολίπορθον notante *Barnesio.* Vide et suprà ad ά, 2.

Ver. 507. Ὦ πόπου, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.]

Αἴ, αἴ· παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεπράξεται.
Τυφλὸν γὰρ ὄψει ἐν σίδηρον ἐκχέαν μ' ἔφη
Τρίαις ἀφορμηθέντος ———.
Euripid. Cyclops, ver. 692.

Ver. 508. Ἔσκε τις ἐνθάδε.] Ἔνθα ἐστέον ὅτι τὸ " ἔσκε" δικοῦν κοινότερον ἀπὸ τοῦ ἔω, ἔσω, ἔσκω, γίνεσθαι, Ἡρακλείδης ἄλλως σημειοῦται. *Eustath.* Rectiùs, ut opinor, *Scholiastes* ad *Il.* β', 539. Τὰ γὰρ " ἔσκε," ἢ καὶ " ἔσκ," συλλαβαὶ, παρ' Ἰλιάδι, μόνοι ἐν τοῖς παρατατικοῖς τι καὶ ἀορίστοις ἐσυνέβησαν.

Ver. 509. Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο.]

Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
Terribilem Polyphemon adit: Lumenque quod unum
Fronte geris mediâ rapiet tibi, dixit, Ulysses.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 771.

Ibid. Τήλεμος Εὐρυμίδης.] *Scholiastes* ad *Theocrit. Idyll.* VI, 23. legit, Τήλεμος Εὐρύμαχος· notante *Barnesio.*

Ver. 515. —— ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς.] Quanta sit vocalarum harum vis et ἰμφασις facilè sentiet quicunque eas vocabulis quibuscunque aliis idem significantibus mutaverit. Siquis nimirùm hoc in loco, ut rectè observavit *Aristoteles*, pro " ὀλίγος τε, " καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς," μικρός τι καὶ ἀσ-

Ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο οἴνῳ.
Ἀλλ' ἄγε δεῦρ' Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια δείω,
Πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι κλυτὸν Ἐννοσίγαιον·
Τοῦ γὰρ ἐγὼ πάϊς εἰμὶ, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι·
Αὐτὸς δ', αἴκ' ἐθέλῃσιν, ἰήσεται, οὐδέ τις ἄλλος,
Οὔτε θεῶν μακάρων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αἴ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην
Εὖνιν ποιήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω·
Ὡς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα Ποσειδάωνι ἄνακτι
Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
Κλῦθι, Ποσείδαον, γαιήοχε, κυανοχαῖτα·
Εἰ ἐτεόν γε σὸς εἰμὶ, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,

" Oculo privavit, postquam me domuisset vino.
" Sed age huc-veni, Ulysses, ut tibi hospitalia praebeam,
" Deductionemque horter ut-det inclytus Neptunus:
" Hujus enim ego filius sum, pater autem *is* meus gloriatur esse:
" Ipse autem, si voluerit, sanabit, neque quisquam alius,
" Neque deorum immortalium, neque mortalium hominum."
Sic dixit; at ego ipsum respondens alloquebar:
" Utinam enim jam animâ et vitâ te possem
" Privatum mittere domum Plutonis intra:
" Adeò haud oculum utique sanabit neque Neptunus."
Sic dixi: ille autem deinde Neptuno regi
Supplicabat, manus tendens ad coelum stellatum:
" Audi, Neptune, terram-continens, caerulee-crines:
" Si reverà tuus sum, patremque *te* meum profiteris esse,

ἄνακτος, καὶ ἀιδὴς, vel aliud quicquam istiusmodi substituerit; *τὸ ἀμείνονα ὅσον διαφέρει ἴσῃ τῶν ἴσων, δικαίως ἂν* ——— *τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ ἰσότιμός. Poetic. cap.* 22. Malè igitur hic *Eustathius*; *Ὅτι τὸ ὀλίγος* (inquit) ——— *ἰσταῦθα ἀπὸ μεγέθους ληφθὲν, τὸν μικρὸν δηλοῖ.* ——— *Πάντως δὲ ταυτὸν, ὀλίγον ἰσότιμον, καὶ τυτθὸν, καὶ μικρόν. Καὶ δῆλον αὐτὸ καὶ ἐκ τοῦ Τυδέως, ὃς* ——— *μικρὸς ἦν δέμας.* ——— *Ἐοικὲ καὶ ἰσταῦθα φάναι, ὡς Ὀδυσσεὺς ὀλίγος μὲν ἦν τὸ μέγεθος, &c.* Nempè non advertisse videtur vir eruditus vocem *μικρὸς* "*parvus*," tantùm significare; at *ὀλίγος* non modò "*parvus*," sed et "*despicabilis, contemptui habendus.*" Rectè itaque dicitur, *Τυδεὺς τοι μικρὸς μὲν ἦν*, *Il. ι*, 801. non æquè rectè diceretur, *Τυδεὺς τοι ὀλίγος, &c.* Vide infrà ad *ω*, 259.

Ibid. ——— *ἄκοιτις*] *Al. ἀκοιτής.*

Ver. 516. ——— *ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο.*] *Al. ἀλάωσας, ἐπεί μ' ἐδαμάσσας.*

Ver. 520. ——— *αἴκ' ἐθέλῃσιν, ἰήσεται.*] Quoniam vox *ἰήσεται* infrà *ver.* 525. *primum* producat, ideò *Barnesius* hoc in loco edidit, *αἴκ' ἐθέλῃσ' ἰήσεται.* Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, nihil opus. Corripi enim potest istud *ι* propter sequentem vocalem. Vide ad *Il. ὁ*, 24.

Ver. 525. *Αἴ γὰρ δή.*] Refertur istud *γὰρ* non ad aliquid quod jam antè erat dictum, sed ad id quod elegantèr reticetur de Ulyssis erga Cyclopem odio implacabili. Vide ad *Il. ι*, 22.

Ver. 527. *Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα.*]

——— duplices tendens ad sidera palmas.
Æn. I, 93.

Et duplices cum voce manus ad sidera tendit.
Æn. X. 667.

Ibid. ——— *οὐρανὸν ἀστερόεντα.*]

——— stellantis regia cœli.
Æn. VII, 210.

——— cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Δὸς μὴ 'Οδυσσῆα πτολιπόρθιον οἶκαδ' ἱκέσθαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, 'Ιθάκῃ ἐνὶ οἰκί' ἔχοντα.
'Αλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι.
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ ἣν ἐς πατρίδα γαῖαν,
'Οψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, εὕροι δ' ἐν πήματα οἴκῳ.
"Ως ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Κυανοχαίτης.
Αὐτὰρ ὅγ' ἐξαῦτις πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκε δ' ἐπιδινήσας· ἐπέρεισε δὲ ἴν' ἀπέλεθρον.
Κὰδ δ' ἔβαλεν μετόπισθε νεὸς κυανοπρῴροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
'Εκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
'Αλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα περ ἄλλαι

" Da, ut nè Ulysses urbium-eversor in patriam veniat,
" Filius Laërtis, in Ithacâ domum habens.
" At si ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum ad benè-aedificatam, et suam in patriam terram;
" Serò malè veniat, amissis omnibus sociis,
" Nave in alienâ; inveniatque calamitates domi."
Sic dixit precans: eum autem audivit Neptunus.
Caeterùm ille rursùs multò majore lapide sublato,
Misit circum-rotatum, intendit autem vim immensam.
Dejecit verò post navem nigram-prorâ,
Paululùm abfuit autem, quin clavum extremum attingeret.
Inundavit verò mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navem)* ulteriùs ferebat fluctus, adegitque prope terram ut-veniret.
Sed quando jam ad insulam pervenissemus, ubi scilicet caeterae

---

Ver. 530. —— 'Οδυσσῆα πτολιπόρθιον.] Τὸ δὲ "πτολιπόρθιον" —— ἀντὶ παρῳδίας. Τί γὰρ ἴδιον τὸν Κύκλωπα ἔκαινεν 'Οδυσείως εἰπών; "Ἴσως δὲ καὶ εἰρωνικῶς αὐτὸ εἶπεν ὁ Κύκλωψ. *Eustath.* Satis inficetè. Repetit enim solummodò hoc *Polyphemus* ex *Ulyssis* sermone suprà *ver.* 504.

Ver. 531. Τὸν Λαέρτεω.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 532. 'Αλλ' εἴ οἱ μοῖρ' ἐστὶ, &c.]

—— Si tangere portus
Infandum caput, ac terris adnare necesse est,
Et sic fata Jovis poscunt; hic terminus hæret:
At bello audacis populi vexatus et armis,
Finibus extorris, complexu avulsus Iüli,
Auxilium imploret, videatque indigna suorum
Funera; nec, cùm se sub leges pacis iniquæ
Tradiderit, regno aut optatâ luce fruatur:
Sed cadat ante diem, mediâque inhumatus arenâ. *Æn.* IV, 612.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor amborum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 537. Αὐτὰρ ὅγ' ἐξαῦτις.

Vidi iterùm, veluti tormenti viribus acta,
Vasta giganteo jaculantem saxa lacerto.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 183.

Ver. 538. —— ἐπέρεισε δὲ ἴν' ἀπέλεθρον.] Ἤγουν ἐπιστήριξε τῷ λίθῳ διὰ τῆς ἐπιδινήσεως δύναμιν πολυπλόκον. *Eustath.* in comment. ad *ver.* 486. suprà.

Ver. 539. —— μετόπισθε.] *Barnesius* hìc legendum censet κρουπέζιθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide suprà ad *ver.* 482. 483.

Ver. 540. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ' οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] 'Εκ τοῦ πρωτίστου ἀδιεπίτατα· πῶς γὰρ ἂν ἔμπαλιν ἡ ναῦς ἀνίχθη; *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 485.

Ver. 542. Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε

Νῆες ἐϋσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εἵατ' ὀδυρόμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Μῆλα δὲ Κύκλωπος γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος πίοι ἴσης.
Ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι,
Μήλων δαιομένων, δόσαν ἔξοχα· τὸν δ' ἐπὶ θοινὶ
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει,
Ῥέξας, μηρί' ἔκηεν· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν,
Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν, ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι
Νῆες ἐϋσσελμοι, καὶ ἐμοὶ ἑρίηρες ἑταῖροι.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευσα,

Naves bonis-transtris-instructae stabant confertae, circùm autem socii
Sedebant lugentes, nos expectantes semper;
Navem quidem, illuc ubi-venissemus, subduximus in arenis,
Ipsique porrò eximus in littus maris.
Pecudes autem Cyclopis cavâ ex navi sumptas,
Divisimus, ut nullus mihi privatus abiret aequali-portione.
Arietem autem mihi soli benè-ocreati socii,
Divisis ovibus, dederunt insuper: eum verò in littore
Jovi atrarum-nubium-coactori Saturnio, qui omnibus imperat,
Ubi-sacrificâssem, femora incendebam: ille verò non curabat sacra;
Sed sanè deliberabat, quo-pacto perderentur omnes
Naves bonis-transtris-instructae, et mihi dilecti socii.
Sic tunc quidem totâ die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque immensas et vinum dulce.
Quando verò sol occiderat, et tenebrae supervenerant,
Tum sanè decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego socios adhortans jussi,

δὶ χέρσον ἰσίσθαι.] Ἡ μὲν γὰρ πρώτη βολὴ, πρόσθεν τῆς νηὸς πεσοῦσα, ἐστιγμὴν ἐκείνην παλιμπλοῦν· ἡ δὲ δευτέρα, κατόπιν γινομένη, εἰς τὴν τοῦ πέρατι πεσοῦσαν χέρσον δίμωσιν ἰσίσθαι τὴν ναῦν. *Eustath.* ad *ver.* 486. suprà. Vide et suprà ad *ver.* 485.

Ver. 548. —— γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες, Δασσάμεθ'.] Hinc portum petit, et socios partitur in omnes. *Æn.* I, 194.

Ver. 553. Ῥέξας.] Vide ad *Il. ά.* 444.

Ibid. —— ἔκηεν.] *Al.* ἵκανον, et ἵκηε.

Ver. 554. Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν.] *Eustathius* in commentario citat, Ἀλλ' ἴσχε μερμήριζεν. Atque ita in uno MS. reperit *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et verior lectio. Vide suprà ad *β'.* 326.

Ibid. —— μερμήριζεν.] *Al.* μερμήριζεν. Minùs rectè.

Ver. 559. Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν.] *Al.* Δὴ τότε κοιμήθημεν.

Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ' αἶψ' εἰσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.

Ipsosque conscendere et rudentes solvere:
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde,
Lubentes ex morte, charis amissis sociis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Κ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Κ'.

Τὰ περὶ τὸν Αἴολον ἀπαγγέλλει, τὸν τῶν ἀνέμων φύλακα, ὃς ἔδωκεν Ὀδυσσεῖ οὖριον Ζέφυρον, τοὺς ἄλλους ἀνέμους ἐγκαθείρξας ἐν ἀσκῷ· ὃν οἱ ἑταῖροι λύσαντες, κοιμωμένου Ὀδυσσέως, ἅτε ἐν αὐτῷ χρυσὸν εἶναι νομίζοντες, ὑπονοστοῦσι πρὸς Αἴολον· οὐ προσιεμένου δὲ τοῦ Αἰόλου τὸν Ὀδυσσέα, ἐκεῖθεν ἀποπλέουσιν, εἰς Λαιστρυγόνας ἀφικνεῖται· παρ' οἷς ἔνδεκα τῶν νεῶν ἀπολέσας, μίᾳ εἰς Αἰαίαν τὴν νῆσον παραγίνεται· καὶ σὺν Εὐρυλόχῳ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἑταίρων κλήρῳ λαχόντας ἐκπέμπει πευσομένους, τίνες δὲ κατοικοῦντες· μεταμορφωθέντων δὲ ἐκείνων εἰς σύας ὑπὸ τῆς Κίρκης, πλὴν Εὐρυλόχου αὐτὸς ἐπὶ ζήτησιν ἐλθών, λαβὼν παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ φάρμακον, τὸ Μῶλυ, οὐδὲν βλάπτεται· ἀλλὰ καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἀρχαίαν φύσιν λαβόντων, παραμείνας παρὰ τῇ Κίρκῃ, εἰς ᾅδου κατέρχεται.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Αἰόλου, καὶ Λαιστρυγόνων, καὶ Κίρκης.

Ἄλλως.

Τὰ τῆς Κίρκης νίπτρα· ἢ, Κίρκης νίπτρα.

Ἄλλως,

Κάππ' ἴχει Αἰόλου, Λαιστρυγόνος, ἔργα τε Κίρκης.

Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος Ἱπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι,

In Aeoliam autem insulam pervenimus; ubi habitabat
Aeolus Hippotades, charus inmortalibus diis,

Ver. 1. Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'.] Οὐ φασὶν Αἰόλου νήσους εἶν λιγομένας, ἀλλὰ τινὰ ἄλλην ἐκτετυπωμένην νῆσον λέγει. Οἱ δὲ λίγιστις περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν πεπλανῆσθαι τὸν Ὀδυσσέα, Λωτοφάγους μὲν λέγουσι τοὺς νῦν Ἀπεραντίνους· οἱ δὲ τοὺς Καμπανοὺς· Κύκλωπας δὲ τοὺς Ἀετίνους· τὰ δὲ Αἰόλου νήσους, τήν τε κατὰ τὸν πορθμὸν Στρογγύλην, καὶ τὰς λοιπὰς ἑξ, Διδύμην, Ἱέραν, Ἰκισίαν, Λιπάραν, Ἐρικώδη, Φοινικώδη. — Τινὲς δὲ ταύτας τὰς νή-

Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ· πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος
Χάλκεον, ἄῤῥηκτον· λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.
Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
Ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
Ἐνθ' ὅγε θυγατέρας πόρεν υἱάσιν εἶναι ἀκοίτας.
Οἱ δ' αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι πενδῇ
Δαίνυνται· παρὰ δέ σφιν ὀνείατα μυρία κεῖται.
Κνισσῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
Ἤματα, νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίοις ἀλόχοισιν
Εὕδουσ', ἔν τε τάπησι καὶ ἐν τρητοῖς λεχέεσσι.
Καὶ μὲν τῶν ἱκόμεσθα πόλιν καὶ δώματα καλά.
Μῆνα δὲ πάντα φίλει με, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα,
Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, καὶ νόστον Ἀχαιῶν·

Natatili in insulâ; totam verò ipsam circa murus *est*
Aereus, infrangibilis; laevisque sursùm-procurrit petra.
Hujus et duodecim liberi in aedibus nati sunt;
Sex quidem filiae, sex autem filii pubescentes.
Ibi ille filias dedit filiis ut-essent uxores.
Hi verò semper apud patrem charum et matrem venerandam
Convivantur; ipsisque cibaria varia apponuntur.
Odorata autem domus circùm-personat aulâ
Die; nocte verò rursùs apud pudicas uxores
Dormiunt, inque tapetibus et in tornatis lectis.
Et quidem ad horum pervenimus urbem et aedes pulchras.
Mensem verò totum amicè-excipiebat me, et exquirebat singula,
De Ilio, Argivorumque navibus, et reditu Achivorum:

σους ἐν τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει κεῖσθαι λίγουσιν. *Schol.* Vide *Scholiasten ad Apollonii Argonautic. lib.* III, *ver.* 41.

Æoliam venit. Hîc vasto rex Æolus antro
Luctantes ventos, tempestatesque sonoras
Imperio premit, ac vinclis et carcere frænat. *Æn.* I, 52.

Ver. 2. Αἴολος Ἱππoτάδης.] Αἴολος δὲ δύο υἱοὺς μὲν Ἱππότου τοῦ Μιμαντος ἴσχει δ' Ἕλλην [fortè Ἕλληνας], ὃς ἦν Διὸς, οὗ καὶ Ἡσίοδος μέμνηται. *Schol.*

Ver. 3. Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ.] Ἔνιοι μὲν τὴν πλεομένην, οἷον τὴν ἐν πλεομένοις τόποις πεμένην νῆσον. Ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, πλωτῇ, φησὶ, φερομένῃ, οἷον πεφυρμένῃ· ὥστε ποτὲ μὲν ἐν τοῖς ὑγροῖς μέρεσι, ποτὲ δὲ ἐν τοῖς ἀριστερεῖοις ἐρασθαι· οἷον δὲ τι καὶ περὶ τὴν Δῆλον ἱστορεῖ Πίνδαρος, λέγων οὕτως· "Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσι Δῆλος πλαγκτοδαπῶν ἀνέμων ῥιπαῖς." *Schol.* Haud dissimiliter apud *Apollonium*;

Νήσου πλαγκτῆς ἐφὲν μυχόν. —— *Argonautic. lib.* III. *ver.* 43.

Ubi *Scholiastes*; Πλωτὴν ἢ αὐτὴν εἶναι, ἀκολουθήσας τοῖς περὶ Ἰσπαλίαν καὶ Σικελίαν μυθολογοῦσι τὴν Ὀδυσσέως πλάνην.

Ver. 4. —— λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.]

—— quamvis lapis omnia nudus
—— obducat —— *Virg. Ecl.* I, 47.

Ver. 5. Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες.] Τὸν μὲν γὰρ Αἴολον ἐξαίρετον ἴσχυε νομίζω τὸν Ἑνιαυτὸν εἶναι, τοὺς δωδεκαμήνους τοῦ χρόνου περιόδους ἐνδιδιμίσιν. —— Δώδεκα δ' αὖτοῦ παῖδες εἰσὶν οἱ μῆνες. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 7. —— ἀκοίτας.] *Al.* ἀκοίτις. Quod erit contractum ex ἀκοίτιας, uti hîc notat *Barnesius.*

Ver. 10. —— δῶμα περιστεναχίζεται.] Ἀντὶ τοῦ περιηχεῖται· ὡς καὶ τοῦ τοιούτου δώματος ἠχήεντος ὄντος· ἢ ἀντὶ τοῦ, στεναχωρεῖ τοὺς δαινυμένους. *Eustath.* Priorem harum interpretationum solam affert *Scholiastes*: Quæ et potior. Vide infrà ad *ver.* 454. et ψ', 146.

Ver. 11. —— αἰδοίοις.] *Al.* αἰδοίης.

Ver. 12. —— ἐν τρητοῖς λιχίεσσι.] *Al.* ἐν τρητοῖσι λίχεσσι.

Ver. 13. —— δώματα καλά.] *Al.* τείχεα μακρά.

Αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼν ὁδὸν ἤτεον, ἠδ' ἐπέλευον
Πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν·
Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο·
Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε πέλευθα.
Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,
Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν, ὅν κ' ἐθέλῃσι.

At ego ei omnia accuratè enarravi.
Sed quum jam et ego iter postulabam, atque hortabar
Dimittere, nihil quicquam ille abnuit, paravit autem deductionem:
Deditque mihi excoriatum utrem bovis novennis;
In eo verò procellosorum ventorum ligavit flatus.
Illum enim promum ventorum fecit Saturnius,
Et ut-compescat, et ut-cieat, quemcunque velit.

Ver. 16. Αὐτὰρ ἐγώ.] *Al.* Καὶ μὲν ἐγώ.
Ver. 18. —— οὐδέ τι.] *Al.* οὐδ' ἴτι.
Ver. 19. —— Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοός.] Hinc *Ovidius;*

Excipit Hippotades, qui dat pro munere ventos.
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 15.

Porrò vituperat hîc *Homerum Longinus;* Τί γὰρ (inquit) ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἰνύσσια; *De Sublimitate,* § 9. sub fine. Rectiùs autem, ut opinor, de hujusmodi fabulis *Strabo;* Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδιωτικὸν ὕδους ἀναφέρων τοὺς μύθους ὁ Ποιητὴς, ἐφόρτισε πολὺ μέρος τ' ἀληθοῦς· ἐν δ' ἑτέροις καὶ ψεύδους· τὸ μὲν ἀποδιχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν τὰ πλήθη. "Ὡς δ' "ὅτι τις χρυσὸν πιεζιχίσεται ἀργύρῳ ἀνῆρ," [suprà ζ', 232.] οὕτως ἐκεῖνος ταῖς ἀληθέσι περιστάσεσι προσπεπλάσθαι μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ σῖτος σοῦ ἑστορικοῦ, καὶ σοῦ τὰ ὄντα λίγοντος, βλάπτων. Οὕτω δὴ τὸν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν, ἐπέσημησε ταῖς μυθοποιίαις, καὶ τὴν Ὀδυσσείας πλάνην ὡσαύτως. *Geograph. lib.* I. *pag.* 37. *al.* 20. Et *Aristoteles* de ν', 119. infrà; Καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα —— ὡς οὐκ ἂν ἔν ἀνεπτά, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἐμφανίζει [*Al.* ἀφανίζει] ἡδύνων τὸ ἄτοπον. Τῇ δὲ λέξει δεῖ διατυποῦν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι, καὶ μήτε ἠθικὰς μήτε διανοητικὰς· ἀκτερύκτει γὰρ πάλιν ἡ λέξις λαμπρὰ λέξις τὰ ἤθη, καὶ τὰς διανοίας. *Poetic. cap.* 24. ipso fine. Et paulò superiùs; Διὸ διδάσκει Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. Cæterùm de hoc *Homeri* loco *Heraclides Ponticus;* Οὐχὶ πρῶτος εὗδιον πλοῦν δι' ἱστιοπόμης ἀστρονόμων στιμμερίους, ἔδειξε ἀνέμους διδυμίνας. Vide et *Palæphatum* περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν, *cap.* 18. item infrà ad *ver.* 21.

Ibid. Δῶκε δέ μοι δείρας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Δῶκέ μοι ἐκδείρας.

Ibid. —— βοὸς ἐννεώροιο.] Ἀμαλθείας δὲ μάλιστα [ὁ βοῦς] στιντιστὰς ὢν διὰ καὶ Ὅμηρον φασὶ στιπτικὰς εἶναι τὰς ἐρέας, ποιήσαντα, "Ἄρεϊ "να στιτατίσηρον" καὶ τὸ, "βοὸς ἐννεώροιο" δύνασθαι γὰρ ταῦτόν. *Arist. Histor. Animal. lib.* VI. *cap.* 21. Cæterùm pronuntiabatur ἐννώροιο.
Ver. 20. Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε πέλευθα.] Hinc *Lycophron:*

Βύκτας δ' ἐν ἀσκῷ συγκατασπαλίσας βοὸς,
Παλιντροπώντους πνέμασιν ἀλώμενος ἕξ.
Cassandra, ver. 738.

Ver. 21. Κεῖνος γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων, Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν.]

——regemque dedit, qui fœdere certo
Et premere, et laxas sciret dare jussus habenas.
Æn. I, 62.

Æole, namque tibi Divûm pater atque hominum rex
Et mulcere dedit fluctus, et tollere vento.
Ibid. ver. 65.

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφίων τῶν ταῦτα τρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς κατὰ τοὺς τόπους ἀκριβολογίας φήμης διδάσκειν δύνασθαι, διὸ ταῦτα [MS. notante *Casaubono*, habet ὅτι ταῦτα.] οὐ Ποιητῶν πλάσματα ἐστὶν, οὐδὲ συγγραφίων, ἀλλὰ γεγυμνασμένων ἴχνη καὶ προσώπων καὶ πραξίων. Καὶ Παλύβιος δ' ἐρῶς ὑποσοῖ τὰ περὶ τῆς [Ὀδυσσέως] πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοὺς ἴκπλους ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὖσι δυσέκπλοις διὰ τὰς πταλιρρόας, ταμίαν τε ἱερῆσθαι τῶν ἀνέμων καὶ βασιλέα νενομίσθαι φησί. —— Ταῦτα δὲ περοικονομησάμενος, οὐκ ἰᾷ τὸν Αἴολον ἐν μύθου σχήματι ἀπολύσθαι, οὐδ' ὅλην τὴν Ὀδυσσέως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμυθεύσας, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸ δ' ὅλον περὶ Σικελίαν καὶ τῇ Ποιητῇ πιστοῦσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 42. 43. *al.* 23. 24. Similem ferè hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, lib.* V. Vide

Νηΐ δ' ἐνὶ γλαφυρῇ κατέδει μέρμιθι φαεινῇ
Ἀργυρέῃ, ἵνα μήτι παραπνεύσῃ ὀλίγον περ·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι,
Ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἐκτελέειν· αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν.
Ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα·
Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντας.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων· οὐδέ τῳ ἄλλῳ
Δῶχ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν.
Οἱ δ' ἕταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἱπποτάδαο.
Ὧδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὦ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
Ἀνθρώποις, ὅστεών τε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται.

Nave verò in cavâ alligavit funiculo splendido
Argenteo, ut nequid praeter-flaret vel paululùm:
Caeterùm mihi flatum Zephyri immisit ad-flandum,
Ut ferret navesque et nos: neque sanè erat
Perfecturus: ipsorum enim periimus insipientiâ.
Per novem quidem dies continuò navigabamus noctesque et dies;
Decimâ verò jam apparebat patria terra:
Et jam ignem accendentes videbamus, propè existentes.
Ibi me quidem somnus occupavit defessum;
Semper enim pedem navis movebam; neque cuiquam alii
Dedi sociorum, ut citiùs perveniremus in patriam terram.
Socii autem verbis ad se invicem loquebantur,
Et me dixerunt aurumque et argentum domum reportare,
Dona ab Aeolo magnanimo Hippotadâ.
Sic autem aliquis dicebat intuitus in proximum alium:
" Papae! ut hic omnibus gratus et magni-pretii est
" Hominibus, quorumcunque in urbem et terram venerit.

---

etiam *Strabonem, lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26. et suprà ad *ver.* 19.

Ver. 23. ——— *κατέδει μέρμιθι φαεινῇ* Ἀργυρέῃ.] Προφυλάττεται, ἵνα τῷ δεσμῷ ἀπαστράπτωσιν οἱ ἄνεμοι· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκ τῆς λευφόρους ἦν γνωρίσαι, περιδιδύσκει γάρ. *Schol.*

Ver. 25. ——— *προέηκεν.*] *Al.* προσέηκεν.

Ver. 27. Ἐκτελέειν.] *Al.* Ἐκτελέεσθαι.

Ver. 30. Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἰλιύσσομεν.] Πυρπολεῖν δέ, ἢ τὸ πυρεύειν, ἢ ἐστὶ νυκτὸς σὺς καίειν διὰ τοὺς πλαγιάζοντας· ἢ καὶ τὸ μὴ ἁμίλλαν τιμωρεῖσθαι τόσον τῷ τοῦ πυρὸς σημείῳ κατηφ· ὃν ἀπολωλεκότα ἐκείθεν ἴδιόν ἐκπυθέσθαι παρὰ τούτων Ὀδυσσεύς. *Eustath.*

Ver. 31. ——— ἐπήλυθε.] *Al.* ἐπήλυθε. *Al.* ἐπίλλαβε.

Ver. 32. ——— *πόδα νηός.*] Τὸν μεταγωγὸν τοῦ πίρατος πάλον, ἢ τὸ πηδάλιον. *Schol.*

Ver. 36. ——— *παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος.*] " *Media* τοῦ Αἰόλου," inquit *Barnesius*, " pro- " ducitur, ante *Liquidam*, vique *Toni*, quâ- " dam denique Metri necessitate." Notatu dignius quod ait *Athenæus*: Οἱ Ἀχαιοὶ [fortè Ἀρχαῖοι] τῷ " ο" ἀπιχεῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως· ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν διφθόγγον διασημαίνει, διὰ τοῦ " ῳ" μόνου γεγράφοντο. *Lib.* XI. *cap.* 5. Ut adeò Αἰόλου hoc in loco pronuntietur Αἰόλλου. Vide et infrà ad σ', 387. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt Αἰόλλου.

Ver. 39. ——— *γαῖαν ἵκηται.*] *Al.* δόμον ἵκηται.

Πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια καλὰ
Ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες,
Οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες.
Καὶ νῦν οἱ τάγ' ἔδωκε χαριζόμενος φιλότητι
Αἴολος· ἀλλ' ἄγε δᾶσσον ἰδώμεθα, ὅττι τάδ' ἐστίν,
Ὅσσος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν.
Ὣς ἔφασαν· βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων·
Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν.
Τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα
Κλαίοντας, γαίης ἀπὸ πατρίδος· αὐτὰρ ἔγωγε
Ἐγρόμενος, κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμήριζα,
Ἠὲ θεσῶν ἐκ νηὸς ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ,
Ἦ ἀκέων τλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην.
Ἀλλ' ἔτλην καὶ ἔμεινα· καλυψάμενος δ' ἐνὶ νηῒ
Κείμην· αἱ δ' ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ
Αὖτις ἐπ' Αἰολίην νῆσον· στενάχοντο δ' ἑταῖροι.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῆς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος,

" Multas quidem ex Trojâ ducit res-pretiosas, pulchras,
" Ex praedâ: nos verò contrà, idem iter emensi,
" In patriam redimus vacuas manus habentes.
" Et nunc ei haec dedit gratificans prae amicitiâ
" Aeolus: sed agè ocyùs videamus, quidnam haec sint,
" Quantum quid aurique et argenti utri insit."
Sic dicebant; consiliumque malum vicit sociorum:
Utrem quidem solverunt, venti autem omnes eruperunt.
Illos verò statim abreptos ferebat in-pontum procella
Flentes, terrâ à patriâ; at ego
Experrectus, in animo eximio deliberavi,
Utrum delapsus ex navi perirem in ponto,
An tacitus sustinerem, et adhuc vivis interessem:
Sed sustinui et mansi; tectus autem in navi
Jacebam: illae verò ferebantur malo venti turbine
Rursùs ad Aeoliam insulam: gemebant autem socii.
Ibi verò littus conscendimus, et hausimus aquam:
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibumque gustaveramus atque potum,

Ver. 41. —— ἐκτελέσαντες.] *Al.* ἐκτελέοντες.
Ver. 42. —— νισσόμεθα κενεὰς.] *Al.* νισσόμεθα κενεὰς, et νισσόμεσθα κενάς.
Ver. 46. —— βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν.] Similiter apud *Livium*; " Caeterùm, ut ple-" rumque, fortuna et consilia mala vice-" runt." *Lib.* XXV. § 15.
Ver. 47. Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, &c.]
Invidiâ socios praedaeque cupidine ductus,
Esso ratos aurum, demisisse ligamina ventis,
Cum quibus isse retrò, per quas modo venerat undas,
Æoliique ratem portus repetisse tyranni.
Ovid. Metam. lib. XIV. 229.
Ibid. — λῦσαν.] *Al.* λύσαν'. Minùs rectè.
Ver. 51. —— ἀποφθίμην.] *Al.* ἀποφθείμην.
Ver. 56. —— ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ.] Vide suprà ad δ', 359.

Δὴ τότ' ἐγὼ κήρυκά τ' ὀπασσάμενος καὶ ἑταῖρον,
Βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα· τὸν δ' ἐκίχανον
Δαινύμενον, παρὰ ἦ τ' ἀλόχῳ καὶ οἶσι τέκεσσιν.
Ἐλθόντες δ' ἐς δῶμα, παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ' οὐδοῦ
Ἑζόμεθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἰθάμβεον, ἔκ τ' ἐρέοντο·
Πῶς ἦλθες, Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχρασε δαίμων;
Ἦ μέν σ' ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρ' ἀφίκοιο
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπου τοι φίλον ἐστίν.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ἐγὼ μετεφώνεον, ἀχνύμενος κῆρ·
Ἄασάν μ' ἕταροί τε κακοὶ, πρὸς τοῖσί τε ὕπνος
Σχέτλιος· ἀλλ' ἀκέσασθε, φίλοι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν.
Ὣς ἐφάμην, μαλακοῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
Οἱ δ' ἄνεῳ ἐγένοντο· πατὴρ δ' ἠμείβετο μύθῳ·
Ἔρρ' ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων.
Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ' ἀποπέμπειν.
Ἄνδρα τὸν, ὅς κε θεοῖσιν ἀπεχθηται μακάρεσσιν.
Ἔρρ', ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν ἀπεχθόμενος τόδ' ἱκάνεις.

Tum sanè ego, praeconem mihi ubi-asciveram et socium,
Ivi ad Aeoli inclytas aedes: eum autem inveniebam
Convivantem apud suam uxorem et suos liberos.
Ingressi autem domum, ad fores in limine
Sedebamus: illi verò in animo obstupescebant, interrogabantque:
" Quomodo venisti, Ulysses? quis tibi malus ingruit deus?
" Certè quidem te accuratè dimittebamus, ut pervenires
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum sit."
Sic dixerunt; at ego alloquebar, moerens corde:
" Laeserunt me sociique mali, insuperque somnus
" Infaustus: sed medemini, amici; potestas enim penes vos."
Sic dixi, blandis demulcens verbis:
Illi verò muti facti-sunt; pater autem respondebat sermone:
" Abi ex insulâ ocyùs, pessime vivientium:
" Non enim mihi fas est excipere neque dimittere
" Virum illum, qui diis invisus sit beatis.
" Abi; quoniam sanè diis invisus huc venis."

Ver. 60. — Αἰόλου.] Vide suprà ad *ver.* 36.

Ver. 64. —— ἴχρασ.] Ὁ ἐστὶν ἐπεδέησεν. *Eustath.*

Ver. 65. —— ἀφίκοιο.] *Al.* ἀφίκοιτο.

Ver. 66. —— εἴπου τοι φίλον ἐστίν.] Ita *Barnesius*, *Vulgg.* εἴπου τι φίλον ἐστιν. Vide suprà ad ϕ, 320.

Ver. 68. Ἄασάν μ' ἕταροι.] De voce Ἄασεν, vide ad *Il.* ι, 116.

Ver. 72. Ἔρρ' ἐκ νήσου θᾶσσον.] Ita apud *Aristophanem*:

Ἔρρ' ἐκ κέρματος θᾶσσον ἀφ' ἡμῶν.
Plutus, *Act.* II. *Scen.* v. *ver.* 118.

Porrò *Cloatius Verus* apud *Gellium*, *lib.* XVI. *cap.* 12. verbum Latinum *erro* à Graeco ἔρρω deductum censet; versumque hunc *Homeri* adducit.

Ver. 73. 74. Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ &c.] *Julianus*, *Epist.* 49. versus hosce duos citat hoc modo;

Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν, ἢ ἐλεαίρειν
Ἄνδρας, οἳ καὶ θεοῖσιν ἀπέχθηνται ἀθανάτοισι.

Ver. 75. Ἔρρ', ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* σ', 556. *Al.* Ἔρρ', ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod vix ferri potest. *Al.* Ἔρρι, ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod pronuntiabatur, (uti notat *Barnesius*,) ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν· vel, ἐπεὶ ἔρα θεοῖσιν.

Ὡς εἰπὼν, ἀπέπεμπε δόμων βαρέα στενάχοντα.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς,
Ἡμετέρῃ ματίῃ· ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή.
Ἑξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,
Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
Ἠπύει εἰσελάων, ὅδε τ' ἐξελάων ὑπακούει.
Ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθοὺς,
Τὸν μὲν, βουκολέων, τὸν δ', ἄργυφα μῆλα νομεύων·
Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.

Sic locutus, dimittebat ex-aedibus gravitèr gementem.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde.
Fatigabatur autem virorum animus à remigatione molestâ,
Nostrâ stultitiâ; quoniam non ampliùs apparebat reductio.
Per-sex-dies quidem continuò navigabamus noctesque et dies;
Septimâ verò venimus Lami ad excelsam urbem,
Telepylum Laestrygoniam, ubi pastorem pastor
Inclamat intrò-agens, alter verò exigens audit.
Ibi insomnis vir duplicem caperet mercedem,
Unam quidem pascendis-bobus, alteram verò, pascendis candidis pecudibus:
Propè enim noctisque et diei sunt viae.

Ver. 81. Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου.] Inde Lami veterem Læstrygonis (inquit) in urbem
Venimus ———.
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 233.

Ibid. —— Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον.] Ἰστέον καὶ ὅτι Λάμος, ἡ Λαιστρυγόνος ἐπιφανοῦς ὄνομα, ἢ βασιλίδων τῶν ἐκεῖ, υἱοῦ Ποσειδῶνος. *Eustath.*

Ver. 82. Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην.] "Oppidum Formiæ, Hormiæ dictum, ut existimavere, antiqua Læstrygonum sedes." *Plin. Nat. Hist. lib.* III. *cap.* 5. "Si verò in hanc τηλέπυλον veneris Λαιστρυγονίην (Formias dico), &c." *Cic. ad Atticum, lib.* II. *Epist.* 13. Λαιστρυγόνες, οἱ νῦν Λεοντῖνοι· εἰσὶ δὲ ἐν Σικελίᾳ, ὡς ληξοῦσιν, ὑπάρχοντες ἀνθρωποφάγοι, διὰ τὸ ἀπλήτων τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους· οὐ γὰρ ἦσαν ἰδιωμένοι ξένους ὑποδέχεσθαι. *Schol. ad Lycophr. Cassandr. ver.* 956.

Ibid. Τηλέπυλον.] Μεγάλην· τῶν γὰρ τοιούτων πολὺ διεστῶσιν αἱ πύλαι· φησὶ δὲ τὸ κύριον Τηλέπυλον ἰξειλίξαντο. *Schol.* Priorem interpretationem sequuntur Editiones vulgatæ. *Barnesius* autem posteriori modo accipit. Quod et eò verisimilius, quia Epitheton τηλέπυλος nulli alii urbi apud Poetam tribuitur.

Ibid. —— ὅθι ποιμένα ποιμὴν Ἠπύει.] Ὅταν οἱ νομεῖς ἀλλήλους προσφθέγγονται διὰ τὸ σύντροφους εἶναι καὶ τοὺς νομάς· ἢ μᾶλλον τοῦ διαστήματος τὸ ἀπαντικρὺ τῶν πυλῶν μέτρον ἀπίχειν, καὶ οὕτω τὴν φωνὴν ἐξακούεσθαι τοῦ τε εἰσελαύνοντος καὶ τοῦ ἐξελαύνοντος. *Schol. Barnesius* Poetam hic nihil aliud quàm Urbem totam rei *Pastoritiæ* deditam depingere voluisse existimat. Vide infrà ad *ver.* 86.

Ver. 86. Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.] Αἱ νυκτερειναὶ καὶ ἡμερειναὶ νόμαι ἐγγύς εἰσι τῆς πόλεως. Φασὶ δὲ τοὺς Λαιστρυγόνας κατοικηκέναι τὴν τῶν Λεοντίνων περὶ Σικελίαν χώραν, ἐν ᾗ γινέσθαι πολλὴν μύωπα, καὶ τὸ εἶστρον· ὥστε τὰ μὲν λάσια τῇ ἡμέρᾳ νέμεσθαι, τὰ δὲ ψιλὰ τῇ νυκτί· καὶ οὕτως τὸν δυνάμενον ἀγρυπνεῖν δύο μισθοὺς ἀποφέρεσθαι. Κράτης δὲ φησὶ κατὰ τὴν τοῦ δράκοντος αὐτοὺς κατηστερίσθαι περιφολήν· περὶ ἧς Ἄρατος λέγει, [Φαινομ. *ver.* 61.] "Κίνη σὺν περιφολὴ τῇ "νέεται, ᾗχί περ ἄκραι Μέσγονται δύσιές τε "καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσιν." ὥστε πλείω μὲν εἶναι τὴν ἡμέραν, ὀλίγην δὲ τὴν νύκτα, ὡς ἀνάπαλιν παρὰ τοῖς Κιμμερίοις. Εἴτις οὖν δύναται διαγρυπνεῖν, διττοὺς καμίζεται μισθούς. *Schol.* Easdemque interpretationes hic affert *Eustathius.*

Ortus ubi atque Obitus parte admiscentur in unâ. *Cicero, de Naturâ Deorum, lib.* II. § 42. *ex loco Arati jam suprà à Scholiaste citato.*

—— Νύξ τε καὶ Ἡμέρα ἄσσον ἰοῦσαι.
Hesiod. Theogon. ver. 748.

Alias hujus loci explicationes videas apud *Histoire de l' Academie Royale des Inscriptions, et des Belles Lettres, Tome* I. *pag.* 161.

Ἔνθ' ἐπεὶ ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν, ὃν πέρι πέτρη
Ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν·
Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
Ἐν στόματι προὔχουσιν· ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν.
Ἔνθ' οἵγ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.
Αἱ μὲν ἄρ' ἔντοσθεν λιμένος ποίλοιο δέδεντο
Πλησίαι· οὐ μὲν γάρ ποτ' ἀέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ,
Οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον· λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.
Αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν,
Αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, πέτρης ἐπὶ πείσματα δήσας.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών·
Ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,
Καπνὸν δ' οἷον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀΐσσοντα.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.
Οἱ δ' ἴσαν ἐκβάντες λείην ὁδόν, ἦπερ ἄμαξαι
Ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων καταγίνεον ὕλην.

Ibi postquam ad portum inclytum venissemus, quem circum petra
Excelsa est continentèr utrinque;
Littoraque prominentia è-regione sibi-invicem
In ostio procurrunt; angustus autem introitus est:
Ibi illi intùs omnes tenebant naves remis-utrinque-agitatas.
Atque hae quidem intra portum concavum ligatae-erant
Propinquae; nunquam enim attollebatur fluctus in ipso,
Neque magnus, neque parvus; candida autem erat circùm tranquillitas.
At ego solus tenui extrà navem nigram,
Illic in extremâ-parte, è petrâ funibus ligatis.
Constiti verò, speculâ praeruptâ conscensâ:
Ibi quidem neque boum neque virorum apparebant opera,
Fumum autem solum videbamus à terrâ exurgentem.
Tum verò ego socios praemisi sciscitatum profectos,
Quinam viri essent supra terram pane vescentes;
Viris duobus electis, tertio praecone unà comite-addito.
Hi verò iverunt egressi *per* planam viam, quà utique plaustra
Ad-urbem ab excelsis montibus devehebant lignum.

Ver. 89. Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες.] ——— projectaque saxa Pachyni. *Æn.* III, 699.

Ver. 90. —— προὔχουσιν.] *Al.* προὔχουσαι.

Ibid. —— ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν.] Τὸ δὲ στενὸν τῆς κατὰ τὸν λιμένα εἰσόδου τὸν πολὺν ὄλεθρον τῶν περὶ Ὀδυσσέως νεῶν παλαιολογεῖ· οὐκ εἶχον γὰρ δηλῶσαι τῆς στενότητος. *Eustath.*

Ver. 93. —— κῦμά γ'.] *Al.* κύματ'.

Ver. 97 et 148. —— σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.

Æneas scopulum intereà conscendit, et omnem
Prospectum latè pelago petit—. *Æn.* I, 180.

Ver. 99. Καπνὸν δ' οἷον ὁρῶμεν.]

Et jam summa procul villarum culmina fumant. *Ecl.* I, 82.

Ver. 100. —— πρεῖνον.] Ita ex *I*, 88. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. *Al.* πρεῖτον.

Ver. 102. — κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.] Ἵνα δηλωθῇ μὴ ὥσπερ ἰδιωτεύοντες διὰ τὸν κήρυκα. *Eustath.* Vide suprà ad *I*, 89.

Ver. 103. —— ἄμαξαι.] Vide ad *Il.* ω, 711. 782.

Ver. 104. —— καταγίνεον.] Vide ad *Il* σ', 493.

Κούρη δὲ ξύμβλητο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ, 105
Θυγατρὶ ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο.
Ἡ μὲν ἄρ' ἐς κρήνην κατεβήσετο καλλιρέεθρον
Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ προτὶ ἄστυ φέρεσκον·
Οἱ δὲ παριστάμενοι προσεφώνεον, ἔκ τ' ἐρέοντο,
Ὅστις τῶν εἴη βασιλεὺς, καὶ οἵσιν ἀνάσσοι. 110
Ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπίφραδεν ὑψορεφὲς δῶ.
Οἱ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον κλυτὰ δώματα, τὴν δὲ γυναῖκα
Εὗρον, ὅσην τ' ὄρεος κορυφὴν, κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξ ἀγορῆς ἐκάλει κλυτὸν Ἀντιφατῆα,
Ὃν πόσιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον· 115
Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων, ἁπάλισσατο δόρπον·
Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην.
Αὐτὰρ ὁ τεύχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀΐοντες

Puellae verò obvii-facti-sunt ante urbem aquanti, 105
Filiae eximiae Laestrygonis Antiphatae.
Haec quidem ad fontem descendebat pulchrè-fluentem
Artaciam; hinc enim aquam ad urbem ferebant:
Illi verò astantes alloquebantur, interrogabantque,
Quisnam illorum esset rex, et quibus imperaret. 110
Illa verò valdè citò patris ostendit excelsam domum.
Hi autem postquam ingressi sunt inclytam domum, mulierem utique
Invenerunt, velut montis verticem; horrueruntque illam.
Illa autem continuò è foro vocabat inclytum Antiphatem,
Suum maritum, qui sanè illis molitus est saevam mortem: 115
Statim uno correpto sociorum, apparavit-sibi coenam:
Alteri verò duo conciti fugâ ad naves pervenerunt.
Caeterùm ille clamorem excitabat per urbem; audientes verò

Ver. 105. —— πρὸ ἄστεος.] Apud *Eustathium*, πρὸς ἄστεος.

Ver. 106. Θυγατρὶ ἰφθίμῃ.] *Al.* Θυγατὶ ἰφθίμῃ.

Ver. 107. —— κατεβήσετο.] *Al.* κατεβήσατο. Vide ad *Il.* β', 35. et ί, 109.

Ver. 108. Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ.] Hinc *Tibullus*:

Incultos adiit Læstrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artacie gelidos quos irrigat undâ.
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 59.

Ver. 110. —— καὶ οἵσιν ἀνάσσοι.] *Eustathius* in commentario citat, καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι. Et, ἐκ παραλλήλου, inquit, κατὰ μίαν ἔνωσιν κεῖται. Quod admodùm est invenustum.

Ver. 111. —— ἐπίφραδεν.] Vide ad *Il.* ξ', 500.

Ver. 113. —— ἶσην τ' ὄρεος κορυφήν.] Vide ad ί, 191.

Ver. 114. —— κλυτὸν Ἀντιφατῆα.] Hinc *Ovidius*;

Quis non Antiphaten Læstrygona devovet?—
Ex Ponto, lib. II. *Epist.* ix. 41.

Ver. 116. Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων —— Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ.]

Vixque fugâ quæsita salus comitique mihique:
Tertius è nobis Læstrygonis impia tinxit
Ora cruore suo ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 236.

Vide et suprà ad ί, 289.

Ibid. —— ἕνα μάρψας.] *Al.* ἓν' ἁμάρψας.
Ibid. —— δόρπον.] *Al.* δεῖπνον.
Ver. 118. Αὐτὰρ ὁ τεύχε βοήν.]

—— Fugientibus instat, et agmen
Concitat Antiphates. Coëunt, et saxa trabesque
Continuant: merguntque viros merguntque carinas. [Ulyssen,
Una tamen, quæ nos ipsumque vehebat
Effugit ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver* 238.

Φοίτων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες ἄλλοθεν ἄλλος,
Μυρίοι, οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν.
Οἵ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι
Βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει,
Ἀνδρῶν ὀλλυμένων, νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων.
Ἰχθῦς δ' ὡς, πείροντες, ἀτερπέα δαῖτα φέροντο.
Ὄφρ' οἱ τοὺς ὄλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς,
Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὼς κυανοπρῴροιο.
Αἶψα δ' ἑμοῖς ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπῃσ', ἵν' ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν.
Οἱ δ' ἅμα πάντες ἀνέρριψαν, δείσαντες ὄλεθρον.
Ἀσπασίως δ' ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας
Νηῦς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ' ὄλοντο.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀπαχήμενοι ἦτορ,

Ibant fortes Laestrygones aliundè alius,
Innumeri, non hominibus similes, sed gigantibus.
Qui à petris viro-gravibus saxis
Jaciebant; statim autem malus strepitus per naves excitatus est,
Virorum pereuntium, naviumque simul fractarum.
Pisces verò tanquam, transfigentes, tristes epulas ferebant.
Dum illi hos perdebant profundum portum intra,
Intereà utique ego, gladio acuto extracto à femore,
Eo funes abscidi navis prorâ-caeruleae.
Statim autem meos socios adhortatus jussi
Incumbere remis, ut calamitatem subterfugeremus.
Hi verò simul omnes remigabant, veriti mortem.
Libentèr autem in pontum imminentes effugit petras
Navis mea; at reliquae unà-omnes illic perierunt.
Hinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde,

Ver. 121. Οἵ ῥ' ἀπό.] Apud *Eustathium*, Οἱ δ' ἀπό.

Ibid. —— ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι.] Τοῖς δυναμένοις ἄνδρα καταζεύξαι ἢ μίγα βάρος παρέχουσι τοῖς βαστάζουσι. *Schol.*

Ver. 123. Ἀνδρῶν.] *Al.* Ἀνδρῶν σ'.

Ver. 124. Ἰχθῦς δ' ὡς, πείροντες.] *Al.* Ἰχθῦς δ' ὡς σκαίροντας· notante *Scholiaste.*

Ibid. —— φέροντο.] Apud *Eustathium*, φέρον το.

Ver. 126. Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ, &c.]

—— Dixit; vaginâque eripit ensem
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro. *Æn.* IV, 579.

Ibid. —— ἐγὼ ξίφος.] *Al.* ἐγὼν ἄορ.

Ver. 127. —— ἔκοψα.] Vide ad *Il.* Σ', 87.

Ver. 129. —— φύγοιμεν.] *Al.* φύγωμεν.

Ver. 130. Οἱ δ' ἅμα πάντες.]

Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt. *Æn.* III, 290. V, 778.

Idem omnes simul ardor habet; rapiuntque, ruuntque;
Littora deseruere: latet sub classibus æquor.
Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* IV, 581.

Ver. 131. —— ἐπηρεφέας φύγε πέτρας.] Ἤτοι ἀνωθεν ἐπηρτισμένας, ἢ ἐπικαλυπτούσας πέτρας. *Schol.* Νῦν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐπηρεφεῖς πέτρας νοητέον ἃς καὶ αἱ παρὰ τῶν Λαιστρυγόνων ἀφίενται χερμάδες, οὕτω συχναὶ οὖσαι ὡς καὶ οἷον ἐρείφειν τοὺς βαλλομένους. *Eustath.* Verior *Scholiastis* interpretatio, ut liquet ex *Iliad.* μ', 54. *Odyss.* μ', 59. ubi eadem vox occurrit.

Ver. 133. Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀπαχήμενοι.]

—— Amissâ sociorum parte, dolentes,
Multaque conquesti, terris allabimur —. *Ovid. Metam. lib.* XIV. *ver.* 242.

Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιε
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα,
Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο·
Ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου Ἠελίοιο,
Μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα σιωπῇ
Ναύλοχον ἐς λιμένα, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.
Ἔνθα τότ' ἐκβάντες, δύο τ' ἤματα καὶ δύο νύκτας
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον ὀξὺ,

Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Aeaeam verò ad insulam pervenimus: ibi autem habitabat
Circe comas-pulchra, veneranda dea, vocalis,
Germana-soror prudentis Acetae:
Ambo enim nati sunt ex hominibus-lucem-praebente Sole,
Et matre ex Perse, quam Oceanus genuit filiam.
Hìc verò ad littus nave appulimus tacitè
Navium-capacem in portum, et deus aliquis dux erat.
Ibi tum egressi, duosque dies et duas noctes
Jacebamus, paritèr et labore, et doloribus animum rodentes.
Sed quando jam tertiam diem comas-pulchra complevisset aurora,
Tum verò ego meâ hasta sumptâ et gladio acuto,

Ver. 135. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον.] Αἰσὴν [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ταύτην] ἴσως φασὶ τὸ νῦν Κίρκαιον πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ. *Schol.* Ὅτι κἀνταῦθα τὴν νῆσον τῆς Κίρκης Αἰαίην παλαιῖ παρὰ τὴν Αἶαν, πόλιν ἐς περιγεάφη Κολχικήν. *Eustath.* Vide *Theophrast. Hist. Plant. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad *ί*, 32.

Ver. 136. —— αὐδήεσσα.] Ἡ περιδόητος, ἢ διαλέκτῳ ἀνθρωπίνῃ χεομένη. *Eustath.* Similitèr ferè interpretatur *Scholiastes.* Fortassè per αὐδήεσσα hic intelligendum est, *Cantu excellens:* Quo sensu usurpatur hæc vox apud *Hesiodum*, notante *Barnesio* ad *ί*, 334. suprà;

Μουσάων, αἵ τ' ἄνδρα τελεφραδέοντα τέθηπεν
Θέσπιν, αὐδήεντα ——.

Atque huic interpretationi nonnihil favet quod occurrit infrà *ver.* 221.

Κίρκης δ' ἴδον ἄφαντον ἀϊδρύσης ἐπὶ καλῇ.

Et *ver.* 227.

Καλὸν ἀοιδιάει, δάπιδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν.

Similitèr et apud *Virgilium*, de eâdem *Circe:*

—— ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu ——. *Æn.* VII, 11.

Quin et voces αἰδὴ; αὐδάω, alibi *cantus, cano,* significant:

—— Θεοῖς ἰκελίγκιος αὐδήν.
Odyss. ά, 371. *ί*, 4.

Μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα
Φέριστον αὐδάσομεν.
Pindar. Olymp. Ode I. *ver.* 11.

Porrò legitur hìc et αὐδήσασα, notante *Eustathio:* Quam lectionem et præferre videtur *Barnesius.* Vide suprà ad *ί*, 334.

Ver. 137. —— ὀλοόφρονος.] Τοῦ συντετὰ καὶ ὀλόμλεκα φρονοῦντος. *Schol.* Vide suprà ad *ά*, 52.

Ibid. —— Αἰήταο.] Κόλχων βασιλέος, πατρὸς Μηδείας, Κίρκης ἀδελφοῦ. *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 79. 80. *al.* 46.

Ver. 139. —— Πέρσης.] Πέρσην Ὠκεανοῦ μὲν ἴσως θυγάτης, Ἡλίου δὲ γυνή. *Schol.*

Ver. 140. —— νηΐ.] *Al.* νῆα.

Ibid. —— κατηγαγόμεσθα σιωπῇ.] Οἱ τοῦ Ὀδυσσέως δὲ φίλοι νῦν σιωπῇ κατάγονται, οἷα ἤδη πιφοβημένοι διὰ τὸ τῶν Κυκλώπων καὶ τὸ τῶν Λαιστρυγόνων παράξενον· οὓς ἀτενίζοντες, ὑποστυίουσι καὶ τὴν τῆς Κίρκης νῆσον ὡς ἀνθρωπολέφρον. *Eustath.*

Ver. 144. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ.]

Ut primum lux alma data est, exire; locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras. *Æn.* I, 306.

Καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἐς περιωπὴν,
Εἴπως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν, ἠνοπήν τε πυθοίμην.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,
Καί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Κίρκης ἐν μεγάροισι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Μερμήριξα δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
Ἐλθεῖν, ἠδὲ πυθέσθαι, ἐπεὶ ἴδον αἴθοπα καπνόν.
Ὧδε δέ μοι φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Πρῶτ' ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης,
Δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι, προέμεν τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα νεὸς ἀμφιελίσσης.
Καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο μοῦνον ἐόντα,
Ὅς ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν
Ἧκεν· ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης,
Πιόμενος, (δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο·)
Τὸν δ' ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ' ἄπνηστιν μέσα νῶτα
Πλῆξα· τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησε·
Κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός·
Τῷ δ' ἐγὼ ἰμβαίνων, δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
Εἰρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι καταπλίνας ἐπὶ γαίῃ

Celeritèr à nave ascendi in speculam,
Sicubi opera viderem mortalium, vocemque audirem.
Steti autem, speculam in praeruptam ubi-conscendissem,
Et mihi visus est fumus à terrâ latâ,
Circes in aedibus, per querceta densa et sylvam.
Cogitavi autem deinde in mente et in animo
Ire, atque sciscitari; postquam vidi atrum fumum.
Sic verò mihi cogitanti visum est satius esse,
Primùm profectum ad navem celerem et littus maris,
Prandium sociis dare, praemittereque sciscitatum.
Sed quando jam prope eram profectus navem remis-utrinque-agitatam,
Tum verò aliquis me deorum misertus est solum existentem,
Qui utique mihi excelsis-cornibus cervum magnum in viam ipsam
Misit: is quidem ad flumen descendebat ex pascuis sylvae
Potaturus, (dudùm enim ipsum urgebat vis Solis:)
Illum verò ego egredientem per spinam medio tergo
Percussi, penitùs autem hastile aereum transiit:
Decidit verò *is* in pulveribus vociferatus, avolavitque anima:
Illi verò ego irruens, hastam aeream ex vulnere
Extraxi, quam quidem illic reclinatam in terrâ

Ver. 146. —— παρὰ νηός.] *Al.* ἀπὸ νηός.
Ver. 149. Καί μοι εἰσατο καπνός.]
—— aperire procul montes, ac volvere fumum. *Æn.* III, 206.
Ver. 158. —— ὑψικερων.] *Al.* ὑψικερων.
Ver. 159. νομοῦ.] Vide ad *Il.* υ, 249.
Ver. 160. Πιόμενος.] *Al.* Πινόμενος. Vide infrà ad π', 143.

Εἴασ'· αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε·
Πεῖσμα δ', ὅσον τ' ὄργυιαν, ἐϋστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν
Πλεξάμενος, συνέδησα πόδας δεινοῖο πελώρου.
Βῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἔγχει ἐρειδόμενος, ἐπεὶ οὔπως ἦεν ἐπ' ὤμου
Χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Κὰδ δ' ἔβαλον προπάροιθε νεώς· ἀνέγειρα δ' ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ', ἀχνύμενοί περ,
Εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
Ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἐν νηὶ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
Μνησόμεθα βρώμης, μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Ἐκ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Θηήσαντ' ἔλαφον· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,

Reliqui; at ego avulsi virgultaque viminaque;
Funeque ad ulnae-longitudinem benè-torto undique
Complicato, colligavi pedes ingentis monstri.
Ibam autem cervice ferens ad navem nigram,
Hastâ fultus, quoniam nequaquam erat in humero
Manu ferre alterâ; valdè enim magna bellua erat.
Dejeci autem ante navem; excitavique socios
Blandis verbis, astans, viros singulos:
" O amici, nequaquam enim descendemus, afflicti licèt,
" In Plutonis aedes, antequam fatalis dies advenerit.
" Sed agite, quamdiù est in navi celeri cibusque potusque,
" Recordemur escae; neque vexemur fame."
Sic dixi; illi verò ocyùs meis verbis paruerunt:
Egressi autem è latebris, ad littus maris infructuosi
Admirabantur cervum; valdè enim magna bellua erat.
Caeterùm postquam oblectati essent spectantes oculis,

Ver. 166. Εἴασ'· αὐτὰρ ἐγώ.] Vulgati habent Εἴασα· αὐτὰρ ἐγώ. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus; " Legitur," inquit, " et εἶασ', cum quâ lectione stare potest versus, quum hoc *a* producatur et alibi." Immò verò alioqui stare non potest. Nam Εἴασα *mediam* necessario producit. Vide ad *Il.* κ', 299. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Εἴασ'· αὐτάρ.

Ver. 167. —— ἄργυιαν.] Τὴν τῶν χειρῶν ἔκτασιν. *Schol.*

Ver. 169. —— καταλοφάδια φέρων.] Κατὰ λόφους καὶ αἰχίνες, κατὰ τραχήλους. *Schol.* et *Eustath.* Cæterùm *secundam* producit hæc vox eâdem ratione ac καταιτίων suprà *i*, 490. Vide ad *Il.* ζ', 62. et π'. 174. *Al.* καταλοφάδια.

Ver. 170. —— οὔπως ἦεν ἐπ' ὤμου.] *Al.* οὔπως ἦν ἐπὶ ὤμου. *Scholiastes* videtur legisse, οὔπως εἶχεν ἐπ' ὤμου.

Ver. 174. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ'.] Ὁ Ποσειδὼν ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ, γάρ, ἵνα ἐπάγῃ τὸν, ἀλλὰ, σύνδεσμον, συντάσσεσθαι οὐ τῷ, δέ. *Eustath.* *Barnesius* legendum conjicit οὐκ ἄρ πως. " Nihil enim," inquit, " τὸ " γάρ videtur huc pertinere." Minùs rectè uterque: Refertur enim, ut opinor, vocula, γάρ, ad id quod elegantèr reticetur: " *Ne* " *animum penitùs abjiciatis; nequaquam* ENIM, *&c.*" Vide ad *Il.* i, 22. item infrà ad *ver.* 190.

Ibid. —— οὐ γάρ πως.] *Al.* οὐ γάρ πω, et οὐ γάρ που.

Ver. 175. —— πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.]

Stat sua cuique dies ——.
Æn. X, 467.

Ibid. —— ἐπέλθῃ.] *Eustathius* videtur legisse ἐπιλέῃ.

Χεῖρας νιψάμενοι τεύχωντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἥμεθα δαινύμενοι πρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Κέκλυτέ μευ μύθων, καμάτῳ περ πάσχοντες, ἑταῖροι·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠώς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
Οὐδ' ὅπη ἀνείσαι· ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον,
Εἴτις ἔτ' ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι.
Εἶδον γὰρ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών,

Manibus lotis apparabant eximium convivium.
Sic tum quidem totum diem ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas et vinum dulce:
Quando autem sol occidit, et tenebræ advenerunt,
Utique tunc decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-dīgitos Aurora,
Tum verò ego concione factâ inter omnes locutus sum:
" Audite meos sermones, mala licèt patientes, socii:
" O amici, neque enim scimus, ubi Occasus, neque ubi Aurora,
" Neque ubi sol hominibus-lucem-praebens vadit sub terram,
" Neque ubi resurgit: sed consultemus ocyùs,
" Si quod ampliùs sit consilium; ego autem non existimo esse.
" Vidi enim, speculam in praeruptam ubi ascendissem,

Ver. 188. ——μετὰ πᾶσιν ἔειπον.] *Al.* μετὰ μῦθον ἔειπον.

Ver. 190. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν.] Οἱ τῶν οἴονται τὸ ὑπερξανὸν πλοκὴν εἶναι ἡμητίας. —— οὐκ ἴσασι δὲ τί ἐστὶν ὑπερξανόν. Τὸ γὰρ ὑπερξανὸν ἐστὶν οὐ μόνον καλὸν σχῆμα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον. Γίνεται δὲ, ὅταν τὴν αἰτίαν τοῦ λυγρομένου, ἢν μέλλει τοῦτο ὁ ἀκροατὴς, μέσον ὁ λέγων τάξῃ· καὶ οὕτως γίνεται σαφηνείας ἕνεκεν τὸ ὑπερξανόν. Οἷον, " Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, —— φραζώμεθα θᾶσσον." Εἰ γὰρ εἶπε, " Ὦ φίλοι, φραζώμεθα θᾶσσον," ἁπλῶς εἶπε· νῦν δὲ, καὶ ἐποίησε τὸ γίγνεσθαι ἐρωτῆσαι. Διὰ τοῦτο διὰ μέσου, τὰς αἰτίας τοῦ, φράζεσθαι θᾶσσον, ἔταξε. *Hermogenes, περὶ μεθόδου δεινότητος, cap.* 14. Rectiùs autem fortassè referri intelligetur istud γάρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Nescio quid nobis faciendum* " *sit; neque* ENIM, *&c.*" Vide suprà ad *ver.* 174. *Barnesius* legendum conjicit, οὐκ ἄρ τ' ἴδμεν.

Ibid. —— οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠώς, Οὐδ' ὅπη ἠέλιος, *&c.*] Οὐ γὰρ ἴδμεν, ὅπου δύσις, ἢ ὅπου ἀνατολή· ταῦτα δὲ λέγει οὐκ ἀτοπῶν, ἀλλὰ δεινοτάτων τοῖς παροῦσιν. *Schol.* Λέγει μὴ εἰδέναι ὅπῃ κοσμικοῦ κλίματος εἰσὶν· οὐ γὰρ ἔχομεν, φησὶ, συγκρῖναι εἴπερ ἀνατολικὰ πρὸς ἑτέραν χώραν ἐσμὲν, ἢ δυτικά. *Eustath.* Alii quatuor mundi plagas hic designari existimant. " Non duas duntaxat mundi " plagas his verbis indicari; sed quot omninò sunt, 4 scilicet comprehendere Poetam voluisse multò probabilius judica-" bam." *Meric. Casaubon. de rupertâ Homeri edit. Dissertat.* I. Et *Scholiastes* ad *Odyss.* β', 1. citato hoc loco; Νῦν γάρ (inquit,) καθὰ φησὶν ὁ Κράτης, τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου μέρων. Ἄρκτου, Μεσημβρίας, Ἀνατολῆς, Δύσεως. Vide et *Strabonem, Geographa lib.* I. *pag.* 59. *al.* 34. *et lib.* X. *pag.* 697. *al.* 455.

Ver. 191. —— εἶσ' ὑπὸ γαῖαν.] Apud *Eustathium* in commentario, εἶσιν ὑπὸ γῆν.

Ver. 192. —— ἀνείσαι.] Ἀντὶ τοῦ, ἀναστείχει, ἀνείται, ἀνίσχεται, ἀνατέλλει. *Eustath. Al.* ἀνῆται. Malè.

Ver. 193. —— ἴσασι.] *Al.* ἴστε.

Νῆσον, τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται· παπὸν δ' ἐνὶ μέσση
Ἔδρακον ὀφθαλμοῖσι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Ὡς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,
Κύκλωπός τε βίης μεγαλήτορος ἀνδροφάγοιο
Κλαῖον δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ δίχα πάντας ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
Ἠρίθμεον· ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα·
Τῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' Εὐρύλοχος θεοειδής.
Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
Βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷ γε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι
Κλαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὄπισθεν.

" Insulam, quam pontus infinitus circumdat;
" Ipsa verò humilis jacet: fumum autem in medio
" Conspicatus sum oculis, per querceta densa et sylvam."
Sic dixi: illis verò confractum est charum cor,
Recordatis facinorum Laestrygonis Antiphatae,
Cyclopisque violentiae magnanimi, viros-devorantis.
Flebant autem stridulè, uberes lachrymas profundentes.
Sed nullus profectus fiebat lugentibus.
At ego bipartitò omnes benè-ocreatos socios
Numerabam; ducemque utrisque praebui:
Alterorum quidem ego dux-eram, alterorum verò Eurylochus deo-similis.
Sortes autem in galeâ aereâ concutiebamus celeritèr;
Exiliit verò sors magnanimi Eurylochi.
Perrexit autem *is* ire; unáque cum eo duo et viginti socii
Flentes; nos verò reliquerunt lugentes ponè.

Ver. 195. —— τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.] Μεταφορικῶς λέγει, ἤγουν ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηγμένη μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλὴ ἐστὶ καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ· [Ὁμήρῳ·] οἷον ἐστὶν, —— " Νῆσος, τὴν περὶ πόντος ἀπείρι-" τος ἐστεφάνωται." Ὃν γὰρ λόγον ἔχει —— στέφανος πρὸς τοῦτον, ὃν περίκειται, τὸν αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον. Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, ἰδιώτευον καὶ ὑπαγγέλλειν ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

Ver. 199. Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος.]

Nos quoque Circæo religatâ in littore pinu,
Antiphatæ memores, immansuetique Cyclopis,
Ire negabamus; te tecta ignota subire.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 248.

Ver. 200. —— ἀνδροφάγοιο.] *Al.* ἀνδρεβίαιο, et ἀνδροφόνοιο.

Ver. 201. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Ver. 202. Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Iliad. ω, 524.

—— miseros non levat dolor.
Seneca, Hippolyt. ver. 402.

Cæterùm, " et hîc," inquit *Barnesius*, " vi-" detur legendum, Ἀλλ' οὐκ ἄρ τις." Vide autem suprà ad *ver.* 174 et 190.

Ver. 204. Ἠρίθμεον.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset Ἠρίθμουν, vel Ἠρίθμειν. Ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 209. —— κατὰ δ' ἄμμε λίπον.] Si ἄμμε hic *duale* sit, intelligendum erit, *Ulyssem*, et *sociorum partem*, cui ducem se ipse

Εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα Κίρκης
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
Ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι, ἠδὲ λέοντες,
Τοὺς αὐτὴ κατέθελξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
Οὐδ' οἵ γ' ὡρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοίγε
Οὐρῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες ἀνέσταν.
Ὡς δ' ὅταν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
Σαίνωσ', (αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ·)
Ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνυχες, ἠδὲ λέοντες,
Σαῖνον· τοὶ δ' ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
Ἔσταν δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ,

Invenerunt autem in convalle aedificatas aedes Circes
Politis lapidibus, conspicuo in loco.
Circa verò ipsam lupi erant montani atque leones,
Quos ipsa cicuraverat, postquam mala medicamina dedisset.
Neque illi sanè irruerunt in viros, sed utique ipsi
Caudis longis adulantes assurrexerunt.
Ut verò cùm circa dominum canes à convivio profectum
Adulantur, (semper enim fert delinimenta animi;)
Sic circa hos lupi fortibus-unguibus atque leones
Adulabantur: illi verò timuerunt, ut viderunt gravia monstra.
Steterunt autem in vestibulo deae comas-pulchrae:
Circen autem intùs audiebant cantantem voce pulchrâ,

---

praebuerat, *ver.* 204. 205. Vide autem suprà ad *ι*, 404. et ad *Il. α*, 59.

Ver. 211. 215. Ξεστοῖσιν ——— Οὐρῇσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 253. infrà; ubi in vulgatis editum est Ξεστοῖσιν. *Vulgg.* hic Ξεστοῖσι —— Οὐρῇσι. Quæ et ferri possent. Vide ad *Il. α*, 51.

Ibid. et *ver.* 253. —— περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.] Ὁ ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐν σκοπιᾷ καὶ περιωπῇ. *Eustath.* Dna. *Dacier* verò interpretatur, "*Dans un lieu couvert.*"

Ver. 212. Ἀμφὶ δέ μιν λύκοι.]

Hinc exaudiri gemitus, iraque leonum
Vincula recusantum, et serâ sub nocte rudentum:
Setigerique sues, atque in præsepibus ursi
Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum:
Quos hominum ex facie Dea sæva potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. *Æn.* VII, 15.

Quæ simul attigimus, stetimusque in limine tecti;
Mille lupi, mistæque lupis ursæque leæque
Occursu fecere metum; sed nulla timenda,
Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
Quinetiam blandas movere per aëra caudas
Nostraque adulantes comitant vestigia ——. *Ovid. Metam. lib.* XIV. *ver.* 254.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendit. "Omitto (inquit) circumscriptiones, quibus "nihil accommodatius ad Heroïcam ma"jestatem; ut, *iræ leonum*; et naturam, "*vincla recusantum.* At versus illi duo di"vini ultimi. Homines enim adhuc erant, "facie tantùm mutatâ. Idcircò non *lupos*, "sed *formas*, hoc est, figuras luporum dixit "vir incomparabilis." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Notandum tamen, (quod non observavit vir eruditus,) rem non unam eandemque hic describere utrumque Poetam. *Homerus* enim feras agrestes medicaminibus cicuratas, *Virgilius* homines in ferarum speciem conversos depingit.

Ver. 215. —— περισσαίνοντες.] *Al.* περιφαίνοντες.

Ver. 220. —— εἰνὶ θύρῃσι.] *Al.* ἐν προθύροισι.

Ver. 221. Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης.] Vide suprà ad *ver.* 136.

Ἰστὸν ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον· οἷα θεάων
Λεπτά τε, καὶ χαρίεντα, καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Πολίτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ὅς μοι κήδιστος ἑταίρων ἦν, κεδνότατός τε·
Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστὸν,
Καλὸν ἀοιδιάει, (δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν,)
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγώμεθα θᾶσσον.
Ὡς ἄρ' ἐφώνησεν· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες·
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείησιν ἕποντο·
Εὐρύλοχος δ' ὑπέμεινεν, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Εἶσεν δ' εἰσαγαγοῦσα κατὰ κλισμούς τε, θρόνους τε.
Ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν
Οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέμισγε δὲ σίτῳ
Φάρμακα λύγρ', ἵνα πάγχυ λαθοίατο πατρίδος αἴης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, αὐτίκ' ἔπειτα
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ.

Telam percurrentem ingentem, divinam; qualia dearum
Subtiliaque, et venusta, et splendida opera sunt.
His verò sermonem exordiebatur Polites, princeps virorum,
Qui mihi charissimus sociorum erat, maximéque venerandus:
" O amici, intùs enim aliqua percurrens ingentem telam
" Pulchrè canit, (pavimentum autem totum resonat,)
" Aut dea, aut foemina; sed compellemus ocyùs."
Sic utique dixit: illi verò compellabant vocantes:
Ea autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat; illi verò unà omnes imprudentiâ sequebantur:
Eurylochus autem remanebat, suspicatus dolum esse.
Collocavit verò *ea* introductos per sediliaque, thronosque,
Ipsisque caseumque et farinam et mel recens,
Vino Pramnio immiscebat; commiscebatque pani
Medicamina perniciosa, ut penitùs oblivisceretur patriae terrae.
Caeterùm postquam praebuisset*que* et *ii* ebibissent, statim deinde
Virgâ percussos intra haras concludebat.

Ver. 225. Ὅς μοι κήδιστος ἑταίρων ἦν.] *Al.* Ὅς μοι ἑταίρων ἦν κήδιστος.

Ver. 226. Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις.] Vide suprà ad *ver.* 174. 190. et ad *Il. ι*, 201.

Ver. 232. —— ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.] Ἀπὸ τοῦ, μόνην οὖσαν φιλοφρόνως αὐτοὺς καλεῖν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμιρόστητος τῶν θηρίων. *Schol. Al.* ὀϊσσατο γὰρ δόλον εἶναι.

Ver. 233. Εἶσεν δ'.] Post hunc versum sequitur in MS. à *Tho. Bentleio* collato:

Τεῦχεν δὲ κυκεῶ χρυσείῃ δίσκαι ἔχρα πίειν.

Ut infrà *ver.* 316.

Ver. 234. Ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι.]

Ἐν τῷ γά σφι κύκησι γυνὴ τέκυῖα θεῖεν
Οἴνῳ Πραμνείῳ ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε. *Iliad. λ'*, 637.

——misceri tosti jubet hordea grani
Mellaque, vimque meri cum lacte coăgula passo;
Quique sub hâc lateant furtim dulcedine succos
Adjicit ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 273.

Ver. 235. Οἴνῳ Πραμνείῳ.] Ἔνιοι —— τῷ ἐκ Πραμνίας ἀμπέλου γινομένῳ οἴνῳ· λέγεται δὲ καὶ Πραμνὶς ἄμπελος ἡ καὶ Θασία. *Schol.*

Ver. 237. —— αὐτίκ' ἔπειτα Ῥάβδῳ πεπληγυῖα.]

Et tetigit summos virgâ Dea dira capillos.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 278

Οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς, φωνήν τε, δέρμας τε,
Καὶ τρίχας· αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τὸ πάρος περ.
Ὣς οἱ μὲν κλαίοντες ἐίσχανον· τοῖσι δὲ Κίρκη
Πάρ ῥ' ἄκυλον, βάλανόν τ' ἔβαλεν, καρπόν τε κραπείης,
Ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.
Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε δόμὴν ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἀγγελίην ἑτάρων ἠρίων καὶ ἀθεμίστου πότμοιο.
Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόου δ' ὠΐετο θυμός.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν πάντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες,
Καὶ τότε τῶν ἄλλων ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον·
Ἤομεν, ὡς ἐπέλευες, ἀνὰ δρυμὰ, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·

Illi verò suum quidem habebant capita, vocemque, corpusque,
Et setas; at mens erat integra, ut antea scilicet.
Sic hi quidem flentes conclusi sunt: eis autem Circe
Glandem-ilignam, quernamque projecit, fructumque corni,
Ad-edendum, qualia sues humi-cubantes semper edunt.
Eurylochus autem continuò venit celerem ad navem nigram,
Nuncium de sociis relaturus, et amarum fatum.
Neque ullum proloqui poterat verbum, cupiens licèt,
Cor dolore ingenti perculsus: ei autem oculi
Lachrymis implebantur; luctumque imaginabatur animus.
Sed postquam eum omnes admirati sumus interrogantes,
Tum verò caeterorum sociorum narravit exitium:
" Ivimus, ut jubebas, per quercèta, inclyte Ulysses;

Ver. 242.——ἄκυλον, βάλανόν τ'.] "Ἀκυλον, τὸν τῆς πρίνου καρπόν. Βάλανον, δημὸς καρπός. *Schol.*

Ibid.——καρπόν τε κραπίης.] Ὁ τῆς κραπίας καρπὸς πίνακι λίγνται. *Schol.*

Ver. 244. Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε.] *Barnesius* de suo edidit ἐψ ἦλθ. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis.

Ver. 246. Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο.] Sic *Iliad.* ζ', 695.

Δὴν δέ μιν ἄμφασίη ἐσέλε· τὸ δέ οἱ ἐπὶ θυμὸν ὄρωρε
Δακρυόφι πλῆσθαι, δολερὴ δέ οἱ ἴσχετο φωνή.

Et apud *Apollonium*;

Δὴν δ' ἄνεῳ καὶ ἄναυδοι ἐς ἀλλήλους ἐίσαντο,
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες. ——
Argonautic. III, 503.

——— Obmutuit illa dolore;
Et pariter vocem, lachrymasque introrsus obortas
Deserat ipse dolor.———
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 538.

Hæserunt lachrymæ: non vox, non spiritus oris
Redditur.———
Claudian. de Rapt. Proserp. III, 151.

Cursè leves loquuntur, ingentes stupent.
Senèca, Hippolyt. ver. 604.

Ibid. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδ' ἔτι.

Ibid.——ἐκφάσθαι.] *Al.* ἐκφάσθαι. Minùs rectè. Vide suprà ad β', 183.

Ibid.——δύνατο ἔπος.] Vide ad *Il.* ε', 35. et ώ, 285. *Barnesius* hoc in loco consultò à Poetâ factum arbitratur, ad *Eurylochi* horrorem exprimendum. Vide ad *Il.* λ', 36. et μ', 208.

Ver. 247.——βεβολημένος.] Vide ad *Il.* ν', 212.

Ver. 249.—ἀγασσάμεθ'.] *Al.* ἀγαζόμεθ'.

Ver. 251. "Ἤομεν, ὡς ἐπέλευες.] "Οτι ἴσασι νῆσαι τῆς εὐρυθμίας τὰ δύο ἴσα τιθέντα· "Ἠομεν " μὲν ὡς ἐπέλευες ἤς." Καλὸν δ' ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀσύνδετος διάλυσις. *Eustath.* Τοιοῦτον ἴσως καὶ τὸ 'Ασύνδετον, ὑπόταν ἐξαίφνης οἱ σύνδεσμοι οἱ συνδέοντες τὴν φράσιν ὄπισθεν οὐ μόνον τάχους, ἀλλὰ καὶ ἐμφάσεως ἀκολουθίας χάριν γίνωνται· οἷον ἴσως καὶ ἐνταῦθα "Ἠομεν ὡς ἐπέλευες·—— Εὔρυμεν " ἐν βάθεσι ὕλης ἐκ." Ἐν γὰρ τούτοις ἡ Καὶ σύνδεσμος ἐξήρτηται, τὸν τάχιστον φράσιν τῆς ἀπαγγελίας ζητοῦντος τοῦ λέγοντος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ἀκριβείας, § 8. Vide et *Longinum de Sublimitate*, ¶ 19. Ipsò finitò,

Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα καλὰ
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
Ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν,
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Αὐτὰρ ἐγὼν ὑπέμεινα, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Οἱ δ' ἅμ' ἀϊστώθησαν ἀολλέες, οὐδέ τις αὐτῶν
Ἐξεφάνη· δηρὸν δὲ καθήμενος ἐσκοπίαζον.
Ὡς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον
Ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα, χάλκεον· ἀμφὶ δὲ τόξα.
Τὸν δ' αἶψ' ἡνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφοτέρῃσι λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Μή μ' ἄγε πεῖσ' ἀέκοντα, διοτρεφὲς, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ·
Οἶδα γὰρ, ὡς οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι, οὔτε τιν' ἄλλον
Ἄξεις σῶν ἑτάρων· ἀλλὰ ξὺν τοίσδεσι θᾶσσον

" Invenimus in convalle aedificatas aedes pulchras
" Politis lapidibus, conspicuo in loco.
" Illic autem quaedam magnam telam percurrens argutè canebat,
" Aut dea, aut mulier: hi verò compellabant vocantes. 255
" Illa autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
" Et invitabat; hi verò simul omnes imprudentiâ sequebantur:
" At ego substiti, suspicatus dolum esse.
" Illi verò simul evanuerunt universi, neque quisquam eorum
" Apparuit: diù autem desidens speculabar." 260
Sic dixit: at ego gladium quidem argenteis-clavis-distinctum
Humeris circumjeci ingentem, aereum; circúmque arcum.
Illum verò continuò jussi eandem viam praeire.
At ille utrâque-*manu* prehensis precabatur genubus,
Et me lugens verbis alatis allocutus est: 265
" Ne me duc illuc invitum, Jovis-alumne, sed relinque hìc:
" Novi enim, quòd neque ipse redibis, neque quenquam aliorum
" Reduces tuorum sociorum; sed cum hisce ocyùs

Ibid. "Ἡμειν.] Apud *Dionysium Halicarn.* loco jam citato, "Ιομεν.

Ibid. —— ικίλιεσε.] *Al.* ικίλιεσας.

Ver. 252. —— δώματα καλά.] Apud *Dionysium* et *Longinum*, locis suprà citatis, δώματα κίρκης. Malè: " Quippe" (ut rectè ad *Longini* locum annotat *Faber*) " in il- " lâ narratione Eurylochus testatur igno- " râsse se primùm, cujusnam ædes illæ " essent; "Ενθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένην " λίγ' ἄειδεν, "Η θεὸς, ἠὲ γυνή· &c. (*ver.* 254.)

Ver. 253. Ξεστοῖσιν λάεσσι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 261. —— περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον "Ωμοιϊν βαλόμην.] Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII, 459.

Ver. 263. Τὸν δ' αἶψ' ἡνώγεα.] *Barnesius* legendum conjicit, Τὸν δ' ἄψ ἠνώγεα.

Ibid. —— ἡνώγεα.] *Al.* ἠνώγειν et ἠνώγειν.

Ver. 264. —— ἀμφοτέρῃσι λαβών.] *Al.* ἀμφοτέρῃσιν ἰλών.

Ibid. —— ἐλλίσσετο.] Ita *Barnesius. Vulgg.* ἐλίσσετο. Quod et ferri posset, eodem modo ac ἐλάσιμα, *Iliad. ά.* 4.' notante *Henrico Stephano* ad hunc locum. " Sed intereà ta- " men," inquit vir idem eruditus, " tutius " esse puto ἐλλίσσετο ut ἐλλισάμην scribere." Vide et infrà ad *ver.* 481.

Ver. 265. Καί μ' ὀλοφυρόμενος.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Φεύγωμεν· ἔτι γάρ κεν ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εὐρύλοχ', ἦτοι μὲν σὺ μένε αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Ἔσθων καὶ πίνων, κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
Αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· κρατερὴ δέ μοι ἔπλετ' ἀνάγκη.
Ὣς εἰπὼν, παρὰ νηὸς ἀνήϊον, ἠδὲ θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλον, ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσσας,
Κίρκης ἴξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
Ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις ἀντεβόλησεν
Ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικὼς,
Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη·
Ἕν τ' ἄρα μοι φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Πῇ δ' αὖτως, δύστηνε, δι' ἄπριας ἔρχεαι οἶος,
Χώρου ἄϊδρις ἐών; ἕταροι δέ τοι οἵδ' ἐνὶ Κίρκης
Ἔρχαται, ὥστε σύες πυκινοὺς εὐθμῶνας ἔχοντες.
Ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σε φημὶ

" Fugiamus: adhuc enim effugere-poterimus malum diem."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Eurylochе, sanè tu quidem mane ibidem hoc in loco,
" Edens et bibens, cavam apud navem nigram:
" At ego ibo; dura enim mihi adest necessitas."
Sic fatus, à nave ascendebam, atque mari.
Sed cùm jam eram, profectus sacras per valles,
Circes accessurus veneficae ad magnam domum,
Ibi mihi Mercurius aureo-caduceo obviam-venit
Proficiscenti ad domum, adolescenti viro similis,
Primùm pubescenti; cujus scilicet gratiosissima pubertas:
Inhaesitque mihi manui, verbumque dixit, et compellavit:
" Quorsùm verò temerè, infelix, per juga vadis solus,
" Locorum ignarus cùm-sis? socii autem tibi illi in Circes *aedibus*
" Conclusi sunt, ut sues densa latibula habitantes.
" An eos liberaturus huc venis? neque te puto

Ver. 275. —— ἀνὰ βήσσας.] *All.* διὰ βήσσας.

Ver. 279. Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη.]

"Αρτι γενειάσιν περὶ τὸ στόμα τὰς πρωτάφους τι. *Theocr. Idyll.* XI. *ver.* 9.

Ora puer primâ signans intonsa juventâ. *Æn.* IX, 181.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet:* " Prætermissâ gratiâ" (inquit) " incipientis pubertatis, τοῦ πιρ χα- " ριεστάτη ἥβη, minùs gratam fecit Latinam " descriptionem." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. Οὐ τὸν μέντοι Ὁμήρου ἰσταιένης εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην ἥβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου; *Plato in Protagorâ*, sub initio.

Ibid. Πρῶτον ὑπηνήτῃ·] "Αρτι γενιώντι. Τάπην δὲ ἐστὶ τὸ ἱστανο χεῖλος, ἀφ' οὗ πρῶτον γενιᾶται χνοῦς. *Schol.*

Ver. 281. Πῇ δ' αὖτως, δύστηνε.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt Πῇ δ' αὖτ', ὦ δύστηνε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide infrà λ', 92.

Ver. 284. 286. —— λυσόμενος —— ἰαλύεσθαι.] "Ωσπιρ δὶ λιχῶς λίγεται, ὡς διδήλωται, τὸ νήχειν καὶ τὸ νήχεσθαι, καὶ τὸ ἐκίφασιν καὶ ἐκιφάσανιο αὖτου καὶ τὸ λύειν ἐντεῦθι καὶ λύεσθαι. Οἷον, " λῦσον, ἵνα ἀφλαλμῶσιν ἴδω ἑταίρους." [infrà *ver.* 387.] καὶ, " ἄφρα λύσῃ ἑτάρους." [*ver.* 298.] καὶ " ἄγι δὴ καπὸν ἰαλύσεμαι·" καὶ, " λυσόμενος διῦφ' ἵκεαι." *Eustath.* Minùs rectè. Videtur enim non advertisse vir eruditus, voces λύειν, λύεσθαι, sensu diverso apud Poetam usurpari. Nempe istud λυσόμενος de Ulysse dicitur, qui socios è Circes manibus redempturus erat: similiterque istud

Αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σὺ, ἔνθα περ ἄλλοι.
Ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι, ἠδὲ σαώσω
Τῇ τόδε φάρμακον ἐσθλὸν, ἔχων δ' ἐς δώματα Κίρκης
Ἔρχευ, ὅ κέν τοι κρατὸς ἀλαλκήσει κακὸν ἦμαρ.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης·
Τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐνὶ φάρμακα σίτῳ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἐάσει
Φάρμακον ἐσθλὸν, ὅ τοι δώσω· ἐρέω δὲ ἕκαστα·
Ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ περιμήκεϊ ῥάβδῳ,
Δὴ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπαΐξαι, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Ἡ δέ σ' ὑποδδείσασα κελήσεται εὐνηθῆναι·
Ἔνθα σὺ μηκέτ' ἔπειτ' ἀπανήνασθαι θεοῦ εὐνὴν,
Ὄφρα κέ τοι λύσῃ θ' ἑτάρους, αὐτόν τε κομίσσῃ·

" Ipsum rediturum esse: manebis verò tu, ubi utique alii.
" Sed age jam te ex malis expediam, atque servabo:
" Accipe hoc medicamen bonum, habensque ad aedes Circes
" Vade, quod tibi à capite avertat malum diem.
" Omnia autem tibi dicam perniciosa consilia Circes:
" Apparabit tibi potionem-miscellaneam, injiciet verò medicamina in escam:
" Sed neque sic incantare te poterit: non enim sinet
" Medicamen eximium, quod tibi dabo; dicam verò singula:
" Quando Circe te percutiat praelongâ virgâ,
" Tum sanè tu, gladio acuto stricto à femore,
" In Circen irrue, quasi interficere cupiens.
" Illa verò te subverita invitabit ad-concubitum:
" Ibi tu nequaquam deinde recusa deae cubile,
" Ut tibi solvatque socios, teque ipsum benignè-excipiat:

ἐκλύσομαι de Mercurio dicitur, qui Ulyssem, quâ ratione se ipse ac socios servet, docet: atqui λῦσαι, λύση de Circe, quæ Ulyssi socios liberos reddat. Vide ad *Il.* ά, 20.

Ver. 285. —— σύ.] *Al.* σύ γ'.

Ver. 287. Τῇ τόδε φάρμακον ἐσθλὸν, ἔχων δ' ἐς.] *Eustathius* in commentario citat, Τῇ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων ἐς. Atque ita habet et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ξ, 219.

Ver. 288. —— ἀλαλκήσει.] *Al.* ἀλαλκήσῃ.

Ver. 290. —— κυκεῶ.] Κυκεῶνα κατὰ ἀντωνομ. Κυκεῶν δὲ λίγνται τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ ἀλφίτων καὶ ὕδατος καὶ τυροῦ ἀναμιγμένον πόμα. *Schol.* Τὸ δὲ κυκεῶ ἀσυνίζητα ἀμοίως τῷ ἰδρῶτα, ἰδρῶ, καὶ τοῖς τοιούτοις. *Eustath.* Vide *Turnebi Adversaria Miscellanea, lib.* XII. *cap.* 8. et suprà ad *ver.* 234.

Ver. 291. —— οὐδ' ὣς θέλξαι σε δυνήσεται.] Φαρμάκων τι τῶν παρὰ Κίρκης γίγνοντων, ὑπὸ πολλῆς σοφίας σεμνύνεται ἱστορούντων παλαιῶν οὐχ ἁπλῶς. *Heraclid. Pontic.* Porrò hinc *Ovidius:*

Quid tibi profuerunt, Circe, Perseïdes herbæ,
Cùm sua Ulixeas abstulit aura rates?
Remed. Amor. ver. 263.

Et *Tibullus:*

Solum nec doctæ verterunt pocula Circes,
Quamvis illa foret Solis genus:——
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 61.

Vide infrà ad *ver.* 302.

Ibid. —— ἐάσει.] *Barnesius* edidit ἐάσει, " *ob Metrum*" scilicet. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* γ, 42.

Ver. 296. —— κελήσεται.] Alii, notante *Barnesio*, legunt κελήσεται, et καλήσεται vel καλέσεται. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet κελήσεται. Firmatur autem vulgata lectio ex *ver.* 337. infra:

Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἕπεσθαι ἴσως.

Ver. 298. —— λύσῃ.] Vide suprà ad *ver.* 284.

Ibid. —— κομίσσῃ.] Ita rectè edidit *Barnesius.* *Vulgg.* κομίσῃ. Quod *mediam* corripit. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ἀλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μήτι τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο·
Μή σ' ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.
Ὣς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης,
Ἐκ γαίης ἐρύσας, καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν.
Ῥίζῃ μὲν μέλαν ἧσπε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.
Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον,
Νῆσον ἀν' ὑλήεσσαν· ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης

" Sed jube ipsam beatorum magnum juramentum jurare,
" Nullum tibi ipsi damnum malum machinaturam *se* aliud;
" Nè te nudatum vilem et enervem reddat."
Sic utique locutus praebuit medicamen Mercurius,
Ex terrâ evulsum, et mihi naturam ejus ostendit.
Radice quidem nigrum erat, lacti autem similis florem:
Moly autem ipsum vocant dii; difficile verò effossu
Viris utique mortalibus; dii autem omnia possunt.
Mercurius quidem deinde discessit ad magnum Olympum.
Insulam per sylvosam; ego autem ad domum Circes

Ver. 301. —— κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.]

—— Circes pocula nâsi;
Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset, [excors;
Sub dominâ meretrice fuisset turpis et
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus. *Horat. Epist. lib.* I. ii. 23.

Ver. 302. —— πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης.]
Ἡ δὲ ἀλληγορία ἐν τούτοις. Ἑρμῆν μὲν οἶδε συνιέναι τὸν λόγον· Μῶλυ δὲ τὴν παιδείαν. —— Λαβὼν δὲ αὐτὸ ἐξ Ἑρμοῦ ὁ λόγιος Ὀδυσσεὺς, συγγένεται τῇ ἡδονῇ, ταχὺ σπεῦσαι αὐτὸν ἐλεύσεσθαι, κατὰ τὸ ἰαυτῆς ἦθος, διὰ τὸ τῆς κακίας ἰῶλπωτον. *Eustath.* Similitèr apud *Anthologiam*:

Ἔμφρων δ' ἂν Ὀδυσσεὺς, τὴν πίστιν φυγὼν,
Οὐκ Ἑρμεῖ, φόβους δ' ἴδιας δόρημα λογισμὸς
Εἶχε, γοητείας φάρμακον ἀντίπαλον.
Epigram. lib. I. ¶ lxxii. *ver.* 8.

Vide et *Themist. Orat.* XXVII.

Ver. 304. —— γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος.]
Πολλῶν χ' ἁπάντων λευκῶν ὄντων, τὸ καὶ γλαυκότητος ἐμφασιν παρεύμενον ἐπιλέλοιπε. *Aristides Quinctilianus, de Musicâ, lib.* II. *pag.* 83.

Ver. 306. Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί.]
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album;
Moly vocant superi: nigrâ radice tenetur.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 291.

Et hinc *Lycophron*:

—— ἀλλὰ νιν βλάβης
Μῶλυ σαώσει ῥίζα ——. *Cassand. ver.* 678.

Μῶλυ, βοτάνης εἶδος, παρὰ τὸ μωλύειν, ὅ ἐστὶν ἀφαιρεῖσθαι τὰ φάρμακα· φασὶ δὲ τὸ [*Barnesius* edidit τοῦτο] ἰλλόμενον τῇ ῥίζῃ, τῷ γάλακτι θέλγειν ἀσφαλῶς τῷ ἀναιρεῖσθαι. *Schol.* " Laudatissima herbarum est Homero quam " vocari à Diis putat Moly, et inventionem ejus Mercurio assignat, contraque " summa veneficia demonstrat. Nasci eam " hodie circa Pheneum, et in Cyllene Ar- " cadiæ tradunt, specie illâ Homericâ, ra- " dice rotundâ nigràque, magnitudine ce- " pæ, folio scyllæ, effodi autem difficultèr." *Plin. Nat. Hist. lib.* XXV. *cap.* 4. Vide *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. et suprà ad *ver.* 302.

Ibid. —— καλέουσι θεοί.] Οὐ λίγοι δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ τῶν οἱ ἄθροπται καλοῦσι τὸ Μῶλυ, ἰσχυρὸν ἄγνωστον ἰσχὺν αὐτοῖς· διὸ καὶ ἄπλητον καὶ οὐ διώνυμον. *Eustath.* Vide ad *Il. ά*, 403. et ξ', 291.

Ver. 306. —— θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.]
Πάντα δ' ὑπάντη θεοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 696.

—— μόνοι δὲ θεοὶ βία πάντα δύνανται.
Dionys. Περιήγησις, ver. 1162.

Ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι, καὶ ἀνήνυτα οὐδέν.
Linus apud Stobæum, Florileg. 111.

—— facile est omnia posse Deo.
Ovid. Art. Amator. I, 562.

Ibid. — πάντα δύνανται.] *Al.* πάντα ἴσασιν.
Ver. 308. —— ἰὼν δ' ἐς δώματα Κίρκης.]
Tutus eo, monitisque simul cœlestibus, intrat
Ille domum Circes —.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 293.

Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Ἔνθα στὰς ἐβόησα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλεσ' αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
Εἶσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
Τεῦξε δέ μοι κυκεῶ χρυσείῳ δέπα', ὄφρα πίοιμι·
Ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε, κακὰ φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, οὐδέ μ' ἔθελξεν,
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκη ἐπήϊξα, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Ἡ δέ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Ivi; multùm verò mihi cor aestuabat profecto.
Steti autem in vestibulo deae comas-pulchrae:
Ibi stans clamavi; dea autem meam audivit vocem.
Illa verò statim egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat: at ego sequebar, dolens corde.
Collocavit autem me introductum in throno argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat:
Apparavit autem mihi potionem-miscellaneam aureo poculo, ut biberem:
Immisitque medicamen, mala meditans in animo.
At postquam dederatque et ebiberam, neque me incantavit,
Virgulâ ubi-percussisset, verbumque fecit, dixitque:
"Abi nunc in haram, cum caeteris cuba soçiis."
Sic dixit: ego verò, gladio acuto stricto à femore,
In Circen irrui, quasi interficere cupiens:
Illa verò vehementèr exclamans subtercurrit et prehendit genua,
Et me lugens verbis alatis allocuta est:

Ver. 309. —— πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε.] Sic apud *Virgilium*:

At pius Æneas per noctem plurima volvens.

Ibid. —— πόρφυρε.] Vide ad *Il. ά*, 309. 338 et 482.

Ver. 316. Τεῦξε.] *Al.* Τεῦχε.

Ibid. —— κυκεῶ.] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ibid. —— δέπα', ὄφρα.] Ita *Barnesius*. *Al.* δέπαϊ, δέπαι et δέπᾳ.

Ver. 317. Ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε.] Vide suprà ad *ver.* 234.

Ver. 318. Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν.]

—— ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virgâ mulcere capillos
Reppulit, et stricto pavidam deterruit ense.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 294.

Ver. 319. —— πεπληγυῖα.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31

Ver. 320. —— λέξο.] Ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor: Ita enim ipse Poeta. *Iliad. ώ*, 650.

Ἔξω μὲν δὴ λέξο, γύρου ——.

Vulgati malè hîc legunt λέξευ· quæ vox non "*Cuba*," sed, "*Cubare fac*," significat; (Vide ad *Il. ώ*. 635.) Id quod huic loco minimè congruit. Cæterùm *Eustathius* et in contextu et in commentario legit λέξαι quo modo et in Editione *Florentinâ* scriptum testatur *Barnesius*; itaque omninò legendum ipse contendit: sed nullâ allatâ ratione. Neque usquam alibi apud *Homerum* occurrit ista vox. Porrò in Scholiis *Barnesius* λέξο edidit. Vide et ad *Il.* β', 515.

Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
Θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι πιὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
Ὅς κε πίῃ, καὶ κρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων·
Σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.
Ἦ σύ γ' Ὀδυσσεὺς ἐσσὶ πολύτροπος, ὅν τέ μοι αἰεὶ
Φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης,
Ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῷ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
Εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβήσομεν, ὄφρα μιγέντε
Εὐνῇ καὶ φιλότητι, πεποίθομεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι;
Ἦ μοι σῦς μὲν ἔθηπας ἐνὶ μεγάροισιν ἑταίρους·
Αὐτὸν δ' ἐνθάδ' ἔχουσα, δολοφρονέουσα κελεύεις
Ἐς θάλαμόν τ' ἰέναι, καὶ σῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Ὄφρα με γυμνωθέντα, κακὸν καὶ ἀνήνορα θείης;
Οὐδ' ἂν ἔγωγ' ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐπέλευον.

" Quis? undè es hominum? ubi tibi urbs atque parentes?
" Stupor me tenet, quòd cùm-biberis haec medicamina non incantatus sis.
" Minimè enim quisquam alius vir haec medicamina sustinuit,
" Quicunque hauserit, et primùm transmiserit septum dentium:
" Tibi verò quaedam in pectoribus indomabilis mens est.
" Profectò tu Ulysses es versutus, quem etiam mihi semper
" Praedicabat venturum aureo-caduceo Mercurius,
" E Trojâ reversum celeri cum nave nigrâ.
" Sed age nunc in vaginam gladium pone: nos verò deinde
" Lectum nostrum conscendamus, ut commixti
" Cubili et amore, confidamus nobis-invicem,"
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
" O Circe, quo autem pacto me jubes tibi mitem esse?
" Quae mihi sues quidem fecisti in aedibus socios;
" Ipsum verò hìc detinens dolos-meditans jubes
" In thalamumque ire, et tuum conscendere lectum,
" Ut me nudatum, vilem et enervem reddas?
" Non ego voluerim tuum conscendere lectum,
" Nisi mihi sustinueris, dea, magnum juramentum jurare,
" Nullum mihi damnum malum machinaturam-*te* aliud."
Sic dixi: illa verò continuò abjurabat, ut jubebam.

Ver. 337. —— *τῶν γάρ με κέλῃ.*] "Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐναῦθα καινότερον ἀπὸ τοῦ, γὰρ, συνδέσμου ἤρξατο οὗ μετὰ τέσσαρας στίχους ἡ ἀπόδοσις, ἐν τῷ "οὐδ' ἂν ἔγωγε θέλοιμι." [*ver.* 342.] *Eustath. Barnesius* legendum conjicit, *πῶς κ' ἔῃ μι.* Vide suprà ad *ver.* 174 et 190.

Ibid. —— *κέλῃ σοι.*] Apud *Eustathium* in commentario, *κέλῃσί σοι.*

Ver. 341. —— *κακὸν καὶ ἀνήνορα.*] Vide suprà ad *ver.* 301.

Ver. 345. —— *ἀπώμνυεν.*] Vide suprà ad *ver.* 377.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὅμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς.
Ἀμφίπολοι δ' ἄρα κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι πένοντο
Τέσσαρες, αἵ οἱ δῶμα κατὰ δρήστειραι ἔασι.
Γίνονται δ' ἄρα ταί γ' ἔκ τε κρηνέων, ἀπό τ' ἀλσέων,
Ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν, οἵτ' εἰς ἅλαδε προρέουσι.
Τάων ἡ μὲν ἔβαλλε θρόνοις ἐνὶ ῥήγεα καλά,
Πορφύρεα παθύτερθ', ὑπένερθε δὲ λῖν' ὑπέβαλλεν·
Ἡ δ' ἑτέρη προκάροιθε θρόνων ἐπίταινε τραπέζας
Ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει χρύσεια κάνεια·
Ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκέρα
Ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ χρύσεια πύκελλα.
Ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐφόρει, καὶ πῦρ ἀνέκαιε
Πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ' ὕδωρ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ,
Ἔς ῥ' ἀσάμινθον ἔσασα, λό' ἐκ τρίποδος μεγάλοιο,
Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων,

At postquam jurâsset perfecissetque jusjurandum,
Tum verò ego Circes conscendi perpulchrum lectum.
Ancillae autem honestae in aedibus ministrabant
Quatuor, quae ei domi famulae sunt.
Natae verò hae utique sunt ex fontibus et à sylvis,
Et ex sacris fluminibus, quae in mare profluunt.
Manum una quidem injiciebat thronis stragula pulchra,
Purpurea supernè, infernè autem lintea subjiciebat:
Altera verò ante thronos extendebat mensas
Argenteas, eisque imponebat aurea canistra:
Tertia autem cratere suave vinum miscebat
Dulce in argenteo, distribuebatque aurea pocula:
Quarta verò aquam ferebat, et succendebat ignem
Multum sub tripode magno; calefiebat autem aqua.
Caeterùm postquam calefacta esset aqua in splendido aheno
In balneum me inductum lavabat ex tripode magno,
Fusivitèr fusâ *aquâ* per caputque et humeros,

Ver. 346.——β'.] *Ut jam dictum est.*——
Ver. 348.——κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τίσις μὲν ἐν μεγάροισι. Uti legisse videtur et *Eustathius.*
Ver. 350. Γίνονται.] *Al.* Γείνονται, οὐ Γίγνονται.
Ver. 352.——ῥήγεα.] Τὰ δὲ ῥήγεα στελλιδίσκια ἢ τὰ λίκα. Ταῦτα μὲν γὰρ ὑποζίζληται, ἵνα ὑπίστρωται· τὰ δὲ ῥήγεα——ἐφέλληται. *Eustath.* Vide ad *Il. ω*, 644.
Ver. 355.——κάνεια.] *Al.* πύκελλα. Ex versu, ut videtur, 357.
Ver. 360.——ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ.] Διαυγεῖ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἰδεῖν αὐτόν. *Schol.* Ἐπίθετον χαλκοῦ ἰφθαλοσίχνιον, τὸ "πάμφωτα χαλκὸν," καὶ "ἤνοπι χαλκῷ." ἐπαινέσας τὸν μὴ ἐῶντα τοὺς δούλους ἰσχνὸν, διὰ τὸν πρεπώδη στιλβόμενον. *Porphyr. Quaest. Homerico.* 9.
Ver. 362.——κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων.] Vide ad *Il. δ*, 67.
Ibid.——κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων.] Καὶ γὰρ εἶναι ὑφίλαιμον ἴσχυ τὸ λουτρὸν, διὰ τούτων μάλιστα δηλοῖ· "Θυμῆρες περάσασα κατὰ κρατὸς καὶ ὤμων." Φασὶ γὰρ οὕτω ἔνιοι ἰσχνῶσθαι τὸν ἰσχνὸν τὰ κῶλα, ἐπίονας ἐσ' αὐτῶν καὶ τὸν ἶσον τοῦ πόνου λαμβάνειν· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ διὰ τοῦ διεμενήναι καὶ ὑγιαίνειν· ξηραίνουσι γὰρ οἱ πόνοι. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23.

Ὄφρα μοι ἐκ κάματον θυμοφθόρον εἵλετο γυῖα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μοι χλαῖναν καλὴν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα·
Εἶσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πολλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Ἐσθίμεναι δ' ἐκέλευεν· ἐμῷ δ' οὐχ ἥδετο θυμῷ
Ἀλλ' ἦμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ' ὄσσετο θυμός.
Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον, οὐδ' ἐπὶ εἶτα
Χεῖρας ἰάλλοντα, στυγερὸν δέ με πένθος ἔχοντα,
Ἄγχι παρισταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίφθ' οὕτως, Ὀδυσεῦ, πεπνυμένε, ἧστο ἔπειτα
Θυμὸν ἔδων; βρώμης δ' οὐχ ἅπτεαι, οὐδὲ ποτῆτος;

Donec mihi defatigationem animum-rodentem exemisset membris.
At postquam lavâsset et unxisset pingui oleo,
Laenamque mihi pulchram induisset, atque tunicam;
Collocavit me deinde introductum in throna argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat.
Aquam autem ancilla gutturnio infundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo labetc.
Ad-lavandum; juxta verò polltam extendit mensam.
Victum autem venerandâ proma apposuit ferens,
Ferculis multis appositis, largiens de praesentibus.
Edere verò jubebat: meo autem non placebat animo;
Sed sedebam alia-cogitans, mala autem imaginabatur animus.
Circa verò ut animadvertit me sedentem, neque ad cibum
Manus porrigentem, gravem autem me dolorem habentem,
Propè astans verba alata dixit:
"Quid sic, Ulysses, sedes similis muto,
"Animum rodens? cibum autem non attingis, neque potum?

Ver. 368. Πέμπτα δ' ἀμφίπολος.] Vide suprà ad Υ, 52. Cæterùm cùm Poeta cibi appositionem antea [*ver.* 332. &c.] descripserit, versum hunc et quatuor sequentes delendos existimat Dna. *Dacier*, utpote hoc in loco importunos; eosdemque in consentario omittit *Eustathius*. Quinimò verisimile est eos ex *Odyss.* ά, 172. huc irrepsisse.

Ver. 370. Νίψασθαι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 373. —— ἐμῷ δ' οὐχ ἥδετο θυμῷ.] Vide ad *Il.* ά, 24.

Ver. 374. —— ἀλλοφρονέων.] *Al.* ἄλλα φρονέων· notante *Eustathio*.

Ver. 376. —— στυγερόν.] *Al.* πεύκεον.

Ver. 378. Τίφθ' οὕτως, — Ἴσος ἀναύδῳ, Θυμὸν ἔδων;] Ὡς τί δὴ τοῦτ' ἀκτενίζεις ἀνιᾷ, καὶ οὐ τὰ εἰς βρῶσιν πεμπόμενα; *Eustath.*

—— τὸν μὲν χέρες ἔδρεπον καὶ ἀχεύων
Δὴν ἔσαν κραδίην, μεμνημένος οἷδά τι οἶκον,
ϕε. *Iliad.* ώ, 128.

Ὃν θυμὸν κατέδων ——. ζ, 202.

Nec te tantus edat tacitam dolor ——.
Æn. XII, 801.

Ἦ τινά που δόλον ἄλλον ὀΐεαι, οὐδ' ἔτι σε χρὴ
Δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὅς ἐναίσιμος εἴη,
Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος, ἠδὲ ποτῆτος,
Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;
Ἀλλ' εἰ δὴ πρόφρασσα πιεῖν, φαγέμεν τε κελεύεις,
Λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἐφάμην· Κίρκη δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Ῥάβδον ἔχουσ' ἐν χειρὶ, θύρας δ' ἀνέωγε συφειοῦ,
Ἐκ δ' ἔλασεν σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐναντίοι· ἡ δὲ δι' αὐτῶν
Ἐρχομένη προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.
Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρρεον, ἃς πρὶν ἔφυσσε
Φάρμακον οὐλόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη·

" Certè aliquem dolum alium suspicaris: neque te oportet
" Timere; jam enim tibi è-contrà juravi firmum juramentum."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
" O Circe, quis enim vir, qui aequus fuerit,
" Priùs sustinuerit gustare cibum atque potum,
" Quàm redemerit socios et oculis viderit?
" Sed si reverà ex animo bibere, edereque jubes,
" Libera; ut oculis videam dilectos socios."
Sic dixi: Circe autem ex aedibus ivit,
Virgam tenens in manu; foresque aperuit harae,
Exegitque porcis similes novennibus.
Illi quidem deinde stabant ex-adverso: illa verò per eos
Obiens adungebat unicuique medicamen aliud.
Eorum autem è membris quidem pili defluebant, quos antè produxerat
Medicamen perniciosum, quod ipsis dederat veneranda Circe:

Ver. 380. —— *οὐδ' ἔτι.*] Apud *Eustathium* *οὐδέ τι.*

Ver. 383. Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ, &c.] Περιεζεύων [ὁ Πτολεμαίτης] περὶ Ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων Ἀθηναίων κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ πληθὶς ἐπὶ δεῖπνον, πρὸς αὐτὸν προσπεπίγματο ταυτί·

" Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος
" εἴη,
" Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
" Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν
" ἰδέσθαι;"

Καὶ τὸν, ἀποδιξάμενον τὴν εὐσυνοχίαν, εὐθὺς ἀπῆναι. *Diog. Laërt. lib.* IV. *in Xenocrate.*

Ibid. —— *τίς γάρ κεν ἀνὴρ.*] " Nè me do-
" lore affectum esse, neque comedere posse, mi-
" reris; Quis ENIM, &c." Vide et suprà ad *ver.* 190.

Ver. 384. —— *πάσασθαι.*] Apud *Diogenem Laërtium*, loco suprà citato, *πάσασθαι.* Minùs rectè: Primam enim corripit. Vide suprà ad *γ'*, 9. et *ί*, 93. item ad *ί*, 491. et *ί*, 296.

Ver. 385. 387. —— *λήσασθ'* —— *Λῦσον.*] Vide suprà ad *ver.* 284. Minùs rectè *Eustathius*; Τὸ δὲ Λῦσον, περισπῶς παθητικῶς περιγράφη ἐν τῷ " Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους."

Ver. 388. Ὣς ἐφάμην.] *Al.* Ὣς ἄρ' ἔφην.

Ver. 390. —— *σιάλοισιν ἰοικότας ἐννεώροισιν.*] Pronuntiabatur *ἐνεώροισιν.*

Ver. 392. —— *προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.*]

Spargimur innocuæ succis melioribus herbæ.

Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 299.

Ver. 393. Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔρρεον.]

Erigimur; setæque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes. Redeunt humeri; subjecta lacertis

Ἄνδρες δ' αἶψ' ἐγένοντο νεώτεροι, ἢ πάρος ἦσαν,
Καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι.
Ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος
Πᾶσιν δ' ἱμερόεις ὑπέδυ γόος, ἀμφὶ δὲ δῶμα
Σμερδαλέον κονάβιζε· θεὰ δ' ἐλέαιρε καὶ αὐτή·
Ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἔρχεο νῦν ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσατε ἠπειρόνδε,
Κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτὸς δ' αἶψ' ἴέναι, καὶ ἄγειν ἑτάρους ἐπὶ νῆα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοιγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ·
Βῆν δ' ἴέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ δῖνα θαλάσσης.
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ νηῒ θοῇ ἑτάρους ἐπὶ νῆα
Οἰκτρῶ ὀλοφυρομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας.
Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες περὶ βοῦς ἀγελαίας

Viri autem statim facti-sunt juniores, quàm antea fuerant,
Et multò pulchriores et majores aspectu.
Agnoverunt verò me illi, hæseruntque in manibus unusquisque.
Omnibus autem dulcis subortus est luctus; circúmque domus
Horrendùm resonabat; dea verò miserabatur et ipsa:
Prope autem me stans allocuta est nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Vade nunc ad navem celerem et littus maris:
" Navem quidem omnium-primùm subducite ad littus;
" Possessiones verò in speluncis deponite, armaque omnia;
" Ipse autem statim revertere, et adduc dilectos socios."
Sic dixit: at mihi persuasus est animus generosus:
Perrexi autem ire ad navem celerem et littus maris.
Inveni deinde apud navem celerem dilectos socios,
Miserabilitèr lugentes, uberes lachrymas profundentes.
Ut verò cùm villaticae vitulae circum vaccas armentales

Brachia sunt. Flentem flentes amplectimur illum
Hæremusque ducis colo ——————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 303.

Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulixei
Volente Circe membra: tunc mens, et sonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Horat. Epod. XVII, 15.

Ibid. ——ἴφυσεν.] *Al.* ἴφυσι. Quæ fortè et verior lectio. Nam *Φύσι*, primam producit, *Il. ά*, 235. " *Φύσι*, ἰσιδὴ περ—" σα —." Nisi ibi legendum sit, " *Φύσει*, " ἰσιδὴ, *&c.*"

Ver. 395. —— αἶψ' ἰγίνοντα.] *Barnesius* legendum conjicit ἄψ ἰγίνοντο. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 399. Σμερδαλίον κονάβιζε.] Vide ad *Il. β'*, 455. *Al.* Σμερδαλίον κανάχιζε.

Ver. 405. —— αἶψ' ἴέναι.] *Barnesius* edidit ἄψ ἴέναι. Nec malè, hoc quidem in loco, si in ullo Codice ita scriptum reperisset.

Ver. 408. —— ἐπὶ νηῒ] *Al.* ἐν νηῒ.

Ver. 409. —— κατὰ δάκρυ χέοντας.] *Al.* κατὰδακρυχέοντας.

Ver. 410. Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex Exemplaribus nonnullis edidit πόρις. Quæ vox (uti ipse annotat) occurrit apud *Euripidem*, *Bacchæ*, *ver.* 736.

Καὶ τὴν μὲν ἂν πρεσβεῖδες εὔθηλον πόριν.

Cæterùm *Henricus Stephanus* πόριες hîc legit; et in annotationibus, " Fortassè," inquit, " ita excusari potest πόρτιες, ut Αἰγυπτίη, " secundâ brevi." Sed hoc, ut opinor, fieri

Ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης πορίσωνται,
Πᾶσαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι· οὐδ' ἔτι σηκοὶ
Ἴσχουσ', ἀλλ' ἀδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέουσι
Μητέρας· ὣς ἐμὲ κεῖνοι, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσι,
Δακρυόεντες ἔχυντο· δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς
Ὡς ἔμεν, ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτῶν
Τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἐτράφεν, ἠδ' ἐγένοντο·
Καί μ' ὀλοφυρόμενοι ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Σοὶ μὲν κοστήσαντι, διοτρεφὲς, ὥς ἐχάρημεν,
Ὡς εἴτ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν·
Ἀλλ' ἄγε, τῶν ἄλλων ἑτάρων κατάλεξον ὄλεθρον.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ προσέφην μαλακοῖς ἐπέεσσιν·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσομεν ἠπειρόνδε,
Κτήματά τ' ἐν σπέεσσι πελάσσομεν, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτοὶ δ' ὀτρύνεσθε ἑμοὶ ἅμα πάντες ἕπεσθαι,
Ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Πίνοντας καὶ ἔδοντας· ἀπειρεσίην γὰρ ἔχουσιν.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκανε πάντας ἑταίρους,

Profectas ad mandram, postquam herbâ se-satiaverint,
Omnes simul vitulantur adversae; neque amplius stabula,
Detinent, sed crebrò mugientes circum-currunt
Matres: sic *circum* me illi, postquam viderunt oculis,
Lachrymabundi fusi sunt; visusque est etiam ipsorum animus
Ita esse, ac si in patriam venissent et urbem suam
Asperae Ithacae, ubi et nutriti, atque nati sunt:
Et me lugentes verbis alatis allocuti sunt:
" Tibi quidem reverso, Jovis-alumne, sic gratulamur,
" Ac si in Ithacam venissemus patriam terram:
" Sed age, caeterorum sociorum narra interitum."
Sic dixerunt; ast ego allocutus sum blandis verbis:
" Navem quidem omnium-primùm subducamus in littus,
" Possessionesque in speluncis deponamus, armaque omnia:
" Vos autem properate me una omnes sequi:
" Ut videatis socios sacris in aedibus Circes,
" Bibentes et comedentes: affatim enim habent."
Sic dixi: illi autem celeritèr meis verbis paruerunt:
Eurylochus verò solus mihi detinebat omnes socios,

---

vix potest, nisi sequentibus duobus consonantibus à quibus syllaba incheari possit. Vide ad *Il. β'*, 537. Verisimillimus videtur, si σίφνις vera sit lectio, pronuntiatum fuisse σίφνις, vel σίφτις.

Ver. 412. ——σκαίρουσιν ἐναντίαι.]

—— pinguesque in gramine læto
Inter se adversis luctantur cornibus hœdi.
Virg. Georg. II, 525.

Ibid. σκαίρουσιν.] *Al.* σκαίρουσιν.

Ver. 413. —— ἀμφιθέουσι.] *Barnesius* edidit ἀμφὶ θέουσιν.

Ver. 416. —— αὐτῶν.] *Barnesius* edidit αὐτῆς.

Ver. 417 et 463. Τρηχείης Ἰθάκης.] Vide supra ad *i*, 27. item ad *Il. β'*, 638.

Ibid. —— ἐτράφεν.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἐτράφην, et τέτραφεν.

Ver. 429. —— ἐρύκανε.] *Barnesius* legendum conjicit ἐρύκακε. Quæ vox Homero usitatior.

Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δειλοὶ, πόσ' ἴμεν; τί κακῶν ἱμείρετε τούτων,
Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι; ἦ κεν ἅπαντας
Ἢ σῦς, ἠὲ λύκους ποιήσεται, ἠὲ λέοντας·
Οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκη.
Ὣσπερ Κύκλωψ ἔρξε, ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο
Ἡμέτεροι ἕταροι, σὺν δ' ὁ θρασὺς εἵπετ' Ὀδυσσεύς·
Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Ὡς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,
Σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὐδάσδε πελάσσαι.
Καὶ πῃῶ περ ἐόντι μάλα σχεδόν· ἀλλά μ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
Διογενὲς, τοῦτον μὲν ἐάσομεν, εἰ σὺ κελεύεις,
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἐρύσθαι·
Ἡμῖν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὰ πρὸς δώματα Κίρκης.
Ὡς φάμενοι, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
Οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ παρὰ νηῒ λέλειπτο,
Ἀλλ' ἕπετ· ἔδδεισεν γὰρ ἐμὴν ἔκπαγλον ἐνιπήν.

Et ipsos allocutus verba alata dixit:
" Ah miseri, quò imus? quid mala appetitis ista,
" Circes ad aedes ut descendatis? quae omnes
" Aut sues, aut lupos reddat, aut leones;
" Qui ei magnam domum custodiamus etiam necessitate.
" Sicut Cyclops fecit, quando ei ad cavilam venerunt
" Nostri socii, unáque hic audax comitatus est Ulysses:
" Hujus enim etiam illi vecordiâ perierunt."
Sic dixit: at ego in mente cogitavi,
Stricto gladio longo, crasso à femore,
Illo ei abscissum caput ad solum dejicere,
Etiamsi consanguinitate *mihi* proximo; sed me socii
Mollibus verbis retinebant aliundè alius:
" Jovis-alumne, hunc quidem sinemus, si tu jubes,
" Hic apud navem manere, et navem custodire:
" Nobis autem dux-*tu*-esto sacram ad domum Circes."
Sic locuti, à nave ascendebant atque mari.
Neque quidem Eurylochus cavam apud navem relictus est,
Sed sequebatur; veritus-est enim meas atroces minas.

Ver. 433. —— ἠὲ λύκους.] *Eustathius* in commentario citat, ἢ ἰλάφους.

Ver. 435. Ὣσπερ Κύκλωψ ἔρξε.] Τὸ δὲ, ὡς Κύκλωψ ἐποίησεν, ἀδιανόητον ἐστὶν. Οὐ γὰρ δὴ πού καὶ ὁ Κύκλωψ μετέβαλε τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπὶ φυλακῇ τοῦ κατ' αὐτὸν σπηλαίου, ἀλλ' ἀποθανόντας καὶ ἀπολέσας, κατὰ τὸ " τούτου ἀτασθαλίῃσι ἄλοντο." [*ver.* 437.] Μίμησις δὲ πάσων ἦθος συναγομένων, τὸ ἀδιανόητος πλάσαι λαλοῦντα τὸν Εὐρύλοχον. *Eustath.* Verùm eò (ut opinor) hic præcipuè respicit *Eurylochus*, quòd Ulyssis consiliis obsecuti mala apud Cyclopem passi sint. " Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι " ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο." *ver.* 437. Vide suprà ad *i*, 228.

Ver. 439. Σπασσάμενος.] *Al.* Σπασάμενος. Quod primam corripit.

Ver. 440. ἀποτμήξας.] *Al.* ἀποτλάξας.

Ver. 447. —— λίλαιονται.] Si λίλαιονται dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il. ά*, 37. et δ', 492.

Τόφρα δὲ τοὺς ἄλλους ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη
Ἐνδυκέως λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ·
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλεν, ἠδὲ χιτῶνας·
Δαινυμένους δ' ἄρα πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους ἐσίδον, φράσσαντό τε πάντα,
Κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ στοναχίζετο δῶμα.
Ἡ δέ μεν ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν θαλερὸν γόον ὄρνυτε· οἶδα καὶ αὐτὴ
Ἡμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι,
Ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου.
Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην, καὶ πίνετε οἶνον,
Εἰσόκεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε,
Οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν
Τρηχείης Ἰθάκης· νῦν δ' ἀσπελέες καὶ ἄθυμοι,
Αἰὲν ἄλης χαλεπῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὑμῖν
Θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπεὶ μάλα πολλὰ πέποσθε.

Interea verò caeteros socios in aedibus Circe
Studiosè lavitque, et unxit pingui oleo;
Circumque deinde laenas pulchras induit atque tunicas:
Epulantes autem omnes invenimus in aedibus.
Hi verò postquam invicem conspexerunt, reputâruntque omnia,
Flebant lugentes; circùm autem gemiscebat domus.
At prope me stans allocuta est nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc uberem luctum excitetis: novi etiam ipsa
" Et quot in ponto passi-estis dolores piscoso,
" Et quot hostiles viri damna-intulerunt in terrâ.
" Sed agite, comedite cibum, et bibite vinum,
" Donec rursùs animum intra praecordia receperitis;
" Qualem *habuistis*, quando primùm relinquebatis patriam terram
" Asperae Ithacae: nunc verò imbecilles et abjecti *estis*,
" Semper erroris duri recordati; neque unquam vobis
" Animus in laetitiâ *est*, quippè valdè multa passi-estis."

Ver. 449. Τόφρα δέ.] *Al.* Τοφράδι.

Ver. 450. ——— ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἔχρισε λίπ' ἐλαίῳ. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

——— pinguis olivi. *Virg. Ecl.* V, 68.

Ver. 451. —— ἄρα.] *Deincops* ———.

Ibid. —— οὖλας.] *Al.* καλάς.

Ver. 452. ——— ἄρα.] *Al.* ἰδ.

Ibid. —— πάντας.] *Al.* τοὺδε, et τούσγε.

Ver. 454. —— στοναχίζετο.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στοναχίζετο. Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 456. Διογενές.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 457. Θαλερόν.] *Al.* στυγερόν.

Ver. 459. ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 460. —— πίνετε.] Apud *Eustathium* in commentario πίνετε. Vide infrà ad π', 143.

Ver. 464. Αἴν.] *Al.* Αἰεί.

Ver. 465. —— πέποσθε.] *Scholiastes* exponit πέπαυσθε. *Aristarchus* autem, notante *Eustathio*, scribit πέπασθε· ὅτις ἐστὶ πέπαυσθε. Atqui alibi apud *Homerum* occurrit vox πέποσθε· vox πέπασθε nusquam. Vide *Iliad.* γ', 99. *Odyss.* ψ', 53.

Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα μὲν ἤματα πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα μακρὰ τελέσθη,
Καὶ τότε μ' ἐκκαλέσαντες ἔφαν ἑρίηρες ἑταῖροι·
Δαιμόνι', ἤδη νῦν μιμνήσκειο πατρίδος αἴης,
Εἴ τοι δέσφατόν ἐστι σαωθῆναι, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἔμοιγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Αὐτὰρ ἐγὼ Κίρκης ἐπιβὰς περικαλλέος εὐνῆς,
Γούνων ἐλλιτάνευσα· θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·

Sic dixit: nobis autem continuò persuasus est animus generosus.
Illic quidem diebus omnibus integrum in annum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas, et vinum dulce:
Sed quando jam annus erat, et circumverterant horae,
Mensibus exeuntibus, diesque longi circumacti sunt;
Utique tunc me evocato dixerunt dilecti socii:
" Infelix, jam nunc memor-esto patriae terrae,
" Si tibi fatale est servari, et pervenire
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic dixerunt: at mihi persuasus est animus generosus.
Sic tum quidem toto die ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas, et vinum dulce:
Quando verò sol occidit, et tenebrae supervenerunt,
Illi quidem decubuerunt per aedes obscuras.
At ego Circes conscenso perpulchro lecto,
Ad-genua supplex-rogavi; dea verò meam audivit vocem;
Et ipsam compellans verba alata dixi:

Ver. 466. Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο.] Sic ait; et cuncti dictis paremus ovantes. *Æn.* III, 189.

Ver. 467. Ἔνθα μὲν.] *Al.* Ἔνθα καί. *Ibid.* —— τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν Ἥμεθα.] Annua nos illic tenuit mora ——. *Ovid. Metam. lib.* XIV. *ver.* 308.

Ver. 469. —— περὶ δ' ἔτραπον ὧραι.] Περιῆλθον δὲ πάλιν αἱ καιρικὰ ἐπὶ τὴν ὥραν. *Schol. Al.* καὶ ἐπήλυθον ὧραι.

Ver. 470. Μηνῶν φθινόντων.] " Hic versus" (inquit *Henricus Stephanus*) " in nonnullis " editionibus non habetur; et, sicut alii- " quot anteà notati, hic quoque ex alio " quopiam hujus poetæ loco (scimus enim " sæpè ab eo repeti) irrepsisse videri potest." Deest hic versus etiam in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ibid. —— ἤματα μακρά.] —— sæpè ego *longos* Cantando puerum memini me condere *Soles.* *Virg. Ecl.* IX, 51.

Ver. 474. Οἶκον ἐς ὑψόροφον.] *Al.* Οἶκον ἐϋκτίμενον.

Ver. 481. Γούνων ἐλλιτάνευσα.] Τῶν γονάτων ἀψάμενος παρεκάλεσα. *Schol.*

Ibid. —— ἐλλιτάνευσα.] *Al.* ἐλιτάνευσα. Vide suprà ad *ver.* 264.

Ὦ Κίρκη, τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν, ἣν περ ὑπέστης,
Οἴκαδε πεμψέμεναι· θυμὸς δέ μοι ἤδη ὄρωρεν
Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ,
Ἀμφ' ἐμὲ ὀδυρόμενοι, ὅτε που σύγε νόσφι γένηαι.
Ὡς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἐπέσθαι
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἀκαμάτης Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο,
Μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι·
Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,

" O Circe, perfice mihi promissum, quod scilicet pollicita es,
" Domum *te me* missuram; animus nempè mihi impellitur jam,
" Et caeterorum sociorum, qui mihi macerant charum cor,
" Circa me lugentes; quandocunque tu seorsùm absis."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc inviti meâ manete in domo:
" Sed aliam oportet primùm viam perficere, et pervenire
" In Plutonis domos, et formidabilis Proserpinae,
" Animam consulturos Thebani Tiresiae,
" Vatis caeci, cujus utique mens integra est;
" Cui etiam mortuo mentem praebuit Proserpina,

Ver. 484. —— Θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη, Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων.] Τὸ δὲ, Θυμός μοι ἀδ' ἄλλων ἑτάρων, κακῶς μὲν συντίθασιν· διαστίλλουσι δὲ ὡς ἀντίστασιν· οἷον, Θυμὸς ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἑτάρων, ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις. *Eustath.* Atqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* " Θυ-" μὸς δ' ἐμοῦ ἔσσυται," vel etiam " Ἠδ' ἄλ-" λοις ἑτάροις," si ita dictum oportuisset.

Ver. 490. Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ, [quor,
Et salis Ausonii lustrandum navibus æ-
Infernique lacus ——. *Æn.* III, 384.

Ver. 492. —— χρησομένους.] Vide suprà ad Σ', 79. 81.

Ibid. —— Θηβαίου Τειρεσίαο.] Αὖθη δὲ (Τειρεσίου θυγατὴς) τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἧττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον, ἢ τοῖς Δελφοῖς διατείψασα, τὴν τέχνην ἐπαύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη, χρησμοὺς ἔγραψε πανταδαποὺς, διαφόρους ταῖς πανσκευαῖς. Παῤ ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν ἐφιστορήσαντα, κοσμῆσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν. *Diodor. Sicul. Hist. lib.* IV.

Ver. 493. Μάντιος ἀλαοῦ.] Διότι ἱδρύσατο δύο δρέπανα ἐν τῷ Κιθαιρῶνι, μιγνυμένους, καὶ παρατηρήσας τὸν δράκοντα ἀνὰ μέσον, καὶ οὕτως ἐγένετο γυνὴ· καὶ πάλιν τὸν ἄρσενα, καὶ ἀπέλαβε τὴν ἰδίαν φύσιν. Ζεὺς δὲ καὶ Ἥρα, ἐπὶ ἱκανὸν μετέσχον, κρῖναι αὐτὸν εἵλοντο, τίς μᾶλλον ἡδέται ἐν συνουσίᾳ, ὁ ἀνὴρ, ἢ ἡ γυνή· ὁ δὲ εἶπεν, " Οἶνον μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τίθη-" σιν ἀνὴρ· Τὰς δέκα δ' ἐμπίπλησι γυνὴ τίθε-" σουσα νόημα." Διὸ ἡ μὲν Ἥρα ἐργισθεῖσα ἐπήρωσεν αὐτόν· ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μαντικὴν ἔδωκεν. *Schol.* Vide et *Schol.* ad *Lycophron. Cassandr. ver.* 683.

Ibid. —— ἀλαοῦ.] " Vox ἀλαὸς," inquit *Barnesius*, " hoc in loco *Duas* Priores ha-" bet *longas*; Primam ob λ *ectaticum*, Se-" cundam ob *Hiatum* per quem τιχνικῶς στί-" χεις τις innuitur; aliàs utrasque breves." Atqui *Primam* fortassè producit hæc vox eâdem ratione ac ἰλάρια, *Iliad.* δ, 4. *Secundam* autem naturâ, ut opinor, longam habet, etsi nonnunquam (ut suprà Σ', 195.) propter sequentem vocalem corripiat. Vide ad *Il.* ὁ, 24.

Ver. 494. Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον.] Καὶ οἶ γε ἀρχαῖα τὰ παρὰ Θεῶν ἐφιλεῖτο, μᾶλλον καὶ ἰσίμυνον καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ χρησπολιαζόμενος ἦν οὗτος πολὺς — Καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ μάντεις ἐτιμῶντο ὅσον καὶ βασιλέως ἀξιοῦσθαι, ὃς τὰ παρὰ τῶν Θεῶν ἡμῖν ἐκφέροντας παραγγέλματα

Οἶῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ ἀΐσσουσιν. 495
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, οὐδέ τι θυμὸς
Ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τε κορέσθην,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον· 500
Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
Εἰς Ἄϊδος δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηὶ μελαίνῃ.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μή τί τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηὶ μελέσθω· 505
Ἱστὸν δὲ στήσας, ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
Ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρῃσιν.
Ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηὶ δι' ὠκεανοῖο περήσῃς,

" Solus ut-sapiat; reliqui verò, umbræ circumvolitant." 495
Sic dixit: at mihi confractum est charum cor:
Flebam autem in lecto desidens, neque omninò animus
Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
Cæterùm postquam flendoque volutandoque satiatus-fueram,
Tum verò deinceps ipsam verbis respondens allocutus sum: 500
" O Circe, quisnam enim hujus itineris dux-erit?
" Ad Orcum autem nondum quisquam pervenit nave nigrâ."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Minimè tibi ducis desiderium apud navem curæ-sit: 505
" Malo autem erecto, velisque albis expansis,
" Sede; illam verò tibi flatus Boreæ ferat.
" Sed cùm jam nave per Oceanum trajeceris,

καὶ ἰκανοὺς ὁρῶντα καὶ ζόντες καὶ ἀποθανόντες· καθάπερ καὶ ὁ Τειρεσίας· " Τῷ καὶ τεθνηότι νόον " πάσι Περσεφόνεια, Οἷῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ " ἀΐσσουσι." *Strabo, Geograph. lib.* XVI. *pag.* 1105. *al.* 762. Vide et *Lucian. de Astrologiâ*, haud longè à fine.

Ver. 495. *Οἷῳ πεπνύσθαι· τοὶ δέ.*] Similitèr *Callimachus*, de eodem *Tiresiâ*:

Καὶ μόνος, οὕνεκα Ζῆνα, πεπνυμένος ἐν πεπύκεσσι,
Φωτάσιν, μεγάλῳ ῥίμφει Ἀγησίλᾳ.
Hymn. in Lavacr. Pallad. ver. 129.

" Amphiaraus et Tiresias — clari et præ-" stantes viri, qui avibus et signis admoniti " futura dicebant. Quorum de altero etiam " apud inferos Homerus ait, *solum sapere*, " *cæteros umbrarum vagari modo.*" *Cic. de Divinat. lib.* I. § 40. Ἔστι δὲ νίος ὢν [ὁ Σκαμάνδριος], τοσαύτην ἴσχει δόξαν ἀνδρείας καὶ σοφίας, ὥστε Κάτωπα μὲν τὸν περιβόητον μάντιν ἰχνευτῆσαι φησὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατευομένων, ἐν οἷς καὶ Σκιπίων ἦν, " Ο. τέτνυται, τοὶ " δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν." *Plutarch. Apophthegm.*

De *Chrysippo* etiam versum hunc usitatum refert *Diogenes Laërtius, lib.* VII. in *Chrysippo*. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. sub initio.

Ver. 501. Ὦ Κίρκη, τίς γάρ.] Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ, " Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν " ἡγεμονεύσει;" δεκτὸν πάντη καὶ ἐν στερεοῦ πίστει ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος. *Eustath.* Minùs rectè. Refertur enim istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: *Nequaquàm* " *eò ire possum: Quis ENIM, &c.*" Quo modo et ipse posteà explicat *Eustathius*: Θεραπευθεὶς δ' ἂν λέγῳ ἐλλείψεως· ἵνα λέγῃ ὅτι " Ὦ Κίρκη, ἀδύνατα φῂς· τίς γὰρ εἰς ἅϊδου " ἡγεμονεύσει." Καὶ ἔχει πολὺ τὸ σεμνὸν ἡ τοιαύτη ἔλλειψις. Vide suprà ad *ver.* 174. 190.

Ibid. —— ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει.] Τὸ δὲ, ταύτην ὁδὸν, ἔλλειψιν ἔχει καὶ τῶν προθέσεων· ἵνα ᾖ, εἰς ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει. *Eustath.* Atquè eâdem phrasi alibi utitur Poeta:

Τὸν δ' αἶψ' ἀνάγετε αὐτὰν ἐδὸν ἡγήσασθαι.
Suprà, *ver.* 263.

Ver. 506. — ἀνὰ δ' ἱστία.] *Al.* ἀνὰ δ' ἱστία.

Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
Μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
Νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
Αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι,
Κώκυτός θ', ὅς δὴ Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ·
Πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων.
Ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χρειμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι,
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,

" Ubi littusque humile et luci Proserpinae,
" Excelsaeque populi, et salices fructum-perdentes:
" Navem quidem illuc appelle in Oceano profundo-vorticibus,
" Ipse autem in Plutonis eas domum squalidam.
" Ibi quidem in Acherontem Pyriplegethonque fluunt.
" Cocytusque, qui scilicet Stygis aquae est rivus:
" Rupesque est, et concursus duorum fluminum sonororum.
" Illic autem deinde, heros, admotus propè, ut te jubeo,
" Fossam fode magnitudine cubitalem quaquaversùm:
" Circa illam autem libamen funde omnibus mortuis,
" Primùm mulso, deinde verò dulci vino,

Ver. 509. Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια.] Ἐμύθευον δ' οἱ περὶ ἡμῶν ἐν τῷ Λόγῳ τὰ περὶ τὴν νεκυίαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστορεῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. Cæterùm *Barnesius* hìc legendum vult, ἀκτή τ' ἰλάχεια. Quo modo legisse videtur *Scholiastes*. Vide suprà ad ί, 116. Codices à *Tho. Bentleio* collati et hìc legunt λάχεια.

Ver. 510. Μακραί τ' αἴγειροι.] Vide suprà ad ί, 238. *Al.* Κλῆθραί τ' αἴγειροί τε.

Ibid. —— καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι.] Ἐστιδὴ τὸ ἄνθος ἀπεβάλλουσι· ἢ ἐπεὶ οἱ πίνοντες ἄνθος ἰτέας ἄγονοι διαμένουσι. *Schol.* Ἀλλὰ τὴν ἰτέαν ταχὺ προκαταβάλλειν, πρὶ σὺ τελείως ἀδρῦναι καὶ πῆξαι, τὸν καρπόν. Διὸ καὶ τὸν Ποιητὴν οὐ πάνυ προσαγορεύειν αὐτὴν ὠλεσίκαρπον. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* III. *cap.* 2. ipso initio. *Ælianus* autem, de *Animal. lib.* IV. *cap.* 23. secundùm posteriorem *Scholiastis* interpretationem exponit; malè. Vide et *Plin. Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 26.

Ver. 512. —— δόμον εὐρώεντα.] Vide ad *Il.* ύ, 65.

Ver. 513. Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι, Κώκυτός θ'.] Τοῦτο τὸ σχῆμα παλαίεται προδιεξευγμένον, καὶ καθ' ὑπερβατόν· ὅτ' ἰόντων δὲ Ἀλμανικόν. *Schol.* Similiter *Iliad.* ί, 774.

Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος.

Et *Iliad.* ύ, 136. in nonnullis Editt.

Εἰ δέ κ' Ἄρης ἔρχοιτο μάχης ἐπὶ Φοίβος Ἀπόλλων.

Ἐν τούτοις ἐν μέσῳ κεῖται ὁ ἸΔιὸς ἱπάγισθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 7. sub fine.

Ibid. — Ἀχέροντα — Κώκυτός θ'.] Πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνη τι ἐστὶν Ἀχερουσία παλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων ῥεῖ δὲ καὶ Κώκυτος ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἐκπεπλακὼς, ἐς τε τὴν ἄλλην πύησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν ᾅδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι Σίσθαι. *Pausan. lib.* I. *cap.* 17.

Ibid. —— Πυριφλεγέθων τε.] Ποταμὸς ἐν ᾅδου. *Schol.*

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis,
Tartareus Phlegethon —. *Æn.* VI, 550.

Ver. 514. —— Στυγὸς ὕδατος.] Vide suprà ad ί, 185.

Ver. 517. Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε.] *Al.* Βόθρον ὀρύξον ὅσον τε. *Al.* Βόθρον ὀρυξ' ὅσσον τε. Vide autem infrà ad λ', 25.

Ibid. —— πυγούσιον.] Ὁ πηχυαῖος· μάλιστα δὲ, κατὰ τοὺς Παλαιούς, ὁ πυγοναῖος. — Ἐστὶ δὲ πυγὼν τὸ ἀπὸ ἀγκώνος μέχρι δακτύλων κεκαμμένων, ὅ ἐστι συνεστραμμένων, διάστημα. *Eustath.*

Ver. 518. —— χοήν.] Τὴν τοῖς νεκροῖς ἐπιχεομένην χύσιν. *Schol.*

Ibid. —— πᾶσιν νεκύεσσι.] Ita *Barnesius*. *Al.* πᾶσι νεκύεσσι. Quod pronuntiatu idem. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 519. —— μελικρήτῳ.] Τῷ μετὰ γάλακτος μίλτι. *Schol.*

Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
Πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν.
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ,
Παμμέλαιναν, ἣ μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
Αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, Θῆλύν τε μέλαιναν,
Εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι,
Ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνειώτων.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλεῖ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι· ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἧσθαι, μηδὲ ἐᾷν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα

" Tertiùm itidem aquâ; furinamque albam insperge.
" Valdè verò precare manium inania capita, *vocens*.
" Ubi-veneris in Ithacam, sterilem vaccam, quaecunque optima,
" Sacrificaturum *te* in aedibus, pyramque impleturum rebus bonis.
" Tiresiae verò separatim arietem sacrificaturum soli,
" Prorsùs-nigrum, qui inter oves excellat vestras.
" Caeterùm postquam precibus oraveris inclytas gentes mortuorum,
" Ibi ovem marem sacrifica, foeminamque nigram,
" Ad Erebum versos; ipse verò seorsùm aversus-sis,
" Contendens ad fluvii fluenta: ibi verò multae
" Animae accedent mortuorum defunctorum.
" Tum verò deinde socios hortare et jube
" Pecudes, quae jam jaceant mactatae saevo ferro,
" Excoriatas comburere, votaque facere diis,
" Praepotentique Plutoni, et formidabili Proserpinae.
" Ipse autem gladio acuto stricto à femore
" Sede, neque sine manium inania capita

Ver. 520. —— *ὕδατι· ἐπί.*] Vide ad *Il. σ'.* 35. et *ά*, 285. item infrà ad *ά*, 493.

Ver. 523. 'Ρέξειν *ἐν μεγάροισι.*] *Al.* 'Ρέξειν *σ' ἐν μεγάροισι.*

Ver. 525. —— *ὑμετέροισιν.*] " Mallem," inquit *Barnesius*, " legere *ἡμετέροισι*" Sed minùs rectè; ut liquet ex *λ'*, 33. infrà.

Ver. 527. *Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν.*]

—— Mactare repostis
Mox umbris (inquit) consueta piacula, nigras
Sub lucem pecudes, reclusaeque abdere terrae
Manantem jugulis spirantum caede cruorem.

Tunc populos tibi regna suos pallentia mittent.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 404.

Ver. 528. —— *στρέψας.*] *Al. τρέψας.*

Ver. 530. —— *νεκύων κατατεθνειώτων.* Vide ad *Il. π'*, 526.

Ver. 535. *Δείραντας.*] MS. à *Tho. Rentleio* collatus, et hìc et infrà *λ'*, 46. ubi idem versus occurrit, legit *Διέραντες*.

Ver. 535. *Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξύ.*]

Eductumque tene vaginâ interritus ensem.
Quaecunque antè animae tendunt potare cruorem,
Disjice; dum castae procedat imago Sibyllae. *Silius Ital. lib.* XIII. *v.* 442.

Αἵματος ἆσσον ἵμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὄρχαμε λαῶν,
Ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν ἠώς.
Ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε, χιτῶνά τε, εἵματα ἕσσεν·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἔννυτο Νύμφη
Λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ,
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ δῶμαθ' ἰὼν ὤτρυνον ἑταίρους,
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παραστὰς ἄνδρα ἕκαστον·
Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον,
Ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους·
Ἐλπήνωρ δέ τις ἦεν νεώτατος, οὐδέ τι λίην
Ἀλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ἦσιν ἀρηρώς,
Ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων, ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Ψύχεος ἱμείρων κατελέξατο οἰνοβαρείων·
Κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,

" Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus-fueris.
" Ibi tibi statim vates adveniet, dux populorum,
" Qui tibi dicat iter et mensuras viae,
" Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum."
Sic dixit: statim autem aureo-solio venit aurora.
Mihi verò laenamque, tunicamque, vestimenta induit:
Ipsa autem candidam togam ingentem induit Nympha
Tenuem et venustam, zonamque circumposuit lumbis,
Pulchram, auream; capitique imposuit calyptram.
At ego per domum profectus hortabar socios,
Mollibus verbis astans virum unumquemque:
" Nè ampliùs nunc dormientes carpite dulcem somnum;
" Sed eamus: jam enim me monuit veneranda Circe."
Sic dixi: illis verò persuasus est animus generosus.
Neque quidem vel illinc incolumes abduxi socios:
Elpenor nempè quidam erat minimus-natu, neque valdè
Fortis in bello, neque mente suâ aptus,
Qui mihi seorsùm à sociis, sacris in aedibus Circes,
Refrigerii cupiens decubuit vino gravatus:
Moventium autem se sociorum tumultu et strepitu audito,

Ver. 541. — ἦλυθεν.] Ex Aoristo ἦλυθον, non ex Perfecto ἦλυθα. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 544. ——— ἰξυῖ.] Pronuntiabatur ἰξῷ, vel ἰξυῖ.

Ver. 548. —— ἀωτεῖτε.] Vide suprà ad ά, 443.

Ver. 549. —— ἐπέφραδε.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ'. 500.

Ver. 555. Ψύχεος ἱμείρων.] Ἀναψῦξαι διὰ τὸ συνέχεσθαι καὶ τὰν μέθην ὑπνώσεως τῆς αὔρας. *Schol.*

Ver. 556. —— ὅμαδον καὶ δοῦπον.] Vide ad *Il.* δ', 455.

Ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐπλάθετο φρεσὶν ἦσιν
Ἄψορρον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν·
Ἀλλὰ καταντικρὺ τίγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθεν.
Ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἴκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἡμιν ὁδὸν τετμήξατο Κίρκη
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεπλάσθη φίλον ἦτορ·
Ἑζόμενοι δὲ καταῦθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ ἐπὶ θῖνα θαλάσσης
Ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχομένη Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε μέλαιναν,

Repentè experrexit, et oblitus-est mente suâ
Retrorsùm descendere, profectus ad scalam longam;
Sed rectà de tecto decidit: ei autem cervix
Ex articulis fracta est: anima verò ad orcum descendit.
Venientibus autem illis ego sermonem dixi:
" Existimatis jam fortassis domum, charam ad patriam terram
" Profecturos: aliud verò nobis iter designavit Circe
" Ad Plutonis domum, et formidabilis Proserpinae,
" Animam consulturos Thebani Tiresiae."
Sic dixi: illis verò confractum est charum cor.
Desidentes autem illic flebant, vellebantque capillos:
Sed neque ullus profectus fiebat lugentibus.
At quando jam ad navem celerem et littus maris
Ibamus tristes, uberes lachrymas profundentes;
Interea utique vadens Circe ad navem nigram
Masculam alligavit ovem, foeminamque nigram,

Ver. 559. ——— καταντικρύ.] *Al.* κατ' ἀντικρύ.

Ver. 562. Φάσθε.] *Al.* Φᾶσθε. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471.

Ver. 563. ——— ἄλλην δ' ἡμιν ὁδὸν τετμήξατο Κίρκη.]

——— resides et desuetudine tardi
Rursus inire fretum, rursus dare vela jubemur.
Ancipitesque vias, et iter Titania vastum
Dixerat, et sævi restare pericula ponti.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 436.

Ver. 565. ——— χρησομένους.] *Al.* χρησομένους.

Ver. 567. ——— καταῦθι.] *Al.* κατ' αὖθι.

Ver. 568. Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις.] Vide suprà ad *ver.* 202. *Barnesius* legendum conjicit, Ἀλλ' οὐκ ἦε τις.

Ver. 572. Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε.] Quibus videlicet sacra faceret *Ulysses*, uti ipsa ei præceperat suprà *ver.* 527. Vide et infrà ad λ', 35. 45. Cæterùm *Meric. Casaubonus, de nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. hìc legi vult, Ἀρνειὸν κατέδησεν, ὄϊν θῆλύν τε· ut vox ὄϊν non ad Ἀρνειὸν, sed ad θῆλυν solummodò referatur. Sed minùs rectè: Ut liquet ex *ver.* 527. suprà:

Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν μέλαιναν, θῆλύν τε μέλαιναν.

Ῥεῖα παρεξελθοῦσα· τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἠ ἔνθ', ἠ ἔνθα ἰόντα;

Facilè clàm-praetergressa: quis deum nolentem
Oculis viderit, aut huc, aut illuc profectum?

Ver. 573. —— παρεξελθοῦσα.] Λάθρα παρελθοῦσα. *Schol.*

Ibid. —— τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ'.]

Τὸν πάντ' ἐρῶντά, τ' αὐτὸν οὐχ ἑκόμενον.
Eurip. ap. Clem. Alexand. Admonit. ad Gentes.

—— εἰδέ τις αὐτὸν
Εἰσοράᾳ θνητῶν, αὐτὸς δέ γε πάντας ἐρᾶται.
Orpheus apud Eundem, Strom. lib. V.

Tenuis enim natura Deûm, longéque remota
Sensibus à nostris ——.
Lucret. lib. V. *ver.* 149.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Λ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Λ'.

ΑΠΑΓΓΕΛΛΕΙ, πῶς κατὰ Κίρκης ἐντολὰς εἰς ᾅδου κατῆλθε· καὶ ὡς ἤκουσε Τειρεσίου, τοῦ μάντεως, περὶ τῆς ἰαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων σωτηρίας· καὶ ὡς τοὺς ἥρωας κα' τὰς ἡρωΐδας εἶδεν ἐν ᾅδου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἐς Ἴλιον συστρατευσάντων ἐνίους, καὶ τῶν ἐν ᾅδου κολαζομένων τινάς.

Ἐπιγραφαί.

Νεκυομαντεία, ἢ, Νεκυία.

Ἄλλως.

Λάμβδα δ' ἐν Ἀΐδαο ψυχαῖς ἐπιτύγχαν' Ὀδυσσεύς.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν ἅρ πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν·
Ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
Ἐν δὲ τὰ μῆλα λαβόντες ἐβήσαμεν, ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ
Βαίνομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες. 5

CAETERUM postquam ad navem venissemus et mare,
Navem quidem omnium-primùm deduximus in mare vastum:
Malumque imposuimus et vela navi nigrae:
Pecudes autem sumptas induximus; ipsique deinde
Ingrediebamur dolentes, uberes lachrymas profundentes. 5

Ver. 2. —— Ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.] Sic suprà ϑ', 577.

Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.

Barnesius utrobique legendum conjicit, ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν. Quod tamen cum sequentibus, "Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κλησί" σι &c." et "ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βαίνομεν ἀχνύ" μενοι" parùm aptè congruit.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ', 158. et ad Π, ϕ, 141.

Ver. 5. Βαίνομεν ἀχνύμενοι.] "Propter iter "ad inferos susceptum ex Circes vaticinio:" Ut rectè *Spondanus*. Vide suprà ad κ', 563. 566.

Ibid. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρῴροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα ποησάμενοι κατὰ νῆα,
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Τῆς δὲ παννημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης,
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο·
Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε, πόλις τε,

Nobis verò dein pone navem caeruleam-prorâ
Secundum ventum immisit, implentem-velum, bonum socium,
Circe comas-pulchra, veneranda dea, vocalis.
Nos autem armis singulis ordinatis per navem
Sedebamus; hanc verò ventusque, gubernatorque dirigebat.
Hujus autem totâ-die extendebantur vela per-pontum vadentis;
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.
Illa verò ad fines pervenit profundi Oceani:
Ibi autem Cimmeriorum erat virorum populusque civitasque,

Ver. 6. Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεώς.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III, 130.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet*. " Quod (inquit) noster " dixit κατόπισθε νεώς, vester ait, *surgens à* " *puppi*, satis decorè. Sed excellunt epi- " theta, quæ tot et sic apta vento noster im- " posuit." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13.

Ibid. —— κατόπισθε.] *Al.* μετόπισθε.

Ver. 7. —— πλησίστιον.] Hinc apud *Plutarchum* in *Catone Majore* (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ*, ad hunc locum): Πλησίστιος ἐπὶ τὸν πόλιμον φερόμενος. Et apud eundem, de *Virtute morali*: Πλησίστιος μὲν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέρεται.

Ver. 8. αὐδήεσσα.] Vide suprà ad α', 136.

Ver. 10. —— τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.]

Quâ cursum ventûsque gubernatorque vocabant. *Æn.* III, 269.

Ver. 11. Τῆς δὲ παννημερίης τέταθ' ἱστία.]

Tendunt vela Noti —— *Æn.* III, 268.

Ver. 12. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο.

Ver. 13. Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.]

Est locus, extremum quâ pandit Gallia littus,
Oceani prætentus aquis, ubi fertur Ulysses
Sanguine libato populum movisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus: simulacra coloni
Pallida, defunctasque vident migrare figuras. *Claud. lib.* I. *Carm.* iii. 123.

Οὐκ ἂν ἐκπέσαι τὴς εἰκότος ὡς οἱ παλαιοὶ μαντεύεις ἔδοξε φανῆναι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν στιλίσαντες τῶν ὕστερον, εἰ χρὴ περοτέχνην τοῖς λιγομένοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰάσων. Ἔνι δ' οἱ ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ λιγόμενοι, Ὀδυσσεὺς καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησέα δὲ καὶ Πειρίθουν μαρτυρᾷ εἰκὸς ἐντὸς στρατείας ὑπομένοντας, κατελαιτῶν δίκην περὶ ἑαυτῶν, ὡς εἰς ᾅδου καταβάντας. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 82. 83. *al.* 48.

Ver. 14. Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμος —— Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι.] Καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερίκον Βόσπορον οἴδε [Ὅμηρος], τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς —— οἳ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις Ἰωνίας ἐπίδραμον τὴν γῆν τὴν ἐν Βοσπόρου πᾶσαν. Δηίσεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφώδες ὄν, καὶ ὡς φησὶν, " Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένον· &c." *Strabo, Geograph. lib.* I. pag. 12. *al.* 6. Similitèr *Dionysius* in Περιηγήσει·

Ὀρθὸν Κιμμερίοιο διὰ Βοσπόροιο, φ' ποτὲ πολλοὶ
Κιμμέριοι ναίουσιν ὑπὸ ψυχρῇ τροφὶ Ταύρου.
ver. 167.

Ἔφορος δὲ τοὺς Κιμμερίους περοικεῖν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν κατωγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἐργίλλας, καὶ διὰ τινῶν ὀχυμάτων παρ' ἀλλήλους τι φαινῶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δέχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἰδρυμένον ζόφῳ δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μανεισομένων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις· εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἔθος φάτριαν μηδένα τὸν ἥλιον ὁρᾶν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἴξιν, περιθεῖσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν Ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς ἄρα " —— οὐδὶ ποτ' " αὐτοὺς Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται." *Id. lib.* V. *pag.* 375. *al.* 244.

Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
Οὐδ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Οὔθ' ὅταν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐπείλσαμεν· ἐκ δὲ τὰ μῆλα
Εἱλόμεθ'· αὐτοὶ δ' αὖτε παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο
Ἤομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη.
Ἔνθ' ἱερήια μὲν Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Εἶχον· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Βόθρον ὄρυξα, ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς χέομεν πᾶσιν νεκύεσσιν,

Caligine et nebulâ tecti: neque unquam eos
Sol lucidus aspicit radiis,
Neque cùm vadat ad coelum stelliferum,
Neque cùm rursùs in terram de coelo vertatur;
Sed nox perniciosa offunditur miseris mortalibus.
Navem quidem illuc profecti subduximus; pecudes autem
Exprompsimus; ipsique deinde propter fluentum Oceani
Ivimus, donec in locum pervenissemus, quem monuerat Circe.
Hic victimas quidem Perimedes Eurylochusque
Tenebant; ego verò gladio acuto extracto à femore
Fossam fodi, magnitudine cubitalem quaquaversùs;
Circa eam autem libamina fundebamus omnibus manibus,

Ver. 15. —— οὐδέ ποτ' αὐτοὺς Ἠέλιος.]

Tum Sol pallentes haud unquam discutit umbras;
Nec cùm invectus equis altum petit æthera, nec cùm
Præcipitem Oceani rubro lavat æquore currum. *Virg. Georg.* III, 357.

Est prope Cimmerios longo spelunca recessu [Somni;
Mons cavus, ignavi domus et penetralia
Quò nunquam radiis oriens mediusve cadensve
Phœbus adire potest. Nebulæ caligine mistæ
Exhalantur humo; dubiæque crepuscula lucis.
Ovid. Metam. lib. XI. *ver.* 592.

Cimmeriòn etiam obscuras accessit ad arces;
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Sive supra terras Phœbus, seu curreret infra.
Tibullus, lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 64.

Ver. 16. —— ἐπιδέρκεται.] *Al.* καταδέρκεται. Cæterùm *Strabo, lib.* I. *pag.* 12. *al.* 6, citat ἐπιλάμπεται.

Ver. 17. Οὐδ'.] *Al.* Οὔθ'. ut versu sequenti.

Ibid. —— ἐπεί' ἄν.] *Al.* ἐπέτηται.

Ver. 19. Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέτατται.]

—— loca nocte silentia latè. *Æn.* VI, 265.

Ἐστέον δὲ ὅτι τὸ "νὺξ ὀλοὴ" περὶ διαστολὴν ἐρρέθη τῆς κατὰ φύσιν νυκτός· ἐστὶν γὰρ ἀμέριστον νὺξ λέγεται. *Eustath.*

Ver. 24. Εἶχον.] *Al.* Ἔσχον.

Ver. 25. 26. Βόθρον ὄρυξα, —— Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς &c.]

Haud procul egestâ scrobibus tellure duabus [ris atri
Sacra facit; cultrosque in guttura vellet
Conjicit, et patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens liquidi carchesia Bacchi,
Æneaque invergens tepidi carchesia lactis. *Ovid. Metam. lib.* VII. *ver.* 243.

—— scalpere terram
Unguibus, et pullam divellere mordicùs agnam [indè
Cœperunt; cruor in fossam confusus, ut Manes elicerent, animas responsa daturas.
Horat. Serm. lib. I. *Sat.* viii. 26.

Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνον,
Πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ
Παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισι.
Τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ἔθνεα νεκρῶν,
Ἐλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα
Ἐς βόθρον, ῥέε δ' αἷμα κελαινεφές· αἱ δ' ἀγέροντο
Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνειώτων,

Primùm mulso, posteà verò dulci vino,
Tertiò demùm aquâ; farinamque albam inspergebam.
Multùm autem supplicabam manium inanibus capitibus, *vovens*,
Reversum in Ithacam, sterilem bovem, quaecunque optima,
Sacrificaturum *me* in aedibus, pyramque impleturum bonis;
Tiresiae verò seorsùm ovem sacrificaturum soli
Totum-nigrum, qui inter pecudes excellat nostras.
Hos verò postquam votis precibusque, gentes mortuorum,
Precatus sum; pecudes utique prehensas jugulavi
Super fossam, fluebat autem sanguis ater; congregabantur verò
Animae ex Erebo manium defunctorum,

Inducit juvenem, ferroque cavere refossam [murmur anhelans
Ocyùs urget humum, atque arcanum
Ordine mactari pecudes jubet. ———
Fundunt mella super, Bacchique et lactis honorem.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 427. 434.

Ἐμάθομεν δ' οἱ περὶ ἡμῶν ἐν τῷ Λίρνῃ τὰ περὶ τὴν νεκυίαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστορεῖσθαι ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς ταῦτα ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. à *Barnesio* citatus. Vide et *Maximum Tyrium, Dissertat.* XXVI.

Ibid. — *συγγόνων.*] Vide suprà ad *κ'*, 517.

Ver. 26. ——— *χοὰς χίομεν.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *χοὴν χιόμην* ut suprà *κ'*, 518. *χοὴν χεῖσθαι.* Et *Barnesius* hic inter varias lectiones retulit *χοὴν*, ex *Henrico Stephano.*

Ibid. ——— *πᾶσιν νεκύεσσι.*] Vide suprà ad *κ'*, 518.

Ver. 28. — *ὕδατι ἐπί.*] Vide ad *Il. σ'*, 35. et *ω*, 285.

Ver. 29. *Πολλὰ δὲ γουνούμην πυκύν.*]

Ignibus imponit sacris libamina prima
Voce vocans Hecaten. ———
Æn. VI, 246.

Verba simul fundit, terrenaque numina poscit; [regem.
Umbrarumque rogat raptâ cum conjuge
Ovid. Metam. lib. VII. *ver.* 248.

Ver. 30. ——— *στεῖραν βοῦν* ——— *Ῥέξειν.*]

——— sterilemque tibi, Proserpina, vaccam. *Æn.* VI, 251.

Ver. 35. *Ἐλλισάμην.*] *Al. Ἐλισάμην.* Vide ad *Il. ά*, 4. et *φ'*, 71.

Ver. 36. ——— *αἱ δ' ἀγέροντο Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς.*]

At cantu commotæ Erebi de sedibus imis
Umbræ ibant tenues, simulacraque luce carentum ——:
Matres, atque viri, defunctaque corpora vitâ [que puellæ,
Magnanimûm heröum: pueri, innuptæ-
Impositique rogis juvenes ante ora parentum.
Virg. Georg. IV. 471. 475.

Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat;
Matres, atque viri, *&c.* — *Æn.* VI, 305.

Ecce ruunt variæ species, et quicquid ab imo
Natum hominum extinctumque chao est.
Silius Ital. lib. XIII. *ver.* 438.

Ver. 37. ——— *Ἐρέβευς.*] Ita edidit *Barnesius*; quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Atque ita in vulgatis Editionibus scripta occurrit hæc vox, *Il. Σ'*, 368. *i*, 568. *Vulgg.* hoc in loco *Ἐρέβους.*

Ibid. ——— *πυκύων κατατεθνηώτων.*] Ὅτι ἐν τῷ "——— *πυκύων κατατεθνηώτων*" σημειοῦνται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ "*κατατεθνηώτων*" καὶ οὐ σχὶς

Νύμφαι τ', ἠϊθεοί τε, πολύτλητοί τε γέροντες,
Παρθενικαί τ' ἀταλαὶ, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
Πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν,
Ἄνδρες ἀρηῖφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες,
Οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος,
Θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ἥρει.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα,
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἰσφαγμένα νηλεῖ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἧμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου·
Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης·

Sponsaeque, coelibesque, et multa-passi senes,
Virgunculaeque tenellae, recenti-luctu-affectum animum habentes:
Multi quoque vulnerati aeratis hastis,
Viri in-bello-occisi, cruentata arma habentes;
Qui multi circa fossam obambulabant aliundè aliùs,
Immenso clamore: me verò pallidus timor cepit.
Tum verò deinde socios adhortatus jussi,
Pecudes, quae jam jacebant mactatae saevo ferro
Excoriatas adolere, et vota-facere diis,
Fortique Plutoni, et horrendae Proserpinae.
At ego gladio acuto stricto à femore
Sedebam, neque sinebam manium inania capita
Ad-sanguinem propè accedere: priusquam Tiresiam sciscitatus-essem.
Prima verò anima Elpenoris venit socii;
Nondum enim sepultus erat sub terrâ spatiosâ:

διαστολὴν τινὰ ποιεῖται. *Eustath.* Sed vide ad *Il.* ϛ, 409.

Ver. 38. — 43. Νύμφαι τ', ἠϊθεοί τε *&c.*] Nonnulli, notante *Scholiaste*, versus hosce sex repudiant: Rationibus parùm idoneis. Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 41. —— βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες.] Δεικνύντα βεβροτῶσθαι, ἤ ἐοικὸς ἡμάχθαι. *Schol.*

Ver. 42. —— ἄλλοθεν ἄλλος.] *Al.* ἴσθι καὶ ἴσθι.

Ver. 44. Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα.] Αὐτὸς γάρ, ὡς ὁ Κίρκη ἴφι αὐτῷ, ἐπὶ τοῦ βόθρου μένει. *Schol.*

Ver. 47. Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ.]

Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras.
Æn. VI, 252.

Ver. 48. Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξύ.] *Al.* Αὐτὸς ἔχ ξίφος.

Corripit hìc subitâ trepidus formidine ferrum
Æneas, strictamque aciem venientibus offert. *Æn.* VI, 291.

Vide et suprà ad ϰ', 535.

Ver. 51. Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου.]

Ecce gubernator sese Palinurus agebat,
Qui Lybico nuper cursu, dum sidera servat,
Exciderat puppi ——. *Æn.* VI, 337.

At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
Occurrit regi debilis umbra suo.
Ovid. Trist. lib. III. *Eleg.* iv. 19.

Ver. 52. Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο.] Ὅτι δίκα ἦν τοῖς Ἕλλησι τοὺς τῶν ἀδίκων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς. *Eustath.* Vide ad *Il.* ψ', 71. Οὐδέπω ἐφ' ὧν παρὰ τῷ Κίμλωσι, ἢ ἐν Λαωτραγονίᾳ ἀπολελοίπεισαν οἶκον γάρ, εἰ καὶ ἐθέσπισεν, ἀλλ' οὐκ ἐτάφησαν. *Schol.* ad *ver.* 57. infrà.

Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς
Ἄπλαυστον καὶ ἄθαπτον· ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγε.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,
Καί μιν φώνησας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;
Ἔφθης πεζὸς ἰὼν, ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἀσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ, καὶ ἀθέσφατος οἶνος·
Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ καταλέγμενος οὐκ ἐνόησα
Ἀψορρόν καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρὴν,
Ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πεσον· ἐκ δέ μοι αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθε·
Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων,

Cadaver enim in aedibus Circes reliqueramus nos
Indefletum et insepultum, quoniam labor alius urgebat.
Illum quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo,
Et ipsum allocutus verba alata dixi:
"Elpenor, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram?
"Prius-venisti, pedes cùm-fueris, quàm ego cum navi nigrâ?"
Sic dixi: ille verò mihi plorans respondebat sermone;
"Generose Laërtiade, consiliis-abundans Ulysses,
"Laesit me daemonis fatum malum, et copiosum vinum;
"Circes autem in domo cubans non adverti,
"Retrorsùm ut-descenderem, profectus ad scalam longam
"Sed rectà de tecto decidi; mihique cervix
"Ex articulis fracta est: anima verò ad inferos descendit.
"Nunc verò te per eos qui pone-te-sunt, oro, non praesentes,

Ver. 53. Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ.] Τὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων ἀεὶ δίμας περισαγηνίου ["Ὁμηρος]· —— τὸ δὲ ἀνοιζιλλικὸς τὴν ψυχὴν, αὐδὲ ἄλλο, ἢ σῶμα παλιῖ' ὡς ἐν τούτοις, —— "Σῶμα "γὰρ ἐν Κίρκης μεγάρῳ καταλείπομεν ἡμεῖς." *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως*, § 15.

Ibid. —— ἐν μεγάρῳ Κίρκης.] Apud *Dionysium*, ἐν Κίρκης μεγάρῳ.

Ver. 54 et 72. Ἄπλαυστον.] *Al.* Ἀπλαυστον.

Ver. 55. Τὸν μὲν ἐγώ.]

Hunc, ubi vix multâ mœstum cognovit in umbrâ,
Sic prior alloquitur: Quis te, Palinure, Deorum
Eripuit nobis? —— *Æn.* VI, 340.

Vide et infrà ad *ver.* 170.

Ver. 57. Ἐλπῆνορ.] *Al.* Ἐλπήνωρ.

Ver. 58. —— πεζὸς ἰών.] *Al.* πεζὸς ἰὼν et *mox* εἰν ἰών.

Ver. 61. Ἀσέ μ' δαίμονος αἶσα.] Vide suprà ad ά, 33.

Ver. 62. —— καταλέγμενος.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 65. —— ἄϊδόσδε κατῆλθε.] *Al.* ἄϊδόσδε βεβήκει.

Ver. 66. Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων.] Λείπει τὸ "πρὸς," ἵν' ᾖ, πρὸς τῶν οὐ παρόντων γουνάζομαι, ἱκετεύω· ὡς πρὸς τῶν θεῶν, καὶ πρὸς Διός, *Schol.*

Quod te per cœli jucundum lumen, et auras,
Per genitorem oro, per spem surgentis Iüli;
Eripe me his, invicte, malis; aut tu mihi terram
Injice, namque potes; portusque require Velinos. *Æn.* VI, 365.

Vide et infrà ad *ver.* 72.

Ibid. —— τῶν ὄπιθεν.] Τῶν καταλελειμμένων οἴκοι, τῶν οὐ παρόντων. *Schol. Spondanus* verò per istud "τῶν ὄπιθεν" Ulyssis socios intelligi arbitratur. Minùs rectè.

Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρὸς, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες·
Οἶδα γὰρ, ὡς ἐνθένδε νιὸν δόμου ἐξ Ἀΐδαο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα·
Ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι μνήσασθαι ἐμεῖο·
Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν,
Νοσφισθεὶς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι·
Ἀλλά με κατακῆαι σὺν τεύχεσιν, ἅσσα μοι ἐστὶν,
Σῆμά τέ μοι χεῦαι, πολιῆς ἐπὶ δηνὶ θαλάσσης,
Ἀνδρὸς δυστήνοιο, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι·
Ταῦτά τέ μοι τελέσαι, πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμὸν,
Τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον, ἐὼν μετ' ἐμοῖς ἑτάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω τε καὶ ἔρξω.

" Per uxoremque, et patrem, qui te nutrivit, parvulus cùm-esset,
" Telemachumque, quem unicum in aedibus reliquisti:
" Novi enim, quòd hinc profectus ex domo Plutonis
" Insulam in Aeaeam appelles fabrefactam navem:
" Ibi te deinde, rex, hortor recordari meî,
" Nè me indefletum, insepultum, profectus ponè relinquas,
" Digressus; nequà tibi deorum indignatio fiam:
" Sed me combure cum armis, quaecunque mihi sint,
" Tumulumque mihi aggere cani in littore maris,
" Viri infelicis; etiam posteris audiendum:
" Haec mihi perfice, figeque super sepulchrum remum,
" Quo etiam vivus remigabam, cùm-essem apud meos socios."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Haec tibi, ô infelix, perficiam et expediam."

Ver. 67. Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρός.] Οὐ προσήκησι τὴν μητέρα· ἰχῇ γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτῆς. *Schol.*

Ibid. ——— Ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.] Ita rectè restituit *Barnesius*. Eadem enim phrasis occurrit, *Iliad.* χ', 480. Ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἰοῦσαν. Quin et MS. à *Tho. Bentleio* collatus, cum *Barnesio* hîc legit, Ὅ σ' ἔτρεφε. *Vulgg.* ὃς ἔτρεφε.

Ver. 72. Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον.]

Unum hoc ——— oro
Corpus humo patiare tegi.—
Æn. X, 903.

Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulchri,
Indeploratum barbara terra teget?
Ovid. Trist. lib. III. *Eleg.* iii. 45.

——— vagæ nè parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare. ———
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. *ver.* 23.

Τοὺς δὲ Μήδους Ἀθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν, ὡς πάντως ἴσον ἀνθρώπῳ παρὸν γῆ κρύψαι. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 32. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plutarchus*; "Ὅσοι μὲν τοι τὸν θάνατον ὡς εἰκτέον, ἢ τὴν ἀταφίαν ὡς δεινὴν, ἀλυφρέμεναι καὶ δεδιέναι, φωνὴ ἐξευτύχησε, " Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν " ὄπιθεν καταλείπῃς". ——— αὗται σιτευθέντων εἰσὶ καὶ πρεσταλωπόνων ὑπὸ δίξης καὶ ἀνάνης. Διὸ μᾶλλον ἅπτονται καὶ διατρέπουσιν ἡμᾶς ἀναιμωτὶ καμόντους τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀσθενίας ἀφ' ἧς λέγονται. *De audiendis Poetis.*

Ver. 73. ——— μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.]

———precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla resolvent.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. 33.

Ver. 76. Ἀνδρὸς δυστήνοιο.] Τὸ δὲ, " ἀνδρὸς " δυστήνοιο," παιότερον πέφρασται· τὸ γὰρ κοινὸν εὖτω, " Σῆμά τέ μοι χεῦαι, ἀνδρὸς δυστήνου." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad *I*, 256. et ad *Il.* ξ', 141.

Ver. 78. ——— μετ' ἐμοῖς.] *Al.* μετὰ σοῖς. Minùs rectè.

Ver. 80. Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω.]

Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἥμεθ'· ἐγὼ μὲν ἄνευθεν ἐφ' αἵματι φάσγανον ἴσχων·
Εἴδωλον δ' ἐτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευεν.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς καταπεφνυίης,
Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀντίκλεια, 85
Τὴν ζωὴν κατέλειπον, ἰὼν εἰς Ἴλιον ἱρήν.
Τὴν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς εἴων προτέρην, πυκινόν περ ἀχεύων,
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, 90
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προσέειπεν·

Nos quidem sic verbis alternantes tristibus
Sedebamus; ego quidem super sanguine gladium tenens;
Simulachrum verò ex-alterâ-parte socii multa loquebatur.
Supervenit autem anima matris defunctae,
Autolyci filia magnanimi Anticlea, 85
Quam vivam reliqui, profectus ad Ilium sacram.
Hanc quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo:
Sed neque sic sinebam priorem, valdè licèt dolens,
Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus-essem.
Supervenit verò anima Thebani Tiresiae, 90
Aureum sceptrum tenens: me autem agnovit et allocuta est:

Haud ulla ante tuam, quanquam non parva fatigent,
Curarum prior extiterit. ———
Silius Ital. lib. XIII, 467.

Ver. 83. ——*ἀγόρευεν.*] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* et ex Exemplaribus nonnullis edidit *ἀγορεύων*. Ad sententiæ constructionem non malè.

Ver. 84. 86. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς — Τὴν ζωὴν κατέλειπον.]

Vidi ———
Sospes digresso quæ mihi mater erat.
Rettulit illa domùs eadem mala; meque querentem
Fugit ab amplexu ter resoluta meo.
Auli Sabini Epist. Ulyssis Penelopæ, ver. 63.

Vide infrà ad *ver.* 205.

Ver. 85. Αὐτολύκου θυγάτηρ.] Ὁ λόγος ἦν, Ἀντίκλειαν διὰ τὸν σφόδρα τοῦ φαιδὸς, βρόχῳ ἑαυτὴν ἐξαγαγεῖν τοῦ βίου. *Schol.* à *Barnesio* emendatus. Vide infrà ad *ver.* 202.

Ver. 90. 91. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ,—— Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων.] De hâc constructione *Eustathius*; Ἀποδίδη —— πρὸς τὸ σημαινόμενον, τὸ "ὁ Τειρεσίας." Et *Dionysius Halicarnassensis*; Πελλάδιος δὲ καὶ μίτρου χαρὶν ἐναλλάξει τὰ γένη· ὡς ἐν τούτῳ, [*Odyss.* ὁ, 125.] "Δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι·" τὸ μὲν γὰρ, "τέκνον," οὐδέτερον ὄνομα· ἐπήνεγκε δὲ ἀρσενικὸν, τὸ φίλε, πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνας τὸν λόγον. — Τῆς δὲ αὐτῆς ἀναλογίας κράσιν ἔχεται, "Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, Σκῆπτρον ἔχων" τὸ γὰρ "ἔχων" οὐ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ πρὸς τὸ γένος τοῦ σώματος, τουτέστι πρὸς τὸν Τειρεσίαν, ἥκουσε. Πελλάδιος γὰρ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον σκοπεῖται τὴν ἀπάτησιν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Notandum autem hoc in loco Syntaxin hanc nequaquam Metri gratiâ usurpatam; quippè, ut rectè observat *Eustathius*, æquè tulisset versus *σκῆπτρον ἔχουσ'*. Quin et alibi occurrit similis constructio:

Ὡς εἰπὼν, διεμοῦσ' ἀνὰ μίνυς Ἡφαίστοιο.
Odyss. Φ', 359.

——μειδήσασ' ἰερὴ ἰς Τηλεμάχοιο,
Ἐς πατρὶ ἑῷ ἀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσ' ——— ω', 476.

Ubi itidem æquè tulisset versus (si ita voluisset Poeta), "Ὡς εἰπὼν, et *ἀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσ'*. Simili porrò constructione utitur *Aristophanes*:

——ἀλλ' εἶπε τίνια θαμὶν ἐκπαταξοῦσιν,
Βλαχύμυσοί τι. ———
Plutus, Act. II. *Scen.* i. *ver.* 41.

Vide et ad ζ, 157. item *Porphyrium, Quæst. Homeric.* 7. sub fine.

Ver. 91. Χρύσεον.] Pronuntiabatur Χρύσσον.

Ibid. —— καὶ προσέειπεν.] Post hunc versum inserit *Barnesius* ex *Eustathio*:

Διογενὴς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,

Rationibus, ut videtur, haud satis idoneis.

Τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο,
Ἦλυθες, ὄφρα ἴδῃς νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον;
Ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξὺ,
Αἵματος ὄφρα πίω, καί τοι νημερτέα εἴπω.
Ὡς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον
Κουλεῷ ἐγκατέπηξ'· ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἶμα κελαινὸν,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα μάντις ἀμύμων·
Νόστον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός· οὐ γὰρ οἴω
Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἔτι μέν γε καὶ ὣς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε,
Αἴ κ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων,
Ὁππότε δὴ πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα
Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον·
Βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα

" Quid verò, ô infelix, relicto lumine solis,
" Venisti, ut videas manes et inamabilem locum?
" Verùm recede à fossâ, amoveque gladium acutum,
" Ut de-sanguine bibam, et tibi vera dicam."
Sic dixit: ego verò retrogressus gladium argenteis-clavis-distinctum
Vaginae infixi: at postquam bibisset sanguinem nigrum,
Tum sanè deinceps me verbis alloquebatur vates eximius:
" Reditum quaeris dulcem, illustris Ulysses;
" Hunc verò tibi difficilem faciet deus: non enim puto
" Latiturum *te* Neptunum, qui in-te iram reposuit animo,
" Iratus, quòd ei filium charum excaecàsti.
" Verùm adhuc quidem et sic, mala licèt patientes, perveneritis,
" Si velis tuum animum cohibere et sociorum,
" Quando scilicet primùm appuleris fabrefactam navem
" Trinacriam ad insulam, elapsus obscurum pontum:
" Pascentesque inveneritis boves et pingues pecudes

Ver. 93. —— ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ.

Ver. 101. Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ.] Dubitavit Vir eruditus *Isaacus Casaubonus* (notante *Barnesio*) an "ὅ" hoc in loco, "*pro* ὃν, *ut* ὅ τινα, *pro* ὅντινα, *et si-*"*militia*," positum sit. Quod fieri non posse contendit *Barnesius*. Quin et si fieri posset, huic tamen loco minimè congrueret. Nam ut istud Λήσειν — κότον (quod voluit vir eruditus) "*iræ oblivisci*" intelligatur, ferri (ut opinor) nequit. Quippe "Λήσειν" apud Poetam, voce *Activâ*, "*latere*," non "*obli-*"*visci*," significat. Vide infrà ad *ver.* 125. et ad ν', 393. Cæterùm "ὅ" (ut rectè notavit *Barnesius*) pro "ὅς" hic usurpatur: Neque hoc inusitatum. Vide suprà ad *ver.* 67. item ad *Il.* ά, 388. et γ', 351. Sic apud *Euripidem*:

—— ἴρως, ὃ πατ' ἀμμάτων
Στάζεις σέθεν. ——
Hippolyt. Coron. ver. 525.

Ver. 103. Ἀλλ' ἔτι μέν γε καὶ ὣς.] *Al.* ἴσε μέν κε. Cæterùm *Barnesius* legendum conjicit Ἀλλὰ δέμογγε καὶ ὣς, vel δ' μοῦδε. Atqui vim (ut opinor) hic habet vocula ἔτι non omittendam.

Ver. 105. Ὁππότε δή.] *Al.* Ὁππότε κεν.

Ibid. —— πελάσῃς.] Apud *Scholiastes* πελάσεις.

Ver. 106. Θρινακίῃ.] Τῇ Σικελίᾳ· ἐκεῖ γὰρ ἦχμ ἀκρωτήρια, Πάλμηρον, Πάχυνον, Λιλύβαιον. *Schol.* Atque hinc apud Latinos appellatur *Trinacria*; Uti et notavit *Barnesius*. Vide *Ovid. Metamorph. lib.* V. *vers.* 346. &c.

Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει·
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
Καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, καπά περ πάσχοντες, ἵκοισθε· 110
Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ,
Ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν, 115
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἀλλ' ἦτοι κείνων γε βίας ἀποτίσαι ἐλεύσῃ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν ὀξέϊ χαλκῷ,

" Solis, qui omnia videt et omnia audit:
" Has si quidem illaesas sinas, redithaque memor-sis,
" Etiam adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis: 110
" Sin laedas, tum tibi praedico exitium
" Navique et sodalibus: ipse verò etiam si effugeris,
" Serò malè redibis, amissis omnibus sociis,
" Nave in alienâ; inveniesque mala domi,
" Viros superbos, qui tibi victum comedunt, 115
" Ambientes divinam uxorem, et munera dantes:
" Sed sanè illorum injurias ulciscèris cùm-adveneris.
" Caeterùm postquam procos in aedibus tuis
" Interfeceris, sive dolo, sive palàm acuto ferro;

Ver. 109. Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἰάᾳς.] Ἠγίτεαι μέντοι καὶ αὐτὸς [Ὅμηρος] ——— οὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλὰ τὰ μὲν καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· ὧν ὑπέρκειται μὲν τὸ ἰκούσιον, τούτῳ δέ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμένον, ὅταν τις πράξας ὃ βούλεται, εἰς ὃ μὴ βούλεται ἐμπίπτῃ. Καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς διδάσκειν ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἱκετείας τῆς Πανδίονος· ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι λέγων τὴν ἐρεγμὸν τοῦ Ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν Ἑλλήνων γενέσθαι, καὶ τότε τὴν Διὸς βούλησιν ἐκτετελέσθαι· ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ, τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως [*Odyss.* ά, 7.] διὰ τὴν αὐτῶν ἀφροσύνην ἀπόλεσθαι· πλείστην γὰρ ἀφάμενοι τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου βοῶν, ἐξὸν ἀποσχέσθαι καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, "Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας "ἰάᾳς &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 14. Porrò Vulgati hoc in loco habent Τοὺς εἰ μέν κ' ἀσινέας. *Barnesius* autem ex *Scholiis Victorianis* ad *Iliad.* ά. edidit Τάς. Quæ lectio, ut ipse annotat, firmatur tum ex præcedente Βουκολέονται. *ver.* 107. tum ex μ', 137. infrà, ubi idem versus occurrit, et vulgò editum est Τάς. Cum *Barnesio* etiam hic faciunt MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et *Dionysius*, loco jam citato.

Ibid. ——— ἰάᾳς.] Apud *Dionysium*, ἰάσῃς. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit ἄσῃς· penultimam enim necessariò producit. Vide ad *Il.* ϑ', 42.

Ibid. ——— νόστου τε.] Apud *Dionysium*, νόστου δέ.

Ver. 109. 111. ——— ἀσινέας — σίνηαι.] Quâ analogiâ ex λῶ fit ἄλυτος· ex κρίνω, ἄκριτος· ex τίω, ἄτιτος· ex μαρτύρομαι, ἀμάρτυρος· eâdem ex σίνομαι fit ἀσίνης. Vide ad *Il.* ά, 314 et 338. Cæterùm pronuntiabatur ἀσινέας, ac si scriptum fuisset ἀσινᾶς, vel ἀσινῆς.

Ver. 113. Ὀψὲ κακῶς νεῖαι.] Ἐπὶ γὰρ τῶν βιῶν σολμήσαντι, ἐστὶ δὲ ὅλα παρὰ Καλυψοῖ διατρῖψαι καὶ πάλιν ναυαγήσαι πρὸς τοὺς Φαίακας προσβάντα. *Schol.*

Ver. 113. 114. ——— κακῶς νεῖαι ——— δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ.] Hinc apud *Horatium*, *Ulysses Tiresiam* alloquens:

——— O nulli quicquam mentite, vides ut
Nudus inopsque domum redeam, te vate; neque illic
Aut Apotheca procis intacta est, aut pecus:— *Serm. lib.* II. *Sat.* v. 5.

Ver. 118. ——— ἰσιά.] *Al.* ἰσόν.

Ver. 119. ——— ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδόν.]

——— dolus, an virtus, quis in hoste requirat? *Æn.* II, 390.

Ἔρχεσθαι δὴ ἔπειτα, λαβὼν εὐήρες ἐρετμὸν,
Εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴασι θάλασσαν
Ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
Οὐδ' ἄρα τοί γ' ἴασι νέας φοινικοπαρήους,
Οὐδ' εὐήρε' ἐρετμὰ, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
Σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδὲς, οὐδέ σε λήσει·
Ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
Φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
Καὶ τότε δὴ γαίῃ πῆξας εὐήρες ἐρετμὸν,
Ῥέξας ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
Οἴκαδ' ἀποστείχειν, ῥέζειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Πᾶσι μάλ' ἑξείης· θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ

" Proficiscere deinde, sumpto fabrefacto remo,
" Donec ad illos perveneris, qui haud nôrunt mare
" Viri, neque sale conditum cibum comedunt;
" Neque sanè hi nôrunt naves proras-rubras-habentes,
" Neque fabrefactos remos, qui utique alae navium sunt.
" Signum verò tibi dicam valdè manifestum, neque te latebit;
" Quando utique tibi obviam factus alius viator
" Dixerit *te* ventilabrum habere super splendido humero
" Tum sanè terrae infixo fabrefacto remo,
" Factisque sacris eximiis Neptuno regi,
" Ariete, tauroque, suumque marito verre,
" Domum revertere, faciasque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui coelum latum habitant,
" Omnibus prorsùs ordine: mors verò tibi ex mari ipsi

Ver. 120. —— δὴ ἔπειτα.] Ita *Barnesius*. *Al.* δ' ἔπειτα, et δὲ ἔπειτα.

Ver. 121. —— οἳ οὐκ ἴασι θάλασσαν Ἀνέρες. οὐδέ θ' ἅλεσι.] Καρχηδονίων, οἳ θαλάσσης τῶν τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπειρίαν, Τύριοι Φοίνικες τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἱκανὰ ἐπήρθη ναυμαχῆσαι [ὁ Πύρρος], τοῖς Ἑπτεμάχοις χρώμενος, οἳ μηδὲ ἁλόντες Ἰλίου θάλασσαν οἱ πολλοὶ, μηδὲ ἁλεῖν, ἠπίσταντό σφισι χρῆσθαι. Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείᾳ· " Οἳ οὐκ ἴασι θάλασσαν Ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν." *Pausan. lib.* I. *cap.* 12. in fine.

Ver. 122. Ἀνέρες.] *Al.* Ἀνέρας. Ut infrà ψ', 270.

Ibid. οὐδέ θ' ἅλεσι.] *Strabo, Geograph. lib.* XIV. citat οὐδ' ἓ ἅλεσι.

Ver. 123. —— νέας φοινικοπαρήους.]

—— pictasque innare carinas.
Æn. VIII, 93.

Ver. 125. Σῆμα δέ τοι ἐρέω.]

Signa tibi dicam, tu condita mente teneto. *Æn.* III, 388.

Ibid. —— οὐδέ σε λήσει.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 127. —— ἀθηρηλοιγόν.] Τῶν ἀθήρων ἰλυοφυτικὸν ὄργανον· ἀθῆρες γὰρ λίγυσται κυρίως τῶν ἀστεχύων τὰ ἄκρα· λέγει δὲ τὸ στύον, [*Il.* ν'. 588.] Ὁ μὲν τοι Σοφοκλῆς ἀπιδέξατο τῆς Ἀθήρης πίνθερον, λίγυσι οὕτως· " Ὅμοιος " ἀθηρεύοντι ὄργανον φέρων." *Schol.*

Ibid. —— ἔχειν ἀνά.] *Al.* ἔχειν ὀ' ἀνά.

Ver. 129. Ῥέξας.] *Al.* Ἕρξας. Ut infrà ψ', 277. Ἕρξανθ'.

Ver. 133. —— θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ.] Οἱ νεώτεροι τὰ περὶ Τηλίγονον ἀνέπλασαν, τὸν Κίρκης καὶ Ὀδυσσέως· ὃς δοκεῖ κατὰ ζήτησιν τοῦ πατρὸς εἰς Ἰθάκην ἐλθὼν, ὑφ' ἀγνοίας τὸν πατέρα διαχρήσασθαι τραγικὸς λόγος. *Schol.*

Ἔνθα τὸν αἰολόμητιν Ὀδυσσέα, μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις,
Τεγυὼν ἀλγινόεσσα θεὴ κατενήνοτο ῥιπῇ.
Oppian. Halieutic. lib. II, 603.

Similitèr *Nicander*:

Ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφνῃ
Γήρᾳ ὑπὸ λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε τοι νημερτέα εἴρω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ που ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Μητρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν καταταθνειυίης·
Ἥ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδὲ ὃν υἱὸν
Ἔτλη ἐσάντα ἰδεῖν, οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.
Εἰπὲ, ἄνα ξ, πῶς κέν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω, καὶ ἐπὶ φρεσὶ θείω·
Ὅντινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνειώτων
Αἵματος ἆσσον ἵμεν, ὅδε τοι νημερτὲς ἐνίψει·
Ὧ δέ κ' ἐπιφθονέεις, ὅδε τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω.

" Lenis admodùm talis adveniet, quae te occidat
" Senectute sub molli confectum; circùm autem populi
" Felices erunt: haec tibi vera dico."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Tiresia, haec quidem quodammodo decreverunt dii ipsi.
" Sed age mihi hoc dic et verè enarra,
" Matris hanc video animam defunctae:
" Illa autem tacita sedet prope sanguinem, neque suum filium
" Dignata est palàm aspicere, neque alloqui.
" Dic, rex, quo-pacto me agnoscat talem esse."
Sic dixi: ille verò me rursùs respondens allocutus est:
" Facile tibi verbum dicam, et in mente ponam;
" Quemcunque quidem sinas manium defunctorum
" Ad-sanguinem propè accedere, ille tibi verum dicet:
" Cui verò invideas, ille tibi abibit retrò."

—— λόγες γι μὶν, ὥς ποτ' Ὀδυσεὺς
Ἔφθισο, λευγαλέῳ τυπτὶς ἀλόν ὑπὸ πίντρου.
Tactiaca, ver. 855.

Atque hinc *Podagra*, apud *Lucianum*:

Ἰθακης ἀναακτα Λαερτιάδην Ὀδυσσία
Ἐγὼ κατίπτφν. οὐκ ἀκτνέα τρυγόνος.
Τριγωνοδάγρα, ver. 260.

Vide *Ritterhus.* ad *Oppian. Halieutic.* II. 498.

Ibid. —— ἐξ ἀλὸς.] Διτλὴ σναγνωσις· καὶ ἴξαλος φρταρ ξυτόνως, ἀντὶ τοῦ, ἐξω καὶ πρόσω τῆς θαλάσσης καὶ, ἐξ ἀλὸς, διχρηστως, διὰ τὸ τῆς τρυγόνος κυντρον, ᾧ ὁ Ἰηλιγονες ἀντὶ αἰχμῆς ἐχρῶντο. *Schol.*

Ver. 134. Ἀβληχρὸς.] Ἔνιοι δὲ ὁ θάνατος ὑπνω, καὶ μάλα γι τοῖ, καὶ ἀνωδύνω· καὶ οἷον εἰ Ἰθακησιὰ τον λυσιωδη φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἢ τὸν ἀβληχρόν. *Ælian. de Animal. lib.* IV. *cap.* 41. à *Barnesio* citatus.

Ibid. —— πιφνῃ.] *Al.* πίφνοι.

Ver. 135. Γήρᾳ ὑπὸ λιπαρῷ.] *Barnesius* edidit ὑπαὶ λιπαρῷ. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοὶ Ὄλβιοι ἔσσονται.] Μίρες δὲ πάντως εὐτυχίας βασιλεῖ τὸ μίγιστον, ὀλβίους ὑπ' αὐτῷ εἶναι τοὺς λαούς. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ φησὶν. [infrà τ', 114.] " Ἀριστῶσι δὲ λαοὶ " ὑπ' αὐτῷ." *Eustath.*

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοί] *Al.* ἀμφὶ δ' ἑταίρου.

Ver. 136. —— εἴρω.] *Al.* βάζω.

Ver. 141. —— αὐδὴ ὃν υἱὸν.] *Al.* οὐδ' ὃν υἱὸν

Ver. 143. —— πῶς κέν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.] *Al.* υἱὸν ἐόντα. *Al.* πῶς κέν με ἀναγνοίη τὸν ἐόντα.

Ver. 144. —— ἀμειβόμενος προσέειπεν.] *Al* ἀμειβετο μάντις ἀμύμων.

Ver. 145. —— ἐπὶ φρεσὶ θείω.] *Al.* ἐν φρεσὶ θήσω.

Ὡς φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω
Τειρεσίαο ἄνακτος, ἐπεὶ κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτης
Ἦλυθε, καὶ πίεν αἷμα κελαινεφές· αὐτίκα δ' ἔγνω,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνον ἐμὸν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,
Ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι·
Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα,
Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἔστι περῆσαι,
Πεζὸν ἰόντ', ἢν μή τις ἔχῃ εὐεργέα νῆα.
Ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροισι, πολὺν χρόνον; οὐδέ πω ἦλθες
Εἰς Ἰθάκην; οὐδ' εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;
Ὡς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Μῆτερ ἐμὴ, χρειώ με κατήγαγεν εἰς Ἄϊδαο,
Ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο.
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἀμῆς
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι ὀϊζύν,

Sic locuta, anima quidem abiit domum Plutonis intrà
Tiresiae regis, postquam vaticinia edixerat.
Ast ego illic manebam constantèr, donec mater
Advenit, et bibit sanguinem nigrum: statim verò agnovit,
Et me lugens verbis alatis allocuta est:
" Fili mi, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram,
" Vivus cùm-sis? difficile nempè haec viventibus videre:
" In-medio enim ingentes fluvii et gravia fluenta;
" Oceanus quidem primùm, quem nequaquam licet trajicere,
" Pedìtem, nisi quis habeat fabrefactam navem.
" Num jam demùm à Trojâ errans huc venis
" Cum navique, et sociis, longo tempore? necdum pervenisti
" In Ithacam? neque vidisti in aedibus uxorem?"
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
" Mater mea, necessitas detulit me in Plutonis aedes,
" Animam consulturum Thebani Tiresiae.
" Nondum enim prope veni Achaïam, neque nostram
" Terram attigi; sed semper habens erro aerumnam,

Ver. 149. Ὡς φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.]

Haec vates, Erebique cavis se rettulit umbris. *Sil. Ital. lib.* XIII. *ver.* 894.

Ver. 154. —— πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα, Ζωὸς ἐών;]

Sed te qui vivum casus, age, fare vicissim,
Attulerint: pelagine venis erroribus actus?
An monitu Divùm? an quae te fortuna fatigat,
Ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires? *Æn.* VI, 531.

Ver. 156. Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ —— Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα.] Ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς δηλοῖ τὴν Ὀδυσσέως μυθικὴν εἰς ᾅδου κατάλυσιν ἐπὶ τὰ πέραν ἐκτείνειν τέρματα γεγενῆσθαι τοῦ Ὠκεανοῦ, ἵνθα καὶ τοὺς ἀστέρας δηλαδὴ φασὶν δύνειν. *Eustath.*

Ver. 157. Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα.] Καὶ οὐκ ἐπήγαγε διὐτερα δι, καὶ τρίτα· ἅπερ δεῖ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐκδέξασθαι οὕτως, οἷον ἵνα μὴ ἄλλον ποταμὸν ἢ ῥεῦμα λέγωμεν, αὐτὸν πρῶτον Ὠκεανόν. *Schol.*

Ibid. —— πρῶτα, τόν.] *Al.* πρῶτος, ὅν.

Ἐξ οὗ τὰ πρώτισθ' ἑπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ἴλιον εἰς εὐπωλον, ἵνα Τρώεσσι μαχοίμην.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
Ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἦ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν,
Εἰπὲ δέ μοι πατρός τε, καὶ υἱέος ὃν κατέλειπον,
Ἦ ἔτι πὰρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας, ἦέ τις ἤδη
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχει, ἐμὲ δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι.
Εἰπὲ δέ μοι μνηστῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε,
Ἠὲ μένει παρὰ παιδὶ, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει·
Ἦ ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν, ὅστις ἄριστος.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε, καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Σὸν δ' οὔπω τις ἔχει καλὸν γέρας· ἀλλὰ ἔπηλος
Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαῖτας ἐΐσας

" Ex quo primùm secutus sum Agamemnonem nobilem
" Ad Ilium equis-aptum, ut cum Trojanis pugnarem.
" Sed age mihi hoc dic et verè narra,
" Quodnam te fatum domuit longum-somnum-adferentis mortis?
" An diuturnus morbus? an Diana sagitis-gaudens
" Suis mitibus telis superveniens occîdit?
" Dic item mihi et de-patre, et filio quem reliqui,
" An adhuc apud illos meum munus, an aliquis jam
" Virorum alius habeat; me autem non ampliùs putent rediturum.
" Dic etiam mihi nuptae uxoris consiliumque mentemque,
" An maneat cum puero, et salva omnia custodiat;
" An jam eam duxerit Achivorum, quicunque optimus."
Sic dixi: statim verò respondebat veneranda mater:
" Et omninò illa quidem manet afflicto animo
" Tuis in aedibus; aerumnosae autem ei semper
" Consumuntur noctesque diesque lachrymas fundenti.
" Tuum verò nondum quis habet pulchrum munus; sed quietus
" Telemachus praedia colit, et convivia aequalia

Ver. 168. —— ἰὔπωλον.] *Al.* ἰύπωλον.
Ver. 170. Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε.]
Quinam te, qui casus, ait, dux maxime, fessae
Eripuit patriae? ——————
Sil. Ital. lib. XIII, 450.
Quis te, chare pater, cùm stabant Itala regna,
Exosus Latio Deus abstulit? ——
Id. ibid. 654.

Ver. 171. Ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἦ Ἄρτεμις;] Ἡ δολιχὴ νοσος ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸν ἐκ βολῆς Ἀρτέμιδος, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ Ἀπόλλωνος, γινόμενον θάνατον· ὡς τῶν τοιούτων αἴφνης ἐπισυμβαίνοντος *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* edidit, νοῦσός γ'; ἦ Ἄρτεμις; Sed nihil opus.
Ver. 173. —— ὃν.] *Al.* οὓς.
Ver. 178. —— ἔγημεν.] Vide infrà ad *ver.* 272.
Ver. 183. —— ἔπηλος Τηλέμαχος τεμένη νέμεται.] Videtur nimirùm priùs oppetiisse *Anticlea*, quàm *Penelopen* Proci ambirent, *Ulyssesque* facultates diriperent.
Ver. 184. —————τεμένη.] *Al.* τεμένα. Quod et ipsum pronuntiabatur τεμένη. Vide ad *Il.* ά, 339.

Δαίνυται, ἅς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν·
Πάντες γὰρ καλέουσι· πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει
Ἀγρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται· οὐδέ οἱ εὐναί,
Δέμνια, καὶ χλαῖναι, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα·
Ἀλλ' ὅγε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες, ἐνὶ οἴκῳ,
Ἐν κόνι, ἄγχι πυρὸς, κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἶται·
Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος, τεθαλυῖά τ' ὀπώρη,
Πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
Φύλλων πεπλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί·
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει,
Σὸν πότμον γοόων· χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἰκάνει.
Οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν ὀλόμην, καὶ πότμον ἐπέσπον·
Οὔτ' ἔμ' ἐνὶ μεγάροισιν ἐΰσκοπος Ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν·
Οὔτέ τις οὖν μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥτε μάλιστα
Τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν·
Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,

" Epulatur, quæ decet principem virum curare;
" Omnes enim invitant: pater autem tuus illic manet
" In agro, neque in urbem proficiscitur: neque ei lecti,
" Strata, et laenae, et stragula splendida;
" Sed ille hieme quidem dormit, ubi mancipia, in domo,
" In pulvere, prope focum; vilibus verò corpori vestimentis indutus est:
" Ast ubi venerit aestasque, virensque autumnus,
" Undique illi per fertilem-partem vineae vitiferae
" Ex foliis delapsis humiles sternuntur lectuli:
" Hîc ille jacet dolens, ingentemque in mente dolorem auget,
" Tuum fatum deflens: molesta autem insuper senectus urget.
" Sic enim et ego perii, et fatum obii:
" Neque me in aedibus jaculatrix-certa Diana
" Suis mitibus telis superveniens interemit;
" Neque aliquis me morbus invasit, qui utique maximè
" Tabe invisâ ex membris tollere-solet animum:
" Sed me tuique desiderium, tuique curae, inclyte Ulysses,

Ver. 186. Πάντες γὰρ καλέουσι.] Δοκεῖ δὲ ἀρχαῖον ἦθος εἶναι, ὡς δαῖτας δημοσίας παρακαλεῖσθαι τοὺς βασιλῆά τε καὶ τοὺς δικαστάς. *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* hîc legendum conjicit, Πάντας γὰρ καλέουσι. " Non vi-
" detur verum," inquit, " *Telemachum* ab
" omnibus invitari; quare satius forsan es-
" set, πάντας legere; quoniam ille, præter
" Procos, et alios quosvis hospitio excepe-
" rit: καλέουσι verò ad *Telemachi* servos re-
" fertur." Satis invenustè.

Ver. 189. —— ἰὼ οἶκῳ.] *Al.* κατὰ οἶκον.

Ver. 190. —— κόνι.] *Al.* κόπι.

Ibid. —— εἵματα.] *Al.* ἕσσαι.

Ver. 193. —— βεβλήαται.] *Al.* βεβλήατο. Minùs rectè.

Ver. 195. Σὸν πότμον γοόων.] *Al.* Σὸν νόστον τοῖον.

Ver. 196. Οὕτω γὰρ καὶ ἐγών.] Οὐχ, ὡς οἱ πάντες, ὅτι ἑαυτὸν ἀνήρησεν, Ναυσίθου ψευδῶς μηνύσαντος Θάνατον Ὀδυσσέως. *Schol.* Vide autem ad *ver.* 202. Cæterùm refertur hoc in loco vocula γὰρ non ad id quod jam proximè præcessit, sed ad id quod de *Ulyssis* absentis desiderio elegantèr reticetur. Vide ad *Il.* i, 22.

Ver. 197. Οὔτ' ἔμ' ἰὼ μεγάροισιν.] *Al.* Οὔτε μοί γ' ἐν μεγάροισιν.

Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίξας
Μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἐλέειν κατατεθνειυίης·
Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἐλέειν τέ με θυμὸς ἄνωγε,
Τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ,
Ἔπτατ'· ἐμοὶ δ' ἄχος ὀξὺ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Μῆτερ ἐμή, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἐλέειν μεμαῶτα,
Ὄφρα καὶ ἔιν ἀΐδαο, φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;
Ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια

" Tuaque benignitas dulci animo privârunt."
Sic dixit: caeterùm ego voleham mente cogitans
Matris meae animam prehendere defunctae:
Ter quidem aggressus-sum, amplectique me animus jubebat;
Ter autem mihi ex manibus, instar umbrae, vel et somnii,
Avolavit: mihi verò dolor acutus exortus est ex-animo magìs:
Et ipsam allocutus verba alata dixi:
" Mater mea, cur me non manes amplecti *te* cupientem;
" Ut etiam apud inferos, charis circà manibus amplexi,
" Ambo tristi satiemur luctu?
" Nunquid mihi simulachrum hoc inclyta Proserpina

Ver. 202. Σή τ' ἀγανοφροσύνη.] Εὐσχήμως τὴν ἀγχόνην ἰσιώτησιν ὡς αἰτίαν ἰχόντων τῶν ἰαυτοὺς ἐξαγαγόντων τοῦ βίου. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 85.

Ver. 205. Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην.]

Ter conatus ibi collo dare brachia circum; [mago,
Ter frustrà comprensa manus effugit i-
Par levibus ventis, volucrique simillima somno. *Æn.* II, 792. VI, 700.

His alacer colla amplexu materna petebat,
Umbraque ter frustrà per inane petita fefellit. *Sil. Ital. lib.* XIII. *ver.* 648.

Ibid. —— ἄνωγε.] Aut legendum hìc ἀνώγει, quo modo in commentario citat *Eustathius*; aut erit ἄνωγε non è Perfecto ἄνωγα, sed ex Aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 206. —— ἐκ χειρῶν, σκιῇ ἴλκελον.]

Dixerat; et tenues fugit, ceu fumus, in auras. *Æn.* V, 740.

—— manuum tactum suffugit et ictum. *Lucret. lib.* V. *ver.* 151.

Ibid. —— ἴλκελον.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Nam ἴκελον, quod habent Vulgati, *primam* corripit. *Al.* ἰκέλη.

Ver. 209. Μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ;]

—— Ille, ubi matrem
Agnovit, tali fugientem est voce secutus;
Quid natum toties crudelis tu quoque falsis
Ludis imaginibus? Cur dextræ jungere dextram
Non datur, ac veras audire et reddere voces? *Æn.* I, 405.

Æneas, quò deinde ruis; quò proripis? inquit:
Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet? V, 741.

—— Da jungere dextram;
Da, genitor; teque amplexu ne subtrahe nostro. VI, 697.

Ver. 210. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.] Sic *Il.* Ψ', 97.

—— μίνυνθά περ ἀμφιβαλόντε,
Ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.

Ibid. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω.] *Al.* βαλόντες, Ἀμφότερον. Sed perindè est. Quod enim hìc ait *Barnesius*, " *Pluralis* hìc *Numerus* bis jungitur *Duali*, " φίλας χεῖρε, et βαλόντε ἀμφοτέρω τεταρπώ- " μεσθα." itemque *Eustathius*, Τὸ δὲ " φίλας " χεῖρε" σύνηθες τῷ Ποιητῇ σχῆμα, οἷα μυρίαις τοῦ " συζυγυύντι τὰ πληθυντικὰ καὶ τὰ δυϊκὰ ὡς ἰσοδύναμα planè nihili est; quia omne *Duale* est necessariò *Plurale*. Neque, quoniam rectè de *duobus* dicitur φίλας et τεταρπώμεσθα, indè sequitur rectè itidem de *pluribus* φίλω et τεταρπῆσθον dici posse. Vide suprà ad Ψ', 48. et ad *Il.* ά, 566.

Ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Ὤ μοι τέκνον ἐμὸν, περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν,
Οὔτι σε Περσεφόνεια, Διὸς θυγάτηρ, ἀπαφίσκει,
Ἀλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν·
Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,
Ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο
Δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λευκὰ ὀστέα θυμός·
Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.
Ἀλλὰ φόωσδε τάχιστα λιλαίεο· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσθ', ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπῃσθα γυναικί.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβόμεθ'· αἱ δὲ γυναῖκες
Ἤλυθον, (ὤτρυνε γὰρ ἀγακλυτὴ Περσεφόνεια,)
Ὅσσαι ἀριστήων ἄλοχοι ἔσαν, ἠδὲ θύγατρες·
Αἱ δ' ἀμφ' αἷμα κελαινὸν ἀολλέες ἠγερέθοντο.

" Immisit, ut adhuc magìs lamentans ingemiscam?"
Sic dixi: statim verò respondit veneranda mater:
" Eheu, fili mi, supra omnes infelix viros,
" Minimè te Proserpina, Jovis filia, deludit,
" Sed haec conditio est mortalium, cùm mortui fuerint:
" Non enim ampliùs carnesque et ossa nervi habent;
" Sed ea quidem ignis valida vis ardentis
" Absumit, ubi primùm reliquerit alba ossa animus:
" Anima verò, tanquam somnium, avolans volitat.
" Sed in-lucem celerrimè contende; haec autem omnia
" Scias, ut etiam in-posterum tuae dicas uxori."
Nos quidem sic verbis colloquebamur: mulieres autem
Accesserunt (incitabat enim inclyta Proserpina)
Quotquot optimatum uxores erant, atque filiae;
Hae utique circa sanguinem nigrum frequentes congregabantur.

Ver. 216. Οὔτι σε Περσεφόνεια.]

—— neque te Phœbi cortina fefellit.
Dux Anchisiade.—— *Æn.* VI, 347.

Ver. 218. Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας.]

Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἴς ἔμπεδος, οὐδέ τι κῦμα,
Οἷόν περ πάρος ἔσκεν ἰὼ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Infrà, *ver.* 392.

Ver. 221. Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος.]

—— tenues sine corpore vitas·
Admoneat volitare cavâ sub imagine formæ *Æn.* VI, 292.

Διίστησι δὲ ἡ τῆς ψυχῆς φύσις ἰσὶ τὴν σελήνην, οἷον ἴχνη τινὰ βίου καὶ ὑπίρματα διαφυλάττουσα. Καὶ περὶ ταύτης ὀρθῶς ἂν ἡγοῦ λελίχθαι τὸ, " Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται." *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ*, haud longè à fine. Vide et suprà ad *ver.* 206.

Ibid. —— ἠΰτ' ὄνειρος. ἀποπταμένη πεπότηται.] Similitèr *Apollonius*:

—— Νέος δὲ ἑ, ἠΰτ' ὄνειρος,
Ἑρπύζων πεπότητο.
Argonautic. lib. III. *ver.* 503.

Ver. 222. —— φόωσδε.] *Al.* φάοσδε.

Ver. 223. —— ἵνα καὶ μετόπισθε τῇ εἴπῃσθα γυναικί.] *Muretus, Var. lect. lib.* XI. *cap.* 7. hæc verba, sicut et *Virgilii*, [*Æn.* VI, 898.] "*portâque emittit eburnâ*," tectâ quâdam urbanitate fabulam ridendam propinare existimat. Similitèr *Plutarchus, de audiendis Poetis*: Καὶ γὰρ τοῦτο χαρίεντως Ὅμηρος εἰς τὴν νεκυίαν εἴπεν, ὡς γυναικος ἀκροᾶσιν οὔσαν διὰ ὀὴ τὸ μυθῶδες. Vide *Julian. Orat* III. et infrà ψ', 506. &c.

Ver. 224.—— αἱ δὲ γυναῖκες Ἤλυθον.] Εὐταξίαν δὲ τῇ ποιήσει τιχνάσιμος καὶ ἄμωμον, καταλίγει πρῶτον ἡρωίδας· εἶτα διανασάμενος τὸν λόγον βραχὺν, πρὸς Ἥρωας μεταβαίνει. *Eustath.*

Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ἐρέοιμι ἑκάστην·
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Σπασσάμενος ταναΰηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἵματα κελαινόν.
Αἱ δὲ προμνηστῖναι ἐπήεσαν· ἡ δὲ ἑκάστη
Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν· ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.
Ἔνθ' ἦτοι πρώτην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν,
Ἣ φάτο Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἔκγονος εἶναι,
Φῆ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι Αἰολίδαο·
Ἣ ποταμοῦ ἠράσσατ' Ἐνιπῆος θείοιο,
Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι·
Καί ῥ' ἐπ' Ἐνιπῆος πωλέσκετο καλὰ ῥέεθρα.
Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος γαιήοχος Ἐννοσίγαιος,
Ἐν προχοῇς ποταμοῦ παρελέξατο δινήεντος·

Caeterùm ego consultabam, quo-pacto interrogarem singulas:
Illud autem mihi in animo optimum videbatur consilium;
Stricto acuto gladio, crasso à femore,
Non sinebam bibere simul omnes sanguinem nigrum.
Illae verò deinceps accedebant; unaquaeque autem
Suum genus narrabat: ego verò interrogabam omnes.
Hic sanè primam Tyro vidi nobili-patre-natam,
Quae dixit Salmonei eximii *se* filiam esse;
Dixitque Crethei *se* uxorem esse Aeolidae:
Quae fluvium amavit Enipëum divinum,
Qui longè pulcherrimus fluviorum super terram labitur:
Et *ea* propter Enipëi versabatur pulchra fluenta.
Huic verò cùm-se-assimilâsset terram-cingens Neptunus,
In ostiis fluvii accubuit vorticosi:

Ver. 229. Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.] **Haec alternanti potior sententia visa est.** *Æn.* IV, 287.

Ver. 231. —— σίδηρον.] Ita ex *Seberi Indice* edidit *Barnesius*: Atque ita scriptum occurrit in omnibus, *Iliad.* δ', 263. ι', 481. *Odyss.* λ', 583. 584. *Vulgg.* hoc in loco σίτιον. Quae vox non Homerica. Nonnulli habent πίσιν. Quo modo in commentario citat *Eustathius*.

Ver. 232. —— ἡ δὲ ἑκάστη.] *Al.* ἠδὲ ἑκάστη.

Ver. 233. —— ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.] Ὅτι πάνυ δικαίως ὁ Πλάτων τὴν μαψιδίαν ταύτην, ἡρώων ἅμα καὶ ἡρωίδων πυκνοῖκα καταλιγον, —— ἀκαταλήκτων τε, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ἅτις τῇ Ἰλιάδι ἐλλείπεται, καὶ ἅμα πλατύνων οὕτω τὴν ποίησιν. *Eustath.*

Ver. 234. —— πρώτην.] *Al.* πρῶτον.

Ibid. —— Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν.] Ἐν ἠθει εἶπεν· δυσεπίβατος γὰρ ἦν ὁ Σαλμωνεύς, ἀντίζηλον τοῦ Διὸς, καὶ ἀνασταράσσων· διὰ καὶ πεφευγὼς συμπίπτειν. Εἰρωνικῶς οὖν κέχρηται. *Schol.* Male: Nam in hujusmodi narratione nullus *Ironiae* locus. Vide et ad *ver.* 235.

Ver. 235. —— Σαλμωνῆος ἀμύμονος.] Περὶ δὲ Σαλμωνέως φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς ἄρα ὁ ἀνὴρ ἀσεβὴς ἦν, ἀντίζηλον τοῦ Διὸς ἑαυτὸν ἀναστεράπτων τῷ Διΐ, διὸ καὶ ἐκπεσεῖν· Ὅμηρος μέντοι οὐκ οἶδε τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ ἀμύμονα τὸν Σαλμωνέα φησίν. *Eustath.* Similitèr et *Dacier*. Atqui nihil impedit vox ἀμύμονος quominùs homo pravis moribus fuerit *Salmoneus*. Vide suprà ad α', 29. et ad *Il.* β', 673.

Ver. 237. —— Ἐνιπῆος θείοιο.] Ἐνιπεὺς Ἡλίδος ποταμός, καὶ Θετταλίας. *Schol.* Vide et *Strabonem*, *Geograph. lib.* VIII. *pag.* 546. *al.* 356.

Ver. 238. Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι.] Similitèr de Fluvio *Axio* Poeta, *Iliad.* φ', 158.

Ἀξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν.

Ibid. —— ἵησι.] *Al.* ἵησι.

Ver. 239. —— πωλέσκετο.] *Versari* solebat. Vide ad *Il.* α', 37. et β', 221.

Ver. 240. Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος.] Vide ad *Il.* ν', 45. *Al.* Τῷ δ' ἄρ' εἰσάμενος.

Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη, οὔρεϊ ἶσον,
Κυρτωθέν· κρύψεν τε θεὸν, θνητήν τε γυναῖκα·
Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα,
Ἕν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Χαῖρε, γύναι, φιλότητι· περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ,
Τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ
Ἀθανάτων· σὺ δὲ τοὺς κομέειν, ἀτιταλλέμεναί τε.
Νῦν δ' ἔρχευ πρὸς δῶμα, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀνομήνῃς·
Αὐτὰρ ἐγώ τοι εἰμὶ Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη, Πελίην τέκε καὶ Νηλῆα·
Τὼ κρατερὼ θεράποντε Διὸς μεγάλοιο γενέσθην
Ἀμφοτέρω· Πελίης μὲν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαολκῷ

Purpureus autem fluctus circumstitit, monti aequalis,
Curvatus; absconditque deum, mortalemque foeminam:
Solvit autem virgineam zonam, somnumque offudit.
Caeterùm postquam perfeciset deus amatoria opera,
Inhaesit sanè ei manui, verbumque dixit, et compellavit:
" Gaude, mulier, amore *hoc*: circumvoluto autem anno,
" Paries pulchros liberos; quoniam haud inanes concubitus
" Immortalium: tu verò eos cura enutrique.
" Nunc autem i ad domum, et contine-te, neque mentionem-feceris;
" At ego tibi sum Neptunus terrae-quassator."
Sic locutus, pontum subiit fluctuantem.
Illa autem gravida-facta, Peliam peperit et Neleum;
Qui fortes ministri Jovis magni fuerunt
Ambo: Pelias quidem in spatiosâ Iäolco

Ver. 242. Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη.] ——— At illum
Curvata in montis faciem circumstetit unda,
Accepitque sinu vasto. ———
Virg. Georg. IV. 360.

Ver. 243. —— κρύψεν τε.] *Al.* κρύψεν δέ.

Ver. 244. Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην.] Similitèr *Catullus*:

——— solvit zonam diù ligatam.
Carm. II. *ver.* 13.

Ver. 247. —— περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ, Τέξεις.] " Quòd si ita, neque ultra decimum
" mensem fœtura mulierum protolli potest;
" quæri oportet, cur Homerus scripserit
" Neptunum dixisse puellæ à se recens com-
" pressæ; Χαῖρε νῦν φιλότητι· περιπλομένου δ'
" ἐνιαυτοῦ, Τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· &c. —— Sed
" Favorinus mihi ait περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
" non confecto esse anno, sed affecto. In
" quâ re usus est verbo non vulgaris signi-
" ficationis. *Affecta* enim, sicuti M. Cicero
" et veterum elegantissimi locuti sunt, ea
" propriè dicebantur, quæ non ad finem
" ipsum, sed proximè finem progressa de-
" ductave erant." *Gellius, lib.* III. *cap.* 16.
Ubi notandum, pro Χαῖρε γύναι, legisse *Gellium*, Χαῖρε νῦν.

Ver. 248. —— τέκνα· ἐπεὶ οὐκ.] *Barnesius* edidit, τέκνα· ἐπεὶ οὐκ. Quo modo et apud *Gellium* legitur, loco jam citato. Sed et ferri potest vulgata lectio; pronuntiando scilicet ἐπ' οὐκ, vel ἐπεὶ οὐκ duabus syllabis. Sic *Iliad.* ν', 777.

Μίλλω, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὶ πάμπαν ———.

Vide et ad *Il.* ί, 349. et ί, 533.

Ver. 252. Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.] Hæc Proteus; et se jactu dedit æquor in altum: *Virg. Georg.* IV, 528.

Tantum effata, ———
——— se fluvio Dea condidit alto.
Æn. XII, 885.

Ver. 254. ——— Διὸς.] Βασιλῆς καὶ γὰς οἱ πολεμικοὶ, Διόθεντες Ἄρεος. *Schol.*

Ver. 255. ——— Ἰαολκῷ.] Ἰωλκὸς, πόλις Θετταλίας. *Schol.*

Ναῖε πολύῤῥηνος· ὁ δ' ἄῤ' ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι.
Τοὺς δ' ἑτέρους Κρηθῆϊ τέκεν βασίλεια γυναικῶν,
Αἴσονά τ', ἠδὲ Φέρητ', Ἀμυθάονά θ' ἱπποχάρμην.
Τὴν δὲ μετ', Ἀντιόπην ἴδον, Ἀσωποῖο θύγατρα,
Ἣ δὴ καὶ Διὸς εὔχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι·
Καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδ', Ἀμφίονά τε, Ζήθόν τε,
Οἵ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
Πύργωσάν τ'· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
Ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερῷ περ ἐόντε.
Τὴν δὲ μετ', Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν,
Ἣ ῥ' Ἡρακλῆα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
Γείνατ', ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα·
Καὶ Μεγάρην, Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα,
Τὴν ἔχεν Ἀμφιτρύωνος υἱὸς, μένος αἰὲν ἀτειρής.
Μητέρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην,
Ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξενaρίξας

Habitabat abundans-pecore; hic verò in Pylo arenosâ.
Alios verò Cretheo peperit regina mulierum,
Aesonemque, atque Pheretem, Amythaonemque gaudentem-equis.
Post hanc verò, Antiopen vidi, Asopi filiam;
Quae utique et Jovis gloriabatur in ulnis se-dormiisse;
Et peperit duos filios, Amphionemque Zethumque,
Qui primi Thebarum sedem condiderunt septem-portas-habentium,
Turribusque munierunt; quoniam non absque-turribus poterant
Habitare spatiosas Thebas, fortes licèt essent
Post hanc autem, Alcmenam vidi, Amphitryonis uxorem,
Quae scilicet Herculem audacem, animum-leonis-habentem,
Peperit, in ulnis Jovis magnanimi commista:
Et Megaram, Creontis magnanimi filiam;
Quam habuit Amphitryonis filius, robore semper indomitus.
Matrem quoque Oedipodis vidi, pulchram Epicasten,
Quae ingens facinus commisit insipientiâ mentis,
Nupta suo filio; ille verò suum patrem ubi-interfecisset,

Ver. 256. —— *ὁ δ' ἄῤ' ἐν Πύλῳ.*] Ὁ Νηλεὺς δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 259. —— *Ἀσωποῖο θύγατρα.*] Vide *Pausan. lib.* II. *cap.* 6.

Ver. 261. —— *ἴσχειν.*] *Al. ἴσχεν.*

Ver. 262. *Οἵ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν.*] Οἱ τῆς Ἀντιόπης παῖδες —— τὴν πόλιν τὴν κάτω περιφήκισαν τῇ Καδμείᾳ, καὶ Θήβας ὄνομα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τῆς Θήβης. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ " Οἵ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο " Πύργωσάν τ'· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο." Ὅτι δὲ Ἀμφίων ᾔδει, καὶ τεῖχος ἐξεργαζόμενος πρὸς τὴν λύραν, οὐδένα ἔτι ἠσκήσατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεσι. *Pausan. lib.* IX. *cap.* 14.

Ver. 265. —— *ἔτι οὐ μὲν ἀκύργωτον.*] *Pausanias*, loco jam citato, legit, *ἔτι οὔ μιν ἀκύργωτον.*

Ver. 269. —— *μένος αἰὲν ἀτειρής.*] *Scholiastes* explicat, Ὀργῆς ἀφορήτου μεστός. Minùs rectè.

Ver. 270. —— *Ἐπικάστην.*] Παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, Ἰοκάστην. *Schol.*

Ver. 272. *Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξενaρίξας Γῆμεν.*] Τὸ δὲ " γημαμένη" καὶ τὸ " ἔγημε" φασιρὰν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ Γῆμαι καὶ τοῦ Γήμασθαι. *Eustath.* Nempè Γῆμαι, propriè est, *Uxorem ducere*; Γήμασθαι, *Uxorem se alicui dare.* Vide suprà ad *ver.* 179. item ad *i*, 491. et *i*, 296.

Γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα Θεοὶ Θέσαν ἀνθρώποισιν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Θήβῃ πολυηράτῳ ἄλγεα πάσχων,
Καδμείων ἤνασσε, θεῶν ὀλοὰς διὰ βουλάς·
Ἡ δ' ἔβη εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο,
Ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου,
Ὧ ἄχεϊ σχομένη· τῷ δ' ἄλγεα κάλλιπ' ὀπίσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα τε μητρὸς Ἐριννύες ἐκτελέουσι.
Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα· τὴν ποτε Νηλεὺς
Γῆμεν, ἐὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
Ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο·

Eam uxorem-duxit: statim verò *haec* vulgata dii fecerunt hominibus.
Sed ille quidem in Thebe amabili dolores patiens,
Cadmëis imperabat, deorum dira per consilia:
Illa autem abiit in orcum validas-portas-habentem, firmum,
Deligato laqueo sublimè ab altâ trabe,
Suo dolore correpta; illi verò dolores reliquit ponè
Valdè multos, quotquot scilicet matris Furiae efficiunt.
Et Chlorin vidi perpulchram; quam olim Neleus
Uxorem-duxit, suam ob pulchritudinem, postquam dedisset innumera sponsalia,
Minimam-natu filiam Amphionis Jasidae:

Ver. 273. —— ἄφαρ δ' ἀνάπυστα Θεοὶ Θέσαν.] Ἀνὰ στόμα πᾶσι λίγειν καὶ συνθάπτεσθαι ἢ φανερά. *Schol.* Alitèr *Pausanias*: Ὁ δὲ [Οἰδίπους] καὶ τὸν πατέρα ἀποκτιννῦν ἥμελλεν, ὡς νυξὶν ἐν καὶ τὴν μητέρα ἴγνημι. Παῖδας δ' ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ γενέσθαι. μάρτυρες Ὁμήρου χρῶμενοι, ὃς ἱστόησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ· "— ἄφαρ δ' "ἀνάπυστα Θεοὶ Θέσαν ἀνθρώποισι." Πῶς οὖν ἱστόησαν ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὴ τέσσαρες ἐξ Ἰοκάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδιπόδει *lib.* IX. *cap.* 5.

Ver. 274. —— Θήβῃ πολυηράτῳ.] Πολλὰς ἀρὰς καὶ βλασφημίας Θεῶν ὑπομενοῦσαν. [Ita *Barnesius* pro vulgato ὑπομείνας ἤ.] οὐ γὰρ ἐρασμίην ὅπως ἂν ᾖ τῷ ὑποκειμένῳ ἀπόλουθον. *Schol.* Atqui vox πολυήρατος semper alibi apud Poetam *amabilem* significat:

— πολυηράτου εἰς γάμου ὥρην. *Odyss.* ὁ, 126.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκετο πολυήρατον εἰς ὁμιλον ἄμφω. *Ibid.* 365.

Νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρῳ πολυήρατον εἰς ὁμιλον ἰὼν ἥ. ψ', 354.

Vide et ad *Il.* σ', 512.

Ver. 275. ἤνασσε.] Vide ad *Il.* π', 172.

Ver. 277. Ἀψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου.]

Et nodum informis lethi trabe nectit ab altâ. *Æn.* XII, 603.

——— κἀμπάσσει στίγη,
Οἳ δὴ περιμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐστείδομεν,
Πλεκταῖς ἱμάσιν ἐμπαλιγκλωμένην. ———
Sophocl. Œdip. Tyran. ver. 1271.

Euripides hujus mortem alitèr refert:

Μήτηρ δ' ὅπως εἰσείδε τήνδε συμφορᾶν,
Τετραπλῆ ἐσπάσατ' ἦρσε· δι' εἰκρεοῦ ξίφος,
Κἄπραξε δεινὰ· διὰ μέσου γὰρ αὐχένος
Ἔβει σίδηρον. —— *Phœniss. ver.* 1464.

Ver. 278. —— ἄχεϊ σχομένη.] *Al.* ἄχεϊ ἰσχομένη.

Ver. 279. —— ἐκτελέουσι.] *Al.* ἐκτελέουσι.

Ver. 280. Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα.] Ὁ δὲ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥραν ὄψιος ὑμόρφου καὶ πάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδιήσασθαι βούληται, τῶν τε φωνήντων τοῖς κρατίστοις χρῆσται καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ κατασυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβάς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσίφορα, περιΐσχει δὲ τινὰ πρὸς ἡσυχίαν τῶν ἀρμονίων τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύτως διὰ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἔχει ταυτί. —— " Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, " τὴν ποτε Νηλεὺς Γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ " πόρε μυρία ἕδνα." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 281. Γῆμεν.] Vide suprà ad *ver.* 272.

Ibid. ——— ἑὸν διὰ κάλλος.] Ita ex *Scholiis Aldinis* et ex *Dionysio* loco jam citato, edidit *Barnesius*: Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sic *Iliad.* ά, 72. Ἦν διὰ μαντοσύνην. *Vulgg.* hoc in loco, ἑὸν μετὰ κάλλος. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, post vocem Γῆμεν distinguunt, leguntque; ἑὸν μετὰ κάλλος ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα. Satis inficetè.

Ibid. ——— ἕδνα.] Ἐνθα φανερῶς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἕδνα Ὅμηρος λέγει τὰ τοῦ νυμφίου πρὸς τὴν νύμφην. *Eustath.*

Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ ἶφι ἄνασσεν,
Ἠδὲ Πύλου βασίλευε· τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε, Χρομίον τε, Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι,
Τὴν πάντες μνώοντο περικτίται· οὐδέ τι Νηλεὺς
Τῷ ἐδίδου, ὃς μὴ ἕλικας βόας εὐρυμετώπους
Ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἰφικληείης
Ἀργαλέας· τὰς δ' οἷος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
Ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ μοῖρα πέδησε,
Δεσμοί τ' ἀργαλέοι, καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
Ἀψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δή μιν ἔλυσε βίη Ἰφικληείη,
Θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

Qui quondam in Orchomeno Minyëo fortitèr imperabat,
Atque in Pylo regnabat: peperit autem *ea* illi insignes liberos,
Nestoremque, Chromiumque, Periclymenumque magnanimum.
Post hos autem eximiam Pero peperit, miraculum hominibus;
Quam omnes ambiebant vicini; neque omninò Neleus
Illi dabat, qui non camuras boves latis-frontibus
Ex Phylace abegisset roboris Iphiclei
Difficiles-*abactu*: has verò solus pollicitus est vates eximius
Abacturum *se*: grave autem dei fatum impedivit,
Vinculaque saeva, et bubulci agrestes.
Sed cùm jam mensesque et dies exacti-essent,
Rursùs circumvoluto anno, et advenissent horae;
Tum verò demùm ipsum solvit vis Iphiclea,
Vaticinia omnia locutum: Jovis autem perficiebatur consilium.

Ver. 283. Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ.] Τὸ δή, "ὃς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἠδὲ Πύλου "βασίλευεν," οὐ πάνυ ἶσχυε σαφῶς, εἴτε περὶ Ἀμφίονος, εἴτε περὶ Νηλέως λέγεται. *Eustath.* *Scholiastes* de *Neleo* interpretatur, quem et *Pylo* et *Orchomeno* imperâsse refert. Quin et istud Ἠδὲ Πύλου βασίλευεν de *Neleo* intelligendum liquet ex *ver.* 256. suprà. Porrò dubitat *Eustathius* annon hìc legendum sit, Ἦ δὲ Πύλου βασίλευεν· ut sit sententia; ὁ μὲν πάντῃ Ἀμφίων ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἡ δὲ θυγάτηρ Χλῶρις Πύλου ἐβασίλευε διὰ τὸν ἄνδρα Νηλέα.

Ibid. —— Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ.] Ὀρχομενὸς, πόλις Βοιωτίας. *Schol.* Δύο γὰρ Ὀρχομενοί, ὁ μὲν τῆς Ἀρκαδίας, ὃν Ὅμηρος καλεῖ πολύμηλον, [*Iliad.* β', 605.] ὁ δὲ τῆς Βοιωτίας, ὃν Ὅμηρος καλεῖ Μινύειον. *Schol. ad Thucydid. lib.* III. § 112.

Ver. 285. —— Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.] Vide *Scholiasten* ad *Apollonii Argonautic. lib.* I. *ver.* 156. item *Ovidium Metamorph. lib.* XII. *ver.* 556.

Ver. 287. —— οὐδέ τι.] *Al.* οὐδ' ἔτι.

Ver. 289. —— Φυλάκης.] Πύλαις Θετταλίας. *Schol.*

Ver. 290. Ἀργαλέας.] Χαλεπὰς, δυσπόλους· ἀπὸ τοῦ περιέχοντος δὲ καὶ ἕξωθεν σφάγματος αὐτὸ τὸ περιεχόμενον ἰσχνόμασιν. Ἀργαλέαι γὰρ οὐκ αὐταὶ αἱ βόες, ἀλλ' αἱ περὶ αὐτὰς σφαγματίαι καὶ σπυθαί. *Schol.*

Ibid. — τὰς δ' οἷος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων Ἐξελάαν.] Μελάμπους ὁ Ἀμυθάονος. *Schol.*

Turpia perpessus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boves;
Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit
Mox Amythaoniâ nupta futura domo.
Propert. lib. II. *Carm.* iii. *ver.* 15.

Vide infrà ad ι, 225.

Καὶ Λήδην εἶδον, τὴν Τυνδαρέου παράκοιτιν,
Ἣ ῥ' ὑπὸ Τυνδαρέῳ κρατερόφρον' ἐγείνατο παῖδε,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·
Τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα·
Οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες,
Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.
Τὴν δὲ μετ', Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος παράκοιτιν,
Εἶσιδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι·
Καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, (μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,)
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην·

Et Ledam vidi, Tyndari uxorem,
Quae ex Tyndaro magnanimos peperit filios,
Castoremque equorum-domitorem, et pugilatu strenuum Pollucem;
Quos ambos vivos detinet alma terra;
Qui etiam infra terram, honorem à Jove habentes,
Interdum quidem vivunt alternis-diebus, interdum autem rursùs
Mortui sunt: honorem verò sortiti sunt aequalitèr diis.
Post hanc autem, Iphimediam, Aloëi uxorem,
Aspexi, quae sanè dicebat Neptuno se commixtam fuisse:
Et peperit utique duos filios, (brevis autem vitae fuerunt,)
Otumque deo-parem, inclytumque Ephialtem;

Ver. 297. —— Τυνδαρέου.] Ita Vulgati et hic et infrà ω, 198. ubi iterùm occurrit haec vox. Similiterque τ', 518. υ, 66. Παυδαρέου. *Barnesius* autem legendum contendit Τυνδάρεω, Παυδάρεω.

Ver. 299. —— Πολυδεύκεα.] Pronuntiabatur Πολυδεύκη.

Ver. 300. Τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα.] Sic *Il.* γ', 243.

—— τοὺς δ' ἤδη κατέχει φυσίζοος αἶα.

Et *Odyss.* λ', 548.

Τώην γὰρ κἠφαλὸν ἶπα· αὐτῶν γαῖα κατέσχεν.

Ibid. —— κατέχει.] *Al.* κατέχειν.

Ver. 301. —— πρὸς Ζηνός.] *Al.* παρὰ Ζηνός.

Ver. 302. Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε Τεθνᾶσιν.]

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit,
Itque reditque viam toties. —
Æn. VI, 121.

Ἀναμφίνοος Κάστορος ὑπὸ Μιλιάγρου, ἢ Πολυνείκους, Πολυδεύκης ἄφθαρτος ὤν, διὰ τὸ ἐκ Διὸς γεγονέναι, παρεκάλεσε τὸν πατέρα, ὅπως ἐστερέψη αὐτῷ νέμεσθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀφθαρσίαν, ὥστε παρ' ἡμέραν ἀμφοτέρους, ὅτι μὲν ἐν Ὀλύμπῳ διατρίβειν, ὅτε δὲ ἐν Ἀΐδαο. *Schol. ad ver.* 300. Αἰνίττεται δέ, φασίν, ὁ μῦθος ταῦτα τῇ τοὺς ἐν οὐρανῷ διδύμους, οἷς εἰ αἰνοῦ λέγονται εἶναι οἱ διόσκουροι· οἳ γινόμενοι μὲν κατὰ γῆς, δοκοῦσι οἷον τεθνάναι· ἀναπάλλοντες δὲ, ζῆν λέγονται. *Eustath.* Mirè autem *Macrobius*; "Gemini autem, (inquit,) qui alternis mortibus vivere creduntur, quid aliud "nisi Solem unum eundemque significant, "modò descendentem in ima mundi, modò mundi in summam altitudinem resurgentem?" *Saturnal. lib.* I. *cap.* 21.

Ver. 303. —— τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.] Ita optimè restituit *Barnesius*. *Vulgg.* λελόγχασιν. Quod nullo modo ferri potest. Penultima enim necessariò producitur. Vide et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 304. ——Ἰφιμέδειαν.] *Al.* Ἀμφιμέδειαν.

Ver. 307. Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην· Οὓς δὴ μηκίστους &c.]

Hîc et Aloïdas geminos, immania vidi
Corpora; qui manibus magnum rescindere cœlum
Aggressi, superisque Jovem detrudere regnis.
Æn. VI, 582.

Terra feros partus immania monstra Gigantum
Edidit, arsuros in Jovis ire domum.—
Exstruere hi montes ad sidera summa parabant,
Et magnum bello sollicitare Jovem.
Ovid. Fast. lib. V. *ver.* 35. 39.

Porrò *Virgilii* locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet*. "Homerus magnitudinem corporum alto latoque dimensus "est, et verborum ambitu membra de-

Οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος Ἄρουρα,
Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα·
Ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
Εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννέοργυιοι.
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
Φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Quos scilicet procerissimos enutrivit alma Terra,
Et longè pulcherrimos, post inclytum Orionem:
Novennes etenim hi etiam novem-cubitorum erant
Latitudine; at longitudine erant novem-ulnarum.
Qui etiam immortalibus minabantur, in Olympo
Certamen moturos-*se* tumultuosi belli:
Ossam Olympo conati sunt imponere, at Ossae
Pelium nemorosum; ut coelum scansile esset.

" pinxit. Vester ait, *immania corpora*, ni-
" hilque ulterius adjecit, mensurarum no-
" mina non ausus attingere. Ille de con-
" struendis montibus conatum insanæ mo-
" litionis expressit: hic *aggressos rescindere*
" *cœlum* dixisse contentus est." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* autem *Virgilium* hoc in loco superiorem contendit. " Quod
" ad montium congestionem attinet, nemo
" Græcorum ad illorum numerorum artem
" accessit; —— et plus dixit quàm Home-
" rus. Ille enim ἀπειλήτην: nos autem,
" —— *manibus magnum rescindere cœlum*
" *Aggressi* &c." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui non advertit vir eruditus quanto adhuc majorem habeat vim apud *Homerum* istud " Καί νύ κεν ἐξεπίλησσαν &c." *ver.* 316. Vide ad *ver.* 316.

Ver. 308. Οὓς δὴ μηκίστους.] Τί οὖν ὁ Τιτυὸς [infrà *ver.* 576.] ἐπ' ἐνιὰ κεῖτο πλέθρα; γηγενὴς ἐκεῖνος· τούτους δὲ ἀντιξιάζει ἀνέρωτους. *Schol.*

Ver. 309. Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.] Notandum hic *Amplificationis* genus, de quo *Quinctilianus*: " Fit et alitèr
" supra summum adjectio; ut apud Vir-
" gilium de Lauso; (*Æn.* VII, 649.) —
" *Quo pulchrior alter Non fuit, excepto Lau-*
" *rentis corpore Turni.* Summum est enim,
" quo pulchrior alter non fuit; huic dein-
" dè aliquid suprà positum est." *Lib.* VIII. *cap.* 4. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι —— οὐδ' ἁπλῶς καλοὺς καὶ κάλλιστους [οἱ Ἀλωεῖδαι] ἀλλὰ πολὺ καλλίστους. Εἰ δὲ αὐτοὶ μετὰ τὸν Ὠρίωνα εἰσὶ τοιοῦτοι, συλλογιστέον τὴν τοῦ κάλλους ὑπεροχὴν τῷ Ὠρίωνι. *Eustath.*

Ibid. —— μετά γε κλυτόν.] *Al.* μετ' ἀγακλυτόν.

Ver. 310. —— ἐννεαπήχεες ἦσαν Εὖρος, ἀτὰρ μῆκος —— ἐννεόργυιοι.] Ἑκάστης ὀργυίας ἀνὰ τριῶν πηχέων οὔσης, τὸ ἐννεάπηχυ εὖρος τρίτον ἐστὶ τοῦ ἐννεοργύιου μήκους. *Eustath.*

Ver. 311. —— μῆκός γε.] *Al.* μῆκός τε.

Ibid. —— ἐννέοργυιοι.] Pronuntiabatur ἐννύοργυιοι. Ὀργυιὰ δὲ ἐστὶν ἡ τῶν χειρῶν ἔκτασις. *Schol.*

Ver. 312. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην.]

Et conjuratos cœlum rescindere fratres.
Virg. Georg. I, 280.

——et magnis subjectum molibus urget
Ætheream ausum sperare Typhoëa sedes.
Ovid. Metam. lib. V. *ver.* 346.

Ita ferè apud *Hirtium*: " Decem habere
" legiones populum Romanum, quæ ——
" etiam cœlum diruere possent." *De bello Hispanico*, § *ult.*

Ibid. —— ἀπειλήτην.] Apud *Eustathium*, ἀπειλείτην.

Ver. 314. Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον.] Ὄσσα. ὄρος Θετταλίας. Οὐλυμπες, ὄρες Μακεδονίας. — Πήλιον, ὄρος Θετταλίας. *Schol.*

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam
Scilicet, atque Ossæ frondosum involvere
Olympum. *Virg. Georg.* I, 281.

Ubi ingentem nisum et molimen quàm pulchrè depingat et quasi ob oculos ponat vocalis longæ non elisæ hiatus, vide infrà ad *ver.* 595. et ad *Il.* γ′. 363. et ϱ′, 264. Porrò de hoc *Homeri* loco *Strabo*: " Ὅπου ——
" χρεία τάξεως, ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει
" τὴν τάξιν ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως
" δὲ τῶν ἀπωθέν. " Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμα-
" σαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσί-
" φυλλον." *Geograph. lib.* I. *pag.* 47. *al.* 27.

Ver. 315. —— ἀμβατός.] Vide ad *Il.* ζ′, 434.

Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥβης μέτρον ἵκοντο·
Ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητὼ,
Ἀμφοτέρω· πρὶν σφῶϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθεϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ' Ἀριάδνην, 320
Κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἥν ποτε Θησεὺς,
Ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων,
Ἦγε μὲν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔσχε
Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσι.
Μαῖράν τε, Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ' Ἐριφύλην, 325

Et sanè perfecissent, si ad pubertatis mensuram pervenissent:
Sed perdidit eos Jovis filius, quem comas pulchra peperit Latona,
Ambos: antequam ipsis sub temporibus pili
Florerent, tegerentque mentum florenti lanugine.
Phaedramque, Procrinque vidi, pulchramque Ariadnam, 320
Filiam Minöis prudentis, quam olim Theseus,
Ex Cretâ in foecundum-solum Athenarum sacrarum,
Duxit quidem, sed non potitus est: anteà nempè ipsam Diana detinuit
Diâ in circumfluâ, Bacchi testimonio.
Maeramque, Clymenamque vidi, odiosamque Eriphylen, 325

Ver. 316. Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν] Καὶ ἴμπαλιν πολλὰ ὕψη (ὑφίστασθαι) δίχα πάθους, ὡς πρὸς μυρίοις ἄλλοις, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ἀλωάδας τῇ Ποιητῇ παρατετολμημένα, "Ὅσσαν "ἐπ' Οὐλύμπῳ μίμασαν θέμεν, &c." Καὶ τὸ τούτοις ἴσον τὸ ἐπιφερόμενον, "Καί νύ κεν "ἐξετέλεσσαν." *Longin. de Sublimitate*, § 8. *Quinctilianus* hanc *Ampificandi* speciem *Incrementum* appellat. Quod (inquit) "est "potissimum, cùm magna videntur etiam "quæ inferiora sunt. Id aut uno gradu "fit, aut pluribus. Per id venitur non "modò ad summum, sed interim quo- "dammodo supra summum." *Lib.* VIII. *cap.* 4.

Ver. 317. Ἀλλ' ὄλεσεν Διὸς υἱός.] Οἱ νεώτεροι φασὶν τὴν Ἄρτεμιν ἅλαφον ἰᾶσαι δι' αὐτῶν τοὺς δὶ τὴν ἅλαφον ἀφίντας, ἀλλήλους διαχρήσασθαι. *Schol.*

Ver. 318. —— ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους Ἀνθῆσαι.]

Tum mihi prima genas vestibat flore juventa. *Æn.* VI, 100.

Ver. 319. —— γένυν.] *Al.* γένυς. Quod est contractum ex γένυας.

Ver. 320. Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον.] Φαίδρα, Μίνωος θυγατὴρ, γυνὴ Θησέως. —— Πρόκρις, Ἐρεχθέως θυγατὴρ *Schol.*

His Phædram Procrinque locis. —— *Æn.* VI, 445.

Ver. 321. —— Μίνωος ὀλοόφρονος.] Vide suprà ad ά, 52.

Ver. 323. —— πάρος δέ μιν.] *Al.* πάρος γε μίν.

Ibid. —— ἔσχε.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἀπέλυσεν. Γράφεται καὶ ἶπτα. *Schol.* Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἶπτα.

Ver. 324. Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ.] Δίᾳ, νῆσος πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἥτις Νάξος καλεῖται· ἱερὰ δὲ αὐτῇ τοῦ Διονύσου. *Schol.*

Ibid. —— Διονύσου μαρτυρίῃσι] Ἐπεὶ κατεμαρτύρησεν αὐτῆς ἀσέβειαν, μιγεῖσα ἐν τῷ πεδίῳ αὐτοῦ τῷ Θησεῖ· οἱ δὲ νεώτεροι φασὶ καταλιφθεῖσαν αὐτὴν ὑπὸ Θησέως, ἀρπαγῆναι ὑπὸ τοῦ Διονύσου. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex μαρτύρομαι, fit μαρτύρῃ, vide ad *Il.* ά, 338. et ν. 304.

Ver. 325. Μαῖράν τε.] Μαῖραι, Προίτου καὶ Ἀντείας θυγατρὸς· ἐπιλεύσησι δὲ σαρδίνοι. *Schol.*

Ibid. —— Κλυμένην τε ἴδον.] Κλυμένου Μινύου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυανάσσης τῆς Τανίζαντος, γαμηθεῖσα Φυλάκῳ. *Schol. Al.* Κλυ- ενην τ' ἴδον.

Ibid. —— στυγερήν τ' Ἐριφύλην.] Ἴφιος θυγατέρα· μισηθὴν δὲ διὰ τὸ λαβεῖν παρὰ Πολυνείκους ἢ Ἀδράστου χρυσοῦν ὅρμον, καὶ πρεσβεύσαντας Ἀμφιάραον τὸν ἄνδρα αὐτῆς μὴ βουλόμενον στρατεύεσθαι ἐπὶ Θήβας, εἰδότα ὡς μάντις τὸ ἀποβησόμενον. *Schol.* Porrò *Scholia* ad *ver.* 326. *Eriphylen Talai* filiam memorant. Hinc apud *Virgilium*:

——mœstamque Eriphylen. *Æn.* VI, 445.

Et apud *Ovidium*:

E quibus exierat, trajecit viscera ferro
Filius; et pœnæ causa monile fuit.
Amor. lib. I. x. 52.

Ἦ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
Πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον, ἠδὲ θυγατρας·
Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
Εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
Ἦ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς, ὑμῖν τε μελήσει.
Ὣς ἔφατ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα·
Τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἦρχετο μύθων·
Φαίηκες, πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅγε φαίνεται εἶναι,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν· ἕκαστος δ' ὔμμορε τιμῆς·
Τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
Οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὔμμιν
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.

Quae aurum pro dilecto marito accepit pretiosum.
Omnes verò non ego dixero, neque nominavero,
Quotquot Heroüm uxores vidi, et filias;
Priùs enim etiam nox periret divina: sed et hora
Dormiendi *mihi*, sive ad navem celerem digresso ad socios,
Sive hic: deductio autem diis, vobisque curae-erit.
Sic dixit: illi verò omnes muti facti-sunt silentio;
Voluptateque tenebantur per domum obscuram.
His verò Arete candida-ulnis exordiebatur sermonem:
" Phaeaces, quomodo vobis vir hîc videtur esse,
" Formâque, magnitudineque, atque mente intùs aequâ?
" Hospes verò itidem meus est; unusquisque autem particeps-est honoris:
" Ideò nè festinantes dimittite, neque dona
" Sic egenti inhibete: multa enim vobis
" Bona in aedibus, deorum benignitate, jacent."

Ver. 329. —— Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος.]

Antè diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I, 374.

Ibid. —— φθεῖτ'.] Nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt φθίτ'. Quod, uti ipse rectè observat, primam corripit. Vide infrà ad ο, 357. et υ, 340. item ad *Il.* σ', 100.

Ibid —— ἀλλὰ καὶ ὥρη Εὕδειν.]

—— et jam nox humida cœlo
Præcipitat, suadentque cadentia sidera somnos. *Æn.* II, 8.

Ver. 330. —— ἢ ἐπὶ νῆα θοήν.] Vide suprà ad 9', 51.

Ver. 332. —— οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο.]

Conticuere omnes, intentique ora tenebant. *Æn.* II, 1.

Dixerat Æneas; olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 333. Κηληθμῷ.] Τῇ μετὰ ἡδονῆς καὶ τέρψεως ἡσυχία. *Schol.* Ἡδονῆς δὲ τὸ μὲν δι' ὤτων ὄνημα, κήλησις ἐστί· τὸ δὲ δι' ὀμμάτων, γοητεία. *Plutarch. de Solertiâ Animalium.* " Delectatio, voluptas suavitate auditûs a-" nimum deleniens." *Cicero, Tusc. Quæst. lib.* IV. § 9. Vide *Menagii* Annotationes ad *Laërtium, lib.* VII. *pag.* 191.

Ibid. —— ἔσχοντο.] *Al.* ἔσχοντο.

Ver. 336. —— ἴδωμαι.] Τὰς ἀναλογούσας τῷ σώματι, καὶ ὀρθὰς καὶ δικαίας. *Schol.*

Ver. 337. Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμός ἐστιν.] Διὰ δύο φησὶν ἡ Ἀρήτη ἄξιον εἶναι μὴ μικρολογεῖσθαι, ὅτι δι καὶ αὐτῆς ἐστι ξένος, αὐτῇ γὰρ πρώτῃ προσῆλθε· καὶ ὅτι ἕκαστος εὐσεβεῖ. *Schol.*

Ver. 340. —— θεῶν ἰότητι, κέονται.]

Ζεὺς δ' αὐτὸς νίμει ἄλδεσι Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν. Suprà, ζ', 188.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων, ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·
Ὦ φίλοι, οὐ μὰν ὔμμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης
Μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ' ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴκεν ἔγωγε
Ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
Ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰσόκε πᾶσαν
Δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ δήμῳ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ' αὐτόθι μίμνειν,
Πομπήν τ' ὀτρύνοιτε, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε,
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι·

Inter hos autem et locutus est senex heros Echenëus,
Qui sanè Phaeacum virorum maximus-natu erat:
" O amici, non utique vobis à scopo neque praeter decorum
" Loquitur regina prudens; sed obedite;
" Alcinoo autem ex ipso pendet opusque, dictumque."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque:
" Hoc quidem ita demùm peractum erit verbum, si ego
" Vivus Phaeacibus navigandi-studiosis imperem.
" Hospes autem sustineat, valdè licèt reditum desiderans,
" Omninò igitur expectare in crastinum, donec totum
" Munus perficiam: deductio autem viris curae-erit
" Omnibus, potissimùm autem mihi; hujus enim imperium est in populo."
Huic autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Si me etiam in annum jusseritis hic manere,
" Deductionemque apparaveritis, et splendida dona dederitis,
" Etiam hoc mallem, et multò utilius esset,
" Pleniori cum manu charam in patriam pervenire;

Ver. 342. Ὃς δὴ Φαιήκων.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 343. —— ὔμμιν.] Apud *Eustathium*, ἡμῖν.

Ibid. —— ἀπὸ δόξης.] Ἀπόδειν δὲ ἔχομεν περὶ τοὺς ξένους διαίτημα. *Schol.*

Ver. 345. —— ἐκ τοῦδ' ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.] Οὕτω ἐν Ἀλκινόῳ ἐστὶ τὸ τελεῖσθαι διαλλαχθῆναι. *Schol.* Sic *Iliad.* ί, 102.

—— εἰὸ δ' ἴξεται, ὅ, τί κεν ἔπειτα.

Ver. 347. —— ἦπος.] *Al.* γέρων.

Ver. 350. —— ἐς αὔριον.] *Al.* ἐναύριον.

Ver. 351. —— πομπὴ δ' ἄνδρεσσι μελήσει.] Sic suprà ά, 358.

—— μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.

Item *Iliad.* ζ, 492.

—— πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.

Ver. 356. Πομπήν τ' ὀτρύνοιτε.] *Al.* Πομπὴ δ' ὀτρύνοιτο.

Καί κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος ἀνδράσιν εἴην
Πᾶσιν, ὅσοι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, τὸ μὲν οὔτι σ' ἐΐσκομεν εἰσορόωντες,
Ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς
Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους,
Ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο·
Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπίων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί·
Μῦθον δ', ὡς ὅ, τ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας
Πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτοῦ, κήδεα λυγρά.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴ τινας ἀντιθέων ἑτάρων ἴδες, οἵ τοι ἅμ' αὐτῷ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο, καὶ αὐτοῦ πότμον ἐπέσπον.
Νὺξ δ' ἤδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος· οὐδέ πω ὥρη
Εὕδειν ἐν μεγάρῳ· σὺ δέ μοι λέγε θέσκελα ἔργα.
Καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοι σὺ

" Et magis honorabilis et charior viris essem
" Omnibus, quotquot me in Ithacam viderent reversum." 360
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque:
" O Ulysses, hoc quidem neutiquam te suspicamur aspicientes,
" Impostoremque esse et fallacem, perindè ut multos
" Pascit terra nigra latè-dispersos homines,
" Mendaciaque concinnantes; undè quis neque suspicaretur: 365
" Tibi verò inest quidem elegantia verborum, inest et mens bona;
" Historiam verò, ut et cantor, scitè recensuisti
" Omniumque Argivorum, tuique ipsius dolores tristes.
" Sed age mihi hoc dic, et accuratè narra;
" Si quos eximiorum sociorum videris, qui teipsum 370
" Ad Ilium unà comitati sunt, et illic fatum obierunt.
" Nox autem haec valdè longa, immensa; neque adhuc tempus
" Dormiendi in aedibus: tu autem mihi dic mira opera.
" Etiam in auroram divinam sustinerem, quando mihi tu

Ver. 359. Καί κ' αἰδοιότερος.] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος, ["Εργ. I, 311.] " πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ " κῦδος ὀπηδεῖ." *Schol.*

Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίη δὲ πένιχρόν. *Theogn. Gnom. ver.* 621.

——————plurimus auro
Venit honos.——————
Ovid. Art. Amator. II, 277.

Ver. 365. ——ἀρτύνοντας.] Vide suprà ad Ξ, 771.

Ver. 366. Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπίων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί.] Dua. *Dacier*, istud μορφὴ ἐπίων malam in partem accipit; ac si dixisset *Alcinous*, *Ulyssem* in hàc narratione speciem quidem mendacis impostorisque præ se ferre; reverà autem animo probo ingenioque optimo præditum esse. Similiterque ferè *Eustathius*: Τὸ δὲ " μορφὴ ἐπίων" καὶ " φρένες ἐσθλαὶ," δηλοῖ δύνασθαι μὲν τὸν Ὀδυσσέα μορφάζειν τὰ ψευδῆ καὶ οὕτως εἰπονίζειν ἀληθῶν, μὴ ἂν δὲ ἦθος τοῦτο εἰπεῖν καὶ ἁπλῶς διὰ τὰς ἐσθλὰς φρένας. Rectiùs verò (ut opinor) et simpliciùs *Scholiastes*, qui istud μορφὴ exponit ὑπερέτικον.

Ibid. ——Ἔνι μὲν.] *Al.* Ἐστι μὲν.

Ver. 369 et 456. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

——mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ver. 372. Νὺξ δ' ἤδε μάλα μακρή.] Ὅτι ἐθέλων ὁ Ποιητὴς δηλῶσαι τὴν ἄραν ὅτι τὰ νῦν συμβαίνοντα γίνεται, καὶ ὅτι φθινόπωρον ἦν, ἢ καὶ στερεώτερόν τινα ἄρας, φησὶ " Νὺξ ἤδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος." *Eustath.*

Τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου·
Εἰ δ' ἔτ' ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Τούτων σοι φθονέοιμι καὶ οἰκτρότερ' ἀλλ' ἀγορεῦσαι
Κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο·
Οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον στονόεσσαν ἀϋτήν,
Ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο, κακῆς ἰότητι γυναικός.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλη
Ἀγνὴ Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων,
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
Ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
Οἶκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
Ἔγνω δ' αἶψ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν·
Κλαῖε δ' ὄγε λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἰβών,
Πτῆνάς εἰς ἐμὲ χεῖρας, ὀρέξασθαι μενεαίνων·
Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἰς ἔμπεδος, οὐδέ τι κῖκυς,
Οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσά τ' ἰδών, ἐλέησά τε θυμῷ,

" Sustineres in aedibus tuos dolores narrare." 375
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Tempus quidem multi sermonis, tempus verò et somni:
" Sin adhuc audire utique cupis, haud ego
" His tibi recusavero et miserabiliores alios narrare 380
" Dolores meorum sociorum, qui scilicet posteà perierunt;
" Qui Trojanorum quidem effugerunt luctuosum bellum,
" In reditu verò perierunt, malae consilio foeminae.
" Caeterùm postquam animas quidem dispersisset huc atque illuc
" Casta Proserpina mulierum foeminarum, 385
" Supervenit deinde anima Agamemnonis Atridae
" Dolens; circúmque aliae congregatae erant, quaecunque simul cum eo
" Domo in Aegisthi perierunt et fatum obierunt.
" Agnovit verò statim me ille, postquàm bibisset sanguinem nigrum;
" Flebat autem is vehementèr, uberes lachrymas stillans, 390
" Extendens ad me manus, attingere cupiens:
" Sed non ampliùs ei aderat vis firma, neque omninò potentia,
" Qualis scilicet anteà erat in flexilibus membris.
" Illum quidem ego et flevi conspicatus, misertusque sum in animo,

Ver. 379. —— οὐκ ἂν ἔγωγε.] Apud *Eustathium*, οὐκ ἂν ἔτι τα.
Ver. 380. —— ἀγορεῦσαι.] *Al.* ἀγορεύειν. Atque ita legitur apud *Eustathium*.
Ver. 383. —— κακῆς ἰότητι γυναικός.] Ἐλένης, ἢ Κλυταιμνήστρας, ἢ κακοηθείας Καταλόγας, ἣν διαφθείρας ὁ Λυγρὸς Αἴας ἐν τῷ τιμίνι φῆς Ἀθηνᾶς, διαρμῶν κακίστους σοῖς Ἕλλησι τὴν Ἀθηνᾶν. *Schol.* Sic infrà *ver.* 436.
—— γυναικείας διὰ βουλάς.
Ver. 385. Ἀγνὴ Περσεφόνεια.] Sic apud *Virgilium*:
Casta —— Lucina. ——
Ecl. IV, 10.
Casta —— Proserpina. ——
Æn. VI, 402.
Al. Αἰνὴ Περσεφόνεια.

Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
'Ατρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, 'Αγάμεμνον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε ταναηλεγέος θανάτοιο;
'Ηέ σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
'Ηέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
Βοῦς περιταμνόμενον, ἠδ' οἰῶν πώεα καλὰ,
'Ηὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον, ἠὲ γυναικῶν;
"Ως ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπε·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτ' ἐμέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμὴν
Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
'Αλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε, μόρον τε,
"Εκτα, σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἰκόνδε καλέσσας,

" Et ipsum compellans verbis alatis allocutus sum: 395
" Atride gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
" Quodnam te fatum domuit longum-somnum-adferentis mortis?
" An te scilicet in navibus Neptunus domuit,
" Excitato saevorum ventorum immenso flatu?
" An te hostiles viri laeserunt in terrâ 400
" Boves praedantem, atque ovium greges pulchros?
" An pro urbe pugnantem, sive foeminis?
" Sic dixi: ille autem me statim respondens allocutus est:
" Inclyte Laërtiade, solers Ulysses,
" Neque me sanè in navibus Neptunus domuit, 405
" Excitato saevorum ventorum immenso flatu:
" Neque me hostiles viri laeserunt in terrâ:
" Sed mihi Aegisthus structâ morteque fatoque,
" Occidit, cùm perniciosâ uxore, ad domum ubi vocâsset,

Ver. 400 et 407. —— ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 401. Βοῦς περιταμνόμενον.] Ἐπειδὴ αὐτὸς ἑλλὴν εἰς Κίκονας, [suprà *i*, 45.] καὶ ἀφειμαγῆς ἐπὶ ἐπιχειρήσας, οὐκ ἂν ἀπήλλαξεν, εἰκότως τὰ ἄμεινα ὑποστὰς πεισθῆναι τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* hoc in loco nullâ auctoritate de *suo* edidit Βοῦς περιμαιμάμενον· itáque legendum fidenter pronuntiat. Attamen firmatur vulgata lectio tum ex ω, 112. infrà, ubi idem versus occurrit, et in omnibus scriptum est περιταμνομένους· tum ex *Iliad.* σ', 528. ubi eâdem phrasi utitur Poeta:

Τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλά.

Porrò vocem περιταμνόμενον hîc exponit *Scholiastes*, περιπλεύσαντα· *Eustathius* autem περιῖξ τῆς ἀλλοτρίας γῆς τέμνοντα.

Ver. 402. —— ἠὲ γυναικῶν.] *Al.* ἠδὲ γυναικῶν: ut infrà ά, 113.

Ver. 407. 408. Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες —— 'Αλλά μοι Αἴγισθος.] Similiter *Electra* apud *Sophoclem*:

Πανίᾳ', ὃν πατὰ μὲν βάξιμον αἶαν
Φάσεις "Αρεως οὐκ ἐξίσιον·
Μήτηρ δ' ἡ 'μὴ, χ' ᾗ κοινολιχὴς
Αἴγισθος, ὅπως δρῶν ὑλοτόμοι,
Σχίζουσι πάρα φηγὸν στιλίτευ.
Sophocl. Electr. ver. 94.

Vide ad *ver.* 410.

Ver. 408. 409. 'Αλλά μοι Αἴγισθος —— σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ.]

Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivûm [dextrâ
Conjugis infandæ prima intra limina
Oppetiit. ——

Æn. XI, 266.

Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ. 410
Ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
Νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὥς ἀργιόδοντες,
Οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ, ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
Ἤδη μὲν πολέων ἀνδρῶν φόνῳ ἀντιβόλησας 415
Μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
Ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ· δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς, 420
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
Ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων,
Βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις

" Convivio-exceptum, quemadmodum quis occidit bovem ad praesepe. 410
" Sic perii miserabilissimâ morte; circùm autem alii socii
" Continuò occidebantur, ut sues albi-dentibus,
" Qui scilicet *mactantur* in locupletis viri praepotentis
" Aut nuptiis, aut convivio-collatitio, aut epulis lautis.
" Jamjam tu quidem multorum virorum caedi interfuisti, 415
" Separatim interfectorum, et in asperâ pugnâ;
" Sed illa potissimùm *conspicatus misertus esses animo*,
" Ut circa craterem, mensasque plenas,
" Jacebamus in domo; pavimentum autem totum sanguine fluebat.
" Miserabilissimam autem audivi vocem Priami filiae, 420
" Cassandrae, quam occidebat Clytaemnestra dolosa
" Juxta me: at ego ad terram manus elevans
" Jaciebam moriens, ad gladium *captandum*; illa autem impudens

---

Ver. 410. Δειπνίσσας ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.] Vide suprà ad δ', 535.

Ver. 412. — ἀργιόδοντες.] *Al.* ἀργειόδοντες.

Ver. 413. —— δυναμένοιο.] Vide ad *Il.* δ, 398.

Ver. 414. Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ.] Vide suprà ad δ, 226. Ἔρανος λέγεται τὸ ἐκ συμβολῆς γινόμενον δεῖπνον. *Schol.*

Ver. 418. —— τραπέζας τε πληθούσας.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI, 738.

Ver. 419. Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ.] *Al.* Κείμεθα ἐν μεγάρῳ.

Ibid. ——δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.]

——atro tepefacta cruore
Terra torique madent.— *Æn.* IX, 333.

Ver. 423. —— ἡ δὲ κυνῶπις Νοσφίσατ'.] Minùs rectè hìc *Eustathius*; Καὶ τὰ ἑφεξῆς, ἤγουν τὸ, " αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων, βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις νοσφίσατο," [ἀμφιβόλως ἔχουσι]. Ἢ γὰρ λέγει ὅτι ἐγὼ μὲν περὶ τῇ γῇ θνήσκων, ἐσφαλλόμην χεῖρας αἴρων πρὸς τὸ φασγάνῳ, ὡς ἐπὶ ἀμύνῃ· ἡ δὲ Κλυταίμνηστρα φλάσασα ἐστί ἐμοί με τοῦ ἀμυντηρίου, νόσφι ἐμοῦ ποιησαμένου αὐτὸ ἢ ὅτι ἐγὼ μὲν πρὸς τῇ γῇ τὰς χεῖρας αἴρων ἐσφαλλόμην σφαδασμοῖς προσαμύνων ἐν τῷ θνήσκειν περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ γυνὴ ἐχωρίσθη μου νόσφι γενομένη. Et *Barnesius*: " Νοσφίσατο potest quidem ad Gladium referri, " quem subduxerat cadenti egregia uxor." Nempè non adverterunt viri eruditi, primarium hunc et maximè proprium esse vocis *mediæ* usum; Νόσφισεν, *aliud*; Νοσφίσατο, *se ipsa, amovit*. Vide suprà ad ί, 491. et ί, 296. Réctéque proindè exponit *Scholiastes*, Ἐχωρίσθη. Quin et eam veram esse hujus vocis significationem liquet ex sequentibus, " οὐδέ μοι ἔτλη ἕς-

Νοσφίσατ', οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,
Χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἐλέειν, σύν τε στόρε' ἐρεῖσαι.
Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικὸς,
Ἥ τις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται·
Οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικὲς,
Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἦτοι ἔφην γε
Ἀσπάσιος παίδεσσιν, ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν,
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα,
Ἧτε κατ' αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
Ὡς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὤ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλὰς,
Ἐξ ἀρχῆς· Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ' εἵνεκα πολλοί·

" Secessit; neque mihi sustinuit, eunti licèt ad Orcum,
" Manibus oculos comprimere, atque os constringere.
" Adeò non gravius et improbius aliud muliere,
" Quaecunque scilicet talia in mentem facinora induxerit;
" Quale utique et illa patravit facinus indignum,
" Cui-virgo-nupserat structâ marito caede: sanè putabam quidem
" Gratum *me* liberis, atque famulis meis,
" Domum venturum: illa verò apprimè exitialia callens,
" Sibique infamiam offudit, et futuris in posterum
" Foemineis mulieribus; etiam *ei* quae proba fuerit.
" Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Papae! certè valdè utique genus Atrei altitonans Jupiter
" Vehementèr odit, foeminea propter consilia,
" Ab initio: Helenae quidem causâ perimus multi;

Ver. 424. 425. —— οὐδέ μοι ἔτλη, —— Χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἐλέειν.]

—— nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos. — *Æn.* IX, 486.

Ver. 426. Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.] *Clemens Alexandrinus Homerum* hunc versum ex *Orpheo* desumpsisse ait. Ὀρφέως τοίνυν ποιήσαντος, "Ὡς οὐ κύντερον ἦν καὶ "ῥίγιον ἄλλο γυναικός." Ὅμηρος ἀνεικέως λέγει, "Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός." *Strom. lib.* VI. Similitèr portò *Hesiodus*:

—— τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο.
Ἔργ. καὶ Ἡμιερ. II, 321.

Et *Menander*, apud *Stobæum*:

—— ῥίγιστον ἐστὶ θηρίων γυνή.
Florileg. § 73.

Et *Carcinus Tragicus*, apud *Athenæum*:

Ὦ Ζεῦ, τί χρὴ γυναῖκας ἐξιστῶν κακόν,
Ἀρκοῦν ἂν εἴη πᾶν γυναῖ' ἕνεκα μόνον.
Lib. XIII. *cap.* 1.

Ver. 429. Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον.] Κουριδίου δὲ πόσιν τὸν Ἀγαμέμνονα τῇ Κλυταιμνήστρᾳ εἶναι, συνίσησιν ἐξ ἴσης κόσης αὐτῆς, Ὁμήρῳ μὲν ἀρίστης Εὐρυδίκης δὲ ἄλλως οὔσης, ὡς προγαμηθέσης αὐτὴν τῷ Ταντάλῳ γνωρίζει ἡ ὁς αὐτὴν ἱεράσῃ λέγουσα, [*Iphig. in Aul. ver.* 1149.] "Ἔγημας ἄκουσά με καὶ λεχὼς "βίᾳ, Τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον καταπτα- "νόν." *Eustath.*

Ver. 432. —— κατ' αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσομένῃσιν ὀπίσσω.]

Πάσαις γυναιξὶν ἀξίαν συνοικίαν ἔφυ
Ἡ Τυνδαρὶς κόρη, ἡ κατήσχυνεν γένος.
Euripid. Orest. ver. 1153.

Similitèr apud *Senecam*:

Medea reddit feminas dirum genus.
Hippolyt. ver. 582.

Ver. 436. —— γυναικείας διὰ βουλάς.] Ἔνθα συνίησιν καὶ τὴν τοῦ Ἀτρέως γυναῖκα Αἰρόπην, δι' ἣν καὶ αὐτὸν φοιχευθέντα ὑπὸ Θυέστου πολλὰ ἐγένετο δεινά. *Eustath.*

Σοὶ δὲ Κλυταιμνήστρη δόλον ἤρτυε τηλόθ' ἐόντι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι,
Μηδ' οἱ μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ εἰδῇς,
Ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι.
Ἀλλ' οὔ σοί γ', Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἔκ τε γυναικός·
Λίην γὰρ πινυτή τε, καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδε,
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
Ἦ μέν μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς,
Ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ,
Νήπιος, ὅς που νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ,
Ὄλβιος· ἦ γὰρ τόν γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθών,
Καὶ κεῖνος πατέρα προσπτύξεται, ἦ θέμις ἐστίν·
Ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις
Ὀφθαλμοῖσιν ἔασε· πάρος δέ με πέφνε καὶ αὐτόν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·

" Tibi verò Clytaemnestra dolum struxit procul absenti.
" Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est:
" Ideò jam nunquam etiam tu vel uxori mansuetus sis,
" Neque ei sermonem omnem revela, quem benè noveris;
" Sed aliud quidem dic, aliud verò et celatum sit.
" Sed haud tibi, Ulysses, exitium erit utique ex uxore;
" Valdè enim sapiensque est, et benè in mente consilia novit,
" Filia Icarii, prudens Penelope.
" Profectò quidem ipsam nuptam novam relinquebamus nos,
" Abeuntes ad-bellum; filius autem ei erat ad mamillam,
" Infans, qui alicubi nunc sanè in virorum sedet numero,
" Felix: certè enim eum pater charus videbit, ubi-venerit,
" Et ille patrem amplectetur; ut fas est.
" Mea autem nè quidem filii *me* saturari uxor
" Oculis permisit; priùs nempè me occidit et ipsum.
" Aliud verò tibi dicam, tu autem in mente reconde tuâ;

Ver. 438. —— ἤρτυε.] Vide suprà ad δ', 771.

Ibid. —— τηλόθ' ἐόντι.] Post hunc versum tres sequentes ex *Scholiaste* in *Euripidis Orestem*, *ver.* 249. inserit *Barnesius*:

Ὡς δὲ Κλυταιμνήστρη, λείπουσ' Ἀγαμέμνονα δῖον
Αἰγίσθῳ παρέλεκτο, καὶ εἵλετο χείρονα πόσιν·
Ὣς Ἑλένη ἠσχυνε λέχος ξανθοῦ Μενελάου.

Quos, in Annotationibus ad locum *Euripidis*, Homero dignos arbitratur. Mihi (præterquàm quòd hoc in loco supervacanei et importuni sint) fictitii videntur, et recentiorem ætatem sapere.

Ver. 440. Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι.] Κάτω περιτυχὼν [ὁ Ἀγαμέμνων] τῇ Ὀδυσσεῖ —— παραπειθόντων μηδίποτε πιστεύειν γυναικὶ, μηδὲ εἰ ἐκφάσθαι συμπέσοι ἔσεσθαι. Καί του ἡ Κλυταίμνηστρα, οὐχ ὅτι γυνὴ ὢν, τοῦτο διέθρηνεν αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι πονηρά· καὶ οὐδὲν μᾶλλον οὐ χρὴ γυναικὶ ἤπιον εἶναι, ἢ ἀνδρί. Ἀλλ' εἶμαι τῶν περιττεύοντων ἴχνεσιν, ὑφ' οὗ πίστωθι πολλῶν, ἐκεῖνο μάλιστα ὑφεῶσθαι, καὶ φρουρίαν φυλάττεσθαι τοῖς ἄλλοις. *Dio, Orat.* 74.

Ver. 442. — φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471.

Ibid. —— τὸ δὲ καί] *Al.* τὸ δὲ τοι.

Ver. 443. —— ἴκε τε γυναικός.] Apud *Eustathium*, ἴκε γε γυναικός. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 446. —— γε νέην.] *Al.* γυνῆ.

Ver. 448. —— μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ.] Τουτέστι, συντάσσεται τοῖς ἀνδράσι, ἢ ἐν ἀνδρὸς τελείου τάττεται αὐξηθείς. *Eustath.*

Ver. 453. Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.]

Semelnus hanc inis, res non est parva, repones. *Virg. Ecl.* III, 54.

Κρύβδην, μηδ' ἀναφανδὰ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Νῆα κατισχέμεναι· ἐπεὶ οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴπου ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,
Ἦ που ἐν Ὀρχομενῷ, ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι,
Ἦ που παρὰ Μενελάῳ, ἐνὶ Σπάρτῃ εὐρείῃ·
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέστης.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἀτρεΐδη, τί μὲ ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τι οἶδα,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Νῶϊ μὲν ὣς ἑστήσσομεν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἑσταμεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Καὶ Πατροκλῆος, καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἦην εἶδός τε, δέμας τε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἔγνω δὲ ψυχή με ποδώκεος Αἰακίδαο,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μήσεαι ἔργον;

" Clàm, neque palàm, charam in patriam terram
" Navem appelle; quoniam non ampliùs fidendum est foeminis.
" Sed age mihi hoc dic, et verè narra,
" Sicubi adhuc viventem audiatis filium meum,
" Sive alicubi in Orchòmeno, sive in Pylo arenosâ,
" Sive alicubi apud Menelaum, in Spartâ latâ:
" Nondum enim mortuus est in terrâ nobilis Orestes.
" Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Atride, quid me haec interrogas? neque *enim* quicquam scio,
" Vivatne ille, an mortuus sit: malum autem vana loqui."
" Nos quidem sic verbis alternantes tristibus
" Stabamus dolentes, uberes lachrymas profundentes.
" Supervenit autem anima Pelidae Achillis,
" Et Patrocli, et eximii Antilochi,
" Ajacisque, qui praestantissimus erat formâque corporeque
" Caeterorum Danaorum, post eximium Pelidem.
" Agnovit autem me anima pedibus-velocis Aeacidae,
" Et lamentans verba alata dixit:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Infelix, quodnam adhuc majus in mente moliêris facinus.

Ver. 455. —— *οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.*]

—— *ἄπιστον ὰν γυναικῶν γένος.*
Euripid. Iphig. in Taur. 1298.

Ὡς ἴσον ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις.
Menand. ex incertis Comœd. Frag. 121.

Μισῶ πιστὰ φέροντα γυναῖκ' ὀλοφρονέουσαν.
Macedonius apud Antholog. Epigr. I, 19.

Vide et suprà ad *ver.* 426.

Ver. 460. —— *πω.*] Apud *Eustathium*, *που.*

Ver. 466. *Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.*] Καὶ περὶ μὲν Ἀχιλλέως, ὃν Ὅμηρος φιλεῖ ἐπὶ μάλιστα, ὡς ἡ Ἰλιὰς ἰδίλωσι, δηγοῦνται πλείονα. *Eustath.*

Πῶς ἔτλης ἀϊδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ
Ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων; 475
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱὲ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν,
Ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος, εἴ τινα βουλὴν
Εἴποι, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην·
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἁμῆς 480
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχω κακά· σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,
Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω·
Πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν, ἶσα θεοῖσιν,
Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν,
Ἐνθάδ' ἐὼν· τῷ μήτι θανὼν ἀκαχίζευ, Ἀχιλλεῦ. 485
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ

" Quo-pacto ausus-es ad inferos descendere, ubi scilicet mortui
" Sensuum-expertes habitant, hominum simulachra defunctorum? 475
" Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Achilles, Pelei fili, longè praestantissime Achivorum,
" Veni Tiresiae propter vaticinium; si quod consilium
" Diceret, quo-pacto Ithacam ad asperam pervenirem:
" Necdum enim prope veni Achaïam, necdum nostram 480
" Terram conscendi; sed semper habeo mala: te verò, Achilles,
" Nullus vir majorum beatior, neque sanè posterorum:
" Anteà etenim te vivum honorabamus aequè ac deos,
" Argivi; nunc rursùs latè imperas mortuis,
" Hìc existens; ideò neutiquam mortuus tristêris, Achilles. 485
" Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est:
" Nè jam mihi mortem consolare, inclyte Ulysses:
" Mallem rusticus existens mercede-servire alii

Ver. 475. —— εἴδωλα καμόντων.]

—— simulacraque luce carentium.
Virg. Georg. IV, 472. *Lucret. lib.* II, 39.

Ver. 477. Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱέ.] Pronuntiabatur Πηλέως, vel Πηλεῦς. Cæterùm *Barnesius* edidit Πηλῆος υἱέ. Nec malè; cùm et υἱὸς priorem aliàs corripiat, et Πηλῆος præsertim sit dictio Ionica. Vide ad *Il.* σ', 216.

Ver. 478. —— κατὰ χρέος.] Ὅτι χρέος οὐ μόνον ἐπὶ ὀφειλῆς, — ἀλλὰ καὶ τὸ χρειώδες πρᾶγμα, καὶ αὐτὴ ἡ χρεία. Οἷον, "Ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος." Τινὲς δὲ τὸ "Τειρεσίαο κατὰ χρέος," ἀντὶ τοῦ χρησμῷδημα φασιν. *Eustath.* Quarum postrema potior interpretatio.

Ver. 481. —— σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος.] Μακαριώτερος, εὐδαιμονέστερος. *Schol.* Similitèr apud *Euripidem*, notante *Barnesio*:

Νῦν δ' οὔτις ἄλλη δυστυχεστέρα γυνὴ
Ἐμοῦ πέφυκεν —— *Andromache*, ver. 6.

Notandum autem apud utrumque Poetam æquè ferre potuisse versum, μακάρτερος, δυστυχεστέρη. Similitèr porrò *Philemon* apud *Stobæum*, *Florileg.* § 122.

Θανὼν ἅπαντα λοιπὸν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Ver. 483. —— ἐτίομεν.] Vide ad *Il.* δ', 257. et σ', 103.

Ver. 485. —— θανὼν.] Legitur in nonnullis Editionibus (notante *Henrico Stephano*) Δανὼν. Quod ferri nequit.

Ver. 488. Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ &c.]

Τί φῶς τοῖς ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
Τὰ νέφη δ' οὐδείς· (Apud *Stobæum*, *Florileg.* § 120. Τὰ νέφεα οὐδὲν) μαίνεται δ' ὃς ὠχυται
Θανεῖν κακοῖς ζῶν κρεῖσσον ἢ θανὼν καλῶς.
Euripid. Iphig. in Aul. ver. 1350.

(Ubi in transcursu notandum, vocem καλῶς apud *Euripidem*, *Attico* videlicèt ore proloquentem, *priorem* corripere; id quod

Ἀνδρὶ παῤ ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
Ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἐνίσπε,
Ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι, ἦε καὶ οὐκί.
Εἰπὲ δέ μοι, Πηλῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσσαι,
Ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,
Ἦ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Οὕνεκά μιν κατὰ γῆρας ἔχει χείράς τε πόδας τε.
Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
Τοῖος ἐών, οἷός ποτ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Πέφνον λαὸν ἄριστον, ἀμύνων Ἀργείοισιν.
Εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίννυθά περ ἐς πατέρος δῶ,
Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,
Οἳ κεῖνον βιόωνται, ἐέργουσίν τ' ἀπὸ τιμῆς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

" Viro inopi, cui haud victus multus esset,
" Quàm omnibus manibus defunctis imperare.
" Sed age mihi de filio meo generoso sermonem dic,
" An pergat ad bellum ille-per-primos-pugnatorem esse, an et non.
" Dic etiam mihi, de Pelèo eximio si quid audiveris,
" An adhuc teneat honorem multos apud Myrmidones,
" An ipsum despiciunt per Helladaque Phthiamque,
" Eò-quod ipsum senium occupet manusque pedesque.
" Non enim ego adjutor *sum* sub splendore Solis,
" Talis existens, qualis olim in Trojâ latâ
" Trucidabam populum fortissimum, propugnans pro Argivis.
" Si talis venirem vel paulisper in patris domum,
" Tum cuivis terribilitèr-ostenderem *meum* robur et manus invictas,
" *Eorum*, qui illum violant, arcentque ab honore.
" Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:

---

apud *Homerum*, cui ista loquendi ratio ignota, nusquam fit. Vide ad *Il.* β', 43.)

Πῶς ἀνὴρ, ᾧπερ δοῦλος ἦ σὺ, θέσπι τὸ φῶς ἐρᾷν.
Id. Orest. ver. 1523.

——— Quàm vellent æthere in alto
Nunc et pauperiem et duros perferre labores!
Æn. VI, 436.

Δῆλον δ' ὡς παρετρέπουσι πολλὰκις παροιμίαις οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, γλιχόμενοι τοῦ ζῆν. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 6. " Una " est catena, quæ nos alligatos tenet, amor " vitæ." *Seneca, Epist.* 26. sub fine. Πῶς δ' ἡ πᾶσης τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἰσχὺν ἔφιλος, ἂν μὴ καὶ ἡσυχῇ, φανερὸν —— καὶ σιδηρᾶς ἄχθεται [ὁ Ἀχιλλεὺς] τῇ ἀπραξίᾳ, λέγων, " Βουλοίμην κ' " ἐπάρουρος ἧς." Καὶ ἰσοφίσει τὴν αἰτίαν, (infrà ver. 497.) " Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ἧς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 17. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato de Republ. lib.* III. sub initio. Vide et *Lucianum, Dialog. Achillis et Antilochi.*

Ibid. —— ἐπάρουρος.] Τὸ δὲ " Βουλοίμην κ' " ἐπάρουρος" δίκην ἔχει γεφύρᾳ. " Ἡ γὰρ ἐπάρουρος, ὁ γῶν ἐργαζόμενος, εἴτε καὶ ἀκλῆς ἐστὶν ἐγγυς· ἢ τριπλάκης, πάρουρος, ὁ εἰς φυλακὴν ἐπὶ τεταγμένος μισθωτικῶς· Οὕτως γὰρ καὶ ὁ φύλαξ. *Eustath.*

Ibid. —— Ἐπτενίμεν.] Ἐπὶ μετὰ δουλείαν. *Schol.* Vide suprà ad δ', 644.

Ver. 495. —— ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε.] Ποιητικῶς δὲ τινὶ σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον ὡς τὸ, —— " ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε." *Strabo, Geograph. lib.* VIII.

Ver. 501. Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας.] Συνηγτὸν ἂν καὶ φρικτὸν ἐποίησε τὸ μὲν μένος καὶ τὰς ἀκαταπαύστους χεῖρας τινὶ τῶν βιαζομένων τὸν Πηλέα. *Eustath.*

Ἦτοι μὲν Πηλῆος ἀμύμονος οὔτι πέπυσμαι
Αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο
Πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὡς με κελεύεις·
Αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἴσης
Ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ' ἐυκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ἦτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλὰς,
Αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε, καὶ οὐχ ἁμάρτανε μύθων·
Νέστωρ τ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νεικείσκομεν οἴω.
Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρναίμεθ' Ἀχαιοὶ,
Οὔποτε ἰς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων·
Πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Πάντας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ἀνομήνω,
Ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν ἀμύνων Ἀργείοισιν.
Ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ

" Profectò quidem de Peleo eximio nihil audivi;
" Sed tibi de filio utique Neoptolemo charo
" Omnem veritatem dicam, ut me jubes:
" Ipse enim illum ego cavâ in navi æquali,
" Duxi ex Scyro ad benè-ocreatos Achivos.
" Profectò quando circa urbem Trojam inibamus consilia,
" Semper primus dicebat, et non aberrabat sermone:
" Nestorque deo-par et ego contendebamus soli.
" At quum circa urbem Trojam pugnabamus Achivi,
" Nunquam in multitudine manebat virorum, neque in turbâ,
" Sed longè praecurrebat, suo robore nulli cedens;
" Multos autem viros trucidavit in asperâ pugnâ:
" Omnes verò non ego dixero, neque nominavero;
" Quantum populum occideret propugnans pro Argivis.
" Sed quomodo Telephidem interfecerit ferro,

Ver. 506. —— *ἀληθείην.*] Vide suprà ad ἡ, 297.

Ver. 507. *Αὐτὰρ γάρ μιν ἐγώ.*] Narrat hoc *Ulysses*, quia (uti rectè annotavit Dna. *Dacier*) post *Achillis* mortem accidit. Quippè dum is in vivis erat, *Trojæ* obsidio non adfuit *Neoptolemus*.

Ver. 508. —— *ἐκ Σκύρου.*] Σκύρος δὲ, πόλις Δολοπίας. *Schol.*

Ver. 509. —— *Τροίην.*] *Eustathius* in commentario citat, *Τρώων*. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 510. 511. 513. 514. —— *ἔβαζε* —— *μάρναντο* —— *μένε* —— *προθέεσκε.*] De Temporum horum *Imperfectorum* vi, vide ad *Il.* β', 221. et ν', 84.

Ver. 511. *Νέστωρ τ' ἀντίθεος.*] *Al. Νέστωρ ἀντίθεος.*

Ibid. —— *νεικείσκομεν.*] Vulgati habent *νικέσκομεν*. Quod videtur corruptum. *Barnesius* edidit *νικέσκομεν*, sed nullâ auctoritate. Reperit autem idem *Barnesius* in duabus Editionibus *νικέσκομεν*. Quam lectionem retinui, tum quia à vulgatâ parùm discrepat; tum quia nonnihil firmari videtur ex *Iliad.* β', 555. ubi haud dissimilî phrasi utitur Poeta:

Νέστωρ οἷος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν.

Ver. 512. *Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρναίμεθ' Ἀχαιοὶ.*] *Eustathius* in commentario citat, *Αὐτὰρ ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρναίμεθα χαλκῷ.*

Ver. 513. *Οὔποτε ἰς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν.*] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit, *Οὔτι κόσμ' ἐν πληθύϊ*. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, *Οὔποτ' ἐν πληθύϊ μένε ἀνδρῶν*. Quæ optima lectio. Aptè enim respondit hoc sequenti, " *οὐδ' ἐν ὁμίλῳ*," firmaturque porrò ex *Iliad.* χ', 458. ubi eandem ipsam phrasin usurpat Poeta.

Ἥρῳ Εὐρύπυλον· πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων·
Κεῖνον δὴ κάλλιστον ἴδον, μετὰ Μέμνονα δῖον.
Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειὸς,
Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι τυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι·
Ἔνθ' ἄλλοι Δαναῶν ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου·
Κεῖνον δ' οὔποτε κάμπαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ἀχρήσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
Δάκρυ' ὀμορξώμενον· ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν
Ἰπτόθεν ἐξίμεναι· ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην,
Καὶ δόρυ χαλκοβαρὲς, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,

" Heröem Eurypylum; multi autem circa eum socii
" Cetëi trucidabantur, muliebria propter dona;
" Illum sanè pulcherrimum vidi, post Memnona nobilem.
" Caeterùm quum in equum conscendimus, quem fabricavit Epëus,
" Argivorum optimates, commissa autem mihi erant omnia,
" Et ut-aperirem densas insidias, et ut-concluderem:
" Hic alii Danaorum ductores, atque principes,
" Lachrymasque abstergebant, subtremebantque membra cujusque;
" Illum autem nunquam omninò ego vidi oculis,
" Neque pallescentem corpore pulchro, neque à genis
" Lachrymas abstergentem: verùm is mihi multùm supplicabat
" Ab equo ut-exiret; gladii autem prensabat capulum,
" Et hastam aere-gravem; mala verò Trojanis moliebatur.
" Sed quando jam Priami urbem depopulati sumus excelsam,

Ver. 519. Ἥρῳ'.] *Al.* Ἥρων, et Ἥρωα.

Ibid. ——— πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Κήτειοι κτείνοντο.] Κήτειοι, τινὲς ἀπὸ ἴδους μεγάλου, παρὰ τὸ κῆτος· κρείττων δὲ ἀνάδοσις Μυσῶν ἴδους τοὺς Κητείους. Ἦν γὰρ ὁ Τήλεφος Μυσίας βασιλεύς. Καὶ Ἀλιζωνὶς δὲ φησὶ τὸν Κήτειον, ἀπὸ τοῦ, Μυσόν. *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 915. *al.* 616. 617.

Ver. 520. ——— γυναίων εἵνεκα δώρων.] Ἔνιοι μὲν γάμους δῶρα ἀκούσασι τὸν χρυσοῦν ἄμπελον, ὃν ἐχαρίζετο Ζεὺς Τρωΐ. ἀπὸ τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς, ἥτις κατὰ διαδοχὴν μετέστησε τὸν Πέλοπα. Οὐδὲν δὲ τούτων οἶδεν Ὅμηρος. Κρεῖττον δὲ ἀνάδοσιν, ὡς ἐνέσχετο Πρίαμος τῷ Εὐρυπύλῳ μίαν τῶν θυγατέρων δώσειν γυναῖκα, ὡς καὶ Ὀθρυονῆ [*Il.* ν', 368.] ὑπέσχετο Ἐν δὲ ἄλλῳ· τῶν δοθέντων δώρων τῇ Εὐρυπύλου γυναικὶ ὑπὸ Πριάμου, ἵνα στείχῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἄκοντα ἐπισπεράσουσι συμμαχήσοντα τοῖς Τρωσίν. *Schol.*

Ver. 522. Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν.] Ἐστὶ καὶ ἡ Ἔμφασις, ἥτις δι' ὑπονοίας ἐπίτασιν τοῦ λεγομένου παρίστησιν· οἷον, " Αὐτὰρ ὅτ' εἰς " ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειός." Ἐν γὰρ τῷ " κατεβαίνομεν" τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου ἐμφαίνει. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. sub fine. Vide suprà ad δ'. 272.

Ver. 524. Ἠμὲν ἀνακλῖναι τυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι.] Sic *Il.* ι', 751. Ψ', 395.

Ἠμὲν ἀνακλῖναι τυκινὸν νίφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.

Ibid. ἀνακλῖναι.] Vide ad *Il.* ά, 309. 314 et 338.

Ver. 526. ——— ῥείμων δ'.] *Al.* ῥέμων Ψ'.

Ver. 528. ——— σταμενὸν.] *Al.* σταχέων Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 529. ——— ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἰλίσσετο Ἰπτόθεν ἐξίμεναι.] Τὸ δὲ, " Ἰπτόθεν ἐξίμεναι," γράφεται καὶ, ἐξίμεναι, ἀπὸ τοῦ ἐπεμάψω. *Eustath.*

Ibid. ——— ἱλίσσετο.] *Al.* ἰκέτευεν.

Ver. 530. ——— ἐξίμεναι.] *Al.* ἐξέμεναι.

Μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν
Ἀσπηθὴς, οὔτ' ἄρ βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ,
Οὔτ' αὐτοσχεδίην ὀυτασμένος· οἷά τε πολλὰ
Γίνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.
Ὡς ἐφάμην· ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο
Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
Γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι.
Αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ νεκύων κατατεθνειώτων
Ἔστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε' ἑκάστη.
Οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
Νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,
Τήν μιν ἐγὼ νίκησα, διπαζόμενος παρὰ νηυσὶ,
Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ·
Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

" Portionem et munus eximium habens, navem conscendebat
" Incolumis, neque eminùs-ictus acuto aere,
" Neque cominùs vulneratus; uti saepiùs
" Fit in bello; permistè etenim furit Mars.
" Sic dixi: anima autem pedibus-celeris Aeacidae
" Abibat magnis-passibus gradiens per herbosum pratum,
" Laeta, quòd ei dixissem filium egregium esse.
" Aliae verò animae mortuorum defunctorum
" Stabant moerentes, narrabantque dolores unaquaeque.
" Sola autem Ajacis anima Telamonii,
" Longè absistebat, irata propter victoriam,
" Quâ ipsum ego vici, judicio-contendens apud naves,
" Pro armis Achillis; proposuit autem veneranda mater:
" Filii autem Trojanorum judicârunt et Pallas Minerva.

Ver. 534. 535. —— οὔτ' ἄρ βεβλημένος —— Οὔτ' αὐτοσχεδίην ὀυτασμένος.] Ἐν δὲ τῷ, " οὔτε βεβλημένος, οὔτε αὐτοσχεδίην ὀυτασμένος," διαφορὰ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, φαίνεται τοῦ τι κέρδους βάλλεσθαι, καὶ τοῦ ἐγγίθεν ὀυτάζεσθαι. *Eustath.* Vide ad *Il.* ε', 86.

Ver. 536. —— ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.]

Ἔστὶς Ἐνυάλιος, καί τε πτολίεσσι πολίτης.
Iliad. σ' 309.

Ver. 537. —— ποδώκεος Αἰακίδαο.] Vide ad *Il.* ά, 58.

Ver. 538. Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα.] *Al.* Ὤχετο μακρὰ βιβῶσα.

Ibid. et *ver.* 572. —— κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα.] Ἀσφοδελὸν· ἀσφόδελος δὲ ἐστὶ βοτάνη ὁμοία σκίλλῃ. *Schol.* Ἀσφόδελος μὲν γὰρ πρωταρξάντων, τὸ φυτὸν, κατὰ Ἐρίννιον Φίλωνα· ἀσφοδελὸς δὲ ἐξυτένους, ὁ αὐτοῦ τόκος. *Eustath.* Similiterque *Suidas* in voce ἀσφοδελός.

Ver. 539. Γηθοσύνη.] *Al.* Γηθοσύνῃ. Vide ad *Il.* ν', 29.

Ver. 543. —— αἰχεμὰ νίκης.]

Κάμοὶ γὰρ ὃν σὺ θεὸς οὐκ ἴχθιστος στρατοῦ,
Ἐξ οὗ πράσσω τῶν Ἀχιλλείων ὕπερ.
Ulysses apud Sophoclem, Ajax, ver. 1353.

Ver. 546. Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν.] Multò minore invidiâ ad Trojanos refertur hoc judicium, quàm ad Graecorum duces et proceres, uti apud recentiores: " *Consedere* " *duces &c.*" *Ovid. Metam. lib.* XIII. *ver.* 1. Φυλαττόμενος ὁ Ἀγαμέμνων τὸ δίκαι δοκίσαι χαρίσασθαι τῶν περὶ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων ἀμφισβητούντων, αἰχμαλώτους τῶν Τρώων ἀγαγὼν, ἠρώτησεν ὑπὸ ἑκατέρου αὐτῶν οἱ Τρῶες [Ita edidit *Barnesius*; *Vulgg.* τῶν Τρώων] μᾶλλον ἠλωκήθησαν. Εἰκότων δὲ τὸν Ὀδυσσέα τῶν αἰχμαλώτων, δηλαδὴ ἐπεῖνον εἶναι τὸν ἄριστα χρίνοντες, τὸν πλείστων λυσήσαντα τοὺς ἐχθροὺς, ἴδοιεν ἂν ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ τὰ ὅπλα. *Schol.*

Ibid. —— καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.] Τουτέστι φρόνησις· καὶ ἂν καὶ στρατηγήσειν τοῦ ἀνδρείου Αἴαντος ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς· καὶ διὰ τοῦτο τῇ Ἀθηνᾷ φίλτατος. *Eustath.*

Ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ·
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,
Αἴανθ', ὃς πέρι μὲν εἶδος, πέρι δ' ἔργα τέτυκτο
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·
Αἶαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος, οὐκ ἄρ' ἔμελλες
Οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου, εἵνεκα τευχέων
Οὐλομένων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισιν·
Τοῖος γάρ σφιν πύργος ἀπώλεο· σεῖο δ' Ἀχαιοὶ
Ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο,
Ἀχνύμεθα φθιμένοιο διαμπερές· οὐδέ τις ἄλλος
Αἴτιος, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητάων
Ἐκπάγλως ἤχθηρε· τεὴν δ' ἐπὶ μοῖραν ἔθηκεν.
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς
Ἡμέτερον· δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.

" Utinam sanè non debuissem vincere tali in certamine:
" Tale enim caput ob ista *arma* terra detinuit,
" Ajacem, qui praestantissimus quidem formâ, praestantissimus et rebus-gestis fuit
" Caeterorum Danaorum, post eximium Pelidem.
" Illum quidem ego verbis alloquebar blandis:
" Ajax, fili Telamonis eximii, nonne ergò eras
" Nè mortuus quidem obliturus mihi irae, ob arma
" Perniciosa? illa autem perniciem dii fecerunt Argivis:
" Talis enim ipsis turris periisti; propter te autem Achivi,
" Aequè-ac propter Achillis caput Pelidae,
" Dolemus defunctum penitùs: neque quisquam alius
" In-culpâ-est; sed Jupiter Danaorum exercitum bellicosorum
" Gravitèr odit; tibi verò fatum imposuit.
" Sed age huc-veni, rex, ut verbum et orationem audias
" Nostram; doma autem robur et generosum animum.

Ver. 549. ——— πέρι μὲν εἶδος.] *Barnesius*, minimè iguarus quâ ratione vocula μὲν producatur, malè tamen; " *Iambus*," inquit, " haud ineptè stare possit in *Tertio* loco." Quod in hujusmodi carmine (ut opinor) ferri nequit. Vide autem ad *Il.* ά, 51.

Ver. 550. Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.] Similitèr *Ulysses* apud *Sophoclem*, de eodem *Ajace*:

Ἀλλ' αὐτὸν ἵμασας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοί,
Οὐκ ἔν γ' ἀτιμάσαιμ' ἄν, ὅστις μὴ λίγιν,
Ἐν ἀνδρὶ ἰδιῖν ἄξιον Ἀργείων ὅσα
Τοίαν ἀμφιπέπτωκα, πλὴν Ἀχιλλέως.
Sophocl. Ajax, ver. 1355.

Vide et suprà ad *ver.* 309.

Ver. 551. ——— ἰήνασσι προσηύδων μειλιχίοισιν.]

Talibus Æneas ardentem et torva tuentem
Lenibat dictis animum ——. *Æn.* VI, 467.

Ver. 553. —— λήσεσθαι.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 559. —— τεὴν.] *Al.* τεήν.

Ver. 560. Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος.]

Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro.
Quem fugis? extremum fato quod te alloquor, hoc est. *Æn.* VI, 465.

Cæterùm *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* IX. *Probl.* 5. citat, Ἀλλ' ἴθι δεῦρο, ἄναξ, &c.

Ver. 561. —— δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, καὶ ἀτειρέα θυμόν.

——— animum rege; qui, nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catenâ.
Horat. Epist. lib. I. ii. 62.

——— χαλίνου δ' ἄγριον ἠγήν.
Phocylides, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 52.

Ὡς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας
Ψυχὰς εἰς Ἔρεβος νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἔνθα χ' ὁμῶς προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τὸν,
Ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
Τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνειώτων.
Ἔνθ' ἦτοι Μίνωα ἴδον, Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν,
Ἥμενον· οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα,
Ἥμενοι, ἑστάοτες τε, κατ' εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.
Τὸν δὲ μετ', Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
Θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα·
Τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
Χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
Καὶ Τιτυὸν εἶδον, γαίης ἐριπυδέος υἱὸν,

" Sic dixi: ille verò mihi nihil respondit; ibat autem ad alias
" Animas in Erebum mortuorum defunctorum.
" Ibi tamen *me* allocutus fuisset iratus, aut ego ipsum,
" Sed mihi volebat animus in pectore charo
" Aliorum animas videre defunctorum.
" Ibi sanè Minöem vidi, Jovis illustrem filium,
" Aureum sceptrum tenentem, jus-dicentem mortuis,
" Sedentem: illi verò circa ipsum causas dicebant regem,
" Sedentes, stantesque, per amplam-portis Plutonis domum.
" Post hunc autem, Orionem ingentem animadverti
" Feras simul agitantem per herbosum pratum;
" Quas ipse occiderat in desertis montibus,
" Manibus tenens clavam totam-aeream, semper infrangibilem.
" Et Tityum vidi, terrae gloriosae filium.

Ver. 562. —— ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ' ἄλλας.]

Illa solo fixos oculos adversa tenebat;
Nec magis incepto vultum sermone movetur,
Quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes.
Tandem propulit sese, atque inimica refugit
In nemus umbriferum.— *Æn.* VI, 469.

Καὶ φωνῆς δίχα θαυμάζεταί πως ψιλὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἔννοια, δι' αὐτὸ τὸ μεγαλήφορον ὡς τοῦ Αἴαντος ἐν νεκυίᾳ σιωπὴ, μέγα καὶ πάντως ὑψηλότερον λόγου. *Longinus, de Sublimitate*, § 9.

Καὶ πᾶς ἄναξ γὰρ ἐσσί που σιγῇ βάρος.
Sophocl. Antigon. ver. 1270.

Ver. 564. Ἔνθα χ' ὁμῶς προσέφη.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, de suo edidit, Ἔνθα μ' ὁμῶς προσέφη particulamque istam χ' propter sequentem, ἤ κεν ἐγὼ τὸν, supervacaneam contendit. Atqui postulat (ut opinor) sententia, ut voci προσέφη præcedat particula κε.

Ver. 567. Ἔνθ' ἦτοι Μίνωα ἴδον, —— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.]

Nec verò has sine sorte datæ, sine judice, sedes:
Quæsitor Minos urnam movet; ille silentum
Conciliumque vocat, vitasque et crimina discit. *Æn.* VI, 431.

Ver. 568. —— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.] *Strabo, Geograph. lib.* II. citat, indèque edidit *Barnesius*, νέκυσσιν. Quo modo scilicet et πεύσεσιν pronuntiabatur. Vide ad *Il.* σ', 521. 526.

Ver. 571. —— Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα.] Vide *Diodorum Siculum, Hist. lib.* IV. ipso fine; et suprà ad *ver.* 309.

Ver. 575. Καὶ Τιτυὸν εἶδον, &c.]

Nec non et Tityon, Terræ omnipatentis alumnum,
Cernere erat; per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur: rostroque immanis vultur obunco

Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα πεῖτο πέλεθρα·
Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἦπαρ ἔπειον,
Δέρτρον ἔσω δύνοντες· ὁ δ' οὐκ ἀπαμύνετο χερσί·
Λητὼ γὰρ ἤλκησε, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,
Πυθώδ' ἐρχομένην, διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος. 580
Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα,

" Jacentem in solo; is verò per novem jacebat jugera:
" Vultures autem ipsum utrinque assistentes jecur rodebant,
" In viscera penetrantes; ille autem non propulsabat manibus:
" Latonae enim vim-intulit, Jovis gloriosae conjugi,
" Ad-Pytho eunti, per amoenum Panopëum.
" Et sanè Tantalum vidi, graves dolores subeuntem,

Immortale jecur tondens, fœcundaque pœnis [sub alto
Viscera, rimaturque epulis, habitatque
Pectore: nec fibris requies datur ulla renatis. *Æn.* VI, 595.

Nec Tityon volucres ineunt Acheronte jacentem;
Nec, quod sub magno scrutentur pectore, quidquam
Perpetuam ætatem poterunt reperire profectò, [tet;
Quamlibet immani projectu corporis ex-
Qui non sola novem dispensis jugera membris
Obtineat &c.——————
Lucret. lib. III. *ver.* 997.

Viscera præbebat Tityos lanianda, novemque
Jugeribus distentus erat.——————
Ovid. Metam. lib. IV. *ver.* 456.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco suprà citato, *Homero* longè superiorem contendit: " Quanto item," inquit, " post se reliquit " [*Virgilius Homerum*] in Tityi historiâ.— " Jam hinc apparet victoria. Quid enim " *ἴσα δύνοντες δέρτρον*, cum illis, *immortali*, " et *tondens*, et—*fœcundaque pœnis Viscera*, " et *rimaturque epulis, habitatque sub alto* " *Pectore.*—— Illa verò, quæ? ——*nec* " *fibris requies datur ulla renatis.*" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui suâ pulchritudine non caret simplicior illa *Homeri* elocutio; et magnam insuper vim habet istud " *ὁ δ' οὐκ ἀ-* " *παμύνετο χερσί*," *ver.* 578. à *Virgilio* omissum. Vide et infrà ad *ver.* 576.

Ver. 576. *Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα πεῖτο πέλεθρα.*] Ἐνταῦθα [ἐν τῇ Πανοπεῖ] ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ Τιτυοῦ μνῆμα ἐστὶ, περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον μάλιστά που σταδίου. Τὸ δὲ ἔπος ἐστὶν ἐν Ὀδυσσείᾳ· " *Κείμενον ἐν δαπέδῳ·* " *ὁ δ' ἐπ' ἐννέα πεῖτο πέλεθρα.*" Οὐκ ἐπὶ μεγίθει στοιησάσθω τοῦ Τιτυοῦ φασὶν, ἀλλ' ἵνα ὁ Τιτυὸς ἐείδη, πέλεθρα ἐννέα εἶναι τῷ χωρίῳ. *Pausan. lib.* X. *cap.* 4.

Ibid. —— *πέλεθρα.*] Πλέθρα, ἀντὶ πλέθρου, ὃ ἐστὶ ἴσον μέρος σταδίου. *Schol.*

Ver. 577. *Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε.*] Τὸν γε μὴν Τιτυὸν ἐρασθέντα τῶν Διὸς γάμων, ἀφ' οὗ μέρους ἤρξατο νοεῖν, εἰς τοῦτο ὑφίστασθαι πολαζόμενον. " Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἦπαρ " ἔπειον, —— Λητὼ γὰρ εἴλκυσε Διὸς κυδρὴν " παράκοιτιν." Ὥστε δὲ οἱ νομίσαι τοὺς παιδοτρύπτας χειροποιοῦσι, τὸ δυσειδῆσαι αὐτῶν μέρος ἐξαιρίτους ἀποτίμωσιν, οὕτως Ὅμηρος ἐν ἤπατι καλάζει τὸν δι' ἦπαρ ἀπιδόμενα. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 578. *Δέρτρον ἔσω δύνοντες.*] Δέρτρον, ἦτοι τὴν ὑπὸ τὴν σάρκα στιβάδα, ἢ τὸν ὑποπίπτοντα τῷ ἤπατι ὑμένα· ἔνιοι δὲ ἀπίδοσιν τὸ λιγόμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἦτρον· ἐν δὲ ἄλλοις, τὴν δοχάν. *Schol. Etymologicon Magnum* autem vocem *Δέρτρον* potiùs exponendam vult *βάμφος*· quam interpretationem secuti *Barnesius* aliique, vertunt, " *Rostrum intromit-* " *tentes.*" Verùm, ut rectè observat *Duportus* ad *Theophrasti Characteres*, vox *δύνειν* " nunquam hoc modo, sc. transitivè, sumi- " tur à Poetâ; neque unquam *δύνειν* dixit " pro *demittere*, vel *immittere*, vel *immer-* " *gere*; sed vel pro *induere*, vel pro *subire*, " vel *ingredi*, intransitivè. *Δέρτρον* igitur " erit quod vultures subeunt et ingrediun- " tur, non solum illud quod rostris suis " tundunt et fodicant et dilaniant." *Prælect. cap.* 4.

Ver. 579. —— *ἤλκησε.*] Apud *Heraclidem Ponticum*, loco suprà citato, *εἵλκυσε.*

Ver. 580. *Πυθώδ' ἐρχομένην.*] Πυθὼ, πόλις τῆς Φωκίδος. *Schol.*

Ibid. —— *διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.*] Πανόπη, πόλις Φωκίδος. *Schol.* Vide et *Pausaniam, lib.* X. *cap.* 4.

Ver. 581. *Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγ' ἔχοντα.*] Τάνταλος, ὁ Διὸς καὶ Πλουτοῦς, συνδιαιτᾶσθαι τοῖς Θεοῖς καὶ συνεδρεύειν αὐτοῖς, ἀπολέσας διανοίᾳ· κλέψας γὰρ τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, οὐκ ἰδὼν αὐτῷ, ἔδωκε τοῖς ἑμπλέξ· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντα τὸν Δία ἐκβαλεῖν αὐτὸν τῆς ἐν οὐρανῷ διαίτης, καὶ ἐξαρτῆσαι ἐπ' ἄκρου ὑψηλοῦ, ἐκδέξασθαι τῶν χειρῶν καὶ τὸ

Ἕσταότ' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ·
Στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἐλέσθαι·
Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων, πιέειν μενεαίνων,
Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν· ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
Γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.
Δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατακρῆθεν χέε καρπὸν,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι·

Stantem in lacu; hic autem attingebat ad mentum:
Videbatur verò *is* sitienti similis; ad-bibendum autem non poterat capere:
Quoties enim inclinaret-*se* senex, bibere cupiens,
Toties aqua peribat absorpta; circa autem pedes
Terra nigra apparebat, arefaciebat nempè deus.
Arbores porrò procerae à-capite fundebant fructum,
Pyri, et mali-punicae, et mali pulchrum-fructum-ferentes,
Ficusque dulces, et oleae virentes:

Σίσυλον, ἵνα ἰκτινδίνετο. [Ita ex MS. *Barnesius*: *Al.* ἱκτινδίσατο,] ἀναπείψαι. Ἡ ἱστορία παρὰ Ἀσκληπιάδῃ. *Schol.* Vide et *Athenæum*, *lib.* VII. *cap.* 6. qui fabulam hanc paulò aliter refert.

Nec miser impendens magnum timet aëre saxum
Tantalus, ut fama est, cassâ formidine torpens.
Lucret. lib. III. *ver.* 994.

Ibid.——χαλὸν ἄλγος ἔχοντα.] *Eustathius* in commentario citat, κρατὺ ἄλγος ἔχοντα. Ex versu, ut videtur, infrà 592.

Ver. 582. Ἕσταότ'.] *Al.* Ἕστεώτ'. Notante *Eustathio*.

Ibid.——ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ.]

——epulæque ante ora paratæ.
Æn. VI, 604.

Cæterùm *Sextus Empiricus adversus Mathematicos*, *lib.* I. *cap.* 13. et iterùm, *lib.* VIII. citat, προσέπλαζε γενείῳ.

Ver. 583. Στεῦτο δὲ διψάων.] Ἕστατο νῦν ἐπὶ τῶν ποθῶν ἰσχνόται δὲ τῇ λίξει ὁ Διασκωπτὴς παρὰ τὴν τοῦ Ποιητοῦ συνήθειαν. *Schol.* Similitèr et *Eustathius*: Rectiùs autem, ut opinor, de voce Στεῦτο *Mericus Casaubonus*: "Est," inquit, "in isto verbo (ut alibi plu-"ribus) animi gestientis, et aliquid cupidè "molientis, per externos gestus indicatio "—. Hoc igitur vult Poeta his verbis, "eam fuisse Tantali, seu in pedes erecti, "sive alio quocunque gestu, (ut de pugili-"bus olim loquī soliti,) προσελὴν, ut arden-"tissimam sitim præ se ferret." *De nuperâ Homeri Editione*, *Dissertat.* I. Atque hoc ferè sensu usurpari videtur vox Στεῦται, *Iliad.* γ', 83.

Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν πρὸς Ἀχαιούς Ἕκτωρ.

Vide et *Il.* β', 597. ε', 241. σ', 191. item *Etymologicon Magnum*, in voce Στεῦται.

Ver. 584. 585. Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων——, Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ'.]

——Tibi, Tantale, nullæ
Deprenduntur aquæ; quæque imminet,
effugit arbos.
Ovid. Metam. lib. IV. *ver.* 458.

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina——. *Horat. Serm. lib.* I. i. 68.

Ver. 584. 590.——κύψει' ὁ γέρων,——ἰθύσει' ὁ γέρων.] Vulgati habent κύψει,——ἰθύσει. *Henricus Stephanus* autem legendum censet, κύψειε γέρων,——ἰθύσειε γέρων. Quod, uti ipsa annotat, cum sequentibus ἀπολέσκετο et ῥίπτασκε aptiùs congruit. Rectè itaque (ut opinor), et ad vulgatam lectionem quàm proximè edidit *Barnesius*, κύψει' ὁ γέρων,——ἰθύσει' ὁ γέρων. Et MS. à *Thu. Bentleio*, collatus hic habet κύψει'.

Ver. 585. Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν.] Aquæ subitam absorptionem aptissimè depingit, et quasi ob oculos ponit hic versus. Vide ad *Il.* γ', 357. 363. et infrà ad *ver.* 595.

Ibid.——ἀπολέσκετ'.] Apud *Eustathium*, ἀπόλεσκεν. Minùs rectè.

Ibid.——ἀναβροχέν.] Ita ex *Editione Cantabrigiensi* et ex *Hesychio* edidit *Barnesius*. Atque ita in commentario citat *Eustathius*. *Al.* ἀναβροχθέν, et ἀναβρυχέν.

Ver. 586.——καταζήνασκε.] Καταξηράνειν· ἄξη γὰρ, ἡ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 588. Ὄγχναι.] *Barnesius* aliique habent Ὄχναι. Vide suprà ad ἡ, 115.

Ibid.——μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Vide suprà ad ἡ, 115.

Ver. 589. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Vide suprà ad ἡ, 116.

Τῶν ὁπότ' ἰθύσει ὁ γέρων ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι,
Τάσδ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα.
Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον, κρατερὴ' ἄλγε' ἔχοντα,
Λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν·
Ἦτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον· ἀλλ' ὅτε μέλλοι
Ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Quas quum rectà pergeret senex manibus prehendere,
Eas verrus dispellebat in nubes obscuras.
Et profectò Sisyphum aspexi, duros dolores patientem,
Lapidem gestantem ingentem utràque manu:
Sanè ille quidem innixus manibusque pedibusque
Lapidem sursùm pellebat ad cacumen; sed quando erat
Summum superaturus, tunc repulsabat potens vis
Rursùs, deinde in solum volvebatur lapis immanis.

Ver. 591. ——*βίηφιν.*] *Eustathius* in commentario citat, *φίηφιν.*

Ver. 595. Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον.] De summo hujus loci artificio, quo rem ipsam pulcherrimè depingit, et quasi ob oculos ponit verborum sonus, rectè *Demetrius Phalereus*: Ἐν δὲ τῷ μεγαλοπρεπεῖ χαρακτῆρι σύγκρουσις παραλαμβάνεται· ἢ περίοδος, ἤτοι διὰ μακρῶν, ὡς τὸ, "Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε." Καὶ γὰρ ὁ στίχος μῆκος τὴ ἴσχυι τῆς συγκρούσεως, καὶ μιμήσεται τοῦ λίθου τὴν ἀναφορὰν καὶ βίαν. Περὶ Ἑρμηνείας, § 72. Et *Dionysius Halicarnassensis*: Πῶς οὖν δηλόσει ταῦτα [τὰ περὶ τὸν Σίσυφον] μιμητικῶς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ἄξιον ἰδεῖν. "Καὶ μὴν Σίσυφον "εἰσεῖδον, —— Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον." Ἔνταῦθα ἡ σύνθεσις ἐστὶν ἡ δηλοῦσα τῶν γινομένων ἕκαστον, τὸ βάρος τοῦ πέτρου, τὸν ἐφέλκοντα ἐκ τῆς γῆς κάτωθεν, τὸν ἀναπιδώμενον τοῖς παλμοῖς, τὸν ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ὄγκον, τὸν μέγα ἀναβοῶμενον πέτρον. Περὶ συνθέσεως, § 20. "Vocalium concursus — cùm accidit, hiat et "interstitit et quasi laborat oratio." *Quintil. lib.* IX. *cap.* 4. Sic apud *Virgilium* ingens nisus et molimen, vocalis longæ non elisæ hiatu aptissimè describitur:

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam.
Georg. I, 281.

Vide suprà ad *ver.* 314. et ad *Il. γ', 363.*

Ver. 596. —— κραναιΐς.] Τὸ δὲ "κραναῖς" ἐπίρρημα ἐστὶν, ἀντὶ τοῦ κραναῶς. Ἀναλογεῖ δὲ τῷ "λαιψηρὸς," καὶ τοῖς τοιούτοις. Γράφεται δὲ καὶ ἐν δυσὶ λέξεσι, "κραναΐ ἔῃ," ἤγουν ἡ κραναία ἴσχυς τοῦ λίθου. Εἰ δὲ ἴσα λέγει ἐστὶ λίθου στιγματικώτερον, καινὸν εἶδός τί γε καὶ ἀναιδὲς τὸν τοιοῦτον λέγει, ἐκ τῶν ἐμψύχων καὶ τοῦτο μεταγαγών. *Eustath.* Vide ad *ver.* 597. Posteriori modo legisse videtur *Scholiastes*, qui exponit, Ἡ ἰσχυρὰ δύναμις.

Ver. 597. Αὖτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.]

—— adverso nixantem trudere monte
Saxum; quod tamen à summo jam vertice rursùm
Volvitur, et planì raptim petit æquora campi.
Lucret. lib. III. *ver.* 1013.

Porrò notandum et hîc, quàm pulchrè et artificiosè lapidis pondere suo de monte devoluti impetum depingit versus iste pedibus dactylicis totus incedens. Οὐχὶ συγκατακυλίσασα τῷ βάρει τῆς πέτρας ἡ τῶν ὀνομάτων σύνθεσις; μᾶλλον δὲ ἔφθασε τὴν τοῦ λίθου φορὰν, τὸ τῆς ἀπαγγελίας τάχος; *Dionys. Halicarn.* loco jam suprà citato. Similiter *Virgilius* temporis prætereuntis celeritatem pedibus dactylicis exhibet:

Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.
Georg. III, 284.

Item saxi cadentis motum ab initio tardiorem, deinde acceleratum:

——jamjam lapsura, cadentique
Imminet assimilis. —— *Æn.* VI, 602.

Ibid. —— λᾶας ἀναιδής.] Κίνχρηται "Ομηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνεργητικὸν σημεῖόν ἐστιν, εἰδοποιεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε, "Αὖτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής." —— Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. Τὸ ἀναισχυντεῖν γὰρ —— ἐνεργεῖται. Ταῦτα δὲ μεταφέρει διὰ τῆς ὅλης ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὡς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναισχυντῶν πρὸς τὸν ἀναισχυντούμενον. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 11. Ubi notandum, quod jam legimus ἔστυκα εἰδυῖα, legisse aut memoritèr citâsse *Aristotelem*, ἐστὶ δὲ ἀναιδὲς τι.

Αὐτὰρ ὅγ' ἂψ ὥσασκε τιταινόμενος· κατὰ δ' ἱδρὼς
Ἔρρεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀφύρει.
Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην,
Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τέρπεται ἐν θαλίης, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.
Ἀμφὶ δέ μιν κλαγγὴ νεκύων ἦν, οἰωνῶν ὥς,
Πάντοσ' ἀτυζομένων· ὁ δ', ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικώς,
Γυμνὸν τόξον ἔχων, καὶ ἐπὶ νευρῇφιν ὀϊστὸν,
Δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς.
Σμερδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτὴρ,
Χρύσεος ἦν τελαμών· ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,

Verùm ille rursùs pellebat contendens; sudor autem
Defluebat ex membris, pulvis verò ex capite oriebatur.
Post hunc autem vidi vim Herculeam,
Simulachrum; ipse verò apud immortales deos
Oblectatur in conviviis; et habet pedibus-elegantem Hebem,
Filiam Jovis magni et Junonis aureos-calceos-habentis.
Circa autem ipsum clamor mortuorum erat, avium instar,
Undique agitatarum: ille verò obscurae nocti similis,
Nudum arcum tenens, et ad nervum sagittam,
Horrendùm circumspiciens, semper jaculaturo similis.
Terribilis autem ei circum pectora baltheus,
Aureum erat lorum; ubi miranda opera elaborata-erant,

Ver. 598. —— κατὰ δ' ἱδρὼς Ἔρρεεν ἐκ μελέων.] —— sudor fluit undique rivis. *Æn.* V, 200. —— tum toto corpore sudor Liquitur. —— IX, 812.

Ver. 599. —— κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀφύρει.] Vir eruditus *Mericus Casaubonus* vocem κονίη interpretatur, *Lixivium*: "Sudorem," inquit, "multo labore comparatum, et omnibus membris, capite præcipuè manantem, *lixivio* comparari, quis non amplectatur?" *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Nescio tamen annon simplicius hîc intelligas vaporem pulveri similem ex capite exurgentem.

Ver. 600. Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην.] Καὶ Ὅμηρος ἂν εἶπε πάντων μάλιστα δὴ κατὰ δίκην εἰπὼν ἴσως περὶ τῶν καθ' ἕκαστον· "Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην. Εἴδωλον αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν." *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ*, haud longè à fine. Cæterùm nonnulli, notante *Eustathio*, hunc locum repudiârunt; rationibus parùm idoneis.

Ver. 601. Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.] Hinc *Herculis* Umbra, apud *Lucianum*: Αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ. *Dialog. Diogenis et Herculis.*

—— Acherusia templa, ——
Quo neque permanent animæ neque corpora nostra;
Sed quædam simulacra modis pallentia miris.
Lucrēt. lib. I. *ver.* 121. 123.

Ver. 602. —— θαλίης.] Ταῖς τῶν θεῶν εὐωχίαις. *Schol.*

Ver. 606. —— τόξον ἔχων.] *Barnesius* legendum conjicit ἴχνη. "Quòd, (inquit) qui animum diligenter advertat, necessarium videbit; nisi in sequenti versu pro παπταίνων, legerit παπταίνει, vel — pro ἐοικὼς, ἔοικεν." Quæ ultima conjectura ferri non potest: Isto enim modo minimè constaret Temporum ratio. Quippè ἔοικεν apud *Homerum* semper respondet Latino "*similis videtur*," nunquam τῷ "*similis videbatur*." Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 492. Ideóque, siquid mutato opus, legendum omninò non ἔοικεν, sed ἐῴκει. Quod quidem et multò videtur aptius, quàm ut duo versus 605. 607. tàm propè invicem, eâdem ipsâ voce ἐοικὼς desinant.

Ver. 608. —— ἀορτὴρ.] Ὁ τοῦ τελαμῶνος κρεμαστήρ, ἐξ οὗ τὸ ξίφος ἤρτηται. *Schol.*

Ἄρκτοι τ', ἀγρότεροί τε σύες, χαροποί τε λέοντες,
Ὑσμῖναί τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.
Μὴ τεχνησάμενος, μηδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο,
Ὃς κεῖνον τελαμῶνα ἐῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.
Ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἆ δειλ', ἦ τινα καὶ σὺ κακὸν μόρον ἠγηλάζεις,
Ὃν περ ἐγὼν ὀχέεσκον ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο.
Ζηνὸς μὲν πάϊς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀΐζὺν
Εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ
Δεδμήμην, ὅ δέ μοι χαλεπὸς ἐπετέλλετ' ἀέθλους·
Καί ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔπεμψε πύν' ἄξονθ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον

Ursique, agrestesque apri, torvique leones,
Praeliaque, pugnaeque, caedesque, homicidiaque.
Nè *hoc* fabricatus, aliud quid fabricaverit,
Qui illud cingulum suâ comprehenderit arte.
Agnovit autem statim ille, postquam vidit oculis,
Et me lugens verbis alatis allocutus est:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Heu miser, certè aliquod et tu malum fatum sustines,
" Quale scilicet ego ferebam sub radiis solis.
" Jovis quidem filius eram Saturnii; verùm aerumnam
" Habebam infinitam: valdè enim longè deteriori viro
" Subditus eram; ille verò mihi graves imperabat labores;
" Et olim me huc misit, canem ut-ducerem: non enim aliud

Ver. 610. —— χαροποί τε λέοντες.] *Virgilio,* " *Torva leæna.*" *Ecl.* II. *ver.* 63.

Ver. 611. Ὑσμῖναί τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.] " Ante omnes apud Ho-
" merum ejusdem rei atque sententiæ lu-
" culenta exaggeratio est. — Ὑσμῖναί τε,
" μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε. Nam
" cùm omnia ista — multa et continua
" nomina nihil plus demonstrent quàm
" prælium, hujus tamen rei varia facies
" delectabilitèr ac decorè multis variisque
" verbis depicta est." *Gellius, lib.* XIII. *cap.* 23. Cæterùm versum hunc exscripsit ferè *Hesiodus:*

Ὑσμίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε. *Theogon. ver.* 228.

Ver. 612. Μὴ τεχνησάμενος §c.] Οὐ τέχνησάμενος πρότερον τι τοιοῦτον, ἵστ' αὐτὸ ἦλθε ἔργον, οὗτ' ἂν ἰζῆς τοιοῦτον τεχνήσαιτο· ὁ καταπεπυκάσας ἐκεῖνον τὸν τελαμῶνα, ἄλλον τοιοῦτον οὐκ ἐτεχνήσατο, ἀλλ' οὐδὲ τεχνήσεται· ὡς τί τις λέγει, οἷον Φειδίας ἐποίησε τὸν Δία, τοιοῦτο οὐδὲν ἄλλο, οἷς ἑαυτὸν γὰρ τὸ πᾶν [Ita rectè *Barnesius* pro vulgato παρὰ] τῆς ἑαυτοῦ τέχνης κατέλιπεν. *Schol.*

Ver. 613. —— ἐῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.] Ἐνέθηκε ἐν τῇ ἑαυτοῦ τέχνῃ· ὅ ἐστὶν ἐποίησεν [fortè ἐνέτεινεν]. *Schol.*

Ver. 618. —— ὀχέεσκον.] *Ferre solebam.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 621. —— ὅ δέ μοι χαλεπὸς ἐπετέλλετ' ἀέθλους.]

—— ut duros mille labores
Rege sub Eurystheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit. —— *Æn.* VIII, 291.

Ver. 622. —— πύν' ἄξονθ'.] Τὸν Κέρβερον. *Schol.*

Te Stygii tremuêre lacus; te janitor
Orci. *Æn.* VIII, 296.

Ibid. —— οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον Φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.] Ita *Vulgati. Barnesius* autem, quoniam vox ἄεθλον alibi apud Poetam *Neutro genere* usurpatur, nullis allatis Codicibus, edidit; οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλο Φράζετο §c. " Nam per τὸ, τί, (inquit)

Φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·
Ἑρμείας δέ μ' ἔπεμψεν, ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν αὖτις ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴτις ἔτ' ἔλθοι
Ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.
Καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ,
Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·
Ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν,
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ἧρει,
Μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
Ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἐπὶ νῆα κιὼν, ἐκέλευον ἑταίρους
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ' αἶψ' εἰσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.

" Existimabat hoc omninò mihi gravius fore certamen.
" Eum quidem ego subduxi et traxi ex inferis;
" Mercurius autem me deduxit, atque caesia-oculis Minerva."
Sic fatus, ipse quidem rursùs descendit in Plutonis-domum.
At ego illic manebam constantèr; si quis ampliùs veniret
Virorum Heroum, qui utique olim perierunt.
Et jam adhuc priores vidissem viros, quos volebam scilicet,
Theseum, Pirithoumque, deorum gloriosos filios:
Sed priùs multitudo congregabatur infinita mortuorum,
Sonitu immenso; me verò pallidus timor cepit;
Nè mihi Gorgonium caput horrendi monstri
Ex Orco mitteret inclyta Proserpina.
Statim deinde ad navem profectus, jubebam socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere:
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant.

" certò constat, *ἄεθλον* hîc *Neutrum* esse." Quod tamen, ut opinor, indè non necessariò sequitur. Vide et infrà ad *σ'*, 576. Cæterùm *Eustathius* legit, *οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλο φεύζιτο τοῦδ' ἔτι μοι &c.* Ubi, ut ipse fatetur, altera vocalium *ἔτι* planè supervacanea est.

Ver. 623. —— *χαλιπώτερον.*] *Al. κρατερώτερον.*

Ver. 625. —— *ἔπεμψεν, ἰδὲ.*] *Al. ἔπεμψ' ἰδέ.*

Ver. 630. *Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.*] *Πεισίστρατον — φησὶν Ἡρίας ὁ Μιγαρεὺς — ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὁμήρου ναυπίαν τὸ, " Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἀριδείκετα τέκνα." χαριζόμενον Ἀθηναίοις. Plutarch. in Theseo.* Ubi in transitu notandum, quod jam legimus *ἐρικυδέα τέκνα*, apud *Plutarchum* legi, *ἀριδείκετα τέκνα.* Cæterùm de prosodiâ vocis *Θησέα*, vide ad *Il. ά*, 265.

Ver. 631. —— *ἰαὶ ἴθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν.*]

——hîc tenebras agitant, volitantque per umbras
Innumeri quondam populi.——
Sil. Italic. lib. XIII. *ver.* 524.

Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 632. *Ἠχῇ θεσπεσίῃ.*] Vide infrà ad *ώ*, 5.

Ver. 633. —— *Γοργείην κεφαλὴν.*] *Μιδούσης, τῆς Γοργόνος, κεφαλήν. Schol.* Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 20.

Ver. 634. —— *ἀγαυή.*] *Al. ἰκαιή.*

Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο·
Πρῶτα μὲν εἰρεσίη, μετέπειτα δὲ πάλλιμος οὖρος.

Illam autem per Oceanum flumen ferebat unda fluenti:
Primùm quidem remigatio, posteà optimus ventus.

Ver. 638. Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμόν.] Ita infrà μ', 1.

Αἰνὰς ἰκτὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο.

Et ά, 11.

Πὰς δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοάς.———

Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας, ὡς ἀφανὴς τὸν μῦθον ἀπτόπως, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. Οὐ γὰρ ἐπὶ ἔσχατα ἦλθε ποταμὸν Ὠκεανὸν ἰόντα· Ὅμηρον δὲ, ἢ ἐπὶ τῶν πρότερον γινομένων παντῶν δοκεῖν τὸ ὄνομα τιθέντα ἢ τὸν πρῶτον ἱστορήσαντα. *Herodotus, lib.* II. § 23. *Diodorus Siculus* fluvium *Nilum* Ὠκεανὸς olim appellatum fuisse narrat; Οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον. *Hist. lib.* I. Et paulò inferiùs; Τὸν δὲ ποταμὸν [τὸν Νεῖλον] ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάνην, ὃς ἐστὶν Ἑλληνιστὶ Ὠκεανός. Vide infrà ad ώ, 11. Cæterùm alitèr explicatur hæc phrasis apud *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *al.* 5.

Ver. 639.———εἰρεσίη.] *Al.* εἰρεσίη. Notante *Eustathio.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Μ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Μ'.

ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ τὴν ἐξ Ἅιδου γινομένην αὐτῷ ἐπάνοδον πρὸς Κίρκην· καὶ ὡς τὰς Σειρῆνας παρέπλευσε, καὶ τὰς Πλαγκτὰς πέτρας, Σκύλλαν τε, καὶ Χάρυβδιν· καὶ τὴν τῆς αὐτοῦ νεὼς καὶ τῶν ἑταίρων ἀπώλειαν, ἁπλόντων τινὰς τῶν ἡλίου βοῶν· καὶ ὡς μόνος ἐπὶ ξύλου πρὸς Καλυψὼ διεσώθη.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Σειρῆνας, καὶ Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ βόας Ἡλίου.

Ἄλλως.

Μῦ Σειρῆνας ἔχω, πλαγκτὰς, βοῦς τ' Ἠελίοιο.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο
Νηῦς, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην, ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης
Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐπείσαμεν ἐν ψαμάθοισιν, 5
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.

CAETERUM postquam fluvii reliquit fluentum Oceani
Navis, pervenitque ad fluctus maris vasti,
Insulam ad Aeaeam, ubi utique Aurorae manè-genitae
Domicilium et chori sunt, et ortus Solis;
Navem quidem, huc quum-venissemus, subduximus in arenam, 5
Ipsi autem egressi sumus ad littus maris:
Hîc verò requiescentes expectavimus auroram divinam.

Ver. 1. Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο] Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *al.* 5. item suprà ad λ', 638.

Ver. 3. Νῆσον ἐς Αἰαίην.] *Al.* Νῆσόν τ' Αἰαίην.

Ibid. ——ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο.] Οὐχ ὡς ἱστιτολούσης [fortè ἱστιτελούσης] τῆς ἡμέρας ἐν τῇ Αἰαίᾳ, τοῦτο εἴρηκεν· ἀλλ' ὅτι ἀνατελοῦντος, ἐπεὶ παραγινόμεθα ἐπὶ τὴν ἡμέραν καὶ ἥλιον· ἢ πανταχόσε τῶν ἡμερῶν ἢ ὡς τρόπον φῶς παρέχουσαν, ἀνατολὴν πέπλασται, ἐπεὶ ὑψηλοῦ ὄντος τοῦ Ἡερκαίου, ἥλιος ἐν νυκτὶ ἐπιλάμπει τῇ τῆς Κίρκης ἕδρᾳ. *Schol.*

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην εἰς δώματα Κίρκης
Οἰσέμεναι νεκρὸν Ἐλπήνορα τεθνειῶτα.
Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες, ὅθ' ἀκροτάτη πρόεχ' ἀκτή,
Θάπτομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη, καὶ τεύχεα νεκροῦ,
Τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες,
Πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐῆρες ἐρετμόν.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν· οὐδ' ἄρα Κίρκην
Ἐξ Ἀΐδεω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' ὦκα.
Ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα δ' ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ
Σῖτον καὶ κρέα πολλὰ, καὶ αἴθοπα οἶνον ἐρυθρόν.
Ἡ δ' ἐν μέσσῳ στᾶσα μετηύδα δῖα θεάων·
Σχέτλιοι, οἳ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.

Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitis Aurora,
Utique tunc ego socios praemisi ad domum Circes
Allaturos mortuum Elpenorem defunctum.
Lignis verò statim caesis, ubi summum prominebat littus,
Sepeliebamus dolentes, uberes lachrymas fundentes.
At postquam cadaverque combustum est, et arma mortui;
Tumulo aggesto, et desupèr cippo erecto,
Fiximus in summo sepulchro fabrefactum remum.
Nos quidem haec singula administrabamus: neque verò Circen
Ab inferis regressi latuimus, sed valdè celeritèr
Venit, postquam-se-ornàsset: simul autem ancillae ferebant cum-ipsâ
Panem et carnes multas, et generosum vinum rubrum.
In medio verò stans alloquebatur nobilissima dearum:
" Miseri, qui viventes subiistis domum Plutonis,
" Bis-mortui, cùm alii semel moriantur homines.

Ver. 10. —— νεκρὸν —— τεθνειῶτα.] Vide suprà ad λ', 37.

Ver. 11. 12. Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες — Θάπτομεν ἀχνύμενοι.]

Haud mora, festinant flentes; aramque sepulchri
Congerere arboribus, cœloque educere certant. *Æn.* VI, 177.

Ibid. —— πρόεχ'.] *Al.* προὔχ'.

Ver. 13. Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη.]

Postquam collapsi cineres, et flamma quievit. *Æn.* VI, 226.

Ver. 14. Τύμβον χεύαντες.]

At pius Æneas ingenti mole sepulchrum
Imponit, suaque arma viro, remumque tubamque. *Ibid.* 232.

Vide suprà ad λ', 77.

Ver. 17. —— ἐλήθομεν.] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 18. —— ἐντυναμένη.] *Postquam se ipsa ornâsset.* Hic nimirùm maximè proprius Vocis *Mediæ* usus. Vide suprà ad ι, 491. et λ', 423. *Eustathius* aliam interpretationem affert: Ἐστὶ δὲ ἰδιωτὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἱστιμάσασα δεῖπνα, ἐν τῷ λαβεῖν ἔντια ἐραστίζης. Sed minùs rectè. Cæterùm de prosodiâ vocis ἐντυναμένη, vide ad *Il.* ι, 203.

Ver. 21. —— ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο.]

Ζῶσ' εἰς Θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς.
Sophocl. Antig. ver. 931.

Ver. 22. Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ.] *Al.* Δὶς θανέες.

Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
Tartara. —— *Æn.* VI, 134.

—— Satis est inamabile regnum
Aspexisse semel, Stygios semel isse per amnes.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 590.

Ibid. —— ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.]

—— omnes una manet nox,
Et calcanda semel via lethi.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* XXVIII. *v.* 15.

Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον
Αὖθι πανημέριοι· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
Πλεύσεσθ'· αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, ἠδὲ ἕκαστα
Σημανέω· ἵνα μή τι κακορραφίῃ ἀλεγεινῇ,
Ἢ ἁλὸς, ἢ ἐπὶ γῆς, ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
Ἡ δέ με χειρὸς ἑλοῦσα, φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων,
Εἷσέ τε, καὶ προσέλεκτο, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
Αὐτὰρ ἐγὼ τῇ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα πότνια Κίρκη·
Ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται· σὺ δ' ἄκουσον,
Ὡς τοι ἐγὼν ἐρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας

" Verùm agite, edite cibum, et bibite vinum
" Hic toto-die; simul autem atque aurora illuxerit,
" Navigabitis: at ego monstrabo viam, atque singula
" Significabo; ut nequid malo-consilio damnoso,
" Aut in mari, aut in terrâ, doleatis damnum passi."
Sic dixit: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
Sic tunc quidem toto die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque copiosas, et dulce vinum;
Quando verò sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Illi quidem decubuerunt juxta retinacula navis:
Illa verò me manu prehensum, dilectis seorsum à sociis,
Locavitque, et è-regione-sedit, et interrogavit singula:
At ego ei omnia ordine recensui.
Et tum deinceps me verbis alloquebatur veneranda Circe:
" Haec quidem sic omnia peracta sunt: tu autem audi,
" Ut tibi ego dicam; in memoriam verò reducet etiam deus ipse.
" Ad Sirenes quidem primùm pervenies, quae utique omnes

Ver. 25. 26. —— αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, —— ἵνα μή τι κακορραφίῃ.]

Pauca tibi è multis, quo tutior hospita lustres [portu,
Æquora, et Ausonio possis considere
Expediam dictis. —— *Æn.* III. 377.

Ver. 38. —— μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.]

—— aderitque vocatus Apollo.
Æn. III, 395.

Ver. 39. Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι.] Κατὰ μὲν τοὺς παλαιοὺς, Ἀχελῴου καὶ Στεροπῆς τῆς Πορθάονος αἱ Σειρῆνες· κατ' ἐνίους δὲ, Ἀχελῴου καὶ Τερψιχόρης, μιᾶς τῶν Μουσῶν. Ἐλέφαντι δὲ παρθενίαν, ἱμειρθῆσαν ὑπὸ Ἀφροδίτης, καὶ ἔχουσαι πτερὰ ἀπίστησαν εἰς τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ τῶν κατέσχον Ἀνθεμοῦσσαν ὀνομαζομένην. Ὀνόματα δὲ αὐτῶν, Ἀγλαοφάμη, Θελξιέπεια, Πεισινόη ἢ Λίγεια· κατὰ δὲ Ὅμηρον, δύο· Σειρήνοιν γὰρ λίγεια. *Schol.* à *Barnesio* emendata. Vide *Strabonem. Geograph. lib.* I. *pag.* 41. *al.* 22. et *Plinium, Nat. Hist. lib.* X. *cap.* 49. item infrà ad *ver.* 45. 52.

Ibid. —— αἵ ῥά τε πάντας Ἀνθρώπους θέλγουσιν.]

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canorâ
Quaslibet admissas detinuere rates.
Ovid. Art. Amat. lib. III. *v.* 311.

Dulce malum pelago Siren, volucresque puellæ:
Scyllæos inter fremitus, avidamque Charybdin

Ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅ, τις σφέας εἰσαφίκηται.
Ὅστις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
Σειρήνων, τῷ δ' οὔτι γυνὴ, καὶ νήπια τέκνα,
Οἴκαδε νοστήσαντι, παρίστανται, οὐδὲ γάνυνται.
Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
Ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν· ἐπὶ δ' οὕατα κηρὸν ἀλείψαι ἑταίρων,
Κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μήτις ἀκούσῃ
Τῶν ἄλλων· αὐτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν, αἴ κ' ἐθέλῃσθα.
Δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χείράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω·

" Homines fascinant, quicunque ad eas pervenerit.
" Quicunque imprudentiâ appulerit, et vocem audierit
" Sirenum, huic utique neutiquam uxor et infantes liberi
" Domum revers astant, neque lætantur.
" Sed Sirenes arguto fascinant cantu,
" Sedentes in prato: ingens verò circùm ossium acervus
" Virorum putrefactorum; circúmque cutes tabescunt.
" Sed praeternavigato: aures autem obline sociorum,
" Cerâ malassatâ dulci, nè quisquam audiat
" Caeterorum: at ipse audias, si velis.
" Ligent te in navi veloci manusque pedesque,
" Erectum ad basim-mali; ex ipso autem funes alligentur:

Musica saxa fretis habitabant dulcia monstra,
Blanda pericla maris; terror quoque gratus in undis.
Delatis licèt huc incumberet aura carinis,
Implêssentque sinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una patrem; nec tendere certum [bat;
Delectabat iter reditûs, odiumque juvabat.
Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa voluptas. *Claudian. Epigr.* 50.

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele;
Quas nemo quondam deserebat auditas.
Martial, lib. III. *Epigr.* 64.

Porrò hinc *Horatius*:

——— vitanda est improba Siren
Desidia ——. *Serm. lib.* II. *Sat.* iii. 14.

Vide et *Apollonium, Argonautic. lib.* IV. *ver.* 892. &c. item infrà ad *ver.* 45 et 184.

Ver. 40. ——— ὅ,τις σφέας εἰσαφίκηται.] *Al.* ὅτι σφέας εἰσαφίκηται. Quin et *Eustathius* in commentario citat, ὅτι.

Ver. 41. —— ἀϊδρείῃ.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* φ. 198. ubi in omnibus isto modo scriptum occurrit: Atque itain commentario hic legit *Eustathius. Vulgg.* ἀϊδρείη.

Ibid. ——— πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ.] *Al.* πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ.

Ver. 45. —— πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς Ἀνδρῶν πυθομένων.] Καὶ τοῦτο ἴσχυε Ὅμηρος στιχάσαι, ὡς ἡ τῶν Σειρήνων νῆσος ἀνάπλεως ἐσοῦσα ὀστῶν εἴη, ὅτι οἱ σὺν αὐταῖς ἁλόντες ἐκόμισαν ἀπόλεσιν. *Pausan. lib.* X. *cap.* 6. Ἀπόλλωνι δὲ τοὺς παρόντας, [αἱ Σειρῆνες] ἦσαν γὰρ ἐταῖραι εὐφυεῖς, τῇ τε δὶ' ἐργάτου μούσης, καὶ γλυκυφωνίᾳ πάλλιστα, αἷς οἱ προσιόντες παντελῶς τὰς οὐσίας. *Heraclit. περὶ ἀπίστων, cap.* 14.

Ver. 47. 55. —— περὶξ ἰλάαν —— περιξ ἰλάσασιν.] *Al.* περιξιλάαν —— περιξιλάσασιν.

Ibid. ——— ἐπὶ δ' οὕατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων.] Hinc apud *Michaël. Apostol.* Proverbium: " Κηρὸν τοῖς ὠσὶν ἐναλείφεις" ἐπὶ τῶν παραιτουμένων ἀκοῦσαί τινος, ὅτι φαύλου, ὅτε σπουδαίου. *Proverb. Cent.* XI, 37.

Ver. 48. —— δεψήσας.] Μαλάξας· ἴδιον καὶ βυρσοδίψης. *Schol. Al.* δὲ ψήσας.

Ὄφρα κε τερπόμενος ὅπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.
Αἱ δέ κε λίσσηαι ἑτάροις, λῦσαί τε κελεύῃς,
Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τάτ' ἐν δεσμοῖσι δέηται.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάγε παρῆξ ἑλάσωσιν ἑταῖροι,
Ἔνθα τοι οὐκ ἔτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω,
Ὁπποτέρη δή τοι ὁδὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ βουλεύειν· ἐρέω δέ τοι ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἠπειρῶες, προτὶ δ' αὐτὰς
Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης·
Πλαγκτὰς δή τοι τάγε θεοὶ μάκαρες καλέουσι.

" Ut cum-voluptate vocem audias Sirenum.
" Quòd si rogaveris socios, solvereque jubeas,
" Illi dein te in pluribus tum vinculis illigent.
" Caeterùm postquam has praeternavigârint socii,
" Tum tibi non ampliùs deinceps continuò dicam,
" Utra demùm tibi via fuerit; sed et ipse
" Animo considera: dicam autem tibi utrinque.
" Hinc etenim petrae imminentes; ad eas autem
" Fluctus ingens resonat caerulei maris:
" Erraticas profectò eas dii beati vocant.

Ver. 52. —— ὅπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.] Δύο δὲ αὐτὰς ἐμφαίνει ὁ Ποιητὴς ἐν αἷς λέγει, "ὅπα "ἀκούσῃς Σειρήνοιϊν," καὶ, "τῶν Σειρήνοιϊν," (*ver.* 167.) διὰ τὸ γὰρ τὸ "Σειρήνοιϊν," ὡς τὸ "φαῶν" καὶ "ἄμμιν." Καὶ συνέβραμον τινὲς τῷ Ὁμήρῳ, οἱ καὶ ὀνόματα φασὶν εἶναι αὐταῖς Ἀγλαοφάμην καὶ Θελξιόπειαν· οἱ δὲ πάντες, ἐν οἷς καὶ Ἀνακέφορον, τρεῖς αὐτὰς ἀριθμοῦσι, Παρθενόπην, Λίγειαν, καὶ Λευκωσίαν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 39.

Ibid. et *ver.* 55. —— ἀκούῃς —— πελεύῃς.] *Al.* ἀκούσῃς —— πελεύσῃς.

Ver. 53. Αἱ δέ.] *Al.* Εἰ δέ.

Ver. 54. Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλείοσσι τάτ' ἐν δεσμοῖσι δέηται.] Quum in hoc versu alterutra ex voculis, ἐνὶ, ἐν, supervacanea videatur; *Barnesius* plures emendandi rationes affert; quarum una, nempè ut legatur, Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλείοσσι τότε δεσμοῖσι δέηται, ferri quidem posset. At longè potior lectio, quam in Codicis *Hervagiani* Margine reperit idem *Barnesius*, Οἱ δέ σ' ἔνι πλείοσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δέηται. Sententiæ nimirùm aptissimè hîc congruit vocula ἔνι· verisimiliusque videtur ex *ver.* 164. 196. infrà, posteriorem voculam "ἐν" non immutandam.

Ver. 55. —— ἐπειδή.] *Al.* ἐπὴν δή.

Ver. 59. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἠπειρῶες.]

Συνδρόμων πιτνάσσει ἁρμαλιάτων
Ἐκφυγεῖν πετρᾶν. Δίδυμοι γὰρ ἦσαν
Ζαπλοῦς, κυλινδόμενόν τι κραιπνότερον
Ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων σοίχις ——.
Pindar. Pythior. Od. IV. *ver.* 369.

Quem ad locum *Benedictus*: " Cyaneas (in-" quit) petras intelligit quas et Συμπληγάδας vocantur, à *συμπλήσσειν*, *collidere*. " Nam concurrere inter se fabulosè tradebantur, quum parvo discretæ intervallo, " ex adverso intrantibus geminæ cernebantur; paulúmque deflexâ acie, coëuntium " speciem præbebant. —— Πλαγκτὰς vocantur ab Homero, qui eas in Siculo mari collocat, cùm sint in Euxino. Undè *Odyss.* μ'. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἠπειρῶες &c." Vide ad *ver.* 61.

Ibid. —— ἠπειρῶες.] Πυκναὶ, ἢ ἠπειρεμάμεναι, ὑψηλαὶ καὶ ἠέτεργαι. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* legendum censet ἠμφιφῶες, vel ἠμφίεσσες.

Ver. 60. Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ.] Vide ad *Æn.* β', 210. et ε', 264.

Tum rauca assiduo longè sale saxa sonabant. *Æn.* V, 866.

Ver. 61. Πλαγκτὰς δή τοι τάγε.] Ὁ μὲν Κράτης, ὅτι σιλάζεται περὶ αὐτὰς τὸ κῦμα· οἱ δὲ, ὡς τὴν Δῆλον, κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι. *Schol.* Ἀναλλαγεῖς δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν Φινεύς, ἐμήνυσε τὸν πλοῦν τοῖς Ἀργοναύταις· καὶ περὶ τῶν Συμπληγάδων ὑπέθετο πετρῶν τῶν κατὰ Θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται· συγκρουόμεναι δὲ ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας, τὸν διὰ Θαλάσσης πόρον ἀπέκλιον· ἐφέροντο δὲ πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν ἁμίλλη, πολλὰ δὲ πάταγος· ὃν δὲ ἀδύνατον καὶ τοῖς πετεινοῖς δι' αὐτῶν ἱπτᾶσθαι. *Apollodor. Bibliothec. lib.* I. De iisdem scopulis *Apollonius*:

Πίσεος μὲν πάμπρωτον ἀφερμηθέντες ἰμαὶ
Κυανέης ὄψεσθε δύω ἀλὸς ἐν ξυνοχῇσι·
Τάων οὔ τινά φημι διαμπερὲς ἐξαλέασθαι·
Οὐ γάρ τι βίζηται ἐφέμπεται ἠάτησιν,

Τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διΐ πατρὶ φέρουσιν,
Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη·
Ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατὴρ ἐναρίθμιον εἶναι. 65
Τῇ δ' οὔπω τις νῆυς φύγεν ἀνδρῶν, ἥτις ἵκηται,
Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
Οἵη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νῆυς,

" Hâc quidem neque volucres praetervolant, neque columbae
" Timidae, quae ambrosiam Jovi patri ferunt;
" Sed etiam ex iis *aliquam* semper adimit laevis petra;
" Sed aliam summittit pater, ut-in-numero sit. 65
" Hâc verò nondum ulla navis effugit virorum, quaecunque accesserit,
" Sed paritèr tabulataque navium, et corpora virorum,
" Fluctus maris auferunt ignisque perniciosi procellae.
" Sola sanè illa praeternavigavit mare-sulcans navis,

Ἀλλὰ θαμὰ ξυνίασιν ἰναντίαι ἀλλήλῃσιν
Εἰς ἕν, ὕστιρὸι δὶ πολλὸν ἀλὸς κορθύιται ὕδωρ
Βραισόμινον· στιγνὶς δὶ πιρὶ στυφιλὴ βρίμι ἀκτή.

Argonautic. lib. II. *ver.* 317.

Vide *Strabonem, Geograph. lib.* III. *pag.* 222. *al.* 149. item suprà ad *ver.* 59.

Ibid. —— Θιοὶ μάκαρις καλίουσι.] Ἀνθρωποι δὶ οὐδὶν· καὶ τοῦτον δηλοῦσι πίπλασται. *Schol.*

Ver. 62. Τῇ μὶν τ' οὐδὶ ποτητὰ παρίρχιται.]

Quam super haud ullae poterant impunè volantes
Tendere iter pennis. —— *Æn.* VI, 239.

Ibid. —— οὐδὶ πίλιαι Τρήρωνις, ταί τ' ἀμβροσίην Διΐ πατρὶ φίρουσιν.]

Ζιὺς δ' ἄρ' ἰνὶ Κρήτῃ τρίφιτο μίγας· οὐδ' ἄρα τίς νιν
Ἠιδιι μακάρων· ὁ δ' ἀίξιτο πᾶσι μίλισσι.
Τὸν μὶν ἄρα τρήρωνις ὑπὸ ζαθίῳ τρίφον ἄντρῳ,
Ἀμβροσίην φορίουσαι ἀπ' Ὠκιανοῖο ῥοάων·
Νίκταρ δ' ἰκ πίτρης μίγας αἰτὸς αἶν ἀφύσσων
Γαμφηλῇ φορίισκι, ποτὸν Διΐ μητιόιντι·
Τὸν καὶ νικήσας πατίρα Κρόνον ἰυρύοπα Ζιὺς
Ἀθάνατον ποίησι, καὶ ὐραν῀ ἰγκατίνασσιν·
Ὡς δ' αὖτων τρήρωσι πιλίμασιν ὧπασι τιμὴν,
Αἵ δή τοι Σίριος καὶ χίματος ἄγγιλοι ἰσίν.

Byzant. Mœro, citatus à *Barnesio* ex *Athenæo, lib.* XI. *cap.* 12. Cæterùm reprehendit hunc *Homeri* locum *Longinus*: Εἰς λῆρον ἰνίοτι μᾶσσον κατὰ τὴν ἁναλυμὶν τὰ μιγαλοφυῆ παρατριτιται. Οἷα τὰ πιρὶ —— τὸν ὑπὸ τῶν Πλιιάδων ὡς νιοσσὸν παρατριφόμινον Δία ——. Τί γὰρ ἂν ἄλλο φήσαιμιν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἰνύπνια; *De Sublimitate*, § 9. Vide autem suprà ad *i*, 19. *Athenæus* per πίλιαι hîc Constellationem septem *Pleiadum* denotari vult; quarum una semper auferri ideò dicatur, quòd sex solæ sub visu cadant: *lib.* XI. *cap.* 12. Eandemque interpretationem affert et *Scholiastes*. Sed hoc, ut opinor, omninò fundamento caret.

Ver. 63 —— ταί τ' ἀμβροσίην.] Apud *Athenæum, lib.* XI. *cap.* 12. αἵ τ' ἀμβροσίην.

Ver. 64. Ἀλλά τι καὶ τῶν αἰεί.] *Barnesius* hic legi posse conjicit, Ἀλλά τι καὶ τῶν αἰεί. Minùs rectè.

Ver. 65. —— ἰνίησι.] *Athenæus* citat, ἀνίησι.

Ver. 66. Τῇ δ'.] *Al.* Τὴν δ'.

Ibid. —— ὅτις ἵκηται.] *Al.* ὅστις ἵκηται, et εἴτις ἵκηται.

Ver. 67. Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τι νιῶν.] Φαιιρώτατα σημιῖα λίγουσιν, ὅτι οὐ διὰ τῶν Συμπληγάδων ἰγίνιτο ἴκπλους αὐτοῖς [Ἀργοναύταις], τῷ Ποιητῇ οἱ ἐν ἰκιίνοις τοῖς τόποις μάρτυρι χρώμινοι. Τὴν γὰρ δυσχίριιαν τοῦ κινδύνου ἰμφανίζοντα, λίγιιν ὅτι οὐκ ἰστὶ παραπλεῦσαι τὸν τόπον· " Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε " νεῶν καὶ σώματα φωτῶν Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι " πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι." Περὶ μὶν οὖν τὰς Κυανίας οὐ λίγιται πῦρ ἀναπίμπιιν, περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικιλίαν ἐφ' ἑκάτιρα κιιμίνων τῶν τοῦ πυρὸς ἀναφυσημάτων, καὶ τῆς τι νήσου συνιχῶς καιομίνης, καὶ τοῦ περὶ τὴν Αἴτνην ῥίμματος σελλάπις τὴν χόραν ἰκιδιδραμηκότος. *Aristot.* περὶ Θαυμασίων ἀκουσμάτων.

Ver. 68. Κύμαθ' ἁλός.] *Barnesius* ex conjecturâ edidit Κῦμα θ' ἁλός· itáque omninò legendum contendit, propter sequentem βάλιν, *ver.* 71. Sed quidni vox βάλιν ad κύμαθ', æquè ac ad νῆμα, referri possit?

Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
Καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὧκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
Ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε
Κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέποτ' αἴθρη
Κείνου ἔχει κορυφὴν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
Οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνὴρ, οὐ καταβαίη,
Οὐδ' εἰ οἱ χεῖρές γε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν·

" Argo omnibus-curae-habita, ab Aeetâ navigans:
" Et sanè illam ibi celeritèr *fluctus* conjecissent magnas ad petras:
" Sed Juno praeterire-fecit, quoniam charus erat Jason.
" Duo verò scopuli; hic quidem latum coelum attingit
" Acuto vertice, nubes autem ipsum circumdat
" Obscura: quod quidem nunquam cessat, neque unquam serenitas
" Illius occupat verticem, neque in aestate, neque in autumno:
" Neque ascendere-posset mortalis vir, neque descendere,
" Neque si illi manus utique viginti et pedes essent:

Ver. 70. —— *πασιμέλουσα.*] Ἐπίθετον τῆς Ἀργοῦς, ἀπὸ τοῦ πᾶσιν ἐν ἐπιμελείᾳ εἶναι διὰ τὸ πλέος· ἢ πᾶσι μέλλουσα [μέλουσα] Θεοῖς. *Schol.* Εὖ λέγεται, "Ἀργὼ πᾶσι μελοῦσα," ὡς ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδρούσῃ τῆς ναυστολίας γενομένης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 80. *al.* 46.

Ver. 72. Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν.] Ἥρη δὲ παρεπέμψατο λέγεται τὴν Ἀργὼ, ἐπεὶ ὡς εἰκὸς εὐπλοίᾳ πολλῇ κατὰ τὸν πλοῦν ἐχρήσατο. *Eustath.*

Ver. 73. Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανόν.]

Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In cœlum scopuli. —— *Æn.* I, 162.

Cæterùm de hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *Demetrius Phalereus:* Τῷ μεγαλοσχεπεῖ μὲν [χαρακτῆρι διαφανεῖ] —— τὴν ἀνέυταλλαγην, ὡς "Ὁμηρος· "Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν "οὐρανὸν ——." Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλοπρεπέστερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἰπερ οὕτως ἔφη, "Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν ——." Περὶ Ἑρμηνείας, § 60. Rectiùs (ut opinor) *Dionysius Halicarnassensis:* Καὶ παῦσα δὲ ἐξήνεγκε κατὰ τινὰ ἀρχαϊκὴν συνήθειαν καὶ οὐδὲ παῦσα ἀλέγως· —— οὐκ ἄλογον γὰρ τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινων λέγειν, πρωτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα, ἀπιργάζεσθαι κοινὸν τοῦ λόγου. Ὅτι δὲ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει, πρόδηλον. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Occurrit porrò similis constructio infrà σ', 94.

Δὴ τότ' ἀναχομένῳ, ὁ μὲν ἤλασε, &c.

Et apud *Virgilium:*

Protinùs Orsilochum et Buten, duo maxima Teucrûm
Corpora; sed Buten, &c. — *Æn.* XI, 690.

Intereà reges; ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru. ——

Æn. XII, 161.

Vide ad *Il.* β', 353. ζ', 510. et κ', 224.

Ibid. —— οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει.] *Scholiastes* ad *Thucydidem, lib.* III. sub initio, citat οὐρανὸν ἀμφὶς ἱκάνει.

Ver. 75. —— τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι εὐθὺς καὶ ἕτερον ἐτοιμάσαντες σχῆμα καινὸν, τὸ, "νιφόλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε, τὸ μὲν "οὔποτ' ἐρωεῖ·" ἐχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, ἡ μὲν "οὔποτ' ἐρωεῖ·" —— ὁ δὲ ἕλλας ἔφη, τὸ "μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ·" τουτέστι τὸ νίφος, ὃ ταυτὸν τῇ νιφόλῃ κατὰ πολυωνυμίαν. *Eustath.* Ἐπεὶ γὰρ συνωνύμως λέγεται νιφόλη, καὶ νίφος, πρωτικὸν τὴν νιφόλην, ἐπήνεγκε τὸ ἐυδέτερον, νίφος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Eodem modo interpretantur *Scholiastes*, et *Porphyrius, Quæst. Homeric.* 7. Porrò simili ferè constructione utitur *Thucydides, lib.* II. notante *Barnesio:* Ἡ νόσος τοῦτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις. Ubi *Scholiastes:* Θηλυπρεπῶς ἡ νόσος· τὸ δὲ, "λεγόμενον," ὡς πρὸς τὸ νόσημα ὑπήντησεν. Ὅμηρος, "νιφόλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε Κυανέη· τὸ μὲν "οὔποτ'" ὡς πρὸς τὸ νίφος ὑπήντησεν. Verisimilius tamen videtur, neque *Thucydidem* per istud "λεγόμενον," τὸ νόσημα· neque *Homerum* per voculam, "τὸ," τὸ νίφος· sed utrumque rem in universum designare voluisse.

Ver. 77. —— οὐ καταβαίη.] *Al.* οὐδ' ἀποβαίη.

Ver. 78. —— χεῖρές γε.] Apud *Eustathium.* χεῖρές τε.

Ibid. —— εἶεν.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἦεν.

Πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδὲς
Πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ἦπερ ἂν ὑμεῖς
Νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
Οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς ταΐζήϊος ἀνὴρ
Τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰσαφίκοιτο.
Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
Τῆς ἦτοι φωνὴ μὲν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
Γίνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακός· οὔ νύ κέ τίς μιν
Γηθήσειεν ἰδὼν, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
Τῆς ἦτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·
Ἐξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Σμερδαλέη κεφαλὴ, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
Πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
Μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·

" Petra enim laevis est, circùm-politae similis.
" Medio autem in scopulo est spelunca obscura,
" Versus occasum, ad Erebum conversa; quà vos
" Navem cavam praeteragatis, eximie Ulysses.
" Neque ex navi cavâ juvenis vir
" Arcu jaculatus, ad cavam speluncam perveniret.
" Hic autem Scylla inhabitat, gravitèr voceferatis:
" Ejus profectò vox quidem, quanta catuli recens-nati,
" Fit; ipsa verò monstrum malum: neque quisquam ipsam
" Laetaretur conspicatus, neque si deus obviam-veniret.
" Hujus sanè pedes sunt duodecim omnes anteriores:
" Sex autem ei colla praelonga; in unoquoque verò
" Horrendum caput, insunt autem triplici ordine dentes,
" Densi et frequentes, pleni atrae mortis.
" Media quidem per speluncam cavam immergitur:

Ver. 80. *Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος.*] Fronte sub adversâ scopulis pendentibus antrum. *Æn.* I, 166.

Ver. 82. —— *θέσπι, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.*] Sic apud *Virgilium*:

Vos, ô Calliope, precòr, aspirate canenti. *Æn.* IX, 525.

Ver. 84. —— *εἰσαφίκοιτο.*] *Al. εἰσαφίκηται.*

Ver. 86. *Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη.*] *Σκύλλα, Φόρκυνος θυγάτηρ καὶ Ἑκάτης, ἔχουσα πρὸς ταῖς πλευραῖς σκύλακας, κατέχουσα δὲ τὸν πρὸ Σικελίας πορθμόν. Schol.* Vide infrà ad *ver.* 93. 95 et 235.

Ver. 86. —— *ὄσσα.*] *Al. ὅσον.*

Ibid. —— *νεογιλῆς.*] *Νεογνῆς, φάλαινα πρόφρυμνος. Schol.*

Ver. 87. —— *κακὸν.*] *Al. κακόν.*

Ibid. —— *οὐδέ νύ κέ τίς μιν γηθήσειεν ἰδών.*] Vide infrà ad ψ', 266.

Ver. 88. —— *ἀντιάσειεν.*] *Al. ἀντίος ἔλθοι, seu ἀντίον ἔλθοι.*

Ver. 89. —— *πάντες ἄωροι.*] *Ἔνιοι —— ἀώρους [ἀτίθεσαν] τοὺς ἰμαχροσθίους· ὡς καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ· "Οὐ τοὺς ἀώρους ἵππα σε, μαστε- "γία, Πόδας καμίζειν; σὺ δὲ φίρεις ὀπισθίους. Schol.* à *Barnesio* ex MSto emendata. *Al. ἄμωροι.*

Ver. 91. *Σμερδαλέη κεφαλή.*] *Κατὰ μὲν τοὺς σκύλακας, κυνὸς σιλανώτερον δὲ, δρακόντων· καὶ γὰρ μόνος δράκων τρεῖς στοίχους ἔχει ὀδόντων. Schol.*

Ver. 93. *Μέσση μὲν τε κατὰ σπείους.*]

At Scyllam caecis cohibet spelunca latebris,
Ora exertantem, et naves in saxa trahentem ——,
Scyllam, et caeruleis canibus resonantia saxa. *Æn.* III, 424. 432.

Scylla feris trunco quod latrat ab inguine monstris.
Ovid. Pont. lib. IV. *Epist.* x. 25.

Ibid. —— *σπείους.*] *Al. σπείλους.*

Ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα
Δελφινάς τε, κύνας τε, καὶ εἴποθι μείζονα ἕλῃσι
Κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
Τῇ δ' οὔπω ποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
Παρφυγέειν σὺν νηΐ· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
Φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὼς πυανοπρῴροιο.
Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσσεῦ,
Πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
Τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·
Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤῥοιβδεῖ μέλαν ὕδωρ·
Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναρροιβδεῖ

" Extrà verò exerit capita ex horrendo barathro:
" Illic autem piscatur scopulum circumlustrans
" Delphinasque, canesque, et sicubi majorem capere possit
" Cetum, quae innumera alit sonora Amphitrite.
" Hàc verò nondum unquam nautae illaesi gloriantur
" Praeternavigâsse cum nave; aufert etenim capite unoquoque
" Virum abreptum ex nave coeruleâ-proram.
" Alterum verò scopulum humiliorem videbis, Ulysses,
" Propè invicem; et jaculo-attingeres.
" In hoc autem caprificus est ingens, follis florens:
" Sub hoc verò gravis Charybdis absorbet nigram aquam:
" Ter etenim eructat quotidiè, ter verò resorbet

Ver. 94. —— ἐξίσχει κεφαλάς.] *Al.* ἔξ ἴσχει κεφαλάς.

Ibid. —— βερέθρου.] *Al.* βαράθρου.

Ver. 96. Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα.] Τυῤῥηνίων νῆσοι ἦσαν, αἳ ἰλαῖζοντο τὰ στείχοντα τὴν Σικελίας καὶ τὸν Ἰόνιον κόλπον. Ἦν δὲ ταῦς τριήρης ταχεῖα, τό τι ὄνομα Σκύλλα. Αὕτη ἡ τριήρης τὰ λοιπὰ τῶν πλοίων συλλαμβάνουσα, σολλάκις ἐργάζεται βρῶμα, καὶ λόγος ἦν περὶ αὐτῆς σκολύς. Ταύτην τὴν ναῦν Ὀδυσσεὺς, σφοδρῷ καὶ λάζυρῳ πνεύματι χρεσάμενος, διέφυγε. *Palaephatus, περὶ ἀπίστων, cap.* 21. Vide et *Strabonem, Geograph. lib.* I.

Ibid. —— περιμαιμώωσα.] *Al.* περὶ μαιμώωσα.

Ver. 97. —— ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.] Μεγάλους ψόφους ἀποτελοῦσα· ἢ μεγάλους στεναγμοὺς ἰσφέρουσα, διὰ τοὺς ἐν τοῖς κανάγγαις ἁσαλλωμένους. *Schol.*

Ver. 98. —— οὔπω ποτε.] *Al.* οὐ πώποτε.

Ibid. —— ἀκήριοι.] Νῦν, ἄνευ κηδῶν καὶ θανάτου· ἀζήμιοι. *Schol.*

Ver. 103. Τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι.] Περιφυόμενον, ἵνα ὁ Ὀδυσσεὺς σχῇ ἐκπεφευγὼς τὸν κίνδυνον. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 432.

Ibid. —— ἐρινεός.] Vide ad *Il.* ζ', 433.

Ver. 104. Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις.] Χάρυβδις, θαλάσσης βάθος ἀπροσίτιον· ἐστὶ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τοῦ Τυῤῥηνικοῦ πελάγους. *Schol.* Καὶ δῖαν αὐτὴν Χάρυβδιν ὁ Ποιητὴς λέγει, ὡς καὶ δῖαν θάλασσαν. *Eustath.* Quicquid nimirùm φαύλοις de causâ *etymum* est, δῖα appellatur. Quod autem explicat *Scholiastes*, Φυσικὸν, παρὰ τὸ δίειν, planè ineptum.

Ver. 105. Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναρροιβδεῖ.]

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet; atque imo barathri ter gurgite vastos
Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
Erigit alternos, et sidera verberat undâ.
Æn. III, 420.

Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedêre;
Ter spumeus elisam, et torantia vidimus astra. *Ibid.* 566.

Atque hinc *Ovidius:*

Nec potes infestis conferre Charybdin Achæis,
Ter licèt epotum ter vomat illa fretum.
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. 72.

Et *Heroid. Epist.* XII. *ver.* 126. de eâdem *Charybdi:*

Quæque vomit fluctus totidem, totidemque resorbet.

Δεινόν· μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιζδήσειεν·
Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
Νῆα παρὲξ ἐλάαν· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Ἕξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εἰ δ' ἄγε δή μοι τοῦτο, θεὰ, νημερτὲς ἐνίσπε,
Εἴπως τὴν ὀλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,
Τὴν δέ κ' ἀμυναίμην, ὅτε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι πολεμήια ἔργα μέμηλε
Καὶ πόνος· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;
Ἡ δέ τοι οὐ θνητὴ, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστι,
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν·

" Horrendùm; nè tu utique ibi incideris, quando absorbet;
" Non enim liberàrit te ex malo neque Neptunus.
" Sed valdè Scyllae scopulo propè-admotus, celeritèr
" Navem praeterage: quoniam longè satius est,
" Sex socios in navi desiderare, quàm simul omnes."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
" Age verò jam mihi hoc, dea, verè dic,
" Si-quo-pacto perniciosam quidem effugiam Charybdin,
" Illam [*Scyllam*] autem propulsem, cùm mihi laedat scilicet socios?"
Sic dixi: statim verò respondit nobilissima dearum:
" Infelix, et adhuc tibi bellica opera curae-sunt
" Et labor; nec diis cedes immortalibus?
" Illa nempè tibi non mortalis, sed immortale malum est,
" Graveque, difficileque, et immane, neque expugnabile:

Vide infrà ad *ver.* 235. Cæterùm reprehendit hic *Homerum Vossius:* " Errore," inquit, " implicatur Homerus, cùm ter quoti-" die maris æstum contingere ait, *Odyss.* μ', " 105. Τρὶς μὲν γάρ σ' ἀνέπνευσε τρὶς ἤμασι, τρὶς " δ' ἀναρροιδεῖ ——. Ubi aut δὶς, non τρὶς; " scripserat Poeta, aut planè decrrat à vero." " *Institution. Poetic. lib.* I. *cap.* iii. § 8. Vide autem *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 9. 44. 74. 75. *al.* 4. 25. 43. 44. ubi de hoc loco fusiùs.

Ibid. —— τρὶς ἤματι.] Apud *Vossium* et *Strabonem*, locis jam citatis, τρὶς ἤμασι.

Ibid. —— ἀναρροιδεῖ.] Ita ex *Strabone* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἀναῤῥοιδεῖ.

Ver. 106. —— μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιζδήσειεν.] Vide infrà ad *ver.* 431.

Ibid. —— τύχοις.] *Al.* τύχῃς.

Ver. 109. —— παρὲξ ἐλάαν.] *Al.* παρεξελάαν.

Ibid. —— ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν.] Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni
Cessantem, longos et circumflectere cursus: [antro
Quàm semel informem vasto vidisse sub Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa. *Æn.* III, 429.

Ver. 110. Ἕξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι.] Vide ad *ver.* 245. 246.

Ver. 111. — ἀμειβόμενος.] *Al.* ἀντιόμενος.

Ver. 114. — σίνοιτο.] Vide suprà ad λ', 109.

Ver. 116. Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ του.] Τὸ γὰρ πολεμεῖν καὶ τὸ μάχεσθαι, κατά γε τὸν ἀληθῆ λόγον, οὐδὲ ἔφετὸν, οὐδὲ εὐτυχίς· τοὐναντίον δὲ μᾶλλον ἀπευκτὸν καὶ κακοτυχίς. Καὶ διὰ τοῦτο δικαίως φασὶν ἐπιτιμᾶν τὴν Κίρκην τῷ Ὀδυσσεῖ πρὸς Σκύλλην ἀναίρεως θρασυναμένῳ, " Σχέτλιε, " καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε, Καὶ πόνος, " &c." *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX.

Ver. 117. —— οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;]

—— Τί γάρ;
Πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
Euripid. Iphig. in Taur. ver. 1479.
Οὐκ ἐστὶ θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχίσασθαι.
Theognis, Gnom. ver. 687.

Ver. 119. Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν.] Vide suprà ad λ', 611.

Οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς·
Ἢν γὰρ δηθύνῃσθα, κορυσσόμενος παρὰ πέτρῃ,
Δείδω, μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχῃσι
Τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται,
Ἀλλὰ μάλα σφοδρῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν,
Μητέρα τῆς Σκύλλης, ἣ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν·
Ἣ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὀρμηθῆναι.
Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Βόσκονθ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν κάλα καλὰ,
Πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίνεται αὐτῶν,
Οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσίν,
Νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, Φαέθουσά τε, Λαμπετίη τε,
Ἃς τέκεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι δῖα Νέαιρα.
Τὰς μὲν ἄρα θρέψασα, τεκοῦσά τε, πότνια μήτηρ,

" Neque ullum est praesidium; fugere optimum-est ab illâ:
" Si enim cunctêris, arma induens ad petram,
" Vereor, nè te denuò impetu-facto consequatur
" Tot capitibus, totque viros abripiat.
" Sed valdè celeritèr praeternaviga; voca autem Crataeïn
" Matrem Scyllae, quae ipsam peperit perniciem hominibus:
" Quae ipsam deinde compescet, denuò nè irruat.
" Trinacriam verò ad insulam pervenies: ibi autem multae
" Pascuntur Solis boves et pingues pecudes,
" Septem boum armenta, tot verò ovium pulchri greges,
" Quinquaginta verò singula; propagatio autem non fit ipsarum,
" Neque unquam moriuntur; deae verò pastores sunt,
" Nymphae comas-pulchrae, Phaëthusaque, Lampetieque,
" Quas peperit Soli Hyperioni nobilis Neaera.
" Has quidem postquam educavit peperitque veneranda mater,

Ver. 120. Οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή.] Ἀλκὴ —, ἡ βοήθεια καὶ ἀλέξησις. *Schol.*

Ver. 124. —— Κραταιΐν.] Κραταιὶς καλεῖται ἡ μήτηρ τῆς Σκύλλας· μάγου δὲ Ἑλένην αὐτὴν καλοῦσι. *Schol.*

Ver. 125. —— τῆς.] *Al.* τήν.

Ver. 126. —— ἐς ὕστερον.] *Al.* ἐσόπισθεν.

Ver. 127. Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι.]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ. *Æn.* III, 384.

Ibid. —— ἔνθα δὲ πολλαὶ Βόσκονθ' Ἠελίοιο βόες.] Ὅτι δὲ καὶ καθ' ἱστορίαν ἀγέλας ἅλας ἡμέρων ζώων Ἕλληνες ἀφιέρουν διάφοροι, ὧν οὐκ ὀλίγοι Θεμιστοῦ ἀντιοῦσί τινες. *Eustath.* Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ ταυτῇ [τῇ ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ] ἱερὰ ἡλίου περίβατα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκεται παρὰ ταυρῶν, ὡς ἐκ λάμπουσι οὔρεις ῥίπι διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν πᾶς· Ὥρεσιν λαμπὸς τὰς δὲ νύκτας ἀφανεμίοισι ἄνδρες οἱ πλοίσῳ τι καὶ γίνει δοκιμάσατοι τῶν ἀστῶν, οὕτω φυλάσσουσι ἑκάστην· περὶ πολλοῦ γὰρ δὴ ποιοῦνται Ἀπολλωνῆται τὰ περίβατα ταῦτα, ἐκ θεσπεσίου τινός. Ἐν δὲ ἄστει αἰτίζονται ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκάς. *Herodot. lib.* IX. § 92.

Ver. 129. Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι.] Ἀριστοτέλης φησὶπῶν φησὶ λέγει γὰρ τὰς καθ' ἡμέρας στρεφούσας περὶ ταῖς τροπαῖσιν. *Schol.* Καὶ τῶν Ἠελίου τὰς βόας, τὰ δὴ ἐγὼ ἥματα εἶναι συμβάλλομαι. *Lucianus, Astrolog.* ἃ *Barnesio* citatus. Vide et *Heraclitum* περὶ ἀπίστων, *cap.* 39.

Ver. 131. —— ἐπιποιμένες.] *Al.* ἐπὶ ποιμέσι.

Ver. 132. —— Λαμπετίη τε.]

Paverat hos Phoebo filia Lampetie. *Propert. lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 50.

Ver. 133. 346 et 374. —— Ἠελίῳ Ὑπερίονι.] Similitérque *ver.* 263. Ὑπερίονος Ἠελίοιο. Ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν ὑπερθέοντα διὰ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad ε, 8.

Θρινακίην ἐς νῆσον ἀποίσεσθ' ἠλόθι ταίην,
Μῆλα φυλασσέμεναι πατρώϊα καὶ ἴδιναε βοῦς.
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάσῃς, νόστου τε μέδηαι,
Ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, καπά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
Εἰ δέ κε αἴνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς.
Ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ νῆσον ἀπίστιχε δῖα θεάων·
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν, ὄτρυνον ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι, πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρῴροιο
Ἴκμενον οὖρον ἴει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνον.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·

"Trinacriam in insulam relegavit, procul ut-habitarent,
"Ad oves custodiendas paternas, et camuras boves.
"Eas si quidem illaesas sinas, reditûsque memor-sis,
"Sanè et adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis:
"Sin laedas, tum tibi praedico exitium
"Navique et sodalibus: ipse verò si quidem effugias,
"Serò malè redibis, amissis omnibus sociis."
Sic dixit: statim verò aureum-solium-habens venit Aurora.
Ipsa quidem deinde per insulam abiit nobilissima deorum:
At ego ad navem profectus hortabar socios,
Et ipsi ut-ascenderent, et retinacula solverent.
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant;
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Nobis autem dein pone navem prorâ-coeruleam
Secundum ventum misit implentem-vela, bonum socium,
Circe comas-pulchra, gravis dea, vocalis.
Continuò verò armis omnibus ordinatis per navem
Sedebamus; hunc autem ventusque gubernatorque dirigebant.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde:

Ver. 136. —— ἴλιναε βοῦς.
—— camuris —— cornibus ——
Virg. Georg. III, 55.

Ver. 137. 139. —— ἀσινέας —— εἴπερ.] Vide suprà ad λ', 109. 111. *Al.* ἀσινεῖς.

Ver. 140. —— ἀλύξῃς.] *Al.* ἀλύξῃσ.

Ver. 147. 'Εξῆς δ' ἑζόμενοι.] Desunt hic versus in codicibus nonnullis.

Ver. 148. 'Ημῖν δ' αὖ κατόπισθε.] Vide suprà ad λ', 6.

Ver. 150 et 449. —— αὐδήεσσα.] Vide suprà ad κ', 136.

Ver. 152. —— ἴθυνον.] *Al.* ἴθυνε. Ut λ', 10.

Ver. 153. —— ἀχνύμενος κῆρ.] Codices nonnulli post hunc versum habent, Κίκλωσί μιν μύθων, καπά περ πάσχοντες, ἑταῖρε. Ut suprà κ', 189.

Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ' οἵους,
Θέσφαθ', ἃ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων·
Ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών, ἵνα εἰδότες ἢ κε θάνωμεν,
Ἢ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
Φθόγγον ἀλεύασθαι, καὶ λειμῶν' ἀνθεμόεντα·
Οἷον ἐμὶ ἠνώγει ὄπ' ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
Δήσατ' ἐν ἀργαλέῳ, (ὄφρ' ἕμπεδον αὐτόθι μίμνω,)
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.
Αἴ δέ κε λίσσωμαι ὑμῖας, λῦσαί τε κελεύω,
Ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τόθ' ἁρμοῖσι πίεζειν.
Ἦτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
Τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
Νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη, κοίμησε δὲ πύματα δαίμων.

" O amici, non enim oportet unum scire, neque duos solos,
" Vaticinia, quae mihi Circe dixit nobilissima dearum;
" Sed dicam quidem ego, ut scientes vel moriamur,
" Vel elapsi mortem et fatum effugiamus.
" Sirenum quidem primùm jubet divinarum
" Vocem evitare, et pratum floridum:
" Solum me jubebat vocem audire; sed me vinculo
" Ligate in arcto, (ut firmitèr illic maneam,)
" Erectum ad basim-mali: ex ipso autem funes alligentur.
" Quòd si orem vos, solvereque jubeam,
" Vos dein pluribus tum verò in vinculis constringite."
Sanè ego haec singula dicens sociis declarabam:
Interea autem celeritèr venit navis fabrefacta
Ad insulam Sirenum; urgebat enim ventus innoxius.
Statim deinde ventus quidam quievit, atque tranquillitas
Erat absque-vento; sopivit autem fluctus deus.

Ver. 154. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ.] Vide suprà ad κ', 190.

Ver. 155. Θέσφαθ', ἃ μοι Κίρκη μυθήσατο.]

Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo
Prædixit, vobis furiarum maxima pando. *Æn.* III, 251.

Ver. 156. Ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών.] Εἰδὼς Ὀδυσσεὺς δεχεται λόγον τοῦ περὶ αὐτὸν ὑ παρήγγειλεν ὁ Κίρκη περὶ Σειρήνων τὰ μέντοι ἐφεξῆς διπλῇ συμπεριλαμβάνει τοῦ ἑταίρους, ὡς ἂν μὴ μαθόντες ἀνθυποτιθῶνται πλόν. *Eustath.*

Ver. 157. —— κῆρα φύγοιμεν.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex *Eustathio* edidit φύγωμεν. Verùm etsi in *Eustathii* editionibus scriptum sit φύγωμεν, ipse tamen in commentario citat φύγοιμεν.

Ver. 163. Αἴ δέ κε.] *Al.* Εἰ δέ κε.

Ver. 164. Ὑμεῖς δέ.] *Barnesius* edidit Ὑμεῖς δέ. Sed nihil opus.

Ibid. —— τόθ' ἁρμοῖσι.] *Eustathius* in commentario citat, τότε δεσμοῖσι. Vide suprà ad *ver.* 54.

Ver. 166. —— ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς Νῆσον Σειρήνοιϊν.]

Jamque adeò scopulos Sirenum advecta subibat. *Æn.* V, 864.

Ver. 167. —— οὖρος ἀπήμων.] *Al.* οὖρος ἀμύμων.

Ver. 168. —— ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο.] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἀνέμους αὐτοὺς φίλους ἴφη. *Schol.*

Ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
Καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
Ἕζόμενοι, λευκαινον ὕδωρ ξεστῆς ἐλάτῃσιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ
Τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πιέζευν·
Αἶψα δ' ἰαίνετο κηρὸς, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἶς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ, Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
Ἐξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
Οἱ δ' ἐν νηῒ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆψαν·
Αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
Ῥίμφα διώκοντες, τάσδ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
Ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,

Surgentes verò socii navis vela complicârunt,
Et ea quidem in navi cavâ collocârunt: ipsi autem ad remos
Sedentes, dealbabant aquam politis remis-abiegnis.
At ego cerae ingentem massam-rotundam acuto aere
Minutatim dissectam manibus validis premebam:
Statim verò calefiebat cera, nam urgebat magna vis,
Solisque splendor, Hyperionidae regis:
Ordine verò sociis ad aures omnibus illevi.
Illi autem in navi me ligârunt, simul manusque pedesque,
Erectum ad basim-mali: ex ipso autem funes alligârunt:
Ipsi verò sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quum tantum aberamus quantum scilicet auditur clamans,
Celeritèr pergentes; illas utique non latuit velox navis
Propè impulsa: argutum verò exordiebantur cantum:
" Huc age profectus, laudatissime Ulysses, ingens decus Achivorum,

---

Ver. 170. ——— *μηρύσαντο.*] Συνέστειλαν ἀπὸ τῶν πάλων. *Schol.*

Ver. 171. —— *ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον.*] *Al.* ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν.

Ver. 174. —— *πιέζευν.*] *Al. πίεζον.*

Ver. 175. —— *ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἶς.*] Ἡ τῶν ἰμῶν δηλαδὴ στιβαρῶν χειρῶν, ἃ κατὰ τὸ πιέζειν. *Eustath.*

Ver. 179. —— *ἀνῆψαν.*] *Al. ἀνῆπτον.*

Ver. 181. —— *ἀπῆμεν, ὅσον.*] *Al. ἀπῆν, ὅσσον.*

Ver. 184. Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ.] *Cicero, de finibus, lib.* V. § 18. locum hunc ita vertit:

O decus Argolicum, quin puppim flectis, Ulysses,
Auribus ut nostros possis agnoscere cantus:
Nam nemo hæc unquam est transvectus cærula cursu,
Quin priùs adstiterit, vocum dulcedine captus;
Pòst variis avido satiatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus pervenerit oras.
Nos grave certamen belli, clademque tenemus,
Græcia quam Trojæ divino numine
Omniaque è latis † rerum vestigia terris.

Ὥρα δ' ἐν τούτοις τοῖς Ὁμηρικοῖς ἐκτὸς στίχοις, ὡς ἱστόρησεν ὁ γλυκὺς καὶ μελίγηρυς ἀοιδὸς Ὁμηρὸς ὑποφήσεσθαι τὰς Σειρῆνας ὡς ἐν ὑποστολῇ· οἶα εἰδὼς τὴν ποίησιν, καὶ μάλιστα τὴν αὐτοῦ, Σειρήνων οὖσαν ἀοιδήν. Ἔοικε γὰρ, ἐν αἷς εἶπε, τὰ καθ' ἑαυτὸν ὑπαινίττεσθαι ὁ Ποιητὴς· καὶ ὅλως εἰπεῖν, τὰ τῆς ποιήσεως ἓξ ὁ ἀπλόους " τιεψάμενός τε ἄπτεσι, καὶ πλείονα εἰδώς," ὡς εἰ καὶ Σειρήνων ἤκουεν. *Eustath.* Εἰώθασι δὲ καὶ τῶν ἔτι ποιήματων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν

---

* Ita *Davisius* ex editis vetustioribus. *Al.* canemus.

† Ita *Davisius*. *Al.* regum.

Νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς. 185
Οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
Πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
Ἀλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Ἀργεῖοι, Τρῶές τε, θεῶν ἰότητι μόγησαν· 190
Ἴδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
Ὣς φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Ἤθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,

" Navem siste; ut nostram vocem audias. 185
" Non enim unquam aliquis praeter-navigavit nave nigrâ,
" Priusquàm nostram suavem ab ore vocem audisset:
" Verùm ille delectatus abiit, et plura doctus.
" Scimus enim utique omnis, quaecunque in Trojâ latâ
" Argivi, Trojanique, deorum voluntate pertulerunt: 190
" Scimus etiam, quaecunque fiunt in terrâ almâ."
Sic dixerunt, emittentes vocem dulcem; at meum cor
Volebat audire; solvereque *me* jubebam socios,

Σειρῆσι ἐπάζιτο. *Pausan. lib.* I. *cap.* 21. Εἶναι μὲν τινὰς φασὶν ἑστηκέναι ἐπὶ τῇδε τῇ ἀκτῇ τὰς Σειρῆνας, ἃς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐποιήσατο ἡ Δημήτηρ, ἐπειδὴ τὴν Κόρην ἀπολέσασα ἐπλανᾶτο. Εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς ἐπὶ ἑστάμενοι πρὸς οὓς ἂν βούλονται χρῶνται, φιλοῦνται ὑπ' αὐτῶν. Πόθεν οὖν ταῦτα μάθωμεν ἄν; Ἃ μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῇδον τῷ Ὀδυσσεῖ ἤπιονται Ὁμήρου, ὃν ἐστὶν ἀρχὴ τοιάδε τις, " Δεῦρ' ἄγε δὴ, στο- " λόεσσ' Ὀδυσεῦ, &c." Ταύτην οὖν τὴν ἐπῳδὴν, ὃ Σώπρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπᾴδουσαι κατέχουσι, διότι μὴ ἀπίασιν ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐπᾳδήσαντας; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ φιλοτιμουμένοις οὕτως ἐπῇδον. *Xenophon.* Ἀπομνημονευμάτων, *lib.* II. Ubi notandum, pro Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, legisse hîc aut memoritèr citâsse *Xenophontem*, Δεῦρ' ἄγε δή. Vide et infrà ad *ver.* 188 et 190.

Ibid. —— μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.] Sic apud *Virgilium*:

—— Procas, Trojanæ gloria gentis.
Æn. VI, 767.

Ver. 185. —— ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.] *Clemens Alexandrinus* citat, ἵνα θυσιέρην ὄπ' ἀκούσῃς. *Admonit. ad Gentes*, haud longè à fine.

Ver. 188. —— ὄγε.] Apud *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως*, § 18, ὅδε.

Ibid. —— καὶ πλείονα εἰδώς. "Ἴδμεν γάρ τοι πάνθ'.] Ἐκεῖναι μὲν γὰρ [αἱ Σειρῆνες], εἰδυῖαι ὅτι φύσει φιλοτιμόν ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ πολὺς αὐτῷ κατὰ σπέρμα τῆς ἀληθείας ἵμερος ἐνέστηκεν, οὐ μόνον θελκτείοις μέλεσι παλαίουσι τοὺς παραπλέοντας ὑπισχνοῦνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα αὐτοὺς διδάξειν. *Sext. Empiric. advers. Mathemat. lib.* I. *cap.* 1. " Neque enim vocum " suavitate videntur, aut novitate quâdam " et varietate cantandi revocare eos solita, " qui prætervehebantur; sed quia multa " se scire profitebantur; ut homines ad ea- " rum saxa discendi cupiditate adhærescere- " rent.—Vidit Homerus probari fabulam " non posse, si cantiunculis tantus vir irre- " titus teneretur. Scientiam pollicentur, " quam non erat mirum sapientiæ cupido " patriâ [esse] cariorem." *Cicero*, loco suprà ad *ver.* 184. citato.

Ver. 189. —— ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ.] *Eustathius* citat, ὅσσ' ἐν Τροίῃ.

Ver. 191. "Ἴδμεν δ', ὅσσα γίνηται ἐπὶ χθονί.] Καὶ αἱ Σειρῆνες δὲ ᾄδουσι τῷ Ὀδυσσεῖ τὰ μάλιστα αὐτὸν τέρψουσα, καὶ τὰ οἰκεῖα τῇ φιλοτιμίᾳ αὐτοῦ καὶ πολυμαθίᾳ, λέγουσαι "Ἴσμεν γάρ," φασὶ, " τά σ' ἄλλα, καὶ ὅσσα γίνεται ἐν χθονὶ " πολυβοτείρῃ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 192. —— ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον.] Sic apud *Hesiodum*:

Παντοίην ὄπ' ἰεῖσαι ——.
Theogon. ver. 830.

Ibid. —— αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ "Ἤθελ' ἀκουέμεναι.] Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοὺ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ σφᾶς τινὰ μαθήματα καὶ λόγους ἀπρίατον· ὡς Ὀδυσσεὺς, " αὐ- " τὰρ ἐμὸν κῆρ "Ἤθελ' ἀκούμεναι· λῦσαι δ' ἑτά- " λιπον ἑταίρους, "Ὄφρυσι νευστάζων." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 193. —— λῦσαί τ' ἐκέλευον.] Μαρτυρία τῆς ᾠδῆς, ὅτι καὶ ὁ ἐγκρατέστερος ἥττητα. *Schol.*

His sua Sisyphides auditis penè resolvit
Corpora; nam sociis illita cera fuit.
Ovid. Art. Amator. lib. III, 313.

Cæterùm *Scholiastes* et *Eustathius*, itemque *Plutarchus* loco suprà citato, omnes legunt, λῦσαι δ' ἑτάλιπον,

Ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ, προκεκόντες ἔρεσσον·
Αὐτίκα δ' ἀνστάντες Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον, μᾶλλόν τε πιέζειν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρήλασεν, οὐδ' ἔτ' ἔπειτα
Φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, οὐδέ τ' ἀοιδῆς,
Αἶψ' ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
Ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ', ἐμέ τ' ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
Τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἐρετμά·
Βόμβησεν δ' ἄρα πάντα κατὰ ῥόον· εἴχετο δ' αὐτοῦ
Νηῦς, ἐπεὶ οὐκ ἔτ' ἐρετμὰ προήκεα χερσὶν ἔπειγον.

Supercilliis innuens; illi autem incumbentes remigabant:
Statim verò surgentes Perimedes Eurylochusque,
Pluribus me in vinculis ligabant, magisque premebant.
Caeterùm postquam illas praeteriisset *navis*, neque ampliùs deinde
Vocem Sirenum audiremus, neque cantum:
Continuò ceram sibi-dempserunt mei dilecti socii,
Quam ipsis auribus illeveram; meque ex vinculis resolverunt.
Sed quando jam insulam reliquimus, statim deinde
Fumum, et ingentem fluctum vidi, et fragorem audivi.
His autem perculsis, ex manibus exciderunt remi;
Insonuerunt verò omnes per fluctum; sistebatur autem illic
Navis: quoniam non ampliùs remos prolixos manibus urgebant.

Ver. 194. Ὀφρύσι νευστάζων.] Οὐ δὶ γὰρ ἦν ἄλλως ἀκούσασθαι διὰ τὸ βλύσμα τοῦ πηροῦ. *Eustath.*

Ver. 195. Αὐτίκα δ' ἀναστάντες.] *Al.* Αὐτὰρ ἀναστάντες.

Ver. 196. —— μᾶλλόν τε πιέζειν.] *Al.* μᾶλλόν τ' ἐπιέζειν· et μᾶλλον δ' ἐπίεζον.

Ver. 197. —— τάσγε παρήλασεν.]

Præteriitque citâ Sirenum littora puppi. *Tibull. lib.* IV. *Eleg.* i. *ver.* 69.

Ibid. —— παρήλασεν.] Apud *Eustathium*, παρήλυσεν.

Ver. 198. Φθογγῆς Σειρήνων ——, οὐδί τ' ἀοιδῆς.] Dna. *Dacier* interpretatur; *Neque instrumentorum, quibus Sirenes canebant, sonum; neque ipsarum voces.* "Φθογγὴ," inquit, "se dit du son des instruments, et "ἀοιδὴ de la voix. Car de ces Sirenes, l'une "chantoit, l'autre joüoit de la flute, et la "troisiéme joüoit de la lyre." Verùm ista explicatio ferri non potest. Neque enim apud *Homerum* ullo instrumento canere dicuntur Sirenes; neque Φθογγὴ quicquam aliud quàm "vox" ullibi significat. Vide suprà ad ι', 167. et ad *Il.* β', 791. ν', 216. et σ', 508. Rectiùs *Eustathius*: Ἓν δὶ τῷ, "οὐ φθογγῆς ἠκούομεν οὐδὶ ἀοιδῆς," φασιρὰ διαφορὰ τῆς τε ἁπλῆς οὔσης φθογγῆς, καὶ τῆς μετὰ τοῦ στιφάδην, ἤτοι μέλους· ἰκανὸς δὶ καὶ ὁ τῶν Σιρήνων. Ἐστὶ γὰρ ἀοιδὴ φθογγὴ ἐμμελής.

Ibid. Φθογγῆς —— ἀοιδῆς.] *Al.* Φθογγὴν —— ἀοιδήν.

Ver. 199. Αἶψ'.] *Al.* Ἄψ.

Ver. 200. Ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ'.] *Eustathius* in commentario citat, Ὅν σφιν πᾶσιν ἄλειψα.

Ver. 201. —— αὐτίκ' ἔπειτα Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα.]

Tum procul è fluctu Trinacria cernitur Ætna:
Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa [voces;
Audimus longè, fractasque ad littora
Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ. *Æn.* III, 554.

Ver. 202. —— δοῦπον ἄκουσα.] *Al.* δοῦπον ἄκουσα.

Ver. 204. Βόμβησεν.] *Al.* Βόμβουσαν. Vide infrà ad *ver.* 358. et ad *Il.* β', 210. δ', 455.

Ibid. —— εἴχετο.] *Al.* ἴσχετο.

Αὐτὰρ ἐγὼ, διὰ νηὸς ἰὼν, ὤτρυνον ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονες εἰμέν·
Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακὸν, ἢ ὅτε Κύκλωψ
Εἶλεν ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῇφι βίηφιν· 210
Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε,
Ἐκφύγομεν· καί που τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω.
Νῦν δ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

Ast ego, per navem profectus, hortabar socios
Blandis verbis propè-astans virum quemque:
" O amici, non enim hactenùs ullo-pacto malorum inexperti sumus:
" Non quidem jam hoc majus imminet malum, quàm cùm Cyclops
" Claudebat *nos* in speluncâ cavâ, fortì vi. 210
" Sed et illinc meâ virtute, consilioque, prudentiâque
" Effugimus; et aliquandò horum recordaturos *vos* puto.
" Nunc verò agite; quemadmodùm ego dixero, pareamus omnes.

Ver. 206. —— ὤτρυνον ἑταίρους Μειλιχίοις ἐπέεσσι.]

—— dictis mœrentia pectora mulcet.
Æn. I, 197.

Ver. 208. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονες.]

O socii, (neque enim ignari sumus antè malorum;) [finem.
O passi graviora; dabit Deus his quoque
Vos et Scyllæam rabiem, penitusque sonantes
Accèstis scopulos; vos et Cyclopea saxa
Experti; revocate animos, mœstumque timorem
Mittite: forsan et hæc olim meminisse juvabit. *Æn.* I, 198.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit: " In his quoque versibus (inquit) " Maro exstitit locupletior interpres ——. " Ulysses ad socios unam commemoravit " ærumnam; hic ad sperandam præsentis " mali absolutionem gemini casûs hortatur " eventu. Deinde ille obscuriùs dixit, Καί " που τῶν δὴ μνήσεσθαι ὀΐω· hic apertiùs: " *Forsan et hæc olim meminisse juvabit.* Sed " et hoc quod vester adjecit, solatii fortis est: suos enim non tantùm exemplo " evadendi, sed et spe futuræ felicitatis " animavit, per hos labores non solùm se- " des quietas, sed et regna promittens." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ἐν δὲ τῷ, " Ὦ " *φίλοι,*" λείπει τὸ " ἴσασι·" συνεπιφερόμενος τοῦ λόγου τῇ τε καιρῷ καὶ τῇ τοῦ λαλοῦντος Ὀδυσσέως σπουδῇ. *Eustath.* Vide ad *Il. ι*, 348.

Ibid. —— γάρ πώ τι κακῶν.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀρξάμενος καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ " γὰρ," μετὰ πέντε στίχους τὸ τῆς ἴυγμας ἀποδίδωσι πρόσμασμα ἐν τῷ, " Νῦν δ' ἄγετε" — ὁ δὲ σύνδεσις Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων διδάσκομεν. *Eustath.* Vide suprà ad *κ*, 190. Verùm (ut opinor) vocula γὰρ hoc in loco refertur ad id quod eleganter reticetur: " *Nè animo pensilis con-* " *cidite; nequaquam ENIM, &c.*"

Ver. 209. Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔτι κακόν.] *Barnesius* hoc in loco pro ἔτι legi posse conjicit ἴσως. Quin *Cicero ad Atticum, lib.* VII. *Epist.* 6. citat Οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔτι κακόν· Sed vide ad *Il. δ*, 202. *Al.* Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔτι κακὸν, &c.

Ver. 210. —— κρατερῇφι βίηφι.] Vide ad *Il. ν*, 588. Τὸ δὲ " κρατερῇφι βίηφι" σύγκρισιν ὑπολαλεῖ βίας καὶ φρενήσεως· οἱονεὶ λέγοντος Ὀδυσσέως, ὅτι Κύκλωψ μὲν βίαι εἶχε καθ' ἡμῶν, ἐγὼ δὲ νόῳ στρεμνισάμην. *Eustath.* Vide ad *ver.* 211. Cæterùm *Plutarchus*, loco infrà ad *ver.* 211. citatus, legit κρατερῇ γε βίηφι.

Ver. 211. —— ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε.] Οὐ μόνον ἴσως τοὺς θρασυνομένους κατασοφίσας καὶ σοφοὺς ἀποκτείνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς στερρόφρονας καὶ κατασκληρᾶς ἐξάρας σάλπι καὶ παροξύνας, χρησάμενος ἐν δόλοις μεγαλαυχίᾳ——. Καὶ τοῦτο δὲ ἴσως συνιδὼν Ὅμηρος τὸν γὰρ Ὀδυσσέα σιωπήσαι, ἀποδιλώντων τῶν ἑταίρων πρὸς τὸν ψόφον καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ σπηλαίου τὸν Κάμυκλον, ἀναμιμνήσκοντα τῆς αὐτοῦ διανοίας καὶ ἀνδρείας. " —— Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε, Ἐκφύγομεν." Οὐ γὰρ ἴσως ἀμαυρωτέους εἶδε σοφιστεύοντος ἢ τοιούτους ἴσως, οὐδὲ πρότερον ὑπὸ σωτηρίας ἀλισκομένους, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐνιστάμην ἰσχύρου τοῦ Σαββίου τοῖς φίλοις διδόντος. Μίγα γὰρ ἐν καιροῖς ἰσχυφαλίσι πρὸς σωτηρίαν, δᾶξι καὶ σίσεις ἀνδρὸς ἡγεμονικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν ἔχοντος." *Plutarch. de Aud. Laude.*

Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
Τύπτετε, κληῖδεσσιν ἐφήμενοι, αἴκε πόθι Ζεὺς
Δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι.
Σοὶ δὲ, κυβερνῆθ', ὧδ' ἐπιτέλλομαι, (ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς·)
Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
Νῆα· σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο, μή σε λάθῃσι
Κεῖσ' ἐξορμήσασα, καὶ ἐς κακὸν ἅμμε βάλῃσθα.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην,
Μήπως μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι
Εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ τυπάζοιεν σφέας αὐτούς·
Καὶ τότε δὴ Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς
Λαυθανόμην, ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα, καὶ δύο δοῦρε

" Vos quidem remis maris fluctus profundos
" Verberate, transtris insidentes; si fortè Jupiter
" Det hanc saltem mortem effugere et evitare.
" Tibi verò, gubernator, hoc praecipio; (sed in animo
" Reconde, quoniam navis cavae gubernacula regis:)
" Hunc quidem fumum et fluctum extra dirige
" Navem; tu autem scopulum observa, nè te lateat
" Illinc evagata, et in malum nos conjicias."
Sic dixi: illi verò celeritèr meis verbis paruerunt.
Scyllam autem nondum commemorabam immedicabile damnum:
Ne quodammodo veriti cessarent socii
A-remigando, intráque constiparent seipsos.
Et tum sanè Circes quidem mandati tristis
Obliviscebar, quoniam neutiquam me jussit armari:
Ast ego indutus inclyta arma, et duabus hastis

Ver. 214. Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν.]

Eripite, ô socii, paritérque insurgite remis. *Æn.* III, 560.

Ver. 216. —— ὑπεκφυγέειν.] *Al.* ὑπεκφεύγειν.

Ver. 217. —— ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ Βάλλευ.]

—— Tu condita mente teneto. *Æn.* III, 388.

Ver. 219. Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος.] Διῖ τὸν στοχαζόμενον τοῦ μέσου, πρῶτον μὲν ἀποχωρεῖν τοῦ μᾶλλον ἐπικίνδυνον καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ παρήνει τὸ, "—— τοῦ μὲν καπνοῦ καὶ "κύματος ἐκτὸς ἴεργε Νῆα." *Aristot. Ethic. Nicomach. lib.* II. *cap.* 9. Ubi notandum, sermonem hunc *Ulyssis* ab *Aristotele*, memoritèr fortassè citatum, *Calypso* tribui. Cæterùm *Clemens Alexandrinus*, *Admonit. ad Gentes* haud longè à fine, citat, Κείνου μὲν καπνοῦ, &c.

Ver. 220. —— σκοπέλου.] *Al.* σκοπίλου.

Ver. 221. —— ἅμμε βάλῃσθα.] Vide suprà ad *i*, 404,.

Ver. 222. —— οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.]

Haud minùs ac jussi faciunt ——. *Æn.* III, 561.

Ver. 223. —— ἄπρηκτον ἀνίην.] Τοιοῦτοι καθ' ἕν τι σῴζειν καὶ μηχανήσασθαι. *Eustath.*

Ver. 226. Καὶ τότε δή.] *Al.* Καὶ τότ' ἐγώ.

Ibid. —— Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς Λαυθανόμην.] Vide suprà ad ver. 192. item ad λ', 101.

Ver. 227. —— ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι.] Suprà ver. 120. 121.

Ver. 228. —— δύο δοῦρε Μακρὰ ἐν χερσὶν ἑλών.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro. *Æn.* I, 313. XII, 165.

Μάκρ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον
Πρῴρης· ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι
Σκύλλην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ' ἑτάροισιν.
Οὐδέ πη ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε
Πάντη κακκαίνοντι πρὸς ἠερόσειδέα πέτρην.
Ἡμεῖς δὲ στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες·
Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις
Δεινὸν ἀνερροίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Ἦτοι ὅτ' ἐξεμέσσειε, λέβης ὣς ἐν πυρὶ πολλῷ,
Πᾶσ' ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
Ἀκροισι σκοπέλοισιν ἑπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν·

Longis in manus sumptis, ad tabulata navis conscendebam
Prorae; indè enim ipsam expectabam primùm appariturum
Scyllam petrosam, quae mihi ferebat damnum sociis.
Nec usquam videre potui; lassati autem erant mihi oculi
Undique circumspectanti ad obscuram petram.
Nos verò angustum-locum transibamus lugentes;
Ab alterâ etenim parte Scylla, ab-alterâ autem gravis Charybdis
Horrendùm absorbuit maris salsam aquam.
Utique cùm evomeret, lebes sicut in igne multo,
Tota immurmurabat conturbata; in altum autem aspergo
Summis scopulis utrisque incidebat:

Ver. 229. ——— *ἴκρια.*] Τὰ *κατασκεύσματα τῆς πρύ. Schol.*

Ver. 234. *Ἡμεῖς δέ.*] *Al. Ἡμεῖς μέν.*

Ver. 235. *Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις.*] *Al. Ἔνθεν γὰρ Σκύλλη.*

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet. ——— *Æn.* III, 420.

Scylla latus dextrum, lævum irrequieta Charybdis
Infestant. ———
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 730.

Illum inter geminæ nantem confinia mortis,
Nec Scyllæ sævo conterruit impetus ore,
Quum canibus rapidas inter freta serperet undas:
Nec violenta suo consumsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 70.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendens; "Quanto verò," inquit, "meliùs impacata "[apud *Virgilium implacata*] quàm δῖα"? "Quid enim divinum in monstro?" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Sed vide suprà ad *ver.* 104.

Ver. 236. 237. *Δεινὸν ἀνερροίβδησε.* ——— *ἐξεμέσσειε.*]

— Vorat hæc raptas, revomitque carinas. *Ovid. ibid. ver.* 731.

Vide suprà ad *ver.* 105. Porrò hinc (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ* ad hunc *Homeri* locum) *Charybdis* in proverbium cessit, ad rapinam sive voracitatem insatiabilem denotandam. *Πάνυ, ὅτε περ ἐπάτησατο,* ——— *καταπαλαίζειν, καὶ καταστέρνιζειν, καὶ καταζέζρωκεν, καὶ καταπέπωκεν ὥσπερ ἡ Χάρυβδις. Cicero, de Antonio, apud Dion. Cass. lib.* XLV. "Quæ Charybdis tam vorax? *Cic. de eodem Antonio, Orat. Philippic.* II. § 27.

Quantâ laboras in Charybdi?
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxvii. *v.* 19.

Cæterùm vocem *ἀνερροίβδησε* hoc in loco exponit *Scholiastes*, *ἀνηφάνισεν.* Quem rectè reprehendit *Eustathius*: Τὸ δὲ "*ἀνερροίβδησεν*," *ἀνηφάνισεν ἐμφαίνουσι τινὲς τῶν Παλαιῶν· ἴσως δὲ οὐ καλῶς, διὰ τὸ προφήπτοντα, ἐν οἷς ὁ Ποιητὴς τὸ μὲν ἐξαπορίζεσθαι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ ἀνάγκαι ἔοικεν, ἀνερροίβδησε δὲ τὸ καταπίπτειν.* (suprà *ver.* 105.)

Ver. 238. 240. 242. ——— *ἀναμορμύρεσκε* ——— *ἀναζέξει* ——— *ἐκζεύξει.*] Καὶ ἡ ἐξ *ὁμοιοτελεύτων τραχυφωνία σημαίνει καὶ δεινὸν ἐπιτετάθαι διὰ τοῦ "ἀνερροίβδησεν," καὶ "μορμύρει," καὶ "ἀναζέχει," καὶ "βιζρυχίαι," καὶ τῶν λοιπῶν. Eustath.* Vide ad *Il.* δ, 455.

Ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρη
Δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκε
Ψάμμῳ κυανέῃ· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
Ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
Τόφρα δέ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑταίρους
Ἕξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν.
Σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μετ' ἑταίρους,
Ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας, καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
Ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο παλεύντες
Ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
Ἐς πόντον προΐησι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο.
Ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λαβὼν ἔρριψε θύραζε·

Sed cùm absorberet maris salsam aquam,
Tota intùs apparebat commota; circum verò petram
Horrendùm resonabat: infrà autem terra apparebat
Arenâ coeruleâ: illos verò pallidus timor cepit.
Nos quidem ad hanc aspiciebamus, veriti interitum;
Intereà autem mihi Scylla cavâ ex navi socios
Sex abstulit, qui manibusque viribusque optimi erant.
Conspicatus autem in navem velocem simulque ad socios,
Jam horum animadverti pedes et manus supernè
In altum sublatorum; me verò compellabant vocantes
Nominatim, tunc sanè postremò, dolentes corde.
Quemadmodùm autem cùm in scopulo-projecto piscator praelongâ virgâ
Piscibus minutis per dolum escam objiciens,
In pontum demittit bovis cornu agrestis,
Palpitantemque deinde correptum projicit foras:

Ver. 244. —— *Πᾶσιν.*] *Al.* ἅμιν.

Ver. 245. *Τόφρα δέ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηός.*]

—— Scyllam Nisi, quam fama secuta est,
Candida succinctam latrantibus inguina monstris,
Dulichias vexâsse rates, et gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerâsse marinis. *Virg. Ecl.* VI, 74.

Ibid. —— γλαφυρῆς ἐκ νηός.] *Al.* πείλης ἐκ νηός.

Ver. 246. —— οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν.] Πάντες ἐκαινώμεν τοὺς στιλιστεύσαντας. *Schol.*

Ibid. —— φέρτεροι.] *Al.* φέρτατοι.

Ver. 250. —— τότε γ' ὕστατον.] *Al.* τόθ' ἧς ὕστατον.

Ver. 252. Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων.] Mirè hanc explicat *Scholiastes*: *Τοῖς μικροῖς* (inquit) *τοὺς μεγάλους κυνηγοῦσι.* Quem sensum neque ipsa omninò ferunt verba; et, si ferre possent, istâ tamen ratione periisset tota ferè comparationis vis: nam, ut rectè *Eustathius*, Παραβολικῶς δηλῶν ὁ Ποιητὴς ὅτως ῥᾳδίως ἡ Σκύλλα τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους ἄνω ἤγαγε τοῖς στομώσασι διεφθείρατο, φησίν· "Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ Ἰχθύσι" οὐ μεγάλοις τισίν, ἀλλὰ "τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων, &c."

Ver. 253. —— βοὸς κέρας.] Ἦτοι τὸν τρίχα λίγνι, ἢ τὸ ἐκπεπτωκὸς τῇ ὁρμῇ κέρας· ἴσχει κέρατος γὰρ ἡ ὁρμὴ τρίχας καθαπίπτη, καὶ ἀπλανομένη. Εἰώθασι δὲ οἱ ἁλιεῖς μιτωθῆ τοῦ ἀγκίστρου καὶ τῆς σαύρου, κέρας βόειον περιάπτειν, ἵνα κατασπάσῃ τὸ ἄγκιστρον οἱ ἰχθύες, μὴ τρόπον τὸν σαύρου. *Schol.* Vide ad *Il.* ω, 80.

Ὡς οἳγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο πρὸς πέτρας·
Αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκληγοντας,
Χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Οἴκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδεν ὀφθαλμοῖσι
Πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
Ἱκόμεθ'· ἔνθα δ' ἔασαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' ὑπερίονος Ἠελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
Μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
Οἰῶν τε βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
Μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι,

Sic illi palpitantes tollebantur ad petras:
Illic autem pro foribus devorabat exclamantes,
Manus mihi porrigentes in gravi calamitate.
Miserabilissimum demùm illud meis vidi oculis
Omnium, quaecunque passus sum, vada maris perlustrans.
Caeterùm postquam petras effugissemus, horrendamque Charybdin,
Scyllamque; statim deinde dei ad eximiam insulam
Pervenimus: ibi autem erant pulchrae boves latis-frontibus;
Multaeque pingues pecudes sublimis Solis.
Tum verò ego adhuc in-mari cùm-essem in navi nigrâ,
Mugitumque audivi boum stabulantium,
Oviumque balatum: et mihi sermo incidit animo
Vatis caeci, Thebani Tiresiae,
Circesque Aeaeae, quae mihi plurimùm praecipiebat,
Insulam ut-vitarem hominum-oblectantis Solis.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde:
" Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii.

Ver. 255. —— περοί.] Ita *Barnesius*, et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* πεοί.

Ver. 256. —— κεκλήγοντας.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31.

Ver. 259. —— πόρους ἁλός.] Τὸν δὲ πόρον σαφῶς μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ὕδατος τάσεως σημαίνει, λέγων· " ἴσον' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 21.

Ver. 262. —— ἔνθα δ' ἔασαν καλαὶ βόες.]

Huc ubi delati portus intravimus, ecce
Læta boum passim campis armenta videmus,
Caprigenumque pecus, nullo custode, per herbas. *Æn.* III, 219.

Vide suprà ad ver. 197.

Ver. 264. —— ἔτι πόντῳ ἐών.] *Al.* ἐνὶ πόντῳ ἐών.

Ver. 267. Μάντιος ἀλαοῦ.] Vide suprà ad κ', 495.

Ver. 268 et 275. —— ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε.] *Al.* οἵ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλον.

Ver. 269 et 274. —— τερψιμβρότου.] *Al.* φαεσιμβρότου.

Ver. 271 et 340. —— κακὰ περ πάσχοντες, ἑταῖροι.]

O passi graviora. ——— *Æn.* I, 199.

O fortes, pejoraque passi
Mecum sæpe viri. ———
Horat. Carm. lib. I. *Od.* vii. *ver.* 30.

Ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήια Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
Ἔνθα γὰρ αἰνότατον πακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
Ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
Ὡς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
Αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
Σχέτλιος εἶς, Ὀδυσεῦ· πέρι τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα
Κάμνεις· ἦ ῥά νύ σοί γε σιδήρεα πάντα τέτυκται,
Ὅς ῥ' ἑτάρους, καμάτῳ ἀδηκότας, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Οὐκ ἐάας γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα κεν αὖτε
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον·
Ἀλλ' αὕτως διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας,
Νήσου ἀποπλαγχθέντας ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποὶ, δηλήματα νηῶν,
Γίνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα,

" Ut vobis dicam vaticinia Tiresiae,
" Circesque Aeaeae, quae mihi plurimùm praecipiebat,
" Insulam ut-vitarem homines-oblectantis Solis:
" Ibi enim gravissimum malum fore nobis dicebat.
" Sed praeter insulam agite navem nigram."
Sic dixi: illis autem confractum est charum cor.
Statim verò Eurylochus molesto mihi respondit sermone:
" Crudelis es, Ulysses; abundat tibi robur, neque omninò membris
" Defatigaris; profectò utique tibi omnia ferrea sunt;
" Qui scilicet socios, labore defatigatos, atque etiam somno *domitos*,
" Non sinis terram conscendere; ubi demùm
" Insulâ in circumfluâ lautam paremus coenam:
" Sed temerè per noctem celerem errare jubes
" Ab insulâ divagatos in obscuro ponto.
" Ex noctibus autem ventî graves, pernicies navium,
" Oriuntur: quâ quis effugerit saevum exitium;
" Si fortè repentè ingruerit venti procella,

Ver. 275. —— Ἴφασιν.] *Al.* Ἴφασκον. *Al.* Ἴφησιν, et Ἴφησαν.

Ver. 281. Ὅς ῥ' ἑτάρους.] *Qui scilicet.* — *Al.* Ὅς ἑτέρους.

Ibid. —— καμάτῳ ἀδηκότας, ἠδὶ καὶ ὕπνῳ.] Ὅτι ἐν τῷ, " ἑτέρους καμάτῳ ἀδηκότας, ἠδὶ " ὕπνῳ," κάματον μὲν λέγει τὸν ἤδη γινόμενον, ὕπνον δὲ τὸν μὴ γιγονότα, ἤγουν οὗ ἐσπέρηνται οἱ τοῦ Ὀδυσσέως φίλοι. Διὸ καὶ ἀδηκότας εἶπεν — διά τε τὸν κάματον, καὶ διὰ τὸ ἐστερῆσθαι ὕπνου. *Eustath.* Quam interpretationem secutus *Barnesius*, vertit " *labore defatigatos, atque* " *etiam somni carentiâ.*" Minùs rectè. Nam ut per ὕπνος intelligatur ἀϋπνία, sive ὁ μὴ γιγονὼς ὕπνος· mirè videtur inficetum. Simpliciùs multò interpreteris, *Labore defatigatos, somnoque oppressos.* Sic infrà ν', 119.

Καὶ δ' ἂς' ἐπὶ ψαμάθῳ ἕλισεν λιδμηκέσιν ὕπνῳ.

Et *ver.* 282.

Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπάλυσε κεκμηῶτα.

Vide suprà ad ζ', 2.

Ibid. —— ἀδηκότας.] Ita ex *Il.* κ', 98. 399 et 471. edidit *Barnesius.* *Al.* ἀδηκότας.

Ver. 284. —— διὰ νύκτα θοήν.] *Al.* νύκτ' ἀλεγεινήν. Cæterùm vocem θοὴν mirè explicat *Heraclides Ponticus*: Ἡ τι θοὴ νὺξ (inquit) οὐκ ἄλλο τί σημαίνει σαφὲς τὸ σφαιρουδὲς ὅλου τοῦ κόσμου σχῆμα. Τὸν γὰρ αὐτὸν Ἡλίῳ δρόμον ἡ νὺξ ἀνύει· καὶ σᾶς ὁ καταλιμψθεὶς ὑπ' ἐκείνου τόπος, τοῦτ' ὑπὸ ταύτης ἐκαλλείπετο.

Ver. 287. 288. —— ὑπεκφύγοι —— ἔλθῃ.] Apud *Eustathium*, ὑπεκφύγῃ —— ἔλθοι.

Ἦ Νότου, ἢ Ζεφύροιο δυσαέος, οἵ τε μάλιστα
Νῆα διαρραίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων,
Ἀλλ' ἦτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηὶ μένοντες·
Ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι·
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Καί μιν φωνήσας ἔπτα πτερόεντα προσηύδων·
Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε μοῦνον ἐόντα.
Ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον
Εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην, ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν
Εὕρωμεν, μήπου τις, ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν,
Ἦ βοῦν, ἢ ἔτι μῆλον, ἀποκτάνῃ· ἀλλὰ ἔκηλοι
Ἐσθίετε βρώμην, τὴν ἀθανάτη πόρε Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
Στήσαμεν ἐν λιμένι γλαφυρῷ εὐεργέα νῆα,
Ἄγχ' ὕδατος γλυκεροῖο· καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι

" Aut Noti, aut Zephyri graviter-spirantis, qui utique potissimùm
" Navem disperdant, diis regibus invitis ?
" Verùm sanè nunc quidem pareamus nocti nigrae,
" Coenamque apparemus, celerem apud navem manentes :
" Manè autem conscensâ *navi*, intremus latum pontum."
Sic dixit Eurylochus ; comprobârunt autem alii socii.
Et tunc demùm agnoscebam, quòd jam mala moliretur deus ;
Et ipsum compellans, verba alata dixi :
" Euryloche, profectò valdè jam me urgetis, solus cùm-sim :
" Sed age, nunc mihi omnes jurate firmum jusjurandum ;
" Siquod boum armentum, aut gregem magnum ovium
" Inveniamus, nullo-pacto quis insipientiâ malâ
" Aut bovem, aut etiam pecudem, occidat : sed quieti
" Comedite cibum, quem immortalis praebuit Circe."
Sic dixi : illi autem protinùs jurabant, ut jussi.
At postquam jurâssent, perfecissentque jusjurandum,
Constituimus in portu cavo fabrefactam navem,
Prope aquam dulcem ; et egressi sunt socii

Ver. 289. —— οἵ τε.] *Qui utique* ——. *Qui videlicet* ——.

Ver. 290. —— διαῤῥαίουσι.] Codices nonnulli, διαῤῥαίσουσι. Minùs rectè.

Ver. 291. —— νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα.]

Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei ;
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri, ——.
Æn. IX, 156.

Ver. 293 et 401. —— ἀναβάντες.] *Al.* ἀμβάντες.

Ver. 294. Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι.]

Dixerat hæc ; unoque omnes eadem ore fremebant. *Æn.* XI, 132.

Ver. 298. —— ἄγε νῦν.] *Al.* ἄγε δή.
Ver. 301. —— ἢ ἔτι.] *Al.* ἤ τι.
Ver. 304. —— ῥ'.] *Ut dictum est* ——.
Ver. 306. —— καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι.]
" Quid est aliud, socios navim in patriam
" tendentem egressos, Ulyxis in patriam fes-
" tinantis, et viæ peragendæ semper instan-
" tis reminisci noluisse, quàm in vitâ hujus
" seculi voluptatem illectricem saluti præ-
" tulisse." *Budæus, de Asse, lib.* V.

Νηὸς, ἔπειτα δὲ δόρπον ἐπισταμένως τετύκοντο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Μνησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους ἕπλαιον ἑταίρους,
Οὓς ἔφαγε Σκύλλη, γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλοῦσα·
Κλαιόντεσσι δὲ τοῖσιν ἐπήλυθε ἡδὺμος ὕπνος,
Ἧμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
Ὦρσεν ἐπὶ ζαὴν ἄνεμον νεφεληγερέτα Ζεὺς
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Ἧμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Νῆα μὲν ὡρμίσαμεν, κοῖλον σπέος εἰσερύσαντες·
Ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλαὶ χοροὶ, ἠδὲ θόωκοι·
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ μῦθον ἔειπον·
Ὦ φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε, πόσις τε
Ἔστιν, τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα, μή τι πάθωμεν·

E-navi; deinde autem coenam scitè apparârunt.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Recordati deinde charos flebant socios,
Quos devoraverat Scylla, cavâ ex navi ereptos:
Flentibus autem iis supervenit dulcis somnus.
Quando verò tertia pars noctis erat, et astra transierant,
Immisit vehementem ventum nubium-coactor Jupiter
Turbine cum ingenti; nubibusque cooperuit
Terram simul et pontum: ingruit autem de-coelo nox.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Navem quidem subduximus, in cavum specum intrò-tractam;
Ubi scilicet erant Nymphârum pulchri chori, atque sedilia:
Et tum ego, concione habitâ, sermonem dixi:
" O amici, in navi enim celeri cibusque, potusque
" Est; à bobus verò abstineamus, nè quid patiamur;

Ver. 308. 309. Αὐτὰρ ἐπεὶ — Μνησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους.]

Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ,
Amissos longo socios sermone requirunt.
Æn. I, 216.

——Amissâ sociorum parte dolentes
Multaque conquesti ——.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 242.

Ver. 309. —— δὴ ἔπειτα.] Vide suprà ad ά, 290.

Ver. 312. Ἧμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην.] Ἤτοι τρία μέρη, ἢ τρίτον μέρος τῆς νυκτός. *Schol.*

Ver. 313. —— ἐπὶ ζαὴν.] *Al.* ἐπιζαὴν.

Ver. 314. —— σὺν δὲ νεφέεσσι.] Vide suprà ad ί, 293.

Ver. 319. —— μετὰ μῦθον ἔειπον.] *Al.* μετὰ πᾶσιν ἔειπον.

Ver. 320. Ὦ φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ θοῇ &c.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ἵνα μὴ διὰ ἀρχομένου ἐκ τοῦ "γὰρ," ἀναδίδωσιν εἰς τὸν "δὲ" σύνδεσμον πάλιν γογγύσαι ἔστιν· "Ὦ φίλοι, ἐν "γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε· τῶν δὲ "βοῶν ἀπεχώμεθα." *Eustath.* Vide suprà ad κ', 190. Cæterùm referri potest istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Mi-* " *nimè nobis fames metuenda est; NAM* &c." Quod autem addit *Eustathius*; "Ἢ καὶ ἄλλως, ἀντὶ τοῦ "δὴ" ἐγράφη ὁ "ἤ" σύνδεσμος· planè nihili est.

Ver. 321. —— τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα.] Τὸ δὲ γράψαι "τῶνδε βοῶν ἀπεχώμεθα," ἔχουν τούτων οὐ δεκτέον τοῖς Παλαιοῖς. *Eustath.* Atque hinc τῶν δὲ edidit *Barnesius*, pro vulgato τῶνδε.

Ibid. —— πάθωμεν.] Apud *Eustathium*, πάθομεν.

Δεινοῦ γὰρ θεοῦ αἴδε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπίθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Μῆνα δὲ πάντ' ἄλληκτος ἄη Νότος, οὐδέ τις ἄλλος
Γίνετ' ἔπειτ' ἀνέμων, εἰ μὴ Εὖρός τε, Νότος τε.
Οἱ δέ, ἕως μὲν σῖτον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρὸν,
Τόφρα βοῶν ἀπέχοντο, λιλαιόμενοι βιότοιο·
Ἀλλ' ὅτε δὴ νηὸς ἐξέφθιτο πῖα πάντα,
Καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες ἀνάγκῃ,
Ἰχθῦς, ὀρνιθάς τε, φίλας ὅ, τι χεῖρας ἵποιτο,
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχον, ὄφρα θεοῖσιν
Εὐξαίμην, εἴ τίς μοι ὁδὸν φήνειε νέεσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ διὰ νήσου ἰὼν ἤλυξα ἑταίρους,

" Gravis enim dei hae boves et eximiae pecudes,
" Solis, qui omnia inspicit, et omnia audit."
Sic dixi: illis verò persuasus est animus generosus.
Mensem autem integrum perpetuus flabat Notus, neque quis alius
Oriebatur deinde ventorum, nisi Eurusque, Notusque.
Illi autem, quamdiù quidem panem habebant, et vinum rubrum,
Tamdiù à-bobus abstinebant, studiosi vitae-*conservandae*:
Sed cùm jam è-navi abeumpta-essent viatica omnia,
Tum demùm praedam sequebantur palantes ex-necessitate,
Pisces, avesque, charas quodcunque in manus venisset,
Uncis hamis: vexabat verò ventrem fames.
Atque tum ego per insulam secessi, ut diis
Supplicarem, si quis mihi viam monstraret, ut-redirem.
Sed cùm jam per insulam profectus, declinâssem à sociis,

Ver. 322. Δεινοῦ γὰρ θεοῦ αἴδε.] Δίγυα δ' ἐπαΰδα καὶ δεινὸν τὸν ἥλιον, ἐφορῶντα τοὺς ἑταίρους. *Eustath.*

Ver. 323. Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ.]

Sol, qui terrarum flammis opera omnia
lustras. *Æn.* IV, 607.

Ver. 325. —— πάντ' ἄλληκτος.] *Eustathius* in commentario citat, πάντα ἄληκτος.

Ibid. —— ἄη.] *Al.* ἄα. Ut suprà ad ι, 478.

Ver. 327. Οἱ δ', ἕως.] *Al.* Οἱ δ', ἕως.

Ver. 328. Τόφρα βοῶν ἀπέχοντο, λιλαιόμενοι βιότοιο.] Τὸ δὲ " λιλαιόμενοι βιότοιο" ἀνθρωπίνως ὑπέβαλε· ὡς τῶν λιμωττόντων, καὶ τὸ ζῆν περιφρονούντων, εἰ μέλλοντες οἱ φάγονται, ὡς μετ' ὀλίγα δηλώσει Εὐρύλοχος. *Eustath.* Verùm hæc interpretatio cum præcedenti " ἕως μὲν σῖτον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρὸν," nullo modo congruit. Sententia, ut opinor, est; " *A bobus abstinebant, vitae servandae studio-* " *si.*" Veriti nimirùm nè, si boves occiderent, ipsi deinceps perirent. Atque hoc sensu occurrit ipsa phrasis " λιλαιόμενοι βιότοιο" infrà ω, *ver.* 535.

Πρὸς δὲ σέλας τρωτῶντος, λιλαιόμενοι βιότοιο.

Ver. 329. —— ἤια.] Vide suprà ad β, 289. et ad *Il.* ι', 103.

Ver. 331. Ἰχθῦς, ὀρνιθάς τε.] Καὶ ἰχθύσι δὲ Ὅμηρος τοῖς χερσαίοις τοὺς τότε, καὶ ὄρνισι. Κατὰ γοῦν τὴν Θρινακίαν οἱ Ὀδυσσέως ἑταῖροι θηρεύουσι, " Ἰχθῦς, ὀρνιθάς τε, φίλας δ' ὅ, τι " χεῖρας ἵποιτο, Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν." Οὐ γὰρ ἐν τῇ Θρινακίᾳ ἰχάλκευτο τὰ ἄγκιστρα, ἀλλ' ἐτιθέροντο ἐν τῷ πλῷ· δηλονότι ὅς τι ἦν αὐτοῖς θήρας ἰχθύων ἐπιμιλὲς καὶ τέχνη. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 10. *Eustathius* autem; Δῆλον (inquit) ὡς εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν τοιαύτη, οὔτε ἰχθυοφάγων οἱ Παλαιοὶ, οὔτε ἀγνίθων ἐπιχωρίων θήραν.

Ibid. Ἰχθῦς.] *Al.* Ἰχθύας.

Ibid. —— φίλας ὅ, τι.] Apud *Athenæum*, loco jam suprà citato, φίλας δ' ὅ, τι.

Ver. 335. —— ἤλυξα ἑταίρους.] Ἐξέλιπον, ἐκτὸς ὄψεως αὐτῶν ἐγενόμην. *Schol.*

Χεῖρας νιψάμενος, ὄθ' ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο,
Ἡρώμην πάντεσσι θεοῖς, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν·
Οἱ δ' ἄρα μοι γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευαν.
Εὐρύλοχος δ' ἑτάροισι κακῆς ἐξήρχετο βουλῆς·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι· 340
Πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,
Λιμῷ δ' οἰκτιστον θανέειν καὶ πότμων ἐπισπεῖν.
Ἀλλ' ἄγετ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας,
Ῥέξομεν ἀθανάτοισι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα, πατρίδα γαῖαν, 345
Αἶψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά·
Εἰ δὲ χολασάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων,
Νῆ' ἐθέλῃ ὀλέσαι, ἐπὶ δ' ἕσπωνται θεοὶ ἄλλοι,

Manibus lotis, ubi receptus erat à-vento,
Supplicabam omnibus diis, qui coelum habitant;
Hi verò deinde mihi dulcem somnum palpebris infuderunt.
Eurylochus autem sociis mali auctor erat consilii:
" Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii; 340
" Omnes quidem invisae mortes miseris mortalibus,
" Fame verò miserrimum mori, et fatum consequi.
" Sed agite, Solis boum abactis optimis,
" Sacra-faciemus immortalibus, qui coelum latum habitant.
" Quòd si in Ithacam pervenerimus, patriam terram, 345
" Statim Soli sublimi opulentum templum
" Struamus; ubi ponamus donaria multa et pretiosa:
" Sin iratus aliquantum ob-boves capita-altè-ferentes,
" Navem velit perdere, suffragenturque dii alii;

Ver. 342. Λιμῷ δ' οἰκτιστον θανέειν.] Sic apud *Thucydidem*: Τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι. *Lib.* III. Ubi *Scholiastes* hunc locum citat. Similiter et apud *Sallustium*: " Fame, miserrimâ omnium morte, con- " fecistis." *Fragm. Hist. lib.* III. *cap.* 2. Et apud *Ammianum Marcellinum*: " Fame, " ignavissimo mortis genere, tabescentes." *Rerum gestarum, lib.* XVII. *cap.* 9. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. haud longè ab initio.

Ibid. —— θανέειν καὶ πότμον ἑτοιμοτέρ.] Τὸ δὲ " θανεῖν καὶ πότμον ἑτοιμοτέρ." ἢ ταυτὰ εἰσὶν ἢ καὶ ἄλλως πότμον μὲν ἑτοιμοτέρ., τὸ δυστότμως ζῆν· θανεῖν δὲ, τὸ τῆς τοιαύτης ζωῆς δεινὸν ἀποτέλεσμα. *Eustath.* Atqui phrasis " πότμον " ἑτοιμοτέρ." posteriori isto sensu nusquam à Poetâ usurpatur. Vide autem suprà ad λ', 611. et infrà ad υ', 241.

Ver. 343. —— βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας, Ῥέξομεν ἀθανάτοισι.] Ἔνθα σημείωσαι ὡς φιλοικτίρμων, οὐκ αὐτὸ τεῦχος φαγεῖν τὰς βοῦς συμβουλεύει Εὐρύλοχος· ἀλλ' αὐτὸ μὲν ὑποκλαῦσαι ἐν τῷ εἰπεῖν μὴ θέλειν λιμῷ τελευτᾶσαι, ἐν δὲ φαινομένῳ ῥίζειν ἰθέλειν τὰς ἀρίστας βόας. *Eustath.*

Ver. 347. —— ἴνθα κε θεῖμεν.] *Al.* ἐν δὲ κε θεῖμεν.

Ibid. —— ἀγάλματα.] Λέγει —— τῶν οὕτω τὰ ἀναθήματα. *Eustath.*

Ver. 348. Εἰ δὲ χολασάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων.] Editiones nonnullæ, notante *Henrico Stephano*, habent βοῶν ἵνα' ὀρθοκραιράων. Quod ferri non potest, nisi ὀρθοκραιράων in vocem quadrisyllabam contrahatur. Sed omninò nihil opus. Nam, ut rectè notat vir idem eruditus, eâdem loquendi ratione alibi utitur Poeta:

Οὔτ' ἄρ' ὔγ' ἰὺχωλῆς ἐκφεύξεται, οὔθ' ἑκατόμπης. *Iliad.* ά, 93.

Κούρης χούρανος βριαρῖδος ——. β', 689.

Ver. 349. —— ἕσπωνται.] Ita ex Editionibus nonnullis, propter præcedentem ἰθέλῃ, edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἕσπονται. *Al.* ἴσπονται et ἴσπωνται.

Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι, ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ἤνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
Αὐτίκα δ' Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας
Ἐγγύθεν, (οὐ γὰρ τῆλε νεὸς κυανοπρῴροιο
Βοσκέσκοντ' ἕλικες καλαὶ βόες, εὐρυμετώποι,)
Τὰς δὲ περιστήσαντο, καὶ εὐχετόωντο θεοῖσι,
Φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο·
Οὐ γὰρ ἔχον κρῖ λευκὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσῃ ἐπάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοβέτησαν·
Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
Ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα.

" Malo semel ad fluctus hians animam perdere,
" Quàm diutiùs tabescere, manens in insulâ desertâ.'
Sic dixit Eurylochus; comprobabant verò alii socii.
Statim autem Solis ex-bobus cùm-abegissent optimas
E-propinquo, (non enim longè à nave prorâ-coeruleâ
Pascebantur camurae-cornibus pulchrae boves, latis-frontibus,)
Eas utique circumstabant, et vota-faciebant diis,
Foliis decerptis teneris quercûs alto-vertice:
Non enim habebant hordeum album benè-tabulatâ in navi.
Caeterùm postquam precati essent, et mactâssent et excoriâssent:
Femoraque exsecuerunt, atque adipe cooperuerunt,
Postquam duplicaverunt, et super ipsis frusta-cruda posuerunt:
Neque verò habebant vinum ad-libandum super ardentia sacra,
Sed aquâ libantes assabant intestina omnia.

Ver. 350. —— Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι, Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι.] Sic *Iliad.* ι, 511.

Βέλτερόν, ἢ ἀπολέσθαι ἴνα χρέιον, ἢ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ——————.

Similiter apud *Æschylum*:

—————— κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν,
Ἢ τὰς ἀπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.
Prometh. Vinct. ver. 749.

Ver. 351. —— στρεύγεσθαι.] Κατὰ στρέβγα, ἤ ἐστὶ κατ' ὀλίγον, ὑποφθίν. *Schol.*

Ver. 356. Τὰς δὲ περιστήσαντο.] "Ορα δ' ἐν τῷ, " Τὰς δὲ περιστήσαντο," καὶ ἐν τῷ (*ver.* 362.) " Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι," ὅτι περιστὰς λύεται ὁ " δὲ" σύνδεσμος· τὸ γὰρ ὀρθὸν τῆς συντάξεως, ταύτας περιστήσαντο· καὶ, οὐκ εἶχον μέθυ λεῖψαι. Κεῖται οὖν σύνδεσμος πάντοθεν ὁ " δὲ" σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ "δή." *Eustath. Henricus Stephanus* legendum conjicit Τάσδὶ conjunctè. Quo modo et edidit *Barnesius*. Sed nihil opus. Nam Τὰς δὲ hoc in loco (ut opinor) non est, " *Has autem;*" sed, " *Has utique;*" sive, " *Has deinceps;*" vide ad *Il.* ά, 57. ή, 148. et κ', 490. Caeterùm posteriori in loco non advertit *Eustathius*, istud, " Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι" novam periodum, ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς (ut rectè *Henricus Stephanus*) inchoare; sententiæ autem *apodosin* reddi suprà *ver.* 360. " Μηρούς τ' ἐξέταμον, &c."

Ibid.—περιστήσαντο.] Τὸ δὲ, "περιστήσαντο," ἢ ἀντὶ τοῦ αὐλῷ περιστάθησαν, ὅσπερ συσχεῖν αὐτάς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὡς εἰς θυσίαν ἑστῶσαν. *Eustath.*

Ver. 357. Φύλλα δρεψάμενοι.] *Al.* Φύλλα δὲ δρεψάμενοι· et Φύλλα δ' ἐρεψάμενοι.

Ver. 359. —— καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.] Vide ad *Il.* ά, 459.

Ver. 361. —— ὠμοβέτησαν.] Vide suprà ad γ', 458.

Ver. 362. Οὐδ' εἶχον.] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 363. —— σπένδοντες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, σπενδοντες.

Ibid. —— ἐπώπτων.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν·
Καὶ τότε μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο ἡδύμος ὕπνος·
Βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Καὶ τότε με κνίσσης ἀμφ' ἤλυθεν ἡδὺς ἀϋτμή·
Οἰμώξας δὲ θεοῖσι μετ' ἀθανάτοισι γεγώνευν·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε νηλεῖ ὕπνῳ·
Οἱ δ' ἕταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο μένοντες.
Ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε
Λαμπετίη ταναύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταν ἑταῖροι.
Αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μετηύδα, χωόμενος κῆρ·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Τῖσαι δὴ ἑτάρους Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Οἵ μευ βοῦς ἔκτειναν ὑπέρβιον· ἧσιν ἔγωγε
Χαίρεσκον μὲν ἰὼν εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,

Caeterùm postquam femora exusta sunt, et viscera gustârunt,
Minutatimque secuerunt caetera, et verubus transfixerunt:
Et tunc mihi palpebris excidit suavis somnus:
Perrexi autem ire ad navem velocem et littus maris.
Sed cùm jam prope essem profectus navem remis-utrinque-agitatam,
Tum verò mihi nidoris obvenit dulce flamen:
Lugens autem deos ad immortales clamavi:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes,
" Profectò me magnum in damnum sopivistis saevo somno:
" Socii verò magnum facinus moliti-sunt manentes."
Velox autem Soli sublimi nuncia venit
Lampetia longo-peplo-induta, quòd ei boves interfecerant socii.
Statim autem *is* deos allocutus est iratus corde:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes,
" *Fac*-luere jam socios Laërtiadae Ulyssis,
" Qui meas boves occiderunt superbè; quibus ego
" Gaudebam quidem profectus in coelum stellatum,

Ver. 369. —— *με.*] *Al. μοι.*

Ibid. —— *ἀμφ' ἤλυθεν.*] *Henricus Stephanus* legendum censet *ἀμφήλυθεν.*

Ibid. —— *ἡδὺς ἀϋτμή.*] Ita suprà ι, 467. notante *Barnesio:*

—— Ἥλιος ἱερὸς.

Et δ', 709. —— *σκολὸν ἰφ' ὑγιές.*

Et apud *Hesiodum:* —— *Διεμὸς ἀϋτμή.* *Theogon. ver.* 696.

Cæterùm apud *Homerum* hic legi posset, conjectante itidem *Barnesio*, *ἡδὺς ἀϋτμήν.* Quæ posterior vox non inusitata. Vide suprà ad γ', 289. et ad *Il.* ψ', 765.

Ver. 372. —— *κοιμήσατε.*] Ita ex *Eustathio* et ex Editt. Vett. edidit *Barnesius.* Atque ita habent MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg. κοιμίσατε.* Quod, si vera lectio, omninò scribendum, uti et notavit *Barnesius*, *κοιμίσατε.* Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 373. —— *ἐμητίσαντο.*] *Barnesius* edidit *ἐμητίσαντο.* Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ψ', 312.

Ver. 375. —— *ἔκταν ἑταῖροι.*] *Al. ἔκταμεν ἡμεῖς.*

Ver. 378. 382. *Τῖσαι* —— *τίσασα.*] Vide ad *Il.* χ', 19. 20. Item infrà ad ν', 193.

Ver. 380. *Χαίρεσκον.*] *Gaudere solebam.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ἠδ' ὁπότ' ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτραπόμην.
Εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιείκελ' ἀμοιβήν,
Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠέλι', ἦτοι μὲν σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν, ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
Τῶν δέ κ' ἐγὼ τάχα νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδὸν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα· βόες δ' ἀποτέθνασαν ἤδη.
Τοῖσιν δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοὶ τέρατα προὔφαινον·
Εἶρπον μὲν ῥινοὶ, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει,

" Et quando retrò ad terram è coelo revertebar.
" Quòd si mihi non luant boum condignam talionem,
" Descendam in Orcum, et inter mortuos lucebo."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Sol, sanè quidem tu inter immortales luceto,
" Et mortales homines, super almam terram:
" Horum autem ego citò navem celerem candenti fulmine
" Paululùm ictam diffidero, medio in nigro ponto."
Haec verò ego audivi à-Calypso comas-pulchrâ:
Illa autem dixit à-Mercurio internuncio se ipsam audivisse.
Caeterùm postquam ad navem pervenissem atque mare,
Objurgabam aliundè alium ordine; neque ullum remedium
Invenire potuimus: boves enim mortuae erant jam.
Eis autem continuò deinde dii prodigia ostendebant:
Serpebant quidem pelles, carnes autem circum verua mugiebant,

---

Ver. 383. Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.]

——— Ἴσγνε μὲν οὔτ' ἐν Ὀλύμπῳ
Ἔσσομαι, οὔτ' ἔτι σῦσι πεπάλσομαι, εἰ μὴ Ἀχαιῶν
Τίσουσ' ἀντάποινα ———.
Quintus Calaber, παραλειπομένων Ὁμήρου, lib. XIV. *ver.* 432.

——— ὁ δ' Ἥλιος,
Τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν ἰόβλητος συστρέψας,
Οὐ φασὶν ἴφασιν ὑμῖν ———.
Aristophanes, Nub. ver. 584.

Δείσαντα δὲ [Ὅμηρος] αὐτοῦ [Ἡλίου] ——— καὶ τὸ ἴρψυχον, καὶ τὸ ἐπὶ τῇ πατρίδι αὐτοσχεδίαστον, ἐν οἷς ἀπειλεῖ, "Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ "ἐν νεκύεσσι φαείνω." Καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζεὺς αὐτὸν παραπαλεῖ, [*ver.* 385.] "Ἠέλι', ἦτοι μὲν "σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε, &c." *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 15.

Ver. 385. ——— φάεινε.] *Al.* φαίνει.

Ver. 389. Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς.] Ὁ Ποιητὴς ὑπεριδόμενος δὲ ἀκριβίαν ἱστορίας, ὡς ἱερούντος εἰπὼν, πόθεν Ὀδυσεὺς εἰδὼς λέγει τὰ παρὰ τὸν Ἥλιον καὶ τὸν Δία, ἃς αὐτὰς οὐ σαφέστυχε· τὸν μὲν μῦθον οὐκ ἀνατρέπει, τὸ δὲ ἀσεφεύρετον ἀπέβαλεν Θεραπεύων, λύει, εἰπόντος Ὀδυσσέως οὕτως, "Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυ-"ψοῦς, &c." *Eustath.*

Ver. 392. ——— μῆχος.] Μηχάνημα, τέχνασμα. *Etymolog. Magn. in voce.* Vide et ad *Il. β'*, 342. Caeterùm *Pindari* Scholiastes, notante *Barnesio*, legit *μάχας*.

Ver. 395. ——— κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει.] Respicit hunc locum *Euripides*:

——— ἡλίου δ' ἀγναὶ βάσις,
Αἳ σάρκα φωτὸς ἥσσονα στορὶ,
Πικρὰν Ὀδυσσεῖ γῆρυν ———.
Troad. v. 439.

Et *Propertius*:

Lampeties Ithacis verubus mugisse juvencos. *Lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 29.

Ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὡς γίνετο φωνή.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἑρίηρες ἑταῖροι
Δαίνυντ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας·
Ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς Θῆκε Κρονίων,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι Θύων·
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἀναβάντες ἐνήπαμεν εὐρέϊ πόντῳ,
Ἱστὸν στησάμενοι, ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ ἐρύσαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς, ἠδὲ Θάλασσα,
Δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
Νηὸς ὑπὲρ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
Ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθε
Κεκληγὼς Ζέφυρος, μεγάλῃ σὺν λαίλαπι Θύων·
Ἱστοῦ δὲ πρυτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο Θύελλα
Ἀμφοτέρους· ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ὅπλα τε πάντα
Εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ

Assaeque et crudae; boumque quasi fiebat vox.
Sex-diebus quidem deinde mihi dilecti socii
Epulabantur, Solis bobus abactis optimis:
Sed quando utique septimum diem Jupiter induxit Saturnius,
Tum verò deinde ventus quidem desiit turbine saevire:
Nos autem statim nave-conscensâ immisimus lato mari,
Malo erecto, velisque albis expansis.
Sed quando jam insulam reliqueramus, neque ulla alia
Apparebat terrarum, sed coelum atque mare,
Sanè tum coeruleam nebulam statuit Saturnius
Navim supra cavam; obscuratus autem est pontus sub ipsâ.
Ea autem currebat haud valdè multum per tempus; statim enim venit
Stridens Zephyrus, ingenti cum turbine furens:
Mali autem rudentes rupit venti procella
Utrosque; malus verò retrò cecidit, armamentaque omnia
In sentinam deciderunt: is autem in puppi navis

Ver. 398. —— ἰλάσαντις.] *Al.* ἰλόωντις.
Ver. 399. —— ἦν' ἄρ' ἕβδομον.] *Al.* ὅτι δ' ἕβδομον.
Ver. 403. —— οὐδέ τις ἄλλη Φαίνετο γαιάων, —— Δὴ τότε κυανέην νεφέλην.]

Postquam altum tenuere rates, nec jam ampliùs ullæ
Apparent terræ; cœlum undique, et undique pontus:
Tum mihi cœruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque ferens; et inhorruit unda tenebris. *Æn.* III, 192.

Similiterque, *Æn.* V, 8.

Ut pelagus tenuere rates, nec jam ampliùs ulla
Occurrit tellus, &c.

Ver. 409. —— πρυτόνους.] Τὰ σχοινία τὰ κατέχοντα τὸν ἱστόν. *Schol.*
Ver. 411. —— ἄντλον.] Τὸν ἀντλίαν, εἰς ἣν ἐγχύεται τὸ κατηθιζόμενον εἰς τὸν ναῦν ὕδωρ. *Schol.*
Ibid. — πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ.] "Cum *Gubernatoris* locus," inquit *Barnesius*, "sit in *Prora*, non in *Puppi* navis; necessum putabam hoc in loco πρύμνῃ *Adverbialiter* capere, et à voce νηῒ distinguere: quare expono *retrorsùm*." Quod nequaquam ferri posset. Neque sanè opus. Gubernatori enim locus revera erat in Puppi navis, in quâ sedens clavum regebat. Atque ita *Eustathius*, quem et citat ipse *Barnesius*: Πρύμνην μὲν περίστασαι κυβερνήτης· πρύμνα δὲ διαπονεῖται ὁ πρωρεύς.

Πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλὴν, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἅρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ·
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηὶ κεραυνόν· 415
Ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
Ἐν δὲ θείοιο πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
Κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐφοίτων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους 420
Λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα.
Ἐκ δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε ποτὶ τρόπιν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς·
Τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον ὁμοῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν·
Ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν. 425
Ἔνθ' ἦτοι Ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·

Percussit gubernatoris caput, ossaque confregit
Omnia simul capitis; ille verò urinatori similis
Decidit à tabulatis, reliquitque ossa animus generosus;
Jupiter autem crebrò intonuit, et injecit fulmen navi; 415
Ea autem contorta est tota, Jovis icta fulmine,
Sulphureque impleta est: ceciderunt verò è navi socii.
Illi autem cornicibus similes circa navem nigram
In fluctibus ferebantur: deus autem auferebat reditum.
At ego per navim incedebam; donec latera 420
Solvit fluctuum-impetus à-carinâ: eam verò inermem ferebat unda.
Effregit autem ei malum usque-ad carinam: at super ipso
Lorum inditum erat, bovis corio factum:
Hoc utique utrumque colligabam paritèr carinam atque etiam malum:
Sedens autem super haec, ferebar perniciosis ventis. 425
Tum sanè Zephyrus quidem desiit turbine furere:

Ver. 413. ——— ὁ δ' ἅρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν.]

——— excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput. ——— *Æn.* I, 115.

Ver. 415. Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε.]

Hic pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit. ——— *Æn.* VII, 141.

Ver. 416.— πληγεῖσα.] Vide ad *Il.* γ', 31.

Ver. 418. Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι.]

Apparent rari nantes in gurgite vasto.
Æn. I, 118.

Ver. 421. Λῦσε κλύδων τρόπιος.]

——— laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Æn.* I, 122.

Ver. 422. —— ἱστὸν ἔαξε.] Codices nonnulli habent ἱστὸν ἄραξε. Atque ita in commentario legit *Eustathius*.

Ver. 423. Ἐπίτονος βέβλητο.] Πολλοὶ ἀντιφάλους φασὶ [Ὅμηρος] στίχους ———. ἀπίφαλοι δὲ εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χαλίστην ἔχοντες· ——— "Ἐπιτονὸς τετάνυστο βοὸς ἴφι κταμένοιο." *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* Ψ', 2. Fortassè autem eadem hujus vocis ratio, ac vocum ἀβάντος, Πραμίδης, &c. Vide ad *Il.* ά, 398. Cæterùm notandum, hoc in versu pro βέβλητο βοὸς ῥινοῖο τετευχὼς, legisse *Athenæum*, τετάνυστο βοὸς ἴφι κταμένοιο.

Ibid. Ἐπίτονος.] Ἰμὰς, ἤτοι ὁ τῶν κεράτων δεσμός· ἢ ὁ ἱμὰς, ὁ περὶ ἄκρῳ τῷ ἱστῷ, δι' οὗ τὸ ἄρμενον ἀνέλκεται. *Schol.*

Ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὦκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ,
Οἴφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν.
Παννύχιος φερόμην· ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι
Ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον, δεινήν τε Χάρυβδιν.
Ἡ μὲν ἀνερροίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθείς,
Τῷ προσφὺς ἐχόμην, ὡς νυκτερίς· οὐδέκη εἶχον
Οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον, οὔτ' ἐπιβῆναι.
Ῥίζαι γὰρ ἑπὰς ἦσαν, ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι,
Μακροί τε, μεγάλοι τε, κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν.
Νωλεμέως δ' ἐχόμην, ὄφρ' ἐξεμέσειεν ὀτίσσω
Ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὄψ· ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,

Supervenit autem Notus celeritèr, ferens meo dolores animo;
Ut iterùm perniciosam remetirer Charybdin.
Totâ-nocte ferebar: simul autem ac sol ortus est,
Veni ad Scyllae scopulum, horrendamque Charybdin.
Haec quidem absorpsit maris salsam aquam;
At ego ad proceram caprificum altè levatus,
Et implicitus tenebar, veluti vespertilio; neque uspiam potui
Neque haerere pedibus firmitèr, neque ascendere.
Radices enim longè erant, altè-remoti autem erant rami,
Longique, ingentesque; obumbrabant verò Charybdin.
Continentèr autem haerebam, donec evomeret retrorsùm
Malum, et carinam denuò; cupienti autem mihi advenit
Tandem: quando autem ad coenam vir è foro surgit,

Ver. 427. —— ἐπὶ Νότος.] *Barnesius* haud ignarus quâ ratione *ultima* vocis ἐπὶ producatur, tamen, "*Tribrachys*," inquit, "in "*Secundo* etiam loco stare possit, ut modò "in *Primo*, *ver.* 423." Atqui hoc, ut opinor, nisi in vocibus polysyllabis locum habere non potest. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 431. Ἡ μὲν ἀνερροίβδησε.] Quoniam suprà dixerat *Circe*, *ver.* 106. "μὴ σύ γε "κείδι σύχοις, ὅτι ῥοιβδήσειεν &c." et tamen eo ipso tempore ad *Charybdin* accedere hîc dicitur *Ulysses*; ideò *Circen* mentiri contendit *Strabo*; Ἐν αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἔπεσι τούτοις εἴρηκεν ἡ Κίρκη, "—— μὴ σύ γε κείδι σύ- "χοις, ὅτι ῥοιβδήσειε· Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' "ὀΐω· ἀλλὰ παρὸν οἶδ' Ἐνοσίχθονι." Καὶ μὴν παρέσχέ τι τῇ ἀναῤῥοιβδήσει ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ οὐκ ἀπώλετο, ὡς φησὶν αὐτός· "Ἡ μὲν ἀνερροίβ- "δησε &c." Εἶτα στρεμπτίνας τὰ ναυάγια, καὶ λεβόμενος πάλιν αὐτῶν, σώζεται· ὅστ' ἐψεύσα- το ἡ Κίρκη. *Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 43. 44. Verùm istud "μὴ σύ γε κείδι σύχοις "&c." ita intelligendum arbitror, si navis eo tempore appelleret. Quòd autem *Ulysses* solus ope caprifici se ipse servet, priori illi loco (ut opinor) nullo modo repugnat.

Ver. 433. —— ὡς νυκτερίς.] Ὡς νυκτερὶς δὲ περσέφυκεν Ὀδυσσεὺς τῇ ἰσχάδι —— διότι καὶ ἡ νυκτερὶς οὐκ ἔωθεν ἰσχάδιόν κλάδον ἀλλ' ἐκλέμματα, ὡς καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς Ὀδυσσείας φανήσεται. *Eustath.* Vide infrà ad ώ, 6.

Ver. 435. —— ἦσαν.] *Al.* εἶχον.

Ver. 438. —— ἦλθεν.] Apud *Eustathium*, ἦλθον.

Ver. 439. —— ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη, Κέϊνον πίνια πολλά.] Καὶ φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἰσοπέδους τὸν παρὸν στρεῖ ὑγιόεν ἄρσαι εἶναι, εἶγε ἰσοστασιασέρουν ὑφῶν οὐσῶν τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἡμέρᾳ, τρὶς ἰκάστης ἡμέρας ἡ Χάρυβδις ἰστῆκε τὰ ἑαυτῆς. Οἱ δὲ φυσιῶσι καὶ δέρσαν ἰστανῶσι τὴν δυλυτὴν ἄρσαν φασὶν. *Eustath.* Πάντα γὰρ ταῦτα χρόνου τινὸς ἱμφαίνει ἐξελόγου δέονσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἰσοπέδου ἰστῶσαι· καὶ μὴ ναυὸς ἰσταμένης, ἡνίκα ὁ δικαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡνίκα "Κέϊνον πίνια πολλά," ὅστι βραδύνει πλέον τί. Καὶ ἄλλως δὲ οὐ πιθανὸν ὧν ὑπόκειται τῷ παναγίῳ τὸν ὑπαλλαγὴν, εἰ περὶ ἀπροσπαθῆναι φαλὸν, καὶ αὐτάρκη τὸν ποιητὴν πολλῷ μείζονα παρίστασιν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 44.

Κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν,
Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη.
Ἦκα δ' ἐγὼ καθύπερθε πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι,
Μέσσῳ δ' ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα,
Ἐζόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι διήρεσσα χερσὶν ἐμῇσι.
Σκύλλην δ' οὐκ ἔτ' ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Εἰσιδέειν· οὐ γάρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ
Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί· ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα·
Ἣ μ' ἐφίλει τ', ἐπόμει τε. Τί τοι τάδε μυθολογεύω;
Ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ
Σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ· ἐχθρὸν δέ μοι ἐστὶν,
Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

Judicans lites multas litigantium juvenum,
Tunc demum ligna ex Charybdi apparebant.
Demisi verò ego desuper pedes et manus, ut possem ferri;
In medium autem cum-sonitu-cecidi praeter praelonga ligna,
Sedensque super haec remigavi manibus meis.
Scyllam autem non ampliùs sivit pater hominumque deorumque
Aspicere me; non enim effugissem saevam mortem.
Hinc autem per-novem-dies ferebar: decimâ autem me nocte
Insulam in Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
Habitabat comas-pulchra, veneranda dea vocalis;
Quae me amicè-excipiebat, fovebatque. Quid tibi haec enarro?
Jamjam etenim heri enarrabam in domo
Tibique et castae uxori: odiosum autem mihi est
Rursùs planè enarrata recensere.

Ver. 441. Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα.] *Strabo*, loco jam suprà citato, legit; Καὶ τότε δὴ μοι δοῦρα &c.

Ver. 443. —— ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα.] Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ξύλαις ἐγγὺς ἰδούσησιν Ὀδυσσεὺς, ἵζω μέντοι αὐτὸν, καὶ οὐκ ἐπ' αὐτοῖς, ἦγουν ἄνω αὐτῶν, ἵνα μὴ προσαρμαχθεὶς αὐτοῖς, βλαβῇ. *Eustath.*

Ver. 444. —— διήρεσα χερσὶν ἐμῇσι.] —— ταῖς χερσὶ μου διανῃξάμην. *Schol.*

Ver. 445. —— οὐκ ἔτ' ἔασε.] *Barnesius* ob *Metrum*, scribendum contendit οὐκ ἔτ' ἔασσε. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* γ, 42. *Al.* οὐκ εἴασε.

Ibid. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.]

—— Divûm pater, atque hominum Rex. *Æn.* I, 65.

—— hominum sator atque Deorum. *Æn.* XI, 725.

Ver. 446. Εἰσιδέειν· οὐ γάρ.] *Barnesius* legendum conjicit Εἰσιδέειν μ'· οὐ γάρ. Sed nihil opus.

Ver. 447. Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην.] Vide suprà ad ε, 253.

Ver. 448. —— πέλασαν.] *Al.* ἔδυσαν.

Ver. 452. —— ἰχθρὸν δέ μοι ἐστὶν, Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.] Ἐξ οὗ δῆλον, ὅτι οὐδαμία τῶν παρ' Ὁμήρῳ διατελογιῶν ἀχρεία, οὐδὲ μάτην ἐπ' ἀδολεσχίᾳ παρεμβέβληται. *Eustath.* Τῶν δὲ περὶ τοῦ Παιπτοῦ λεγομένων ἐλαθέστατον ἐστὶν, ὅτι μόνος Ὅμηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψιμαχίας περιγέγονεν, διὰ παντὸς ὢν, καὶ πρὸς χάριν ἀπραάζων. Ἀλλ' ὅμως ὑστὸν καὶ ἀναφανόντας ἐκεῖνο περὶ αὐτοῦ, τὸ, " ἰχθρὸν δέ μοι " ἐστὶν Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν," φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφιδεύοντα πανταχοῦ λόγῳ κόρον, εἰς ἄλλα ἐξ ἄλλων διαγράφοντα τὴν ἀκοὴν ἄγων, καὶ τῇ καινότητι τὴν κλησμονὴν αὐτῆς παραμυθούμενος. *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας. Porrò hinc *Ammianus Marcellinus*: " Ad " ea, quæ digesta sunt semel, revolvi super- " fluum duxi; ut Ulixes Homericus apud " Phæacas ob difficultatem nimiam repli- " care formidat." *Lib.* XXVII. *cap.* 8.

Ver. 453. Αὖτις.] Apud *Plutarchum*, Αὐθις.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἡ ΓΡΑΜΜΑ, Ν'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ν'.

ΚΟΙΜΩΜΕΝΟΝ Ὀδυσσέα, μετὰ τῶν δώρων, ἐκτιθέασιν οἱ Φαίακες εἰς τὴν γῆν τῶν Ἰθακησίων· καὶ τὴν μὲν ναῦν αὐτῶν ὑποστρέφουσαν, λίθον ποιεῖ Ποσειδῶν· Ἀθηνᾶ δὲ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ Ὀδυσσεῖ συμβουλεύει περὶ τῆς μνηστηροφονίας· καὶ τὰ χρήματα ἐν τινὶ σπηλαίῳ ἀποκρύπτει, καὶ εἰς γέροντα μεταμορφοῖ τὸν Ὀδυσσέα.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων, καὶ ἄφιξις εἰς Ἰθάκην.

Ἄλλως.

Νῦν, Ἰθάκης ἐπίβη, Φαιήκων πομπῇ, Ὀδυσσεύς.

Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
Ὑψερεφὲς, τῷ σ' οὔτι παλιμπλαγχθέντα γ' οἴω
Ἄψ ἀπονοστήσειν, εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας.
Ὑμέων δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἐφιέμενος τάδε εἴρω,

Sic dixit: illi autem omnes muti facti sunt silentio;
Oblectationeque tenebantur per aedes umbrosas.
Huic autem vicissim Alcinous respondit, dixitque:
" O Ulysses, quandoquidem venisti meam ad aeratam domum
" Altam, ideò te haud retrorsùm-jactatum puto
" Retrò rediturum, et si valdè multa passus es.
" Vestrúm autem viro unicuique praecipiens haec dico,

Ver. 2. Κηληθμῷ.] Θέλξει, τέρψει πάλησις γάρ ἐστιν ἡ δὲ ψδὴ τέρψις, καὶ ἡδονή. *Schol.* Vide suprà ad λ', 333.

Ver. 4. —— ἵκεν.] *Al.* ἧκες.

Ibid. —— χαλκοβατὲς δῶ.] Ἤτοι χαλκοῦν ἔδαφος ἔχον ἢ χαλκοῦς ἔχον τοὺς βαθμοὺς τῶν θυρῶν. *Schol.* Vide autem ad *Il.* ά, 426.

Ver. 5. Ὑψερεφὲς.] *Al.* Ὑψιρεφὲς.

Ibid. —— γ'.] Particulam hanc omittunt Codices nonnulli.

Ver. 7. —— ἐφιέμενος τάδε εἴρω.] Μετὰ προθυμίας τάδε λέγω. *Schol.*

Ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ·
Εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ εὐξέστη ἐνὶ χηλῷ
Κεῖται, καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος, ἄλλα τε πάντα
Δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν·
Ἀλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα,
Ἀνδρακάς· ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον
Τισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι·
Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,

" Quotcunque in sedibus honorarium generosum vinum
" Semper bibitis meis, auditisque cantorem:
" Vestes quidem jam hospiti benè-politâ in arcâ
" Jacent, et aurum arte-elaboratum, aliaque omnia
" Dona, quaecunque Phaeacum senatores huc attulerunt:
" Verùm age, ei demus tripodem magnum, et lebetem,
" Viritim; nos autem rursùs congregati in populo
" Rependemus: grave enim uni *fuerit* de-suo-totum praebere."
Sic dixit Alcinous: illis verò placebat sermo.
Ii quidem decubituri abierunt domum unusquisque.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,

Ver. 8. —— *γερούσιον.*] Τὸν τοῖς ἐντίμοις δεδόμενον. *Schol.*

Ver. 11. —— *χρυσὸς πολυδαίδαλος.*] Ὁ ποικίλος, καὶ μετὰ τέχνης κατεσκευασμένος· ἢ ὡς τὸ δαιδάλλεσθαι καὶ ποικίλλεσθαι ὕβριστος. *Schol.* Posteriori modo explicat *Eustathius*: Ὅτι χρυσὸν πολυδαίδαλον Ἀλκίνοος ἐνταῦθα λέγει τὸν ἀργὸν καὶ ἀνατέρυστον, καὶ εἰς πολλὰ δαιδάλλεσθαι ἐπιτηδειον· τοιοῦτος δὲ ὁ τῶν ταλάντων, ἃ φάσκας ἴλαβεν (suprà Σ', 392.) ἐκ τῶν Φαιάκων Ὀδυσσεύς.

Ver. 12. —— *ἴσχαν.*] *Al.* ἴσχανε.

Ver. 13. —— *τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα.*] *Eustathius* in commentario legit ἠδὲ λέβητα. Ἐστέον δὲ (inquit) ὅτι ἐν ἀκαφεῖ παραβύψας τὸ "τρίποδα, ἠδὲ λέβητα," οὐ διαφόρως τὸν εἶτε αὐτὸν εἶτε ἕτερον γίγνεσθαι —— εἰ μὴ ἄρα γράψοι τις καὶ ἐνταῦθα "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ "λέβητα," —— ὃ κρεῖττον· φέρεται γὰρ καὶ τοιαύτη γραφὴ ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. Cui posteriori lectioni favet quod occurrit infrà *ver.* 217.

Ὣς εἰπὼν, τρίποδας στιβαλλίδας, ἠδὲ λέβητας
Ἡείρομεν &c.

Ver. 14. Ἀνδρακάς.] Κατὰ ἄνδρα· ἵνα μὴ τὸ "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα" ἐπὶ ἑνὸς μόνου τρίποδος καὶ ἑνὸς λέβητος νοηθῇ, ἀλλὰ ἑνὸς κατὰ ἕκαστον ἄνδρα, ἡμῶν δηλαδὴ τῶν δικαστῶν βασιλέων ——. Τινὲς δὲ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν, "Ἄνδρα καθ' ἕξ." *Eustath.*

Ibid. —— *αὖτε ἀγειρόμενοι.*] *Barnesius* edidit, *αὖτις ἀγειρόμενοι.*

Ibid. —— *ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον.*] *Eustathius* vocem *ἀγειρόμενοι* sensu *activo* accipit, et ad dona jam suprà memorata referri intelligit. Ἰσέον δὲ ὅτι τὸ, ὡς ἰρῆϊθι, ἀγείρει ἐκ τοῦ δήμου τὰ δωρηθέντα, σημειοσεισεὶς μὲν, ἴδιος δὲ ὅμως σχολιὸς, κατὰ τὰς λεγομένας συνθέσεις καὶ διανομάς. Atque hanc interpretationem secutus *Barnesius* in versione reddit, "*colligentes per populum.*" Sed minùs rectè. Nam *ἀγείρομαι* semper apud *Homerum* sensu *passivo* usurpatur. Vidè infrà ad π', 390. ρ', 379.

Ver. 15. Τισόμεθ'.] Vide ad *Il.* χ', 19. 20. Τὸ δὲ "τισόμεθα" οἱ μὲν Παλαιοὶ φασὶν, τίσασθαι ἐκτίσομεν· τὸ γὰρ ἐκ τοῦ δήμου ἀγειρθὲν τοῖς βουληφόροις ἀποδεήσεται ὑπὲρ οὗ ἄρτι διδόμεν τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.* Vide autem suprà ad *ver.* 14.

Ibid. —— *ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι.*] Καλιστὸν γὰρ καὶ ἀδύνατον, ἵνα δωρεὰν τοσαύτην χαρίσασθαι. *Schol.* Ὅτι δὲ προῖκα οἱ Παλαιοὶ τὴν δωρεὰν ἔλεγον, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ κατὰ προῖξασθαι αὐτὴν παρῆγον, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ· —— ἐμμηνιθίη δ' ἂν καὶ χάρις, ἡ προῖξ ὡς δηλοῖ τὸ "προικὸς χαρίσασθαι." Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ οὕτω φράζει· τὸ γὰρ κοινότερον, "προῖκα "χαρίσασθαι." Ἑλλιστικῶς δὲ καὶ ἄμφω ἔχει· ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν, διὰ προικὸς, τὸ δὲ, κατὰ προῖκα. Τὸ μέντοι ἐπὶ γαμηλίου δώρου τὴν προῖκα τιθέσθαι, τῶν μεθ' Ὁμηρον ἐστίν. *Eustath.*

Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' εὐήνορα χαλκόν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
Αὐτὸς ἰὼν διὰ νηὸς, ὑπὸ ζυγὰ, μή τιν' ἑταίρων
Βλάπτοι ἐλαυνόντων, ὁπότε σπερχοίατ' ἐρετμοῖς.
Οἱ δ' εἰς Ἀλκινόοιο κίον, καὶ δαῖτ' ἀλέγυνον.
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει·
Μηρὰ δὲ κείαντες δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς
Δημόδοκος, λαοῖσι τετιμένος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε παμφανόωντα,
Δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ μενέαινε νέεσθαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ δόρποιο λιλαίεται, ᾧτε παννύμαρ
Νειὸν ἀνέλκηται βόε οἴνοπε πηκτὸν ἄροτρον,

Ad navem deinde properabant, ferebantque viros-honestans aes:
Et haec quidem benè deposuit sacra vis Alcinoi,
Ipse profectus per navem, sub transtris, nè aliquem sociorum
Laederent impellentium, quando incumberent remis.
Illi autem ad Alcinoi *domum* iverunt, et convivium curabant.
Horum autem gratiâ bovem mactavit sacra vis Alcinoi
Jovi atrarum-nubium-coactori Saturnio, qui omnibus imperat.
Femoribus autem assatis, celebrabant lautum convivium
Oblectantes-sese: inter ipsos verò canebat divinus cantor
Demodocus, populis honoratus: at Ulysses
Saepè ad Solem caput vertebat splendentem,
Ut-occideret expetens; jamdudùm enim copiebat reverti.
Sicut autem cùm vir coenam concupiscit, cui toto-die
Per novale traxerunt boves nigri compactile aratrum;

Ver. 19. Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο.] *Al.* Νῆά γ' ἐπεσσεύοντο, et Νῆαδ' ἐπεσσεύοντο.

Ibid. —— εὐήνορα χαλκόν.] De voce εὐήνορα, mirè *Plutarchus*: Καὶ τοὺς γε διαφέροντας ἐν τοῖς χαλκευχίοις ἰσοροθοῦσιν ὠφελοῦσθαι τὰ ὄμματα, καὶ βλιφαρίδας ἰαφύειν τοὺς ἀποβεβληκότας. Ἡ γὰρ ἀτμοῦσα τῆς χαλκίτιδος ἄχνη, καὶ στίφουσα τοῖς βλιφάροις ἀδήλως, ἀποστίλλει τὰ ῥύματα, καὶ στερεοῖ τὸ δάκρυον. Διὸ καὶ φασὶν "εὐήνορα" καὶ "νάρσιπα" χαλκὸν ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ προσαγορεύεσθαι. *Symposiac. lib.* III. *Probl.* 10. sub fine. Quæ Latinè sic vertit *Macrobius*: "Qui in metallo æris "morantur, semper oculerum samitate pol- "lent; et quibus antè palpebræ nudatæ fu- "erant, illic convestiuntur. Aura enim "quæ ex ære procedit, in oculos incidens, "haurit et exsiccat quod malè influit. Un- "dè et Homerus modò εὐήνορα, modò νάρσι- "πα χαλκὸν, has causas secutus, appellat." *Saturnal. lib.* VII. *cap.* 16.

Ver. 21. —— ὑπὸ ζυγά.] Τὰ πρὸς ταῖς παλίδραις τῶν ἱστῶν. *Schol.*

Ver. 25. —— ὃς πᾶσιν ἀνάσσει.] —— qui res hominumque Deûmque Æternis regis imperiis ——. *Æn.* I, 229. —— rerum cui summa potestas. X, 100.

Ver. 26. —— κείαντες.] *Al.* πήξαντες.

Ver. 29. Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε.] Illi ad surgentem conversi lumina Solem. *Æn.* XII, 172.

Ibid. —— τρέπε.] *Al.* τρέπεν. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ν, 84.

Ver. 30. Δῦναι ἐφυγόμενος.] Fuerunt, notante *Merico Casaubono*, qui hoc interpretarentur, "*Conscendere navem properans.*" Ipse autem, "Quanto elegantius," inquit, "ut δῦναι in propriâ significatione de oc- "casu Solis accipiamus? *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hanc veram esse interpretationem liquet ex sequentibus *ver.* 33. 35. Priori autem sensu vox δῦναι (ut opinor) accipi non potest.

Ver. 32. —— ἀνέλκηται.] *Al.* ἀν' ἕλκηται.

Ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδυ φάος ἠελίοιο,
Δόρπον ἐποίχεσθαι, βλάβεται δέ τε γούνατ' ἰόντι·
Ὡς Ὀδυσῆι ἀσπαστὸν ἔδυ φάος ἠελίοιο.
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα,
Ἀλκινόῳ δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος φάτο μῦθον·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα· χαίρετε δ' αὐτοί·
Ἤδη γὰρ τετέλεσται, ἅ μοι φίλος ἤθελε θυμός,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι θεοὶ οὐρανίωνες
Ὄλβια ποιήσειαν· ἀμύμονα δ' οἶκοι ἄκοιτιν
Νοστήσας εὕροιμι, σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν.
Ὑμεῖς δ' αὖθι μένοντες ἐϋφραίνοιτε γυναῖκας
Κουριδίας, καὶ τέκνα· θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν
Παντοίην· καὶ μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος, μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον· ὄφρ' εὐξάμενοι Διὶ πατρὶ,

Optatò autem huic occidit lumen Solis,
Ad-coenam ut-eat; affliguntur verò genua eunti:
Sic Ulyssi gratum occidit lumen Solis.
Statim autem inter Phaeaces remigii-studiosos locutus est,
Alcinoo autem maximè orationem-dirigens dixit sermonem:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
" Mittite me, postquam-libaveritis, illaesum; Valete autem ipsi;
" Jam enim perfecta-sunt, quae mihi charus volebat animus,
" Deductio et chara dona, quae mihi Dii coelestes
" Fortunata faciant: eximiam autem domi uxorem
" Reversus inveniam, cum incolumibus amicis.
" Vos autem hìc manentes oblectetis uxores
" Quas-virgines-duxistis, et liberos; Dii verò virtutem dent
" Omnigenam; et nè quod malum publicum sit."
Sic dixit: illi verò omnes collaudabant, et jubebant
Dimitti hospitem, quòd decentèr locutus esset.
Atque tum praeconem allocuta est vis Alcinoi:
" Pontonoë, cratere mixto, merum distribue
" Omnibus in domo; ut precati Jovem patrem,

Ver. 44. —— γυναῖκας Κουριδίας.] Τὰς ἐν παρθενίαις γιγαμμένας. *Schol.*

Cui pater intactam dederat, primisque jugârat
Ominibus ——————. *Æn.* I, 345.

Ver. 45. —— ἀρετὴν ἐπάσειαν Παντοίην.] Ἀρετὴν δὲ πανσείαν τὴν εὐδαιμονίαν λέγει. *Eustath.*

Ver. 46. —— μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.] Sic apud *Terentium*:

Haud citò mali quid ortum ex hoc sit publicè. *Adelph. Act.* III. *Scen.* iii. 89.

Ver. 51. —— μίγαρον ὄφρ'.] *Barnesius*, haud ignarus quâ ratione ultima vocis μίγαρον producatur, malè tamen annotat; " Potest *Iambus* ferri in *Tertio* loco, ut mox " in *Quarto*, *ver.* 136. Χαλκόν τε, χρυσόν τε " ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν." Id quod in hujusmodi carmine ferri (ut opinor) non potest. Vide ad *Il.* ε, 51.

Τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἐὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν
Ἔσπεισαν μακάρεσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Αὐτόθεν ἐξ ἑδρέων· ἀνὰ δ' ἵστατο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρέ μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερὲς, εἰσόκε γῆρας
Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι τέλονται.
Αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι· σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,
Παισί τε, καὶ λαοῖσι, καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆϊ.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τῷ δ' ἅμα κήρυκα προΐει μένος Ἀλκινόοιο,
Ἡγεῖσθαι ἐπὶ νῆα θοὴν, καὶ δῖνα θαλάσσης·
Ἀρήτη δ' ἄρα οἱ δμωὰς ἅμ' ἔπεμπε γυναῖκας·
Τὴν μὲν, φᾶρος ἔχουσαν ἐϋπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,

" Hospitem dimittamus suam in patriam terram."
Sic dixit: Pontonous verò dulce vinum miscebat;
Distribuit deinde omnibus astando: illi autem Diis
Libárunt beatis, qui coelum latum habitant,
Indidem ex sedibus: surrexit verò nobilis Ulysses,
Aretaeque in manibus posuit poculum rotundum,
Et ipsam affatus verba alata dixit:
" Vale mihi, ô regina, in-perpetuum; donec senectus
" Venerit, et mors, quae utique hominibus accidunt.
" At ego proficiscor; tu autem delectare hâc in domo,
" Liberisque, et populis, et Alcinoo rege."
Sic fatus, super limen ibat nobilis Ulysses.
Unà autem cum eo praeconem praemisit vis Alcinoi,
Ut-duceret ad navem velocem, et littus maris:
Arete autem cum-eo famulas simul misit mulieres;
Alteram quidem chlamydem habentem benè-lotam, et tunicam,

Ver. 54. —— ἰσταμένου.] *Scholiastes* explicat ἱστανομένου. At rectiùs *Etymolog. Magn.* (notante *Barnesio*), ἱφιστάμενος ἰκάστῳ.

Ver. 56. —— ἐξ ἰδρείων.] *Al.* ἐξ ἰδίων. Uti *Il. ά*, 534. 581.

Ver. 57. Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας.] Κυρίως ἐστὶ τοῦτο [προσφέρειν], τὸ ἐνίεμεν πρὸ ἑαυτοῦ δοῦναι πιεῖν. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ τῇ "Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας "ἀμφικύπελλον" —— Πληροῦντες γὰρ προέπινον ἀλλήλοις μετὰ προσαγορεύσεως. *Athenaeus, lib.* XI. *cap.* 14.

Primaque libato, summo tenus attigit ore
Tum Bitiæ dedit ——. *Æn.* I, 737.

Ibid. —— χερσί.] *Al.* χειρί.

Ibid. — ἀμφικύπελλον.] Vide ad *Il. ά*, 584.

Ver. 59. —— εἰσόκε γῆρας Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι τέλονται.]

Οὐδ' ἂν ἔπειτα δίδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
Νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπιοχέμενον.
Theogn. Gnom. ver. 727.

—— subeunt morbi, tristisque senectus,
Et labor; et duræ rapit inclementia mortis. *Virg. Georg.* III, 66.

Vide ad *Il. μ'*, 322.

Ver. 61. —— τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* τῷδ' ἐνὶ χώρῳ.

Ver. 63 et 75. —— ἐβήσετο.] *Al.* ἐβήσατο.

Ver. 66. —— ἅμ' ἕπεμπε γυναῖκας.] *Al.* ἅπεμπε νέεσθαι.

Ver. 67. —— ἐϋπλυνὲς.] Vide ad *Il. χ'*, 153. 155.

Τὴν δ' ἑτέρην, χηλὸν πυκινὴν ἅμ' ἕπεμπε κομίζειν·
Ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ οἶνον ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Αἶψα τά γ' ἐν νηῒ γλαφυρῇ πομπῆες ἀγαυοὶ
Δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἅπασαν·
Κάδ' δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγός τε, λίνον τε,
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν γλαφυρῆς, (ἵνα νήγρετον εὕδοι,)
Πρύμνης· ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο, καὶ κατέλεκτο
Σιγῇ· τοὶ δὲ κάθιζον ἐπὶ κληῖσιν ἕκαστος
Κόσμῳ· πεῖσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο·
Ἔνθ' οἱ ἀναπλινθέντες ἀνερρίπτουν ἅλα πηδῷ·
Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.
Ἡ δ', ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι,

Alteram autem, arcam benè-munitam unà misit ut-portaret:
Alia verò panemque ferebat et vinum rubrum.
At postquam ad navem pervenissent et mare,
Statim haec in navi cavâ comites eximii
Accepta deposuerunt, potum et cibum omnem:
At Ulysi straverunt stragulamque, linteumque,
Navis in tabulatis cavae, (ut tranquillè dormiret,)
In puppi: conscendit autem et ipse, et decubuit
Silentio: illi autem sedebant in transtris unusquisque
Ordine; funemque solverunt à perforato lapide:
Ibi illi reclinati torquebant mare remo:
Et huic suavis somnus in palpebris incidit,
Altus, jucundissimus, morti proximè similis.
Illa autem, sicut in campo quadrijuges masculi equi,

Ver. 68. —— ἴκτιμεν.] *Al.* ἔκτισεν. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit vir eruditus *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et potior lectio, quia præcesserat vox ἴκτιμεν suprà *ver.* 66.

Ver. 74. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων. *Schol.*

Ibid. —— εὕδοι.] Apud *Eustathium* in commentario, εὕδῃ.

Ver. 75. —— κατέλεκτο.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 76. —— ἕκαστος.] *Eustathius* in commentario citat, ἕκαστοι. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati.

Ver. 77. —— πεῖσμα.] Τὸ ἀπέγιον σχοινίον. *Schol.*

Ibid. —— ἀπὸ τρητοῖ λίθοιο.] Εἰσέθεσαν ἐπὶ τῶν λιμένων τρυπᾶν τινὰ λίθον. *Schol.*

Ver. 79. Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος.] Vide infrà ad *ver.* 119.

Ver. 80. Νήγρετος.] Οὐχ ὡς ἀνίγερτος δηλαδὴ, ἀλλ' ὡς δυσέγερτος. *Eustath.*

Ibid. —— θανάτῳ ἄγχιστα ἰκνεῖται.]

Dulcis et alta quies, placidæque simillima morti. *Æn.* VI, 522.

—— consanguineus Lethi sopor ——. *Ibid.* 278.

—— quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago. *Ov. Amor. lib.* II. *Eleg.* ix. 41.

Sic apud *Ciceronem:* "Videtis nihil esse "morti tam simile quàm somnum." *De Senectute,* haud longè a fine. Ὁ δὲ Σωκράτης παραπλήσιον ἔλεγεν εἶναι τὸν θάνατον ἢ τοῖς θαυμαστῷ ὕπνῳ — μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος ἐπ' αὐτοῦ, λέγων "Νήγερτος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἰκνεῖται." Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ταῦτα λέγει, [*Iliad.* ξ, 231.] "Ἐνθ' ὕπνῳ ξύμβλητο καὶ "σιγῇτῳ θανάτοιο." Καὶ, [*Iliad.* σ', 672. 682.] "Τῷπνῳ καὶ θανάτῳ, διδυμάοσιν" ὄψιε τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν δηλῶν. *Plutarch. de Consolat. ad Apollonium.*

Ver. 81. —— ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι]

— cùm præcipiti certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus ——.

Πάντες ἅμ' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσθλης,
Ὑψόσ' ἀειρόμενοι, ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον·
Ὡς ἄρα τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθε
Πορφύρεον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
Ἡ δὲ μάλ' ἀσφαλέως θέεν ἔμπεδον· οὐδέ κεν ἴρηξ
Κίρκος ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν·
Ὡς ἡ ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν,
Ἄνδρα φέρουσα, θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα·
Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
Δὴ τότε γ' ἀτρέμας εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.

Omnes simul incitati à verberibus acuticae,
Altè elevati, celeritèr conficiunt viam:
Sic sanè hujus puppis quidem tollebatur; fluctus autem ponè
Niger ingens ruebat sonori maris.
Haec autem valdè tutè currebat firmitèr: neque accipiter
Circus assecutus fuisset, perniciosissimus volucrum:
Sic illa celeritèr currens maris fluctus secabat,
Virum ferens, diis paria consilia habentem:
Qui anteà quidem multos passus erat dolores suo in animo,
Virorumque bella, saevosque fluctus transiens:
At tunc placidè dormiebat, oblitus quot passus fuerat.

—— illi instant verbere torto,
Et proni dant lora; volat vi fervidus axis:
Jamque humiles, jamque elati sublimè videntur
Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras. *Virg. Georg.* III, 103.

Non tam præcipites bijugo certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus:
Nec sic immissis aurigæ undantia lora
Concussere jugis, pronique in verbera pendent. *Æn.* V, 144.

Quem posteriorem locum *Macrobius* inter eos citans, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit: " Graius poeta," inquit, " equorum tantùm meminit flagro animante currentium; licèt dici non possit " elegantius, quàm quod adjecit, *ὑψόσ' ἀειρόμενοι* quo expressit, quantum natura " dare poterat, impetum cursus. Verùm " Maro et currus de carcere ruentes, et " campos corripiendo præcipites mirâ celeritate descripsit; et, accepto brevi semine " de Homerico flagro, pinxit aurigas concutientes lora undantia, et pronos in verbera pendentes; nec ullam quadrigarum " partem intactam reliquit, ut esset illa certaminis plena descriptio." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11.

Ibid. —— *στρέφεται.*] Οἱ *στίφεται ἁπλοῦ συνεζευγμένοι. Eustath. Al. στρέφεις.*

Ver. 84. *Ὡς ἄρα τῆς πρύμνη.*] *Ἐξ μίχεται τῇ παραβολῇ· ὥσπερ γὰρ ἵστασι τρέχοντες ἐκ τῶν ἐναντίων μεροῦς διεγείρονται, οὕτω καὶ ἡ ναῦς ἐλαυνομένη ἐκ τῆς πρύμνης κινεῖται. Schol.* ad *ver.* 81.

Ver. 85. ——*Θῦε.*] *Al. Θῦεν.*

Ver. 86. —— *ἴρηξ.*] Vide suprà ad *ι*, 66. *Al. Ἴρηξ.*

Ver. 88. —— *κύματ' ἔταμνεν.*] Sic apud *Virgilium:*

—— secat æquora ——. *Æn.* X, 166.

Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, *κύμα σ' ἔταμνεν.* Malè.

Ibid. —— *ἔταμνεν.*] *Al. ἔτεμνεν.*

Ver. 90. *Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ'.*] Vide suprà ad *ε*, l. 3.

Ver. 91. *Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλιγεινά τε κύματα πείρων.*] *Ἐν δὲ τῷ,* " *Ἀνδρῶν πολέμους,*" *ποιητέον ἰδιωτὴν σινὰ μετοχήν οἷον, ἀνύων, ἢ τελευτῶν, ἢ τι τοιοῦτον. Τὸ γὰρ* " *πείρων*" *οὐκ ἀρμόττει ἐπὶ ἁπλῶς πολέμου. Καὶ ἴσον ἐστὶν ὁμοίως τῷ,* " *Σῖτον καὶ οἶνον ἴδων.*" *Eustath.* Vide ad *Il. ά*, 8.

Ver. 92. —— *εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.*] Sic infrà *ι*, 85.

—*ὕπνος ἔχησιν· ὁ γάρ σ' ἐπίλησιν ἀπάντων*
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν ——.

Ibid. et *ver.* 126. —— *λελασμένος* —— *λάθετ'.*] Vide suprà ad *λ'*, 101.

Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερίσχε φαάντατος, ὅς τε μάλιστα
Ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἠοῦς ἠριγενείης·
Τῆμος δὴ νήσῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.
Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀπορρῶγες, λιμένος ποτιπεπτηυῖαι·
Αἵ τ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα
Ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐῢσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος πανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἠπήρατον, ἠρεσιδὲς,
Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται.
Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασι

Quando stella super-institit lucidissima, quae scilicet maximè
Venit nuncians lumen Aurorae manè-genitae;
Tum demùm insulae applicabatur pontum-transiens navis.
Phorcynis autem quidam est portus, marini senis,
In agro Ithacae; duo verò projecta in ipso
Littora abrupta, in portum vergentia:
Quae utique à-ventis defendunt raucis magnum fluctum
Extrà; intùs verò sine vinculo manent
Naves benè-tabulatae, cùm portûs spatium intraverint.
At in vertice portûs patulis-ramis oliva:
Prope autem ipsam, antrum amoenum, obscurum,
Sacrum Nympharum, quae Naiades vocantur.
Intùs verò crateresque et amphorae erant

Ver. 93. Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερίσχε φαάντατος.] Ἔστιχος, ἢ κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστὴρ. *Iliad.* χ', 318.

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo ———. *Æn.* VIII, 589.

Ver. 96. Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμήν.] Λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνος ἐστὶ ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. *Schol.*

Est in secessu longo locus: insula portum
Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
Frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes ———. *Æn.* I, 159.

Ver. 97. —— προβλῆτες —— Ἀκταί.] ——— projectaque saxa Pachyni. *Æn.* III, 699.

Ver. 98. ——— λιμένος ποτιπεπτηυῖαι.] Περιστατικῶς εἶπε περὶ τοῦ λιμένος, καὶ ὡς σπήλαιον οὖσαι τῶν ἀνέμων. *Eustath.*

Ver. 100. —— ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι Νῆες.] Apud *Eustathium* in commentario, ἔντοσθεν δέ σ' ἄνευ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

——— hìc fessas non vincula naves
Ulla tenent; unco non alligat anchora morsu. *Æn.* I, 168.

Ver. 101. —— ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.] Ὅταν σχοῖ τὸ ἐρμισθῆναι ἀφίκωνται τὸ μέτρον, ἢ τὸ ἀναπλῆσαι τῆς καταγωγῆς. *Schol.*

Ver. 103. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἠπήρατον, ἠρεσιδὲς, Ἱρὸν νυμφάων.]

Fronte sub adversâ, scopulis pendentibus, antrum:
Intùs aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
Nympharum domus ——. *Æn.* I, 166.

Ἐν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδὲν ἐστὶν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυμφαῖον, οἷον φησὶν Ὅμηρος. Βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I. Cæterùm allegoricè explicatur hic locus apud *Porphyrium*, περὶ Νυμφῶν ἄντρου.

Ver. 104. Ἱρὸν.] *Al.* Ἰερόν. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ibid. —— Νηϊάδες.] Ἀπὸ τοῦ Νηΐου ῥέοντος ἢ Ναΐδος, νύμφαι εἰσὶ τῶν ὑδάτων. *Schol.*

Λάϊνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
Ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
Φάρε' ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα· δύω δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν·
Αἱ μὲν πρὸς Βορέαο, καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν,
Αἱ δ' αὖ πρὸς Νότου, εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ
Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστίν.
Ἔνθ' οἵγ' εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· ἡ μὲν ἔπειτα
Ἠπείρῳ ἐπέπελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης,
Σπερχομένη· τοίων γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων.
Οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες εὐζύγου ἤπειρόνδε,
Πρῶτον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν,
Αὐτῷ σύν τε λίνῳ, καὶ ῥήγεϊ σιγαλόεντι,
Καὶ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ·

---

a

Lapidae; ibi verò praetereà mellificant apes.
Intùs porrò juga lapidea praelonga; ibique Nymphae
Pallia texunt purpurea, mirabile visu.
Intùs quoque aquae perpetuò-fluentes: duae autem ei januae sunt:
Hae quidem ad Boream, permeabiles hominibus:
Illae autem contrà ad Notum, sunt diviniores; neque omninò illàc
Homines intrant; sed immortalium via est.
Hùc illi *navem* adegerunt, *loco* priùs cognito: ea quidem posteà
Terrae appulsa est, quantum ad dimidium totius,
Concitata; talium enim impellabatur manibus remigum.
Illi autem ex navi egressi bonis-transtris-instructâ in-terram,
Primùm Ulyssem cavâ ex nave sustulerunt,
Ipso cumque linteo, et stragulâ splendidâ,
Atque in arenâ deposuerunt, oppressum somno:

Ver. 106. —— *ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.*] Ἀποτίθενται τὴν βίωσιν, ὃ ἐστὶ τὸ μέλι· οἷον θησαυρίζουσι τὰ κηρία καὶ ποσσοτροφοῦσι. *Schol. Al. τιθαιδέσσουσι.*

Ver. 107. Ἐν δ' *ἱστοὶ λίθεοι.*] Οἱ δὲ *λίθιοι ἱστοὶ* πιθανῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν. Οὐ γὰρ ὕφασμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα, τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ ἀντίον, ἐν ᾧ συλίσασαι τὸ ὑφαινόμενον· καὶ τοὺς ἱστόπεδας· καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. *Eustath.*

Ibid. —— *ἔνθα τε.*] *Al. ἔνθα δέ.*

Ver. 109. —— *ἀενάοντα.*] *Al. αἰνάοντα.*

Ver. 110. —— *καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν.*] Βάσιμοι, δι' ὧν καταίβασις ἐστὶν ἀνθρώποις. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex *βαίνω* fit *καταιβάτης*, vide ad *Il.* ζ, 434.

Ver. 113. —— *πρὶν εἰδότες.*] Ὅτι πάνυ πιθανῶς ὑπετύθη ἐρίζειν τὸ "πρὶν εἰδότες" ἵνα εἰκοτολογήσῃ, τὸ ἐν νυκτὶ τολμῆσαι τοὺς Φαίακας ἐπιβῆναι κατὰ τῆς χέρσου πώπασι δόλοις τὴν νῆα· ὅτις οὐκ οὖν ἐποίησαν αὐσὶ νυκτὸς, οἱ μὴ ἀκριβῶς ἤδεισαν. *Eustath.* Rectè, ut videtur. Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. istud *πρὶν εἰδότες* interpretatur *πρὶν εἰδέναι.* Quem et (ut opinor) secutus *Barnesius* vertit, "*Prius quàm scirent.*"

Ver. 113. —— *τοίων.*] Apud *Eustathium* τοῖον.

Ver. 119. Καὶ δ' ἄρ' *ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ.*] Οὐ διανίστασαν αὐτὸν, παρὰ τοῦ μὴ δοκεῖν χάριν τῆς παρασυμπλοκῆς ἀπαιτεῖν· ἢ ἵνα μὴ κατασχεθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ· ἢ οὕτως φυλαττόμενοι διὰ τὸ ἐξῆς· ἀνῄρηντο γὰρ ὑπὸ τῶν μνηστήρων, φασιεῦσι κατιόν. *Schol.* Ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, εἰ μὴ ἀληθῶς ἐγίνετο καθεύδοντος, ψίγουσι, καὶ Τυρρηνούς ἱστορίαν τινὰ φασὶ διαφυλάττειν, ὡς ὑπνώδους φύσει τοῦ Ὀδυσσέως γενομένου, καὶ δυσεπεύκτου διὰ τοῦτο πολλοῖς ὄντος. Εἰ δ' οὐκ ἦν ἀληθὴς ὁ ὕπνος, ἀλλ' αἰδούμενος μὲν ἀποσιμῦψαι τοὺς Φαίακας ἀντὶ ξυνίων καὶ φιλοφροσύνης, μὴ δυνάμενος δὲ τοὺς ἰσχύοντας λαθεῖν, ἐκείνων συμπαόντων, ἐχρήσατο τῇ ἀτοπίᾳ παρακαλύμματι, πεμφαμένῳ πεῖσας ὕφιον ἑαυτόν, ἀποδίδοντας. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Cæterùm non malè *Aristoteles:* Καὶ τὰ

Ἐκ δὲ κτήματ' ἄειραν, ἃ οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὦπασαν οἶκαδ' ἰόντι, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Καὶ τὰ μὲν οὖν παρὰ πυθμέν' ἐλαίης ἀθρόα θῆκαν
Ἐκτὸς ὁδοῦ, μή πού τις ὁδιτάων ἀνθρώπων,
Πρίν γ' Ὀδυσῆ' ἔγρεσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιτο.
Αὐτοὶ δ' αὖτ' οἶκόνδε πάλιν νίον· οὐδ' Ἐνοσίχθων
Λήθετ' ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Πρῶτον ἐπηπείλησε· Διὸς δ' ἐξείρετο βουλήν·
Ζεῦ πάτερ, οὐκέτ' ἔγωγε μετ' ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Τιμήεις ἔσομαι, ὅτε μοι βροτοὶ οὔτι τίουσι
Φαίηκες, τοί πέρ τοι ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.
Καὶ γὰρ νῦν Ὀδυσῆα φάμην πακὰ πολλὰ παθόντα
Οἶκαδ' ἐλεύσεσθαι· νόστον δέ οἱ οὔποτ' ἀπηύρων
Πάγχυ, ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο, καὶ κατένευσας.
Οἱ δ' εὗδοντ' ἐν νηὶ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
Κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα δῶρα,
Χαλκόν τε, χρυσόν τε πολύς, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν,

Extulerunt autem bona, quae ei Phaeaces illustres
Dederant domum eunti, propter magnanimam Minervam.
Et ea quidem dein ad imum olivae conferta posuerunt
Extra viam; ne forte aliquis viatorum hominum,
Antequam Ulysses expergisceretur, aggressus violaret.
Ipsi verò contrà domum redibant: neque Neptunus
Obliviscebatur minarum, quas deo-pari Ulyssi
Primùm minatus erat: Jovis autem rogabat consilium:
" Jupiter pater, haud ampliùs ego inter immortales Deos
" Honoratus ero, quum me mortales minimè honorant
" Phaeaces, qui sanè à meâ oriundi-sunt stirpe.
" Etenim nunc Ulyssem putabam mala multa passum
" Domum venturum; reditum verò illi nunquam auferebam
" Omninò, quoniam tu primùm promisisti, et annuisti.
" Hi autem dormientem in navi veloci super pontum vehentes
" Deposuerunt in Ithacâ, dederuntque ei immensa dona,
" Aesque, aurumque abundè, vestemque textilem,

ἰν Ὀδυσείᾳ ἄλογα τὰ περὶ τὴν ἔδεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀπατᾶ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἐμφανίζει ἡδύνων τὸ ἄπιστον· τῇ δὲ λίξει δὺ διαπονῶ ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι καὶ μήτε ἡδικοῖς μήτε διανοητικοῖς. *Poetic. cap.* 24. sub fine.

Ibid. —— διδυμάονι ὕπνῳ.] Vide suprà ad μ', 281.

Ver. 121. —— διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἦγουν διὰ τὴν φρόνησιν, ἢ, χάριν, εἶα σοφίς, ὑπὲρ Φαιάκων ἐνεργήσασα. *Eustath.*

Καὶ δί σε Φαίηκεσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα. *Infrà, ver.* 302.

Ver. 123. —— μή πού τις.] *Al.* μή πῶ τις, et μή πώς τις.

Ver. 128. —— αὐτὶς ἴγωγε —— Τιμήεις ἔσομαι.]

—— et quisquam numen Junonis adoret
Praeterea, aut supplex aris imponat honorem! *Æn.* I, 48.

Ver. 130. —— σὶς γεν.] *Al.* σὶς τε.

Ibid. —— ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.] Ἐν ἄλλοις ταῦτα· ὁ γὰρ Φαίαξ Ποσειδῶνος καὶ Κλειτόης τῆς Ἀσωπεῦ. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* edidit, ἐμῆς ἐξ ἰσὶ γενέθλης.

Ver. 132. —— ἀπηύρων.] *Al.* ἀπηῦρον.

Ver. 133. —— ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο.] Vide suprà ad ά, 77.

Ver. 135. —— ἄσπετα δῶρα.] *Al.* ἄγλαα δῶρα.

Πόλλ', ὅσ' ἄν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεὺς,
Εἶπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ λητίδος αἶσαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὤ πόποι, Ἐννοσίγαι ἐυρυσθενὲς, οἷον ἔειπες;
Οὔτι σ' ἀτιμάζουσι Θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εἴη
Πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίησιν ἐάλλειν.
Ἀνδρῶν δ' εἴπερ τίς τε βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων
Οὔτι τίσι, σοὶ δ' ἐστὶ καὶ ἐξοπίσω τίσις αἰέν.
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Αἶψά κ' ἐγὼν ἔρξαιμι, Κελαινεφὲς, ὡς ἀγορεύεις·
Ἀλλὰ σὸν αἰεὶ θυμὸν ὀτίζομαι, ἠδ' ἀλεείνω.
Νῦν αὖ Φαιήκων ἐθέλω περιπαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδεῖ πόντῳ
Ῥαῖσαι· ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς
Ἀνθρώπων· μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὤ πέπον, ὡς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,
Ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην προσίδωνται

" Multa, quot nunquam Trojâ extulisset Ulysses,
" Si incolumis venisset, sortitus de praedâ portionem."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Papae! Neptune latè-potens, quale dixisti?
" Nequaquam te despiciunt Dii; grave autem esset
" Antiquissimum et praestantissimum ignominiâ prosequi.
" Hominum autem si quis te viribus et robori *suo* obsequens
" Non honorat; tibi sanè est et posteà ultio semper.
" Fac, ut vis, et tibi gratum est animo."
Huic autem respondit deinde Neptunus terrae-quassator:
" Statim ego facerem, Nubium-coactor, sicut dicis;
" Sed tuam semper iram observo, et fugito.
" Nunc verò Phaeacum volo perpulchram navem
" Ex deductione reversam in nigro ponto
" Perdere; ut jam abstineant, desistantque à deductione
" Hominum; magnumque ipsis montem urbi obducere."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" O bone, sic quidem meo animo videtur esse optimum,
" Cùm jam omnis incitatam intueatur

Ver. 137. —— ἐξήρατ'.] *Barnesius* edidit ἐξ ἤρατ'.

Ver. 142. Περισθένεον.] Ἐνεμέσησεν· ἀλλαχοῦ γὰρ λίγει, [*Iliad. υ'. 355.*] " Ἀλλὰ " Ζεὺς περίτερος γεγένει." *Schol.*

Ver. 143. —— σίς τι.] *Al.* τίς τι.

Ibid. —— βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων.] Νικώμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ βίας, καὶ τῆς ἰσχύος· ὥστε δια τοῦτο ἐξηρεῖζειν. *Schol.* Vide ad *Il. ί*, 594.

Ver. 145. —— ἔπλετο θυμῷ.] *Al.* ἔπλειτο. Ὅτι τὸ " θέλεις," καὶ τὸ " φίλον " ἔπλειτο θυμῷ," ἐκ παραλλήλου ταυτὸ δηλοῦσιν. *Eustath.* Sed vide suprà ad λ', 611. et ad *Il. ί*, 158.

Ver. 147. —— Κελαινεφὲς.] *Al.* διστεφὲς. Minùs rectè. Vide ad *Il. ί*, 534.

Ver. 151. —— ἀφαλλήξωσι.] *Al.* ἀπαλλήξωσι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 152 et 177. —— φίλαι.] *Al.* φίλαι.

Ver. 155. —— προσίδωνται.] *Al.* προΐδωνται.

Λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης
Νηῒ θοῇ ἴκελον, (ἵνα θαυμάσσωσιν ἅπαντες
Ἄνθρωποι·) μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν· 160
Ἔνθ' ἔμεν'· ἡ δὲ μάλα σχεδὸν ἦλυθε κοντοπόρος νηῦς
Ῥίμφα διιπομένη· τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ' Ἐνοσίχθων,
Ὃς μιν λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐρρίζωσεν ἔνερθε,
Χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας· ὁ δὲ νόσφι βεβήκει.
Οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον 165
Φαίηκες δολιχήρετμοι ναυσίπλυτοι ἄνδρες·
Ὤδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὤ μοι, τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ' ἐνὶ πόντῳ,
Οἶκαδ' ἐλαυνομένην; καὶ δὴ προὐφαίνετο πᾶσα.
Ὣς ἄρα τις εἶπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο. 170
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὤ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει

" Populus ab urbe, *tum eam* facere lapidem prope terram
" Navi veloci similem, (ut admirentur omnes
" Homines;) magnumque ipsis montem urbi obducere."
At postquam hoc audivisset Neptunus terrae-quassator,
Perrexit ire in Scheriam, ubi Phaeaces sunt; 160
Illic manebat: at valdè propè venit pontum-transiens navis
Célèritèr impulsa: hanc autem propè venit Neptunus,
Qui ipsam lapidem reddidit, et radicari-fecit infernè,
Manu pronâ percussam; ipse autem discessit.
Ast inter se verba alata loquebantur 165
Phaeaces longis-remis-utentes re-nauticâ-inclyti viri:
Sicè autem aliquis dicebat intuitus in propinquum alium:
" Eheu, quis jam navem velocem ligavit in ponto,
" Domum-versus impulsam? et jam apparebat tota."
Sic utique quis dicebat: haec autem non intellexerunt, quomodo facta-essent.
Inter hos verò Alcinous concionatus est, et dixit: 171
" Papae! certè omninò jam me antiqua vaticinia assequuntur

Ver. 157. —— *θαυμάσσωσιν.*] Ita rectè *Barnesius. Vulgg. θαυμάσσωσι.* Vide ad *ver.* 184. *Al. θαυμάζωσιν.*

Ver. 158. —— *ἀμφικαλύψαι.*] *Al. ἀμφικαλύψω.*

Ver. 161. —— *ἴμεν'.*] Ita editio *Wetsteniana*; et ita in commentario legit *Eustathius*: Quibuscum facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. Optimè, ut videtur. *Barnesius* aliique habent *ἴμεν*, pro *εἶναι.*

Ver. 163. "Ὃς μιν λᾶαν ἔθηκε.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὑψιτενὴς φαντασία ἐς εἰκὰς τὴν τῆς Φαιακικῆς νηὸς πλασθῆναι πιστεύεται ἀναλίθωσιν. Φασὶ γὰρ λίθον ἐκεῖ κου πεφίκοτα κείμενον ἐν θαλάσσῃ περὶ Κέρκυραν, νηὸς φαντασίαν σέβοντα· καὶ διὰ αὐτὴν τὴν τοιαύτην λόγου πλασθῆναι. *Eustath.*

Ver. 172. Ὤ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.] Sic apud *Euripidem*:

Αἰαῖ, παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεφοίτηται.
Cyclops, ver. 692.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ ῥηθέντα θέσφατα ἐνταῦθα μὲν καιρίως κεῖται· ἀναμνήσεως ἕνεκα παλαιοῦ γενομένου μαντεύματος διὰ τὴν ἀναλίθωσιν τῆς νεώς· ἐν δέ γε τῇ Ψ ῥαψῳδίᾳ ἐντεῦθεν μετάκειται οὐκ ἐμφερῶς, καθὰ δοκεῖ τοῖς Παλαιοῖς. *Eustath.* Vide suprà ad Ψ, 565.

Πατρὸς ἐμοῦ, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀκήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν περικαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἰὴν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἦμιν ὄρος πτόλει ἀμφικαλύψαι.
Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Πομπῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται
Ἡμέτερον πρὸτι ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
Δώδεκα κεκριμένους ἱερεύσομεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ,
Μηδ' ἡμῖν περίμηκες ὄρος πτόλει ἀμφικαλύψῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔδδεισαν, ἑτοιμάσσαντο δὲ ταύρους.
Ὣς οἱ μέν ῥ' εὔχοντο Ποσειδάωνι ἄνακτι
Δήμου Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ἑστηότες περὶ βωμόν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς,
Εὖδων ἐν γαίῃ πατρωΐῃ, οὐδέ μιν ἔγνω,

" Patris mei, qui dicebat Neptunum iratum esse
" Nobis, quoniam deductores tuti sumus omnium.
" Dixit aliquandò Phaeacum virorum perpulchram navem 175
" Ex deductione reversam in nigro ponto
" Perditurum, magnumque nobis montem urbi obducturum.
" Sic praedicabat senex; haec utique nunc omnia perficiuntur.
" Sed agite, sicut ego dixero, pareamus omnes:
" A deductione quidem desistite mortalium, cùm aliquis venerit 180
" Nostram ad urbem; Neptuno autem tauros
" Duodecim electos sacrificabimus, si misereatur,
" Neque nobis ingentem montem urbi obducat."
Sic dixit: illi autem metuerunt, paraveruntque tauros.
Sic quidem supplicabant Neptuno regi 185
Populi Phaeacum ductores et principes,
Stantes circum altare: Experrectus autem est nobilis Ulysses,
Cubans in terrâ patriâ, neque ipsam cognovit,

Ver. 173. —— ἔφασκε.] *Dicere solebat.* — Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ibid. —— ἀγάασθαι.] *Al.* ἀγάεσθαι.

Ver. 177. —— ἦμιν.] Vide suprà ad Σ', 569.

Ibid. —— ἀμφικαλύψαι.] " Pro ἀμφικαλύψαι," inquit *Henricus Stephanus*, " non " dubito quin legendum sit ἀμφικαλύψειν." Quod cum praecedenti Ῥαισέμεναι rectiùs congruit: Atque ita in omnibus scriptum occurrit suprà Σ', 569. Undè verisimile, vocem ἀμφικαλύψαι ex *ver.* 152. 158. errore huc translatam.

Ver. 180. —— παύσασθε.] *Al.* παύεσθε.

Ver. 184. —— ἑτοιμάσσαντο.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Nam, uti ipse annotat, quod habent Vulgati ἑτοιμάσαντο antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά, 118. 140. et τ', 197. Porrò et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus hic habet ἑτοιμάσσαντο.

Ver. 185. Ὣς οἱ μέν ῥ' εὔχοντο.] Κακῶς τὸ στιγμάριον ἀφαιρέθησαν τὰ γὰρ κεφάλαια ἀνὰ δύο, ἐξ ἀνάγκης συληθῶσι. *Schol.* Σημείωσαι δὲ ὅτι σπάνιοι μὲν τοῖς ῥητόροις ἅπασιν ὁ Ποιητὴς, ὅτι καὶ μὴ ζητῶμεν πῶ στον ἐν τῇ ἱλαστικῇ Φαιακίᾳ, ἐν αὐτοῖς τερατεύσας ὡς δίον ἐν ἀνοσοῖν ἐν τῶν ἀνυλαθέντων, ὅτε ἠφάνισαν. *Eustath.*

Ver. 188. —— πατρωΐῃ.] Ita edidit *Barnesius*, et hic, et infrà *ver.* 251. ubi eadem vox occurrit: Atque ita alibi ferè semper apud *Homerum* scribitur hæc vox. *Al.* πατρίῃ.

Ἤδη δὴν ἀτεών· περὶ γὰρ Διὸς θέρα χεῦεν,
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός· ὄφρα μιν αὐτὸν
Ἄγνωστον τεύξειεν, ἕκαστά τε μυθήσαιτο·
Μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη, ἀστοί τε, φίλοι τε,
Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.
Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοιοῖα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι,
Ἀτρεκτοί τε διηνεκέες, λιμένες τε πάνορμοι,
Πέτραι τ' ἠλίβατοι, καὶ δένδρεα τηλεθόωντα.
Στῆ δ' ἄρ' ἀναΐξας, καί ῥ' εἴσιδε πατρίδα γαῖαν·
Ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὡ πεπλήγετο μηρὼ

Jam diù cùm-abfuisset; circùm enim dea nebulam fudit,
Pallas Minerva, filia Jovis; ut eum ipsum
Ignotum faceret, singulasque ediceret;
Nè ipsum priùs uxor cognosceret, civesque, amicique,
Quàm omnem proci injuriam luissent.
Propterea mutata videbantur omnia regi,
Viaeque perpetuae, portusque undique-stationibus-apti,
Petraeque altae, et arbores virentes.
Stetit autem cùm-exsurrexisset, et inspexit patriam terram;
Flevitque postea, et sua percussit femora

Ver. 189. —— περὶ γὰρ Διὸς θέρα χεῦεν.] "Illud γὰρ," inquit *Spondanus*, "cùm sit "αἰτιολογικὸν, hoc tamen loco non videtur "esse ejusdem officii; neque enim hæc "quæ subjicit, cum præcedentibus, quasi "redditio sit causæ, cohærent. Nam nubes "ista, quam Ulyssi circumfudit Minerva, "non facit ut ignota sit ei sua patria; sed "ut ipse aliis sit ignotus." Atqui nebulam hanc, etsi à *Minervâ* ad *Ulyssem* celandum præcipuè designatam, etiam terram ipsi incognitam reddidisse liquet ex *ver.* 194. infrà, Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοιοῖα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι· et *ver.* 352. Ὥς ἐσιδοῦσ' Διὸς ἐπίδνα θέρα, ἔδνασε δὲ χθών. Id quod virum ipsum eruditum non omninò fugit.

Ver. 190. Παλλὰς Ἀθηναίη.] Ἀθηνᾶ ἐκτετόδα ἢ κατὰ τὸν Ὀδυσέα φρόνησιν ἢ διότι τοὺς ἀνοσιουμένους δίκαι γε τῶν ἀνοσιουχθησομένων ἀναγκαίως μηδ' αὐτῷ ἐᾷ πατρὶ, μηδὲ τῇ γυναικὶ, ἐξ ὧν ὠδῖν ἦν αὐτῷ χρήσιμος εἰς τὸ τοὺς μνηστῆρας κτανεῖν. *Eustath.* Atqui cum sequentibus "Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοιοῖα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι· "ver. 194. nullo modo congruit allegorica hæc interpretatio.

Ibid. —— θέρα μιν αὐτὸν Ἄγνωστον τεύξειεν.] Dna. *Dacier* vocem ἄγνωστον hoc in loco non "ignotum," sed "ignarum," interpretandam contendit. "Minerve (inquit) n'enveloppe point Ulysse d'un nuage, pour le rendre inconnu, mais pour lui rendre sa terre méconnoissable, pour l'empêcher lui de la reconnoître. —— Ἄγνωστος — ne "signifie pas seulement, *qui n'est point con-nu, mais aussi, qui ne connoit point.*" Verùm si vox ἄγνωστον isto sensu accipi posset, minimè tamen cum sequenti "Μή μιν πρὶν "ἄλοχος γνοίη, &c." congruerat hæc interpretatio: Præterquàm quòd et hoc modo penitùs amitteretur vis vocularum μη, μὴν, quæ præcedenti μιν de terrâ dicto, *ver.* 188. ex adverso aptissimè respondent.

Ver. 193. Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.] Editiones vulgatæ hîc habent μνηστῆρσι. *Eustathius* autem in commentario legit μνηστῆρας· cumque eo faciunt et MSS. à *Tho. Bentleio* collati. Atque hanc lectionem Textui inserui. Ita enim in omnibus legitur infrà χ', 64. ubi idem versus occurrit; et ut ita legatur omninò postulare videtur vox ἀποτῖσαι. Nam ἀποτίω, Voce *Activâ*, semper apud Homerum, *luere*, non, *ulcisci*, significat. Vide et infrà ad χ', 168.

Ibid. —— ἀποτῖσαι.] Ita *Barnesius*. Rectè ut videtur. *Al.* ἀποτίσαι. Vide ad *Il.* ί, 508. et ξ', 471.

Ver. 194. Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοιοῖα φαινέσκετο.] Enuntiabatur ac si scriptum esset ἀλλοῖα· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 195. Ἀτρεκτοί.] Ἀεὶ μὴ ἴχνεσι ἐστρωτὴν ἰσᾶ. *Schol.*

Ibid. —— πάνορμοι.] Σπίσιν ἔχοντες πανταχοῦ ἀνέμων. *Schol.*

Ver. 196. —— τηλεθόωντα.] *Al.* τηλεθάοντα.

Χερσὶ καταπρηνέσσ'· ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα·
Ὤ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Πῆ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῆ δὲ καὶ αὐτὸς
Πλάζομαι; αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν
Αὐτοῦ· ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
Ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐφίλει καὶ ἔπεμπε νέεσθαι.
Νῦν δ' οὔτ' ἄρ πη θέσθαι ἐπίσταμαι, οὐδὲ μὲν αὐτοῦ
Καλλείψω, μήπως μοι ἕλωρ ἄλλοισι γένηται.
Ὤ πόποι, οὐκ ἄρα πάντα νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι
Ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἦτέ μ' ἔφαντο
Ἄξειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον· οὐδ' ἐτέλεσσαν.
Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται, ὅς τις ἁμάρτῃ.
Ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι,

Manibus pronis; lugensque verbum dixit:
" Hei mihi, quorumnam demùm hominum in terram venio? 200
" Nunquid hi injuriosique et crudeles, neque justi?
" An hospitales, et ipsis mens est sancta?
" Quonàm jam bona multa fero haec? quonàm autem et ipse
" Vagor? utinam mansissent apud Phaeaces
" Illic; ego verò ad alium magnanimorum regum 205
" Pervenissem, qui me amicè excepisset, et dimisisset-instructum ad revertendum.
" Nunc autem neque sanè usquam ponere scio, neque quidem illic
" Relinquam, nè fortè mihi praeda aliis fiant.
" Papae! non ergò omninò sapientes, neque justi
" Erant Phaeacum ductores et principes, 210
" Qui me in aliam terram abduxerunt: certè me dicebant
" Ducturos se in Ithacam amoenam; neque perfecerunt.
" Jupiter ipsos ulciscatur supplicum-custos, qui et alios
" Homines inspicit, et punit, quicunque peccet.
" Verùm age jam bona numerabo, et videbo, 215

Ver. 199. ——— ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα.] *Al.* ὀλοφυρόμενος δὲ τοσσήδε.

Ver. 204. ——— αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν.] Τὰ χρήματα δηλονότι. *Schol. Barnesius* autem, et versiones vulgatæ, reddunt; " *Utinam mansissem.*" Sed hoc cum sequentibus " ἐγὼ δέ κεν ἄλλον &c." quomodo congruat, equidem non video.

Ver. 206. ἐφίλει.] Vide ad *Il. υ*, 304.

Ver. 212. ——— Ἰθάκην εὐδείελον.] Vide suprà ad *ι*, 21.

Ver. 213. Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος.] *Barnesius* legendum conjicit, Ζεὺς σφῶας τίσαιθ' ἱκετήσιος. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τίσαιθ'. Sed et ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid. ——— ἱκετήσιος.] Ἱκετῶν ἱκέτης. *Schol.* Vide suprà ad ζ', 207.

Ibid. ——— ὅς τε καὶ ἄλλους Ἀνθρώπους ἐφορᾷ· καὶ τίνυται.]

——— Ἴχυι θεὸς ἴδμονι θυμῷ.
Batrachomyomach. ver. 98.

Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδίκων τίσιν οὐκ ἀνατίσει.
Oraculum, apud Herodotum, lib. V. § 56.

Ver. 214. ——— τίνυται.] *Al.* τίνυται. Sed nihil opus. Vide ad *Il. γ'*, 279.

Ver. 215. Ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι, Μή τί μοι οἴχωνται.] Ἐστὶ τῇ διαριθμήσει τῶν χρημάτων ἃ συνεξέπεμψαν οἱ Φαίακες αὐτῷ, καὶ ἀπέλυσεν, εἰ μὴν ἀληθῶς ἦν ἐρημίᾳ τοσαύτῃ καὶ τῶν καθ' αὐτὸν ἀσφαλείᾳ καὶ

Μή τί μοι οἴχωνται κοίλης ἐπὶ νηὸς ἄγοντες.
Ὣς εἰπὼν, τρίποδας περιπαλλέας, ἠδὲ λέβητας,
Ἤρίθμει, καὶ χρυσὸν, ὑφαντά τε εἵματα καλά·
Τῶν μὲν ἄρ' οὔτι πόθει· ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν,
Ἑρπύζων παρὰ δῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πόλλ' ὀλοφυρόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων,
Παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
Δίπτυχον ἀμφ' ὤμοισιν ἔχουσ' εὐεργέα λώπην·
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χειρὶ δ' ἄκοντα.
Τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδὼν, καὶ ἐναντίος ἦλθε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐπεί σε πρῶτα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Χαῖρέ τε, καὶ μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσαις·

" Nequid mihi discesserint cavâ in navi auferentes."
Sic locutus, tripodas perpulchros et lebetes,
Numerabat, et aurum, textaque vestimenta pulchra:
Horum quidem nihil desiderabat; lugebat autem patriam terram,
Reptans juxta littus sonori maris,
Multùm lamentans; prope autem eum venit Minerva,
Viro corpore assimilata juveni, pastori ovium,
Delicato; quales utique regum filii sunt;
Duplicem circa humerum habens pulchrè-factam vestem;
Pedibus verò sub nitidis calceos habebat, manuque jaculum.
Hanc verò Ulysses gaudebat conspicatus, et obvius venit,
Et ipsam compellans verba alata dixit:
" O amice, quandoquidem te primùm invenio hoc in loco,
" Salve, et neutiquam mihi malo animo occurreris:

ἀδελφίσαι γεγονὼς, περὶ τῶν χρημάτων φοβεῖται, " Μήτι οἱ οἴχωνται κοίλης ἐν νηὶ ἔχοντες," οἰόμενος ἄξιον ἢ βελτίστευσθαι τὴ Δία τὸν φιλοπλουτίαν· εἰ δ' ὅσπερ ἔνιοι λέγουσιν) περὶ τῆς Ἰθάκης ἀμφιδοξῶν, εἴτινα τὴν τῶν χρημάτων σωτηρίαν ἀπόθεξιν εἶναι τῆς τῶν Φαιάκων ἀνοικήσεως, (οὐ γὰρ ἦν, ἀκεραίως φίλους αὐτὸν, εἰς ἀλλοτρίαν ἐπιβάλλειν χώραν καὶ παναλίσκειν, ἀποχρώντως τῶν χρημάτων)· οὕτω φαίνῃ σημεῖον χρῆναι καὶ τὴν πρόνοιαν ἄξιον ἐπαινεῖν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Notandum tamen, *Ulyssem*, postquam bonis hisce recensitis nihil deesse comperisset, non se in patriam reversum indè concludere, sed desiderio ejus etiamnum lamentari; *ver.* 219.

Ver. 216. —— οἴχονται.] *Al.* οἴχοντο.

Ver. 221. —— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθε Ἀθήνη, Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα.]

Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ. —— Æn. I, 314.

Ver. 222. —— ἐπιβώτορι μήλων.] Βοσκήτορι τῶν κωμικῶν, ἐπιστάτῃ ἢ ἐφεστῶτι· οἱ γὰρ τῶν βασιλέων υἱεῖς ποιμένα ἐπὶ τῶν ἀρίστων ἐπιστεύοντο ἰμάντων. *Hesychius*, in voce Ἐπιβώτορα.

Ver. 223. —— οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν.] Τὸ παλαιὸν καὶ οἱ τῶν βασιλέων παῖδες παράκλητοι ἐκαλοῦντο, καὶ ἐπίκουροι. *Schol.* " De an-" tiquis illustrissimus quisque pastor erat; " ut ostendit Græca et Latina lingua, et " veteres Poetæ, quia alios vocant κλήτας " vas, alios κλητῆρας, alios κλητοδόνας." *Varro, de Re Rusticâ, lib.* II. *cap.* 1.

Ver. 224. —— ἔχουσ'.] *Al.* ἔχων.

Ibid. —— λώπην.] Ἱμάτιον, ὅτου στρεβλότερον ἔνδυν καὶ λοπωδέστερος, ὁ τούτου ἀφαιρέτης, λφστὴς. *Schol.*

Ver. 225. —— ἐνὶ λιπαροῖσι.] *Al.* ἐνὶ λιπαροῖσι. Atque ita legit *Eustathius*. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid. —— χειρὶ δ' ἄκοντα.] *Eustathius* in commentario citat, χερσί. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit *Tho. Bentleius.*

Ver. 226. —— ἐναντίος.] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 229. —— ἀντιβολήσαις.] *Al.* ἀντεβολήσης.

Ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ· σοὶ γὰρ ἔγωγε
Εὔχομαι, ὥς τε θεῷ, καί σευ φίλα γούναθ' ἱκάνω.
Καί μοι ταῦτ' ἀγόρευσον ἐνήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Τίς γῆ; τίς δῆμος; τίνες ἀνέρες ἐγγεγάασιν;
Ἦ πού τις νήσων εὐδείελος, ἦέ τις ἀκτὴ
Κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπείροιο;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖνε, ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
Εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι· οὐδέ τι λίην
Οὕτω νώνυμος ἐστίν· ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοὶ,
Ἠμὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς ἠῶ τ', ἠέλιόν τε,
Ἠδ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἤτοι μὲν τρηχεῖα καὶ οὐχ ἱππήλατος ἐστὶν,
Οὐδὲ λίην λυπρὴ, ἀτὰρ οὐδ' εὐρεῖα τέτυκται.
Ἐν μὲν γάρ οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος
Γίγνεται· αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει, τεθαλυῖά τε ἕρση·
Αἰγίβοτος δ' ἀγαθὴ, καὶ βούβοτος· ἐστὶ μὲν ὕλη
Παντοίη, ἐν δ' ἀρδμοὶ ἐπήτριμοι παρέασιν.

" Sed serva quidem haec, serva etiam me: tibi enim ego
" Supplico, tanquam deo, et ad tua chara genua accedo.
" Et mihi haec dic verè, ut benè sciam,
" Quaenam terra? quis populus? quinam viri insunt?
" Num qua insularum amoena? an aliquod littus
" Jacet ad mare vergens glebosae continentis?"
Hunc autem contrà allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Stultus es, ô hospes, aut è-longinquo venisti;
" Si reverà de hâc terrâ interroges: neque sanè valdè
" Adeò ignobilis est: nôrunt autem eam admodùm multi,
" Tum quotquot habitant ad Auroramque, Solemque,
" Tum quotquot ponè ad caliginem obscuram.
" Profectò quidem aspera et non equitabilis est:
" Neque valdè sterilis, at neque lata est,
" In eâ etenim triticum copiosum, in eâ autem et vinum
" Est; semper verò pluvia habet *illam*, foecundusque ros:
" Capris autem pascendis apta, et bobus: est quidem sylva
" Omnigena: ibi quoque aquationes perennes adsunt.

Ver. 232. —— ταῦτ'.] *Al.* τοῦτ'.
Ver. 233. —— ἐγγεγάασιν.] *Al.* ἐκγεγάασιν.
Ver. 238. Εἰ δέ.] *Si reverà.* ——
Ibid. —— οὐδέ τι λίην Οὕτω νώνυμος ἐστίν.] Vide ad *Il.* ά, 330. et ί, 11.
Ver. 242. —— τρηχεῖα.] Vide ad *Il.* β', 655.
Ibid. —— καὶ οὐχ ἱππήλατος ἐστίν.] Vide suprà ad γ', 606. 607.
Ver. 243. —— οὐδ' εὐρεῖα.] *Al.* οὐκ εὐρεῖα.
Ver. 244. Ἐν μὲν γὰρ —— ἐν δέ.] In nonnullis Exemplaribus, notante *Barnesio*, legitur Εὖ μὲν γὰρ —— εὖ δέ.
Ver. 245. Γίγνται.] *Al.* Γίνται. Quod perindè est.
Ibid. —— τεθαλυῖά τε ἕρση.] *Al.* τεθαλυῖά θ' ἑέρση.
Ver. 247. —— ἐν δ' ἀρδμοί.] *Al.* εὖ δ' ἀρδμοί.
Ibid. —— παρέασιν.] *Al.* γιγάασιν.

Τῷ τοι, ξεῖν', Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκοι,
Τήν περ τηλοῦ φασὶν Ἀχαιΐδος ἔμμεναι αἴης.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων ᾗ γαίῃ πατρωΐῃ, ὥς οἱ ἔειπε
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Οὐδ' ὅγ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον,
Αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν·
Πυνθανόμην Ἰθάκης γε καὶ ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ,
Τηλοῦ ὑπὲρ πόντου· νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς
Χρήμασι σὺν τοῖσδεσσι· λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα
Φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἱὸν κατέκτανον Ἰδομενῆος,
Ὀρσίλοχον πόδας ὠκὺν, ὅς ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ
Ἀνέρας ἀλφηστὰς νίκα ταχέεσσι πόδεσσιν·
Οὕνεκά με στερέσαι τῆς λητίδος ἤθελε πάσης
Τρωϊάδος, τῆς εἵνεκ' ἐγὼ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
Οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἦρχον ἑταίρων.
Τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρὶ

" Itaque, hospes, Ithacae sanè et in Trojam nomen pervenerit,
" Quam quidem procul dicunt Achaïcâ esse à terrâ."
Sic dixit: laetatus est autem patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ patriâ, sicut ei dixerat
Pallas Minerva, filia Jovis Aegiochi:
Et ipsam compellans verba alata dixit:
Neque is vera dixit, ex-obliquo verò instituebat sermonem,
Semper in pectore mentem perastutam agitans:
" Audiebam de-Ithacâ quidem et in Cretâ latâ,
" Longè trans pontum; nunc autem veni et ipse
" Bonis cum hisce: relictis verò adhuc apud filios tantis
" Fugio, quoniam dilectum filium interfeci Idomenei,
" Orsilochum pedibus velocem, qui in Cretâ latâ
" Viros ingeniosos vincebat velocibus pedibus:
" Quoniam me privare praedâ volebat omni
" Trojanâ; cujus gratiâ ego passus eram dolores animo,
" Virorumque bella, tristesque undas transiens:
" Quoniam scilicet haud suo patri gratificans serviebam
" Populo in Trojanorum; sed aliis imperabam sociis.
" Hunc quidem ego revertentem percussi aereâ hastâ

Ver. 248. —— ἵκοι.] *Al.* ἵκει.
Ver. 254. —— ὅγ' —— ὅγε.] Vide ad *Il.* γ'. 409.
Ibid. —— πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον.] Εἰς ναυπαστίαν τοῦ ἀληθοῦς. *Schol.* Similiter et *Eustathius*: " Πάλιν δ' ὅγε " λάζετο μῦθον," ἤγουν πρὸς ψεῦδος ἐλάλησεν ἐνάσαλιν γὰρ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος. Vide ad *Iliad.* Υ, 357. ubi eadem phrasis occurrit.
Ver. 257. —— εἰλήλουθα.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ί, 204.
Ver. 261. Ἀνέρας ἀλφηστάς.] Vide suprà ad ά, 349.
Ver. 264. Ἀνδρῶν τε πτολέμους.] Vide suprà ad *ver.* 91.

Ἀγρόθεν, ἐγγὺς ὁδοῖο λοχησάμενος σὺν ἑταίρῳ·
Νὺξ δὲ μάλα ἀνοφερὴ κάτεχ' οὐρανὸν, οὐδέ τις ἡμέας
Ἀνθρώπων ἐνόησε· λάθον δέ ἑ θυμὸν ἀπούρας.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόν γε κατέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
Αὐτίκ' ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν Φοίνικας ἀγαυοὺς
Ἐλλισάμην, καί σφιν μενοεικέα λῃΐδα δῶκα·
Τούς μ' ἐκέλευσα Πύλονδε καταστῆσαι καὶ ἰφέσσαι,
Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
Ἀλλ' ἦτοι σφέας κεῖθεν ἀπώσατο εἰς ἀνέμοιο,
Πόλλ' ἀεκαζομένους· οὐδ' ἤθελον ἐξαπατῆσαι.
Κεῖθεν δὲ πλαγχθέντες ἐπάνομεν ἐνθάδε νυκτός·
Σπουδῇ δ' ἐς λιμένα προερέσσαμεν, οὐδέ τις ἡμῖν
Δόρπου μνῆστις ἦεν, μάλα περ χατέουσιν ἐλέσθαι·
Ἀλλ' αὕτως ἀποβάντες ἐπείμεθα νηὸς ἅπαντες.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Οἱ δὲ χρήματ' ἐμὰ γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Κάθεσαν, ἔνθα περ αὐτὸς ἐπὶ ψαμάθοισιν ἐκείμην.

" Ex-agro, prope viam insidiatus cum socio:
" Nox autem valdè obscura occupavit coelum, neque quisquam nos
" Hominum animadvertit: latui autem illum animâ spolians.
" At postquam hunc interfecissem acuto ære.
" Statim ego ad navem profectus Phoenices illustres
" Oravi, et ipsis animo-gratam praedam dedi:
" Hos me jussi in-Pylum deferre et collocare,
" Vel in Elida divinam, ubi dominantur Epëi.
" Sed sanè ipsos illinc depulit vis venti
" Admodùm invitos; neque volebant fallere.
" Illinc autem vagati venimus huc nocte;
" Aegrè autem in portum remorum-ope-appulimus, neque ulla nobis
" Coenae mentio erat, valdè licèt indigentibus sumere;
" Sed tumultuariè egressi jacebamus ex navi omnes.
" Hîc me quidem dulcis somnus invasit defessum:
" Illi autem bona mea cavâ ex navi sublata
" Deposuerunt, ubi utique ipse in arenis jacebam.

Ver. 269. Νὺξ δὲ μάλα ἀνοφερὴ κατεχ' οὐρανόν.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo.
Æn. III, 585.

Ver. 273. Ἐλλισάμην.] Vide suprà ad λ', 35.

Ver. 274. ——— ἰφέσσαι.] Ἰδρύσαι εἰς τὴν ναῦν. *Schol.*

Ver. 275. Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν.] Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνίχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην, καὶ Ἀζᾶνας, καὶ Παῤῥασίους. Τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πολλὰς δυναστείας διῄρητο· εἷν' εἷς δύο, τάν τε τῶν Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε, τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων πόλιν "Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί·" τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 518. *al.* 336.

Ver. 279. ——— περιείσαμεν.] *Al.* περιείσαμεν.

Ver. 282. ——— ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα.] Vide suprà ad μ', 281. *Al.* ὕπνος ἐπίλαθε.

Ibid. ——— κεκμηῶτα.] Vide ad *Il.* ζ', 261.

Οἱ δ' ἐς Σιδονίην εὖ ναιομένην ἀναβάντες
Ἦρχον'· αὐτὰρ ἐγὼ λιπάμην ἀπαχήμενος ἦτορ.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Χειρί τέ μιν κατέρεξε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Καλῇ τε, μεγάλῃ τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυίῃ·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Κερδαλίος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος, ὅς σε παρέλθοι
Ἐν πάντεσσι δόλοισι, καὶ εἰ θεὸς ἀντιάσειε.
Σχέτλιε, ποικιλομῆτα, δόλων ἄτ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες,
Οὐδ' ἐν σῇ περ ἰὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων,
Μύθων τε κλοπίων, οἵ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν;
Ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, εἰδότες ἄμφω
Κέρδε'· ἐπεὶ σὺ μὲν ἐσσὶ βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων
Βουλῇ καὶ μύθοισιν· ἐγὼ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσι
Μήτι τε πλέομαι καὶ κέρδεσιν· οὐδὲ σύ γ' ἔγνως
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς, ἥτε τοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι, ἠδὲ φυλάσσω;
Καὶ δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα.
Νῦν δ' αὖ δεῦρ' ἰκόμην, ἵνα τοι σὺν μῆτιν ὑφήνω,

" Ipsi verò in Sidoniam benè-habitatam *navi*-conscensâ
" Ibant; at ego relictus sum dolens corde."
Sic dixit: risit autem dea caesia-oculis Minerva,
Manuque ipsum demulsit; corpore verò assimilata est mulieri
Pulchraeque, magnaeque, et illustria opera scienti;
Et ipsum compellans verba alata dixit:
" Astutus esset, et fallax, qui te superaret
" In omnibus dolis, etiam si Deus occurreret.
" Infauste, versuté, dolorum insatiabilis, non ergò eras,
" Nè in tuâ quidem cùm-esses terrâ, destiturus fallaciis,
" Verbisque fallacibus, quae tibi ab-ortu chara sunt?
" Sed age, nè ampliùs haec dicamus, scientes ambo
" Dolos: quia tu quidem es hominum longè optimus omnium
" Consilio et verbis; ego autem inter omnes Deos
" Consilioque celebror et dolis: neque tu scilicet novisti
" Palladem Minervam, filiam Jovis, quae tibi semper
" In omnibus laboribus asto, et *te* servo?
" Atque te Phaeacibus gratum omnibus reddidi.
" Nunc verò rursùs huc veni, ut tibi consilium contexam,

Ver. 285. —— ἐς Σιδονίην.] Τὴν τῆς Σιδῶνος χώραν, τὴν Φοινίκην. *Schol.*

Ver. 295. —— κλοπίων.] *Eustathius* in commentario legit, κλακίων.

Ibid. —— σιδόθεν.] Ἐκ τῆς ἰλιπλίας· ἤ, ἀπὸ τοῦ σίδω. *Schol. Al.* σαιδόθεν. Quod versum perimit.

Ver. 296. —— εἰδότες.] *Al.* εἰδότε. Quod hoc quidem in loco perindè est. Vide ad *Il. ε*, 566.

Ver. 299. Μήτι.] Vide ad *Il.* ψ', 315 et 500.

Ver. 300. —— αἰεί] *Al.* ἄγχι.

Ver. 301. Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι.] Vide ad *Il.* α', 278.

Ver. 303. Νῦν δ' αὖ.] *Al.* Νῦν αὖ.

Χρήματά τε κρύψω, ὅσα τοι Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὥπασαν, οἴκαδ' ἰόντι, ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε·
Εἶπω δ', ὅσσα τοι αἶσα δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσι
Κήδε' ἀνασχέσθαι σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκῃ,
Μηδέ τῳ ἐκφάσθαι, μήτ' ἀνδρῶν, μήτε γυναικῶν,
Πάντων, οὕνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος· ἀλλὰ σιωπῇ
Πάσχειν ἄλγεα πολλὰ, βίας ὑποδίγμενος ἀνδρῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον σε, θεὰ, γνῶναι βροτῷ ἀντιάσαντι,
Καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ· σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐίσκεις.
Τοῦτο δ' ἐγὼν εὖ οἶδ', ὅτι μοι πάρος ἠπία ἦσθα,
Ἕως ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς,
Οὔ σέ γ' ἔπειτα ἴδον, κούρη Διὸς, οὐδ' ἐνόησα

" Bonaque abscondam, quaecunque tibi Phaeaces illustres
" Dederunt, domum proficiscenti, meo consilioque menteque:
" Dicamque, quot tibi fatale-*est* aedibus in fabrefactis
" Dolores perferre: tu autem tolera etiam necessitate;
" Neque cuiquam eloquere, neque virorum, neque mulierum,
" Omnium, quòd veneris errans: sed tacitè
" Patere dolores multos, injurias sustinens virorum."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Difficile *est* te, Dea, cognoscere mortali congresso,
" Etiam admodùm scienti; te enim ipsam cuilibet assimilas.
" Hoc autem ego benè novi, quòd mihi antèà benigna eras,
" Dum in Trojâ pugnabamus filii Achivorum:
" At postquam Priami urbem dirípuimus altam,
" Ivimusque in navibus, Deusque dissipavit Achivos;
" Haud te posteà vidi, filia Jovis, neque animadverti

Ver. 305. —— ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε.] Τουτέστι διὰ σύνεσιν, ἧς Ἀθηνᾶ πρῶτον ἔπνευσεν. *Eustath.*

Ver. 306. Εἶπω δ'.] *Al.* Εἶπον δ'.

Ver. 307. Κήδε' ἀνασχέσθαι.] *Eustathius* in commentario videtur legisse Κήδε' ἀνατλῆναι. Ut suprà ι, 302. Ἄλγε' ἀνατλάσας ——.

Ibid. —— σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκῃ.]

Σὺ δ' εἰν' ἀνάγκη, καὶ θεοῖσι μὴ μάχου.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

—— levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere est nefas.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxiv. 19.

Ver. 308. Μηδί τῳ ἐκφάσθαι.] Εἰ δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ὀδυσσεὺς ἄλεσε μὲν ἑαυτὸν ἀναπολήψει τῇ μετὰ Εὐρυκλείας, ἔλεσε δὲ τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Εὐμαίῳ, καὶ ἱκέτας αὐτὸν ἔλαβλεν ὅτι πλείω τὰ τῆς Ἀθηνᾶς αἰνίσσεται καὶ συντέλεσε τῷ κατὰ πρόνοιαν ἐπιζωλὴν πως αὐτῷ συμέτων· ἐπεὶ, κατὰ παροιμίαν, αἱ ἐπίτροποι σπε φρονίδες σωφρόνεσι. *Eustath.*

Ibid. —— ἐκφάσθαι.] Ita omninò scribendum; non, ut Vulgati, ἐκφῆσθαι. Vide ad *Il.* ν, 192. et ξ, 471.

Ver. 309. —— οὔνεκ' ἄρ'.] *Eustathius* in commentario citat. οὕνεκα.

Ibid. —— σιωπῇ Πάσχειν ἄλγεα.]

—— premit altum corde dolorem.
Æn. I, 209.

Ver. 313. —— σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐίσκεις.] Τουτέστιν, ὅτι ἐν τοῖς Φαίαξι καὶ παρθένῳ καὶ ἀνδρὶ ἐφαντάζου παρόμοια αὐτόν. *Schol.*

Ibid. —— ἐίσκεις.] *Al.* ἴσκεις.

Ver. 315. Ἕως ἐνὶ.] Ita edidit *Barnesius*. Quod, si vera sit lectio, pronuntiandum erit Ὥσ ἐνὶ vel Ὡσ' ἐνί. Quod enim annotat *Barnesius*, "*Amphibrachys*, pro *Dactylo*," nihili est. Vide ad *Il.* ά, 539. *Al.* Εἷος ἐν. Cæterùm quod habent Vulgati Εἷος ἐνὶ, vix ullâ ratione ferri potest.

Ver. 318. Οὔ σέ γ' ἔτυνα.] *Al.* Οὔ σε σ' ἔτυνα, et Οὔ σε ἔτυτα.

Νηὸς ἐμῆς ἐπιβᾶσαι, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις·
Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ἦσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ
Ἠλώμην, εἵως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν
Πρίν γ' ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ
Θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.
Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι, (οὐ γὰρ ὀΐω
Ἥκειν εἰς Ἰθάκην ἐυδείελον, ἀλλά τιν' ἄλλην
Γαῖαν ἀναστρέφομαι· σὲ δὲ κερτομέουσαν ὀΐω
Ταῦτ' ἀγορευέμεναι, ἵν' ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσῃς·)
Εἰπέ μοι, εἰ ἐτεόν γε φίλην ἐς πατρίδ' ἱκάνω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Αἰεί τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
Τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα,
Οὕνεκ' ἐπητής τ' ἐσσὶ, καὶ ἀγχίνοος, καὶ ἐχέφρων.
Ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν,
Ἷετ' ἐνὶ μεγάροις ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε·

" Navem meam ingressam, ut mihi dolorem arceres.
" Sed semper mente propriâ habens distractum cor
" Vagabar, donec me Dii malo solverunt:
" Priùs scilicèt quàm Phaeacum virorum in ubere populo
" Animâstique verbis, et in urbem duxisti ipsa.
" Nunc autem te per patrem supplex-oro; (non enim puto
" Venisse *me* in Ithacam amoenam, sed aliquam aliam
" Per terram versor; te autem illudentem puto
" Haec dicere, ut meam mentem decipias:)
" Dic mihi, an verè dilectam in patriam venerim."
Huic verò respondit deinde dea caesia-oculis Minerva:
" Semper tibi tale in pectore cogitatum:
" Propterea te etiam non possum deserere infelicem existentem,
" Quoniam facundus es, et ingeniosus, et prudens.
" Libentèr enim alius vir errans reversus,
" Cuperet in aedibus videre filiosque uxoremque;

Ver. 320. —— *φρεσὶν ἦσιν.*] Vide suprà ad ε, 402.

Ver. 323. *Θάρσυνας.*] Vide ad *Il.* ε, 338. et ν, 825.

Ibid. —— *καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.*] Suprà ε, 37.

Ver. 324. *Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι.*]

—————— te, siqua parentis
Tangere cura potest, oro ——.
Æn. XII, 932.

Ibid. —— *πρὸς πατρός.*] *Al.* πρὸς Διός.

Ver. 327. —— *ἀπερεπεύσῃς.*] *Al.* ἀπερεπεύσῃς.

Ver. 332. Οὔνε' ἐπητής τ' ἐσσί.] Καὶ πάλιν τὸν Ὀδυσσέα φάσκουσα [Ἀθηναίη] μὴ πιθήσεῖν μηδὲ προλείψειν, " Οὔνε' ἐπητής ἐσσι, καὶ ἀγ- " χίνοος, καὶ ἐχέφρων," ἐνδεέστερον μέντοι οὕτως ἐπῶν ἡμετέρων Θεοφίλῳ καὶ Θέωνι ἐρεπτέον. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Οὐ γὰρ διὰ τὸ πάλλον τοῦ σώματος, ἐστί τις τὸν Νιρέα μᾶλλον ἰσχὺν ἀγαπᾶσθαι· οὐδὲ διὰ τὸν ἰσχίν, ἀπίθανον γάρ [ὡς] οἱ Λαπιθῶνίται καὶ Κύκλωπες ἦσαν αὐτῶν κρείττονες· οὐδὲ διὰ τὸν πλοῦτον, οὗτω γὰρ ἂν ἔμενεν ἀνώρθητος Τροία. Τί δὲ δεῖ περάγματα ἴχνη αὐτὸν ἐπιζητοῦντα τὴν αἰτίαν δι' ἣν Ὀδυσσέα φησὶν ὁ Ποιητὴς Θεοφιλῆ, αὐτοῦ γε ἰξὸν ἀκούειν; " Οὔνε' ἐπητής ἐσσι, καὶ ἀγχίνοος, " καὶ ἐχέφρων." *Julian. Orat.* VIII.

Ver. 333. 335. Ἀσπασίως γάρ κ' Ἄλλος —— Σοὶ δ' οὔτω φίλον ἐστί.] Τοῦτο δὲ Ὀδυσσέως ἴσασιν, εἰ οὕτω συνοίσοιτο φρονεῖ, ὡς μὴ εὐθὺς ἀφικέσθαι τὴν τῶν οἰκείων ἐντυχίαν, πρὶν πυθέσθαι ὅπως ἔχουσι περὶ αὐτῶν. *Eustath.*

Σοὶ δ' οὔπω φίλον ἐστὶ δαήμεναι, οὐδὲ πυθέσθαι,
Περίν γέ τι σῆς ἀλόχου πειρήσαι, ἥτε τοι αὖτως
Ἥσται ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ τὸ μὲν οὔποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Ἤδη, ὃ νοστήσεις ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους·
Ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι
Πατροκασιγνήτῳ, ὅς τοι χόλον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἄγε, τοι δείξω Ἰθάκης ἕδος, ὄφρα πεποίθῃς.
Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος·
Ἤδε δ' ἐπὶ πρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἠπήρατον, ἠερόεσσα,
Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται·
Τοῦτο δέ τοι σπέος εὐρὺ κατηρεφὲς, ἔνθα σὺ πολλὰς
Ἕρδεσκες Νύμφῃσι τελήεσσας ἑκατόμβας·
Τοῦτο δὲ Νήριτον ἐστὶν ὄρος, κατατείμενον ὕλῃ.

" Tibi verò nondum gratum est scire, neque exquirere,
" Priusquam tuae uxoris periculi quid feceris, quae tibi incassùm
" Sedet in aedibus; luctuosae verò ei semper
" Pereunt noctes et dies lachrymas-fundenti.
" At ego de-hoc quidem nunquam diffidebam, sed in animo
" Sciebam, quòd rediturus esses, amissis omnibus sociis:
" Sed sanè nolui Neptuno obsistere
" Patruo, qui iram adversus-te induxit in-animum,
" Iratus, quòd ei filium dilectum excaecâsti.
" Verùm age, tibi ostendam Ithacae sedem, ut credas.
" Phorcynis quidem hic est portus, marini senis:
" Haec autem in vertice portûs patula oliva:
" Prope verò ipsam antrum amabile, obscurum,
" Sacrum Nympharum, quae Naïades vocantur:
" Haec autem spelunca lata, convexa, ubi tu multas
" Sacrificabas Nymphis perfectas hecatombas:
" Hic autem Neritus est mons, vestitus sylvâ."

Ver. 336. Περὶν γέ τι.] *Al.* Περὶν γ' ἴτι.

Ver. 341. Ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα.] Vide suprà ad ζ', 329.

Ver. 342. —— χόλον.] *Al.* κότον.

Ver. 345. Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμήν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις, καὶ ὅπως ἐπίστησε γραφόντως ὁ Ποιητὴς ἐν ὀλιγίστῳ τὰ περὶ μικρῶν πλατύτερον ἐκφανθέντα περί τε τοῦ λιμένος καὶ τῶν κατ' αὐτὸν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 96. item ad μ', 452.

Ver. 347. 348. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον, &c.] Desunt hi duo versus in nonnullis Exemplaribus, notante *Eustathio*. Et, propter sequentia " Τοῦτο δέ τοι σπέος εὐρὺ, &c." sine sententiae dispendio omitti possunt. Nec non verisimile eos ex *ver.* 103. 104. suprà huc irrepsisse.

Ver. 349. —— σπέος εὐρύ.] *Al.* σπέος ἐστί. Atque ita in commentario citat *Eustathius*.

Ver. 350. Ἕρδεσκες.] *Sacrificare solebas* —. Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 84.

Ver. 351. —— Νήριτον.] Ὄρος Ἰθάκης, ἀντικρὺ τῆς Ἠπείρου. *Schol. Al.* Νήριτον. Vide suprà ad ί, 21.

Ibid. —— κατατείμενον ὕλῃ.]

—— sylvis scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbrâ. *Æn.* I, 164.

Ὡς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα· εἴσατο δὲ χθών·
Γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων ἦ γαίῃ· κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Αὐτίκα δὲ Νύμφης ἠρήσατο χεῖρας ἀνασχών·
Νύμφαι Νηϊάδες, κοῦραι Διος, οὔποτ' ἔγωγε
Ὄψεσθ' ὔμμ' ἐφάμην· νῦν δ' εὐχωλῆς ἀγανῆσι
Χαίρετ'· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ὡς τοπάρος περ,
Αἴκεν ἐᾷ πρόφρων με Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
Αὐτόν τε ζώειν, καί μοι φίλον υἱὸν ἀέξῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
Ἀλλ' ἄγε, χρήματα μὲν μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
Θείομεν αὐτίκα νῦν, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ·
Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Ὡς εἰποῦσα θεὰ δῦνε σφέος ἠεροειδὲς,
Μαιομένη κευθμῶνας ἀνὰ σπέος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἄσσον πάντ' ἐφόρει, χρυσὸν καὶ ἀτειρέα χαλκὸν,
Εἵματά τ' εὐτοίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκε· λίθον δ' ἐπέθηκε θύρῃσι

Sic fata Dea dissipavit nebulam; apparuit autem terra:
Laetatusque est deinde patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ; osculatus est autem almam tellurem:
Statimque Nymphis supplicavit manibus sublatis:
" Nymphae Naïades, filiae Jovis, nunquam ego
" Visurum *me* vos putabam: nunc verò votis blandis
" Salvete: at et dona dabimus, sicuti anteà scilicet,
" Si sinat lubens Jovis filia praedatrix
" Ipsumque me vivere, et mihi charum filium auctet."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Confide, nè tibi haec in mente tuâ curae-sint.
" Sed age, bona quidem in recessu antri divini
" Ponamus statim nunc, ubi utique haec tibi salva maneant:
" Ipsi autem consultemus, quo-pacto quàm optimè fiat."
Sic locuta Dea ingrediebatur specum obscurum,
Explorans latibula per specum: at Ulysses
Propiùs omnia portabat, aurum et indomitum aes,
Vestimentaque benè-elaborata, quae ei Phaeaces dederant:
Et haec quidem benè deposuit; lapidem verò imposuit foribus

Ver. 355. Αὐτίκα δέ.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula δέ producatur, ex conjecturâ tamen edidit Αὐτίκα δή. Atque ita " multò meliùs" hìc legendum contendit. Immò verò ad sententiam minùs rectè. Vide autem ad *Il.* ά, 51.

Ver. 360. —— ἀέξῃ.] *Al.* ἀέξει, et ἀέξειν.

Ver. 363. —— μυχῷ ἄντρου.]

—— spelunca —— vasto submota recessu.
Æn. VIII, 193.

Ver. 365. Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ'.] Καὶ Ὀδυσσεὺς σωτῆ αὐτοῦ, ὡς ἡ φρόνησις ἀκλαδὴ αὐτῷ νοῆσαι ὑπίζηλε. *Eustath.*

Ibid. —— ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.] *Al.* ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.

Ver. 366. —— ἠεροειδὲς.] Νῦν (inquit *Scholiastes*) κακῶς ἀέρα ἔχον. Minùs rectè.

Ver. 369. —— τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν.] *Al.* τά οἱ Φαίηκες ἀγαυὸ Ἀλκινόου, &c. Ut suprà *ver.* 120. 305.

Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο.
Τὼ δὲ καθιζομένω ἱερῆς παρὰ ῥιζόθι ἐλαίης,
Φραζέσθην μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεθρον.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Φράζευ, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσῃς,
Οἵ δή τοι τρίετες μέγαρον κατακοιρανέουσιν,
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν,
Πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
Τὴν δ' ἀκαμαντόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον,

Pallas Minerva, filia Jovis Aegiochi.
Hi autem sedentes sacrae ad radicem olivae,
Moliebantur procis insolentibus exitium.
Inter hos verò sermonem exordiebatur dea caesia-oculis Minerva:
" Generose Laërtiade, prudens Ulysses,
" Considera, quomodo procis impudentibus manus inferas,
" Qui jam tibi per-triennium in domo dominantur,
" Ambientes eximiam uxorem, et sponsalia dantes:
" Illa autem, tuum semper reditum cum-fletu-desiderans in animo,
" Omnibus quidem spem-dat, et pollicetur viro unicuique,
" Nuncios mittens; mens autem ei alia versat."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Papae! profectò omninò jam Agamemnonis Atridae
" Periturus malo fato in aedibus eram,

Ver. 372. —— *ἱερῆς παρὰ ῥιζόθι ἐλαίης.*] Ὅτι ἱερὰν τὴν περιφήμισεν ἐλαίαν λέγει καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας, μάλιστα δὲ διὰ τὸ μυθικῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, ἀνιερῶσθαι αὐτὴν τῇ Ἀθηνᾷ· διὸ καὶ σύνοις ἐνταῦθα βουλῆς ἡ συμπαρὰ αὐτῇ γίνεται, ὅτι Ὀδυσσεὺς τῇ Ἀθηνᾷ συμφράζεται. *Eustath.*

Ver. 377. —— *κατακοιρανέουσιν.*] *Al.* κατὰ κοιρανέουσιν.

Ver. 378. —— *καὶ ἕδνα διδόντες.*] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἕδνα, τὰ ἐξ ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκα. Φησὶ γὰρ ὅτι τρίτης ἤδη οἱ μνηστῆρες μνῶνται τὴν Πηνελόπην, καὶ ἕδνα διδόντες. *Eustath.*

Ver. 379. Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον.]

Quam nequière Proci recte depellere cursu.
Horat. Serm. lib. II. v. *ver.* 78.

Ver. 383. —— Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον.] Nempè nisi Minerva eum quæ facienda essent priùs edocuisset; suâ ipsius in domo, eodem atque Agamemnon fato, periturus fuisset. Quam sententiam (luculentam quidem satis et perspicuam) cùm non intellexerit *Spondanus*, mirè hæc annotat: " Quæri " autem potest, quale sit illud periculum, " quod se effugisse ope Minervæ refert, ex " aedibus Agamemnonis. An caedi Aga- " memnonis interfuit? Id sanè à Menelao, " suprà *lib.* IV. non memorabatur; sed ne- " que ipse Ulysses, *lib.* IX. narravit.—Re- " petenti ergò mihi quod suprà *lib.* III. [*ver.* " 162. *&c.*] à Nestore narrabatur, in illo " Graecorum dissidio circa profectionem à " Trojâ, Ulyssem in partes Agamemnonis " transiisse, et cum eo remansisse, disce- " dente nihilominùs Menelao et seipso; vi- " detur posteà Ulysses consilio Minervæ se- " orsim ab Agamemnone itineri se commi- " sisse. Alioqui non video quomodo hic " locus possit intelligi." Scilicet ad istud " Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο," non " οἶτον" sed " μεγάροισιν" referri is arbitratus est; ut adeò Ulysses, non *Agamemnonis fato*, sed *Agamemnonis in aedibus* periturus fuisse dicatur.

Ver. 394. *Φίσσεθαι.*] *Al.* Πίσσεθαι.

Εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεὰ, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγε, μῆτιν ὕφηνον, ὅπως ἀποτίσομαι αὐτούς·
Πὰρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι, μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα,
Οἷον, ὅτε Τροίης λύομεν λιπαρὰ κρήδεμνα.
Αἴκε μοι ὣς μεμαυῖα παραστᾶίης, Γλαυκῶπι,
Καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεσσι μαχοίμην,
Σύν σοι, πότνια θεὰ, ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην τοι ἔγωγε παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις,
Ὁππότε κεν δὴ ταῦτα πενώμεθα· καί τιν' ὀΐω
Αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας,
Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.

" Nisi mihi tu singula, dea, accuratè dixisses. 385
" Verùm age, consilium texe, quo-pacto ulciscar ipsos;
" Et mihi ipsa asta, animum valdè-audacem immittens,
" Qualem, quando Trojae solvebamus splendida moenia.
" Si mihi sic studiosa astares, caesia-oculis *Minerva*,
" Etiam adversus trecentos ego viros pugnarem, 390
" Tecum, veneranda dea, quando me prompto-animo adjuvares."
Huic autem respondit deinde dea caesia-oculis Minerva:
" Et omninò tibi ego adero, neque me latebis,
" Quandocunque demùm haec obeamus; atque aliquem puto
" Sanguineque cerebroque foedaturum immensum solum, 395
" Virorum procorum, qui tibi victum absumunt.

Ver. 388. Οἷον, ὅτε Τροίης.]

Εἰ γάρ σ' ὡς ἰδίλοι φιλέοιν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τὸν σ' Ὀδυσσῆος περιπάντοτε κυδαλίμοιο,
Δάμῳ ἐν Τρώων, ἅδι κάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί·
Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλέοντας,
Ὡς πέρι σ' ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Suprà γ', 218.

Ibid. —— λιπαρὰ κρήδεμνα.] Λιπαρὰ μὲν λέγων, ἀπτὰ τοὺς Παλαιούς, τὰ ἔνδηλα καὶ λαμπρά· εἰκὸς δὲ δαλοῦσθαι οὕτω καὶ τὰ εὐδείμονα στοᾶ. Κρήδεμνα δὲ μεταφορικῶς καὶ οὐ τὰς τῶν πύργων στεφάνας, καὶ λοιπὰς ἰσχάς. *Eustath.*

Ver. 390. Καί κε τριηκοσίοισιν.]

Σέφον γὰρ ἐν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ ——.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

Ver. 391. Σύν σοι, πότνια θεά.] Τουτέστι μετὰ καὶ φρονήσεως· καθ' ἣν καὶ μάλιστα τῶν μνηστήρων περιεγίνετο. *Eustath.* Cæterùm pronuntiabatur vox θεὰ, ac si scriptum esset θᾶ. Vide ad *Il.* ά. 18. Editiones autem nonnullæ, notante *Barnesio*, habent πότνα θεά. Ut infrà ώ, 91.

Ibid. —— ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.]

—— ὅτε οἱ πρόφρασσα παρίστης.
Iliad. κ', 290.

Ubi *Eustathius* vocem πρόφρασσα exponit, προμηθὴς, τὰ ἀπὸ ἰκμίνου φρασζομένη καὶ ἰθίλουσα. Minùs rectè. " Nec enim," uti annotat *Duportus* in *Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum *Odysseæ*, " πρόφρασσα est πρόμηθης pro- " videns, prudens, sed πρόθυμος, πρόφρων, pro- " na, propensa."

Ver. 393. —— οὐδέ με λήσεις.] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 395. Αἵματί τ' ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας.]

Ossaque dispergit cerebro permixta cruento.
Æn. X, 416.

—— et sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII, 308.

Ἄσπετον δὲ οὖδας περιφρασεικῶς τὴν ἄπειρον λέγει, ἤ ἐστὶ τὴν ἀπλῶς γῆν· ἄλλως γὰρ πῶς ἄσπετος ἡ βραχεῖα καὶ εὐπερίγραπτος, καθ' ἣν οἱ μνηστῆρες περιεῖντο. *Eustath.* Quam explicationem rejiciens Dna. *Dacier*, "Ἄσπετον (inquit) ne signifie que *spacieuse*, *vaste*; " une salle, où tant de Princes faisoient leurs " banquets, pouvoit fort bien être appellée " *vaste*, ἄσπετος." Minùs rectè uterque. Poeta (ut opinor) per phrasin ἄσπετον οὖδας, ut per εὐρεῖα χθὼν et similia, nihil aliud quàm *Solum* in universum designare voluit. Quod tamen *Eustathium*, quidem non ex toto videtur fugisse, quum ait, ἤ ἐστὶ τὴν ἁπλῶς γῆν. Vide ad *Il.* σ'. 61.

Ἀλλ' ἄγε, σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι·
Κάρψω μὲν χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας, ἀμφὶ δὲ λαῖφος
Ἕσσω, ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα·
Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε,
Ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης,
Σῇ τ' ἀλόχῳ, καὶ παιδὶ, τὸν ἐν μεγάροισιν ἔλειπες.
Αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
Ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος· ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε,
Παῖδά τε σὸν φιλέει, καὶ ἐχέφρονα Πηνελόπειαν.
Δήεις τόν γε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται
Πὰρ Κόρακος πέτρῃ, ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ,
Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ

" Sed age, te incognitum faciam omnibus mortalibus:
" Arefaciam quidem cutem pulchram in flexilibus membris;
" Flavosque ex capite delebo crines; circúmque pallium
" Induam, quod aversetur conspicatus homo habentem:
" Deformabo etiam tibi oculos, anteà perpulchros existentes;
" Ut turpis omnibus procis apparens,
" Tuaeque uxori, et filio, quem in aedibus reliquisti.
" Ipse verò primùm subulcum adi,
" Qui tibi suùm custos; simulque tibi benè vult,
" Filiumque tuum diligit, et prudentem Penelopen.
" Invenies hunc utique suibus assidentem; hae verò pascuntur
" Apud Coracis petram, et ad fontem Arethusam,
" Comedentes glandem suavem, et nigram aquam

Ver. 397. —— *σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι.*] Πῶς οὖν ἡ Εὐρύκλεια γινώσκει; ἰστέον ἐκ τῆς οὐτῆς. *Schol.* Rectiùs *Eustathius*, citante *Barnesio*; Ἄγνωστος δὲ γίνεται πᾶσι, δίχα γε τῆς μαίας Εὐρυκλείας· φλὴν οὐδ' αὐτὴ ἐκ τοῦ εἴδους ἁπλῶς ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα, ἐκ τῆς κατὰ τὸν μηρὸν δὴ οὐλῆς, ὡς φανήσεται.

Ibid. —— *ἄγνωστον.*] Vide suprà ad *ver.* 190.

Ver. 400. —— *ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα.*] *Al. ὅ κεν στυγέῃς τις ἰδὼν ἄνθρωπον ἔχοντα.*

Ver. 401. —— Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε.] Ῥυσώσω, ἀσχετιῶ καὶ ῥυσὸν ποιήσω, ὀκνίοι εἶεν οἱ τῶν παθυνθόντων καὶ συμπλάσω, καὶ κακώσω. *Schol.*

Ver. 405. —— *ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε.*] Ἤγουν, ὁμοίως σοι τῷ Ὀδυσσεῖ, ἥτις ἐστὶ πρὸς τοὺς σούς. *Eustath.* Quæ explicatio (ut opinor) ferri non potest. Sensus istius "τοι ἤπια "οἶδε" reverà est; "*Erga te benè affectus* "est." Ut liquet ex *Odyss.* ὑ, 39. ubi *Minerva*, *Telemachum* alloquens, eâdem utitur phrasi: itemque ex ejusdem libri versu ultimo, ubi de *Subulco* dicitur:

—— ἀνέκτισεν ἤπια εἰδώς.

Vide et *Iliad.* σ', 73. Porrò Editiones vulgatæ hoc in loco habent ὅμως. Verùm cùm in iisdem Editionibus scriptum sit ὁμῶς, infrà ὑ, 39. ubi idem versus occurrit; cúmque ita etiam hîc in commentario legat *Eustathius*; utrobique ὁμῶς edidi.

Ver. 408. Πὰρ Κόρακος πέτρῃ.] Οὗτος ὁ Κόραξ κυνηγῶν, ἀπὸ τῆς πέτρας πεσών, ἐτελεύτησε· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἀρέθουσα ἐανὴν ἀπήγασε. Ἀρέθουσαι δὲ τέσσαρες, ἐν Συρακούσῃ, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Χαλκίδι, καὶ ἐν Ἴδῃ. *Schol.*

Ver. 409. Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι.] Παχύνεσθαι δὲ τὸν σῦν ἀκούω — πίνοντα ὕδωρ τεθολωμένον, — καὶ τρεφαῖς [καίουσα] ὅσαι φυσωδέστερόν τι εἰσὶ, καὶ ὑποκλήσαι δύνανται. Καὶ Ὁμηρος δὲ ἴσως ὑποδηλοῖ τοῦτο ἐνταῦθα ——. Ὅτι τῷ τεθολωμένῳ ὕδατι φιλίονται, φησὶ, "μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι, "τό δ' ὑπερθε τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν."—Τὸ δὲ φυσώδες αἰνίττεται τῆς τροφῆς, ὅταν λίγυι, "βάλανον μενοεικέα" ἐσθίωσι αὐτάς. *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 45. Quarum tamen observationum prior parùm rectè se habet; nam Epitheton "μέλαν" minimè aquam *turbidam*, τεθολωμένον, (uti vult *Ælianus*,) denotat; sed, ut liquet ex innumeris Poetæ locis, Omni Aquæ in universum tribuitur.

Πίνουσαι, τά θ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν.
Ἔνθα μένειν, καὶ πάντα παρήμενος ἐξερέεσθαι,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἔλθω Σπάρτην ἐς καλλιγύναικα,
Τηλέμαχον καλέουσα, τεὸν φίλον υἱόν, Ὀδυσσεῦ·
Ὃς τοι ἐς εὐρύχορον Λακεδαίμονα πὰρ Μενέλαον
Ἦλθε, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, εἴπου ἔτ' εἴης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντ' εἰδυῖα;
Ἦ ἵνα που καὶ κεῖνος ἀλώμενος ἄλγεα πάσχῃ
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον; βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδουσι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μὴ δή τοι κεῖνός γε λίην ἐνθύμιος ἔστω·
Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖσ' ἐλθών· ἀτὰρ οὔτιν' ἔχει πόνον· ἀλλὰ ἔκηλος
Ἧσται ἐν Ἀτρείδαο δόμοις, παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.
Ἦ μέν μιν λοχόωσι νέοι σὺν νηῒ μελαίνῃ,
Ἱέμενοι κτεῖναι πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ὀΐω, πρὶν καί τινα γαῖα καθέξει

" Bibentes, quae scilicet suibus alunt florentem pinguedinem. 410
" Illic mane, et omnia assidens interroga,
" Dum ego ivero ad Spartam pulchris-mulieribus-abundantem,
" Telemachum accersitura, tuum dilectum filium, Ulysses;
" Qui in spatiosam Lacedaemonem ad Menelaum
" Abiit, sciscitaturus de tuâ famâ, sicubi adhuc esses." 415
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Et cur non ei dixisti, in mente omnia sciens?
" An ut alicubi et ille errans dolores patiatur
" Pontum super infructuosum? victum autem ei alii edunt."
Huic autem respondit deinde dea caesia-oculis Minerva: 420
" Nè jam tibi ille valdè curae-sit:
" Ipsa eum mittebam, ut famam bonam adipisceretur,
" Illuc profectus: quinetiam nullam habet molestiam; sed quietus
" Sedet in Atridae aedibus; copiosa autem *ei* adsunt.
" Profectò quidem ei insidiantur juvenes cum nave fligrâ, 425
" Cupientes interficere, antequam in patriam terram venerit:
" Sed ea scilicet non *futura* puto; priùs etiam aliquem terra detinebit

---

Ver. 410. Πίνουσαι.] Vide infrà ad π', 143.

Ver. 415. Ἦλθε, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος.] Ἐμφανίζει δὲ καὶ τὸ ἐν τοῖς φθάσασί σου [suprà *Odyss.* ά, 95. γ', 78.] γραφὲν περὶ Τηλεμάχου, " Ἦδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισι θείη," ὅ, διττὴν ἔχον ἐκεῖ ἔννοιαν, συγκροτεῖται ἐκ τῶν ἐνταῦθα. *Eustath.* Verùm liquet ex *ver.* 422. infrà, nullam ibi omninò esse ambiguitatem.

Ibid. —— εἶπου.] *Al.* ἤπου.

Ver. 417. Τίπτε τ' ἄρ'.] " *Et quamobrem* " *igitur* —— ?"

Ver. 419. —— ἴδωσι.] *Eustathius* in commentario citat, ἴδωσι.

Ver. 422. Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.] Vide suprà ad *ver.* 415. et ad ά, 95. et γ', 78.

Ver. 424. —— παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.] Ἤγουν παραπέπτωκε αὐτῷ πολλὰ εἰς τροφήν. *Eustath.*

Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.
Ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
Κάρψε μέν οἱ χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα
Πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος·
Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
Ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα,
Ῥωγαλέα, ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ·
Ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα ταχείης ἔσσ' ἐλάφοιο
Ψιλόν· δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην,
Πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
Τὼ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγον· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη μετὰ παῖδ' Ὀδυσῆος.

" Virorum procorum, qui tibi victum devorant."
Sic utique ipsum locuta virgâ tetigit Minerva:
Arefecit quidem ei cutem pulchram in flexilibus membris;
Flavosque ex capite delevit crines; circùm verò pellem
Omnibus membris antiqui posuit senis:
Deformavit porrò ei oculos, anteà perpulchros existentes:
Circum autem ipsum lacernam aliam malam jecit, et tunicam,
Laceras, squallentes, malo foedatas fumo:
Circumque ipsum magnam pellem velocis induit cervi
Depilem; deditque ei baculum et turpem peram,
Crebris-locis laceram: inerat verò tortum lorum.
Illi utique ita consilio-habito discesserunt: haec quidem deinde
In Lacedaemonem divinam ivit ad filium Ulyssis.

Ver. 428. Ἀνδρῶν μνηστήρων.] Deest hic versus in Codice uno à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 429. —— ἐπεμάσσατ'.] *Barnesius* edidit ἐπιμάσσατ'. Sed rationibus haud satìs idoneis. Vide ad *Il.* ε', 564.

Ver. 430. —— ἐνὶ.] *Al.* ἐπί.

Ver. 433. Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε.] Vide suprà ad *ver.* 401.

Ver. 435. —— ῥυπόωντα.] *Al.* ῥυπόεντα.

Ibid. —— μεμορυγμένα.] *Al.* μεμορυχμένα.

Ver. 438. —— ἀορτήρ.] Ἐξ ὧν ἀπῆρτο, ὃ ἐστὶ, παρεκείμετο. *Schol.*

Ver. 439. —— διέτμαγον.] *Al.* διέτμαγεν. Ut *Il.* ά, 531.

Ibid. —— ἡ μὲν ἔπειτα Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη.] Redit hic Poeta (ut rectè notat Dna. *Dacier*,) undè digressus est, *Odyss.* δ', 624. cujus libri à fine, in novem deinceps sequentibus libris, quæcunque Ulyssi, à Trojæ excidio usque ad reditum ejus in Ithacam, acciderunt, omnia narrantur. " Et c'est en quoi (inquit eadem Dna. " *Dacier*) il faut admirer l'art du Poëte. " L'action de l'Odyssée étoit trop longue " pour être continuée naturellement et " tout du long —; c'est pourquoi Homere " a eu recours à l'ordre artificiel, en com- " mençant son Poéme par les incidents de " son action qui sont arrivez les derniers " selon les temps, et en rappellant ensuite " par la narration tous les autres qui ont " precedé." Vide ad *Il.* ά, 1. Notandum porrò (ut rectè observavit *Barnesius*,) connecti hæc cum sequentis libri initio, " Αὐ- " τὰρ ὁ ἐν λιμένος, &c." Quo magìs mireris eorum sententiam, qui Homerum hosce libros non uno consilio omnes conscripsisse, sed sparsim et singulatim compositos edidisse arbitrati sunt. Vide ad *Il.* ά, ipso statim initio. Cæterùm non malè conjicit *Barnesius* librum hunc in voce ἀορτὴρ desinere posse, sequentemque incipere, Τὼ γ' ὣς βουλεύσαντε &c.

Ver. 440. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad δ', 1. et ί, 20.

FINIS TOMI PRIMI.

HOMERI ODYSSEA

GRÆCE ET LATINE.

EDIDIT,

ANNOTATIONESQUE,

EX NOTIS NONNULLIS MANUSCRIPTIS

A SAMUELE CLARKE, S.T.P.

RELICTIS,

PARTIM COLLECTAS, ADJECIT

SAMUEL CLARKE, S.R.S.

EDITIO QUINTA.

Τὴν Ὀδύσσειαν, καλὸν ἀνθρωπίνου βίου κάτοπτρον.
Alcidamas, apud Arist. Rhet. l. 3. c. 3.

TOM. II.

LONDINI:

IMPENSIS J. CUTHELL; J. NUNN; LAW & WHITTAKER; LONGMAN & SOC.; LACKINGTON & SOC.; ROBERTI SCHOLEY; J. MAWMAN; BALDWIN, CRADOCK & JOY; E. WILLIAMS; G. COWIE & SOC.:—EDINBURGI, BELL & BRADFUTE; DOIG & STIRLING;—ET EBORACI, WILSON & FIL.

MDCCCXV.

E Prelo Academico Edinensi.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ξ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ξ'.

ΞΕΝΙΣΜΟΣ Ὀδυσσέως γίνεται ἐν τῷ ἀγρῷ παρ' Εὐμαίῳ· καὶ ποικίλη τις ὁμιλία.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΟΔΥΣΣΕΩΣ παρουσία πρὸς Εὔμαιον, καὶ λόγοι γίνονται, ἀναπλάττοντος ἑαυτὸν, καὶ πράξεις τινὰς ἐπιθυμίου.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως πρὸς Εὔμαιον ὁμιλία.

Ἄλλως.

Ξεῖ δ' Ὀδυσῆα ξείνισεν Εὔμαιος ἀγρῷ ὑφορβός.

Αὐτὰρ ὁ ἐκ λιμένος προσέβη τρηχεῖαν ἀταρπὸν,
Χῶρον ἀν' ὑλήεντα δι' ἄκριας· ἦ οἱ Ἀθήνη

But he from the port entered upon a rough path,
A place through woody, through hills; where to him Minerva

Ver. 1. Αὐτὰρ ὁ ἐκ λιμένος προσέβη &c.] Laudat hic Poetam *Dionysius Halicarnassensis*, quòd sententiarum membra ita intersecuerit, periodosque ita disposuerit, ut ad orationem solutam quàm proximè accedat narratio. Τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τούτῳ τῷ μέρει κατορθοῦν τὰ τῆς λέξεως μόρια, δεῖ πολυειδῶς συρίφιγγα τε καὶ συναρμόττειν, καὶ τὰ κῶλα ἐν διαστήμασι ποιεῖν συμμέτροις, μὴ συναναστιζουσα τοῖς στίχοις, ἀλλὰ διατέμνουσα τὸ μέτρον, ἄνισα τε ποιεῖν αὐτὰ καὶ ἀνόμοια· πολλάκις δὲ καὶ εἰς ῥήματα συνάγειν βραχύτερα κώλων, τάς τε περιόδους μήτε ἰσοσυγήθεις, μήτε ὁμοιοσχήμονας τὰς γοῦν παρακειμένας ἀλλήλαις ἐργαζέσθαι. Ἔγγιστα γὰρ φαίνεται λόγοις τὸ παρὰ τοὺς ῥυθμοὺς καὶ τὰ μέτρα πεπλασμένον. — Αὐτὰρ "ὅγ' ἐκ λιμένος &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως § 26. Ubi de hoc loco fusiùs.

Ibid. — ὁ ἐκ.] Apud *Dionysium*, ὅγ' ἐκ.

Ibid. — τρηχεῖαν ἀταρπὸν, Χῶρον ἀν' ὑλήεντα] Οἷαν διὰ πλειόνων σημαίνει Κρανκὴν [τὴν Ἰθάκην] καλῶν *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 697. *al.* 454. Vide suprà ad *i.* 21.

Ibid. — τρηχεῖαν.] Vide ad *Il.* β', 633.

Πέφραδε δῖον ὑφορβὸν, ὅ οἱ βιότοιο μάλιστα
Κήδετο οἰκήων, οὓς κτήσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ' ἄρ' ἐνὶ προδόμῳ εὗρ' ἥμενον, ἔνθα οἱ αὐλὴ
Ὑψηλὴ δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
Καλή τε, μεγάλη τε, περίδρομος· ἦν ῥα συβώτης
Αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν, ἀποιχομένοιο ἄνακτος,
Νόσφιν δεσποίνης, καὶ Λαέρταο γέροντος,
Ῥυτοῖσιν λάεσσι, καὶ ἐθρίγκωσεν ἀχέρδῳ·
Σταυροὺς δ' ἐκτὸς ἔλασσε διαμπερὲς ἔνθα καὶ ἔνθα,
Πυκνοὺς καὶ θαμέας, τὸ μέλαν δρυὸς ἀμφικεάσσας·
Ἔντοσθεν δ' αὐλῆς συφεοὺς δυοκαίδεκα ποίει
Πλησίον ἀλλήλων, εὐνὰς συσίν· ἐν δὲ ἑκάστῳ
Πεντήκοντα σύες χαμαιευνάδες ἐρχατόωντο

Designaverat eximium subulcum, qui ei victum maximè
Curabat famulorum, quos comparaverat nobilis Ulysses.
Eum autem in vestibulo invenit sedentem, ubi ei caula
Alta aedificata erat, undique-conspicuo in loco,
Pulchraque, magnaque, vacuis-spatiis-circumdata; quam scilicet subulcus
Ipse aedificaverat suibus, absente rege,
Sine dominâ, et Laërte sene,
Advectitiis lapidibus, et cinxerat sepe-spinosâ;
Palosque extrà adegerat prorsùs hinc atque illinc,
Densos et crebros, nigrâ roboris parte circum-fissâ:
Intra verò caulam suilia duodecim fecerat
Propè invicem, cubilia suibus; in singulis autem
Quinquaginta sues humi-cubantes concludebantur

Ver. 3. Πέφραδε.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ibid. —— δῖον ὑφορβόν.] Fidelitate nimirùm, et in rebus domini sui curandis studio eximium. *Barnesius* et propter Generis nobilitatem δῖον appellari existimat. Vide infrà ad *ver.* 22. item ο, 412.

Ibid. —— ὅ οἱ.] *Al.* ὃς οἱ.

Ver. 4. —— κτήσατο.] Vide suprà ad ι, 296.

Ver. 6. —— περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.] *Eustathius* in commentario citat, κατωρυχίσσι λίθοισι. Minùs rectè, propter sequentem Ῥυτοῖσιν λάεσσι, *ver.* 10.

Ver. 7. —— περίδρομος.] Περιοδιστὴ, γείτονας μὴ ἔχουσα τοὺς ἐμποδίζοντας τῷ βουλομένῳ περίδρομον καὶ περιπλεῖν αὐτήν. *Schol.*

Ver. 8. Αὐτὸς δείμαθ' ὕεσσιν.] Τὸ δὲ "αὐτὸς δείματο," κατ' ἰδιχὴν ἔχει τὸ Αὐτός· —— ὡς αὐτὸς δασαμένους. *Eustath. Al.* Αὐτὸς δείματο οἷς.

Ver. 10. Ῥυτοῖσιν λάεσσι.] Ἐλευστοῖς, μεγάλοις, καὶ μὴ δυναμένοις διὰ χειρῶν βασταχθῆναι λίθοις. *Schol.*

Ibid. —— ἐθρίγκωσεν.] Ἐχαράκωσεν· θρίγκος δὲ λέγεται ἡ ἐπὶ τοῖς οἴκοις στιφάνη. *Schol.*

Ibid. —— ἀχέρδῳ.] Ἄχερδος ἐστὶν ἀκανθῶδες φυτὸν, ἐξ οὗ τὰς αἱρεσίας ποιοῦσιν. Ἔνιοι δὲ ἀπίδοσαν τὴν ἀγρίαν ἄπιον ἀκανθώδης γὰρ ἡ αὐτὴ εἶναι. *Schol.*

Ver. 11. Σταυρούς.] Τὰ ὀρθὰ καὶ ἀπιζυσμένα ξύλα. *Schol.*

Ver. 12. —— θαμέας.] *Al.* μεγάλους.

Ibid. —— μέλαν δρυός.] Ἤτοι δάσος, ἢ τὴν ἐντεριώνην, τὸ ἐγκάρδιον τοῦ δρυός· μελάνδρυον γὰρ λέγεται διὰ τὴν χροιάν, ἢ τὸν φλοιὸν τῆς δρυός. *Schol.* Ἀρίσταρχος δὲ τὸν φλοῦν οὕτω νοεῖ. Κράτης δὲ τὴν δασύτητα καὶ πολλὴν συνύστητα τῶν φύλλων μελάνδρυον καλεῖ. *Eustath.*

Ver. 15. —— σύες χαμαιευνάδες.] Ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντες αὐτοῖς· πολλὰ γὰρ τῶν ἄλλων τετραπόδων ὀρθὰ κοιμᾶται καὶ ἑστῶτα. *Hesychius.* Παχύτεσθαι δὲ τὸν σῦν ἀκοίτην μὴ λυσιτελοῦν μάλιστα, ἀλλ' ἐν τῷ βορζόμῳ διατρίβοντά τι καὶ στριφόμενον. —— Καὶ Ὅμηρος δὲ ἔοικε ὑποδηλοῦν ταῦτα· στρεῖ μὲν οὖν τοῦ κυλινδεῖσθαι αὐτὸν καὶ φιλυδεῖν τοῖς ὑπαρωτίοις τίλμασι λέγων "σύες χαμαιευνάδες." *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 45.

Θήλειαι τοκάδες· τοὶ δ' ἄρσενες ἐκτὸς ἴαυον,
Πολλὸν παυρότεροι· τοὺς γὰρ μινύθεσκον ἔδοντες
Ἀντίθεοι μνηστῆρες· ἐπεὶ προΐαλλε συβώτης
Αἰεὶ ζατρεφέων σιάλων τὸν ἄριστον ἁπάντων·
Οἱ δὲ τριηκόσιοί τε καὶ ἑξήκοντα πέλοντο.
Πὰρ δὲ κύνες, θῆρεσσιν ἐοικότες αἰὲν ἴαυον
Τέσσαρες, οὓς ἔθρεψε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
Αὐτὸς δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἑοῖς ἀράρισκε πέδιλα,
Τάμνων δέρμα βόειον, εὐχροές· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ὤχονθ' ἄλλυδις ἄλλος, ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσιν
Οἱ τρεῖς· τὸν δὲ τέταρτον ἀποπροέηκε πόλινδε,
Σὺν ἀγέμεν μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ἀνάγκῃ,
Ὄφρ' ἱερεύσαντες, κρειῶν πορεσαίατο θυμόν.

Foeminae genitrices; mares autem foris dormiebant,
Multò pauciores; hos enim minuebant comedentes
Eximii proci; quippè mittebat subulcus
Semper saginatorum porcorum optimum omnium:
Hi verò trecentique et sexaginta erant.
Juxta autem canes, feris similes, semper dormiebant
Quatuor, quos nutriverat subulcus, princeps virorum.
Ipse autem circa pedes suos aptabat calceamenta,
Incidens pellem bubulam, benè-coloratam: caeteri autem jam
Ibant aliò alius; cum congregatis suibus
Tres; quartum autem dimiserat ad-urbem,
Suem ut-ageret procis superbis, ex-necessitate;
Ut sacris-factis, carnibus satiarent-se animo.

Ver. 16. Θήλειαι τοκάδες.] *Eustathius* ex Epitheto isto "τοκάδες" colligendum existimat, præter has, alias fuisse *steriles*. Ὅρα δὲ (inquit) καὶ ὡς μεταξὺ ἀρσένων συῶν καὶ τοκάδων οὐκ ἴδιτο μὲν τὰς στείρας, ἰνίφηνε δὲ ὅμως καὶ αὐτὰς, διὰ τοῦ εἶπεῖν, "Θήλειαι τοκάδες" διὰ τὸ εἶναι καὶ ἐτησίας θηλείας αἳ μὴ τοκάδες εἰσί. Cui tamen observationi vix ullus videtur locus.

Ver. 18. Ἀντίθεοι μνηστῆρες.] Malè *Scholiastes*: Νῦν, οἱ ἐναντίοι τοῖς θεοῖς Quo sensu vox Ἀντίθεος nusquam apud Poetam usurpatur. Rectiùs *Eustathius*: Τὸ δὲ, "Ἀντίθεοι μνηστῆρες," —— εἰ τοὺς ἰσοθέους λέγει, διὰ τι γίνοις τοιοῦτοι, καὶ κάλλος καὶ πλοῦτον καὶ ἀνδρείαν, Ὁμηρικώτερον ἐστί. Vide ad *Il.* γ', 16. et δ', 88.

Ver. 21. Πὰρ δὲ κύνες, θήρεσσιν ἐοικότες.] Ὅτι καὶ τοῖς σμικροτάτοις καλὰ τινὰ παραλίαν ὁ Ποιητὴς, πλάττει ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἐπιδύνουσιν ἂν μικροῦ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῶν κυνῶν τοῦ Εὐμαίου, εἰ μὴ εἶκε σοφὸς ἐφυλάξατο. *Eustath.*

Ibid. —— αἰὲν ἴαυον.] *Eustathius* in commentario citat, ἐκτὸς ἴαυον. Ex versu (ut videtur) 16.

Ver. 22. —— ὄρχαμος ἀνδρῶν.] Νῦν ἴσχος ἐκ τῆ ὑγιείᾳ. *Schol.* Alitèr *Eustathius*: Ὅτι σημαίνων τὸν Εὔμαιον, —— λέγει —— "ὄρχαμον ἀνδρῶν," ἤγουν ἀρχικὸν ἀνδρα· ἢ καὶ ἄρχοντα δούλων ἑτέρων, ὡς καὶ μετὰ ταῦτα φανεῖται. Videtur autem Epitheto hoc apud Poetam, ut et Epitheto θίος, suprà *ver.* 2. et similibus, homo quàvis de causâ eximius denotari. Similitèr *Philetius* bubulcus, ὄρχαμος ἀνδρῶν appellatur infrà υ', 185. Vide suprà ad *ver.* 2.

Ver. 24. Τάμνων.] *Al.* Τίμνων.

Ibid. —— εὐχροές.] *Al.* ἰύχροον.

Ibid. —— οἱ δὲ δὴ ἄλλοι.] Ὧν δηλαδὴ ἦρχεν ὁ Εὔμαιος. *Eustath.*

Ver. 26. —— ἀποπροέηκε.] Vox ἀποπροέηκε hoc in loco non est *Perfectum*, sed *Aoristus* ex ἀποπροΐημαι. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 28. —— κορεσαίατο θυμόν.] *Al.* κορεσαίατο θυμῷ. Quæ fortè et verior lectio. Maximè enim propria ista Vocis *Mediæ* significatio; "*Ut se ipsi satiarent animo.*" Atque ita infrà *ver.* 46. κορεσσάμενος κατὰ θυμόν. Vide suprà ad *l*, 491. et ad *Il.* σ', 167. Cæterùm *Eustathius* hoc malà in parte accipit, Procisque à Poetâ vitio datum exi-

Ἐξαπίνης δ' Ὀδυσῆα ἴδον κύνες ὑλακόμωροι·
Οἱ μὲν, κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἕζετο νερδοσύνῃ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Ἔνθα κεν ᾧ παρὰ σταθμῷ ἀεικέλιον πάθεν ἄλγος,
Ἀλλὰ συβώτης ὦκα ποσὶ κραιπνοῖσι μεταστὰς
Ἔσσυτ' ἀνὰ πρόθυρον· σκῦτος δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.
Τοὺς μὲν ὁμοκλήσας σεῦεν κύνας ἄλλυδις ἄλλη
Πυκνῇσιν λιθάδεσσιν· ὁ δὲ προσέειπεν ἄνακτα·
Ὦ γέρον, ἦ ὀλίγου σε κύνες διεδηλήσαντο
Ἐξαπίνης· καί κέν μοι ἐλεγχείην κατέχευας.
Καὶ δέ μοι ἄλλα Θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε, στοναχάς τε·
Ἀντιθέου γὰρ ἄνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Ἧμαι, ἄλλοισιν δὲ σύας σιάλους ἀτιτάλλω

Extemplò verò Ulyssem viderunt canes latratores:
Hi quidem clamantes accurrerunt; at Ulysses
Sedit astutiâ; baculumque ei excidit manu.
Tunc suum apud stabulum indignum sustinuisset dolorem,
Sed subulcus ocyùs pedibus velocibus subsecutus
Ruit per vestibulum; corium verò ei excidit manu.
Canes quidem increpans pepulit aliò alium
Crebris lapidibus; ipse verò affatus est dominum:
" O senex, certè propemodùm te canes disperdiderunt
" Repentè; et mihi opprobrium offudisses.
" Quinetiam mihi alios Dii dederunt doloresque, gemitusque;
" Deo-parem enim *ob*-herum lugens et dolens
" Sedeo; aliis autem sues pingues nutrio

---

stimat. Τὸ δὲ " περίσασθαι," (inquit) "ὅτι ἀνοίκειον ἀγαθοῖς ἀνδράσι, πολλαχοῦ ἐδηλώθη. Sed minùs rectè. Nam eandem phrasin usurpat Poeta infrà *ver.* 46. de *Ulysse*: aliisque permultis in locis, ubi isto sensu accipi nullo modo potest.

Ver. 29. —— κύνες ὑλακόμωροι.] Ὁ μὲν Ἀρίσταρχος, ὀξύφωνοι· περίσσον δὲ ἀποδιδόναι, οἱ περὶ τοῦ ὑλακτεῖν μεμωκημένοι, ὅ ἐστι στενοκωμίνοι. *Schol.* Simili ratione voces ἰγχισιμώρους, ἰόμωρους exponuntur τοὺς περὶ τὰ ἴγχια μεμωκημένους· et, Οἱ περὶ ἰὸν καὶ τόξα μεμωκημένοι· *Iliad.* β', 692. δ', 242. Quod autem addit *Eustathius*: ἢ καὶ εἰ περὶ ὑλακὴν καὶ φυλακήν ὄντες, παρὰ τὴν ὥραν, τὴν φυλακήν· planè ridiculum.

Ver. 30. Οἱ μὲν κεκλήγοντες ἐπέδραμον.] Sic apud *Theocritum*:

Τοὺς δὲ κύνες προσιόντας ἀσάμενοι αἶψ' ἐνόησαν,—
Θεσσάμενοι δ' ὑλάοντες ἐπέδραμον ἄλλυδις ἄλλος. *Idyll.* XXV, 68. 70.

Ibid. —— κεκλήγοντες.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31. *Al.* κεκληγῶτες.

Ibid. —— αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς Ἕζετο νερδοσύνῃ.] Φυσικὸν φησὶν βούλημα πρὸς ἀποτροπὴν κυνῶν, τὸ καθεσθῆναι καὶ περίσεσθαι τὴν ῥᾳδιουργίαν, ὡς μὴ ἰσχυριζόμενον. *Schol.* et *Eustath.* Similiter *Plutarchus*: Ἡμῖρου μὲν ἅμφασιν ὁμοῦ καὶ ὑψηλοῦ φρονήματος ποιοῦσιν οἱ κύνες, ἀποτρεπόμενοι τῶν συγκαθιζομένων· ὃς που καὶ ταῦτα εἴρηται· " Οἱ " μὲν κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς " Ἕζετο νερδοσύνῃ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός." Οὐκέτι γὰρ προσμάχονται τοῖς ὑποστρεφουσι καὶ γιγνόσκουσιν ἑαυτῶν τὰς ἴξεις ὁμοίως. *De Solertiâ Animalium.* Et *Plinius* de canibus: " impetus eorum (inquit) et sævitia miti- " gatur ab homine considente humi." *Nat. Hist. lib.* VIII. *cap.* 40. Notandum tamen apud Poetam neque istâ ratione tutum fuisse Ulyssem, nisi Subulcus etiam canes vi abegisset; *ver.* 32. 35.

Ver. 31. —— σκῆπτρον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός.] Οὐ διὰ ῥᾴδιον, ἀλλὰ ἐκὼν ἔῤῥιψεν αὐτόν. *Schol.*

Ver. 35. Τοὺς μὲν ὁμοκλήσας σεῦεν κυνάς.] Sic apud *Theocritum*:

Τοὺς μὲν ὄγε λάεσσι, ἀτὰρ χθονὸς ὅσσον ἀείρων,
Φευγίμαν ἄψ ὀπίσω διεδίσατο τηχὺ δι' ἠνῆ
Ἠπείλει μάλα πᾶσι, μεταστάσασκε δ' ὑλαγμοῦ. *Idyll.* XXV, 75.

Ibid. —— ἄλλυδις ἄλλη.] *Al.* ἄλλυδις ἄλλος.

Ἔδμεναι· αὐτὰρ κεῖνος ἐελδόμενός που ἐδωδῆς
Πλάζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε, πόλιν τε,
Εἴπου ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.
Ἀλλ' ἕπεο, κλισίηνδ' ἴομεν, γέρον, ὄφρα καὶ αὐτὸς
Σίτου καὶ οἴνοιο κορεσσάμενος κατὰ θυμὸν,
Εἴπῃς, ὁππόθεν ἐσσὶ, καὶ ὁππόσα κήδε' ἀνέτλης.
Ὣς εἰπὼν κλισίηνδ' ἡγήσατο δῖος ὑφορβός·
Εἶσεν δ' εἰσαγαγὼν, ῥῶπας δ' ὑπέχευε δασείας·
Ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰονθάδος ἀγρίου αἰγὸς,
Αὐτοῦ ἐνεύναιον, μέγα καὶ δασύ· χαῖρε δ' Ὀδυσσεὺς,
Ὅττι μιν ὣς ὑπέδεκτο· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ζεύς τοι δοίη, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι
Ὅ,ττι μάλιστ' ἐθέλεις, ὅτι με πρόφρων ὑπέδεξο.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ξεῖν', οὔ μοι θέμις ἐστ', οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλθοι,
Ξεῖνον ἀτιμῆσαι· πρὸς γὰρ Διὸς εἰσὶν ἅπαντες
Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε
Γίγνεται ἡμετέρη· ἡ γὰρ δμώων δίκη ἐστὶν,

" Ad-comedendum: at ille egens alicubi cibi
" Vagatur apud alienorum virorum populumque, urbemque;
" Sicubi adhuc vivit, et videt lumen solis,
" Verùm sequere, ad casam eamus, senex, ut et ipse
" Cibo et vino saturatus in animo,
" Dicas, undè sis, et quot dolores toleraveris."
Sic locutus ad casam praeivit nobilis subulcus:
Collocavitque *illum* introductum: virgulta autem substravit densa:
Instravitque pellem villosae agrestis caprae,
Ibidem cubile-*ut-esset*, magnum et densum: gaudebat autem Ulysses,
Quòd ipsum sic exciperet; verbumque dixit, et compellavit:
" Jupiter tibi det, hospes, et immortales dii alii
" Quodcunque maximè velis, quia me lubens excepisti."
Illum autem respondens allocutus es, Eumaee subulce:
" Hospes, non mihi fas est, neque si pejor te venerit,
" Hospitem indignè-tractare; à Jove enim sunt omnes
" Hospitesque, pauperesque; munus verò exiguumque, charumque
" Est nostrum: hic enim servorum mos est,

Ver. 43. —— δῆμόν τε, πόλιν τε.] Vide ad *Il.* β', 547.

Ver. 46. Σίτου καὶ οἴνοιο.] *Al.* Οἴνου καὶ σίτοιο.

Ver. 48. Ὣς εἰπὼν, κλισίηνδ' ἡγήσατο.]

Dixit, et angusti subter fastigia tecti
Ingentem Æneam duxit; stratisque locavit.
Effultum foliis et pelle Libystidis ursæ.
Æn. VIII, 366.

Ver. 50. —— ἰονθάδος.] Δασείας, ἴσθι γὰρ αἱ ῥίζαι καὶ ἐκφύσεις τῶν τριχῶν. *Schol.* Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν γράφει ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης —— περὶ ἰονθάδος Ὁμηρικοῦ,—— ὅτι ἐφ' ἡλικίας τινὸς καὶ μειρίου αὐτο φησὶν ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *l.* 221.

Ver. 54. —— ὑπιδίξω.] *Al.* ὑπιδίξω.

Ver. 56. —— ἔλθοι.] *Al.* ἔλθῃ.

Ver. 57. —— πρὸς γὰρ Διὸς εἰσὶν ἅπαντες Ξεῖνοι.] Vide suprà ad ζ', 207. et ι', 269. 270.

Ver. 58. —— δόσις δ' ὀλίγη τε φίλη τε.] Vide suprà ad ζ', 208. et ad *Il.* ά, 167.

Αἰεὶ δειδιότων, ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
Οἱ νέοι· ἦ γὰρ τοῦ γε θεοὶ κατὰ νόστον ἔδησαν,
Ὅς κεν ἐμὲ ἐνδυκέως ἐφίλει, καὶ κτῆσιν ὄτασσεν,
Οἷά τε ᾧ οἰκῆϊ ἄναξ εὐθυμος ἔδωκεν,
Οἶκόν τε, κλῆρόν τε, πολυμνήστην τε γυναῖκα,
Ὅς οἱ πολλὰ κάμησι, θεὸς δ' ἐπὶ ἔργον ἀέξει·
Ὡς καὶ ἐμοὶ τόδε ἔργον ἀέξεται, ᾧ ἐπὶ μίμνω.
Τῷ κέ μοι πόλλ' ὤνησεν ἄναξ, εἰ αὐτόθ' ἐγήρα·
Ἀλλ' ὄλεθ'· ὡς ὤφελλ' Ἑλένης ἀπὸ φῦλον ὀλέσθαι
Πρόχυν, ἐπεὶ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούναθ' ἕλυσεν·
Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔβη Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς
Ἴλιον εἰς εὔππωλον, ἵνα Τρώεσσι μάχοιτο.
Ὡς εἰπὼν, ζωστῆρι θοῶς συνέεργε χιτῶνα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐς συφεούς, ὅθι ἕθνεα ἔρχατο χοίρων·
Ἔνθεν ἑλὼν δύ' ἔνεικε, καὶ ἀμφοτέρους ἱέρευσεν·
Εὖσέ τε, μίστυλλέν τε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρεν·

" Semper timentium, cùm dominentur heri
" Juvenes: certè enim illius quidem dii reditum impedierunt,
" Qui me studiosè dilexisset, et possessionem dedisset,
" Qualia scilicet suo famulo dominus benignus dederit,
" Domumque, et facultates, et multùm-ambitam uxorem:
" Qui ei multùm laboraverit, cuique Deus laborem incremento adjuverit:
" Ut et mihi hic labor incrementum-habet, in quo versor,
" Ideò me multùm juvisset dominus, si hìc senesceret;
" Sed periit: utinam Helenae genus periisset
" Funditùs; quoniam multorum virorum genua solvit:
" Etenim ille ivit Agamemnonis propter honorem
" In Ilium aptum-equis, ut Trojanos oppugnaret."
Sic locutus, cingulo celeritèr constringebat tunicam:
Perrexitque ire ad suilia, ubi greges conclusi erant porcorum:
Illinc sumptos duos attulit, et ambos mactavit:
Ustulavitque, conciditque, et verubus infixit:

Ver. 60. —— ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες Οἱ νέοι.] *Eustathius* per istud ἄνακτες νέοι Procos intelligit. Τὸ δὲ "ἐπικρατέουσιν ἄνακτες" εὐφήμως περὶ μνηστήρων ἴφη Dna. *Dacier* autem hoc de *Telemacho* accipiendum contendit: ut opinor, minùs rectè.

Ibid. —— ἐπικρατέωσιν.] Apud *Eustathium*, ἐπικρατέουσιν.

Ver. 61. —— τοῦ γε θεοὶ κατὰ νόστον ἔδησαν.] Id est, Κατέδησαν τούτου τὸν νόστον. Ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 62. Ὅς κεν ἐμὲ ἐνδυκέως ἐφίλει, καὶ κτῆσιν ὄτασσεν.] *Barnesius* malè vertit, "*Qui me* " *valdè* diligebat, *et possessionem procul-dubio* " dedisset." Ac si particula κεν utrumque vocabulorum ἐφίλει et ὄτασσεν non æquè respexisset.

Ver. 65. —— ἀέξει.] *Al.* ἀέξῃ.

Ver. 66. —— ᾧ ἐπὶ μίμνω.] *Al.* ᾧ ἐπιμίμνω.

Ver. 68. Ἀλλ' ὄλεθ'· ὡς ὤφελλ'.] Καὶ ὠφελε μὲν ὑπαῤῥᾴθε εἰπεῖν ὅτι διὰ τὴν Ἑλένην· ὁ δὲ ἄλλως διὰ λύσιν ἄκραν σχηματίσας τὸν τοιοῦτον λόγον εἰς ἄκραν, φησὶν "ὡς ὤφελλ' Ἑλένης, &c." *Eustath.*

Ver. 69. Πρόχυν.] Νῦν, πανταλῶς. *Schol.* Quod autem de hoc versu annotat *Eustathius*: Τὸ δὲ "ὑπὸ γούναθ' ἕλυσε" δοκεῖ ἀντιθέτως εἰρῆσθαι πρὸς τὸ "Πρόχυν," ἵνα πως λέγῃ, ὡς ὑπὸ γόνυ πέσοι τὸ τῆς Ἑλένης φῦλον, ὑπὸ πολλῶν ὑπὸ γούναθ' ἕλυσε· id verò subtilius videtur.

Ver. 72. —— συνέεργε.] *Al.* ὑπέεργε.

Ver. 75. Εὖσέ τε, μίστυλλέν τε.] *Al.* Εὖσε, μίστυλλέν τε.

Ὀπτήσας δ' ἄρα πάντα φέρων παρέθηκ' Ὀδυσῆϊ,
Θέρμ' αὐτοῖς ὀβελοῖσιν· ὁ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνεν·
Ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνη μελιηδέα οἶνον
Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν, ἐποτρύνων δὲ προσηύδα·
Ἔσθιε νῦν, ὦ ξεῖνε, τά τε δμώεσσι πάρεστι
Χοίρε'· ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσιν,
Οὐκ ὄπιδα φρονέοντες ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἐλεητύν.
Οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν,
Ἀλλὰ δίκην τίουσι, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων.
Καὶ μὲν δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι, οἵτ' ἐπὶ γαίης

Assata autem omnia, ferens apposuit Ulyssi,
Calida ipsis in verubus; farinamque albam inspersit;
In poculo autem miscebat dulce vinum:
Ipse verò ex-adverso sedit; adhortansque allocutus est:
" Comede nunc, ô hospes, qui utique servis adsunt,
" Porculos; at pingues sanè sues proci comedunt,
" Non ultionem divinam habentes in mentibus, neque misericordiam.
" Haud quidem improba opera Dii beati amant,
" Sed justitiam honorant, et aequa opera hominum.
" Etiam hostes quidem et inimici, qui terram

Ver. 76. Ὀπτήσας δ' ἄρα πάντα.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.

Ver. 77. —— πάλυνεν.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 338.

Ver. 78. —— κισσυβίῳ.] Ἀγροικικῷ ἐκπώματι. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 112.

Ibid. —— κίρνη μελιηδέα οἶνον.] Ἤγουν συνέμιξεν ὕδατι. *Eustath. Al.* κίρνα.

Ver. 81. Χοίρε'· ἀτὰρ σιάλους γε σύας.] Ὅτι διαφορὰ τις ἴσως ἐστὶ δοκεῖ χοίρων καὶ συῶν, ὡς ἐμφαίνει ὁ Εὔμαιος· —— καὶ ἴσως ἡ καθ' ἡλικίαν ἡ διαφορὰ τοῖς χοίροις καὶ τοῖς σιάλοις· ἢ κατὰ τὸ ζωτροφίας μὲν εἶναι τοὺς σιάλους, —— ὀλιγοτροφίᾳ δὲ τοὺς χοίρους. *Eustath.* Ἢ δὲ καὶ παλαιὸς νόμος, ὡς φησὶν Ἀνδροτίων, τῆς ἱστιγονίης ἕνεκα τῶν θρεμμάτων, μὴ σφάττειν πρόβατον ἄπτιστον ἢ ἄτοκον· διὸ τὰ ἤδη τίλια ἤθεσιν " —— ἀτὰρ σιάλους γε σύας μνηστῆρες ἔδουσι." *Athenæus, lib.* IX. *cap.* 4.

Ver. 82. Οὐκ ὄπιδα φρονέοντες.] Ὅσιδα, τὴν εἰς τὸ μέλλον τῶν θεῶν ἐπισκεφήν. *Schol.* Ita infrà ύ, 215.

Οὐδ' ὄπιδα τρομέουσι θεῶν ——.

Et φ', 28.

—— οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ' ——.

At sperate Deos memores fandi atque nefandi. *Æn.* I, 543.

Vide et ad *Il.* ά, 388.

Ibid. —— φρονέοντες.] *Al.* τρομέοντες.

Ver. 83. Οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν.]

"Τδρις γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδ' οἱ δαίμονες. *Sophocl. Trachin. ver.* 283.

Μισεῖ γὰρ ὁ θεὸς τὴν βίαν ——. *Euripid. Helen. ver.* 909.

Nec facta impia fallacum hominum Cœlicolis placent. *Catul. Carm.* XXX. *ver.* 4.

Τῆς δὲ πρεσβείας τῶν θεῶν ἴδιον ἐστὶ τὸ βούλεσθαι δικαίους τοὺς ἀνθρώπους βιοῦν· καὶ τοῦτο φησὶν ὁ Ποιητὴς ἐναργέστατα, "Οὐ γὰρ σχέτλια ἔργα "&c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 14. Ubi notandum, pro Οὐ μὲν σχέτλια, legisse hic *Dionysium*, Οὐ γὰρ σχέτλια, &c.

Ver. 84. Ἀλλὰ δίκην τίουσι, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων.] Versus hic (notante *Duporto, Gnomolog. Homeric. ad hunc locum:* itemque *Barnesio*) apud *Grotium* in *Stobæi Excerptis* legitur hoc modo:

Ἀλλὰ δίκην τίνουσι, καὶ ἴσασιν ἔργ' ἀνθρώπων.

Quod ferri non potest: Nam vox ἴσασιν mediam necessariò producit. Nisi fortè legas (conjectante *Barnesio*) καὶ ἴσασ' ἔργ' ἀνθρώπων.

Ver. 85. 88. Καὶ μὲν δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι, —— Καὶ μὲν τοῖς.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, vide ad *Il.* β', 353. et γ', 211. Σημείωσαι δ' ἐνταῦθα τὸ ἀπατάλληλον τῆς συντάξεως καὶ σολοικοειδὲς ἐν τῷ " Καὶ μὲν δυσμε" νέες καὶ ἀνάρσιοι· Καὶ μὲν τοῖς ἔπειθε πρά" τειν θέος." Ἐχρῆν γὰρ εἶναι κατὰ δοτικὴν πτῶσιν, " Καὶ μὲν δυσμενέσσι καὶ ἀναρσίοις ὅπε" θος ἐστὶ θέος." Μιμεῖται δὲ ὁ Ποιητὴς ἐνταῦθα Θουκυδίδειον ἄνδρα τὸν Εὔμαιον. *Eustath.* Aliam autem deinceps hujus loci explicandi

Ἀλλοτρίης βῶσιν, καὶ σφιν Ζεὺς λητδα δώῃ,
Πλησάμενοι δέ τε νῆας ἔβαν οἴκονδε ἕκαστος·
Καὶ μὲν τοῖς ὄπιθος κρατερὸν δέος ἐν φρεσὶ πίπτει·
Οἴδε δὲ καί τι ἴσασι, Θεοῦ δ' τιν' ἔπλυον αὐδήν,
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον, ὅτ' οὐκ ἐθέλουσι δικαίως
Μνᾶσθαι, οὐδὲ νέεσθαι ἐπὶ σφέτερ'· ἀλλὰ ἕκηλοι
Κτήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔτι φειδώ.
Ὅσσαι γὰρ νύκτες τε, καὶ ἤματα ἐκ Διός εἰσιν,
Οὔποθ' ἓν ἱερεύουσ' ἱερήϊον, οὐδὲ δύ' οἶω·
Οἶνον δὲ φθινύθουσιν ὑπέρβιον ἐξαφύοντες.
Ἦ γάρ οἱ ζωὴ γ' ἦν ἄσπετος· οὔτινι τόσση

" Alienam invaserint, et ipsis Jupiter pracdam dederit,
" Impletisque navibus redierint domum unusquisque :
" Etiam his quidem ultionis ingens metus animis incidit :
" Hi verò etiam aliquid sciunt Deique aliquam audiêrunt vocem,
" Illius tristem mortem ; quandoquidem nolunt ritè
" Ambire, neque redire ad sua : sed tranquilli
" Bona absumunt immodicè, neque ampliùs *est* parsimonia,
" Quotquot enim noctesque et dies à Jove oriuntur,
" Nunquam unam mactant victimam, neque duas solas :
" Vinum verò consumunt immoderatè exhaurientes.
" Certè ei victus erat copiosus : nulli tantus

---

rationem addit : "Ἴσως δὲ καὶ ἄλλως δύναται ἐρῶσι ἴσχειν, εἴτις τὸ διύπτερον " μὴν" ληφθείη ἀντὶ τοῦ " ἄλλα." Ἵνα ᾖσιν μὴ ἀκριμῶς ἄλλα ἀκολύτως, ὅτι καὶ μὴν ἀνέρχοιτο ἄνδρες πλησαντες δὴ τὰς νῆας, ἀπῆλθεν· ἀλλὰ καὶ τούτοις δίος ἐστὶν ὄπιθος. Quod est valdè inficetum. Ita tamen accepisse videtur : *Meric. Casaubonus :* " Procorum," inquit, " iniquitatem Eumæ- " us Subulcus exaggerans, ait eos esse pe- " jores piratis hostibus, qui factâ in terram " aliquam impressione, contenti naves suas " spoliis implevisse, quasi divinam ultionem " aliquatenùs reveriti, aliò se conferunt ; " nec terris, quas semel spoliaverunt, incu- " bant et incumbunt ; quod contrà fiebat " à Procis, quotidianis hostibus et spoliato- " ribus domûs Ulyssis." *De nuperâ Homeri editione, Dissertat.* I. Eandemque interpretationem secutus videtur *Barnesius :* ac si istud Πλησάμενοι δέ τε νῆας &c. *ver.* 87. sententiæ esset ἀπίδοσις. Sed errant viri eruditi : hoc enim ait Poeta ; nempè, " *Terræ* " *alienæ populatoribus, etiam si prædam fe-* " *licitèr nacti fuerint, domumque incolumes* " *redierint ; metum tamen in posterum ultio-* " *nis animo incidere : Procos autem omni* " *vindictæ metu carere.*"

Ver. 86. —— βῶσιν.] Ἐπίλυσις ἐκ βίσιν. *Schol.*

Ibid. —— δῴη.] *Al.* δοίη.

Ver 87. —— εἰκότ' ἴδοι ἕκαστος.] *Eustathius* in commentario citat. Ἰκόνοι νίεσθαι. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit *Tho. Bentleius.*

Ver. 89. Οἴδε δὲ καί τι ἴσασι.] Ita edidit *Barnesius.* Vulgati habent, Οἴδε δέ τι ἴσασι. Quod est valdè durum.

Ver. 90. 91. —— οὐκ ἐθέλουσι δικαίως Μνᾶσθαι —— ἀλλὰ ἕκηλοι Κτήματα δαρδάπτουσιν.] Hinc *Horatius :*

Venit enim magnum donandi parca juventus ; [cullnæ.
Nec tantum Veneris quantum studiosa

Vel, uti emendavit eruditissimus *Bentleius :*

Venit enim (indignum !) donandi, &c.
Serm. lib. II. v. 79.

Ver. 92. —— οὐδ' ἔτι φειδώ.] *Al.* οὐκ ἔτι φειδώ. Sed " ita scribendo, (ut rectè *Henricus Stephanus,*) " esset asyndeton." *Al.* οὐδ' ἔτι φειδώ.

Ver. 94. Οὔποθ' ἓν ἱερεύουσ'.] *Al.* ἱερεύουσ'· Ut infrà υ, 3. ἱερεύσεκον. Atque eodem modo fortassè ἱερεύουσ' pronuntiabatur.

Ibid. —— ἱερήϊον.] Vide ad *Il.* χ', 159.

Ibid. —— δὺ οἶω.] *Al.* οἷα. Quod perindè est. Vide ad *Il.* ά, 866.

Ver. 96. Ἦ γάρ οἱ.] *Al.* Ἦ γὰρ τοῦ.

Ἀνδρῶν ἡρώων, οὔτ' Ἠπείροιο μελαίνης,
Οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτε ξυνεείκοσι φωτῶν
Ἔστ' ἄφενος τοσσοῦτον· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω·
Δώδεκ' ἐν Ἠπείρῳ ἀγέλαι· τόσα πώεα οἰῶν, 100
Τόσσα συῶν συβόσεια, τόσ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν
Βόσκουσι ξεῖνοί τε, καὶ αὐτοῦ βώτορες ἄνδρες.
Ἔνθα δέ τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν ἕνδεκα πάντα
Ἐσχατιῇ βόσκοντ'· ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄρονται.
Τῶν αἰεί σφιν ἕκαστος ἐπ' ἤματι μῆλον ἀγινεῖ, 105
Ζατρεφέων αἰγῶν, ὅς τις φαίνηται ἄριστος.
Αὐτὰρ ἐγὼ σῦς τάσδε φυλάσσω τε, ῥύομαί τε,
Καί σφι συῶν τὸν ἄριστον ἐΰ κρίνας ἀποπέμπω.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐνδυκέως κρέα τ' ἤσθιε, πῖνέ τε οἶνον
Ἀρπαλέως, ἀκέων· κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν. 110
Αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤρκεσε θυμὸν ἐδωδῇ,
Καί οἱ πλησάμενος δῶκε σκύφος, ᾧ περ ἔπινεν,

" Virorum heroum, neque continentis nigrae,
" Neque ipsius Ithacae, neque simul viginti virorum
" Sunt divitiae tantae: ego verò tibi recensebo:
" Duodecim in continente armenta *sunt:* tot greges ovium, 100
" Tot suûm pascua, tot stabula lata caprarum,
" Pascunt hospitesque, et ipsius pastores viri.
" Hìc autem stabula lata caprarum undecim omnia
" In extremo-agri pascuntur; virique boni custodiunt.
" Quorum semper ipsis unusquisque in-dies pecudem fert, 105
" Saginatorum caprorum, quicunque apparcat optimus.
" At ego sues has custodioque, tueorque,
" Et ipsis suûm optimum benè-selectum mitto."
Sic dixit: ille autem intentè carnes comedebat, bibebatque vinum
Avidè, tacitus; mala autem procis moliebatur. 110
At postquam coenàsset, et refecisset animum cibo,
Etiam ei impletum dedit *Eumaeus* poculum, quo scilicet bibebat,

---

Ver. 97. —— Ἠπείροιο μελαίνης.] Τῆς κατ' ἀντικρὺ Κεφαλληνίας τῶν λέγει μέρος δὲ ἐστὶ τῆς μελαίνης Ἠπείρου αὕτη καὶ μικρὸν ὀλίγον ἐπιφέρεται, " Δώδεκα" ἐν Ἠπείρῳ ἀγέλαι" *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* X. *pag.* 695. *al.* 453.

Ver. 100. —— ἀγέλαι.] Βοῶν δηλαδὴ, ἴσως δὲ καὶ ἵππων· ἐπ' ἀμφοῖν γὰρ φασὶ καὶ ἀγέλαι κυριολεκτεῖται. *Eustath.*

Ibid. —— πώεα οἰῶν.] Apud *Strabonem*, loco suprà citato, πώεα μήλων.

Ver. 101. —— συβόσια.] Ita edidit *Barnesius*; atque ita apud *Veteres* legi annotat. *Vulgg. συβόσια.*

Ver. 103. —— ἕνδεκα πάντα.] Vide suprà ad *ι*, 244. et ad *Il. κ'*, 560.

Ver. 106. Ζατρεφέων αἰγῶν.] *Henricus Stephanus* legendum conjicit Ζατρεφίων τ' αἰγῶν.

Ver. 108. —— ἐΰ κρίνας.] Ita *Barnesius. Al.* ἐϋκρίνας.

Ver. 111. —— διέπνησε.] Vide suprà ad *γ*, 333.

Ver. 112. Καί οἱ πλησάμενος δῶκε σκύφος ᾧ περ ἔπινεν.] Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλιανὸς ἐν τῷ περὶ Φῆς Νισσορίδος φησὶν, ὅτι τῷ σκύφῳ καὶ τῷ κισσυβίῳ Φῆν μὲν ἐν ἄστει καὶ μετρίων οὐδεὶς ἐχρῆτο, συβῶται δὲ καὶ νομεῖς καὶ οἱ ἐν ἀγρῷ, ὡς ὁ Εὔμαιος " πλησάμενος δῶκε σκύφος ᾧπερ ἔπινεν." *Athenaeus, lib.* XI. *cap.* 14. Vide et suprà ad *ν*, 57. Cæterùm *Eustathius* hoc de *Ulysse* intelligit, qui postquam ipse biberit, poculum *Eumaeo* tradat. Ἰστέον δὲ (inquit) ὅτι Ὀδυσσεὺς ἐνταῦθα δίδωσι σκύφον

Οἴνου ἐνίπλειον· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλε, τίς γάρ σε πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
Ὧδε μάλ' ἀφνειὸς καὶ καρτερὸς, ὡς ἀγορεύεις;
Φῆς δ' αὐτὸν φθίσθαι Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς.
Εἰπέ μοι, αἴκε πόθι γνώω τοιοῦτον ἐόντα.
Ζεὺς γάρ που τόγε οἶδε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Εἴ πέ μιν ἀγγείλαιμι ἰδών· ἐπὶ πολλὰ δ' ἀλήθην.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
Ὦ γέρον, οὔτις ἐκεῖνον ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν
Ἀγγέλλων πείσειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν.
Ἀλλ' ἄλλως κομιδῆς κεχρημένοι ἄνδρες ἀλῆται
Ψεύδονται, οὐδ' ἐθέλουσιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
Ὅς δ' ἂν ἀλητεύων Ἰθάκης ἐς δῆμον ἵκηται,
Ἐλθὼν ἐς δέσποιναν ἐμὴν, ἀπατήλια βάζει·
Ἡ δ' εὖ δεξαμένη φιλέει, καὶ ἕκαστα μεταλλᾷ·
Καί οἱ ὀδυρομένῃ βλεφάρων ἀπὸ δάκρυα πίπτει,

Vino plenum: is verò accepit, gaudebatque animo,
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est:
" O amice, quisnam te emit possessionibus suis,
" Ita valdè dives et fortis, ut praedicas?
" Dicis autem ipsum periisse Agamemnonis propter honorem.
" Dic mihi, si fortè nòrim, talis cùm-fuerit.
" Jupiter enim hoc scit, et immortales dii alii,
" Si de-eo viso nuntium-ferre-possim; per multa etenim loca erravi."
Huic autem respondit deinde subulcus, princeps virorum:
" O senex, nullus illum vir vagatus ubi-venerit
" Nuncians persuaserit uxorique et dilecto filio.
" Sed alitèr receptionis indigentes viri errones
" Mentiuntur, neque volunt vera loqui.
" Quicunque enim errans Ithacae in populum venerit,
" Profectus ad dominam meam, fallacia loquitur:
" Haec verò benignè exceptum diligit, et singula inquirit;
" Et ei lugenti palpebris lachrymae decidunt;

τῷ Εὐμαίῳ, δεξιόμενος κατὰ τὸν τοῦ πρεσβύτου λόγον. Atque hanc veram omninò explicationem contendit Dna. *Dacier*. Sed minùs rectè. Primò enim istud " ὥστις " ἴκηται" non est, (uti illi accipiunt,) *ex quo ipse jam* " *biberat*;" sed, *ex quo ipse* " *bibere solebat*;" (vide ad *Il.* ά, 37.) quod de *Ulysse* dici vix potuit. Deinde, si illud " ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ," (quod volunt *Eustathius* et Dna. *Dacier*) de *Eumæo* intelligatur; etiam sequens " Καί μιν φωνήσας, *&c.*" de eodem intelligendum erit. Rectiùs itaque *Athenæus*, loco jam suprà citato, itemque *Barnesius*, istud " πλέμενος δῶμα σεύφου," de *Eumæo* accipiunt.

Ibid. —— σεύφου.] *Aristarchus* apud *Athenæum*, *lib.* XI. *cap.* 4. legit σεύφου.

Ver. 115. Ὦ φίλε, τίς γάρ σε πρίατο κτεάτεσσιν.] *Barnesius* legendum conjicit, τίς κ' ἄρ σε πρίατο. Vide autem suprà ad κ', 174. 190. et ad *Il.* ά, 201.

Ver. 117. —— φθίσθαι.] *Al.* φθίσθαι. Vide et suprà ad β', 183.

Ver. 126. Ὅς δ' ἂν ἀλητεύων.] *Al.* Ὅς δέ κ' ἀλητεύων.

Ibid. —— Ἰθάκης ἐς δῆμον.] Vide suprà ad ά, 103.

Ἦ θέμις ἐστὶ γυναικὸς, ἐπὴν πόσις ἄλλοθ' ὄληται.
Αἶψά κε καὶ σὺ, γεραιὲ, ἔπος παρατεκτήναιο,
Εἵτις τοι χλαῖνάν τε, χιτῶνά τε, εἵματα δοίη.
Τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες ταχέες τ' οἰωνοὶ
Ῥινὸν ἀπ' ὀστεόφιν ἐρύσαι· ψυχὴ δὲ λέλοιπεν
Ἦ τόν γ' ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ὀστέα δ' αὐτοῦ
Κεῖται ἐπ' ἠπείρου, ψαμάθῳ εἰλυμένα πολλῇ.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλε· φίλοισι δὲ κήδε' ὀπίσσω
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τετεύχαται· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον
Ἥτιον ὧδε ἄνακτα κιχήσομαι, ὁππόσ' ἐπέλθω·
Οὐδ' εἴ κεν πατρὸς καὶ μητέρος αὖτις ἵκωμαι
Οἶκον, ὅθι πρῶτον γενόμην, καί μ' ἔτρεφον αὐτοί.
Οὐδέ τι τῶν ἔτι τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι, ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ·
Ἀλλά μ' Ὀδυσσῆος πόθος αἴνυται οἰχομένοιο.
Τὸν μὲν ἐγὼν, ὦ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ' ὀνομάζειν

" Qui mos est mulieris, cùm maritus alibi perierit.
" Statim et tu, senex, fabulam fabricares,
" Si quis tibi laenamque, tunicamque, vestimenta daret.
" Illius autem jam oportet canes velocesque alites
" Cutem ab ossibus traxisse; anima verò destituit:
" Vel illum sanè in ponto comederunt pisces, ossa autem ipsius
" Jacent in littore, arenâ involuta multâ.
" Sic ille quidem illic periit; amicis verò dolores ponè
" Omnibus, mihi autem maximè, effecti-sunt: non enim ampliùs alium
" Mitem adeò dominum inveniam, quocunquè profectus-fuero;
" Neque si *ad* patris et matris iterùm ivero
" Domum, ubi primùm natus sum, et me educaverunt ipsi.
" Neque omninò *ob*-hos ampliùs tantùm lugeo, dolens licèt,
" Oculis ut-videam, existens in patriâ terrâ;
" Sed me Ulyssis desiderium capit absentis.
" Hunc quidem ego, ô hospes, etiam non praesentem nominare

Ver. 133. —— Τοῦ δ' ἤδη μέλλουσι κύνες.] Heu! terrâ ignotâ, canibus data praeda Latinis
Alitibusque jaces ——. *Æn.* IX, 485.

Ver. 134. —— ἐρύσαι.] *Al.* ἐρύσιν.

Ver. 135. Ἦ τόν γ' ἐν πόντῳ.]
—————— aut gurgite mersum
Unda feret; piscesque impasti vulnera lambent. *Æn.* X, 559.

Ver. 141. —— αὐτοί.] Apud *Eustathium* οὗτοι.

Ver. 142. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδέ τι, et Οὐδ' ἔτι.

Ibid. —— ἀχνύμενός περ.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἰέμενός περ. Quod et aptiùs congruit cum sequente, Ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι.

Ver. 145. Τὸν μὲν ἐγὼν, ὦ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ' ὀνομάζειν Αἰδέομαι.] Φησὶ, τὸν Ὀδυσσέα φιλοφρονηματικῆς προσηγορίας ὀνομάζειν αἰδοῦμαι· πρεσβύτερον δὲ ἀδελφὸν καλῶ. *Schol.* Τὸ δὲ " ὀνομάζειν αἰδέομαι," ἀντὶ τοῦ αἰδοῦμαι Ὀδυσσέα νῦν καλεῖν πρὸς ὄνομα διχὰ τινὸς προσρήσεως φιλοφρονες. *Eustath.* Ἐπὶ μὲν γὰρ τῆ μηδένα τῶν Πυθαγορείων ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ἀλλὰ ζῶντα μὲν ὁποτὲ βούλοιντο δηλοῦσαι, καλεῖν αὐτὸν θεῖον· ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, ἱκανὸν τὸν ἄνδρα. Καθάπερ Ὅμηρος ἀποφαίνει τὸν Εὔμαιον ὑπὲρ Ὀδυσσέως μεμνημένον, " Τὸν μὲν " ἐγὼν, ὦ ξεῖνε, καὶ οὐ παρεόντ' ὀνομάζειν Αἰ- " δέομαι· πρεσβύτερος γάρ μ' ἐφίλει καὶ κήδετο λίην." *Jamblichus de vitâ Pythagoræ, cap.* 35. Nescio tamen annon simplicius fuerit ita locum hunc intelligere: nempè *Eumæum Ulyssis,*

Αἰδέομαι· περὶ γάρ μ' ἐφίλει καὶ κήδετο θυμῷ·
Ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω, καὶ νόσφιν ἐόντα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλ', ἐπειδὴ πάμπαν ἀναίνεαι, οὐδέ τι φῆσθα
Κεῖνον ἐλεύσεσθαι, θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ αὔτως μυθήσομαι, ἀλλὰ νὺν ὄρκῳ,
Ὡς νεῖται Ὀδυσεύς· εὐαγγέλιον δέ μοι ἔστω,
Αὐτίκ', ἐπεί κεν κεῖνος ἰὼν τὰ ἃ δώμαθ' ἵκηται·
Ἕσσαι με χλαῖνάν τε, χιτῶνά τε, εἵματα καλά·
Πρὶν δέ κε, καὶ μάλα περ κεχρημένος, οὔτι δεχοίμην.
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος, ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσι
Γίνεται, ὅς πενίη εἴκων ἀπατήλια βάζει.
Ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
Ἦ μέν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὡς ἀγορεύω·

" Revereor; valdè enim me diligebat et curabat in-animo:
" Sed ipsum fratrem-majorem voco, etiam longè absentem.'
Hunc autem rursùs aliocutus est patiens nobilis Ulysses:
" O amice, quandoquidem prorsùs negas, neque omninò dicis
" Illum venturum esse, animus verò tibi semper incredulus:
" Verùm ego non temerè loquar, sed cum juramento,
" Quòd redibit Ulysses; munus-laeti-nuntii verò mihi sit,
" Statim, postquam ille reversus suas ad aedes pervenerit;
" Indue mihi laenamque, tunicamque, vestimenta pulchra;
" Antè autem, etiam licèt valdè indigens, nequaquam acciperem.
" Inimicus enim mihi is aequè ac Orci portae
" Est, qui egestati cedens fallacia loquitur.
" Sciat nunc Jupiter primùm deorum, hospitalisque mensa,
" Larque Ulyssis eximii, quem adveni;
" Certè quidem haec omnia perficiuntur, sicut dico:

---

propter eximiam ejus benignitatem et mansuetudinem, etiam absentis mentionem facere nisi cum reverentiâ non posse. Cæterùm *Spondanus* istud οὐ παριὼν', ut et οἰχομένου versu superiori, non "*absentem*," sed "*defunctum*," vertendum contendit. Minùs rectè.

Ver. 146. —— περὶ γάρ μ' ἐφίλει καὶ κήδετο θυμῷ.] "Vel περί" (inquit *Henricus Stephanus*) "jungendo cum θυμῷ, ut sit, ἐφίλει γάρ με καὶ κήδετο μου περὶ θυμῷ· Vel, ἐφίλει θυμῷ, pro ἐν θυμῷ, περὶ id est περισσῶς."

Ver. 151. —— οὐκ αὔτως.] *Al.* οὐχ αὔτως.

Ver. 152. —— εὐαγγέλιον.] Ἀγαθῆς ἀγγελίας δῶρον. *Schol.* Sic infrà *ver.* 166.

——αὖτε δ' ἐγὼν εὐαγγέλιον τόδε εἶπον.

Ver. 154. Ἕσσαι μι χλαῖνάν τε.] Deest hic versus in duobus MSS. à *Tho. Bentleio* collatis; neque ejusdem in commentario meminit *Eustathius*.

Ver. 156. Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος, &c.]

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος, ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει. *Iliad.* ι, 312.

Ver. 158. —— ξενίη τε τράπεζα.] Sic apud *Horatium*: " *Umbram hospitalem.*" *Carm. lib.* II. *Ode* iii. *ver.* 10.

Ver. 159. Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος.] Ita ex MSS. veterumque Editionum Scholiis, ex *Eustathio*, et ex *Etymolog. Magn.* edidit *Barnesius*. Atque ita (uti et ipse annotat) in omnibus scriptum occurrit infrà τ', 304. Ita etiam legitur apud *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 2. *Vulgg.* hoc in loco, Ἐστίη τ' Ὀδυσῆος. Cæterùm *Scholiastes* explicat, Ὁ βωμὸς τῆς ἑστίας. Vide et *Porphyrium*, loco jam citato.

Τοῦ δ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς·
Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο,
Οἶκαδε νοστήσει, καὶ τίσεται, ὅς κεν ἐκείνου
Ἐνθάδ' ἀτιμάζει ἄλοχον, καὶ φαίδιμον υἱόν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ὦ γέρον, οὔτ' ἄρ' ἐγὼν εὐαγγέλιον τόδε τίσω,
Οὔτ' Ὀδυσσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται· ἀλλὰ ἔπηλος
Πῖνε, καὶ ἄλλα παρὲξ μεμνώμεθα, μηδέ με τούτων
Μίμνησκ'· ἦ γὰρ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν
Ἄχνυμαι, ὁππότε τις μνήσῃ πεδνοῖο ἄνακτος.
Ἀλλ' ἤτοι ὅρκον μὲν ἐάσομεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

" Hoc autem ipso anno veniet huc Ulysses;
" Hoc quidem exeunte mense, isto autem instante,
" Domum revertetur, et ulciscetur, quicunque illius
" Hìc probro-afficit uxorem, et illustrem filium."
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce:
" O senex, neque profectò ego munus-læti-nuncii hoc solvam,
" Neque Ulysses ampliùs domum veniet; sed quietus
" Bibe, et alia præter-hæc memoremus, neque mihi hæc
" In-mentem-revoca: certè enim animo in pectore meo
" Doleo, quando aliquis meminerit honorandi domini.
" At sanè juramentum quidem omittamus: verùm Ulysses

Ver. 161. Τοῦ δ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται.] Λυκάβας δὲ καὶ ὧν ὁ ἐνιαυτός· οὐ μόνον διὰ τὸ λυγκίως, ὅ ἐστι λελησθότως, καὶ οἷον σκοτεινῶς παρέρχεσθαι· ἀλλὰ καὶ διότι αἱ κατ' αὐτὸν ἡμέραι, καθ' ὁμοιότητα διαβάσεως λύκων, ἀλλήλοις ἴσχουσαι. Πιστεύεται δὲ, φασὶ, τοὺς λύκους διαβαίνοντας βαθεῖαν ποταμὸν, ἐνδακόντας τὴν πέρκον τῶν ἀεὶ προηγουμένων τοὺς ἑπομένους στιχηδὸν διανήχεσθαι, καὶ οὕτω μὴ παρασύρεσθαι τῷ ποταμῷ ἄλλον ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ Αἰλιανὸς [*de Animal. lib.* III. *cap.* 6.] ἱστορεῖ. *Eustath.* Alitèr tamen de voce Λυκάβας ipse *Ælianus*: Λέγουσι δὲ φίλον ἡλίῳ εἶναι αὐτον [λυκὸν]· καὶ διὰ ταῦτα εἰς τιμὴν τὴν τοῦ ζώου κεκλῆσθαι καὶ τὸν ἐνιαυτὸν Λυκάβαντα εἶσιν οἱ λέγουσι· χαίρειν δὲ αὐτῷ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα λόγος. *De Animal. lib.* X. *cap.* 26. Et *Macrobius*: " Annum " quoque vetustissimi Græcorum Λυκάβαντα " appellant, τὸν ἀπὸ τοῦ λύκου, id est Solem, " βαινόμενον καὶ μιτρούμενον Λύκου autem So- " lem vocari etiam Lycopolitana Thebaï- " dos civitas testimonio est; quæ pari reli- " gione Apollinem, itemque Lupum, hoc " est Λύκον, colit; in utroque Solem vene- " rans." *Saturnal. lib.* I. *cap.* 17.

Ver. 162. Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο.] Περὶ τρισκαίδεκα καὶ νουμηνίαν. *Schol.* " Homerus quoque cùm ait; τοῦ μὲν φθί- " νοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο, quid aliud " nisi illum φθίνοντα dicit, cujus paulatim " deficientis supputatio in nomen desinit " secuturi; et ἱστάμενον illum qui præcedit " numerum successurus priori in defectum " meanti." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 16. Συνιδὼν δὲ [ὁ Σόλων] τοῦ μηνὸς τὴν ἀνωμαλίαν, καὶ τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, οὔτε δυομένην τῷ ἡλίῳ πάντως, οὔτ' ἀνίσχοντι συμφερομένην, ἀλλὰ πολλάκις τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ καταλαμβάνουσαν καὶ παρερχομένην τὸν ἥλιον, αὐτὴν μὲν ἔταξε ταύτην, ἵνην καὶ νέαν καλεῖσθαι· τὸ μὲν πρὸ συνόδου μόριον αὐτῆς, τῷ παυομένῳ μηνὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τῷ ἀρχομένῳ προσήκειν ἡγούμενος· πρῶτος (ὡς ἔοικεν) ὀρθῶς ἀκούσας Ὁμήρου λέγοντος, " Τοῦ μὲν φθί- " νοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο." Τὴν δ' ἐφεξῆς ἡμέραν νουμηνίαν ἐκάλεσε. *Plutarch. in vitâ Solonis.* Vide et *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 163. —— νοστήσει.] *Al.* νοστήσας. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit *Tho. Bentleius.* Quæ et potior videtur lectio.

Ibid. —— ὅς κεν.] *Al.* ὅστις.

Ver. 168. Πῖνε, καὶ ἄλλα.] *Al.* Πιὲ τι, κἄλλα.

Ver. 169. —— Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν Ἄχνυμαι.] *Eustathius* in commentario citat, Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν Ἄχνυται.

Ver. 171. —— ὅρκον μὲν ἐάσομεν.] *Al.* κεῖνον μὲν ἐάσομεν. Ut infrà *ver.* 183. Sed hoc in loco minùs rectè, propter sequentem Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς &c.

Ἔλθοι, ὅπως μιν ἔγωγ' ἐθέλω, καὶ Πηνελόπεια,
Λαέρτης θ' ὁ γέρων, καὶ Τηλέμαχος θεοειδής,
Νῦν αὖ παιδὸς ἄλαστον ὀδύρομαι, ὃν τέκ' Ὀδυσσεύς,
Τηλεμάχου· τὸν ἐπεὶ θρέψαν θεοί, ἔρνεϊ ἶσον,
Καί μιν ἔφην ἔσσεσθαι ἐν ἀνδράσιν οὔτι χερείω
Πατρὸς ἑοῖο φίλοιο, φρένας καὶ εἶδος ἀγητόν·
Τοῦ δέ τις ἀθανάτων βλάψε φρένας ἔνδον ἐΐσας,
Ἠέ τις ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔβη, μετὰ πατρὸς ἀκουήν,
Ἐς Πύλον ἠγαθέην· τὸν δὲ μνηστῆρες ἀγαυοὶ
Οἴκαδ' ἰόντα λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ φῦλον ὄληται
Νώνυμον ἐξ Ἰθάκης Ἀρκεισίου ἀντιθέοιο.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἦ κεν ἁλώῃ,
Ἦ κε φύγοι, καί κέν οἱ ὑπέρσχοι χεῖρα Κρονίων.
Ἀλλ' ἄγε μοι σὺ, γεραιέ, τὰ σαυτοῦ κήδε' ἔνισπε,
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
Οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

" Veniat, ut ipsum ego volo, et Penelope,
" Laërtesque senex, et Telemachus deo-par.
" Nunc rursùs nati-causâ in-perpetuum lugeo, quem genuit Ulysses,
" Telemachi, quem postquam nutrierant dii, plantae similem,
" Et ipsum putabam fore in viris haud pejorem
" Patre suo charo, mente et specie admirabilem;
" Ejus utique aliquis immortalium laesit mentem intùs aequam,
" Vel aliquis hominum; is autem ivit, ad patris auditionem,
" In Pylum divinam: ei verò proci superbi
" Domum venienti insidias-struunt, ut genus dispereat
" Sine-nomine ex Ithacâ Arcesii deo-paris.
" Sed sanè illum quidem sinamus, sive opprimatur,
" Sive effugiat, et eum protegat manu Saturnius:
" Sed age mihi tu, senex, tuas ipsius aerumnas enarra,
" Et mihi hoc dic verum, ut benè sciam,
" Quis? undè es virorum? ubi tibi urbs, et parentes?
" Quânam autem in nave venisti? quomodo te nautae
" Duxerunt in Ithacam? quosnam *se* esse profitebantur?
" Nequaquam enim te peditem puto huc venisse."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:

"Ὀρνυ δὲ φύγῃ, κἂν δικαίως ὀμνύῃ.
Menander, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc Homeri locum.

Ibid. et *ver.* 183. —— ἐάσομεν.] *Barnesius* scribendum contendit ἐάσομεν. Sed malè. Vide ad *Il.* δ', 42.

Ver. 176. — χερείω.] *Al.* χέρεια, vel χειρῆτ.

Ver. 177. —— φρένας καὶ εἶδος.] *Eustathius* in commentario citat, δίμας καὶ εἶδος.

Ver. 182. Νώνυμον.] Vide ad *Il.* ν', 227.

Ver. 183.—— ἦ κεν.] *Al.* εἴ κεν.

Ver. 184. —— φύγοι, —— ὑπέρσχοι.] Apud *Eustathium* φύγῃ —— ὑπέρσχῃ.

Ver. 185. —— σαυτοῦ.] *Barnesius* edidit σ' αὐτοῦ.

Ver. 190. Οὐ μὲν γάρ τί σε πεζόν.] Vide suprà ad δ, 175.

Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
Εἴη μὲν νῦν νωΐν ἐπὶ χρόνον ἠμὲν ἐδωδὴ,
Ἠδὲ μέθυ γλυκερὸν, κλισίης ἔντοσθεν ἐοῦσι,
Δαίνυσθαί τ' ἀκέοντ', ἄλλοι δ' ἐπὶ ἔργον ἕποιεν,
Ῥηϊδίως κεν ἔπειτα καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα
Οὔτι διαπρήξαιμι, λέγων ἐμὰ κήδεα θυμοῦ,
Ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα·
Ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων,
Ἀνέρος ἀφνειοῖο πάϊς· πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι
Υἱέες ἐν μεγάροις ἠμὲν τράφεν, ἠδ' ἐγένοντο,
Γνήσιοι ἐξ ἀλόχου· ἐμὲ δ' ὠνητὴ τέκε μήτηρ
Παλλακὶς, ἀλλά με ἶσον ἰθαγενέεσσιν ἐτίμα

" Enimverò tibi ego haec valdè accuratè enarrabo.
" Esset quidem nunc nobis in *longum*-tempus et cibus,
" Et vinum dulce, casam intra manentibus,
" Epularique quietis, alii autem opus obirent;
" Facilè posteà et in annum integrum
" Neutiquam perficerem narrans meos dolores animi,
" Quotquot utique jam omnes deorum voluntate pertuli:
" Ex Cretâ quidem genere glorior *me esse* latâ,
" Viri divitis filium: multi verò et alii
" Filii in aedibus et educati sunt, et nati,
" Legitimi ex uxore; me autem empta peperit mater
" Pellex; sed me aequè ac legitimos honorabat

Ver. 193. —— νωΐν.] Apud *Eustathium*, ἡμῖν, vel ἧμιν.

Ver. 195. —— ἰνὶ ἴεγυι ἴτσιιν.] Id est, ut rectè *Eustathius*, ἴεγον ἰφίστιιν. *Al.* ἰνὶ ἴεγα ἴτσιιν, et ἰπὶ ἴεγα τρέποιντο.

Ver. 196. —— καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἅπαντα Οὔτι διαπρήξαιμι, λέγων ἐμὰ κήδεα.]

— si prima repetens ab origine pergam,
Et vacet annales nostrorum audire laborum;
Antè diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I, 374.

Ver 199. Ἐκ μὲν Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων.] " In hoc versu," inquit *Barnesius*, " *Rhythmus* insignis, ut *Odyss. ά, ver.* 40. " Ἐκ γὰρ Ὀρίσταο τῖσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο et " *ver.* 397. Αὐτὰρ ἐγὼν οἶκοιο ἄνωξ ἔσομ' " ἠμιτρέφοις. Item Ϡ, *ver.* 224. Οὔϑ' Ἡρα- " κλῆι, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆι. Et μ', *ver.* 70. " Ἀργὼ πασιμέλουσα, πᾶς' Αἰήταο πλέουσα. " Talis ille *Simmiæ* in *Gorgo*, apud *Athenæum*, *lib.* XI. *fol.* 491. Αἰθίοες ὠκεῖαι πρέσβολοι " πέλναντο πέλλαι. Item *Antholog. lib.* I. " *cap.* 13. § 16. *fol.* 19. Πειράζεις τὸν Νεῖλον· " ὁ δ' ἐν δίναις κροκόδιλον. Item: Τοῦ σο- " λυκώδους τοῦτ' ἦρίον Ἀραβίους. Hàc " Rhythmi dulcedine capti Neoterici, præ- " sertim *Orientalibus* et *Septentrionalibus* " Linguis ἰμειοστώτους cadentibus, sonum " semper sibi similem in Versibus conden- " dis captabant: quod in *Anglicâ* nostrâ " Linguâ, *Gallicâ*, et *Germanicâ* aptius " quàm in *Græcâ* aut *Latinâ* conveniet. " Verùm nec *Ovidius* nec *Virgilius* hanc " rem intactam reliquerunt, præsertim in " ἰμειστιλεύτοις." Vide ad *Il.* ζ', 236. Cæterùm de totâ hâc narratione *Eustathius*: Εἰδὼς δὲ [ὁ Ποιητὴς] ὡς οὐκ ἂν τῶν τις ἰσόστιχον ἀνδρώων ἱστιστρεφτὶν λόγων οὕτω ψευδῶν, ἀρτύει αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἱστορίαις τι ἀληθέσι καὶ τοπογραφίαις καὶ ἱστίοις οὐκ ὀλίγοις χρησίμοις καὶ λόγου ἀξίοις. Ὡραΐζει δὲ καὶ ῥητορικῶς καλλιγραφίᾳ τὴν διήγησιν. Καὶ ὅλως πολὺ τὸ ἰπαγωγὸν ἐντίθησι καὶ τῷ τοιούτῳ λόγῳ, ἵνα μὴ διὰ τὴν ψευδῆ πλάσιν ἐξαϑεριζοιτο.

Ibid. —— εὐρειάων.] Νῦν —— μακρᾷς· στενὴ γὰρ ἡ Κρήτη. *Schol.*

Ver. 201. Τίτις ἐν μιγάροις.] *Al.* Τῖτις ἰνὶ μιγάροις, et Τίμις ἰν μιγαρῳ.

Ver. 202. —— ἰμὶ ὁ ὠνητὴ τέκε μήτηρ Παλλακίς.]

Mæonio regi quem serva Lycimnia furtim
Sustulerat ——————. *Æn.* IX, 546.

Ibid. — ὠνητή.] Ἐξ ἀγοραστίας δούλη. *Schol.*

Ver. 203. —— ἰθαγενέεσσιν.] Τίσιν γνησίοις. *Schol. Al.* ἰθαγενίεσσιν.

Κάστωρ Ὑλακίδης, τοῦ ἐγὼ γένος εὔχομαι εἶναι·
Ὅς ποτ' ἐνὶ Κρήτεσσι, θεὸς ὡς, τίετο δήμῳ,
Ὀλβῷ τε, πλούτῳ τε, καὶ υἱάσι κυδαλίμοισιν.
Ἀλλ' ἤτοι τὸν κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι
Εἰς Ἀΐδαο δόμους· τοὶ δὲ ζωὴν ἐδάσαντο
Παῖδες ὑπέρθυμοι, καὶ ἐπὶ κλήρους ἐβάλοντο·
Αὐτὰρ ἐμοὶ μάλα παῦρα δόσαν, καὶ οἰκί' ἔνειμαν.
Ἠγαγόμην δὲ γυναῖκα πολυκλήρων ἀνθρώπων,
Εἵνεκ' ἐμῆς ἀρετῆς· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιος ἦα,
Οὐδὲ φυγοπτόλεμος· νῦν δ' ἤδη πάντα λέλοιπεν·
Ἀλλ' ἔμπης καλάμην γέ σ' ὀΐομαι εἰσορόωντα
Γινώσκειν· ἦ γάρ με δύη ἔχει ἤλιθα πολλή.
Ἦ μὲν δὴ θάρσος μοι Ἄρης τ' ἔδοσαν καὶ Ἀθήνη,
Καὶ ῥηξηνορίην· ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε
Ἀνδρας ἀριστῆας, κακὰ δυσμενέεσσι φυτεύων,

" Castor Hylacides, cujus ego genus glorior *me* esse:
" Qui quondam in Cretensibus, deus veluti, honorabatur populo,
" Fortunisque, divitiisque, et filiis gloriosis.
" Sed sanè illum fata iverunt mortis ferentia
" In Orci domos: facultates verò-diviserunt
" Filii magnanimi, et sortes jacerunt:
" At mihi valdè pauca dederunt, et aedes tribuerunt.
" Duxi autem uxorem locupletissimorum hominum
" Gratiâ meae virtutis; quia non despicabilis eram,
" Neque fugax-in-bello: nunc autem jam omnia defecerunt;
" Sed tamen stipulam saltem te arbitror intuentem
" Cognoscere; profectò enim me calamitas tenet cumulatè multa.
" Sanè quidem omninò audaciam Marsque dederunt et Minerva,
" Et vires-bellicas: cùm legerem ad insidias
" Viros optimates, mala inimicis serens;

Ver. 205. Ὅς ποτ'.] *Al.* Ὅς τότ'.
Ibid. —— Κρήτεσσι.] *Al.* Κρήτησι.
Ver. 208. —— ζωὴν.] Πειρωσίαν. *Schol.*
Ver. 209. —— καὶ ἐπὶ κλήρους ἐβάλοντο.] Δῆλον γὰρ ὡς κλήρους διενείμαντο οἱ παῖδες τὴν πατρικὴν κτῆσιν· ὅθεν ἡ κληρονομία λέγεται. *Eustath.*

Ver. 214. —— καλάμην γέ σ' ὀΐομαι εἰσορόωντα Γινώσκειν.] Πιθανῶς τῷ παραδείγματι· ὡς γὰρ πρὸς ἄγροικον ὄντες τοῦ λέγου· ἐστὶ δὲ οὐδὲν ἧττον ἐναργὲς· ὡς γὰρ ἀπὸ τῆς καλάμης ἰσίσωσι νοῆσαι τὸ κάλλος τῶν στιφρισμένων καρπῶν, οὕτως καὶ ἐκ πρισβυτικοῦ σώματος τὴν ἀρχαίαν ἕξιν κατανοῆσαι. *Schol.* Hinc apud *Erasmum*, Proverbium: *Ex stipulâ cognoscere.* " Ἐκ τῆς καλάμης γινώσκειν —— dicitur, " quoties è vestigiis quibusdam in senectâ " reliquis conjecturam facimus, cujusmodi " quis fuerit in adolescentiâ; translatâ me- " taphorâ à segetibus." *Erasm. Adag. Sect. de Conjecturis.* Sic apud *Lucianum*: Ὡς ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς καλάμης τεκμαίρεσθαι. *Pseudomantis*, haud longè ab initio. Cæterùm laudat hanc Metaphoram *Aristoteles*: Τὸ γὰρ μανθάνειν ῥᾴδιον, ἡδὺ φύσει πᾶσιν ἐστί ——. Ἡ δὲ μεταφορὰ ποιεῖ τοῦτο μάλιστα. Ὅταν γὰρ εἴπῃ τὸ γῆρας καλάμην, ἐοίκησε μάθησιν καὶ γνῶσιν διὰ τοῦ γίνους· ἄμφω γὰρ ἀπηνέκοτα. *Rhetoric. lib.* III. *cap.* 10.

Ver. 215. —— δύη.] Κακοπαθία, καὶ ἡ ἐξ ἰνδίας δυστυχία. *Schol.*

Ver. 217. Καὶ ῥηξηνορίην· ὁπότε κρίνοιμι λόχονδε]

Ἐς λόχον ἔνθα μάλιστ' ἀριστὴ διαφαίνεται ἀνδρῶν,
Ἔνθ' ἴ, τε διιλὴς ἀνὴρ, ἴς τ' ἄλκιμος, ἐξιφανάων. *Iliad.* ν', 277

Οὔτοτέ μοι θάνατον προτιόσσετο θυμὸς ἀγήνωρ,
Ἀλλὰ πολὺ πρώτιστος ἐπάλμενος ἔγχει ἕλεσκον
Ἀνδρῶν δυσμενέων, ὅ, τέ μοι εἴξειε πόδεσσι.
Τοῖος ἔ' ἐν πολέμῳ· ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν,
Οὐδ' οἰκωφελίη, ἥτε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα·
Ἀλλά μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν,
Καὶ πόλεμοι, καὶ ἄκοντες ἐΰξεστοι, καὶ ὀϊστοὶ,
Λυγρὰ, τά τ' ἄλλοισίν γε καταριγηλὰ πέλονται.
Αὐτὰρ ἐμοὶ τὰ φίλ' ἔσκε, τά που Θεὸς ἐν φρεσὶ θῆκεν·
Ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.
Πρὶν μὲν γὰρ Τροίης ἐπιβήμεναι υἷας Ἀχαιῶν,
Εἰνάκις ἀνδράσιν ἦρξα, καὶ ὠκυπόροισι νέεσσιν,
Ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς· καί μοι μάλα τύγχανε πάντα·

" Nunquam mihi mortem ante-oculos-ponebat animus generosus,
" Sed multò primus insiliens hastâ occidebam
" Virorum inimicorum, quicunque mihi cederet pedibus.
" Talis eram in bello; opus verò mihi haud gratum erat,
" Neque rei-familiaris-cura, quæ scilicet nutrit claros filios;
" Sed mihi semper naves remigio-instructæ gratæ erant,
" Et bella, et tela benè-polita, et sagittæ:
" Tristia, quæ utique aliis horrenda sunt.
" At mihi ea grata erant, quæ scilicet Deus in animo posuit:
" Alius etenim aliis vir delectatur operibus.
" Antè enim quàm in Trojam profecti sint filii Achivorum,
" Novies viris imperavi, et velocibus navibus,
" Viros adversus externos; et mihi abundè contigerant omnia;

Ver. 219. —— προτιόσσετο.] *Porphyrius, Quæst. Homeric.* 16. exponit προμαντεύετο. *Scholiastes* autem, προείλκετο, προεδίκετο.

Ver. 220. —— ἕλεσκον.] *Al.* ἕλασκον.

Ver. 222. Τοῖος ἔ' ἐν πολέμῳ.] *Barnesius* legi posse conjicit, Τοῖος ἦν πολέμῳ. Sed nihil opus; quum vox ἔα hoc sensu alibi apud Poetam occurrat: nempè *Iliad.* Υ', 321. ί, 887. et infrà *ver.* 352. hujus libri.

Ibid. —— ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἔσκεν, Οὐδ' οἰκωφελίη.] Εὖ δὲ καὶ Ὁμήρῳ κεῖσόηται, " — " ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἦεν, Οὐδ' οἰκωφελίη, ἥ- " τε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα. Ἀλλά μοι αἰὲν νῆες " ἕϛ." ὡς τοὺς αὐτοὺς ἀμελοῦντας οἰκίας, καὶ περιζωμένους ἐξ ἀδικίας. *Plutarch. in Catone Majore*, haud longè à fine. Ubi notandum pro φίλον ἔσκεν, legisse hìc *Plutarchum*, φίλον ἦεν. Cæterùm nonnulli, notante *Eustathio*, ἔργον hoc in loco. κατ' ἐξοχὴν accipiunt τὸν γυναικεῖον μόνον. Atque ita exponit *Scholiastes*.

Ver. 223. Οὐδ' οἰκωφελίη.] Οἰκουρία, οἰκονομία, ἐπιμέλεια. *Schol.*

Σοὶ δ' οἰκωφελίη μελέτω, μίγαρόν τε φυλάσσειν. *Naumach. Gnom. ver.* 20.

Ver. 226. —— καταριγηλά.] *Al.* κατὰ ῥιγηλὰ, et καταῤῥιγηλά.

Ver. 228. Ἄλλος γάρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.] Ἐν τούτοις καὶ γνωμικὴν παραμίαν ἐπιθέσεως τῆς λεγούσης, " Ἄλλα παρ' " ἄλλοις καλά." *Eustath.*

Ἀλλ' ἄλλος ἄλλῳ καρδίην ἐπέκλασεν.
Archiloch. ap. Clem. Alexand. Strom. VI.

Ubi et hic *Homeri* locus adducitur.

Ἀλλ' ἄλλος ἄλλοις μᾶλλον ἥδεται τρόποις.
Euripides apud Eundem, ibid.

Καὶ γὰρ ἑτέροις ἑτέροις ἔρως
Ἐπικεῖται γε φρένας.
Pindar. Pythior. Ode X. *ver.* 93.

Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Horat. Epist. lib. II. ii. 58.

Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis: quot capitum vivunt, totidem studiorum
Millia. —— *Id. Serm. lib.* II. i. 26.
—— trahit sua quemque voluptas.
Virg. Ecl. II, 65.

Vide et suprà ad Σ', 167.

Ver. 231. —— πάντα.] MS. à *Theo. Bentleio* collatus, πολλά.

Τῶν ἐξαιρεύμην μενοεικέα, πολλὰ δ' ὀπίσσω
Λάγχανον· αἶψα δὲ οἶκος ὐφάλλετο, καί ῥα ἔπειτα
Δεινός τ' αἰδοῖός τε, μετὰ Κρήτεσσι τετύγμην.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τήνδε στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐφράσαθ', ἣ πολλῶν ἀνδρῶν ὑπὸ γούνατ' ἔλυσε,
Δὴ τότε μ' ἤναγον καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα
Νήεσσ' ἡγήσασθαι ἐς Ἴλιον· οὐδέ τι μῆχος
Ἦεν ἀνήνασθαι, χαλεπὴ δ' ἔχε δήμου φῆμις.
Ἔνθα μὲν εἰνάετες πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν Πριάμου πέρσαντες ἔβημεν
Οἴκαδε σὺν νήεσσι· θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς.
Αὐτὰρ ἐμοὶ δειλῷ κακὰ μήδετο μητίετα Ζεύς·
Μῆνα γὰρ οἷον ἔμεινα τερπόμενος τεκέεσσι,
Κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ, καὶ κτήμασιν· αὐτὰρ ἔπειτα
Αἴγυπτόνδε με θυμὸς ἀνώγει ναυτίλλεσθαι,
Νῆας ἐῢ στείλαντα σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισιν.
Ἐννέα νῆας στεῖλα, θοῶς δ' ἐσαγείρατο λαός.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἑρίηρες ἑταῖροι
Δαίνυντ'· αὐτὰρ ἐγὼν ἱερήια πολλὰ παρεῖχον,
Θεοῖσίν τε ῥέζειν, αὐτοῖσί τε δαῖτα πένεσθαι.
Ἑβδομάτῃ δ' ἀναβάντες ἀπὸ Κρήτης εὐρείης,

" Ex quibus eligebam quae-placebant; multa autem pòst
" Sortitò-obtinebam: statim verò domus augebatur; et deinceps
" Gravisque reverendusque inter Cretenses factus-sum.
" Sed cùm jam hoc odiosum iter latè-sonans Jupiter
" Decrevit, quod multorum virorum subtùs genua solvit;
" Utique tunc me jusserunt et inclytum Idomeneum
" Naves ducere in Ilium; neque ulla ratio
" Erat denegandi, gravis nempè premebat vulgi vox.
" Ibi quidem novem-annis belligerabamus filii Achivorum,
" Decimo autem urbem Priami populati, ivimus
" Domum-versus cum navibus; Deus verò dissipat Achivos.
" At mihi misero mala struebat providus Jupiter;
" Mensem enim solum mansi delectans *me* filiis,
" Virgineâque uxore, et facultatibus: at postea
" In-Aegyptum me animus impulit navigare,
" Navibus benè-adornatis cum eximiis sociis.
" Novem naves adornavi; citò autem coactæ sunt copiæ.
" Sex-diebus quidem postea mei dilecti socii
" Convivabantur; at ego victimas multas præbebam,
" Et Diis ad-sacrificandum, et ipsis ad epulas parandas.
" Septimo autem navibus-conscensis à Cretâ latâ,

Ver. 235. —— τήνδε.] Apud *Eustathium* τήν γε.

Ver. 246. Αἴγυπτόνδε.] Vide infrà ad *ver.* 257. 258.

Ver. 247. —— εὖ στείλαντα.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* ἐϋστέλλαντα.

Ver. 250. —— ἱερήια.] Θελήματα. *Schol.* Vide ad *Il.* χ', 159.

Ver. 251. Θεοῖσίν τε ῥέζειν.] Pronuntiabatur Θεῖσιν ut rectè notavit *Barnesius*. Vide ad *Il.* έ, 18.

Ἐπλέομεν Βορέῃ ἀνέμῳ ἀκραέϊ, καλῷ,
Ῥηϊδίως, ὡσεί τε κατὰ ῥόον· οὐδέ τις οὖν μοι
Νηῶν πημάνθη, ἀλλ' ἀσπεθέες καὶ ἄνουσοι
Ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
Πεμπταῖοι δ' Αἴγυπτον ἐϋῤῥείτην ἱκόμεσθα·
Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
Ἔνθ' ἦτοι μὲν ἐγὼ κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Αὐτοῦ πὰρ νήεσσι μένειν, καὶ νῆας ἔρυσθαι·
Ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ἄντρυνα νέεσθαι·
Οἱ δ', ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένει σφῇ,
Αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγροὺς
Πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον, καὶ νήπια τέκνα,

" Navigavimus Boreâ vento puro, bono,
" Facilè, veluti secundo flumine; neque ulla adeò mihi
" Navium laesa est, sed sospites et incolumes
" Sedebamus: has autem ventusque gubernatoresque dirigebant.
" Quinto-die autem ad Aegyptum pulchrè-fluentem venimus:
" Statui verò in Aegypto fluvio naves remis-utrinque-agitatas.
" Ibi quidem ego jubebam charos socios,
" Illic apud naves manere, et naves tueri;
" Speculatores autem per speculas hortabar ut-irent:
" Hi autem insolentiae cedentes, sequentes impetum suum,
" Statim admodùm Aegyptiorum virorum perpulchros agros
" Populabantur, mulieresque abducebant, et infantes liberos,

Ver. 254. —— *ὡσεί τε κατὰ ῥόον.*] *Al. ὡς εἴτε κατ' ἄῤῥοον.*

Ibid. —— *οὖν.*] *Proindè.* ——

Ver. 256. —— *τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.*]

—— fugimus spumantibus undis,
Quà cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III, 269.

Ver. 257. *Πεμπταῖοι.*] *Τῶν δὲ ἄκρων* [*τῆς Κρήτης*] —— *τὸ δ' ἰὸν τὸ Σαμώνιόν ἐστιν·* —— *Ἐστὶ δ' ἀπὸ* —— *τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴγυπτον, σταδίων ἡμισέων καὶ πεντῶν πλοῦς. Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 727. 728. *al.* 474. 475.

Ibid.—*Αἴγυπτον ἐϋῤῥείτην ἱκόμεσθα.*] " Ita " appellatur Ægyptus propter Nilum à quo " certis temporibus irrigatur." *Spondan.* Pessimè. Rectè enim *Barnesius* hìc per *Αἴγυπτον* non *Terram Ægypti*, sed fluvium *Nilum* intelligit, qui in sequenti versu et alibi sæpè apud Poetam *Αἴγυπτος* appellatur. " Patet," inquit, " hìc ex *Masculino* Epi- " theto, *Ægyptum* hìc non dici de *Terrâ*, " sed de *Fluvio*. —— Præterea hoc *Epi-* " *theton* semper de *Fluvio* apud *Homerum* " dicitur:"

Ναῦ δὲ Σαπηίνους ἐϋῤῥείτης παρ' ὄχθας.
Iliad. ζ, 34.

Similitèr *Eustathius*: *Δηλοῖ δὲ, ὡς καὶ περὶ τούτων, καὶ ὅτι Αἴγυπτος καὶ ὁ Νεῖλος ἐκαλεῖτο· φησὶ γὰρ·* " *Αἴγυπτον ἐϋῤῥείτην ἱκόμεσθα.*" *Καὶ,* " *Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας.*" Vide ad *ver.* 258.

Ver. 258. *Στῆσα δ' ἐν.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *Στήσαμεν.*

Ibid. —— *Αἰγύπτῳ ποταμῷ.*] *Ὅμηρος* —— *τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν,* —— *καθότι καὶ Αἴγυπτον τὸν ποταμὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον. Pausanias, lib.* IX. *cap.* 40. Vide *Plin. Nat. Hist. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad *γ'*, 300. et *δ'*, 581. et *λ'*, 638.

Ver. 262. —— *ὕβρει εἴξαντες.*] *Νεμεσήσαντες ὑπὸ τῆς ὕβρεως. Schol.*

Ibid. —— *μένει σφῇ.*] Apud *Eustathium*, *μένει σφῶν.*

Ver. 263. —— *Αἰγυπτίων.*] Similitèr infrà *ver.* 286. *Αἰγυπτίους.* Ubi *Barnesius*; " Duæ," inquit, " ultimæ Syllabæ coales- " cunt in unam." Sed nihil opus. Vide suprà ad *δ'*, 127. et ad *Il. β'*, 537.

Ver. 264. —— *ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον, καὶ νήπια τέκνα.*] *Ἄγον, ἀντὶ τοῦ, εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπέφερον. Schol.* Sic *Iliad. ί*, 589.

Ἀνδρας μὲν κτείνουσι. ——
Τέκνα δὲ τ' ἄλλα ἄγουσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας.

Αὐτούς τ' ἔκτεινον· τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' ἀϋτή·
Οἱ δὲ, βοῆς ἀΐοντες, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν
Ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων,
Χαλκοῦ τε στεροπῆς· ἐν δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
Φῦζαν ἐμοῖς ἑτάροισι κακὴν βάλεν, οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη.
Ἔνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
Τοὺς δ' ἄγαγον ζωοὺς, σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκῃ.
Αὐτὰρ ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ποίησ'· (ὡς ὄφελον θανέειν, καὶ πότμον ἐπισπεῖν
Αὐτοῦ ἐν Αἰγύπτῳ· ἔτι γάρ νύ με πῆμ' ὑπέδεκτο·)
Αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κυνέην εὐτυκτον ἔθηκα,
Καὶ σάκος ὤμοιϊν· δόρυ δ' ἔκβαλον ἔκτοσε χειρός·
Αὐτὰρ ἐγὼ βασιλῆος ἐναντίον ἦλυθον ἵππων,
Καὶ πύσα γούναθ' ἑλών· ὁ δ' ἐρύσατο, καί μ' ἐλέησεν·
Ἐς δίφρον δέ μ' ἔσας ἄγεν οἴκαδε δακρυχέοντα.

" Ipsosque interficiebant; citò autem ad urbem pervenit strepitus:
" Illi autem clamorem audientes, simul cum aurorâ apparente,
" Venerunt; impletus est verò totus campus peditibusque et equitibus,
" Aerisque fulgore: Jupiter autem gaudens-fulmine
" Fugam meis sociis malam immisit; neque quisquam sustinuit
" Consistere contrà: circùm enim mala undique stabant.
" Ibi nostrûm multos quidem interfecerunt acuto aere;
" Alios autem duxerunt vivos, sibi operaturos ex-necessitate.
" At mihi Jupiter ipse in mente hoc cogitatum
" Effecit; (ut debui mori, et fatum assequi
" Illic in Aegypto; adhuc enim me malum excepit!)
" Statim de capite galeam fabrefactam deposui,
" Et scutum ab humeris; hastamque projeci ex manu:
" At ego regis obviam ivi equis;
" Et osculatus-sum genua prehensa: hic autem servavit, et mei misertus est;
" In currum verò me locatum duxit domum lachrymas-fundentem.

Ver. 266. —— *βοῆς ἀΐοντες.*] Vide ad *Il. δ*, 252.

Ver. 267. —— *πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε καὶ ἵππων, Χαλκοῦ τε στεροπῆς.*]

Præterea magnæ legiones cum loca cursus
Camporum complent: ——
Fulgur ibi ad cœlum se tollit; totaque circùm
Ære renidescit tellus. ——
Lucret. lib. II. *ver.* 323. 327.

Ut sæpè ingenti bello cùm longa cohortes
Explicuit legio, et campo stetit agmen aperto,
Directæque acies, ac latè fluctuat omnis
Ære renidenti tellus. ——
Virg. Georg. II, 279.

—— campique armis sublimibus ardent. *Æn.* XI, 602.

Ver. 270. —— *περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη.*] Sic *Iliad. π'*, 111.

—— *πάντη δὲ κακὸν κακῷ ἐστήρικτο.*

Ver. 272. —— *ἄγαγον.*] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati, *ἄναγον*. Quo modo et in Vulgatis legitur infrà *ρ'*, 441. ubi repetitur hic locus.

Ver. 273. —— *ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα.*] *Eustathius* in commentario citat, *ἐνὶ φρεσὶν ᾗδε νόημα.*

Ver. 278. *Αὐτὰρ ἐγὼ βασιλῆος ἐναντίον.*] *Φασὶ δὲ οἱ Παλαιοὶ ἐν τῷ,* " *βασιλῆος ἐναντίον* " *ἦλυθον,*" *ὅτι ὁ Σίσυς ἐβασίλευεν Αἰγύπτου τότε. Eustath.*

Ver. 279. —— *καί μ' ἐλέησεν.*] *Eustathius* in commentario citat, *καί μ' ἐσάωσεν.*

Ἦ μέν μοι μάλα πολλοὶ ἐπήϊσσον μελίῃσιν,
Ἰέμενοι κτεῖναι· (δὴ γὰρ κεχολώατο λίην·)
Ἀλλ' ἀπὸ κεῖνος ἔρυκε· Διὸς δ' ὀπίζετο μῆνιν
Ξεινίου, ὅς τε μάλιστα νεμεσσᾶται κακὰ ἔργα.
Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον αὐτόθι, πολλὰ δ' ἄγειρα
Χρήματ' ἀν' Αἰγυπτίους ἄνδρας· δίδοσαν γὰρ ἅπαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε,
Δὴ τότε Φοίνιξ ἦλθεν ἀνὴρ, ἀπατήλια εἰδὼς,
Τρώκτης, ὃς δὴ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισιν ἐώργει·
Ὅς μ' ἄγε παρπεπιθὼν ἧσιν φρεσὶν, ὄφρ' ἱκόμεσθα
Φοινίκην, ὅθι τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν.
Ἔνθα παρ' αὐτῷ μεῖνα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν·
Ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε, καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
Ἄψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Ἐς Λιβύην μ' ἐπὶ νηὸς ἐΐσατο πουκοτόροιο,
Ψεύδια βουλεύσας, ἵνα οἱ σὺν φόρτον ἄγοιμι·
Κεῖθι δέ μ' ὡς περάσῃσι, καὶ ἄσπετον ὦνον ἕλοιτο.

" Profectò me valdè multi adoriebantur fraxineis hastis,
" Cupientes interficere, (jam enim irati erant valdè :)
" Sed ille arcebat : Jovis nempè veritus est iram
" Hospitalis, qui utique maximè indigne-fert mala opera.
" Ibi quidem septem annos mansi ibidem, multasque collegi
" Divitias inter Aegyptios viros; dederunt enim omnes
" Sed cùm jam octavus mihi revolvens annus venisset,
" Tunc demùm Phoeniceus venit vir, fallacia doctus,
" Veterator, qui jam multa mala hominibus fecerat :
" Qui me duxit persuasum ipsius ingenio, donec venissemus
" In Phoeniciam, ubi ejus scilicet domus, et possessiones erant.
" Ibi apud ipsum mansi integrum in annum :
" Sed quando jam menseque et dies exacti essent,
" Iterùm se-circumvolvente anno, et supervenissent tempora ;
" In Libyam me navi imposuit pontum transeunti,
" Mendacia meditatus, ut secum onus portarem ;
" Illic autem me ut venderet, et magnum pretium acciperet.

Ver. 283. —— *ἀπὸ κεῖνος ἔρυκε.*] Suos nimirùm à vi *Ulyssi* inferendâ arcuit. Ita infrà *σ'*, 104. — *κίνας, σύας σ' ἀνερύσαι.* Et *Iliad. Υ'*, 542. *ρ'*, 562. — *βιλίων ἀνερύσαι ἕρμῆν. Barnesius*, Versionem Editionis *Didymi* secutus, malè reddit, " *ille eripuit.*"

Ver. 286. *Χρήματ'.*] *Al. Κτήματ'.*

Ver. 287. *Ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μα.*] Pronuntiabatur *ὄγδοον.* Ut rectè notavit *Barnesius.*

Ver. 288. *Δὴ τότε Φοίνιξ ἦλθεν ἀνὴρ.*] *Ἐστὶ δὲ καὶ τὸν Εὔμαιον ὑπὸ Φοινίκων πεπραμένον. Schol.*

Ibid. —— *Φοίνιξ.*] *Barnesius* edidit *Φοῖνιξ.* Sed minùs rectè. Nam *Φοινίκην* infrà *ver.* 291. et alibi apud Poetam *mediam* producit. Vide ad *Il. β'*, 267.

Ver. 289. *Τρώκτης.*] *Παντοῖος, ἀπατεὼν Schol.*

Ibid. —— *ἀνθρώποισιν ἐώργει.*] *Al. ἀνθρώποις ἐώργει.*

Ver. 294. —— *περιτελλομένου ἔτεος.*] *Al. ἐπιτελλομένου ἔτεος.*

—— volventibus annis. *Æn. I*, 234.

Ver. 297. *Κεῖθι δέ μ' ὡς περάσῃσι.*] Vox *περάσῃσι antepenultimam* corripit, quippè ex *πιπράσκω*, non ex *πιπράω*, deducta. Vide ad *Il. ά*, 67. *Al. πιράσῃσι* et *πράσῃσι.*

Ibid. — *ὦνον ἕλοιτο.*] Editio *Florentina*, notante *Barnesio*, habet *ὦνον ἔλοιτο.* Quam et veram omninò lectionem contendunt nonnulli. " Il faut certainement lire *ἔλοιτο* " avec l'Edition de *Florence* de 1448.——

Τῷ ἑπόμην ἐπὶ νηὸς, ὀϊόμενός περ, ἀνάγκῃ.
Ἦ δ' ἔθεεν Βορέῃ ἀνέμῳ ἀπραΐξι, παλῷ,
Μέσσον ὑπὲρ Κρήτης· Ζεὺς δέ σφιν μήδετ' ὄλεθρον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Κρήτην μὲν ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
Δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
Νηὸς ὑπὲρ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ περαυνόν.
Ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα περαυνῷ,
Ἐν δὲ θείοιο κλῆτο· πίσον δ' ἐκ νηὸς ἅπαντες.
Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι, περὶ νῆα μέλαιναν
Κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀπεαίνυτο νόστον.
Αὐτάρ ἐμοὶ Ζεὺς αὐτὸς, ἔχοντί περ ἄλγεα θυμῷ,
Ἰστὸν ἀμαιμάκετον νηὸς κυανοπρῴροιο
Ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ὅπως ἔτι πῆμα φύγοιμι.
Τῷ ῥα περιπλεχθεὶς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν·

" Hunc sequebar in navi, suspicans licèt, ex-necessitate.
" Illa verò currebat Boreâ vento puro, bono,
" Per-medium supra Cretam: Jupiter autem eis moliebatur exitium.
" Sed cùm jam Cretam quidem liquissemus, neque ulla alia
" Apparebat terrarum, sed coelum et mare;
" Tum verò atram nubem statuit Saturnius
" Nave super cavâ; obscuratus autem est pontus sub ipsa:
" Jupiter verò crebrò tonuit, et injecit navi fulmen.
" Haec autem contorta est tota, Jovis percussa fulmine,
" Sulphureque impleta est: ceciderunt autem ex navi omnes.
" Hi verò cornicibus similes, circum navem nigram
" In fluctibus ferebantur: Deus autem auferebat reditum.
" At mihi Jupiter ipse, habenti licèt dolores animo,
" Malum longum navis coeruleam-proram-habentis
" Manibus imposuit, ut adhuc malum effugerem.
" Hunc scilicet amplexus, ferebar perniciosis ventis:

" C'est qu' ἴλαται ne se trouve du tout point, " en ce sens-là, dans *Homère*: An lieu qu' " ἔρυτο s'y trouve souvent dans le sens d' " *auferre, reportare,* [nempè *domum,*] qu'il " doit avoir ici; car le *Phénicien* en ques- " tion, après avoir vendu Ulysse en Lybie, " devoit en reporter l'argent chez lui. Vid. " Ἰλ. ί, 3. ε', 307. υ, 247. Ὀδ. ν', 422. *&c.*" *Histoire Critique de la République des Lettres, tom.* VIII. *pag.* 41.

Ver. 299. Ἦ δ' ἔθεεν.] —vastumque cavâ trabe currimus æquor. Æn. III, 191.

Currit iter tutum non seciùs æquore classis. Æn. V, 862.

Ver. 300. —— Ζεὺς δέ σφιν.] *Al.* Ζεὺς γάρ σφισι.

Ver. 301. Ἀλλ' ὅτε δὴ Κρήτην μὲν ἐλείπομεν, *&c.*] Ἀφαγνίται δὲ καὶ κινδυνῶσαι, καθὰ καὶ περὶ τούτων ἔφη μαντὰ τὰς τοῦ ἁλίου βόας. *Eustath.* Vide suprà ad μ', 403. *&c.*

Ibid. — οὐδέ τις ἄλλη Φαίνετο γαιάων, *&c.*]

Postquam altum tenuere rates, nec jam ampliùs ullæ
Apparent terræ; cœlum undique et undique pontus:
Tum mihi cæruleus supra caput astitit imber,
Noctem hiememque ferens; et inhorruit unda tenebris.
Æn. III, 192.

Ver. 308. Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι.]

Adparent rari nantes in gurgite vasto.
Æn. I, 118.

Ἐννῆμαρ φερόμην, δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ
Γαίης Θεσπρωτῶν πέλασεν μέγα κῦμα κυλίνδον.
Ἔνθα με Θεσπρωτῶν βασιλεὺς ἐκομίσσατο Φείδων
Ἥρως ἀτρεΐδαο· τοῦ γὰρ φίλος υἱὸς ἐτέλθων
Αἴθρῃ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἦγεν ἐς οἶκον,
Χειρὸς ἀναστήσας, ὄφρ' ἵκετο δώματα πατρός·
Ἀμφὶ δέ με χλαῖναί τε, χιτῶνά τε, εἵματα ἕσσεν.
Ἔνθ' Ὀδυσῆος ἐγὼ τυθόμην· πεῖνος γὰρ ἔφασκεν,
Ξεινίσαι, ἠδὲ φιλῆσαι, ἰὼν ἐς πατρίδα γαῖαν·
Καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς,
Χαλκόν τε, χρυσόν τε, πολύμηλόν τε σίδηρον.
Καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι·
Τόσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος.
Τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα Διοῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ,

" Per-novem-dies ferebar, decimâ autem me nocte nigrâ
" Terræ Thesprotorum appulit magna unda volvens.
" Ibi me Thesprotorum rex excepit Pheidon
" Heros gratis; hujus enim dilectus filius cùm-supervenisset,
" Frigore et labore afflictum dixit in domum,
" Manu sublevatum, donec pervenisset ad sedes patris:
" Mihi verò laenamque, tunicamque, vestimenta induit.
" Ibi de-Ulysse ego audivi; ille enim dicebat,
" Hospitio *se illum* excepisse, et amicè-tractâsse euntem in patriam terram:
" Et mihi bona ostendit, quot collegerat Ulysses,
" Aesque, aurumque, et multùm-elaboratum ferrum,
" Et sanè *in* decimam generationem alium adhuc aleret;
" Tot ei in aedibus res-pratiosae jacebant regis.
" Ipsum autem in Dodonem dicebat ivisse, ut Dei
" Ex quercu alto-vertice Jovis consilium audiret,

Ver. 315. Γαίης Θεσπρωτῶν.] Θεσπρωτία, πόλις περὶ τὰ Ἴσχατα τῆς Θετταλίας. *Schol.*

Ver. 316. —— Θεσπρωτῶν βασιλεύς.] *Thesproti* apud *Thucydidem, lib.* II. ἀβασίλευτοι dicuntur; uti notavit *Barnesius.*

Ver. 317. —— ἀτρεΐδαο.] *Al.* ἀμφιάδαο.

Ver. 322. Ξεινίσαι, ἠδὲ φιλῆσαι.] *Al.* Ξεινίσσ' ἠδὲ φιλῆσαι.

Ver. 324. Καλκόν τε, χρυσόν τε, πολύμηλόν τε σίδηρον.] *Eustathius* in commentario citat, Καλκόν τε, χρυσόν τε ἄλις, ἰσθλά δ' ὀφέσσαι· Ut suprà ν', 136. et infrà ϖ, 231.

Ver. 326. Τόσσα οἱ ἐν μεγάροις.] Apud *Eustathium*, Τόσσα ἐνὶ μεγάροις.

Ver. 327. Τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι.] Τὸ γὰρ δὴ μαντεῖον τοῦτο [τὸ ἐν Δωδώνῃ] νενόμισται ἀρχαιότατον τῶν ἐν Ἕλλασι χρηστηρίων εἶναι. Καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτον μοῦνον. *Herodotus, lib.* II. § 52. Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρωτοῖς ἦν καὶ τὸ ἱρὸν ἐν Τεμένεϊ, ἡ Τμάρος, (ἀμφοτέρους γὰρ λέγεται,) ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱρόν· καὶ οἱ Τρηχινιοὶ τε καὶ Πίνδαρος Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην ἔστιν ὅτε Μολοσσικὴν ἐλέγοντα. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 505. *al.* 328.

Ἐστὶ γὰρ ἔλπις πρὸς Μολοσσικὰ δάπεδα,
Τὴν αἰγιώνιόν τ' ἀμφὶ Δωδώνην, ἵνα
Μαντεῖα θῶκός τ' ἐστὶ Θεσπρωτοῦ Διός,
Τίρας τ' ἄσιτον αἱ πρεσβύγορυι δρύες.
Æschylus, Prometh. Vinct. ver. 827.

Ἔνθα τε Δωδώνης τὸ θ' ἱερήιον ἀμφιέπουσαι
Τῶν μὲ Διὸς ἰφίλασι καὶ ὃν χρηστήριον εἶπαι·
Τίρσιν ἀνθρώποις· ναίων δ' ἐν ἀνθρήλι φηγοῦ.
Ἔνθεν ἐνιχρίσω μαντήια πάντα φέρουσα.
Hesiod. apud Scholiasten in Sophocl. Trachin. ver. 1174.

Ver. 328. —— ἐκπακούσῃ.] *Al.* ἐκπακίδναι. Atque ita citat *Strabo, Geograph. lib.* VII. *pag.* 506. *al.* 329. Idem tamen, *lib.* XVI. *pag.* 1105. *al.* 762. citat ὑπακούσῃ. *Al.* ἐκπακούσῃ.

Ὅππως νοστήσῃ Ἰθάκης ἐς πίονα δῆμον,
Ἤδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφαδὸν, ἠὲ κρυφηδόν.
Ὤμοσε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτὸν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
Νῆα κατειρύσθαι, καὶ ἑταιρήας ἑμμεν' ἑταίρους,
Οἵ δή μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
Ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
Ἔνθ' ὅγε μ' ἠνώγει πέμψαι βασιλῆϊ Ἀκάστῳ
Ἐνδυκέως· τοῖσιν δὲ κακὴ φρεσὶν ἤνδανε βουλὴ
Ἀμφ' ἐμοὶ, ὄφρ' ἔτι πάγχυ δύης ἐπὶ κῆμα γενοίμην.
Ἀλλ' ὅτε γαίης πολλὸν ἀπέπλω ποντοπόρος νηῦς,
Αὐτίκα δούλιον ἦμαρ ἐμοὶ περιμηχανόωντο·
Ἐκ μέν με χλαίνάν τε, χιτῶνά τε, εἵματ' ἔδυσαν,
Ἀμφὶ δέ μοι ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλον, ἠδὲ χιτῶνα,
Ῥωγαλέα, τὰ καὶ αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄρηαι.
Ἑσπέριοι δ' Ἰθάκης εὐδειέλου ἔργ' ἀφίκοντο·
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν κατέδησαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηΐ,
Ὅπλῳ ἐϋστρεφέϊ στερεῶς· αὐτοὶ δ' ἀποβάντες

" Quomodo rediret Ithacae in opulentum populum,
" Jam diù absens, an palàm, an occultè.
" Juravit autem coram me ipso, libans in domo,
" Navem deductam, et paratos esse socios;
" Qui jam ipsum comitabuntur dilectam in patriam terram.
" Sed me priùs dimisit: contigit enim ut iret navis
" Virorum Thesprotorum in Dulichium tritici-feracem.
" Tunc ille me jussit mittere regi Acasto
" Accuratè; illis autem malum in animo placebat consilium
" De me, ut adhuc omninò in calamitatis pestem inciderem.
" Sed quando à-terrâ longè progressa est pontum-transiens navis,
" Statim servilem diem mihi moliebantur:
" Exuerunt quidem me laenâ, tunicâque, vestimentis,
" Circumque me pannum alium malum jecerunt, et tunicam,
" Lacera, quae et ipse in oculis vides.
" Vespertini autem Ithacae amoenae *ad* culta pervenerunt:
" Ibi me quidem ligaverunt bonis-transtris-instructâ in navi,
" Funè benè-torto arctè; ipsi verò egressi

Ver. 329. —— νοστήσῃ] *Al.* νοστήσει.

Ibid. —— Ἰθάκης ἐς πίονα δῆμον.] Vide suprà ad ά, 106.

Ver. 331. Ὤμοσε.] Apud *Eustathium* in commentario, Ὄμνυσι· Ut infrà σ', 288.

Ibid. —— ἀποσπένδων.] *Al.* ἐπισπένδων.

Ver. 333. —— πέμψουσι.] *Al.* πέμψωσι.

Ver. 335. —— ἐς Δουλίχιον.] Τὸ δὲ Δουλίχιον, νῆσος δὲ αὕτη μία τῶν Ἐχινάδων. *Eustath.*

Ibid. —— πολύπυρον.] *Al.* πολύμηλον.

Ver. 336. —— Ἀκάστῳ.] *Al.* Ἐκάστῳ.

Ver. 338. —— δύης ἐπὶ κῆμα γενοίμην.] *Scholiastes* interpretatur, Ἐπὶ ταῖς συμβεβηκυίαις συμφοραῖς ἄλλην βλάβην ὑπομείναιμι. Videtur itaque is legisse δύης ἐπί.

Ver. 340. —— ἐμοὶ περιμηχανόωντο.] *Al.* ἐμοὶ περὶ μηχανόωντο, et ἐμοὶ περὶ μηχανέοντο.

Ver. 341. Ἐκ μέν με.] *Al.* Ἐκ μέν γε.

Ver. 343. Ῥωγαλέα.] *Al.* Ῥωγαλέον, et Ῥωγαλέῃ.

Ἐσσυμένως παρὰ θῖνα θαλάσσης δόρπον ἕλοντο.
Αὐτὰρ ἐμοὶ δεσμὸν μὲν ἀνίγναμψαν θεοὶ αὐτοὶ
Ῥηϊδίως· κεφαλῇ δὲ κατὰ ῥάκος ἀμφικαλύψας,
Ξεστὸν ἐφόλκαιον καταβὰς ἐπέλασσα θαλάσσῃ
Στῆθος· ἔπειτα δὲ χερσὶ διήρεσα ἀμφοτέρῃσι
Νηχόμενος, μάλα δ' ὦκα θύρηφ' ἔα ἀμφὶς ἐπείνων.
Ἔνθ' ἀναβὰς, ὅθι τε δρίος ἦν πολυανθέος ὕλης,
Κείμην πεπτηώς· οἱ δὲ μεγάλα στενάχοντες
Φοίτων· ἀλλ' οὐ γάρ σφιν ἐφαίνετο κέρδιον εἶναι
Μαίεσθαι προτέρω· τοὶ μὲν πάλιν αὖτις ἔβαινον
Νηὸς ἐπὶ γλαφυρῆς· ἐμὲ δ' ἔρυψαι θεοὶ αὐτοὶ
Ῥηϊδίως, καί με σταθμῷ ἐπέλασσαν ἄγοντες
Ἀνδρὸς ἐπισταμένου· ἔτι γάρ νύ μοι αἶσα βιῶναι.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ἆ δειλὲ ξείνων, ἦ μοι μάλα θυμὸν ὄρινας,
Ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθες, ἠδ' ὅσ' ἀλήθης.
Ἀλλὰ τάδ' οὐ κατὰ κόσμον ὀΐομαι, οὐδέ με πείσεις,
Εἰπὼν ἀμφ' Ὀδυσῆϊ· τί σε χρὴ τοῖον ἐόντα

" Festinanter ad littus maris coenam sumpsere.
" At mihi vinculum quidem resolverunt dii ipsi
" Facilè; capiti autem panno obvoluto,
" Laevigatum per clavum delapsus applicui mari
" Pectus; deinde autem manibus remigavi ambabus
" Natans; valdéque citò foris eram seorsùm ab illis.
" Tunc cùm-ascendissem, ubi utique quercetum erat floridae sylvae,
" Jacebam stratus: illi autem valdè gementes
" Ibant; sed haud enim ipsis videbatur melius esse
" Inquirere ulteriùs; hi quidem retrò iterùm ibant
" Navem in cavam; me autem absconderunt dii ipsi
" Facilè, et me stabulo appulerunt ducentes
" Viri prudentis; adhuc enim jam mihi fatum vivere."
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce:
" O miser hospitum, certè mihi valdè animum commovisti,
" Haec singula dicens, quot scilicet passus, et quantum vagatus es.
" Sed ea non pro decenti *dicta* arbitror, neque mihi persuadebis,
" Locutus de Ulysse: quid te oportet, talis cùm-sis,

Ver. 348. —— ἀνίγναμψαν.] *Al.* ἀνίγναψαν.
Ver. 350. — ἐφόλκαιον.] Πηδάλιον. *Schol.*
Ver. 352. ——θύρηφ'.] *Al.* θύρηθ'.
Ver. 353. —— δρίος.] Δενδρώδης καὶ σύσκιος τόπος. *Schol. Al.* δρύος.
Ver. 355. —— ἀλλ' οὐ γάρ σφιν.] Vide suprà ad π'. 190. *Eustathius* autem in commentario citat, ἀλλ' ἐπὶ οὔ σφιν.
Ver. 358. —— σταθμῷ.] Σταθμὸν δὲ καὶ τὸν ἀγροικικὸν οἶκον λέγει. *Eustath.*
Ver. 361. Ἆ δειλέ.] *Al.* Ὦ δειλέ.
Ver. 363. —— οὐ κατὰ κόσμον ὀΐομαι.] Ἄτοπον ἄκοσμα νομίζω. *Eustath.*
Ver. 364. — σί σε χρὴ τοῖον ἐόντα Μαψιδίως ψεύδεσθαι;]

—— μὴ ψεῦδε, ἐπιστάμενος σάφα εἰπεῖν.
Iliad. δ', 404.

Cæterùm minùs rectè hìc *Eustathius*; Καὶ ὅρα τὸ "Μαψιδίως ψεύδεσθαι," δηλοῦν ὡς τὸ μὴ μάτην ψεύδεσθαι, οὐ κἂν ψευστόν. Istius modi enim distinctioni nullus hìc videtur locus.

Μαψιδίως ψεύδεσθαι; ἐγὼ δ' εὖ οἶδα καὶ αὐτὸς,
Νόστον ἐμοῖο ἄνακτος, ὅτ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσι
Πάγχυ μάλ', οὕτι μιν οὔτι μετὰ Τρώεσσι δάμασσαν,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσε.
Τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν παναχαιοὶ,
Ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω.
Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.
Αὐτὰρ ἐγὼ παρ' ὕεσσιν ἀπότροπος· οὐδὲ πόλινδε
Ἔρχομαι, εἰ μή πού τι περίφρων Πηνελόπεια
Ἐλθέμεν ὀτρύνῃσιν, ὅτ' ἀγγελίη ποθὶν ἵκῃ.
Ἀλλ' οἱ μὲν τὰ ἕκαστα παρήμενοι ἐξερέουσιν,
Ἠμὲν οἳ ἄχνυνται δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος,
Ἠδ' οἳ χαίρουσιν βίοτον νήποινον ἔδοντες.
Ἀλλ' ἐμοὶ οὐ φίλον ἐστὶ μεταλλῆσαι, καὶ ἔρεσθαι,
Ἐξ οὗ δή μ' Αἰτωλὸς ἀνὴρ ἐξήπαφε μύθῳ,
Ὅς τ' ἄνδρα κτείνας, πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἀλήθεις,
Ἦλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν· ἐγὼ δέ μιν ἀμφαγάπαζον.
Φῆ δέ μιν ἐν Κρήτεσσι παρ' Ἰδομενῆϊ ἰδέσθαι
Νῆας ἀρειόμενον, τάς οἱ ξυνέαξαν ἄελλαι·

" Temerè mentiri? ego autem certè novi et ipse
" De-reditu mei domini, quòd odio *is* haberetur omnibus diis
" Omninò valdè, quia ipsum non inter Trojanos domuerunt,
" Vel amicorum in manibus, postquam bellum confecisset.
" Tunc ei tumulum quidem fecissent omnes Achivi,
" Atque etiam suo filio magnam gloriam comparisset in-posterum:
" Nunc autem ipsum ingloriè Harpyiæ abripuerunt.
" At ego apud sues semotus; neque ad urbem
" Eo; nisi quando fortè prudens Penelope
" Venire jubeat, quando nuntius alicundè venerit.
" Sed illi quidem singula assidentes interrogant,
" Tum qui dolent diù absente rege,
" Tum qui gaudent victum impunè edentes.
" Sed mihi non gratum est inquirere et interrogare;
" Ex quo sciliçet me Aetolus vir decepit sermone;
" Qui utique viro interfecto, multas per regiones vagatus,
" Venit meam ad casam: ego autem ipsum amanter-complectebar.
" Dixit autem eum *se* inter Cretenses apud Idomeneum vidisse
" Naves reficientem, quas ei confregerant procellæ:

Ver. 366. —— ὅτ' ἤχθετο πᾶσι θεοῖσι Πάγχυ μάλ', ὅτι μιν οὔτι ἕκ.] Ἐστέον δὲ ὅτι τὸ "ὅτ' ἤχθετο" δύναται νοεθῆναι καὶ ἀντὶ τοῦ ὅτε ἐμισήθη ὁ νόστος δηλαδὴ, ἢ ὁ Ὀδυσσεύς. *Eustath.* Pro posteriori accipiendi ratione planè faciunt sequentia.

Ver. 369. Τῷ κέν οἱ.] *Barnesius* edidit Τῷ κεν οἱ. Sed et ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il.* ά, 51. item ν', 212.

Ver. 370. —— ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ'.] *Filio suo magnam gloriam comparásset*, nempè *Ulysses*. Ita *Iliad.* γ', 373. δ', 165. —— καὶ ἐσσομένοισιν ἠοίδιμος ἔσσεται αὖτε. *Barnesius* aliique malè vertunt, "*suo filio magna gloria crevisset.*" Quod cum vocis ἤρατο significatione nullo modo congruit.

Ver. 374. —— ἵκῃ.] *Al.* ἵκοι.

Ver. 380. Ὅς τ' ἄνδρα.] *Al.* Ὅς ῥ' ἄνδρα.

Ver. 381. Ἦλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν.] *Al.* Ἦλθεν ἐμὰ πρὸς δώματ'.

Ver. 383. —— ἀειόμενον.] Θερμοτέρονται, ἰώμενον. *Schol. Al.* ἀειόμενον.

Καὶ φάτ' ἐλεύσεσθαι, ἢ ἐς θέρος, ἢ ἐς ὀπώρην,
Πολλὰ χρήματ' ἄγοντα, σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισι.
Καὶ σύ, γέρον πολυπενθές, ἐπεί σέ μοι ἤγαγε δαίμων,
Μήτε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο, μήτε τι δόλῳ·
Οὐ γὰρ τοὔνεκ' ἐγώ σ' αἰδέσσομαι, οὐδὲ φιλήσω,
Ἀλλὰ Δία ξένιον δείσας, αὐτόν τ' ἐλεήσας.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἦ μάλα τίς τοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἄπιστος,
Οἷόν σ' οὐδ' ὁμόσας περ ἐπήγαγον, οὐδέ σε πείθω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ῥήτρην ποιησόμεθ'· αὐτὰρ ὕπερθε
Μάρτυροι ἀμφοτέροισι θεοὶ, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Εἰ μέν κεν νοστήσῃ ἄναξ τεὸς εἰς τόδε δῶμα,
Ἕσσας με χλαῖναν τε, χιτῶνά τε, εἵματα, πέμψαι
Δουλίχιόνδ' ἰέναι, ὅθι μοι φίλον ἔπλετο θυμῷ·
Εἰ δέ κε μὴ ἔλθῃσιν ἄναξ τεὸς, ὡς ἀγορεύω,
Δμῶας ἐπισσεύσας, βαλέειν μεγάλης κατὰ πέτρης,
Ὄφρα καὶ ἄλλος πτωχὸς ἀλεύεται ἠπεροπεύειν.

" Et dixit venturum, vel in aestatem, vel in autumnum,
" Multas opes advehentem, cum deo-paribus sociis.
" Et tu, senex multa-passe, postquam te ad me duxit deus,
" Neque omninò mihi mendaciis gratificare, neque mulce:
" Non enim ob-id ego te honorabo, neque diligam,
" Sed Jovem hospitalem veritus, teque ipsum miseratus."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Certè valdè quidem tibi animus in pectoribus incredulus,
" Quòd te neque vel juratus induxi, neque tibi persuadeo.
" Sed age nunc sponsionem faciamus; at desuper
" Testes ambobus dii *sint*, qui Olympum habitant.
" Si quidem redierit herus tuus in hanc domum,
" Indutum me laenâque, tunicâque, vestimentis, mitte
" Ad-Dulichium ut-eam, quò mihi gratum est animo.
" Sin non venerit herus tuus, ut praedico,
" Famulis incitatis, dejice magnâ de rupe,
" Ut et alius mendicus caveat decipere."

Ver. 387. Μήτε τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο.] ——— μηδέ μ' εἰκότως
Ψεύδεσι μυθοῖς ψευδίστι ———.
Æschyl. Prometh. Vinct. ver. 685.

Ver. 388. ——— αἰδέσσομαι.] Ita ex MS. et ex *Schol. Vett.* edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. à *Theo. Bentleio* collatus. *Vulgg.* αἰδέσομαι. Quæ vox alibi apud Poetam non occurrit. Vide ad *Il. i*, 504. 636. et χ', 419.

Ver. 389. ——— ἐλεήσας.] *Al.* ἐλεείσας. Atque ita in commentario legit *Eustathius*.

Ver. 392. Οἷόν σ' οὐδ' ὁμόσας περ ἐπήγαγον.] "Nullum enim vinculum ad adstrin-" gendam fidem jurejurando majores aro-" tius esse voluerunt." *Cicero, de Officiis, lib.* III. § 31.

Ὅστις γὰρ ὁμόσαι μηδὲν πείθεται,
Αὐτὸς ἑαυτῷ ῥᾳδίως ἐπίσταται.
Amphis, apud Stobæum, § 27.

Ver. 393. ——— ῥήτρην.] Τὴν διὰ ῥητῶν καὶ ὁμολογουμένων συνθήκην. *Schol.*

Ibid. ——— ὕπερθε.] *Al.* ὕπατθε.

Ver. 397. Δουλίχιον.] Πέλας τῆς Κεφαλληνίας. *Schol.* Aliter *Eustathius*: Vide supra ad *ver.* 335.

Ver. 399. ——— ἐπισσεύσας.] *Al.* ἐπασσεύσας.

Ver. 400. ——— ἀλεύεται.] *Al.* ἀλεύσεται. Ut infrà ϕ, 29.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε δῖος ὑφορβός·
Ξεῖν', οὔτω γάρ κέν μοι ἐϋκλείη γ' ἀρετή τε
Εἴη ἐπ' ἀνθρώπους ἅμα τ' αὐτίκα, καὶ μετόπισσα,
Ὅς σ' ἐπεὶ ἐς κλισίην ἄγαγον, καὶ ξείνια δῶκα,
Αὖθις δὲ κτείναιμι, φίλον δ' ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην.
Πρόφρων δή κεν ἔπειτα Δία Κρονίωνα λιτοίμην.
Νῦν δ' ὥρη δόρποιο· τάχιστά μοι ἔνδον ἑταῖροι
Εἶεν, ἵν' ἐν κλισίῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἀγχίμολον δὲ σύες τε καὶ ἀνέρες ἦλθον ὑφορβοί·
Τὰς μὲν ἄρα ἕρξαν κατὰ ἤθεα ποιμενθῆναι·
Κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὦρτο συῶν αὐλιζομενάων.
Αὐτὰρ ὁ οἷς ἑτάροισιν ἐκέκλετο δῖος ὑφορβός·
Ἄξεθ' ὑῶν τὸν ἄριστον, ἵνα ξείνῳ ἱερεύσω
Τηλεδαπῷ· πρὸς δ' αὐτοὶ ὀνησόμεθ', οἵπερ ὀϊζὺν

Hunc autem respondens allocutus est nobilis subulcus:
" Hospes, etenim sic mihi bona-fama, virtutisque nomen,
" Esset inter homines simul nunc, et deinceps,
" Qui te postquam in casam duxissem, et xenia dedissem,
" Deinde interficerem, dilectumque animum eriperem:
" Promptus sanè deinde Jovi Saturnio supplicarem.
" Nunc verò hora coenae: citissimè mihi intùs socii
" Fuerint, ut in casâ lautam apparemus coenam."
Sic hi quidem talia inter se dicebant.
Propè autem suesque et viri venerunt subulci;
Has quidem deinceps incluserunt in sua-claustra ad-cubandum:
Strepitus verò ingens ortus est suûm stabulantium.
Verùm suos socios hortabatur nobilis subulcus:
" Ducite suûm optimum, ut hospitis-*gratiâ* mactem
" Longinqui: unà autem ipsi recreabimur, qui utique aerumnam

Ver. 402. —— οὕτω γάρ.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Nè* " *mihi istiusmodi pactionis auctor sis; Ita* " *ENIM* &c."

Ver. 403. —— μετόπισσα.] *Al.* μετόπισθεν.

Ver. 405. Αὖθις δὲ κτείναιμι.] Malè hîc *Eustathius*: Ἐν δὲ τῷ " Αὖτις δὲ κτείναιμι," πυκνοῦται ἡ σύνδεσις, ληφθεὶς συνήθως ἀντὶ τοῦ Δή. Quidni enim (si oportuisset) et scribere potuisset *Homerus*, Αὖθις δὴ κτείναιμι, &c.? Vide autem ad *Il.* ά, 57. et π', 490.

Ibid. —— κτείναιμι.] *Al.* κτείνοιμι.

Ver. 406. Πρόφρων δή κεν ἔπειτα Δία Κρονίωνα λιτοίμην.] Ἄτοπον γὰρ φησι ὁ Εὔμαιος· ἄνδρα τινὰ φίλον καὶ αἵματι κεχραμένον, καὶ ὅλως ἱκανῆ, προσειλῆσθαι τῷ Διΐ. *Kyriac. Strozz. de Republ. lib.* X. Porrò aliam hujus loci interpretationem affert *Eustathius*: Ἀπελὴν (inquit) ἔπεσιν ἔχει. Ἡ γὰρ λίγει βαρίαν καὶ ἰδιοτικῶς καὶ ἀντίφρασιν, ὡς οὕτω περίφρων ἂν εὐξαίμην Διῒ ξενίῳ, φονεύσας ξένον· ἢ καὶ ἄλλως κατὰ συναλοιφὴν, [legendo nimirùm Δία Κρονίων' ἀλιτοίμην], ὅτι οὕτως ἂν περίφρων, ἤτοι ἀσεβὴς καὶ μετὰ βάρους, ἀλίτοιμι ἄγων ἀμάρτημα εἰς Διόν. Verùm posterior hæc accipiendi ratio cum isto δή κεν ἔπειτα parùm aptè convenit. Cæterùm *Barnesius* edidit cum notâ interrogationis, Δία Κρονίωνα λιτοίμην; Sed et hoc minùs rectè.

Ibid. —— δή κεν ἔπειτα.] *Al.* κεν δ' ἔπειτα.

Ver. 411. —— ἅμα ἕρξαν.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— κατὰ ἤθεα.] Τὰς συνήθεις αὐλὰς. *Eustath.* Fuerunt, teste *Barnesio*, qui exposuerint, " *De more*;" Quo sensu hæc vox nullibi apud Poetam usurpatur. Vidè ad *Il.* ζ', 511. et ί, 268.

Ver. 415. —— ὀνησόμεθ'.] Ὀνήσεως καὶ ἀφελείας μετάσχωμεν. *Schol.*

Δὴν ἔχομεν, πάσχοντες ὑῶν ἕνεκ' ἀργιοδόντων
Ἄλλοι δ' ἠμίτεροι κάματον νήποινον ἔδουσιν.
Ὡς ἄρα φωνήσας κίασε ξύλα νηλέϊ χαλκῷ·
Οἱ δ' ὗν εἰσῆγον μάλα πίονα πενταέτηρον·
Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐπ' ἰσχάρῃ· οὐδὲ συβώτης
Λήθετ' ἄρ' ἀθανάτων, (φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν,)
Ἀλλ' ὅγ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλεν
Ἀργιόδοντος ὑός, καὶ ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
Κόψε δ' ἀνασχόμενος σχίζῃ δρυὸς, ἣν λίπε κείων·
Τὸν δ' ἔλιπε ψυχὴ· τοὶ δ' ἔσφαξάν τε καὶ ἔδσαν·
Αἶψα δέ μιν διέχευαν· ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συβώτης,
Πάντοθεν ἀρχόμενος μελέων, ἐς πίονα δημόν·
Καὶ τὰ μὲν ἐν πυρὶ βάλλε, παλύνας ἀλφίτου ἀκτῇ,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τἆλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν
Ὄπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα·
Βάλλον δ' εἰν ἑλεοῖσιν ἀολλέα· ἂν δὲ συβώτης
Ἵστατο δαιτρεύσων· (περὶ γὰρ φρεσὶν· αἴσιμα ᾔδη·)

" Diù habemus, patientes suûm gratiâ albis-dentibus;
" Alii verò nostrum laborem impune edunt."
Sic locutus, scidit ligna acuto aere:
Illi autem suem adduxerunt valdè pinguem quinquennem:
Eum quidem postea statuerunt ad focum; neque subulcus
Oblitus est immortalium, (mente enim utebatur bonâ;)
Sed hic auspicans, capitis pilos in ignem jecit
Albis-dentibus suis, et precabatur omnes deos,
Ut-rediret Ulysses prudens suam in domum.
Percussit autem manu-sublatâ, segmine quercûs, quod liquerat findens;
Hunc verò reliquit anima: hi autem jugulârunt et ustulârunt;
Statimque ipsum diviserunt; frusta autem cruda ponebat subulcus,
Undique auspicans à membris, in pinguem adipem:
Et alia quidem in ignem jecit, conspersa farinae flore;
Minutatim dein secuerunt caetera, et verubus infixerunt,
Assaveruntque scitè, detraxeruntque omnia:
Posuerunt autem in mensis simul-omnia: subulcus verò
Surrexit divisurus; (valdè enim mente aequa nôrat;)

Ver. 419. —— *ἰσῆγον.*] *Al. ἰσάγαγον.*

Ver. 421. *Λήθετ'.*] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 422. 425. 427. *Ἀλλ' ὅγ' ἀπαρχόμενος* —— *Κόψε δ' ἀνασχόμενος* —— *ὁ δ' ὠμοθετεῖτο συβώτης.*] *Ταῦτα δὲ Ῥωμαίοις ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς περάντοντας ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἴδιον ἐπίσταται· καὶ μιᾷ πίστει τῷδε ἀρχούμενος, οὐ βαρβάρους ἐπίθεν εἶναι τοὺς οἰκιστὰς τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐκ πολλῶν τόπων συνηλυδίτας Ἑλλήνας. Dionys. Halicarn. Antiq. Rom. lib.* VII. sub fine.

Ver. 425. *Κόψε δ' ἀνασχόμενος.*] *Dionysius*, loco jam allato, citat *Κόψε δ' ἀπαρχόμενος.* Ex versu (ut videtur) 422. Ipse autem alibi, ut rectè annotat *Sylburgius*, citat *Πλὴξεν ἀνασχόμενος. Περὶ Συνθέσεως, § 5.*

Ver. 426. —— *καὶ δ' ἔσφαξαν.*] Apud *Dionysium, καὶ δὴ σφάξαν.*

Ver. 427. —— *ὠμοθετεῖτο.*] *Ὠμῶν ὄντων τῶν κρεῶν, ἀπήρχετο τοῖς θεοῖς. Schol.*

Ver. 432. *Βάλλον δ' εἰν ἑλεοῖσιν.*] *Ἑλεὸς δ' ἐστὶν ἡ μαγειρικὴ τράπεζα. Athenaeus, lib.* IV. *cap.* 22.

Καὶ τὰ μὲν ἕπταχα πάντα διεμοιρᾶτο δαΐζων·
Τὴν μὲν ἴαν Νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ, Μαιάδος υἱῖ,
Θῆκεν ἐπευξάμενος, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἑκάστῳ.
Νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα διηνεκέεσσι γέραιρεν
Ἀργιόδοντος ὑός· κύδαινε δὲ θυμὸν ἄνακτος·
Καί μιν φωνήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, φίλος Διῒ πατρὶ γένοιο,
Ὡς ἐμοί, ὅττι μὲ τοῖον ἐόντ' ἀγαθοῖσι γεραίρεις.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ἔσθιε, δαιμόνιε ξείνων, καὶ τέρπεο τοῖσδε,
Οἷα πάρεστι· θεὸς δὲ τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἐάσει,
Ὅ,τί κεν ᾧ θυμῷ ἐθέλῃ, δύναται γὰρ ἅπαντα.
Ἦ ῥα, καὶ ἄργματα θῦσε θεοῖς αἰειγενέτῃσι·
Σπείσας δ' αἴθοπα οἶνον, Ὀδυσσῆϊ πτολιπόρθῳ
Ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ὁ δ' ἕζετο ᾗ παρὰ μοίρῃ.

Atque illa quidem septifariàm omnia partitus est dividens;
Partem quidem unam Nymphis et Mercurio, Maiae filio,
Posuit precatus; caeteras verò distribuit singulis:
Tergo autem Ulyssem perpetuo honorabat
Albis-dentibus suis; laetificabat verò animum domini:
Et ipsum compellans allocutus est prudens Ulysses:
" Utinam sic, Eumaee, dilectus Jovi patri fieres,
" Ut mihi; siquidem me, talis cùm-sim, bonis honoras."
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce:
" Comede, eximie hospitum, et delectare hisce,
" Qualia adsunt; Deus autem hoc quidem dabit, illud verò sinet,
" Quodcunque suo animo voluerit; potest enim omnia.
Dixit, et primitias sacrificavit diis sempiternis;
Libatoque nigro vino, Ulyssi urbium-vastatori
In manibus posuit; hic autem sedebat suam juxta partem.

Ver. 434. —— διεμοιρᾶτο.] Pronuntiabatur fortè διεμμοιρᾶτο. Vide ad *Il. ά*, 4.

Ver. 435. —— Νύμφῃσι καὶ Ἑρμῇ.] Διαμοῖραι δὲ μοῖραν ὁ Εὔμαιος Νύμφαις μὲν, ἵνα γήθειν ἀναδιδοῖεν τροφὰς τοῖς ζώοις, ὡς ἱστοροῦσι πρόπολοι καὶ ἔλαιαι καὶ ἱερεῖς συναμοῖς, ὡς προδιδήλωται· [*Odyss. ν'*, 350.] Ἑρμῇ δὲ ὡς καὶ αὐτῷ νομίῳ, καὶ αἰξητικῷ τῶν θρεμμάτων. *Eustath.* Καὶ Σιμωνίδης δύτιν αὐτοὺς φησὶ Νύμφαις καὶ Μαιάδος τόκῳ· Οὗτοι γὰρ ἀνδρῶν αἷμ' ἔχουσι ποιμένων. *Schol.*

Ibid. υἱῖ.] *Al.* υἱεῖ.

Ver. 436. —— ἑκάστῳ.] *Al.* ἑκάστοις.

Ver. 437. Νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα διηνεκέεσσι.]

Vescitur Æneas ——
Perpetui tergo bovis, et lustralibus extis.
Æn. VIII, 182.

Ver. 443. —— δαιμόνιε.] Vide ad *Il. β'*, 190.

Ibid. —— τέρπεο τοῖσδε, Οἷα πάρεστι.]

Τέρπεο τῶνδ' ἐμῆς, οἷα δίδωσι θυσίας.
Diog. Laërt. lib. I. *in vitâ Periandri.*

Ver. 444. —— Θεὸς δὲ τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἐάσει.] Sic *Iliad. π'*, 250.

Τῷ δ' ἴτιμον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἴτιμον δ' ἀνέτλης.

Similitèr et apud *Pindarum*:

—— τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' οὔτω.
Pythior. Ode XII. *ver. ult.*

Cæterùm apud *Eustathium* legitur hîc, τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἐάσει.

Ibid. —— ἐάσει.] Vide ad *Il. β'*, 42.

Ver. 445. —— ἐθέλῃ.] *Al.* ἐθέλῃ.

Ver. 446. —— ἄργματα.] Τὰς ἀπαρχάς. *Schol.* Ἀπάργματα, αἱ μυγάλαι ἀπαρχαὶ τῶν θυσιῶν τῶν τελείων· παρὰ τὸ ἄρχω, ἀπάρχω, ἄργμα καὶ ἀπάργμα, ὡς Ὅμηρος· " ἄργματα " θῦσε θεοῖς αἰειγενέτῃσι." *Etymolog. Magn.* in voce Ἀπάργματα.

Ibid. —— θῦσε.] Ἤγουν, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἱδρύσατο εἰδέναι γὰρ, φασὶ, παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ " θῦσαι," ἀντὶ τοῦ σφάξαι ἱερεῖον λέγεται. *Eustath.*

Ver. 447. ——Ὀδυσσῆϊ πτολιπόρθῳ.] Vide suprà ad *ά*, 2. et infrà ad *χ'*, 230.

Σῖτον δέ σφιν ἔνειμε Μεσαύλιος, ὃν ῥα συβώτης
Αὐτὸς κτήσατο οἷος, ἀποιχομένοιο ἄνακτος,
Νόσφιν δεσποίνης, καὶ Λαέρταο γέροντος·
Πὰρ δ' ἄρα μιν Ταφίων πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἔβαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Σῖτον μέν σφιν ἀφεῖλε Μεσαύλιος· οἱ δ' ἐπὶ κοῖτον,
Σίτου καὶ πρειῶν πεπορημένοι, ἐσσεύοντο.
Νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ σκοτομήνιος, ὗε δ' ἄρα Ζεὺς
Πάννυχος· αὐτὰρ ἅμ Ζέφυρος μέγας αἰὲν ἔφυδρος.
Τοῖς δ' Ὀδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω πειρητίζων,
Εἴπως οἱ ἐνδὺς χλαῖναν πόροι, ἤ τιν' ἑταίρων
Ἄλλον ἐποτρύνειεν· ἐπεὶ ἔο κήδετο λίην·
Κέκλυθι νῦν, Εὔμαιε, καὶ ἄλλοι πάντες ἑταῖροι,
Εὐξάμενός τι ἔπος ἐρέω, οἶνος γὰρ ἀνώγει
Ἠλέος, ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀείσαι,

Panem autem ipsis distribuit Mesaulius, quem scilicet subulcus
Ipse *sibi*-comparaverat solus, absente domino,
Seorsùm à dominâ et Laërte sene:
Ipsum nempè à Taphiis emit possessionibus suis.
Hi autem ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Panem quidem eis abstulit Mesaulius; illi autem ad cubitum,
Pane et carnibus saturati, properabant.
Nox verò deinde supervenit mala obscura; pluebat autem Jupiter
Totâ-nocte; at spirabat Zephyrus magnus semper aquosus.
Inter hos verò Ulysses locutus est subulcum tentans,
Si quo-pacto sibi exutam laenam praeberet, vel aliquem sociorum
Alium *dare*-hortaretur; siquidem ipsius curam-gerebat valdè:
" Audi nunc, Eumaee, et alii omnes socii,
" Gloriabundus aliquod verbum dicam; vinum enim jubet
" Stultum, quod utique impulit sapientem etiam valdè cantare,

Ver. 450. *Αὐτὸς κτήσατο οἷος.*] Nempè *συνάντησιν ἰοῖσιν*, ver. 452. Vide suprà ad ver. 8.

Ver. 456. —— *κοῖτον.*] *Al. κοίτην.*

Ver. 457. —— *δ' ἄρ'.*] *Al. γάρ.*

Ibid. —— *σκοτομήνιος.*] 'Ασέληνος, σκοτεινή· ἢ καθ' ἣν ἡ σελήνη ἀπεκρύπτεται τῇ πρὸς τὸν ἥλιον συνόδῳ· μήνη γάρ, ἡ σελήνη. *Schol.* Similiter *Eustathius*: Σκοτομήνιος δὲ νὺξ οὐχ ἁπλῶς ἡ ἀσέληνος, ἀλλὰ καθ' ἣν ἡ σελήνη ἀπεκρύπτετο, φασὶν, ἐγγίσασα ἡλίῳ πρὸς σύνοδον. Fortassè tamen rectiùs per Νὺξ σκοτομήνιος idem intelligas quod suprà depingitur:

Νύκτα δ' ἐφραίνην· οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι.
Ἀλλ' ἦρ' ἐπὶ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ σελήνη
Οὐρανόθεν προὔφαινε· κατίσχετο γὰρ νεφέεσσι.
Odyss. ι, 143.

Ver. 459. —— *συβώτεω.*] Vide ad *Il. ε*, 1.

Ver. 463. —— *οἶνος γὰρ ἀνώγει Ἠλιὸς, ὅς τ' ἐφέηκε, &c.*]

Οἶνος γὰρ καὶ ἐπὶ ἶσον ἰωχμήσειεν ἄνακτι,
Ἐσθλὸν, ἀλεξίκακον, πάσης συμοτηλὸν ἀνιῆς,
Ἐν μὲν γὰρ Θαλίης ἱερὸν μέθος, ἀγλαΐης τε,
Ἐν δὲ χορεωσύνης &c. ——
Panyasis, εἰς ἀκρασίαν, ver. 11.

Quid non ebrietas designat? operta recludit;
Spes jubet esse ratas; ad prælia trudit inermem;
Sollicitis animis onus eximit; &c.
Horat. Epist. lib. I. v. 16.

Ver. 464. —— *πολύφρονά περ μάλ' ἀείσαι, Καὶ θ' ἁπαλὸν γελάσαι.*] Τὸν γὰρ οἶνον "Ομηρος, οὐκ ἠλιθίων ἅπτεσθαι καλεῖ, καὶ μανιωδῶν· οὐδὲ πολλοὺς συμφωνεῖν ἴσασι, μήτε ᾄδοντας, μήτε γελῶντας, μήτ' ἐγκώμιον ποτε καὶ πρὸς

Καί Θ' ἁπαλὸν γελάσαι, καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν, 465
Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄῤῥητον ἄμεινον.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν τὸ πρῶτον ἀνέπραγον, οὐκ ἐπιπεύσω·
Εἶθ' ὡς ἡβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς ὅθ' ὑπὸ Τροίῃ λόχον ἤγομεν ἀρτύναντες· 470
Ἡγείσθην δ' Ὀδυσεύς τε, καὶ Ἀτρεΐδης Μενέλαος,
Τοῖσι δ' ἅμα τρίτος ἦρχον ἐγώ· αὐτοὶ γὰρ ἄνωγον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἱκόμεσθα ποτὶ πτόλιν, αἰπύ τε τεῖχος,
Ἡμεῖς μὲν περὶ ἄστυ κατὰ ῥωπήϊα πυκνὰ,

" Et ad mollitèr ridendum, et saltandum incitavit, 465
" Et aliquod verbum emisit, quod scilicet non-dictum melius.
" Sed postquam sanè primùm garrulus-esse-coepi, non celabo:
" Utinam sic pubescerem, viresque mihi integrae essent,
" Sicut quando sub Trojâ insidias duximus instructas:
" Duces autem erant Ulyssesque, et Atrides Menelaus; 470
" Cum his verò unà tertius dux-eram ego, ipsi enim jubebant.
" Sed quando jam venissemus ad urbem, altumque murum,
" Nos quidem circa urbem per virgulta densa,

ὄρχησιν τρισσύμενον· οὐχ οὕτως ἀγροῖκος οὐδ' ἀπαιδεύτευτος ἐστὶν ἀλλ' ἤδει τούτων ἑκάστου καὶ τοσούτους καὶ τοιούτους διαφορεύς. Ὅθεν οὐκ εἰκὸς ὡς ἄρα τὸν πολύφρονα ὁ οἶνος ποιεῖ ἄφρα, ἀλλὰ " μᾶλ' ἀΐσιμα," τουτέστιν ἀμέτρως καὶ ἐπὶ πλεῖον ἅπαντα προσεχλεῖν. Οὐδ' ἵνα γελάσαι, μὰ Δί', οὐδ' ὀρχήσασθαι πώποτ' ἐπ' ἀμφοτέροις λαβὼν τὸ " ἁπαλὸν," τὸν ἄπαιδον τῆς τοῦτο πράττουσιν ἑταιρισμὸν ἐζήλωκεν. " Καί Θ' ἁπαλὸν γελάσαι, καί " σ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν." *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Οἶνος καὶ φρονίοντας ἐς ἀφροσύνας ἀναβάλλει. *Sthenelus, Poeta, apud eundem Athenæum, lib.* X. *cap.* 7.

Ver. 465. Καί Θ' ἁπαλὸν γελάσαι.]

Cura fugit multo diluiturque mero:
Tunc veniunt risus ——————.
Ovid. Art. Amator. I, 238.

Cæterùm de voce γελάσαι, vide ad *Il. ά.* 67.

Ibid. —— καί τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκεν.] Sic apud *Athenæum*:

Οἶνος ἄνωγε γέροντα καὶ οὐκ ἐθέλοντα χορεύειν. *Lib.* X. *cap.* 7.

Et apud *Ovidium*:

Ebrius incinctis philyrâ conviva capillis
Saltat ——. *Fast. lib.* V. *ver.* 337.

Ver. 466. —— Καί τι ἔπος προέηκεν.] Τῆς δὲ μέθης αὐδὴ οὕτω καταγορεύει, ὡς τὸ περὶ τοὺς λόγους ἀκρατὲς καὶ ἀόριστον. " Οἶνος γάρ τ' ἐ- " φάνη ἕκ." (supra *ver.* 464.) Καί τοι τὸ διυόνασον, ὡς δὴ καὶ γέλως καὶ ὄρχησις αὐδὴν ἄκρι τούτων " Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄῤ- " ῥητον ἄμεινον." *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας.

Ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πίσιος μέτρον, οὐκ ἔτι πεῖνος
Τῆς αὐτοῦ γλάσσης παρεπεὶς, αὐδὴ νόον
Μυθίεται δ' ἀπάλαμνα ——————.
Theogn. Gnom. ver. 479.

Ver. 467. —— πρῶτον ἀνέπραγον.] " Quæ- " dam *Præterita Media* (inquit *Phil. Labbe*) " ego notavi penultimam ancipitem habere " longam. Cujus rei rationem si quis à me " repetat, fatebor ingenuè hâc in parte in- " scitiam, aut ampliùs cogitandum pronun- " tiabo. En igitur ea verba, quæ primus, " quod sciam, observavi à reliquorum, quæ " ab *Aoristo Secundo* profecta ejus quantita- " tem referre solent, naturâ ac conditione " desciscere. Ἔβρυγα à βίγω, πίπραγα à " πράσσω, τετριγυῖαι à τρίζω, βίβρωθα à βρίθω, " μέμυκα à μύκω, (nam ἤμυκον penultimam " breviat, ut et ἔκριγον et similia;) κέκραγα " à κράζω, κέκυφα à κύφω." *Prosod. p.* 44. 45. Nempè non advertit vir eruditus *Præterita Media* non *unam* habere *omnia* formandi ra- tionem. Alia enim *Aoristi Secundi* sequun- tur analogiam; ut τύπτω, ἔτυπον, τέτυπα· λίγω, ἔλιγον, λέλογα. Alia autem aut ex *Aoristo Primo*, aut ex *Præsenti* retinent vel *diphthongum*, ut φαίνω, ἔφηνα, ἔφανον, πέφηνα· πτίθω, ἔπιθον, πέπιθα· vel *syllabam positione longam*, ut δέρκω, ἔδρακον, δέδορκα· πέφθα, ἐ- πράθθον, πέπρωθα· vel *vocalem longam*, ut τρέ- ζω, ἔτρεγον, τέτρεχα· βρίγω, ἔβρῑγον, ἐβρῑγα· πράσ- σω, ἔπρᾱγον, πέπρᾱγα· κράζω, ἔκρᾱγον, κέ- κρᾱγα, &c. Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 473. —— περὶ ἄστυ.] *Al.* ποτὶ ἄστυ, et παρὰ ἄστυ.

Ibid. —— κατὰ ῥωπήϊα πυκνά.]

Hîc inter densas corylos ——.
Virg. Ecl. I, 14.

Ἀνδόνακας καὶ ἕλος ὑπὸ τεύχεσι πεπτηῶτες
Κείμεθα· νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ, Βορέαο πεσόντος,
Πηγυλὶς, αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ', ἠΰτε πάχνη,
Ψυχρὴ, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.
Ἔνθ' ἄλλοι πάντες χλαίνας ἔχον, ἠδὲ χιτῶνας,
Εὗδον δ' εὔκηλοι, σάκεσιν εἰλυμένοι ὤμους·
Αὐτὰρ ἐγὼ χλαῖναν μὲν ἰὼν ἑτάροισιν ἔλειπον
Ἀφραδίαις, ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ῥιγωσέμεν ἔμπης·
Ἀλλ' ἑπόμην σάκος οἶον ἔχων καὶ ζῶμα φαεινόν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
Καὶ τότ' ἐγὼν Ὀδυσῆα προσηύδων ἐγγὺς ἐόντα,
Ἀγκῶνι νύξας· (ὁ δ' ἄρ' ἐμμαπέως ὑπάκουσε·)
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτι ἔτι ζωοῖσι μετέσσομαι, ἀλλά με χεῖμα
Δάμναται· οὐ γὰρ ἔχω χλαῖναν· παρά μ' ἤπαφε δαίμων,
Οἰοχίτων ἔμεναι· νῦν δ' οὐκ ἔτι φυκτὰ πέλονται.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα νόον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ,

" In arundinibus et palude sub armis prostrati,
" Jacebamus: nox autem supervenit mala, Boreâ orto,
" Glacialis; at super nix facta est, veluti pruina,
" Frigida, et scutis circum accrescebat glacies.
" Ibi alii omnes laenas habebant, et tunicas,
" Dormiebantque quieti, scutis cooperti humeros:
" At ego laenam quidem profectus sociis reliqueram
" Stultitiâ; quoniam non putabam *me* frigus valdè passurum:
" Sed sequebar, scutum solum habens, et cingulum nitidum.
" Sed quandò jam tertia pars noctis erat, astraque transierant;
" Utique tunc ego Ulyssem allocutus sum, propè existentem,
" Cubito pungens; (is verò promptè audivit;)
" Nobilissime Laërtiade, solers Ulysses,
" Nequaquàm ampliùs vivis inter-ero: sed me hyems
" Domat; non enim habeo laenam: decepit me deus,
" Solâ cum-tunicâ ut-essem; nunc verò non ampliùs effugium est.'
" Sic dixi: is autem deindè sententiam habebat hanc in animo,

Ver. 474. Ἀνδόνακας.] *Al.* Ἀν δόνακας.
Ibid. —— πεπτηῶτες.] Vide ad *Il.* β', 818. et ζ, 261.
Ver. 476. Πηγυλὶς.] Ἦγουν παγετὸς κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ἢ παγετώδης. *Eustath.* Cæterùm apud *Etymolog. Magn.* notante *Barnesio*, legitur Πηλυγὶς.
Ibid. —— ὕπερθε.] *Al.* ἵστατο.
Ver. 477. —— περιτρέφετο.] Πέριξ ἐκύλιετο, ἐκαγιστοῦτο, συνίστατο, ἐστερεοῦτο. —— Οὕτω δὲ καὶ γάλα Θρίψας Κύκλωψ [suprà ι, 246.] τυροποιῆσαι. *Eustath.* *Al.* περιστρέφετο. Vide ad *Il.* ι, 903.
Ibid. —— κρύσταλλος.] Τὸ στιπτὸς ὕδωρ. *Schol.*

Ver. 479. —— σάκεσιν εἰλυμένοι.] *Al.* σακέσσι' εἰλυμένοι.
Ver. 481. Ἀφραδίαις.] *Al.* Ἀφραδίῃς, et Ἀφραδίῃ.
Ver. 485. Ἀγκῶνι νύξας.] *Barnesius* legendum conjicit, Ἀγκῶν' ἀνύξας. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ι, 51.
Ver. 487. Οὔτι.] *Al.* Οὔτοι.
Ver. 489. —— ἔμεναι.] *Al.* ἴμμεν, ἴμεναι, et ἴεναι.
Ibid. —— φυκτὰ.] *Barnesius* scribendum contendit φευκτὰ. Rationibus haud satis idoneis. Vide ad *Il.* ζ, 488.
Ver. 490. —— νόον σχέθε τόνδ' ἐνὶ θυμῷ.] Τὸ δὲ " νόον σχέθε," ἀντὶ τοῦ, ἔκρυψε τὸν μο-

Οἷος ἐκεῖνος ἦην βουλευέμεν, ἠδὲ μάχεσθαι·
Φθεγξάμενος δ' ὀλίγῃ ὀπί με πρὸς μῦθον ἔειπε·
Σίγα νῦν, μήτις σεῦ Ἀχαιῶν ἄλλος ἀκούσῃ.
Ἦ, καὶ ἐπ' ἀγκῶνος κεφαλὴν σχέθεν, εἶπέ τε μῦθον·
Κλῦτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος·
Λίην γὰρ νηῶν ἐκὰς ἤλθομεν· ἀλλά τις εἴη
Εἰπεῖν Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν,
Εἰ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐποτρύνειε νέεσθαι.
Ὣς ἔφατ'· ὦρτο δ' ἔπειτα Θόας, Ἀνδραίμονος υἱός,
Καρπαλίμως, ἀπὸ δὲ χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν,
Βῆ δὲ θέειν ἐπὶ νῆας· ἐγὼ δ' ἐνὶ εἵματι κεῖνου
Κείμην ἀσπασίως· φάε δὲ χρυσόθρονος ἠώς.
Ὡς νῦν ἠβώοιμι, βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Δοίη κέν τις χλαῖναν ἐνὶ σταθμοῖσι συφορβῶν,
Ἀμφότερον, φιλότητι καὶ αἰδοῖ φωτὸς ἑῆος·
Νῦν δέ μ' ἀτιμάζουσι, κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ὦ γέρον, αἶνος μέν τοι ἀμύμων, ὃν κατέλεξας,

" Qualis ille erat ad-consultandum et pugnandum;
" Locutus autem summissâ voce, me sermone affabatur:
' Sile nunc, ne quis te Achivorum alius audiat.'
" Dixit; et in cubito caput tenuit, dixitque sermonem:
' Audite, amici, divinum mihi in somnis astitit somnium;
' Valdè enim à navibus longè venimus; sed aliquis eat
' Nunciatum Atridae Agamemnoni, pastori populorum,
' Si plures a navibus jusserit venire.'
" Sic dixit: surrexit autem deindè Thoas, Andraemonis filius,
" Confestim, laenamque deposuit purpuream,
" Perrexitque currere ad naves: ego verò in vestimento illius
" Jacui libentèr; illuxit autem aureo-folio aurora.
" Ita utinam nunc pubescerem, viresque mihi integrae essent;
" Daret aliquis laenam in stabulis subulcorum,
" Utrumque, amicitiâ ac reverentiâ viri boni;
" Nunc autem me despicatui-habent, mala corpore vestimenta habentem."
Hunc autem respondens, allocutus es, Eumace subulce;
" O senex, narratio quidem tibi bona, quam dixisti:

σεπτοῖσιν λόγοις κατὰ νοῦν. *Eustath.* Rectiùs, ut opinor, interpreteris; " *Cogitatum hoc* " *concipiebat in animo.*"

Ver. 491. Οἷος ἐκεῖνος ἦην βουλευέμεν.] Γράφεται δὲ καὶ, " Οἷος ἐκεῖνος ἦεν " τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε." *Eustath.*

Ver. 494. —— σχέθεν.] *Al.* θέτο.

Ver. 496. Λίην γὰρ νηῶν ἐκὰς ἤλθομεν.] Vide *Strabonem, Geograph.* lib. XIII. *pag.* 894. *al.* 599.

Ver. 498. Εἰ πλέονας παρὰ ναῦφιν ἐποτρύνοι νέεσθαι.] Ἤγουν ἴσως πλείους στρατιώτας πέμψω ἐκεῖ. *Eustath.*

Ver. 500. —— θέτο.] *Al.* βάλε.

Ibid. —— φοινικόεσσαν.] Pronuntiabatur φοινικεύσσαν. Vide ad *Il.* β', 267. et κ', 133.

Ver. 501. Βῆ δὲ θέειν.] *Al.* Βῆ δ' ἰέναι.

Ver. 503. —— αἶνος μὲν τοι ἀμύμων.] Δῆλον δὲ ὅτι αἶνος παρὰ τοῖς Παλαιοῖς οὐ μόνον ἔπαινος, ἐξ οὗ πολύσημος Ὀδυσσεὺς, ὡς αἱ Συρέσιες [suprà μ', 184.] εἶπον, ἀλλὰ καὶ λόγος συμβολικὸς ἐκ μύθου ἢ ἱστορίας στρατιώτας ἔχων παραινετικήν. *Eustath.* Ita *Hesiodus* fabulam *Accipitris* et *Luscinicæ* αἶνον appellat; Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. 200.

Οὐδέ τί τῳ παρὰ μοῖραν ἔπος νημερδὲς ἔειπες·
Τῷ οὔτ' ἐσθῆτος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,
Ὧν ἐπέοικ' ἱκέτῃν ταλαπείριον ἀντιάσαντα,
Νῦν· ἀτὰρ ἠῶθέν γε τὰ σὰ ῥάκεα δροπαλίξεις·
Οὐ γὰρ πολλαὶ χλαῖναι, ἐπημοιβοί τε χιτῶνες
Ἐνθάδε ἔννυσθαι, μία δ' οἴη φωτὶ ἑκάστῳ.
Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
Αὐτός τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα δώσει,
Πέμψει δ', ὅππῃ σε κραδίη θυμός τε κελεύει.
Ὣς εἰπὼν ἀνόρουσε· τίθει δ' ἄρα οἱ πυρὸς ἐγγὺς
Εὐνήν, ἐν δ' οἰῶν τε καὶ αἰγῶν δέρματ' ἔβαλλεν.
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς κατέλεκτ'· ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν αὐτῷ
Πυκνὴν καὶ μεγάλην, ἣ οἱ παρεχέσπετ' ἀμοιβὰς,
Ἔννυσθαι, ὅτε τις χειμὼν ἔκπαγλος ὄροιτο.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' Ὀδυσεὺς κοιμήσατο, τοὶ δὲ παρ' αὐτὸν
Ἄνδρες κοιμήσαντο νεηνίαι· οὐδὲ συβώτῃ
Ἤνδανεν αὐτόθι κεῖτος, ὑῶν ἄπο κοιμηθῆναι.

" Neque quid adhuc praeter decorum verbum inutile locutus es:
" Ideò neque veste indigebis, neque ullâ aliâ-re,
" Quarum decet supplicem miserum compotem-factum-esse,
" Nunc; at manè quidem tuis te pannis amicies;
" Non enim multae laenae, mutatoriaeque tunicae
" Hìc ad-induendum; una autem sola viro cuique.
" At postquam venerit Ulyssis dilectus filius,
" Ipse tibi laenamque tunicamque, vestimenta dabit,
" Mittetque, quò te cor animusque jubet."
Sic locutus surrexit; ponebat autem ei prope ignem
Lectum, oviumque et caprarum pelles injiciebat.
Ibi Ulysses decubuit; injecit autem laenam ipsi
Densam et magnam, quae ei praebebat copiam-mutandi,
Ad-induendum, quandò aliqua hyems terribilis orta esset.
Sic ibi quidem tunc Ulysses decubuit; apud ipsum verò
Viri cubuerunt juvenes: non autem subulco
Placuit illic lectus, ut à suibus seorsùm cubaret;

Ver. 509. Οὐδέ τί τῳ παρὰ μοῖραν ἔπος νημερδὲς ἔειπες.] Οὐ γὰρ παρὰ τὸ πρωΐσιον τὰ πικρὰ ἠγόρευσας. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ibid. —— ἔειπες.] *Al.* ἔειπας· et ἔνεπες.

Ver. 511. —— ἀντιάσαντα.] Vide suprà ad ζ. 193. et ad *Il. á*, 67.

Ver. 512. —— τὰ σὰ ῥάκεα δροπαλίξεις.] Ἀντὶ τοῦ, διὰ χειρὸς ἕξεις, ἀμφίσῃ, συῤῥάψεις· ἢ περιτινάξεις, περιστρέψεις. *Etymolog. Magn.* in voce Δροπαλίζω.

Ver. 513. —— χλαῖναι, ἐπημοιβοί τε χιτῶνες.] Χλαῖναι, χλαμύδες, τὰ ἔξωθεν περιβλήματα ——. Χιτῶνες, τὰ ἔσωθεν ἐνδεῖα ἱμάτια. *Schol.*

Ver. 515. 516. 517. Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν &c.] Desunt hi tres versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 517. —— θυμός τε κελεύει.] *Al.* καὶ θυμὸς ἀνώγει.

Ver. 521. —— μεγάλην.] *Al.* μαλακὴν.

Ibid. —— παρεχέσπετ' ἀμοιβὰς.] Παρεῖχε τὰς ἀμοιβὰς καὶ ἐναλλαγάς. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* edidit, legendumque pronuntiat, παρεχέσπετ' ἀμοιβὰς, ut sit παρέπιπτε ἀμοιβαίη uti infrà φ', 41. Κίπτειν' ἐπὶ μεγάροις. verùm, ut opinor, auctoritate haud satis idoneâ. Porrò vir eruditus *Tho. Bentleius* in uno MS. scriptum reperit παρέχεσκεν ἀμοιβάς.

Ἀλλ' ὅγ' ἄρ' ἔξω ἰὼν ὡπλίζετο· χαῖρε δ' Ὀδυσσεὺς
Ὅττι ῥά οἱ βιότου περικήδετο, νόσφιν ἑόντος.
Πρῶτον μὲν ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις,
Ἀμφὶ δὲ χλαῖναν εἴσατ' ἀλεξάνεμον, μάλα πυκνὴν,
Ἂν δὲ νάκην ἕλετ' αἰγὸς ἐϋτρεφέος μεγάλοιο· 530
Εἵλετο δ' ὀξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν
Βῆ δ' ἴμεναι πείων, ὅθι περ σύες ἀργιόδοντες
Πίτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ εὗδον, Βορέω ὑπ' ἰωγῇ.

Sed is extrà profectus armabat-se: gaudebat verò Ulysses,
Quòd scilicèt sibi facultatum curam-habebat, dum *ipse* abesset.
Primùm quidem ensem acutum circum fortes posuit humeros;
Laenam autem sibi circumdedit arcentem-ventos, valdè densam;
Ac pellem sumpsit caprae benè-nutritae magnae: 530
Sumpsitque acutum jaculum, canum propulsatorem et virorum.
Perrexit autem ire decubiturus, ubi scilicèt sues albis-dentibus
Rupe sub cavâ dormiebant, Boreae sub tegmine.

Ver. 527. —— *νόσφιν ἰόντος.*] *Al. νόσφιν ἰόντι.*

Ver. 528. —— *ξίφος ὀξὺ περὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις.*]

Tum lateri atque humeris Tegeaeum subligat ensem. *Æn.* VIII, 459.

Ver. 529. —— *χλαῖναν εἴσατ'.*] Vide suprà ad *I*, 296. *Al. χλαῖναν ἑ ἵσατ'.* Minùs rectè.

Ver. 530. —— *νάκην.*] *Δίεμα αἰγὸς δασύμαλλον. Schol.*

Ver. 533. —— *Βορέω ὑπ' ἰωγῇ.*] *Ἰωγὴ, ἡ σκέπη* —— *καὶ ὑπαγωγαὶ δὲ, αἱ ὑπαγωγαὶ καὶ σκέπαι. Etymolog. Magn. Κυρίως οὖν ἰωὴ τῆς στοᾶς οὔσης, καὶ τοῦ ἄγνυσθαι σημαίνοντος τὸ κλᾶσθαι, ἰωγὴ λοιπὸν ἡ τῆς στοᾶς ἂν εἴη κλάσις. Ἔφη οὖν στυ, "εὗδον Βορέω ὑπ' ἰωγῇ·" ὅτι ἀγνυται ἡ στοὰ Βορρᾶ στοή. Porphyr. Quæst. Homeric.* 29. *Al. ὑπ' ἰωγῆς.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ο'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ο'.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΝ Ἀθηνᾶ ὄναρ ἐπιστᾶσα εἰς Ἰθάκην ἐπανελθεῖν προτρέπεται· ὃς δῶρα παρὰ Μενελάου λαβὼν πέμπεται· καὶ ἐμβαίνειν μέλλων εἰς τὴν ναῦν, Θεοκλύμενον τινὰ Ἀργεῖον μάντιν ἀναλαμβάνει ἐπὶ φόνῳ φεύγοντα· καὶ Εὔμαιος Ὀδυσσεῖ διηγεῖται, ὡς Φοίνικες αὐτὸν λῃσάμενοι ἐκ Συρίας νήσου, ἀπέδοντο Λαέρτῃ· καὶ ἡ Τηλεμάχου ναῦς κατάγεται εἰς Ἰθάκην, καὶ ταύτην εἰς ἄστυ ἀποπέμψας, αὐτὸς πρὸς Εὔμαιον ἔρχεται.

Ἐπιγραφαί.

Τηλεμάχου ἐπάνοδος· Μνηστήρων λόχος· Τηλεμάχου πρὸς Εὔμαιον ἄφιξις.

Ἄλλως.

Οὐ, ἐπίσω Ἰθάκης Λακεδαίμονος ἐξ Ὀδυσῆος.

Ἠδ' εἰς εὐρύχορον Λακεδαίμονα Παλλὰς Ἀθήνη
Ὤχετ', Ὀδυσσῆος μεγαθύμου φαίδιμον υἱὸν
Νόστου ὑπομνήσουσα, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.

In spatiosam verò Lacedaemonem Pallas Minerva
Ibat, Ulyssis magnanimi illustrem filium
De-reditu submonitura, et hortatura ut-rediret.

Ver. 1. Ἠδ' εἰς εὐρύχορον Λακεδαίμονα.] Connectitur cum *Odyss.* ν', 439. 440.

Ibid. ——— εὐρύχορον Λακεδαίμονα.] Sic Oraculum apud *Homerum:*

——— Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόρου.
Lib. VII. § 220.

Cæterùm nonnulli *Spartam* εὐρύχορον appellatam existimàrunt propter *Choreas* quarum meminit *Plutarchus* in libro *de institutis Laconicis.* Alii verò εὐρύχορον exponunt simplicitèr *latam*, Εὐρύχορον, φασὶ, λίγυ — γῆν, τὴν εὔχωρον καὶ μεγάλην. *Eustath.* ad *Odyss.* μ', 4. Quod et eo verisimilius videtur, quòd aliis terris idem epitheton sæpè tribuat Poeta. Vide suprà ad Υ, 635. ζ', 4. et λ', 255. Vir tamen eruditus *Isaacus Casaubonus* alteram sententiam amplectitur, reprehenditque *Athenæi* Latinum Interpretem, quòd εὐρύχορον "*agri spatiosi*" reddiderit. *Annotat. in Athenæum, lib.* IV. *cap.* 3.

Ver. 3. Νόστου ὑπομνήσουσα, καὶ ὀτρυνέουσα νίεσθαι.] Φησὶ γὰρ ὡς εἰκὸς ὁ Τηλέμαχος, ἐκ

Εὗρε δὲ Τηλέμαχον καὶ Νέστορος ἀγλαὸν υἱὸν
Εὕδοντ' ἐν προδόμῳ Μενελάου κυδαλίμοιο·
Ἦτοι Νεστορίδην μαλακῷ δεδμημένον ὕπνῳ·
Τηλέμαχον δ' οὐχ ὕπνος ἔχε γλυκὺς, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Νύκτα δι' ἀμβροσίην μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', οὐκ ἔτι καλὰ δόμων ἀπὸ δὴν ἀλάλησαι,
Κτήματά τε προλιπὼν, ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν
Οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσι,
Κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηϋσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
Ἀλλ' ὅτρυνε τάχιστα βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον,
Πεμπέμεν, ὄφρ' ἔτι οἶκοι ἀμύμονα μητέρα τέτμῃς·
Ἤδη γάρ ῥα πατήρ τε καὶ σίγυνοί τε κέλονται
Εὐρυμάχῳ γήμασθαι· ὁ γὰρ περιβάλλει ἅπαντας

Invenit autem Telemachum et Nestoris inclytum filium
Cubantes in vestibulo domûs Menelai illustris;
Nestoridem quidem molli domitum somno:
Telemachum autem non somnus tenebat dulcis; sed *eum* in animo
Noctem per placidam curae de-patre excitabant.
Propè autem stans allocuta est caesia-oculis Minerva:
" Telemache, non ampliùs benè à *tuâ* domo diù aberras,
" Possessionibusque relictis, virisque in tuis aedibus,
" Ita superbis; *cave* nè tibi omnia comedant,
" Possessionibus divisis, tu autem inane iter feceris.
" Sed hortare citissimè bello strenuum Menelaum,
" Ut *te* dimittat; ut adhuc domi eximiam matrem invenias:
" Jam enim paterque fratresque jubent
" Eurymacho nubere; is enim superat omnes

τῆς κατ' αὐτὸν Ἀθηνᾶς, καιρὸν εἶναι ἤδη τοῦ ἐπανιέναι αὐτόν. *Eustath.*

Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἰάλλεται εἶπεν ἰόντα. Infrà *ver.* 66.

Vide ad *Il. ά*, 194.

Ibid. —— ἀτρυνέουσα.] Vide ad *Il. ά*, 338. et *κ'*, 55.

Ver. 5. Εὕδοντ' ἐν προδόμῳ.] Quoniam infrà *ver.* 7. legitur, Τηλέμαχον δ' οὐκ ὕπνος ἔχε γλυκύς· ideò vocem Εὕδοντ' hoc in loco non Εὕδοντες, (uti exponit *Scholiastes*,) sed Εὕδοντα intelligendam contendit *Barnesius*: scilicet ut ad *Pisistratum* solum referatur. Sed nihil opus. Primò enim vox Εὕδων de eo qui ad somnum captandum decubuerit, (ut opinor,) satìs rectè dici potest: Deinde istud Τηλέμαχον δ' οὐκ ὕπνος ἔχε γλυκὺς, *ver.* 7. non impedit quin paululùm dormierit *Telemachus*, etsi non (ut *Nestoris* filius) μαλακῷ δεδμημένος ὕπνῳ. Similitèr de Jove dicit Poeta, *Iliad. ά*, 611. Ἔνθα κάθευδ' ἀνιβάς· de eodem autem statim deinceps, *β'*, *ver.* 2. Δία δ' οὐκ ἔχε πάμπαν ὕπνος.

Ver. 8. —— μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν.] *Barnesius* aliique vertunt, " *curas de patre* " *excitabat.*" Sed ad vocis ἔγειρεν significationem rectiùs (ut opinor) interpretèris, " *curae de patre* eum è somno *excitant*:" sive, " *insomnem reddebant.*" Vide suprà ad *ζ'*, 48. et ad *Iliad. ψ'*, 234. *ώ*, 344.

Ver. 10. —— ἀπὸ δὴν ἀλάλησαι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἀπὸ τῆλ' ἀλάλησαι. Atque ita in commentario citat *Eustathius*.

Ver. 13. Κτήματα.] *Al.* Χρήματα.

Ibid. — τηϋσίην.] Vide suprà ad *γ'*, 316.

Ver. 16. Ἤδη γάρ ῥα πατήρ τε.] Hinc *Ovidius*:

Me pater Icarius viduo discedere lecto
Cogit, et immensas increpat usque moras. *Heroid. Epist.* I, 81.

Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* X. *pag.* 708. *al.* 461.

Ibid. —— πατήρ.] Ἰκάριος ὁ Οἰδάλου. *Schol.*

Ver. 17. —— γήμασθαι.] Vide suprà ad *λ'*, 272.

Μνηστῆρας δώροισι, καὶ ἐξώφελλεν ἕεδνα·
Μή νύ τι, σεῦ ἀέκητι, δόμων ἐπ πτῆμα φέρηται.
Οἶσθα γὰρ οἷος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γυναικός·
Κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίοι,
Παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίοιο φίλοιο
Οὐκέτι μέμνηται τεθνηότος, οὐδὲ μεταλλᾷ·
Ἀλλὰ σύγ' ἐλθὼν αὐτὸς ἐπιτρέψειας ἕκαστα
Δμωάων, ἥτις τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι,
Εἰσόκε τοι φήνωσι θεὰν πυδρὴν παράκοιτιν.
Ἄλλο δέ τοί γε ἔπος ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ·
Μνηστήρων σ' ἐπιτηδὲς ἀριστῆες λοχόωσιν
Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε, Σάμοιό τε παιπαλόεσσης,
Ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλὰ τά γ' οὐκ οἶω· πρὶν καί τινα γαῖα καθύξει
Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.

" Procos donis, et exaugere-solet sponsalia:
" Nequod, te invito, ex aedibus bonum efferatur.
" Scis enim, qualis animus in pectoribus mulieris:
" Illius vult domum augere, qui duxerit;
" Filiorum autem priorum, et mariti-cui-virgo-nupserat dilecti,
" Non ampliùs recordatur mortui, neque inquirit.
" Sed tu ubi-veneris ipse committas singula
" Famularum *ei*, quaecunque tibi optima videatur esse,
" Donec tibi ostenderint dii illustrem uxorem.
" Aliud autem tibi verbum dicam; tu verò repone animo;
" Procorum tibi diligentèr optimates insidiantur
" In freto Ithacaeque, Samique asperae,
" Cupientes occidere, antequam in patriam terram veneris.
" Sed ea scilicet non *futura* puto: priùs etiam aliquem terra detinebit
" Virorum procorum, qui tibi victum devorant.

Ver. 18. —— ἕεδνα.] Ita *Barnesius*. Nempè ut ἅλως, ἠέλιος· ἕερση, εἴερση· ita ἵδνον, ἕεδνον. *Vulgg.* ἴεδνα.

Ver. 22. Παίδων δὲ προτέρων καὶ κουριδίου φίλου Οὐκέτι μέμνηται.]

Ἀπίστου· αὐτὴν, ἥτις ἄνδρα τὸν πάρος
Καινοῖς λίπτεσθαι ἀποζαλοῦσ' ἄλλον φιλεῖ.
Euripid. Troad. ver. 662.

Παλαιὰ καινῶν λείπεται κηδεμόνων.
In Medea, ver. 76.

Ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum citat.

Ver. 23. —— τεθνηότος.] Vide ad *Il.* β', 318. *Al.* τεθνειότος.

Ver. 27. —— σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ.]

—— tu condita mente teneto. *Æn.* III, 388.

Ver. 28. Μνηστήρων σ' ἐπιτηδὲς.] Vide suprà ad δ', 842. &c.

Ver. 29. Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης.] Πορθμὸς ἐστὶ στενὴ θάλασσα ὑπὸ γῆς περιεχομένη· ἰσθμὸς δὲ στενὴ γῆ ὑπὸ θαλάσσης περιεχομένη. *Schol.*

Ibid. —— Σάμοιό τε παιπαλόεσσης.] Σάμον δὲ, τὴν νῦν Κεφαλληνίαν, ὡς καὶ ὅπου φησί. " Ἐν πορθμῷ σ' Ἰθάκης τε, Σάμοιό τε παιπαλόεσσης." Τῷ γὰρ ἰσθμίτῃ τὴν ἡμιπομίαν διίστασθαι, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου, τιθεῖς τοῦνομα. Τιγραπόλεως γὰρ οὔσης τῆς νήσου, μία τῶν τεττάρων ἐστὶ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη, καθ' ἑαυτὴν τοῦνομα ἡμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 695. *al.* 453. *Apollodorus* autem, notante *Strabone, ibid.* insulam non Σάμην, sed Σάμον semper appellatam contendit. Vide suprà ad ά, 246. Cæterùm quod hìc ait *Scholiastes*, Τὴν Σάμην εἴρηκε Σάμον διὰ τὸ μέγεθος planè nihili est. Alibi enim occurrit vox Σάμου.

Μεσηγὺς δὴ Σάμου τε καὶ Ἰθάκου παιπαλοέσσης. *Iliad.* ω, 78.

Ubi facilè scribere potuisset Poeta Σάμης, si ita oportuisset.

Ἀλλὰ ἑκὰς νήσων ἀπέχειν εὐεργέα νῆα,
Νυκτὶ δ' ὁμῶς πλείειν· πέμψει δέ τοι οὖρον ὄπισθεν
Ἀθανάτων, ὅς τις σε φυλάσσει τε ῥύεταί τε.
Αὐτὰρ ἐπὴν πρώτην ἀκτὴν Ἰθάκης ἀφίκηαι,
Νῆα μὲν ἐς πόλιν ὀτρῦναι καὶ πάντας ἑταίρους·
Αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
Ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος· ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδεν.
Ἔνθα δὲ νύκτ' ἀέσαι· τὸν δ' ὀτρῦναι πόλιν εἴσω
Ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
Οὕνεκά οἱ σῶς ἐσσὶ, καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθας.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον.
Αὐτὰρ ὁ Νεστορίδην ἐξ ἡδέος ὕπνου ἔγειρεν,
Λὰξ ποδὶ κινήσας, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἔγρεο, Νεστορίδη Πεισίστρατε, μώνυχας ἵππους
Ζεῦξον ὑφ' ἅρματ' ἄγων, ὄφρα πρήσσωμεν ὁδοῖο.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ', οὔπως ἐστὶν, ἐπειγομένους περ ὁδοῖο,
Νύκτα διὰ δνοφερὴν ἐλάαν· τάχα δ' ἔσσεται Ἠώς.

" Sed longè ab insulis abstine benè-fabricatam navem,
" Cumque nocte simul naviga: mittet autem tibi ventum-secundum à-tergo
" Immortalium, quicunque te custoditque, tueturque.
" At ubi ad primum littus Ithacae perveneris,
" Navem quidem in urbem mitte et omnes socios:
" Ipse verò primùm subulcum adi,
" Qui tibi suûm custos est, simulque tibi benè-vult.
" Illic autem noctem perage; eum verò mitte in urbem
" Nuncium laturum prudenti Penelopae;
" Quòd ei salvus sis, et ex Pylo veneris."
Haec quidem sic locuta abiit ad magnum Olympum.
At hic Nestoridem ex dulci somno excitavit
Calcitrando pede motum; et ei verbum dixit:
" Surge, Nestoride Pisistrate, solidos-ungulis equos
" Junge currui subducens, ut conficiamus iter."
Hunc autem Nestorides Pisistratus contrà allocutus est:
" Telemache, nequaquàm licet, festinantes quamvis ad-iter,
" Noctem per tenebrosam aurigare; citò autem aderit Aurora.

Ver. 39. ——— ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδεν.] Vide suprà ad ν', 405.

Ver. 43. Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη.]

——— Sic fatus, nocti se immiscuit atræ.
Æn. IV, 570.

Ver. 47. ——— πρήσσωμεν ὁδοῖο.] In vulgatis editum est πρήσομεν. Verùm cum in omnibus editionibus legatur πρήσσωμεν πρήσσειν. *Iliad.* ω, 264. *Odyss.* γ', 476. ε, 219. ubi idem ferè hemistichium occurrit; etiam hîc πρήσσωμεν edidi.

Ver. 50. Νύκτα διὰ δνοφερὴν ἐλάαν.] Conjicit Dna. *Dacier* hoc eâdem accidisse nocte quam suprà depingit Poeta:

Νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακὴ σκοτομήνιος, ὄφρ' ἔτι, 457.

ideoque hoc in loco noctem δνοφερὴν appellatam existimat: scilicet ut dicat *Pisistratus*, " *nocte tam obscurâ et intempestâ iter nullo* " *modo instituendum esse.*" Sed malè. Neque enim Epitheton δνοφερὴ omninò noctem intempestam, aut solito obscuriorem denotat; sed omni nocti in universum tribuitur; neque, ut de eâdem ipsâ nocte hæc intelligantur, ulla videtur ratio. Reverà hoc dicit *Pisistratus*, " *noctem*, (*non istam utique*, " *sed* omnem,) *ad iter faciendum, tempus esse* " *omninò inidoneum.*"

Ἀλλὰ μέν', εἰσόκε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείη
Ἥρως Ἀτρείδης, δουρικλειτὸς Μενέλαος,
Καὶ μύθοις ἀγανοῖσι παραυδήσας ἀποπέμψῃ.
Τοῦ γάρ τε ξεῖνος μιμνήσκεται ἤματα πάντα
Ἀνδρὸς ξεινοδόκου, ὅς κεν φιλότητα παράσχῃ·
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἠώς.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Ἀνστὰς ἐξ εὐνῆς, Ἑλένης παρὰ καλλικόμοιο.
Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός,
Σπερχόμενός ῥα χιτῶνα περὶ χροῒ σιγαλόεντα
Δῦνεν, καὶ μέγα φᾶρος ἐπὶ στιβαροῖς βάλετ' ὤμοις
Ἥρως· βῆ δὲ θύραζε, παριστάμενος δὲ προσηύδα
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
Ἀτρεΐδη Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἤδη νῦν μ' ἀπόπεμπε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐέλδεται οἴκαδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος·
Τηλέμαχ', οὔτι σ' ἔγωγε πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἐρύξω
Ἰέμενον νόστοιο· νεμεσσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ

" Sed mane, dum dona ferens in-currum posuerit
" Heros Atrides, hastâ-inclytus Menelaus,
" Et verbis mitibus compellatum dimiserit.
" Etenim hospes recordatur dies omnes
" Viri hospitalis, qui amicitiam praebuerit."
Sic dixit: statim autem aureo-solio venit Aurora.
Propè autem ad eos venit bello strenuus Menelaus,
Ubi-surrexisset è lecto, Helenâ à comas-pulchrâ.
Hunc autem postquam animadvertit Ulyssis dilectus filius,
Festinans utique tunicam circum corpus splendidam
Induit, et magnum pallium fortibus injecit humeris
Heros: ivit autem foràs, astansque allocutus est
Telemachus, dilectus filius Ulyssis divini:
" Atride Menelaë Jovis-alumne, princeps populorum,
" Jam nunc me dimitte dilectam in patriam terram;
" Jam enim mihi animus cupit domum ire."
Huic autem respondit deinde bello strenuus Menelaus:
" Telemache, non te ego in multum tempus hìc detinebo
" Cupientem reditûs: succenseo autem et alii

Ver. 51. ——— ἐπιδίφρια.] Ἐπὶ τὸν δίφρον τιθέμενα, ἢ τὸ ἅρμα. *Schol.*

Ver. 60. Σπερχόμενός ῥα χιτῶνα.] Consurgit ——, tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII, 457.

Ver. 62. ——— παριστάμενος δὲ προσηύδα.] *Al.* παριστάμενος δ' ἔπος ηὔδα.

Ver. 63. Τηλέμαχος.] Deest hic versus in nonnullis Editionibus, itemque in MS. à *Tho. Bentleio* collato. " Ac certè," inquit *Henricus Stephanus*, " malim abesse, quòd " supervacaneus videatur."

Ver. 69. 70. — νεμεσσῶμαι δὲ καὶ ἄλλῳ Ἀνδρὶ &c.] Apud *Dionysium Halicarnassensem*, περὶ τῆς Ὁμήρου συνθέσεως, § 19. sub initio, contrahuntur hæc in unum versum, hoc modo:

Καὶ δ' ἄλλῳ νεμεσῶ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν.

Vide ad *ver.* 70.

Ἀνδρὶ ξεινοδόκῳ, ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν,
Ἔξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
Ἰσόν τοι κακὸν ἐσθ', ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι
Ξεῖνον ἀποτρύνῃ, καὶ ὃς ἐσσύμενον κατερύκῃ·
Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.
Ἀλλὰ μέν', εἰσόκε δῶρα φέρων ἐπιδίφρια θείω
Καλά, σὺ δ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς· εἶπω δὲ γυναιξίν,
Δεῖπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἄλις ἔνδον ἐόντων.
Ἀμφότερον, κῦδός τε καὶ ἀγλαΐη, καὶ ὄνησις,
Δειπνήσαντας ἴμεν πολλὴν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
Εἰ δ' ἐθέλεις τρεφθῆναι ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος,
Ὄφρα τοι αὐτὸς ἕπωμαι, ὑποζεύξω δέ τοι ἵππους,
Ἄστεα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι· οὐδέ τις ἡμέας

" Viro hospitali, qui immoderatè quidem diligat,
" Immoderatè autem oderit; meliora nempè aequabilia omnia.
" Aequale sanè malum est, qui et nolentem redire
" Hospitem impellat, et qui ire-festinantem detineat:
" Oportet hospitem praesentem amicè-tractare, volentem autem dimittere.
" Sed mane, dum dona ferens in-currum posuero
" Pulchra; tu autem oculis videris: dicam verò mulieribus,
" Jentaculum in aedibus ut-parent abundè ex intùs existentibus.
" Utrumque, gloriaque et splendor, et utilitas *est*,
" Pastos ire multam super immensam terram.
" Sin vis divertere in Hellada, et medium Argos;
" Ut te ipse sequar; subjungam autem tibi equos,
" Et ad urbes hominum ducam: neque quisquam nos

Ver. 70. —— ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν, Ἔξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν.] Τῆς δὲ Ὁμήρου σοφίας πρέπουσα καταμαθεῖν ἐστὶ διάγραμμα, ὅτι καλὰ καὶ σοφὰ ἀνδρῶν ἀποφθέγματα σεμνηφάντως· οἷον τὸ —— Μηδὲν ἄγαν· " Καὶ δ' ἄλλῳ " τινὶ σοφῷ, ὅς κ' ἔξοχα, &c. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 19.

Χρὴ γὰρ μετρίας ἀλλήλους
Φιλίας ἔτητύς ἀναπίμπλασθαι,
Καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς.
Euripid. Hippolyt. ver 253.

Ibid. 71. —— ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.] Ἐγγὺς ἐστὶ τοῦ εἰπεῖν, ὡς πάντων μέτρον ἄριστον. *Eustath.*

Ver. 73. —— ἀποτρύνῃ, —— κατερύκῃ.] *Al.* ἀποτρύνει, —— κατερύκει.

Ver. 74. Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.] Sic apud *Theocritum*:

Μηδὲ ξεινοδόκον κακὸν ἵμμεναι ἀλλὰ φερεσβᾷ
Μειλίξαντ' ἀποπέμψαι, ἐὰν ἐθέλοντι νέεσθαι.
Idyll. XVI, 27.

—— nè sit mora; mitte volentem.
Ovid. Fast. lib. IV. *ver.* 269.

Καὶ εἴ γε ἄνθρωποι ὑποδέχονται αὐτὸν [χειλ-δόνα] κατὰ τὸν τῆς Ὁμηρικῆς ξενίας θεσμὸν, ὃς μάλιστα καὶ φιλεῖν τὸν παρόντα, καὶ ἥκιστα βουλόμενον ἀποπέμπειν. *Ælian. de Animal. lib.* I. *cap.* 52.

Ver. 78. Ἀμφότερον, κῦδός τε καὶ ἀγλαΐη, καὶ ὄνησις, Δειπνήσαντας ἴμεν.] Τουτέστι τὸ τοὺς ξένους δειπνίσαντας ὑποχωρῆσαι εἰς ὁδὸν, ὄνησις μὲν τῷ ξενοδοχήσαντι διὰ τὸ φαγεῖν· —— κῦδος δὲ καὶ ἀγλαΐα τῷ ξενοδοχήσαντι. *Eustath.* Atqui utrumque videtur τῷ ξενοδοχήσαντι tribuendum. Cæterùm *Scholiastes* κῦδος hic exponit παράστημα ψυχῆς.

Ver. 79. Δειπνήσαντας.] Vide suprà ad γ', 535.

Ver. 80. —— ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.] Ποιητικῶς δὲ σὺν σχήματι συγκαταλήγειν τὸ μέσον τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὡς τὸ " ἀν' " Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 524. *al.* 340. Vide autem suprà ad ά, 344. et ad *Il.* β', 528.

Ver. 81. Ὄφρα τοι αὐτὸς ἕπωμαι.] Τὸ δὲ " ὄφρα ἕπωμαι" ἀπὸ ποσοῦ ἔχει χρησιμωτάτως τὸ " μίνι τίσεις" [suprà *ver.* 75.] οἷον, Ἀλλὰ μίνι τίσεις δῶρα φέρω καλά· εἰ δ' ἀλίτοις, μίνι δηλαδὴ, ὄφρα τοι αὐτὸς ἕπωμαι. *Eustath.*

Αὖτως ἀποπέμψει, δώσει δέ τι ἴν γε φέρεσθαι,
Ἤ τινα τριπόδων ἰϋχάλκων, ἠὲ λεβήτων,
Ἠὲ δύ' ἡμιόνους, ἠὲ χρύσειον ἄλεισον.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ'· (οὐ γὰρ ὄπισθεν
Οὖρον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσι·)
Μὴ πατέρ' ἀντίθεον διζήμενος, αὐτὸς ὄλωμαι,
Ἤ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν ὄληται.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Αὐτίκ' ἄρ' ἢ ἀλόχῳ ἠδὲ δμωῇσι κέλευσε,
Δεῖπνον ἐνὶ μεγάροις τετυκεῖν ἅλις ἔνδον ἐόντων.
Ἀγχίμολον δέ οἱ ἦλθε Βοηθοίδης Ἐτεωνεὺς,
Ἀνστὰς ἐξ εὐνῆς, ἐπεὶ οὐ πολὺ ναῖεν ἀπ' αὐτοῦ·
Τὸν πῦρ κῆαι ἄνωγε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Ὀπτῆσαί τε κρεῶν· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἀπίθησεν ἀκούσας.
Αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσατο κηώεντα,

" Incassùm remittet; dabit autem aliquid unum saltem ferendum,
" Aut aliquem tripodum benè-acratorum, aut lebetum,
" Aut duos mulos, aut aureum poculum."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Atride Menelaë Jovis-alumne, princeps populorum,
" Volo jam redire ad nostra; (non enim ponè
" Custodem discedens reliqui apud possessiones meas:)
" Nè patrem deo-parem quærens, ipse peream,
" Aut aliquod mihi ex aedibus supellectile pereat."
At postquam hoc audisset bello strenuus Menelaus,
Statim suam uxorem et famulas jussit,
Jentaculum in aedibus parare abundè ex intùs existentibus:
Propè autem ad ipsum venit Boëthoedes Eteoneus,
Ubi-surrexisset è lecto; quippe non procul habitabat ab ipso:
Hunc ignem accendere jussit bello strenuus Menelaus,
Assareque carnes; is verò non inobsequens fuit, ubi audivisset.
Ipse autem in thalamum descendit odoratum,

Ver. 83. Αὖτως ἀποπέμψει.] Ita omnes. Quod tamen, ut opinor, ferri non potest. *Barnesius* quidem *Anapæstum* quovis in loco pro *Dactylo* adhiberi posse contendit. Verùm ejus rei exemplum alibi apud *Homerum* non occurrit. In versu enim isto quem hic citat vir eruditus, *Odyss.* β', 289. Ὀπλισσόν τ' ἦϊα καὶ ἄγγιστα ——, pes tertius, " ἴα καὶ" non est *Anapæstus*, sed *Dactylus*; quippè vox ἦϊα *mediam* naturâ producit. Et in aliis locis à *Barnesio* ibi (ad *Odyss.* β', 289.) citatis: Βερίης καὶ Ζίφυος —— *Iliad.* ι', 5. Νία μὶν ναυσὶ κατέλξι —— *Odyss.* ι', 283. Ἴξιονα δὲ σύας—ε', 181. pedes isti " Βερίης," " Νία μὶν," " Ἴξιον," non sunt *Anapæsti*, sed *Spondæi*: pronuntiando nimirùm, Βέρίης, Νᾶ μὶν, "Ιξιον. Ideóque hoc in loco errorem aliquem latere crediderim. Quænam autem vera demùm sit lectio, non liquet.

Ver. 85. Ἠὲ δύ' ἡμιόνους.] Ἐν δὲ τῷ, " δύ' " ἡμιόνους," δύο μὲν λίγυι διὰ τὴν ξυνωρίδα. Οὐ γὰρ ἰσαλλάττειν οἱ ἵπποι τόσα. *Eustath.* Atqui equos celetes tunc in usu fuisse liquet ex *Iliad.* ι', 679. &c.

Ver. 97. 98. Τὸν πῦρ κῆαι ἄνωγε —— Ὀπτῆσαί τε κρεῶν.] " Mallem hic," inquit *Barnesius*, " legere Ὀπτῆσαι κρειῶν, ut sensus sit, " *Ignem jussit accendere, Ad assandum car-* " *nes.*" Sed malè.

Ibid. —— κῆαι.] *Al.* καῖαι.

Οὐκ οἷος, ἅμα τῷγ' Ἑλένη κίε καὶ Μεγαπένθης.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκανον, ὅθ' οἱ κειμήλια κεῖτο,
Ἀτρεΐδης μὲν ἔπειτα δέπας λάβεν ἀμφικύπελλον,
Υἱὸν δὲ κρητῆρα φέρειν Μεγαπένθε' ἄνωγεν
Ἀργύρεον· Ἑλένη δὲ παρίστατο φωριαμοῖσιν,
Ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, οὓς κάμεν αὐτή.
Τῶν ἕν' ἀειραμένη Ἑλένη φέρε, δῖα γυναικῶν,
Ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν, ἠδὲ μέγιστος·
Ἀστὴρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν, ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων.
Βὰν δ' ἰέναι προτέρω διὰ δώματος, ἔως ἵκοντο
Τηλέμαχον· τὸν δὲ προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Τηλέμαχ', ἦτοι νόστον, ὅπως φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
Ὡς τοι Ζεὺς τελέσειεν, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
Δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
Δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμιήστατόν ἐστί·
Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ

Non solus; simul cum-ipso Helena ivit et Megapenthes.
Sed quando jam pervenissent, ubi ei bona-recondita jacebant,
Atrides quidem deinde poculum cepit rotundum,
Filium autem craterem portare Megapenthem jussit
Argenteum: Helena verò astitit arcis,
Ubi erant ei pepla omnigeno-artificio-varia, quae elaboraverat ipsa.
Horum unum sublatum Helena ferebat, praestantissima mulierum,
Quod pulcherrimum erat ornatu-versicolori, et maximum;
Stella autem veluti resplendebat; jacebat verò ultimum omnium.
Perrexerunt autem ire ulteriùs per domum, donec pervenissent
Ad Telemachum; hunc autem allocutus est flavus Menelaus:
" Telemache, sanè reditum, quemadmodum animo tuo cupis,
" Sic tibi Jupiter perficiat, altitonans maritus Junonis.
" Donorum autem, quotquot in meâ domo recondita jacent,
" Dabo, quod optimum et pretiosissimum est:
" Dabo tibi craterem elaboratum; argenteus autem

Ver. 101. —— ἵκανον, ὅθ' οἱ κειμήλια κεῖτο.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ὅτι οἱ. Quod versum perimit: nam ἵκανον *mediam* semper producit. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ὅθι κειμήλια κεῖτο.

Ver. 102 et 120. —— ἀμφικύπελλον.] Κατὰ τὸν Δεινοσθένειον, [*Athenæum, lib.* XI. *cap.* 9.] ἀμφικύπελλον οὐδὲν ἄλλο σημαίνει, ἢ ὅτι ἦν ἀμφίκυρτον. Σιληνὸς δὲ, τὸ μὴ ἔχον ὦτα. *Eustath.* Ubi plures hujus vocis interpretationes affert. Vide et ad *Il.* ά, 584.

Ver. 104. —— φωριαμοῖσιν.] Τοῖς πίναξι. *Schol.*

Ver. 109. —— διὰ δώματος.] *Eustathius* videtur legisse διὰ δώματα.

Ibid. —— ἵως ἵκοντο.] " En," inquit *Barnesius*. " *Amphibrachyn* in *Sexto* loco." Minùs rectè. Pronuntiabatur enim ac si scriptum fuisset ὕστ ἵκοντο vel ὅς ἵκοντο. Vide ad *Il.* ί, 539. *Al.* ἵως ἵκοντο. Quod vix ullâ ratione ferri potest.

Ver. 115. Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον.]

Ipsius Anchisæ longævi hoc munus habebis,
Cratera impressum signis, quem Thracius olim
Anchisæ genitori in magno munere Ciseus
Ferre sui dederat monimentum et pignus amoris. *Æn.* V, 535.

Ibid. —— κρητῆρα τετυγμένον.] Quoniam *Menelaus Telemacho* δίσκας ἀμφικύπελλον ipse tradere dicatur, infrà *ver.* 120. ideò per κρητῆρα τετυγμένον hoc in loco poculum istud intelligit Dna. *Dacier*. " Homére," inquit, " donne ici le même nom à la coupe " que Menelas met entre les mains de Te-

Ἐστὶν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα πεπράανται·
Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως,
Σιδονίων βασιλεύς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
Κεῖσέ με νοστήσαντα· τεὶν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον
Ἥρως Ἀτρεΐδης· ὁ δ' ἄρα κρητῆρα φαεινὸν
Θῆκ' αὐτοῦ προπάροιθε φέρων κρατερὸς Μεγαπένθης
Ἀργύρεον· Ἑλένη δὲ παρίστατο καλλιπάρῃος,
Πέπλον ἔχουσ' ἐν χερσὶν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι,
Μνῆμ' Ἑλένης χειρῶν, πολυηράτου ἐς γάμου ὥρην,

" Est totus, auro verò labra munita sunt;
" Opus verò Vulcani: donavit autem illum *mihi* Phaedimus heros,
" Sidoniorum rex, quandò ejus domus suscepit
" Illic me in-reditu-profectum: tibi autem volo hoc præbere."
Sic locutus, in manibus ponebat poculum rotundum
Heros Atrides; craterem verò splendidum
Posuit ante ipsum ferens fortis Megapenthes
Argenteum: Helena autem astitit genas-pulchra,
Peplum habens in manibus, verbumque dixit, et compellabat;
" Donum tibi et ego, fili dilecte, hoc do,
" Monumentum Helenae manuum, optabilium in nuptiarum tempus,

" lemaque, et à l'urne que Megapenthes
" met à ses pieds; car il appelle l'une et
" l'autre κρητῆρα." Quod nullo modo ferri potest. Apertissimè enim apud Poetam distinguitur Poculum à Cratere permultis in locis, præsertim autem hìc *ver.* 102. 103. et *ver.* 120. 121.

Ibid. —— στυγερμένον.] Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 117. —— Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο.] Δεῖ δὲ δέξασθαι πρὸς ὑπερβολὴν εἰρημένον τὸ, " Ἡφαίστου ἔργον," ὡς λέγεται Ἀθηνᾶς ἔργα, τὰ καλὰ, καὶ Χαρίτων, καὶ Μουσῶν· ἐπεὶ ὅτι γε οἱ ἄνδρες [Σιδόνιοι] ἦσαν καλλίτεχνοι, δηλοῖ τὸν κρατῆρα ἐπαινῶν δὲ ὁ Εὔστιος ἴδιόν τινα Ανυσάονος· φησὶ γὰρ, [*Il.* ψ', 742.] " —— κάλλει " ἐνίκα πάσας ἐπ' αἶαν Πολλὰς, ἐπεὶ Σιδόνες " πολυδαίδαλοι ἔσκον." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 70. *al.* 41.

Ibid. —— πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως, Σιδονίων βασιλεύς.] Vide suprà ad δ', 617.

Ver. 119. Κεῖσέ με νοστήσαντα.] *Barnesius* vocem νοστήσαντα hoc in loco non " reversum," sed " profectum," vertendam contendit. Νοστῆσαι, ἐπὶ τοῦ οἴκαδε ἐπανελθεῖν εἰρῆσθαι· παῦται δὲ πας' Ὁμήρῳ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀκλῶς ἐλθεῖν " Κεῖσέ με νοστήσαντα." *Phavorinus* à *Barnesio citatus.* Idque ex eo porrò confirmari existimat *Barnesius*, quòd cum voculâ κεῖσε conjuncta sit. Verùm cùm νοστέω isto sensu nusquam alibi apud *Homerum* occurrat, rectiùs fortassè *Eustathius*: "Ἴσως δὲ (inquit) καὶ αὐτὸ [νοστήσαι] ἀντὶ τοῦ οἴκαδε ἐπανελθεῖν εἴρηται. Εἰ γὰρ καὶ μὴ εἰς Σιδόνα ἐνόστησεν ὁ Μενέλαος, ἀλλ' ἐν τῷ οἴκαδε πλανηθῆναι ἐπανῆλθε δηπου. Quin et alibi occurrit vox νοστήσαντα etiam cum voculâ κεῖσε conjuncta, ubi sensu vulgato planè usurpatur:

Κεῖσέ με νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Iliad. ψ', 145.

Ver. 120. —— χερσί.] *Al.* χειρί.

Ver. 123. —— Ἑλένη δὲ παρίστατο καλλιπάρῃος, Πέπλον ἔχουσ'.]

Nec minùs Andromache, digressu mœsta supremo,
Fert picturatas auri subtemine vestes
Et Phrygiam Ascanio chlamydem ——.
Æn. III, 482.

Ver. 124. —— ἐν χερσὶν.] *Al.* ἐν χειρί.

Ver. 125. Δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, —— Μνῆμ' Ἑλένης χειρῶν.] *Al.* Δῶρόν τι καὶ ἐγώ.

Accipe et hæc, manuum tibi quæ monumenta mearum
Sint, puer, et longum Andromachæ testentur amorem. *Æn.* III, 486.

Ibid. —— τέκνον φίλε.] Vide suprà ad λ', 90. 91.

Ver. 126. —— πολυηράτου ἐς γάμου ὥρην.] Τὸ δὲ, πολυηράτου, ἀμφιβολίαν ἔχει. Ἁπλοῦν γὰρ εἶναι πολυηράτου Ἑλένης ῥητέον, εἶναι γάμου πολυηράτου. *Eustath.* Verùm prior ista accipiendi ratio ad vocis πολυηράτου significa-

Σῇ ἀλόχῳ φορέειν· τείως δὲ φίλῃ παρὰ μητρὶ
Κεισθω ἐνὶ μεγάρῳ· σὺ δέ μοι χαίρων ἀφίκοιο
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς εἰποῦσ' ἐν χερσὶ τίθει· ὁ δ' ἐδέξατο χαίρων.
Καὶ τὰ μὲν ἐς πείρινθα τίθει Πεισίστρατος ἥρως
Δεξάμενος, καὶ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ.
Τοὺς δ' ἦγε πρὸς δῶμα πάρη ξανθὸς Μενέλαος·
Ἑζέσθην δ' ἄρ' ἔπειτα κατὰ κλισμούς τε, θρόνους τε.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Πὰρ δὲ Βοηθοίδης κρέα δαίστο, καὶ νέμε μοίρας·
Οἰνοχόει δ' υἱὸς Μενελάου κυδαλίμοιο·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

" Tuae uxori gestandum; interim verò dilectam apud matrem
" Jaceat in domo: tu autem mihi gaudens perveneris
" Domum ad benè-aedificatam, et tuam in patriam terram."
Sìc locuta in manibus posuit, hic autem accepit gaudens.
Et haec quidem in capsam posuit Pisistratus heros
Accepta; et omnia suo admiratus est animo.
Hos autem duxit ad domum capite flavus Menelaus:
Sederunt verò deinde in sedibusque, soliisque,
Aquam autem famula gutturnio infudit ferens
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad-lavandum: juxtaque politam extendit mensam,
Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Ferculis multis impositis, gratificans de praesentibus,
Juxta autem Boëthoedes carnes dividebat, et distribuebat portiones;
Vinum verò fundebat filius Menelai inclyti:
Hi autem ad cibos paratos appositos manus extendebant.

---

tionem multò minùs apta; ad sententiam, cùm de se ipsa loquatur *Helena*, planè absurda. Vide infrà ad *ver.* 365. et ψ', 354. Cæterùm deducta vox στολίσασθαι non ex ἱέμαι, (penultimam enim tum necessariò produceret;) sed ex ἵεμαι. Vide ad *Il.* ά. 67.

Ver. 127. Σῇ ἀλόχῳ φορέειν.] Non, uti malè reddit *Barnesius*, " *Ut tuae uxori gestandum*," sed, ut rectè versio *Wetsteniana*, *Tuae uxori gestandum.*" Aptiùs nimirùm congruit haec interpretatio et cum reliquâ sententiâ, et cum ipsius vocis φορέειν significatione: Eodem enim sensu alibi apud Poetam usurpatur haec vox:

——— τὰ μὲν οἵτε κατακτειῶσι λοιπὴν
Ἀνδράσιν φορέουσι ———. *Iliad.* σ', 440.

——— τίσει δὲ Ζεὺς Ἕκτορι δῶκεν
Ἥ κεφαλὴ φορέειν ———. σ', 799.

Ver. 128. Κείσθω.] *Al.* Κείσθαι.

Ver. 130. —— χαίρων.] *Al.* χαιρέ.

Ver. 131. —— πείρινθα.] Κέκτηται τῇ ἀμάξῃ. *Schol.*

Ver. 139. Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα.] Deest hic versus in MSS. duobus à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 140. —— πρία δαίστο.] Συστέλλει δὲ τὸ πρία τὴν λήγουσαν ἐκτείνας, ὡς ἀποκοπὴν ποιῶν ἐκ τοῦ πρίατα. *Eustath.*

Ver. 141. Οἰνοχόει δ' υἱὸς Μενελάου.] Οἰνοχόουν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ ἰσχνίσκους παῖδας, ὡς ὁ τοῦ Μενελάου υἱός· " Οἰνοχόει δ' υἱὸς Μενε-" λάου κυδαλίμοιο." Καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς ἐν ταῖς ἡνιοχάταις. *Athenaus, lib.* X. *cap.* 6.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἵντο,
Καὶ τότε Τηλέμαχος καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς
Ἵππους τε ζεύγνυντ' ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
Ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἠχήεντος.
Τοὺς δ' μέτ', Ἀτρεΐδης ἕκιε ξανθὸς Μενέλαος,
Οἶνον ἔχων ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῇφι,
Χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε πιοίτην.
Στῆ δ' ἵππων προπάροιθε· δεδισπόμενος δὲ προσηύδα·
Χαίρετον, ὦ κούρω, καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν
Εἰπεῖν· ἦ γὰρ ἔμοιγε, πατὴρ ὡς, ἤπιος ἦεν,
Εἴως ἐν Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος στεπτυμένος ἀντίον ηὔδα·
Καὶ λίην κείνῳγε, διοτρεφὲς, ὡς ἀγορεύεις,
Πάντα τάδ' ἐλθόντες καταλέξομεν· αἴ γὰρ ἐγὼν ὡς
Νοστήσας, Ἰθάκηνδε κιὼν, Ὀδυσῆι ἐνὶ οἴκῳ
Εἴποιμ', ὡς παρὰ σεῖο τυχὼν φιλότητος ἀπάσης
Ἔρχομαι, αὐτὰρ ἄγω πειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά.

At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Utique tunc Telemachus et Nestoris illustris filius
Equosque junxerunt, currusque variegatos conscenderunt:
Exegerunt autem è vestibulo et porticu sonorâ.
Cum his verò Atrides ivit flavus Menelaus,
Vinum habens in manu dulce dextrâ,
Aureo in poculo, ut ubi-libâssent proficiscerentur.
Stetit autem equos ante; propinansque allocutus est:
" Valete, ô juvenes, et Nestori pastori populorum
" Dicite *salutem*; certè enim mihi, pater tanquam, mitis erat,
" Quamdiù in Trojâ pugnabamus filii Achivorum."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Et omninò illi, Jovis-alumne, sicut dicis,
" Omnia haec profecti narrabimus: utinam enim ego sic
" Reversus, in-Ithacam ubi-venero, Ulyssi in domo
" Dixero, ut à te potitus amicae-tractationis omnigenae
" Veniam, afferam autem supellectilia multa et bona."

Ver. 144. Καὶ τότε.] *Al.* Δὴ τότε.

Ver. 146. —— αἰθούσης ἠχήεντος.] Ita ex Editt. Vett. rectè restituit *Barnesius*; ita enim in omnibus legitur *Iliad.* ά, 323. *Odyss.* γ', 399. 493. quin et ita hîc habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* ἠχηεντος. Quod versum perimit.

Ver. 149. Χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα.] Nullâ analogiâ produci potest ultima vocis δέπαϊ. Vide ad *Il.* ά, 342. et ώ, 285. Cæterùm fortasse legendum Ἐν δέπαϊ χρυσέῳ, ὄφρα &c. scilicet ut χρυσέῳ (uti sæpe fit) pronuntietur χρυσῷ. Ita certe alibi Poeta:

—— ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
Ἐν δέπαϊ χρυσέῳ ——. *Odyss.* ά. 260.

Καὶ δέπαϊ χρυσέῳ διδόσκετο, —— σ', 120.

Ver. 151. —— καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν Εἰπεῖν.] Nempè Εἰπεῖν, χαίρειν.

Ver. 152. —— πατὴρ ὡς, ἤπιος ἦεν.] Vide suprà ad β', 47 et 234.

Ver. 153. Εἴως ἐν Τροίῃ.] *Al.* Ἕως ἐνὶ Τροίῃ. Vide suprà ad *ver.* 109.

Ver. 157. —— κιὼν, Ὀδυσῆι ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* κιχὼν Ὀδυσῆ ἐνὶ οἴκῳ. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Ὀδυσῆϊ.

Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπταto δεξιὸς ὄρνις,
Αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ἥμερον ἐξ αὐλῆς· οἱ δ' ἰύζοντες ἕποντο
Ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες· ὁ δέ σφισιν ἐγγύθεν ἐλθὼν
Δεξιὸς ἦϊξε πρόσθ' ἵππων, οἱ δὲ ἰδόντες
Γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.
Τοῖσι δὲ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἤρχετο μύθων·
Φράζεο δὴ, Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Εἰ νῶϊν τόδ' ἔφηνε θεὸς τέρας, ἦέ σοι αὐτῷ.
Ὣς φάτο· μερμήριξε δ' ἀρηΐφιλος Μενέλαος,
Ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποκρίναιτο νοήσας.
Τὸν δ' Ἑλένη ταναύπεπλος ὑποφθαμένη φάτο μῦθον·
Κλῦτέ μευ, αὐτὰρ ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
Ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω.
Ὡς ὅδε χῆν' ἥρπαξ', ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ,
Ἐλθὼν ἐξ ὄρεος, ὅθι οἱ γενεή τε, τόκος τε·
Ὣς Ὀδυσεὺς κακὰ πολλὰ παθὼν, καὶ πόλλ' ἀλαλητὸς,
Οἴκαδε νοστήσει, καὶ τίσεται· ἦέ καὶ ἤδη

Sic ei locuto supervolavit dextera avis,
Aquila album anserem ferens unguibus magnum,
Mansuetum è chorte; clamantes autem sequebantur
Viri et mulieres: haec verò ipsos propè cum-venisset
Dextera emicuit ante equos: hi autem conspicati
Gavisi-sunt; et omnibus in mentibus animus laetatus est.
His autem Nestorides Pisistratus exordiebatur sermonem:
" Considera jam, Menelaë Jovis-alumne, princeps populorum,
" An nobis hoc ostenderit deus portentum, an tibi ipsi."
Sic dixit; cogitabat autem bellicosus Menelaus,
Quomodò ei ritè responderet meditatus.
Hunc autem Helena stolata praeveniens dixit verbum:
" Audite me; at ego vaticinabor, sicut in animo
" Immortales suggerunt, et sicut perfectum-iri puto.
" Sicut haec anserem rapuit, nutritum in domo,
" Profecta ex monte, ubi ei genusque, partusque;
" Sic Ulysses mala multa passus, et multùm vagatus,
" Domum redibit, et ulciscetur; aut etiam jam

Ver. 160. —— ἐπέπταto δεξιὸς ὄρνις, Αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων.]

Namque volans rubrâ fulvus Jovis ales in æthrâ. ——
Cycnum excellentem pedibus rapit improbus uncis. *Æn.* XII, 247. 249.

Ver. 162. —— ἰύζοντες.] Vide suprà ad *ι*, 394. et ad *Il.* δ', 455.

Ver. 163. —— ὁ δέ σφισιν ἐγγύθεν ἐλθών.] Ita ex Editt. Vett. et ex *Eustathio* rectè restituit *Barnesius*: Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ὁ δὲ σφιν ἐγγύθεν ἐλθών.

Ver. 164. —— οἱ δὲ ἰδόντες ἐγήθησαν.]

Tum verò augurium Rutuli clamore salutant. *Æn.* XII, 257.

Ver. 168. Εἰ νῶϊν.] *Al.* Ἦ νῶϊν.

Ver. 170. —— ὑποκρίναιτο.] Vide ad *Il.* ά, 309. 338.

Ver. 171. Τὸν δ'.] *Al.* Τὸν γ'.

Ibid. —— ὑποφθαμένη.] Vide ad *Il.* β', 43.

Οἶκοι, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Οὕτω νῦν Ζεὺς Ζεὶη, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Τῷ κέν τοι καὶ κεῖθι, θεῷ ὣς, εὐχετοώμην.
Ἦ, καὶ ἐφ' ἵπποιιν μάστιν βάλεν· οἱ δὲ μάλ' ὦκα
Ἤιξαν πεδίονδε διὰ πτόλιος μεμαῶτες.
Οἱ δὲ παημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες·
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
Υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ἵππους τε ζεύγνυντ', ἀνὰ δ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
Ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·
Μάστιξεν δ' ἔλασαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
Αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκοντο Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον·

" Domi *est* : quinetiam procis malum omnibus serit."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est :
" Sic nunc Jupiter faciat, altitonans maritus Junonis ;
" Ita tibi et illic, deo tanquàm, vota-fecerim."
Dixit, et equis flagellum incussit : hi autem valdè celeriter
Ruerunt ad-campum per urbem prompti.
Ii verò toto-die quatiebant jugum utrinque habentes :
Occidit autem sol, obumbrabanturque omnes viæ.
Ad Pheras verò pervenerunt, Diocleï ad domum,
Filii Orsilochi, quem Alpheus genuit filium.
Illic verò noctem peregerunt : is verò eis hospitalia apposuit.
Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Equosque junxerunt, currusque variegatos conscenderunt ;
Exegerunt autem è vestibulo et porticu sonorâ :
Flagellavit verò *Pisistratus*, ut inirent-cursum ; ii autem non inviti volàrunt.
Statim verò posteà venerunt ad Pyli altam urbem :

Ver. 178. —— *ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει.*] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss. ε'*, 159. ubi in omnibus ita scriptum occurrit ; et ex *Eustathio*, qui in commentario hunc versum hoc modo citat ; *Οἶκοι ἐσνί, μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύων.* Cum *Barnesio* porrò facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg. μνηστῆρσι κακὰ πάντεσσι φυτεύω.* Quod et ipsum ferri potest. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 182. —— *μάστιν.*] Vide ad *Il. ψ'*, 500.

Ver. 185. *Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.*]

Vertitur interea cœlum, et ruit Oceano nox,
Involvens umbrâ magnâ terramque polumque. *Æn.* II, 250.

Sol ruit interea, et montes umbrantur opaci. *Æn.* III, 508.

Cæterùm vulgati hîc habent *Δύσετό σ' ἠέλιος, &c. Barnesius* autem edidit *Δύσετο* rectè : *Primam* enim producit.

Ver. 186. *Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο.*] *Al.* Ἐς δὲ Φερὰς ἵκοντο uti infrà *ver.* 296. Ἦ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν.

Ver. 187. —— *Ὀρσιλόχοιο.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *Ὀρσιλόχιο.* Atque ita in pluribus Editionibus legitur suprà *γ'*, 488. et infrà *φ'*, 16.

Ver. 188. *Ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν.*] *Barnesius* sensum postulare existimat, ut scribatur Ἐνθάδε. Sed minùs rectè. Vide ad *Il. Ϡ'*, 160.

Ver. 191. —— *ἐριδούπου.*] *Al. ἐριγδούπου.* Vide suprà ad *ver.* 146.

Καὶ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱόν·
Νεστορίδη, πῶς κέν μοι ὑποσχόμενος τελέσειας
Μῦθον ἐμόν; ξεῖνοι δὲ διαμπερὲς εὐχόμεθ' εἶναι
Ἐκ πατέρων φιλότητος· ἀτὰρ καὶ ὁμήλικες ἐσμέν·
Ἦδε δ' ὁδὸς καὶ μᾶλλον ὁμοφροσύνῃσιν ἐνήσει.
Μή με παρὲξ ἄγε νῆα, διοτρεφὲς, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ,
Μή με γέρων ἀέκοντα κατάσχῃ ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
Ἱέμενος φιλέειν· ἐμὲ δὲ χρεὼν θᾶσσον ἰκέσθαι.
Ὣς φάτο· Νεστορίδης δ' ἄρ' ἐῷ συμφράσσατο θυμῷ,
Ὅππως οἱ κατὰ μοῖραν ὑποσχόμενος τελέσειεν·
Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
Στρέψ' ἵππους ἐπὶ νῆα θοὴν, καὶ θῖνα θαλάσσης·
Νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἐξαίνυτο κάλλιμα δῶρα,
Ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Μενέλαος ἔδωκε·
Καί μιν ἐποτρύνων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Σπουδῇ νῦν ἀνάβαινε, κέλευέ τε πάντας ἑταίρους,
Πρὶν ἐμὲ οἶκαδ' ἰκέσθαι, ἀπαγγεῖλαί τε γέροντι·

Et tunc Telemachus allocutus est Nestoris filium:
" Nestoride, quomodo mihi pollicitus perficeeris
" Verbum meum? hospites autem penitùs gloriamur esse
" Ex patrum amicitiâ; atqui et æquales-ætate sumus:
" Hoc autem iter magìs concordiâ *nos* conjunget.
" Nè me præter navem agas, ô Jovis-alumne, sed relinque illic:
" Nè me senex invitum detineat suâ in domo,
" Cupiens amantèr-tractare: mihi autem opus *est* citò *domum*-pervenire."
Sic dixit: Nestorides autem suo consultabat animo,
Quomodo ei ritè pollicitus perficeret:
Sic verò ei cogitanti visum est satius esse:
Vertit equos ad navem velocem, et littus maris:
Navis autem in puppi depromebat pulchra dona,
Vestes, aurumque, quæ ei Menelaus dederat:
Et ipsum hortans verbis alatis allocutus est:
" Festinantèr nunc conscende, jubeque omnes socios;
" Priusquam ego domum ivero, renuntiaveroque seni:

Ver. 197. 201. —— φιλότητος' —— φιλείειν.] Vide ad *Il.* ά, 338. et ύ, 304.

Ibid. —— ἐσμέν.] *Al.* εἰμέν.

Ver. 198. Ἦδε δ' ὁδός.] *Al.* Ἡ δὲ ὁδός.

Ver. 199. Μή με παρὲξ ἄγε νῆα.] Μή με παρὰ τὴν φίσουσαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἐπ' ἄλλην ὁδὸν ἰσάγγε. *Schol.*

Ver. 200. Μή με γέρων.] *Al.* Μή μ' ὁ γέρων.

Ver. 201. —— ἐμὲ δὲ χρεὼν θᾶσσον ἰκέσθαι.] Vide ad *Il.* χ', 43. Cæterùm *Eustathius* in commentario citat χείω. Atque ita in pluribus codicibus scriptum reperit *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et verior lectio; quia vox χειὼν alibi apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 204. Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV, 287.

Ver. 205. Στρέψ' ἵππους ἐπὶ νῆα βοήν.] Vide *Strabonem, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 538. 539. *al.* 350.

Ver. 206. —— ἐνί.] *Al.* ἐπί.

Ver. 209. —— ἀνάβαινε.] *Al.* ἄμβαινε· ut infrà *ver.* 219. Cæterùm *Eustathius* exponit ἀνάπλει. Minùs rectè; ut liquet ex *ver.* 219. 221.

Ibid. —— πέλευέ τε.] *Al.* πέλευε δέ.

Εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Οἷος ἐκείνου θυμὸς ὑπερβίος· οὔ σε μεθήσει·
Ἀλλ' αὐτὸς καλέων δεῦρ' εἴσεται· οὐδέ σε φημὶ
Ἄψ ἰέναι κενεόν· μάλα γὰρ κεχολώσεται ἔμπης.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἔλασεν καλλίτριχας ἵππους
Ἄψ Πυλίων εἰς ἄστυ, θοῶς δ' ἄρα δώματ' ἵκανε.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευσεν·
Ἐγκοσμεῖτε τὰ τεύχε', ἑταῖροι, νηὶ μελαίνῃ·
Αὐτοί τ' ἀμβαίνωμεν, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Αἶψα δ' ἄρ' εἰσβαίνον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
Ἦτοι ὁ μὲν τὰ πονεῖτο, καὶ εὔχετο· θῦε δ' Ἀθήνῃ
Νηὶ παρὰ πρύμνῃ· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλυθεν ἀνὴρ
Τηλεδαμίδης, φεύγων ἐξ Ἄργεος, ἄνδρα κατακτάς,
Μάντις· ἀτὰρ γενεήν γε Μελάμποδος ἔκγονος ἦεν,
Ὅς πρὶν μέν ποτ' ἔναιε Πύλῳ ἐνὶ, μητέρι μήλων,
Ἀφνειὸς Πυλίοισι μέγ' ἔξοχα δώματα ναίων·
Δὴ τότε γ' ἄλλον δῆμον ἀφίκετο, πατρίδα φεύγων,
Νηλέα τε μεγάθυμον, ἀγαυότατον ζωόντων,
Ὅς οἱ χρήματα πολλὰ τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν

" Benè enim ego hoc novi in mente et in animo,
" Qualis illius animus vehemens: non te dimittet,
" Sed ipse invitaturus huc veniet; neque te puto
" Retrò iturum vacuum: valdè enim irascetur omninò."
Sic utique locutus impulit pulchros-jubis equos
Retrò Pyliorum in urbem, celeritérque domum pervenit.
Telemachus verò sociis hortans praecepit:
" Ordinate arma, socii, in nave nigrâ;
" Ipsique conscendamus, ut perficiamus iter."
Sic dixit: illi autem ei maximè quidem auscultârunt, et paruerunt.
Statim verò ingrediebantur, et in transtris sedebant.
Atque is quidem haec properabat, et supplicabat; sacraque faciebat Minervae
Navis ad puppim; propè autem ad eum venit vir
Longinquus, fugiens ex Argo, viro interfecto,
Vates; at genere Melampodis proles erat,
Qui anteà quidem quondam habitabat in Pylo, genetrice ovium,
Dives inter Pylos valdè egregias aedes habitans:
Tunc demùm alium ad populum pervenit, patriam fugiens,
Neleumque magnanimum, clarissimum viventium,
Qui ei opes multas integrum in annum

Ver. 213. —— εἰδέ σε φημί.] *Al.* εἰδέ τ' ἐφημί.
Ver. 215. —— ἵλασεν.] MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus, ἵμασεν.
Ver. 218. —— τεύχ'.] Τὰ τῆς νεὼς ἐγκαλεῖ. *Schol.*
Ver. 221. —— εἰσβαίνον.] *Al.* ἴμβαινον.
Ver. 226. Ὅς πρὶν μέν.] *Melampus.*
Ver. 227. —— μέγ'.] *Al.* μέν'.
Ver. 228. —— ἄλλον δῆμον ἀφίκετο, πατρίδα φεύγων.] Τουτέστιν εἰς Ἄργος ἦλθε, τὸν Πύλου φυγών. *Eustath.* Cæterùm MS. a *Tho. Bentleio* collatus, hîc legit ἄλλων δῆμον uti infrà *ver.* 238.

Εἶχε βίη· ὁ δὲ τέως μὲν ἐνὶ μεγάροις Φυλάκοιο
Δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ δέδετο, κρατερὴ δ' ἄλγεα πάσχων,
Εἵνεκα Νηλῆος κούρης, ἄτης τε βαρείης,
Τήν οἱ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ δασπλῆτις Ἐρινύς.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἤλασε βοῦς ἐριμύκους
Ἐς Πύλον ἐκ Φυλάκης, καὶ ἐτίσατο ἔργον ἀεικὲς,
Ἀντίθεον Νηλῆα, κασιγνήτῳ τε γυναῖκα
Ἠγάγετο πρὸς δώματ'· ὁ δ' ἄλλων ἵκετο δῆμον,
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον· τόθι γάρ νύ οἱ αἴσιμον ἦεν
Ναιέμεναι πολλοῖσιν ἀνάσσοντ' Ἀργείοισιν.
Ἔνθα δ' ἔγημε γυναῖκα, καὶ ὑψερεφὲς θέτο δῶμα,
Γείνατο δ' Ἀντιφάτην καὶ Μάντιον, υἷε κραταιώ.
Ἀντιφάτης μὲν ἔτικτεν Οἰκλῆα μεγάθυμον·
Αὐτὰρ Οἰκλείης λαοσσόον Ἀμφιάρηον,
Ὃν περὶ κῆρι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος, καὶ Ἀπόλλων,

Tenebat vi: ille verò tamdiù quidem in aedibus Phylaci
Vinculo in gravi ligatus erat, duros dolores patiens,
Gratiâ Nelei filiae, noxaeque gravis,
Quam ei in mente posuit dea gravis Erinnys.
Sed is quidem effugit mortem, et abegit boves mugitibus-praestantes
In Pylum ex Phylace, et ultus est factum indignum,
Deo-parem Neleum, fratrique uxorem
Duxit ad domum: ipse verò aliorum venit ad populum
In Argos equis-pascendis-aptum: ibi enim ei fatale erat
Habitare multis imperantem Argivis:
Ibi autem duxit uxorem, et altam posuit domum,
Genuitque Antiphatem et Mantium, filios fortes.
Antiphates quidem genuit Oïcleum magnanimum:
At Oïcleus populi-concitatorem Amphiaraum,
Quem ex animo diligebat Jupiterque Aegiochus, et Apollo

Ver. 231. —— τίως μίν.] Ἕως τοῦ τελευτῆναι τὸν ἰνωπόν. *Schol.* Pronuntiabatur autem τῶς μίν.

Ver. 232. Δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ.] Vide suprà ad λ', 292.

Ver. 233. Εἵνεκα Νηλῆος κούρης.] Πηνελόπης. *Eustath.* Vide suprà ad λ', 286.

Ver. 234. —— δασπλῆτις Ἐρινύς.] Δυσπροσπάλακτος. *Schol.*

Ver. 236. —— καὶ ἐτίσατο ἔργον ἀεικὲς, Ἀντίθεον Νηλῆα.] Vox τίσασθαι apud Poetam, Voce *Mediâ*, sæpè de injuriâ, sæpè de injuriæ auctore *ulciscendo* usurpatur; vide *Iliad.* σ', 208. χ', 20. *Odyss.* γ', 306. ψ', 31. Hic autem videtur ἐτίσατο ad utrumque simul referri. Cæterùm *Scholiastes* sententiam ita exponit: Καὶ ἐτιμωρήσατο τὸν Νηλέα, ὑπομείνας ἔργον χαλεπόν.

Ver. 237. —— κασιγνήτῳ τε.] Τῷ βίαντι. *Schol.* ad λ', 289. suprà. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit κασιγνήτῳ δέ.

Ver. 240. —— πολλοῖσιν ἀνάσσοντ'.] *Al.* πολλοῖσί τ' ἀνάσσων.

Ver. 241. —— ἔγημε.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 242. —— Μάντιον.] *Al.* Φάντιον. Atqui ejusdem iterùm meminit Poeta infrà *ver.* 249. Μάντιος αὖ τέκετο, &c.

Ver. 245. Ὃν περὶ κῆρι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος, καὶ Ἀπόλλων.] Τὸν δὲ Ἀμφιάραον φιλεῖν ὁ Ζεὺς μὲν λέγεται, ὡς βασιλικὸν ἄνδρα καὶ διὰ τοῦτο διογενῆ καὶ διοτρεφῆ. Ἀπόλλων δὲ, ὡς μάντιν. *Eustath.*

Παντοίην φιλότητ'· οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν,
Ἀλλ' ὄλετ' ἐν Θήβῃσι, γυναίων εἵνεκα δώρων.
Τοῦ δ' υἱεῖς ἐγένοντ' Ἀλκμαίων, Ἀμφίλοχός τε.
Μάντιος αὖ τέκετο Πολυφείδά τε, Κλεῖτόν τε·
Ἀλλ' ἤτοι Κλεῖτον χρυσόθρονος ἥρπασεν Ἠώς,
Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.
Αὐτὰρ ὑπέρθυμον Πολυφείδεα μάντιν Ἀπόλλων
Θῆκε βροτῶν ὄχ' ἄριστον, ἐπεὶ θάνεν Ἀμφιάρηος·
Ὃς ῥ' Ὑπερησίηνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθείς,
Ἔνθ' ὅγε ναιετάων μαντεύετο πᾶσι βροτοῖσι.
Τοῦ μὲν ἄρ' υἱὸς ἐπῆλθε, Θεοκλύμενος δ' ὄνομ' ἦεν,
Ὃς τότε Τηλεμάχου πέλας ἵστατο· τὸν δ' ἐκίχανε
Σπένδοντ', εὐχόμενόν τε, θοῇ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Omnigeno amore: neque pervenit *is ad* senectutis limen;
Sed perilt Thebis, muliebrium gratiâ donorum.
Huic autem filii nati sunt Alcmaeon, Amphilochusque.
Mantius rursùm genuit Polyphidemque, Clitumque:
Sed sanè Clitum aureum-solium-habens rapuit Aurora,
Pulchritudinem ob ipsius; ut immortalibus interesset.
At magnanimum Polyphidem vatem Apollo
Reddidit hominum longè optimum, postquam mortuus est Amphiaraus:
Qui scilicèt in Hyperesiam migravit, patri iratus;
Ubi ille habitans vaticinabatur omnibus mortalibus.
Hujus quidem filius advenit, Theoclymenus autem nomen *ei* erat,
Qui tunc prope Telemachum stetit: hunc verò deprehendit
Libantem, supplicantemque, velocem apud navem nigram;
Et ipsum affatus verba alata dixit;

Ver. 246. Παντοίην φιλότητ'.] Apud *Platonem*, loco jam infrà citato, Παντοίῃ φιλότητ'.

Ibid. —— οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν.] Θεὸς γὰρ σπερμολόγος οὐκ ἀνολύει, ζῶντι δὲ ἀγαθῶν αἴτιος γίνεται ἢ κατὰ τὸ Μενάνδρειον "Ὃν οἱ "θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος." *Schol.* Secundum posteriorem interpretationem *Plato* in *Axiocho*; Οἱ θεοὶ (inquit) τῶν ἀνθρωπίνων ἐσπουδάκασι, διὸ ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται, θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν. Ἀγαμήδης γοῦν καὶ Τροφώνιος οἱ δημιήσαντες τὸ Πυθοῖ τοῦ Θεοῦ τέμενος, εὐξάμενοι τὸ πρᾶγμα τοῦτο γενέσθαι, κοιμηθέντες οὐκέτ' ἀνέστησαν. — Τὸν δ' Ἀμφιάραον, — "Τὸν περὶ πᾶσι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος "καὶ Ἀπόλλων, Παντοίῃ φιλότητ'· οὐδ' ἵκετο "γήραος οὐδόν." Et *Plutarchus*: Οὐχ ὁ μακρότατος βίος ἄριστος, ἀλλ' ὁ σπουδαιότατος· — τὸ γὰρ καλὸν οὐκ ἐν μήκει χρόνου θετέον, ἀλλ' ἐν ἀρετῇ καὶ τῇ περὶ αὐτὴν συμμετρίᾳ· τοῦτο γὰρ εὐδαίμονα καὶ θεοφιλῆ ἐποίει γενόμενον. Διὰ τοῦτο γοῦν τοὺς ὑπερεχοντάτους τῶν ἡρώων καὶ φύντας ἀπὸ θεῶν, πρὸ γήρως ἐκλιπόντας τὸν βίον οἱ ποιηταὶ παρίδεσαν ἡμῖν. "Ὥσπερ κρίνων, "Ὃν περὶ πᾶσι φίλει Ζεύς τ' αἰγίοχος καὶ Ἀ- "πόλλων Παντοίην φιλότητ'· οὐδ' ἵκετο γή- "ραος οὐδόν." *De Consolat. ad Apollonium.* Mihi autem videtur istud "οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν" minimè ab ipso Poëtâ felicitati tribui; sed ex historiâ scilicèt acceptum simplicitèr memorari. Uti exponit *Eustathius*: Τὸ δὲ "οὐδ' ἵκετο γήραος οὐδόν" ἁπλῶς οὕτω καὶ ἀφελῶς εἰκὸς δοκεῖ ὁ Ποιητὴς, —— αὐτὸ τὸ ὂν διηγούμενος.

Ver. 247. —— γυναίων εἵνεκα δώρων.] Τὸν ὅρκον ἐκ τῆς Ἀμφιαράου ἀκουστέον. *Schol.* Vide suprà ad λ', 326.

Ver. 251. —— οἷο.] *Al.* εἷο.

Ibid. —— ἀθανάτοισι.] Vide ad *Il. ά*, 398.

Ver. 254. —— Ὑπερησίηνδ'.] Ταυτέστιν εἰς Ὑπερησίαν, πόλιν Ἄργους. *Eustath.*

Ibid. —— πατρὶ.] *Mantio*, *ver.* 249.

Ver. 256. —— ἄρ'.] *Ut suprà dictum est* —— *ver.* 223.

Ὦ φίλ', ἐπεί σε θύοντα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Λίσσομ' ὑπὲρ θυέων καὶ δαίμονος, αὐτὰρ ἔπειτα
Σῆς τ' αὐτοῦ κεφαλῆς, καὶ ἑταίρων, οἵ τοι ἕπονται,
Εἰπέ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μηδ' ἐπικεύσῃς.
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; ποθί τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω·
Ἐξ Ἰθάκης γένος εἰμὶ, πατὴρ δέ μοι ἐστὶν Ὀδυσσεύς,
Εἴ ποτ' ἔην· νῦν δ' ἤδη ἀπέφθιτο λυγρῷ ὀλέθρῳ.
Τοὔνεκα νῦν ἑτάρους τε λαβὼν καὶ νῆα μέλαιναν,
Ἦλθον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Οὕτω τοι καὶ ἐγὼν ἐκ πατρίδος, ἄνδρα κατακτὰς
Ἔμφυλον· πολλοὶ δὲ κασίγνητοί τε, ἔται τε,
Ἄργος ἀν' ἱππόβοτον, μέγα δὲ κρατέουσιν Ἀχαιοί·
Τῶν ὑπαλευάμενος θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν,
Φεύγω· ἐπεί νύ μοι αἶσα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι.
Ἀλλά με νηὸς ἔφεσσαι, ἐπεί σε φυγὼν ἱκέτευσα,
Μή με κατακτείνωσι· διωκέμεναι γὰρ ὀΐω.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

" O amice, quoniam te sacra-facientem deprehendo hoc in loco,
" Oro per sacra et deum, et deindè
" *Per* tuumque ipsius caput, et socios, qui te comitantur,
" Dic mihi interroganti vera, neque cele.
" Quis? undè es hominum? ubi tibi urbs, et parentes?"
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Equidem tibi hospes, valdè accuratè dicam:
" Ex Ithacâ genere sum, pater autem mihi est Ulysses,
" Si quandò erat: nunc verò jamjam periit tristi morte.
" Propterea nunc sociisque assumptis et nave nigrâ,
" Veni interrogaturus de-patre diù absente."
Hunc autem rursùs allocutus est Theoclymenus deo-par;
" Sic tibi et ego ex patriâ, viro interfecto
" Tribule: multi autem fratresque sodalesque *sunt*,
" Argos per equis-pascendis-aptum; multùm autem pollent Achivi;
" Ab his elapsus mortem et fatum atrum,
" Fugio; quippe mihi fatale *est* inter homines vagari.
" Sed me navi impone, quia tibi fugâ-captâ supplicavi,
" Nè me interficiant: persequi enim *eos me* puto."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;

Ver. 261. —— αὐτὰρ ἔπειτα.] *Al.* ἠδὲ τοκήων.
Ver. 266. —— ἀγορεύσω.] *Al.* καταλέξω.
Ver. 268. —— Εἴ ποτ' ἔην.] Vide ad *Il.* γ', 180.
Ibid. —— λυγρῷ ὀλέθρῳ.] *Al.* λυγρὸν ὄλεθρον.
Ver. 272. Οὕτω τοι καὶ ἐγών.] Ὡς ἐμὲ φεύγω. *Schol.* Malè. Refertur enim istud Οὕτω ad id quod dixerat *Telemachus*, *ver.* 267. 270. nempè ex Ithacâ patriâ se illuc profectum: Ut hìc dicat *Theoclymenus*, " *Ita* se quoque è patriâ illuc venisse."
Ibid. Οὕτω τοι.] *Al.* Οὕτω μέ.
Ver. 274. —— Ἀχαιοί.] *Al.* Ἀχαιῶν.

Οὐ μὲν δή σ' ἐθέλοντά γ' ἀπώσω νηὸς ἐΐσης·
Ἀλλ' ἴτεν· αὐτὰρ κεῖθι φιλήσεαι, οἷά κ' ἔχωμεν
Ὣς ἄρα φωνήσας οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
Καὶ τόδ' ἐπ' ἰκριόφιν τάνυσεν νεὸς ἀμφιελίσσης·
Ἂν δὲ καὶ αὐτὸς νηὸς ἐβήσατο ποντοπόροιο.
Ἐν πρύμνῃ δ' ἄρ' ἔπειτα καθέζετο· πὰρ δέ οἱ αὐτῷ
Εἵσε Θεοκλύμενον· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
Ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ἐσσυμένως ἐπίθοντο.
Ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
Στῆσαν ἀείραντες· κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
Ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσι.
Τοῖσιν δ' ἵκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Λάβρον ἐπαιγίζοντα δι' αἰθέρος, ὄφρα τάχιστα
Νηῦς ἀνύσειε θέουσα θαλάσσης ἅλμυρὸν ὕδωρ.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν, ἐπειγομένη Διὸς οὔρῳ·

" Non quidem jam te *conscendere*-volentem depellam à navi aequali; 280
" Sed sequere: at illic amicè-excipieris *de talibus* qualia habemus."
Sic utique locutus, ab-eo accepit aeream hastam;
Et hanc super tabulata extendit navis remis-utrinque-agitatae:
Conscendit autem et ipse navem pontum-transeuntem.
In puppi verò deindè sedit; juxtaque seipsum 285
Sedere-fecit Theoclymenum: illi autem rudentes solverunt.
Telemachus verò socios hortatus jussit
Arma capessere: illi autem festinantèr obediverunt.
Malum autem abiegnum concavum intra receptaculum
Statuerunt erectum; funibusque colligârunt; 290
Traxeruntque vela alba benè-tortis loris.
His autem secundum ventum misit oculis-caesia Minerva
Vehementem, ingruentem per aërem; ut citissimè
Navis emetiretur currens maris salsam aquam.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae. 295
Illa autem Pheras appellebat, impulsa Jovis vento-secundo;

Ver. 280. —— ἰθέλοντα.] *Barnesius* sensum postulare existimat ut legatur ἀέκοντα. Sed nihil opus.

Ver. 283. —— τόδ'.] *Al.* τόγ'.

Ver. 284. —— ἐβήσατο.] *Al.* ἐβήσετο. Vide ad *Il.* β', 35 et *l*, 109.

Ver. 292. —— ἴα.] Vide ad *Il.* *ί*, 24. et π', 762.

Ver. 295. Δύσετό τ' ἠέλιος.] *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 539. *al.* 350. hunc locum citat, alio adjecto versu, quem inseruit *Barnesius.*

Βὰν δὲ παρὰ Κρουνούς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον
Δύσετό τ' ἠέλιος, &c.

Qui versus, uti ad *Strabonis* locum annotat *Casaubonus*, in Vulgatis nusquam reperitur; neque ejus omninò meminit *Eustathius.* Eundem autem iterùm citat *Strabo, lib.* X. *pag.* 687. *al.* 447. uni pro Χαλκίδα καλλιρέεθρον, legitur Χαλκίδα πιερήσσαν.

Ver. 296. Ἡ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν, &c.] Vide *Strabonem, lib.* VIII. *pag.* 539. *al.* 350.

Ibid. Ἡ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν.] *Al.* Ἡ Φερὰς δ' ἐπέβαλλεν. Cæterùm de voce ἐπέβαλλεν ita *Porphyrius*: Ἐπέβαλλεν (inquit) σημαίνει τὸν ἐπετυχῆ καὶ ἐγκρατῆ, ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τοῦ βάλλειν, ὃ σημαίνει τὸ συγχάνειν τοῦ σκοποῦ.— Λύσας ἐντεῦθεν, "Ἡ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν, ἐπειγομένη Διὸς οὔρῳ·" μετῆκται γὰρ ἀπὸ τῶν πόρρω τῶν ἐπιβαλλόντων σκοπουμένων, ὥστε τυχεῖν. Ἡ ταῦς οὖν ἐπέβαλλεν ἐπεῖνο, ὥστε τυχεῖν τῶν

Ἠδὲ παρ' Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
Ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῇσιν,
Ὀρμαίνων, ἦ κεν θάνατον φύγοι, ἦ κεν ἁλώῃ.
Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς
Δορπείτην· παρὰ δέ σφιν ἐδόρπεον ἄνέρες ἄλλοι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Τοῖς Ὀδυσεὺς μετέειπε, συβώτεω πειρητίζων,
Εἴ μιν ἔτ' ἐνδυκέως φιλέοι, μεῖναί τε κελεύοι
Αὐτοῦ ἐπὶ σταθμῷ, ἦ ὀτρύνειε πόλινδε·
Κέκλυθι νῦν, Εὔμαιε, καὶ ἄλλοι πάντες ἑταῖροι·
Ἠῶθεν προτὶ ἄστυ λιλαίομαι ἀπονέεσθαι
Πτωχεύσων, ἵνα μή σε κατατρύχω καὶ ἑταίρους.
Ἀλλά μοι εὖ δ' ὑπόθυ, καὶ ἄμ' ἡγεμόν' ἐσθλὸν ὄπασσον,
Ὅς κέ με κεῖσ' ἀγάγῃ· κατὰ δὲ πτόλιν αὐτὸς ἀνάγκῃ
Πλάγξομαι, αἴ κέν τις κοτύλην καὶ πύρνον ὀρέξῃ.
Καί κ' ἐλθὼν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,

Et apud Elida divinam, ubi dominantur Epei.
Hinc verò rursùs insulis immisit *eam* acutis,
Cogitans, an mortem fugeret, an caperetur.
Diversâ autem parte in casâ Ulysses et nobilis subulcus
Coenabant; apud verò ipsos coenabant viri alii.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Inter hos Ulysses locutus est, subulcum tentans,
An ipsum ampliùs studiosè curaret, manereque juberet
Illic in stabulo, an hortaretur ad urbem *ire*;
" Audi nunc, Eumaee, aliique omnes socii;
" Manè ad urbem cupio discedere
" Mendicaturus, ut nè te atteram et socios.
" Sed me benè mone, et simul ductorem bonum praebe,
" Qui me illuc ducat: per autem urbem ipse ex-necessitate
" Vagabor, siquis fortè poculum et panem porrexerit.
" Et profectus ad aedes Ulyssis divini,

Φερῶν. *Quaest. Homeric.* 1. Eandemque explicationem affert *Scholiastes* ad β', 319. suprà.

Ibid. —— ἐκνεφομένη Διὸς οὔρῳ.] Apud *Strabonem*, loco suprà citato, ἀγαλλομένη Διὸς οὔρῳ.

Ver. 297. Ἠδὲ παρ' Ἤλιδα δῖαν.] Vide suprà ad ν', 275.

Ver. 298. —— νήσοισιν ἐκπροέηκε θοῇσιν.] Ταῖς λιγομέναις Ὀξείαις, μεταληπτικῶς ἐκ τοῦ κατὰ κίνησιν ὀξέως, ἐπὶ τὸ κατὰ σχῆμα. *Schol.* Θοὰς δὲ εἶρηκε τὰς Ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὗται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελῴου. *Strabo, lib.* VIII. *pag.* 539. *al.* 351. Similitèr exponit *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. itemque *Heraclides Ponticus.* Vide etiam *Strabonem, lib.* X. *pag.* 702. 703. *al.* 458. et suprà ad ι, 327.

Ver. 299. —— φύγοι.] *Al.* φύγῃ.

Ver. 300. Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃ.] Redit Poëta undè digressus est suprà ξ', 533.

Ver. 303. Τοῖς Ὀδυσεὺς.] *Al.* Τοῖς δ' Ὀδυσεύς.

Ver. 306. —— νῦν, Εὔμαιε.] *Al.* νῦν μ', Εὔμαιε.

Ver. 307. —— ἀπονέεσθαι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 309. —— καὶ ἄμ' ἡγεμόν'.] *Al.* καί μ' ἡγεμόν'.

Ver. 311. —— κοτύλην.] Ἐκπώματος, ἤτοι ποτηρίου εἴδος τοιοῦτου, καὶ μέτρου. *Schol.*

Ibid. —— πύρνον.] Πέρνην ἄρτον. *Schol.*

Ἀγγελίην εἴποιμι περίφρονι Πηνελοπείῃ·
Καί κεν μνηστῆρσσιν ὑπερφιάλοισι μιγείην,
Εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν, ὀνείατα μυρί' ἔχοντες.
Αἶψά κεν εὖ δρώοιμι μετὰ σφίσιν, ὅττι θέλοιεν·
Ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον,
Ἑρμείαο ἕκητι διακτόρου, ὅς ῥά τε πάντων
Ἀνθρώπων ἔργοισι χάριν καὶ κῦδος ὀπάζει,
Δρηστοσύνη οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειεν βροτὸς ἄλλος,
Πῦρ τ' εὖ νῆσαι, διά τε ξύλα δανὰ κεάσσαι,
Δαιτρεῦσαί τε, καὶ ὀπτῆσαι, καὶ οἰνοχοῆσαι·
Οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες.

" Nuncium dixero prudenti Penelopae,
" Et procis superbis me immiscuero,
" Si mihi fortè coenam dederint, cibum copiosum habentes,
" Statim benè perfecero inter ipsos, quicquid voluerint:
" Etenim tibi dicam, tu autem attende, et me audi;
" Mercurii voluntate internuncii, (qui utique omnium
" Hominum operibus gratiam et gloriam praebet,)
" Officio-servili non mihi contenderit mortalis alius,
" Ad ignemque benè cumulandum, lignaque sicca diffindenda,
" Adque-carnes-dividendas, et ad-assandum, et ad-vinum-fundendum;
" Qualia scilicet optimis praestant inferiores."

Ver. 314. 315. 316. Καί κεν μνηστήρσσιν,— Εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν.— Αἶψά κεν &c.] " Ma-" lim," inquit *Henricus Stephanus*, " hunc " locum ita interpungere; Καί κεν μνηστή-" ρσσιν ὑπερφιάλοισι μιγείην. Εἴ μοι δεῖπνον " δοῖεν, ὀνείατα μυρί' ἔχοντες, Αἶψά κεν εὖ " δρώοιμι &c. —— quia non est rationi con-" sentaneum, ut ille dicat se tum demùm " coetum procorum aditurum, si illi coe-" nam porrigant; sed necesse est, ut eos ad-" eat antequam ab iis quicquam accipiat." Ita ille. At rectè se habet vulgata inter-punctio. Sensus enim istius Εἴ μοι δεῖπνον δοῖεν hoc in loco hujusmodi est: " *Ut videam, ut* " *experiar, an mihi coenam dent:*" Vel, " *Eâ* " *spe, ut mihi coenam dent.*" Quod et ipse deinde addit vir eruditus: " Sed potest, inquit, " sequendo alteram interpunctio-" nem, ita exponi εἰ, ut subauditum habeat " participium ἰών, vel aliquod hujus-" modi." Atque ita alibi saepè Poeta:

Ἦλθον, εἴ τινά μοι πληδόνα ταρὸς ἰνίσσοις.
Suprà ν', 317.

Et superiùs paulò *ver.* 310. hujus libri:

—— κατὰ δὴ πτόλιν αὖτὸς ἐνίσσω
Πλάγξομαι, αἴ κέν τις πατρίδιν καὶ κύρτον ἐρύξῃ.

Vide et suprà ι', 229.

Ver. 316. —— ὅ,τινι θέλοιεν.] " Hinc qui-" dem," inquit *Barnesius*, " apparet, Vete-" rum observationem de *Homero*, quòd nus-" piam utatur voce θέλω, falsam esse, nec " satis firmo niti fundamento." Atqui MS. à *Tho. Bentleio* collatus hìc habet ὅττ' ἐθέλοιεν. Quin et ipse *Barnesius* suprà θ', 336. et infrà ρ', 19. restituit, δαιτρεῦ ἐθέλοις, et ὅς κ' ἐθέλῃσιν quum in vulgatis editum erat, δαιτρεῦσαι θέλω· ὅς κε θέλῃσι. Vide et ad *Il.* ά, 277.

Ver. 318. Ἑρμείαο ἕκητι.] Ἐνταῦθα πάνυ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις πάντας, οἱ ταῦτα ὑπομνηματίσαντες. *Schol.*

Ibid. —— διακτόρου.] Vide suprà ad θ', 338.

Ibid. —— ὅς ῥά τε.] *Qui utique.* —— *Qui scilicet.* ——

Ver. 320. Δρηστοσύνη.] Τῇ ἐν τῇ διακονίᾳ ὑπηρεσίᾳ. *Schol. Al.* Δρησμοσύνῃ.

Ibid. —— ἐρίσσειεν.] Ità rectè *Barnesius*: atque ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ἐρίσειεν. Quod antepenultimam corripit.

Ver. 321. Πῦρ τ' εὖ νῆσαι.] Ὕλα συμφῶσαι, ἵνιπτον τοῦ πῦρ ποιῆσαι. *Schol. Al.* Πῦρ τι καὶ εὖ νῆσαι. Τινὲς δὲ " πῦρ ἐνῆσαι" γράφουσιν ἤτοι φυλάξαι, πατινάσαι, ζωπυρῆσαι ἐν σωλῆνι. *Eustath.*

Ibid. —— ξύλα δανά.] Παρὰ τὸ δᾶν, τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον, γίνεται δανὰ, τὰ διὰ τὸν χρόνον ξηρά· ἢ παρὰ τὸ δαίω, τὸ καίω, τὰ εἰς καῦσιν ἑτοιμάσια, ὑπαυστα, διαμά. *Etymolog. Magn.* ad vocem δανά. Cæterùm legitur et ξύλα σκλὰ, notante *Eustathio.*

Ver. 223. —— παραδρώωσι.] *Al.* παρὰ δρώσι.

Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ὤ μοι, ξεῖνε, τίη τοι ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ἔπλετο; ἦ σύ γε πάγχυ λιλαίεαι αὐτόθ' ὀλέσθαι,
Εἰ δὴ μνηστήρων ἐθέλεις καταδῦναι ὅμιλον,
Τῶν ὕβρις τε, βίη τε, σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.
Οὔ τοι τοιοίδ' εἰσὶν ὑποδρηστῆρες ἐκείνων,
Ἀλλὰ νέοι, χλαίνας εὖ εἱμένοι, ἠδὲ χιτῶνας,
Αἰεὶ δὲ λιπαροὶ κεφαλὰς καὶ καλὰ πρόσωπα,
Οἵ σφιν ὑποδρώωσιν· εὔξεστοι δὲ τράπεζαι
Σίτου καὶ κρειῶν, ἠδ' οἴνου βεβρίθασιν.
Ἀλλὰ μέν· οὐ γάρ τίς τοι ἀνιᾶται παρεόντι,
Οὔτ' ἐγὼ, οὔτε τις ἄλλος ἑταίρων, οἵ μοι ἔασιν.
Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Κεῖνός σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα ἐσσεῖ,
Πέμψει δ', ὅππη σε κραδίη, θυμός τε κελεύει.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας, δῖος Ὀδυσσεύς.
Αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο,
Ὡς ἐμοὶ, ὅττι μ' ἔπαυσας ἄλης καὶ οἰζύος αἰνῆς·

Hunc autem valdè indignatus allocutus es, Eumaee subulce:
" Hei mihi, hospes, cur tibi in mente hoc cogitatum
" Fuit? certè omninò cupis illic perire,
" Si reverà procorum vis ingredi coetum,
" Quorum injuriaque, violentiaque, ad ferreum coelum pervenit.
" Nequaquam tales sunt ministri illorum;
" Sed juvenes, laenas benè-induti, et tunicas,
" Semperque nitidi capitibus et pulchris vultibus.
" Qui ipsis subministrant: benè-politae autem mensae
" Pane, et carnibus, et vino, oneratae sunt.
" Sed mane; non enim quisquam te molestatur praesente,
" Neque ego, neque quisquam alius sociorum, qui mihi sunt.
" At postquam venerit Ulyssis dilectus filius,
" Ille te laenâque tunicâque, vestimentis induet;
" Mittetque, quò te cor, animusque jubet."
Huic autem respondit deinde patiens nobilis Ulysses:
" Utinam sic, Eumaee, dilectus Jovi patri fieres,
" Ut mihi, quòd me cessare-fecisti ab errore et aerumnâ gravi:

Ver. 328. Τῶν ὕβρις τε, βίη τε, σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.] Dna. *Dacier* ita explicat: " Dont la violence et l'insolence sont si " grandes, qu'elles ne respectent pas les " Dieux, et qu'elles attaquent le Ciel " même." Malè: Hoc enim dicere vult Poeta; nempe, " *Tantam fuisse Procorum* " *superbiam, totque indigna facinora; ut eo-* " *rum fama ad omnium aures pervenisset.*" " *Quorum* (uti reddit *Spondanus*) *tanta sit* " *protervia, et injurias aliis inferendi con-* " *suetudo, ut ejus fama etiam ad cœlum us-* " *que pervenerit.*" Sic *Iliad.* Υ', 192.

Ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νὺν κλέος οὐρανὸν ἵκει.

Ver. 331. Αἴθ' ὡς λιπαροί.] " Pro ὡς," inquit *Barnesius*, " potiùs δὴ legendum, vide- " tur." Minùs rectè.

Ver. 332. —— τράπεζαι Σίτου καὶ κρειῶν, ἠδ' οἴνου βεβρίθασιν.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI, 738.

Ver. 333. —— βεβρίθασιν.] Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 334. —— ἀνιᾶται.] Vide ad *Il.* ά, 24.

Πλαγκτοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν·
Ἀλλ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ πήδε' ἔχουσιν
Ἀνέρες, οὗ κεν ἵκηται ἄλη, καὶ πῆμα, καὶ ἄλγος.
Νῦν δ' ἐπεὶ ἰσχανάας, μεῖναί τέ με κεῖνον ἄνωγας,
Εἶτ' ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
Πατρός θ', ὃν κατέλειπεν ἰὼν ἐπὶ γήραος οὐδῷ,
Εἴπου ἔτι ζώουσιν ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
Ἦ ἤδη τεθνᾶσι, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω·
Λαέρτης μὲν ἔτι ζώει, Διὶ δ' εὔχεται αἰεί,
Θυμὸν ἀπὸ μελέων φθίσθαι οἷς ἐν μεγάροισιν·
Ἐκπάγλως γὰρ παιδὸς ὀδύρεται οἰχομένοιο,
Κουριδίης τ' ἀλόχοιο δαΐφρονος, ἥ ἑ μάλιστα
Ἧκαχ' ἀποφθιμένη, καὶ ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν.

" Errore enim non est pejus aliud hominibus:
" Sed propter perditum ventrem malas curas habent
" Viri, quemcunque invaserit vagatio, casusque et dolor.
" Nunc verò quoniam detines manereque me illum jubes;
" Dic age mihi de matre Ulyssis divini,
" Patreque, quem reliquit profectus, in senectutis limine,
" An alicubi adhuc vivant sub splendore Solis,
" An jamjam mortui sint, et in Plutonis aedibus."
Hunc autem rursùs allocutus est subulcus, princeps virorum:
" Equidem tibi, hospes, valdè accuratè narrabo:
" Laërtes quidem adhuc vivit, Jovi autem supplicat semper,
" Ut anima *sibi* à membris pereat suis in aedibus:
" Vehementèr enim de-filio dolet absente,
" Deque uxore quam-virginem-duxerat, prudente; quae ipsum maximè
" Tristitiâ-affecit mortua, et in crudâ senectute posuit.

Ver. 342. Πλαγκτοσύνης δ' οὐκ ἔστι κακώτερον.]

——— Μόχθων
Δ' οὐκ ἄλλος ὄνειδος,
Ἢ γῆς πατρίας στέρεσθαι.
Euripid. Medea, ver. 651.

Ver. 343. Ἀλλ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρός.] Νικᾷ δὲ χρεία μ', ἡ παλαίτερός τι μοῦ
Γαστήρ ——— *Diphilus, Fragm.* I. *ver.* 2.

Ibid. ——— κακὰ πήδ' ἔχουσιν.] *Al.* κακὰ μήδ' ἔχουσιν.

Ver. 344. ——— ὃν κεν ἵκηται.] *Al.* ἂν τιν' ἵκηται.

Ibid. ——— ἄλη, καὶ πῆμα, καὶ ἄλγος.] Vide suprà ad λ', 611.

Ver. 345. ——— μεῖναί τέ με κεῖνον ἄνωγας.] *Barnesius* vertit, " *Meque manere, talem* " quem vides, *jubes.*" Sed potiùs vertendum crediderim, " *Manereque me illum* (nempè " *Telemachum*) *jubes.*" Vide suprà ad *ver.* 334. 336. 337. item ad *Iliad.* ά, 535. Υ', 561. φ', 609.

Ver. 346. Εἶτ' ἄγε μοι περὶ μητρὸς Ὀδυσσῆος.] Περὶ τοῦ πατρὸς βουλόμενος μαθεῖν ὑποκρίνεται τὸν μὴ εἰδότα τὰ περὶ Ἀντικλείας. *Schol.*

Ver. 350. ——— ὄρχαμος ἀνδρῶν.] Vide suprà ad ξ, 3 et 22.

Ver. 353. ——— φθίσθαι.] *Al.* φθίσθαι.

Ver. 356. ——— καὶ ἐν ὠμῷ γήραϊ θῆκεν.] Περὶ ὥρας γηρᾶσαι λεγόντων, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ λύπην. *Schol.* Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, καὶ ὠμῷ γήρᾳ δῶκεν.

Ἡ δ' ἄχεϊ οὖ παιδὸς ἀπέφθιτο κυδαλίμοιο,
Λευγαλέῳ θανάτῳ· ὣς μὴ θάνοι, ὅς τις ἔμοιγε
Ἐνθάδε ναιετάων φίλος εἴη, καὶ φίλα ἕρδοι.
Ὄφρα μὲν οὖν δὴ κείνη ἦεν, ἀχέουσά περ ἔμπης,
Τόφρα τί μοι φίλον ἦσπε μεταλλῆσαι καὶ ἐρέσθαι,
Οὕνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν ἅμα Κτιμένῃ τανυπέπλῳ,
Θυγατέρ' ἰφθίμῃ, τὴν ὁπλοτάτην τέκε παίδων·
Τῇ ὁμοῦ ἐτρεφόμην, ὀλίγον δέ τί μ' ἧσσον ἐτίμα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβην πολυήρατον ἱκόμεθ' ἄμφω,
Τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ' ἔδοσαν, καὶ μυρί' ἔλοντο.
Αὐτὰρ ἐμὲ χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματ' ἐπείνη
Καλὰ μάλ' ἀμφιέσασα, ποσὶν δ' ὑποδήματα δοῦσα,
Ἀγρόνδε προΐαλλε· φίλει δέ με κηρόθι μᾶλλον.
Νῦν δ' ἤδη τούτων ἐπιδεύομαι· ἀλλά μοι αὐτῷ
Ἔργον ἀέξουσιν μάκαρες θεοί, ᾧ ἐπιμίμνω·
Τῶν ἔφαγόν τ' ἔπιόν τε, καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.

" Illa autem dolore de suo filio periit glorioso,
" Tristi morte: sic nè moriatur, quicunque mihi
" Hic habitans amicus sit, et amica faciat.
" Quamdiù quidem igitur illa erat, dolens quantumvis licèt,
" Tamdiù aliquid mihi dilectum erat sciscitari et interrogare,
" Quoniam me ipsa nutrivit, unà cum Ctimenâ stolatâ,
" Filiâ eximiâ, quam minimam-natu peperit liberorum:
" Cum hâc simul nutriebar; paulò autem me minùs honorabat.
" At postquam *ad* pubertatem optabilem pervenissemus ambo,
" Hanc quidem posteà in-Samum nuptum-dederunt, et infinita acceperunt:
" At me laenâque tunicâque, vestimentis illa
" Pulchris valdè ubi-induisset, pedibusque calceamenta dedisset,
" Ad-agrum emisit; diligebat autem me corde magis.
" Nunc verò jam his indigeo; sed mihi ipsi
" Opus incremento-augent beati Dii, in quo versor:
" Ex-his comedique, bibique, et venerandis-*hospitibus* dedi.

Ver. 357. 358. Ἡ δ' ἄχεϊ οὖ παιδὸς ἀπέφθιτο, —— Λευγαλέῳ θανάτῳ.] Λύση γὰρ ταπείνωσιν παρθάνη κατὰ τύχας. Ἕτεροι δέ, ὡς καὶ περιῤῥήθη, ἀγχίνοιαν φασὶν αὐτὴν μεταλλάξαι τὸν βίον. Διὸ καὶ τὸν Εὔμαιον ἀπευξασθαι τὸν τοιοῦτον θάνατον. *Eustath.* Vide suprà ad λ', 202.

Ibid. —— ἄχεϊ οὖ.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 358. —— ὣς μὴ θάνοι.] Ita edidit *Barnesius*, quòd vocula ὣς hoc in loco "non "sit *Optantis*, verùm ad τὸ θάνοι pertineat." Quo modo et accipit *Eustathius* loco suprà citato. *Al.* ὃς μὴ θάνοι.

Ver. 362. Οὕνεκά μ' αὐτὴ θρέψεν.] *Al.* Οὕνεκ' ἄρ' αὐτὴ θρέψεν.

Ibid. —— Κτιμένῃ.] Κυρίως ἡ Ὀδυσσέως ἀδελφή. *Schol.*

Ver. 363. —— παίδων.] Apud *Eustathium* in commentario, παίδα.

Ver. 365. —— πολυήρατον.] Vide suprà ad λ', 274.

Ver. 366. —— καὶ μυρί' ἔλοντο.] Ἔδοσαν δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 370. Νῦν δ' ἤδη τούτων ἐπιδεύομαι.] Ὧν ἡ Ἀντίκλεια χαρίζεται, τούτων ἐνδεὴς εἶμι. *Schol.* Porrò MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati hîc habent τούτων ἔτι δεύομαι.

Ver. 372. Τῶν ἔφαγον.] *Al.* Τῶνδ' ἔφαγον.

Ibid. —— καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.] Ἀντὶ τοῦ ἀνδρᾶσιν αἰδοῦς ἀξίοις· ξένοις δηλαδὴ, καὶ ἱκέταις. *Eustath.* Sic suprà ή, 165 et 181.

—— ἦε δ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ. Et ί, 271.

—— ἦε ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

Cæterùm nonnulli (notantibus *Barnesio* et *Eustathio*) vocem αἰδοίοισιν hîc ad senten-

Ἐκ δ' ἄρα δεσποίνης οὐ μείλιχόν ἐστιν ἀκοῦσαι
Οὔτ' ἔπος, οὔτε τι ἔργον· ἐπεὶ κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ,
Ἄνδρες ὑπερφίαλοι· μέγα δὲ δμῶες κατίουσιν ·
Ἀντία δεσποίνης φάσθαι, καὶ ἕκαστα πυθέσθαι·
Καὶ φαγέμεν, πίέμεν τε· ἔπειτα δὲ καί τι φέρεσθαι
Ἀγρόνδ', οἷά τε θυμὸν ἀεὶ δμώεσσιν ἰαίνει.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ πόποι, ὡς ἄρα τυτθὸς ἐὼν, Εὔμαιε συβῶτα,
Πολλὸν ἀπεπλάγχθης σῆς πατρίδος ἠδὲ τοκήων.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Ἠὲ διεπράθετο πτόλις ἀνδρῶν εὐρυάγυια,
Ἦ ἐνὶ ναιετάασκε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·
Ἦ σέ γε μουνωθέντα παρ' οἰέσσιν, ἢ παρὰ βουσὶν,
Ἄνδρες δυσμενέες νησὶν λάβον, ἠδ' ἐπέρασσαν
Τοῦδ' ἀνδρὸς πρὸς δῶμαθ', ὁ δ' ἄξιον ὧνον ἔδωκεν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·

" Ex dominâ autem haud dulce licet audire,
" Neque verbum, neque quod opus; quoniam malum incidit domui,
" Viri superbi: valdè verò famuli indigent
" Coram dominâ loqui, et singula interrogare;
" Et comedere, bibereque; deindè autem et aliquid portare
" Ad-agrum, qualia utique animum semper famulis laetificant."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses;
" Papae! ut parvulus existens, Eumaee subulce,
" Multùm jactatus-es-seorsùm à tuâ patriâ et parentibus.
" Sed age mihi hoc dic et accuratè narra,
" An vastata sit urbs virorum viis-spatiosa,
" In quâ habitabat pater et veneranda mater;
" An te solum-relictum apud oves, vel apud boves,
" Viri hostiles navibus ceperint, et vendiderint
" Hujusce viri ad aedes; hic autem dignum pretium dederit."
Hunc autem rursùs allocutus est subulcus, princeps virorum;

---

tiam minùs honestam detorserunt. In eandemque sententiam concessisse videtur *Conradus Ritterhusius, de interpretatione quorundam locorum Oppiani; ad Cyneg. ver.* 36. Quod *Eumæo* (qualem eum depingit Poëta) omninò indignum; cúmque de se ipse loquatur, planè absurdum.

Ver. 373. — οὐ μείλιχόν ἐστιν ἀκοῦσαι Οὔτ' ἔπος, οὔτε τι ἔργον.] Dna *Dacier* ita exponit; *Ce n'est pas une douceur pour moi: Non dulce est.* " Car (inquit) il ne faut pas joindre " μείλιχον avec les mots ἔπος et ἔργον du " vers suivant." Quam explicandi rationem in versione secutus est *Barnesius*. *Eustathius* autem aliter; Ἐν δὲ τῷ " οὔτ' ἔπος " ἀκοῦσαι, οὔτε τι ἔργον," προσυπακουστέον τῷ ἔργῳ τὸ ἰδίῳ, ἢ τὸ τοιοῦτον ἵνα λέγῃ, ὡς οὔτε ἐστὶν ἀκοῦσαι μείλιχον, οὔτε τὶ ἔργον ἰδίῳ ἢ μαθεῖν ἢ γνῶναι μείλιχον. Quæ sententia et cum sequentibus, et cum ipsius vocis μείλιχον significatione aptiùs congruere videtur.

Ver. 376. —— φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι· sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471.

Ver. 380. — ἄρα.] Non hic vocat istud ἄρα, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 362. Οἴκαδέ μ' αὖτε θεὸς ἀγάγοι ἠδὲ σαώσαι &c.

Ver. 386. —— ἐπέρασσαν.] Ità rectè edidit *Barnesius* ex *Il.* φ', 78. 102. ubi in Vulgatis ita legitur. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco ἐπίρασσαν Quod penultimam corripit, quippè ex περάσσαν, non ex πιράω, deductum. Vide ad *Il.* ά, 67.

—— πίρασαν δέ μι δοῦρ' ἀγαγόντες.
Infrà *ver.* 427.

Ἄλφοι, ὅτε πιράσητε ——. *ver.* 452.

Ξεῖν', ἐπεὶ ἆρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς,
Σιγῇ νῦν ξυνίει καὶ τέρπεο, πῖνέ τε οἶνον
Ἥμενος· αἴδε δὲ νύκτες ἀθέσφατοι· ἐστὶ μὲν εὕδειν,
Ἐστὶ δὲ τερπομένοισιν ἀκουέμεν· οὐδέ τί σε χρὴ,
Πρὶν ὥρη, καταλέχθαι· ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος.
Τῶν δ' ἄλλων ὅτινα κραδίη καὶ θυμὸς ἀνώγει,
Εὐδέτω ἐξελθών· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένῃφι
Δειπνήσας, ἅμ' ὕεσσιν ἀναπτορίῃσιν ἑπέσθω.
Νῶϊ δ' ἐνὶ κλισίῃ πίνοντέ τε δαινυμένω τε,
Κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισι,
Μνωομένω· μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ,

" Hospes, quoniam jam haec me percontaris et interrogas,
" Silentio nunc attende et delectare, bibeque vinum
" Sedens; hae autem noctes immensae; licet quidem dormire,
" Licet etiam sese-oblectantibus audire; neque omninò te oportet,
" Ante horam, cubitum ire: nocumentum *est* et multus somnus.
" Caeterorum autem quemcunque cor et animus jubet,
" Decubet egressus: simul autem atque aurora illuxerit,
" Pastus, simul sues heriles sequatur.
" Nos autem in casâ bibentesque comedentesque,
" Doloribus alter-alterius delectemur tristibus,
" Recordantes; etenim etiam doloribus delectatur vir,

Ver. 391. —— αἴδε δὲ νύκτες ἀθέσφατοι.] Τουτέστιν πάνυ μακραί. *Eustath.* Ita suprà λ', 372.

Νὺξ δ' ἤδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος ——.

Ibid. —— εὕδειν.] MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus, ἄδειν.

Ver. 393. —— καταλέχθαι.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ibid. —— ἀνίη καὶ πολὺς ὕπνος.] Τὸ τέρπειν καθεύδειν τοῦ τερπόντος, τοῖς τεθνηκόσι μᾶλλον ἅπασι τοῖς ζῶσιν ἀρμόδιον, *Æschines apud Stobæum, Serm.* 69. *de Somno.* "Ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς οὔτι τοῖς σώμασιν οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, οὐδ' αὖ ταῖς πράξεσι ταῖς περὶ ταῦτα πάντα, ἀρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν· καθεύδων γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶντος. Ἀλλ' ἐστὶς τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλιστα ἐστὶ κηδεμὼν, ἐγρήγορος χρῆναι ὡς πλεῖστον, τὸ πρὸς ὑγίειαν αὐτοῦ μέτριον φυλάττων χρόνον. *Plato, de Legibus, lib.* VII.

Ibid. —— ἀνίη.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ε', 4.

Ver. 394. —— ὅτινα κραδίη.] *Al.* ὅ τι κραδίη.

Ver. 396. Δειπνήσας.] Vide suprà ad δ', 535.

Ibid. —— ἀναπτορίῃσιν.] Ταῖς δισσοστιχαῖς, ἢ βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις· ὁ δὲ Ἡλιόδωρος, ταῖς ὑπὸ ἀναπτορίας· " Δειπνήσας ἅμ' ὕεσσιν ἀναπτορίῃσιν ἑπέσθω." *Hesychius* in voce ἀναπτορίῃσιν. Ἀναπτορίας δὲ ὕας Ἀρίσταρχος μὲν τὰς δισσοστιχὰς φησίν· Ἀριστοφάνης δὲ, ὧν ἕνεκεν βόσκων ἀνάσσει, ὁ ἐστὶν ἄεχτι. *Eustath.*

Ver. 399. —— μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ.] *Al.* μετὰ γὰρ καὶ ἐν ἄλγεσι.

—— Quæ fuit durum pati,
Meminisse dulce est ——.
Seneca, Hercules Furens, ver. 656.

" Habet enim præteriti doloris secura re-
" cordatio delectationem." *Cicero ad Familiares, lib.* V. *Epist.* 12. Τὰ μὲν οὖν μνημονευτὰ ἡδέα ἐστὶν, οὐ μόνον ὅτε ἐν τῷ παρόντι, ὅτι παρῆν, ἡδέα ἦν, ἀλλ' ἴσως καὶ οὐκ ἀδέα, ἂν ᾖ ὕστερον καλῶν καὶ ἀγαθῶν τὸ μετὰ τοῦτο. Ὅθεν καὶ τοῦτ' εἴρηται· " Ἀλλ' ἡδύ τοι καὶέοντα μεμ-
" νῆσθαι πόνων" καὶ, " —— μετὰ γάρ τε καὶ
" ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ." Τουτοῦτο δ' αἴτιον, ὅτι ἡδὺ καὶ τὸ μὴ ἔχειν τὸ κακόν. *Aristot. Rhetoric. lib.* I. *cap.* 11. " Quid si etiam jucunda
" memoria est præteritorum malorum?—
" Vulgò enim dicitur, *Jucundi acti labores.*
" Nec malè Euripides —— *Suavis laborum*
" *est præteritorum memoria.*" *Cicero, De finibus, lib.* II. § 32. Similitèr et *Macro-*
" *bius*; " Pericula quoque præterita, vel æ-
" rumnas penitùs absolutas qui evasit, ut
" referat gratissimè provocatur." — Id adeò Euripides expressit;

" Ὡς ἡδύ τοι καθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

" adjecit enim *καθέντα*, ut ostenderet, post
" finem malorum gratiam relationis inci-

Ὅστις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ, καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, (εἶπον ἀκούεις,)
Ὀρτυγίης καθύπερθεν, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο,
Οὔτι περιπληθὴς λίην τόσον· ἀλλ' ἀγαθὴ μὲν,
Εὔβοτος, εὔμηλος, οἰνοπληθὴς, πολύπυρος·
Πείνη δ' οὔποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη

" Quicunque scilicet valdè multa passus fuerit, et multùm erraverit :
" Hoc autem tibi dicam, quod me percontaris et interrogas.
" Insula quaedam Syria vocatur, (sicubi audis,)
" Ortygiam supra ; ubi conversiones Solis,
" Non ita valdè magna ; sed bona quidem,
" Fertilis-boüm, fertilis-oviüm, vino-abundans, tritici-ferax :
" Fames verò nunquam populum invadit, neque ullus alius

" pere. Et poeta vester [*Virgil. Æn.* I. " 207.] adjiciendo, *olim*, quid nisi post e- " mensa infortunia futuro tempore juvare " dicit memoriam sedati laboris ?

" *Forsan et hæc olim meminisse juvabit.*" *Saturnal. lib.* VII. *cap.* 2.

Vide et *Gatakeri Annotationes in Antonium, lib.* VIII. § 36.

Ver. 400. Ὅστις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ, καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ.] *Aristoteles*, loco jam suprà adducto, versum hunc citat isto modo :

Μνήμενος ὅστις πολλὰ πάθῃ, καὶ πολλὰ ἰάχῃ.

Ver. 402. Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται.] *Μία τῶν Κυκλάδων νήσων καλεῖται. Schol.* Σύρος δ' ἐστὶ μεσόυσα τὴν τροπὴν συλλαβοῦσα, ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάττος ἦν πώτερος δ' ἐστὶ ὁ 'Αθηναῖος ἱκάνου. Ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ Ποιητὴς, Συρίην καλῶν " Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, ἴσασι ἀκούσας, 'Ορτυγίης καθύπερθε." *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 746. *al.* 487. Porrò corripitur (notante *Casaubono* ad hunc locum *Strabonis*) *prima* vocis Σύριος in *Anthologiâ, lib.* V. *Epigr.* 62.

Καὶ Σύριος σιλάγιζι σαφροσύνῃ Φερεκύδης.

Cæterum apud nonnullos hæc insula vocatur Σύρα. Vide *Menagium, Annotat. in Diogenem Laërtium. lib.* I. *haud longè à fine.*

Ver. 403. —— ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο.] Fuerunt qui *Homerum* hîc *Geographiæ* omninò ignarum arguerint, quòd hanc insulam sub *Tropico* locârit. " Ce porcher [*Eumée*] dans un " recit qu'il fait, parle d'une isle nommée " Syrie, qu'il dit être sous le Tropique ; " cependant cette isle est dans la mer Me- " diterranée, et par consequent éloignée du " Tropique de plus de trois cent lieuës.— " Je ne doute point —— qu' Homére n'ait " ignoré la veritable situation de l'isle dont " il parle." *Perrault, Parallele des Anciens et des Modernes, tom.* II. *pag.* 62. 65. Scilicet per τροπαὶ ἠελίοιο *Tropicum solstitialem* intellexit Vir eruditus. *Eustathius* autem " τροπαὶ ἠελίοιο" *Occasum* denotare arbitratur : Τὸ δὲ " ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο," (inquit) *ἀντὶ τοῦ, πιμέτη πρὸς τροπὰς ἡλίου, ἤτοι πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Ὀρτυγίας. Scholiastes* aliter exponit : *Ἐνθα φησὶν εἶναι τὸ ἡλίου στάλαιον, δι' οὗ σημειοῦνται τὰς ἡλίου τροπάς.* Quam in sententiam *Huëtium* concessisse testatur *Menagius* in Annotationibus ad *Laërtium* : " Ἡλιοτρόπιον (inquit) fuit parapegma, quo " solstitia et æquinoctia et siderum orienti- " um occidentiumque significationes per a- " liquot annorum ambitum designabantur. " Cæterùm P. Huëtius, vir ingenio præ- " stans et doctrinâ, suspicabatur ἡλιοτρόπιον " illud in insulâ Syro constructum, non " Pherecyde solùm, sed et ipso Homero " fuisse antiquius ; idque ex his versibus " *Odyss.* ι, colligebat :

" Νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, ἴσασι ἀκούεις,
" 'Ορτυγίης καθύπερθε, ὅθι τροπαὶ ἠελίοιο.—

" Sanè inepta est *Eustathii* interpretatio, " qui situm Syriæ his verbis designari con- " tendit : nam τροπαὶ ἠλίοιο non Occasum " potiùs quàm Ortum, multò etiam minùs " quàm Austrum vel Boream designant. " Jam verò Strabo —— Homerum Syri " insulæ sub Syriæ nomine mentionem fe- " cisse ait. Non itaque Heliotropii primus " in Syro conditor, sed restaurator fortassè " Pherecydes fuerit." *Annotat. ad lib.* I. *in Pherecyde.*

Ver. 406. Πείνη δ' οὔποτε δῆμον ἐσέρχεται, οὐδέ τις ἄλλη Νοῦσος, &c.] Sic apud *Hesiodum* :

Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
Νόσφιν ἄτερ τε κακῶν, καὶ ἀτερ χαλεποῖο πόνοιο.
Νούσων τ' ἀργαλέων, αἵτ' ἄνδρασιγῆρας ἴδωκαν.
Ἔργ. καὶ Ἡμιερ. I, 90.

Et paulò inferiùs :

Οἱ μὲν ὑπὸ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν,
Ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
Νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀϊζύος· οὐδὲ τι δειλὸν
Γῆρας ἐπῆν ——————
Θνῆσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι ——————
ver. 111. 116.

Νοῦσος ἐπὶ στυγερὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν·
Ἀλλ' ὅτε γηράσκωσι πόλιν κατὰ φῦλ' ἀνθρώπων,
Ἐλθὼν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξὺν,
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.
Ἔνθα δύω πόλιες, δίχα δὲ σφισι πάντα δέδασται·
Τῇσιν δ' ἀμφοτέρῃσι πατὴρ ἐμὸς ἐμβασίλευε
Κτήσιος Ὀρμενίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισιν.
Ἔνθα δὲ Φοίνικες ναυσίκλυτοι ἤλυθον ἄνδρες
Τρῶκται, μυρί' ἄγοντες ἀθύρματα νηὶ μελαίνῃ.
Ἔσκε δὲ πατρὸς ἐμοῖο γυνὴ Φοίνισσ' ἐνὶ οἴκῳ,
Καλή τε μεγάλη τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυῖα·
Τὴν δ' ἄρα Φοίνικες πολυπαίπαλοι ἠπεροπεύον·
Πλυνούσῃ τις πρῶτα μίγη, κοίλῃ παρὰ νηΐ,
Εὐνῇ καὶ φιλότητι· τά τε φρένας ἠπεροπεύει

" Morbus odiosus incidit miseris mortalibus:
" Sed quandò senescant in urbe gentes hominum,
" Veniens argenteum-arcum-gestans Apollo cum Dianâ,
" Suis lenibus telis aggrediens interficere-solet.
" Illic duae urbes; bifariàm autem ipsis omnia divisa sunt:
" His verò ambabus pater meus imperabat
" Ctesius Ormenides, assimilis immortalibus.
" Illuc autem Phoenices re-nauticâ-inclyti venerunt viri
" Veteratores, innumeras ducentes merces-ludicras nave nigrâ,
" Erat autem patris mei mulier Phoenissa in domo
" Pulchraque magnaque, et splendidorum operum perita:
" Hanc autem Phoenices callidi decipiebant:
" *Cum eâ* lavante quidam primùm mixtus est, cavam apud navim,
" Concubitu et amore: quae scilicèt mentes decipiunt

Ver. 407. —— ἰσὶ στυγερὴ.] *Al.* ἰστιστυγερὴ.
Ibid. —— δειλοῖσι βροτοῖσιν.] Sic apud *Virgilium*:

—— mortalibus ægris.
Georg. I, 237. *Æn.* II, 268. X, 274. XII, 850.
—— miseris mortalibus ——.
Georgic. III, 66. *Æn.* XI, 182.

Ver. 409. Ἐλθὼν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων.] " Homerus occidi facit ab Apolline et Dianâ qui morbo moriuntur, præsertim vehementi et acuto, ut ab Heraclide Pontico scriptum est: Hinc illud ejus;

" Ἐλθὼν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξὺν,
" Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.

" Idem æmulatus studiosè Valerius Flaccus, libro II. Argon. *ver.* 311.

" —— Triviæque potentis
" Occidit arcanâ genitrix absumpta sagittâ.

" A Diis enim illis immitti mortem existimabant, præsertim velocem; et mortis " eos auctores putabant." *Adrian. Turneb. Adversar. lib.* IX. *cap.* 8. *ipso fine.* Vide ad *Il.* σ', 59. et ω, 605. Porrò confirmatur hæc observatio infrà *ver.* 477. *hujus libri*; ubi mulierem quam à Dianâ interfectam memorat Poeta, subitâ morte obiisse liquet ex sequentibus, Ἄντλῳ δ' ἐνὶ δύπτησι, &c.

Ver. 416. Ἔσκε δὲ πατρὸς ἐμοῖο γυνὴ Φοίνισσ' ἐνὶ οἴκῳ.] *Eustathius* Mulierem hanc *Eumaei* matrem fuisse intelligit. Λέγει δὲ καὶ ὅτι Φοίνικες ἐκεῖ ἐλθόντες ἠπεροπεύσαν τὴν τούτου μητέρα· Φοίνισσα δὲ ἦν ἐκείνη " Καλή τε μεγάλη τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυῖα." Et in commentario ad *ver.* 419. Λέγει δ' ἐνταῦθα περὶ τῆς μητρὸς Εὔμαιος καὶ ὅτι " Πλυνούσῃ τις πρῶτα μίγη, &c." Eodem modo accepisse videtur et *Scholiastes*; qui citatis his verbis, " πατρὸς ἐμοῖο γυνὴ," Ταῦτα (inquit) ἴσως οἱ Φοίνικες Λαέρτῃ διηγήσαντο, πολλοῦ ἄξιον αὐτοῖς ἀποφαίνοντες. Sed mirè admodùm errârunt Viri eruditi; Cùm, ut rectè notavit *Barnesius*, *Eumæi* matris, diversæ planè ab hâc muliere, ipse meminerit Poeta infrà *ver.* 460.

Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ εἴ π' εὐεργὸς ἔῃσιν.
Εἰρώτα δὴ ἔπειτα, τίς εἴη, καὶ πόθεν ἔλθοι·
Ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψερεφὲς δῶ·
Ἐκ μὲν Σιδῶνος πολυχάλκου εὔχομαι εἶναι·
Κούρη δ' εἰμὶ Ἀρύβαντος ἐγὼ ῥυδὸν ἀφνειοῖο·
Ἀλλά μ' ἀνήρπαξαν Τάφιοι, ληΐστορες ἄνδρες,
Ἀγρόθεν ἐρχομένην· πέρασαν δέ με δεῦρ' ἀγαγόντες
Τοῦ δ' ἀνδρὸς πρὸς δώματ'· ὁ δ' ἄξιον ὦνον ἔδωκεν.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπεν ἀνὴρ, ὅς μ' ἐμίσγετο λάθρῃ·
Ἦ ῥά κε νῦν πάλιν αὖτις ἄμ' ἡμῖν οἴκαδ' ἔποιο,
Ὄφρα ἴδῃς πατρὸς καὶ μητέρος ὑψερεφὲς δῶ,
Αὐτούς τ'; ἦ γὰρ ἔτ' εἰσὶ, καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε γυνὴ, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Εἴη κεν καὶ τοῦτ', εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε, ναῦται,
Ὅρκῳ πιστωθῆναι, ἀπήμονά μ' οἴκαδ' ἀπάξειν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὅμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
Τοῖς δ' αὖτις μετέειπε γυνὴ, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Σιγῇ νῦν, μή τίς με προσαυδάτω ἐπέεσσιν

" Imbecillis mulieribus; etiam si *qua* frugi fuerit.
" Interrogabat autem posteà, quaenam esset, et undè venisset:
" Haec autem citò admodùm patris indicavit altam domum;
" Ex Sidone quidem abundante-aeris gloriòr esse;
" Filia verò sum Arybantis ego abundè divitis:
" Sed me abripuerunt Taphii latrones viri
" Ex agro venientem; vendideruntque me huc deductam
" Hujusce viri ad aedes: hic autem dignum pretium dedit.
" Hanc autem rursùs allocutus est vir, qui *cum eâ* mixtus erat clàm;
" Nunquid jam retrò rursùs unà nos domum sequereris,
" Ut videas patris et matris altam domum,
" Ipsosque? certè enim etiamnum sunt, et divites vocantur.
" Hunc verò rursùs allocuta est mulier, et respondit sermone;
" Esset et hoc, si mihi velletis, nautae,
" Jurejurando fidem dare; incolumem me domum abducturos.
" Sic dixit: illi autem omnes jurabant, sicut jussit.
" At postquam jurâssentque, perfecissentque jusjurandum,
" Inter eos utique rursùs locuta est mulier, et respondit sermone;
" Tacitè-*agatis* nunc; ne quis me alloquatur verbis

Ver. 421. —— καὶ εἴ π' εὐεργὸς ἔῃσιν.] *Al.* καὶ ἥ π' εὐεργὸς ἔῃσιν. Ex λ'. (ut videtur) 433. suprà.

Ver. 422. Εἰρώτα.] *Al.* Ἠρώτα.

Ibid. —— δὴ ἔπειτα.] Vide ad *Il. ά*, 290.

Ver. 423. —— ἐπέφραδεν.] Vide ad *Il. ξ*, 500.

Ver. 424. —— Σιδῶνος πολυχάλκου.] Στιλβὰς· ἐν αὐτῇ γὰρ χαλκὸς οὐ γίνεται ἢ πλουσίας, ὡς πορφύρας ἐν αὐτῇ γινομένης. *Schol.*

Ver. 427. 452. —— πέρασαν — περάσαντες.] Vide suprà ad *ver.* 386.

Ver. 431. —— ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ.

Ver. 433. —— περσίσκει.] *Al.* μετίσκε. Ex versu (ut videtur) infrà 438.

Ver. 436. —— ἀπώμνυον.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἐπώμνυον. Quæ fortè et verior lectio. Vide suprà ad β', 377.

Ver. 437. —— ὡς.] *Ut dictum est.* ——

Ver. 439. Σιγῇ.] *Al.* Σιγή.

Ὑμετέρων ἑτάρων, συμβλήμενος ἢ ἐν ἀγυιῇ,
Ἤ που ἐπὶ πρήνῃ· μή τις ποτὶ δῶμα γέροντι
Ἐλθὼν ἐξείπῃ· ὁ δ' ὀϊσσάμενος καταδήσῃ
Δεσμῷ ἐν ἀργαλέῳ, ὑμῖν δ' ἐπιφράσσεται ὄλεθρον.
Ἀλλ' ἔχεσ' ἐν φρεσὶ μῦθον, ἐπείγεσθε δ' ὦνον ὀδαίων.
Ἀλλ' ὅτε κεν δὴ νηῦς πλείη βιότοιο γένηται,
Ἀγγελίη μοι ἔπειτα θοῶς ἐς δώματ' ἰκέσθω·
Οἷσω γὰρ καὶ χρυσὸν, ὅτις χ' ὑποχείριος ἔλθῃ·
Καὶ δέ κεν ἄλλ' ἐπίβαθρον ἐγὼν ἐθέλουσά γε δοίην·
Παῖδα γὰρ ἀνδρὸς ἐῆος ἐνὶ μεγάροις ἀτιτάλλω,
Κερδαλέον δὴ τοῖον, ἁματροχόωντα θύραζε,
Τόν κεν ἄγοιμ' ἐπὶ νηός· ὁ δ' ὑμῖν μυρίον ὦνον
Ἄλφοι, ὅπη περάσητε πρὸς ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
Ἦ μὲν ἄρ' ὡς εἰποῦσ', ἀπέβη πρὸς δώματα καλά.
Οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες
Ἐν νηὶ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο·
Ἀλλ' ὅτε δὴ κοίλη νηῦς ἤχθετο τοῖσι νέεσθαι,

" Vestrorum sociorum, obviam-factus vel in viâ,
" Vel alicubi ad fontem; nè quis ad domum seni
" Profectus dicat; is autem suspicatus liget *me*
" Vinculo in gravi, vobis verò moliatur mortem.
" Sed retinete in mente verbum; et properate emptionem viaticorum.
" At quandò jam navis plena victu fuerit,
" Nuncius mihi deindè celeritèr ad aedes veniat:
" Afferam enim et aurum, quodcunque sub-manus venerit;
" Quin et aliud naulum ego volens sanè dedero:
" Filium enim viri boni in aedibus nutrio,
" Astutum jam talem, simul-cursitantem foràs;
" Hunc duxero in navim: hic verò vobis infinitum pretium
" Comparaverit, ubicunque vendendum-transtuleritis ad alienos homines.
" Haec quidem sic fata, abiit ad aedes pulchras;
" Illi autem per-annum totum apud nos ibidem manentes
" In navi cavâ facultates multas emebant:
" Sed quandò jam cava navis onerata erat ipsis ad-redeundum,

Ver. 441. —— *ποτὶ δῶμα.*] *Al.* πρὸς δῶμα.

Ver. 443. —— *ἐπιφράσσεται.*] *Al.* ἐπιφράσσεσθαι.

Ver. 444. —— *ἐπείγετε δ' ὦνον ὠδαίων.*] Σκοιδάζουσι δὲ περὶ τὸν ἀγορασμὸν τῶν φορτίων. *Schol.*

Ver. 446. —— *ἐς δώματ'.*] *Al.* πρὸς δώματ'.

Ver. 447. —— *ἔλθῃ.*] *Al.* εἶσι.

Ver. 448. —— *ἐπίβαθρον.*] Μισθὸν, ἤ ἐστὶ ναῦλον, τῆς ἐπιβάσεως τῆς νεώς. *Schol.*

Ver. 450. — *ἁματροχόωντα θύραζε.*] Ἤδη δυνάμενον τρέχειν ἔξω· ἢ δυνατὸν ἤδη ἐπαναλυθῆν. Γράφεται καὶ, ἅμα τροχόωντα. *Schol.* Similitèr et *Porphyrius*: " Ἁματροχόωντα " θύραζε," συνίστησιν, ἤδη μὲν ἴσχυν συντρέχειν δυνάμενον, καὶ βάδην σὺν ἑαυτῷ φερόμενον, οὐκ ἐπαλλήλιδον. Ταυτὸν δὲ τῷ " ἁματροχόωντα " θύραζε" τὸ " Ἤ δέ μι χειρὸς ἑλοῦσα δόμων " ἐξῆγε θύραζε." [infrà *ver.* 464.] *Porphyr. Quæst. Homeric.* 4. Porrò legitur hic et ἐμπεριχόωντα, notante *Eustathio.*

Ver. 452. —— *πρὸς ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.*] *Eustathius* in commentario citat, κατ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.

Ver. 455. —— *ἐμπολόωντο.*] *Al.* ἐμπολόωντα.

Καὶ τότ' ἄρ' ἄγγελον ἦκαν, ὃς ἀγγείλειε γυναικί·
Ἦλυθ' ἀνὴρ πολύϊδρις ἐμοῦ πρὸς δώματα πατρὸς,
Χρύσεον ὅρμον ἔχων, μετὰ δ' ἠλέκτροισιν ἕστο·
Τὸν μὲν ἄρ' ἐν μεγάρῳ δμωαὶ καὶ πότνια μήτηρ
Χείρεσιν ἀμφαφόωντο, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶντο,
Ὦνον ὑπισχόμεναι· ὁ δὲ τῇ κατέτευσε σιωπῇ.
Ἦτοι ὁ καννεύσας κοίλην ἐπὶ νῆα βεβήκει·
Ἡ δ' ἐμὲ χειρὸς ἑλοῦσα δόμων ἐξῆγε θύραζε·
Εὗρε δ' ἐνὶ προδόμῳ ἠμὲν δέπας ἠδὲ τραπέζας
Ἀνδρῶν δαιτυμόνων, οἳ μευ πατέρ' ἀμφεπίνοντο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐς δῆκον πρόμολον, δήμοιό τε φῆμιν·
Ἡ δ' αἶψα τρί' ἄλεισα καταπρύψασ' ὑπὸ κόλπῳ
Ἔκφερεν· αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην ἀεσιφροσύνησι·
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡμεῖς δ' ἐς λιμένα πλυτὸν ἦλθομεν ὦκα κιόντες,
Ἔνθ' ἄρα Φοινίκων ἦν ἀνδρῶν ὠκύαλος νηῦς.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀναβάντες ἐπίπλεον ὑγρὰ κέλευθα,

" Tunc utique nuncium miserunt, qui nunciaret mulieri:
" Venit vir solers mei ad aedes patris,
" Aureum monile habens; electris autem intersertum erat:
" Hoc quidem in domo famulae et veneranda mater
" Manibus tractabant, et oculis spectabant,
" Pretium pollicitae: ille autem huic innuit tacitè.
" Atque ille quidem postquam innuerat, cavam ad navem ivit:
" Haec autem me manu prehensum aedibus eduxit foràs;
" Invenit verò in vestibulo et poculum et mensas
" Virorum convivarum, qui circa meum patrem versabantur.
" Illi quidem in concionem processerunt, populique coetum:
" Haec autem statim tria pocula abscondita sub sinu
" Efferebat; at ego sequebar stultitiâ:
" Occidebatque sol, obumbrabanturque omnes viae.
" Nos verò in portum inclytum venimus celeritèr profecti,
" Ubi scilicèt Phoenicum erat virorum velox-in-mari navis.
" Hi quidem deindè nave-conscensâ navigabant humidas vias,

Ver. 457. —— ἄρ'.] *Uti ipsis praeceperat Mulier,* —— *suprà ver.* 446.

Ver. 459. —— ἵερμον.] Περιτεραχήλιον κόσμον. *Schol.*

Ibid. —— ἀλίηκτροισιν.] *Al.* ἀλίηκτορσιν.

Ibid. —— ἵερτο.] *Al.* ἵερτο Τυνιέσι συνωλίκοις, ἢ συνηλίκοις. *Eustath.*

Ver. 461. Χείρεσιν ἀμφαφόωντο.] *Al.* Χερσί δ' seu Χερσίν δ' ἀμφαφόωντο. Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Χερσὶν ἀμφαφόωντο.

Ver. 462. —— ὑπισχόμεναι.] *Al.* ὑποσχόμεναι.

Ver. 465. —— ἠμὲν δέπας ἠδὲ τραπέζας.] Ita Vulgati. Legitur autem, notante *Barnesio*, et δέπα. Quod rectius videtur. Ita enim Poeta infrà σ', 61.

Αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον κολὸν ἤγειρ', ἐκ τραπέζας,
Καὶ δέπα. ——

Et υ, 153.

Καὶ δέπα ἀμφικύπελλα. ——

Cæterùm Codex unus à *Tho. Bentleio* collatus hic habet δέπας' ἠδὲ τραπέζας.

Ver. 467. —— δήμοιό τε φῆμιν.] Ἐκκλησίαν, συνέδριον. *Schol.* Similitèr *Eustathius*; Λέγει δὲ καὶ δήμου φῆμιν διὰ τοῦ ἴωτα, τὴν δημοτικὴν συνέλευσιν ἐπὶ δημηγορίᾳ. Quo tamen sensu haec vox nusquam alibi apud *Homerum* occurrit.

Ver. 472. —— Φοινίκων ἦν ἀνδρῶν.] *Al.* Φοινίκων ἀνδρῶν ἦν.

Νὼ ἀναβησάμενοι· ἐπὶ δὲ Ζεὺς οὖρον ἴαλλεν.
Ἑξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
Τὴν μὲν ἔπειτα γυναῖκα βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα·
Ἄντλῳ δ' ἐνδούπησε πεσοῦσ', ὡς εἰναλίη πὴξ·
Καὶ τὴν μὲν φώκῃσι καὶ ἰχθύσι κύρμα γενέσθαι
Ἐκβαλον· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀπαχήμενος ἦτορ.
Τοὺς δ' Ἰθάκη ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ·
Ἔνθα με Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν.
Οὕτω τήνδε τε γαῖαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν.
Τὸν δ' αὖ διογενὴς Ὀδυσεὺς ἠμείβετο μύθῳ·
Εὔμαι', ἦ μάλα δή μοι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ὄρινας,
Ταῦτα ἕκαστα λέγων, ὅσα δὴ πάθες ἄλγεα θυμῷ.
Ἀλλ' ἦτοι σοὶ μὲν παρὰ καὶ πακῷ ἐσθλὸν ἔθηκε
Ζεύς, ἐπεὶ ἀνδρὸς δῶμα' ἀφίκεο πολλὰ μογήσας
Ἠπίου, ὅς δή τοι παρέχει βρῶσίν τε πόσιν τε
Ἐνδυκέως· ζώεις δ' ἀγαθὸν βίον· αὐτὰρ ἔγωγε
Πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνω.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·

" Nobis navi impositis: Jupiter autem ventum-secundum immittebat.
" Sex diebus quidem simul navigabamus nocteque et die;
" Sed quandò septimum diem Jupiter induxit Saturnius,
" Deindè mulierem quidem feriit Diana sagittis-gaudens:
" In-sentinam verò *ea* insonuit lapsa, sicut marina fulica:
" Et hanc quidem phocis et piscibus escam futuram
" Ejecerunt: at ego relictus eram, dolens corde.
" Hos autem Ithacae appulit ferens ventusque et aqua;
" Ubi me Laërtes emit possessionibus suis.
" Sic hanc quoque terram ego vidi oculis."
Huic autem rursùs nobilis Ulysses respondit sermone;
" Eumaee, certè valdè jam mihi in mente animum commovisti,
" Haec singula dicens, quot scilicèt passus sis dolores animo.
" Sed sanè tibi quidem etiam ad malum bonum apposuit
" Jupiter, quippè in viri aedes pervenisti multa perpessus
" Mitis, qui jam tibi praebet cibumque potumque
" Accuratè; degis autem bonam vitam: at ego
" Multas hominum per urbes vagans huc venio."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur:

Ver. 474. Νὼ ἀναβησάμενοι.] Ita restituit *Barnesius* ex *Hesychio*, qui vocem ἀναβησάμενοι exponit ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὴν ναῦν iisdem ferè verbis ac *Scholiastes* in hunc locum. *Al.* ἀναβασάμενοι.

Ver. 476. Ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἕβδομον.] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati habent, Ἀλλ' ὅτι δὴ ἕβδομον. Quæ si vera sit lectio, pronunciandum erit, Ἀλλ' ὅτι δὴ ἕβδομον.

Ver. 477. 478. —— βάλ' Ἄρτεμις· —— Ἄντλῳ δ' ἐνδούπησε.] Vide suprà ad *ver.* 409.

Ver. 478. —— ἐνδούπησε.] Vide ad *Il.* Υ. 455.

Ibid. —— ὡς εἰναλίη πὴξ.] Ὅπερ θαλάσσιον, παραπλήσιον χελιδόνι. Ἔνιοι δὲ λάρον αὐτὸν λέγουσιν· οἱ δὲ αἴθυιαν. *Schol.*

Ver. 483. Οὕτω τήνδε τε γαῖαν ἐγὼν ἴδον.] Εἰκὸς αὐτὸν ἀκηκοέναι παρὰ τοῦ Λαέρτου, ᾧ διηγήσαντο οἱ Φοίνικες. *Schol.*

Ver. 487. —— παρὰ καὶ πακῷ ἐσθλὸν ἔθηκε Ζεύς.] Vide suprà ad Υ, 237.

Καδδραθέτην δ' οὐ πολλὸν ἐπὶ χρόνον, ἀλλὰ μίνυνθα·
Αἶψα γὰρ ἠὼς ἦλθεν ἐϋθρονος. Οἱ δ' ἐπὶ χέρσου
Τηλεμάχου ἕταροι λύον ἱστία· κὰδ δ' ἕλον ἱστὸν
Καρπαλίμως, τὴν δ' εἰς ὅρμον προέρυσσαν ἐρετμοῖς·
Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης,
Δεῖπνόν τ' ἐντύνοντο, κερῶντό τε αἴθοπα οἶνον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
"Ὑμεῖς μὲν νῦν ἄστυδ' ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν·
Αὐτὰρ ἐγὼν ἀγρόνδ' ἐπελεύσομαι, ἠδὲ βοτῆρας·
Ἑσπέριος δ' εἰς ἄστυ ἰδὼν ἐμὰ ἔργα κάτειμι·
Ἠῶθεν δέ κεν ὔμμιν ὁδοιπόριον παραθείμην,
Δαῖτ' ἀγαθὴν κρειῶν τε καὶ οἴνου ἡδυπότοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Πῇ γὰρ ἐγὼ, φίλε τέκνον, ἴω; τεῦ δώμαθ' ἵκωμαι
Ἀνδρῶν, οἵ κραναὴν Ἰθάκην καταποιρανέουσιν;

Dormierunt verò non multum in tempus, sed paululùm;
Statim enim aurora venit pulchro-solio. At ad terram
Telemachi socii solvebant vela; demiseruntque malum
Confestim; ipsamque *navem* in stationem subduxerunt remis:
Anchoras autem ejecerunt, ac retinacula alligaverunt:
Ipsique porrò egrediebantur in littus maris,
Coenamque parabant, miscebantque generosum vinum.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
His utique Telemachus prudens exordiebatur sermonem;
" Vos quidem nunc ad-urbem agite navem nigram;
" At ego agrum adibo, et pastores:
" Vespertinus verò in urbem, visis meis operibus, revertar:
" Manè autem vobis viaticum apposuero,
" Convivium bonum carniumque et vini dulcis."
Hunc autem rursùs allocutus est Theoclymenus deo-par;
" Quonàm enim ego, dilecte fili, ibo? cujusnam aedes accedam
" Virorum, qui in asperâ Ithacâ dominantur?

Ver. 493. Καδδραθέτην.] Ita edidit *Barnesius*; eâdem scilicèt ratione ac dicitur κάβλαλε, καδδῦσαι, &c. Vide ad *Il.* π', 106. *Al.* Κὰδ δραθέτην.

Ver. 494. —— ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 496. —— προέρυσσαν ἐρετμοῖς.] Ita rectè edidit *Barnesius*; atque ita in omnibus scribitur *Iliad.* ά, 435. ubi idem hic versus occurrit. *Vulgg.* hoc in loco προείρυσσαν. Quod penultimam corripit. *Al.* προείρυσσαν. Quo modo et legendum conjicit *Barnesius*. Sed nihil opus: Nam voces ἔρυσσαν, προέρυσσαν eodem sensu alibi usurpat Poeta. Vide suprà ad ί, 75. et ad *Il.* ά, 435 et 485.

Ver. 497. Ἐκ δ' εὐνὰς ἔβαλον, κατὰ δὲ πρυμνήσι' ἔδησαν.]

Anchora de prorâ jacitur, stant littore puppes. *Æn.* III, 277.

Ver. 499. —— ἐντύνοντο.] Vide suprà ad ζ', 31; et ad *Il.* ί, 203.

Ver. 503. —— ἀγρόνδ' ἐπελεύσομαι.] *Al.* ἀγρόνδ' ἐπιλεύσομαι. *Al.* ἀγροὺς ἐπιείσομαι.

Ver. 505. —— ὁδοιπόριον.] Τὸν διὰ τὸν πλοῦν δεῖπνον ἢ ἐφοδιάν. *Schol.*

Ver. 506. —— οἴνου ἡδυπότοιο.] Vide suprà ad β', 340.

Ver. 508. Πῇ γὰρ ἐγώ.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Nescio quid* " *mihi faciendum sit; Quonàm* ENIM &c."

Ἦ ἰθὺς σῆς μητρὸς ἴω καὶ σοῖο δόμοιο; 510
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἄλλως μέν σ' ἂν ἔγωγε καὶ ἡμέτερόνδε κελοίμην
Ἔρχεσθ'· οὐ γάρ τοι ξενίων ποθή· ἀλλά σοι αὐτῷ
Χεῖρον· ἐπεί τοι ἐγὼν μὲν ἀπέσσομαι, οὐδέ σε μήτηρ
Ὄψεται· οὐ μὲν γάρ τι θαμὰ μνηστῆρσ' ἐνὶ οἴκῳ 515
Φαίνεται, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὑπερῴῳ ἵστον ὑφαίνει.
Ἀλλά τοι ἄλλον φῶτα πιφαύσκομαι, ὅν κεν ἴκηαι,
Εὐρύμαχον, Πολύβοιο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν,
Τὸν νῦν ἶσα θεῷ Ἰθακήσιοι εἰσορόωσι·
Καὶ γὰρ πολλὸν ἄριστος ἀνὴρ, μίμονέν τε μάλιστα 520
Μητέρ' ἐμὴν γαμέειν, καὶ Ὀδυσσῆος γέρας ἕξειν.
Ἀλλὰ τά γε Ζεὺς οἶδεν Ὀλύμπιος, αἰθέρι ναίων,
Εἰ καί σφιν πρὸ γάμοιο τελευτήσει κακὸν ἦμαρ.
Ὣς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπταto δεξιὸς ὄρνις,
Κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος· ἐν δὲ πόδεσσι 525
Τίλλε πίλειαν ἔχων, κατὰ δὲ πτερὰ χεῦεν ἔραζε,
Μεσσηγὺς νηός τε καὶ αὐτοῦ Τηλεμάχοιο.

" An rectà tuam matrem adibo et tuam domum?" 510
Hunc autem Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Alioquin quidem te ego et nostram-ad-*domum* juberem
" Ire, haud enim tibi xeniorum desiderium *esset*; sed tibi ipsi *nunc*
" Pejus *erit*; quoniam tibi ego quidem abero, neque te mater
" Videbit; nequaquam enim frequenter procis in domo 515
" Apparet; sed seorsùm-ab his in superiore-aedium-parte telam texit.
" At tibi alium virum indicabo, quem adeas,
" Eurymachum, Polybi prudentis inclytum filium,
" Quem nunc instar dei Ithacenses suspiciunt:
" Etenim longè optimus vir *est*, cupitque maximè 520
" Matrem meam ducere-uxorem, et Ulyssis munus habere,
" Sed haec sanè Jupiter novit Olympius, in aethere habitans,
" An et ipsis ante nuptias perficiat malum diem."
Sic utique ei locuto supervolavit dextera avis,
Accipiter, Apollinis velox nuncius; in pedibus autem 525
Vellebat columbam tenens, pennas autem defundebat ad terram,
In medio inter navemque et ipsum Telemachum.

Ver. 513. —— *οὐ γάρ τοι.*] *Al. οὐ γάρ μοι. Al. οὐ γάρ τις. Al. οὐ γάρ τι.* uti infrà *ver.* 515.

Ibid. —— ξενίων.] Τῶν πρὸς ξένων ὑποδοχὴν ἐπιτηδείων. *Schol.* Sic infrà *ver.* 545.

—— ξενίων δέ οἱ οὐ ποθὴ ἔσται.

Ver. 517. —— ἵκηαι.] *Al.* ἵκοιο.

Ver. 520. —— *μίμονέν τε μάλιστα.*] Vide suprà ad *ver.* 16.

Ver. 521. —— *γαμέειν.*] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 523. Εἰ *καί σφιν.*] Apud *Eustathium* in commentario Εἰ *καί σφιν.* Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ et proba lectio.

Ver. 525. Κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος.] Αἰγύπτιοι τὸν ἱέρακα Ἀπόλλωνι τιμᾷν ἱστόρησαι, καὶ τὸν μὲν Διὸς Ὧρον καλοῦσι τῇ φωνῇ τῇ σφετέρᾳ· τοὺς δὲ ἴριδας λίγυπας Θαυμαστούς. [*Al.* Θαυστούς,] καὶ πρεσβύτερον τῷ Διῒ τῷ πτεριφρόνῃ φασίν. Ὀρθῶς γὰρ ἱέρακες ἰρίδων μόνον ἁπαλίσκουσι βλίσκοντες, καὶ δυσκατόπτους ἔπεστι· περίεισι τε τὴν ἀνατάτω ἴακι, καὶ αὐτοὺς ὁ Διὶ φλὲξ λαγῳῖ ὑβρίν. *Ælian. de Animal. lib.* X. *cap.* 14.

Τὸν δὲ Θεοκλύμενος ἑτάρων ἀπονόσφι καλέσσας,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Τηλέμαχ', οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἔπτατο δεξιὸς ὄρνις·
Ἔγνων γάρ μιν ἰσάντα ἰδὼν, οἰωνὸν ἰόντα.
Ὑμετέρου δ' οὐκ ἔστι γένεις βασιλεύτερον ἄλλο
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης, ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεί.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
Τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα
Ἐξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ἦ, καὶ Πείραιον προσεφώνεε πιστὸν ἑταῖρον·
Πείραιε Κλυτίδη, σὺ δέ μοι τά περ ἄλλα μάλιστα
Πείθῃ ἐμῶν ἑτάρων, οἵ μοι Πύλον εἰς ἅμ' ἕποντο·
Καὶ νῦν μοι τὸν ξεῖνον ἄγων ἐν δώμασι σοῖσιν
Ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τιέμεν, εἰσόκεν ἔλθω.
Τὸν δ' αὖ Πείραιος δουρικλυτὸς ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ πολὺν χρόνον ἐνθάδε μίμνοις,
Τόνδε δ' ἐγὼ νομιῶ, ξενίων δέ οἱ οὐ ποθὴ ἔσται.
Ὣς εἰπὼν, ἐπὶ νηὸς ἕβη, ἐκέλευσε δ' ἑταίρους
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.

Illum autem Theoclymenus à-sociis seorsùm ubi-vocâsset,
Inhaesitque ei manu, verbumque dixit, et compellabat;
" Telemache, nequaquam sine deo volavit dextera ales; 530
" Cognovi enim ipsam contrà intuitus auguralem esse.
" Vestro autem non est genere regalius aliud
" In populo Ithacae; sed vos potentes semper."
Hunc autem statim Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Utinam enim hoc, hospes, verbum perfectum sit; 535
" Ita citò cognosceres amicitiamque multaque dona
" Ex me; adeò ut aliquis te occurrens beatum-diceret."
Dixit, et Piraeum allocutus est fidum socium;
" Piraee Clytide, tu etenim mihi aliis etiam *in rebus* maximè
" Obsequeris meorum sociorum, qui me in Pylum comitati sunt: 540
" Etiam nunc mihi hunc hospitem ducens in aedibus tuis
" Accuratè tracta et honora, donec venero."
Hunc autem rursùs Piraeus hastâ-inclytus contrà allocutus est;
" Telemache, etiamsi enim tu multo tempore hìc maneas,
" Hunc tamen ego curabo; xeniorum autem ei desiderium non erit." 545
Sic locutus, navem conscendit, jussitque socios
Ipsosque conscendere, et retinacula solvere.

Ver. 530. ——— *αὖ του ἄνευ θεοῦ.*]
——— non hæc sine numine Divûm
Eveniunt. ——— *Æn.* II, 777.
Ibid. ——— *ἵστατο.*] *Al.* *ἵλατο.*
Ver. 531. ——— *οἰωνὸν ἰόντα.*] *Τουτέστι συμφωνοῦν καὶ μαντικόν. Eustath.*
Ver. 532. ——— *γένεις.*] *Al.* *γένος.*
Ver. 533. ——— *Ἐν δήμῳ Ἰθάκης.*] Vide suprà ad *ά*, 103.
Ver. 542. ——— *τιέμεν.*] Vide ad *Il.* *δ'*, 257. et *γ'*, 103.
Ver. 544. ——— *εἰ γάρ.*] " *Nè de meo obse-*
" *quio dubites, si ENIM &c.*
Ver. 545. *Τόνδε δ' ἐγώ.*] *Al.* *Τὸν δ' ἐγώ.*

Οἱ δ' αἶψ' ἔσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
Τηλέμαχος δ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
Νηὸς ἀπ' ἰκριόφιν· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν.
Οἱ μὲν ἀνώσαντες πλέον ἐς πόλιν, ὡς ἐπέλευσεν
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο.
Τὸν δ' ὦκα προβιβῶντα πόδες φέρον, ὄφρ' ἵκετ' αὐλὴν,
Ἔνθα οἱ ἦσαν ὗες μάλα μυρίαι, ἦσι συβώτης
Ἐσθλὸς ἐὼν ἐνίαυεν, ἀνάπτεσιν ἤπια εἰδώς.

Hi autem statim conscendebant, et in transtris sedebant.
Telemachus verò sub pedibus ligavit pulchros calceos,
Sumpsitque validam hastam praefixam acuto aere,
Navis à tabulatis: illi autem retinacula solverunt.
Hi quidem sursùm-acti navigabant in urbem, sicut jusserat
Telemachus, dilectus filius Ulyssis divini.
Hunc autem celeritèr progredientem pedes ferebant, donec venit in chortem:
Ubi ei erant sues valdè multae, apud quas subulcus
Bonus ut-erat, dormiebat, dominis benè cupiens.

Ver. 548. —— καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.] Linquere tum portus jubeo, et considere transtris. Æn. III, 289.

Ver. 550. —— ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.] —— ferro præfixum robur acuto. Æn. X, 479.

Ver. 552. —— ὡς ἐπέλευσεν Τηλέμαχος.] Nempè suprà *ver.* 502.

Ver. 554. —— πόδες φέρον.] Quò te, Mœri, pedes? —— *Virg. Ecl.* IX, 1.

Ver. 556. —— ἐνίαυεν.] *Al.* ἐνίασεν.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Π'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Π'.

Ἐλθόντος εἰς τοὺς ἀγροὺς Τηλεμάχου, πέμπεται Εὔμαιος εἰς τὴν πόλιν, ὀφείλων ἐπαγγεῖλαι τοῦ δισπότου τὴν παρουσίαν. Γίνεται δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς Ὀδυσσέως πρὸς τὸν υἱὸν ἀναγνωρισμὸς, κατὰ βούλησιν Ἀθηνᾶς, καὶ τῶν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν Τηλεμάχου τεταγμένων ἐπὶ τὴν πόλιν ὑποστροφή.

Ἐπιγραφαί.

Ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσέως ὑπὸ Τηλεμάχου.

Ἄλλως,

Πῶ δ' ἄρα Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει πατέρα ὅν.

Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃς Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς
Ἐντύνονθ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ, πεμάμενω πῦρ,

Diversa autem ex parte in casâ Ulysses et nobilis subulcus
Parabant jentaculum simul cum aurorâ, accenso igne,

Ver. 1. Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃς, *&c.*] Observat hîc *Dionysius Halicarnassensis* quàm singulari cum venustate res etiam tenuissimas et vulgatissimas depingat Poeta. Ἐστὶ δὲ παρ' Ὁμήρῳ μὲν ὁ παρὰ τῇ Συζύγῃ καταγόμενος Ὀδυσσεὺς, περὶ τὴν ἑωθινὴν ὥραν ἀκροατίζεσθαι μέλλων, ὡς τοῖς Παλαιοῖς ἔθος ἦν· ἵστησι δὲ Τηλέμαχος αὐτοῖς ἐπιφαινόμενος ἐκ τῆς εἰς Πελοπόννησον ἀποδημίας. Πραγμάτια λιτὰ καὶ βιωτικὰ ἁρμοττόμενα ὑπείρια. Πεῦ δὲ ἐστὶν ἡ τῆς ἐρημικῆς ἀρετὴ, τὰ σκώμματα δηλώσει παρατιθέντα αὐτά· "Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλισίῃς Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς Ἐντύνονθ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ, *&c.* Ταῦθ' ὅτι μὲν ἐπάγεται καὶ πλεῖ τὰς ἀκοὰς, σκωμμάτων τε καὶ τῶν πάνυ ἡδίστων οὐδενὸς ἧττον μοῖραν ἔχει, πάντες ἂν οἶδ' ὅτι μαρτυρήσειαν. Περὶ συνθέσεως, § 3. Ita *Virgilius* (notante *Sylburgio* ad hunc *Dionysii* locum) agricolarum opera *per se et tenuia et penè immunda* pari cum elegantiâ et jucunditate depingit:

Sed tamen alternis facilis labor, *&c.*
Georg. I, 79.

Vide ad *Il.* ζ', 466.

Ibid. —— Δῖος ὑφορβὸς.] Apud *Dionysium*, loco jam citato, et apud *Athenæum*, *lib.* I. *cap.* 9. δῖος ὑφορβὸς, uti infrà *ver.* 20. Vide suprà ad ξ' 3.

Ver. 2. Ἐντύνονθ' ἄριστον ἅμ' ἠοῖ.] Ἄριστον, τὴν ἑωθινὴν τροφὴν, ἣν τινες ἀκρατισμὸν λέγουσιν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium*. Ὅτι τροφαῖς ἐχρῶντο ἥρωες παρ' Ὁμήρῳ· τροφὴν μὲν τὸν καλούμενον ἀκρατίσματι, ὀλίγιστον δὲ οὐ πάνυ μέμνηται ἐν Ὀδυσσείᾳ, " Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορ-

Ἐκτετμψάν τε νομῆας ἄμ' ἀγρομένοισι σύεσσι.
Τηλέμαχον δὲ πρίσσαινον κύνες ὑλακόμωροι,
Οὐδ' ὕλαον προσιόντα· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
Σαίνοντάς τε κύνας, περί τε κτύπος ἦλθε ποδοῖιν·
Αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Εὔμαι', ἦ μάλα τίς τοι ἐλεύσεται ἐνθάδ' ἑταῖρος,
Ἢ καὶ γνώριμος ἄλλος· ἐπεὶ κύνες οὐχ ὑλάουσιν,
Ἀλλὰ περισσαίνουσι· ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω.
Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε οἱ φίλος υἱὸς
Ἔστη ἐνὶ προθύροισι· ταφὼν δ' ἀνόρουσε συβώτης·
Ἐκ δ' ἄρα οἱ χειρῶν πίσεν ἄγγεα, τοῖς ἐπονεῖτο,

Emiseruntque pastores cum congregatis suibus.
Telemachum verò circùm-adulabantur canes latratores,
Neque illatrabant advenienti: animadvertit autem nobilis Ulysses
Adulantes canes: circúmque sonus venit pedum:
Statim autem Eumaeum verbis alatis allocutus est:
" Eumaee, certè omninò aliquis tibi veniet huc socius,
" Vel et notus alius; quoniam canes non latrant,
" Sed circùm-adulantur; pedum autem subtùs sonum audio."
Nondum totus dictus erat sermo, quum ei dilectus filius
Stetit in vestibulis: perculsus autem prosiliit subulcus:
Atque ex ejus manibus ceciderunt vasa, quibus utebatur,

" Ὡς Ἐνυόνιον ἄριστον, πυαμίνου σῦς." —— Αἴγυ δὲ τὸ πρωϊνὸν ἐμβρυμα, ἤ ἁμὶς ἀπερισπάστως καλοῦμεν, διὰ τὸ ἐν ἀπράκτῳ βρίσκειν καὶ προΐστασθαι ψυμοίς. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 9. Vide et *Plutarchum, Symposiac. lib.* VIII. *Probl.* 6. Porrò *Barnesius* Vulgatique hoc in loco habent, " Ἐνυόνιον ἄριστον ἄμ' ἠοῖ." *Eustathius* autem in commentario, et *Athenæus*, loco jam adducto, legunt " Ἐνυόνιον' " ἄριστον." Quam lectionem Textui inserui, quia ἄριστον (hoc in sensu) primam producit. Vide ad *Iliad.* Υ, 42. Cæterum *Dionysius Halicarnassensis*, loco suprà citato, legit Ἐνυόνιος ἄριστον. Quod neque ad sententiam rectè se habet. De prosodiâ vocis Ἐνυόνιος, vide ad *Il.* ί, 203.

Ibid. —— πυαμίνου.] Apud *Eustathium* in commentario, πηάμινου. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 3. Ἐκτετμψάν τε.] *Al.* Ἐκτετμψαντο.

Ver. 4. —— περίσσαινον.] Ita edidit *Barnesius*; Eâdem scilicet ratione ac dicitur ἰωσσήτην, *Iliad.* Υ. 167. et ὑποδδείσας, infrà *ver.* 425. *hujus libri*: Atque ita etiam in vulgatis scripta occurrit ipsa vox περισσαίνοντες suprà κ', 215. Cum *Barnesio* porrò facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco, περίσσαινον.

Ibid. —— ὑλακόμωροι, Οὐδ' ὕλαον.] Ὁρα δὲ ὡς τὸ μὲν " ὑλακόμωροι" ἔστιν ὅτε ἀντὶ τοῦ ἀρχόμενον, τὸ δὲ " ὕλαον," καὶ τὸ " οὐχ ὑλάουσι," (infrà *ver.* 9.) συνεπιλλει αὐτῷ. *Eustath.* Cujus rei eadem videtur esse ratio ac in vocibus ἀδάματος, Πειριθόης, et similibus. Vide ad *Il.* ά, 398. item suprà ad ξ', 29.

Ver. 6. —— περί τε κτύπος ἦλθε ποδοῖιν.] *Dionys. Halicarn.* loco suprà ad *ver.* 1. citato, legit ὑπὸ δὲ κτύπος. Quam lectionem cum sequentibus ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω, ver. 10. meliùs congruere existimat *Sylburgius*. Præstare tamen videtur hoc in loco vulgata lectio.

Ver. 7. —— ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.] Apud *Dionys. Halicarn. ibid.* προσιφώνει λιγὺ ἰόντα.

Ver. 10. —— περισσαίνουσι.] Vide suprà ad *ver.* 4.

Ver. 11. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτε.]

Vix ea fatus erat, cùm ——.
Æn. I. 586. II. 325. III. 90.

Cæterùm *Barnesius* inter Varias Lectiones retulit εἴρηται quo modo minimè constaret Temporum ratio. Simile enim esset, ac siquis Anglicè diceret HE HAS SCARCE DONE SPEAKING; pro eo quod est, HE HAD SCARCE DONE SPEAKING. Vide ad *Il.* ά, 37. et Υ', 492.

Ver. 13. —— ἄρα.] *Ut fieri solet re inopinatâ perculsis* ——.

Κιρνὰς αἴθοπα οἶνον· ὁ δ' ἀντίος ἤλυθ' ἄναντος·
Κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε, καὶ ἄμφω φάεα καλὰ,
Χεῖράς τ' ἀμφοτέρας· θαλερὸν δέ οἱ ἔπτσσε δάκρυ.
Ὡς δὲ πατὴρ ὃν παῖδα φίλα φρονέων ἀγαπάζει,
Ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίης δεκάτῳ ἐνιαυτῷ,
Μοῦνον, τηλύγετον, τῷ ἐπ' ἄλγεα πολλὰ μογήσῃ·
Ὡς τότε Τηλέμαχον θεοειδέα δῖος ὑφορβὸς
Πάντα κύσεν περιφὺς, ὡς ἐκ θανάτοιο φυγόντα·
Καί ῥ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος· οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε
Ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηὶ Πύλονδε·

Miscens generosum vinum: ipse verò obvius ivit heroi:
Osculatusque est ipsi caputque et ambo lumina pulchra,
Manusque ambas: uber autem ei excidit lachryma.
Sicut verò pater suum filium benè volens amplectitur,
Reversum ex longinquâ terrâ decimo anno,
Unicum, in-senectute-genitum, ob quem dolores multos passus sit:
Sic tunc Telemachum deo-parem nobilis subulcus
Totum osculatus est circumplexus, tanquam ex morte elapsum:
Et lugens verbis alatis allocutus est:
" Venisti, Telemache, dulce lumen; non te ampliùs ego
Me visurum putabam, postquam ivisti navi ad-Pylum:

Ver. 14. —— *ἀντίος ἤλυθ' ἄναντος.*] Apud *Dionys. Halicarn.* *ἀντίος ἦλθεν ἄναντος. Al. ἀντίον ἦλυθ' ἄναντος. Al. ἀντίος ἦλθεμ' ἄναντος.* Quam postremam lectionem et præfert *Barnesius*, quòd " *servi fidissimi alacritatem melius notet.*"

Ver. 15. *Κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε, καὶ ἄμφω φάεα.*] Sic apud *Catullum*:

Jucundum os oculosque suaviabor.
Epigr. IX. *ver.* 9.

Porrò *Eustathius* in commentario hìc legit *κύσσε* et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet *κύσει*. Sed, ut opinor, minùs rectè. Vide infrà ad *ϱ'*, 39.

Ver. 16. —— *Θαλερὸν δέ οἱ ἔπτσσε δάκρυ. Al. Θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἶβεν.* Ut suprà *λ'*, 390.

Ver. 17. —— *φίλα φρονέων.*] Ita ex *Schol.* MSS. et ex Editionibus compluribus edidit *Barnesius*; quocum faciunt *Eustathius* et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atque ita in omnibus legitur, *Iliad. δ'*, 219. *ί*, 116. *Odyss. ζ'*, 313. *ή*, 15. 42. 75. *Henricus Stephanus* autem aliique hìc habent *φιλοφρονέων* quæ vox alibi apud Poetam non occurrit.

Ibid. —— *ἀγαπάζει.*] *Al. ἀγαπάζῃ.*

Ver. 18. *Ἐλθόντ'.*] *Al. Ἐλθέμ'.*

Ibid. —— *ἐξ ἀπίης γαίης.*] *Etymologicon Magnum* exponit: *Ἀπὸ τῆς Πιλοποννήσου τὸ γὰρ παλαιὸν ἐκαλεῖτο Αἰγιάλεια ἀπὸ Αἰγιαλέως τοῦ υἱοῦ Ἰνάχου τοῦ ἐν Ἄργει ποταμοῦ, καὶ Μιλείης τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς ἡ πάλιν Ἀσία ἐκλήθη ἀπὸ Ἄσιδος τοῦ Φορωνίως παιδός.* *Hesychius* autem vocem *ἀπίης* interpretatur, *τῆς μακρὰν ἀπεχούσης.* Quod et huic loco (notante *Duporto* in *Gnomologiâ*) aptiùs convenit.

Ver. 19. *Μοῦνον, τηλύγετον.*] Καὶ *Ὅμηρος ἀγαπητὸν υἱὸν ἐνομάζει* " *Μοῦνον, τηλύγετον,*" *τουτέστι μὴ ἔχοντα ἕτερον γονῆσι, μόνι ἔζευσι γεγεννημένον. Plutarch. περὶ πολυφιλίας.*

Ibid. —— *τῷ ἐπ' ἄλγεα πολλὰ μογήσῃ.*] *Eustathius* interpretatur, *παῖδα σπουδαιότατον· Τοιοῦτος γὰρ* (inquit) *παῖς ἐφ' ᾧ πολλὰ μογήσει πατήρ.* Sed simpliciùs, ut opinor, et ad vocis *ἄλγεα* significationem rectiùs exponas, *filium de quo pater perpetuâ solicitudine maximisque animi angoribus affectus fuerat.*

Ibid. —— *μογήσῃ.*] *Al. μογήσει.*

Ver. 21. —— *ὡς ἐκ Θανάτοιο φυγόντα.*] *Spondanus* istud *ἐκ Θανάτου*, de Procorum insidiis, quas jam tum evaserat *Telemachus*, dictum intelligit. Verùm, ut opinor, non de hoc præcipuè jam loquitur Poeta, sed in universum de inopinato Telemachi in Ithacam reditu, quem desperabat *Eumæus*. Atque ita ipse *Eumæus*, *ver.* 23.

—— *οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε*
Ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ᾤχεο νηὶ Πύλονδε.

Ver. 23. —— *οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε.*] Ita *Barnesius*. *Vulgg. οὔ σε ἔτ' ἔγωγε. Eustathius* in commentario, *οὔ σε ἔγωγε.*

Ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε, φίλον τέκος, ὄφρα σε θυμῷ
Τέρψομαι εἰσορόων νέον ἄλλοθεν ἔνδον ἐόντα.
Οὐ μὲν γάρ τι θάμ' ἀγρὸν ἐπέρχεαι, οὐδὲ νομῆας,
Ἀλλ' ἐπιδημεύεις· ὥς γάρ νύ τοι εὔαδε θυμῷ,
Ἀνδρῶν μνηστήρων προσορᾶν ἀϊδηλον ὅμιλον.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σέθεν δ' ἕνεκ' ἐνθάδ' ἱκάνω,
Ὄφρα σέ τ' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω, καὶ μῦθον ἀκούσω,
Εἴ μοι ἔτ' ἐν μεγάροις μήτηρ μένει, ἦέ τις ἤδη
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔγημεν· Ὀδυσσῆος δέ που εὐνὴ

" Sed age, nunc ingredere, dilecte fili, ut te animo
" Delecter inspiciens recèns aliundè-intùs existentem.
" Nequaquam enim frequentèr agrum adis, neque pastores;
" Sed in-urbe-manes: sic enim tibi placet animo,
" Virorum procorum aspicere perniciosum cœtum."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contra allocutus est:
" Erit sic, pater: tui enim causâ huc venio,
" Ut teque videam oculis, et sermonem audiam,
" An mihi adhuc in aedibus mater maneat: an aliquis jam
" Virorum alius *eam* duxerit-uxorem; Ulyssis autem alicubi cubile

---

Ver. 25. —— ὄφρα σε θυμῷ Τέρψομαί εἰσορόων. " *Ut me ipse animo oblectem, te intu-* " *ens.*" Hæc videlicèt primaria et maximè propria Vocis Mediæ significatio. Vide suprà ad ι', 491. et ι', 296.

Ver. 28. —— ἐπιδημεύεις.] Ἐν τῇ πόλει διατελεῖς, ἢ διατρίβεις. *Schol.*

Ver. 29. — προσορᾶν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἰσορᾶν. Quæ et verior fortassè lectio. Nam infrà ψ', 303. ubi idem ferè versus occurrit, in omnibus legitur ἰσορῶσ'.

Ἀνδρῶν μνηστήρων ἰσορῶσ' ἀΐδηλον ὅμιλον.

Ibid. —— ἀΐδηλον ὅμιλον.] Τὸν ἀδηλοποιὸν καὶ πάντα φθείροντα· ἢ τὸν τοῦ φθαρῆναι καὶ ἀπολέσθαι αἴτιον. *Schol.* Similiter *Porphyrius* de *Iliad.* λ', 155. [" Ὡς δ' ὅτι τῷ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ὑμαίσῃ ὕλῃ."] Ἀΐδηλον δὲ τὸν (inquit) οὐκ ἐστὶ τὸ μιαιφόνον, ἀλλὰ τὸ ἀδηλοποιόν, ἐξ οὗ σημαίνει τὸ ἀφανιστικόν. *Quæst. Homeric.* 26. Simpliciùs tamen et rectiùs (ut opinor) vocem ἀΐδηλον interpretèris *improbum, iniquum, perniciosum:* Ita enim à Poetâ usurpari videtur *Iliad.* ι', 880.

—— ἐπεὶ αὐτὸς ἐγὼ κακὸν ἀΐδηλον.

Et *ver.* 897. *ejusdem libri:*

Εἰ δέ τιν' ἐξ ἄλλου γε θεῶν γόνον ὄβριμον ἀΐδηλος.

Ver. 31. Ἔσσεται οὕτως, ἄττα.] *Barnesius* vocem ἄττα, ac si *Hebraica* esset, " *Tu*" vertendam contendit. At rectiùs *Scholiastes:* Ἐπίφθεγμα τιμητικὸν νεωτέρου πρὸς παλαιότερον. Et *Hesychius:* Ἄττα, προσφώνησις φιλοφρονητικὴ νέου πρὸς πρεσβύτερον καὶ προφέρεται, ὡς πάτταξ πρὸς τὸν παππᾶν. Sic *Iliad.* ί, 603. et ε', 561.

Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ ——.

Cæterùm quod addit *Scholiastes*, εἴρηται παρὰ τὸ ἄττα κατὰ Μακεδόνας, τροπῇ γινομένῃ τοῦ " π" εἰς " τ", ἄττα· id verò non ita firmo niti videtur fundamento.

Ver. 34. —— ἴγημεν. Vide suprà ad λ', 272.

Ibid. —— Ὀδυσσῆος δέ που εὐνὴ Χήτει ἰνωπαίων κάτ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα.] Στιχουμύθια τῶν ἰγκωμιαμένων, γήμαι ἀραχνίαν ἤγουν ἠμέλητα διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα· τιθέασι γὰρ οἱ ἀράχναι ἐστουργεῖν ἐν τόποις ἀμελουμένοις. *Eustath.* Sic *Hesiodus:*

Ἐν δ' ἀγγεῖον ἱλάσσας ἀράχνια ——.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 93.

Et *Theocritus:*

—— ἀράχνια δ' εἰς ἅλα ἀράχναι
Λεπτὰ διαστήσαινται ——. *Idyll.* XVI, 96.

Et *Nonnus Dionysius:*

—— ἅπαντα δὲ πηλέϊ χάλκῳ
—— ἰξαίνουσι ἀραχνιόεσσα βοαίη.
Lib. XXXVIII. *ver.* 13.

Et *Propertius:*

Putris et in vacuo texetur aranea lecto.
Lib. III. *Eleg.* vi. *ver.* 33.

Et *Catullus:*

—— nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Ad Fabullum, Carm. XIII. *ver.* 7.

Χήτει ἐνευναίων κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
Καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας, οἱ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος·
Αὐτὰρ ὅγ' εἴσω ἴεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν.
Τῷ δ' ἕδρης ἐπιόντι πατὴρ ὑπόεικεν Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἐρήτυε, φώνησέν τε·
Ἧσ', ὦ ξεῖν'· ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δήομεν ἕδρην
Σταθμῷ ἐν ἡμετέρῳ· πάρα δ' ἀνὴρ, ὅς καταθήσει.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖθις ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τῷ δὲ συβώτης
Χεῦεν ὕπο χλωρὰς ῥῶπας, καὶ κῶας ὕπερθεν·
Ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Τοῖσιν δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκε συβώτης
Ὀπταλέων, ἃ ῥα τῇ προτέρῃ ὑπέλειπτον ἔδοντες·
Σῖτον δ' ἐσσυμένως παρενήνεεν ἐν κανέοισιν,

"Inopiâ stragularum malas arancas jaceat habens."
Hunc autem rursùs allocutus est subulcus, princeps virorum;
"Et omninò illa manet patienti animo
"Tuis in aedibus: luctuosae verò ei semper
"Pereunt noctesque et dies lachrymas-fundenti."
Sic utique locutus, ei accepit aeream lanceam:
At ille introibat, et transivit lapideum limen.
Ei autem sedem ingresso pater cessit Ulysses:
Telemachus verò ex-alterâ-parte prohibebat, dixitque;
"Sede, ô hospes; nos autem et alibi inveniemus sedem
"Tugurio in nostro: adest nempè vir, qui deponet;"
Sic dixit: ille autem retrò-gressus proindè sedebat: huic autem subulcus
Substravit viridia virgulta, et pellem insuper;
Ubi sedebat deindè Ulyssis dilectus filius.
Illis autem carnium lances apposuit subulcus
Assarum, quas scilicèt priori-die reliquerant comedentes;
Panem autem festinantèr accumulabat in canistris;

Ver. 35. Χήτει ἐνευναίων.] Τῶν ἐνευναζομένων, ἤ ἐστὶ κοιμωμένων· ἢ τῶν περιδολαίων. *Schol.* Pro posteriori interpretatione nonnihil facit quod occurrit suprà ξ', 50. 51.

Ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰοπάδος ἀγρίου αἰγὸς
Αὐτοῦ ἐνευνάων ————.

Cæterùm fuerunt, notante *Eustathio*, qui hìc legerint Χήτει ἐνευναίῳ.

Ver. 37. —— τετληότι.] Vide ad *Il.* β', 818.

Ver. 39. Φθίνουσιν νύκτες &c.] Vide ad *Il.* β', 43. Porrò Editiones nonnullæ, quibuscum facit in commentario *Eustathius*, hìc habent Φθινύθουσιν νύκτες &c. Id quod vix ullâ potest licentiâ excusari.

Ver. 44. Ἧσ', ὦ ξεῖν'.] *Al.* Ἧσο, ξεῖν'.

Ver. 45. —— πάρα δ' ἀνὴρ.] *Eumaeus* videlicèt; *ver.* 46.

Ver. 46. —— αὖθις.] *Al.* αὖτις.

Ibid. — ἕζ'.] *Ut jusserat Telemachus* —.

Ver. 49. Τοῖσιν δὲ κρειῶν πίνακας.] *Al.* Τοῖσι δ' ὦ κρειῶν πίνακας. *Al.* Τοῖσιν δ' αὖ πίνακας κρειῶν.

Ver. 50. —— ὑπέλειπτον.] *Al.* κατέλιπτον.

Ver. 51. Σῖτον δ' ἐσσυμένως παρενήνεεν ἐν κανέοισιν.]

———— Cereremque canistris
Expediunt ————.
Æn. I, 701.

Ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνη μελιηδέα οἶνον·
Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἄλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε δῖον ὑφορβόν·
Ἄττα, πόθεν τοι ξεῖνος ὅδ' ἵκετο; πῶς δέ ἑ ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
Οὐ μὲν γάρ τί ἑ πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω·
Ἐξ μὲν Κρητάων γένος εὔχεται εὐρειάων·
Φησὶ δὲ πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα δινηθῆναι
Πλαζόμενος· ὣς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τάγε δαίμων.
Νῦν δ' αὖ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐκ νηὸς ἀποδρὰς
Ἦλυθ' ἐμὸν πρὸς σταθμόν· ἐγὼ δέ σοι ἐγγυαλίξω·
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἱκέτης δέ τοι εὔχεται εἶναι.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὔμαι', ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες·
Πῶς γὰρ δὴ τὸν ξεῖνον ἐγὼν ὑποδέξομαι οἴκῳ;

Deindeque in poculo miscebat dulce vinum:
Ipse verò è-regione sedit Ulyssis divini
Hi autem ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent.
Tunc demùm Telemachus allocutus est nobilem subulcum;
" Pater, undè tibi hospes hic venit? quomodo autem ipsum nautae
" Duxerunt in Ithacam? quinam se esse gloriabantur?
" Nequaquam enim ipsum peditem puto huc venisse.
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
" Equidem tibi, fili, vera omnia dicam:
" Ex Cretâ quidem genus gloriatur latâ;
" Dicit autem *se* multas hominum urbes peragrâsse
" Errantem; sic enim ei destinavit haec deus.
" Nunc autem demùm Thesprotorum virorum ex nave elapsus
" Venit meum ad stabulum: ego verò tibi in manus-*eum* tradam:
" Fac, quomodò vis; supplicem autem tibi *se* profitetur esse."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Eumaee, certè valdè hoc verbum triste dixisti:
" Quomodo enim jam hospitem ego suscipiam domi?

Ver. 57. Ἄττα.] Vide suprà ad *ver.* 31.
Ver. 58. —— εὐχετόωντο·] *Al.* εὐχετόωντο. Quod cum præcedente Ἤγαγον minùs aptè convenit.
Ver. 59. Οὐ μὲν γάρ τί ἑ πεζὸν.] Similitèrque infrà *ver.* 224. Vide suprà ad ά, 173.
Ver. 62. Ἐξ μὲν Κρητάων.] Vide suprà ad ξ', 199.
Ver. 64. —— ὣς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τάγε δαίμων.] —— sic fata Deûm rex
Sortitur ——. *Æn.* III, 375.
—— nam sæva Jovis sic numina poscunt. XI, 901.
Ver. 65. —— ἐκ νηὸς.] *Al.* παρὰ νηὸς.
Ver. 66. —— πρὸς σταθμόν.] *Al.* παρὰ σταθμόν.
Ver. 67. —— ἱλάεις.] *Al.* ἱλάης.
Ver. 69. —— ἴωσις.] *Al.* ἴωσας. Ut alibi sæpè.

Αὐτὸς μὲν νέος εἰμὶ, καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα
Ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
Μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
Ἣ αὐτοῦ παρ' ἐμοί τε μένῃ, καὶ δῶμα κομίζῃ,
Εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος, δήμοιό τε φῆμιν,
Ἣ ἤδη ἅμ' ἕπηται Ἀχαιῶν, ὅς τις ἄριστος
Μνᾶται ἐνὶ μεγάροισιν ἀνὴρ, καὶ πλεῖστα πόρῃσιν.
Ἀλλ' ἦτοι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,
Ἕσσω μιν χλαίνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά·
Δώσω δὲ ξίφος ἄμφηκες, καὶ ποσσὶ πέδιλα,
Πέμψω δ', ὅππη μιν κραδίη θυμός τε κελεύει.
Εἰ δ' ἐθέλεις σὺ, κόμισσον ἐνὶ σταθμοῖσιν ἐρύξας·
Εἵματα δ' ἐνθάδ' ἐγὼ πέμψω, καὶ σῖτον ἅπαντα,
Ἕδμεναι, ὡς ἂν μή σε κατατρύχῃ καὶ ἑταίρους.

" Ipse quidem juvenis sum, et nondum manibus confidi
" Virum propulsare, quandò quis prior lacessiverit.
" Matri autem meæ bifariàm animus in mente cogitat,
" An illic apud me maneat, et domum curet,
" Torumque reverens mariti, populique famam ;
" An jam unà sequatur Achivorum *eum*, quicunque optimus
" Ambit *eam* in ædibus vir, et plurima dederit.
" Sed sanè hospitem, quoniam tuam advenit domum,
" Induam ipsum laenâque tunicâque, vestimentis pulchris ;
" Dabo etiam ensem ancipitem, et pedibus calceamenta ;
" Mittamque, quò ipsum cor animusque jubet.
" Sin velis tu, curato *eum* in stabulis detentum :
" Vestimenta autem huc ego mittam, et cibum omnigenum,
" Ad-edendum, ut nè te atterat et socios.

Ver. 73. Μητρὶ δ' ἐμῇ δίχα θυμὸς &c.] Repugnare hæc existimat *Spondanus* iis quæ suprà memorantur *Odyss. ι*, 16. Ἤδη γάρ ῥα σταθεὶς τε κασίγνητοί τε φίλοντες Εὐρυμάχῳ γήμασθαι &c. " Hæc verba Telemachi " (inquit) aut oblivionem illius aut *ἀσυνείαν* " indicant. Oblivionem quidem, quòd non " recordetur eorum quæ à Minervâ apud " Menelaum audivit de rato jam consilio " Penelopæ alicui ex procis nubendi : Ἀ- " συνείαν verò, quia id in dubium revocat, " neque de ejus veritate quippiam statuit : " Ait enim dubitare adhuc Penelopen quid " factura sit. Ego sanè, ut ingenuè di- " cam, hanc *ἀσυνετείαν* in hâc parte excu- " sare hactenùs non potui." Ita vir eruditus : Sed reverà nulla omninò hîc *ἀσυνετεία*. Non enim nuptias suas cum *Eurymacho* ipsa statuisse ibi dicitur *Penelope* ; sed à Consanguineis tantùm ad nuptias conficiendas urgeri : Id quod huic loco minimè repugnat.

Ver. 74. —— κομίζῃ.] *Al.* κομίζοι.

Ver. 80. —— ξίφος ἄμφηκες.] Sic apud *Virgilium* :

Sed *ferro* ancipiti ——. *Æn.* VII, 525.

Ver. 82. —— κόμισσον.] Ita edidit *Barnesius* ; atque ita habet MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. *Al.* κόμιζον et κόμισον.

Ver. 83. —— καὶ σῖτον ἅπαντα.] Ἐν δὲ τῇ, " καὶ σῖτον ἅπαντα," δυσχερὲς ἐρώτημα γίνεσθαι νοῆσαι τὴν λέξιν σῖτος μὲν γὰρ, ὁ δυσπέπαστος· ἐπὶ δὲ βρώματος, ἀδιαφόρως τὸ σῖτον λέγεται. Ἐστὶν οὖν ἴσως διαφανὲς, ἢ τὸ σιτῖνον, εἵματα ἅπαντα πέμψω, καὶ τὸ σῖτον ἢ καὶ τὸ σύνθες εἰς τὸ σῖτον, ἵνα ἐπαγαγὼν τὸ " ἅπαν- " τα" σαφηνίσῃ, ὡς ἐπὶ ὕλων. *Eustath.* Atqui vocem *σῖτον*, etiam posteriori in sensu genere *masculino* effert Poëta infrà *σ'*, 61.

Αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἤρεον ——.

Et *χ'*, 21.

Σῖτός τε πρέα σ' ἀπὸ φορέουσι ——.

Ver. 84. — κατατρύχῃ.] *Al.* κατατρύχοι.

Κεῖσε δ' ἂν οὔ μιν ἔγωγε μετὰ μνηστῆρας ἐῴμι
Ἔρχεσθαι· λίην γὰρ ἀτάσθαλον ὕβριν ἔχουσι,
Μή μιν κερτομέωσιν, ἐμοὶ δ' ἄχος ἔσσεται αἰνόν.
Πρῆξαι δ' ἀργαλέον τι μετὰ πλείοσσιν ἐόντα
Ἄνδρα καὶ ἴφθιμον· ἐπεὶ πολὺ φέρτεροι εἰσί.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ δήν μοι καὶ ἀμείψασθαι θέμις ἐστίν,
Ἦ μάλα μευ καταδάπτετ' ἀκούοντος φίλον ἦτορ,
Οἷα φατὲ μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανάασθαι
Ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν τοιούτου ἐόντος.
Εἰπέ μοι, ἦέ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἦ δέ γε λαοὶ
Ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ·
Ἦ τι πασιγνήτοις ἐπιμέμφεαι· οἵσί περ ἀνὴρ
Μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται.

" Illuc verò haud ipsum ego ad procos sivero
" Ire; valdè enim petulantem insolentiam habent:
" Nè ipsum convitiis-proscindant; mihi autem dolor erit gravis.
" Efficere autem difficile quid inter plures existentem,
" Virum etiam fortem: quoniam multò potentiores sunt."
Illum autem rursùs allocutus est patiens nobilis Ulysses:
" O amice, quoniam sanè mihi etiam respondere fas est,
" Certe valdè meum corroditur audientis dilectum cor,
" Qualia dicitis procos injusta moliri
" In sedibus, invito te, talis cùm-sis.
" Dic mihi, an sponte succumbas; an te populus
" Oderit in civitate, obsequentes dei voci:
" An de-fratribus queraris; quibus scilicèt vir
" Pugnantibus confidit, etiam si magna contentio orta-sit.

Ver. 85. —— ἰῶμι.] *Al.* ἴασι.

Ver. 88. Πρῆξαι δ' ἀργαλέον τι μετὰ πλείοσσιν ἐόντα Ἄνδρα καὶ ἴφθιμον.

—— μιᾷς γὰρ χειρὸς ἀσθενὴς μάχη.
Euripid. Heraclid. ver. 275.

Οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
Sophocl. Oedip. Tyrann. ver. 855.

—— χαλεπὸν γὰρ ἰργμαζέιν ἵνα πολλούς.
Infrà, *Odyss.* υ, 313.

Ver. 91. —— ἐπεὶ δήν.] *Al.* ἐπεὶ δή.

Ver. 92. —— καταδάπτετ' ἀκούοντος φίλον ἦτορ.] Nempè καταδάπτεται ut rectè *Scholiastes* et *Eustathius*. *Barnesius* legi posse conjicit " καταδάπτετ' pro καταδάπτεται, ut " ἦτορ sit *Accusativus*." Sed nihil opus.

Ver. 96, —— ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ.] Τοῦτέστι χρεπεμῷ· πολλάκις γὰρ, φασὶ, μᾶλλον πασιγνήτους βασιλῆς, μανείσας ἐπιγινομένης. *Eustath.* ad *Odyss.* γ', 215. *Spondanus* aliam hic affert explicationem; scilicèt ut intelligatur " de rumore mortui Ulyssis; quo audito, " subditi hæredem illius Telemachum tan- " ti non fecerint, ut ei auxiliarentur." Sed ut opinor, minùs rectè.

Ver. 97. Ἦ τι πασιγνήτοις ἐπιμέμφεαι.] Ἤγουν χρῄζεις ἀδελφῶν, ὡς μὴ ὄντων σοι βοηθῶ· ἵνα λίγη ὅτι, Ἦ οὐκ εἰσί σοι ἀδελφοί; Καὶ ἄλλως δὲ δύνασαι καὶ ἐπὶ ἀδελφῶν ὄντων ἐρωτηθῆναι τὸ, " Ἦ πασιγνήτοις ἐπιμέμφεαι;" ἵνα λίγῃ ὅτι, Ἦ ἀδελφοὺς ἴσχων, ἐπιμέμφῃ αὐτοῖς ὡς μὴ ἐπικουροῦσί σοι; *Eustath.* Priorem explicandi rationem sequitur *Scholiastes*; posteriorem præfert *Eustathius*; quæ et potior videtur. Eandem enim phrasin repetit *Telemachus* infrà *ver.* 115. ubi ex sequentibus, " Ὧδε γὰρ ἡμείρων γενεὴν μέμνημαι ἧς&c. liquet priori istâ ratione accipi nullo modo posse. Πῶς γὰρ (inquit *Eustathius* ad illum locum) ἂν εἶπε [" Οὔτε πασιγνήτοις ἐπιμέμφομαι"] εἶτα ὁ χρῄζων μάλιστα πασιγνήτων διὰ τὸ μισυνῶσθαι; Quin et, ut rectè observat idem *Eustathius*, secundum istam explicationem dicendum erat non, πασιγνήτοις, sed πασιγνήτων ἐπιμέμφεαι. Vide ad *Il.* ά, 65. 93. et β', 225.

Ver. 98. —— ὄρηται.] *Al.* ὀρώρῃ.

Αἲ γὰρ ἐγὼν οὕτω νέος εἴην τῷδ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἢ πάϊς ἐξ Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἠὲ καὶ αὐτὸς
Ἔλθοι ἀληπεύων· (ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα·)
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς,
Εἰ μὴ ἐγὼ πείνοισι πακὸν πάντεσσι γενοίμην,
Ἐλθὼν ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
Εἰ δ' αὖ με πληθύϊ δαμασαίατο μοῦνον ἐόντα,
Βουλοίμην κ' ἐν ἐμοῖσι καταπτάμενος μεγάροισι
Τεθνάμεν, ἢ τάδε γ' αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὁράασθαι,
Ξείνους τε στυφελιζομένους, δμωάς τε γυναῖκας
Ῥυστάζοντας ἀειπελίως κατὰ δώματα καλά·
Καὶ οἶνον διαφυσσόμενον, καὶ σῖτον ἔδοντας
Μάψ, αὔτως, ἀτέλεστον, ἀνηνύστῳ ἐπὶ ἔργῳ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω·

" Utinam enim ego sic juvenis essem hoc cum animo,
" Vel filius ex Ulysse eximio, vel etiam ipse
" Venerit errans; (adhuc enim et spei copia *est*:)
" Illicò deindè mihi caput abscinderet alienus vir,
" Si non ego illis malum omnibus fierem,
" Profectus in domum Laërtiadae Ulyssis.
" Sin contrà me multitudine domarent solum existentem,
" Mallem in meis interfectus aedibus
" Mori, quàm haec semper indigna opera videre,
" Hospitesque male-tractatos, famulasque mulieres
" *Illos* violantes indignè in aedibus pulchris;
" Et vinum exhaustum, et cibum comedentes
" Temerè, incassùm, in-infinitum, incompleto in opere."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" Equidem tibi, hospes, valdè accuratè dicam;

Ver. 99. —— *οὕτω νέος εἴην τῷδ' ἐνὶ θυμῷ.*] Ἤγουν νιάζοιμι κατὰ σὲ, ἔχων ὃν ἔχω θυμόν. *Eustath. Al. τῷ δ' ἐπὶ θυμῷ.*

Ver. 100. —— *ἠὲ καὶ αὐτὸς.*] *Eustathius* versum huic proximè sequentem à Veterum nonnullis pro spurio notatum refert: Eundemque ipse rectiùs abesse existimat; scilicèt ut vox *αὐτὸς*, eodem modo ac *πάϊς*, ad præcedentem *εἴην* referatur. Ὅρα δὲ (inquit) ὡς ἐν τύχῃς τούτῳ ὧνὸν εἶδε' εἶπε Ὀδυσσεὺς, ὡς δὲ ποιήσωμεν τὰ καὶ τὰ, λαλεῖ ἐν σχήματι ἀλληγορίᾳ ἐμφανεστάτῃ. ἔπειτ' ἐν τοῖς ἑξῆς ποιήσει αὐτός. — Καὶ ὅρα, ἠχρείωσεν τὸ σχῆμα τοῦτο πολὺς, παρεμβαλόντος μετὰ τὸ "ἢ καὶ αὐτὸς," τὸ "Ἔλθοι ἀληπεύων, ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα." Τοῦ γὰρ τοιούτου στίχου παρεντεθέντος ἐγκόπτεται ὁ εἰρμὸς τῆς ὑφηνοῦς ἐμφάσεως. Διὸ καλῶς οἱ Παλαιοὶ ἀθετήσαντες ἐκβάλουσιν τὸν στίχον βελτίσαντες. Ac omisso quidem isto versu aptiùs cohærebunt sequentia Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη, &c. Porrò cùm similis versiculus occurrat infrà σ', 84.

"Ἢ Ὀδυσῆος ἴλῃ· ἔτι γὰρ ἐλπίδος αἶσα·

ubi ad sententiam planè necessarius est; verisimile videtur eum indè à minùs peritis huc levi cum immutatione translatum.

Ver. 102. —— *ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι.*] Non, *κάρη τάμοι ἀπ' ἐμεῖο* sed *κάρη ἐμεῖο ἀποτάμοι.*

Ver. 105. —— *πληθύϊ δαμασαίατο.*] Pronuntiabatur *πληθῦ*, sive *πληθυῖ* duabus syllabis.

Ver. 106. —— *κ' ἴν.*] *Al. κέν'* minùs rectè.

Ver. 110. Καὶ *οἶνον διαφυσσόμενον.*] Vide suprà ad γ', 359. Porrò cùm voces *ἀφυσσόμενος* et *ἀφυσσάμενος* semper alibi apud Poetam sensu *activo* usurpatur; (vide ad *Il.* α', 579. π', 230. ψ', 220.) legendum hîc crediderim *διαφυσσομένους* quod et cum præcedente Ῥυστάζοντας, et cum sequente ἔδοντας, multò aptiùs congruet. Sed expectandi codices.

Οὔτε τί μοι πᾶς δῆμος ἀπιχθόμενος χαλεπαίνει,
Οὔτε κασιγνήτοις ἐπιμέμφομαι, οἷσί περ ἀνὴρ
Μαρναμένοισι πέποιθε, καὶ εἰ μέγα νεῖκος ὄρηται·
Ὧδε γὰρ ἡμετέρην γενεὴν μούνωσε Κρονίων·
Μοῦνον Λαέρτην Ἀρκεισίος υἱὸν ἔτικτε,
Μοῦνον δ' αὖ Ὀδυσῆα πατὴρ τέκεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Μοῦνον ἔμ' ἐν μεγάροισι τεκὼν λίπεν, οὐδ' ἀπόνητο·
Τῷ νῦν δυσμενέες μάλα μυρίοι εἰσὶ ἐνὶ οἴκῳ.
Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Ἠδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κατανειραίουσιν,
Τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.

" Neque omninò mihi omnis populus invisus irascitur,
" Neque de-fratribus queror; quibus scilicèt vir
" Pugnantibus confidit, etiam si magna contentio orta-sit:
" Ita enim nostrum genus solitarium-fecit Jupiter;
" Solum Laërtem Arcesius filium genuit;
" Solum autem rursùs Ulyssem pater genuit: at Ulysses
" Solum me in aedibus genitum liquit, neque fruitus est:
" Ideò nunc inimici valdè multi sunt in domo.
" Quotquot enim insulis dominantur optimi,
" Dulichioque, Samaeque, et nemorosae Zacyntho:
" Et quot in asperâ Ithacâ dominantur,
" Tot matrem meam ambiunt, atteruntque domum.

Ver. 114. —— *ἀπιχθόμενος χαλεπαίνει.*] *Barnesius* vocem *ἀπιχθόμενος* hic reddit, " *odio habens:*" Alii vertunt " *iratus,*" et " *infensus:*" cui interpretationi favet quidem quod occurrit suprà *ver.* 95. 96. ubi *Ulysses Telemachum* interrogat, "—— *ἦ σέ γε* " *λαοὶ Ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον* ——;" Verùm cùm voces *ἀπιχθόμενος, ἀπίχθεται,* &c. nusquam apud Poetam isto sensu usurpantur, sed semper passivè " *odio habitus, odio ha-*" *beri,*" significant; etiam hîc *ἀπιχθόμενος* " *invisus*" reddidi. Vide *Iliad. φ'*, 83. *Odyss. κ'*, 74. 75. *σ'*, 164.

Ver. 115. *Οὔτε κασιγνήτοις ἐπιμέμφομαι.*] Vide suprà ad *ver.* 97.

Ver. 116. —— *δρηται.*] *Al. ὀρώρῃ.* Ut suprà *ver.* 98.

Ver. 117. —— *ἡμετέρην γενεὴν μούνωσε Κρονίων.*] Χρηστὰ δὲ καὶ δίκαια παιδὸς οὐ μόνον διὰ τοὺς γονεῖς ἀγαπήσουσι μᾶλλον ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς δι' ἀλλήλους· οὕτως ἀὶ καὶ φρονοῦντες καὶ λέγοντες, ὅτι τοῖς γονεῦσιν ἀντὶ πολλῶν χάρις ὀφείλεται, μάλιστα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ὀφείλουσιν· ὡς τοῦτο δὴ πτήματον ἁπάντων τιμιώτατον καὶ ἥδιστον ἔχοντες παρ' αὐτῶν. Εὖ γέ τοι καὶ Ὅμηρος πεποίηκε Τηλέμαχον ἐν συμφορᾷ τὸ ἀναδίλφον σέβεσθαι, "Ὧδε γὰρ ἡμετέρην γενεὴν μούνωσε Κρονίων." *Plutarch. de Fraterno amore.*

Ver. 119. — *αὖ* Ὀδυσῆα.] *Al. αὖτ'* Ὀδυσῆα.

Ver. 120.—— *οὐδ' ἀπόνητο.*] *Τοιοῦτον οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ ὠφελήθη. Eustath.*

Ver. 121. Τῷ *νῦν δυσμενέες μάλα μυρίοι.*] Ita restituit *Barnesius* ex *Eustathii* Editione *Basileensi*, et ex ipsius commentario, ubi hoc modo explicatur; Διὰ, *τουτέστι διὰ τὸν τοιοῦτον μόνωσιν, δυσμενεῖς μάλα μυρίοι εἰσὶν ἐν οἴκῳ.* Cum *Barnesio* porrò facit MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* Τῶν *νῦν δυσμενέες* &c.

Ibid. et *ver.* 127.—— *μάλα μυρίοι εἶσ' ἐνὶ οἴκῳ* —— *τοὶ δὲ φθινύθουσιν* &c.]

Ὡς δ' ὁπόθ' ἁφαπτοῦσι μιν' ἠΐθεοι μάλ' ἀγεῖραι
Οὔτε συαφροσύνῃσι μιμηλότεροι ἦλπεις ἄλλοι
Ἐλπετοὶ σ' αὐτόμολοί τε πατήμεναι ἠγερέθοντας,
Κτῆσιν ἀὶ πίειρωτε ἀσημάντου δάμοιο.
Oppian. Halieutic. lib. III. *ver.* 358.

Ver. 122. Ὅσσοι γὰρ νήσοισι &c.] Imitatus est hunc locum *Ovidius* in Epistolâ *Penelopes* ad *Ulyssem*:

Dulichii, Samiique, et quos tulit alta Zacynthos,
Turba ruunt in me luxuriosa, proci;
Inque tuâ regnant, nullis prohibentibus, aulâ. *Heroïd.* I, 87.

Ver. 124.—— *κατανειραίουσιν.*] *Al. κατὰ πειρατέουσιν.*

Ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
Ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
Οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαῤῥαίσουσι καὶ αὐτόν.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.
Ἄττα, σὺ δ' ἔρχεο θᾶσσον, ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ
Εἴφ', ὅτι οἱ σῶς εἰμὶ, καὶ ἐκ Πύλου εἰλήλουθα.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μενέω· σὺ δὲ δεῦρο νίεσθαι,
Οἴῃ ἀπαγγείλας· τῶν δ' ἄλλων μή τις Ἀχαιῶν
Πευθέσθω· πολλοὶ γὰρ ἐμοὶ κακὰ μηχανόωνται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Γιγνώσκω, φρονέω, τά γε δὴ νοέοντι πελεύεις.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ καὶ Λαέρτῃ αὐτὴν ὁδὸν ἄγγελος ἔλθω
Δυσμόρῳ· ὃς τείως μὲν Ὀδυσσῆος μέγ' ἀχεύων,
Ἔργα τ' ἐποπτεύεσκε, μετὰ δμώων τ' ἐνὶ οἴκῳ
Πῖνε καὶ ἤσθ', ὅτε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγοι·
Αὐτὰρ νῦν, ἐξ οὗ σύ γε ὤχεο νηῒ Πύλονδε,
Οὕτω μιν φασὶν φαγέμεν καὶ πιέμεν αὔτως,

" Illa autem neque abnegat odiosas nuptias, neque finem
" Facere potest; hi autem consumunt comedentes
" Domum meam: citò utique me perdent et ipsum.
" Sed sanè haec quidem deorum in genibus posita-sunt.
" Pater, tu verò vade ocyùs, prudenti Penelopae
" Dic, quòd ei salvus sum, et ex Pylo veni.
" At ego hìc manebo; tu autem huc redi,
" Soli ubi-nunciàris; aliorum verò nullus Achivorum
" Audiat: multi enim mihi mala moliuntur."
Huic autem respondens, allocutus es, Eumaee subulce;
" Cognosco, sapio; haec sanè intelligenti imperas.
" Sed age mihi hoc dic et accuratè narra;
" An et Laërti eàdem viâ nuncius eam
" Infelici; qui eousquè quidem ob-Ulyssem valdè dolens,
" Operaque inspectabat, et cum famulis in domo
" Bibebat et comedebat, quandò animus in pectoribus juberet;
" At nunc, ex quo tu utique ivisti navi ad-Pylum,
" Nondum ipsum dicunt comedisse et bibisse solito-modo,

Ver. 129. Ἀλλ' ἤτοι μὶν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.]

Ἀλλ' εἰς θεοὺς χρὴ ταῦτ' ἀναρτήσαντ' ἰέναι. *Euripid. Phœniss. ver.* 712.

Exitus in Diis est ——————.
Ovid. Heroïd. Epist. XX. *ver.* 44.

Ver. 130. Ἄττα, σὺ δ' ἔρχεο θᾶσσον.] Ὅτι στέλλει Τηλέμαχος τὸν Εὔμαιον ἀγγελοῦντα τῇ Πηνελόπῃ ὅτι σῶς ἐστὶ καὶ ἐν Πύλῳ ἦλθεν.—Ὀμφαιτὴς δὲ καὶ τοῦτο διὰτυπώσεως οἰκονομία· ἵνα, λείψαντος καὶ τοῦ Εὐμαίου, σχολὴ χώραν πάντως δῷ τοῦ πατρὸς ἀναγνωρισμὸς ἐν ἀδείᾳ γενέσθαι. *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 168. Cæterùm de voce Ἄττα, vide suprà ad *ver.* 31.

Ver. 131. Εἴφ', ὅτι οἱ σῶς εἰμί.] *Al.* Εἶπε, ὅτι σῶς εἰμι.

Ver. 138. Εἰ καὶ.] *Al.* Ἦ ἄρα.

Ver. 141. —— ὅτε θυμὸς.] *Al.* ὅτι θυμὸς.

Ver. 142. —— σύ γε ὤχεο.] *Al.* σύ γ' ἀνῴχεο.

Ver. 143. —— φαγέμεν καὶ πιέμεν.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem, nullis allatis codicibus, de *suo* edidit φαγίμεν καὶ πινίμεν. " Πινίμεν," inquit, " hìc omninò legendum, " ut suprà *ver.* 141. Πῖνε καὶ ἤσθε. *Prior*

Οὐδ' ἐπὶ ἔργα ἰδεῖν· ἀλλὰ στοναχῇ τε γόῳ τε
Ἧσται ὀδυρόμενος, φθινύθει δ' ἀμφ' ὀστέοφιν χρώς.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἄλγιον, ἀλλ' ἔμπης μιν ἐάσομεν, ἀχνύμενόν περ.
Εἰ γάρ πως εἴη αὐτάγρετα πάντα βροτοῖσι,
Πρῶτόν κεν τοῦ πατρὸς ἑλοίμεθα νόστιμον ἦμαρ.
Ἀλλὰ σύ γ' ἀγγείλας ὀπίσω πίε, μηδὲ κατ' ἀγροὺς
Πλάζεσθαι μετ' ἐκεῖνον· ἀτὰρ πρὸς μητέρα εἰπεῖν,
Ἀμφίπολον ταμίην ὀτρυνέμεν ὅττι τάχιστα
Κρύβδην· κείνη γάρ κεν ἀπαγγείλειε γέροντι.
Ἦ ῥα, καὶ ὦρσε συφορβόν· ὁ δ' εἵλετο χερσὶ πέδιλα·
Δησάμενος δ' ὑπὸ ποσσὶ πόλινδ' ἴεν· οὐδ' ἄρ' Ἀθήνην
Λῆθεν ἀπὸ σταθμοῖο κιὼν Εὔμαιος ὑφορβός·
Ἀλλ' ἦγε σχεδὸν ἦλθε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Καλῇ τε, μεγάλῃ τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυίῃ.
Στῆ δὲ κατ' ἀντίθυρον πλισίης Ὀδυσῆϊ φανεῖσα·

" Neque opera inspexisse ; sed suspirioque luctuque
" Sedet lamentans ; tabescit autem circum ossa corpus."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est ;
" Tristius est : sed omninò ipsum sinemus, dolentem licèt.
" Si enim ullo-pacto essent proprii-arbitrii omnia mortalibus,
" Primùm patris eligeremus reditùs diem.
" Sed tu, ubi-nunciaveris, revertere ; neque per agros
" Vagare ad illum : at matri dic,
" Ut famulam oeconomam *ire*-jubeat quàm citissimè
" Clàm ; illa etenim nunciaverit seni."
Dixit utique, et excitavit subulcum : ille autem cepit manibus calceos ;
Ligatisque *iis* sub pedibus ad urbem ibat : neque sanè Minervam
Latebat à stabulo profectus Eumaeus subulcus :
Sed ea propè venit : corpore verò assimilata est mulieri
Pulchraeque, magnaeque, et splendida opera doctae.
Stetit autem è-regione-ostii casae Ulyssi apparens :

" enim τοῦ πίμπλη corripitur, ut ἁ, *ver.* 377.
" Καὶ φαγίμεν πίμπλη τε· ἴστατα δὲ καί τι
" φέρεσθαι. Πίνω verò *priorem* semper pro-
" ducit." Ita ille : Sed tamen mutato nihil opus. Nam et πίμπλη (id quod nec virum ipsum eruditum ex toto fugit) *priorem* naturà longam habet ; etsi *eandem* nonnunquam propter sequentem vocalem corripiat. Πίεμαι δὲ (inquit *Athenaeus*) —— λεπτέον, ἐπιτείνοντα δὲ τὸ "ι." Οὕτω γὰρ ἔχει καὶ τὸ Ὁμηρικὸν [*Iliad.* ν', 493.] " Πίεμεν' ἐν βυτάνῃσι." *Lib.* X, *cap.* 13. Similitèr *Iliad.* π', 825.

—— ἰδίλουσι δὲ πίεμεν ἄμφω.

Vide et suprà ad α', 160. et infrà ad σ', 3. item ad *Il.* ἑ, 24.

Ver. 147. —— ἐάσομεν.] *Barnesius* edidit legendumque contendit ἐάσεμεν. " Cum
" simplici enim σ', (inquit) corripi debet,
" ut *Odyss.* φ', *ver.* 233. Οὐκ ἐάσουσιν ἰμεὸ
" δύμεναι βιὸν ἠὲ φαρέτρην." Sed vide ad *Il.* Υ, 42.

Ibid. — ἀχνύμενόν περ.] *Al.* ἀχνύμενοί περ.

Ver. 151. —— μητέρα.] *Al.* μητέρες.

Ver. 155. Δησάμενος.] Vide suprà ad ζ, 296.

Ver. 156. Λῆθεν.] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 157. —— ἦγε σχεδὸν ἦλθε.] Vide infrà ad *ver.* 166. 168.

Ver. 159. —— κατ' ἀντίθυρον.] Ἀντικρὺ τῆς θύρας. *Schol.*

Ibid. —— Ὀδυσῆϊ φανεῖσα· Οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἔδυ. Sic *Iliad.* ε, 197.

Στῆ δ' ἐπιδὼν, ξανθῆς δὲ κόμης ἅλις Παλλὰς Ἀθήνη,
Οἵη φασμίνῃ, τῶν δ' ἄλλων εἶδος ἐρύκει.

Οὐδ' ἄρα Τηλέμαχος ἴδεν ἀντίον, οὐδ' ἐνόησεν·
(Οὐ γάρ πω πάντεσσι θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς·)
Ἀλλ' Ὀδυσεύς τε, κύνες τε ἴδον, καί ῥ' οὐχ ὑλάοντο,
Κυζηθμῷ δ' ἐτέρωσε διὰ σταθμοῖο φόβηθεν.
Ἡ δ' ἄρ' ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐκ δ' ἦλθεν μεγάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς,
Στῆ δὲ πάροιθ' αὐτῆς· τὸν δὲ προσέειπεν Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο, μηδ' ἐπίκευθε,
Ὡς ἂν μνηστῆρσιν θάνατον καὶ κῆρ' ἀραρόντε
Ἔρχησθον προτὶ ἄστυ περικλυτόν· οὐδ' ἐγὼ αὐτὴ
Δηρὸν ἀπὸ σφῶϊν ἔσομαι, μεμαυῖα μάχεσθαι.
Ἦ, καὶ χρυσείῃ ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
Φᾶρος μέν οἱ πρῶτον ἐϋπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,
Θῆκ' ἀμφὶ στήθεσσι· δέμας δ' ὤφελλε καὶ ἥβην.
Αὖ δὲ μελαγχροιὴς γένετο, γναθμοὶ δὲ τάνυσθεν·
Κυάνεαι δ' ἐγένοντο ἐθειράδες ἀμφὶ γένειον.

Neque Telemachus vidit coràm, neque advertit:
(Nequaquam enim omnibus dii apparent manifesti:)
Sed Ulyssesque, canesque viderunt, et proindè non latrârunt,
Cum-gannitu autem aliorsùm per stabulum trepidaverunt.
Illa autem superciliis innuit; animadvertit verò nobilis Ulysses:
Exivit autem domo extra magnum murum chortis,
Stetitque ante ipsam: illum verò allocuta est Minerva:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Jam nunc tuo filio verbum dic, neque cela:
" Ut procis mortem et fatum moliti
" Eatis ad urbem inclytam; neque ego ipsa
" Diù à vobis abero, prompta ad pugnandum."
Dixit, et aureâ virgâ tetigit *eum* Minerva:
Vestem quidem ei primùm benè-lotam et tunicam,
Posuit circum pectora; corpusque auxit et vigorem.
Rursùs autem nigro-colore factus-est, genae verò distentae-sunt:
Caeruleique facti-sunt pili circa mentum.

Ver. 163. Κυζηθμῷ.] Ἤτοι ποσταυμῷ, ἢ μετὰ πλαυθμοῦ ποιῷ ἦχον τῶν κυνῶν. *Schol.* Vide *Duportum, Prælect. in Theophrasti Characteres, cap.* 4.

Ver. 165. —— παρὲκ.] *Al.* παρὰ.

Ibid. —— τειχίον.] *Al.* θριγκίον.

Ver. 166. 168. —— τὸν δὲ προσέειπεν Ἀθήνη——Ἤδη νῦν σῷ παιδὶ ἔπος φάο.] Τούτους δὲ πεισθεὶς χρὴ ἱστορῆσαι τὸν δίννεα· ὧν πάντων σαφέως ὁ Ἔμβριων τοῦ Ὀδυσσέως λόγος καὶ ἡ σύνεσις Ἀθηνᾶ, ἣν πλάττει Ὅμηρος ὑποτιθεμένην τὰ πρωτεῖα τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.* Sic infrà *ver.* 282.

Θαρσύνει καὶ παλίσσυλος ἐὼν φρεσὶ θήσει Ἀθήνη,
Νίσσεσθαι μίν τοι ἐγὼ, φησὶ, κέλομαι.

Vide ad *Il. ά*, 194.

Ver. 172. —— ἐπεμάσσατ'.] *Barnesius* edidit ἐπεμάσσετ'. Rationibus (ut opinor) haud satis idoneis. Vide ad *Il. ε'*, 594.

Ver. 175. Αὖ δὲ μελαγχροιὴς γένετο.] Sic apud *Ovidium:*

—— barba comaeque
Canitie posità nigrum rapuere colorem;
Pulsa fugit macies; abeunt pallorque situsque.

Metam. lib. VII. *ver.* 288.

Ver. 176. Κυάνεαι δ' ἐγένοντο ἐθειράδες.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex *Isaaco Casaubono*, et ex *Eustathio* edidit ἐγένοντο γενειάδες. Quo modo et in nonnullis codicibus scriptum reperit *Tho. Bentleius.*

Ibid. —— ἀμφὶ γένειον.] *Al.* ἀμφὶ γένυς.

Ἦ μὲν ἄρ' ὣς ἔρξασα, πάλιν κίεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἤιεν ἐς κλισίην· θάμβησε δέ μιν φίλος υἱός·
Ταρβήσας δ' ἐτέρωσε βάλ' ὄμματα, μὴ θεὸς εἴη,
Καί μιν φωνήσας ἔπτερα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον, ἠὲ πάροιθεν,
Ἄλλα δὲ εἵματ' ἔχεις, καί τοι χρὼς οὐκ ἔθ' ὁμοῖος.
Ἦ μάλα τις θεὸς ἐσσί, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν·
Ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κεχαρισμένα δώσομεν ἱρὰ,
Ἠδὲ χρύσεα δῶρα τετυγμένα· φείδεο δ' ἡμέων.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Οὔ τίς τοι θεός εἰμι, τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις;
Ἀλλὰ πατὴρ τεὸς εἰμὶ, τοῦ εἵνεκα σὺ στεναχίζων
Πάσχεις ἄλγεα πολλὰ, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.
Ὣς ἄρα φωνήσας υἱὸν κύσε, κὰδ' δὲ παρειῶν
Ἄκρυον ἧκε χαμᾶζε· πάρος δ' ἔχε νωλεμὲς αἰεί.
Τηλέμαχος δ', (οὐ γάρ πω ἐπείθετο ὃν πατέρ' εἶναι,)

Illa quidem, ita cùm-fecisset, abiit: at Ulysses
Ivit in casam: stupuit verò ipsum dilectus filius;
Territusque aliorsùm vertit oculos, nè deus esset,
Et ipsum affatus verba alata dixit:
" Alius mihi, hospes, appares recèns, quàm antè,
" Alia autem vestimenta habes; et tibi corpus haud ampliùs simile:
" Certè omninò aliquis deorum es, qui coelum latum habitant:
" Sed propitius esto; ut tibi grata demus sacra,
" Et aurea dona arte-elaborata: parce verò nobis."
Huic autem respondit postèa patiens nobilis Ulysses:
" Neutiquam aliquis deus sum; cur me diis assimilas?
" Sed pater tuus sum, cujus gratiâ tu suspirans
" Pateris dolores multos, injurias sustinens virorum."
Sic utique locutus, filium osculatus est; perque genas
Lachrymam mittebat humi: antè autem continuerat-se indesinenter semper.
Telemachus verò, (nondum enim persuadebatur suum patrem esse,)

Ver. 181. Ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης.] Versum hunc ad Adulatoris levitatem transfert *Plutarchus*: Τὰς δὲ τοῦ Κόλακος ὥσπερ πολύποδος τροπὰς ῥᾴστα φωράσειεν ἂν τις. ——— Ὄψεται γὰρ αὐτὸν εὐθυμοῦν βίζιον, οὐδ' ἴδιον, οὐδ' ἀεὶ τὰ αὐτὰ φιλοῦντα καὶ μισοῦντα καὶ χαίροντα καὶ λυπούμενον, ἀλλὰ δίκην κατόπτρου, παθῶν ἀλλοίων καὶ βίων καὶ πραγμάτων εἰκόνας ἀναδεχόμενον ———. Εἰδὼς οὖν λέγειν χρὴ πρὸς τὸν τοιοῦτον, " Ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, ἰφάνης νέον ἠὲ πάροιθεν." *De Adulatoris et Amici discrimine.*

Ver. 184. Ἀλλ' ἴληθ', ἵνα τοι κεχαρισμένα δώσομεν ἱρὰ.]

Sis felix, nostrumque leves quæcunque laborem: ———
Multa tibi ante aras nostrâ cadet hostia dextrâ. *Æn.* I, 330. 334.

Ibid. —— δώσομεν.] *Eustathius* in commentario citat δώσειν. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ά, 299 et 351.

Ver. 185.—τετυγμένα.] Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 187. Οὔ τίς τοι Διός εἰμι, τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις;] Πρὸς δὲ τοὺς μισρίους οὐκ ἄτοπον ἐστὶ λέγεσθαι καὶ παῖς ἐφανερώσατο τῶν ἐπαίνων.——Καὶ τοιοῦτον αὖ πάλιν, ὑπερφυῶν τινων λεγομένων ἐπαίνων (εἰς πολλοὺς καλπάζοντες ἐπιφέρουσι λίγουσιν) εἴποιν, " Οὔτις τοι Διὸς " εἰμί· τί μ' ἀθανάτοισιν ἴεσαι." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 191. —— πάρος δ' ἔχε νωλεμὲς αἰεί.] Τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιτίχου αὐτοῦ. *Eustath.* Ita infrà σ', 212.

——— δάκρυα δ' ὄγε θάμβησε πεσόντα.

Ἐξαῦτίς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Οὐ σύ γ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, πατὴρ ἐμός· ἀλλά με δαίμων
Θέλγει, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω·
Οὐ γάρ πως ἄν θνητὸς ἀνὴρ τάδε μηχανόῳτο
Ὤ αὐτοῦ γε νόῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθών,
Ῥηϊδίως ἐθέλων θείη νέον, ἠδὲ γέροντα.
Ἦ γάρ τοι νέον ἧσθα γέρων, καὶ ἀεικέα ἕσσο,
Νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικας, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχ', οὔ σε ἔοικε φίλον πατέρ' ἔνδον ἐόντα
Οὔτε τι θαυμάζειν περιώσιον, οὔτ' ἀγάασθαι.
Οὐ μὲν γάρ τοι ἔτ' ἄλλος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς·
Ἀλλ' ὅδ' ἐγὼ τοῖόσδε, παθὼν κακὰ, πολλά τ' ἀνατλὰς,
Ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
Αὐτάρ τοι τόδε ἔργον Ἀθηναίης ἀγελείης,
Ἣ τέ με τοῖον ἔθηκεν, ὅπως ἐθέλει· (δύναται γάρ·)
Ἄλλοτε μὲν πτωχῷ ἐναλίγκιον, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἀνδρὶ νέῳ, καὶ καλὰ περὶ χροῒ εἵματ' ἔχοντι.

Rursùs ipsum verbis respondens allocutus est:
" Haud tu Ulysses es, pater meus, sed me deus
" Decipit; ut adhuc magis lugens suspirem:
" Nequaquam enim mortalis vir haec machinatus esset
" Suo ipsius scilicet animo; nisi quandò deus ipse aggressus,
" Facilè volens faceret juvenem et senem.
" Certè enim modò eras senex, et turpitèr indutus eras:
" Nunc verò diis similis es, qui coelum latum habitant."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Telemache, non te decet dilectum patrem, intus cùm-sit,
" Neque mirari suprà-modum neque stupere:
" Nequaquam enim adhuc alius veniet huc Ulysses:
" Sed ille ego talis, passus mala, multisque toleratis,
" Veni vigesimo anno in patriam terram.
" Verùm tibi hoc opus est Minervae praedatricis,
" Quae me talem fecit, uti vult (potest enim:)
" Aliàs quidem mendico similem, alias autem rursùs
" Viro juveni, pulchraque circum corpus vestimenta habenti.

Ver. 195. —— στεναχίζω. *Al.* στοναχίζω.
Ver. 197. Ὤ.] *Al.* Οἳ.
Ver. 203. — περιώσιον.] Περισσὸν παρὰ τὸ περοῦσθαι· παρὰ τὸ ἴσιον, γίνεται περιώσιον, ἐκτάσει τοῦ "ο" εἰς "ω." *Schol.* Vide ad *Il.* β', 359.
Ver. 204. —— γάρ τω.] *Al.* γάρ τι.
Ver. 205. —— πολλά τ' ἀνατλὰς.] *Al.* πολλὰ δ' ἀληθείς.
Ver. 206. —— ἔτεϊ ἑῷ.] Nullâ analogiâ produci hîc potest ultima vocis ἔτεϊ, sequenti neque Consonanti, neque Vocali Aspiratâ: Neque in his solet esse licentia. Ita tamen in omnibus legitur et hic et infrà τ', 484. φ', 208, ψ', 102. ώ, 321. ubi idem versus repetitur. Undè mirum videtur hujus versûs non meminisse *Athenæum* inter eos quos λαγαρεῖς appellat, sive ἐν μίσῃ χαλάσσοντα ἔχοντας. *Lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ά, 342. et ψ', 2.
Ver. 208. —— ἵλαν.] *Al.* ἵλη.

Ῥηΐδιον δὲ θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἡμὲν κυδῆναι θνητὸν βροτὸν, ἠδὲ κακῶσαι.
Ὣς ἄρα φωνήσας, κατ' ἄρ' ἕζετο· Τηλέμαχος δὲ
Ἀμφιχυθεὶς πατρὶ ἑσθλὸν ὀδύρετο, δάκρυα λείβων.
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ὑφ' ἵμερος ὄρτο γόοιο·
Κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἢ τ' οἰωνοὶ
Φῆναι, ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἵσί τε τέκνα
Ἀγρόται ἐξείλοντο, πάρος πετεεινὰ γενέσθαι·
Ὣς ἄρα τοί γ' ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβον.
Καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο,
Εἰ μὴ Τηλέμαχος προσφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
Ποίη γὰρ νῦν δεῦρο, πάτερ φίλε, νηΐ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωντο;
Οὐ μὲν γάρ τί σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω·

" Facile nempè diis, qui coelum latum habitant,
" Et illustrem facere mortalem hominem, et vilem reddere."
Sic utique locutus sedit: Telemachus verò
Circumfusus patrem bonum lugebat, lachrymas fundens.
Ambobus autem ipsis desiderium subortum est luctûs:
Flebant verò stridulè, abundantiùs quàm et aves
Aquilae, vel vultures unguibus-aduncis, quibus scilicet pullos
Rustici abstulerint, antequam volatiles facti sint:
Sic utique illi miserabilitèr sub superciliis lachrymam fundebant.
Et sanè lugentibus occidisset lumen solis,
Nisi Telemachus allocutus fuisset suum patrem statim:
" Quali enim jam huc, pater, navi te nautae
" Duxerunt in Ithacam? quosnam *se* esse profitebantur?
" Nequaquam enim te peditem puto huc venisse."
Hunc autem rursùs allocutus est patiens nobilis Ulysses:
" Equidem tibi, fili, veritatem enarrabo:

Ver. 211. 212. Ῥηΐδιον δὲ θεοῖσι, —— Ἡμὲν κυδῆναι, *&c.*] Ita apud *Hesiodum*:

Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥεῖα δὲ βριάοντα χαλίπτει.
Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει—
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης—. *Ἔργ. καὶ Ἡμερ.* I, 5. 6. 8.

Ver. 215. —— ὑφ' ἵμερος ὄρτο γόοιο·] Vide ad *Il.* ψ', 108.

Ver. 216. —— ἀδινώτερον, ἢ τ' οἰωνοί.]

Qualis populeâ mœrens Philomela sub umbrâ
Amissos queritur fœtus, quos durus arator
Observans nido implumes detraxit; at illa
Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen
Integrat, et mœstis latè loca questibus implet. *Virg. Georg.* IV, 511.

Ver. 217. —— οἵσί τε.] *Quibus scilicet* —.

Ver. 218. —— πετεεινὰ.] *Al.* πτερόεντα.

Ver. 219. —— ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβον.] Τὸ δὲ " ἐλεεινὸν" ἀναμεμιχέναι δηλοῖ καὶ τῷ καθ' ἡδονὴν δακρύειν ἐλέου τινὰ, οἷα δὴ ἀνέμνησιν προϋπαρξάντων κακῶν. *Eustath.* Vide suprà ad ὁ. 399.

Ver. 220. Καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο.]

Et fors omne datum traherent per talia tempus. *Æn.* VI, 537.

Vide et ad *Il.* ψ', 154.

Ver. 225. —— ὑχετόωντο.] *Al.* εὐχετόωντο.

Ver. 226. —— ἀληθείην.] Vide suprà ad ά, 297.

Φαίηκές μ' ἄγαγον ναυσίκλυτοι, οἵ τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκηται·
Καί μ' εὕδοντ' ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
Κάτθεσαν εἰς Ἰθάκην· ἔπορον δέ μοι ἀγλαὰ δῶρα,
Χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν·
Καὶ τὰ μὲν ἐν σπῆεσσι θεῶν ἰότητι κέανται.
Νῦν δ' αὖ δεῦρ' ἰκόμην, ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης,
Ὄφρα κε δυσμενέεσσι φόνου περὶ βουλεύσωμεν.
Ἀλλ' ἄγε μοι μνηστῆρας ἀριθμήσας κατάλεξον,
Ὄφρ' εἰδέω, ὅσσοι τε καὶ οἵτινες ἀνέρες εἰσί·
Καί κεν ἐμὸν κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμηρίζας,
Φράσσομαι, εἴπεν νῶϊ δυνησόμεθ' ἀντιφέρεσθαι,
Μούνω ἄνευθ' ἄλλων, ἢ καὶ διζησόμεθ' ἄλλους.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ πάτερ, ἦτοι σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον,
Χεῖράς τ' αἰχμητὴν ἔμεναι, καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
Ἀλλὰ λίην μέγα εἶπες, ἄγη μ' ἔχει· οὐδέ κεν εἴη
Ἀνδρε δύω πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι μαχέσθαι.

" Phaeaces me duxerunt re-nauticâ-inclyti, qui utique et alios
" Homines deducunt, quicunque ipsis advenerit:
" Et me dormientem navi veloci super pontum vehentes
" Deposuerunt in Ithacam: dederunt autem mihi splendida dona,
" Aesque aurumque abundè, vestimentaque texta:
" Et haec quidem in speluncis deorum consilio jacent.
" Nunc autem demùm huc veni admonitionibus Minervae,
" Ut inimicorum de caede consultemus.
" Sed age mihi procos enumeratos recense,
" Ut sciam, quotque et quinam viri sint:
" Et meo in animo eximio habitâ-deliberatione,
" Considerem; an nos possimus adversari,
" Soli sine aliis, an et conquiremus alios."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est;
" O pater, sanè tuam magnam gloriam semper audiebam,
" Manibusque *te* bellicosum esse, et prudentem consilio:
" Sed valdè magnum dixisti; stupor me tenet; neque esset-possibile,
" Viros duos cum multis et fortibus pugnare.

Ver. 228 et 475. —— *σφέας.*] Pronuntiabatur *σφᾶς*. Ultima enim vocis *σφέας* necessariò producitur. Similitèr infrà *ver.* 236. pronuntiabatur *εἰδῶ*. Vide ad Il. *β'*, 811.

Ver. 229. Καί *μ' εὕδοντ' ἐν νηΐ.*] Vide suprà ad *ν'*, 119.

Ver. 231. —— *ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν.*] Sic apud *Virgilium*:

Textilibusque onerat donis ——.
Æn. III, 485.

Ver. 232. Καὶ τὰ μὲν *ἐν σπήεσσι.*] Vide suprà ad *ν'*, 367.

Ver. 233. —— *ὑποθημοσύνῃσιν Ἀθήνης.*] Vide suprà ad *ver.* 166. et *ν'*, 404.

Ver. 241. —— *σεῖο μέγα κλέος αἰὲν ἄκουον.*] Indicat Tempus istud *Imperfectum* "ἄκουον" famam atque laudes *Ulyssis perpetuò* celebrari solitas. Similitèr apud *Sophoclem* de *Achille* dicitur,

—— ἴσ', μετὰ ξώντων θ' ὡς θανὼν,
Ἥκω' ἄκουστα ——.
Philoctet. ver. 1305.

Vide ad *Ξ.* 4, 37. et *ν'*, 84.

Μνηστήρων δ' οὔτ' ἄρ δεκὰς ἀτρεκὴς, οὐδὲ δύ' οἷαι,
Ἀλλὰ πολὺ πλείονες· τάχα δ' εἴσαι ἐνθάδ' ἀριθμόν.
Ἐκ μὲν Δουλιχίοιο δύω καὶ πεντήκοντα
Κοῦροι κεκριμένοι, ἓξ δὲ δρηστῆρες ἕπονται·
Ἐκ δὲ Σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι κοῦροι ἵασιν·
Ἐκ δὲ Ζακύνθου ἅσιν εἰκοσι φῶτες Ἀχαιῶν·
Ἐκ δ' αὐτῆς Ἰθάκης δυοκαίδεκα πάντες ἄριστοι,
Καί σφιν ἅμ' ἐστὶ Μέδων κήρυξ, καὶ θεῖος ἀοιδὸς,
Καὶ δοιὼ θεράποντε δαήμονε δαιτροσυνάων.
Τῶν εἴ κεν πάντων ἀντήσομεν ἔνδον ἐόντων,
Μὴ πολύπικρα καὶ αἰνὰ βίας ἀποτίσαι ἐλθών.
Ἀλλὰ σύ γ', εἰ δύνασαί τιν' ἀμύντορα μερμηρίξαι,
Φράζευ· ὅ κέν τις νῶϊν ἀμύνοι πρόφρονι θυμῷ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον,
Καὶ φράσαι, εἰ καὶ νῶϊν Ἀθήνη, σὺν Διῒ πατρὶ,

" Procorum autem neque sanè decas una, neque duae solae,
" Sed multò plures; citò autem scies hic numerum.
" Ex quidem Dulichio duo et quinquaginta
" Juvenes selecti, sex verò eos famuli comitantur;
" Ex Samo autem quatuorque et viginti juvenes sunt;
" Porrò ex Zacyntho sunt viginti viri Achivorum;
" Ex ipsâ verò Ithacâ duodecim omnes optimi;
" Et cum ipsis simul est Medon praeco, et divinus cantor,
" Et duo servi periti epulas-instruendi.
" His si omnibus nos-offeramus intùs existentibus,
" Vereor, nè perquàm-amarè et gravitèr eorum injurias ulciscaris reversus.
" Sed tu, si possis aliquem adjutorem excogitare,
" Considera, qui nobis auxilietur prompto animo."
Hunc autem rursùs allocutus est patiens nobilis Ulysses;
" Equidem tibi dicam; tu autem attende, et me audi,
" Et considera, an et nobis Minerva cum Jove patre

Ver. 245. —— οὐδὲ.] *Al.* οὔτε.

Ver. 247. Ἐκ μὲν Δουλιχίοιο &c.] Centum hîc et octo procos enumerat Poëta, cum Famulis octo, praeter Praeconem et Cantorem. Undè totus omnium numerus (uti notavit *Barnesius*) centum atque octodecim.

Ver. 249. 250. —— κοῦροι ἵανται, —— φῶτες Ἀχαιῶν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, φῶτες ἵανται, —— κοῦροι Ἀχαιῶν. Quæ et verior videtur lectio. Nam "κοῦροι Ἀχαιῶν" saepè alibi apud Poëtam occurrit; "φῶτες Ἀχαιῶν" nè *semel* quidem.

Ver. 253. Καὶ δοιὼ θεράποντε δαήμονε δαιτροσυνάων.]

—— totidemque pares ætate ministri,
Qui dapibus mensas onerent, et pocula ponant. Æn. I, 705.

Ibid. —— δαιτροσυνάων.] Μαγειρικῶν ἔργων. *Schol.*

Ver. 255. Μὴ πολύπικρα καὶ αἰνὰ.] Πολὺ πικρὰς καὶ δεινὰς· λείπει δὲ, δείδω, ἢ τοιοῦτό τι. *Schol.* Similitèr *Eustathius*; "Ὁρᾷ δὲ τὸν Ἰλλικὸν ἐν τῷ, "Μὴ πολύπικρα" καὶ ἑξῆς. Λείπει γὰρ τὸ, "φοβοῦμαι," ἢ "φείσεται," ἢ "δέδοικα" καὶ," ἢ τὶ τοιοῦτον. Ita infrà σ', 333.

Μὴ τίς τοι τάχα Ἶφον ἀμείνων ἄλλος ἀνανεῖ.

Et *Iliad.* Σ', 95.

Μάτερ τοι φιόγγοντι ματαρξίνῳ ἐν δίφρῳ πάξῃ.

Vide et infrà ad *ver.* 381.

Ver. 260. —— εἰ καὶ νῶϊν.] Apud *Eustathium* in commentario εἴ κεν νῶϊν. Atque ita in pluribus codicibus reperit *Tho. Bentleius*. Quæ et proba lectio. Vide suprà *ver.* 238.

Ἀρκέσει, ἤ τιν' ἄλλον ἀμύντορα μερμηρίξω.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἐσθλώ τοι τούτω γ' ἐπαμύντορε, τοὺς ἀγορεύεις,
Ὑψι περ ἐν νεφέεσσι καθημένω· ὥτε καὶ ἄλλοις
Ἀνδράσι τε κρατέουσι, καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Οὐ μέν τοι κείνω γε πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἔσεσθον
Φυλόπιδος κρατερῆς, ὁπότε μνηστῆρσι καὶ ἡμῖν
Ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι μένος κρίνηται Ἄρηος.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἔρχευ, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
Οἴκαδε, καὶ μνηστῆσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμίλει·
Αὐτὰρ ἐμὲ προτὶ ἄστυ συβώτης ὕστερον ἄξει,
Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον, ἠδὲ γέροντι.
Εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι δόμον κάτα, σὸν δὲ φίλον κῆρ
Τετλάτω ἐν στήθεσσι, κακῶς πάσχοντος ἐμεῖο·
Ἤν περ καὶ διὰ δῶμα ποδῶν ἕλκωσι θύραζε,
Ἢ βέλεσιν βάλλωσι· σὺ δ' εἰσορόων ἀνέχεσθαι·

" Sufficiat, an aliquem alium adjutorem dispiciam."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contra allocutus est;
" Boni sanè isti sunt adjutores, quos memoras,
" Altè licèt in nubibus sedentes; qui utique et in alios
" Homines dominantur, et immortales deos."
Hunc autem rursùs allocutus est patiens nobilis Ulysses;
" Haud quidem illi multo tempore seorsùm aberunt
" A-pugnâ forti, quandò procis et nobis
" In aedibus meis robur decernatur Martis.
" Sed tu quidem nunc vade, simul atque aurora illuxerit,
" Domum, et cum procis superbis versare:
" At me ad urbem subulcus posteà ducet,
" Mendico miserò similem, et seni.
" Si autem me ignominiâ-afficiant in domo, tuum tamen charum cor
" Toleret in pectoribus, malè patiente me:
" Etiamsi vel per domum pedibus trahant foràs,
" Vel telis percutiant; tu tamen inspiciens, tolera;

Ver. 263. —— ἐπαμύντορε.] *Al.* ἐπ' ἀμύντορι.

Ver. 267. —— κείνω.] *Eustathius* in commentario citat κείνοι. Quod et ferri potest. Vide ad *Il. ά*, 566.

Ver. 269. —— κρίνηται.] Vide ad *Il. ά*, 309. 338.

Ver. 270. —— ἔρχευ.] *Al.* ἔρχου.

Ver. 273. —— γέροντι.] *Al.* γέροντα. Minùs rectè.

Ver. 274. —— σὸν δὲ φίλον κῆρ Τετλάτω.] Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς οὐ μόνον ἑαυτὸν ἀνέχει θυμούμενον, ἀλλὰ καὶ τὸν Τηλέμαχον ἐκ τοῦ λόγου σπεύδειν χαλινὸν ὄντα καὶ μισοπόνηρον, ἀμβλύνει καὶ παρασκευάζει κῴββωδον ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ ἀνέχεσθαι πλείονα· " Εἰ δέ μ' ἀτιμήσουσι δόμον κατὰ, " σὸν δὲ φίλον κῆρ Τετλάτω &c." Ὥσπερ γὰρ τοὺς ἵππους οὐκ ἐν τοῖς δρόμοις χαλινοῦσιν, ἀλλὰ πρὸ τῶν δρόμων· οὕτω τοὺς δυσπαθήτους πρὸς τὰ δεινὰ καὶ θυμοειδεῖς προκαταλαμβάνοντες τοῖς λογισμοῖς καὶ προκαταστέλλοντες, ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἄγουσιν. *Plutarch. de audiendis Poëtis.*

Ver. 276. —— ποδῶν ἕλκωσι.] Sic apud *Ciceronem*: " Per me ista *pedibus trahan-* " *tur.*" *Ad Atticum, lib.* IV. *Epist.* 16. Et *ad Familiares, lib.* VII. *Epist.* 32. " Tra- " *hantur* per me *pedibus* omnes rei."

Ἀλλ' ἦτοι παύεσθαι ἀνωγέμεν ἀφροσυνάων,
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παραυδῶν· οἱ δέ τοι οὐχὶ
Πείσονται· δὴ γάρ σφι παρίσταται αἴσιμον ἦμαρ.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Ὁππότε κεν πολύβουλος ἐνὶ φρεσὶ θήσει Ἀθήνη,
Νεύσω μέν τοι ἐγὼ κεφαλῇ· σὺ δ' ἔπειτα νοήσας,
Ὅσσα τοι ἐν μεγάροισιν ἀρήϊα τεύχεα κεῖται,
Ἐς μυχὸν ὑψηλοῦ θαλάμου καταθεῖναι ἀείρας
Πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσι
Παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
Ἔκ καπνοῦ κατέθηκ'· ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐῴκει,
Οἷά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
Ἀλλὰ κατηκίσται, ὅσσον πυρὸς ἵκετ' ἀϋτμή.
Πρὸς δ' ἔτι μοι τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ θῆκε Κρονίων,
Μήπως οἰνωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν,

" At sanè cessare jube ab insipientia,
" Lenibus verbis compellans: illi verò tibi non
" Parebunt; jam enim ipsis adest fatalis dies.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in animo repone tuo:
" Quando abundans-consiliis in mente *mihi* ponat Minerva,
" Innuam quidem tibi ego capite; tu autem deindè cùm-intellexeris,
" Quaecunque tibi in aedibus martia arma jacent,
" In secessum alti thalami depone sublata
" Omnia prorsùs: at procos blandis verbis
" Palpare, quandò te percontentur *arma* desiderantes;
" *Dicens*, Ex fumo deposui; quoniam non ampliùs illis similia sunt,
" Qualia quondam ad Trojam proficiscens reliquit Ulysses;
" Sed foedata sunt, quantum ignis attigit vapor.
" Insuper autem mihi hoc majus in mente posuit Saturnius,
" Nè fortè vino-gravati, contentione concitatâ inter vos,

Ver. 279. ——— οὐχὶ.] *Al.* οὔτι.
Ver. 280. —— δὴ γάρ σφι.] *Al.* ἦ γάρ σφι.
Ver. 282. Ὁσσάτι κεν] *Al.* Ὁσσάτι ἄν.
Ibid. —— πολύβουλος ἐνὶ φρεσὶ θήσει Ἀθήνη.] Τὸ δὲ " πολύβουλος ἐνὶ Ἀθήνη" πάνυ συντελεῖ πρὸς τὸ ἀλληγορικῶς Ἀθηνᾶν τὴν φρόνησιν λέγεσθαι. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 166.
Ver. 284. Ὅσσα τοι ἐν μεγάροισιν ἀρήϊα τεύχεα κεῖται &c.] Cùm consilium hoc repetat *Ulysses* infrà σ', 4. &c. Veteres, notante *Eustathio*, hoc in loco versus octodecim à *ver.* 281. ad *ver.* 299. repudiarunt. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἡ περὶ τῶν ὅπλων ἐνταῦθα παραγγελία τῇ τῆς τ' μάλιστα μᾳψῳδίᾳ φαίνεται κατὰ τοὺς Παλαιούς. Ἀθ. γάρ, ὀβελίζονται, φασί, τὰ τοιαῦτα ἔπη, μετὰ καὶ ἄλλοι Ὀδυσσεὺς τὰ ὅπλα. Νῦν γάρ, φασὶν, ἐν ἄγροις ὢν, πῶς εἶδέν ἔνι περίκειμενα κεῖνται ὅπλα ἐν τῇ οἰκίᾳ; *Eustath. Barnesius* autem in annotationibus ad σ', 4. (quocum facit et Dna. *Dacier*,) versus hosce hoc in loco aequè necessarios contendit: " Non " enim *Ulysses*," inquit, " ex praesentibus " tantùm prudens erat, sed longè antè pro- " spexit futura; et absens etiam sciebat, " quae Arma in suâ essent domo, et ubi- " nam. Quare utrinque *Asterisci* debent " appingi sine Obelo: utrobique enim non " sine singulari Artificio à Poëtâ consum- " matissimo ponuntur." Ita ille. Attamen neque consilio huic de Procorum caede, quod ultimum erat *Ulyssi* opus exequendum, adhuc videtur tempus; neque in ipsâ actione observata memorantur haec omnia praecepta. Vide infrà ad *ver.* 295.
Ver. 287. ——— ὅτι κέν σε μεταλλῶσιν.] *Eustathius* in commentario videtur legisse ὅπως σε μεταλλῶσιν.
Ver. 291. Πρὸς δ' ἔτι μοι τόδε μεῖζον.] *Al.* Πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον. Ut infrà σ', 10.
Ver. 292. Μήπως οἰνοθέντες, ἔριν στήσαντες.] Sic apud *Anacreontem*:

Ἄγε δῶτε μηκέτ' οὕτω
Πατάγῳ τε κἀλαλητῷ

Ἀλλήλους τρώσητε, καταισχύνητέ τε δαῖτα,
Καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.
Νῶϊν δ' οἷοισιν δύο φάσγανα καὶ δύο δοῦρε
Καλλιπέειν, καὶ δοιὰ βοάγρια χερσὶν ἑλίσθαι·
Ὡς ἂν ἐπιθύσαντες ἑλοίμεθα· τοὺς δέ κ' ἔπειτα
Παλλὰς Ἀθηναίη θέλξει καὶ μητίετα Ζεύς.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Εἰ ἐτεόν γ' ἐμὸς ἐσσί, καὶ αἵματος ἡμετέροιο,
Μή τις ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀκουσάτω ἔνδον ἐόντος,

" Vos invicem vulneretis, foedetisque convivium,
" Et nuptiarum-ambitum: ipsum enim allicit virum ferrum.
" Nobis verò solis duos enses, et duas hastas
" Relinque, et duo scuta manibus sumenda;
" Ut impetu-facto capiamus: illos autem posteà
" Pallas Minerva debilitabit, et providus Jupiter.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in mente repone tuâ;
" Si verè utique meus es, et sanguinis nostri,
" Nè quis posteà Ulyssem audiat intùs esse,

Σκυθικὴν τέρψιν παρ' ἄλην
Μαιώτιδα ——. *Od.* LVII. *ver.* 921.

Et apud *Horatium;*

Natis in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est. Tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Carm. lib. I. *Od.* xxvii. *ver.* 1.

Ver. 294. —— Αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.] Πρόχυσίς γὰρ ἀπὸ τρυὸς φόνου, παραπλησίως σιδήρου. *Schol.* Ἵνα ὥσπερ σίδηρον ὁ μαγνῆτις, οὕτως αὐτὸς ἐπάγηται τὸν θυμούμενον· καὶ ἀληθῶς, ὅπλοις ἀχθησόμενον θυμῷ, κατὰ τὸν εἰπόντα, πᾶν τὸ παραπτυχόν. *Eustath.* Ita apud *Tacitum:* " Et visa inter temulentos " Arma cupidinem sui movere." *Histor. lib.* I. § 80. Τὸ δὲ ἐπιφώνημα καλούμενον δεῖξαι ἂν τις, λέξιν ἐπικοσμοῦσαν. Ἔστι δὲ τὸ μεγαλοφρονέστατον ἐν τοῖς λόγοις. —— Οἷον· " Ἐκ παντὸς πατάξω" &c." Εἶτα ἐπιφωνεῖ, Αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος." *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 106. 107. Porrò hinc apud *Erasmum*, Proverbium, " *Ferrum* " *virum attrahit.*" *Adag. Select. de Illecebris malis.*

Ver. 295. 296. Νῶϊν δ' οἷοιν δύο φάσγανα &c.] Οὐ γὰρ συνῆδει Ὀδυσεὺς τῶν εἰ καὶ ἄλλων ὅπλων ἀνήκοντα ἐπίκοινα τῶν δύο φασγάνων καὶ δύο δοράτων καὶ δύο βοαγρίων, Ὅτι αὐτῷ τε προσπαγήσονται καὶ οἱ δύο δοῦλοι ἐπαμύνοντες, τότε δυσὶν ἐπιθοῖντο ἐπιφορήσουσι καὶ ἑτέρων ὅπλων ὡς τὸ σῶμα δίδωσι. *Eustath.* Notandum tamen, infrà σ', 4. &c. ubi eandem orationem repetit *Ulysses*, versus hosce quatuor non itidem occurrere. Neque, cùm consilium hoc de armis auferendis exequantur *Ulysses* et *Telemachus*, (*ver.* 31. ejusdem libri); ulla relinquunt. Quin et infrà χ', 109. non duobus adjutoribus solummodò, sed sibi ipsi etiam patrique, omnibus simul, arma è thalamo asportàsse memoratur *Telemachus.* Undè probabilior videtur eorum conjectura, qui totum hunc locum repudiârunt. Vide suprà ad *ver.* 284.

Ver. 297. Ὡς ἂν ἐπιθύσαντες ἑλοίμεθα.] Versio *Wetsteniana* pessimè hoc reddit, " *Ut* " *factâ re diviná sumamus.*" Nec meliùs Dna *Dacier;* " *Dont nous nous servirons,* " *quand nous voudrons les immoler.*" Et in annotationibus: " Au lieu de ἐπιθύσαντες," inquit, " je crois qu' Homére avoit écrit " ἐπιθύσοντες· car il me semble que le sens " demande un futur; à moins qu'on expli- " que cet ἐπιθύσαντες, *quand la fureur se se-* " *ra emparée de notre esprit.*" Mirè admodùm: Nam vox ἐπιθύω alibi apud *Homerum*, " *Impetum facere;*" sive, " *Impetu dato ir-* " *ruere,*" significat:

Οἱ δὲ ἐφέσαντας περὶ Ἴλιον ἠγερέθοντο
Τεῦκροι ἐπιθύοντι ——. *Iliad.* σ', 174.

Ubi ipsa Versio *Wetsteniana* rectè interpretatur, " *Trojani rectà irruunt.*" Porrò composita (ut opinor) vox ἐπιθύω, non ex ἐπὶ et θύω, sed ex ἐπὶ et ἰθύω. Quâ ratione etiam ex analogiâ antepenultimam rectissimè producet. Vide *Iliad.* ί, 281. 353. 661.

Ver. 300. —— καὶ αἵματος ἡμετέροιο.] Apud *Dionysium Halicarnassensem*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 18. ἐμοὶ δὲ σὺ γένοιο μάτης· Notante *Barnesio.*

Μήτ' οὖν Λάερτης ἵστω τόγε, μήτε συβώτης,
Μήτε τις οἰκήων, μήτ' αὐτὴ Πηνελόπεια·
Ἀλλ' οἷοι σύ τ', ἐγώ τε, γυναικῶν γνώομεν ἰθύν·
Καί κε τέο δμώων ἀνδρῶν ἔτι πειρηθεῖμεν,
Ἠμὲν ὅπου τις νὼ τίει καὶ δείδιε θυμῷ,
Ἠδ' ὅτις οὐκ ἀλέγει, σὲ δ' ἀτιμᾷ τοῖον ἐόντα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
Ὦ πάτερ, ἦτοι ἐμὸν θυμὸν καὶ ἔπειτά γ' ὀΐω
Γνώσεαι· οὐ μὲν γάρ τι χαλιφροσύναι γέ μ' ἔχουσιν·
Ἀλλ' οὗτοι τόδε κέρδος ἐγὼν ἔσσεσθαι ὀΐω
Ἡμῖν ἀμφοτέροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα.
Δηθὰ γὰρ αὖτως εἶσῃ ἑκάστου πειρητίζων,
Ἔργα μετερχόμενος· τοὶ δ' ἐν μεγάροισιν ἔκηλοι
Χρήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον, οὐδ' ἔτι φειδώ.
Ἀλλ' ἦτοί σε γυναῖκας ἐγὼ δεδάασθαι ἄνωγα,
Αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἵ νηλητεῖς εἰσιν·
Ἀνδρῶν δ' οὐκ ἂν ἔγωγε κατὰ σταθμοὺς ἐθέλοιμι

" Nè quidem Laërtes sciat hoc, neque subulcus,
" Neque quisquam domesticorum, neque ipsa Penelope:
" Sed soli tuque, egoque, mulierum cognoscamus ingenium:
" Et aliquem famulorum virorum etiam tentemus;
" Tam ubi aliquis nos honoret et timeat animo,
" Quàm qui non curet, teque parùm-honoret talem existentem."
Hunc autem respondens allocutus est illustris filius;
" O pater, sanè meum animum et posteà puto
" Cognosces; nequaquam enim animi-remissio me tenet:
" Sed neutiquam hoc emolumento ego fore puto
" Nobis ambobus; te verò considerare jubeo.
" Diù enim incassùm vagaberis unumquemque tentans,
" Opera adiens; illi autem in aedibus quieti
" Opes devorant praeter-modum, neque superest parsimonia.
" Sed sanè te mulieres ego explorare hortor.
" Quaeque te parùm-honorent, et quae inculpatae sint:
" Viros autem non ego per stabula vellem

Ver. 302. Μήτ' οὖν Λαέρτης ἵστω τόγε.] Apud *Dionysium*, *ibid.* Μήτε τι Λαέρτης ἵστω τόδε.

Ver. 305. —— πειρηθεῖμεν.] *Al.* πειρηθῶμεν, et πειρηθῆμεν.

Ver. 306. —— τίει.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ὁ, 24.

Ver. 310. —— γέ μ' ἔχουσιν.] Apud *Eustathium* in commentario, με ἔχουσιν. *Al.* μέ σ' ἔχουσιν.

Ver. 313. Δηθὰ γὰρ αὖτως εἶσῃ.] Ἀκριβῶς λεγὲ τὸ πειρᾶσθαί σε τῶν ἀνδρῶν, ὧν οἱ πλείονες ἔξω τῆς νόσου περὶ τὴν ἥττωσιν. Ἐν ὅσῳ γὰρ αὐτὸς μετέρχῃ τὰ ἐκείνου ἔργα, ἐν τοσούτῳ οἱ μνηστῆρες τὰ σὰ' οἶκον ἀπανώσουσι. *Eustath.*

Ver. 315. —— οὐδ' ἔτι φειδώ.] *Al.* οὐδέ τι φειδώ· et οὐδ' ἔτι φειδώ.

Ver. 317. Αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι.] *Al.* Αἵ σέ σ' ἀτιμάζουσι. Minùs rectè.

Ibid. —— νηλητεῖς.] Σημαίνει τοὺς [fortè τοὺς οὐχ] ἁμαρτωλούς· —— γίνεται δὲ παρὰ τοῦ "νη" στερητικοῦ μορίου, καὶ τοῦ ἀλιτεῖν, ὃ σημαίνει τὸ ἁμαρτεῖν. Καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἀλιτεῖν διὰ τοῦ "ι" γραφομένου, τὸ νηλητὴς γράφεται διὰ τοῦ "η" ὅτι οἱ Αἰολεῖς ἔτρεπον τὸ "ι" εἰς "η." *Schol.* Atque hinc edidit *Barnesius* νηλητεῖς, cùm Vulgati habeant νηλητεῖς· quam vox ex analogiâ *mediam* debet corripere. Vide supra ad ὁ', 378. ad ἑ, 108. et ad *Il.* ἑ, 375.

Ἡμίας πειράζειν, ἀλλ' ὕστερα ταῦτα τίνεσθαι,
Εἰ ἐτεόν γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας Αἰγιόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἡ δ' ἄρ' ἔπειτ' Ἰθάκηνδε κατήγετο νηῦς ἐυεργὴς,
Ἣ φέρε Τηλέμαχον Πυλόθεν καὶ πάντας ἑταίρους·
Οἱ δ' ὅτε δὴ λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς ἵκοντο,
Νῆα μὲν οἵγε μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
Τεύχεα δέ σφ' ἀπέπεινα ὑπέρθυμοι θεράποντες·
Αὐτίκα δ' εἰς Κλυτίοιο φέρον περικαλλέα δῶρα.
Αὐτὰρ κήρυκα πρόεσαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος,
Ἀγγελίην ἐρέοντα περίφρονι Πηνελοπείῃ,
Οὕνεκα Τηλέμαχος μὲν ἐπ' ἀγροῦ, νῆα δ' ἀνώγει
Ἄστυδ' ἀποπλείειν· ἵνα μὴ δείσασ' ἐνὶ θυμῷ
Ἰφθίμη βασίλεια τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβοι.
Τὼ δὲ συναντήτην κήρυξ καὶ δῖος ὑφορβὸς,
Τῆς αὐτῆς ἕνεκ' ἀγγελίης, ἐρέοντε γυναικί.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο δόμον θείου βασιλῆος,
Κήρυξ μέν ῥα μέσῃσι μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν·
Ἤδη τοι, βασίλεια, φίλος πάϊς εἰλήλουθε.
Πηνελοπείη δ' εἶπε συβώτης ἄγχι παραστὰς

" Nos explorare, sed postèà haec curare,
" Si modò verè aliquod nòsti Jovis signum Aegiochi."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Ast deindè in Ithacam deducebatur navis benè-fabricata,
Quae tulerat Telemachum à-Pylo, et omnes socios:
Hi verò quandò jam portum valdè-profundum intràssent,
Navem quidem ii nigram in terram traxerunt;
Arma autem ipsis avexerunt magnanimi servi:
Statimque ad Clytii *domum* ferebant perpulchra dona.
At praeconem praemiserunt domum ad Ulyssis,
Nuncium dicturum prudenti Penelopae,
Quòd Telemachus quidem in agro, navem autem jusserat
Ad-urbem indè-navigare; ut nè verita in animo
Potens regina teneras lachrymas funderet.
Occurrerunt autem sibi-invicem praeco et nobilis subulcus,
Ejusdem gratiâ nuncii, dicturi mulieri.
Sed quandò jam pervenissent *in* domum divini regis,
Praeco quidem mediis in ancillis dixit;
" Jam tibi, regina, dilectus filius venit."
Penelopae autem dixit subulcus propè astans

Ver. 320. Εἰ ἐτεόν γέ τι οἶσθα Διὸς τέρας.] Ἐξ οὗ δηλαδὴ ἐρωώμενος ἔφης ἀφίντερα τὸν Δία ἡμῖν ἔσεσθαι, *Eustath.*

Ibid. —— Αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά, 202.

Ver. 322. —— ἄρ'.] *Ut suprà dictum est* ——, ά, 552.

Ver. 325. et 359. —— ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν.] Vide suprà ad ά, 496.

Ver. 332. —— εἶπε.] *Al.* εἶπεν.

Ver. 337. —— φίλος πάϊς εἰλήλουθε.] *Al.* φίλος πάϊς ἐκ Πύλου ἦλθεν.

Ibid. et *ver.* 346. —— εἰλήλουθε —— στείλασκε.] Vide ad *Il.* ά, 37. Cæterùm *Barnesius* inter Varias lectiones retulit εἰληλούθει. Sed præstat hìc εἰλήλουθε.

Πάνθ', ὅσα οἱ φίλος υἱὸς ἀνώγει μυθήσασθαι.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πᾶσαν ἐφημοσύνην ἀπέειπε,
Βῆ ῥ' ἴμεναι μετ' ὄας, λίπε δ' ἕρκεά τε, μέγαρόν τε.
Μνηστῆρες δ' ἀπάχοντο, κατήφησάν τ' ἐνὶ θυμῷ·
Ἐκ δ' ἦλθον μέγαροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς,
Αὐτοῦ δὲ προπάροιθε θυράων ἑδριόωντο·
Τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου πάϊς, ἦρχ' ἀγορεύειν·
Ὦ φίλοι, ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως τετέλεσται
Τηλεμάχῳ, ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
Ἀλλ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν, ἥτις ἀρίστη·
Ἐς δ' ἐρέτας ἁλιῆας ἀγειρόμεν, οἵ κε τάχιστα
Κείνοις ἀγγείλωσι θοῶς οἰκόνδε νέεσθαι.
Οὔπω πᾶν εἰρηθ', ὅτ' ἄρ' Ἀμφίνομος ἴδε νῆα,
Στρεφθεὶς ἐκ χώρης, λιμένος πολυζείνοιο ἐντός,
Ἱστία τε στέλλοντας, ἐρετμά τε χερσὶν ἔχοντας.
Ἡδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνεεν οἷς ἑτάροισι·
Μή τίν' ἔτ' ἀγγελίην ὀτρύνομεν· οἵδε γὰρ ἔνδον·
Ἦ τίς σφιν τόδ' ἔειπε θεῶν, ἢ εἶσιδον αὐτοὶ
Νῆα παρερχομένην, τὴν δ' οὐκ ἐδύναντο κιχῆναι.

Omnia, quaecunque ei dilectus filius *ipsum* jusserat loqui.
At postquam omne praeceptum renunciâsset,
Perrexit ire ad sues; liquit autem septaque, domumque.
Proci verò tristati sunt, doluerunt que in animo;
Exiverunt autem domo præter magnum murum atrii,
Et illic ante januas sedebant:
His verò Eurymachus, Polybi filius, incipiebat loqui;
" O amici, certè magnum opus superbè perfectum est
" Telemacho, iter hoc: putabamus autem ei non perfectum iri.
" Sed agite, navem nigram trahamus, quaecunque optima;
" Inque *eam* remiges marinos congregemus, qui citissimè
" Illis nuncient ocyùs ut domum redeant."
Nondum totum dictum erat, quandò Amphinomus vidit navem,
Versus ex loco, portum profundum intrà,
Velaque contrahentes, remosque manibus tenentes.
Suavitèr autem ridens locutus est inter suos socios;
" Nè quem nuncium jubeamus *ire*; hi enim intus:
" Vel aliquis eis hoc dixit deorum, vel viderunt ipsi
" Navem praeternavigantem, eam autem non potuerunt assequi."

Ver. 346. —— τετέλεσται.] *Al.* τετέλεσθαι. Uti et in omnibus legitur suprà ν', 663. ubi idem ferè versus occurrit.

Ver. 347. —— φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.] Ita Editio *Florentina* et *Henricus Stephanus*, eosque secutus *Barnesius*. Rectè: Ita enim in omnibus legitur suprà ν'. 664. ubi idem versus occurrit. Editionum veterum nonnullæ hîc legunt φαμὲν δέ μιν μὴ τελέεσθαι· Pessimè: non modò ad prosodiam, sed et ad sententiam; nam vox τελέεσθαι semper apud Poëtam sensu passivo usurpatur. Vide *Iliad.* β', 36. *Odyss.* ά, 201. γ', 226. χ', 215.

Ver. 354. —— μετεφώνεεν οἷς ἑτάροισι.] *Al.* προσεφώνεεν οἷς ἑτάροισι. *Al.* μετεφώνει μετοπίσσω.

Ver. 357. κιχῆναι.] *Al.* κιχῆσαι.

Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν ἐπὶ δῖνα θαλάσσης·
Αἶψα δὲ νῆα μέλαιναν ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν,
Τεύχεα δέ σφ' ἀπίνεικαν ὑπερθύμοι θεράποντες.
Αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι, οὐδέ τιν' ἄλλων
Εἴων, οὔτε νέων μεταΐζειν, οὔτε γερόντων.
Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Ὤ πόποι, ὡς τόνδ' ἄνδρα θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
Ἤματα μὲν σκοποὶ ἧζον ἐπ' ἄκρειας ἠεμοίσσας
Αἰὲν ἐπασσύτεροι· ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι,
Οὔποτ' ἐπ' ἠπείρου νύκτ' ἄσαμεν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
Νηῒ θοῇ πλείοντες ἰμείρομεν ἠῶ δῖαν,
Τηλέμαχον λοχόωντες, ἵνα φθίσωμεν ἑλόντες
Αὐτόν· τὸν δ' ἄρα τίως μὲν ἀπήγαγεν οἴκαδε δαίμων·
Ἡμεῖς δ' ἐνθάδε οἱ φραζώμεθα λυγρὸν ὄλεθρον
Τηλεμάχῳ· μηδ' ἡμᾶς ὑπεκφύγοι· οὐ γὰρ ὀΐω,
Τούτου γε ζώοντος, ἀνύσσεσθαι τάδε ἔργα.
Αὐτὸς μὲν γὰρ ἐπιστήμων βουλῇ τε νόῳ τε·

Sic dixit: illi autem ubi-surrexissent, iverunt ad littus maris:
Statim verò navem nigram in terram traxerunt:
Arma autem ipsis avexerunt magnanimi servi.
Ipsi verò in concilium iverunt conferti, neque quenquam aliorum
Sinebant, neque juvenum unà-considere, neque senum,
Inter hos autem Antinöus locutus est Eupithei filius;
" Papae! ut hunc virum dii malo liberârunt!
" Die quidem speculatores sedebant in cacuminibus ventosis
" Semper post-alios-alii; simul autem cum sole occidente,
" Nunquam in terrâ noctem peregimus, sed in ponto
" Navi veloci navigantes, expectabamus auroram divinam,
" Telemacho insidiantes, ut interficeremus captum
" Ipsum: hunc autem tunc quidem abduxit domum deus;
" Nos verò hîc ei consultemus gravem mortem
" Telemacho, neque nos subterfugiat: non enim puto,
" Eo utique vivente, perfectum iri haec opera:
" Ipse etenim peritus consilioque menteque;

Ver. 361. —— *οἶδέ τιν' ἄλλων.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *οἶδέ τιν' ἄλλον.* Atque ita in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 365. —— *ἐπ' ἄκρειας.*] Ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα μέρη τῶν ἰερῶν. *Schol.*

Ver. 369. —— *φθίσωμεν.*] Vide ad *Il. ν*, 339.

Ver. 370. —— *τὸν δ' ἄρα τίως μὲν ἀπήγαγεν οἶκαδε δαίμων.*] Ὅτι Ἀντίνοος μηδὲν πανὸ Τηλεμάχου ἀνύσας τῷ λοχᾷν, καὶ ὅμως ἐκεῖνον σπουδῶν ὡς οὐ φαύλως λοχαγήσαντα εἰ καὶ ἐντυχῶς ἀπέλαβεν ὁ Τηλέμαχος,—δημηγορεῖ πρὸς τοὺς μνηστῆρας, ὡς "τίως μὲν ἀπήγαγεν αὐτὸν "οἶκαδε θεός." *Eustath.* Porrò MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit *τίως ἀπήγαγεν*, omissâ voculâ *μὲν.* Quod et ferri posset: Eâdem scilicèt ratione ac ἴσῃ ἴσῃσι, suprà *ι*, 233. ἴσος ἴσοισι, *ι*, 109. *&c.*

Ver. 372. —— *μηδ' ἡμᾶς ὑπεκφύγοι.*] Ita edidit *Barnesius*; nè syllaba videlicèt circumflexa corripiatur. " Mutari accentum," inquit *Henricus Stephanus* in annotationibus ad hunc locum, " necesse est, quum *a* cor- " ripiatur, et legere ἡμὰς, vel potiùs ἡμασ- " ut infrà habes ἧμιν, [*β'*, 376.] — ἢ οὐχ " ἅλις ἧμιν ἀλάλησθαι ἔνθ' καὶ ἄλλοι;" Vide suprà ad *γ'*, 569. et infrà ad *ο*, 272. Vulgati hîc habent ἡμᾶς.

Λαοὶ δ' οὐκ ἔτι πάμπαν ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν.
Ἀλλ' ἄγετε, πρὶν κεῖνον ὁμηγυρίσασθαι Ἀχαιοὺς,
Εἰς ἀγορήν· οὐ γάρ τι μεθησέμεναί μιν ὀΐω,
Ἀλλ' ἀπομηνίσει, ἐρέει δ' ἐν πᾶσιν ἀναστὰς,
Οὕνεκα οἱ φόνον αἰτὺν ἐράπτομεν, οὐδ' ἐπίχημεν·
Οἱ δ' οὐκ αἰνήσουσιν ἀπούοντες κακὰ ἔργα·
Μή τι κακὸν ῥέξωσι, καὶ ἡμέας ἐξελάσωσι
Γαίης ἡμετέρης, ἄλλοι δ' ἀφιχώμεθα δῆμον.
Ἀλλὰ φθέωμεν ἐλόντες ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
Ἢ ἐν ὁδῷ· βίοτον δ' αὐτοὶ καὶ κτήματ' ἔχωμεν,
Δασσάμενοι κατὰ μοῖραν ἐφ' ἡμέας, οἰκία δ' αὖτε
Κείνου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅς τις ὀτυίοι.
Εἰ δ' ὑμῖν ὅδε μῦθος ἀφανδάνει, ἀλλὰ βούλεσθε
Αὐτόν τε ζώειν καὶ ἔχειν πατρώϊα πάντα,
Μή οἱ χρήματ' ἔπειτα ἄλις θυμηδὲ' ἔδωμεν

" Populi autem non ampliùs omninò nobis favent.
" Sed agite, antequam ille congregârit Achivos
" In concionem; nequaquam enim remissè-acturum ipsum puto,
" Sed irascetur, dicetque inter omnes, cùm-surrexerit,
" Quòd ei caedem gravem struebamus, neque assecuti-sumus:
" Illi autem non laudabunt audientes mala opera:
" Metuendum, Nè quod malum faciant, et nos expellant
" Terrâ nostrâ, alium autem adeamus populum.
" Verùm praevertamus interficiendo in agro procul ab urbe,
" Vel in via; victum autem ipsi, et possessiones habeamus,
" Ubi-diviserimus aequalitèr inter nos: aedes autem demùm
" Illius matri dederimus habendas, et *ei* quicumque *eam* duxerit uxorem.
" Sin vobis hic sermo non placet, sed mavultis
" Ipsumque vivere et habere paterna omnia,
" Nè ei deinceps opes affatim animo-gratas comedamus

Ver. 375. —— ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσιν.] Vide suprà ad γ', 164.

Ver. 376. Ἀλλ' ἄγιτε, πρὶν κεῖνον.] Vide infrà ad *ver.* 381.

Ibid. —— ὁμηγυρίσασθαι.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 378. —— ἀπομηνίσει.] *Barnesius* aliique vertunt, " *ad iracundiam excitabit.*" Sed rectiùs interpretatur *Scholiastes*, ἐργισθήσεται· ut liquet ex aliis locis ubi eadem vox occurrit. Vide *Iliad.* β', 772. ά, 230. ί, 426. σ', 62.

Ver. 381. Μή τι κακὸν ῥέξωσι.] Τὸ δὲ " μήτι κακὸν ῥέξωσι" ἰλλιτιστικῶς ἔχει λείπει γὰρ τὸ " δὸ δίδοικα" ἢ ἄλλο τι ὅμοιον. Θυμοῦ δὲ σχῆμα τοῦ παλαιοῦ μὴ ἰόντος ἐπὶ τῶν ἀντλαττόντων. Ὅπερ τὶ καὶ τὸ, [suprà *ver.* 376.] " Ἀλλ' " ἄγιτε, πρὶν κεῖνον ὁμηγυρίσασθαι τὶς ἀγορὴν " Ἀχαιούς." Ἐν γὰρ τῷ, " ἄγιτε," λείπει βῆμα πλεονασμόν· οἷον τὸ " ἀλαθεύσωμεν" ἢ " δείλαμεν" ἢ ἐντελῶν τὸ τοιοῦτον. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 255.

Ver. 382. —— ἄλλοι.] Apud *Eustathium* in commentario, ἄλλοι.

Ver. 387. Εἰ δ' ὑμῖν ὅδε μῦθος ἀφανδάνει, ἀλλὰ βούλεσθε.] Ita Editi omnes. Quod tamen nullâ ratione excusari potest. Nam ut hujusmodi syllabæ *naturâ longæ* corripiantur, licentia (ut opinor) nec Comœdis concessa. *Barnesius* pro βούλεσθε, Veteres βόλεσθε scripsisse contendit: et indè, ab obsoleto βούλω pro βούλομαι, fieri βόλω, undè *Latinum* Volo. Nullâ tamen allatâ auctoritate. At vir eruditus *Tho. Bentleius* in uno MS. βόλιεθε, in duobus βόλεσθαι scriptum reperit. Vide et *Athenæum*, *lib.* XI. *cap.* 5. ipso initio. Notandum porrò vocem ἀλλὰ hoc in loco non rectè se habere. Nam, uti observat *Eustathius*, Τὸ " Εἰ δ' ὑμῖν ὅδε μῦθος " ἀφανδάνει, ἀλλὰ βούλεσθε Αὐτόν ζῆν" ἄρσεως τινὸς λείπεται· οἷον, εἰ δὲ ἀφανδάνει, καὶ οὐ δοκεῖ καλὸν ὁ φόνος, ἀλλὰ βούλεσθε αὐτὸν ζῆν. Undè magis verisimile mendosi hic aliquid latere.

Ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι, ἀλλ' ἐπ μεγάροιο ἕκαστος
Μνάσθω ἐεδνοισιν διζήμενος· ἡ δ' ἂν ἔπειτα
Γήμαιθ', ὅς κεν πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Νίσου φαίδιμος υἱὸς, Ἀρητιάδαο ἄνακτος·
Ὃς ῥ' ἐκ Δουλιχίου πολυπύρου, ποιήεντος,
Ἡγεῖτο μνηστῆρσι· μάλιστα δὲ Πηνελοπείῃ
Ἥνδανε μύθοισι· φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσιν·
Ὃς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν ἔγωγε καταπτείνειν ἐθέλοιμι
Τηλέμαχον· δεινὸν δὲ γένος βασιλήϊόν ἐστί
Κτείνειν· ἀλλὰ πρῶτα θεῶν εἰρώμεθα βουλάς·
Εἰ μέν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο Θέμιστες,

" Hìc congregati, sed ex domo unusquisque
" Ambiat *eam* sponsaliis petens; illa verò deindè
" Nupserit ei, qui plurima dederit, et fatalis venerit."
Sic dixit: hi autem omnes muti facti sunt silentio.
His verò Amphinomus concionatus est et dixit;
Nisi illustris filius, Aretiadae regis,
Qui scilicèt ex Dulichio tritici-feraci, herboso,
Dux-erat procis: maximè autem Penelopae
Placebat verbis; mente enim utebatur bonâ:
Qui ipsis prudens concionatus est, et dixit;
" O amici, non ego interficere vellem
" Telemachum; grave enim genus regium est
" Interficere: sed primùm deorum interrogemus consilia:
" Siquidem probent Jovis magni jura,

Ver. 391.—*ἰίδνοισιν.*] Vide suprà ad ῥ, 18. Porrò *Eustathius* in commentario, et MS. à *Tho. Bentleio* collat. hìc legunt *ἴδνοισι*.

Ibid.——*ἡ δ' ἐν ἴσσετα.*] *Al. ἡ δ' ἐν ἴσσετα.* Quo modo habent et Editi infrà φ', 161. ubi idem versus occurrit.

Ver. 392. *Γήμαιθ'.*] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 396. 397. *Ὃς ῥ' ἐκ Δουλιχίου—Ἡγεῖτο μνηστῆρσι.*] " Hic ergò Amphinomus princi-
" pem locum inter procos obtinuit, ducis-
" que officio defunctus est; quam auctori-
" tatem nunc quoque patefecit, cùm illud
" Antinòi consilium refellit et improbat."
Spondan. Atqui non *omnibus* Procis præsse dicitur hìc *Amphinomus*, sed iis solummodò ducem fuisse, qui ex *Dulichio* venerant. Vide suprà ad *ver.* 247. In universum certè Procorum omnium principes et duces depinguntur *Antinöus* et *Eurymachus*:

Ἀντίνοος δὲ πάλιστος καὶ Εὐρύμαχος θεοειδὴς,
Ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀριστῆ δ' ἴσαν ἴδμεν ἄριστοι.
Suprà δ', 628.

Ver. 398. *Ἥνδανε.*] Vide suprà ad *ver.* 241.

Ver. 402.—— *πρῶτα θεῶν εἰρώμεθα βουλάς.*] " Quum rerum humanarum maxi-
" mum momentum sit, quam propitiis rem,
" quam adversis agant Diis,——" *Livius, lib.* IX. § 1.

Ver. 403. *Εἰ μέν κ' αἰνήσωσι Διὸς μεγάλοιο Θέμιστες.*] Fuerunt, notante *Strabone*, qui hìc pro *Θέμιστες* legerint *Τομοῦρον* quo nomine Jovis prophetas à monte *Tmaro* vel *Tomaro*, ubi ei Sacrum erat, appellatos contendant: *Βέλτιον γὰρ εἶναι Τομούρους ἢ Θέμιστας γεγράφθαι· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα Θέμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ Ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ σκληρότερα καὶ νομοθετήματα· Τομούρους δ' εἰρῆσθαι ἱστορεῖ μάλιστα Τμάρους, οὓς Τομαροφύλακας. Οἱ μὲν οὖν νεώτεροι λέγουσι Τομούρους. Strabo, Geograph. lib.* VII. *pag.* 506. *al.* 328. Ipse autem *Strabo*; *Ὁμήρῳ δ'* (inquit) *ἀκριβέστερον δεῖ διχάσθαι, Θέμιστας, κατὰ χρηστικὰς καὶ βουλὰς, τὰ προστάγματα, καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικὰ, καθάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τὸ, "Ἐκ "δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι." Ibid.* Vide suprà ad ξ', 327. 328. Cæterùm observat *Casaubonus* ad hunc locum *Strabonis*,

Αὐτός τε κτενέω, τούς τ' ἄλλους πάντας ἀνώξω·
Εἰ δέ κ' ἀποτρωπῶσι θεοί, παύσασθαι ἄνωγα.
"Ως ἔφατ' Ἀμφίνομος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀναστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος·
Ἑλθόντες δ' ἐκάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι θρόνοισιν.
Ἡ δ' αὖτ' ἀλλ' ἐνόησε περίφρων Πηνελόπεια,
Μνηστῆρεσσι φανῆναι ὑπέρβιον ὕβριν ἔχουσι·
Πεύθετο γὰρ οὖ παιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ὄλεθρον·
Κήρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλάς.
Βῆ δ' ἰέναι μέγαρόνδε, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀντίνοον δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἀντίνοε, ὕβριν ἔχων, κακομήχανε, καί δέ σε φασὶν
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης μετ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον
Βουλῇ καὶ μύθοισι· σὺ δ' οὐκ ἄρα τοῖος ἔησθα.

" Ipseque interficiam, aliosque omnes jubebo:
" Sin avertant dii, quiescere suadeo."
Sic dixit Amphinomus; illis autem placebat sermo.
Statim deindè quum-surrexissent, iverunt in domum Ulyssis:
Quum autem venissent, sedebant in politis sedibus.
Atqui rursùs aliud cogitavit prudens Penelope,
Procis ut-se-ostenderet superbam contumeliam jactantibus:
Audiit enim de sui filii in aedibus morte;
Praeco enim ei dixit Medon, qui audiit consilia.
Perrexit autem ea ire in-domum cum famulis mulieribus.
Sed quandò jam ad procos pervenisset nobilissima mulierum,
Stetit utique ad postes domûs affabrè structae,
Genis obtendens nitida redimicula;
Antinöum verò increpabat, verbumque dixit, et compellabat;
" Antinöe, contumeliâ-instructe, mali machinator; atqui te dicunt
" In populo Ithacae inter coaetaneos esse optimum
" Consilio et verbis; tu verò nequaquam talis eras.

vocem θέμιστας in *Hymno ad Apollinem*, qui *Homero* vulgo tribuitur, " *oracula*" denotare:

——— καὶ ἀγγέλλουσι θέμιστας
Φοίβου Ἀπόλλωνος χρυσάορος, ὅ, τινι πιν εἶσιν,
Χρείων ἐν δάφνης γυάλων ὑπὸ Παρνησσοῖο.
ver. 394.

Ibid. ——αἰνόνοος.] Apud *Eustathium* in commentario ad ξ', 327. αἰνόνοον.

Ver. 404. Ἀνδύς τε κνανέην.] Apud *Strabonem*, loco suprà adducto, Ἀνδύς τε κνανέην. *Al.* Ἀνδύς Σ' ἐ κνανέην.

Ver. 405. Εἰ δέ κ' ἀποτρωπῶσι Διὸς, παύσασθαι ἄνωγα.] Apud *Strabonem*, *ibid.* Εἰ δέ κ' ἀποτρωπῶσι θεοὶ, παύσασθαι ἄνωγα.

Ibid. ——παύσασθαι.] *Al.* παύεσθαι.

Ver. 408. —— ἐπὶ ξεστοῖσι θρόνοισιν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν. Quæ et probabilior videtur lectio; quia ξεστὸς cum λίθος sæpe, cum θρόνος nusquam alibi apud Poetam, conjunctum reperitur.

Ver. 412. —— ἣς ἐπιειδὴς βουλάς.] Post hunc versum in *Eustathii* Editionibus sequitur alius, qui in vulgatis non reperitur:

Αἰλῆς ἐπεὶς ἐὸν οἱ δ' ἐπεὶ μᾶλλον ὄφρονα.

Eumque huic loco omninò inserendum contendit *Barnesius*, quòd " *Sensui* sit ne-" cessarius, et repetatur in omnibus, ad δ', " *ver.* 678." Potest tamen sine sententiæ dispendio abesse.

Μάργε, τίη δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
Ῥάπτεις, οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι, οἵσιν ἄρα Ζεὺς,
Μάρτυρος; οὐδ' ὁσίη κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν.
Ἦ οὐκ οἶσθ', ὅτε δεῦρο πατὴρ τεὸς ἵκετο φεύγων,
Δῆμον ὑποδδείσας; δὴ γὰρ κεχολώατο λίην,
Οὕνεκα λῃϊστῆρσιν ἐπισπόμενος Ταφίοισιν
Ἤκαχε Θεσπρωτούς· οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμιοι ἦσαν·
Τόν ῥ' ἔθελον φθῖσαι, καὶ ἀπορρᾴσαῖσι φίλον ἦτορ,
Ἠδὲ κατὰ ζωὴν φαγέειν μενοεικέα πολλήν·
Ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε, καὶ ἔσχεθεν, ἱεμένους περ.
Τοῦ νῦν οἶκον ἄτιμον ἔδεις, μνάᾳ δὲ γυναῖκα,
Παῖδά τ' ἀποκτείνεις, ἐμὲ δὲ μεγάλως ἀναχίζεις·
Ἀλλά σε παύσασθαι κέλομαι, καὶ ἀνώγειμεν ἄλλους.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,

" Insane, cur autem tu Telemacho fatumque mortemque
" Struis, neque supplices curas, quibus utique Jupiter
" Testis? neque pium mala suere sibi-invicem.
" An non nôsti, quandò huc pater tuus venit fugiens,
" Populum veritus? jam enim irati erant valdè,
" Quoniam praedones comitatus Taphios
" Malo-affecerat Thesprotos; hi verò nobis amici erant:
" Illum nempè volebant occidere, et perdere ejus charum cor,
" Et victum consumere dulcem plurimum;
" Verùm Ulysses inhibebat, et retinebat, cupientes licèt.
" Hujus nunc domum ignominiosè comedis, ambisque uxorem,
" Filiumque interficis; me verò valdè dolore-afficis:
" Sed te cessare hortor, et jubere alios."
Hanc autem rursùs Eurymachus, Polybi filius, contrà allocutus est;
" Filia Icarii, prudens Penelope,

Ver. 422. —— *οὐδ' ἱκέτας ἐμπάζεαι.*] Τοὺς προσδιεχομένους ἱκέτας ἀνύμασιν ἐμοιήμοις αὐτοῖς τοῖς ἱκετεύουσιν, ὡς ἂν εἰ τὶς εἶπει τοὺς ἱκετεδέχους· ἔστιν χρῆσται λίγουσι οἱ ἐφιλοντες καὶ οἱ δανίζοντες. *Schol.* Similitèr *Eustathius*: Μέση λέξις τὸ "ἱκέτας," καὶ ἀμόνυμος· καθὸ καὶ ὁ ξένος, ὡς καὶ τὸν ξενοδόκον δηλοῖ καὶ τὸν ξενίσαντα. Eodem porrò modo exponit et Dna. *Dacier*. Verùm cùm vox *ἱκέτης* isto sensu nusquam alibi apud *Homerum* usurpatur, rectiùs fortassè intelligas *Penelopen* hic per istud *ἱκέτας* seipsam et filium denotare, *Antinöo* videlicèt supplices factos, nè quid ipsis mali struat.

Ibid. —— *οἵσιν ἄρα Ζεὺς Μάρτυρος.*]

Ζεὺς δ' ἱκετηρίης ἱκετάων τε ξείνιον τε.
Suprà *ι'*, 270.

Ver. 423. —— *οὐδ' ὁσίη κακὰ ῥάπτειν ἀλλήλοισιν.*] Οὐ δίκαιος ἐστίν. *Schol.* MSS. apud *Burnesium*. Τὸ δὲ "οὐδ' ὁσίη," ἀντὶ τοῦ "οὐδ' ὅσιον," ἐλλειπῶς δοκεῖ. Δίκαιον γὰρ τὸ "βουλὴ," ἢ τοιοῦτό τι· ἴσα λίγη, ὡς οὐκ ἐστὶν ὁσία δίκη, ἢ βουλὴ, ἢ πρᾶξις, τὸ τοὺς ἱκέτας ῥάπτειν ἀλλήλοις κακά. *Eustath.* Ita infrà *χ'*, 412.

Οὐχ ὁσίη ναιμένειν ἐν ἀνδράσιν ἰφθιτοῖσιν.

Vide *Gataker*um, *de Novi Instrumenti Stylo*, *cap.* 33.

Ibid. —— *ῥάπτειν.*] *Al. ῥαπτέμεν.*

Ver. 425. —— *ὀνοδδείσας.*] *Al. ὀνειδείσας* et *ὀνοδείσας.*

Ver. 428. —— *φθῖσαι.*] Vide ad *Il. ν'*, 339. Cæterùm MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati hîc legunt *κτεῖναι*.

Ver. 432. —— *ἰμὶ δὲ.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ἰμί τι*. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 433. —— *τανύσσεται.*] *Al. τανύσσθαι.*

Ver. 434. —— *Πολύβου παῖς.*] *Al. τανυπέπλους.*

Θάρσει, μὴ τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων·
Οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ, οὐδ' ἔσσεται, οὐδὲ γένηται,
Ὃς κεν Τηλεμάχῳ σῷ υἱεῖ χεῖρας ἐποίσει,
Ζώοντός γ' ἐμέθεν καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται,
Αἶψά οἱ αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ
Ἡμετέρῳ· ἐπεὶ καὶ ἐμὲ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
Πολλάκι γούνασιν οἷσιν ἐφεσσάμενος, κρέας ὀπτὸν
Ἐν χείρεσσιν ἔθηκεν, ἐπέσχε τε οἶνον ἐρυθρόν.
Τῷ μοι Τηλέμαχος πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν
Ἀνδρῶν· οὐδέ τί μιν θάνατον τρομέεσθαι ἄνωγα
Ἔκ γε μνηστήρων· θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.
Ὣς φάτο θαρσύνων· τῷ δ' ἤρτυεν αὐτὸς ὄλεθρον.
Ἡ μὲν ἄρ' εἰσαναβᾶσ' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν· ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ἐσπέριος δ' Ὀδυσῆϊ καὶ υἱεῖ δῖος ὑφορβὸς
Ἦλυθεν· οἱ δ' ἄρα δόρπον ἐπισταδὸν ἀπλίζοντο,
Σῦν ἱερεύσαντες ἐνιαύσιον· αὐτὰρ Ἀθήνη
Ἄγχι παρισταμένη Λαερτιάδην Ὀδυσῆα,

" Confide; nè tibi haec in mente tuâ curae-sint:
" Non est ille vir, neque erit, neque fuerit,
" Qui Telemacho tuo filio manus inferat,
" Vivente utique me et super terrâ vidente.
" Sic enim edico, et sanè perfectum erit,
" Statim ei sanguis ater fluet circum hastam
" Nostram; quoniam et mihi urbium-vastator Ulysses
" Saepè genibus suis impositò carnem assam
" In manibus posuit, praebuitque vinum rubrum.
" Ideò mihi Telemachus omnium multò charissimus est
" Virorum: neque ipsum mortem timere jubeo
" A procis sanè; divinitùs autem *evenientem* non est effugere."
Sic dixit animum-addens; ei autem strebat ipse mortem.
Illa autem cùm-ascendisset in coenaculum splendidum,
Flebat deindè Ulyssem, dilectum maritum; donec ei somnum
Dulcem palpebris immisit caesia-oculis Minerva.
Vespertinus autem Ulyssi et filio nobilis subulcus
Venit: hi verò coenam scitè parabant,
Sue mactato anniculo: at Minerva
Prope stans Laërtiadem Ulyssem,

Ver. 447. Ἔκ γε.] *Al.* Ἔκ τε. Minùs rectè.
Ibid. —— Θεόθεν δ' οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.] Ita suprà *i*, 411.

Νεῦσόν γ' οὔτως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι.
Πῆχυι μὲν γὰρ ἀνδρώπους τίλος τοῦ βίου θάπτει.

χεῖρ ἐν εἰκίσκῳ τὶς αὐτὸ καθίλῃς τυχῇ. *Demosthenes apud Clem. Alexandrin. Strom.* IV.
Ibid. —— οὐκ ἔστ' ἀλέασθαι.] *Al.* οὐκ ἔστιν ἀλύξαι.
Ver. 453. —— ἐπισταδὸν.] Ἐπιστημόνως. *Schol. Al.* ἐπὶ σταθμόν.

Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, πάλιν ποίησε γέροντα·
Λυγρὰ δὲ εἵματα ἕσσε περὶ χροΐ· μή ἑ συβώτης
Γνοίη ἐσάντα ἰδὼν, καὶ ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ
Ἦλθοι ἀπαγγέλλων, μηδὲ φρεσὶν εἰρύσσαιτο.
Τὸν καὶ Τηλέμαχος πρότερος προὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἦλθες, δῖ' Εὔμαιε· τί δὴ κλέος ἔστ' ἀνὰ ἄστυ;
Ἦ ῥ' ἤδη μνηστῆρες ἀγήνορες ἔνδον ἔασιν
Ἐκ λόχου; ἢ ἔτι μὲ αὖτ' εἰρύαται οἶκαδ' ἰόντα;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Οὐκ ἔμελέν μοι ταῦτα μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι,
Ἄστυ κατὰ ξώσποντα· τάχιστά μέ θυμὸς ἄνωγεν,
Ἀγγελίην εἰπόντα, πάλιν δεῦρ' ἀπονέεσθαι.
Ὡμήρησε δέ μοι παρ' ἑταίρων ἄγγελος ὠκὺς
Κήρυξ, ὅς δὴ πρῶτος ἔπος σῇ μητρὶ ἔειπεν.
Ἄλλο δέ τοι τόδε οἶδα, τὸ γὰρ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι Ἑρμαῖος λόφος ἐστὶν,
Ἦα κιὼν, ὅτε νῆα θοὴν ἰδόμην κατιοῦσαν
Ἐς λιμένα ἡμέτερον· πολλοὶ δ' ἔσαν ἄνδρες ἐν αὐτῇ·

Virgâ percussam, iterùm fecit senem;
Turpiaque vestimenta induit circum corpus; nè ipsum subuleus
Cognosceret coràm intuitus, et prudenti Penelopae
Iret nunciatum, neque mente contineret.
Hunc et Telemachus prior verbis allocutus est;
" Venisti, nobilis Eumaee; quaenam jam fama est in urbe?
" Num jam procì eximii intùs sunt
" Ex insidiis *reversi?* an adhuc me demùm observant domum euntem?"
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
" Non curae erat mihi haec inquirere et interrogare,
" Per urbem incedentem: citissimè me animus jussit,
" Nuncio perlato, rursùs huc redire.
" Occurrit autem mihi à sociis nuncius velox
" Praeco, qui scilicèt primus verbum *tuae matri* dixit.
" Aliud verò utique hoc novi, hoc enim vidi oculis,
" Jam super urbe, ubi Mercurialis collis est,
" Eram profectus, quandò navem velocem vidi descendentem
" In portum nostrum; multi autem erant viri in ipsâ:

Ver. 456. —— πεπληγυῖα.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31.

Ver. 459. —— εἰρύσσαιτο.] Ita *Barnesius*, et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut videtur. Vide ad *Il.* Θ', 143. *Al.* εἰρύσαιτο.

Ver. 461. Ἦλθες, δῖ' Εὔμαιε.] *Al.* Ἦλθες δὴ, Εὔμαιε.

Ver. 466. —— καταξώσποντα.] *Al.* κατὰ βλάσποντα.

Ibid. —— ἄνωγεν.] *Al.* ἀνώγει. Quæ aut vera lectio; aut erit ἄνωγεν non ex Perfecto ἄνωγα, sed ex Aoristo ἄνωγεν. Vide ad *Il.* Θ', 322.

Ver. 468. Ὡμήρησε.] Ὁμοῦ συνίσχαλε, συνίσυχεν. *Schol.*

Ibid. —— ἄγγελος ὠκὺς.] *Harpocration* ad vocem Ὁμηρεύσοντες, citat ἄγγελος ἱλέων. Quam lectionem et præfert *Barnesius.*

Ver. 470. —— τόδε.] *Al.* τόγε.

Ver. 471. πόλιος. ὅθι] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocis πόλιος producatur, ex conjecturâ tamen edidit πόλιος, ὅθι. Sed mutato nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— ὅθι Ἑρμαῖος λόφος ἐστὶν.] Ἑρμαῖον τὸν σωρὸν τῶν λίθων καὶ συνάλως τοὺς ἐνοδίους λίθους.

Βεβρίθει δὲ σάκεσσι καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι·
Καὶ σφέας ὠΐσθην τοὺς ἔμμεναι· οὐδέ τι οἶδα.
Ὣς φάτο· μείδησεν δ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο,
Ἓς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· ἀλέεινε δ' ὑφορβόν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα,
Δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε κοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

" Gravata verò erat scutis et ancipitibus hastis:
" Et ipsos putavi illos esse; neque verò quicquam scio."
Sic dixit: subrisit autem sacra vis Telemachi,
Patrem oculis intuitus: vitabat autem subulcum.
Hi verò ubi jam cessárant ab-opere, apparaverantque convivium,
Convivati sunt; neque quicquam animus indigebat convivio aequali.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tunc demùm decubuerunt, et somni donum ceperunt.

Etymolog. Magn. in voce Ἑρμαῖος. Ὁ σωρὸς τῶν λίθων ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἑρμαῖον ἐκάλεσαν ἢ στάδιος λάμνος βωμός· ἢ λίφος Ἑρμαῖος. *Schol.* Ubi de hâc re fusiùs: ut et apud *Etymologicon Magnum*, et *Eustathium* in locum.

Ver. 474. Βεβρίθει.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 492.

Ver. 476. —— μείδησεν δ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο.] Ἀγαλλιασάμενος ἐπλαδὴ ἐφ' οἷς ἐνέτυχεν οἰηθεὶς μνηστῆρας εἶναι. *Eustath.*

Ibid. —— ἱερὴ ἰς —— βοών.] Vide suprà ad λ', 90. 91.

Ver. 481. Δὴ τότε κοιμήσαντο.] *Al.* Καίτοι τι μνήσαντο.

Ibid. —— καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.] —— placidi carpebat munera somni. *Ovid. Fast. lib.* III. *ver.* 185.

Ῥέξειν, αἴκε πόθι Ζεὺς ἄντια ἔργα τελίσσῃ·
Αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορήνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα καλίσσω
Ξεῖνον, ὅστις μοι κεῖθεν ἅμ' ἕσπετο δεῦρο ἰόντι.
Τὸν μὲν ἐγὼ προΰπεμψα σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισι·
Πείραιον δέ μιν ἠνώγεα προτὶ οἶκον ἄγοντα
Ἐνδυκέως φιλέειν καὶ τίμεν, εἰσόκεν ἔλθω.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἕπλετο μῦθος.
Ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἑλοῦσα,
Εὔχετο πᾶσι θεοῖσι, τελήεσσας ἑκατόμβας
Ῥέξειν, αἴκε πόθι Ζεὺς ἄντια ἔργα τελίσσῃ.
Τηλέμαχος δ' ἄρ' ἔπειτα δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷ γε κύνες πόδας ἀργοὶ ἕποντο.
Θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη·
Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.
Ἀμφὶ δέ μιν μνηστῆρες ἀγήνορες ἠγερέθοντο,
Ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

" *Te* sacrificaturam; sicubi Jupiter, ut vindicentur *haec* facta, perfecerit.
" At ego ad-forum ibo, ut vocem
" Hospitem, qui me illinc unà secutus est huc venientem.
" Illùm quidem ego praemisi cum eximiis sociis:
" Piraeum autem ipsum jussi ad domum ducentem
" Accuratè tractare et honorare, donec venissem."
Sic utique locutus est: huic verò pennarum-expers fuit verbum.
Ipsa verò lota, puris corpori vestimentis sumptis,
Vovebat omnibus Diis perfectas hecatombas
Se sacrificaturam, sicubi Jupiter, ut vindicarentur *ea* facta, perficeret.
Telemachus autem deinde ex domo ivit,
Hastam habens: unàque eum canes pedibus veloces sequebantur.
Divinam autem ei gratiam offudit Minerva:
Eumque omnes populi supervenientem admirabantur.
Circum verò ipsum proci eximii congregabantur,
Bona praedicantes; mala autem mentibus profundè-cogitabant.

Ver. 51 et 60. —— *ἄντια.*] Vide ad *Il.* υ', 414. et ξ', 484.

Ver. 55. —— *ἠνώγεα.*] *Al.* ἤνωγεν.

Ver. 57. —— *τῇ δ' ἄπτερος ἕπλετο μῦθος.*] Κεῖται δὲ τὸ "ἄπτερος ἕπλετο μῦθος," εἰς ἴσον τῇ ταχίστη πτερούσατο φασὶ τὸν λόγον. Ἄπτερος δὲ ὁ παράμοιρος καὶ μὴ πτερύγας κατὰ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου ἐνδιδοὺς· ἦγουν ὁ μὴ ἀποστὰς ἀλλ' ἐπιμείνας τῇ γυναικί. *Eustath.*

Ver. 58. Ἡ δ' *ὑδρηναμένη.*] Post hunc versum *Barnesius*, nullis allatis codicibus, inserit:

Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.

Ex versu scilicet 49. quem hîc omninò repetendum ostendit: " Eadem est ratio e-" nim," inquit, " ut omnes simul iterùm hîc " occurrant, non ut hîc unus excidat." Vide autem suprà ad *ver.* 49.

Ver. 61. —— *ἄμ' ἑσπόμενος.*] *Proindè* ——. Connectit nimirùm sententiam cum eo quod præcessit *ver.* 52. Αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορήνδε, &c.

Ver. 62. —— *ἅμα τῷ γε κύνες.*]

Necnon et gemini custodes limine ab alto
Procedunt, gressumque canes comitantur herilem. *Æn.* VIII, 461.

Ver. 64. *Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοί.*]

Illam omnis tectis agrisque effusa juventus,
Turbaque miratur matrum, et prospectat euntem. *Æn.* VII, 812.

Ver. 66. *Ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσί.*]

Οἵτ' ἰὸν μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ἔπαθεν φρονέουσι. Infrà σ', 167.

Πρίν γ' αὐτόν μ' ἐσίδηται) ἀτὰρ σοί γ' ὧδ' ἐπιτέλλω,
Τὸν ξεῖνον δύσπηνον ἄγ' ἐς πόλιν, ὄφρ' ἂν ἐπεῖθε
Δαῖτα πτωχεύῃ· δώσει δέ οἱ, ὅς κ' ἐθέλῃσι,
Πύρνον καὶ κοτύλην· ἐμὲ δ' οὔπως ἐστὶν ἄπαντας
Ἀνθρώπους ἀνέχεσθαι, ἔχοντά περ ἄλγεα θυμῷ.
Ὁ ξεῖνος δ' εἴ περ μάλα μητίετι, ὄλγιον αὐτῷ
Ἔσσεται· ἢ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλος, οὐδέ τοι αὐτὸς ἐρύκεσθαι μενεαίνω
Πτωχῷ βέλτιόν ἐστι κατὰ πτόλιν, ἢ κατ' ἀγροὺς,
Δαῖτα πτωχεύειν· δώσει δέ μοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν·
Οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι μένειν ἔτι τηλίκος εἰμὶ,
Ὥστ' ἐπιτειλαμένῳ σημάντορι πάντα πιθέσθαι.
Ἀλλ' ἔρχευ· ἐμὲ δ' ἄξει ἀνὴρ ὅδε, ὃν σὺ κελεύεις,
Αὐτίκ', ἐπεί κε τυφὸς θερείῳ, ἀλέη τε γένηται·
Αἰνῶς γὰρ τάδε εἵματ' ἔχω κακά· μή με δαμάσσῃ

" Quàm scilicèt ipsum me inspexerit;) sed tibi sic præciplo,
" Hospitem infelicem duo in urbem, ut illic
" Victum mendicet: dabit autem ei, quicunque voluerit,
" Panem et poculum: me autem haudquaquàm licet omnes
" Homines sustinere, habentem utique dolores animo.
" Hospes autem si valdè irascatur, gravius ipsi
" Erit: certè enim mihi gratum vera loqui."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" O amice, neque sanè ipse detineri cupio:
" Mendico melius est in urbe, quàm in agris,
" Cibum mendicare; dabit autem mihi, quicunque voluerit.
" Non enim qui apud stabula maneam, amplius eà ætate sum,
" Ut imperanti hero in omnibus paream.
" Sed vade; me autem ducet vir hic, quem tu jubes,
" Statim, postquam igne calnero, teporque factus fuerit;
" Valdè enim hæc vestimenta habeo mala; *cavendum*, nè me conficiat

---

Ver. 14. —— *μηνίῃ.*] Vox *μηνίω* mediam naturâ longam habet, etsi hoc in loco propter sequentem vocalem corripiat. Nam in Futuro et Aoristo, ubi duæ Vocales non concurrunt, semper *Homero* producitur istud *ι*. Vide ad *Il. ά*, 488. *ί*, 178. et *ά*, 24.

Ver. 15. —— *ἢ γὰρ ἐμοὶ φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι.*] Τὸ δὲ, " φίλ' ἀληθέα μυθήσασθαι," ἢ 'Αντιπᾶς ἀντὶ τοῦ, φίλον ἐστὶ τἀληθῆ εἰπεῖν ἢ, φίλα τὰ ἀληθῆ ἄνστ εἰπεῖν αἰνά. *Eustath.* Ita *Iliad. γ*, 345.

Ἕπεα φίλ' ἐπιτάλια πρὸς σ' ἔδμεναι, ἠδὲ νύ σ' ἔλλω
Οἶνος ἀνοίμους μελιηδής. ——————

Ver. 18. —— *βέλτιον.*] Apud *Eustathium* in commentario βέλτιχον. Quo modo et in pluribus Codicibus scriptum reperit *Tho. Bentleius*. Atque ita potiùs legendum credideriem, quòd vox *βέλτιον* alibi apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 19. —— *ἥς κ' ἐθέλῃσιν.*] Ita restituit *Barnesius* ex *ver.* 11. suprà, et *ver.* 559. infrà, ubi in Vulgatis hoc modo legitur: Atque ita porrò hic legit in commentario *Eustathius*. *Al.* ἥς κε θέλῃσι. Vide suprà ad *ί*, 316. et ad *Il. ά*, 277.

Ver. 20. —— *τηλίκος εἰμί.*] Ἤγουν οὐκ εἰμὶ τοσαύτης ἡλικίας ὥστε ἐξ ἁπάντων τοῖς ἐμοὶ ἐναντίοις ἐθέλειν τῷ πειθόμενοί μοι κατ' ἀγροὺς. *Eustath.*

Ver. 22. —— *ἐν.*] *Al.* τὸν.

Ver. 23. —— *ἀλέη.*] Ἡ θερμασία τοῦ ἡλίου. *Schol.*

Στίβη ὑπηοίη· ἔπαθεν δέ τοι ἄστυ φάτ' εἶναι.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ διὰ σταθμοῖο βεβήκει,
Κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς· κακὰ δὲ μνηστῆρσι φύτευεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας,
Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
Αὐτὸς δ' εἴσω ἴεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν.
Τὸν δὲ πολὺ πρώτη ἴδε τροφὸς Εὐρύκλεια,
Κώεα καστορνῦσα θρόνοις ἐνὶ δαιδαλέοισι·
Δακρύσασα δ' ἔπειτ' ἰθὺς κίεν· ἀμφὶ δ' ἄρ' ἄλλαι
Δμωαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἠγερέθοντο,
Καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι κεφαλήν τε καὶ ὤμους.
Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ·

" Frigus matutinum: procul autem urbem dicitis esse."
Sic dixit: Telemachus verò per stabulum ivit,
Velocitèr pedibus progrediens; mala autem procis serebat.
Sed postquam pervenisset *ad* aedes habitantibus-commodas,
Hastam quidem posuit ferens ad columnam longam,
Ipse autem intrò ibat, et transivit lapideum limen.
Hunc verò longè prima vidit nutrix Euryclea,
Pelles sternens sedibus in variegatis:
Lachrymans autem deindè rectà *ad eum* ivit; circumque aliae
Ancillae Ulyssis multa-passi congregabantur,
Et osculabantur amplectentes caputque et humeros.
Egrediebatur autem è thalamo prudens Penelope,
Dianae similis, et aureae Veneri:

Ver. 25. Στίβη ὑπηοίη.] Ὁ παγετὸς ὁ ἐρθρινός. *Schol. Al.* Στίβη ὑπ' ἠοίη, et ὑπ' ἠοίῃ.

Ibid. —— ἦ τοι.] *Al.* ἦ τε.

Ver. 26. —— διὰ σταθμοῖο.] *Al.* δι' ἐς μεγάρου. Ex versu, ut videtur 61.

Ver. 27. Κραιπνὰ ποσὶ προβιβάς.] Celeritatem et agilitatem progredientis optimè depingunt, et quasi ob oculos ponunt versûs hujus numeri. Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 29. —— ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν.] *Al.* στῆσε πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας. Quo modo et legisse videtur *Eustathius*. Vide suprà ad β', 66 et 473.

Ver. 30. —— εἴσω ἴεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδόν.] Ἐνήλλαξεν ἡ τάξις· τὰ γὰρ ἑξῆς, " Αὐτὸς δ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν, καὶ εἴσω ἴεν." *Schol.* Sed nihil opus.

Ver. 32. —— καστορνῦσα.] Vide ad *Il.* γ', 260. et ί, 470.

Ver. 33. —— ἴστιν' ἰθὺς κίεν.] Vulgati habent ἴστιαν ἰθὺς κίεν· *Barnesius* autem edidit ἴστιν' ἰθύς· Rectè. Nam (ut et ipse annotat) vox ἰθύς, quæ in *Iliade* et *Odyssea* plus quadragies occurrit, istis omnibus in locis *priorem* producit, excepto *Odyss.* ψ', 207. ubi olim quidem legebatur ἴστιαν ἰθὺς θεράπων· *Barnesius* autem ex Editione *Florentinâ* rectè restituit ἴστιν' ἰθὺς θεράπων. Porrò MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et hîc et infrà ψ', 207. cum *Barnesio* legit ἴστιν' ἰθύς.

Ver. 36. Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο.] Vide infrà ad σ', 53. *Al.* Ἡ δ' ἴσαν θαλάμοιο.

Ver. 37. Ἀρτέμιδι ἰκέλη.] Ita in omnibus legitur et hîc et infrà τ', 54. ubi idem versus occurrit. Haud tamen satis rectè producitur ultima vocis Ἀρτέμιδι, sequente neque Consonante neque Vocali aspirată; nisi forte vox ἰκέλη pronuntiabatur ϝικέλη. Quod et eo nonnihil verisimilius videtur, quia et alibi ante hanc vocem, vocalem brevem produxit Poeta:

Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη Τρώων κεκαδήσατ' ὄμιλον.
Iliad. δ', 86.

Vide suprà ad σ', 206. item ad *Il.* ά, 342. σ', 172.

Ibid. —— ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.] *Barnesius* hîc pro ἠὲ legendum conjicit ἢ· Atque ita in commentario citat *Eustathius*, et hîc et infrà τ', 54. quocum facit etiam utrobique MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ et potior videtur lectio. " Potuit etiam," addit *Barnesius*, " Duabus hisce Deabus simul *Penelopam* comparare Poeta ob diversas prorsus

Ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε δακρύσασα·
Κύσσε δέ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκερὸν φάος· οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε
Ὄψεσθαι ἐφάμην, ἐπεὶ ὤχεο νηὶ Πύλονδε
Λάθρη, ἐμεῦ ἀέκητι, φίλου μετὰ πατρὸς ἀκουήν.
Ἀλλ' ἄγε μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος κεκυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, μή μοι γόον ὄρνυθι, μηδέ μοι ἦτορ
Ἐν στήθεσσιν ὄρινε, φυγόντι περ αἰπὺν ὄλεθρον·
Ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Εὔχεο πᾶσι θεοῖσι, τελησίσσας ἑκατόμβας.

Circum verò filium dilectum jecit brachia lachrymans:
Osculataque est ipsi caputque et ambo lumina pulchra,
Et lugens verbis alatis allocuta est:
" Venisti, Telemache, dulce lumen: non te ampliùs ego
" Visuram *me* putabam, postquam iveras nave in-Pylum
" Clàm, me invitâ, dilecti ad patris auditionem.
" Sed age mihi narra, quemadmodum tibi contigit videre."
Illam autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, nè mihi luctum excita, neque mihi cor
" In pectoribus commove, elapso licèt grave exitium:
" Sed lota, puris corpori vestimentis sumptis,
" In coenaculum ubi-ascenderis cum famulis mulieribus,
" Vove omnibus Diis perfectas hecatombas

" rationes; ob *Castitatem* nempè *Dianæ*, " *Veneri* ob *Formam*: Similitèrque *Eustathius*: Τοῦτο μὲν, ὡς καλὴ ἱκέτιδι ἦ, ὡς σιφίφρων καὶ σώφρων. Verùm cùm *Corporis* speciem solam hoc in loco respicit Poeta; propter *Staturam* potiùs videtur *Penelope Dianæ* comparari: vide suprà ad ζ', 107. et infrà ad ῥ', 71. Atque ita de eâdem *Penelope* dicitur infrà σ', 247. 248.

——— ἰστὸ σιφίσσει γυναικῶν
Εἶδός τε μέγεθός τε ———.

Ver. 39. *Κύσσε δέ μιν κεφαλήν.*] Vide suprà ad π', 15. Porrò Vulgati hîc habent Κῦσε: *Barnesius* autem edidit Κύσσε ex *Iliad.* Υ', 371. *Odyss.* π', 15. φ', 225. ubi in omnibus cum duplici " σ" scribitur hæc vox. Rectè, ut opinor; quia Κύσε *priorem* corripit. Vide *Iliad.* ζ', 474. ώ, 478. et *Odyss.* ι', 463. ν', 354. ξ', 279. σ', 21. 190. ψ', 87. Cæterùm MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus et hîc Κύσσε legit.

Ibid.——κεφαλήν τε καὶ ἄμφω.] Ita restituit *Barnesius* ex σ', 15. suprà, ubi idem versus occurrit, et in omnibus hoc modo legitur. Ita porro hîc in commentario legit *Eustathius*; atque ita iterùm in omnibus legitur infrà σ', 417. *Vulgg.* hoc in loco κεφαλὴν καὶ ἄμφω.

Ver. 41. —— οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε.] Ita *Barnesius*. *Al.* οὔ τέ σ' ἔγωγε.

Ver. 42. —— ἰσὶ ὤχεο νηὶ Πύλονδε Λάθρη, ἐμεῦ ἀέκητι.] Similitèr *Penelope* de *Telemacho* apud *Ovidium*:

Ille per insidias penè est mihi nuper ademtus,
Dum parat invitis omnibus ire Pylon.
Heroïd. Epist. I. *ver.* 99.

Ver. 44. —— ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.] Ὅτι σιφίφρασις τοῦ " Τί ἴδες," τὸ " ὅπως ἤντησας " ὀπωπῆς." *Eustath.* Vide *Odyss.* γ'. 97. et δ', 327. ubi eadem phrasis occurrit.

Ver. 49. Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato; eundemque in commentario omittit *Eustathius*. Quin et ubi versum huic proximè præcedentem itemque sequentes duos repetit Poeta infrà *ver.* 58. 60. omittitur in Vulgatis hic versus. Quanquam et ibi restituendum contendit *Barnesius*.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Ρ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ρ'.

Εἰς τὴν πόλιν ἐλθὼν Τηλέμαχος διηγεῖται τῇ μητρὶ Πηνελόπῃ τῆς ἀποδημίας τὰ κεφάλαια· ὕστερον δὲ Ὀδυσσεὺς ἀχθεὶς ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου εἰς Ἰθάκην ἀπὸ τῶν ἀγρῶν, εἰς τὸ συμπόσιον τῶν μνηστήρων εἰσέρχεται. Ὁ δὲ Ποιητὴς ἀπαγγέλλει, πῶς ὁ κύων ἀναγνωρίζει τὸν δεσπότην· καὶ ὡς Εὔμαιος μὲν εἰς τοὺς ἀγροὺς ὑποστρέφει, Ὀδυσσεὺς δὲ ἐν αὐτοῖς μένει.

Ἐπιγραφαί.

Ἐπάνοδος Τηλεμάχου εἰς Ἰθάκην.

Ἄλλως.

Ῥῶ βάλε, αἰπόλε τι, μητρὶ τε κύνα ὃν ἀέγω.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὅ οἱ παλάμῃφιν ἀρήρει,
Ἄστυδε ἰέμενος, καὶ ἐὸν προσέειπε συβώτην· 5
Ἄττ', ἦτοι μὲν ἐγὼν εἶμ' ἐς πόλιν, ὄφρα με μήτηρ
Ὄψεται· (οὐ γάρ μιν πρόσθεν παύσεσθαι ὀΐω
Κλαυθμοῦ τε στυγεροῖο, γόοιό τε δακρυόεντος,

Quando autem mane-genita apparuit rosea-digitis Aurora,
Sanè tunc deindè sub pedibus ligavit pulchros calceos
Telemachus, dilectus filius Ulyssis divini:
Sumpsit autem validam hastam, quæ ei manibus apta-erat,
Ad urbem iturus, et suum allocutus est subulcum; 5
" Pater, sanè quidem ego vado in urbem, ut me mater
" Videat, (non enim ipsam antè cessaturam puto
" A fletuque odioso, luctuque lachrymoso,

Ver. 6. Ἄττ'.] Vide suprà ad π', 31.

Αὐτὰρ ὁ τῶν μὲν ἔπειτα ἀλεύατο πουλὺν ὅμιλον,
Αλλ', ἵνα Μέντωρ ἧστο, καὶ Ἄντιφος, ἠδ' Ἁλιθέρσης,
Οἵ τέ οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοι ἦσαν ἑταῖροι,
Ἔνθα καθέζετ' ἰὼν· τοὶ δ' ἐξερέεινον ἕκαστα.
Τοῖς δ' ἐπὶ Πείραιος δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἦλθεν,
Ξεῖνον ἄγων ἀγορήνδε διὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος ξείνοιο ἑκὰς τράπετ', ἀλλὰ παρέστη.
Τὸν καὶ Πείραιος πρότερος πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Τηλέμαχ', αἶψ' ὄτρυνον ἐρὸν ποτὶ δῶμα γυναῖκας,
Ὡς τοι δῶρ' ἀποπέμψω, ἃ τοι Μενέλαος ἔδωκε.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπυμένος ἀντίον ηὔδα·
Πείραι', οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
Εἴ κεν ἐμὲ μνηστῆρες ἀγήνορες ἐν μεγάροισι
Δόλῳ κτείναντες, πατρώϊα πάντα δάσωνται,
Αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν, ἤ τινα τῶνδε·
Εἰ δέ κ' ἐγὼ τούτοισι φόνον καὶ κῆρα φυτεύσω,
Δὴ τότε μοι χαίροντι φέρειν πρὸς δώματα χαίρων.
Ὡς εἰπὼν, ξεῖνον ταλαπείριον ἦγεν ἐς οἶκον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὖ ναιετάοντας,

At is horum quidem deinde declinabat magnum coetum:
Ast, ubi Mentor sedebat, et Antiphus, et Halitherses,
Qui utique ei à principio paterni erant socii;
Illic sedebat profectus; illi autem interrogabant singula.
Ad-hos verò Piraeus hastâ-inclytus propè venit,
Hospitem ducens ad-concionem per urbem: neque verò adhuc diù
Telemachus ab hospite procul se-avertit, sed astitit.
Hunc et Piraeus prior sermone allocutus est:
" Telemache, statim jube-ire meam ad domum mulieres,
" Ut tibi dona remittam, quae tibi Menelaus dedit."
Illum autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
Pirnee, non enim scimus, quomodo erunt haec opera.
" Si me proci eximii in aedibus
" Clàm interfecto, paterna omnia diviserint,
" Ipsum habentem-te malo *iis* frui, quàm aliquem horum:
" Sin ego his caedem et mortem struxero,
" Tunc demùm mihi gaudenti fer ad aedes gaudens."
Sic locutus, hospitem aerumnosum duxit in domum.
At postquam pervenissent *ad* aedes habitantibus-commodas,

——— καὶαὶ φείνις, ἀδὺ λέλημα.
Mosch. Idyll. I. *ver.* 8.

In melle sunt linguae sitae vestrae, atque orationes,
Lacteque; corda felle sunt sita, atque acerbo aceto.
Plaut. Truculent. Scen. II. *ver.* 76.

Ver. 67. —— ἵστατο ἁλιτόατο.] *Al.* ἵστατ' ἰσταλύατο.
Ver. 71. Τοῖς δ' ἐφ.] *Al.* Τοῖσι δί.
Ver. 78. αὐ γάρ.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur. " Nè nimis fes-" tina; non ENIM, &c."
Ver. 80. —— δάσονται.] *Al.* δάσωνται.
Ver. 84. —ταλαπείριον.] Vide suprà ad ζ, 193.

Χλαῖναν μὲν πασέσθην κατὰ πλισμούς τε θρόνους τε·
Ἐς δ' ἀσαμίνθους βάντες εὐξέστας λούσαντο.
Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν ἀμφὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον, ἠδὲ χιτῶνας·
Ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βάντες ἐπὶ πλισμοῖσι κάθιζον.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα,
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· πὰρ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν·
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Μήτηρ δ' ἀντίον ἷζε παρὰ σταθμὸν μεγάροιο,
Κλισμῷ κεκλιμένη, λέπτ' ἠλάκατα στρωφῶσα.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Τηλέμαχ', ἦτοι ἐγὼν ὑπερῴιον εἰσαναβᾶσα
Λέξομαι εἰς εὐνήν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται,
Αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς

Laenam quidem deposuerunt in soliisque sedilibusque:
Inque balnea ingressi benè-polita lavati sunt.
Hos autem postquam famulae laverant et unxerant oleo,
Circum deinde laenas villosas jecerant et tunicas:
E balneo utique egressi in sedibus sedebant.
Aquam autem ancilla gutturnio infundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad-lavandum: juxtaque politam extendit mensam:
Panem verò verecunda proma apposuit ferens,
Ferculis multis impositis, largiens de praesentibus.
Mater autem ex-adverso sedebat ad postes domûs,
In sede reclinata, tenuia pensa versans.
Hi autem ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
At postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Illis utique sermonem exordiebatur prudens Penelope:
" Telemache, sane ego in coenaculum ubi-conscendero,
" Decumbam in lectum, qui mihi luctuosus factus est,
" Semper lachrymis meis foedatus; ex quo Ulysses

Ver. 86. Χλαῖναν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Χλαίνας. Quæ et varior videtur lectio. Ita enim in omnibus legitur infrà *ver.* 179. et ω, 255. ubi iterùm occurrit idem versus.

Ver. 88. Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν.] Ita ex Editionibus nonnullis rectè restituit *Barnesius.* Vide suprà ad δ', 49. 9', 454. et ad *Il.* ω, 587. *Henricus Stephanus* aliique malè hîc ediderunt, Τοὺς δ' ἐπὶ οὖν.

Ver. 89. 91. Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον, —— Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lympbas, ——
—— tonsisque ferunt mantilia villis.
Æn. I, 701.

Ver. 93. —— πὰρ δὲ.] *Al.* παρὰ δὲ.

Ver. 97. 139. —— κεκλιμένη —— παρακλιδόν.] Vide ad *Il.* ά, 309. 314. et ζ', 434.

Ver. 100. Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε.] *Barnesius* edidit Τοῖσιδε et in annotationibus: " Ita," inquit, " omninò scribendum, vel τοῖσδεσι, " pro τοῖσι δὲ, quod hîc quidem stare ne- " quit; τὸ, δὲ, enim παρέλκει, et est *Encli-* " *ticum.*" Minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ὤχεθ' ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἐς Ἴλιον· οὐδέ μοι ἔτλης,
Πρὶν ἐλθεῖν μνηστῆρας ἀγήνορας εἰς τόδε δῶμα,
Νόστον σοῦ πατρὸς σάφα εἰπέμεν, εἶπου ἄκουσας.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοὶ γὰρ ἐγώ τοι, μῆτερ, ἀληθείην καταλέξω·
Ὤχόμεθ' ἔς τε Πύλον, καὶ Νέστορα, ποιμένα λαῶν·
Δεξάμενος δέ μ' ἐκεῖνος ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,
Ἐνδυκέως ἐφίλει, ὡσεί τε πατὴρ ἓὸν υἷα
Ἐλθόντα χρόνιον νέον ἄλλοθεν· ὣς ἐμὲ κεῖνος
Ἐνδυκέως ἐκόμιζε, σὺν υἱάσι κυδαλίμοισιν.
Αὐτὰρ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος οὔποτ' ἔφασκε
Ζωοῦ, οὐδὲ θανόντος, ἐπιχθονίων τευ ἀκοῦσαι·
Ἀλλά μ' ἐς Ἀτρείδην δουρικλειτὸν Μενέλαον
Ἵπποισι προΐπεμψε καὶ ἅρμασι κολλητοῖσιν.
Ἔνθ' ἴδον Ἀργείην Ἑλένην, ἧς εἵνεκα πολλὰ
Ἀργεῖοι, Τρῶές τε, θεῶν ἰότητι μόγησαν·

Abiit cum Atridis ad Ilium: neque mihi sustinuisti,
" Antequam venirent proci eximii in hanc domum,
" Reditum tui patris apertè dicere, sicubi audivisti."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Equidem tibi, mater, veritatem narrabo:
" Ivimus inque Pylum, et ad Nestorem, pastorem populorum:
" Exceptum autem me ille in excelsis aedibus
" Accuratè tractabat, tanquam pater suum filium,
" Reversum longo-post-tempore recens aliundè; sic me ille
" Accuratè excipiebat, cum filiis gloriosis.
" At de Ulysse malorum-patiente nunquam audebat,
" Vivo, neque mortuo, terrestrium ex-ullo se audivisse:
" Sed me ad Atridem hastâ-inclytum Menelaum
" Cum-equis praemisit et curribus benè-compactis.
" Illic vidi Argivam Helenam, cujus gratiâ multa
" Argivi, Trojanique, deorum voluntate laborârunt.

Ver. 108 et 122. —— ἀληθείην.] Vide suprà ad ἡ, 297.

Ver. 109. Ὤχόμεθ' ἔς τε Πύλον καὶ Νέστορα.]

Nos Pylon, antiqui Neleïa Nestoris arva,
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
Ovid. Heroïd. Epist. I. *ver.* 63.

Ver. 110. —— δέ μ' ἐκεῖνος.] *Al.* δέ με κεῖνος. Ut *ver.* 112.

Ver. 116. —— δουρικλυτὸν.] Ita edidit *Barnesius* ex ἡ, 52. suprà, ubi Vulgati habent δουριλυτός. Cumque *Barnesio* hic facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut videtur. Vide ad *Il.* ἡ, 55. *Vulgg.* hoc in loco δουρικλυτόν.

Ver. 118. —— ἧς εἵνεκα πολλὰ Ἀργεῖοι, Τρῶές τε, θεῶν ἰότητι μόγησαν.] Ὅρα δὲ ὅτι καὶ πρὸς τὴν Ἑλένην φιλοφρόνως ἔσχε διὰ τὸν ξενίαν ὁ Τηλέμαχος· —— καὶ οὐδὲ φορτικὸν τὸ περὶ αὐτῆς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ὑπερασπιλογήσατο ἐν τῷ εἰπεῖν, Θεῶν ἰότητι γενέσθαι τὰ κατ' αὐτήν. —— Εἰ γὰρ καὶ ἐκείνη ἔπεκτα αὐτῆς κυνώπιδος τὰ ἐν Ἰλίῳ κακὰ γενέσθαι φησίν ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος οὕστις αὐτὸ φυσάμενος εἶπεν, ὕφ' Θεῶν ἰότητι πρεζθῆναι αὐτά. *Eustath.* Porrò MS. à *Tho. Bentleio* collatus, pro μόγησαν hic legit δάμησαν· secundum *Eustathii* sententiam, minùs rectè: Etenim Τὸ δὲ "ἐκεῖ" γησαν" (inquit) σημαίνει ὕφ' ὁ Τηλέμαχος, διὰ τὸν Ἑλένην. Εἰκὸς γὰρ, ἧς εἵνεκα ἄλεστο, ἢ τὰ τοιοῦτον, εἰκὸς διὰ τὸ δυσφημότερον. Atqui ipse in versu praecedenti pro πολλὰ legit πολλοὶ in quod cum δάμησαν, aptiùs quàm cum μόγησαν, convenit.

Εἴρετο δ' αὐτίκ' ἔπειτα βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος
Ὅττευ χρηίζων ἱκόμην Λακεδαίμονα δῖαν·
Αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πᾶσαν ἀληθείην κατέλεξα·
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
Ἤθελον εὐνηθῆναι ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.
Ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
Νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς,
Κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
Βοσκομένη, ὁ δέ τ' ὦκα ἣν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
Αἶ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ' ἐὺκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ
Ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστὰς,

" Interrogabat verò statim deindè bello-strenuus Menelaus,
" Cujusnam rei indigens venissem *in* Lacedaemonem divinatn :
" At ego ei omnem veritatem dixi :
" Et tunc demùm me verbis respondens allocutus est ;
' Papae ! profectò valdè jam fortis viri in lecto
' Voluerunt cubare, imbelles ipsi cum-sint.
' Sicut autem quandò in lustro cerva fortis leonis
' Hinnulos ubi-composuerit recèns-natos, lactentes,
' Juga investigat et valles herbosas
' Pascens ; hic verò statim suum ingressus est cubile,
' Ambobusque illis saevam mortem infert :
' Ita Ulysses illis saevam mortem infert :
' Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
' Talis existens, qualis olim benè-aedificatâ in Lesbo
' Ex-contentione cum Philomelide luctatus est, ubi-surrexisset

Ver. 121. Ὅττευ.] *Al.* Ὅττια.

Ver. 124. Ὦ πόπου.] Vide suprà δ', 333. &c. ubi totus hic locus occurrit.

Ver. 127.—— γαλαθηνοὺς.] *Al.* γαλαθινοὺς, et γαλαθίνους.

Ver. 129.—— ὁ δέ τ' ὦκα.] *Al.* ὁ δ' ἴστατα. Quo modo legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atque ita in Vulgatis legitur suprà δ', 338.

Ver. 130.—— ἰφῆκεν.] *Al.* ἰφήσι.

Ver. 134. Ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδη.] Ὁ Φιλομηλείδης, ὡς Φιλομήλου υἱός· ὁ γὰρ Πάτροκλος οὐ δύναται δηλοῦσθαι, ὡς Φιλομήλας υἱός· ὅτι σι τὰ ἀπὸ μητέρων οὐ σχηματίζει ὁ Ποιητής· καὶ ὅτι σὺ τὸ ἐπιφερόμενον οὐκ εἰκῆ ἐν ἐκ Πατρόκλου· " Καὶ δ' ἴζαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες " Ἀχαιοί." Καὶ ἐν Ἰλιάδι δὲ λέγει. [*Iliad.* ε', 670.] " Νῦν τις ἐπιπλὴξ Πατροκλῆος δῖλοῖο " Μνησάσθω." *Schol.* Similitèr *Heraclides Ponticus* ; Σύνηθες γὰρ Ὁμήρῳ τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρῆσθαι· τὰ δ' ἀπὸ μητέρων οὐκ ἂν εὕροις τις ἴλως παρ' αὐτῷ. Quem ad locum *Editor* in annotationibus ; " Canon," inquit, " diligentèr notandus, qui apud Homerum " ubique, ni longè fallor, versus reperietur." Vide suprà ad δ', 343. *Barnesius* autem hanc observationem fundamento haud satìs firmo niti contendit. " *Homero* enim," in- " quit, " *Apollo* Ἀπτοΐδης audit ; ut *Hesiodo*, " Scut. *Herc. ver.* 229. Δηναΐδης Πειρεσὶς di- " citur, et Χείρων Φιλλυρίδης, &c." Sed quamvis hoc fiat apud alios Poetas, apud *Homerum* tamen totà in *Iliade* atque *Odysseâ* nusquam reperitur hujusmodi exemplum. Nam vox Ἀπτοΐδης, cujus meminit *Barnesius*, in *Hymno ad Mercurium* tantùm occurrit, qui an reverà sit *Homeri*, dubitari potest. Porrò admodùm videtur absimile Poetam, qui *Patroclum* in *Iliade* et *Odysseâ* Μενοιτιάδην plus vicies appellârat, duobus in locis Φιλομηλείδην nominàsse.

Κὰδ' δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ταῦτα δ', ἃ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἄν ἔγωγε
Ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδὸν, οὐδ' ἀπατήσω·
Ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτής,
Τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
Φῆ μιν ὅδ' ἐν νήσῳ ἰδέειν κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἣ μιν ἀνάγκη
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέ μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Ὣς ἔφατ' Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος.
Ταῦτα τελευτήσας νεόμην· ἔδοσαν δέ μοι οὖρον
Ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,

‘ Prostravitque fortitèr, gavisi autem sunt omnes Achivi;
‘ Talis existens cum procis versaretur Ulysses:
‘ Omnes et brevis-aevi fierent et amararum-nuptiarum.
‘ Ista autem, quae me interrogas et precaris, non ego
‘ Alia praeter *verum* dixero declinando, neque decipiam:
‘ Sed quae quidem mihi dixit senex marinus verax,
‘ Horum nullum tibi ego celabo verbum, neque occultabo.
‘ Dixit ipsum is in insulâ *se* vidisse duros dolores habentem,
‘ Nymphae in aedibus Calypsûs, quae ipsum necessitate
‘ Detinet: ille verò non potest suam in patriam terram venire:
‘ Non enim ei adsunt naves remigio-instructae et socii,
‘ Qui et ipsum convehant super lata dorsa maris.
“ Sic dixit Atrides hastâ-inclytus Menelaus.
“ His peractis redii: dederunt autem mihi ventum secundum
“ Immortales, qui me celeritèr dilectam in patriam miserunt.”
Sic dixit: ei autem animum in pectoribus commovebat.
Inter hos verò et locutus est Theoclymenus deo-par;
“ O uxor veneranda Laërtiadae Ulyssis,

Ver. 139. —— παρὲξ εἴποιμι παρακλιδόν.] Vide suprà ad δ', 348.

Ver. 141. Τῶν οὐδέν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, et ex *Odyss.* δ', 350. ubi Vulgati ita habent. Atque ita hic in pluribus Codicibus scriptum reperit *Tho. Bentleius.* Vulgati hoc in loco habent Ὧν οὐδέ.

Ver. 142. et 153. —— ἴδ'.] *Al.* ἴδ'.

Ibid. —— ἰδέειν κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα.] *Henricus Stephanus* ex *Eustathio* inter varias lectiones retulit Δαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα· ut suprà δ', 556. ubi occurrit hic locus. Undè legi posse conjicit *Barnesius*, ἰδέειν κατὰ δάκρυ χέοντα.

Ver. 146. Οἵ κέ μιν πέμποιεν.] *Al.* Οἵ κέν μιν. Quæ et potior videtur lectio. Atque ita omnibus legitur suprà δ', 560. ί, 17. 142. ubi idem versus occurrit.

Ver. 147. —— δουρικλειτός.] Ita rectè *Barnesius.* Quocum et hîc facit MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide suprà ad *ver.* 126. *Al.* δουριλυτός.

Ver. 150. —— ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε.] *Al.* ἐνὶ στήθεσσ' ἐτάραξε.

Ἦτοι ὃδ' οὐ σάφα οἶδεν· ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
Ἀτρεκέως γάρ σοι μαντεύσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
Ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
Ὡς ἦτοι Ὀδυσεὺς ἤδη ἐν πατρίδι γαίῃ
Ἥμενος, ἢ ἕρπων, τάδε πευθόμενος κακὰ ἔργα,
Ἔστιν, ἀτὰρ μνηστῆρσι κακὸν πάντεσσι φυτεύει.
Τοῖον ἐγὼν οἰωνὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηὸς
Ἥμενος ἐφρασάμην, καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
Τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε, πολλά τε δῶρα,
Ἔξ ἐμεῦ, ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
Δίσκοισιν τέρποντο, καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες
Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δειπνηστὸς ἔην, καὶ ἐπήλυθε μῆλα
Πάντοθεν ἐξ ἀγρῶν, οἱ δ' ἤγαγον, οἵ τοπάρος περ,

" Sanè ille non certè novit; meo autem attende sermoni:
" Verè enim tibi vaticinabor, neque occultabo.
" Sciat nunc Jupiter primùm deorum, hospitalisque mensa,
" Larque Ulyssis eximii, ad quem veni,
" Quod sanè Ulysses jam in patriâ terrâ
" Sedens, vel repens, haec audiens mala opera,
" Est; at procis malum omnibus serit.
" Talem ego avem bonis-transtris-instructâ in navi
" Sedens observavi, et Telemacho proclamavi."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Utinam enim hoc, hospes, verbum perfectum esset,
" Ita citò sentires amicitiamque, multaque dona,
" Ex me; ut aliquis te occurrens beatum-diceret."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Proci autem ante Ulyssis domum
Discis delectabantur, et hastilibus jaculantes
In fabrefacto pavimento, ubi utique anteà insolentiam exercebant.
Sed quandò jam coenae-tempus erat, et advenerunt pecudes
Undique ex agris, agebant autem eas, qui scilicèt anteà;

Ver. 153. —— ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον.] *Al.* ἐμεῖο δὲ σύνθεο μύθου.

Ver. 156. Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος.] Ita MS. à Tho. *Bentleio* collatus; et *Eustathius* in commentario: Atque ita in Omnibus scribitur infrà σ', 304. ubi repetitur hic versus. Ita porrò scribendum contendit *Barnesius* suprà ξ, 159. Ipse tamen hoc in loco cum Vulgatis edidit Ἑστίη.

Ver. 158. —— πευθόμενος.] *Al.* πευσόμενος.

Ver. 160. Τοῖον.] *Al.* Οἷον.

Ibid. —— ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.] Suprà ι, 524. 531.

Ver. 165. —— μακαρίζοι.] *Al.* μακαρίζῃ.

Ver. 169. —— ἔχεσκον.] Vide suprà ad σ', 241. et ad *Il.* β', 221.

Ver. 170. —— δειπνηστός.] Βαρυνόμενον μὲν, ἡ τοῦ δείπνου ὥρα· ἐξυνένεγκε δὲ, τὸ δεῖπνον. *Schol. Al.* δείπνηστος, et δειπνητός.

Καὶ τότε δή σφιν ἔειπε Μέδων, (ὃς γάρ ῥα μάλιστα
Ἥνδανε κηρύκων, καί σφιν παρεγίνετο δαιτί·)
Κοῦροι, ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθητε φρένα ἀέθλοις,
Ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' ἐντυνώμεθα δαῖτα·
Οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνστάντες ἔβαν, πείθοντό τε μύθῳ.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὖ ναιετάοντας,
Χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
Οἱ δ' ἱέρευον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἶγας·
Ἱέρευον δὲ σύας σιάλους, καὶ βοῦν ἀγελαίην,
Δαῖτ' ἐντυνόμενοι. Τοὶ δ' ἐξ ἀγροῖο πόλινδε
Ὠτρύνονθ' Ὀδυσεύς τ' ἰέναι καὶ δῖος ὑφορβός.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε συβώτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ δὴ ἄστυ πόλινδ' ἰέναι μενεαίνεις
Σήμερον, ὡς ἐπέτελλεν ἄναξ ἐμός, ἦ σ' ἂν ἔγωγε

Tunc demùm ipsis dixit Medon; (hic etenim maximè
Placebat praeconum, et ipsis aderat in convivio:)
" Juvenes, postquam jam omnes delectati estis mente certaminibus,
" Ite ad aedes, ut paremus convivium:
" Nequaquam enim malum *est* in tempore coenam capere.
Sic dixit: illi autem ubi-surrexissent, ibant, parebantque sermoni.
At postquam venissent *in* aedes habitantibus-commodas,
Laenas quidem deposuerunt in sedilibusque soliisque;
Hi autem mactabant oves magnas et pingues capras;
Mactabant porrò sues pingues, et bovem armentalem,
Convivium parantes. At ex agro ad-urbem
Properabant ire Ulyssesque et nobilis subulcus.
Illis autem sermonem exordiebatur subulcus, princeps virorum;
" Hospes, quoniam jam demùm ad-urbem ire cupis
" Hodiè, sicut jussit dominus meus; certè te ego

Ver. 174. —— ἀέθλοις.] *Al.* ἀέθλων.

Ver. 176. Οὐ μὲν γάρ τι χέρειον.] Simili ferè modo usurpatur vox ἄμεινον apud *Hesiodum*:

Μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, οὐ γὰρ ἄμεινον.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. 368.

Ver. 177. —— ἔβαν, πείθοντό τε μύθῳ.] *Al.* ἔβαν εἵνεκεν ἕκαστος. *Al.* ἔβαν ποτὶ εἶκον ἕκαστος.

Ver. 181. Ἱέρευον δὲ σύας.] *Barnesius* legi posse conjicit Ἴερευον quo modo fortè Ἰέρευον pronunciabatur. Quod enim de hoc versu in annotationibus ad *Odyss.* β', 289. observat *Barnesius*, nempè *Anapaestum* habere in *Primo* loco; id verò in hujusmodi Carmine (ut opinor) ferri non potest.

Ver. 185. —— ὅτι ἄστυ.] Vide suprà ad ά, 290.

Ibid. —— ἴέναι.] *Al.* ἴμεναι.

Ver. 186. —— ἦ σ' ἂν ἔγωγε Εὐνεῦ βουλοίμην.] " Monet (inquit *Spondanus*) hospitem " Eumæus de profectione ad urbem juxta " Telemachi mandatum, cui se obtempe- " rare malle docet, quàm propriis studere " commodis. —— Ubi observandum est op- " timi et fidelis servi exemplum, qui sua " negotia domini negotiis postponit." Minùs rectè. Non enim de suo ipsius commodo cogitat *Eumæus*, sed de salute hospitis; cui apud se manere multò tutiùs arbitratur, quàm ad urbem proficisci:

Ὦ μοι ξεῖν', εἰη τοι ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ἕσπετο; ἦ σύ γε πάγχυ λιλαίεαι αὐτίδ' ἰλίσθαι. Suprà ί, 325.

Et *ver.* 334. *ejusdem libri*:

Ἀλλὰ μίν' οὐ γάρ τίς τοι ἀνὴρ ἕπεται πεφιδώς.

Αὐτοῦ βουλοίμην σταθμῶν ῥυτῆρα γενέσθαι·
Ἀλλὰ τόν αἰδέομαι, καὶ δείδια, μή μοι ὀπίσσω
Νεικείῃ· χαλεπαὶ δέ τ' ἀνάπτων εἰσὶν ὁμοκλαί.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἴομεν· δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα
Ἦμαρ· ἀτὰρ τάχα τοι ποτὶ ἕσπερα ῥίγιον ἔσται.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Γιγνώσκω, φρονέων· τά γε δὴ νοέοντι κελεύεις·
Ἀλλ' ἴομεν· σὺ δ' ἔπειτα διαμπερὲς ἡγεμόνευε.
Δὸς δέ μοι, εἴ ποθί τοι ῥόπαλον τετμημένον ἐστὶν,
Σκηρίπτεσθ', ἐπεὶ φάτ' ἀρισφαλὲ' ἔμμεναι οὐδόν.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἀεικέα βάλλετο πήρην
Πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
Εὔμαιος δ' ἄρα οἱ σκῆπτρον θυμαρὲς ἔδωκεν.
Τὼ βήτην· σταθμὸν δὲ κύνες καὶ βώτορες ἄνδρες
Ῥύατ' ὄπισθε μένοντες· ὁ δ' ἐς πόλιν ἦγεν ἄνακτα,
Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον ἠδὲ γέροντι,
Σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῒ εἵματα ἕστο.

" Hic mallem stabulorum custodem factum esse:
" Sed illum vereor, et timeo, nè me postea
" Objurget: severae etenim dominorum sunt increpationes.
" Sed age nunc eamus; jam enim praeteriit maximâ-ex-parte
" Dies: at citò ad vesperam frigidius erit."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Cognosco, sapio; haec jam intelligenti praecipis:
" Sed eamus; tu autem deindè perpetuò praci.
" Da verò mihi, sicubi baculum tibi caesum est,
" Ad-innitendum; quoniam dicitis valdè lubricam esse viam."
Dixit utique; et circum humeros turpem sibi-jaciebat peram
Crebris-locis laceram: inerat verò tortile lorum.
Eumaeus autem ei baculum animo-gratum dedit.
Hi iverunt: stabulum verò canes et pastores viri
Custodiebant ponè manentes; hic autem in urbem ducebat regem,
Mendico misero similem et seni,
Baculo innitentem: turpia autem circum corpus vestimenta indutus erat.

Ver. 187. ——— γενέσθαι.] *Al.* λιτέσθαι. Quam lectionem in hunc locum aptiorem existimat *Fr. Asulan.* Atque ita habent MSS. duo: *Hom. Florentin.* contulit.

Ver. 188. ——— αἰδέομαι, καὶ δείδια.] Vide ad *Il.* α, 23. et γ', 750.

Ver. 189. ——— χαλεπαὶ δέ τ' ἀνάπτων εἰσὶν ὁμοκλαί.]

Διεινὰ τυράννων λήμαθ' ———.
Eurip. Medea, ver. 119.

Gravis ira regum est semper ———.
Senec. Medea, ver. 494.

Cæterùm *Scholiastes* ad *Æschyl. Prometh. ver.* 35. hoc in loco pro ὁμοκλαὶ videtur legisse ἀτιλαί.

Ver. 190. ——— δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα Ἦμαρ.] Τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας παρελήλυθεν. *Schol.*

Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei. *Æn.* IX, 156.

Ver. 196. ——— ἀρισφαλὲ' ἔμμεναι οὐδόν.] Καὶ ἆρα τὸ οὐδόν, ἀντὶ τοῦ ὁδόν, ἐπιτίθεσι Αἰολικῇ τοῦ "υ" ἅπαξ ὅτι, φασὶν, ἐνταῦθα εἶπε τὴν λέξιν· καὶ δείδασιν ἀφορμὴν ἐτυμολογίας τῷ οὐδῷ· καὶ ἐκεῖνος γὰρ ὁδός ἐστι εἶκον ἐστίν. Ἡρακλείδης δ' ἐν οἷς περὶ συνηλίτων ῥημάτων γράφει, "Ἀρισφαλὴς ἔμμεναι οὐδας" φησὶ γράφεσθαι οὐκ ἄλλως ὑπό τινων. *Eustath.*

Ver. 199. ——— ἄρα.] *Prout postulaverat Ulysses;* ——— suprà *ver.* 195.

Ἀλλ' ὅτε δὴ στείχοντες ὁδὸν κατὰ παιπαλόεσσαν
Ἄστεος ἐγγὺς ἔσαν, καὶ ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο
Τυκτὴν, καλλίρροον, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται,
Τὴν ποίησ' Ἰθακος, καὶ Νήριτος, ἠδὲ Πολύκτωρ·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ὑδατοτρεφέων ἦν ἄλσος
Πάντοσε κυκλοτερὲς, κατὰ δὲ ψυχρὸν ῥέεν ὕδωρ
Ὑψόθεν ἐκ πέτρης· βωμὸς δ' ἐφύτερθε τέτυκτο
Νυμφάων, ὅθι πάντες ἐπιῤῥέζεσκον ὁδῖται·
Ἔνθα σφέας ἐκίχαν' υἱὸς Δολίοιο Μελανθεὺς,
Αἶγας ἄγων, αἳ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισι,
Δεῖπνον μνηστήρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες.
Τοὺς δὲ ἰδὼν νείκεσσεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν
Ἔκπαγλον καὶ ἀεικές· (ὄρινε δὲ κῆρ Ὀδυσῆος·)
Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ κακὸς κακὸν ἡγηλάζει·
Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

Sed quandò jam euntes viam per asperam
Urbem prope erant, et ad fontem pervenerant
Fabrefactum, pulchrè-fluentem, undè aquabantur cives,
Quem fecit Ithacus, et Neritus, et Polyctor;
Circùm verò alnorum aquis-nutritarum erat nemus
Undique rotundum; frigida autem defluebat aqua
Altè ex petrâ: ara autem suprà facta erat
Nympharum, ubi omnes sacra-faciebant viatores:
Illic in ipsos incidit filius Dolii Melantheus,
Capras agens, quæ omnibus antecellebant gregibus,
Coenam procis; duo autem unà sequebantur pastores.
Illos autem conspicatus increpuit, verbumque dixit et compellavit
Vehementèr et indignè; (commovebat autem cor Ulyssis:)
" Nunc quidem omninò malus malum ducit:
" Adeò semper similem ducit deus ad similem.

Ver. 206. —— καλλίρροον.] *Al.* καλλίῤῥοον. Quæ si vera lectio, pronuntiandum καλλίῤῥοον· uti et notavit *Barnesius.*

Ver. 207. —— "Ἰθακος, καὶ Νήριτος.] Πτερελάου παῖδες, "Ἰθακος καὶ Νήριτος, ἀπὸ Διὸς ἔχοντες τὸ γένος, ἔφυον τὴν Κεφαλληνίαν ἀρέσαν δὲ αὐτοῖς τοῦτο, καταλιπόντες τὰ σφέτερα ἤθη, παραγίνονται εἰς τὴν Ἰθάκην· καὶ τότε βουλόμενοι τὸ ψυχικὸν εἰς συνοικισμὸν, διὰ τὸ τῶν παραστιδίων ὑψηλότερον εἶναι, καὶ κατοικήσαντες διῆρε, τὴν Ἰθάκην ἔκτισαν· καὶ ἐκ μὲν τοῦ Ἰθάκου ἡ νῆσος ἐκαλέσθη Ἰθάκη· τὸ δὲ παρασιμώνιον ἔχει ἐκ τοῦ Νηρίτου Νήριτον. Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἀλεξιλάῳ. *Schol.*

Ver. 208. —— αἰγείρων ὑδατοτρεφέων.]

Populus in fluviis ——.
Virgil. Eclog. VII, 66.

Ibid. —— ἦν.] *Al.* ἦεν.

Ver. 210. —— ἐφύτερθε.] *Al.* ἐφ' ὕπερθε.

Ver. 211. —— ἐπιῤῥέζεσκον.] *Al.* ἐπιῤῥίζεσκον et ἐπὶ ῥίζεσκον. Quæ omnia eodem modo pronuntianda. Vide et ad *Il.* β', 221.

Ver. 212. —— σφέας.] *Al.* σφᾶς.

Ver. 218. Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.] Πέντων γὰρ ἐστὶν ἡ φιλία ἐν τοῖς ὁμοίοις, ὥσπερ δοκεῖ καὶ λέγεται· Καὶ γὰρ πολοὶς, φασὶ, παρὰ πολοὺς ἵζανε· καὶ, " Αἰεί τοι τὸν " ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὅμοιον." *Aristot. Ethic. Magn. lib.* II. *cap.* 11. Et *Rhetoric. lib.* I. *cap.* 8. Καὶ ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν ἡδὺ, τὰ συγγενῆ δὲ κατὰ φύσιν ἀλλήλοις ἐστὶν, ὥστε τὰ συγγενῆ καὶ ὅμοια ἡδέα, ὡς ἐπιστολή —— ὅθεν καὶ αἱ παροιμίαι εἰρηνται, ὡς " ἥλιξ ἥλικα " τέρπει" καὶ, " αἰεὶ τὸν ὅμοιον." [*Al.* " ὡς " αἰεὶ τῷ ὁμοίῳ φίλον τὸ ὅμοιον."] Vide et *Eundem, Ethic. Nicom. lib.* VIII. *cap.* 2. et *Ethic. Eudem. lib.* VII. *cap.* 1. item *Platonem in Lyside:* ubi notandum, quod jam legimus Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον &c. legisse *Pla-*

Πῆ δὴ τόνδε μολοβρὸν ἄγεις, ἀμίγαρτε συβῶτα,
Πτωχὸν ἀνιηρὸν, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα;
Ὃς πολλῆσι φλιῇσι παραστὰς φλίψιτα ὤμους,
Αἰτίζων ἀπόλους, οὐκ ἄορτας, οὐδὲ λέβητας·
Τόν κ' εἴ μοι δοίης σταθμῶν ῥυτῆρα γενέσθαι,
Σηκοκόρον τ' ἔμεναι, θαλλόν τ' ἐρίφοισι φορῆναι,
Καί κεν ὀρὸν πίνων, μεγάλην ἐπιγουνίδα ἔλτο.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἔμμαθεν, οὐκ ἐθελήσει

" Quonàm jam hunc voracem ducis, immanis subulce,
" Mendicum molestum, conviviorum contaminatorem?
" Qui multis postibus astans atteret humeros,
" Petens frusta, non tripodes, neque lebetes:
" Hunc si mihi dares stabulorum custodem fieri,
" Chortisque-curatorem ut-sit, frondemque hoedis ferat;
" Etiam serum bibens, magnum *sibi* femur efficeret.
" Sed quandoquidem sanè opera mala didicit, non volet

tonem aut memoritèr citâsse, Αλλ' ου τον ὅμοιον &c. Quo modo et citat *Aristoteles Ethic. Magn. lib.* II. *cap.* 11.

Ibid. —— ὡς τὸν ὁμοῖον.] Ἤγουν εἰς τὸν ὅμοιον. *Eustath.* Eodem modo usurpari videtur vocula ὡς apud *Euripidem*;

Καὶ δὴ σέ γ' ὡς σὶ πρυφίως ἐξήνυε μολεῖν.
Hecuba, ver. 993.

Et apud *Aristophanem*;

Ἐπιχεσόμενος οὖν ᾠχόμην ὡς τὸν Διόν.
Plutus, ver. 32.

Apud *Homerum* tamen, ut opinor, nusquam alibi reperitur hujusmodi exemplum. Cæterùm *Aristoteles, Ethic. Eudem. lib.* VII. *cap.* I. citat, εἰς τὸν ὅμοιον.

Ver. 219. —— ἀμίγαρτε συβῶτα.] Ἢ ἐν τῷ βαστῖν ἀβίωτε, ὃ δηλοῖ τὸ κακῶς φερόντων ἢ ἐξ οὗ ἐν τοῖς φορτίοις τοῦ συβωτεῖν οἷον, ἄξιε τοῦ συφορεῖν. *Schol.* Easdemque ferè interpretationes affert *Eustathius*. Atqui vox ἀμίγαρτος alibi apud Poëtam "*gravis*" aut "*ingratus*," denotare videtur;

—— πόσιν δ' ἀμίγαρτον ἄφιλλα.
Iliad. β'. 420.

Ὀρσας ἀργαλέον ἀνίμον ἀμίγαρτον ἀϋτμήν.
Odyss. λ'. 399.

Ver. 220. —— ἀνιηρὸν.] Similitèrque infrà *ver.* 377. ἀνιηρεί· Vide ad *Il.* ά, 24.

Ibid. —— δαιτῶν ἀπολυμαντῆρα.] Λυμαίνα τῶν ἰσύχων ἢ, τὸν τὰ παθήματα ἀπωφελούμενον [Ita *Barnesius* pro vulgato εἰ τὰ παθήματα προσφιλούμενοι] τῶν ἰσύχων. *Schol.*

Ver. 221. —— φλιῇσι.] Ταῖς παραστάσεσι τῆς θύρας. *Schol.*

Ibid. —— φλιῇσι —— φλίψιτα ὤμους.] Ὃς οὐκ ἰαζήσεται τῶν φλιῶν. *Schol.*

Ver. 222. Αἰτίζων ἀπόλους.] Ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς παναγιλᾶσαι παρὰ τοῖς μνηστῆρσιν, " Αἰτίζων ἀπόλους, οὐκ ἄορας, οὐδὲ λέβητας." Μεγαλοψυχίας γὰρ ἄγῶνα σαρκῶν, ὡς τὸ λοιδορεῖσθαι τοῖς μεγάλοις, καὶ τὸ αἰτεῖν. *Plutarch. de Auditione.* Perrò hinc apud *Callimachum*;

Αἰτίζων ἀπόλους τε καὶ ἰκέλια λύματα δαιτός.
Hymn. in Cererem, ver. 115.

Ibid. —— οὐκ ἄορας.] Οἱ μὲν χαρίεν θεῖον "σ," τὰ ξίφη, παρὰ τὸ ἄορ· οἱ δὲ μετὰ τοῦ "σ," τρίποδας ἄορας· οἱ μὲν τὰς ἀπὸ τῶν ἀγώνων λαμπάδας ἀθλα γυναίκας· λέγει γάρ που, [*Il.* χ', 164.] "Ἢ τρίπος, ἢ γυνή." ἢ ἄορας, οἱ δὲ τοὺς τρίποδας τοὺς ὅτα ἔχοντας ἐξ οὗ αἴρεσθαι δύνανται. *Schol.*

Ver. 223. Τόν κ' εἴ μοι δοίης.] Malè hîc *Spondanus*; " Conatur," inquit, " eum si-" bi in stabulorum custodem comparare, " prætexens (*ver.* 230.) quantas sit passu-" rus à procis molestias, si se ipsis obtule-" rit." Quasi scilicèt hoc *reverâ* peteret *Melanthius*.

Ibid. —— γενέσθαι.] *Al.* λιτέσθαι.

Ver. 224. —— θαλλόν τ' ἐρίφοισι φορῆναι.] Πᾶς γὰρ κλάδος δένδρου θαλλὸς προσαγορεύεται· ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν δὲ, μόνος ὁ τῆς ἐλαίας. *Schol.*

Ver. 225. —— ὀρὸν.] Ἀντὶ τοῦ ὑδρὸν, τὴν ὑδατώδη καὶ ἰφθαρμένην ὑποστάθμην τοῦ γαλακτος· ἢ τὸ ἄπηκτον γάλα, τὸ ὑγρολιπάρμενον ὑδατώδες. *Schol.*

Ibid. —— ἐπιγουνίδα.] Τὴν τοῦ σώματος ἰσχίαν· ἀπὸ μέρους, τοῦ κατὰ τὸ γόνυ δίχματος, τὸ ὑπὲρ ἡμεῖναι· ἢ τὸ ὑπερέρεισμα τοῦ γόνατος. *Schol.* Vide infrà ad σ', 73.

Ver. 226. —— ἔργα κάκ' ἔμμαθεν.] Τὸ δὲ " ἔργα κάκ' ἔμαθε," διπλάζει τὸ μῦ ἐν τῷ ἔμμαθε, κατὰ τοὺς Παλαιούς. *Eustath.* Eadem scilicèt ratione ac ἴλλαζε, ἰλλιτάσιους, &c.

Ibid. —— οὐκ ἐθελήσει· Ἔργον ἐποίχεσθαι.] Καθὸ ὁ ἀγαθὸς οὐ ῥᾴδιον ἀλλοιοῦται, ἐπὶ μᾶλλον ἔμμενει ἐοῦλός· οὕτως αὐδὶ ὁ φαῦλος, ἐπὶ ἔργα κάκ' ἔμαθε. Δυσανάζλητος γάρ, ἐστὶ δ' ὅτι καὶ ἀνανάζλητος, ὥσπερ αἱ ἀγαθαὶ ἕξεις, οὕτω δὲ καὶ αἱ φαῦλαι. *Eustath.*

Ἔργον ἐποίχεσθαι, ἀλλὰ πτώσσων κατὰ δῆμον
Βούλεται αἰτίζων βόσκειν ἣν γαστέρ' ἄναλτον.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται,
Αἴ κ' ἔλθῃ πρὸς δῶματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
Πολλά οἱ ἀμφὶ κάρῃ σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων
Πλευραὶ ἀποτρίψουσι δόμον κατὰ βαλλομένοιο.
Ὣς φάτο· καὶ παριὼν λὰξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσιν
Ἰσχίῳ· οὐδέ μιν ἐκτὸς ἀταρπιτοῦ ἐστυφέλιξεν,
Ἀλλ' ἔμεν' ἀσφαλέως· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεὺς,
Ἠὲ μεταΐξας ῥοπάλῳ ἐκ θυμὸν ἕλοιτο,
Ἦ πρὸς γῆν ἐλάσειε κάρη, ἀμφ' οὖδας ἀείρας.
Ἀλλ' ἐπετόλμησε, φρεσὶ δ' ἔσχετο· τὸν δὲ συβώτης
Νείκεσεν ἄντα ἰδών· μέγα δ' εὔξατο, χεῖρας ἀνασχών·
Νύμφαι κρηναῖαι, κοῦραι Διὸς, εἴποτ' Ὀδυσσεὺς

" Opus obire, sed mendicans per populum
" Mavult petendo pascere suum ventrem insatiabilem.
" Verùm tibi edico, quod et perfectum erit;
" Si iverit ad aedes Ulyssis divini,
" Multa ei circum caput scabella virorum ex manibus
" Latera deterent per domum percussi."
Sic dixit; et accedens *ei* calce insultavit per-insipientiam
In-coxam, neque ipsum extra viam dimovit,
Sed *is* manebat firmè: deliberabat autem Ulysses,
Utrùm irruens baculo animum *ei* eriperet,
An ad terram dejiceret caput, circa solum ubi-sustulerat:
Sed pertulit, animoque cohibuit-se; illum verò subulcus
Increpuit contrà intuitus; valdèque precatus est, manibus sublatis;
" Nymphae fontanae, filiae Jovis, si unquam Ulysses

Ver. 228. —— ἄναλτον.] Ἀκλήρωτον. *Schol.*

Ver. 231. 232. Πολλά οἱ —— βαλλομένου.] Vide ad *Il.* ξ', 141. et ad *Odyss. i*, 256.

Ibid. —— ἀμφὶ κάρῃ σφέλα ἀνδρῶν ἐκ παλαμάων Πλευραὶ ἀποτρίψουσι.] Φασὶ [οἱ Παλαιοὶ] τὸ "πολλὰ οἱ ἀμφὶ κάρῃ σφέλα &c." δηλοῦν ὅτι πολλὰ σφέλα κατὰ σκοτὸν μὲν ἀμφὶ τὸ τοῦ Ὀδυσσέως κάρη πεμπόμενα, τῇ δὲ τοῦ Ὀδυσσέως παρεκκλίσει ἐνεκπίπτοντα ταῖς αὐτοῦ πλευραῖς, ἀποτρίψουσιν αἱ οὕτω πληττόμεναι πλευραί. —— Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως ἐρμηνεύουσιν ὅτι πολλὰ σφέλα, τουτέστιν ὑποσόδια, ἢ καὶ ἁπλῶς βίλα τὰ δι' ὑστῶν, ἢ ξύλων, ἢ τοιούτων τινῶν, ἀμφὶ κάρη αἰρόμενα, τὸ τῶν βαλλόντων δηλοῖ, ἀποτρίψουσιν αἱ τοῦ ξένου πλευραί· —— Ἕτεροι δὲ ἀμφικαρῆ γράφουσιν ἐν ἓνὶ μέρει λόγου καὶ στιγμωμένως· ἵνα ἡ σφῖλα, τουτέστιν ὑποσόδια, ἀμφικαρῆ, τὰ ἀμφικέφαλα, ὡς οἷον κεφαλὰς ἀμφοτέρωθεν ἔχοντα τὰς ἐν αὐτοῖς ἐχούσας καὶ λαβάς. *Eustath.* Cæterùm nonnulli, notante ibidem *Eustathio*, hic legunt Πλευρὰς ἀποτρίψουσι· Quam lectionem et in Editionibus nonnullis reperit *Barnesius*: sed hoc (ut opinor) ferri non potest. Quamvis enim, uti rectè notavit *Barnesius*, apud Scriptores *Doricos* hujusmodi Accusativi plurales [αὐτάς, βουλάς, τροπάς, &c.] ultimam corripiant; apud *Homerum* tamen hoc nunquam fit. Vide ad *Il.* ά, 51. et β', 43.

Ver. 237. —— ἀμφ' οὖδας ἀείρας.] Apud *Eustathium* legitur et ἀμφουδὶς ἀείρας. Ἐξουλιύσατο (inquit) Ὀδυσσεὺς ἢ ἀύλαι τὸν κακὸν, ἢ ἀείρας ἀμφουδὶς, τουτέστιν ἐκ γῆς, πρὸς γῆν αὖθις ἐλάσεια τὴν ἐκείνου κεφαλήν· ἢ καὶ ἄλλως, ἀείρας βάλη τὴν κεφαλὴν πρὸς γῆν ἀμφουδίς. Porrò *Scholiastes* (quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus), hìc legit ἀμφ' οὖδας ἰεμένας.

Ver. 239. Νείκεσεν ἄντα ἰδών.] *Al.* Νείκεσ' ἰς ἄντα ἰδών.

Ibid. —— μέγα δ' εὔξατο, χεῖρας ἀνασχών.]

Et duplices cum voce manus ad sidera
teudit. *Æn.* X, 667.

Ver. 240. Νύμφαι κρηναῖαι.] Ταύταις προσεύχεται, ἤτοι καθ' ὃ ἀγχοικός ἐστιν· ἢ ὅτι τοῦτ' ἦν πρήνην προσῆμι. *Schol.*

Ὕμμ' ἐπὶ μηρί' ἔκηε, καλύψας πίονι δημῷ,
Ἀρνῶν, ἠδ' ἐρίφων, τόδε μοι κρηήνατ' ἐέλδωρ,
Ὡς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνὴρ, ἀγάγοι δέ ἑ δαίμων·
Τῷ κε τοι ἀγλαΐας γε διασκεδάσειεν ἁπάσας,
Τὰς νῦν ὑβρίζων φορέεις, ἀλαλήμενος αἰὲν
Ἄστυ κάτ'· αὐτὰρ μῆλα κακοὶ φθείρουσι νομῆες.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
Ὦ πόποι, οἷον ἔειπε κύων, ὀλοφώϊα εἰδώς;
Τόν ποτ' ἐγὼν ἐπὶ νηὸς εὐσσέλμοιο μελαίνης
Ἄξω τῆλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοτον πολὺν ἄλφοι.
Αἲ γὰρ Τηλέμαχον βάλοι ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
Σήμερον ἐν μεγάροις, ἢ ὑπὸ μνηστῆρσι δαμείη,
Ὡς Ὀδυσῆϊ γε τηλοῦ ἀπώλετο νόστιμον ἦμαρ·
Ὣς εἰπὼν, τοὺς μὲν λίπεν αὐτόθι, ἦκα κιόντας,

" Vobis femora combussit, coöperta pingui adipe,
" Agnorum et hoedorum, hoc mihi perficite votum,
" Ut veniat quidem ille vir, ducatque ipsum deus:
" Ita tibi fastus utique dissiparet omnes,
" Quos nunc contumeliosus fers, vagans semper
" Per urbem: at pecudes mali perdunt pastores."
Hunc autem rursùs allocutus est Melanthius, custos caprarum:
" Papae! quale dixit canis, astutias callens?
" Quem aliquandò ego in navi bonis-transtris-instructâ nigrâ
" Agam longè ab-Ithacâ, ut mihi victum multum inveniat.
" Utinam enim Telemachum interficeret argenteum-arcum-gerens Apollo
" Hodiè in aedibus, vel à procis domaretur,
" Sicut Ulyssi quidem procul periit reditûs dies."
Sic locutus, hos quidem liquit illic, lentè euntes:

Ibid. —— εἶπεν Ὀδυσεὺς Ὕμμ' ἐπὶ μηρί' ἔκηε.]

Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit ——. *Æn.* IX, 406.
—— colui vestros si semper honores.
Æn. XII, 778.

Ver. 246. — μῆλα κακοὶ φθείρουσι νομῆες.] Πρόσεστον μὲν, ὡς ἱστοτοκὸν, ἣν κακῶς ἔχῃ, τὸν νομέα αἰτιώμεθα. *Socrates apud Xenophontem, Oeconom. λόγ.*

Ibid. —— μῆλα] Τουτέστι τὰ ὑπὸ σὶ θρέμματα, τὰς αἶγας δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 248. —— ὀλοφώϊα εἰδὼς.] " Le mot " ὀλοφώϊα (inquit Dna. *Dacier*) signifie *des* " *finesses, des ruses*; mais il signifie aussi " *des sentimens profonds, des moralitez, des* " *sentences*, διὰ βουλεύματα· et je l'ai pris " ici dans ce dernier sens." Minùs rectè. Semper enim apud Poetam priori in sensu usurpatur hæc vox. Vide suprà ad ϑ, 410. 460. et κ', 289.

Ver. 250. Ἄξω τῆλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοτον πολὺν ἄλφοι.] Locum hunc ita reddit Dna. *Dacier*: " *Je l'envoyerai bientôt sur un vais-* " *seau loin d' Ithaque, trafiquer pour moi.*" Et in annotationibus: " *Il faut lui donner un* " *vaisseau, et l'envoyer trafiquer; car avec* " *l'esprit qu'il a, il amassera de grandes rich-* " *esses.*" At rectiùs *Spondanus*: " Eumaeo," inquit, " minatur — se eum longè ab Ithacâ " abducturum, ut eum vendat, et indè lu- " crum ingens faciat." Ita suprà ά, 451.

—— ὁ δ' ὑμῖν μουνίον ἄνυν
Ἄλφοι, ὅπη περάσητε πρὸς ἀλληθέους ἀνθρώπους.

Et infrà ύ, 383.

Ἐς Σικέλους πέμψωμεν, ὅθεν περ τοι ἄξιον ἄλφοι.

Atque ita hîc accipit *Eustathius*: Τὸ δὲ " βίο- " τον πολὺν ἄλφοι," ταὐτὸν ἐστὶ τῷ " ὄνον μυ- " ρίον ἄλφοι" ὃ περὶ ὀλίγων ἐρρέθη, διὰ τὸν μικρὸν Εὔμαιον.

Ver. 251. Αἲ γὰρ Τηλέμαχον.] " Optat " *Telemacho* mortem subitaneam; vel ut à " Procis propediem occidatur." Ut rectè *Barnesius*. Vide suprà ad ό, 409.

Ver. 252. —— μεγάροις.] *Al.* μεγάρῳ.

Ver. 254. —— αὐτόθι.] *Al.* αὐτοῦ.

Αὐτὰρ ὁ βῆ· μάλα δ' ὦκα δόμους ἵκανεν ἄνακτος.
Αὐτίκα δ' εἴσω ἴεν, μετὰ δὲ μνηστῆρσι κάθιζεν,
Ἀντίον Εὐρυμάχου· τὸν γὰρ φιλέεσκε μάλιστα.
Τῷ παρὰ μὲν κρειῶν μοῖραν θέσαν, οἳ τ' ποκέοντο.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Ἔδμεναι· ἀγχίμολον δ' Ὀδυσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς
Στήτην ἐρχομένω· περὶ δὲ σφέας ἦλυθ' ἰωὴ
Φόρμιγγος γλαφυρῆς· ἀνὰ γὰρ σφισι βάλλετ' ἀείδειν
Φήμιος· αὐτὰρ ὁ χειρὸς ἑλὼν προσέειπε συβώτην·
Εὖμαι', ἦ μάλα δὴ τάδε δώματα κάλ' Ὀδυσῆος,
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἐν πολλοῖσιν ἰδέσθαι.
Ἕξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν· ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ
Τοίχῳ καὶ ξριγκοῖσι, θύραι δ' εὐεργέες εἰσὶ
Δικλίδες· οὐκ ἄν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο.
Γιγνώσκω δ', ὅτι πολλοὶ ἐν αὐτῷ δαῖτα τίθενται
Ἄνδρες· ἐπεὶ κνίσση μὲν ἀνήνοθεν, ἐν δέ τε φόρμιγξ

At ipse ivit; valdè autem celeritèr ad aedes parvenit domini.
Statim autem introivit, et inter procos sedebat,
Ex-adverso Eurymachi; hunc enim diligebat maximè.
Ei quidem carnium partem apposuerunt *ii*, qui administrabant:
Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Ad-comedendum: propè autem Ulysses et nobilis subulcus
Steterunt venientes: circum autem ipsos venit sonus
Citharae cavae; illis enim incipiebat çanere
Phemius: at ille manu prehensum allocutus est subulcum:
" Eumaee, certè omninò utique hae aedes pulchrae Ulyssis:
" Facilè autem sunt dignoscendae etiam inter multas visu.
" Ex aliis aliae sunt: ornata est autem ei aula
" Muro et septis; janua verò fabrefactae sunt
" Bifores: haud quisquam eam vir insultaverit.
" Cognosco autem, quòd multi in ipsâ convivia celebrant
" Viri; quoniam nidor quidem ascendit, cithara autem

Ver. 262. —— *ἀνὰ γάρ σφισι βάλλετ' ἀείδειν.*] Vide suprà ad *ά*, 155. *Al. ἀνὰ δὲ σφισι.*

Ver. 266. 'Ἕξ ἑτέρων ἕτερ' ἐστίν.] *Διὰ τούτων βούλεται δηλοῦν, ὡς οὐ μονοτρόπων τῶν βασιλείων ὄντων, ἀλλὰ πολυτρόπων. Schol.* Σχεδὸν γὰρ οὕτω ἔοικε — οὐδὲν μᾶλλον ὁ ποιητὴς αὐτὸς [Ὁμηρος] λέγων· ἀλλὰ καὶ σκολὴν, καὶ εὐκτὴν, καὶ δίκτυα πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ἦθος πολλάκις ἀποκλίζειν. — Μενέλαος δὲ πολλῇ ἀξιοῦνην δῆλος ἐρέπων, [vide suprà ad *δ*', 45.] τοῦ Ταντάλιδῶν ἐξ αἵματος ὤν. Οὐ μὴν τήν γε τοῦ Ὀδυσσέως οἴκησιν οὐδαμοῦ τούτοις ὁμοίαν, ἀλλ' ὡς ἂν ἀσφαλοῦς ἀνδρὸς πεποίηκε, πρὸς αὐτὸ παρεσκευασμένου. Λέγει γὰρ οὕτως· " 'Ἕξ ἑτέρων " ἕτερ' ἐστίν· ἐπήσκηται δέ οἱ αὐλὴ Τοίχῳ, &c." *Dio, Orat.* II.

Ver. 267. —— *ἰυιεγέες.*] Apud *Dionem* loco suprà citato *ἰυιερκέες.* Quo modo legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 268. —— *οὐκ ἄν τίς μιν ἀνὴρ ὑπεροπλίσσαιτο.*] *Ἤτοι ὑπερῳφανήσαι, ἢ ὑβρίσαι ὑπερκύψαντα. Schol.*

Ver. 269. — *ἐν αὐτῷ.*] *Dio, Orat.* XXXIII. videtur legisse *ἐν αὐτῇ.* " Patitur tamen," inquit *Fredericus Morellus* in annotationibus ad locum *Dionis*, " *Attica* ἐναλλαγὴ, dici *ἐν* " *αὐτῷ.* nempè *δώματι*, quamvis praeeat " *δώματα.*"

Ibid. —— *δαῖτα τίθενται.*] *Al. δαῖτα πίνονται.*

Ver. 270. — *μὲν ἀνήνοθεν.*] *Al. μὲν ἐνήνοθεν.* Minùs rectè. Huic enim lectioni minùs aptè ex adverso respondit sequens *ἐν δέ τε.*

Ἠπύει, ἦν ἄρα δαιτὶ θοὶ ποίησαν ἑταίρην.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ῥεῖ ἔγνως· ἐπεὶ οὐδὲ τά τ' ἄλλα κερ ἔσσ' ἀνόημων.
Ἀλλ' ἄγε δὴ φραζώμεθ', ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.
Ἦ σὺ πρῶτος ἴσελθε δόμους εὖ ναιετάοντας,
Δύσεο δὲ μνηστῆρας, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ·
Εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπίμεινον, ἐγὼ δ' εἶμι προπάροιθε·
Μηδὲ σὺ δηθύνειν, μή τίς σ' ἔκτοσθε νοήσας
Ἢ βάλῃ, ἢ ἐλάσῃ· τάδε σε φράζεσθαι ἄνωγα.
Τὸν δ' ἠμείβεθ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Γιγνώσκω, φρονέω· τά γε δὴ νοέοντι κελεύεις·
Ἀλλ' ἔρχευ προπάροιθεν, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ.
Οὐ γάρ τι πληγέων ἀδαήμων, οὐδὲ βολάων·
Τολμήεις μοι θυμός, ἐπεὶ πολλὰ πέπονθα
Κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.

"Sonat, quam utique convivio dii fecerunt sociam."
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
"Facilè nosti; quippè neque in aliis rebus quidem es stultus.
"Sed age jam consultemus, quomodo sint haec opera.
"Vel tu primus ingredere aedes habitantibus-commodas,
"Inferque te procis; ego autem relinquar hîc:
"Sive vis, mane; ego verò ibo prae:
"Neque tu morare, nè quis te extrà conspicatus
"Vel percutiat, vel pellat; haec te considerare jubeo."
Huic autem respondit deinde patiens nobilis Ulysses:
"Cognosco, sapio; haec jam intelligenti praecipis:
"Sed i prae, ego autem relinquar hîc,
"Non enim omninò plagarum inscius sum, neque ictuum,
"Patiens mihi animus, quoniam mala multa passus sum
"Undis et bello; cum illis et hoc quoque fiat.

Ver. 271. —— ἦν ἄρα δαιτὶ θοὶ ποίησαν ἑταίρην.] Ita suprà Σ', 99.

Φέρμιγγός Σ', ἣ δαιτὶ συνήορός ἐστι θαλείᾳ.

Et infrà φ', 430,

Μολπῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.

Ἔστι καὶ Ὁμήρου διαστρῶν τὴν ἀρχαίαν τῶν Ἑλλήνων κατάστασιν, λέγειν· "Φέρμιγγός Σ', "ἣν δαιτὶ θοὶ ποίησαν ἑταίρην." Ὡς καὶ τοῖς ἰδιωτεύουσι χρησίμως εἶναι τῆς τέχνης ταύτης. Ἦν δ', ὡς δοκεῖ, τοῦτο νενομισμένον· πρῶτον μὲν ὅπως ἕκαστος τῶν εἰς μέθην καὶ πλήρωσιν ἑρμηνεύειν ἐπιτηδείων λαμβάνῃ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς ἀκοσμίας, τὴν Μουσικήν· εἶθ' ὅτι τὴν αὐθάδειαν πραΰνει. Περιαιρουμένη γὰρ τὴν συνηγόντα, ποιεῖ πραότητα καὶ χαρὰν ἱλαυτέραν. *Athenaeus, lib.* XIV. *cap.* 6. Ubi notandum, *Athenaeum* hîc legisse, *Φέρμιγγός Σ', ἣν δαιτὶ, &c.* Quo modo citat et *Scholiastes in Pindar. Nemeor. Od.* IX. *ver.* 18. ex Σ', ut videtur, suprà 99. Vide et infrà ad *ver.* 385. item suprà ad ε', 152.

Ver. 276. Δύσεο.] Vide ad *Il.* ι' 109.

Ver. 279. "Ἢ βάλῃ, ἢ ἐλάσῃ.] Τὸ δὲ, "ἢ "βάλῃ, ἢ ἐλάσῃ," συνείσειν ἐγγὺς τύψῃ, διὰ "φορᾶς συνήθη δηλοῦσι." *Eustath.* Vide ad *Il.* ε', 86.

Ver. 281. —— τά γε δὴ νοέοντι κελεύεις.] Ita restituit *Barnesius* ex *Eustathii* commentario, et ex *Odyss.* α', 136. et ε', 193. ubi Vulgati hoc modo legunt. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hîc, τά γε δὴ φρονέοντι κελεύεις. Quod propter precedentem φρονέω minùs placet. Porrò apud *Eustathium* legitur τάδε δή.

Ver. 283. Οὐ γάρ τι πληγέων ἀδαήμων.] Vide ad *Il.* ν', 344. et ι', 11.

Ver. 284. Τολμήεις μοι Θυμὸς, ἐπεὶ πολλὰ πέπονθα.] Δοκεῖ δὲ καὶ ἡ ἰμαντικὴ ἡ περὶ ἕκαστα, ἀνδρία τις εἶναι. *Aristot. Ethic. Nicom. lib.* III. *cap.* 11.

Ver. 285. —— μετὰ καὶ.] *Al.* μετὰ δὲ.

Γαστέρα δ' οὔπως ἐστὶν ἀποκρύψαι μεμαυῖαν,
Οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσι·
Τῆς ἕνεκεν καὶ νῆες ἐΰζυγοι ὁπλίσσονται
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον, κακὰ δυσμενέεσσι φέρουσαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον·
Ἂν δὲ κύων κεφαλήν τε καὶ οὔατα κείμενος ἔσχεν.
Ἄργος Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὃν ῥά ποτ' αὐτὸς
Θρέψε μέν, οὐδ' ἀπόνητο· πάρος δ' εἰς Ἴλιον ἱρὴν
Ὤχετο· τὸν δὲ πάροιθεν ἀγίνεσκον νέοι ἄνδρες
Αἶγας ἐπ' ἀγροτέρας, ἠδὲ πρόκας, ἠδὲ λαγωούς.
Δὴ τότε κεῖτ' ἀπόθεστος, ἀποιχομένοιο ἄνακτος,
Ἐν πολλῇ κόπρῳ, ἣ οἱ προπάροιθε θυράων,
Ἡμιόνων τε, βοῶν τε, ἅλις κέχυτ'· ὄφρ' ἂν ἄγοιεν
Δμῶες Ὀδυσσῆος τέμενος μέγα κοπρήσοντες·
Ἔνθα κύων κεῖτ' Ἄργος, ἐνίπλειος κυνοραιστέων.
Δὴ τότε γ', ὡς ἐνόησεν Ὀδυσσέα ἐγγὺς ἐόντα,

" Ventrem autem haudquaquam licet abscondere avidum,
" Perditum, qui multa mala hominibus dat:
" Cujus gratiâ et naves bonis-transtris-instructæ armantur,
" Pontum super infructuosum, mala inimicis ferentes."
Sic hi quidem talia inter se dicebant:
Canis autem caputque et aures jacens erexit
Argus Ulyssis malorum-patientis, quem scilicèt quondam ipse
Nutrivit quidem, non verò eo fruitus est; priùs nempè in Ilium sacrum
Ivit: hunc autem anteà ducere-solebant juvenes viri
Capras in sylvestres, et cervos, et lepores.
Tunc demùm jacebat neglectus, absente domino,
In multo stercore, quod ei ante fores
Mulorumque, boumque, abundè fusum erat; donec auferrent
Servi Ulyssis prædium magnum stercoraturi:
Illic canis jacebat Argus, plenus ricinorum.
Tunc demùm, ut agnovit Ulyssem propè exlstantem,

Ver. 286. Γαστέρα δ' οὔπως ἐστὶν ἀποκρύψαι.] Ὁμήρου λέγοντος· " Γαστέρα δ' οὔπως ἐστὶν ἀπο-" κλῆσαι μεμαυῖαν, Οὐλομένην, &c." Εὐριπίδης φησὶ·

" Νικᾷ δὲ χρεία μὲν κακῶς σ' ὀλουμένη
" Γαστὴρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά."
Clemens Alexandr. Strom. VI.

Ubi notandum pro ἀποκρύψαι, citâsse *Clementem*, ἀποκλῆσαι. Ita suprà ἡ, 216.

Οὐ γάρ τι στυγιερὴ ἰκὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
Ἔπλετο, ἣ τ' ἰκίλιστον ἔις μνήσασθαι ἀνάγκη.

Porrò haud dissimilitèr *Seneca*; " Cum ven-" tre humano tibi negotium est: nec rati-" onem patitur, nec æquitate mitigatur, nec " ullâ prece flectitur populus esuriens." *De Brevitate Vitæ*, § 18. Ubi hunc *Homeri* locum citat *Lipsius*.

Ver. 288. —— ἰκλίσσετο.] MS. a *Pio. Bentleio* collatus legit ἰκλίζοντα. Quæ et potior videtur lectio.

Ver. 292. —— ἦν ῥά.] *Quem scilicèt* ——.

Ver. 293. Θρέψε μὲν, οὐδ' ἀπόνητο.] Vide infrà ad ver. 313.

Ver. 296. —— ἀποιχομένοιο ἄνακτος.] *Al.* ἀποιχομένου Ὀδυσῆος.

Ver. 299. —— κοπρήσοντες.] Apud *Etymol. Mag.* notante *Barnesio*, κοπρίσαντες. Quod ex analogiâ antepenultimam corripere debet. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 300. — ἐνίπλειος κυνοραιστέων.] Κυνοραίστας δὲ — οἱ τοὺς κύνας βαίοντες· ἐξ οὗ κατὰ διάλυσιν καὶ παραγωγὴν τὸ βαΐζειν γίνεται· ἀφ' οὗ καὶ Θυμοραϊστὴς, ἀναλόγως τῷ κυνοραιστής. Λέγονται δὲ οὕτως καὶ πρίστωνες παρὰ τοῖς Ὀνειρο-κρίταις. *Eustath.* Cæterùm Vulgati hic habent κυνοραιστέων. *Barnesius* autem edi-

Οὐρῇ μέν ῥ' ὅγ' ἔσηνε, καὶ οὔατα κάββαλεν ἄμφω·
Ἆσσον δ' οὐκ ἔτ' ἔπειτα δυνήσατο οἷο ἄνακτος
Ἐλθέμεν· αὐτὰρ ὁ νόσφιν ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ,
Ῥεῖα λαθὼν Εὔμαιον· ἄφαρ δ' ἐρεείνετο μύθῳ·
Εὔμαι', ἦ μάλα θαῦμα, κύων ὅδε κεῖτ' ἐνὶ κόπρῳ,
Καλὸς μὲν δέμας ἐστίν, ἀτὰρ τόδε γ' οὐ σάφα οἶδα,
Εἰ δὴ καὶ ταχὺς ἔσκε θέειν ἐπὶ εἴδεϊ τῷδε,
Ἦ αὔτως, οἷοί τε τραπεζῆες κύνες ἀνδρῶν
Γίγνοντ', ἀγλαΐης δ' ἕνεκεν κομέουσιν ἄνακτες.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Καὶ λίην ἀνδρός γε κύων ὅδε τῆλε θανόντος.
Εἰ τοῖόσδ' εἴη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ ἔργα,
Οἷόν μιν Τραίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
Αἶψά κε θηήσαιο, ἰδὼν ταχυτῆτα καὶ ἀλκήν·
Οὐ μὲν γάρ τι φύγεσκε βαθείης βένθεσιν ὕλης
Κνώδαλον, ὅττι ἴδοιτο· καὶ ἴχνεσι γὰρ περιῄδη·

Caudâ quidem iste adulatus est, et aures dejecit ambas:
Prope autem non ampliùs tum potuit suum dominum
Venire: at ille seorsùm conspicatus abstersit lachrymam,
Facilè latens Eumaeum; statim autem interrogabat sermone;
" Eumaee, certè omninò miraculum, canis hic jacet in fimo;
" Pulcher quidem corpore est, at hoc non certò novi,
" An utique et velox fuerit ad-currendum, cum formâ hâc,
" An nullîus-pretii, quales scilicèt mensales canes virorum
" Sunt; deliciarum verò gratiâ nutriunt domini."
Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
" Et sanè viri canis hic *est* procul mortui.
" Si talis esset *nunc* et corpore, atque etiam operibus,
" Qualem ipsum ad Trojam profectus reliquit Ulysses,
" Statim admirareris, conspicatus velocitatem et robur:
" Nequaquam enim effugiebat densae in profunditatibus sylvae
" Fera, quamcunque vidisset; et vestigiis enim perquàm-sciebat:

Ver. 302. —— ῥ'.] *Ut solent canes.* ——

Ver. 304. —— αὐτὰρ ὁ νόσφιν ἰδὼν ἀπομόρξατο δάκρυ.] Εὖ δὲ καὶ ὁ Πισιστὴς, οἷόν ἐστι τὸ παρὰ προσδοκίαν, ἰδιδάξιν. Ὁ γὰρ Ὀδυσσεὺς τοῦ μὲν κυνὸς θανόντος ἐξιδέκρυσε, τῇ δὲ γυναικὶ πλαισίου παρακαθήμενος [infrà σ', 209. 211.] οὐδὲν ἴσχυε τοιοῦτον· ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἀφίκτο τὸ λογισμῷ τὸ πάθος ὑποχείριον ἔχων καὶ προκατειλημμένον εἰς δὲ ἐκεῖνον, μὴ προσδοκήσας, ἀλλ' ἐξαίφνης διὰ τὸ παράδοξον ἐνίκησε. *Plutarch. de Animi Tranquillitate.*

Ver. 305. —— μύθῳ.] *Al.* μῦθον.

Ver. 308. Εἰ δὴ καὶ ταχὺς ἔσκε θέειν ἐπὶ εἴδεϊ τῷδε.] Sic infrà *ver.* 454.

—— οὐκ ἄρα σοί γ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν.

Ver. 313. Εἰ τοῖόσδ' εἴη.] " Cùm talis," inquit *Spondanus*, " jam esset tunc canis iste, " cur antèa dixit Poeta Ulyssem eo non " fuisse usum? quod ego ad inhabilitatem " canis puto referendum: ait enim [suprà " *ver.* 293.] Θείψε μιν, οὐδ' ἀπόνητο." Atqui non indicat istud " οὐδ' ἀπόνητο." *Ulyssem* cane nunquam omninò fuisse usum, sed parùm fruitum; quippe quì, simul primùm ut canis corporis istam speciem cursúsquè velocitatem attigisset, ad bellum Trojanum digressus est. Ita suprà σ', 120.

Μοῦνον ἰμ' ἐν μεγάροισι τιταὼν λίπεν, οὐδ' ἀπόνητο.

Ver. 317. Κνώδαλον.] Κυρίως μὲν τὸ θαλάσσιον θηρίον, τὸ κῆτος· νῦν δὲ θηρίον ὑπὸ κυνῶν ἁλισκόμενον. *Schol.*

Ibid. —— ὅττι ἴδοιτο.] Τὸ δὲ " ὅ,τι ἴδοιτο" κρεῖττον φασὶ γράφειν, " ὅτοιτο," ἵνα λίγῃ ὡς οὐκ ἐξέφυγεν αὐτὸν θηρίον, ὅτις ἂν διώκοι· τοῦτέστι διώκοι·—Τὸ γὰρ, " ἴδοιτο" στερισεῖ κυνὸς

Νῦν δ' ἔχεται κακότητι· ἄναξ δέ οἱ ἄλλοθι πάτρης
Ὄλλυτο· τὸν δὲ γυναῖκες ἀκηδέες οὐ κομέουσι.
Δμῶες δ', εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες,
Οὐκ ἔτ' ἔπειτ' ἐθέλουσιν ἐναίσιμα ἐργάζεσθαι·
Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀπoαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς
Ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσιν.
Ὣς εἰκὼν, εἰσῆλθε δόμους εὖ ναιετάοντας·
Βῆ δ' ἰθὺς μεγάροιο μετὰ μνηστῆρας ἀγαυούς.
Ἆρχον δ' αὖ κατὰ μοῖρ' ἔλαβεν μέλανος θανάτοιο,
Αὐτίκ' ἰδόντ' Ὀδυσῆα ἐείκοστῷ ἐνιαυτῷ.
Τὸν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδὴς
Ἐρχόμενον κατὰ δῶμα συβώτην· ὦκα δ' ἔπειτα
Νεῦσ' ἐπί οἱ καλέσας· ὁ δὲ, παπτήνας, ἕλε δίφρον
Κείμενον, ἔνθάδε δαιτρὸς ἐφίζεσκεν, κρέα πολλὰ

" Nunc autem tenetur malo: dominus nempè ejus seorsùm à patriâ
" Periit; hunc verò mulieres negligentes non curant.
" Servi nempè, quandò non amplius imperant domini,
" Non diutiùs posteà volunt justa operari:
" Dimidium enim virtutis aufert latè-sonans Jupiter
" Viro, quandò ipsum servilis dies corripuerit."
Sic locutus, intravit aedes habitantibus-commodas:
Ivit autem rectà per-domum ad procos illustres.
Argum verò deindè fatum occupavit atrae mortis,
Statim ut-viderat Ulyssem vigesimo anno.
Longè autem primus vidit Telemachus deo-par
Venientem per domum subuleum; celeriterque deindè
Innuit ad se vocans: ille autem, ubi-circumspexisset, cepit sedem
Jacentem, ubi coquus insidere-solebat, carnes multas

τὴν ἰχνυιαὴν (φασὶν) αἴσθησιν. *Eustath.* Atque istâ ratione aptiùs cohaerebit sequens, καὶ ἴχνια γὰρ στείβει.

Ver. 320. —— εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες.] Sic apud *Terentium*:

—— foràs simul omnes proruunt se,
Abeunt lavatum, perstrepunt; ita ut fit,
domini ubi absunt.

Eunuch. Act. III. *Scen.* V. *ver.* 51.

Ver. 322. Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται.] Οὐ γὰρ ὑγιὲς οὐδὲν ψυχῆς δούλης· οὐ δεῖ γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς πιστεύειν αὐτοῖς τὸν νοῦν κεκτημένον. Ὁ δὲ σοφώτατος τῶν ποιητῶν φησίν· " Ἥμισυ " γάρ τε νόου ἀπαμείρεται εὐρύοπα Ζεὺς Ἀν- " δρῶν, οὓς ἂν δὴ κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσι." *Athenaeus, lib.* VI. *cap.* 18. Ubi notandum quod jam legimus Ἥμισυ γάρ τ' ἀρετῆς ἀποαίνυται, legisse *Athenaeum*, Ἥμισυ γάρ τε νόου ἀπαμείρεται· quo modo citat et *Plato de Legibus, lib.* VI.

Οὐκοῦν δουλίᾳ κεφαλῇ οὐδεὶς πίστις,
Ἀλλ' αἰὲν σκολιὴ, ——

Theogn. Comm. ver. 525.

Ibid. —— ἀρετῆς.] Τῆς ἰκανότητος πρὸς τὰ ἔργα ἐρεῖς. *Schol.*

Ver. 323. Ἀνέρος, εὖτ' ἂν μιν.] Apud *Athenaeum* et *Platonem*, locis suprà citatis, Ἀνδρῶν, οὓς ἂν δὴ.

Ver. 326. Ἆρχον δ' αὖ κατὰ μοῖρ' ἔλαβεν.] Φασὶ δὲ οἱ Παλαιοὶ ὡς τάχιστα οὕτω ταχὺ ὁ Ἄρχος ὑφ' ἡδονῆς τῆς ἐπὶ τῷ ἀναγνωρισμῷ. *Eustath.*

Ver. 327. —— ἰδόντ' Ὀδυσῆα ἐείκοστῷ ἐνιαυτῷ.] Ζῇ δὲ τῶν Λακωνικῶν κυνῶν ὁ μὲν ἄρρην ἔτη δέκα· ἡ δὲ θήλεια σπὲρ ἔτη δώδεκα. Τῶν δὲ ἄλλων κυνῶν αἱ πλείστας σπὲρ ἔτη τεσσαρακοντάδιμα, ἢ τετταρακαιδεκα· ἔνιαι δὲ καὶ πλείους. Διὸ καὶ Ὅμηρον τοὺς οἴκοθεν ἔχοντας τοσοῦτον ἔτη ἀποδαίνοντα τὸν κύνα τοῦ Ὀδυσσέως. *Aristot. de Hist. Animal. lib.* VI. *cap.* 20. Apud *Aelianum* autem Canes ultra annos quatuordecim vivere negantur. Κυνὶ βίος φασὶ μάκιστος εἴκοσιν καὶ δέκα τὰ ἔτη· Ἄρχος δὲ ὁ Ὀδυσσέως, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱστορία ἔνιοι σαφῆ Ὁμήρου εἶναι. *De Animal. lib.* VI. *cap.* 40.

Ver. 331. —— ἰκτίδα.] Ita edidit *Barnesius*. Rectè, ut opinor, *Vulgg.* ἰκτὶν δὲ. Cu-

Δαιόμενος μνηστῆρσι, δόμον κάτα δεινυμένοισι·
Τὸν κατέθηκε φέρων πρὸς Τηλεμάχοιο τράπεζαν
Ἀντίον· ἔνθα δ' ἄρ' αὐτὸς ἐφίζετο· τῷ δ' ἄρα κήρυξ
Μοῖραν ἐλὼν ἐτίθει, κανέου τ' ἐκ σῖτον ἀείρας.
Ἀγχίμολον δὲ μετ' αὐτὸν ἐδύσετο δώματ' Ὀδυσσεὺς,
Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιος, ἠδὲ γέροντι,
Σκηπτόμενος· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῖ εἵματα ἕστο·
Ἷζε δ' ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ ἔντοσθε θυράων,
Κλινάμενος σταθμῷ κυπαρισσίνῳ, ὅν ποτε τέκτων
Ξέσσεν ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνε.
Τηλέμαχος δ' ἐπί οἱ καλέσας προσέειπε συβώτην,
Ἄρτον τ' οὖλον ἐλὼν περικαλλέος ἐκ κανέοιο,
Καὶ κρέα, ὅσσ οἱ χεῖρες ἐχάνδανον ἀμφιβαλόντι·
Δὸς τῷ ξείνῳ ταῦτα φέρων· αὐτόν τε κέλευε,
Αἰτίζειν μάλα πάντας ἐπαιχόμενον μνηστῆρας·
Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ πεινῶντι πέλεται ἀνδρὶ προΐκτῃ.

Dividens procis, in domo convivantibus:
Hanc deposuit ferens ad Telemachi mensam
Ex-adverso; ibi utique ipse sedit; ei autem deindè praeco
Partem sumptam apposuit, ex canistroque panem sublatum.
Propè autem post illum ingressum-ibat aedes Ulysses,
Mendico misero similis, et seni,
Baculo innitens; turpia autem circum corpus vestimenta indutus erat:
Sedebat autem super fraxineum limen intra fores,
Acclinatus posti Cyparissino, quem quondam faber
Poliverat scitè, et ad perpendiculum exegerat.
Telemachus verò ad se vocatum allocutus est subuleum,
Panemque totum ubi-sumsisset perpulchro ex canistro,
Et carnes, quantum ei manus capiebant comprehendenti;
"Da hospiti haec ferens, ipsumque jube
"Mendicare penitùs omnes adeuntem procos:
"Pudor autem non est bonus indigenti viro mendico."

---

terùm infrà *ver.* 334. rectiùs videtur ἔνθα δέ. Quanquam et ibi edidit *Barnesius*, legendumque omninò contendit, ἐνθά'.

Ver. 334. —— ἔνθα δ' ἄρ'.] *Al.* ἔνθα τιμ.

Ibid. —— ἐφίζετο.] *Al.* ἐφίζετο.

Ver. 335. —— κήρυξ.] *Scholiastes* legit πρεσβύς.

Ver. 336. —— ἰδύσετο.] *Al.* ἰδύσετο, et ἰδύσσετο.

Ver. 339. —— ἐπὶ μελίνου οὐδοῦ.] Ἀφιλείας δὲ ἡρωϊκῆς ἡ ἐκ μελίας οὖδος, καὶ ὁ Κυπαρίσσινος σταθμός· τὰ δὲ γε τῶν Μιτυλέων, [suprà δ', 46.] διὰ τὴν Ἑλένην, ἴζει Φρυγίας γυφῆς. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 266.

Ver. 343. Ἄρτον τ' οὖλον ἐλών.] Ita ex Veterum Exemplarium nonnullis et ex utràque *Eustathii* editione restituit *Barnesius*; ut vocula scilicet "τι" ad sequentem "Καὶ κρέα" referatur. Atque hoc modo legit MS. à *Tho. Benlleio* collatus. *Henricus Stephanus* autem edidit "Ἄρτον δ' οὖλον ἐλών· itàque videtur accepisse, ac si hæ voces *Telemachi* orationem inchoarent: Quod, ut rectè notavit *Barnesius*, ferri omninò nequit.

Ver. 344. Καὶ κρέα.] *Al.* Καὶ κρέας.

Ibid. —— ἀμφιβαλόντι.] *Al.* ἀμφιβαλόντα.

Ver. 347. Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ πεινῶντι πέλεται ἀνδρὶ προΐκτῃ.] Sic infrà *ver.* 578.

—— πάλιν δ' αἰδὼς ἀλίτης.

Similitèr apud *Livium*; "*Pessimus quidem* "*pudor est* —— *paupertatis.*" *lib.* XXXIV. § 4. Τί οὖν, Ὁμήρῳ οὐ πιστεύω παλῶς λέγειν, λέγοντι ὅτι, "Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ πεινῶντι "ἀνδρὶ προΐκτῃ;" Ἔγωγ', ἔφη. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, αἰδὼς οὐκ ἀγαθὸν, καὶ ἀγαθόν. *Plato in Charmide.*

Ὣς φάτο· βῆ δὲ συφορβὸς, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν,
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχός τοι, ξεῖνε, διδοῖ τάδε, καί σε κελεύει
Αἰτίζειν μάλα πάντας ἐποιχόμενον μνηστῆρας·
Αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθήν φησ' ἔμμεναι ἀνδρὶ προΐκτῃ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι,
Καί οἱ πάντα γένοιθ', ὅσσα φρεσὶν ἦσι μενοινᾷ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφοτέρῃσιν ἐδέξατο, καὶ κατέθηκεν
Αὖθι, ποδῶν προπάροιθεν, ἀεικελίης ἐπὶ πήρης.
Ἤσθιε δ', ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἄειδεν,
Εὖθ' ὅδ' ἐδειπνήκει, ὁ δ' ἐπαύσατο θεῖος ἀοιδός.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρ'· αὐτὰρ Ἀθήνη,
Ἄγχι παρισταμένη, Λαερτιάδην Ὀδυσῆα
Ὤτρυν', ὡς ἂν πύρνα κατὰ μνηστῆρας ἀγείροι,
Γνοίη θ', οἵ τινές εἰσιν ἐναίσιμοι, οἵ τ' ἀθέμιστοι·

Sic dixit: ivit autem subulcus, postquam sermonem audivisset,
Et propè stans verbis alatis allocutus est;
" Telemachus tibi, hospes, dat haec, et te jubet
" Mendicare, penitùs omnes adeuntem procos:
" Pudorem autem non bonum dicit esse viro mendico,"
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" Jupiter rex, *fac* Telemachum mihi inter viros beatum esse:
" Et ei omnia fiant, quaecunque mente suâ agitat."
Dixit, et ambabus accepit, et deposuit
Ibidem, pedes ante, turpi super perâ.
Comedebat autem, quamdiù cantor in aedibus canebat;
Quandò ille coenaverat, tum cessavit divinus cantor.
Proci verò tumultuati sunt per aedes: at Minerva,
Propè astans, Laërtiadem Ulyssem
Concitavit, ut panes à procis colligeret,
Cognosceretque, quinam essent justi, quique injusti:

Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ πεχρημένον ἀνδρα κομίζει·
Αἰδὼς, ἥ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησι.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. 315.

Vide ad *Il.* ω, 45.

Ibid. et *ver.* 352. —— προΐκτῃ.] Μισαίτῃ, παρὰ τὸ ἱκετεύειν καὶ προσαιτεῖν. *Schol.* Porrò *Plato*, loco jam suprà citato, pro προΐκτῃ, hic legit παρεῖναι. Quo modo et in pluribus Codicibus scriptum reperit *Tho. Bentleius*. Verisimilior tamen ideò videtur vulgata Lectio, quia, ubi repetitur haec *Telemachi* oratio infrà *ver.* 352. iterùm legitur προΐκτῃ, nec mutandi ullus est locus:

Αἰδῶ δ' οὐκ ἀγαθὴν φησ' ἔμμεναι ἀνδρὶ προΐκτῃ.

Ver. 358. —— ὡς ὅτ'.] Μίχρις οὗ. *Schol.* Τὸ δὲ "ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἄειδεν" ἀντὶ τοῦ, ἕως ὅτου. *Eustath.* Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἕως

Ver. 359. —— ἐπαύσατο.] *Al.* ἐπαύστο.

Ver. 360. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρ'.]

Fit strepitus tectis. —— *Æn.* I, 729.

Porrò *Eustathius* hæc cum versu præcedenti connectit: Ὡς δὲ ὁ θεῖος ἀοιδὸς ἐπαύσατο, τότε δὴ ὁμάδησαν μὲν οἱ μνηστῆρες. Et paulò inferiùs: Παυσαμένου δὲ τοῦ ἀοιδοῦ, ὁ συνέδης βεβαιοῖ ὅμαδος. Sed, ut opinor, minùs rectè; quia iisdem verbis novam periodum sæpiùs alibi inchoat Poeta: Vide suprà ad ά, 365. ϑ', 768. et infrà ad σ', 398.

Ibid. —— αὐτὰρ Ἀθήνη.] Ἰσσίον δὲ ὡς καὶ νῦν Ἀθηνᾶ ἡ τὸν Ὀδυσσέα ὀτρύνασα ἐπαινεῖν, ἢ παρ' αὐτῷ ἐστὶ φρόνησις· ἢ, στοχασαμένη καιρὸν εἶναι ἄρτι τοῦ τοιούτου ἔργου, ἐγχειρεῖ τῇ πράξει. *Eustath.*

Ver. 362. — πύρνα.] Πύρνα σιτία. *Schol.*

Αλλ' οὐδ' ὥς τιν' ἔμελλ' ἀπαλεξήσειν κακότητος.
Βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον,
Πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὡς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη.
Οἱ δ' ἐλεαίροντες δίδοσαν, καὶ ἐθάμβεον αὐτόν·
Ἀλλήλους τ' εἴροντο, τίς εἴη, καὶ πόθεν ἦλθοι.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
Τοῦδε περὶ ξείνου· ἦ γάρ μιν πρόσθεν ὄπωπα.
Ἦτοι μὲν οἱ δεῦρο συβώτης ἡγεμόνευεν·
Αὐτὸν δ' οὐ σάφα οἶδα, πόθεν γένος εὔχεται εἶναι.
Ὣς ἔφατ'· Ἀντίνοος δ' ἔπεσιν νείκεσσε συβώτην·
Ὦ ῥίγιστε συβῶτα, τίη δὲ σὺ τόνδε πόλινδε
Ἤγαγες; ἦ οὐχ ἅλις ἡμιν ἀλήμονές εἰσι καὶ ἄλλοι
Πτωχοὶ ἀνιηροὶ, δαιτῶν ἀπολυμαντῆρες;
Ἦ ὄνοσαι, ὅτι τοι βίοτον κατέδουσιν ἄνακτος
Ἐνθάδ' ἀγειρόμενοι; σὺ δὲ καί ποθι τόνδ' ἐκάλεσσας;

Sed neque sic quenquam exemptura erat malo.
Perrexit autem *is* ire petiturus dextrorsùm à viro quoque, 365
Undique manum porrigens, tanquam si mendicus olim fuisset.
Hi verò miserantes dabant, et admirabantur ipsum;
Aliique alios interrogabant, quisnam esset, et undè venisset.
Inter hos autem et locutus est Melanthius, custos caprarum:
" Audite me, proci inclytae reginae, 370
" De hoc hospite; profectò enim anteà ipsum vidi.
" Profectò quidem ei huc subulcus dux erat.
" Ipsum autem non apertè scio, undè *se* genere profiteatur esse."
Sic dixit: Antinous autem verbis objurgavit subulcum:
" O notissime subulce, cur verò tu hunc in-urbem 375
" Duxisti? an non satis nobis errones sunt et alii
" Mendici molesti, conviviorum contaminatores?
" An parvi-pendis, quòd tibi victum comedant domini
" Hîc congregati? tu autem etiam alicundè hunc vocasti?"

Ver. 365. ——— *ἴμεν.*] *Al. ἴμεν'.*
Ibid. —— ἐνδέξια.] Ἀντὶ τοῦ δεξιοῦ μέρους. *Schol.* Ἢ ἀντὶ τοῦ ἰσιδίξιος· οὗ πρὸς σαφήνειαν ἐπῆκται τὸ "ὡς εἴτι πτωχὸς πάλαι εἴη." *Eustath.* Priorem veriorem esse explicationem liquet ex aliis locis ubi hanc vocem usurpat Poeta. Vide ad *Il. δ*, 597. et *ή*, 184.
Ver. 366. ——— *ὡς εἰ.*] Ita *Henricus Stephanus* et *Barnesius*. *Al. ὡσεί.*
Ver. 375. Ὦ *ῥίγιστε συβῶτα.*] *Al.* Ὦ *ἀρίγνωτε.*
Ver. 376. —— *ἦ οὐχ ἅλις.*] Voculæ *ἦ οὐχ* hîc, uti rectè notavit *Barnesius*, in unam syllabam coalescunt. Pronunciabatur scilicèt *ἦνχ ἅλις*. Vide ad *Il. ί*, 349. et *ί*, 533.
Ibid. —— *ἡμιν ἀλήμονες.*] Τοῦ δὲ "ἡμιν" συστέλλει μὲν τὴν λήγουσαν, πλεοναζῇ δὲ τὴν ἔχουσαν λόγῳ ἐγκλιτικῇ, καθά που καὶ ἀλλαχοῦ ἐποίησε. *Eustath.* Vide suprà ad *Φ*, 569. et *π'*, 372.
Ver. 378. Ἦ *ὄνοσαι, ὅτι τοι βίοτον &c.*] Ὀνοσαι, νῦν ἀντὶ τοῦ ἀφιλῇ. *Schol. Eustathius* aliter: Τὸ δὲ "Ἦ ὄνοσαι" ἀσυνίσως ἔφη, ἀντὶ τοῦ, ἦ μέμφῃ, ἡμῶν δηλαδὴ, ἢ τοῦς ἄλλους, ὡς μὴ βοσεῖς οὖσι, μηδὲ δαπανᾷν τὸ δυναμένους τὰ τοῦ οἴκου τῶν σῶν δεσποτῶν; καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἱκέσευε ἄγειν τοὺς ἀξιολογώτερον καταφαγομένους ἱκετῶν; Καὶ ἐστὶν ἴνοσα ὁμοία πρὸς τὸ [suprà *ί*, 379.] "Ἀλλ' οὐδ' ὥς σε ἔολπα ὑπότροπον ἔμμεναι οἴκου." Ita illi. Rectiùs autem (ut opinor) cum *Barnesio* interpretèris, "*An parvi pendis?*" vel, "*An pro nihilo ducis, domini tui bona absumi &c.?*" Vide suprà ad *ί*, 379. *Φ*, 239. item *Iliad. δ'*, 539. *ί*, 164. *ώ*, 439.
Ibid. ——— *κατέδουσιν.*] *Al. κατέδωσιν.*
Ver. 379. ——— *τόνδ'.*] *Al. πρετί.*

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὰ καὶ ἐσθλὸς ἐὼν ἀγορεύεις·
Τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθὼν
Ἄλλον γ', εἰ μὴ τῶν, οἳ δημιοεργοὶ ἔασιν;
Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, ἢ τέκτονα δούρων,
Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδὸν, ὅ κεν τέρπησιν ἀείδων;
Οὗτοι γὰρ πλητοί γε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
Πτωχὸν δ' οὐκ ἄν τις καλέοι τρύξοντά γ' αὐτόν.
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς πέρι πάντων εἶς μνηστήρων
Δμωσὶν Ὀδυσσῆος, πέρι δ' αὖτ' ἐμοί· αὐτὰρ ἔγωγε
Οὐκ ἀλέγω, εἴως μοι ἐχέφρων Πηνελόπεια
Ζώει ἐνὶ μεγάροις, καὶ Τηλέμαχος θεοειδής.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος τετιημένος ἀντίον ηὔδα·
Σίγα, μή μοι τοῦτον ἀμείβεο πόλλ' ἐτέεσσιν·

Hunc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce: 380
" Antinoë, non quidem bona, etiamsi eximius-sis, dicis:
" Quis enim demùm hospitem vocat aliundè ipse ubi-aderit,
" Alium scilicèt, nisi eorum *aliquem*, qui publici-operarii sunt?
" Vatem, vel medicum malorum, vel fabrum lignorum,
" Vel etiam divinum cantorem, qui delectet canens? 385
" Hi enim vocati utique hominum in immensâ terrâ:
" Mendicum autem nemo vocaret attriturum seipsum.
" Sed semper difficilis super omnes es procos
" Servis Ulyssis, præcipuè verò mihi: at ego
" Non curo, quamdiù mihi prudens Penelope 390
" Vivit in ædibus, et Telemachus deo-par."
Illum autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Tace, nè mihi hunc vicissim-compella multùm verbis:

Ver. 382. Τίς γὰρ δὴ ξεῖνον καλεῖ ἄλλοθεν αὐτὸς ἐπελθών.] *Aristoteles de Republ. lib.* VIII. *cap.* 3. versum hunc (notante *Barnesio*) legit, aut fortè memoritèr citat, hoc modo:

Ἀλλ' οἷον μὲν γ' ἐσθλὸν καλεῖν ἐπὶ δαῖτα θαλίην.

Vide infrà ad *ver.* 385.

Ver. 384. Μάντιν, ἢ ἰητῆρα κακῶν, —— Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδόν.] Similitùr ferè *Empedocles* apud *Clementem Alexandrinum*, *Strom.* IV.

Εἰς ἁλς, μάντις τε καὶ ὑμνοπόλοις καὶ ἰητροῖ,
Καὶ πεφυκὼς ἀνδράσιν ἐσχατόωσιν ἑταίροις.

Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hìc legit, Μάντιν γ', ἢ ἰητῆρα κακῶν. *Al.* Μάντιν, ἢ ἰητῆρα νόσων.

Ver. 385. Ἢ καὶ θέσπιν ἀοιδὸν, ὅ κεν τέρπησιν.] Καὶ τὴν μουσικὴν οἱ πρότερον εἰς παιδίαν ἔταξαν, οὐχ ὡς ἀναγκαῖον· οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον· οὐδ' ὡς χρήσιμον, ὥσπερ τὰ γράμματα πρὸς χρηματισμὸν, καὶ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς μάθησιν, καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλάς· —— οὐδ' αὖ παιδιᾶς ἡ γυμναστικὴ, πρὸς ὑγίειαν καὶ ἀλκὴν· εὐλόγως γὰρ ταύτων ἐρῶμεν γιγνόμενην τῆς μουσικῆς. Λείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγήν· εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν. Ἦν γὰρ οἴονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάττουσι. Διόπερ Ὅμηρος οὕτως ἐποίησεν· " Ἀλλ' οἷον μὲν γ' ἐσθλὸν καλεῖν ἐπὶ δαῖτα θαλίην." Καὶ οὕτω πρεπωδὸν, ἱππέων τινὰς, " Οἱ καλέουσιν ἀοιδὸν (φησὶν) " ὅ κεν τέρπησιν ἅπαντας." *Aristot. de Republ. lib.* VIII. *cap.* 3.

Ibid. —— ὅ κεν τέρπησιν.] *Al.* ὃς ἂν τέρψαιμι.

Ibid. —— τέρπησιν ἀείδων.] Apud *Aristotelem*, loco jam suprà citato, τέρψειεν ἅπαντας.

Ver. 387. —— καλέει.] *Al.* καλέει.

Ibid. —— τρύζοντά ἑ αὐτόν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Apollonio* περὶ Συντάξεως, *lib.* 2. Rectè, ut videtur. *Vulgg.* ἑαυτόν. Vide ad *Il.* ρ', 551. *Al.* τρύζοντα ὀν οἶκον.

Ver. 389. Δμωσὶ δ'.] *Al.* Δμωσὶ δ'.

Ver. 393. Σίγα, μή μοι &c.] Legitur, notante *Eustathio*, et Ἅττα, μή μοι. " Malè " tamen," inquit *Barnesius*, " Quandoquidem Ultima τοῦ Ἅττα brevis est." Sed et quâ ratione etiam extra Cæsuram producì

Ἀντίνοος δ' εἴωθε κακῶς ἐρεθιζέμεν αἰεὶ
Μύθοισιν χαλεποῖσιν, ἐποτρύνει δὲ καὶ ἄλλους.
Ἦ ῥα, καὶ Ἀντίνοον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἀντίνοε, ἦ μεν καλὰ, πατὴρ ὥς κήδεαι υἱος·
Ὅς τὸν ξεῖνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι
Μύθῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειε.
Δός οἱ ἑλών· οὔ τοι φθονέω· κέλομαι γὰρ ἔγωγε·
Μήτ' οὖν μητέρ' ἐμὴν ἄζευ τόγε, μήτε τιν' ἄλλον
Δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
Ἀλλ' οὔ τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
Αὐτὸς γὰρ φαγέμεν πολὺ βούλεαι, ἢ δόμεν ἄλλῳ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμειβόμενος προσέειπε·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες;
Εἴ οἱ τόσσον ἅπαντες ὀρέξειαν μνηστῆρες,
Καί κέν μιν τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι.
Ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ θρῆνυν ἑλὼν ὑπέφηνε τραπέζῃ

" Antinous autem consuevit malè irritare semper
" Verbis asperis, incitatque etiam alios."
Dixit, et Antinoum verbis alatis allocutus est:
" Antinoë, profectò me benè curas, pater uti filium,
" Qui hospitem jubes à domo pellere
" Verbo violento: nè istud deus perfecerit.
" Da ei *aliquid* sumptum; non tibi invideo; jubeo enim ego:
" Neque itaque matrem meam verere hâc-*in*-re, neque quenquam alium
" Servorum, qui in aedibus *sunt* Ulyssis divini.
" Sed non tibi tale in pectoribus cogitatum:
" Ipse enim comedere multò mavis, quàm dare alii."
Illum autem rursùs Antinous respondens allocutus est:
" Telemache altiloque, animo indomite, quale dixisti?
" Si ei tantum omnes praebercnt procî,
" Etiam ipsum tres menses procul hinc domus detineret."
Sic utique dixit: et scabellum prehensum ostendit subter mensam

---

posset, vide ad *Il.* ά, 51. Porrò et in uno MS. Ἄσσα scriptum reperit *Tho. Bentleius.*

Ver. 394. 398 et 416. — ἴσθι — ἄνωγας — ἴσασι.] Vide ad *Il.* ά, 37. et Σ', 322.

Ver. 395. —— ἐποτρύνει.] *Eustathius* videtur legisse ἐποτρύνω.

Ver. 397. Ἀντίνοε, ἦ μεν καλά.] Ἔφη καὶ Εἰρωνίᾳ παρ' αὐτῷ, [Ὁμήρῳ,] λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου δηλῶν τὸ ἐναντίον, μετὰ τινὸς ἠθικῆς ὑποκρίσεως· οἷον —— ὅταν τις ἄλλως ἐκπαιδεύῃ προσποιῆται, τῇ ἀληθείᾳ ψέγων. Καὶ τοῦτό ἐστι παρ' Ὁμήρῳ λεγόμενον ὑπὸ Τηλεμάχου· " Ἀντίνοε, ἦ μεν καλὰ, πατὴρ ὡς κήδεαι υἱος." Τῷ γὰρ ἐχθρῷ λέγει, ὅτι ὡς πατὴρ υἱὸν προφέρεται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

Ibid. —— υἱος.] *Al.* υἱοῦ.

Ver. 398. —— ξεῖνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι.] Sic apud *Euripidem*:

—— τάμὰ δ' οὐκ ἐπίστασαι
Μὴ λαθεῖν ἀπεῖσιν, οὐδ' ἀνιμᾶζειν ξένους.
Alcest. ver. 566.

Ibid. —— ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι.] *Barnesius*, Versionesque vulgatæ, reddunt " *à domo* " *exire.*" Sed rectiùs (ut opinor) interpretêris " *à domo pellere;*" ut infrà ά, 343.

Αἰδόμαι δ' ἀλεγεινὸν ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι
Μύθῳ ἀναγκαίῳ.

Ver. 401. Μήτ' οὖν.] *Al.* Μήτε τι.

Ver. 408. —— τρεῖς μῆνας ἀπόπροθεν οἶκος ἐρύκοι.] Οὐκ ἂν ἐπὶ τρεῖς μῆνας προείλοτο αἰτήσων. *Schol.*

Ver. 409. —— ὑπέφηνε.] *Al.* ὑπ' ἔφηνε.

Ibid. —— τραπέζῃ.] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati, τραπέζης.

Κείμενον, ᾧ ῥ' ἔπεχεν λιπαροὺς πόδας εἰλαπινάζων,
Οἱ δ' ἄλλοι πάντες δίδοσαν, πλῆσαν δ' ἄρα πήρην
Σίτου καὶ κρειῶν· τάχα δὴ καὶ ἔμελλεν Ὀδυσσεὺς,
Αὖτις ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, πρόποσις γεύσεσθαι Ἀχαιῶν·
Στῆ δὲ παρ' Ἀντίνοον, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Δὸς, φίλος· οὐ μέν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν
Ἔμμεναι, ἀλλ' ἄριστος, ἐπεὶ βασιλῆϊ ἔοικας.
Τῷ σε χρὴ δόμεναι καὶ λώϊον, ἠέ περ ἄλλοι,
Σίτου· ἐγὼ δ' ἄν σε κλείω κατ' ἀτείρονα γαῖαν.
Καὶ γὰρ ἐγώ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
Ὄλβιος ἀφνειὸν, καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ
Τοίῳ, ὁποῖος ἔοι, καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι·
Ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι, ἄλλα τε πολλὰ,
Οἵσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται·
Ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων, (ἤθελε γάρ που,)
Ὅς μ' ἅμα λῃστῆρσι πολυπλάγκτοισιν ἀνῆκεν
Αἴγυπτόνδ' ἰέναι δολιχὴν ὁδὸν, ὄφρ' ἀπολοίμην·
Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας·

Jacens, cui scilicèt imponebat nitidos pedes epulans. 410
Caeteri autem omnes dabant, impleverunt que proindè peram
Pane et carnibus: citò sanè et erat Ulysses,
Rursùs ad limen profectus, gratis gustaturus Achivos:
Stetit autem juxta Antinoum, et ipsum sermone allocutus est:
" Da, amice; haud quidem mihi videris pessimus Achivorum 415
" Esse, sed optimus; quoniam regi similis es.
" Ideò te oportet dare et meliùs, quàm etiam alii,
" De-pane; ego autem te laudarem per immensam terram.
" Etenim ego aliquandò domum inter homines habitabam
" Beatus divitem, et saepè dabam erroni 420
" Tali, qualiscunque esset, et cujuscunque-rei indigens venisset:
" Erant autem *mihi* servi valdè multi, aliaque multa,
" Quibus utique benè vivunt *homines*, et divites vocantur:
" Sed Jupiter pessundedit Saturnius, (voluit enim aliquâ-de-causâ;)
" Qui me cum latronibus multivagis impulit 425
" In-Aegyptum ire, longum iter, ut perirem:
" Statui verò in Aegypto fluvio naves remis-utrinque-agitatas:

Ver. 413. —— πρόποσις.] Τῆς δωρεᾶς δόσεως. *Schol.*

Ibid. —— γεύσεσθαι.] *Al.* γεύσασθαι.

Ver. 415. —— οὐ μέν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος.] Vide ad *Il.* ν', 344. et ὁ, 11. Cæterùm *Eustathius* citat, οὐ μέν τοι δοκέεις.

Ver. 416. —— ἐπεὶ βασιλῆϊ ἔοικας. Τῷ σε χρὴ δόμεναι καὶ λώϊον.] Θεασύλλου δὲ τοῦ Κυνικοῦ δεηζαμένου αὐτὸν, [Ἀντίγονον·] φησὶν "Ἀλλ' οὐ βασιλικόν" εἶπε "τὸ δόμεν." *Plutarch. Apophthegm.* "Regem armis, quàm "munificentiâ, vinci, minùs flagitiosum." *Bocchus, apud Sallust. Bell. Jugurth.* § 118.

Ver. 418. —— ἐγὼ δ' ἄν σε κλείω κατ' ἀτείρονα γαῖαν.] *Al.* ἐγὼ δέ κέ σε κλείω.

Ver. 423. Οἵσίν τ' εὖ ζώουσι.] Quibus videlicèt ——. *Al.* οἵσί τ' εὖ ζώουσι.

Ver. 425. —— ἅμα λῃστῆρσι πολυπλάγκτοισιν.] Vide suprà ad γ', 73.

Ver. 426. 427. Αἴγυπτόνδ' ἰέναι, —— Αἰγύπτῳ ποταμῷ.] Αἴγυπτος μὲν ἁπλῶς ἡ χώρα, ἣ καὶ ἡ πόλις εἶτα· ὁ δὲ μετὰ προσθήκης Αἴγυπτος ποτάμιος, τὸν Νεῖλον δηλοῖ. *Eustath.* ad ver. 448. infrà. Vide suprà ad ξ, 257. 258. item ad δ', 581. et λ', 638.

Ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ κελόμην ἑρίηρας ἑταίρους
Αὐτοῦ πὰρ νήεσσι μένειν, καὶ νῆας ἔρυσθαι,
Ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὤτρυνα νέεσθαι·
Οἱ δ' ὕβρει εἴξαντες, ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ,
Αἶψα μάλ' Αἰγυπτίων ἀνδρῶν περικαλλέας ἀγροὺς
Πόρθεον, ἐκ δὲ γυναῖκας ἄγον, καὶ νήπια τέκνα,
Αὐτούς τ' ἔκτεινον· τάχα δ' ἐς πόλιν ἵκετ' ἀϋτή.
Οἱ δὲ, βοῆς ἀΐοντες, ἅμ' ἠοῖ φαινομένῃφιν,
Ἦλθον· πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε, καὶ ἵππων,
Χαλκοῦ τε στεροπῆς· ἐν δὲ Ζεὺς τερπικέραυνος
Φύζαν ἐμοῖς ἑτάροισι κακὴν βάλεν· οὐδέ τις ἔτλη
Στῆναι ἐναντίβιον· περὶ γὰρ κακὰ πάντοθεν ἔστη.
Ἔνθ' ἡμέων πολλοὺς μὲν ἀπέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
Τοὺς δ' ἄναγον ζωοὺς σφίσιν ἐργάζεσθαι ἀνάγκῃ.
Αὐτὰρ ἔμ' ἐς Κύπρον ξείνῳ δόσαν ἀντιάσαντι
Δμήτορι Ἰασίδῃ, ὃς Κύπρου ἶφι ἄνασσεν·
Ἔνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκω, πήματα πάσχων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Τίς δαίμων τόδε πῆμα προσήγαγε, δαιτὸς ἀνίην;
Στῆθ' οὕτως ἐς μέσσον, ἐμῆς ἀπάνευθε τραπέζης,

" Tunc quidem ego hortabar dilectos socios
" Illic apud naves manere, et naves tueri;
" Speculatores autem ad speculas jussi ire:
" Hi verò insolentiae cedentes, sequentes impetum suum,
" Citò admodùm Aegyptiorum virorum perpulchros agros
" Populabantur; mulieresque abducebant et infantes liberos,
" Ipsosque interficiebant: citò verò in urbem pervenit strepitus.
" Illi autem clamorem audientes, simul-cum aurorâ apparente
" Venerunt; impletus autem est totus campus peditibusque et equis,
" Aerisque fulgore: Jupiter autem gaudens-fulmine
" Fugam meis sociis malam immisit; neque quisquam sustinuit
" Consistere contrà; circum enim mala undique stabant.
" Ibi nostrûm multos quidem interfecerunt acuto aere;
" Alios verò abduxerunt vivos sibi operaturos ex-necessitate:
" At me in Cyprum hospiti dederunt obviàm-facto
" Dmetori Jasidae, qui Cypro fortitèr imperabat:
" Indè demùm nunc huc venio, damna patiens."
Huic autem rursùs Antinöus respondit, dixitque;
" Quis deus hanc pestem adduxit, convivii molestiam?
" Sta sic in medium *profectus*, meâ procul à mensâ,

Ver. 431. —— μίνῃ σφῷ.] *Al.* μίνῃ ᾧ. Quod et præfert *Barnesius*. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 432. —— Αἰγυπτίων.] Vide suprà ad ϑ', 83. et ad *Il.* β', 537.

Ver. 436. —— πλῆτο δὲ πᾶν πεδίον πεζῶν τε, καὶ ἵππων, Χαλκοῦ τε στεροπῆς.] Vide suprà ad ξ', 267. et ad *Il.* ν', 539.

Ver. 441. —— ἄναγον.] MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus, ἄγαγον. Quo modo et Vulgati habent suprà ξ', 272. ubi occurrit hic locus.

Μὴ τάχα πικρὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἴδηαι·
Ὡς τις θαρσαλέος καὶ ἀναιδὴς ἔσσι προΐκτης.
Ἑξείης πάντεσσι παρίστασαι· οἱ δὲ διδοῦσι
Μαψιδίως· ἐπεὶ οὔτις ἐπίσχεσις, οὐδ' ἐλεητύς
Ἀλλοτρίων χαρίσασθαι, ἐπεὶ πάρα πολλὰ ἑκάστῳ.
Τὸν δ' ἀναχωρήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ πόποι· οὐκ ἄρα σοίγ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν·
Οὐ σύ γ' ἂν ἐξ οἴκου σῷ ἱκνεύμενος ἔνδον ἐόντι
Ὅς νῦν ἀλλοτρίοισι παρήμενος, οὔτι μοι ἔτλης

" Nè citò amaram Aegyptum et Cyprum videas:
" Adeò quidam audax et impudens es mendicus.
" Ordine omnibus astas: hi autem dant
" Temerè; quia nulla *est* parsimonia, neque miseratio
" Quin de-alienis largiantur; quoniam adsunt multa cuique."
Hunc autem retrogressus allocutus est solers Ulysses:
" Papae! haud ergò tibi cum formâ etiam mens erat:
" Non tu utique ex domo tuo supplici vel salem dares:
" Qui nunc alienis assidens, haud quicquam mihi sustinuisti

Ver. 448. Μὴ τάχα πικρὴν Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἴδηαι.] Dna *Dacier* hunc versum reddit hoc modo: "*De peur que je ne te fasse re-*" *voir cette triste terre d'Egypte, ou Cypre.*" Et in annotationibus: " C'est à dire," inquit, " de peur que je ne te vende à des " corsaires, qui te meneront encore en E-" gypte; ou qui iront te vendre dans l'isle " de Cypre." Rectiùs autem (ut opinor) *Eustathius*: Αὐτὸ δὲ τὸ, " Μὴ τάχα πικρὴν " Αἴγυπτον, &c. Θυμικῶς ἐφθη, οὐκ ἐνδεικνύντου αὐτῷ ἁπλῶς οὕτως ἐοικὸς· δηλοῖ δὲ, ὡς ἐπὶ πακῷ τοῦ ξένου ἔσται τὸ περὶ Αἰγύπτου καὶ Κύπρου ἀφηγεῖσθαι ὡς ἴκοιτο ἐκεῖ, καὶ εἴδε τὰ ἐκεῖ.

Ibid. —— ἴδηαι.] *Al.* ἴδηαι.

Ver. 451. —— ἐπεὶ οὔτις ἐπίσχεσις, &c.] *Al.* ἐπεὶ οὔτις ἐπὶ σχίσει. Cæterùm aptissima hæc personæ Antinöi superbæ et iniquæ; qui, cùm ipse bonorum Ulyssis diripiendorum reliquis procis dux et auctor sit, simul tamen ac illos pauperi nonnihil largientes videat, profusionis statim incusat, suæque ipsius inclementiæ æquitatis speciem prætexit.

Ibid. —— οὐδ' ἐλεητύς, Ἀλλοτρίων χαρίσασθαι.] " Bona aliena largiri, *liberalitas* — " vocatur." *Cato apud Sallust. Bell. Catilin.* § 55. " Quid est aliud nisi aliis sua eripe-" re, allis dare aliena?" *Cic. de Offic. lib.* II. § 23.

Ver. 454. —— οὐκ ἄρα σοίγ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες ἦσαν.] Ita suprà Σ', 176.

Πῖς καὶ σὺ εἶδος μὲν ἀριφραδὲς, οὐδὲ κεν ἄλλως
Φαῖό τις· πίνῃς δ' ἀπροφάλως ἐοικώς.

Ἡ νόμος ἐστὶ, πᾶσιν μὲν ἀμοιβαίην παραμένειν ἰόντα κατάκρισιν· εἰδὼ δ' ὡς ἀγαθὸν, ἐπαινέσω τὸν καλόν; Ἀλλά σε κατὰ τὸν μέγαν ἀλαθείας τροφέα τὸν Ὅμηρον, [suprà Σ', 169.] " —εἶδος " τις ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ, Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν " ἔπεσι στέφει ——." Καὶ πάλιν εἴπερ που λέγων, " —— οὐκ ἄρα σοί γ' ἐπὶ εἴδεϊ καὶ φρένες " ἦσαν." *Lucian. Amores.*

Ver. 455. Οὐ σύ γ' ἂν ἐξ οἴκου σῷ ἱκνεύμενος, &c.] Τὸν μὲν γὰρ Εὐμαιον πιστοτάτῳ δούλῳ καὶ σίνυτα, ὅμως τὸν Ὀδυσσέα πάλαι ὑποδεχόμενον καὶ τροφῇ καὶ οἴνῳ τοὺς δὲ μνηστῆρας ὀπὸ πλούτου καὶ ὕβρεως οὐ πάνυ ῥᾳδίως αὐτῷ μεταδιδόντας οὐδὲ τῶν ἀλλοτρίων. " Ὥστε ἐκ τούτου πιστοτάτῳ λίγιν φῆς Ἀντίλοχε, δικαιότερον τὸν ἀπολυόμενον" " Οὐ σὺ γ' ἂν ἐξ οἴκου, &c. *Dio, Orat.* VII. Cæterùm *Gatakerus* in *Adversariis, cap.* 43. (notante *Duporto Gnomol. Homeric.* ad hunc locum), legendum conjicit, ἐξ οἴκου σῇ ἱκνεύμενος, vel ἐξ οἴκου σοῦ ἱκνεύμενος. Quæ posterior et optima videtur lectio. Ita enim aptè sibi respondent, istud ἐξ οἴκου σοῦ, sequensque ἀλλοτρίοισι, *ver.* 456. Vulgatam tamen lectionem præferre videtur ipse *Duportus.*

Ibid. —— ἱκνεύμενος.] Μιτάλλη, ἀπὸ τοῦ ἱφίκεσθαι τῇ τραπέζῃ. *Hesych.*

Ibid. —— οὐδ' ἄλα δοίης.] Οὐδὲ τὸ ἐνετάλισται ἂν δοίης, *Eustath.* Similiter *Theocritus*:

Φής μοι πάντα δόμεν, τάχα δ' ὕστερον οὐδ' ἄλα δοίης. *Idyll.* XXVII. *ver.* 60.

Atque hinc apud *Erasmum* Proverbium, " *Ne Salem quidem gederit.*" *Adag. Sect. de Avaritiâ.*

Σίτου ἀποπροσλὼν δόμεναι· τὰ δὲ πολλὰ πάρεστιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀντίνοος δ' ἐχολώσατο κηρόθι μᾶλλον,
Καί μιν ὑπόδρα ἰδὼν ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Νῦν δή σ' οὐκ ἔτι καλὰ δι' ἐκ μεγάροιό γ' ὀΐω
Ἄψ ἀναχωρήσειν, ὅτε δὴ καὶ ὀνείδεα βάζεις.
Ὣς ἄρ' ἔφη· καὶ θρῆνυν ἑλὼν βάλε δεξιὸν ὦμον,
Πρυμνότατον κατὰ νῶτον· ὁ δ' ἐστάθη, ἠΰτε πέτρη,
Ἔμπεδον· οὐδ' ἄρα μιν σφῆλεν βέλος Ἀντινόοιο·
Ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
Ἄψ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, κὰδ δ' ἄρα πήρην
Θῆκεν εὐπλείην· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Οὐ μὰν οὐδ' ἄχος ἐστὶ μετὰ φρεσὶν, οὐδέ τι πένθος,
Ὁππότ' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχειόμενος κτεάτεσσι
Βλήεται, ἢ περὶ βουσὶν, ἢ ἀργεννῆς ὀΐεσσιν·
Αὐτὰρ ἔμ' Ἀντίνοος. βάλε γαστέρος εἵνεκα λυγρῆς,
Οὐλομένης, ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσιν,

" De-pane sumptum dare; multa autem absunt."
Sic dixit: Antinöus verò iratus est ex corde magis,
Et ipsum torvè intuitus verbis alatis allocutus est:
" Nunc jam te non ampliùs benè ex domo puto
" Retrò cessurum, quandò scilicèt et opprobria dicis."
Sic utique dixit; et scabello prehenso percussit dextrum humerum,
Extimum in dorsum: is autem stetit tanquam rupes,
Firmitèr; neque sanè ipsum commovit ictus Antinöi:
Sed tacitè movit caput, mala profundè-cogitans.
Rursùs autem ad limen profectus desidebat, peramque
Deposuit benè-plenam: inter proces verò locutus est:
" Audite me, proci inclytae reginae,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet:
" Nequaquam quidem dolor est in mente, neque omninò luctus,
" Quandò vir, pro suis pugnans possessionibus,
" Percutitur, vel propter boves, vel candidas oves:
" At me Antinöus percussit ventrem ob malum,
" Perditum, qui multa mala hominibus dat.

Ver. 457. Σίτου ἀποπροσλὼν.] *Al.* ἀπὸ προσλὼν. Cæterùm *Dio*, loco suprà adducto, hunc versum citat hoc modo:

Σίτου ἀπὸ ξεῖναι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων.

Ex ά, (ut videtur) infrà 271.

Ver. 465. —— ὁ δ' ἐστάθη, ἠΰτε πέτρη.]

Ille, velut pelagi rupes immota, resistit.
Æn. VII. 586.

Ver. 466. Ἄψ δ' ἄρ' ἰὼν.] *Al.* Ἄψ δ' ὄγ' ἰὼν· οὐδὸν.

Ver. 471. 472. —— περὶ οἷσι μαχεόμενος κτεάτεσσι —— ἢ περὶ βουσὶν.] "Antistrophicè" (inquit *Duportus, Gnomol. Homeric.* ad hunc locum) "pro περὶ ὧν κτεάτων." Et *Eustathius*: Καπῶς δὲ (inquit) καὶ νῦν ἡ "περὶ" πρόθεσις μετὰ δοτικῆς λέγεται, ἐν τῷ "περὶ "κτήμασι," καὶ "περὶ βουσίν." Atqui eandem præpositionem eodem planè in sensu casui *dativo* alibi adjungit Poeta:

—— μαχέσασθαι περὶ δαιτί. *Odyss.* β', 245.

Νῦν δὲ περὶ πτωχῷ ἐριδαίνομεν —. σ', 402.

Ubi æquè facilè scribere potuisset Poeta περὶ δαιτὸς, et περὶ πτωχοῦ, si ita dictum oportuisset.

Ver. 472. Βλήεται.] *Al.* Βλήσεται.

Ἀλλ' εἴπου πτωχῶν γε θεοὶ καὶ ἐριννύες εἰσὶν, 475
Ἀντίνοον πρὸ γάμοιο τέλος θανάτοιο κιχεῖη.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Ἔσθι' ἔκηλος, ξεῖνε, καθήμενος, ἢ ἄπιθ' ἄλλη·
Μή σε νέοι διὰ δώματ' ἐρύσσωσ', (οἵ τ' ἀγορεύεις,)
Ἦ ποδὸς, ἢ καὶ χειρὸς, ἀποδρύψωσι δὲ πάντα. 480
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἀντίνο', οὐ μὲν κάλ' ἔβαλες δύστηνον ἀλήτην,
Οὐλόμεν', εἰ δὴ πού τις ἐπουράνιος θεός ἐστι;
Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, 485
Παντοῖοι τελέβοντες, ἐπιστρωφῶσι πόληας,
Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες.

" Sed sicubi pauperum dii et Erinnyes sint, 475
" Antinöum ante nuptias finis mortis deprehendat."
Hunc autem rursùs Antinöus allocutus est, Eupitheï filius:
" Comede tranquillus, hospes, sedens, aut abi aliò:
" Nè te juvenes per aedes trahunt, (qui sic loquaris,)
" Vel pede, vel et manu; lacerentque totum." 480
Sic dixit: illi verò omnes vehementèr indignati sunt:
Sic autem aliquis dicebat juvenum superborum:
" Antinöe, non quidem benè percussisti infelicem erronem;
" Perdite; si fortè quis coelestis deus sit?
" Etenim dii, hospitibus similes peregrinis, 485
" Omnimodos se-ferentes, versantur per urbes,
" Hominum insolentiamque et aequitatem inspicientes."

Ver. 475. Ἀλλ' εἴπου πτωχῶν γε θεοί.] Ὡς ἴσον Πενία χρῆμα τῷ ὄντι ἱερὸν καὶ ἄσυλον καὶ οὐδεὶς ἐδικαίωσε πίνητας οὐδὲν γε ἧττον ἢ τοὺς τὰ πηρώματα ἔχοντας. *Dio, Orat.* 7. *haud longè ab initio.*

Ibid. —— πτωχῶν γε θεοὶ καὶ ἐριννύες εἰσὶν.] Ita suprà λ', 279.

—— ὅσσα τε μητρὸς ἐρινύες ἐκτελέουσι.

Et *Iliad.* φ', 412.

Οὕτω καὶ τῆς μητρὸς ἐρινύας ἐξανύτουσι·

Ver. 478. —— ἄλλη.] *Al.* ἄλλη.

Ver. 484. —— εἰ δὴ πού τις ἐπουράνιος θεὸς ἐσσι;] Elegantissimè hîc reticetur sententiæ Apodosis: " *Si* —; *Quid deinceps fiet?*" Ut rectè *Eustathius*: Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, " εἰ δὴ πού τις θεὸς ἐσσὶ," ἐλλειπτικῶς ἔχει. Δύναται γὰρ ἴσως τὸ " εἰ ἄν γενήσεται," ἢ " τί ἄν " ἔσεις." ἵνα λίχῃ ὅτι, Οὐλόμενε, εἰ γενήσεταί σε θεὸς ἐσσὶν ὁ ἐμπαροινούμενος; vide ad *Il.* ά, 135.

Ver. 485. Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες.] Similitèr *Hesiodus*:

—— ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἑόντες
Ἀθάνατοι λισσοντσιν, ὅσοι σκολιῆσι δίκῃσι
Ἀλλήλους τρίβουσι, θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 247.

Et *ibid. ver.* 252.

Οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχίτλια ἔργα,
Ἠέρα ἑσσάμενοι, πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.

Et *Ovidius*:

—— summo delabor Olympo,
Et Deus humanâ lustro sub imagine terras. *Metam. lib.* I. *ver.* 212.

Similitèr ferunt *Ægyptii* (referente *Diodoro Siculo*,) Deorum nonnullos πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπιπορεύεσθαι, φανταζομένους τοῖς ἀνθρώποις ἐν ἱεραῖς ζώων μορφαῖς, ἐνίοτε δ' ὅτι εἰς ἀνθρώπων ἰδίας, ἢ τινῶν ἄλλων, μεταβάλλοντας. καὶ τοῦτο μὴ μυθώδες ὑπάρχειν, ἀλλὰ δυνατὸν, εἴπερ οὕτοι πρὸς ἀλήθειαν εἰσὶν οἱ φάντα γινώσκοντες. Καὶ τὸν ποιητὴν δὲ εἰς Αἴγυπτον παραπαλύσαντα, καὶ μεταπαχύνσαντα παρὰ τῶν ἱερέων τῶν τοιούτων λόγων, θεῖναί που κατὰ τὸν πολίτην τὸ προειρημένον ὡς γινόμενον· " Καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, Παντοῖοι τελέβοντες, &c." *Diod. Sic. lib.* I. Porrò vituperat hunc locum *Plato*; Μηδὲ ἄρα —— λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ὡς " —— " Θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι, Παντοῖοι " τελέβοντες, ἐπιστρωφῶσι πόλεας." *De Rep. publ. lib.* II.

Ver. 487. —— ὕβριν τε καὶ εὐνομίην.] *Al.* βίζεις τε καὶ εὐνομίας.

Ὣς ἄρ' ἔφαν μνηστῆρες· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων.
Τηλέμαχος δ' ἐν μὲν κραδίῃ μέγα πένθος ἄεξε
Βλημένου· οὐδ' ἄρα δάκρυ χαμαὶ βάλεν ἐκ βλεφάροιϊν,
Ἀλλ' ἀπέων κίνησε κάρη, κατὰ βυσσοδομεύων.
Τοῦ δ' ὡς οὖν ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια,
Βλημένου ἐν μεγάρῳ, μετ' ἄρα δμωῇσιν ἔειπεν·
Αἴθ' οὕτως αὐτόν σε βάλοι κλυτότοξος Ἀπόλλων.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εἰ γὰρ ἐπ' ἀρῇσιν τέλος ἡμετέρῃσι γένοιτο,
Οὐκ ἄν τις τούτων γε ἐὐθρονον ἠῶ ἵκοιτο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Μαῖ', ἐχθροὶ μὲν πάντες, ἐπεὶ κακὰ μηχανόωνται·
Ἀντίνοος δὲ μάλιστα μελαίνῃ κηρὶ ἔοικεν.
Ξεῖνός τις δύστηνος ἀλητεύει κατὰ δῶμα,
Ἀνέρας αἰτίζων· (ἀχρημοσύνη γὰρ ἀνώγει·)

Sic utque dicebant proci: ille autem non curabat verba.
Telemachus verò in corde quidem magnum luctum fovebat
Ob eum percussum; neque tamen lacrymam in humum demisit ex palpebris,
Sed tacitè movit caput, mala profundè-cogitans,
Hunc autem postquam audiverat prudens Penelope
Percussum in domo, inter ancillas proindè dixit;
" Utinam sic ipsum te percuteret inclytus-arcu Apollo."
Hanc autem rursùs Eurynome oeconoma allocuta est;
" Si enim votis exitus nostris fieret,
" Haud quisquam horum ad pulchro-solio auroram perveniret."
Hanc autem rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Nutrix, inimici quidem omnes, quoniam mala machinantur;
" Antinöus verò maximè atræ morti similis-est.
" Hospes quidam infelix vagatur per domum,
" A-viris petens; (egestas enim jubet:)

Ibid. —— ἰύσμίην] Εὐιπρεπείαν, [Ita *Barnesius*; *Al.* Εὐπρεπείαν], καθ' ἣν τὸ πρέπειν καὶ διατελοῦμεν. *Schol.* Ὁ Ποιητὴς τὸν καθ' ἡμᾶς τύπον οὐκ οἶδε· δίμυστας δὲ καὶ ἰύσμίνη λέγει ἀπὸ τῆς ῥιπῆς· " Ἀνθρώπων ὕζειν τε καὶ ἰύσμίνη " ἰφθίμοντες." *Hesychius* à *Barnesio* citatus. Vide ad *Il.* ύ, 249.

Ibid. —— ἰφθίμοντες.] Apud *Diodorum Siculum*, loco suprà citato, ἰσοῦντες. *Al.* ἰφθίστους.

Ver. 488. —— ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων.] *Eustathius* hoc de *Ulysse* exponit. Ὀδυσσεὺς δέ, inquit, οὐκ ἐμπάζετο μύθων, οὔτι τῶν Ἀντινόου ὀλιαδὴν, οὔτε οὖν ὀλίγου οἱ λοιποί· πάντας γὰρ ὡσεὶ δὶς καὶ πάντας ἀτιλεῖ. Statim autem deinceps adjicit; Ἴσως δὲ καὶ ὁ Ἀντίνοος οὐκ ἐμπάζετο τῶν καθ' αὐτοῦ ῥηθησομένων μύθων.

Ver. 490. —— οὐδ' ἄρα.] *Neque, ut solent magno dolore affecti.* ——

Ver. 494. —— βάλοι κλυτότοξος Ἀπόλλων.] Vide suprà ad ό, 409. Porrò similiter apud *Virgilium*, *Apollo* vocatur " *Arcitenens*:" *Æn.* III, 75.

Ver. 496. Εἰ γὰρ ἐπ' ἀρῇσιν τέλος ἡμετέρῃσι γένοιτο.] *Eustathius* hîc pro τέλος, τέλος legi annotat. Τὸ δὲ τέλος, (inquit), γράφεται καὶ τέλος· ἵνα λίγῃ ἡ γραῦς οὕτως· Ὢ τέλεον, εἰ γὰρ ἐπ' ἀραῖς ἡμετέραις, ἦγον ὑπὲρ ἡμῶν, ὁ Ἀτρέλλων γένοιτο, πάντες ἂν ἀπόλοιντο. Quod ferri non posse existimat *Henricus Stephanus*: " Nam (inquit) de hâc quidem, ἐπ' ἀρῇσιν " τέλος ἡμετέρῃσι γένοιτο, dubitare nos ex- " empla non sinunt; at nescio an ipsemet " *Eustathius* alteram lectionem vel unius " exempli auctoritate confirmare potuisset, " εἰ γένοιτο ἐπ' ἀραῖς ἡμετέραις, id est, ὑπὲρ " ἡμῶν." Atqui MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati τέλος legunt.

Ver. 500. —— μελαίνῃ κηρὶ ἔοικεν.] Ita *Iliad.* γ', 454.

Ἴσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.

Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπέπληθόν τ', ἔδοσάν τε·
Οὗτος δὲ θρήνυϊ πρυμνὸν βάλε δεξιὸν ὦμον.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς ἀγόρευε μετὰ δμῳῆσι γυναιξίν,
Ἡμένη ἐν θαλάμῳ· ὁ δ' ἐδείπνεε δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἦ δ' ἐπί οἱ καλέσασα προσηύδα δῖον ὑφορβόν·
Ἔρχεο, δι' Εὔμαιε, κιὼν τὸν ξεῖνον ἄναχθι
Ἐλθέμεν, ὄφρα τί μιν προσπτύξομαι, ἠδ' ἐρέωμαι,
Εἴ που Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἠὲ πέπυσται,
Ἦ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι· πολυπλάγκτῳ γὰρ ἐοικεν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Εἰ γάρ τοι, βασίλεια, σιωπήσειαν Ἀχαιοὶ,
Οἵ' ὄγε μυθεῖται, δέλγοιτό κέ τοι φίλον ἦτορ.
Τρεῖς γὰρ δή μιν νύκτας ἔχον, τρία δ' ἤματ' ἔρυζα
Ἐν κλισίῃ, (πρῶτον γὰρ ἐμ' ἵκετο νηὸς ἀποδράς·)
Ἀλλ' οὔπω καπότητα διήνυσεν ἣν ἀγορεύων.
Ὡς δ' ὅτ' ἀοιδὸν ἀνὴρ ποτιδέρκεται, ὅς τε θεῶν ἐξ
Ἀείδει δεδαὼς ἔπε' ἱμερόεντα βροτοῖσι,
Τοῦ δ' ἄμοτον μεμάασιν ἀκουέμεν, ὁππότ' ἀείδοι·
Ὡς ἐμὲ κεῖνος ἥδελγε παρήμενος ἐν μεγάροισι.

" Ibi alii quidem omnes impleverunteque, dederuntque;
" Hic autem scabello extimum percussit dextrum humerum."
Illa quidem sic loquebatur inter famulas mulieres,
Sedens in thalamo; coenabat autem nobilis Ulysses:
Illa autem ad se vocatum allocuta est nobilem subulcum;
" Vade, nobilis Eumaee, profectus hospitem jube
" Venire, ut aliquatenùs cum-ipso congrediar, et interrogem,
" Sicubi de-Ulysse malorum-patiente vel audiverit,
" Vel *eum* viderit oculis: multivago enim similis est."
Hanc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
" Utinam enim tibi, regina, tacerent Achivi,
" Qualis hic loquitur, mulceret tibi charum cor.
" Tres enim jamjam ipsum noctes habui, tres autem dies detinuî
" In casâ, (primùm enim *ad* me venit, ubi à nave anfugisset;)
" Sed nondum calamitatem absolvit suam narrans.
" Sicut autem quandò cantorem vir aspicit, qui ex diis
" Canit doctus carmina delectabilia mortalibus,
" Hunc autem insatiabilitèr cupiunt audire, quamdò canit;
" Sic me ille mulcebat assidens in sedibus.

Ver. 504. Οὗτος δὲ θρήνυϊ πρυμνὸν.] Pronunciabatur *θρήνυ*, vel *θρήνυι* duabus syllabis; uti et vox *ἐχεπευκέϊ* infrà *ver.* 605.

——— τὸ δ' ἐχεπευκέϊ καὶ ἀδῆϊ
Τέρπετο· ———

Vide ad *Il.* σ', 321. et 536.

Ver. 506. ——ἰδείομεν.] *Al.* ἰδέωμεν.

Ver. 508. Ἔρχεο, δι' Εὔμαι.] *Al.* Ἔρχεο δὴ, Εὔμαι.

Ver. 509. ——— προσπτύξομαι.] *Al.* προσφῄξομαι.

Ver. 513. —— σιωπήσειαν Ἀχαιοί.] " Mutus " esses (inquit *Barnesius*) Ἀχαιοὶ " λίγοιεν." Ita infrà *ver.* 596.

—— πολλὰ δὲ καὶὰ φρένα θυμὸν Ἀχαιῶν.

Et σ', 93.

—— ἵνα μή μιν ὑποφθονέωσιν Ἀχαιοί.

Ver. 515. Ἀείδει.] *Al.* Ἀείδῃ.

Φησὶ δ' Ὀδυσσῆος ξεῖνος πατρώϊος εἶναι,
Κρήτῃ ναιετάων, ὅθι Μίνως γένος ἐστίν.
Ἔνθεν δὴ νῦν δεῦρο τόδ' ἵκετο πήματα πάσχων,
Προπροκυλινδόμενος· στεῦται δ' Ὀδυσῆος ἀκοῦσαι,
Ἀγχοῦ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ,
Ζωοῦ· πολλὰ δ' ἄγει πειρήλια ὄνδε δόμονδε.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Ἠνελόπεια·
Ἔρχεο, δεῦρο κάλεσσον, ἵ' ἀντίον αὐτὸς ἐνίσπῃ.
Οὗτοι δ' ἢ ξύρῃσι καθήμενοι ἐψιάασθον,
Ἢ αὐτοῦ κατὰ δῶματ'· ἐπεὶ σφίσι θυμὸς ἐΰφρων.
Αὐτῶν μὲν γὰρ κτήματ' ἀκήρατα κεῖτ' ἐνὶ οἴκῳ,
Σῖτος καὶ μέθυ ἡδύ· τὰ μὲν οἰκῆες ἔδουσιν·
Οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι, ἤματα πάντα,
Βοῦς ἱερεύοντες, καὶ ὄϊς, καὶ πίονας αἶγας,
Εἰλαπινάζουσι, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον
Μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται· οὐ γὰρ ἔπ' ἀνὴρ,

" Dicit autem se Ulyssis hospitem paternum esse,
" In Cretâ habitantem, ubi Minoïs genus est.
" Indè jam nunc huc venit damna patiens,
" Supplex-provolutus: affirmat autem de-Ulysse se audivisse,
" Propè Thesprotorum virorum in uberè populo,
" Vivo: multas autem ducit res-pretiosas suam ad domum."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Vade, huc voca; ut coràm ipse dicat.
" Hi autem vel in foribus sedentes delectentur,
" Vel illic in aedibus, quippè ipsis animus lactus *est*.
" Ipsorum etenim possessiones integrae jacent in domo,
" Panis et vinum dulce; ea quidem domestici *ipsorum* comedunt:
" Ipsi verò in nostram-*domum* divertentes, dies omnes,
" Boves mactantes, et oves, et pingues capras,
" Epulantur, bibuntque generosum vinum
" Temerè; plurima autem absumuntur: non enim adest vir,

Ver. 523. —— *ὅθι Μίνως γένος ἐστίν.*] Dna. *Dacier* exponit, " *Où le sage Minos est né.*" Alii autem, notante eâdem Dna. *Dacier*, explicant; " *Ubi regnant Minoïs posteri.*" Quia scilicèt *Idomeneus Minoïs* nepos jam tum *Cretæ* regnaret. Sed prior verior explicatio; ut liquet ex *Odyss.* ζ', 34. 35. ubi eadem phrasis occurrit;

—— —— —— *κατὰ δῆμον*
Πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐγγύθι καὶ αὐτῇ.

Ver. 525. Προπροκυλινδόμενος.] *Ἦγουν ἱκετεύων ἢ καὶ ἱκετευτικῶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἤιεν. Eustath.*

Ver. 530. —— ἐψιάασθον.] *Ἀπὸ τοῦ παιζέτωσαν, διαλογιζέσθωσαν. Schol.*

Ver. 533. —— τὰ μὲν οἰκῆες.] *Barnesius* hîc pro μὲν, μὴν legi debere putat. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 534. —— ἡμίεργον πωλεύμενοι.] *Al.* ἡμίεργόν γε πωλεύμενοι.

Ver. 537. —— τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται.] Vulgati habent κατάϊται. *Barnesius* autem ex Editionum vetustiorum nonnullis edidit κατάνται. Rectè, ut videtur. Ita enim, uti ipse annotat, in omnibus Exemplaribus legitur suprà *Odyss.* β', 58. ubi occurrit hîc locus: Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Porrò *Hesychius*, notante itidem *Barnesio*, vocem κατάϊται exponit κατανύϊται, ἀναλίσκεται. Ita *Iliad.* ε', 261.

—— μάλα γὰρ νέκυ ἄνδρες, ἐγγύθι δ' ἠοῦς.

Et *Odyss.* γ', 496.

Ἦμος δ' ἠὼς —— ——

Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.
Εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι, καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
Αἶψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτίσεται ἀνδρῶν.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ μέγ' ἔπταρεν ἀμφὶ δὲ δῶμα
Σμερδαλέον κονάβησε· γέλασσε δὲ Πηνελόπεια·
Αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἔρχεό μοι, τὸν ξεῖνον ἐναντίον ὧδε κάλεσσον.
Οὐχ ὁράας, ὅ μοι υἱὸς ἐπέπταρε πᾶσιν ἔπεσσιν;
Τῷ κε καὶ οὐκ ἀτελὴς θάνατος μνηστῆρσι γένοιτο
Πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξοι.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
Αἴκ' αὐτὸν γνώω νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
Ἕσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματά καλά.
Ὣς φάτο· βῆ δὲ συφορβὸς, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν·
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξεῖνε πάτερ, καλέει σε περίφρων Πηνελόπεια,

" Qualis Ulysses erat, qui malum à domo arceat.
" Sin Ulysses venerit, et accesserit in patriam terram,
" Statim cum suo filio injurias ultus fuerit virorum."
Sic dixit: Telemachus autem altè sternuit; circùmque domus
Horrendùm resonuit; risit verò Penelope;
Statimque deindè Eumaeum verbis alatis allocuta est;
" Vade mihi, hospitem coràm huc voca:
" Nonne vides, quòd mihi filius sternuit ad omnia verba?
" Ideò et non imperfecta mors procis fiat
" Omnibus prorsùs; neque quisquam mortem et fatum vitet.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in mente reconde tuâ;
" Si ipsum cognovero vera omnia dicentem,
" Induam ipsum laenâque tunicâque, vestimentis pulchris."
Sic dixit: ivit verò subulcus, postquam sermonem audiverat:
Propéque stans verbis alatis allocutus est;
" Hospes pater, vocat te prudens Penelope,

Ver. 538. ——— ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.] Vide infrà ad χ', 208.

Ver. 540. Αἶψά κε σὺν ᾧ παιδὶ.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula σὺν producatur, nullis tamen allatis Codicibus de *suo* edidit, Αἶψά κε σὺν παιδὶ. Quod scilicèt hæc lectio sit " *tutior, me-* " *liorque.* Sed mutato nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 541. ——— Τηλέμαχος δὲ μέγ' ἔπταρεν.] Ὄρνις γάρ ποτε ἦν τοῖς παλαιοῖς καὶ ὁ πταρμὸς· ἐπὶ καὶ ἡ κεφαλὴ τιμία, ἐξ ἧς τὸ τοιοῦτον σύμβολον. Διὸ καὶ προτείνουσι, ὁ πταίσας καὶ τὴν αἰτίαν λέγουσιν οἱ σοφοὶ, ἣν οἷς καὶ Ἀριστοτέλης. *Eustath.* Καὶ πταρμὸς δὲ παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ] σύμβολον ἀγαθὸν γίνεται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 24. Hinc apud *Anthologiam*:

Οὐδὲ λίγυς, Ζεῦ σῶσον, ἰὼν πταρέω ——
Lib. II. § ἐπὶ Δεσπιδίῃ.

Vide *Aristot. Problem. Sect.* 33.

Ver. 542. Σμερδαλέον κονάβησε.] Vide ad *Il.* Υ, 455. *Al.* Σμερδαλέον κονάχησε.

Ver. 545. ——— ἐπέπταρε πᾶσιν ἔπεσσιν.] *Origen.* contrà *Celsum lib.* I. (notante *Barnesio*), citat ἐπέπταρεν οἷον ἔπεσσιν.

Ver. 547. ——— ἀλύξοι.] *Al.* ἀλύξει, et ἀλύξαι.

Ver. 548. —— σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.] Καὶ παῦε ἐπίστευε καὶ γεάφου φρενῶν ἴσω. *Sophocl. Philoctet.* ver. 1318.

Μήτηρ Τηλεμάχοιο· μεταλλῆσαί τί ἑ θυμὸς
Ἀμφὶ πόσει κέλεται, καὶ κήδεά περ πεπαθυίῃ.
Εἰ δέ κέ σε γνοίη νημερτέα πάντ' ἐνέποντα,
Ἕσσει σε χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, τῶν σὺ μάλιστα
Χρῃΐζεις σῖτον δὲ καὶ αἰτίζων κατὰ δῆμον,
Γαστέρα βοσκήσεις· δώσει δέ τοι, ὅς κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Εὔμαι', αἶψά κ' ἐγὼ νημερτέα πάντ' ἐνίσποιμι
Κούρῃ Ἰκαρίοιο περίφρονι Πηνελοπείῃ·
Οἶδα γὰρ εὖ περὶ κείνου, ὁμὴν δ' ἀνεδείγμεθ' ὀϊζύν.
Ἀλλὰ μνηστήρων χαλεπῶν ὑποδείδι' ὅμιλον,
Τῶν ὕβρις τε βίη τε, σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει.
Καὶ γὰρ νῦν, ὅτε μ' οὗτος ἀνὴρ κατὰ δῶμα ἵοντα
Οὔτε κακὸν ῥέξαντα βαλὼν ὀδύνῃσιν ἔδωκεν,
Οὔτε τι Τηλέμαχος τόγ' ἐπήρκεσεν, οὔτε τις ἄλλος.
Τῷ νῦν Πηνελόπειαν ἐνὶ μεγάροισιν ἄνωχθι
Μεῖναι, ἐπειγομένην περ, ἐς ἠέλιον καταδύντα·
Καὶ τότε μ' εἰρέσθω ποσίος περὶ νόστιμον ἦμαρ,

" Mater Telemachi; sciscitari aliquid ipsam animus
" De marito jubet, quamvis dolores passa *sit*.
" Quòd si te cognoverit vera omnia dicentem,
" Induet te laenâque tunicâque, quibus tu maximè
" Indiges; panem autem etiam petens per populum
" Ventrem pasces: dabit verò tibi, quicunque voluerit."
Illum autem rursùs allocutus est multa-passus nobilis Ulysses;
" Eumace, statim ego vera omnia dicam
" Filiae Icarii prudenti Penelopae:
" Novi enim benè de illo; parem autem sustinuimus aerumnam.
" Sed procorum difficilium subtimeo coetum;
" Quorum injuriaque, violentiaque, ad ferreum coelum pervenit.
" Etenim nunc, quandò me hic vir per domum euntem,
" Nihil mali cùm-feceram, percussum doloribus dedit,
" Neque omninò Telemachus hoc prohibuit, neque quisquam alius.
" Ideò nunc Penelopen in aedibus hortare
" Manere, festinantem licèt, in solis occasum:
" Et tunc me interroget mariti de reditùs die,

Ver. 554. 555. ——— μεταλλῆσαί τί ἑ | θυμὸς ——— πεπαθυίῃ.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται σχῆμα καινὸν, ἤτοι σολοικοφανὲς, ἐν τῷ, " μεταλλῆσαί τί ἑ θυμὸς κέλεται, καὶ " κήδεά περ πεπαθυίῃ" τὸ μὲν γὰρ ὀρθὸν, ὅτι κέλεται αὐτὴν ὁ θυμὸς μεταλλῆσαι τί καὶ κήδεα περ παθοῦσαν. *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad *ι*, 256. et ad *Il. ξ*', 141. Porrò consultò planè hoc in loco ita scripsit Poeta, quum æquè facilè scribere potuisset πεπαθυῖαν.

Ver. 556. Εἰ δέ κε.] *Al.* Αἱ δέ κε. Ut suprà *ver.* 549.

Ver. 559. ——— ὅς κ' ἐθέλῃσιν.] *Al.* ὅς κε θέλῃσιν. Vide suprà ad *ver.* 19.

Ver. 564. ——— χαλιτῶν.] *Al.* χαλιστῶν.

Ver. 565. Τῶν ὕβρις τε βίη τε.] Vide suprà ad *ι*, 327.

Ibid. ——— ἵκει.] *Al.* ἵκεν.

Ἀσσοτέρω καθίσασα παρὰ πυρί· εἵματα γάρ τοι
Λύγρ' ἔχω· οἶσθα καὶ αὐτός, ἐπεί σε πρῶθ' ἱκέτευσα·
Ὣς φάτο· βῆ δὲ συφορβός, ἐπεὶ τὸν μῦθον ἄκουσεν.
Τὸν δ' ὑπὲρ οὐδοῦ βάντα προσηύδα Ἠνελόπεια·
Οὐ σύ γ' ἄγεις, Εὔμαιε; τί σοῦ ἐνόησεν ἀλήτης;
Ἦ τινά που δείσας ἐξαίσιον; ἠὲ καὶ ἄλλως
Αἰδεῖται κατὰ δῶμα; κακὸς δ' αἰδοῖος ἀλήτης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἅπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος,
Ὕβριν ἀλυσκάζων ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων.
Ἀλλά σε μεῖναι ἄνωγεν ἐς ἠέλιον καταδύντα.
Καὶ δέ σοι ὧδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ὦ βασίλεια,
Οἴῃ πρὸς ξεῖνον φάσθαι ἔπος, ἠδ' ὑπακοῦσαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Ἠνελόπεια·
Οὐκ ἄφρων ὁ ξεῖνος ὀΐεται, ὥς περ ἂν εἴη·
Οὐκ γάρ που τινες ὧδε καταθνητῶν ἀνθρώπων

" Propiùs ubi collocârit ad ignem: vestimenta enim
" Mala habeo; nùsti et ipse, quoniam te primùm supplex adii."
Sic dixit: ivit autem subulcus postquam sermonem audiverat.
Eum verò super limen profectum allocuta est Penelope;
" Non tu utique ducis, Eumaee? quid hoc in-animum-induxit erro?
" An aliquem quodammodo veritus suprà modum? an et alitèr
" Verecundatur in domo? malus autem est verecundus mendicus."
Hanc autem respondens allocutus es, Eumaee subulce;
" Loquitur apositè, quae scilicèt putaret etiam alius,
" Contumeliam vitans virorum superborum:
" Sed te manere hortatur in solis occasum.
" Etenim tibi sic ipsi multò meliùs, ô regina,
" Solam ad hospitem loqui verbum, et ex-eo audire?"
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Non insipiens hospes suspicetur, quicunque domum sit;
" Non enim usquam ulli sic mortalium hominum

Ver. 572. Ἀσσοτέρω καθίσασα παρὰ πυρί.] Non, ut reddunt versionibus pluribus, " Pro" piùs assidens apud ignem;" sed, " Propiùs " ubi me collocârit ad ignem." Ita nimirum postulare videtur tum sententia, tum vocum καθίσας, κάθισον, &c. in Primo Aoristo significatio. Vide *Iliad.* γ', 68. ά, 49. ί, 484. et σ', 280.

Ibid. —— γάρ τοι.] *Al.* γὰρ δή.

Ver. 577. Ἦ τινά που δείσας ἐξαίσιον.] Τὸ δὲ " ἐξαίσιον" δηλοῖ μὲν τὸ ἔξω τοῦ αἰσίου. Ἔστι δὲ ἡ αἰσιασικὴ στάσις, ἵνα δηλοῖ, δείσας τινὰ ἄνδρα ἐξαίσιον ἢ ἀνιήματικὸν, ἀπὸ τοῦ, ἔξω τοῦ δίκης. —— Τινὲς δὲ τὸ " δείσας ἐξαίσιον" καὶ ἀντὶ τοῦ, μίγα φρονήσας, εἶπον. *Eustath.* Secunda optima videtur explicatio. Ut suprà ϑ', 690.

Οὔτε τις ἐξ ἴξαις ἐξαίσιον. ——

Ver. 579. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.] Ita ex veterum Editionum nonnullis rectè edidit *Barnesius.* Quippè *Penelopen* hic alloquitur *Eumæus. Henricus Stephanus* aliique nonnulli malè, Τὸν δ' ἀπαμείβετο.

Ver. 581. —— ἀλυσκάζων.] *Al.* ἀλυσκάζων.

Ver. 586. Οὐκ ἄφρων ὁ ξεῖνος ὀΐεται.] *Barnesius* aliique vertunt, " *Non insipiens hospes* " *videtur.*" Sed rectiùs, ut opinor, interpretèris, " *Non insipiens* hæc *cogitat hospes.*" Ut suprà *ver.* 580. 581.

Μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἅπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος,
Ὕβριν ἀλυσκάζων ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων.

Ibid. —— ὃς περ.] *Al.* ἅπερ

Ver. 587. —— εἴη.] *Al.* ἔσκε.

Ἀνέρες ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς ἀγόρευεν· ὁ δ' ᾤχετο δῖος ὑφορβὸς
Μνηστήρων ἐς ὅμιλον, ἐπεὶ διεπέφραδε πάντα.
Αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,
Ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίατο οἱ ἄλλοι·
Ὦ φίλ', ἐγὼ μὲν ἄπειμι, σύας καὶ εἴνατα φυλάξων,
Σὸν καὶ ἐμὸν βίοτον· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
Αὐτὸν μέν σε πρῶτα σάω, καὶ φράζεο θυμῷ,
Μή τι πάθῃς· πολλοὶ δὲ κακὰ φρονέουσιν Ἀχαιῶν
Τοὺς Ζεὺς ἐξολέσειε, πρὶν ἡμῖν πῆμα γενέσθαι.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἔσσεται οὕτως, ἄττα· σὺ δ' ἔρχεο δειελιήσας·
Ἠῶθεν δ' ἰέναι καὶ ἄγειν ἱερήϊα καλά·
Αὐτὰρ ἐμοὶ τάδε πάντα καὶ ἀθανάτοισι μελήσει.

" Viri superbientes injusta machinantur."
Illa quidem sic locuta est; ibat autem nobilis subulcus
Procorum in coetum, postquam dixerat omnia.
Statim autem Telemachum verbis-alatis allocutus est;
Propè admoto capite, ut nè audirent alii:
" O dilecte, ego quidem abeo, sues et illa custoditurus,
" Tuum et meum victum; tibi autem hìc omnia curae-sint.
" Ipsum quidem te primùm serva, et considera in animo,
" Nè quid patiaris; multi verò mala cogitant Achivorum:
" Quos Jupiter disperdat, antequam nobis nocumento-sint."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contra allocutus est;
" Erit sic, pater: tu verò vade merendâ-sumptâ:
" Manè autem veni, et duc victimas pulchras:
" At mihi haec omnia et immortalibus curae-erunt."

Ver. 590. —— διεπέφραδε.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ver. 596. —— Ἀχαιῶν.] Vide suprà ad *ver.* 513.

Ver. 599. —— ἄττα.] Vide suprà ad π', 31.

Ibid. — δειλιήσας.] Πρὸς τὴν δειλινὴν ὥραν παραγινόμενος· τουτέστι, τὴν μεσημβρίαν, ἢ τὴν ἑσπερινὴν διατρίψας. Ἔνιοι δὲ, τὴν δειλινὴν τροφὴν αἰτῶν· καὶ Καλλίμαχος φησὶ, " Δείελον " αἰτίζουσιν, ἄγουσι δὲ χείρας ἀπ' ἔργου." τὴν περὶ τῇ δειλινῇ τροφὴν αἰτοῦντες· οὐ δεύτερος· πρωιεμέραμαι γὰρ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τρισὶ [*Barnesius* edidit τρισὶ μόνον] τροφαῖς ἐχρῶντο. *Schol. Athenaeus, lib.* I. *cap.* 10. secundum posteriorem explicandi rationem accipit: Τῆς δὲ τετάρτης (inquit) τροφῆς οὕτως Ὅμηρος μέμνηται, " Εὖ δ' ἔρχεο δειλιήσας," ὃ καλοῦσί τινες δειλινὸν, ὅ ἐστι μεταξὺ τοῦ ὑφ' ἡμῶν λεγομένου ἀρίστου καὶ δείπνου. Καὶ ἄριστον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπὸ τὴν ἕω λαμβανόμενον· δεῖπνον δὲ, μεσημβρινὸν, ὃ ἡμεῖς ἄριστον δόρπον δὲ, τὸ ἑσπερινόν. Ipse autem, uti ad hunc locum annotat *Casaubonus*, alibi alteram explicandi rationem probat, hanc prorsùs rejicit: Ὀπάων δὲ (inquit) καὶ τροφὰς ἐλάμβανον, πρωιεμέραμαι ἤδη· ὅτι δὴ τρεῖς ἦσαν διὰ τὸ αὐτὸ ποτὲ μὲν ἄριστον, ποτὲ δεῖπνον ὀνομάζεσθαι. Τελοῦσι γὰρ εἰσὶν οἱ φάσκοντες ὅτι καὶ τέσσαρας ἐλάμβανον, ἐπεὶ ὁ Ποιητὴς ἔφη, " Σὺ δ' ἔρχεο δειλιήσας" οὐ νοοῦντες ὅτι λίγει τὸν δειλινὸν διατρίψας χρόνον. *Lib.* V. *cap.* 4. Cæterùm ut de cibo sumendo intelligatur hæc vox, facere videntur (uti observat Dna. *Dacier*) sequentia, *ver.* 602. &c.

—— ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἶζεν· ἴδξίσεον ἐπὶ δίφρου
Πληισάμενος δ' ἄρα θυμὸν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Βῆ ῥ' ἴμεναι μετ' ὗας ——————.

Ver. 600. —— ἱερήϊα.] Vide ad *Il.* χ', 159.

Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἄρ' ἕζετ' ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου·
Πλησάμενος δ' ἄρα θυμὸν ἐδητύος, ἠδὲ ποτῆτος,
Βῆ ῥ' ἴμεναι μετ' ὕας· λίπε δ' ἕρκιά τε, μέγαρόν τε
Πλεῖον δαιτυμόνων· τοὶ δ' ὀρχηστύϊ καὶ ἀοιδῇ
Τέρποντ'· ἤδη γὰρ καὶ ἐπήλυθε δείελον ἦμαρ.

Sic dixit: is verò rursùs deindè sedebat benè-politâ in sede:
Ubi autem repleverat animum cibo et potu,
Perrexit utique ire ad sues, liquitque septaque, domumque
Plenam convivarum: hi autem saltu et cantu
Delectabant-se: jam enim et advenit vespertinum tempus.

Ver. 602. —— ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου.] *Al.* ἐπὶ θρόνου ἴδιον ἀνίστη.

Ver. 604. —— ἕρκια.] *Al.* ἕρκεα. Uti *Iliad.* ί, 472.

Ver. 605. —— ὀρχηστύϊ. Vide suprà ad *ver.* 504.

Ver. 606. —— δείλον ἦμαρ.] Τὸ τῆς δειλῆς ὥρας. *Schol.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Σ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Σ'.

Ὀδυσσέως καὶ Ἴρου πυγμὴ γίνεται· φαίνεται δὲ καὶ Πηνελόπη τοῖς μνηστῆρσι, καὶ παρ' αὐτῶν δῶρα λαμβάνει· γίνεται δὲ καί τις κωμολογία ἐν τοῖς ἑξῆς Ὀδυσσέως πρὸς Εὐρύμαχον.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως καὶ Ἴρου πυγμή.

Ἄλλως.

Σῖγμ' ἶρι Ἴρου, ἰῦχος Ὀδυσσῆς, δῶρά τ' ἀνάκτων.

Ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς παυδήμιος, ὃς κατὰ ἄστυ
Πτωχεύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάργῃ,
Ἀζηχὲς φαγέμεν καὶ πιέμεν· οὐδέ οἱ ἦν ἴς,
Οὐδὲ βίη· εἶδος δὲ μάλα μέγας ἦν ὁράασθαι.
Ἀρναῖος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ 5

Advenit autem mendicus publicus, qui per urbem
Mendicabat Ithacae; excellebat verò ventre voraci,
Ad incessantèr comedendum et bibendum; neque ei erat vis,
Neque robur: specie autem valdè magnus erat intuentibus.
Arnaeus verò nomen erat: hoc enim imposuit alma mater 5

Ver. 1. Ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς, &c.] Καὶ ἡ Κωμῳδία ἐνδιδοῖ [ἐξ Ὁμήρου] τοῦτον ἴλαδε τὸν ἀφορμήν· εἰδὲι γὰρ ὅτι καὶ παρὰ τῷ τὰ σιτία τὰ ὑπηλάτα διαγομένῳ, ἐστιᾶσθαι τινὰ ἐπὶ γίλωτα ἀποῦντα· διὸ ἐν τῇ —— Ὀδυσσείᾳ — παρὰ τοῖς ἀεάτοις μνηστῆρσιν εἰσάγεται ὁ πτωχὸς Ἴρος τῷ γαστρίμαργος Ὀδυσσεῦ ἰρίζων εἰς πάλην, καὶ ἐν τῷ ἴργῳ φανόμενος καταγέλαστος. Καλέλου γὰρ εἰκὸς ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει· μὴ μόνον ἐστιᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀγωνίσασθαι, ἵνα καὶ διαρκῇ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ζῇν πόνους. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 25. Vide infrà ad *ver.* 37.

Ver. 2. — μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάργῃ.] Ἐπιρρωτὰς ἦν ἐπὶ γαστριμαργίᾳ, εἶναι ἀσωτείᾳ· τοῦτο γὰρ ἡ μάργα γαστὴρ· διαλελυμένος ἐσθίουσα, ἀμείλιχος τῷ "πόλις ἄπρη," καὶ τοῖς ὁμοίοις. *Eustath.* Vide et *Porphyr. Quaest. Homeric.* 11.

Ver. 3. —— φαγέμεν καὶ πιέμεν.] *Barnesius* ex *Etymolog. Magn.* edidit πιέμεν. Quo modo legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed et satis rectè se habet Vulgata lectio. Vide suprà ad σ', 143.

Ver. 5. — τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ.] Apud *Etymolog. Magn.* ad vocem Ἀρναῖος, legitur (notante *Barnesio*) τὸ γὰρ θέτο οἱ τοῦτο μήτηρ.

Ἐκ γενετῆς· Ἶρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες,
Οὕνεκ' ἀπαγγέλλεσκε πιὼν, ὅτε τού τις ἀνάγοι·
Ὃς ῥ' ἐλθὼν Ὀδυσῆα διώκετο οἷο δόμοιο,
Καί μιν νειπείων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Εἶκε, γέρον, προθύρου, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ. 10
Οὐκ αἴδεις, ὅτι δή μοι ἐπιλλίζουσιν ἅπαντες,
Ἑλκέμεναι δὲ κέλονται; ἐγὼ δ' αἰσχύνομαι ἔμπης.
Ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα νῶϊν ἔρις καὶ χερσὶ γένηται.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δαιμόνι', οὔτε τί σε ῥέζω κακὸν, οὔτ' ἀγορεύω, 15
Οὔτε τινὰ φθονέω δόμεναι, καὶ πόλλ' ἀνελόντα.
Οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται· οὐδέ τί σε χρὴ
Ἀλλοτρίων φθονέειν· δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης,
Ὡς περ ἐγών· ὄλβον δὲ θεοὶ μάλλουσιν ὀπάζειν.
Χερσὶ δὲ μήτι λίην προκαλίζεο, μή με χολώσῃς, 20
Μή σε, γέρων περ ἐών, στῆθος καὶ χείλεα φύρσω
Αἵματος· ἡσυχίη δ' ἂν ἐμοὶ καὶ μᾶλλον ἔτ' εἴη

Ex nativitate: Irum autem juvenes vocabant omnes,
Quoniam nuntia-referebat profectus; cùm alicubi quis juberet:
Qui scilicet ubi venerat, Ulyssem pellebat suâ domo,
Et ipsum objurgans verbis alatis allocutus est;
" Recede, senex, à vestibulo, nè jam citò et pede.traharis: 10
" Non sentis, quòd jam mihi innuunt omnes,
" Trahereque jubent? Ego autem verecundor omninò.
" Sed surge, nè citò nobis contentio etiam manibus fiat."
Hunc autem torvè intuitus, allocutus est solers Ulysses;
" Miser, neque quid tibi facio mali, neque dico, 15
" Neque aliquem invideo dare, etiam multa si-sumpserit.
" Limen autem ambos hoc capiet: neque omninò te oportet
" Aliena invidere; videris autem mihi esse erro,
" Sicut ego; opulentiam verò dii solent praebere.
" Manibus autem nequaquam valdè provoca, nè mihi iram-moveas, 20
" Nè tibi, senex licèt sim, pectus et labra foedem
" Sanguine; quies verò mihi etiam magis adhuc esset

Ver. 7. —— ὅτε τού τις.] *Alii* ὅτε τίς τις.

Ver. 10. —— μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἕλκῃ.] Vide suprà ad π'. 276.

Ver. 11. —— ἐπιλλίζουσιν.] Τί οὖν τὸ ἐπιλλίζειν; τὸ διανεύειν ἀπὸ τοῦ τοὺς διακύπτοντας συστρέφειν τοὺς ὀφθαλμούς· ἱλλάδες γάρ αἱ συστροφαὶ τῶν ὀμμάτων. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 11.

Ibid. —— ἄνωγε.] *Etymolog. Magn.* ad vocem ἐπιλλίζουσιν, (notante *Barnesio*), citat Ἀχαιοί.

Ver. 14. Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν.] *Al.* Τὸν δ' ἀφαμειβόμενος.

Ver. 17. —— χείσεται.] Χωρήσει· ἔδεται καὶ χεύσει· τὰς παταδύσεις τῶν ὕδατων. *Schol.*

Ver. 18. Ἀλλοτρίων φθονέειν.] *Al.* Ἀλλοτριοφθονέειν.

Ver. 19. —— ὄλβον δὲ θεοὶ μάλλουσιν ὀπάζειν.] Ita suprà ζ'. 188.

Ζεὺς δ' αὖτοῖς νίμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀθρήσασιν.

Similitèr et *Æschylus*;

Θεοῦ δὲ λαῷ̀ σὺν ἰσχυρῷ̀ βροτοὺς.
Septem contra Thebas, ver. 631.

Cæterùm *Eustathius* hoc, " ὄλβον δὲ θεοὶ, " ἐς," itemque illud, " ἡσυχίη δ' ἂν ἐμοὶ, " ἐς." infrà *ver.* 22. ad sequentem Ulyssis de Procis victoriam futuramque ipsius prosperitatem referri vult. Minus rectè.

Αὔριον· οὐ μὲν γάρ τί σ' ὑποτρέψεσθαι ὀΐω
Δεύτερον ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος·
Τὸν δὲ χολωσάμενος προσεφώνεεν Ἶρος ἀλήτης·
Ὦ πόποι, ὡς ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει,
Γρηὶ καμινοῖ ἶσος· ὃν ὧν κεκακὸ μητισαίμην,
Κόπτων ἀμφοτέρῃσι, χαμαὶ δ' ἐκ πάντας ὀδόντας
Γναθμῶν ἐξελάσαιμι, συὸς ὣς λητοστέρεης.
Ζῶσαι νῦν, ἵνα πάντες ἐπιγνώωσι καὶ οἵδε
Μαρναμένους· πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;
Ὣς οἱ μὲν προπάροιθε θυρέων ὑψηλάων
Οὐδοῦ ἐπὶ ξεστοῦ πεπυκασμένοι ἠερέσσοντο.
Τοῖιν δὲ ξυνίηχ' ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο,
Ἡδὺ δ' ἄρ' ἐκγελάσας μετεφώνεε μνηστῆρσιν·
Ὦ φίλοι, οὐ μέν πώ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη·

" Cras: nequaquam etùm te reversurum puto
" Iterùm in domum Laërtiadae Ulyssis.'
Hunc autem iratus allocutus est Irus mendicus;
" Papae! ut hic vorax voluminose loquitur,
" Vetulae camino-assuetae similis; cui mala moliner,
" Verberans ambabus; in-terram autem omnes dentes
" Maxillis excuterem, suis sicut segetem depascentis.
" Accinge te nunc; ut omnes cognoscant et hi
" Nos pugnantes: quomodò verò tu cùm juniori viro pugnaveris?'
Sic hi quidem ante fores altas
Limine in polito animosè rixabantur.
Eos autem animadvertit sacra vis Antinoï;
Suavitèrque ridens allocutus est procos;
" O amici, haud quidem unquam aliquid antèà tale factum est:

Ver. 24. Δεύτερον ἐς μέγαρον.] *Al.* Αὖθις ἐσω μεγάρου.

Ver. 27. Γρηὶ καμινοῖ ἶσος.] Τὸ δὲ, " γρηὶ " καμινοῖ ἶσος," οἱ μὲν πολὺ τὸ σπλάγχνον φασὶν, ὡς ἐν ῥητορικῷ ἐλλόγιμος λέξεως. Ἕτεροι δὲ τὸ μὲν Γρηὶ διὰ τὸ μυθῶδες τοῦ προσώπου εἶναι τὸν λόγον· τὸ δὲ καμινοῖ, διὰ τὸ ἐνιαυσίους μένειν, ὡς οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς. *Eustath.* Prior interpretatio ad vocis ἶσος significationem aptior; alioqui enim ἴδιος potiùs dicendum fuisse videtur. Cæterùm *Aristarchus* et *Herodianus*, notante ibidem *Eustathio*, vocem καμινὸς exponunt τὴν καμινάριαν, ἵνα φρύγωσιν ἀρδὶς ἀρδὶς ἐγχειρισίμους ἀλικυρωτάριαν.

Ibid. ——μητισαίμην.] *Barnesius* edidit μητισσαίμην et in annotationibus, " Ita," inquit, " scribendum, Duplici σ, ob " Metrum." Sed nihil opus. Nam μητισαίμην antepenultimam producit. Vide ad *Il.* ψ', 312.

Ver. 29. —— συὸς ὣς λητοστέρεης.] Τῆς ἀντιθέσεως τὸ λεῖον, ἢ ἐστὶ τὸ στερρὸν χωρὶς τοῦ ἐν γῇ ἐμμένειν. σὺς γὰρ ἀλλόφυλον στέρημα πολλὰ βούτομα, ἰξοδοντίζουσα. *Schol.* Ἐν Σαλαμῖνι δὲ χλωρὸν σίτου καὶ λιπὸν κομιδῆς, διὸ σὺς ἐμπεσοῦσα ἀντοπίσῃ, ὥρας ὄντι Σαλαμινίου τοῦ ἰδίου τὰς ἐκφέρειν αὐτῆς· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ φας' "Ομηρος " συὸς λητοστέρεης" φησίν. Οἱ δὲ ἑτέρως νοοῦσι, καὶ λέγουσι, χλωρὸν σίτου τὸν σὺν γυμνάσιον, ἀντοπίζειν ἔχειν τοὺς ἰδίους. *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 45. ipso fine. Verùm posterior istæ explicatio satis inepta.

Ver. 34. Τοῖιν.] *Al.* Τοῖσιν. Quod hoc quidem in loco perinde est. Vide ad *Il. A*, 566.

Ibid. —— ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο.] Χρύσιππος λογεῖ καινὰ ἴδια εἰπεῖν τὸν ποιητὴν τὸν Ἀντίνοον, ἐν τῷ " ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο" ὡς καὶ μετ' ὀλίγα " ἱερὸν ἐς Τηλεμάχοιο" φησίν. Οὐ γὰρ καὶ κακὸν ὁ Ἀντίνοος, ἀλλ' ἴσχε τινὰ ἐφ' οἷς ἴσχεν αὐτὸν ἐκπλῆξαι. *Eustath.* Vide supra ad *A*, 228.

Ver. 35. —— μετεφώνεε.] *Al.* μετεφάσκε.

Οἵην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα·
Ὁ ξεῖνός τε καὶ Ἶρος ἐρίζετον ἀλλήλοιϊν
Χερσὶ μαχέσσασθαι· ἀλλὰ ξυνελάσσομεν ὦκα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀνήϊξαν γελόωντες,
Ἀμφὶ δ' ἄρα πτωχοὺς κακοσίμονας ἠγερέθοντο.
Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἴπω·
Γαστέρες αἴδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρί· τάσδ' ἐπὶ δόρπῳ
Κατθέμεθα, κνίσσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες·
Ὁπποτέρος δέ κε νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Τάων ἣν κ' ἐθέλῃσιν ἀναστὰς αὐτὸς ἑλέσθω·
Αἰεὶ δ' αὖθ' ἡμῖν μεταδαίσεται, οὐδέ τιν' ἄλλον
Πτωχὸν ἔσω μίσγεσθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα.
Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλοι, οὔτως ἐστὶ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχεσθαι
Ἀνδρα γέροντα, δύῃ ἀρημένον· ἀλλά με γαστὴρ

" Qualem delectationem deus duxit ad hanc domum:
" Hospesque et Irus contendunt inter-sese
" *Usque*-ad manibus pugnandum: sed committamus ocyùs."
Sic dixit: illi autem omnes surrexerunt ridentes,
Circumque mendicos pannosos congregabantur.
Inter hos autem Antinöus locutus est, Eupitheï filius;
" Audite me, proci eximii; ut aliquid dicam;
" Ventres isti caprarum jacent in igne: quos in coenam
" Deposuimus, pinguedine et sanguine impletos.
" Uter autem vicerit, superiorque fuerit,
" Eorum quem voluerit, ubi-surrexerit, ipse eligat:
" Semper autem deinceps inter nos convivabitur; neque quenquam alium
" Pauperem intùs misceri *nobis* sinemus mendicaturum."
Sic dixit Antinöus: illis autem placebat sermo.
Hos verò dolos-meditans allocutus est solers Ulysses:
" O amici, nequaquam *aequum*-est cum juniori viro pugnare
" Virum senem, calamitate labefactum; sed me venter

Ver. 37. Οἵην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν.] Ὁ διὰ πάσης τῆς Ἰλιάδος σκυθρωπὸς Πειπτὴς, καὶ ὡς οἷον ἄγχιστα, μυρίας ἱλαρότητας ἐν Ὀδυσσείᾳ σοφίζεται, οὐ μόνον ἐν ἐπφδαῖσι καὶ ξενικαῖς διηγήσεσι καὶ ἀνδρῶν τρυφώντων ἐπδύσει, καὶ ἀοιδῶν αἷς οἱ τοιοῦτοι χαίρουσιν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ σκώπτειν καὶ παίζειν, ὃ καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ μετὰ καὶ ποιητικῆς χάριτος. Τί γὰρ διῖ ἐπτὰ καὶ τὰ λοιπὰ οὕς, ὅτε καὶ παῖδας, ἡδίως τετέρπει τοὺς ἀπαλωτέρους καὶ ἀπλουστέρους ἀκροατάς. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 1.

Ver. 41. —— κακοσίμονας.] Καὶ ἐμάτια περιεζωσμένους. *Schol.*

Ver. 44. Γαστέρες αἴδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρί.] Οἰκείων τὸ ἄλλον, τοῖς διὰ γαστέρα δυστυχοῦσι. *Schol.*

Ibid. —— τάσδ'.] Ita *Barnesius.* *Al.* τὰς δ'.

Ver. 53. —— ἀλλά με γαστὴρ Οὐρήνη κακοεργός.] Ἐν δὲ τῷ, "ἀλλά με γαστὴρ Οὐρήνη κακοεργὸς," ἀμφίδολον, πῶς λέγει γαστέρα, εἴτε τὴν ἑαυτοῦ, δι' ἣν πάσχειν εἶπε καὶ περὶ μικροῦ, εἶπε τὴν ὑστερίνην καὶ κτηνίνην ὡς ἱππίδη πρὸς ἵππαλον. *Eustath.* Sed nulla omnino hæc ἀμφιβολία. Priorem enim veram esse explicandi rationem liquet ex epitheto κακοεργός. Vide suprà ad ζ', 286.

Ὀτρύνει κακοεργὸς, ἵνα πλησθῇσι δαμείω.
Ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον,
Μή τις ἐπ' Ἴρῳ ἦρα φέρων ἐμὲ χειρὶ παχείῃ
Πλήξῃ ἀτασθάλλων, τούτῳ δέ με ἴφι δαμάσσῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευεν.
Τοῖς δ' αὖτις μετέειφ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο·
Ξεῖν', εἴ σ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ,
Τοῦτον ἀλέξασθαι, τῶν δ' ἄλλων μή τιν' Ἀχαιῶν
Δείδιθ'· ἐπεὶ πλεόνεσσι μαχήσεται, ὅς κέ σε θείνῃ.
Ξεινοδόκος μὲν ἐγὼν, ἐπὶ δ' αἰνεῖτον βασιλῆες
Εὐρύμαχός τε καὶ Ἀντίνοος, πεπνυμένω ἄμφω.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

" Instigat maleficus, ut plagis domer.
" Sed age nunc mihi omnes jurate firmum jusjurandum,
" Nè quis Iro gratificans, me manu robustâ
" Percutiat praevaricans, eique me violenter domet."
Sic dixit: illi autem omnes abjurabant, sicut jubebat.
Inter eos autem rursùs locuta est sacra vis Telemachi:
" Hospes, si te jubet cor et animus generosus,
" Istum propellere; *fac*: caeterorum autem neminem Achivorum
" Time; quoniam cum-pluribus pugnabit, qui te percutiat.
" Hospitum-exceptor quidem ego; comprobant verò reges
" Eurymachusque et Antinous, prudentes ambo."
Sic dixit: hi autem omnes comprobârunt: at Ulysses

Ver. 56. —— ἰπ' Ἰρῳ ἦρα φέρων.] Vide suprà ad γ', 164.

Ibid. —— παχείῃ.] *Al.* βαρείῃ.

Ver. 58. —— ἀπώμνυον.] Vide suprà ad β', 377. *Al.* ὑπώμνυον.

Ibid. —— ὡς ἐκέλευεν.] Post hunc versum in utrâque *Eustathii* editione sequitur:

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον.

Quem versum omninò hîc restituendum contendit *Barnesius*. Ac occurrit quidem hic versus suprà β', 378. κ', 346. μ', 304. ὁ, 437. et *Iliad.* ξ', 280. Sed et potest sine sententiæ dispendio abesse.

Ver. 59. —— μετέειφ'.] *Al.* μετέφη.

Ver. 64. Εὐρύμαχός τε καὶ Ἀντίνοος.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex utrâque *Eustathii* editione et ipsius commentario edidit, Ἀντίνοός τε, καὶ Εὐρύμαχος. Quod scilicèt " *Principem Procorum* Antinoum *prius* " *nominari*" oporteat.

Ver. 65. —— αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς Ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μηδία, φαίνε δὲ μηρούς.]

Hæc fatus, duplicem ex humeris dejecit amictum: [cesa, lacertosque,
Et magnos membrorum artus, magna Exuit; atque ingens mediâ consistit arenâ. Æn. V, 421.

Ἴστέον δὲ (inquit *Eustathius*) καὶ ὅτι τὸ " Ζώ- " σατο ῥάκεσιν" ἰμφαίνει, μὴ ζώνῃ χρῆσθαι τοὺς πυγμάχους, καὶ αὖτως ἀναστέλλειν τὸ ἱμάτιον· ἀλλ' ἀκοδυσαμένους, εἶτα ἱμαντίῳ ζώνυσθαι· ὡς ἐνταῦθα Ὀδυσσεὺς ἑζώσατο ῥάκεσιν· ὧν γυμνω- τὶς, μηδία μὲν καλύπτει, φαίνει δὲ μηρούς καὶ ὤμους καὶ στέθεα καὶ βραχίονας. Quod tamen hinc non liquet. Videtur enim Ulysses pannis se hîc accinxisse, quòd cingulo careret: *Eurynalus* certè, pugnorum certamen initurus, cingulo utitur, *Iliad.* Ψ', 683. Cæterùm de hoc loco *Dionysius Halicarnassensis*: Ὁ δὲ πρῶτος ἐπιχειρήσας ἀκοδύεσθαι τὸ σῶμα, καὶ γυμνὸς Ὀλυμπιάσι δραμὼν, ἐπὶ τῆς πεντεκαι- δεκάτης Ὀλυμπιάδος, Ἄκανθος ὁ Λακεδαιμόνι- ος ἦν. Τὰ δὲ πρὸ τούτων δι' αἰσχύνης εἶχον ἅπαντες Ἕλληνες ὅλα γυμνὰ φαίνειν ἐν ταῖς ἀγωνίαις τὰ σώματα, ὡς Ὁμηρος πεπαιδεῦ- μαρτύρων ἀξιοπιστότερός [fortè ἀξιοπιστότατος] τι καὶ ἀρχαιότατος ὤν, ζωπυρούντων τοὺς ἥρωας σοφῶν. Τὴν γοῦν Αἴαντος καὶ Ὀδυσσέως πάλην ἐπὶ τῇ Πατρόκλου ταφῇ γινομένην ἀφηγούμενος, φησὶν· (*Iliad.* Ψ', 710.) " Τὼ δὲ ζωσαμένω βη- " την ἐς μέσσον ἀγῶνα." Καὶ ἔτι σαφέστερον ἐν Ὀδυσσείᾳ τοῦτο ποιῶ φανερὸν ἐπὶ τῆς Ἰρου καὶ Ὀδυσσέως πυγμῆς, ἐν οἷσδε τοῖς ἔπεσι· " ——, " αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς Ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ " μηδία, &c." Τὸν δὲ πτωχὸν οὐκέτι βουλόμε- νον μάχεσθαι, ἀλλ' ἀποδιλιῶντα εἰσάγων, τάδε

Ζώσατο μὲν ῥάκεσσιν περὶ μήδεα, φαῖνε δὲ μηροὺς
Καλούς τε, μεγάλους τε, φάνεν δέ οἱ εὐρέες ὦμοι,
Στήθεά τε, στιβαροί τε βραχίονες· αὐτὰρ Ἀθήνη
Ἄγχι παρισταμένη μέλε᾽ ἤλδανε ποιμένι λαῶν.
Μνηστῆρες δ᾽ ἄρα πάντες ὑπερφιάλως ἀγάσαντο·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ τάχα Ἶρος ἄϊρος ἐπίφατον κακὸν ἕξει·
Οἵην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει.
Ὣς ἄρ᾽ ἔφαν· Ἴρῳ δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμός·
Ἀλλὰ καὶ ὣς δρηστῆρες ἄγον ζώσαντες ἀνάγκῃ
Δειδιότα· σάρκες δὲ περιτρομέοντο μέλεσσιν.
Ἀντίνοος δ᾽ ἐνέπαιτεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Νῦν μὲν μήτ᾽ εἴης, βουγάϊε, μήτε γένοιο,

Cinxit quidem se pannis circum genitalia, ostendebat verò femora
Pulchraque, magnaque; nudati sunt autem ei lati humeri,
Pectoraque, robustaque brachia: at Minerva
Propè astans membra auctavit pastori populorum.
Proci verò omnes vehementèr admirati sunt:
Sic autem aliquis dicebat intuitus propinquum alium:
"Certè citò Irus miser-Irus accersitum malum habebit:
"Qualem ex pannis senex coxam ostendit."
Sic utique dixerunt: Iro autem malè commovebatur animus:
Sed et sic famuli ducebant cinctum vi,
Timentem: carnes verò tremebant circum membra.
Antinous autem increpabat, vocabamque dixit, et compellabat:
"Nunc quidem neque sis, jactator, neque natus fueris,

εἶναι. "——Ἀλλὰ καὶ ὣς μητιήτας ἄγον, "ζώσαντες ἀνάγκῃ, Διδύμοι." Τοῦτο δὲ τὸ Ἶρος ἐκλῆσιν ἴσχει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἴση, οἱ φυλάττοντες μέχρι τοῦδε Ῥωμαῖοι δῆλοι εἰσὶν οὐ προσμιξάντες ἡμῖν ὄνειρον, ἀλλ᾽ οὐδὲ μεταβάλλοντες τὸν χρόνον παλαιὸς ἡμῖν. *Antiquitat. Rom. lib.* VII.

Ver. 66. *Ζώσατο μὲν ῥάκεσσιν.*] *Al. Ζώσατο καὶ ῥάκεσσιν.*

Ver. 69. —— *μέλε᾽ ἤλδανε.*] Ἦτοι ἐπέτρεφε καὶ λιπαρὰ ἐποίει, ἐφύτευεν τὰ μέλη. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 10.

Ver. 72. Ἦ τάχα Ἶρος ἄϊρος.] Τὸ δὲ "Ἶρος "ἄϊρος" ταυτὸν τῷ Ἶρος κακίστος, καθ᾽ ὑπεξαίρεσιν τοῦ "κακίλλιον οὐκ ὀνομαστήν" [*Odyss.* ϛ', 260.] καὶ τοῦ, ὕστερος ἔσσεται, ταχὺ ζεφελίζεται καὶ τῶν ὁμοίων. Ἦ καὶ ἄλλως ἄϊρος, ὁ μηκίστη· λέγουσι Ἶρος, ἀλλὰ ντέπλεξίμενος. *Eustath.* Vide et *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. sub fine. Cæterùm *Meric. Casaubonus* hanc vocem alitèr exponit: "Nec ille (*Scholiastes*), nec "*Eustathius*," inquit, "rationem nominis "explicant; ad quam respicere videtur "Homerus, cùm addit, ἐπίφατον κακὸν ἕξει. Ego suspicor illum ad significationem verbi *αἴρω*, vel *ἀείρω*, alludere voluisse. Certè *αἴρειν* vel *αἰδαίρειν* (quod in *Eustathio*) planè idem quod ἐπίφατον "in hoc sensu, cum τῷ, *κακὸν*, junctum." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Mirè admodùm.

Ver. 73. Οἵην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει.] Hinc *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 28. *al.* 15. Οἵην ἐκ ῥακέων ὁ βίος. Quem ad locum *Casaubonus* in annotationibus, citato hoc *Homeri* versu. "Quum ἐπιγουνίδα," inquit, "Aristarchus exponeret, "τὸ ἰσχίον τοῦ γόνατος· Crates, τὸν ἰσχιάδα. "Chares verò, τὸν ὑφ᾽ ἕλκει τοῦ σώματος τόπον "καμπύλον· Strabo ita παρφδῶν, secutus vi"detur Cratetis expositionem: aut potiùs "Charetis, quam etiam alius Homeri lo"cus confirmat, Ὀδ. ϛ'." *Hesychius* autem cum *Aristarcho* vocem ἐπιγουνίδα exponit, τὸ ἰσχίον τοῦ γόνατος· λέγει δὲ τὸν μηρὸν, ἀφ᾽ οὗ ἰσχναίνει τὸν τοῦ σώματος ὄγκον. Vide suprà ad ϛ', 225.

Ver. 75. —— δρηστῆρες.] Apud *Dionysium Halicarnassensem*, loco suprà ad *ver.* 65. citato, μητιήτας.

Ver. 78. —— *μήτ᾽ εἴης, βουγάϊε, μήτε γένοιο.*] Τὸ δὲ "μήτε εἴης, μήτε γένοιο," ἃ ἀντὶ

Εἰ δὴ τοῦτόν γε τρομέεις καὶ δείδιας αἰνῶς,
Ἄνδρα γέροντα, δύῃ ἀρημένον, ἤ μιν ἱκάνει.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται,
Αἴ κέν σ' οὗτος νικήσῃ, πρείσσων τε γένηται,
Πέμψω σ' Ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ,
Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
Ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα νηλέϊ χαλκῷ,
Μήδειά τ' ἐξερύσας, δώῃ κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι.
Ὡς φάτο· τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τρόμος ἔλλαβε γυῖα·
Ἐς μέσσον δ' ἄναγον· τὼ δ' ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον.

" Si profectò hunc tremis et times gravitèr,
" Virum senem, calamitate labefactum, quæ ipsum occupat.
" Sed tibi edicam, quod et perfectum erit,
" Si te hic vicerit, superiorque fuerit.
" Mittam te in-Epirum, conjectum in navem nigram,
" Ad Echetum regem, hominum perniciem omnium,
" Qui nasum abscindat et aures sævo ære,
" Genitaliaque evulsa det canibus cruda discerpenda."
Sic dixit: ei verò adhuc magis tremor subiit membra:
In medium autem *eum* duxerunt: illi verò ambo manus elevârunt.

τοῦ, μήτι νῦν εἶπε, μήτι ἐγίνου (Ἴδε γὰρ σοῖς Συμφορὴνοις μίμησιν καὶ τὸ ἦδη γεγονὸς, καὶ ἀναβαλοῦ μὴ ἂν γένοιτο, εἰ καὶ αὐτὸς ἢ ἀεὶ) ἤ, μήτε εἶπε ἄρτι, ἀλλὰ σιωπήσῃ, μήτε μὴν πάλιν ὕστερον γένοιο. *Eustath.*

Ibid. —— βουγάϊε.] Μεγάλως ἀπειλήσει, βοῶν ἴσως φωνὴν. *Schol.* Ὅτι δὲ —— ὁ βοῦς πολὺ μέγιστον παραφαίνει ἐν ταῖς σύνθεσιν δηλοῖ καὶ ἡ "βοῦ" ἰσχὺς, ἣν ἐκ τοῦ ζώου τούτου εἰλῆφθαι λέγουσιν· ἐξ ἧς ἰσχάσεως καὶ ἡ βούζυγος, καὶ ἡ βούτινα, καὶ ὁ βούλιμος· καὶ ὁ βουβώνας, καὶ ὁ βούπαις. *Eustath.* in commentario ad *Iliad.* Φ, 824.

Ver. 83. Πέμψω σ' Ἠπειρόνδε.] Λέγει δὲ καὶ οὗτον Ἤπειρον, χώραν ἰδίως οὕτω καλουμένην ἀντιστέραν κειμένην Ἰθάκης, μεγάλην· ἀφ' ἧς καὶ Πύρρος Ἠπειρώτης ἦσπερ, ἐξῆς τῶν ἰκεῖ. *Eustath.*

Ver. 84. Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων.] Ἔχετος ἦν μὲν εἷς Ἠπείρωτων, ἀφ' οὗ καὶ ἡ Χαιτλίης πόλις Βούϊνος Δελιτσᾶς Σιμιλῶν δὲ τύραννος λέγεται. Τοῦτον φησὶ μὲν ἐγχωρίως κατὰ πάντα τρόπον σίνεσθαι, τόδε δὲ ξένους ἀναιρεῖν λαβόμενον· [*Barnesius* edidit λαβόμενον.] τοιοῦτον δὲ ἀκούειν ἔχειν, ὡς καὶ τοὺς μαχρὰν οἰκοῦντας, ὅτι θέλουσι ὁρᾶσθαι ἐπὶ τιμωρίᾳ καὶ ξίφη στιλπνὰ φορεῖν Θανάτῳ ἐπιτίμιον αὐτῷ· [Ita *Barnesius* pro vulgato αὐτάς·] πολλὰς γὰρ μυχανὰς ἐφευρὼν τοιούτου κλαυσᾶς οὐκ τὸν λαὸν οὐχ ὑπομένειν τὸν στιλπνὸν ταύτην στρατιάδα, λίθους δὲ ἀφιέναι ἀνέλκειν. *Schol.*

Ibid. —— Ἔχετον βασιλῆα.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν Ἔχετον δύο τύραννον ἐντεῦθεν ἢ βασιλέα εἶσιν· ἡγεμόνα γὰρ ἴσως Ὁμήρου ἡ τύραννος λέξις. *Eustath.* Similitèr *Dionysius Halicarnassensis*: Τὸν δὲ βαίους καὶ σαμνίτας ἄρχοντα Τύραννον μὲν οὐ παλαιὸν πάντων γὰρ τὸ ὄνομα· οἷος δὲ καὶ τοῖς ἔργοις γίνεται, δείκνυσιν ἐν τούτοις· " Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων, Ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα " ηλέϊ χαλκῷ." Περὶ τῆς Ὁμήρου τυράννου, § 21. Vide *Gataker. Cinnum, sive Adversaria Miscellanea, lib.* I. *cap.* 1. *Barnesius* autem in annotationibus ad hunc locum: " Nota," inquit, " *Homerum* βασιλέα vocare, " non τύραννον illa enim Vox iis temporibus " extabat quidem, ut Hymn. *Martis ver.* 5. " Ἀτρεΐδαι τύραννε." Ita ille. Sed rectiùs fortassè hinc colligas, Hymnum istum non *Homeri* esse, sed recentioris cujusdem auctoris. Οὔτε γὰρ Ὁμηρος, (inquit *Scholiastes* ad *Sophoclis Œdip. Tyranni Epigraphen,*) οὔτε Ἡσίοδος, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν παλαιῶν, τύραννον ἐν τοῖς ποιήμασιν ὀνομάζει.

Ver. 87. —— ἔλλαβε] *Al.* ἕλλαβε.

Ver. 88. Ἐς μέσσον δ' ἄναγον.] Ἐν δὲ τῷ, " ἐς " μέσον ἄναγον," inquit *Eustathius*, " περιττὴ " ἡ πρόθεσις. At nescio annon eam hoc in loco vim habeat præpositio ἀνά, ut dicatur *Ira* invitus reluctansque in medium vi adduci. Vide ad *ver.* 75. Alioqui facilè scribere potuisset Poeta, Ἐς μέσσον δ' ἄναγον.

Ibid. —— τὼ δ' ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον.] Versiones vulgatæ, quas ferè secutus est *Barnesius*, reddunt, " *Hi autem ambas manus* " *elevaverunt.*" Sed rectiùs, ut opinor,

Δὴ τότε μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἢ ἐλάσει, ὥς μιν ψυχὴ λίποι αὖθι πεσόντα,
Ἦέ μιν ἦπ' ἐλάσειε, ταναύσσειέν τ' ἐπὶ γαίῃ.
Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Ἦκ' ἐλάσαι, ἵνα μή μιν ἐπιφρασσαίατ' Ἀχαιοί.
Δὴ τότ' ἀνασχομένω, ὁ μὲν ἤλασε δεξιὸν ὦμον
Ἶρος, ὁ δ' αὐχέν' ἔλασσεν ὑπ' οὔατος, ὀστέα δ' εἴσω
Ἔθλασεν· αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ στόμα φοίνιον αἷμα·
Κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακὼν, σὺν δ' ἤλασ' ὀδόντας,
Λακτίζων ποσὶ γαῖαν· ἀτὰρ μνηστῆρες ἀγαυοὶ
Χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Εἷλκε δὶ ἐκ προθύροιο, λαβὼν ποδός· ὄφρ' ἵκετ' αὐλὴν,
Αἰθούσης τε θύρας· καί μιν ποτὶ ἕρκιον αὐλῆς

Tum demùm deliberavit multa-passus nobilis Ulysses,
An feriret, adeò-ut ipsum anima linqueret illic lapsum;
An ipsum levitèr feriret, extenderetque super terram.
Sic autem ei cogitanti visum est satius esse,
Levitèr ferire, ut nè ipsum cognoscerent Achivi.
Tunc demùm *manibus*-elevatis percussit quidem dextrum humerum
Irus; ille autem *ei* cervicem percussit sub aure, ossaque intùs
Fregit: statim autem venit per os ruber sanguis:
Decidit verò *is* in pulveribus vociferatus, collisitque dentes,
Calcitrans pedibus terram; at proci eximii
Manibus sublatis risu emoriebantur: verùm Ulysses
Extrahebat per vestibulum, prehensum pede; donec venit ad atrium,
Porticûsque fores; et ipsum ad septum atrii

---

istud ἄμφω de Viris intelligas. Vide et *Iliad.* Ψ', 686.

Constitit in digitos extemplò arrectus uterque,
Brachiaque ad superas interritus extulit auras. *Æn.* V, 426.

Ver. 90. Ἢ ἐλάσει'.] Ita edidit *Barnesius* ex versu sequente Ἠέ μιν ἦπ' ἐλάσειε. Rectè ut videtur. *Vulgg.* Ἢ ἐλάσει. *Al.* Ἢ ἐλάσῃ.

Ver. 91. —— ταναύσσειεν.] Ita iterùm rectè *Barnesius:* Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* ταναύσειεν. Quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ε', 58.

Ver. 93. —— ἵνα μή μιν ἐπιφρασσαίατ' Ἀχαιοί.] Τιμωρήσωνται δηλαδὴ τὸν ἄνδρα ἐν τῇ αὐτῷ βιαιρᾷ ἐλάσαντα. *Eustath.*

Ibid. —— Ἀχαιοί.] Οἱ μνηστῆρες· Ut rectè *Barnesius.* Vide suprà ad ε', 513.

Ver. 94. Δὴ τότ' ἀνασχομένω, ὁ μέν.] De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad μ', 73.

Ver. 95. —— ἤλασεν ὑπ' οὔατος, ὀστέα δ' εἴσω Ἔθλασεν *&c.*] Pulcherrimè *rem* depingunt et quasi ob oculos ponunt hæc verba.

Ver. 96. —— ἦλθεν ἀνὰ στόμα.] *Al.* ἦλθε κατὰ στόμα.

Ver. 99. Χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον.] Ὡσαύτως δὲ καὶ λυσιῳδοῦντα ἐπιφέρεται, [Ὅμηρος,] καὶ ἡδομένων ἅμα· ὥστε ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἀπηγόρευεν, ἴφι, [suprà ι, 413.] " — ἰμὸν δ' " ἰγέλασσε φίλον κῆρ·" οἱ δὲ μνηστῆρες στείνεσθαι τὸν σπουδὸν ἰδόντες, " Χεῖρας, ἀνασχόμενοι γέ- " λῳ ἔκθανον." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῶν Ὁμήρου σχημάτων. § 16.

Ibid. —— γέλῳ.] Ἐν δὲ τῷ, " γέλῳ ἔθα- " νον," ἔδηλον —— εἴτε κατὰ ἰσοπαλίλυσιν κλίσιν ἡ δευτλαλίαν τῷ γέλῳ, εἴτε καὶ κατὰ ἀντωνυμίαν ἐκ τοῦ γέλωνι, ὅτι οὐδ' ἂν ἔχοι τὸ ἑῶσα περιγεγραμμένον. *Eustath.* Ὁ χρὼς, τοῦ χρῶ, Ἀττικῶς, ὁ γέλως, γέλω. Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ χρὼς, χρωτὶ, ἀποκοπῇ τῆς " τι" συλλαβῆς. *Suidas,* ad voces Ἐν χρῷ κινημένος. Sed et γέλῳ *Dativus* simpliciter esse potest ex γέλως, quæ vox apud Poetam occurrit infrà υ, 346.

Ἄσβεστον γέλῳ ὄρσει ——

Nisi ibi fortè vera sit lectio quam habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Ἄσβεστον γέλω ὄρσει ——. Vide infrà ad *ver.* 211.

Εἶσεν ἀνακλίνας· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἔνταυθοῖ νῦν ἧσο, κύνας τε σύας τ' ἀπερύκων,
Μηδὲ σύ γε ξείνων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι,
Λυγρὸς ἐών· μή πού τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃ.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἀεικέα βάλλετο πήρην,
Πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
Ἂψ δ' ὅγ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν κατ', ἄρ' ἕζετο· τοὶ δ' ἴσαν εἴσω
Ἡδὺ γελώοντες, καί ἑ δειπανόωντ' ἐπέεσσιν·
Ζεύς τοι δοίη, ξεῖνε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὅττι μάλιστ' ἐθέλεις, καί σοι φίλον ἔπλετο θυμῷ,
Ὅς τοῦτον τὸν ἄναλτον ἀλητεύειν ἀπέπαυσας
Ἐν δήμῳ· τάχα γάρ μιν ἀνάξομεν Ἠπειρόνδε
Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων.
Ὣς ἄρ' ἔφαν· χαῖρεν δὲ κλεηδόνι θεῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀντίνοος δ' ἄρα οἱ μεγάλην παρὰ γαστέρα θῆκεν
Ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος· Ἀμφίνομος δὲ
Ἄρτους ἐκ πανέοιο δύω παρέθηκεν ἀείρας,
Καὶ δέπαϊ χρυσέῳ δειδίσκετο, φώνησέν τε·

Statuit reclinatum; baculum autem ei injecit manu,
Et ipsum affatus verba alata dixit:
" Hic nunc sede, canesque, suesque abarcens;
" Neque tu sanè hospitum et mendicorum dominus esto,
" Vilis cùm-sis; necubi aliquod malum etiam majus accipias."
Dixit utique; et circum humeros sibi turpem jaciebat peram,
Crebris locis laceram; tortile verò inerat lorum.
Retrò autem ipse ad limen profectus desidebat; illi autem iverunt intrò
Suavitèr ridentes, et eum blandè-compellabant verbis:
" Jupiter tibi det, hospes, et immortales dii alii,
" Quodcunque maximè vis, et tibi gratum est animo;
" Qui hunc insatiabilem à mendicando cessare-fecisti
" In populo: citò enim ipsum ducemus in-Epirum,
" Ad Echetum regem, hominum multatorem omnium."
Sic utique dixerunt; gaudebat autem omine nobilis Ulysses;
Antinous verò ei magnum ventrem opposuit
Plenum pinguedineque et sanguine: Amphinomus verò
Panes ex canistro duos apposuit sublatos,
Et poculo aureo propinabat, dixitque:

Ver. 104. —— *κύνας τε σύας τ'.*] Ita rectè *Barnesius* ex Editionibus quamplurimis. *Henricus Stephanus* malè, *κύνας σύας τ'*. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hìc habet *σύας τε κύνας τ'* quo modo et citat in commentario *Eustathius*.

Ver. 106. —— *ἰκαύεις.*] *Al. ἰκαύεις.*

Ver. 107. —— *ἀμφ' ὤμοισιν —— βάλλετο.*] " *Humeris sibi circumjiciebat.*" Hæc nimirùm propria verbi *βάλλετο* in *Voce Mediâ* significatio. Vide suprà ad *ί*, 491. et *ί*, 296.

Ver. 110. —— *γελώοντες.*] *Al. γελάοντες.*

Ibid. —— *καί ἑ δειπανόωντ'.*] *Al. καὶ δειπανίουσ'.*

Ver. 115. *Εἰς Ἔχετον βασιλῆα.*] Vide suprà ad *ver.* 84.

Ver. 116. —— *θεῖος.*] *Al. δῖος.*

Ver. 117. —— *ἄρα.*] *Ut pollicitus erat.* — suprà *ver.* 46.

Ibid. —— *παρά.*] *Al. πρός.*

Χαῖρε, πάτερ, ὦ ξεῖνε· γένοιτό τοι ἔσπερ ὀπίσσω
Ὄλβος, ἀτὰρ μὲν νῦν γε πανοῖς ἔχεαι πολέεσσι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀμφίνομ', ἦ μάλα μοι δοκέεις πεπνυμένος εἶναι·
Τοιούτου γὰρ πατρὸς· ἐπεὶ κλέος ἐσθλὸν ἄκουον,
Νῖσον Δουλιχιῆα ἐΰν τ' ἄμεν, αἰχμητήν τε·
Τοῦ σ' ἐκ φασὶ γενέσθαι· ἐπητῆ δ' ἀνδρὶ ἐοικας.
Τοὔνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον·
Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο,
Πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπὶ πνείει τε καὶ ἕρπει.
Οὐ μὲν γάρ ποτε φησὶ κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,

" Salve, pater, ô hospes, adsit tibi in posterum saltem
" Felicitas; at nunc quidem malis teneris multis."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Amphinome, certè valdè mihi videris prudens esse;
" Tali enim patre *es*; quippè famam bonam audiebam,
" Nisum Dulichiensem bonumque esse, divitemque:
" Ex hoc te dicunt natum esse: ingenioso autem viro similis-es.
" Propterea tibi dicam, tu autem attende, et me audi:
" Nihil imbecillius terra nutrit homine
" Omnium, quotquot super terram spirant et serpunt.
" Etenim nunquam putat malum passurum esse se in posterum,

Ver. 121. Χαῖρε, πάτερ, ὦ ξεῖν.] *Barnesius* edidit πατὴρ, quòd ea sit "tutior" lectio. Sed nihil opus. Vide ad *Il. ά*, 51.

Ibid. ——— ἕσπερ ὀπίσσω.] Editiones nonnullæ hîc habent ὅσπερ ὀπίσσω. Καὶ ἴχει καὶ τοῦτο (inquit *Eustathius*) τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ὡς ἰσοδυναμούντος τοῦ "ὡς" τῇ "ἧς" προθέσει. Vide suprà ad φ, 218. MS. etiam à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit ἕσπερ.

Ver. 125. Τοιούτου γὰρ πατρός.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Τοίου γὰρ καὶ πατρός. Quæ est proba lectio.

Ver. 126. Νῖσον Δουλιχιῆα.] Τὸν ἀπὸ Δουλιχίου. *Schol.* Vide suprà ad σ', 395. 396.

Ver. 129. Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.] *Al.* Οὐδὲν ἀκιδνότερον.

Οὐ μὲν γάρ τί πού ἐστιν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς,
Πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.
Iliad. ρ', 446.

Ὦ πόπα ἦ δειλὸν θνητῶν γένος. ———
Empedocles apud Clem. Alex. Strom. III.

ubi citatur et hic *Homeri* versus. Καινὸν ἀνευρὼν οὐδὲν ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ πάντες ταυτὸ πεπόνθαμεν. "Ἀσπερος γὰρ ἡ τύχη, (φησὶ δὲ Θεόφραστος,) καὶ δικὴ παιδιόθεν τὰ πρωτοτυπήματα, καὶ μεταβάλλει τὴν δοκοῦσαν εὐημερίαν, οὐδένα καιρὸν ἔχουσα ταυτόν. Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἑκάστην λογίσασθαι ῥᾴδιον, καὶ ἄλλων ἀκοῦσαι παλαιῶν καὶ σοφῶν ἀνδρῶν ὧν πρώτος μὲν ἐστὶν ὁ θεῖος Ὅμηρος, εἰπὼν, "Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώπου, &c." *Plutarch. de Consolat. ad Apollonium.*

Ver. 130. Πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπὶ πνείει καὶ ἕρπει. Apud *Plutarchum*, loco jam suprà adducto, citantur versus huic præcedens, sexque proximè sequentes, omisso hoc versu. Quin et verisimile videtur versum hunc hujus loci proprium non esse, sed ex *Iliad. ξ*, 447. huc irrepsisse. Nam præcedente γαῖα τρέφει, parùm aptè sequitur γαῖαν ἐπὶ πνείει.

Ibid. —— ἐπὶ πνείει.] Ita ex *Barnesii* ut vocula ἐπὶ "æquè referri [illegible]" πνείει, et ἕρπει." *Vulgg.* ἐπιπνείει.

Ver. 131. Οὐ μὲν γάρ ποτε φησὶ κακὸν πείσεσθαι.] Οἷα τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος ἐστὶν ἡ αὐτὴ. *Eustath.* Similiter *Æschylus*

Ὅταν δ' ὁ δαίμων εὐμενὴς πνεύσῃ τινὰ
Τὸν αὐτὸν αἰεὶ δαίμον' εὐροῦν τύχοις.
Persæ, ver. 603.

ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit. Similiter et *Simonides*:

Οἶδ', ὑγιὴς ἔναι ἦ, φρονεῖν ἔχει παμάταν.
Fragm. ἐκ τῶν Θνητῶν βίων, ver. 10.

Nescia mens hominum fati sortisque futuræ,
Et servare modum, rebus sublata secundis!
Æn. X, 501.

Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοί, καὶ γούνατ' ὀρώρῃ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ λυγρὰ θεοὶ μάπαρες τελέσωσι,
Καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ.
Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

" Quamdiù felicitatem praebent dii, et genua vigent:
" Sed quandò demùm et mala dii hosti perficiunt,
" Et haec fert nolens reluctanti animo.
" Talis enim mens est terrestrium hominum,
" Qualem diem adducat pater hominumque deûmque.

Ver. 132. Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοί.] Nῦν, τοῖς ἀγαθοῖς παρέχουσιν εὐθυμονίαν ἡμῖν τῷ [infrà σ', 114.] " ἀρετῶσι δὲ λαοί." *Schol.* Similiter ferè *Eustathius*: Ἀρετὴν δὲ τὴν εὐθυμονίαν λέγει καὶ εὐθηνίαν τοῦ βίου. *Stephanus* autem per ἀρετὴν hoc in loco, *vigorem corporis* potiùs, quàm *felicitatem*, intelligendum censet. *Thesaur. Ling. Græc.* ad vocem ἀρετή. Sed hoc, uti observat *Meric. Casaubonus, de nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* II. cum sequentibus minùs congruit. Porrò *vigor* sequenti " γούνατ' ὀρώρῃ" denotatur.

Ibid. —— καὶ γούνατ' ὀρώρῃ.] Sim ter *Iliad.* λ', 477.

—— ὄφρ' αἷμα λιαρὸν, καὶ γούνατ' ἐρώρῃ.

Et apud *Theocritum*:

—— εἰς γόνυ χλωρόν. *Idyll.* XIV. *ver.* 70.

Ver. 133. —— τετλέωσι.] Apud *Plutarchum*, loco suprà ad *ver.* 129. citato, τελέσωσι. *Al.* τελέωσι.

Ver. 134. Καὶ τὰ φέρει ἀεκαζόμενος τετληότι θυμῷ.]

Τλητὸν γὰρ μοῖραν θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισιν. *Iliad.* ω, 49.

" Quod autem," inquit *Mericus Casaubonus*, " τετληότι θυμῷ vertunt hîc *patienti animo*; " nihil à mente Poetæ, nisi commodâ ex- " positione leniatur, fingi potest alienius. " —— Nemo mala sua patienter ferentem " verè dicat miserum ——. Fatear apud " Homerum eam verbi notionem non ae- " mel occurrere; sed nihil obstat, quin, ut " nomen (ut Grammatici loquuntur) *sub-* " *stantivum* ελέημον, aliàs *patientem*, aliàs " *miserum* et *commiserandum* significat; ita et " *participium* τετληώς requirente id senten- " tiâ, eandem significationis latitudinem " admittat." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* II.

Ver. 135. Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων.]

Tales sunt hominum mentes, qualis [*al.* quali] pater ipse
Jupiter auctiferas [*al.* auctiferus] lustravit lumine terras.

Cicero, apud Augustin. de Civitate Dei, lib. V. *cap.* 8. *et Casaub. de nup. Homer. Edit. Dissertat.* II.

Τοῖος ἀνθρώπων νοῦς, ὃ Γλαῦκε καὶ Λυκόφρον, Γίνεται θνητοῖς, ὁποῖον Ζεὺς ἐφ' ἡμέρην ἄγει.

Archilochus à *Menagio* emendatus in annotationibus ad *Diog. Laërt. in Pyrrhone, lib.* IX.

Porrò haud dissimiliter *Euripides*:

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα τοὺς τελαμῶνας βροτοὺς Φρενῶν λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα, Ἀρχηγὸν ὄντα σωτῆρ', ἢ 'ν ὑφ' ὑμνοῦμεν θέλαν. *Supplices, ver.* 734.

Et *Terentius*:

Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus.
Hecyra, Act. III. *Scen.* iii. 20.

Virgilius denique:

Verturtur species animorum; et pectora motus
Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
Concipiunt —— *Georg.* I, 420.

Ver. 136. Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατήρ.] Οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐαδίκασιν ὅτι οἷον ἄν ᾖ τὸ κατάστημα τοῦ ἀέρος, τοιούτους καὶ τοὺς ἀνθρώπους διατελεῖν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ δὲ Ποιητὴς λέγει, ὁποῖα ἂν ᾖ τὰ περιέχοντα, τοιούτους ἐξαπανίστησι. *Schol. Eustathius* priorem harum explicationum antiquiorem notat; ipse autem alteram sequitur: Ὁποῖα, inquit, ἂν ᾖ καὶ τὰ περιέχοντα, τοιοῦτός ἐστι καὶ ὁ τῶν ἐν ἐπιτυχίαις συνέχεσθαι· ἐν δὲ ταῖς ἀνάγκαις, ταπεινούμενος, Quod et optimè cum præcedentibus convenit. " Ut ἦμαρ autem," inquit *Casaubonus, de nup. Homer. Edit. Dissertat.* II. sub fin. " seu ἡμέρα, pro quocunque vitæ " statu, sive meliore sive deteriore, accipi- " atur; satis usitatum est. Et Homerus " ipse alibi in non dissimili sententiâ, δούλιον " ἦμαρ vocat *servitutem*:—"Ἡμισυ γάρ σ' ἀ- " ρετῆς ἀποαίνυται εὐρύοπα Ζεὺς Ἀνέρος, ὅτε' " ἂν μιν κατὰ δούλιον ἦμαρ ἕλῃσι" [suprà ρ', 322.] Porrò alii, notante itidem *Casaubono*, vocem Οἷον non ad ἦμαρ, sed ad νόος referunt; ut sit Τοῖος νόος ἀνθρώπων, Οἷον [νόον scilicèt] ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατὴρ &c. Sed et hoc cum reliquâ sententiâ minùs aptè congruit. Vide *Menagium, Observat. in Laërtii Pyrrhonem, lib.* IX.

Καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
Πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα, βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων
Πατρί τ' ἐμῷ πίσυνος, καὶ ἐμοῖσι κασιγνήτοισι.
Τῷ μή τίς τοι πάμπαν ἀνὴρ ἀθεμίστιος εἴη,
Ἀλλ' ὅγε σιγῇ δῶρα θεῶν ἔχοι, ὅ, τι διδοῖεν·
Οἵ' ὁρόω μνηστῆρας ἀτάσθαλα μηχανόωντας,
Κτήματα πείροντας, καὶ ἀτιμάζοντας ἄκοιτιν
Ἀνδρὸς, ὃν οὐκ ἔτι φημὶ φίλων καὶ πατρίδος αἴης
Δηρὸν ἀπίσσεσθαι· μάλα δὲ σχεδόν· ἀλλά σε δαίμων
Οἷπαδ' ὑπεξαγάγοι, μηδ' ἀντιάσειας ἐπείνῳ,
Ὁππότε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
Οὐ γὰρ ἀναιμωτεί γε διακρινέεσθαι οἴω
Μνηστῆρας, κἀκεῖνον, ἐπεί κε μέλαθρον ὑπέλθοι.
Ὣς φάτο· καὶ στείσας ἔπιεν μελιηδέα οἶνον·
Ἄψ δ' ἐν χερσὶν ἔθηκε δέπας κοσμήτορι λαῶν.
Αὐτὰρ ὁ βῆ κατὰ δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ,
Νευστάζων κεφαλῇ· δὴ γὰρ κακὸν ὄσσετο θυμῷ.

" Etenim ego quondam consuescebam inter homines beatus esse;
" Multa autem injusta feci, viribus et robori obsequens,
" Patreque meo fretus, et meis fratribus.
" Quare nequis utique omninò vir injustus sit; 140
" Sed ille silentio dona deorum habeat, quodcunque dent:
" Qualia video procos injusta machinantes,
" Possessiones consumentes, et dedecorantes uxorem
" Viri, quem non ampliùs puto ab amicis et patriâ terrâ
" Diù abfuturum; valdè autem propè *esse*: sed te deus 145
" Domum subducat, neque occurras illi,
" Quandò redierit dilectam in patriam terram:
" Non enim sine-cruore utique diremptum ire puto
" Procos, et illum; postquam domum subierit."
Sic dixit; et libatione-factâ bibit dulce vinum; 150
Iterumque in manibus posuit poculum principi populorum.
Verùm is ivit per domum, charo afflictus corde,
Nutans capite; jam enim malum augurabatur animo.

Ver. 137. 140. Καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' — Τῷ μή τις &c.] Haud dissimiliter *Euripides*:

Οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών,
Οὐδ' ἰσχυροῦντας τῷ δικεῖν πράξειν εὖ.
Κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἰμ' ἔτι·
Τὸν πάντα δ' ὄλβον ἥμαρ ἓν μ' ἀφείλετο.
Hecub. ver. 282.

Ibid. —— ἔμελλον.] *Scholiastes* interpretatur, ἤμην, ἐνομιζόμην et *Eustathius* ἐώκειν. Vide suprà ad ά, 232.

Ver. 140. —— μή τίς τοι.] Apud *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 12. μή τίς ποτε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 145. —— μάλα δὲ σχεδόν.] *Barnesius* edidit μάλα δὴ σχεδόν· "*ut magis huic loco* "*congruum.*" Sed minùs rectè.

Ver. 148. —— ἀναιμωτεί.] Ita edidit *Barnesius*; atque ita in Vulgatis scribitur hæc vox infrà ώ, 531. *Al.* ἀναιμωτί.

Ver. 149. —— κἀκεῖνον.] *Al.* καὶ κεῖνον.

Ibid. — ἐπεί κε μέλαθρον ὑπέλθοι.] Editiones nonnullæ, notante *Barnesio*, hic habent ἐπείλῃ· *Eustathius* autem et *Henricus Stephanus* legunt ὑπείλθοι. Quam lectionem et præfert *Barnesius*, quòd "*aptè clandestinum Ulys-*"*sis adventum significet.*" Attamen non videtur Poeta hoc in loco *adventum clandestinum* sed adventum simpliciter denotare voluisse.

Ver. 152. — κατὰ δῶμα.] *Al.* διὰ δῶμα.

Ver. 153. —— θυμῷ.] *Al.* θυμός.

Ἀλλ' οὐδ' ὣς φύγε κῆρα· πέδησε δὲ καὶ τὸν Ἀθήνη,
Τηλεμάχου ὑπὸ χερσὶ καὶ ἔγχεϊ ἶφι δαμῆναι.
Ἄψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη.
Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Κούρῃ Ἰκαρίοιο, περίφρονι Πηνελοπείῃ,
Μνηστῆρεσσι φανῆναι, ὅπως πεπάσειε μάλιστα
Θυμὸν μνηστήρων, ἰδὲ τιμήεσσα γένοιτο
Μᾶλλον πρὸς πόσιός τε καὶ υἱέος, ἢ πάρος ἦεν.
Ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Εὐρυνόμη, θυμός μοι ἐέλδεται, οὔτι πάρος γε,
Μνηστῆρεσσι φανῆναι, ἀπεχθομένοισί περ ἔμπης·
Παιδὶ δέ κεν εἴποιμι ἔπος, τό κε κέρδιον εἴη,
Μὴ πάντα μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμιλεῖν,
Οἵτ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσιν.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρυνόμη ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

Sed neque sic fugit mortem: praepedivit nempè et hunc Minerva,
Telemachi sub manibus et hastâ fortitèr ut-domaretur. — 155
Iterùm verò resedit in sede, undè surrexerat.
Caeterùm in mentem posuit dea caesia-oculis Minerva
Filiae Icarii, prudenti Penelopae,
Procis se-ostendere, ut diffunderet maximè
Animum procorum, et honorata fieret 160
Magis viroque et filio, quàm anteà erat.
Effusè autem risit, verbumque fecit, compellabatque:
" Eurynome, animus mihi cupit, nequaquam anteà quidem,
" Procis me-ostendere, invisis licèt omninò:
" Filio autem dicam verbum, quod utilius fuerit, 165
" Ut non prorsùs procis cum superbis versetur,
" Qui scilicèt benè quidem loquuntur, malè autem ponè cogitant."
Hanc autem rursùs Eurynome oeconoma allocuta est:

Ver. 155. Τηλεμάχου ὑπὸ χερσί.] Infrà χ', 92.

Ver. 157. Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά.]

Hìc mentem Æneæ genitrix pulcherrima misit. Æn. XII, 554.

Ver. 159. —— ὅπως στυγέοιτο μάλιστα Θυμὸν μνηστήρων.] Τουτέστιν, ἵνα καὶ τοὺς μνηστῆρας διαχὴν ἐλπιδοποιήσασα γάμου ὑποσχέσει. *Eustath.*

Ver. 160. —— ἰδὲ τιμήεσσα.] *Al.* καὶ τιμήσσα. Quod et præfert *Barnesius.*

Ver. 162. Ἀχρεῖον δ' ἐγέλασσεν.] Οἷον αὐτὰ ἐπ' σπουδῆς. *Schol.* Τὸ δὲ " ἀχρεῖον ἐγέλασεν" ἀντὶ τοῦ ἄκαιρον καὶ πρὸς οὐδεμίαν χρείαν. Ἀττικοὶ δὲ, φασὶ, τὴν λέξιν ταύτην προσαρεξύνουσιν, ἄχρειον λέγοντες. *Eustath.* Ita *Iliad.* β', 269.

Ἀλλήσας δ', ἀχρεῖον ἰδὼν ——————.

Et apud *Theocritum:*

Ἀχρεῖον κλάζοντι—. *Idyll.* XXV. *ver.* 72.

Atque hinc apud *Suidam,* Ἀχρειόγελως ἄνθρωπος, ὁ ἐπὶ τοῖς ἀχρήστοις καὶ μὴ σπουδαίοις γελῶν καὶ χαίρων.

Ver. 165. Παιδὶ δέ κεν εἴποιμι.] *Barnesius* edidit, Παῖδα δὲ κεν εἴποιμι. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis.

Ver. 166. Μὴ πάντα μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὁμιλεῖν.] Ita apud *Demosthenem:*

Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται πανοῖς ἀνδρ,
Οὐ πώποτ' ἠρώτησα γιγνώσκων ὅτι
Τοιοῦτος ἐστὶν οἷς περ ἥδεται ξυνών.
Orat. de Falsâ Legatione.

Ver. 167. Οἵτ' εὖ μὲν βάζουσι, κακῶς δ' ὄπιθεν φρονέουσιν.]

Ὃς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λώστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.
Theogn. Gnom. ver. 96.

—— ἡδὺς τοῖς λόγοις φρονῶν πανοῦργος.
Euripid. Orest. ver. 906.

Vide suprà ad ε', 66.

Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἴθι, καὶ σῷ παιδὶ ἔπος φάο, μηδ' ἐπίκευθε,
Χρῶτ' ἀποψαμένη, καὶ ἐπιχρίσασα παρειάς·
Μηδ' οὕτω δακρύοισι πεφυρμένη ἀμφὶ πρόσωπα
Ἔρχευ· ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεί.
Ἤδη μὲν γάρ τοι παῖς τηλίκος, ὃν σὺ μάλιστα
Ἡρῶ ἀθανάτοισι γενειήσαντα ἰδέσθαι.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εὐρυνόμη, μὴ ταῦτα παραιφάσθω, κηδομένῃ περ,
Χρῶτ' ἀπονίπτεσθαι, καὶ ἐπιχρίεσθαι ἀλοιφῇ·
Ἀγλαΐην γὰρ ἔμοιγε θεοὶ, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
Ὤλεσαν, ἐξ οὗ κεῖνος ἔβη πολίης ἐνὶ νηυσίν.
Ἀλλά μοι Αὐτονόην τε καὶ Ἱπποδάμειαν ἄνωχθι
Ἐλθέμεν, ὄφρα κέ μοι παρστήετον ἐν μεγάροισιν·
Οἴη δ' οὐκ εἴσειμι μετ' ἀνέρας· αἰδόμομαι γάρ.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,

" Nae jam haec quidem omnia, filia, appositè dixisti.
" Sed i, et tuo filio verbum dic, neque cela,
" Corpus ubi-tibi-laveris, et unxeris genas:
" Neque sic lachrymis foedata circum faciem
" Vade; quoniam malum *est* lugere indiscriminatim semper.
" Etenim jam quidem tibi filius est tetus, quem tu maximè
" Supplicabas immortalibus barbatum videre."
Hanc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Eurynome, nè haec suadeas, sollicita licèt,
" Corpus ut-mihi-lavem, et me-ungam unguento:
" Pulchritudinem enim mihi dii, qui Olympum habitant,
" Perdiderunt, ex quo ille ivit cavis in navibus.
" Sed mihi Autonoënque et Hippodamiam jube
" Venire, ut mihi astent in aedibus;
" Sola verò non intrabo ad viros; verecundor enim."
Sic dixit: vetula autem è domo exivit

Ver. 169. —— ἴσατε.] *Al.* ἴστε.

Ver. 173. —— ἐπὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεί.] Ita supra Υ, 548.

Μηκέτι, Δαρδανίδη, σὺ, σεῦ χθόνα δενδρήεσσαν
οὕτω
Κλαῖ', ἐπεὶ οὔ τινα πῆμα νοήμονα πεύσεται ἄλλον.

" Nec sicci sint oculi, amisso amico, nec
" diuturnè lacrymandum est, non plorandum." *Seneca, Epist.* 63. sub initio.

Ibid. — ἄκριτον.] Vide ad *Il. ι*, 309. 344.

Ver. 174. "Ἤδη μὲν γάρ τοι παῖς τηλίκος.] Τοῦ δὲ "τηλίκος" ἐρωτικῶς εἰ, "γενειήσαντα "ἰδέσθαι," ἢ τελείους ἄνδρας καὶ ἡ χρησιμεύειν ἐν τοῖς μετὰ *Eustath.* " Docet," inquit *Spondanus*, " majorem esse laetitiae " quàm doloris causam Penelopae, quòd " jam tali frueretur filio, qualem illa maxi- " mè optaverat." Rectè. Dna. *Dacier* autem aliter exponit: " Eurynome," inquit, " ne cherche point à faire plaisir à Pene- " lope, en lui disant que son fils est en âge " de lui donner de la consolation; mais " elle veut lui faire voir le besoin qu'elle " a de recourir au secours de l'art pour " s'embellir; et elle lui en donne une rai- " son très forte, c'est que son fils est déjà " homme fait, et par consequent qu' une " femme, qui a un fils de vingt ans, a be- " soin de quelque secours." Mirè admodùm, nè dicam ineptè.

Ver. 182. —— ὄφρα κέ μοι.] *Al.* ὄφρ' ἄν μοι.

Ver. 183. — εἴσειμι.] *Al.* εἰσῆ' εἶμι.

Ἀγγελέουσα γυναιξὶ, καὶ ὀτρυνέουσα ἰέσθαι. 185
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κούρῃ Ἰκαρίοιο κατὰ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.
Εὖδε δ' ἀναπλιγθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἄψεα πάντα
Αὐτοῦ ἐνὶ κλιντῆρι· τίως δ' ἄρα δῖα θεάων
Ἄμβροτα δῶρα δίδου, ἵνα μιν θηήσαιτ' Ἀχαιοί· 190
Κάλλεϊ μέν οἱ πρῶτα πρόσωπά τε καλὰ πέθηρεν
Ἀμβροσίῳ, οἵῳ περ ἐϋστέφανος Κυθέρεια
Χρίεται, εὖτ' ἂν ἴῃ Χαρίτων χορὸν ἱμερόεντα·
Καί μιν μακροτέρην καὶ πάσσονα θῆκε ἰδέσθαι·
Λευκοτέρην δ' ἄρα μιν θῆκε πριστοῦ ἐλέφαντος. 195
Ἡ μὲν ἄρ' ὡς ἕξασ' ἀπεβήσατο δῖα θεάων.
Ἦλθον δ' ἀμφίπολοι λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο,
Φθόγγῳ ἐπερχόμεναι· τὴν δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκε,
Καί ῥ' ἀπομόρξατο χερσὶ παρειὰς, φώνησέν τε·

Nunciatura mulieribus, et hortatura ad-eundum. 184
Tunc demùm aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva:
Filiae Icarii dulcem somnum infudit.
Dormiebat verò *ea* reclinata: solutae autem sunt ei compages omnes
Ibidem in lecto: interim verò praestantissima dearum
Immortalia dona dabat; ut ipsam admirarentur Achivi: 190
Pulchritudine quidem ei primùm vultusque pulchros purificavit
Divinâ, quali scilicèt pulchrè-coronata Venus,
Ungit-se, quandò adeat Gratiarum chorum amabilem;
Et ipsam proceriorem et crassiorem reddidit conspectu;
Candidioremque ipsam fecit secto ebore. 195
Sic quidem ubi-fecisset, abiit nobilissima dearum.
Venerunt autem famulae candidis-ulnis ex domo,
Cum-strepitu advenientes; hanc autem dulcis somnus dimisit;
Et *ea* abstersit-sibi manibus genas, et locuta est:

Ver. 188. —— λύθεν δέ οἱ ἄψεα πάντα.] Vide suprà ad γ, 794.

Ver. 190. —— Ἀχαιοί.] Vide suprà ad ε', 513.

Ver. 191. Κάλλεϊ μέν οἱ πρῶτα.] Νῦν τὰ μέρη. Κάλλει γὰρ τὸ τῆς Ἀφροδίτης μέρος. *Schol.* et *Hesych.* Cæterùm apud *Barnesium* legitur et Κάλλεϊ μέν οἱ πρῶτα. Sed nihil opus.

Ibid. —— πρόσωπά τε καλὰ πέθηρεν.] Ita editi omnes. *Henricus Stephanus* autem, (quamvis conjecturæ suæ contra exemplarium fidem indulgere non ait ausus,) "Non "dubitarem," inquit, "quin hìc legendum "esset πρόσωπα pro πρόσωπά τε.—Ita "*Iliad.* ϑ, scriptum habemus πρόσωπα pro "πρόσωπα, versu 212. Μελάνην βλεφάροιν "πρόσωπα." Et MS. à *Tho. Benthèio* collatus legit πρόσωπα. Atqui nusquam alibi apud *Homerum* occurrit hæc vox. Ideoque, pro πρῶτα, hoc in loco, legendum credidi-rim χρῶτα. Ita nimirùm aptè sequetur. πρόσωπά τε· firmaturque hæc conjectura tum. ex eo quòd vox πρῶτα sententiæ hìc parùm congruere videatur; tum ex ver. 171. suprà, ubi similis sententia occurrit:

Χρῶτ' ἀμβροσίῃσιν, καὶ ἐπ' ὀφρύσι καλὰ πεφύκει.

Vèrùm cùm conjecturæ huic nulla faveant Exemplaria, Textum non muto. Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, πρόσωπα καλὰ πέθηρεν.

Ver. 193. —— εὖτ' ἂν ἴῃ.] *Al.* εὖτ' ἀείῃ.

Ibid. —— χορὸν ἱμερόεντα.] *Al.* χορὸν εἰς ἱμερόεντα.

Ver. 195. —— πριστοῦ ἐλέφαντος.]

—— sectoque elephanto. *Æn.* III. 464.

Πριστὸς ἢ ἐλέφας, (inquit *Eustathius,*) τὸ ἐλεφάντινον ἐννοῶν, περὶ διαστολὴν οὐ ζῶον. Vide autem ad *Il.* γ, 141.

Ver. 196. —— ἀπεβήσατο.] *Al.* ἀπεβήσετο.

Ἦ με μάλ' αἰνοπαθὴ μαλακὸν περὶ κῶμ' ἐπάλυψεν·
Αἴθε μοι ὣς μαλακὸν θάνατον πόροι Ἄρτεμις ἁγνὴ
Αὐτίκα νῦν, ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν
Αἰῶνα φθινύθω, τόσιος ποθέουσα φίλοιο
Παντοίην ἀρετήν· ἐπεὶ ἔξοχος ἦεν Ἀχαιῶν.
Ὡς φαμένη, κατέβαιν' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
Οὐκ οἴη· ἅμα τῇγε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
Ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναῖκων,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ πιδὴν ἑκάτερθε παρίστη.
Τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατ', ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν·

" Certè me valdè aerumnosam mollis somnus cooperuit.
" Utinam mihi sic mollem mortem daret Diana casta
" Statim nunc; ut nè amplius lugens in animo
" Aevum corrumpam, mariti desiderans dilecti
" Omnigenam virtutem; quoniam praestantissimus erat Achivorum."
Sic locuta, descendebat ex coenaculo splendido,
Non sola; simul hanc et famulae duae comitabantur.
At quandò demùm ad procos pervenisset nobilissima mulierum,
Stetit utique ad postes domûs fabrefactae,
Genis obtendens nitida redimicula:
Ancilla autem et honesta utrinque astitit.
Horum verò illic solvebantur genua; amore autem animo deliniti-sunt:

Ver. 202. —— *ἵνα μηκέτ' ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν, Αἰῶνα φθινύθω.*] Ita suprà *ι*, 152.

—— *κατείσατο δὲ γλυκὺς αἰὼν*
Νίσσετο δυομένῳ ——.

Et *ver.* 160. ejusdem libri:

Κάμμορε, μή μοι ἴσ' ἴνδα δύρεο, μηδέ σε αἰὼν
Φθινέτω ——.

Cæterùm *Barnesius* *Αἰῶνα φθινύθω* hoc in loco vertit, "*In longum tempus macerarer.*" Quo sensu vox *αἰὼν* nusquam apud *Homerum* usurpatur.

Ver. 203. —— *φθινύθω.*] Vide ad *Il. β'*, 43.

Ver. 211. *Τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατ'.*] *Καὶ Ὁμηρος δὲ παράγει τοὺς ἀρίστους οὔτε ἀγαπᾷ, οὔτε μὴν ἀφόβους, ἢ ἀλύπους παντελῶς· ἐν τῷ μὲν ἄγαν δὲ τοῖς πάθεσι κρατεῖσθαι, τῶν φαύλων διαφέροντας* ——. *Φαίνεται δὲ ἐν κατωτέροις ἡ τοῦ μυτρίου διαφορά· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς τῆς ἰσονόου γυναικὸς ἱερῶν, καὶ κλαίουσαν ἐπ' αὐτῷ ἐρῶν, φησι· "Ὀφθαλμοὶ δ' αὐτῇ κέρα ἴσκανεν, ἠΰτε "εἴδηος." [infrà *σ'*, 211.] *τῶν δὲ μνηστήρων, τῆς αὐτῆς ἐρώντων, τῶν διαφόρων αὐτὸν,* "—— *λύτο γούνατ', ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελγε·* "Πάντες δ' ἠρήσαντο παρὰ λεχέεσσι κλιθῆ-"ναι." *Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως*, § 16. Vide suprà ad *ver.* 99. Cæterùm *Meibomius* hìc, notante *Barnesio*, legendum vult, *Τῶν δ' αὖ λῦτο τὸ γούνατ'*. Vide ad *Il. ά*, 1. et ad *ver.* 237. hujus libri.

Ibid. —— *ἔρῳ δ' ἄρα θυμὸν ἔθελχθεν.*] Ὁ *ἔρος*, inquit *Barnesius*, *ἀντὶ τοῦ ἔρωτος, ἵμερος*. Similitèr *Eustathius*: *Τὸ δὲ* "*ἔρῳ*" *δοκεῖ Αἰολικὸν εἶναι ἀπὸ εὐθείας τῆς, ὁ ἔρος*. Et occurrit ipsa vox *ἔρος* hoc in sensu apud *Homerum*, *Iliad*, *ξ*, 315.

Οὐ γὰρ πώποτέ μ' ὧδε θεᾶς ἔρος οὐδὲ γυναικὸς,
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἀμησεχόωσιν ἰάπτει,

Et apud *Hesiodum*:

Ἦ ῥ' Ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Δυσιμαλὴς πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώ-
πων. *Theogonia*, ver. 120.

Et *Euripidem*:

Ἡ δ' ἐστὶν ἡ σωτήρι' ἐμοὶ καὶ δαίμων' ἔρως.
Hippolyt. ver. 449.

Ἐδύνατο δὲ [addit *Eustathius*] *καὶ ἐν τοῦ ἔρως, ἔρωτος, ἔρωτι, ἀποπεπτώφθαι, καθ' ἁμάρτυτα τοῦ "γίλως ἔκλασεν." Ἀλλ' ὦ δοκεῖ γνησιῶν Ὁμήρῳ εἶναι τὸ ἔρως, ἔρωτος.* Attamen occurrit vox *ἔρως Iliad. γ'*, 442.

Οὐ γὰρ πώποτέ μ' ὧδε ἔρως φρένας ἀμφεκά-
λυψεν.

Et *ξ'*, 294.

Ὡς δ' ἴδεν, ὡς μιν ἔρως πασιδὴς φρένας ἀμ-
φεκάλυψεν.

Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
Ἡ δ' αὖ Τηλέμαχον προσεφώνεεν ὃν φίλον υἱόν·
Τηλέμαχ', οὐκέτι τοι φρένες ἔμπεδοι, οὐδὲ νόημα·
Παῖς ἔτ' ἐὼν, καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶ κέρδε' ἐνώμας·
Νῦν δ', ὅτε δὴ μέγας ἐσσὶ, καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνεις,
Καί κέν τις φαίη, γόνον ἔμμεναι ὀλβίου ἀνδρὸς,
Ἐς μέγεθος καὶ κάλλος ὁρώμενος, ἀλλότριος φὼς,
Οὐκέτι τοι φρένες εἰσὶν ἐναίσιμοι, οὐδὲ νόημα.
Οἷον δὴ τόδε ἔργον ἐνὶ μεγάροισιν ἐτύχθη,
Ὃς τὸν ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι οὕτω.
Πῶς νῦν; εἴτις ξεῖνος ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν
Ἥμενος, ὧδε πάθοι ῥυστακτύος ἐξ ἀλεγεινῆς,
Σοί κ' αἶσχος λώβη τε μετ' ἀνθρώποισι πέλοιτο.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, τὸ μὲν οὔ σε νεμεσσῶμαι κεχολῶσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ θυμῷ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
Ἐσθλά τε, καὶ τὰ χέρηα· (πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα·)
Ἀλλά τοι οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι·

Omnes verò optabant apud *eam* in lectis recumbere.
Haec autem deindè Telemachum alloquebatur suum charum filium:
" Telemache, non ampliùs tibi mens integra, neque cogitatio:
" Puer adhuc cùm-esses, etiam magìs in mente prudentia versabas:
" Nunc autem, quandò jam magnus es, et pubertatis limitem attigisti,
" Et aliquis diceret filium te esse beati viri,
" Magnitudinem et pulchritudinem intuens, alienus vir;
" Non ampliùs tibi mens est justa, neque cogitatio,
" Quale jam hoc facinus in aedibus factum est,
" Qui hospitem sivisti indignè-tractari ita.
" Quomodo nunc? Si quis hospes in nostris aedibus
" Sedens, sic pateretur vexatione ex gravi,
" Tibi dedecus opprobriumque inter homines foret."
Hanc verò rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, id quidem non indignè-fero quod irasceris:
" At ego animo intelligo et novi singula,
" Bonaque, et pejora; (anteà autem adhuc infans eram:)
" Sed non possum prudentia omnia intelligere:

Vide suprà ad *ver.* 99. Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis*, loco suprà citato, hic legit: ἴσως δ' ἄρα θυμὸν ἴθυνεν.

Ver. 216. —— ἥβης μέτρον ἱκάνεις.] Τὸ ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας. *Schol.*

Ver. 217. 218. Καί κέν τις, &c.] *Henricus Stephanus* versus hosce duos parenthesi includi vult. Sed, ut opinor, nihil opus.

Ver. 221. "Ος τὸν ξεῖνον ἔασας ἀεικισθήμεναι.] Vide infrà ad *ver.* 232.

Ver. 222. —— εἴτις ξεῖνος.] *Al.* εἴτι ξεῖνος.

Ibid. et *ver.* 235. —— ἡμετέροισι.] *Al.* ὑμετέροισι.

Ver. 227. —— νοέω καὶ οἶδα.] Vide ad *Il.* ά, 37. et σ', 736.

Ver. 228. —— χέρηα.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, χείρια. Atque ita in Vulgatis legitur infrà υ, 310. ubi repetitur hic versus.

Ibid. —— πάρος δ' ἔτι.] *Al.* πάρος δέ τι. Ut infrà υ, 310.

Ver. 229. —— οὐ δύναμαι πεπνυμένα πάντα νοῆσαι.]

Οἰδὲν δ' ἀνθρώπων αἰνὸν ἄπαντα σοφόν.
Theogn. Gnom. ver. 899.

Ἐκ γάρ με πλήσσουσι, παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος,
Οἵδε κακὰ φρονέοντες, ἐμοὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἀρωγοί.
Οὐ μέν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μῶλος ἐτύχθη
Μνηστήρων ἰότητι· βίη δ' ὅγε φέρτερος ἦεν.
Αἴ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Οὕτω νῦν μνηστῆρες ἐν ἡμετέροισι δόμοισι
Νεύοιεν κεφαλὰς δεδμημένοι, οἱ μὲν ἐν αὐλῇ,
Οἱ δ' ἔντοσθε δόμοιο, λελῦτο δὲ γυῖα ἑκάστου·
Ὡς νῦν Ἶρος ἐκεῖνος ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσιν
Ἧσται νευστάζων κεφαλῇ, μεθύοντι ἐοικὼς,
Οὐδ' ὀρθὸς δύναται στῆναι ποσὶν, οὐδὲ νέεσθαι
Οἴκαδ', ὅπῃ οἱ νόστος· ἐπεὶ φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Εὐρύμαχος δ' ἐπέεσσι προσηύδα Πηνελόπειαν·
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,

" Nam me perterrent assidentes aliundè alius, 230
" Hi mala cogitantes: mihi autem non sunt auxiliatores.
" Nequaquam tamen hospitis et Iri pugna facta est
" Procorum consilio: viribus autem hic potentior fuit.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Ita nunc proci in nostris sedibus, 235
" Nutarent capitibus domiti, alii quidem in aulâ,
" Alii autem intra domum; solutaque essent membra cujusque;
" Uti nunc Irus ille ad atrienses fores
" Sedet nutans capite, ebrio similis;
" Neque erectus potest stare pedibus, neque reverti 240
" Domum, quà ei reditus *est;* quoniam chara membra soluta sunt."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Eurymachus autem verbis allocutus est Penelopen:
" Filia Icarii, prudens Penelope,

Ver. 232. Οὐ μέν τοι ξείνου γε καὶ Ἴρου μῶλος ἐτύχθη Μνηστήρων ἰότητι.] Καὶ σημείωσαι τὴν τοῦ Τηλεμάχου δεινότητα. Πεπλάσθη μὲν γὰρ [suprà *ver.* 221.] αἰκισθῆναι ἀληθῶς τὸν ξένον Ἶρον, ὅτι φίλας ἀφεῖς ὁ Ἀντίνοος ἔβαλεν αὐτόν· Τηλέμαχος δὲ προσποιεῖται λαθίσθαι, ταῖς τῆς μητρὸς λόγοις ἐπὶ τοῖς κατὰ τὸν Ἶρον, καὶ τὸν ξένον, ἵν' οἷς οὐκ ἔστιν αἰτία τοῦ ξένου. Ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐφίστησι· ἵνα κακίαν τὸν Θέρσιτον, ὑπεισαγωγησάμενος μὴ αἰκισθῆναι τὸν ξένον. *Eustath.* Eodem modo accipiunt Dna. *Dacier* et *Spondanus.* Attamen nullum hic videtur *Telemachi* artificium. Nam quominùs et *Penelope* de *Ulyssis* et *Iri* certamine locuta intelligatur, nulla (ut opinor) satis idonea ratio.

Ver. 237. —— λελῦτο δὲ γυῖα ἑκάστου.] Vulgati habent λέλυνται. Τὸ δὲ " λέλυνται δὲ " γυῖα ἑκάστου," ταυτόν ἐστι τῷ λυθεῖεν, ἐφιστάνων μὲν ὅτι, τεθὲν δὲ ἀντὶ εὐκτικοῦ. *Eustath.* Quod tamen ferri non potest. Quippè istâ ratione vox λέλυνται *mediam* corripere omninò debuisset:

Τὼ δὲ βίη λέλυνται ——. *Iliad.* Σ'. 103.

Τίος μὲν δή τοι λέλυται ——. *ω.* 599.

Alii igitur (notante *Barnesio*) hîc λέλυνται legerunt. Sed rectius videtur quod addit *Eustathius:* Ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ λελύσθαι συγκέπτωται. Ac proindè scribendum erit λελῦτο. Atque hoc, uti notavit *Barnesius*, cum præcedente Νεύοιεν optimè congruit. Simili ratione ex δαμόωντο fit δαμῶντο, *Il. ά*, 665. Vide et infrà ad *ver.* 247.

Ver. 238. —— ἐπ' αὐλείῃσι.] *Al.* ἐν' αὐλείῃσι.

Ver. 240. Οὐδ' ἐφὸς δύναται στῆναι.] *Al.* Οὐδ' ἐφὸς στῆναι δύναται.

Εἰ πάντες σε ἴδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοὶ, 245
Πλέονές κεν μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν
Ἠῶθεν δαινύατ'· ἐπεὶ περίεσσι γυναικῶν,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πεφιδρων Πηνελόπεια·
Εὐρύμαχ', ἦτοι ἐμὴν ἀρετὴν, εἶδός τε, δέμας τε, 250
Ὤλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι· μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
Εἰ κεῖνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι,
Μείζων κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὔτω.
Νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων. 255
Ἦ μὲν δὴ ὅτε τ' ἤιε λιπὼν κατὰ πατρίδα γαῖαν,

" Si omnes te viderent per Iasum Argos Achivi, 245
" Plures proci in vestris aedibus
" A-manè convivarentur; quoniam praestas mulieribus,
" Formâque, staturâque, et mente intùs aequâ."
Huic autem respondit deindè prudens Penelope:
" Eurymache, profectò meam virtutem, formamque, corpusque, 250
" Perdiderunt immortales, quandò ad Ilium navigabant
" Argivi; cum iis autem meus maritus erat Ulysses.
" Si ille utique reversus meum statum gubernaret,
" Major gloria esset mea et melior ita.
" Nunc verò tristor: tot enim mihi immisit mala deus. 255
" Certè quidem, quandò demùm ibat relictâ patriâ terrâ,

Ver. 245. ——ἀν' Ἴασον Ἄργος.] Ἴασον Ἄργος, ἡ Πηλοσύνησος, ἀπὸ Ἴασου βασιλέως· καὶ ἡ Ἀχαΐα. *Hesych.* Τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διασπάλλιται τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὴν Ἄργος καλῶν [*Il.* β', 681.] — Τὴν δὲ Πηλοσύνησον, " Εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοίμεθ' " Ἀχαϊκόν——" [*Il.* ί, 141.] σημαίνων ἐναντίως ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἴδιως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἴασόν τι Ἄργος τὴν Πηλοσύνησον λέγει· " Εἰ πάντες σε ἴδοιεν " ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοὶ," τὴν Πηνελόπην· ἴσως πλείονες ἂν λάβοι μνηστῆρας· οὐ γὰρ τοὺς ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός· ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 568. *al.* 369.

Ver. 246. Πλέονες κεν μνηστῆρες.] " Vel " πλείονες (inquit *Barnesius*) hîc habendum " pro *Amphimacro* ut γ', *ver.* 485. Ταῦτα " μὲν δὴ οὕτω πλέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις. " Vel certè, quamvis scribatur τριτυλλάβως, " in *Scansione* legendum πλείονες διευλλά- " βως.—— Vel denique πλέονες legendum, " ut sit *Anapæstus* in *Primâ* sede." Atqui neque *Amphimacer* neque *Anapæstus* (ut opinor) hujusmodi in Carmine ferri potest. Vide suprà ad γ', 485. et β', 289. Equidem legendum potiùs Πλείονες, et pro *Spondæo* habendum crediderim; pronunciando videlicèt Πλειῦνες, vel Πλοῦνες. Cúmque et MS. à *Tho. Bentleio* collatus Πλέονες hîc legit, banc lectionem Textui inserui.

Ibid.——ἐμνηστήρευσε.] Ita *Barnesius* ex pluribus Editionibus; atque ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Henricus Stephanus* aliique malè, ἐμνήστευσε.

Ver. 247. Ἠῶθεν δαινύατ'.] Quâ ratione ex δαινύοντο fit δαινῶτο, *Iliad.* ώ, 665. ita " hîc (inquit *Barnesius*) δαινύατ' *Ionicè* pro " δαίνυντο, [δαινῦντο,] quod per συγκοπὴν pro " δαινύοντο, quæ causa *Penultimam* produ- " cendi; ad Ἠῶθεν enim respicit, *ver.* 245." Atque ita sensisse videtur *Scholiastes*, qui exponit Εὐωχεῖτο. Vide suprà ad *ver.* 237.

Ibid.——στιφροὶ γυναικῶν, Εἶδός τε, μέγεθός τε.] Ἐν μεγέθει γὰρ ἡ μεγαλοψυχία, ἄσπερ καὶ τὸ κάλλος ἐν μεγάλῳ σώματι· οἱ μικροὶ δ', ἂν τύχωσι καὶ σύμμετροι, καλοὶ δ' οὔ. *Aristot. Ethic. lib.* IV. *cap.* 7. Θηλειῶν δὲ ἀρετὴ, σώματος μὲν, κάλλος καὶ μέγεθος· ψυχῆς δὲ, σωφροσύνη, &c. *Id. Rhetoric. lib.* I. *cap.* 5.

Ver. 252.—— ἦεν.] *Al.* ἦιεν. Vide infrà ad *ver.* 256.

Ver. 253.—— ἀμφιπολεύοι.] *Al.* ἀμφιτολεύοι, et ἀμφιτολεύη.

Ver. 254. Μείζων κε κλέος εἴη.] *Al.* γε κλέος. " Quod (inquit *Barnesius*) meliùs sonat " quàm κε." Sed ad sententiam rectior particula κε.

Ver. 256.—— ὅτε τ' ἤιε λιπών.] Pronunciabatur, uti notat *Barnesius*, ἤι. Quo modo et scribitur *Iliad.* μ', 371.

Δεξιτερὴν ἐπὶ καρπῷ ἑλὼν ἐμὲ χεῖρα προσηύδα·
Ὦ γύναι, οὐ γὰρ οἴω ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Ἐκ Τροίης εὖ πάντας ἀπήμονας ἀπονέεσθαι·
Καὶ γὰρ Τρῶας φασὶ μαχητὰς ἔμμεναι ἄνδρας,
Ἠμὲν ἀκοντιστὰς, ἠδὲ ῥυτῆρας ὀϊστῶν,
Ἵππων τ' ὠκυπόδων ἐπιβήτορας, οἵ κε τάχιστα
Ἔκριναν μέγα νεῖκος ὁμοίου πτολέμοιο.
Τῷ οὐκ οἶδ', εἴ πέν μ' ἀνέσει θεὸς, ἦ κεν ἁλώω
Αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ· σοὶ δ' ἐνθάδε πάντα μελόντων.
Μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ μητέρος ἐν μεγάροισιν,
Ὡς νῦν, ἢ ἔτι μᾶλλον, ἐμεῦ ἀπονόσφιν ἐόντος.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενειήσαντα ἴδηαι,
Γήμασθ', ᾧ κ' ἐθέλῃσθα, τεὸν κατὰ δῶμα λιποῦσα.
Κεῖνός θ' ὡς ἀγόρευε, τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Νὺξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερὸς γάμος ἀντιβολήσει

" Dextrâ in carpo prehensâ me manu allocutus est:
' O mulier, non enim puto benè-ocreatos Achivos
' Ex Trojâ benè omnes incolumes redituros:
' Etenim Trojanos aiunt pugnaces esse viros,
' Et jaculatores, et tractores sagittarum,
' Equorumque velocium conscensores; qui citissimè
' Decreverint magnam contentionem gravis-aequè belli.
' Ideò nescio, an me remittat deus, an capiar
' Illic in Trojâ: tibi autem hîc omnia curæ-sint.
' Memor-sis patris et matris in aedibus,
' Sicut nunc, vel adhuc magis, me absente.
' At postquam jam filium barbatum videris,
' Nube, cui volueris, tuâ domo relictâ.'
" Ille utique sic dicebat; quae sanè nunc omnia perficientur.
" Nox autem erit, quandò demùm odiosae nuptiae obvenient

Ver. 257. Δεξιτερὴν ἐπὶ καρπῷ ἑλών.]

Tum pater Evandrus dextram complexus euntis
Hæret, inexpletùm lachrymans, atque ita fatur. Æn. VIII, 558.

Ver. 258. —— οὐ γὰρ οἴω.] *Al.* οὐ γάρ τ' οἴω. Porrò refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur; " *Hæc tibi monenda ju-* " *dicavi; non* ENIM *&c.*"

Ver. 260. Καὶ γὰρ Τρῶας φασί.] Πάνυ ὡς ἱλαρύνεται τοὺς μνηστῆρας, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις εἶναι ἀνηρῆσθαι αὐτόν. *Schol.*

Ver. 262. —— οἵ κε τάχιστα Ἔκριναν μέγα νεῖκος.] *Barnesius* hîc subaudiendum existimat ἄν, " ut sit pro κρίναιεν." Sed nihil opus. Quod enim quærit, id jam antè in manibus habet, nempè particulam κε, quæ voci ἔκριναν vim *Modi Potentialis* tribuit. Ita *Iliad.* Σ', 130.

Ἔνθα κε λαγὸς ἅλῳ, ——

Et ν', 723.

Ἔνθα κε λιυγαλίως πᾶν ἀπὸ καὶ κλισίων
Τρῶες ἰχώρησαν. ——

Cæterùm rectè deindè addit *Barnesius*, errare *Conradum Rittershusium*, qui hæc de priori bello *Trojano*, sub *Hercule* et *Laomedonte*, acceperit. Videtur nimirùm et is particulæ κε vim ignorâsse.

Ver. 268. Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ παῖδα γενειήσαντα.] Ἐν ᾧ περιρέπεται, ἵν' οὕτω ἀποτρίπτῃ γελᾶν γὰρ ἤδη ἤρξατο. *Schol.* Verùm hæc interpretatio subtilior videtur, et ab ipsius Poetæ mente prorsus aliena.

Ibid. —— γενειήσαντα.] Τοῦ δὲ, γενειήσαντα, οὐκ εὐθυλον εἶπε γενειῶν ἐστὶν ὁ ἱστὸς, εἶπε καὶ γενειάζω παρέγωγον. *Eustath.* Malè: Nam ex γενειάζω fieret γενειάσαντα, antepenultimâ correptâ. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 269. 288. Γήμασθ', —— γήμασθαι.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 270. Κεῖνός θ' ὡς ἀγόρευε.] Apud *Aristarchum*, notante *Barnesio*, Κεῖνος τέως' ἀγόρευε.

Οὐλομένης ἐμέθεν, τῆς τε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα.
Ἀλλὰ τόδ' αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει·
Μνηστήρων οὐχ ἥδε δίκη τοπάροιθε τέτυκτο·
Οἵτ' ἀγαθήν τε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θύγατρα
Μνηστεύειν ἐθέλωσι, καὶ ἀλλήλοις ἐρίσωσιν·
Αὐτοὶ τοί γ' ἀπάγουσι βόας καὶ ἴφια μῆλα,
Κούρης δαῖτα φίλοισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν·
Ἀλλ' οὐκ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Οὕνεκα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, θέλγε δὲ θυμὸν
Μειλιχίοις ἐπέεσσι· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.
Τὴν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρον Πηνελόπεια,
Δῶρα μὲν ὅς κ' ἐθέλῃσιν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ἐνεῖκαι,

" Perditae mihi, cujus utique Jupiter felicitatem abstulit.
" Sed hic gravis dolor cor et animum occupat:
" Procorum non hic mos olim fuit;
" Qui scilicèt praestantemque mulierem et divitis filiam
" Ambire velint, et inter se contendant;
" Ii ipsi sanè adducunt boves et pingues oves,
" Puellae convivium amicis, et splendida dona dant:
" At non alienum victum impunè edunt."
Sic dixit: gavisus est autem multa-passus nobilis Ulysses,
Quòd eorum quidem dona attrahebat, mulcebat autem animum
Blandis verbis; mens verò ei alia agitabat.
Illam autem rursùs Antinous allocutus est, Eupitheï filius.
" Filia Icarii, prudens Penelope,
" Dona quidem quicunque voluerit Achivorum huc ferre,

Ver. 272. Οὐλομένης ἐμέθεν.] Ἀπολλυμένης μᾶλλον, ἢ προδούσης τὴν ποίνην τοῦ ἀνδρός. *Schol.* Malè. Nec meliùs *Eustathius*: Τὸ δὲ "οὐλο-"μένης" ἴσως μὲν ἐνεργητικῶς ἐρρέθη, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι, ἡ οὐλομένη μῆνις· ἴσως καὶ νῦν αὖτη ἄλγεα τοῖς μνηστῆρσι δήσει. Rectè autem deinceps adjicit: "Ἴσως δὲ καὶ παθητικῶς ἀντὶ τοῦ, τῆς παθούσης ὀλέθρια, καὶ ὡς τίκτειν ἀνόλεθρον. Διὸ ἱερωπιῶν ἐπάγει "τῆς τε Ζεὺς ὄλβον ἀπηύρα·" ἄγουν ἦν ἀφῆκεν ἀνόλεθρον, ὅτου δυσδαίμονα.

Ibid. —— τῆς τε.] *Cujus videlicèt.* ——.

Ver. 274. —— οὐχ ἥδε δίκη.] Οὐχ οὕτως ἡ τρόπος. *Schol.*

Ver. 277. Αὐτοὶ τοί γ' ἀπάγουσι βόας.] Τὸ δὲ "ἀπάγουσι" ταυτὸν τῷ "ἄγουσι·" περιττὴ γὰρ ἡ προθεσις. *Eustath.* Nescio tamen annon eam hîc vim habeat præpositio ἀπὸ, ut dicantur Proci hi pecudes *de suis ipsorum stabulis depromptas afferre.*

Ver. 278. Κούρης δαῖτα φίλοισι.] *Al.* Κούρῃς δαῖτα φίλῃσιν.

Ibid. —— δῶρα.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἔργα.

Ver. 280. —— γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς, Οὕνεκα τῶν μὲν, &c.] Πάλιν τῆς Πηνελόπης τοῖς μνηστῆρσι προσδιαλεγομένης οὐκ ἀπαντῶσης, ἐπαινῶν δὲ αὐτὴν χαριζομένων ἐμάτια καὶ κόσμον ἄλλον, ἡδόμενος Ὀδυσσεὺς, "οὖ-"τινα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, θέλγε δὲ θυ-"μὸν·" εἰ μὲν ἐπὶ τῇ δωροδοκίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ χαίρει, τὸν παραφθειρόμενον ὑπερβάλλει μισητοτείᾳ Παλλαγών· —— εἰ δὲ μᾶλλον αἰδήμονος ὑποχωρίου ἔξιν διὰ τὴν ἐλπίδα, καὶ τὸ μέλλον οὐ προσδοκῶντας· λόγον ἴσχυ τὸ ἡδόμενον αὐτῷ καὶ θαῤῥοῦν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* *Spondanus* alitèr accipit; scilicèt, "ut ex "eo gaudeat Ulysses, quòd licèt hæc dona "accipere Penelopen videat, tamen intelli-"gat nihilominùs, integrâ et constanti il-"lam esse mente."

Ver. 281. —— παρέλκετο.] *Al.* παρ' ἴλκετο.

Ver. 284. —— περίφρον.] *Al.* περίφρων.

Δέξασθ'· οὐ γὰρ καλὸν ἀνήνασθαι δόσιν ἐστίν·
Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε τι ἄλλη,
Πρίν γέ σε τῷ γήμασθαι Ἀχαιῶν, ὅς τις ἄριστος.
Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος·
Δῶρα δ' ἄρ' οἱσίμειναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος.
Ἀντινόῳ μὲν ἔνεικε μέγαν περικαλλέα πέπλον
Ποικίλον· ἐν δ' ἄρ' ἔσαν περόναι δυοκαίδεκα πᾶσαι
Χρύσειαι, κληῖσιν ἐϋγνάμπτοις ἀραρυῖαι.
Ὦρμον δ' Εὐρυμάχῳ πολυδαίδαλον αὐτίκ' ἔνεικε,
Χρύσεον, ἠλέκτροισιν ἐερμένον, ἠέλιον ὥς.
Ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν,
Τρίγληνα, μορόεντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή.
Ἐκ δ' ἄρα Πεισάνδροιο, Πολυκτορίδαο ἄνακτος,
Ἴσθμιον ἤνεικεν θεράπων, περικαλλὲς ἄγαλμα.

" Accipe; non enim bonum recusare donationem est:
" Nos verò neque ad opera priùs ibimus, neque usquam aliò
" Quàm scilicèt tu ei nupseris Achivorum, quicunque optimus."
Sic dixit Antinous; illis autem placebat sermo:
Donaque proindè allaturum praemiserunt praeconem quisque.
Antinoo quidem tulit *Praeco* magnum perpulchrum peplum
Varium; inerant autem fibulae duodecim omnes
Aureae, acubus benè-inflexis aptatae.
Monile verò Eurymacho multâ-arte-elaboratum statim tulit,
Aureum, electris consertum, solem veluti.
Inaures autem Eurydamanti duo servi tulerunt,
Trinis-ocellis, exquisitas; gratia autem effulgebat multa.
A Pisandro vero, Polyctoride rege,
Collare tulit servus, perpulchrum ornamentum.

Ver. 286. —— *οὐ γὰρ καλὸν ἀνήνασθαι δόσιν ἐστίν.*] Ἡ γὰρ χάρις οὐχ ἥσσον δωμένη τοῦ λαμβάνοντος ἢ τοῦ διδόντος, ἐξ ἀμφοῖν τελειοῦται πρὸς τὸ καλόν· ὁ δὲ μὴ δεξάμενος, ὥσπερ σφαῖραν τὸ φερομένην παπταχυῇ ἀτιλῶ στεροῦσαν. *Plutarch. de Socratis Genio.* Vide et suprà ad δ', 651.

Ver. 287. Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα.] Τοῦτο δὶ Ὁμήρου προαναφώνησις, ὡς οὐδεὶς τῶν μνηστήρων ἐκβιναζόντων τὸν ἀλάστορα. *Eustath.* Atqui Poetam hoc voluisse vix crediderim. Vide suprà ad β'. 127.

Ver. 288. Πρίν γέ σε τῷ.] *Al.* Πρίν γέ σ' ᾧ, et Πρίν σί γε τῷ.

Ver. 290. —— ἄρ'.] *Proindè* ——.

Ver. 292. —— δυοκαίδεκα πᾶσαι.] *Haud minùs quàm duodecim* ——. Vide suprà ad ί, 244. et ad *Il.* σ', 373. 470.

Ver. 293. —— κληῖσιν ἐϋγνάμπτοις.] Καταπλείσιν, εἰς ἃς ἐκλείσαν τὰς στεφάνας. *Schol.*

Ver. 294. Ὦρμον.] Τὸν κατὰ τοῦ τραχήλου στεφανίσκιον χρυσοῦν κόσμον. *Schol.*

Ver. 296. Ἕρματα.] Δῶρα, τῶν ὄντων κόσμον· ὅ ἐστι τὰ ἐνώτια. *Schol. ex MS. à Barnesio* excerpt.

Ver. 297. Τρίγληνα.] Τρίτοκα κόσμια, ἐν ᾧ τὰ τριόφθαλμα τρίτοκα. *Schol.*

Ibid. —— μορόεντα.] Τὰ μετὰ στολλοῦ μόρου καὶ πανοπλίας κατεσκευασμένα. *Schol.* Aliter *Barnesius*: " Vocem autem *μορόεντα*," inquit, " hoc certè in loco, existimo non so-" lùm spectare ad Operis elegantiam ex-" quisitam, aut Opificis industrium et ela-" boratum ingenium; verùm etiam ad fa-" talem tandem earumdem gemmarum Re-" tributionem, quam nacti sunt ab *Ulyssis* " manibus hi Proci." Mirè admodùm: cùm occurrat eadem vox *μορόεντα Il.* ξ'. 183. ubi hujusmodi explicationi nullus omninò locus.

Ver. 299. Ἴσθμιον.] Περιστεφανίδιον· ἔνθεν καὶ περίσθμια· διάφορον δὲ τῷ ὅρμῳ· τὸ μὲν γὰρ περίσχισται τῷ τραχήλῳ, ὁ δὲ ὅρμος περέλασται. *Schol.*

Ἄλλο δ' ἄρ' ἄλλος δῶρον Ἀχαιῶν καλὸν ἔνεικεν.
Ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνέβαιν' ὑπερῴια δῖα γυναικῶν·
Τῇ δ' ἄρ' ἅμ' ἀμφίπολοι φέρεον περικαλλέα δῶρα.
Οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
Τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν·
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθεν.
Αὐτίκα λαμπτῆρας τρεῖς ἔστασαν ἐν μεγάροισιν
Ὄφρα φαείνοιεν· περὶ δὲ ξύλα πάγκαρπα θῆκαν
Αὖα πάλαι, περίκηλα, νέον κεκεασμένα χαλκῷ·
Καὶ δαΐδας μετέμισγον· ἀμοιβηδὶς δ' ἀνέφαινον
Δμωαὶ Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος· αὐτὰρ ὁ τῆσιν
Αὐτὸς διογενὴς μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δμωαὶ Ὀδυσσῆος, δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος,
Ἔρχεσθε πρὸς δώμαθ', ἵν' αἰδοίη βασίλεια·
Τῇ δὲ παρ' ἠλάκατα στρεφαλίζετε τέρπετε δ' αὐτὴν
Ἥμεναι ἐν μεγάρῳ, ἢ εἴριά πείκετε χερσίν.
Αὐτὰρ ἐγὼ τούτοισι φάος πάντεσσι παρέξω.
Ἤντερ γάρ κ' ἐθέλωσιν ἐύθρονον ἠῶ μίμνειν,
Οὔτι με νικήσουσι· πολυτλήμων δὲ μάλ' εἰμί.

Aliud autem alius donum Achivorum pulchrum tulit.
Ipsa quidem deindè ascendebat in coenaculum nobilissima mulierum:
Cum eâ autem simul famulae ferebant perpulchra dona.
Illi verò in saltationem et desiderabilem cantum
Conversi delectabant-se; manebantque dum vesper adveniret:
Eis autem se-delectantibus niger vesper advenit.
Statim lampadas tres statuerunt in aedibus
Ut lucerent; circùm autem ligna arida posuerunt,
Sicca dudùm, praedura, recèns fissa aere;
Et faces miscuerunt: alternatim verò succendebant
Famulae Ulyssis multa-passi: at inter eas
Ipse generosus locutus est solers Ulysses:
" Famulae Ulysis, diù absentis regis,
" Ite ad aedes, ubi *est* veneranda regina:
" Apud eam verò pensa versate; et delectate ipsam
" Sedentes in domo; vel lanas carpite manibus.
" At ego his lumen omnibus praebebo.
" Etiamsi enim velint usque ad pulchro-solio auroram manere,
" Nequaquam me domabunt: multorum-patiens nempè valdè sum."

Ver. 300. —— ἔνεικεν.] *Al.* ἤνεικεν.
Ver. 302. Τῇ δ' ἄρ' ἅμ'.] *Al.* Τῇ δ' ἄρα.
Ver. 306. Αὐτίκα λαμπτῆρας.]

—— dependent lychni laquearibus aureis
Incensi. —————— *Æn.* I, 726.

Ibid. — λαμπτῆρας.] Ἐσχάρας μετιόντων· ἢ τῶν χυτροπόδων, ἐφ' ὧν ἔκαιον. *Schol.* Ἱστέον δὲ ὅτι λαμπτῆρας λέγει ἀς νῦν οἱ ἀγροικικοὶ λυχνίας φασίν· ἐφ' ὧν δαΐδες πίμπλανται κατὰ ὀίγων ἀνάπτοντες· ἢ ξύλα ξηρὰ διὰ τὸ ἄπαγον· ἢ καὶ ἄμφω ἀναμίξ. *Eustath.*

Ver. 315. —— εἴριον.] Τὸ δὲ, εἴριον, Ὅμηρος μὲν πρωτοπροσώπως, ἡμεῖς τῷ λείριον. Οἱ δὲ ὕστερον παρεξέκλιναν πρὸς ἀναλογίαν ἑτέρων παρεξενεγκόντων δεκατετάρτων λίξεων. *Eustath.* ad *Iliad.* γ', 388.

Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἐγέλασσαν, ἐς ἀλλήλας δὲ ἴδοντο.
Τὸν δ' αἰσχρῶς ἐνένιπτε Μελανθὼ καλλιπάρηος,
Τὴν Δολίος μὲν ἔτικτε, κόμισσε δὲ Πηνελόπεια,
Παῖδα δὲ ὣς ἀτίταλλε, δίδου δ' ἅρ' ἀθύρματα θυμῷ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς σχέθε πένθος ἐνὶ φρεσὶ Πηνελοπείης·
Ἀλλ' ἤγ' Εὐρυμάχῳ μισγέσκετο, καὶ φιλέεσκεν·
Ἣ ῥ' Ὀδυσῆ ἐνένιπτεν ὀνειδείοις ἐπέεσσι·
Ξεῖνε τάλαν, σύ γέ τις φρένας ἐκπεπαταγμένος ἐσσὶ,
Οὐδ' ἐθέλεις εὕδειν, χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν,
Ἠέ που ἐς λέσχην· ἀλλ' ἐνθάδε πόλλ' ἀγορεύεις
Θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν, οὐδέ τι θυμῷ
Ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἦ νύ τοι αἰεὶ
Τοιοῦτος νόος ἐστίν· ὃ καὶ μεταμώλια βάζεις.
Ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;
Μή τίς τοι τάχα Ἴρου ἀμείνων ἄλλος ἀναστῇ,
Ὅς τίς σ' ἀμφὶ κάρη κεκοπὼς χερσὶ στιβαρῇσι,

Sic dixit: hae autem riserunt, et se invicem intuebantur.
Eum autem turpiter objurgabat Melantho pulchra-genis,
Quam Dolius quidem genuit; curavit autem Penelope,
Filiamque velut enutriebat, dabatque oblectamenta animo:
Sed neque sic retinuit dolorem in animo Penelopes;
Sed ea cum-Eurymacho miscebatur, et *eum* amabat:
Quae utique Ulyssem objurgabat contumeliosis verbis:
" Hospes miser, tu sanè aliquis mente exturbatus es;
" Neque vis cubare, aeream in domum profectus;
" Vel aliquò in diversorium; sed hîc multa praedicas
" Confidentèr multos inter viros; neque quid animo
" Times: certè utique tibi vinum occupat mentem; vel sanè tibi semper
" Talis mens est; quare et vana loqueris.
" An exultas, quòd Irum vicisti erronem?
" *Cave*, nè quis tibi citò Iro melior alius insurgat.
" Qui te circum caput contusum manibus robustis

Ver. 320 et 325. —— ἐνίπτεν.] *Al.* ἐνίπτεν.

Ver. 323. —— σχίθε.] *Al.* ἴσχε.

Ver. 325. —— ἐνιπτείοις.] *Al.* ἐνιπλίοις. Vide autem ad *Il.* δ, 519.

Ver. 326. Μιῶν τάλαν.] Τὸ δὲ "ξεῖνε" ἴσως ἐπὶ ὕβρει φησὶν ὁ Μελανθώ. *Eustath.* Minùs rectè. Erat enim hoc epitheton commune, quo ab omnibus appellabatur.

Ver. 327. —— χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθών.] Χαλκήϊος δὲ δόμος τὸ τῶν χαλκίων ἐργασυήριον, ἔνθα εἰσιόντες ἀκαλύπτως οἱ πτωχοὶ, ἐκεκμήκοντο παρὰ τῷ πυρί. *Eustath.*

Ver. 328. Ἠέ που ἐς λέσχην.] Λέσχας ἔλεγον δημοσίους τινὰς τόπους, ἐν οἷς σχολὴν ἄγοντες ἐκαθέζοντο πολλοί. *Suidas* in voce Λέσχη· ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Vide et *Pausaniam, Phoc. lib.* X. *cap.* 25, sub initio. Porrò hinc *Hesiodus*:

Πὰρ δ' ἴθι χαλκίου θῶκον, καὶ ἐπ' ἀλίῃ λέσχην. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 111.

Et *ver.* 118.

Ἐλπὶς δ' οὔτ' ἀγαθὴ πεχρημένον ἄνδρα πανίζει, Ἥμενον ἐν λέσχῃ ——.

Ver. 329. Θαρσαλέως.] *Al.* Θαρσάλεος.

Ver. 330. —— ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας.] Οἶνον σε πλῆθος πόλλ' ἀναγκάζει λαλεῖν. *Ephippus apud Athenæum, lib.* II. *cap.* 2.

Ver. 331. —— μεταμώλια.] Apud *Eustathium, μεταμώνια.*

Ver. 332. Ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας.] Καὶ τῷ ἀλύειν ποτὲ μὲν ἀντὶ τοῦ βάκτεσθαι καὶ ἀποχρᾶσθαι λέχρηται· "Ὡς ἔφαθ'· ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπιθήσατο, τέρπετο δ' αἰνῷ." [*Iliad.* ζ, 352.] ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ γαυριᾶν καὶ χαίρειν· "Ἦ ἀλύεις ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;" *Plutarch. de audiendis Poetis. Al.* ἀλύεις.

Δώματος ἐκπέμψῃσι, φορύξας αἵματι πολλῷ.
Τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἦ τάχα Τηλεμάχῳ ἐρέω, κύον, οἷ' ἀγορεύεις,
Κεῖσ' ἐλθών, ἵνα σ' αὖθι διαμελεϊστὶ τάμῃσιν.
Ὡς εἰπὼν, ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναῖκας.
Βὰν δ' ἴμεναι διὰ δῶμα· λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστης
Ταρβοσύνῃ· φὰν γάρ μιν ἀληθέα μυθήσασθαι.
Αὐτὰρ ὁ πὰρ λαμπτῆρσι φαείνων αἰθομένοισιν
Εἰστήκει ἐς πάντας ὁρώμενος· ἄλλα δέ οἱ κῆρ
Ὥρμαινε φρεσὶν ἦσιν, ἃ ῥ' οὐκ ἀτέλεστα γένοντο.
Μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη
Λώβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον
Δύῃ ἄχος κραδίην Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
Τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἦρχ' ἀγορεύειν,
Κερτομέων Ὀδυσῆα· γέλων δ' ἑτάροισιν ἔτευξε·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Οὐκ ἀθεεὶ ὅδ' ἀνὴρ Ὀδυσῆϊον ἐς δόμον ἵκει·

" Domo emittat, foedatum sanguine multo." 335
Hanc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:
" Certè citò Telemacho dicam, canis, qualia loqueris,
" Illuc profectus; ut te ibi membratim concidat."
Sic locutus, verbis perterruit mulieres.
Perrexerunt autem ire per domum; solutaque sunt subtùs membra cujusque
Timore: putabant enim ipsum vera dixisse. 341
At is apud lampades praelucens accensas
Stetit omnes intuens: alia verò ei cor
Agitabat mente suâ, quae utique non irrita facta sunt.
Procos autem non omninò eximios sinebat Minerva 345
Contumeliâ abstinere acerbâ; ut adhuc magis
Subiret dolor cor Laërtiadae Ulyssis.
His verò Eurymachus, Polybi filius, incipiebat loqui,
Incessens Ulyssem; risum verò sociis fecit
" Audite me, proci inclytae reginae, 350
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet:
" Non sine-deo hic vir Ulysseam in domum venit:

Ver. 338. —— διαμελιστί.] Vide suprà ad *i*, 291.

Ver. 339. Ὡς εἰπὼν, ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναῖκας.] Ἀντὶ δὲ Ὀδυσεὺς τῶν τάν τι τῶν δουλῶν πτίρας, καὶ μάλιστα τὴν τῶν μνηστήρων· ἐπεὶ γὰρ αὐτοὶ ἀπῆλθον, γνώσεται καὶ εἰσέτι τὴν ἐκείνου ὄψιν ἐν αὐτῷ. Ἔστι γε μὴν ὁ Ποσειδὼν εἰσπλαστοτέρως οὕτω ποιήσει τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν μόδυς ἰφθίμης ἐμιλίας, ὅτι κατὰ σχολὴν οὐ μόνον τῇ γυναικὶ ἐμιλήσει, ἀλλὰ καὶ τῇ Εὐρυμαχίᾳ, τὸ ἀναγκαιότατον· ἀρύψει δὲ καὶ τὰ ἕτερα μετ' αὐτῆς κατὰ πᾶσαν ἄδικον. Οὐδὲν γὰρ εἰκαίως ὁ Ποσειδὼν παρεμβάσεται, ἀλλὰ πρὸς μίσθωσιν αἰθαιότητος καὶ εἰκοσμίας τῶν ἰφθίμων. *Eustath.*

Ver. 342. —— αἰθομένοισιν.] Ita *Barnesius* ex utrâque *Eustathii* editione. Alii hic habent αἰθομένην.

Ver. 344. —— ἃ ῥ'.] *Quae utiquè* ——. *Quae, ut memorabitur* ——.

Ibid. —— γένοντο.] *Al.* γίνοντο.

Ver. 347. —— Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.] *Al.* Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.

Ver. 349. —— ἴσχεσθαι.] *Al.* ἴσχειν.

Ἔμπης μοι δοκέει δαΐδων σέλας ἔμμεναι αὐτοῦ
Καὶ κεφαλῆς· ἐπεὶ οὔ οἱ ἔνι τρίχες οὐδ' ἠβαιαί.
Ἦ ῥ', ἅμα τε προσέειπεν Ὀδυσσῆα πτολίπορθον·
Ξεῖν', ἦ ἄρ κ' ἐθέλεις ϑητεύεμεν, εἴ σ' ἀνελοίμην,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, (μισθὸς δέ τοι ἄρκιος ἔσται,)
Αἱμασιὰς τε λέγων, καὶ δένδρεα μακρὰ φυτεύων;
Ἔνθα δ' ἐγὼ σῖτον μὲν ἐπητανὸν παρέχοιμι,
Εἵματά τ' ἀμφιέσαιμι, ποσίν τ' ὑποδήματα δοίην.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὖν δὴ ἔργα κάκ' ἔμμαθες, οὐκ ἐθελήσεις
Ἔργον ἐποίχεσθαι· ἀλλὰ πτώσσειν κατὰ δῆμον
Βούλεαι, ὄφρ' ἂν ἔχῃς βόσκειν σὴν γαστέρ' ἄναλτον.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Εὐρύμαχ', εἰ γὰρ νῶϊν ἔρις ἔργοιο γένοιτο
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ τέλονται,
Ἐν ποίῃ, δρέπανον μὲν ἐγὼν ὐκαμπὲς ἔχοιμι,
Καὶ δὲ σὺ τοῖον ἔχοις, ἵνα πειρησαίμεθα ἔργου

" Omninò mihi videtur facium splendor esse ipsius
" Et capitis; quoniam non ei sunt capilli nè pauci quidem."
Dixit utique; simulque allocutus-est Ulyssem urbium-vastatorem:
" Hospes, nunquid vis mercede-servire, si te suscipiam,
" Agri in extremitate, (merces autem tibi sufficiens erit,)
" Sepesque colligens, et arbores proceras plantans?
" Illic autem ego cibum quidem perennem præberem,
" Vestimentaque circùm-induerem, pedibusque calceamenta darem.
" Sed quandoquidem sanè opera mala didicisti, non voles
" Opus adire; sed mendicare per populum
" Mavis; ut possis pascere tuum ventrem insatiabilem."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Eurymache, si enim nobis contentio operis fieret
" Tempore in verno, quandò scilicèt dies longi sunt,
" In herbâ; falcem quidem ego bene-flexam haberem,
" Et tu quoque talem haberes, ut experiremur opus

Ver. 353. Ἔμπης μοι δοκέει δαΐδων σέλας ἔμμεναι αὐτοῦ Καὶ κεφαλῆς.] Ἐπίσης μοι δοκεῖ τὸ φαινόμενον σέλας τῶν δαΐδων εἶναι, καὶ αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς, ὡς ἰψιλαμπίης. *Eustath.* Minùs rectè, ut opinor. Quippè vocem ἔμπης istâ in significatione apud *Homerum* vix usquam reperias. Vide infrà ad σ', 37. ubi vox ἔμπης simili ferè in sensu occurrit.

Ver. 354. Καὶ κεφαλῆς.] *Al.* Κασιτεφαλῆς.

Ver. 356. —— ἰδίλιες.] *Al.* Ἰδίλοις. Quæ et potior videtur lectio.

Ver. 358. Αἱμασιάς.] Τοὺς στοιβίλους τῶν τοίχων, τοὺς χάλικας. *Schol.* Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς παραφρασθεὶς λίθους ἡμμένους τὰς αἱμασιὰς, ἴσως φρυγίους καὶ τοὺς λίθους ἰκλίγων. *Eustath.*

Ibid. —— λίγων.] Οἰκοδομῶν ἐκ συλλίνων λίθων. *Schol.*

Ver. 359. Ἔνθα δ' ἐγών.] Apud *Eustathium*, Ἔνθα κ' ἐγώ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ et proba lectio.

Ver. 360. Εἵματά σ'.] *Al.* Εἵματα δ'.

Ver. 361. —— ἔμμαθες.] Vide suprà ad ρ', 226.

Ver. 365. —— εἰ γὰρ νῶϊν.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " Λὲ " *me tam ignavum operisve inscientem arbi-* " *treris; si* ENIM, *&c.*" Porrò reticetur et hujus sententiæ ἀνάδοσις· " *Si enim nobis*—; " *videres quantò ego tibi opere præstarem;*" aut aliquid simile. Cujusmodi de ἀνακολουθίαι, vide ad *Il.* ά, 135 et 340.

Ibid. —— ἔργοιο.] Τοῦ κατὰ γεωργίαν. *Eustath.*

Ver. 367. Ἐν ποίῃ.] Ὁ Δημητριακὸς χόρτος. *Schol.* Atqui vox ποίη alibi apud Poetam " *herba*" simplicitèr significare videtur. Vide *Iliad.* ξ', 347. *Odyss.* ί, 499.

Νήστιες ἄχρι μάλα κνέφαος, ποίη δὲ παρείη.
Εἰ δ' αὖ καὶ βόες εἶεν ἑλαυνέμεν, οἵ περ ἄριστοι,
Αἴθωνες, μεγάλαι, ἄμφω κεκορηότε ποίης,
Ἥλικες, ἰσοφόρβοι, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
Τετράγυον δ' εἴη, εἴκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ,
Τῷ κέ μ' ἴδοις, εἰ ὦλπα διηνεκέα προταμοίμην.
Εἰ δ' αὖ καὶ πόλεμόν ποθεν ὀρμήσειε Κρονίων
Σήμερον, αὐτὰρ ἐμοὶ σάκος εἴη, καὶ δύο δοῦρε,
Καὶ κυνέη πάγχαλκος ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖα.
Τῷ κέ μ' ἴδοις πρώτοισιν ἐνὶ προμάχοισι μιγέντα,
Οὐδ' ἄν μοι τὴν γαστέρ' ὀνειδίζων ἀγορεύοις.
Ἀλλὰ μάλ' ὑβρίζεις, καί τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής·
Καί πού τις δοκέεις μέγας ἔμμεναι, ἠδὲ κραταιὸς,
Οὕνεκα πὰρ παύροισι καὶ οὐκ ἀγαθοῖσιν ὁμιλεῖς.
Εἰ δ' Ὀδυσεὺς ἔλθοι, καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν,
Αἶψά κέ τοι τὰ θύρετρα, καὶ εὐρέα περ μάλ' ἐόντα,
Φεύγοντι στείνοιντο δι' ἐκ προθύροιο θύραζε.
Ὣς ἔφατ'· Εὐρύμαχος δ' ἐχολώσατο κηρόθι μᾶλλον,

" Jejuni usque penitùs ad tenebras, herba autem adesset.
" Sive rursùs et boves essent agendi, qui utique optimi,
" Rutili, magni, ambo saturati herbâ,
" Aequales-aetate, pares-operi-sustinendo, quorum utique robur non imbecille,
" Arvum autem quatuor-jugerum esset, cederetque subtùs gleba aratro;
" Tunc me videres, an sulcum continuum proscinderem.
" Sive demùm et bellum alicundè moveret Saturnius
" Hodiè; at mihi scutum esset, et duae hastae,
" Et galea tota-aerea temporibus apta;
" Tunc me videres primis in pugnatoribus mixtum,
" Neque mihi ventrem exprobrans loquereris.
" Sed valdè contumeliosè-te-geris, et tibi animus est inclemens;
" Et quodammodo quidam videris magnus esse et fortis,
" Quoniam cum paucis et non bonis versaris.
" Sin Ulysses veniret, et accederet in patriam terram,
" Statim tibi portae, etiam latae licèt admodùm sint,
" Fugienti arctarentur per vestibulum foràs."
Sic dixit: Eurymachus verò iratus est ex-corde magìs,

Ver. 369. —— ἄχρι μάλα κνέφαος.] Ἥγουν ἄχρι βαθείας ἑσπέρας. *Eustath.*
Ver. 370. —— οἵ περ.] *Al.* ὅσσοι.
Ver. 373. Τετράγυον.] Τέσσαρας ἴχνη γύας· γύον δὲ μέτρον γῆς. *Schol.*
Ver. 374. —— ὦλπα διηνεκέα.] Τὴν ὑπὸ μιᾶς ὁρμῆς σχιζομένην. *Schol.*
Ibid. —— προταμοίμην.] *Scholiastes* exponit simplicitèr διακόψαιμι. *Eustathius* autem *Ulyssem* et hîc se *Eurymacho* præferre intelligit. Τὸ δὲ προταμοίμην, ἀντὶ τοῦ, πρὸ σοῦ ἀροτριάσαιμι καὶ ὡς ἄλλοι προκόψαιμι· καὶ τὰ πάντα ἴσως ἴσα, ὅμως προὐπαλείμηι τῇ ἀρετῇ. Potior (ut opinor) *Scholiastis* interpretatio; quia in hoc, ut et in sequenti exemplo, *ver.* 375. nullum inter se et *Eurymachum* certamen depingere videtur *Ulysses*, sed suas ipsius vires et animos solummodò exhibere.
Ver. 382. —— οὐκ ἀγαθοῖσιν.] *Al.* οὐνιδανοῖσιν.
Ver. 384. 385. Αἶψά κέ τοι τὰ θύρετρα —— Φεύγοντι στείνοιντο.] Οὕτως παρασύρονται διὰ τῶν θυρῶν φύγῃ, ὡς δοκεῖν στενοχωρεῖσθαι. *Schol.*
Ver. 385. — δι' ἐκ προθύροιο.] Apud *Eustathium* in commentario δι' ἐκ μεγάροιο.

Καὶ μιν ὑπόδρα ἰδὼν, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἆ δείλ', ἦ τάχα τοι τελέω κακὸν, οἷ' ἀγορεύεις
Θαρσαλέως πολλοῖσι μετ' ἀνδράσιν· οὐδέ τι θυμῷ
Ταρβεῖς· ἦ ῥά σε οἶνος ἔχει φρένας, ἦ νύ τοι αἰεὶ
Τοιοῦτος νόος ἐστίν· ὃ καὶ μεταμώλια βάζεις.
Ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;
Ὣς ἄρα φωνήσας, σφέλας εἵλετο· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφινόμου πρὸς γοῦνα καθέζετο Δουλιχιῆος,
Εὐρύμαχον δείσας· ὁ δ' ἄρ' οἰνοχόον βάλε χεῖρα
Δεξιτερήν· πρόχοος δὲ χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα·
Αὐτὰρ ὅγ' οἰμώξας πέσεν ὕπτιος ἐν κονίῃσι.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
Ὧδε δέ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Αἴθ' ὄφελ' ὁ ξεῖνος ἀλώμενος ἄλλοθ' ὀλέσθαι,
Πρὶν ἐλθεῖν· τῷ κ' οὔτι τόσον κέλαδον μεθέηκεν.
Νῦν δὲ περὶ πτωχῷ ἐριδαίνομεν· οὐδέ τι δαιτὸς
Ἐσθλῆς ἔσσεται ἦδος, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο·
Δαιμόνιοι, μαίνεσθε, καὶ οὐκέτι κεύθετε θυμῷ

Et ipsum torvè intuitus, verba alata dixit:
" Ah miser, certè citò tibi perficiam malum, qualia dicis
" Confidentèr multos inter viros, neque quid animo
" Times: certè utique vinum tibi mentem occupat; vel sanè tibi semper
" Talis mens est: quare et vana loqueris.
" An exultas, quòd Irum vicisti erronem ?"
Sic utique locutus, scabellum sumpsit: at Ulysses
Amphinomi ad genua desidebat Dulichiensis,
Eurymachum veritus: hic autem pocillatorem percussit ad-manum
Dextram; gutturnium verò humi sonuit lapsum:
At ille ejulatu-edito cecidit supinus in pulveribus.
Proci verò tumultuati sunt per aedes obscuras:
Sic verò aliquis dicebat intuitus in propinquum alium;
" Utinam hospes errans alibi periisset,
" Antequam venisset: ita neutiquam tantum tumultum intulisset.
" Nunc autem de mendico contendimus: neque ulla convivii
" Boni erit voluptas; quoniam pejora vincunt."
Inter hos autem et locuta est sacra vis Telemachi:
" Miseri, insanitis, et non ampliùs tenetis animo

Ver. 389. Θαρσαλίως.] *Al.* Θαρσάλεως.
Ver. 391. —— μεταμώλια.] *Al.* μεταμώνια.
Ver. 392. Ἦ ἀλύεις.] Vide suprà ad *ver.* 332.
Ver. 393. —— εἵλετο.] *Al.* ἕλλαβεν.
Ver. 396. —— βόμβησε.] Vide ad *Il.* γ, 125 et 455.
Ver. 401. Πρὶν ἐλθεῖν.] *Al.* Πρίν γ' ἐλθεῖν.
Ver. 402. —— περὶ πτωχῷ.] *Al.* περὶ πτωχῶν.
Ver. 403. —— ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ.]

Ὅσσον τὸ χεῖρόν γ' ἀγαθοῦ μεῖζον σθένει.
Sophocles, Philoctet. ver. 456. à *Barnesio* citatus.

Ver. 404. —— μετέιφ'.] *Al.* μετίφη.
Ver. 405. —— οὐκέτι κεύθετε θυμῷ Ξυνετὸν οὐδὲ νοερόν.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ " οὐκέτι κεύθετε

Βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα· θεῶν νύ τις ὔμμ' ὀροθύνει.
Ἀλλ' εὖ δαισάμενοι καταπείετε οἶκαδ' ἰόντες,
Ὁππότε θυμὸς ἄνωγε· διώκω δ' οὔτιν' ἔγωγε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
Τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν,
Νίσου φαίδιμος υἱὸς, Ἀρητιάδαο ἄνακτος·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ
Ἀντιβίοις ἐπέεσσι παθαπτόμενος χαλεπαίνοι·
Μήτε τι τὸν ξεῖνον στυφελίζετε, μήτε τιν' ἄλλον
Δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
Ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
Ὄφρα σπείσαντες καταπείομεν οἶκαδ' ἰόντες·
Τὸν ξεῖνον δὲ ἐῶμεν ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος
Τηλεμάχῳ μελέμεν· τοῦ γὰρ φίλον ἵκετο δῶμα.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἀδύτα μῦθον ἔειπε.
Τοῖσιν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μούλιος ἥρως,

" Cibum, neque potum : deorum certè aliquis vos concitat.
" Sed benè epulati decumbite domum profecti,
" Quandò animus jubet; pello verò neminem ego."
Sic dixit: illi autem omnes mordicùs labris compressis,
Telemachum admirabantur, quòd audactèr loquebatur.
Ipsis verò Amphinomus concionatus est, et dixit,
Nisi illustris filius, Aretiadae regis.
" O amici, haud jam quisquam super dicto aequo
" Contrariis verbis carpens saeviat:
" Neque omninò hospitem pulsate; neque quenquam alium
" Famulorum, qui in aedibus *sunt* Ulyssis divini.
" Sed agite, pocillator quidem incipiat poculis,
" Ut postquam-libaverimus, decumbamus domum profecti:
" Hospitem verò sinamus in aedibus Ulyssis
" Telemacho curae-esse: hujus enim dilectam venit ad domum."
Sic dixit: illis autem omnibus gratum sermonem dixit.
Ipsis verò craterem miscuit Mulius heros,

" Θυμῷ βρωτὺν οὐδὲ ποτῆτα," ἀστεῖως ἰρρίζη διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας μὴ κρύπτειν, ἀλλ' ἰκφαίνειν, ὡς οἱ ἐξεμοῦντες τὰ ἐντὸς, οὕτω καὶ αὐτοὺς ἔπειχε ἵνα ἴδωσι βούλημα, τὸ τὸν ξένον δηλαδὴ ὡς ἰρρίζη αὐτοῖς ἀλίσθαι. *Eustath.* Minùs rectè. Ideò enim, ut opinor, Procos reprehendit *Telemachus*, quòd non tranquilli et sine strepitu cibum et potum sumant.

Ver. 408. Ὁππότε.] *Al.* Εἴποτε.

Ibid. —— ἄνωγε.] Vide ad *Il.* Ψ, 322.

Ver. 409. —— ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες.] Vide suprà ad ά, 381.

Ver. 413. 414. —— οὐκ ἂν δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ —— χαλεπαίνοι.]

Τοῖς γὰρ δικαίοις οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών.
Euripid, Bacch. ver. 672.

Ver. 415. Μήτε τι.] *Al.* Μήτ' ἴτι.

Ver. 417. —— ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν.] Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀρξάσθω. *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 471. et suprà ad ή, 183.

Ver. 419. —— ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος.] *Al.* ἐνὶ μεγάροισιν Ἰκήλου.

Ver. 420. Τηλεμάχῳ μελέμεν.] Ἐπιμελείας ἀξιοῦσθαι ὑπὸ Τηλεμάχου. *Schol.*

Ver. 422. —— Μούλιος ἥρως.] Ὅτι τὸν πήρυκα Μούλιον, ὃς Στράτιος ἦν Ἀμφινόμου, ἥρωα καλέσας ὁ Ποιητὴς, ἐμφαίνει ἀδιαφορίαν πρὸς ταῦτα τοῦ ἥρως ὀνόματος, ὡς μὴ μόνον ἐπὶ πάνυ μεγάλων ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ Στρατίων τινῶν λεγομένων καθάπαν καὶ περίων ὁ Ἐτεωνὺς ἐλίχθη, [*Odyss.* Υ, 22.] καὶ ὄχαμος ἀνδρῶν ὁ Εὔμαιος. *Eustath.* Notandum autem *Praecones* apud Veteres

Κήρυξ Δουλιχιεύς· θεράπων δ' ἦν Ἀμφινόμοιο·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσι
Σπείσαντες μακάρεσσι, πίον μελιηδέα οἶνον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Βάν ῥ' ἴμεναι κείοντες ἐὰ πρὸς δώματ' ἕκαστος.

Praeco Dulichiensis; famulus autem erat Amphinomi:
Distribuit verò deindè omnibus astando: illi autem diis
Ubi-libâssent beatis, biberunt dulce vinum.
At postquam libâssent, bibissentque, quantum volebat animus,
Perrexerunt utique ire decubituri suas ad domos quisque.

magno semper in honore habitos. Vide et suprà ad ξ, 3. 22.

Ver. 425. Σπείσαντες.] *Al.* Διέψαντες.
Ver. 427. Βάν ῥ' ἴμεναι.] *Al.* Βὰν δ' ἴμεναι.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Τ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Τ'.

ΣΥΝ Τηλεμάχῳ ἔκθεσιν ποιεῖται τῶν ἅπλων Ὀδυσσεὺς, καὶ πρὸς Πηνελόπην ἐκ Κρήτης εἶναι ὑποκρίνεται· γίγνεται δὲ αὐτοῦ δι' αὐλῆς ἀναγνωρισμὸς πρὸς Εὐρύκλειαν, τοὺς πόδας αὐτοῦ νίπτουσαν· καὶ κατὰ παρέκβασιν ὁ ποιητὴς διηγεῖται, ὡς ἐν Παρνασσῷ ὑπὸ συὸς ἐπλήγη κυνηγῶν.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης ὁμιλία· καὶ ὑπὸ Εὐρυκλείας ἀναγνωρισμός.

Ἄλλως.

Ταῦ δ' ἀναγνωρίζει ἐξ αὐλῆς γρηῦς Ὀδυσῆα.

Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Μνηστῆρεσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων·
Αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχε, χρὴ τεύχε' ἀρήϊα κατθέμεν εἴσω
Πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστῆρας μαλακοῖς ἐπέεσσι
Παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
Ἐκ καπνοῦ κατέθηκ'· ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐῴκει,

Ar in domo relinquebatur nobilis Ulysses,
Procis caedem cum Minervâ meditans:
Statim autem Telemachum verbis alatis allocutus est:
" Telemache, oportet arma martia deponere intùs
" Omnia prorsùs; at procos blandis verbis
" Palpare; quandò te percontentur *arma* desiderantes:
" *Dicentem*, Ex fumo deposui; quoniam non ampliùs illis similia sunt,

---

Ver. 4. ——— χρὴ τεύχε' ἀρήϊα κατθέμεν εἴσω.] Occurrunt versus huic proximè sequentes novem suprà π', 286. &c. verùm eos huic loco aptiùs convenire arbitrati sunt Veteres, notante *Eustathio*: Ἔνθα (inquit) καὶ κεῖται πρὸ ἐνὸς ἑκάστου στίχου ἀστερίσκος δίχα ὀβελοῦ· ὡς ἐνταῦθα τῶν τοιούτων στίχων ἄρτια πεμπόντων——· οὐ μὴν ἐκεῖ, [*Odyss.* π', 286.] ὡς ἐπεκρίνοντο οἱ Παλαιοί. Similitèr *Scholiastes*: Οἱ ἀστερίσκοι· ὅτι ἐνάδι καλῶς, ὅτι ἴσάκις τὰ ἄπλα. *Barnesius* autem et Dna. *Dacier* versus hosce utrobique aptissimè positos contendunt. Vide suprà ad π', 284.

Οἷά ποτε Τροίηνδε κιὼν κατέλειπεν Ὀδυσσεὺς,
Ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἵκετ' ἀϋτμή.
Πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε δαίμων,
Μήπως οἰνωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν,
Ἀλλήλους τρώσητε, καταισχύνητε δὲ δαῖτα,
Καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί·
Ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Μαῖ', ἄγε δή μοι ἔρυζον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
Ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείομαι ἔντεα πατρὸς
Καλὰ, τά μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει,
Πατρὸς ἀποιχομένοιο· ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
Νῦν δ' ἐθέλω καταθέσθαι, ἵν' οὐ πυρὸς ἵξετ' ἀϋτμή.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Αἴ γὰρ δή ποτε, τέκνον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο,
Οἴκου κήδεσθαι, καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν.
Ἀλλ' ἄγε, τίς τοι ἕπειτα μετοιχομένη φάος οἴσει;
Δμωὰς δ' οὐκ εἴας προβλωσκέμεν, αἵ κεν ἔφαινον.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

" Qualia quondam ad Trojam proficiscens reliquit Ulysses;
" Sed foedata sunt, quantum ignis attigit vapor.
" Insuper autem et hoc majus in mentem injecit deus;
" Nè fortè vino-gravati, contentione concitatâ inter vos,
" Vos-invicem vulneretis, deturpetisque convivium,
" Et nuptiarum-ambitum; ipsum enim allicit virum ferrum."
Sic dixit: Telemachus verò dilecto obedivit patri;
Evocatamque allocutus est nutricem Eurycleam:
" Nutrix, age jam mihi contine in aedibus mulieres,
" Dum in thalamum deponam arma patris
" Pulchra, quae mihi in domo neglecta fumus corrumpit,
" Patre absente; ego nempè adhuc infans eram:
" Nunc autem volo deponere, ubi non ignis attinget vapor."
Hunc autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:
" Utinam enim jam tandem, fili, prudentiam susciperes,
" Domum ad-curandam, et possessiones omnes servandas.
" Sed age, quaenam tibi deindè comitans lumen portabit?
" Famulas nempè non sinebas praeire, quae praeluceant."
Hanc verò rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 10. —— ἐνὶ φρεσὶν ἔμβαλε δαίμων.] Vide ad *Il. ά*, 194.

Ver. 12. —— καταισχύνητε δὲ.] *Al.* καταισχύνητέ τε· ut suprà σ', 293.

Ver. 13. —— αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος.] Vide suprà ad σ', 294.

Ver. 16. —— ἄγε δή μοι ἔρυζον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας.] Ὅτι ἐς τοσοῦτον αἱ δμωαὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἄπιστοι, ὥστε οὐκ ἴχνι ὁ Τηλέμαχος καταθέσθαι τὰ ὅπλα ἐν ἀσφαλεῖ, εἰ μὴ λάθοι αὐτὰς, πρὸς τὸ μὴ ἐξιστῶν δηλαδὴ τοῖς μνηστῆρσι. *Eustath.*

Ver. 20. —— ἵξετ'.] *Al.* ἵκετ'· Ut suprà *ver.* 9.

Ver. 22. —— ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο.] Φρόνιμος γένη. *Schol.*

Ver. 25. —— εἴας.] *Al.* εἴᾳς.

Ibid. —— προβλωσκέμεν.] Προϊέναι, προέρχεσθαι. *Schol.*

Ξεῖνος ὅδ'· οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνίξομαι, ὅς κεν ἐμῆς γε
Χοίνικος ἄπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθώς.
"Ως ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
Κλῆϊσσεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων.
Τὼ δ' ἄρ' ἀναΐξαντ' Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱὸς
Ἐσφόρεον κόρυθάς τε, καὶ ἀσπίδας ὁμφαλοέσσας,
Ἔγχεά τ' ὀξύοντα· πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη,
Χρύσεον λύχνον ἔχουσα, φάος περικαλλὲς ἐποίει.
Δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὃν πατέρ' αἶψα·
Ὦ πάτερ, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι·
Ἔμπης μοι τοῖχοι μεγάρων, καλαί τε μεσόδμαι,
Εἰλάτιναί τε δοκοὶ, καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες,
Φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς, ὡσεὶ πυρὸς αἰθομένοιο.
Ἦ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.

" Hospes hic; non enim otiosum tolerabo, qui meum sanè
" Modium attingat, etiam longè qui-venerit."
Sic utique dixit: huic verò pennarum-expers fuit verbum.
Clausit autem januas aedium habitantibus-commodarum.
Tum verò impetu-facto Ulysses et illustris filius
Intrò-ferebant galeasque et scuta umbonibus munita,
Hastasque acutas; antè autem Pallas Minerva,
Auream lucernam tenens, lumen perpulchrum faciebat.
Tunc demùm Telemachus alloquebatur suum patrem statim;
" O pater, profectò magnum miraculum hoc oculis video;
" Omninò mihi parietes aedium, pulchraque intercolumnia,
" Abiegnaeque trabes, et columnae in-altum erectae,
" Lucent oculis, tanquam igne ardente.
" Certè omninò aliquis deorum intùs, qui coelum latum habitant."

Ver. 27. —— ὅς κεν ἐμῆς γε Χοίνικος ἅπτηται.] Τροφὰς λαμβάνει· τό τι μετρεῖν καὶ τὸ μετρούμενον, χοῖνιξ. *Schol.* Eodem modo explicat *Eustathius*: Οὐδεὶς ἀργὸς τραφήσεται παρ' ἐμοί.— Χοῖνιξ δὲ οὖν, ἡ τροφὴ δίσημος γὰρ ἡ λίξις, ἴσή τι σταθμῷ τοῦ μετροῦντος, καὶ τοῦ μετρουμένου πράγματος. Οὕτω δὲ καὶ ὁ μέδιμνος, καὶ τὸ τάλαντον, καὶ ὁ ζυγός.—Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "ἐπὶ χοίνικος μὴ καθῆσθαι" τὸ Πυθαγόρειον, ἤγουν μὴ τρίβεσθαι ἀργὸν, ἐκ τοῦ ῥηθέντος Ὁμηρικοῦ χαρίεν ἅρμοται. Vide et *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

Ver. 29. —— τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.] Vide suprà ε', 57.

Ver. 30. Κλῆϊσσεν δέ.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* ά, 165. infrà; ubi etiam in Vulgatis scriptum est ἐκλήϊσσεν. Rectè: Fit enim ex κληΐζω, cujusmodi verba Aoristos primos et Futura corripiunt. Vide ad *Il.* ά, 140. *Vulgg.* hìc Κλῆϊσεν δέ.

Ver. 32. Ἐσφόρεον.] *Barnesius* edidit Εἰσφόρεον.

Ver. 33. —— ὀξύοντα.] Vide ad *Il.* ί, 50.

Ibid. —— πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη, Χρύσεον λύχνον ἔχουσα.] Τὴν δᾷδα κυρίως· τῷ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένῳ λύχνῳ τοὺς ἥρωας χρωμένους ὁ Ποιητὴς οὐκ ἐοίκασε· καὶ οὔτε Ἡσίοδος μέμνηται. Ὀρθῶς δὲ στοιχᾷ τῶν Ἀθηνῶν, φρόνησιν οὖσαν, καθαρὸν αὐτῷ παρέχειν τὸ φῶς· καὶ οἰκείως, διὰ τὸν δεδιέναι Ἀθήνησι λύχνον. *Schol.* à *Barnesio* emendata. Vide *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 26.

Ver. 34. Χρύσεον.] Pronunciabatur Χρύσιον.

Ver. 37. 39.—— οὐρανὸν μεγάρων.—— Φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς.] Similitèr apud *Plautum*:

Ædes totæ confulgebant tuæ, quasi essent aureæ.
Amphitr. Act. V. *Scen.* i. *ver.* 44.

Ver. 37. —— μεσόδμαι.] Τὰ μεταξὺ τῶν κίονων διαφράγματα· οἱ νῦν ἄρας περὶ τοὺς τοίχους τὰ ἄκρα βαστάζοντες τῶν δοκῶν. *Schol.*

Ver. 38. —— ὑψόσ' ἔχοντες.] *Al.* ὕψος ἔχοντες.

Ver. 40. Ἦ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.] Similitèr ferè *Hippolytus* apud *Euripidem*:

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Σίγα, καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε, μηδ' ἐρέεινε·
Αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, οἱ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν κατάλεξαι· ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ,
Ὄφρα κ' ἔτι δμωὰς καὶ μητέρα σὴν ἐρεθίζω
Ἥ δέ μ' ὀδυρομένη εἰρήσεται ἀμφὶς ἕκαστα.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ δὶ ἐν μεγάροιο βεβήκει
Κείων ἐς θάλαμον, δαΐδων ὑπολαμπομενάων,
Ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
Ἔνθ' ἄρα καὶ τότ' ἴλεπτο, καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν.
Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπολείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Μνηστῆρσσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων.
Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠδὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

Hunc autem respondens allocutus est soleri Ulysses:
" Tace, et in tuâ mente retine, neque interroga:
" Hic sanè mos est deorum, qui Olympum habitant.
" Sed tu quidem cubitum-eas; ego verò relinquar hic,
" Ut adhuc-magìs famulas et matrem tuam provocem; 45
" Haec verò me lamentans interrogabit de singulis."
Sic dixit: Telemachus verò ex domo discessit
Cubiturus in cubiculum, facibus illucentibus,
Ubi anteà cubabat, quandò ipsum dulcis somnus opprimebat:
Ubi sanè et tunc cubuit, et auroram divinam expectabat. 50
At in domo relinquebatur nobilis Ulysses,
Procis caedem cum Minervâ meditans.
Egrediebatur autem è thalamo prudens Penelope,
Dianae similis, et aureae Veneri:

Ὦ θεῖον δῆμας ἀτῦμα. ———
Ἔστ' ἐν δόμοισι τοῖσδε γ' Ἄρτεμις θεά.
Eurip. Hippol. ver. 1391.

Ibid. —— τις θεός.] *Al.* τις θεῶν. Ut pronuncietur videlicèt θεῶν notante *Barnesio.* Vide ad *Il.* ά, 18.

Ver. 43. Αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν.] Οὗτος ὁ τρόπος, τὰ οὐ βούλονται, φαίνεσθαι. *Schol.* Rectiùs, ut videtur, *Eustathius*: Αὕτη δίκη θεοῦ, ἐν τῷ ἐκφαίνεσθαι, πολλῶν οὖσα, καλὸν δηλοῦν βούλεται. Quod autem deinceps addit; Τοῖς δὲ γράφουσι, Αὕτή τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, τοιοῦτόν τι ἄλλως τις ὁ ἔνδον ἐστὶ θεοῦ, ἢ αὕτη ἡ δίκη, ἐκφύγειν οὐκ ἀμῶν, ἢ καὶ οὕτω ἤθη· id verò, ut opinor, ferri non potest. Vide suprà λ', 217. et infrà ά, 254. ubi similis phrasis occurrit.

Ibid. —— οἱ Ὄλυμπον ἔχουσιν.] " Hoc," inquit *Spondanus*, " dici existimo ad differentiam Deorum *inferorum*, quibus non " est peculiare ut luceant." Verùm hoc in loco istiusmodi distinctio planè est importuna.

Ver. 48. ——— ὑπολαμπομενάων.] *Al.* ἐστὶ λαμπομενάων.

Ver. 55. Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο.] Ὁ δὲ στοιχειώσας ἀπάντων τῶν στιχῶν Ὁμήρου, ὅταν μὲν ἔξω ἔρχωνται αἱ γυναῖκες, καὶ πάλιν ἔνδοθεν εἰσαγαγὼν ἐκδιδάξασθαι βούλεται, τῶν τε φαινόντων τοὺς προείποντας χρόνους, καὶ τῶν ἀμφίσων τοὺς μελλησόντας· καὶ οἱ παπαστικοὶ τοὺς ἀφίσους τῶν συλλαβῶν, οἷδε συχνάκις τοὺς ἔχοντας, παρανοοῦσι ἀλλήλοις τὰ ἐναίσιμα· ἔρχεται δὲ τινὰ στοιχεῖα τὸν ἀριθμὸν τῶν γραμμάτων, καὶ μίσσουσι ἀλλήλους διὰ τῆς ἀκοῆς· ὡς ἔχει φασί· " Ἡ δ' ἴεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια, " Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ." *Dionys. Halicarn. περὶ συνθέσεως*, § 16.

Ver. 54. Ἀρτέμιδι ἰκέλη.] Vide suprà ad ε', 37.

Ibid. —— ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ. Atque ita legitur apud *Eustathium*, in commentario; et apud *Dionysium*, loco suprà citato. Quæ et potior videtur lectio. Vide suprà ad ε', 37.

Τῇ παρὰ μὲν κλισίην πυρὶ κάτθεσαν, ἔνθ' ἄρ' ἔφιζε,
Δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ· ἦν ποτε τέκτων
Ποίησ' Ἰκμάλιος, καὶ ὑπὸ θρῆνυν ποσὶν ἧκε
Προσφυὲς ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο πῶας.
Ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια.
Ἦλθον δὲ δμωαὶ λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο
Αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἦρον, ἠδὲ τραπέζας,
Καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἔπινον.
Πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον· ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν
Νήησαν ξύλα πολλὰ, φόως ἔμεν, ἠδὲ θέρεσθαι.
Ἡ δ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπτε Μελανθὼ δεύτερον αὖτις·
Ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις διὰ νύκτα
Δινεύων κατὰ οἶκον; ὀπιπτεύσεις δὲ γυναῖκας;
Ἀλλ' ἔξελθε θύραζε, πάλαι, καὶ δαιτὸς ὄνησο·
Ἦ τάχα καὶ δαλῷ βεβλημένος εἶσθα θύραζε.
Τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δαιμονίη, τί μοι ὧδ' ἐπέχεις κεχοτημότι θυμῷ;
Ἦ ὅτι οὐ λιπόω; καπὰ δὲ χροῒ εἵματα εἶμαι;

Et juxta ignem quidem sedem deposuerunt, ubi utique insidere-solebat,
Circumcircà-ornatam ebore et argento; quam olim faber
Fecerat Icmalius, et subtùs scabellum pedibus posuerat
Aptum ex ipsâ; ubi magna injiciebatur pallia.
Illic desidebat deindè prudens Penelope.
Venerunt autem famulae candidae-ulnis ex domo;
Hae autem panem quidem multum auferebant, et mensas,
Et pocula, unde scilicèt viri superbientes bibebant.
Ignem verò à focilis ad terram jecerunt; aliaque super ipsos
Cumulârunt ligna multa, ut lumen esset, et calefactio.
At Ulyssem increpabat Melantho secundò rursùs:
" Hospes, adhuc et nunc hîc molestus-eris per noctem
" Versans in domo? observabisque mulieres?
" Sed exi foràs, miser, et convivio juvare:
" Aut citò et torre percussus ibis foràs."
Hanc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses;
" Improba, cur in me sic invehis irato animo?
" An quòd non niteo? mala autem corpori vestimenta indutus sum?

Ibid. —— χροΐ.] *Barnesius* edidit χρωΐ. Quod eodem modo pronunciandum.

Ver. 55. — ἔνθ' ἄρ' ἔφιζε.] *Al.* ἔνθα δ' ἵζεν.

Ver. 58. Προσφυὲς ἐξ αὐτῆς.] Ἤγουν περιφυσίως καὶ ἁρμόσαν τῇ καλιᾷ. *Eustath.*

Ibid. —— ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο πῶας.] Οὐ λίαν διαδέλτιον ὑπεστρωμένον ἔχουσα, οὐδὲ τάπητα μαλακῶν ἱρίων, κατὰ τὴν περιφερῆν Ἑλένην, [suprà ὅ, 124.] πῶας δὲ μίγα· κατὰ ἠρεμαῖον καὶ τοῦτο ἑρίλλιον. *Eustath.* Vide suprà ad ὅ, 45. et ρ', 266.

Ver. 61. —— ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἦρον, ἠδὲ τραπέζας.]

Postquam prima quies epulis, mensaque remotæ. *Æn.* I, 723.

Ver. 62. — δέπα.] *Barnesius* edidit δέπα'. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus, infrà υ, 153.

Ver. 66. —— ἀνιήσεις.] Vide ad Π. ν', 103. et ί, 24. Item infrà ad ύ, 178.

Ver. 67. —— δαιτυσίων.] *Al.* δαιτυμόνας et δαιτυμόνες.

Ver. 72. Ἦ ὅτι οὐ λιπόω;] Editiones nonnullæ, notante *Barnesio*, hoc in loco legunt, Ἦ ἦτοι οὐ μετόπω.

Πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει.
Τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι.
Καὶ γὰρ ἐγώ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον
Ὄλβιος ἀφνειὸν, καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ
Τοίῳ, ὁποῖός ἔοι, καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι.
Ἦσαν δὲ δμῶες μάλα μυρίοι, ἄλλα τε πολλὰ,
Οἵσίν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται·
Ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων· ἤθελε γάρ που.
Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλίσσῃς
Ἀγλαΐην, τῇ νῦν γε μετὰ δμωῇσι πέπασσαι,
Μή πώς τοι δίστοινα κοτεσσαμένη χαλεπήνῃ,
Ἢ Ὀδυσεὺς ἔλθῃ· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα.
Εἰ δ' ὁ μὲν ὥς ἀπόλωλε, καὶ οὐκέτι νόστιμός ἐστιν,

" Mendicoque per populum ? necessitas enim urget.
" Tales mendici et errones viri sunt.
" Etenim ego quondam domum inter homines habitabam
" Beatus divitem, et saepè dabam erroni
" Tali, qualis esset, et cujuscunque rei indigens veniset.
" Erant verò *mihi* servi valdè multi, aliaque multa,
" Quibus scilicèt benè vivunt *homines*, et divites vocantur :
" Sed Jupiter perdidit Saturnius ; voluit enim aliquâ-de-causâ.
" Ideò nunc *cave* nè aliquandò et tu, mulier, omnem amittas
" Pulchritudinem, quâ nunc sanè inter ancillas ornata es ;
" Nè fortè tibi domina irata saeviat,
" Vel Ulysses venerit ; adhuc enim et spei copia *est*.
" Sin ille quidem ita periit, et non ampliùs rediturus est,

Ver. 73. Πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον.] Ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἐστὶν ἡ τ' ἀδοξία, Κἀν ᾖ σοφός τις, ἡ τ' ἀνιμία βίου. *Euripid. Erectheus, ver.* 16.

Ibid. —— ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει.] Τὸ τῆς ἀνάγκης ἴσον' ἀδάμαστον φύσις. *Æschylus, Prometh. ver.* 105.

" *Necessitate, quæ ultimum et maximum te-*
" *lum est.*" *Liv. lib.* IV. § 28.

Ver. 75. 80. Καὶ γὰρ ἐγώ ποτε οἶκον —— Ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε.] Similitèr *Euripides* :

Κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἰμ' ἔτι·
Τὸν πάντα δ' ὄλεον ἥμαρ ἶν μ' ἀφείλετο.
Hecuba, ver. 284.

Et *Ovidius* :

Nos quoque floruimus, sed flos erat ille caduci.
Trist. lib. V. *Eleg.* VIII. *ver.* 19.

Ver. 76. — δίεσκον.] *Dare solebam.* ——
Ver. 77. — ὁποῖός ἔοι, καὶ.] *Al.* ἐπεὶ ἔοικεν.
Ver. 79. Οἵσίν τ'.] *Quibus videlicet.* ——
Ibid. — καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.] *Dio Chrysostomus* hoc ita videtur accepisse, ac si Poeta divites, vulgari æstimatione tantùm, non reverà felices dicere voluerit. Πανυ̃ς, (inquit, *Orat.* 78. sub initio,) οὐχ αὑτῷ γνώμην ἀποφαινόμενος, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐξηγούμενος δόξαν, [φησὶν,] " Οἵοί [Οἵσιν] τ' εὖ " ζώουσι, καὶ ἀφνειὸὶ καλέονται·" ὡς μόνοι καλουμένων αὐτῶν ἀφνειῶν, ἀλλ' οὐκ ὄντων κατ' ἀλήθειαν. Quâ ratione dixit *Horatius* :

Non possidentem multa vocaveris
Rectè beatum. ——
Carm. lib. IV. *Od.* IX, 45.

Verùm istiusmodi explicatio huic loco minimè convenit.

Ver. 80. Ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε.]

Ζεὺς γάρ τοι τὸ πάλαιτον ὑπερφίαλοι ἄλλοτε ἄλλῳ·
Ἄλλοτε μὲν πλουτοῦν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
Theogn. Gnom. ver. 157.

Ver. 81. —— μή ποτε καὶ σὺ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλίσσῃς.] Τὸ δὲ " μή ποτε πᾶσαν ὀλίσ- " σῃς ἀγλαΐαν" καὶ τὸ, " μὴ πώς τοι δίστοινα " χαλεπήνῃ," [*ver.* 83.] συνάδει ἔλλειψιν ἔχουσι τοῦ " ἕρα," ἢ " δείδιθι," ἢ τοιούτου τινός. *Eustath.* Vide suprà ad π', 381.

Ibid. —— πᾶσαν.] *Al.* πάμπαν.
Ver. 82. —— τῇ.] *Al.* τήν.
Ver. 84. —— ἶλθῃ.] *Al.* ἵλῃ.

Ἀλλ' ἤδη παῖς τοῖος Ἀπόλλωνός γε ἔκητι
Τηλέμαχος· τὸν δ' οὔτις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
Λήθει ἀτασθάλλουσ'· ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια·
Ἀμφίπολον δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Πάντως, Θαρσαλέη, κύον ἀδδεὲς, οὔτι με λήθεις
Ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις.
Πάντα γὰρ εὖ ἤδησθ', ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς,
Ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν
Ἀμφὶ πόσει εἴρεσθαι· ἐπεὶ τυκινῶς ἀπάχημαι.
Ἦ ῥα, καὶ Εὐρυνόμην ταμίην πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὐρυνόμη, φέρε δὴ δίφρον καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
Ὄφρα καθεζόμενος εἴπῃ ἔπος, ἠδ' ἐπακούσῃ
Ὁ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δὲ μάλ' ὀτραλέως κατέθηκε φέρουσα
Δίφρον ἐΰξεστον, καὶ ἐπ' αὐτῷ κῶας ἔβαλλεν·
Ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.

" At jam filius talis Apollinis utique voluntate
" Telemachus; hunc autem nulla in aedibus mulierum
" Latet perperàm-agens; quoniam non ampliùs tantillae-aetatis est."
Sic dixit: eum verò audivit prudens Penelope;
Ancillam autem objurgabat, verbumque dixit, compellabatque:
" Omninò, audax, canis intrepida, non me lates
" Perpetrans magnum facinus, quod tuo capite perlues.
" Omnia enim benè nôsti, quoniam ex me audivisti ipsâ,
" Quòd hospitem eram in aedibus meis
" De marito interrogatura; quoniam multùm tristor."
Dixit, et Eurynomen oeconomam sermone allocuta est:
" Eurynome, affer jam sedem, et pellem super ipsam;
" Ut sedens dicat verbum, et audiat
" Hospes ex me; volo enim ipsum interrogare."
Sic dixit: illa verò valdè festinantèr deposuit ferens
Sedem benè-politam, et ei pellem injiciebat:
Illic sedebat deindè multa-passus nobilis Ulysses.

Ver. 86. —— Ἀπόλλωνός γε ἔκητι.] Κουρητόφος γὰρ ὁ Φοῖβος. *Schol.* Vide infrà ad ν, 71.

Ver. 88. 91. Λήθει —— λήθεις.] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 92. —— ἃ σῇ κεφαλῇ ἀναμάξεις.] Πάντως ἐαυτῇ προστρέψεις· ἢ ἀναλήψεις. *Schol.* Similitèr *Eustathius*: Τὸ δὲ "ἀναμάξεις" ἀντὶ τοῦ προστρέψεις· σαφέστερον δὲ ἀντὶ τοῦ προσκολληθήσαι ποιήσεις αὐτῇ τῇ σῇ κεφαλῇ. Καὶ ἔστιν εὑρεῖν τοιαύτην ἔννοιαν καὶ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ· ἔνθα φαίνεται ταῖς στιφουσμένων κεφαλαῖς ἐναπομάττεσθαι τὸ ἐν τοῖς ξίφεσιν αἷμα· ὡς εἰς κεφαλὴν δεῖν ἐπίνοιαν τρεπομένου τοῦ πάσχειν.

—— κἀπὶ λευγαίοισιν κάρα
Κηλῖδας ἐξίμαξεν ——.
Sophocl. Electr. ver. 447.

Eodem modo explicat et Dna. *Dacier.* Poeta autem (ut opinor) hâc phrasi idem simplicitèr denotare vult ac infrà χ', 217. " — σῇ δ' αὐτοῦ κράατι τίσεις." *Tuo ipsius capite lues.* Occurrit porrò eadem phrasis apud *Herodotum*; Τὰ μὲν γὰρ πρότερον ἐγώ τε ἐπῆνεσα, καὶ ἐμῇ κεφαλῇ ἀναμάξας φέρω, *Lib.* I. § 155.

Ver. 93. —— ἤδησθ', ἐπεί.] Ita ex utràque *Eustathii* editione et ex *Oxoniensi* restituit *Barnesius*. *Vulgg.* ἤδησθα, ἐπεί.

Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτὴ,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις; ἠδὲ τοκῆες;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι, οὐκ ἄν τίς σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν
Νεικέοι· ἦ γάρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει·
Ὥστε τευ ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεουδὴς
Ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἀνάσσων,
Εὐδικίας ἀνέχῃσι· φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα
Πυρούς, καὶ κριθάς, βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ·
Τίκτει δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχει ἰχθῦς
Ἐξ εὐηγεσίης· ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.
Τῷ ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα μετάλλα σῷ ἐνὶ οἴκῳ

Illis autem sermonem exordiebatur prudens Penelope:
" Hospes, hoc quidem te primùm ego percontabor ipsa,
" Quis? undè es virorum? ubinam tibi urbs et parentes?"
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O mulier, nemo te hominum in immensâ terrâ
" Vituperaret: certè enim tua gloria ad coelum latum pervenit;
" Sicut alicujus vel regis eximii; qui deo-similis
" Viris in multis et fortibus regnans,
" Jura sustentet; ferat autem terra nigra
" Tritica et hordea, graventurque arbores fructu;
" Pariunt verò robustae pecudes; mare porrò praebet pisces,
" Ex prudenti-administratione; felicitérque degunt populi sub ipso.
" Ideò me nunc alia quidem percontare tuâ in domo;

Ver. 109. 111. — ὅς τε θεουδὴς — Εὐδικίας ἀνέχῃσι.] Τουτέστι θεοῦ λόγον ἔχων διάνοιαν, οὐ σαπέντερον, οὐδὲ περαινόν, οὐδὲ τρίαινα, ὡς ἴνιοι πλάττουσι ἑαυτοὺς καὶ γράφουσι, τῷ ἀντίπνῳ ποιοῦντες ἐπίφθονον τὸ ἀνώνυμον. *Plutarch.* περὶ ἀγαμίας ἀναλδίνου. Cæterùm totum hunc imitatur *Hesiodus*:

Οἵ τ' ἰθείας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι δίδοῦσιν
Ἰθείας, καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
Τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ· —
Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον· ὄρεσι δὲ δρῦς
Ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας·

Εἰρωπάων δ' ἴσις μαλλοῖς καταδεδέδαται, &c, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. *ver.* 223. 230.

Vide *Platonem de Republ. lib.* II. ubi loca hæc *Homeri* et *Hesiodi* citantur.

Ver. 110. Ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι.] Apud *Platonem de Republ. lib.* II. itemque apud *Plutarchum*, loco jam suprà citato, omittitur hic versus.

Ver. 111. —— φέρῃσι δὲ γαῖα μέλαινα Πυροὺς, &c.] Similitèr apud *Callimachum*:

Κείνοις οὐ μὰν ἄρουρα φέρει στάχυν, οὐ δὲ γαλήλη
Τιτραίνεται, οὐ δ' ἅλοες ἀΐσσεται ——.

Hymn. in Dian. ver. 130.

Ver. 112. —— βρίθῃσι.] Vide ad *Il. ν*, 343.

Ver. 113. Τίκτει — παρέχει.] Apud *Platonem* Τίκτῃ — παρέχῃ. Quod et cum præcedentibus φέρῃσι, βρίθῃσι aptiùs congruit.

Ibid. —— Ἔμπεδα.] *Il.* Ἔμπεδα.

Ibid. —— Θάλασσα δὲ παρέχει ἰχθῦς.] Quamvis piscium copia hîc inter Populi felicis et opulenti bona numeretur, nusquam tamen apud Poetam eos ad edendum appositos memorari observat *Athenæus*: Ἑλλάσκοντον δὲ Ὁμηρος ἰχθύοντα προσαγορεύων, καὶ τοὺς Φαίακας πλουσιωτάτους ποιῶν, καὶ ἐν τῇ Ἰθάκῃ ἰδιῶς λιμένας φησίδος, καὶ νήσους πρωτοχὶ πολλὰς, ἐν αἷς ἰχθύων ἐγίνετο πλῆθος καὶ ἀγρίων ἐρίφων· καὶ εἰς εὐδαιμονίαν δὲ καταριθμῶν τὸ τὴν Θάλασσαν ἰχθῦς παρέχειν· ἡμᾶς τούτων εἴδεν οὐδένα ποιεῖ προσφιλόμενον. *Lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. —— παρέχει.] Vide ad *Il. ζ*, 62.

Ver. 114. Ἐξ εὐηγεσίης.] Τῆς εὐδαιμονίας· ἢ τῆς εὐαρχίας, παρὰ τὸ εὖ ἡγεῖσθαι· καλῶς δ' οἱ σὺν τῷ ε γεγέσθαι εὐηγεσίης. *Schol.*

Ibid. —— ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.] Ἐν ἀρετῇ καὶ εὐδαιμονίᾳ διάγουσι. *Schol.* Ἔστι δὲ στρατηγίας μὲν ἕνεκεν, ἡ τῶν πολιτῶν πανοστρατιὰ βασιλέως δὲ, ἡ τῶν ὑπηκόων εὐδαιμονία. *Themist. Orat.* X. *de Pace.*

Μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν,
Μή μοι μᾶλλον θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων
Μνησαμένῳ· μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος· οὐδέ τί με χρὴ
Οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε
Ἧσθαι· ἐπὴν πάντιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεί·
Μή τίς μοι δμωῶν νεμεσήσεται, ἠὲ σύ γ' αὐτή·
Φῂ δὲ δακρυπλώειν βεβαρηότα μὲ φρένας οἴνῳ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖν', ἦτοι μὲν ἐμὴν ἀρετὴν, εἶδός τε, δέμας τε,
Ὤλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι· μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς.
Εἰ κεῖνός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι,
Μεῖζόν κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτω·
Νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐτέσσενεν κακὰ δαίμων·
Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Οἵ τ' αὐτὴν Ἰθάκην εὐδείελον ἀμφινέμονται,

" Nè verò meum exquire genus et patriam terram,
" Nè mihi magìs animum implicas doloribus
" Recordanti: valdè enim sum aerumnosus; neque omninò me oportet
" Domo in alienâ lugentemque flentemque
" Sedere: quoniam multum *est* lugere indiscriminatim semper:
" Nequa mihi ancillarum succenseat, vel tu ipsa;
" Dicatque lachrymis-abundare gravatum me mentem vino."
Huic autem respondit deindè prudens Penelope:
" Hospes, profectò quidem meam excellentiam, formamque, corpusque,
" Perdiderunt immortales, quandò ad Ilium navigabant
" Argivi; cum iis autem meus maritus erat Ulysses.
" Si ille utique reversus meum statum gubernaret,
" Major gloria esset mea, et melior ita:
" Nunc autem tristor: tot enim mihi immisit mala deus:
" Quotquot enim insulis dominantur optimi,
" Dulichioque, Samaeque, et nemorosae Zacyntho,
" Quique ipsam Ithacam amoenum incolunt,

Ver. 116. Μηδ' ἐμὸν.] *Al.* Μηδέ μου.

Ver. 117. —— Θυμὸν ἐνιπλήσῃς ὀδυνάων Μνησαμένῳ.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem. *Æn.* II. 3.

Ver. 122. Φῂ δὲ δακρυπλώειν βεβαρηότα μὲ φρένας οἴνῳ.] Ὁ γὰρ οἶνος ὁ πολὺς μάλιστα φαίνεται παρασκευάζειν τοιούτους, οἵους λέγομεν τοὺς μελαγχολικοὺς εἶναι· καὶ πλεῖστα ἥδη ποιεῖν [*Al.* ποιεῖ] κινήσαντα, οἷον ἐρεθίσαντα, φιλονεικήσαντα, ἐλπίσαντα, ἐπαμῦναι —— ὁ μὲν λάλος, ὁ δὲ κινητικός, ὁ δὲ ἐριδμαχος· ποιεῖ γὰρ τινὰς καὶ τοιούτους· δι' ὃ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε, "Καί μὲ " φησὶ δῶρον πλῆσαι βεβαρηότα φρένας οἴνῳ." Ἀριστοτ. *Probl. Sect.* 30. haud longè ab initio. Ubi notandum in transcursu *Aristotelem* versum hunc alitèr, ac in Vulgatis jam scriptum esse, legisse; nisi fortè ille memoriâ tantùm citaverit.

Ibid. —— βεβαρηότα.] Δεπερῶν πεπλήσθαι. *Schol. Al.* δέκεν πλῆσαι.

Ver. 125. —— εἰσανέβαινον.] *Al.* εἰς Ἴλιον ἀνέβαινον.

Ver. 127. —— τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι.] Τοῦ ἐμοῦ βίου προνοοῖτο. *Schol.*

Ver. 129. —— ἐτέσσενεν.] *Al.* ἐπέκλωσεν.

Ver. 130. Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν.] Vide suprà ad ν', 122.

Ver. 131. Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε.] Vide suprà ad ι', 246. et ο', 29.

Οἵ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
Τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάζομαι, οὔθ' ἱκετάων,
Οὔτε τι κηρύκων, οἵ δημιοεργοὶ ἔασιν·
Ἀλλ' Ὀδυσῆα ποθεῦσα, φίλον κατατήκομαι ἦτορ·
Οἱ δὲ γάμον σπεύδουσιν· ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω·
Φᾶρος μέν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων
Στησαμένῃ μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν,
Λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' αὐτοῖς μετέειπον·
Κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
Μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰσόκε φᾶρος
Ἐκτελέσω, (μή μοι μεταμώλια νήματ' ὄληται,)
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰσότε κέν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ παθέλῃσι ταναηλεγέος θανάτοιο·
Μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
Αἴ κεν ἄτερ σπείρου κεῖται, πολλὰ κτεατίσσας.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα κεν ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκον μέγαν ἱστὸν,
Νύκτας δ' ἀλλύεσκον, ἐπὴν δαΐδας παραθείμην.

" Hi me nolentem ambiunt, atteruntque domum.
" Ideò neque hospites curo, neque supplices,
" Neque omninò praecones, qui publici-ministri sunt;
" Sed Ulyssem desiderans, charo contabesco corde:
" Hi autem nuptias urgent; ego verò dolos struo:
" Vestem quidem mihi primùm inspiravit in mentem deus
" Exorsae magnam telam in aedibus texere,
" Subtilem et immensam: statim autem inter illos dixi:
" Juvenes, mei proci, quandoquidem mortuus est nobilis Ulysses,
" Manete urgentes *licèt* meas nuptias, donec vestimentum
" Perfecero, (nè mihi vana fila pereant,)
" Laërti heroï sepulchrale, *in tempus* quo ipsum
" Fatum perniciosum corripuerit perennis mortis;
" Nequa mihi in populo Achivarum succenseat,
" Si sine vestimento jaceat, multa qui possedit.
" Sic dixi: illis autem persuasus est animus generosus.
" Tunc interdiù quidem texebam magnam telam,
" Noctu verò dissolvebam, postquam faces adhibueram.

Ver. 133. Οἵ.] *Barnesius* edidit Τοί.

Ver. 136. —— Ὀδυσῆα ποθεῦσα, φίλον κατατήκομαι ἦτορ.] Ἀμφίζολον, inquit *Eustathius*, εἴτε περὶς τὸν Ὀδυσέα, εἴτε περὶς τὸ ἦτορ, πολλαχοῦ τὸ φίλον. Vera autem posterior constructio; ut liquet ex locis innumeris ubi eadem phrasis occurrit.

Ver. 139. Στησαμένῃ —— ὑφαίνειν.] *Al.* Στησαμένη —— ὕφαινον.

Ver. 143. —— μεταμώλια.] *Al.* μεταμῶ μια.

Ver. 144. —— εἰσότε.] *Al.* εἰς ὅτε.

Ver. 149. Ἔνθα κεν ἡματίη.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Ἔνθα καὶ ἡματίη· uti in vulgatis editum est suprà β', 104. ubi idem versus occurrit. Ac verior videtur hæc lectio: Nam vocula κεν cum sententiâ (ut opinor) hoc in loco non convenit.

Ver. 150. Νύκτας δ' ἀλλύεσκον.] Hinc *Ovidius*:

Durat opus vatum, Trojani fama laboris,
Tardaque nocturno tela retexta dolo.
Amor. lib. III. *Eleg.* ix. 29.

Et *Propertius*, de eâdem *Penelope*:

Ὡς τρίετες μὲν ἔληθον ἐγὼ καὶ ἔπειθον Ἀχαιούς·
Ἀλλ' ὅτε τέρτατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη,
Καὶ τότε δή μ', διὰ δμωάς, κύνας οὐκ ἀλεγούσας,
Εἶλον ἐπελθόντες, καὶ ὁμοκλήσαντ' ἐπέεσσιν.
Ὡς τὸ μὲν ἐξετέλεσσα καὶ οὐκ ἐθέλουσ' ὑπ' ἀνάγκης·
Νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον, οὔτε τιν' ἄλλην
Μῆτιν ἐφευρίσκω· μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆες
Γήμασθ'· ἀσχαλάᾳ δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων,
Γιγνώσκων· ἤδη γὰρ ἀνὴρ οἷός τε μάλιστα
Οἶκον κήδεσθαι, τῷ τε Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.
Ἀλλὰ καὶ ὥς μοι εἰπὲ τεὸν γένος, ὁππόθεν ἐσσί·
Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐσσὶ παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.

" Sic triennium quidem latebam ego et persuadebam Achivis:
" Sed quum quartus venit annus, et advenerunt horae
" Mensibus exeuntibus, diesque multi circumacti-sunt,
" Utique tunc demùm me, per famulas, canes non curantes,
" Deprehenderunt supervenientes, et increpuerunt verbis.
" Sic illud quidem perfeci, etiam nolens, ex necessitate:
" Nunc verò neque effugere possum nuptias; neque ullum aliud
" Consilium invenio; valdè autem hortantur parentes
" Nubere; et aegrè-fert filius victum devorantes,
" Cognoscens: jamjam enim vir *est* habilis maximè
" Ad domum curandam, cui utique Jupiter gloriam praebet.
" Sed et sic mihi dic tuum genus, unde sis;
" Non enim à quercu es olim-fabulosâ, neque à petrâ."

Conjugium falsâ poterat differre Minervâ,
Nocturno solvens texta diurna dolo.
Lib. II. *Eleg.* IX. 3.

Ver. 151. —— Ἀχαιούς.] Ἀντὶ τοῦ, μνηστῆρας· Uti notavit *Barnesius*. Vide suprà ad σ', 93.

Ver. 155. —— ἐμοκλήσαντ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἐμόκλησαν. Quæ fortè et verior lectio. Nam verbum ἐμοκλίω nusquam alibi apud Poetam nisi Voce *Activâ* occurrit. Vide ad *Il.* ψ', 363. item ad ά, 51.

Ver. 158. —— μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆες.] Vide suprà ad ί, 16.

Ver. 159. Γήμασθ'.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 160. —— οἷός τε μάλιστα Οἶκον κήδεσθαι.] Ita infrà φ', 116. 117.

—— ὃν' ἐγὼ κατέπεισθ' ἀποέμεν
Οἶός ἐ' ἦδη πυκνοὶς ἀίδηλα πάλ' ἀπαλίσθαι.

Cæterùm *Henricus Stephanus* hîc inter varias lectiones retulit οἷός τι, μίγας τι.

Ver. 161. —— τῷ τε Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.] *Al.* κῦδος ὀπάζῃ. Cæterùm Dna. *Dacier* hîc legendum existimat ὀπάζοι· " C'est un sou-" hait (inquit) que Penelope fait pour son " fils." Malè omninò.

Ibid. —— κῦδος.] *Al.* ὄλβον. Atque ita legit MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 162. —— εἰπὲ τεὸν γένος, ὁππόθεν ἐσσί.]

Qui genus? undè domo? ——
Æn. VIII, 114.

Ver. 163. Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐσσὶ παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης.] Οἱ γὰρ παλαιοὶ ὑπελάμβανον τοὺς πρὸ ἑαυτῶν ἐκ δρυῶν καὶ πετρῶν γεγενῆσθαι, διὰ τὸ τὰς τυπευούσας εἰς τὰ στελέχη καὶ σπήλαια ἐνεδίνας τὰ παιδία· ἔστι δὲ ὁ λόγος, οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γ' εὖ· —— παλαιὸν δὲ τοὺς πάλαι ἀνθρώπους ἐν ταῖς ἐρημίαις τὰς μίξεις ποιεῖσθαι πλησίον δρυῶν καὶ πετρῶν. *Schol.* Παροιμιώδης ὁ λόγος· καὶ —— καταφατικῶς μὲν ἀπὸ δρυὸς ἢ ἀπὸ πέτρας εἶναί τις λέγεται, ὅτι οὐκ ἔστ' γένος αὐτῶν εἰπεῖν· ἀποφατικῶς δὲ φάναι ὡς οὐκ ἔστί τις ἀπὸ δρυὸς παλαιφάτου ἢ ἀπὸ πέτρης, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοι συγῆναι πόθεν ἐστίν. —— Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως νοηθῆναι τὸ ῥητὸν οὕτως ἀπλουστέρως· εἰπέ μοι τὰ κατὰ σὲ· οὐ γὰρ ἂν εἶπους χρόνῳ μακρῷ ἀπωλῆσθαι τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην, ὡς τὰ ἐκ δρυὸς καὶ πέτρας παλαιὰ διηγήματα. *Eustath.* Hinc apud *Platonem*: Ἢ οὐκ ἐκ δρυὸς ποθὲν, ἢ ἐκ πέτρας τὰς παλαιτάτας γέγονεθαι; *De Republ. lib.* VIII. Sed et aliam adhuc hujus phrasis explicationem affert *Eustathius* ad

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Οὐκ ἔτ' ἀπολλήξεις τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα;
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω· ἦ μέν μ' ἀχέεσσί γε δώσεις
Πλείοσιν, ἢ ἔχομαι· ἡ γὰρ δίκη, ὁππότε πάτρης
Ἧς ἀπέησιν ἀνὴρ τόσσον χρόνον, ὅσσον ἐγὼ νῦν,
Πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων·
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς.
Κρήτη τις γαῖ' ἐστὶ, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυτος· ἐν δ' ἄνθρωποι
Πολλοὶ, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόλεις.

Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O uxor venoranda Laërtiadae Ulyssis,
" Nondum desines meum genus interrogare?
" Sed tibi enarrabo; certè quidem me doloribus utique dabis
" Pluribus, quàm tenear: hic enim meo, quandò à patriâ
" Suâ absit vir tanto tempore, quanto ego nunc,
" Multas hominum per urbes errans, dolores patiens:
" Sed et sic dicam, quod me percontaris et interrogas.
" Creta quaedam terra est, medio in nigro ponto,
" Pulchra et pinguis, circumfluus; in eâ autem homines
" Multi, innumeri, et nonaginta urbes,

Odyss. χ', 290. Τὸ ἀπὸ δρυὸς, (inquit) ἢ πέτρης εἶναί τινά, οὐ μόνον ἀσχαιογονίαν παλαιστάτην σημαίνει Ὁμηρικώτερον, ἀλλὰ καὶ ἄδης ἀνέραμνον. Quo sensu (notante *Duporto, in Gnomologiâ* ad hunc locum,) usurpatur apud *Plutarchum*: Καίτοι οὐδὲ αὐτὸς "ἀπὸ δρυὸς "οὐδ' ἀπὸ πέτρης" ἐγενόμην. *Consolat. ad Uxor.* haud longè ab initio. Et apud *Theocritum*: "—— πέτρας ἀπόνομα· ἀπιράμων." *Idyll.* X, 7. Et *Ciceronem*: "Non enim est è "saxo sculptus, aut è robore dolatus." *Academic. lib.* IV. Et in *Tusculanis*: "Non "enim silice nati sumus." *Lib.* III. *cap.* 6. Verùm ista interpretatio huic *Homeri* loco non convenit. Porrò *Clemens Alexandrinus* versum hunc allo adjecto hemistichio citat:

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἐσσὶ παλαιφάτου, οὐδ' ἀπὸ πέτρης·
Ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐσσί. ——

Admonit. ad Gentes.

Vide et ad *Il.* χ', 126.

Ibid. —— παλαιφάτου.] Παλαιὰ φανιζομένη, ἀντὶ τῆς παλαιὰ μαθύουσα ——. Τινὲς δὲ παλαιφάγον, ἐκείθεν οἱ παλαιὸν ἐβαλανοφάγουν· παρὰ τοῦτο καὶ φαγὸς ὁ φαγὼν τὴν σῦκα. *Schol. Etymologicon Magnum* et aliam hujus vocis interpretationem affert: Παλαιφαμένη, ἀντὶ τοῦ τὴν πάλαι ἐστηκυίαν δρυός. Porrò apud *Hesychium*, notante *Barnesio*, legitur et παλαιφάτου.

Ver. 166. —— ἀπολλήξεις.] *Al.* ἀπολλήξῃς, et ἀπολλέξῃς.

Ver. 170. Πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἀλάμενος.] Vide suprà ad ά, 3.

Ver. 172. Κρήτη τις γαῖ' ἐστὶ, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.]

Creta Jovis magni medio jacet insula ponto.
Æn. III, 104.

Ver. 174. Πολλοὶ, ἀνειρέσιοι.] Ἐκπέπληγται τῷ πολλῷ, τὸ ἀνυπέρβλητον, αἰδόμενος εἰπεῖν. *Schol.*

Ibid. —— καὶ ἐννήκοντα πόλεις.] In *Iliade* ἑκατόμπολιν τὴν Κρήτην vocat Poeta:

Ἄλλοι δ', οἱ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφιβέβηκα.
Il. β', 649.

Quâ de re *Eustathius*: Ἐπιτιμοτάτολις δὲ νῦν Κρήτη, ἡ ἐν Ἰλιάδι ἑκατόμπολις, κατὰ στρατήγημα ἀναπεπταμένην γὰρ φασὶ ἔχειν πόλεις ὑπὸ Ἰδομενέως ἐκπολίσεις ἐξ Ἰλίου, ὅτι Λύκος αὐτὸν ἀπέλαυνεν, ὃν δὴ Διὸς παῖδα ὄντα, φόλακα τῆς βασιλείας κατέλιπε· δρέποντα θρασύν, ὡς ὁ Λυκόφρων φησί· τὰς δὲ πεμπούσας δίκας πόλεις προσοικοδόμας φασὶν ὕστερον μετὰ τὰ Τρωϊκά. ——Ἕτεροι δὲ οὐχ ἁπλοῦν ἐκεῖ νοοῦσι τὸν ἑκατόμπολιν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πολύπολιν. Καὶ εἶναι οὕτω νοητὸν λαμβάνεσθαι τὸ ἑκατὸν, διὰ τὸ ἀριθμὸν τοῦ ἀνειλόου ἀφθονῶν κατὰ τὸ "ἑκατὸν "δὲ Θήβαι," καὶ "ἑκατὸν πύλαι πρόπυλον." Ὡς τε ἑκατόμπολις Κρήτη, ἡ πολύπολις. Similitèr *Scholiastes* ad *Il.* β', 649. et ad hunc locum. Vide et *Strabonem, Geograph. lib.* X. *pag.* 735. *al.* 479. ubi de hâc re plura. *Virgilius* Ithacem secutus est:

Centum urbes habitant magnas ——
Æn. III, 106.

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοί,
Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε Πελασγοί.
Τοῖσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς μεγάλη πόλις· ἔνθα τε Μίνως
Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής,

" Alia autem aliorum lingua mixta: insunt quidem Achivi,
" Insunt verò indigenæ Cretenses magnanimi, insunt et Cydones,
" Doriensesque trifariàm-divisi, eximiique Pelasgi.
" Apud hos autem est Cnossus magna urbs; ubi scilicêt Minos
" Novennalis regnabat Jovis magni confabulator,

Ver. 175. Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη.] Προφυτεύμησεν, ἵνα μή τις αὐτὸν ἐλέγξῃ, διὰ τὸ μὴ χρήσασθαι τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν. *Schol.* Sed hoc longiùs petitum.

Ibid. —— ἐν μὲν Ἀχαιοί, Ἐν δ' Ἐτεόκρητες, &c.] Vide *Diodorum Siculum, Hist. lib.* V. haud longè à fine; et *Strabonem, Geograph. lib.* X. *pag.* 728. *al.* 475.

Ibid. —— ἐν μὲν Ἀχαιοί.] Μετὰ τὴν Ἴλιακὴν Ταλθύβιος ἐν Μυκηναῖς ἦγαγεν ἀποικίαν. *Schol.*

Ver. 176. —— Ἐτεόκρητες.] Οἱ αὐτόχθονες Κρῆτες· ἢ οἱ Ἰδαγενεῖς. *Schol.*

Ibid. —— ἐν δὲ Κύδωνες.] *Strabo*, loco suprà citato, et hos *Cretæ* indigenas fuisse arbitratur: Τοὺς μὲν οὖν Ἐτεοκρῆτας καὶ τοὺς Κυδῶνας αὐτόχθονας ὑπάρξαι εἰκὸς· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπήλυδας.

Ver. 177. Δωριέες τε τριχάϊκες.] Τριχῇ διῳκημένους· οἱ μὲν γὰρ Εὔβοιαν κατῴκισαν, οἱ δὲ Πελοπόννησον, οἱ δὲ Κρήτην. *Schol.* Alii autem, (uti et notat *Scholiastes*,) vocem τριχάϊκες aliter accipiunt. Κορνοῦτος ὁ συνηχῶν πολλὰ τὸν πόρον· ἢ μετωνομάσθη, ἐπὶ τοῦ "Αρεος, ἤγουν, [*Iliad.* χ'. 132.] " Ἴσος Ἐνυαλίῳ ἀρηϊφίλοισι" —— Ἐκ δὲ τοῦ " ἀρηϊφίλοισι," λύσεις τὸ, " Δωριέες τε τριχάϊκες" οἱ συνηχῶν τὰς τρίχας διὰ τὸ δραστικὸν ποιοῦντες, καμπυλοῦντες εἰρηνται. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3. ipso fine. Eodem modo exponit *Etymologicon Magnum*; locum autem deinceps ex *Hesiodo* affert, ubi altero sensu usurpatur hæc vox: Ἡσίοδος δὲ, διὰ τὸ τριχῇ αὐτοὺς διῳκῆσθαι οὕτω, " —— πάντες δὲ τριχάϊκες καλέονται, Οὕνεκα " τριστοιχὶ γαῖαν ἐδάσσατο βλάστανε." Τρία μοῖρα Ἑλλησπικὰ ἴδρυ τῇ Κρήτῃ ἐπῴκησαν, Πελασγοί, Ἀχαιοί, Δωριῆς. *Etymolog. Magn.* ad vocem Τριχάϊκες. Vide et *Strabonem, Geograph. lib.* X. *pag.* 729. *al.* 476.

Ibid. —— δῖοί τε Πελασγοί.] Vide *Strabonem, lib.* V. *pag.* 337. 338. *al.* 220. 221.

Ver. 178. Τοῖσι.] *Al.* Τῇσι.

Ibid. —— ἔνθα τε Μίνως Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστής.] Μυθολογοῦσι τὸν Εὐρώπης καὶ Διὸς [Ita ex MS. *Barnesius*, pro vulgato τοῦ Διὸς] Μίνωα ἐν Κρήτῃ οἰκοῦντα διὰ ἐννετίας ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸν πατέρα παιδευσόμενον· καὶ ὡς παρὰ σοφωτάτου μαθόντα τὴν δικαιοσύνην, οὐ μόνον ἄλλα καὶ τοῦ χρόνου τὰς ἀποδείξεις δόξαι, ὧν μεταλάβοι ἐν τῇ περιόδῳ ἑκατοντηρίδι παρὰ τοῦ Διός· ὅθεν καὶ τῶν πάντων αὐτὸν βασιλέα καταστῆσαι· τῇ τε γνώμῃ καὶ τῇ πρὸς δικαιοσύνην, ὥστε ἐν ᾅδου δικαστὴν γενέσθαι τῶν ἀδίκων ψυχῶν, Ἢ δὲ ἱστορία παρὰ Πλάτωνι. *Schol.* Vide *Platonem in Minoë*; et *Strabonem, lib.* X. *pag.* 730. *al.* 476. *lib.* XVI. *pag.* 1105. *al.* 762.

Εἶσιν γε Σπινὸς Διὸν νόμοισι χρώμενα.
Euripid. Hippolyt. ver. 98.
ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit.

Ver. 179. Ἐννήμενος.] Οἱ μὲν, ὅτι διὰ ἐννέα ἐτῶν αὐτῷ συνὼν Διΐ, παρ' αὐτοῦ ἐμάνθανε, ἅττινα εἴη δίκαια· οἱ δὲ, ὅτι ἐννεάτης ὢν, βασιλεύειν ἤρξατο· οἱ δὲ, ὅτι ἐπ' ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν, ὁμιλητὴς γενόμενος τοῦ Διός· οἱ δὲ, ὅτι ἐπ' ἐννέα ἔτη παρὰ τῷ πατρὶ ἰσταιδεύθη· φασὶ δὲ Ἴτιμον, ὡς καὶ τῶν βασιλέων γνώμας οὐ ῥᾳδίως τιθέντων οἱ ἀνασταγμένοι· δοκοῦσι οὖν αὐτὸν εἰς τὸν Ἅιδην διὰ ἐννατίας συνθεῖναι νόμους, καὶ φέρουσι διαβεβαιούμενοι ὡς ὑπὸ τοῦ Διὸς ἴδιον διδόμενα. *Schol. Plato* autem, loco jam suprà citato, vocem Ἐννήμενος exponit ἀνὰ ἐννέα ἔτους, nono quoque anno. Quam et veram omninò explicationem contendit *Casaubonus* in annotationibus ad *Strabonem, lib.* X. *pag.* 730. *al.* 476. " Atque hoc (inquit) est quod " alii tradant Minoëm nono quoque anno " solitum leges emendare et ἐννεαέτειν." Vide et *Davisii* annotationes ad *Ciceronis Tusculanas, lib.* II. § 13.

Ibid. —— Διὸς μεγάλου ὀαριστής.] Ἔστιν οὖν οὗτος Ὅμηρον ἐγκώμιον τῆς Μίνω δὲ βραχέων ἐμπρέπον, εἰ οὐ τὸ ἵνα τῶν ἠθῶν ἐστοίκειον Ὅμηρος. —— Τὸ γὰρ, Διὸς ἔνατα παίδα, μόνον ὑπὸ Διὸς σεσιωπῆσθαι, οὐκ ἔχει ὑπερβολὴν ἐπαινου. *Plato in Minoë.* Οὐδὲν γὰρ ἀνέκλεπτον τῷ βασιλεῖ πρόσωπον ὁ τοῦ Διὸς ἔργον. —— Καὶ τοὺς βασιλεῖς Ὅμηρος φησὶν, οὐχ ἱλαστέους, οὐδὲ παῦς χαλεπάνας, ἀλλὰ Δίμωνας παρὰ τοῦ Διὸς καπεδόκησας, βόσεις καὶ φολάσσειν. Καὶ τοῦ Διὸς, οὐ τὸν πολιμιπόλαιον, οὐδὲ τὸν ἀδικοῦντα καὶ φονεύοντα τῶν βασιλέων, ἀλλὰ τὸν δικαίσαντα, ἀριστῆρα καὶ μαθητὴν σεμνηγέμενος. *Plutarch. in Demetrio.*

Ibid. ὀαριστής.] Ὁμιλητής. *Schol.* Συν-

Πατρὸς ἐμοῖο πατὴρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.
Δευκαλίων δέ μ' ἔτικτε, καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω
Ὤχεθ' ἅμ' Ἀτρεΐδῃσιν· ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Αἴθων,
Ὁπλότερος γενεῇ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων.
Ἔνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην, καὶ ξείνια δῶκα·
Καὶ γὰρ τὸν Κρήτηνδε κατήγαγεν ἷς ἀνέμοιο,
Ἰήμενον Τροίηνδε, παραπλάγξασα Μαλειῶν·
Στῆσε δ' ἐν Ἀμνισῷ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης,
Ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι· μόλις δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας·
Αὐτίκα δ' Ἰδομενῆα μετάλλα, ἄστυδ' ἀνελθών·
Ξεῖνον γάρ μιν ἔφασκε φίλον τ' ἔμεν, αἰδοῖόν τε.
Τῷ δ' ἤδη δεκάτη ἢ ἐνδεκάτη πέλεν ἠὼς
Οἰχομένῳ σὺν νηυσὶ κορωνίσιν Ἴλιον εἴσω.
Τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,
Ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
Καί οἱ, τοῖς τ' ἄλλοις ἑτάροις, οἳ ἅμ' αὐτῷ ἕποντο,
Δημόθεν ἄλφιτα δῶκα, καὶ αἴθοπα οἶνον ἀγείρας,

" Patris mei pater, magnanimi Deucalionis.
" Deucalion nempè me genuit, et Idomeneum regem:
" Sed ille quidem in navibus rostratis ad Ilium
" Abiit una-cum Atridis; mihi verò nomen inclytum Aethon,
" Junior natu; ille etenim prior et melior.
" Illic Ulyssem ego vidi, et hospitalia dedi:
" Etenim eum ad Cretam deduxit vis venti,
" Euntem ad-Trojam, ubi-abegisset à Maleis:
" Statuit autem in Amniso, ubi scilicèt specus Lucinae,
" In portibus difficilibus: vix autem evasit procellas.
" Statim verò Idomeneum quaerebat, ad urbem profectus;
" Hospitem enim ipsum dicebat dilectumque esse, reverendumque.
" Ei autem jam decima vel undecima erat Aurora
" Digresso cum navibus rostratis Ilium versùs.
" Illum quidem ego ad aedes ducens benè hospitio-excepi,
" Accuratè tractans, multis in domo suppetentibus;
" Et ei, caeterisque sociis, qui unà ipsum comitabantur,
" De-publico farinas dedi, et generosum vinum collectum,

συνιασιν τοῦ Διὸς εἶναι τὸν Μίνω [σημαίνει]. Οἱ γὰρ ἴασι, λόγω τινί· καὶ ἰασιστὴς, συνουσιαστὴς λεγὸν ἐν λόγοις. Plato, loco suprà citato.

Ver. 188. —— Ἀμνισῷ.] Ἀμνισὸς, πόλις καὶ ποταμὸς Κρήτης. *Schol. Al.* Ἀμνισσῷ.

Ibid. —— ὅθι τε σπέος Εἰλειθυίης.] Μίνω δὲ φασὶν ἰατικὴν χρήσασθαι τῇ Ἀμνισῷ, ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερόν. *Strabo, lib.* X. *pag.* 730. *al.* 476.

Ibid. —— Εἰλειθυίης.] Τῆς ἀφορισμένης ταῖς τικτούσαις θεᾶς. *Schol.*

Ver. 190. —— μετάλλα.] *Al.* μετάλλασε.

Ver. 191. —— γάρ μιν.] *Al.* γάρ οἱ.

Ver. 192. —— δεκάτη ἢ ἐνδεκάτη.] Ψευδόμενος, ἐπὰν λέγωσι τὰ μὴ εἰδέναι ἀληθῶς, σαφεστάτην δηλοῦσι εἶναι. *Schol.*

Ver. 195. —— φιλέων.] Vide ad *Il. ά*, 338. et *ό*, 304.

Ver. 197. Δημόθεν ἄλφιτα δῶκα.] Τὸ δὲ δημόθεν δοῦναι ἄλφιτα καὶ οἶνον, καὶ ἐξῆς, δηλοῖ ὅτι εἶναι ξυνίζησθαι δημοσίᾳ τοὺς ἀξίους. Οὕτω καὶ Ἀλκίνοος, [suprà *ν*, 13. 14.] καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἄριστοι, ἀνδρασὶ δόντες δῶρα τῷ Ὀδυσσεῖ, ὕστερον ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον, ἐτοίμασαν τὰ ἡθέντα ἑκάστῳ. *Eustath.*

Ibid. —— ἀγείρας.] *Al.* ἀείρας.

Καὶ βοῦς ἱερεύσασθαι· ἵνα πλησαίατο θυμόν.
Ἔνθα δυώδεκα μὲν μένον ἤματα δῖοι Ἀχαιοί·
(Εἶλει γὰρ Βορέης ἄνεμος μέγας, οὐδ' ἐπὶ γαίῃ
Εἴα ἵστασθαι· χαλεπὸς δέ τις ὦρορε δαίμων·)
Τῇ τρισκαιδεκάτῃ δ' ἄνεμος πέσε· τοὶ δ' ἀνάγοντο.
Ἴσκεν, ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα·
Τῆς δ' ἄρ' ἀπουούσης ῥέε δάκρυα, τήκετο δὲ χρώς·
Ὡς δὲ χιὼν κατάτηκε' ἐν ἀκροπόλοισιν ὄρεσσιν,
Ἣν τ' Εὖρος κατέτηξεν, ἐπὴν Ζέφυρος καπαχύσῃ·
Τηκομένης δ' ἄρα τῆς ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες·

" Et boves ad-mactandum, ut explerent-sibi animum.
" Illic duodecim quidem manebant dies nobiles Achivi;
" (Coërcebat enim *eos* Boreas ventus magnus, neque in terrâ
" Sinebat stare; infestus verò aliquis excitavit deus:)
" Tertiodecimo autem ventus cecidit: illi verò avehebantur."
Ita fingebat, mendacia multa dicens veris similia:
Illi autem audienti fluebant lachrymae, liquefiebatque cutis:
Sicut autem nix liquefit in summis montibus,
Quam scilicèt Eurus liquefecit, postquam Zephyrus diffuderit;
Liquescente autem eâ fluvii implentur fluentes:

Ver. 200. Εἶλει γὰρ Βορέης.] Versiones pleræque reddunt, " *Flabat enim Boreas.*" Sed minùs rectè: Ut liquet ex aliis locis, ubi vox Εἴλω occurrit. Vide *Iliad.* β', 294. Ϋ', 215. *Odyss.* μ', 210. χ', 460.

Ver. 201. —— ὦρορε.] Vox ὦρορε hoc in loco non est à Perfecto ὄρορα, sed ab Aoristo ὦρορον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 203. Ἴσκεν, ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.]

Ἴσκεν ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.
Hesiod. Theogn. ver. 27.

Obscuris vera involvens ——————.
Æn. VI, 100.

Facit illud verisimile quod mendacium est.
Plaut. Pseudol. Scen. IV. *ver.* 10.

Καὶ γὰρ ἡ σωτικὴ χάρις ἴσχε καὶ τιμὴν τοῖς πιθανολογίαις ἰσόπτα λέγων· ὃν Ὅμηρος ἔφη, " Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα." *Plutarch. de Gloriâ Atheniensium.* Porrò *Strabo* hoc ad *Homeri* Poesin in universum transfert: Οὕτω δὲ (inquit) τόν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν ἐπίσαμεν ταῖς μυθοποιίαις, καὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην ἀσαύτως. Ἐκ μυθικῆς δὴ ἀληθοῦς ἀνάστασιν ποιῶν περιαγωγίαν, οὐχ Ὁμηρικήν. Προσῆκεν γὰρ, ὡς εἰκὸς, ὡς πιθανώτερον, ἂν οὕτω τις ψεύδοιτο, εἰ κατεμίγνυ τι καὶ αὐτῶν τῶν ἀληθῶν· ὅπερ καὶ Πολύβιός φησι περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης ἐπιχωρῶν. Τοιοῦτο δ' ἐστὶ καὶ τό, " Ἴσκε, ψεύδεα πολλὰ " λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα·" οὐτε γὰρ πάντα, ἀλλὰ πολλὰ ὕπτ· οὐδ' ἂν ἦν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. *Geographi. lib.* I. *pag.* 37. 38. *al.* 20. Διδάσκει δὲ μάλιστα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. *Aristot. de Poetic. cap.* 24.

Ibid. Ἴσκεν.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι ἀντὶ τοῦ " ἔλεγεν" ἐκδέχονται· οἱ δὲ ἀκριβέστεροι ἀντὶ τοῦ " ἔοικεν," ὅ ἐστιν εἴκαζεν, ἀπεικονίζων πρὸς ἀλήθειαν. *Eustath.* Posteriori sensu occurrit hæc vox *Iliad.* λ', 798. σ', 41. *Odyss.* δ', 279. Alteri autem sensui favere videtur χ', 31. infrà:

Ἴσκεν ἴκαστις ἀνὴρ ——————.

Vide *Apollon. Argonaut. lib.* II. 240. III, 396. item *lib.* I, 834. ubi *Scholiastes:* Τὸ δὲ " ἴσκεν" ἐνταῦθα μὲν ἀντὶ τοῦ " ἔλεγε," παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, ἀντὶ τοῦ " ὁμοίου."

Ver. 204. 205. 207. 208. —— τήκετο δὲ —— Ὡς δὲ χιὼν κατατήκει· —— Τηκομένης δ' ἄρα —— Ὡς τῆς τήκετο.] De hujusmodi vocis unius repetitione, *Hermogenes:* Ταυτότητι ὀνομάτων χαριούμεθα, —— ὅταν τοῦ πράγματος ἓν ὄνομα ᾖ τὸ ἀναγέγραπται· τότε γὰρ οὐ διὰ χορηγίαν ζητεῖν τὴν ἀφανίζουσαν τὴν ἐπάγγελιαν τοῦ πράγματος· ἐὰν δέ τις παραλάβῃ, ἐπίδειξιν μὲν ἄπειρον ἐποιήσατο, τὴν χρείαν δὲ ἀπολώλεκε τῆς συγγραφῆς. Ὅμηρος, " Ὡς δὲ " χιὼν κατατήκει" φησ." Οὕτε τὸ λείβεται, οὔτε τὸ χεῖται, οὔτε τὸ λύεται, οὔτως ἁρμόζει, ὡς τὸ " τήκεται." Ὄψις γάρ ἐστι χίονος ἀναλισκομένης ἡ τηκεδών. *Hermog.* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 4. Quandò è contrario multiplici et compositâ verborum copiâ utendum sit, vide ad *Il.* λ', 269.

Ver. 206. —— καταχύσῃ] *Al.* καταχύσῃ.

Ὡς τῆς τήκετο καλὰ παρήϊα δακρυχεούσης,
Κλαιούσης ἑὸν ἄνδρα παρήμενον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Θυμῷ μὲν γοόωντι ἐὴν ἐλέαιρε γυναῖκα,
Ὀφθαλμοὶ δ' ὥστε κέρα ἔστασαν, ἠὲ σίδηρος,
Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι· δόλῳ δ' ὅγε δάκρυα κεῦθεν.
Ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη τολυδακρύτοιο γόοιο,
Ἐξαῦτίς μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Νῦν μέν δή σεο, ξεῖνε γ', ὀΐω πειρήσεσθαι,
Εἰ ἐτεὸν δὴ κεῖθι σὺν ἀντιθέοις ἑτάροισιν
Ξείνισας ἐν μεγάροισιν ἀρὴν πόσιν, ὡς ἀγορεύεις.
Εἰπέ μοι, ὁπποῖ' ἄσσα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο,
Αὐτός θ' οἷος ἦεν, καὶ ἑταίρους, οἵ οἱ ἕποντο.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι, ἀργαλέον τόσσον χρόνον ἀμφὶς ἐόντα

Sic ejus liquefiebant pulchræ genæ lachrymas-fundentis,
Flentis suum virum assidentem: at Ulysses
Animo quidem lugentem suam miserabatur uxorem,
Oculi autem tanquam cornua stabant, aut ferrum,
Immoti in palpebris; dolo nempè ille lachrymas occultabat.
Illa verò postquam satiata est lacrymoso luctu,
Iterùm ipsum verbis respondens allocuta est:
" Nunc quidem demùm te, hospes, puto me experturum,
" An verè profectò illic cum eximiis sociis
" Hospitio-exceperis in sedibus meum maritum, sicut dicis.
" Dic mihi, qualia quædam circa corpus vestimenta indutus erat,
" Ipseque qualis erat; et socios, qui eum comitabantur."
Hanc autem respondens alloquitus est solers Ulysses:
" O mulier, difficile tanto tempore secretùm cùm-abfuerim

Ver. 208. Ὡς τῆς τήκετο.] Liquitur, ut quondam Zephyris et solibus ictæ
Solvuntur teneræ, vere tepente, nives.
Consolat. ad Liv. August. (Ovidio vulgò ascript.) *ver.* 101.

Ver. 211. Ὀφθαλμοὶ δ' ὥστε κέρα ἔστασαν.] Sententiam hic minùs rectè accipit Dna. *Dacier*: " Ulysse," inquit, " est ici en " proye tout à la fois, non seulement à l'é- " tonnement, à l'admiration, et à la com- " passion; mais au desir de consoler Pene- " lope, et à la douleur de ne le pouvoir. " En cet état la vûë est fixe et arrêtée, " comme si on avoit perdu tout sentiment." *Plutarchus* autem rectè: Καὶ στυγνὰ δήπου καὶ νυῦρα καὶ ἰσχνὰ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ἄλογά ἐστιν· ἀλλ' ὅταν ὀμὴ γίνηται, στίφοντος ὅστις ἡνίας τοῦ λογισμοῦ, πάντα τίτανται καὶ συνῆπται καὶ ὑπακούει. —— Ἀριστα δὲ ὁ Ποσειδὼνις τὸ συμπαθοῦν καὶ συγκατασχηματιζόμενον τῷ λόγῳ τοῦ ἀλόγου παρίστησι διὰ τούτων " —— Ὀφθαλμοὶ δ' ὥστε κέρα ἔστασαν &c. αὕτως πανθήκου ἔχει τῆς κρίσεως καὶ τὸ πτῶμα καὶ τὸ αἷμα καὶ τὸ δάκρυον. *De Virtute Morali.* Et in libro *de Garrulitate*: Ὁ δὲ Ποσειδὼνις (inquit) τὸν λογιόμενον Ὀδυσσέα σωφρονίζοντα πεποίηκε· —— Αὐτὸς δὲ [Ὀδυσσεὺς] τῇ Πηνελόπῃ παρακαλύμματος, " Θυμῷ μὲν γοόωντα ἑὴν ἐλέαιρε " γυναῖκα, Ὀφθαλμοὶ δ' ὥστε κέρα ἔστασαν, " ἠὲ σίδηρος, Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισιν." Οὕτω τὸ στόμα μυτὸν ἦν αὐτοῦ παναχρὲς ἐγκρατείας· καὶ πάντα ἔχων ὁ λόγος ἑνιαυθῆ καὶ ὑπεχείρια, προσέστησε τοῖς ὄμμασι μὴ δακρύειν, τῇ γλώσσῃ μὴ φθέγγεσθαι, &c. Hanc scilicèt veram esse hujus loci explicationem liquet ex sequenti " δόλῳ δ' ὅγε δάκρυα κεῦθε." Vide et suprà ad σ', 211.

Ibid. —— ὥστε κέρα.] Τάξαι ἴσα ἦ, στασίμους, ἴζαι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅστις τάξαι· ἢ ἄλλως, τὴν φύσιν τοῦ κέρατος περιλαβὲ· σκληρὸν γάρ. *Schol.* Pro posteriori expositione facit sequens, ἠὲ σίδηρος.

Ver. 212. —— δόλῳ δ' ὅγε.] Apud *Plutarchum, de Virtute morali*, δόλῳ δὲ γε.

Ver. 213. —— τάρφθη.] *Al.* τάρφθ.

Ver. 221. —— ἀργαλέον τόσσον χρόνον ἀμφὶς ἐόντα.] Καὶ Ὀδυσσεὺς ἑαυτὸν μὲν οἷος ἦν, συνεῖχε μὴ καὶ πεπηγόμενος εἶδος

Εἰπέμεν· ἤδη γάρ οἱ ἐεικοστὸν ἔτος ἐστὶν,
Ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβη, καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης·
Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρέω, ὥς μοι ἐνδάλλεται ἦτορ.
Χλαῖναν πορφυρέην οὔλην ἔχε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Διπλῆν· αὐτάρ οἱ περόνη χρυσοῖο τέτυκτο
Αὐλοῖσιν διδύμοισι· πάροιθε δὲ δαίδαλον ἦεν·
Ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἐλλὸν
Ἀσπαίροντα λάων· τὸ δὲ θαυμάζεσκον ἅπαντες,
Ὡς οἱ χρύσειοι ὄντες, ὁ μὲν λάε νεβρὸν ἀπάγχων,
Αὐτὰρ ὁ, ἐκφυγέειν μεμαὼς, ἦσπαιρε πόδεσσι.
Τὸν δὲ χιτῶν' ἐνόησα περὶ χροῒ σιγαλόεντα,
Οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κατὰ ἰσχαλέοιο·

" Dicere; jam enim ei vigesimus annus est,
" Ex quo illinc ivit, et meâ abiit à-patriâ:
" Verùm et sic dicam, sicut mihi imaginatur cor.
" Laenam purpuream villosam habebat nobilis Ulysses,
" Duplicem; at ei fibula auro facta-erat
" Calamis geminis; antrorsùm verò *opus*-variegatum erat:
" In anterioribus pedibus canis tenebat varium hinnulum
" Palpitanti inhians; hoc autem admirabantur omnes,
" Quòd hi aurei existentes, hic quidem inhibat hinnulum suffocans;
" At ille, effugere ardens, palpitabat pedibus.
" Tunicam verò animadverti circa corpus splendidam,
" Qualem cepâ tunicam de aridâ:

ἀναγνωρισθῇ, ἰστιλιγμένης τῆς γυναικὸς τὰ σημεῖα —— οἷα δὴ ἱφέρει εἵματα, ἱερᾷ ἀναμνησθείς. *Eustath.*

Ver. 222. —— γάρ οἱ.] *Al.* γάρ μοι.

Ver. 224. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρέω.] *Al.* Αὐτάρ τοι ἐρέω· et Αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω.

Ibid. —— ὥς μοι ἐνδάλλεται ἦτορ.] Ὡς μοι ἀναφέρει ἡ ψυχὴ, ὡς διαμένηται. *Schol.*

Ver. 226. Διπλῆν.] Τὸ δὲ διπλοῦν αὐτῆς καὶ ἡ μία στρόφη, μανθανοιδὴ αὐτὴν εἶναι δηλοῖ· οὐ κύκλῳ ἀμπίσχουσαν, ἀλλὰ διπλωμένην κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦτο καὶ ὕστερον διὰ τῶν ἀμφοτέρων, ἀφωῖσθαι δὲ ἄνωθεν, ὡς καὶ περιδηλόῃ, τὰ δίξυά. *Eustath.*

Ibid. —— αὐτάρ οἱ.] Vide ad *Il. ά*, 51. *Al.* αὐτάρ του.

Ver. 227. Αὐλοῖσιν.] Ῥάβδοις ἰθείαις, εἰς ἃς καταπαλίσσονται αἱ στρόφαι. *Schol.*

Ibid. —— πάροιθε δὲ δαίδαλον ἦεν.] " Operis *Musivi* (inquit *Barnesius*) apud " *Græcos* Antiquitas vel hinc notanda, *Si-* " *doniis*, *Hebræis*, atque *Ægyptiis* ortum " ferens; dein *Medis*, *Persis*, atque *Indis*. " *Aristophanes*, ὁ βατράχοις, (ver. 968.) Οὐχ " ἱκανὸν ἐστὶν ἐγκεκαλλωπισμένους, ἤτοι σὺ, " Ἐν ταῖσι παρασπίσμασι τοῖς Μηδικοῖς γρά- " φουσιν."

Ver. 228. —— ἐλλὸν.] Νεβρὸν, νεογνὸν ἔλαφον. *Schol.*

Ver. 229. Ἀσπαίροντα λάων.] Ὁ μὲν Ἀρίσταρχος, ἀπιλαίων, ἀπιλαυστικῶς ἔχων· ὁ δὲ Κράτης λάων φησὶν, ἀντὶ τοῦ βλίττων· ἔθος κατὰ στέρησιν, ἀλαὸς ὁ τυφλός. *Schol.* Et *Etymologicon Magnum*, in voce ἀλαὸς, exponit, βλίττων. Cæterùm fuerunt, notantibus *Scholiaste* et *Eustathio*, qui hîc legendum voluerint, Ἀσπαίροντ' ἐλάων· Sed minùs rectè: ut liquet ex versu sequenti, ubi iterùm occurrit vox λάε· neque ullus isti conjecturæ locus.

Ver. 230. Ὡς οἱ χρύσειοι ὄντες, ὁ μὲν.] Vide suprà ad *μ'*, 73.

Ver. 231. —— ἐκφυγέειν μεμαὼς, ἦσπαιρε.] Hinnulum luctantem, et ad effugiendum impetus facientem, optimè depingunt hujus versûs numeri.

Ver. 233. Οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κατὰ ἰσχαλέοιο.] Κρομύου δὲ λοπὸς, λέπυρον, παρὰ τὸ λέπω· καὶ τούτου οὐ χλωροῦ, παχὺς γὰρ ὁ τοιοῦτος· ἀλλὰ ἰσχαλέου. Τοῦτο δέ φασι πρὸς τὸ ὕφαινον ὑφῆλθε τοῦ χιτῶνος καὶ ἰσχνὸν ὁ γὰρ χλωρὸς λοπὸς οὐκ ἰσύφαινος ἔχει. *Eustath.* Atqui propter mollitiem, cepis aridi tunicæ comparatur vestis; ut liquet ex sequenti, Τὰς μὲν ἴην μαλακὰς.

Ibid. —— κατὰ ἰσχαλέοιο.] *Al.* κατὰ ἰσχαλέου.

Τὼς μὲν ἔην μαλακὸς, λαμπρὸς δ' ἦν, ἠέλιος ὥς·
Ἦ μὲν πολλαί γ' αὐτὸν ἰδηήσαντο γυναῖκες.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Οὐκ οἶδ', εἰ τάδε ἕστο περὶ χροΐ οἷποθ' Ὀδυσσεὺς,
Ἦ τίς ἑταίρων δῶκε θοῆς ἐπὶ νηὸς ἰόντι,
Ἦ τίς που καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς
Ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὁμοῖοι.
Καί οἱ ἐγὼ χάλκειον ἄορ, καὶ δίπλακα δῶκα
Καλὴν, πορφυρέην, καὶ περμιόεντα χιτῶνα·
Αἰδοίως δ' ἀπέπεμπον ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
Καὶ μέν οἱ κήρυξ ὀλίγον προγενέστερος αὐτοῦ
Εἵπετο· καὶ τόν τοι μυθήσομαι, οἷος ἔην περ·
Γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος·
Εὐρυβάτης δ' ὄνομ' ἔσκε· τίεν δέ μιν ἔξοχον ἄλλων
Ὧν ἑτάρων Ὀδυσεὺς, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἤδη.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο,
Σήματ' ἀναγνούσῃ, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.

" Ita quidem erat mollis; splendida autem erat, sol veluti:
" Profectò quidem multae ipsam admiratae sunt mulieres.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in mente reconde tuâ:
" Nescio, an haec indutus fuerit circa corpus domi Ulysses,
" An aliquis sociorum dederit veloci in navi eunti,
" Aut aliquis alicubi etiam hospes; quoniam multis Ulysses
" Erat charus: pauci enim Achivorum erant similes.
" Et ei ego aereum ensem, et duplicem dedi vestem
" Pulchram, purpuream; et talarem tunicam:
" Honoratè autem dimittebam benè-tabulatâ in navi.
" Et quidem eum praeco paulò major-natu ipso
" Comitabatur; et hunc tibi dicam, qualis scilicèt erat:
" Gibbosus in humeris, nigrâ-cute, crispo-capite;
" Eurybates verò nomen erat: honorabat autem ipsum supra caeteros
" Suos socios Ulysses; quòd sibi animo congrua sentiret."
Sic dixit: illi autem adhuc magis desiderium excitavit luctûs,
Signis agnitis, quae ei accurata dixit Ulysses.

Ver. 242. —— καὶ περμιόεντα χιτῶνα.] Οἱ μὲν εἴλιον, συναστερματιζόμενον ἤλῳ τῷ σώματι, σεθήρι. Οἱ δὲ σύμμετρον, καὶ μήτε ἐνδέοντα, μήτε ὑπερμετρον. *Schol.* Eâdem phrasi utitur *Hesiodus*, Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II. *ver.* 155.

Χλαῖνάν τε μαλακὴν, καὶ περμιόεντα χιτῶνα.

Ver. 243. Αἰδοίως.] *Al.* Αἰδῶς.

Ver. 244. Καὶ μέν οἱ.] *Barnesius* edidit, Καὶ μήν οἱ. At nullâ allatâ auctoritate.

Ver. 246. Γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος.] Ita ex *Etymolog. Magn.* ex *Schol.* MSS. et ex Veterum Exemplarium nonnullis edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Henricus Stephanus* aliique hic habent Γυρὸς ἔην ὤμοισι, μελανόχροος. Quod ferri non potest; nisi pro ὤμοισι legas ὤμος uti et in unâ Editione scriptum reperit *Barnesius*.

Ver. 248. —— ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἤδη.] Τοιοῦτον οὐ δι' ἀνδρίαν, ἢ γάνος, ἤ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ὅτι ἀρτίφρων ἦν· τοιοῦτος γὰρ ὁ φρενῶν ἄρτια εἰδώς. *Eustath.* Sed vide ad *Il.* ι, 326.

Ver. 250. 251. Σήματ' ἀναγνούσῃ, —— Ἦ δ' ἐπεὶ οὖν.] Desunt hi duo versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato. Prior tamen non rectè videtur abesse; posterior fortassè, ex *ver.* 213, suprà, huc irrepserit.

Ibid. —— πέφραδ'.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
Καὶ τότε μιν μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπε·
Νῦν μὲν δή μοι, ξεῖνε, πάρος περ ἐὼν ἐλεεινὸς
Ἔν μεγάροισιν ἐμοῖσι, φίλος τ' ἔσῃ, αἰδοῖός τε·
Αὐτὴ γὰρ τάδε εἵματ' ἐγὼ πόρον, οἵ' ἀγορεύεις,
Πτύξασ' ἐκ θαλάμου· περόνην τ' ἐπέθηκα φαεινὴν,
Κείνῳ ἄγαλμ' εἶναι· τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὖτις
Οἶκαδε νοστήσαντα, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ κοίλης ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς
Ὤχετ' ἐποψόμενος κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Μηκέτι νῦν χρόα καλὸν ἐναίρεο, μηδέ τι θυμὸν
Τῆκε, πόσιν γοόωσα· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδέν·
Καὶ γάρ τίς τ' ἄλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα
Κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκῃ φιλότητι μιγεῖσα,
Ἢ Ὀδυσῆ', ὅν φασι θεοῖς ἐναλίγκιον εἶναι.
Ἀλλὰ γόου μὲν παῦσαι, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·

Ea autem postquam satiata est lachrymoso luctu,
Utique tunc ipsum verbis respondens allocuta est:
" Nunc quidem demùm mihi, hospes, anteà quidem cùm-esses miserabilis
" In aedibus meis, charusque eris, honorabilisque:
" Ipsa enim haec vestimenta ego praebui, qualia dicis,
" Plicata ex thalamo: fibulamque imposui splendidam,
" Illi ornamento ut-esset: eum autem non suscipiam rursùs
" Domum reversum, dilectam in patriam terram,
" Ita scilicèt malo fato cavâ in navi Ulysses
" Abiit visurus malum-Ilium non nominandum."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O uxor veneranda Laërtiadae Ulyssis,
" Nè ampliùs nunc corpus pulchrum macera; neque omninò animum
" Tabefac, virum lugens; at succenseo quidem nihil:
" Etenim quaevis et aliusmodi luget virum amissum,
" Cui-virgo-nupserit, cui filios pepererit amore mixta,
" Ac Ulyssem, quem aiunt diis similem esse.
" Sed à-luctu quidem cessa, mei autem adverte sermonem;

Ver. 255. Αὐτή.] *Al.* Αὐτίκα.
Ver. 256. —— περόνην τ'.] *Al.* περόνην δ'.
Ver. 257. —— εἶναι.] *Al.* ἴμεναι.
Ver. 260.—κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.] Ἄλλα δὲ ἴλιοθι συνεδίναι τὶς διαζολὴν τινῶν, ὡς δυσανύμων ὡς τὸ "Δύσταρι·" καὶ—"Ἴλιον "κακοῖλιον "οὐκ ὀνομαστήν·" διὰ γὰρ τοῦ "οὐκ ὀνομαστήν," τὸ δυσώνυμον ἐνισημήνατο. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Κακοῖλιον ἡ Τροία ἐστὶν, ὡς μὴ ἀξία ἄκιον τινὶ μηδὲ εἰς μνήμην, διὰ τὰ ἐν αὐτῇ κακά. Οὕτω καὶ Δύσταρις ἐν Ἰλιάδι ὁ Ἀλεξάνδρου· καὶ αἰπεῖαν, ἡ Ἑλένη· οὐ διὰ φαυλότητα πλήσιον, ἀλλ' ὅτι κακῶν ἐγένετο αἰτία· διὸ ἴσως οὐδὲ μνήμης ἄξιοι οὐδ' ἔχει πλήσιον. *Eustath.*

Ilion et Tenedos, Simoïsque et Xanthus et Ide,
Nomina sunt ipso penè timenda sono.
Ovid. Heroïd. Epist. XIII. *ver.* 53.

Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit ἀνομαστόν.
Ver. 261. Τὴν δ'.] Ita rectè *Barnesius*; quippè *Penelopen* hîc alloquitur *Ulysses*. *Henricus Stephanus* aliique corruptè, Τὸν δ'.
Ver. 263. —— ἐναίρεο.] *Al.* ἀναίρεο.
Ver. 268. —— ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον.] *Al.* μύθου.

Νημερτέως γάρ τοι μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὡς ἤδη Ὀδυσῆος ἐγὼ περὶ νόστου ἄκουσα,
Ἀγχοῦ Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ,
Ζωοῦ· αὐτὰρ ἄγει πειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά,
Αἰτίζων ἀνὰ δῆμον· ἀτὰρ ἑρίηρας ἑταίρους
Ὤλεσε, καὶ νῆα γλαφυρὴν, ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Θρινακίης ἀπὸ νήσου ἰών· ὀδύσαντο γὰρ αὐτῷ
Ζεύς τε καὶ Ἠέλιος· τοῦ γὰρ βόας ἔκταν ἑταῖροι.
Οἱ μὲν πάντες ὄλοντο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ·
Τὸν δ' ἄρ ἐπὶ τρόπις νεὸς ἔκβαλε κύμ' ἐπὶ χέρσου
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·
Οἳ δή μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὣς, τιμήσαντο,
Καί οἱ πολλὰ δόσαν, πέμπειν τέ μιν ἤθελον αὐτοὶ
Οἴκαδ' ἀπήμαντον· καί κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς
Ἦεν· ἀλλ' ἄρα οἱ τό γε κέρδιον εἴσατο θυμῷ,
Χρήματ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι·
Ὡς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων
Οἶδ' Ὀδυσεύς· οὐδ' ἄν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.
Ὡς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς μυθήσατο Φείδων·

" Verè enim tibi loquar, neque celabo,
" Quomodo jam Ulyssis ego de reditu audivi,
" Propè Thesprotorum virorum in ubere populo,
" Vivi: quinetiam ducit res-pretiosas multas et egregias,
" Petens per populum: at dilectos socios
" Perdidit, et navem cavam in nigro ponto,
" Trinacriâ ab insulâ veniens: irati enim sunt ipsi
" Jupiterque et Sol: hujus enim boves interfecerunt socii.
" Illi quidem omnes perierunt undoso in ponto:
" Hunc autem super carinâ navis ejecit unda in continentem,
" Phaeacum in terram, qui propinqui-diis sunt:
" Qui sanè ipsum ex animo, deum veluti, honorabant,
" Et ei multa dederunt; mitteréque ipsum volebant ipsi
" Domum incolumem: et jam pridem hic Ulysses
" Fuisset; sed ei hoc scilicet utilius visum est animo,
" Opes colligere multam super terram eunti:
" Adeò astutias multas præ mortalibus hominibus
" Novit Ulysses: neque quisquam contenderet homo alius:
" Sic mihi Thesprotorum rex dixit Pheidon;

Accipite ergò animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III, 250.

Ver. 278. —— Ἐκβαλε.] *Al.* Ἐμβαλε.

Ver. 283. Ἦεν.] *Al.* Εἶεν.

Ver. 285. —— περὶ.] Ita *Barnesius*: Quam lectionem et præfert *Henricus Stephanus*; " Πέρι," inquit, " jungo cum ἀν-" θρώπων, pro περισσῶν, ut aliis compluribus locis anteà ponitur, et infrà (ι, 33.) " in πάντων πέρι πάμπαν φωτῶν." Vulgati hîc habent περί.

Ver. 286. —— ἐρίσσειε.] Ita rectè edidit *Barnesius*: Atque ita MS. à *Theodoro Bentleio* collatus. *Vulgg.* ἐρίσειε: Quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* 4, 6 et 140.

Ὤμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτὸν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
Νῆα κατειρύσθαι, καὶ ἑταρτέας ἔμμεν' ἑταίρους,
Οἵ δή μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηῦς
Ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
Καί μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς·
Καί νύ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι,
Ὅσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κεῖτο ἄνακτος.
Τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ,
Ὅππως νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἤδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφαδὸν, ἠὲ κρυφηδόν.
Ὡς ὁ μὲν οὕτως ἐστὶ σόος, καὶ ἐλεύσεται ἤδη
Ἄγχι μάλ'· οὐδ' ἔτι τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
Δηρὸν ἀπεσσεῖται· ἔμπης δέ τοι ὅρκια δώσω·
Ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος,
Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
Ἥ μέν τοι τάδε πάντα τελείεται, ὡς ἀγορεύω·
Τοῦ δ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,

" Jurabat autem ad me ipsum, libans in domo,
" Navem deductam, et paratos esse socios,
" Qui jam ipsum deducent dilectam in patriam terram.
" Sed me priùs dimisit; contigit enim ut iret navis
" Virorum Thesprotorum in Dulichium tritici-ferax.
" Et mihi possessiones ostendit, quot collegerat Ulysses:
" Et sanè in decimam generationem alium adhuc alerent,
" Quotquot ei in aedibus res-pretiosae jacebant regis.
" Ipsum autem in Dodonam dixit ivisse, ut dei
" Ex quercu alto-vertice Jovis consilium audiret,
" Quomodo rediret dilectam in patriam terram,
" Jam diù absens, an palàm, an clàm.
" Sic ille quidem ita est salvus, et veniet jam
" Propè valdè; neque ampliùs longè ab amicis et patriâ terrâ
" Diù aberit: omninò autem tibi juramenta dabo;
" Sciat nunc Jupiter primùm, deorum summus et optimus,
" Larque Ulyssis eximii, quem adveni;
" Certè quidem haec omnia perficientur, sicut dico:
" Hoc autem ipso anno veniet hùc Ulysses,

Ver. 288. *Ὤμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτὸν, &c.*] *Μέμνηται δὲ ἀποσπενδομένου καὶ ὁ Ἕρμων, καθὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Εὔμαιον, τοῦ τῶν Θεσπρωτῶν βασιλέως Φείδωνος. Eustath.* Vide suprà ad ξ, 323. 327. 331.

Ibid. —— *ἀποσπένδων.*] *Al.* ἐπισπένδων.

Ver. 295. *Ὅσσα.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet *Τόσσα.* Atque ita in Vulgatis legitur suprà ξ, 326.

Ver. 296. *Τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι.*] Vide suprà ad ξ, 327.

Ver. 297. —— *ἐπακούσῃ.*] *Al.* ἐπακούσῃ.

Ver. 304. *Ἰστίη.*] Ita hìc MS. à *Tho. Bentleio* collatus; et Editiones plurimæ. Vide suprà ad ξ, 159. ε, 156.

Ver. 306. *Τοῦ δ' αὐτοῦ λυκάβαντος.*] Vide supra ad ξ, 161.

Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἰσταμένοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Αἲ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἴη·
Τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε, πολλά τε δῶρα,
Ἐξ ἐμεῦ· ὡς ἄν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
Ἀλλά μοι ὧδ' ἀνὰ θυμὸν ὀΐεται, ὡς ἔσεται περ·
Οὔτ' Ὀδυσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς
Τεύξῃ· ἐπεὶ οὔτοι σημάντορές εἰσιν ἐν οἴκῳ,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, (εἴποτ' ἔην γε,)
Ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.
Ἀλλά μιν, ἀμφίπολοι, ἀκονίψατε, κάτθετε δ' εὐνὴν,
Δέμνια, καὶ χλαίνας, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
Ὡς κ' εὖ θαλπιόων χρυσόθρονον ἠῶ ἵκηται.
Ἠῶθεν δὲ μάλ' ἦρι λοίσσαι τε χρῖσαί τε,
Ὡς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δείπνοιο μέδηται
Ἥμενος ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ἄλγιον, ὅς κεν ἐκείνων
Τοῦτον ἀνιάζῃ θυμοφθόρος, οὐδέ τι ἔργον
Ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς.

" Hoc quidem exeunte mense, illo autem instante."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope :
" Utinam enim hoc, hospes, verbum perficiendum sit :
" Ita citò cognosceres amicitiamque, multaque dona,
" Ex me ; adeò ut aliquis te occurrens beatum-diceret.
" Sed mihi sic in animo putatur, sicut erit videlicèt ;
" Neque Ulysses ampliùs domum veniet, neque tu deductionis
" Potièris : quoniam nequaquam rectores sunt in domo,
" Qualis Ulysses erat inter viros, (si quidem usquam fuit,)
" Ad hospites venerandos dimittendos et excipiendos.
" Sed ipsum, famulae, lavate ; deponiteque cubile,
" Strata, et laenas, et integumenta splendida ;
" Ut benè calens ad aureo-solio auroram perveniat.
" Manè autem valdè maturè lavateque ungiteque,
" Ut intùs apud Telemachum de-jentaculo cogitet
" Sedens in domo : ei autem gravius *erit*, qui illorum
" Hunc molestiâ-afficiet perniciosus ; neque quod opus
" Hic ampliùs efficiet, valdè licèt iratus gravitèr.

Ver. 307. Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός.] Vide suprà ad ξ'. 162.

Ibid. —— φθίνοντος.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 314. —— οὗτοι.] *Al.* οὖτι.

Ibid. —— εἰσὶν ἐν οἴκῳ.] *Al.* εἶσ' ἐνὶ οἴκῳ.

Ver. 315. —— εἴποτ' ἔην γε.] Vide ad *Il.* γ', 180.

Ver. 316. Ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν.] Vir eruditus *Henricus Stephanus* legendum hic conjicit αἰδοίους ἀποτιμπτέμεν ex versu videlicèt suprà 243. " Αἰδοίους δ' ἀπίτιμπτον ἰὼν- " σίλαιῶ ἐπὶ νηός." Conjecturâ non malâ : Attamen mutato nihil opus ; cùm " ξείνους " αἰδοίους" phrasis Poetae alibi usitata.

Ibid. —— ἀποτιμπτέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.] Χρὴ ξεῖνον πομπέοντα φιλεῖν, ἰθύνειν τε σίμπτην. Suprà ρ, 74.

Ver. 318 et 337. —— ῥήγεα.] Vide ad *Il.* ω, 644.

Ver. 319. —— εὖ θαλπιόων.] *Al.* εὐθαλπιόων.

Ver. 320. Ἠῶθεν.] *Al.* Ἠῶθι.

Ver. 323. —— ἀνιάζῃ.] Vide ad *Il.* ρ, 24.

Ibid. —— οὐδέ τι ἔργον.] *Al.* οὐδέ τι ἔργον· et οὐδέ κεν ἔργον.

Ver. 324. Ἐνθάδ' ἔτι.] *Al.* Ἐνθάδε τι.

Πῶς γὰρ ἐμεῦ σὺ, ξεῖνε, δαήσεαι, εἴ τι γυναικῶν
Ἀλλάων περίειμι νόον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν,
Εἴ κεν ἀϋσταλέος, κακὰ εἱμένος, ἐν μεγάροισι
Δαινύῃ; ἄνθρωποι δὲ μινυνθάδιοι τελέθουσιν.
Ὅς μὲν ἀπηνής τ' αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀπηνέα εἰδῇ,
Τῷδε καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω
Ζωῷ· ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφεψιόωνται ἅπαντες·
Ὅς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀμύμονα εἰδῇ,
Τοῦ μέν τε κλέος εὐρὺ διὰ ξείνοι φορέουσι
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους· πολλοὶ δέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Ἦτοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα
Ἤχθεθ', ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα

" Quomodo enim de-me tu, hospes, scies, ecquid mulieribus
" Aliis praestem mente, et prudenti consilio,
" Si squalidus, malè indutus, in aedibus
" Conviveris? homines autem brevis-aevi sunt.
" Qui quidem crudelis et ipse sit, et crudelia sentiat,
" Huic imprecantur omnes homines dolores in-posterum
" Vivo; at mortuum sanè probris-insequuntur omnes;
" Qui autem bonus ipse sit, et bona sentiat,
" Hujus quidem gloriam latam hospites perferunt
" Omnes ad homines, multique eum eximium dicere-solent."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses;
" O uxor veneranda Laërtiadae Ulyssis,
" Profectò mihi laenae et integumenta splendida
" Odio-erant, quandò primùm Cretae montes nivales

Ver. 326. —— πειρίειμι.] *Al.* πέρι ἰών.
Ibid. —— ἐπίφρονα.] *Al.* ἐχίφρονα. Atque ita in commentario citat *Eustathius.*
Ver. 327. Εἴ κεν.] Αἴ κεν.
Ibid. —— ἀϋσταλέος.] Αὐχμῶν. *Schol.*
Ver. 328. —— ἄνθρωποι δὲ μινυνθάδιοι τελέθουσιν.]

Χ' ὀὐ βραχὺν ἢ μοῖραν λάχομεν χρόνον. —
Bion, Idyll. V. *ver.* 14.

—— breve et irreparabile tempus
Omnibus est vitae. —— *Æn.* X, 467.

Τοῦτο πρὸς τὴν ὑφηµίαν εἰρηκεν καὶ ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ κλέος· ὀλιγοχρόνιοι δὲ ὑπάρχοντες οἱ ἄνθρωποι, ἐφιλοῦσιν ἐν σχάσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ φέρειν ἀγαθὴν περὶ ἑαυτῶν ἀπολείπειν. *Schol.*

Ver. 329. Ὅς μὲν ἀπηνής τ' αὐτός.] Apud *Dionem, Orat.* I. itemque in MS. à *Tho. Benlcio* collato legitur ἀπηνὴς αὐτὸς, omissâ voculâ τε, quæ et in Vulgatis deest infrà *ver.* 332. ubi similis phrasis occurrit: "Ὅς "δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, &c."
Ver. 330. Τῷδε.] *Al.* Τῷ δέ. Vide ad *Il.* ά, 57.
Ver. 331. —— ἐφεψιόωνται.] Καθάπτονται καὶ λοιδοροῦνται· ἢ ἐπιχαίρουσι καὶ ἐφηδονται. *Schol.* Prior, ut opinor, verior interpretatio. Ita enim usurpari videtur hæc vox infrà *ver.* 370. — χἠπίνῃ ἐφεψιόωντο γυναῖκες. Et *ver.* 372. Ὡς εἴθε αἱ νύν γε πᾶσι κατεψιόωνται ἅπασαι.
Ver. 333. Τοῦ μέν τε κλέος εὐρύ. —— πολλοὶ δέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον.]

Ὄφρα καὶ ἐν Ἀΐδαο κικευμένοις ἐσθλὸς ἀκούσῃς. *Theocrit. Idyll.* XVI. *ver.* 30.

—— ἄνδρα γὰρ ἐσθλὸν
Πρέσσουτ' ἀνάγκαι χρόνιαι καὶ πειθαίνιον ἦτορ.
Sophocl. Trachin. ver. 234.

Nec dissimilitèr *Ennius* in Epigrammate quodam:

—— volito vivu' per ora virum.
ver. 4.

Porrò *Dio*, loco suprà citato, legit; Τοῦ μέν τε κλέος &c.
Ver. 334. —— πολλοὶ δέ.] *Al.* πολλοί τε.
Ver. 338. —— Κρήτης ὄρεα νιφόεντα.] Vide *Strabonem, lib.* X. *pag.* 728. *al.* 475.

Νοσφισάμην ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.
Κεῖσε δ', ὡς τὸ πάρος περ, ἀΰπνους νύκτας ἴαυον·
Πολλὰς γὰρ δὴ νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ
Ἄεσα, καί τ' ἀνέμεινα ἐΰθρονον ἠῶ δῖαν.
Οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα ποδῶν ἐπιήρανα θυμῷ
Γίγνεται· οὐδὲ γυνὴ ποδὸς ἅψεται ἡμετέροιο
Τάων, αἵ τοι δῶμα κατὰ δρήστειραι ἔασιν,
Εἰ μή τις γρηῢς ἐστὶ παλαιὴ, κέδν' εἰδυῖα,
Ἥτις τέτληκεν τόσσα φρεσὶν, ὅσσα τ' ἐγὼ περ·
Τήνδε δ' ἂν οὐ φθονέοιμι ποδῶν ἅψασθαι ἐμεῖο.

" Reliquî in navi proficiscens longis-remis-instructâ.
" Cubabo autem, sicut anteà scilicèt insomnes noctes ducebam :
" Multas enim jam noctes sordido in cubili
" Requievi, et expectavi pulchro-solio auroram divinam.
" Neque omninò mihi lotio pedum grata animo
" Est : neque mulier pedem tanget nostrum
" Earum, quæ tibi in domo ministrae sunt ;
" Nisi aliqua anus est antiqua, honesta sciens,
" Quae toleraverit tot mente, quot ego scilicèt ;
" Hanc verò non aegrè-ferrem pedes tangere meos."

Ver. 341. —— ἰὼν κοίτῃ.] *Al.* ἰὼν εὐλῃ.

Ver. 343. —— ποδάνιπτρα.] Ποδάνιπτρα δὲ, ἢ αὐτὴν λέγει τὴν νίψιν τῶν ποδῶν· ἢ τὸ ὕδωρ, ᾧ πόδες νίπτονται. *Eustath.* Posteriori sensu planè usurpatur hæc vox infrà *ver.* 504. hujus libri :

—— γρηῢς δὲ δ' ἐπ μεγάροιο βιβάσκει,
Οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρόσθ' ἵκχανε πάντα.

Ibid. —— ἰσιήρανα.] Vide suprà ad γ', 164.

Ver. 346. Εἰ μή τις γρηῢς ἐστὶ &c.] Versum hunc et sequentes duos à nonnullis repudiari testatur *Scholiastes*. Et *Eustathius* : Καὶ τοίνυν Ὀδυσσεὺς μὲν οὐκ ἂν ἴσως δοκοίη σκίψασθαι πάλαι ὑπὸ γυναικὸς τοὺς πόδας νίψασθαι, οἷα αἱρούμενος (φασὶ) τὴν δυναμένην ἐκ τῆς ἐπισήμου γνωρίσαι αὐτὸν οὐλῆς· διὸ καὶ ἀδιστάτως ὁ τοιοῦτος τόπος παρὰ τῶν Παλαιῶν. —— Σημειώσαι δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦτον εἰς παράδυγμα βουλεύματος οὐκ εἰθ μὲν ἐκπεμπόντι, εἰς ἀγαθὸν δὲ ἐκβάντος· ἴδοῦ γὰρ Ὀδυσσεὺς εἰ καὶ γραῒν οὐ πάλαι ἐπειλίξατο τὴν δυναμένην ἀναγνῶναι αὐτὸν, ἀλλ' ὅμως εὐτυχῶς ἴσχυε ἀναγνωρισθεὶς ὑπ' αὐτῆς· πολλὰ γὰρ τῇ μνησικακούσῃ καὶ ἡ τοιαύτη συγκήρυκι γραῒς Εὐρύκλεια. Καὶ ταῦτα μὲν οὐκ ἴζω λέγειν. *Spondanus* aliter : " Ita" (inquit) " voluisse de industriâ Ulyssem dici-" mus, ut esset etiam hæc Eurycleæ ejus " consilii conscia, quæ multum ad futuram " illam μνησικακούσαν conferre poterat ; " quod cùm prævideret Ulysses, nè diguos-" ci quidem ab eâ timuit, utpote cujus fi-" dem adeò exploratam haberet, ut tutò " illi totum negotium committi posse cre-" diderit." Rectiùs autem *Barnesius* : " Poe-" ta quidem (inquit) non facit *Ulyssem* de " Cicatrice cogitâsse — antequam deven-" tum esset ad *ver.* 390. quandò seriùs " paulò esset : tum tamen, quod unicum " erat reliquum, avertit se à Luce ad tene-" bras. —— Decori igitur semper memor " Poeta Probabilitati studet."

—— αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἴζεν ἐπ' ἰσχαέφιν, σκοτέῃ δὲ σάκος ἐτράπετ' αὐγὴ·
Αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ἔδεισεν, μή ἑ λαζοῦσα,
Οὐλὴν ἀμφράσσαιτο, καὶ ἀμφαδὰ ἔργα γένοιτο. Infrà *ver.* 388.

Ver. 347. Ἥτις τέτληκεν τόσσα φρεσίν.] *Al.* Ἥτις δὲ τέτληκε τόσα φρεσίν.

Ver. 348. Τήνδε δ' ἂν οὐ φθονέοιμι.] *Al.* Τῇδε δ' ἂν οὐ φθονέοιμι et Τὴν δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι. Cæterùm de voce φθονέω hoc in loco, ita *Eustathius* : Τὸ δὲ " οὐ φθονέοιμι τοῦ " δῶν ἅψασθαι" ἀντὶ τοῦ, οὐ μεμφοίμην· πολλαχοῦ γὰρ ὁ φθόνος καὶ ἐπὶ μέμψεως ἀκλεῶς τίθεται. Et *Barnesius* : " Φθονῶ pro ἀγανῶ " μαι, *Invidere* non *Honori*, sed *Labori* ; " hoc est, *non promittere*, vel *concedere*. Ita " —— οὐδεὶς φθόνος, vel οὐ φθονήσω, i. e. οὐκ " ἀρνήσομαι." Vide *Iliad.* δ', 55. 56. *Odyss.* λ', 379. ξ', 400.

Ibid. —— ἐμεῖο.] *Al.* ἐμεῖα

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖνε φίλ', οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε
Ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα,
Ὡς σὺ μάλ' εὐφραδέως πεπνυμένα πάντ' ἀγορεύεις.
Ἔστι δέ μοι γρηῢς, πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχουσα,
Ἣ κεῖνον δύστηνον ἐὺ τρέφεν, ἠδ' ἀτίταλλεν,
Δεξαμένη χείρεσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ,
Ἣ σε πόδας νίψει, ὀλιγηπελέουσά περ ἔμπης.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνστᾶσα, περίφρων Εὐρύκλεια,
Νίψον σεῖο ἄνακτος ὁμήλικα· καί που Ὀδυσσεὺς
Ἤδη τοῖόσδ' ἐστὶ πόδας, τοῖος δέ τε χεῖρας·
Αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ κατίσχετο χερσὶ πρόσωπα,
Δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμὰ, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
Ὤ μοι ἐγὼ σέο, τέκνον, ἀμήχανος· ἦ σε περὶ Ζεὺς

Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Hospes dilecte, nondum enim quisquam vir sapiens adeò
" Hospitum longinquorum charior meam advenit domum,
" Adeò tu valdè scitè prudentia omnia dicis.
" Est autem mihi anus, cata mente consilia habens,
" Quae illum infelicem benè nutriebat, et educabat,
" Susceptum manibus, quandò ipsum primùm peperit mater;
" Quae tibi pedes lavabit, debilis quantumvis sit.
" Sed age nunc surgens, prudens Eurycleа,
" Lava tui domini coaetaneum; et alicubi Ulysses
" Jam talis est pedibus, talisque etiam manibus;
" Citò enim in malo homines consenescunt."
Sic utique dixit: vetula autem operuit manibus vultum,
Lachrymasque emisit calidas, verbumque luctuosum dixit:
" Hei mihi, tui *causâ*, fili, animi-impotenti: certè te Jupiter prae

---

Ver. 351. —— φιλίων.] "Εστι δὲ φιλίων, ὁ φίλτερος· καὶ γίνεται ἐκ τοῦ φίλος, ὁμοίως τῷ, κάλλος, καλλίων. Κεῖται δέ που καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ Ποιητῇ. Τοῦτον τὸ ὑπερθετικὸν παρὰ Σοφοκλεῖ, ἐν τῷ, " φιλίστων ἐκγόνων." *Eustath.* Alii interpretantur " *amicorum*," ac si esset ex φίλος. Firmatur autem *Eustathii* expositio ex ω, 267. infrà, ubi idem versus occurrit. Reperitur verò vox φιλίων nullibi apud Poetam nisi hisce duobus in locis.

Ver. 353. 361. 386 et 467. —— γρηῢς.] *Barnesius* edidit γρῆυς.

Ver. 354 —— ἰῷ τρέφειν.] Ita *Barnesius*. Vulgg ἰθρεφεν.

Ver 356. —— ὀλιγηπελέουσα.] Ὀλίγον ἰσχύουσα, ἀσθενοῦσα. *Schol.*

Ver. 358. —— σεῖο.] *Al.* σεῖα.

Ver. 360. Αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.] Haud dissimiliter *Theocritus*:

—— οἱ δὲ παθόντες ἐν ἤματι γηράσκουσιν.
Idyll. XII. *ver.* 2.

Ubi *Scholiastes* hunc locum *Homeri* citat. Apud *Hesiodum* autem occurrit ipse versus *Homericus*, "Εργ. καὶ Ἡμερ. *lib.* I. *ver.* 93. Cæterùm rectè observat *Barnesius* versum hunc, ut et alios nonnullos, apud *Hesiodum* ad sententiam multò minùs aptè et congruentèr, quàm apud *Homerum*, positos. Undè meritò colligit *Hesiodum* recentiorem versus hosce ex *Homero* exscriptos suo Poematì inseruisse.

Ibid. —— ἐν κακότητι.] Καὶ γὰρ τῇ κακότητι ποτὲ μὲν ἴδιος σημαίνουσι κακίαν καὶ μοχθηρίαν ψυχῆς· —— ποτὲ δὲ ἄλλην τινὰ κάκωσιν, ἢ δυστυχίαν ὡς Ὅμηρος, " Αἶψα γὰρ ἐν " κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν." *Plutarch. de audiend. Poet.*

Ver. 363. —— ἀμήχανος.] Πρὸς ὃν, δηλονότι τὸν Δία, οὐκ ἔστι τινὰ μηχανὴν ὑφεῖν ἐξ οὗ δυνὸς καὶ χαλεπὸς ἐστι. *Schol. ex MS. Aloysii à Barnesio excerpt.* Vocem nimirùm ἀμήχανος ad sequentem Ζεὺς refert iste *Scholiastes*.

Ἀνθρώπων ἤχθηρε θεουδέα θυμὸν ἔχοντα.
Οὐ γάρ πω τις τόσσα βροτῶν Διΐ τερπικεραύνῳ
Πίονα μηρί' ἔκηε, οὐδ' ἐξαίτους ἑκατόμβας,
Ὅσσα σὺ τῷ ἐδίδως, ἀρώμενος ἔως ἵκοιο
Γῆράς τε λιπαρὸν, θρέψαιό τε φαίδιμον υἱόν·
Νῦν δέ τοι ὧδέ σε πάμπαν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
Οὕτω που κἀκείνῳ ἐφεψιόωντο γυναῖκες
Ξείνων τηλεδαπῶν, ὅτε τευ κλυτὰ δώματ' ἵκοιτο,
Ὡς σέθεν αἱ κύνες αἵδε παθεψιόωνται ἅπασαι·
Τάων νῦν λώβην τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀλεείνων,
Οὐκ ἐάας νίζειν· ἐμὲ δ' οὐκ ἀέκουσαν ἀνώγει
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
Τῷ σε πόδας νίψω, ἅμα τ' αὐτῆς Πηνελοπείης
Καὶ σέθεν εἵνεκ'· ἐπεί μοι ὀρώρεται ἔνδοθι θυμὸς
Κήδεσιν· ἀλλ' ἄγε νῦν ξυνίει ἔπος, ὅ, τι κεν εἴπω·
Πολλοὶ δὴ ξεῖνοι ταλαπείριοι ἐνθάδ' ἵκοντο,
Ἀλλ' οὔτω τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι,
Ὡς σὺ, δέμας, φωνήν τε, πόδας τ', Ὀδυσῆϊ ἔοικας.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γρηῦ, οὕτω φασὶν ὅσοι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν

" Hominibus odit pium animum habentem.
" Nondum enim quisquam mortalium tot Jovi fulmine-gaudenti 365
" Pinguia femora combussit, neque eximias hecatombas,
" Quot tu ei dedisti, precans ut pervenires
" Ad senectutem placidam, nutriresque illustrem filium:
" Nunc autem sic tibi omninò abstulit reditùs diem.
" Sic alicubi et illum probris-insequantur mulieres 370
" Hospitum longinquorum, quandò alicujus inclytas aedes advenerit,
" Sicut te, *senex*, canes hae probris-insequuntur omnes:
" Quarum nunc contumeliam et opprobria multa vitans,
" Non sinis lavare: me verò non invitam jubet
" Filia Icarii, prudens Penelope, 375
" Ideò tibi pedes lavabo, simulque ipsius Penelopes
" Et tui gratiâ: quoniam mihi commovetur intùs animus
" Doloribus: sed age nunc adverte verbum, quod dicam.
" Multi sanè hospites miseri huc venerunt,
" Sed nondum quenquam dico similem sic vidisse *me*, 380
" Sicut tu, corpore, voceque, pedibusque, Ulyssi similis-es."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O vetula, sic dicunt quicunque viderunt oculis

Ver. 366. Πίονα μηρί' ἔκηε'.] ——— ἰῷ ἐνὶ πίονι νηῷ. *Iliad.* β', 549. ——— pingues ——— aras. *Æn.* IV, 62.

Ver. 367. ——— τῷ.] *Al.* τῷδ'.

Ibid. ——— ἵκοιο.] Vide suprà ad ε, 109. et ad *Il.* ά, 193.

Ver. 369. Νῦν δέ τοι ὧδέ σε.] *Al.* Νῦν δέ τοι εἶπ.

Ver. 370. ——— ἐφεψιόωντο.] Vide suprà ad *ver.* 331.

Ver. 372. ——— παθεψιόωνται.] *Al.* παθεψιόωντο.

Ver. 374. ——— ἀνώγει.] *Al.* ἄνωγε. Vide ad *Il.* Υ', 322.

Ἡμίας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοιϊν
Ἔμμεναι· ὡς σύ περ αὐτὴ ἐπιφρονέουσ' ἀγορεύεις.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ λέβητ' ἔλε παμφανόωντα,
Τῷ πόδας ἐξακίνιζεν, ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο κουλὺ
Ψυχρόν· ἔπειτα δὲ θερμὸν ἐπήφυσεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἷζεν ἐπ' ἰσχαρόφιν, ποτὶ δὲ σκότος ἴτραπετ' αἶψα·
Αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ὀΐσσατο, μή ἑ λαβοῦσα
Οὐλὴν ἀμφράσσαιτο, καὶ ἀμφαδὰ ἔργα γένοιτο.
Νῖζε δ' ἄρ' ἄσσον ἰοῦσα ἄναχθ' ἑόν· αὐτίκα δ' ἔγνω
Οὐλήν· τὴν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι
Παρνησσόνδ' ἐλθόντα, μετ' Αὐτόλυκόν τε, καὶ υἷας,
Μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλὸν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο
Κλεπτοσύνῃ δ', ὅρκῳ τε· θεὸς δέ οἱ αὐτὸς ἔδωκεν
Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα μηρία καῖεν

" Nos ambos, valdè similes nobis-invicem
" Esse; sicut tu scilicèt ipsa perspicax dicis." 385
Sic utique dixit: vetula verò lebetem sumpsit splendentem,
Ex quo pedes lavabat; aquam autem infudit multam
Frigidam; deindè verò calidam insuper-fudit: at Ulysses
Sedebat ad focum; ad tenebras autem convertit-se citò:
Statim enim in animo suspicatus est, ne ipsum attrectans 390
Cicatricem animadverteret, et manifestae res fierent.
Lavabat autem *ea* proindè propè accedens regem suum; statim verò agnovit
Cicatricem; quam aliquandò ei aper inflixit albo dente,
In-Parnassum profectum, ad Autolycumque, et filios,
Matris suae patrem eximium, qui hominibus praecellebat 395
Furtoque, jurejurandoque: deus nempè ei ipse dedit
Mercurius: huic enim grata femora comburebat

Ver. 384. ——— ἰκέλω.] Ita *Barnesius*; quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Rectè. *Al.* ἰκέλω. Quod primam corripit.

Ver. 387. ——— πολλύ.] *Al.* πολλόν.

Ver. 389. ——— ἐπ' ἰσχαρόφιν.] *Al.* ἐπ' ἰσχαρέφιν.

Ibid. ——— ἰτράπετ'.] Vide suprà ad *i*, 491. et ad *Il.* λ', 233.

Ver. 390. Αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν ὀΐσσατο.] Vide suprà ad *ver.* 346. Porrò Vulgati hic habent ὀΐσσατο *Barnesius* autem edidit ὀΐσσατο. Ac occurrit quidem vox Ὠϊσάμην, antepenultimâ correptâ, apud *Apollonium, Argonautic. lib.* I. *ver.* 291. Vide et suprà ad *ά*, 323. Notandum autem voces ὄϊω, ὀΐομαι, istud ῑ apud *Homerum* producere.

Ver. 394. Παρνησσόνδ' ἰλθόντα.] Εἰς τὸν Παρνασσόν. Παρνασσὸς δὲ ὄρος Δελφῶν. *Schol.*

Ver. 395. — ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο Κλεπτοσύνῃ δ', ὅρκῳ τε.] Ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ [γήσαι] Αὐτόλυκος, ὃς οἰκῶν τὴν Παρνασσὸν κλέπτειν κλέπτων ὑπερέβαλλεν· οὐχὶ γὰρ ταύτην τὴν τέχνην παρὰ τοῦ πατρὸς, ἴσως τοὺς ἀνθρώπους, ἴσως κλέπτοντι τι, λανθάνειν, καὶ τὰ θρέμματα τῆς λείας ἀλλοιοῦν εἰς ἕτερα μορφῆς· ὥστε κλέπτειν αὐτὸν δυσεύρετον γενέσθαι λείας. Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Φερεκύδῃ. *Schol.* ad *ver.* 432. infrà. Videtur autem hoc *Autolyco* à Poetâ non Vitio, sed Laudi et Honori datum. Καὶ Ὅμηρος ἐπαινῶν τὸν Αὐτόλυκον, φησὶ περὶ αὐτοῦ πάντων, " Κλεπτοσύνῃ δ', ὅρκῳ τε ———." *Julian. Imperat. Misopog.* Atque ita explicatur hic locus apud *Platonem*: Κλέπτειν ἆρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν, ἀνακύψαντα καὶ κινδυνεύειν παρ' Ὁμήρου μεμαθηκέναι αὐτά. Καὶ γὰρ ἐπαινεῖ τὸν τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς μητρὸς πάππον Αὐτόλυκον ἀγαπᾷ τε, καί φησιν αὐτὸν ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους πεπλεῦκέναι " Κλεπτοσύνῃ δ', ὅρκῳ τε." Ἔοικεν οὖν ἡ δικαιοσύνη, ——— καὶ παρ' Ὁμήρου καὶ κατὰ Σιμωνίδην, κλεπτική τις εἶναι ἐπ' ὠφελείᾳ μέντοι τῶν φίλων, καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. *De Republ. lib.* I.

Ver. 397. ——— μηρία καῖεν.] *Al.* μηρῷ ἔκαιεν et μυρία καῖεν.

Ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· ὁ δέ οἱ πρόφρων ἅμ' ὀπήδει.
Αὐτόλυκος δ' Ἰθάκης ἐλθὼν ἐς πίονα δῆμον,
Παῖδα νέον γεγαῶτα κιχήσατο θυγατέρος ἧς·
Τόν ῥά οἱ Εὐρύκλεια φίλοις ἐπὶ γούνασι θῆκε
Παυομένῳ δόρποιο· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὕρεο, ὅττι κε θείης
Παιδὸς παιδὶ φίλῳ· πολυάρητος δέ τοι ἐστί.
Τὴν δ' αὖτ' Αὐτόλυκος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Γαμβρὸς ἐμὸς, θυγάτηρ τε, τίθεσθ' ὄνομ', ὅττι κεν εἴπω·
Πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος τόδ' ἱκάνω
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν, ἀνὰ χθόνα πουλυβότειραν·
Τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον· αὐτὰρ ἔγωγε,
Ὁππότ' ἂν ἡβήσας μητρώϊον ἐς μέγα δῶμα
Ἔλθῃ Παρνησσόν δ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασιν,
Τῶν οἱ ἐγὼ δώσω, καί μιν χαίροντ' ἀποπέμψω.
Τῶν ἕνεκ' ἦλθ' Ὀδυσεὺς, ἵνα οἱ πόροι ἀγλαὰ δῶρα.
Τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο

Agnorum et hoedorum: hic autem eum promptus unà comitabatur.
Autolycus autem Ithacae cum-venisset in opulentum populum,
Filium recèns natum invenit filiae suae:
Hunc utique ei Euryclea charis genibus imposuit
Desinenti à-coenâ; verbumque dixit, et compellabat:
" Autolyce, ipse nunc nomen inveni, quod imponas
" Filiae filio dilecto; exoptatissimus autem tibi est."
Huic verò rursùs Autolycus respondit, dixitque:
" Gener meus, filiaque, imponite nomen, quod dixero:
" Multis enim ego indignatus huc venio
" Viris et mulieribus super terram almam:
" Huic autem Ulysses nomen sit super-inditum: at ego,
" Quandò puber-factus maternam in magnam domum
" Venerit Parnassum, ubi mihi possessiones sunt;
" Ex his illi ego dabo, et ipsum gaudentem dimittam."
Horum gratiâ ivit Ulysses, ut sibi *is* praeberet splendida dona.
Hunc quidem deindè Autolycusque et filii Autolyci

Ver. 399. —— Ἰθάκης ἐλθών.] *Al.* ἐλθὼν Ἰθάκης.

Ver. 401. —— Εὐρύκλεια.] *Al.* Ἀντίκλεια.

Ver. 403. —— Σοὶ.] *Al.* Σῷ.

Ver. 404. —— πολυάρητος.] Μετὰ πολλῶν δὲ χῶν γινόμενος. *Schol.* Vid. et infrà ad χ'. 208.

Ver. 407. Πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος.] Τὸ δὲ " Πολλοῖσι γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος," λέγει μὲν τὸ, πολλοῖς μισηθεὶς καὶ δι' ὀργῆς ἐλθὼν παθητικῶς, οὐ μὴν κατ' ἐνέργειαν, ἐστὶν τὸ [*Odyss.* ά, 62.] " τί νύ οἱ τόσον ὠδύσατο Ζεύς;" *Eustath.* Atqui posteriori isto sensu semper apud *Homerum* usurpantur voces ὀδυσσάμενος, ὠδύσατο, &c.

Ibid. —— τόδ'.] *Al.* τάδ'.

Ver. 408. —— πουλυβότειραν.] *Al.* βοτιάνειραν. Atque ita in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 409. Τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον.] Hinc *Sophocles* à *Barnesio* citatus:

—— Ὀρθῶς εἶμ' ἐπώνυμος κακοῖς·
Πολλοὶ γὰρ ὠδύσαντο δυσσεβεῖς ἐμοί.

Σιληνὸς μίνως ὁ Χῖος κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν αὐτῶν μυθικῶν, διατίνει περὶ τὴν ὀδὺν, λέγων, ὡς Ἀντικλείας ὀδυσσὴς παρὰ τὸν Νήριτον, ὕστι ὁ Ζεύς· νῦν δὲ ὑπὸ ἀγωνίας ἐπεὶ πεσεῖσθαι ἔμελλε· καὶ τὸ γενικὸν πληθυντικὸν Ὀδυσσέα παρὰ τὸ ἐν τῇ ὀδῷ ὠδύσατο. *Eustath.*

Ver. 410. Ὁππότ' ἂν.] *Al.* Ὁππόταν.

Χερσίν τ' ἠσπάζοντο, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι·
Μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρὸς, περιφῦσ' Ὀδυσῆϊ,
Κύσσ' ἄρα μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά.
Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐπίκλετο κυδαλίμοισι,
Δεῖπνον ἐφοπλίσσαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν·
Αὐτίκα δ' εἰσάγαγον βοῦν ἄρσενα πεντετέτηρον·
Τὸν δέρον, ἀμφὶ δ' ἔπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα,
Μίστυλλόν τ' ἄρ' ἐπισταμένως, πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, δάσσαντό τε μοίρας.
Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Δαίνυντ'· οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἴσης.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήσαντο, καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Βάν ῥ' ἴμεν ἐς θήρην ἠμὲν κύνες, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἤϊεν· αἰπὺ δ' ὄρος προσέβαν κατασειμένον ὕλῃ

Manibusque salutabant, verbisque blandis:
Mater autem Amphithea matris, circumplexa Ulyssem,
Osculata est ipsi caputque et ambo lumina pulchra.
Autolycus verò filios jussit gloriosos
Coenam parare; illi autem hortanti auscultârunt:
Statim verò induxerunt bovem masculum quinquennem:
Eum excoriârunt, curâruntque, et ipsum diviserunt totum,
Minutatimque inciderunt scitè, infixeruntque verubus,
Assâruntque peritè, diviseruntque partes.
Sic tunc quidem toto die ad solis occasum
Epulabantur; neque quicquam animus indigebat convivio aequali.
Quandò autem sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Tunc demùm decubuerunt, et somni donum ceperunt.
Quandò verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Perrexerunt utique ire in venationem et canes, et etiam ipsi
Filii Autolyci: cum his autem nobilis Ulysses
Ibat: altum verò montem ascenderunt indutum sylvâ

Ver. 416. Μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρός.] Ἀντιπλείπει μήτηρ. *Schol.*

Ver. 417. Κύσσ' ἄρα μιν κεφαλήν.] Ita edidit *Barnesius* pro vulgato Κύσ' ἄρα. vel Κῦσ' ἄρα. Quocum facit et MS. à *Tho. Beatleio* collatus. Vide suprà ad σ', 15. et ξ', 39.

Ver. 420. —— βοῦν ἄρσενα πεντετέτηρον.] Ἀμμάζει δὲ μάλιστα [βοῦς] πεντετὴς ὢν· διὸ καὶ Ὅμηρός φασι πεντετήρους τινὰς ἱερῶς, ποιήσαντα, "ἄρσενα πεντετήρους." *Aristot. de Historiâ Animalium, lib.* VI. *cap.* 21.

Ver. 421. —— ἀμφὶ δ' ἔπον.] Vide ad *Il.* δ', 202.

Ver. 423. —— δάσσαντο.] *Al.* ἰρύσαντο.

Ibid. —— μοίρας.] *Al.* πάντα.

Ver. 426. Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε, Δὴ τότε κοιμήσαντο.]

Vertitur interea cœlum, ruit Oceano nox,
Involvens umbrâ magnâ terramque polumque;
—— fusi per mœnia Teucri
Conticuere: sopor fessos complectitur artus. *Æn.* II, 250.

Ver. 431. —— ὄρος —— κατασειμένον ὕλῃ.]

—— sylvâ scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbrâ. *Æn.* I, 165.

Παρνησσοῦ· τάχα δ' ἵκανον πτύχας ἠνεμοέσσας.
Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας,
Ἐξ ἀκαλαρρείταο βαθυρρόου Ὠκεανοῖο·
Οἱ δ' ἐς βῆσαν ἵκανον ἐπακτῆρες· πρὸ δ' ἄρ' αὐτῶν
Ἴχνη ἐρευνῶντες κύνες ἤϊσαν· αὐτὰρ ὄπισθεν
Υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἤϊεν ἄγχι κυνῶν, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
Ἔνθα δ' ἄρ' ἐν λόχμῃ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς·
Τὴν μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
Οὔτε μιν ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
Οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνὴ
Ἦεν· ἀτὰρ φύλλων ἐνέην χύσις ἤλιθα πολλή.
Τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε πὲρὶ κτύπος ἦλθε ποδοῖϊν,
Ὡς ἐπάγοντες ἔπῆσαν· ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο
Φρίξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκὼς,
Στῆ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν· ὁ δ' ἄρα πρώτιστος Ὀδυσσεὺς
Ἔσσυτ', ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ χειρὶ παχείῃ,
Οὐτάμεναι μεμαώς· ὁ δέ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς

Parnassi; citò autem pervenerunt ad juga ventosa.
Sol quidem deindè recens percutiebat arva,
Ex placidè-fluente profundo Oceano;
Venatores autem in vallem perveniebant; ante verò ipsos
Vestigia scrutantes canes ibant; at ponè
Filii Autolyci: cum his autem nobilis Ulysses
Ibat prope canes, vibrans longam hastam.
Ibi verò in sylvâ densâ jacebat magnus aper;
Quam quidem neque ventorum perflabat vis humidum spirantium,
Neque ipsam sol lucens radiis percutiebat,
Neque imber penetrabat penitùs, adeò scilicèt densa
Erat; at foliorum inerat fusio affatim ingens.
Hunc autem virorumque canumque strepitus circumsonuit pedum;
Ut venantes ingruebant: hic autem adversus ex arbusto,
Erectis valdè cervicis-setis, ignisque *instar* oculis tuens,
Stetit ipsos prope: primus autem Ulysses
Irruit, elevatâ longâ hastâ, manu robustâ,
Vulnerare cupiens: ipsum verò praevertens percussit aper

Ver. 433. Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας.] Et jam prima novo spargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens Aurora cubile.
Æn. IV, 584.

Ver. 435. —— βῆσαν.] Τὴν περίοδον τοῦ ὄρους. *Schol.*

Ver. 436. Ἴχνη.] *Al.* Ἴχνι', et Ἴχνι.

Ver. 439. —— κατέκειτο μέγας σῦς.] Sic apud *Virgilium*;
—— ingens inventa sub ilicibus sus.
Æn. VIII, 43.
Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 440. —— διάει.] *Al.* διάῃ.

Ibid. —— ὑγρὸν ἀέντων.] Vide suprà ad ι, 478.

Ver. 441. Οὔτε μιν ἠέλιος.]
Solis inaccessam radiis. Æn. VIII, 195.

Ver. 444. Τὸν δ'.] *Al.* Τῶν δ'.

Ver. 445. Ὡς ἐπάγοντες.] *Al.* Οἳς ἐπάγοντες.

Ver. 446. —— σῦς δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς.]
—— stant lumina flammâ. Æn. VI, 300.
—— oculis micat acribus ignis.
Æn. XII, 103.

Γουνὸς ὕπερ· πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι
Λιπριφὶς αἶξας, οὐδ' ὀστέον ἵκετο φωτός.
Τὸν δ' Ὀδυσεὺς οὔτησε τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
Ἀντικρὺ δὲ διῆλθε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκή·
Κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακών· ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός.
Τὸν μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες φίλοι ἀμφιπέποντο·
Ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἀντιβίοιο
Δῆσαν ἐπισταμένως· ἐταοιδῇ δ' αἷμα πελαινὸν
Ἔσχεθον· αἶψα δ' ἵκοντο φίλου πρὸς δώματα πατρός.
Τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε, καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
Εὖ ἰησάμενοι, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα πορόντες,
Καρπαλίμως χαίροντα φίλην χαίροντες ἔπεμπον
Εἰς Ἰθάκην· τῷ μέν ῥα πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Χαῖρον νοστήσαντι, καὶ ἐξερέεινον ἕκαστα,
Οὐλὴν, ὅττι πάθοι· ὁ δ' ἄρα σφίσιν εὖ κατέλεξεν,
Ὡς μιν θηρεύοντ' ἔλασεν σὺς λευκῷ ὀδόντι

Genu super; multum autem exhausit carnis dente
Obliquè adortus; neque ad os pervenit viri.
Illum verò Ulysses vulneravit assecutus ad dextrum humerum;
Penitùs autem transiit splendidae hastae cuspis:
Decidit verò *is* in pulveribus vociferatus; avolavit autem animus.
Hunc quidem deindè Autolyci filii dilecti circum-occupabantur:
Vulnus autem Ulyssis eximii deo-paris
Ligaverunt scitè; incantationeque sanguinem nigrum
Cohibuerunt: statim autem pervenerunt chari ad aedes patris.
Illum quidem Autolycusque, et filii Autolyci
Benè postquam-sanàssent, et splendida dona *ei* praebuissent,
Statim gaudentem charam gaudentes dimiserunt
In Ithacam: eo quidem pater et veneranda mater,
Gaudebant reverso, et interrogabant singula,
De-cicatrice, quid passus esset: ille autem ipsis ritè narravit,
Ut ipsum venantem percussisset aper albo dente,

Ibid. —— διδεχημένος.] Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 451. Λιπριφὶς αἶξας.] Similitèr apud *Horatium*:

Verris *obliquum* meditantis ictum.
Carm. lib. III. *Od.* xxii. *ver.* 7.

Ver. 455. Τὸν μὲν —— ἀμφιπέποντο.] Τοιοῦτοι περὶ αὐτὸν ἰατροῦντο, ἤτοι περὶ Ὀδυσέα ὄντες ἢ καὶ περὶ τὸν υἱόν. *Eustath.* Vera posterior explicatio; ut liquet ex sequenti Ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ——.

Ver. 457. —— ἰητοιδῇ δ' αἷμα πελαινὸν Ἔσχεθον.] Διεκλῆς ἰητοιδὴν παρείδωκε τὴν παρηγορίαν· ἴσχαιμον γὰρ εἶναι ταύτην, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦ τετρωμένου περοχὴς ᾖ, καὶ δοκεῖ περοπεπεμένον τῷ παρηγορεῖσθαι, ὡς καὶ δι' ἐπῳδῆς, [*Iliad.* δ, 401.] "Ἀλλά σε μὲν Παιήονι Παιήονα "ποτιστάσω." *Schol.* Ἰατρὸν ὄντα ἐκάλεσε ἰητοιδὴν ἡ διὰ τῆς ἰητοιδῆς Στρατία. Ὅμηρος, —πασῶν δ' "ἰητοιδὴ δ' αἷμα πελαινὸν." *Etymolog. Magn.* ad vocem Ἐπαοιδή. "Dixit "Homerus, profluvium sanguinis vulnera-"to fœmine Ulixem inhibuisse carmine: "Theophrastus ischiadicos sanari: Cato "prodidit luxatis membris carmen auxili-"ari: M. Varro podagris." *Plin. Nat. Hist. lib.* XXVIII. *cap.* 2. à *Barnesio* citatus. Similitèr apud *Pindarum*:

—— τοὺς μὲν μαλαχαῖς
Ἐπαοιδαῖς ἀμφέπων ——.
Pythior. Od. III. *ver.* 91.

—— neque eum juvère in vulnera *cantus*.
Æn. VII, 757.

Ver. 461. —— φίλην.] MS. à *Theo. Bentleio* collatus, φίλοι.

Παρνησσόνδ' ἐλθόντα σὺν υἱάσιν Αὐτολύκοιο.
Τὴν γρηῢς χείρεσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα,
Γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι·
Ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήμη· κανάχησε δὲ χαλκὸς,
Ἄψ δ' ἑτέρωσ' ἐκλίθη· τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυθ' ὕδωρ. 470
Τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε φρένα· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν· θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.
Ἁψαμένη δὲ γενείου Ὀδυσσῆα προσέειπεν·
Ἦ μάλ' Ὀδυσσεύς ἐσσι, φίλον τέκος· οὐδέ σ' ἔγωγε
Πρὶν ἔγνων, πρὶν πάντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάασθαι. 475
Ἦ, καὶ Πηνελόπειαν ἐσίδρακεν ὀφθαλμοῖσι,
Πεφραδέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα.

Ad-Parnassum profectum cum filiis Autolyci.
Hanc *Cicatricem* anus manibus pronis prehensam,
Agnovit attrectans; pedem autem dimisit ferendum:
Incidit verò lebeti tibia; resonuit autem æs;
Retróque in-alteram-partem inclinatum est; in terram autem effusa est aqua.
Ipsius verò simul gaudium et dolor invasit mentem; oculi autem ei 471
Lachrymis impleti sunt; clara verò ei haesit vox.
Prehenso autem *ejus* mento, Ulyssem allocuta est:
" Profectò omninò Ulysses es, chare fili; neque te ego
" Priùs agnovi, quàm totum herum meum contrectassem." 475
Dixit, et Penelopen intuita est oculis,
Indicare volens charum maritum intùs esse.

Ver. 467. Τὴν γρηῢς χείρεσσι, &c.] Observat *Dionysius Halicarnassensis* Poetam in sequenti descriptione res tam pulchrè et significantèr depingere, ut picturâ eas potiùs oculis exhibitæ, quàm poemate narratæ, videantur. Εἰ δὲ καὶ ζωγραφίας διδάσκαλον Ὁμηρον φαίη τις, οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι. —— "Ἰδωμεν δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐνίων ὁπόσα τοῖς πολλῶν παραδείγματος, ὅτι ἐρεμίσεις μᾶλλον ἢ ἀπεικασμένοις ἔοικε τὰ ποιήματα· ὅσα τε οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὴν οὐλὴν τοῦ Ὀδυσσέως φράσας, ἐπιφέρει τὰ τῆς Εὐρυκλείας, "Τὴν γρηῢς χείρεσσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα, Γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη" καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐνταῦθα γὰρ, καὶ τῶν ἐν σώμασι γραπτῇ διδαγμένων, τῶν ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν πιπτόντων δυναμένων, ἐμφαίνεται σαλὶς τὰ μηδὲ τῇ ὄψει ἴσι κατανοητά, ἀλλὰ τῇ τούτοις μόνῃ· ἢ τε διὰ τὴν ἁπαλότητα ἄφεσις τοῦ σώματος, καὶ ἡ ψῦχρα τοῦ χαλκοῦ, καὶ τὸ ἐκχεόμενον ὕδωρ, καὶ τῆς γραὸς λέαινα τε ἅμα καὶ χαρὰ καὶ τὰ βλέποντα πρὸς τὸν Ὀδυσσέα, καὶ ἃ πρὸς τὴν Πηνελόπειαν ἀναβλήθησα εἰκότως ἐμέλλησε. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γραφικῶς παρὰ τῷ Ποιητῇ δείκνυται, ἅπερ ἐν αὐτῇ τῇ ἀναγνώσει διάδηλα ἔσται. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 26. Similitèr de totâ *Homeri* poesi *Cicero*: " Traditum est etiam, Homerum " cæcum fuisse: At ejus picturam, non po- " esim videmus. Quæ regio, quæ ora, qui " locus Græciæ, quæ species formæ, quæ " pugna, quæ acies, quod remigium, qui " motus hominum, qui ferarum, non ita " expictus est, ut, quæ ipse non viderit, nos " ut videremus effecerit? *Tusc. Disputat. lib.* V. § 39.

Ver. 468. Γνῶ ῥ' ἐπιμασσαμένη.] Χρὴ δὲ σημειώσασθαι καὶ οἷας προσόψεσιν ἑαυτὸν καὶ ὅσας ἐπίνοιαν Ὀδυσσέα ἵνα καὶ οὕτως ἡ ποιητικὴ ποικιλία διαδιχθῇ, καὶ τὸ τῆς πλάσεως πολύτροπον. Τηλεμάχῳ μὲν γὰρ ὡς νέῳ γνωρίζεται καὶ ἰσόν· [suprà σ', 188.] ἴσμεν γὰρ οἷος ἦν, ὃς καὶ ἀνεδήμησε δι' αἰνόν. Εὐρυκλείᾳ δὲ ἄκων, τῇ καὶ τροφῷ, καὶ οἷον μητρί. Εὐμαίῳ δὲ καὶ Φιλοιτίῳ [infrà φ', 207.] πρὸς αὐτῷ τῷ ἀκμῇ τοῦ ἔργου γνωσθήσεται· εἰ γὰρ ἦδει πρόσω; Τῷ μέντοι γυναικὶ Πηνελόπῃ [ψ', 205.] ἀπόντων ὕστερον· οὐ γὰρ ἐχρεώμενον ἑαυτῷ τοῖς νόοις. *Eustath.*

Ibid. —— ἐπιμασσαμένη.] Similitérque infrà ver. 480. ἐπιμασσάμενος· Vide ad *Il.* ε', 564.

Ver. 471. Τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἕλε φρένα.] "Ὅτι λαβὼν, φασὶ, Σοφοκλῆς ἔφη ὁπ' " Χάρμα ὑφέρπει δάκρυσιν ἐκπαλούμενον." *Eustath.*

Ver. 475. —— ἀμφαφάασθαι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἀμφὶ φάασθαι.

Ἡ δ' οὔτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη, οὔτε νοῆσαι·
Τῇ γὰρ Ἀθηναίη νόον ἔτραπεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Χεῖρ' ἐπιμασσάμενος, φάρυγος λάβε δεξιτερῇφι·
Τῇ δ' ἑτέρῃ ἔθεν ἄσσον ἐρύσσατο, φώνησέν τε·
Μαῖα, τίη μ' ἐθέλεις ὀλέσαι; σὺ δέ μ' ἔτρεφες αὐτὴ
Τῷ σῷ ἐπὶ μαζῷ· νῦν δ' ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
Ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης, καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ,
Σίγα, μήτις τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι πύθηται.
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται,
Εἴ κ' ὑπ' ἐμοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
Οὐδὲ τροφοῦ οὔσης σεῦ ἀφέξομαι, ὀππότ' ἂν ἄλλας
Δμωὰς ἐν μεγάροισιν ἐμοῖς κτείναιμι γυναῖκας.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
Τέκνον ἐμόν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Οἶσθα μὲν, οἷον ἐμὸν μένος ἔμπεδον, οὐκ ἐπιειπτόν·
Ἔξω δ', ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος, ἠὲ σίδηρος.

Ea autem neque videre potuit è-regione, neque animadvertere;
Ei enim Minerva mentem avertit: at Ulysses
Manu admotâ guttur cepit dextrâ;
Alterâ verò propiùs ad-se traxit, dixitque:
" Nutrix, cur me vis perdere? tu autem me nutrivisti ipsa,
" Tuam ad mammam; nunc verò dolores multos perpessus,
" Veni vigesimo anno in patriam terram.
" Sed postquam animadvertisti, et tibi deus injecit animo,
" Tace; neque quis alius in aedibus audiat.
" Sic enim edico, quod et perfectum erit;
" Si mihi deus domuerit procos eximios,
" Neque, nutrix licèt-sis, à-te abstinebo, quandò alias
" Famulas in aedibus meis interficiam mulieres."
Hunc autem rursus allocuta est prudens Euryclea:
" Fili mi, quale tibi verbum fugit ex septo dentium?
" Nôsti quidem, qualis meus animus firmus, inexpugnabilis;
" Tenebo autem, sicut aliquis solidus lapis, aut ferrum.

Ver. 480. —— *φάρυγος λάβε δεξιτερῇφι.*] Guttur nimirùm ei manu arctè constringebat, nè *Penelopen* alloqui posset. Ut rectè *Eustathius*: "Ὅτι μίσει καὶ τοῦ φάρυγγος αὐτῆς ἐλάβετο, ὅπερ οὐδὲν οὐδέπω εἶχε λαλεῖν. Spondanus aliter accipit: " Hoc autem con-" tactu," inquit, " qui *supplicis* est, et se-" quenti oratione nutricem *demulcet* Ulys-" ses, nè se prodat." Minùs rectè.

Ver. 484. —— *εἰκοστῷ ἔτεϊ ἱκ.*] Vide suprà ad ω', 206.

Ver. 485. —— *ἐφράσθης, καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ.*] Vide ad *Il.* ά, 194.

Ver. 487. —— *τὸ δὲ καὶ.*] *Al.* καὶ μήν.

Ver. 490. —— *ἐν μεγάροισιν.*] *Al.* ἐνὶ μεγάροισιν.

Ibid. —— *κτείναιμι.*] *Al.* κτείνωμι.

Ver. 493. —— *οὐκ ἐπιειπτόν.*] *Al.* οὐδ' ἐπιειπτόν.

Ver. 494. Ἔξω δ', ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος.] Ὁ δὲ Ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα σωφρόνως στωικίζει, καὶ τὸν νίὸν αὐτοῦ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν τροφὸν ἀκούειν γὰρ λογούσης, "Ἔξω δ' ἤτοι στε κραταιὴ δρῦς, ἢ σίδηρος." *Plutarch. de Garrulitate.* Ubi in transitu notandum, quod jam legimus ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος, legisse *Plutarchum*, aut memoritèr citâsse, ὅπερ στε κραταιὴ δρῦς.

Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Εἴ χ' ὑπὸ σοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
Δὴ τότε τοι καταλέξω ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
Αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἵ νηλητεῖς εἰσιν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς μυθήσεαι; οὐδέ τί σε χρή.
Εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἑκάστην·
Ἀλλ' ἔχε σιγῇ μῦθον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ νίψέν τε, καὶ ἤλειψεν λίπ' ἐλαίῳ,
Αὖτις ἄρ' ἀσσοτέρω πυρὸς ἕλκετο δίφρον Ὀδυσσεὺς
Θερσόμενος, οὐλὴν δὲ κατὰ ῥακέεσσι κάλυψε.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖνε, τὸ μέν σ' ἔτι τυτθὸν ἐγὼ εἰρήσομαι αὐτή·
Καὶ γὰρ δὴ ποίτοιο τάχ' ἠδίος ἔσσεται ὥρη,
Ὀντινά γ' ὕπνος ἕλοι γλυκερὸς, καὶ κηδομένον περ.
Αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτρητον πόρε δαίμων·
Ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ' ὀδυρομένη, γοόωσα,

" Aliud verò tibi dicam, tu autem in mente reconde tuâ; 495
" Si tibi deus domaverit procos eximios,
" Tunc demùm tibi recensebo in aedibus mulieres,
" Et quae te parùm-honorent, et quae inculpatae sint."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Nutrix, cur verò tu eas indicabis? neque omninò te oportet. 500
" Benè utique et ipse ego observabo, et cognoscam unamquamque:
" Sed tene silentio verbum, committeque diis."
Sic utique dixit: anus autem per domum exivit,
Allatura-pedum-lavacra; priora enim effusa erant omnia.
At postquam lavissetque et unxisset pingui oleo, 505
Iterùm propiùs ad-ignem traxit-sibi sedile Ulysses
Calefacturus-se; cicatricem autem pannis coöperuit.
His verò sermonem exordiebatur prudens Penelope:
" Hospes, paulùm quidem te ampliùs ego percontabor ipsa;
" Etenim jam cubitûs citò placidi erit hora, 510
" Quemcunque scilicèt somnus ceperit dulcis, etiam dolentem.
" Sed mihi et dolorem immensum praebuit deus:
" Dies etenim delector lamentans, lugens,

Ver. 498. —— καὶ αἱ νηλητεῖς εἰσιν.] Λίαν ἁμαρτωλαὶ, ἄλλοι ἀπίδοσαν, τοῦ νη ἰσταμένου ὄντος, ὡς ἐν τῷ, νήχυτοι ἔρρηξ· ἄμεινον δὲ τὰς ἀναμαρτήτους, συγκρίσεως τῆς λίζεως ἐκ τοῦ νη στερητικοῦ μορίου, καὶ τοῦ ἀλιτεῖν· ἐν ᾗ, ὥρα ἁμαρτάνουσα, καὶ ἴσως οὐ. *Schol.* Cæterùm Vulgati hìc habent *νηλιτεῖς*· *Barnesius* autem edidit *νηλητεῖς*. Vide suprà ad ν', 317. *Al.* νηλίτιδες· notante *Eustathio.*

Ver. 502. —— ἐστιχ ἓν ὃ θελῇσιν.] Ὅσσα δ' ἔστιν' ἴσασι, ταῦτα θεοῖσι μέλει. *Theogn. Gnom.* ver. 1044.

Permitte Divis cætera ——. *Horat. Carm. lib.* I, *Od.* ix. *ver.* 9.

Ver. 505. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

— pinguis olivi. *Virg. Eclog.* V, 68.

Ver. 510. —— ἠδίος ἔσσεται ὥρη.] *Al.* ἐστιν ἠδίος ὥρη.

Ἕς τ' ἐμὰ ἔργ' ὁρόωσα καὶ ἀμφιπόλων, ἐνὶ οἴκῳ·
Αὐτὰρ ἐπὴν νὺξ ἔλθῃ, ἕλῃσί τε κοῖτος ἅπαντας,
Κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκιναὶ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ
Ὀξεῖαι μελεδῶναι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν.
Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, χλωρηΐς ἀηδών,
Καλὸν ἀείδῃσιν, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο,
Δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκινοῖσιν,
Ἥτε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν,
Παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον φίλον, ὅν ποτε χαλκῷ
Κτεῖνε δι' ἀφραδίας, κοῦρον Ζηθοιο ἄνακτος·
Ὡς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρώρεται ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἠὲ μένω παρὰ παιδὶ, καὶ ἕμπεδα πάντα φυλάσσω,

" Meaque opera inspiciens et ancillarum, in domo :
" At postquam nox venerit, cepertque cubitus omnes,
" Jaceo in lecto, crebraeque mihi circa intimum cor
" Acutae curae lugentem lacessunt.
" Sicut autem quandò Pandarei filia, florida luscinia,
" Pulchrè canit, vere recèns ineunte,
" Arborum in foliis sedens densis,
" Quae frequentèr versans fundit multisonam vocem,
" Filium lugens Itylum charum, quem quondam aere
" Interfecit per insipientiam, filium Zethi regis ;
" Sic et mihi bifariam animus movetur huc et illuc,
" Utrùm maneam apud filium, et integra omnia servem,

Ver. 515. —— ἐπὴν.] *Al.* ἐπεί.

Ver. 518. 522. Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, &c.] Εἰ μέν τις ἐν πράγματι χάρις ἐστὶ, τάδε καὶ ἡ λέξις ποιεῖ ἐσχαριτώτερα· οἷον, " Ὡς δ' " ὅτε Πανδαρέου, &c." Ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ ἀηδὼν, χαρίεν ὀρνίδιον· καὶ τὸ ἔαρ φύσει χαρίεν· πολὺ δὲ ἐσχαιρόμενον τῇ ἑρμηνείᾳ· καί ἐστι χαριέστερα, τό τε, χλωρηΐς, καὶ τὸ, Πανδαρέου κούρη, εἰκὸς ἐκ δενδρέος· ἄκρα τοῦ Ποιητοῦ ἴδια ἐστι. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 133. Porrò *Strabo, Geograph. lib.* XIV. *pag.* 981. *al.* 665. citat; Ὡς καὶ Πανδαρέου κούρη ——.

Qualis populeâ mœrens Philomela sub umbrâ,
Amissos quaeritur foetus ——,
Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen
Integrat, et mœstis latè loca questibus implet. *Virgil. Georg.* IV, 511.
Talis in umbrosis, mitis nunc denique sylvis
Deflet Threïcium Daulias ales Ityn.
Consolat. ad Liv. August. (Ovidio vulgò ascript.) ver. 105.

Vide et infrà ad *ver.* 522.

Ibid. —— Πανδαρέου.] *Barnesius* edidit Πανδάρεω.

Ibid. —— χλωρηΐς ἀηδών] Ἥτει ἐν χλωροῖς διατρίβουσα· ἢ ἅμα τοῖς χλωροῖς φαινομένη, ἔαρος γὰρ φαίνεται· ἢ διὰ τὸ χρῶμα· καὶ παρὰ Σιμωνίδῃ δὲ χλωραύχενες λέγονται αἱ Ἀηδόνες. *Schol.*

Ver. 519. —— ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.] Sic apud *Virgilium :*

Vere novo ——, *Georg.* I, 43.

Ver. 520. Δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη] Pronuntiabatur Δενδρεῶν.

Οἷαι ἀηδονίδες ἰφιζόμεναι ἰκὰ δένδρων
Πωτῶνται, πτερύγων πτερόεντα κελεύθον, ὄζον ἀπ' ὄζου. *Theocrit. Idyll.* XV, 121.

Ver. 521. —— πολυηχέα φωνήν] Ἤδη μέντοι τινὲς καὶ " πολυδενδρέα φωνὴν," γράφουσι, τὴν ποικίλως μιμημένην· ὡς τὴν ἀδιανίδα, τὴν μηδ' ὅλως εἰς μίμησιν παρασκευασθεῖσαν. *Aelian. de Animal. lib.* V. *cap.* 38.

Ver. 522. Παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον.] Τῇ Νυκτίμῃ (Ἀντιόπῃ, notante *Barnesio*) Ζεὺς μίγνυται, ἐξ ἧς Ζήθος γίγνεται καὶ Ἀμφίων· —— γαμεῖ δὲ Ζήθος μὲν Ἀηδόνα, τὴν τοῦ Πανδαρέου· τῶν δὲ γίνεται Ἴτυλος καὶ Νηΐς· Ἴτυλον δὲ ἡ μητὴρ Ἀηδὼν ἀποκτίνει διὰ νυκτὸς, δοκοῦσα εἶναι τὸν Ἀμφίονος παῖδα, ζηλοῦσα τὴν τοῦ πρωτογενοῦς γυναῖκα, ἥτ' αὐτὴ μὲν ἦσαν ἐξ παίδες. αὐτὴ δὲ δύο· ἐφεμᾶ δὲ ταύτῃ ὁ Ζεὺς ποιεῖν· ἡ δὲ εὔχεται ὄφελς γενέσθαι· καὶ ποιεῖ αὐτὴν ὁ Ζεὺς Ἀηδόνα· ὄρνιθι δὲ ἀεί ἐστι τὸν Ἴτυλον, ὥς φησι Φερεκύδης. *Schol.*

Ver. 523. —— Ζήθειο.] *Al.* Ζήτεω notante *Eustathio.*

Κτῆσιν ἐμὴν, δμωάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα,
Εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος, δήμοιό τε φῆμιν·
Ἦ ἤδη ἄμ' ἕπωμαι Ἀχαιῶν, ὅστις ἄριστος
Μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, πορὼν ἀπερείσια ἕδνα.
Παῖς δ' ἐμὸς, ἕως μὲν ἔην ἔτι νήπιος ἠδὲ χαλίφρων, 530
Γήμασθ' οὔ μ' εἴα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν·
Νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας ἐστὶ, καὶ ἥβης μέτρον ἱκάνει,
Καὶ δή μ' ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο,
Κτήσιος ἀσχαλόων, τὴν οἱ κατέδουσιν Ἀχαιοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι, καὶ ἄκουσον. 535
Χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν
Ἐξ ὕδατος, καί τέ σφιν ἰαίνομαι εἰσορόωσα·
Ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης
Πᾶσι κατ' αὐχένας ἦξε, καὶ ἔκτανεν· οἱ δ' ἐπέχυντο
Ἀθρόοι ἐν μεγάροις· ὁ δ' ἐς αἰθέρα δῖαν ἀέρθη. 540
Αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον, ἔν περ ὀνείρῳ·
Ἀμφὶ δέ μ' ἠγερέθοντο ἐϋπλοκαμῖδες Ἀχαιαὶ,
Οἰκτρ' ὀλοφυρομένην, ὅ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας.
Ἦλθ' δ' ἐλθὼν κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ προὔχοντι μελάθρῳ·

" Possessionem meam, famulasque, et altam magnam domum,
" Torumque reverens mariti, populique famam :
" An jam unà sequar Achivorum *eum*, quicunque optimus
" Ambit *me* in aedibus, praebitis infinitis sponsalibus.
" Filius autem meus, donec quidem fuit adhuc infans et animi-impotens, 530
" Nubere non me sinebat, mariti domo derelictâ :
" Nunc verò quandò jam magnus est, et pubertatis limitem attigit,
" Jam demùm me optat retrò-cedere ex domo,
" Ob-possessionem indignans, quam ei consumunt Achivi.
" Sed age mihi somnium declara, et audi : 535
" Anseres mihi in domo viginti triticum edunt
" Ex aquâ, atque ipsis laetor inspiciens :
" Profecta verò ex monte magna aquila adunco-rostro,
" Omnibus cervices confregit, et interfecit ; hi autem fusi sunt
" Conferti in aedibus : illa verò in aethera divinum elevata est. 540
" Ast ego flebam et ejulabam, etiam in somnio ;
" Circum autem me congregabantur comas-pulchrae Achivae
" Miserabilitèr lugentem, quòd mihi aquila interfecerat anseres.
" Reversa autem desidebat in prominenti tecto ;

Ver. 529. Μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι.] *Al.* Μνᾶται ἔμ' ἐν μεγάροισι.

Ibid. —— ἀπερείσια ἕδνα.] *Al.* ἀπερείσι' ἔδνα.

Ver. 530. —— ἕως μὲν ἔην ἔτι νήπιος.] Edidit. nonnullæ, ἕως μὲν ἔτι σίλα νήπιος. Enuntiabatur autem ὅς μίν.

Ver. 531. Γήμασθ'.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 534. —— ἀσχαλόων.] *Al.* ἀσχάλλων.

Ver. 536. —— πυρὸν ἔδουσιν Ἐξ ὕδατος.] Non, Ἐξω καὶ χωρὶς ὕδατος, uti mirè admodùm exponit *Scholiastes* ; sed triticum aquâ mixtum : Ita *ver.* 553.

Πυρὸν ἰριστομένους παρὰ πίλνοι ——.

Ver. 539. Πᾶσι κατ' αὐχένας.] *Al.* Πᾶσι δ' αὐχένας.

Ver. 540. —— αἰθέρα.] *Al.* αἶψα.

Φωνῇ δὲ βροτέῃ κατερήτυε, φώνησέν τε·
Θάρσει, Ἰκαρίου κούρη τηλεπλειτοῖο·
Οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλόν, ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται.
Χῆνες μέν, μνηστῆρες· ἐγὼ δέ τοι αἴστὸς ὄρνις
Ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,
Ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμὲ μελιηδὴς ὕπνος ἀνῆκε.
Παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροισι νόησα
Πυρὸν ἐρειπτομένους παρὰ πύελον, ἦχι πάρος περ.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι, οὕπως ἐστὶν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον
Ἄλλῃ ἀποκλίναντ'· ἐπεὶ ῥά τοι αὐτὸς Ὀδυσσεὺς
Πέφραδ', ὅπως τελέει· μνηστῆρσι δὲ φαίνετ' ὄλεθρος
Πᾶσι μάλ'· οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Ξεῖν', ἦτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι, ἀπρικόμυθοι
Γίνονθ', οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισι.

" Voceque humanâ compescebat, dixitque: 545
' Confide, Icarii filia longè-latèque-inclyti;
' Non somnium, sed visio-vera, quae utique perfecta erit.
' Anseres quidem, proci *sunt*; ego autem aquila avis
' Eram anteà; nunc demùm tuus maritus veni,
' Qui omnibus procis saevam mortem inferam.' 550
" Sic dixit: at me dulcis somnus dimisit.
" Ubi-circumspectàssem verò, anseres in aedibus animadverti
" Triticum comedentes apud pelvim, ubi anteà scilicèt."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O mulier, nequaquam licet declarare somnium 555
" Aliò deflectentem; quandoquidem sanè tibi ipse Ulysses
" Dixit, quomodo perfecturus-sit: procis verò apparet exitium
" Omnibus prorsùs; neque quisquam mortem et fatum effugiet."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelopea
" Hospes, profectò quidem somnia inscrutabilia, indiscriminatim-loquentia 560
" Sunt, neque omninò omnia perficiuntur hominibus.

Ver. 546. —— Ἰκαρίου κούρη.] Ita *Barnesius* ex editionibus compluribus; atque ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Henricus Stephanus* aliique ediderunt Ἰκαρίοιο κόρη. Quæ posterior vox, uti et notavit *Barnesius*, apud Poetam alibi non occurrit.

Ver. 547. —— ὕπαρ.] Τὸ μὲν ἡμέραν φαινόμενον ὑπαρ. *Schol.*

Ver. 556. Ἄλλῃ ἀποκλίναντ'.] Ἐξω τῆς ἀληθείας ἐκκλίνοντα. *Schol.*

Ibid. —— ἐπεὶ ῥά.] *Al.* ἐπεὶ ἦ ῥά.

Ver. 557. Πέφραδ', ὅπως τελέει.] Indicavit nempe *Ulysses*, quo modo ipse perfecturus sit. *Barnesius* malè vertit "*Dixit*, quomodo "*fit*." Quo sensu nusquam apud Poetam occurrit vox τελέω. Vide *Iliad.* Σ', 415. Ω', 370. *Odyss.* β', 256.

Ver. 560. —— ἦτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι.]

Ψευδεῖς ὄνειροι χαίρειν· οὐδὲν ἦν ἄρα.
Euripid. Iphig. in Taur. ver. 569.

Ibid. —— ἀμήχανοι.] Ποῖοι οὖν μηχανὴν εὑρεῖν οὐκ ἔστιν. *Schol.* Rectiùs autem *Eustathius*: Ἀμήχανοι δὲ ὄνειροι, πρὸς οὓς οὐκ ἔστι κρίσιν τινὰ ἀριστίνην τυχησάσθαι ἢτοι μηχανήσασθαι.

Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσιν ὀνείρων·
Αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι·
Τῶν οἳ μέν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,
Οἱ δ' ἐλεφαίρονται, ἔπε' ἀκράαντα φέροντες·
Οἳ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
Οἵ ῥ' ἔτυμα κραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται.
Ἀλλ' ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν ὀίομαι αἰνὸν ὄνειρον
Ἐλθέμεν· ἦ κ' ἀσπαστὸν ἐμοὶ καὶ παιδὶ γένοιτο.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Ἦδε δὴ ἠὼς εἶσι δυσώνυμος, ἥ μ' Ὀδυσῆος
Οἴκου ἀποσχήσει· νῦν γὰρ καταθήσω ἄεθλον,

" Duae etenim portae debilium sunt somniorum :
" Nam alterae quidem cornibus factae-sunt ; alterae autem ebore :
" Horum quae quidem venerint per sectum ebur,
" Haec decipiunt, verba irrita ferentia :
" Quae verò per polita cornua iverint foràs,
" Haec vera perficiunt ; hominum quandò aliquis viderit.
" At mihi non hinc puto grave somnium
" Venisse : certè gratum mihi et filio foret.
" Aliud autem tibi dicam, tu verò in mente reconde tuâ :
" Haec jam aurora adveniet infausta, quae me Ulyssis
" A domo amovebit : nunc enim deponam certamen,

Ver. 562. Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσιν ὀνείρων· &c.]

Sunt geminæ Somni portæ ; quarum altera fertur
Cornea, quâ veris facilis datur exitus umbris :
Altera, candenti perfecta nitens elephanto,
Sed falsa ad cœlum mittunt insomnia manes. *Æn.* VI, 893.

Ἆ γὰρ πρεσβίδων νυκτὸς τῆδε φάσματα
Διττῶν ὀνείρων———.
Sophocl. Electr. ver. 645.

ubi *Scholiastes* hunc locum *Homeri* citat. Vide et *Luciani Hist. Ver. lib.* II. item *Dialog.* qui inscribitur, *Somnium*, seu *Gallus*.

Ibid. ——— ἀμενηνῶν.] Apud *Etymolog. Magn.* notante *Barnesio*, ψιυσταὶ· Malè.

Ver. 563. Αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι.] Οἱ μὲν φασὶ κερατίνην πύλην συνιδοχικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς· κερατοειδὴς γὰρ ὁ περὶτοὺς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἐλεφαντίνην δὲ, στόμα καὶ ὕπνωθεν ἐλεφαντόχρωτας τοὺς ὀδόντας· ἐκ δὲ τούτου, πιστότερα εἶναι τὰ ὁρώμενα τῶν λεγομένων. Καὶ ὅτι διὰ μὲν κέρατος οἷόν τι καὶ ἴδιν, διὰ δὲ ἐλέφαντος οὐ. *Schol.* ad *ver.* 562. ubi et plures hujus loci explicationes affert satis inficetas. Vide et *Macrob. in Somn. Scipion. lib.* I. *cap.* 3. sub fine. Porrò hinc *Plato*, in *Charmide* : "Ἀκουε δὴ τὸ ἰαμ ὄναρ, εἴτε διὰ κεράτων, εἴτε δι' ἐλέφαντος ἐλήλυθεν.

Ver. 564. —— οἳ μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος, Οἱ δ' ἐλεφαίρονται.]

—— Τετράσκια παρήκαθεν ἕρκος ὀνείρου,
Κλειθρίδων ἐλέφαντος ἀναίξασα τυλάσσω.
Nonnus Dionys. lib. XXXIV. *ver.* 89.

——— an vitio carentem
Ludit imago
Vana, quæ, portâ fugiens eburnâ,
Somnium ducit ? ———
Horat. Carm. lib. III. *Od.* xxvii. *ver.* 39.

Ibid. —— πριστοῦ ἐλέφαντος.]

—— sectoque elephanto. *Æn.* III, 464.

Ver. 565. 567. Οἱ δ' — Οἳ β'.] *Barnesius* edidit Τοῖδ' — Τοί β'. *Al.* Οἳ γ', et Οἱ ϛ'.

Ver. 571. "Ηδε δὴ ἠὼς.] Λέγει ἡὼ καὶ ἄλλην τὴν ἡμέραν· "Ἠδε δὴ ἠὼς εἶσι δυσώνυμος." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 12.

Ver. 572. —— νῦν γὰρ καταθήσω ἄεθλον, Τοὺς πελίκεσσι.] Ὅτι τὸ ἐν σαφήσει εὔκλειστον κατορθῶν πανταχοῦ μάλιστα ὁ Ποιητὴς, θαυμαστός ἐστι καὶ ἐντεῦθεν, αἰνιττόμενος ἀπὸ τῶν ἄρτι τρολαλῶν καὶ οἷον προοιμαζόμενος τὴν κατὰ τῶν μνηστήρων μάχην.—Ἄθλον ἐκεῖνο [Πηνελόπη] ἐξευγκεῖν [φησὶ,] πελίκεσσι δώδεκα, δι' ὧν ἐκεῖνος [Ὀδυσσεὺς] οἴστευσε· καὶ τὸν ἰσχύσαντα οὕτω διατεῖναι λαβεῖν ἄνδρα, ὡς ἐκείνῳ τῷ τέλει ἀνδρί.—Καὶ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας, ἐφαπτεῖ τὴν βιαλὴν, [infrà *ver.* 584.] ὡς εὐτυχῶς αὐτῷ ἐφαπτόμενος καὶ παραπτῆ σταθεὶς οὗτος.—Καὶ οὕτως εὐμέρεσι ἐντεῦθεν ἀρξάμενος, στρατιᾷ τὰ ἐφεξῆς πάνυ πιθανῶς, καὶ ὡς οὐκ ἂν ἔχοι τις ἀρτίτερα πλάσασθαι. *Eustath.*

Τοὺς πελέκεας, τοὺς πεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσιν
Ἴστασχ' ἑξείης, δρυόχους ὥς, δώδεκα πάντας·
Στὰς δ' ὄγε πολλὸν ἄνευθε, διαρρίπτασκεν ὀϊστόν.
Νῦν δὲ μνηστῆρεσσιν ἄεθλον τοῦτον ἐφήσω·
Ὅς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμῃσι,
Καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
Τῷ κεν ἅμ' ἐστοίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα,
Κουρίδιον, μάλα καλὸν, ἐνίπλειον βιότοιο·
Τοῦ ποτε μεμνήσεσθαι ὀΐομαι, ἔν περ ὀνείρῳ.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Μηκέτι νῦν ἀνάβαλλε δόμοις ἐνὶ τοῦτον ἄεθλον·
Πρὶν γάρ τοι πολύμητις ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς,

" Secures, quas ille in aedibus suis
" Statuebat ordine, navium-statumina veluti, duodecim omnes;
" Stans autem ille valdè procul, trajiciebat sagittam.
" Nunc verò procis certamen hoc inferam:
" Qui autem facillimè intenderit arcum in manibus,
" Et jaculatus fuerit per secures duodecim omnes,
" Hunc unà sequar, relictâ hâc domo,
" Juventutis-*meae*, perpulchrâ, plenâ victu;
" Cujus aliquandò recordaturam *me* puto, vel in somnio."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O uxor veneranda Laërtiadae Ulyssis,
" Nè ampliùs nunc differ in aedibus hoc certamen:
" Antè etenim solers veniet huc Ulysses,

Ver. 573. —— σιλίκιας.] Τὰ σιδήρια τετρυπημένα. *Schol.* Pronuntiabatur autem σιλίκιας, vel σιλίκιες· Ut et σιλίκιων, infrà *ver.* 578. pronuntiabatur σιλίκεον. Vide ad *Il.* β', 811.

Ver. 574. 575. "Ιστασχ' — διαρρίπτασκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221. *Al.* διαρρίπτασσεν.

Ver. 574. —— δρυόχους ὥς.] Οἱ μὲν λίμνους ἀκούουσί τινας μεγάλους ἐπ' ὀλιγίστων χειμώνων· οὓς καταπήγυυσθαι εἰς τὴν γῆν, ὥστε δι' αὐτῶν τοξεύειν· οἱ δὲ μολίβδας τὰς θήτεις αὐτῶν κάτωθεν, ἵστασθαι τὸν κύκλον ἄνω ἱστικιμένον. Ἄμεινον δὲ ἀκούειν δρυόχους, ξύλα ὀρθὰ, ἐφ' ὧν ἡ τρόπις ἱρίδεται τῆς πηγνυμένης νεώς, ἤγουν στηρίγματα· καλοῦνται δὲ αὗται καὶ ἐπηγκενίδες. *Etymolog. Magn.* in voce δρυόχους.

Ibid. —— δώδεκα πάντας.] Similitèr infrà *ver.* 578. δυοκαίδεκα πάντων. Vide suprà ad ί, 244. et ad *Il.* σ', 373. 470. Porrò fuerunt, notante *Eustathio*, qui hic legerint, δρυόχους ὡς δώδεκα, πάντας. Minùs rectè.

Ver. 576. —— ἀείλον τοῦτον ἐφήσω.] In utrâque *Eustathii* editione legitur τοῦτο· atque ita ipse in commentario; "Εδοξε δὲ (inquit) τῷ Ποιητῇ τὸν ἄεθλον ἐνταῦθα οὐδετέρως εἰπεῖν τὸ ἄεθλον· ὁμοίως τῷ, ὁ λύχνος, τὸ λύχνον, καὶ τοῖς τοιούτοις. *Barnesius* autem *Henricum Stephanum* veterumque editionum nonnullas secutus, τοῦτον edidit. Quin et infrà *ver.* 584. *hujus libri*, in omnibus, atque etiam apud *Eustathium* in commentario legitur τοῦτον ἄεθλον. Similitérque suprà λ', 622. 625.

—— εὖ γὰρ ἔτ' ἄλλον
Φράζεο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.

Ver. 579. —— νοσφισσαμένη.] Ita ex *Seberi Indice* restituit *Barnesius*; atque ita in omnibus legitur suprà δ', 263. Rectè. Nam, uti et ipse annotat *Barnesius*, quod hic habent Vulgati νοσφισαμένη secundam corripit:

Νοσφίσατ', οὐδὲ μοι ἔπλη. ——
Odyss. λ', 424.

Et *ver.* 339. *hujus libri*:

Νοσφίσαμην ἐπὶ νηός. ——

Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 580. —— καλὸν.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 584. —— τοῦτον ἄεθλον.] Vide suprà ad *ver.* 576.

Πρὶν τούτους, τόδε τόξον ἐΰξοον ἀμφαφόωντας,
Νευρήν τ' ἐντανύσαι, διοιστεῦσαί τε σιδήρου.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εἰ κ' ἐθέλοις μοι, ξεῖνε, παρήμενος ἐν μεγάροισι
Τέρπειν, οὔ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη. 590
Ἀλλ' οὐ γάρ πως ἐστὶν ἀΰπνους ἔμμεναι αἰεὶ
Ἀνθρώπους· ἐπὶ γάρ τοι ἑκάστῳ μοῖραν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι θνητοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼν, ὑπερῴϊον εἰσαναβᾶσα,
Λέξομαι εἰς εὐνὴν, ἣ μοι στονόεσσα τέτυκται, 595
Αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
Ὤχετ' ἐποψόμενος κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.
Ἔνθα κε λεξαίμην· σὺ δὲ λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,

" Quàm isti, hunc arcum benè-politum contrectantes,
" Nervumque intenderint, jaculatique fuerint per ferrum."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Si velles mihi, hospes, assidens in aedibus
" Delectare, haud mihi somnus in palpebras funderetur, 590
" Sed nequaquam licet insomnes esse semper
" Homines; in singulis enim sortem imposuerunt
" Immortales mortalibus super almam terram.
" Sed sanè ego, in coenaculum ubi-conscendero,
" Decumbam in lectum, qui mihi luctuosus factus est, 595
" Semper lachrymis meis foedatus, ex quo Ulysses
" Ivit visurus malum-Ilium, non nominandum.
" Illic cubuero; tu verò cuba hâc in domo,

Ver. 586. — τόδε τόξον.] *Al.* τόνδε τόξον.

Ver. 590. —— οὔ μοι ὕπνος.] *Al.* οὔ νύ μοι ὕπνος. Quæ et probabilior videtur lectio.

Ver. 591. Ἀλλ' οὐ γάρ πως.] *Barnesius* voculam γὰρ hoc in loco otiosam existimat. *Eustathius* autem, Ὅρα δὲ καὶ τὸν ὅτι ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ "γὰρ" συνδέσμου, ἀντίδοσιν εἰς τὸ "ἀλλά." (*ver.* 594.) Vide suprà ad α', 190.

Ibid. —— οὐ γάρ πως ἐστὶν ἀΰπνους ἔμμεναι αἰεί.]

Quod caret alternâ requie, durabile non est.
Ovid. Heroïd. Epist. IV. *ver.* 89.

Ver. 592. —— ἐπὶ γάρ τοι ἑκάστῳ μοῖραν ἔθηκαν Ἀθάνατοι.] Μοῖραν φησὶ τὴν καθ' ἑκάστου εἱμαρμένην βίου διανύσεως. *Eustath.* Πῶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἄπαντα καὶ σπουδὴν διήρηται· καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον ἐγρήγορσις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὑρέθη· οὐδὲ πόλεμος, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη· οὐδὲ χειμὼν, ἀλλὰ καὶ εὐδία· &c. *Plutarch. de Liberis educandis.*

Ver. 593. —— ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.] "Ægypto autem ac Syriæ Ciliciæque et Asiæ " ac Græciæ peculiares Zea, Olyra, Ti- " phe; — propter quam [Zeam] Homerus " ζείδωρος ἄρουρα dixit; non, ut aliqui arbi- " trantur, quoniam vitam donaret." *Plin. Natural. Hist. lib.* XVIII. *cap.* 8. Altero autem modo exponit *Hesychius*, notante *Duporto, Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum. Vide suprà ad γ', 3.

Ver. 595. 598. Λέξομαι —— λιξαίμην —— λέξεο.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 596. Αἰεὶ δάκρυσ' ἐμοῖσι.] *Al.* Δάκρυσιν αἰὲν ἐμοῖσι.

Ver. 597. —— κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.] Vide suprà ad *ver.* 260. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ὀνομαστόν. Vide suprà 260.

Ver. 598. —— λέξεο.] Τὸ δὲ λέξεο σχηματικὸν πάνυ καινῶς ἴσχε· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ λέγω, λέξω, οὗ ἀναδραμόντος εἰς ἰσοστοῖχα, ἴσον αὐτοῦ παθητικὸν τὸ λέξομαι· οὗ παρατατικὸς ἐλεξόμην, τὸ τρίτον λέξεο, καὶ ἐξ αὐτοῦ προστακτικὸν τὸ λέξο. *Eustath.* Vide ad *Il.* ί, 109. *Al.* λέξαι, et λέξαιο.

Ἦ χαμάδις στορέσας, ἤ τοι κατὰ δίμνια θέντων.
Ὡς εἰποῦσ' ἀνέβαιν' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
Οὐκ οἴη· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
Ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν· ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.

"Vel humi ubi-straveris, vel tibi *famuli* cubilia ubi-deposuerint."
Sic locuta conscendit coenacula splendida,
Non sola; cum eâ scilicèt et famulae iverunt aliae.
In coenaculum autem ubi-ascendisset cum famulis mulieribus,
Flebat deindè Ulyssem, charum maritum; donec ei somnum
Dulcem palpebris immisit caesia-oculis Minerva.

Vet. 599. —— χαμάδις.] Apud *Eustathium*, χαμάδι.

Ibid. —— κατὰ δίμνια θέντων.] Apud *Eustathium* scribitur καταδίμνια. Minùs rectè: Nam κατὰ δίμνια θέντων, ut rectè notavit *Barnesius*, est δίμνια καταθέντων. Porrò vocem θέντων (quæ apud Poetam hoc tantùm in loco occurrit,) *Scholiastes* exponit ἀποθέντων, δηλονότι τῶν θεραπαινῶν· *Eustathius* autem, θέντων αἱ δουλίδες.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἡ ΓΡΑΜΜΑ, Υ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Υ'.

ΒΟΥΛΗΘΕΙΣ ἀνιλεῖν Ὀδυσσεὺς τὰς μιγνυμένας τοῖς μνηστῆρσι Θεραπαινίδας, καὶ μιταγιοὺς, διὰ τῶν ἐξῆς πρὸς Εὔμαιον καὶ Φιλοίτιον διαλέγεται· ἐν ᾧ καὶ τῶν μνηστήρων γίνεται ὁμιλία.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφονίας.

Ἄλλως.

Ἱ, βροντᾶις Ζεὺς θέρσυν' Ὀδυσσία καὶ σχίθ' Ἀχαιούς.

Αὐτὰρ ὁ ἐν προδόμῳ εὐνάζετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Καμμὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὕπερθε
Κώεα πόλλ' οἰῶν, τοὺς ἱερεύεσκον Ἀχαιοί·
Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ,
Κεῖτ' ἐγρηγορόων· ταὶ δ' ἐκ μεγάροιο γυναῖκες

At in vestibulo cubabat nobilis Ulysses:
Subter quidem crudam bubulam-*pellem* stravit; at supernè
Pelles multas ovium, quas sacrificabant Achivi:
Eurynome verò deindè laenam injecit ad-somnum-composito.
Illic Ulysses procis mala meditans in animo,
Jacebat vigilans: mulieres verò ex domo

Ver. 1. —— εὐνάζετο.] Ἑαυτῷ εὐνὴν παρεσκεύαζεν. *Schol.*

Ver. 2. Καμμὲν ἀδέψητον.] Καμμὲν, uti rectè notavit *Barnesius*, est κατὰ μὲν eodem modo ac καδδὲ est κατὰ δέ· καμμίσσον, κατὰ μίσσον *Il.* λ', 172, &c. Vide et ad *Il.* α', 106.

Ver. 3. —— ἱερεύεσκον.] *Al.* ἱερεύεσκεν Quod (ut opinor) eodem modo pronuntiandum. Vide suprà ad ξ', 94. et ρ', 181.

Ver. 5. — μνηστῆρσι κακὰ φρονέων.] Hinc inscriptus hic Liber, Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφονίας· notante *Eustathio.*

Ἦισαν, αἳ μνηστῆρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ,
Ἀλλήλῃσι γέλωτα καὶ εὐφροσύνην παρέχουσαι.
Τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι·
Πολλὰ δὲ μερμήριζε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
Ἠὲ μεταΐξας θάνατον τεύξειεν ἑκάστῃ,
Ἦ ἔτ' ἐῷ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μιγῆναι
Ὕστατα καὶ πύματα· κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει.
Ὡς δὲ κύων ἀμαλῇσι περὶ σκυλάπεσσι βεβῶσα,
Ἀνδρὸ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει, μέμονέν τε μάχεσθαι·
Ὡς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει ἀγαιομένου κακὰ ἔργα.
Στῆθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·
Τέτλαθι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο πότ' ἔτλης,

Iverunt, quae cum procis miscebantur anteà scilicèt,
Sibi-invicem risum et laetitiam praebentes.
Hujus autem commovebatur animus in pectoribus charis:
Multùm verò deliberabat in mente et in animo,
An adortus mortem pararet unicuique,
An adhuc sineret cum procis superbis misceri
Extremò et ultimò: cor autem ei intùs latrabat,
Sicut verò canis tenellos circum catulos iens,
Viro ignoto latrat, ardetque pugnare:
Sic utique hujus intùs latrabat *cor* aegrè-ferentis mala opera.
Pectore autem percusso, cor increpuit sermone:
" Tolera jam, cor; et pejus aliud aliquando tolerâsti

Ver. 7. —— ἰμισγέσκοντο.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ibid. —— πάρος περ.] *Al.* πάρος γε.

Ver. 8. —— γέλωτα καὶ.] Exemplaria nonnulla, teste *Eustathio*, legunt, γέλω τε καί. MS. à *Tho. Bentleio* collatus, γέλων τε καί. Ut suprà σ', 349.

—— γέλων δ' ἰσάριθμον ἔτυξε.

Ver. 10. Πολλὰ δὲ μερμήριζε κατὰ φρένα.]

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc;
In partesque rapit varias, perque omnia versat. *Æn.* IV, 285.

Ibid. —— μερμήριζε.] *Al.* μερμήριξε.

Ver. 14. — ἀμαλῇσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα.] Τὸν περὶ τῶν τέκνων φόβον ὡς ἰσχυρὸν προσαλοῦσα θυμόν. *Plutarch. de Amore Prolis.*

Ver. 15. —— ὑλάει, μέμονέν τε.] Vide ad *Il.* ά, 37. et σ', 736.

Ver. 16. Ὡς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει.]

—— stat pectore demens
Luctus, et admoto *latrant* præcordia tactu.
Statius, Sylvarum, lib. II. i. 12.

Porrò MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit Ὡς ἄρα τοῦ· atque ita habet *Eustathii* Editio *Basileensis*. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit Ὡς ἄρα τοὔνδον ὑλάκτει, &c.

Ibid. —— ἀγαιομένου.] Ἄγαν θαυμάζοντος, ἢ χαλεπαίνοντος. *Schol. Eustathius* et ἀταιομένου scribi testatur; quo modo et legitur apud *Etymolog. Magn.* notante *Barnesio.*

Ver. 17. —— κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ· Τέτλαθι δὴ, κραδίη.] Καὶ ἐν ἄλλοις δὲ ποιεῖ [Ὁμηρος] τὸν λογισμὸν τῷ θυμῷ παραινοῦντα, καὶ ὥσπερ ἄρχοντα τῷ ὑπηκόῳ παγμίνῳ κελεύοντα, " Τέτλαθι δὴ, κραδίη &c." Καὶ πολλάκις μὲν τῷ λογισμῷ στίβεται τὸ θυμούμενον, ὡς ἐν τούτοις, (*ver.* 22. 23.) "Ὡς ἔφατ' —— Τῷ δ' " αὖτ' ἐν στέρνοις, &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 15. Porrò laudat hunc locum *Plato, de Republ. lib.* III. Ἀλλ' ἴσως τινὲς παρτιρίαι πρὸς ἅπαντα καὶ λίγονται καὶ πράττονται ὑπὸ ἰλλογίμων ἀνδρῶν, θιατέον τι καὶ ἀπευκτέον. Οἷον καὶ τὸ " Στῆθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε, &c." Vide et eundem in *Phædone*, ubi hunc locum adducit: item *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap* 54. sub fine.

Ver. 18. — καὶ κύντερον ἄλλο πότ' ἔτλης.]

—— Fortem hoc animum tolerare jubebo:
Et quondam majora tuli ——.
Horat. Serm. lib. II. *Sat.* v. *ver.* 20.

Perfer et obdura; multò graviora tulisti.
Ovid. Trist. lib. V. *Eleg.* xi. 7.

Vide suprà ad ί, 222.

Ἤματι τῷ, ὅτε τοι μένος ἄσχετος ἤσθιε Κύκλωψ
Ἰφθίμους ἑτάρους· σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε μῆτις
Ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, οἰόμενον δανέεσθαι.
Ὣς ἔφατ', ἐν στήθεσσι παθαπτόμενος φίλον ἦτορ·
Τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα
Νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἑλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ, πολέος πυρὸς αἰθομένοιο,

" Die illo, quandò tibi robore invictus comedebat Cyclops
" Fortes socios; tu verò sustinebas, donec te solertia
" Eduxit ex antro, cùm-putares *te* moriturum."
Sic dixit, in pectoribus increpans charum cor:
Ei autem penitùs in retinaculo cor manebat tolerans
Continentèr: at ipse volvebatur huc et illuc.
Sicut autem quandò ventrem vir, multo igne ardenti,

Ver. 19. —— ὅτι τοι μένος ἄσχετος ἤσθιε Κύκλωψ Ἰφθίμους ἑτάρους.] Οἰκειστερον μὲν αὐτὸν φάσας ἴδρη [suprà μ', 258.] τὸ κατὰ τοὺς ἑτέρους, [fortè ἑταίρους,] ὅτι αὐτοὺς ἡ Σκύλλα ἥρπαζε τὸ δὲ κατὰ λαιστρυγόνας, οὐ μόνον οἰκειστερον, ἀλλὰ καὶ χάριεστερον. Ἐπιλέξατο δ' ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς τὸ κατὰ τὸν Κύκλωπα, διότι Σκύλλα μὲν καὶ λαιστρυγόνες ἅπαντες ἦσαν ἀνία, κατὰ δὲ τοῦ Κύκλωπος ἔπραξεν ἄμυναν Ὀδυσσεὺς, πλήμυρα φανεὶς ἴσως ὑβρεῖ καιρίον. *Eustath.*

Ibid. —— ὅτι τοι.] Apud *Eustathium*, et in contextu et in commentario, ὅτε μοι. Atque ita legit MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 21. —— οἰόμενον δανέεσθαι.] Scribi potuit οἰόμενον· sed et οἰόμενον ferri potest. Quippè cum *cor suum* alloqui dicitur *Ulysses*, *seipsum* alloqui intelligitur. Uti notavit *Barnesius*.

Ver. 22. — παθαπτόμενος φίλον ἦτορ.] Καταστίλλων, τὴν ἀπόκρισιν ποιούμενος τῇ τὸν ψυχὴν, ὅσπερ αὐτῆς ἅψασθαι τὰ λεγόμενα. *Schol.*

Ver. 23. Τῷ δὲ μάλ' ἐν στίσῃ κραδίη μένε στετληυῖα.] Οὕτω τὸ στόμα μισθὸν ἦν αὐτοῦ φαντασθέν ἐγκρατείας· καὶ πάντα ἔχων ὁ λίγος εὐστιθῆ καὶ ὑποχείρια, προσίστατοι τοῖς ὄμμασι μὴ δακρύειν, σῇ γλώττῃ μὴ φθέγγεσθαι, τῇ καρδίᾳ μὴ τρέμειν μηδ' ὑλακτεῖν. " Τῷ δ' αὖτ' ἐν " στίσῃ κραδίη μένε στετληυῖα" μίχρι τῶν ἀλόγων κινημάτων δήπουτος τοῦ λογισμοῦ, καὶ τὸ στιῦμα καὶ τὸ αἷμα στοιμένου κατέχου ἑαυτῷ καὶ χειρόηες. *Plutarch. de Garrulitate.* Ubi in transcursu notandum, pro Τῷ δὲ μάλ', legisse hic *Plutarchum*, Τῷ δ' αὖτ'. Quo modo legitur et apud *Dionys. Halicarn.* loco ad *ver.* 17. suprà citato. Porrò hinc apud eundem *Plutarchum*; Ἔχοντι κατὰ χώραν ἐν τῇ Ὁμηρικῇ στίσει μένοντα τὸν Θυμὸν. *De Irâ cohibendâ, haud longè ab initio.* Et apud *Synesium* de *Calvit.* (citante *Gatakero* ad *Antonin. lib.* III. § 6.) " Τήρησον ἐν στίσῃ, " φασὶ, τὴν καρδίαν."

Ibid. —— ἐν στίσῃ.] Ἀντὶ τοῦ κατὰ χώραν οὐκ ἴσει ἦν ἐν πυνίσει, ἀλλ' ἐν διεσμοῖς ἱμᾶντ ἐν οἷς ἐκάθιστο καὶ ἐγνώκει, οἷον οὐκ ἰμιλτο αὐτῷ. *Schol.* à *Barnesio* ex MS. emendata. *Eustathius* vocem στίσῃ interpretatur στάσῃ· Quam explicationem rejiciens vir eruditus *Tho. Gatakerus*, ipse exponit σχοινίῳ ἐγκρεμῶν, *funis anchoralis.* " Talem nempè" (inquit) " vult animi statum, qualem de- " scribit apud *Plut.* de *virt. moral.* nescio " quis verbis hisce ——:

" —— ὑδὲ
" Ναῦς, ἥτις ἐν μὲν γῆς ἀνέρυται [*Al.* ἀνέ- " ρυται.] βρόχοις,
" Πνεῖ δ' οὖρος, ἁμὴν δ' ἐσκεδαστὶ τὰ στίσματα."

Annotat. in Antonimum, lib. III. § 6. Vide suprà ad *ver.* 17. et 23. Apud *Homerum* vox alibi non occurrit.

Ibid. —— στετληυῖα.] *Al.* στετλαυῖα.

Ver. 25. Ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνὴρ, *&c.*] *Sponde danus* hâc comparatione *cogitationum in Ulysse volubilitatem* exprimi arbitratur. Dna. *Dacier* aliam accipiendi rationem affert: " Ce Foete (inquit) compare Ulysse, qui " se tourne çà et là dans son lit, brûlant " d'impatience de se saouler du sang des " Amants de Penelope, à un homme affa- " mé qui se tourmente et qui s'agite pour " faire cuire sur un grand feu le ventre d'un " animal, dont il brûle de se rassasier." Poeta autem, ut opinor, hâc similitudine nihil aliud quàm crebras corporis volutationes depingere voluit. Porrò fuerunt qui hanc similitudinem vilem Poëtâque omninò indignam arguerint: *Eustathius* autem in commentario ad *Iliad.* κ', 5. Ἐν δ' Ὀδυσσεὺς (inquit) Θαυμάζεται ἄλλως [ὁ Ποιητὴς], ὅτι τὸν σοφώτατον Ὀδυσσέα παρεμπεσόντι τῇ εἰκόνι, ἀνδρὶ ἀκαιμάτοις ὀστοῦνοι γαστέρα πίσσης γέμουσαν· ἦλθε γὰρ ὁ Ποιητὴς ἄρτιος εἰσοικίζειν, καὶ σφοδροὺς τοῖς παιροῖς τά τι μεγαλεῖα ἐκφύσας, τάς τι σμικρότητας. Vide suprà ad κ', 1.

Ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα
Αἰόλλει, μάλα δ' ὦκα λιλαίεται ὀπτηθῆναι·
Ὣς ἄρ' ὅγ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἑλίσσετο, μερμηρίζων,
Ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει,
Μοῦνος ἐὼν πολέσιν· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Οὐρανόθεν καταβᾶσα· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικί·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Τίπτ' αὖτ' ἐγρήσσεις, πάντων πέρι κάμμορε φωτῶν;
Οἶκος μέν τοι ὅδ' ἐστὶ, γυνὴ δέ τοι ἥδ' ἐνὶ οἴκῳ,
Καὶ πάϊς, οἷόν πού τις ἐέλδεται ἔμμεναι υἱα.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, θεὰ, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλά τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
Ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσω
Μοῦνος ἐών· οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔασι.
Πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζω,
Εἴπερ γὰρ κτείναιμι, Διός τε σέθεν τε ἕκητι,

Plenum pinguedineque et sanguine, huc et illuc
Varié-versat: valdè verò citò cupit assatum esse:
Sic utique ille huc et illuc volvebatur, deliberans,
Quomodò demùm procis impudentibus manus inferret,
Solus cùm-esset, multis: prope verò ipsum venit Minerva,
Coelitùs delapsa: corpore autem assimilata erat mulieri:
Stetit verò deindè super caput, et ipsum sermone allocuta est:
" Cur demùm vigilas, omnes supra infelix viros?
" Domus quidem tibi haec est, uxor autem tibi haec in domo,
" Et filius, qualem aliquis cuperet esse filium."
Hanc autem respondens allocutus est, solers Ulysses:
" Certè jam haec omnia, dea, compositè dixisti;
" Sed nonnihil mihi hoc animus in mente cogitat,
" Quomodò demùm procis impudentibus manus inferam,
" Solus cùm-sim; hi autem semper frequentes intùs sunt.
" Insuper autem et hoc majus in mente cogito;
" Siquidem enim interficerem, Jovisque tuique voluntate,

Ver. 26. Ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος.] Apud *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 3. legitur Ἐμπλείων· Ut suprà σ', 45.

—— κνίσσης τε καὶ αἵματος ἱμπλήσαντες.

Ver. 27. Αἰόλλει.] Δηλοῖ — τὸ εἰλεῖν, καὶ συνεχῶς στρέφειν. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3. Ubi pro Αἰόλλει legitur Αἰόλλῃ· ut et in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 28. —— ἄρ'.] *Ut dictum est*——: suprà *ver.* 24.

Ibid. —— μερμηρίζων.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 29. —— ἐφήσει.] *Al.* ἐφήσῃ.

Ver. 30. —— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη.] Vide suprà ad π', 166, et ad *Il.* ε, 194.

Ver. 31, 32. Οὐρανόθεν καταβᾶσα· — Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.]

Devolat, et supra caput astitit ——.
Æn. IV, 702.

Ver. 34. —— μὲν σοι.] *Al.* μὲν σόν.

Ver. 37. —— ἴσασιν.] *Al.* ἴσασι. Ut alibi sæpè.

Ver. 41. Πρὸς δ' ἔτι.] *Al.* Πρὸς δέ τι.

Ver. 42. — Διός τε σέθεν τε ἕκητι.] *Spondanus* apud *Didymum* legi annotat, Διός τε σέθεν τ' ἄνακτος· quam et potiorem lectionem existimat vir eruditus: " Hoc enim," inquit, " verebatur Ulysses, nè hoc negotium Ju-" piter et Minerva [non] probarent, quòd " fortassè eos cæde Hominum minimè de-

Πῆ κεν ὑπεκπροφύγοιμι ; τὸ σὲ φράζεσθαι ἄνωγα.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Σχέτλιε, καὶ μέν τίς τε χερείονι πείθεθ' ἑταίρῳ,
Ὅσπερ θνητός τ' ἐστὶ, καὶ οὐ τόσα μήδεα οἶδεν·
Αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερὲς ἥ σε φυλάσσω
Ἐν πάντεσσι πόνοις· ἐρέω δέ τοι ἐξαναφανδόν·
Εἴπερ πεντήκοντα λόχοι μερόπων ἀνθρώπων
Νῶϊ περισταῖεν, κτεῖναι μεμαῶτες ἄρηϊ,
Καί κεν τῶν ἐλάσαιο βόας καὶ ἴφια μῆλα.
Ἀλλ' ἐλέτω σε καὶ ὕπνος· ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν
Πάννυχον ἐγρήσσοντα· κακῶν δ' ὕπο δύσεαι ἤδη.
Ὣς φάτο· καί ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν·

" Quò subterfugerem? hoc te considerare jubeo."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva;
" Miser, et quidem aliquis etiam pejori credit socio,
" Qui scilicèt mortalisque est, et non tot consilia novit:
" At ego dea sum, perpetuò quae te custodio
" In omnibus laboribus; dicam autem tibi apertè:
" Siquidem quinquaginta agmina articulatè-loquentium hominum
" Nos circumsterent, interficere cupientia ferro,
" Etiam horum abigeres boves et pingues oves.
" Sed capiat te et somnus: molestum est etiam excubare
" Totâ-nocte vigilantem; & malis verò emerges jam nunc."
Sic dixit; et ei somnum palpebris infudit:

" lectari intelligeret." Et paulò superiùs; " Incipit eâ de re cogitare, ne quid incon- " sultis et invitis Diis facere videatur." Sed hoc cum reliquâ sententiâ minùs congruit. Vide et infrà ψ', 117. 122. ubi de eâdem re deliberandum monet *Ulysses*.

Ver. 43. —— τὸ σὶ φράζεσθαι ἄνωγα.] Vulgati habent τὸ δὶ φράζεσθαι ἄνωγα. *Barnesius* autem edidit τὸ σί· quæ et potior videtur lectio. Non quòd " τὸ ἄνωγα" (uti hic commentus est vir eruditus) " *non so-* " *lùm* πλείων, verùm et *ἰκετεύω* significet;" id quod apud Poëtam, ut opinor, nusquam fit: sed quòd alibi apud Poëtam occurrit phrasis similis:

—— σὶ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα.
Odyss. ά, 269. π', 312.

—— τάδε σι φράζεσθαι ἄνωγα. ρ', 279.

—— τῷ σι φράζεσθαι ἄνωγα. ψ', 122.

MS. autem à *Tho. Bentleio* collatus, et *Eustathii* editio *Basilcensis* τὰ σὶ φράζεσθαι ἄνωγα legunt.

Ver. 46. —— θνητὸς τ' ἐστὶ.] Apud *Eustathium* in commentario, itemque in MS. à *Tho. Bentleio* collato legitur θνητός ἐστι, omissâ voculâ τι. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 47. —— διαμπερὲς ἥ σι φυλάσσω Ἐν πάντεσσι πόνοις.] Ita suprà ν', 300.

Παλλὰς Ἀθηναίη κούρη Διὸς, ἥτι σοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι ἠδὲ φυλάσσω.

Et *Iliad.* κ', 278.

—— αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτι μοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι ——.

Ver. 48. —— πόνοις· ἐρέω.] *Al.* πόνοισ· ἐρέω. Ut pronuntietur videlicèt ἐρῶ.

Ver. 49. —— λόχοι.] Τῶν πολεμίων συντάγματα. *Schol.*

Ver. 50. —— ἄρηϊ.] Ἄρης τὸν ὁ πόλεμος. *Schol.*

Ver. 52. —— ἀνίη.] Vide ad *Il.* ό, 24.

Ver. 53. —— κακῶν δ' ὕπο δύσεαι ἤδη.] Κάκωσιν ὑπεισέλθῃς. *Schol.* Ubi *Barnesius* *Sensum* omninò postulare existimat, ut legatur Κακώσεων ὑπεξέλθῃς. " Jam nunc e- " nim," inquit, " *finem malorum illi adesse* " *spondet Minerva.*" Eandem interpretationem in versione sequuntur Editiones plurimæ. Atque hoc sensu occurrit vox ὑπεδύσετο suprà ζ, 127.

Ὣς εἰπὼν, θάμνων ὑπεδύσετο ——.

Eustathius autem alteram interpretationem secutus videtur.

Ibid. —— ὕπο δύσεαι.] *Al.* ὑποδύσεαι et ἐποδύσεαι. Vide ad *Il.* ί, 109.

Αὐτὴ δ' ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἀφίκετο δῖα θεάων,
Εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε, λύων μελεδήματα θυμοῦ,
Λυσιμελής· ἄλοχος δ' ἄρ' ἐπέγρετο κέδν' εἰδυῖα·
Κλαῖε δ' ἄρ' ἐν λέκτροισι καθεζομένη μαλακοῖσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσατο ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀρτέμιδι πρώτιστον ἐπεύξατο δῖα γυναικῶν·
Ἄρτεμι, πότνια θεὰ, θύγατερ Διὸς, αἴθε μοι ἤδη
Ἰὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλοῦσ' ἐκ θυμὸν ἕλοιο
Αὐτίκα νῦν· ἢ ἔπειτά μ' ἀναρπάξασα θύελλα
Οἴχοιτο προφέρουσα κατ' ἠερόεντα κέλευθα,
Ἐν προχοῇς δὲ βάλοι ἀψορρόου Ὠκεανοῖο.
Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρας ἀνέλοντο θύελλαι·
Τῇσι τοκῆας μὲν φθῖσαν θεοί· αἱ δὲ λίποντο
Ὀρφαναὶ ἐν μεγάροισι, κόμισσε δὲ δῖ' Ἀφροδίτη

Ipsa autem retrò in Olympum abiit nobilissima dearum,
Quandò hunc somnus capiebat solvens curas animi,
Membrorum-relaxator: uxor verò experrecta est honesta sciens;
Flebatque proindè in lectis sedens mollibus.
At postquam flens satiàsset-se suo in animo,
Dianae primùm supplicavit praestantissima mulierum:
" Diana, veneranda dea, filia Jovis, utinam mihi jam
" Sagittâ pectoribus immissâ animum eximeres
" Statim nunc; vel posteà me raptam procella
" Iverit portans per aëreas vias,
" Fluentisque injiciat reflui Oceani.
" Sicut autem quandò Pandari filias sustulerunt procellae;
" Quibus parentes quidem perdiderunt dii; ipsae autem relictae sunt
" Orbae in aedibus; curavit verò diva Venus

Ver. 55. Αὐτὴ δ' ἂψ.] *Al.* Αὐτὴ δ' αὖτ'.

Ver. 61. —— αἴθε μοι ἤδη Ἰὸν ἐνὶ στήθεσσι.] Vide suprà ad ι', 409.

Ver. 63. —— ἠτοιτά μ' ἀναρπάξασα θύελλα Οἴχοιτο προφέρουσα, &c.] Similitèr *Helena*, *Iliad.* ζ', 345, 346.

Ὡς μ' ὄφελ'——————.
Οἴχεσθαι προφέρουσα καὶὴ ἀνίμοιο θύελλα
Εἰς ὄρος, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Ἔνθα μι κῦμ' ἀπόερσε ——.

Ver. 64. —— ἠερόεντα κέλευθα.] Τὸν ἀέρα, ἢ τὸν ἄδην. *Schol.*

Ver. 65. Ἐν προχοῇς δὲ βάλοι ἀψορρόου Ὠκεανοῖο.] Quoniam *Ulysses* inferos visurus extremum Oceani adiisse dicitur suprà λ', 13. ideò hìc per προχοῇς Ὠκεανοῖο, "locum "*ubi antiquitas inferos collocavit*" intelligit *Spondanus*. Rationibus, ut opinor, haud satìs idoneis. *Scholiastes* exponit simplicitèr, Τοῖς ῥεύμασιν.

Ibid. —— ἀψορρόου Ὠκεανοῖο.] Τοῦ πάλιν περιοστοῦντος τὴν γῆν, καὶ ἂψ πάλιν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἀφικνουμένου. *Schol.* Τινὲς δὲ ἀψόρροον φασὶ τὸν ταχὺ ῥέοντα, ὡς οἷον αἰψόρροον. *Eustath.*

Ver. 66. Ὡς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρας.] Πανδάρεως ὁ Μέροπος καὶ νύμφης Ὀρσίας παῖς, Μιλήσιος τὸ γένος, γήμας Ἀεμαθόην τὴν Ἀμφιδάμαντος, ἴσχυι παῖδας τρεῖς, Ἀηδόνα, καὶ Κλεοθήραν, καὶ Μερόπην· ἃς τρέφουσιν Ἀφροδίτη καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἥρα. Πανδάρεως δὲ παραγινόμενος εἰς Κρήτην, πλίστει τὸν τοῦ Διὸς κύνα—ὁ δὲ Ζεὺς αὐτὸν—κτείνει σὺν τῇ γυναικί· παῖς δὲ Φυγατρέσιν αὐτοῦ τὰς Ἀρπυίας ἱροσμᾷ· αἱ δὲ ἀπολόμεναι Ἐρινύσιν αὐτὰς διδόασιν δουλεύειν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νόσον αὐταῖς ἐμβάλλει Ζεύς· καλεῖται δὲ αἴτη νόσος. *Schol.* Vide et *Pausaniam*, *lib.* X. *cap.* 30. ubi hanc historiam ex *Homero* refert: item suprà ad τ', 518.

Ibid. —— Πανδαρέιν.] *Barnesius* edidit Πανδάρεω.

Τυρῷ, καὶ μέλιτι γλυκερῷ, καὶ ἡδεῖ οἴνῳ·
Ἥρη δ' αὐτῇσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν
Εἶδος καὶ πινυτὴν, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνὴ,
Ἔργα δ' Ἀθηναίη δίδαε κλυτὰ ἐργάζεσθαι.
Εὖτ' Ἀφροδίτη δῖα προσέστιχε μακρὸν Ὄλυμπον,
Κούρῃσ' αἰτήσουσα τέλος θαλεροῖο γάμοιο,
Ἐς Δία τερπικέραυνον· (ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα,
Μοῖράν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων·)
Τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο,
Καί ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν Ἐριννύσιν ἀμφιπολεύειν·
Ὣς ἔμ' ἀϊστώσειαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Ἠέ μ' ἰὺπλόκαμος βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα
Ὀσσομένη, καὶ γαῖαν ὑπὸ στυγερὴν ἀφικοίμην,

" Caseo, et melle dulci, et suavi vino:
" Juno autem ipsis prae omnibus dedit mulieribus
" Speciem et prudentiam; proceritatem verò praebuit Diana casta,
" Opera autem Minerva docuit inclyta operari.
" Quandò Venus diva adiit magnum Olympum,
" Puellis petitura perfectionem floridarum nuptiarum,
" Ad Jovem gaudentem-fulmine; (ille etenim benè novit omnia,
" Fortunamque infortuniumque mortalium hominum:)
" Interea utique puellas Harpyae abripuerunt,
" Et dederunt odiosis Erinnibus ut-servirent:
" Sic me deleant Olympias domos habentes,
" Vel me comas-pulchra percutiat Diana; ut Ulyssem
" Ob-oculos-habens, etiam terram odiosam subeam,

Ver. 69. Τυρῷ, καὶ μέλιτι γλυκερῷ, καὶ ἡδεῖ οἴνῳ.] Τροφῆς ἐστὶν — ἐνδιαίτης. *Eustath.*

Οὐδὲ τυρὸς πίσσητος ἀπὸ γλυκεροῖο γάλακτος,
Οὐ χρηστὸν μελίτωμα, τὸ καὶ μάκαρες θοίνυσσιν. *Batrachomyomach. ver.* 38.

Ῥεῖ δὲ γάλακτι πίδων,
Ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ μελίσσαις
Νέκταρ ——. *Euripid. Bacch. ver.* 142.

—— τυρόεντα μίγαν λευκοῖο γάλακτος. *Theocrit. Idyll.* I, 58.

Ubi *Casaubonus* (notante *Barnesio*) vocem τυρόεντα non "*Caseum*," sed "*Placentam*," vertendam contendit.

Ver. 71. —— μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή.] Κομψοτέρως γὰρ ἡ Θεὸς, ὁμοίως τῷ ἀδελφῷ Ἀπόλλωνι. *Schol.* a *Barnesio* ex MS. emendata. Καὶ γὰρ τὸ ὅλον, στὴν τε σωτηρίαν καὶ τὸν ὄλεθρον τῶν μὲν ἀνδρῶν τῷ Ἀπόλλωνι, τῶν δὲ γυναικῶν τῇ Ἀρτέμιδι, τουτέστι τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ, ἀνατίθησι, τάξασα μὲν αὐτοὺς θεοῖς διὰ τὴν τῶν ἀκτίνων βολήν—Διὰ ταῦτα γοῦν φησὶ τὸν μὲν Τηλέμαχον τηλεκοῦτον εἶναι "Ἀπόλλωνός γε ἕκητι·" τὰς δὲ Παιδάρου κούρας ὑπὸ Ἀρτέμιδος πήχεσθαι. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. Vide suprà ad τ', 86.

Ver. 72. —— δίδαε.] Postulat Temporum ratio ut hæc vox sit, non ex Præterito δίδαα, sed ex Aoristo δίδαεν. Conjunctum enim est cum præcedentibus, κόμισεν, δῶκε, ἔπορε. Rectéque proindè exponit *Eustathius* ἐδίδαξε, non διδίδαχε. Vide suprà ad Υ', 448. et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 74. —— Θαλεροῖο.] *Al.* γλυκεροῖο.

Ver. 75. —— ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα, Μοῖράν τ' ἀμμορίην τε. *Al.* Μοῖραν καμμορίην τε.

Οὔ τινά φημι θεῶν ἀτὶς ἔλθειν,
Οὐ βαρύκοτμον ἀνδρα γενέσθαι. *Euripid. Heraclid. ver.* 608.

Ver. 80. Ἠὲ μ' ἰὺπλόκαμος.] *Al.* Ἦ ἔμ' ἰὺπλόκαμος.

Ibid. —— ὄφρ' Ὀδυσῆα Ὀσσομένη, καὶ γαῖαν ὑπό.] Τουτέστιν ἵνα θάνωμι ἔχουσα μνήμην τῶν ἀρίστου ἀνδρὸς ἐγγεγραμμένην μοι ἀνεξάλειπτον ἐς ψυχήν. *Eustath.* Ita suprà *Odyss.* ά, 115.

Ὀσσόμενος πατρὸς ἐσλὸν υἱὸν φρεσὶν ——.

Vide *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. *Barnesius*, versiones vulgatas secutus, vocem Ὀσσομένη minùs rectè reddit, "*Visura.*"

Μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς ἐϋφραίνοιμι νόημα.
Ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν ἔχει κακὸν, ὁππότε κέν τις
Ἤματα μὲν κλαίῃ πυκινῶς ἀπαχήμενος ἦτορ,
Νύκτας δ' ὕπνος ἔχῃσιν· (ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων 85
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἄρ βλέφαρ' ἀμφιπαλύψῃ·)
Αὐτάρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπίσσευεν κακὰ δαίμων.
Τῇδε γὰρ αὖ μοι νυκτὶ παρέδραθεν εἴκελος αὐτῷ,
Τοῖος ἰὼν, οἷος ἦεν ἅμα στρατῷ· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἤδη. 90
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἠώς.

" Neque omninò pejoris viri laetificem mentem.
" Sed hoc quidem et tolerabile habet malum, quandò aliquis
" Dies quidem flet, frequentèr dolens corde;
" Noctes verò somnus *eum* habet: (hic etenim oblivisci-facit omnium 85
" Bonorum et malorum, postquam palpebras obtexerit:)
" At mihi et insomnia immittere-solet mala deus.
" Hâc enim rursùs mihi nocte accubuit similis ipsi,
" Talis existens, qualis ivit cum exercitu; at meum cor
" Gaudebat, quoniam non putabam somnium esse, sed visionem-veram jam." 90
Sic dixit: statim verò aureo-solio venit Aurora.

Ver. 82. Μηδί τι.] *Al.* Μηδ' ἵτι.
Ver. 83. —— ἔχει.] *Al.* ἔχειν.
Ver. 85. —— ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν.] Vide infrà ad ψ', 342.

—————— tuque, ô domitor
Somne laborum, [*Al.* malorum], requies animi. *Seneca, Herc. Furens*, v. 1065.

— requies, medicinaque publica curæ,
Somnus ——————.
Ovid. ex Pont. lib. I. *Epist.* ii. 43.

Hinc et apud *Virgilium:*

— Lethæo — somno. *Georg.* I, 78.

Porrò *Barnesius* hìc ex Editionum veterum nonnullis pro ἁπάντων edidit ἅπαντας· Quam lectionem sensum postulare existimat: "*Sensus*," inquit, "Somnus omnes "*alios oblivisci facit bonorum atque malo-*"*rum; me non item.*" Sed constructionem minùs rectè cepisse videtur vir eruditus. Sententiæ enim membra opposita non sunt hoc "ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν, *&c.*" et sequens "Αὐτὰρ "ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ', *&c.*" *ver.* 87. sed præcedens, "Ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν, *&c.*" *ver.* 83. et illud "Αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ', *&c.*" hoc autem "ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων Ἐσθλῶν "ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἄρ βλέφαρ' ἀμφιπαλύψῃ," parenthesi includendum est. Atque ad hanc sententiam rectiùs et venustiùs dicitur ἁπάντων quàm ἅπαντας.

Ver. 86. —— ἀμφιπαλύψῃ.] Apud *Eustathium* et in contextu et in commentario. ἀμφιπαλύψει.

Ver. 87. Αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνείρατ' ἐπίσσευεν κακὰ δαίμων.] Similitèr *Ovidius;*

Somnia me terrent veros imitantia casus;
Et vigilant sensus in mea damna mei.
Ex Pont. lib. I. *Epist.* ii. 45.

Et *Seneca*, de *Hercule:*

En, fusus humi sæva feroci
Corde volutat somnia, &c.
Herc. Furens, 1082.

Ita et *Plautus* in *Rudente;*

Miris modis Dii ludos faciunt hominibus,
Mirisque exemplis somnia in somnis dannunt.
Nè dormientes quidem sinunt quiescere.
Rud. ver. 584.

Quorum versuum priores duo repetuntur in ejusdem *Mercatore*, *ver.* 221. 222.

Ver. 88. —— ἴκτλος.] Apud *Eustathium*, ἵκτλος· Malè: Nam ἵκτλος *primam* corripit.
Ver. 89. Τοῖος ἰὼν, οἷος ἦεν.] Vox οἷος *priorem* corripere videtur propter sequentem vocalem. Ita *Iliad.* τ', 275.

Οἷδ' ἀριστῆα οἷός ἐσσι ——————.

Et *Odyss.* ή, 312.

Τοῖος ἰὼν οἷός ἐσσι ——————.

Et infrà *ver.* 379. *hujus libri*, in voce ἴμασιον

Ἔμασιον, οἷόν βίης ——————.

Vide ad *Il.* τ', 103. et ά, 24.
Ibid. —— ἦεν.] Τουτέστι ἦεν. ἤτοι ἀπῆν. *Eustath.*
Ibid. —— αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ.] *Al.* ἀλλ' ἐμὸν ἦτορ.
Ver. 90. — ὕπαρ.] Vide suprà ad τ', 547.

Τῆς δ' ἄρα κλαιούσης ὅπα σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Μερμήριζε δ' ἔπειτα, δόκησε δέ οἱ κατὰ θυμὸν
Ἤδη γινώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῇφι.
Χλαῖναν μὲν συνελὼν καὶ κώεα, τοῖσιν ἴευδεν,
Ἐς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου· ἐκ δὲ βοείην
Θῆκε θύραζε φέρων· Διὶ δ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών·
Ζεῦ πάτερ, εἴ μ' ἐθέλοντες ἐπὶ τραφερήν τε καὶ ὑγρὴν
Ἤγετ' ἐμὴν ἐς γαῖαν, ἐπεί μ' ἐκακώσατε λίην,
Φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων
Ἔνδοθεν· ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεύς·
Αὐτίκα δ' ἐξρόντησεν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου
Ὑψόθεν ἐκ νεφέων· γήθησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς·
Φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνὴ προέηκεν ἀλετρὶς
Πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἵατο ποιμένι λαῶν.
Τῇσι δὲ δώδεκα πᾶσαι ἐπηρώοντο γυναῖκες,

Illius autem flentis vocem audiebat nobilis Ulysses;
Cogitabatque deindè; visa autem est ei in animo
Jam *ipsum* cognoscens astare capiti.
Vestem quidem ubi-collegerat et pelles, in quibus cubabat,
In domum deposuit in sellâ: extrà verò bubulam-*pellem*
Posuit foràs ferens: Jovi autem supplicabat, manibus sublatis:
" Jupiter pater, si me volentes super siccumque et humidum
" Duxistis meam in terram, postquam me malis-afflecistis valdè,
" Omen aliquis mihi dicat vigilantium hominum
" Intùs; extrà autem Jovis portentum aliud ostendatur."
Sic dixit precans: eum verò audivit providus Jupiter;
Statimque tonuit à splendido Olympo
Ab-alto è nubibus: gavisus est autem nobilis Ulysses:
Omen verò è domo mulier praemisit molitrix
Propè, ubi utique ei molae erant pastori populorum.
His autem duodecim omnes sedulò-incumbebant mulieres,

Ver. 97. —— Διὶ δ' εὔχετο, χεῖρας ἀνασχών Ζεῦ πάτερ, &c.]

At pater Anchises oculos ad sidera lætus
Extulit, et cœlo palmas cum voce tetendit:—
Da deindè auxilium, pater, atque hæc omina firma. *Æn.* II. 687. 691.

Vide et suprà ad ε', 239.

Ver. 100 et 105. Φήμην.] Κληδόνα, οἰωνόν. *Schol.* Vide *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Cæterùm *Eustathius* in pluribus Exemplaribus Φῆμιν legi testatur; atque ita in Editionibus nonnullis scriptum reperit *Barnesius.* Ita habet etiam MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *ver.* 105.

Ver. 102. Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεύς· Αὐτίκα δ' ἐξέοντησεν.]

Vix ea fatus erat senior, subitoque fragore
Intonuit lævum ——. *Æn.* II, 692.

Audiit; et cœli genitor de parte serenâ
Intonuit lævum ——. *Æn.* IX, 630.

Vide infrà ad *ver.* 113.

Ver. 104. Ὑψόθεν ἐκ νεφέων.] Πῶς οὖν φησὶν ἡ ἀλετρὶς [infrà. *ver.* 114]. "Οὐδέ τοι ἔστι νέφος ἐστί," Νῦν τὸν αἴσιον ἴφη, Ἀντινόου, ἢ ἐξ ἰδίας συνίστασθαι τὰ νέφη. *Schol.*

Ver. 106. —— ἵνα ἄρα οἱ μύλαι εἵατο.] *Al.* εἷατο. Τὸ δὲ "μύλαι εἵατο," ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο. ἔκειντο —. Οἱ δὲ Παλαιοὶ γράφουσι καὶ ὅτι ψιλῶς τὸ εἵατο ἵνα ᾖ, ἀντὶ τοῦ ἦσαν, ὡς ἀπὸ τοῦ εἰμί· καὶ ἐστι κρίττον τοῦτο. *Eustath.*

Ver. 107. Τῇσι δὲ δώδεκα.] *Al.* Τῇσιν δώδεκα.

Ibid. —— δώδεκα πᾶσαι.] Vide suprà ad ι, 244. et ad *Il.* σ', 373. 479.

Ἄλφιτα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν.
Αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὗδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν·
Ἡ δὲ μί' οὔπω παύετ', ἀφαυροτάτη δ' ἐτέτυκτο·
Ἥ ῥα μύλην στήσασα, ἔπος φάτο, σῆμα ἄνακτι·
Ζεῦ πάτερ, ὅστις θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσεις,
Ἦ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις·
Κρῆνον νῦν καὶ ἐμοὶ δειλῇ ἔπος, ὅττί κεν εἴπω·
Μνηστῆρες πύματόν τε καὶ ὔστατον ἤματι τῷδε
Ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἑλοίατο δαῖτ' ἐρατεινήν·
Οἵ δή μοι καμάτῳ θυμαλγέϊ γούνατ' ἔλυσαν,
Ἄλφιτα τευχούσῃ· νῦν ὕστατα δειπνήσειαν.
Ὣς ἄρ' ἔφη· χαῖρεν δὲ κλεηδόνι δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ζηνός τε βροντῇ· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτας.
Αἱ δ' ἄλλαι δμωαὶ κατὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος
Ἀγρόμεναι ἀνέκαιον ἐπ' ἰσχάρῃ ἀκάματον πῦρ.

Farinas hordeaceas conficientes et triticeas, medullam virorum.
Caeterae quidem dormiebant, postquam triticum moluerant;
Una verò nondum cessabat; debillissima autem erat:
Quae sanè molam ubi stitisset, verbum dixit, signum regi:
" Jupiter pater, qui utique diis et hominibus imperas,
" Certè valdè tonuisti à coelo stellato,
" Neque usquam nubes est; portentum utique alicui hoc ostendis:
" Perfice nunc et mihi miserae verbum, quod dicam:
" Proci postremùmque et ultimùm die hoc
" In aedibus Ulyssis capiant convivium desiderabile;
" Qui jam mihi labore tristi genua solverunt,
" Farinas conficienti; nunc ultimò coenent."
Sic utique dixit: gaudebat autem omine nobilis Ulysses,
Jovisque tonitru: putabat enim se ulturum sontes.
Caeterae verò famulae in aedibus pulchris Ulyssis
Congregatae accendebant in foco indefossum ignem.

Ver. 108. —— ἀλείατα.] Ἄλειαι, τὰ ἀπὸ πυρῶν ἄλευρον παλάττειν ἄλφιτον, τὰ ἀπὸ κριθῆς. *Eustath. Al.* ἀλείφατα.

Ver. 112. Ζεῦ πάτερ, ὅστις θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσεις.]

O pater, ô hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 113. —— ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος, Οὐδέ ποθι νέφος ἐστί.]

—— cœlo ceciderunt plura *sereno*
Fulgura ——. *Virg. Georg.* I, 487.

—— namque Diespiter
Igni corusco nubila dividens,
Plerumque *per purum* tonantes
Egit equos, volucremque currum.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxxiv. 5.

Fulgura fallaci micuerunt crebra *sereno*.
Lucan. Pharsal. I, 530.

Vide suprà ad *ver.* 102.

Ibid. —— οὐρανοῦ ἀστερόεντος.]

—— stellantis regia coeli. *Æn.* VII, 210.
—— cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Ver. 119. —— δεινήσειαν.] Vide suprà ad Υ, 535.

Ver. 121. —— τίσασθαι.] Similitèr infrà *ver.* 169. τισαίατο. Vide ad *Il.* Υ, 257. Ι, 508. Item ad γ', 28.

Ver. 123. —— ἀκάματον πῦρ.]

—— flammae atque incendia vires
Indomitas ——. *Æn.* V, 680.

Τηλέμαχος δ' εὐνῆθεν ἀνίστατο ἰσόθεος φώς,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ·
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀπαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.
Στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, πρὸς δ' Εὐρύκλειαν ἔειπεν·
Μαῖα φίλη, πῶς ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ
Εὐνῇ καὶ σίτῳ; ἦ αὖτως κεῖται ἀκηδής;
Τοιαύτη γὰρ ἐμοὶ μήτηρ, πινυτὴ περ ἐοῦσα,
Ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει μερόπων ἀνθρώπων
Χείρονα, τὸν δέ τ' ἀρείον' ἀτιμήσασ' ἀποπέμπει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
Οὐκ ἄν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιόῳο.
Οἶνον μὲν γὰρ πῖνε καθήμενος, ὄφρ' ἔθελ' αὐτός·
Σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι· εἴρετο γάρ μιν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτοιο καὶ ὕπνου μιμνήσκοιτο,
Ἡ μὲν δέμνι' ἄνωγεν ὑποστορέσαι δμωῇσιν·
Αὐτὰρ ὅγ', ὥς τις πάμπαν ὀϊζυρὸς καὶ ἄπαστος,
Οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,
Ἀλλ' ἐν ἀδεψήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἰῶν

Telemachus autem è lecto surrexit deo-par vir,
Vestes indutus: circumque ensem autem posuit humero;
Pedibusque sub nitidis ligavit pulchros calceos:
Sumpsitque validam hastam, praefixam acuto aere.
Stetit autem super limen profectus, et Eurycleam allocutus est:
" Nutrix dilecta, quomodò hospitem honorastis in domo
" Lecto et cibo; an temerè jacet neglectus?
" Talis enim mihi mater, prudens licet sit,
" Temerè alterum honorat articulatè-loquentium hominum
" Deteriorem; meliorem verò inhonoratum dimittit."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Euryclea:
" Nè illam nunc, fili, insontem accuses.
" Nam vinum quidem bibebat *is* sedens, quamdiù volebat ipse:
" Cibum autem non ampliùs dixit *se* appetere; interrogabat enim ipsum.
" Sed quandò demùm cubitùs et somni meminit,
" Illa quidem cubilia jussit substernere ancillas:
" At is tanquam aliquis omninò aeruminosus et infortunatus,
" Noluit in lectis et in stragulis dormire,
" Sed in crudâ bubulâ-*pelle*, et pellibus ovium

Ver. 124. —— ἰυνῆθεν ἀνίστατο, &c.] Consurgit senior, tunicâque inducitur artus: [plantis:
Et Tyrrhena pedum circumdat vincula
Tum læteri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII, 457.

Ibid. — ἰσόθεος φὼς.] Sic apud *Ovidium*:
Æquandi superis —— viri.
Ex Pont. lib. I. *Epist.* ii. *ver.* 120.

Ver. 125. —— ὤμῳ.] *Al.* ὦμα, et ὤμοις.

Ver. 129. —— πῶς ξεῖνον.] *Al.* τὸν ξεῖνον.

Ver. 131. —— ἐμοὶ.] *Al.* ἐμὴ.

Ver. 132. Ἐμπλήγδην.] Ἐκπλαγτικῶς· ἢ ἀκρίτως, καὶ ὡς ἂν τύχῃ, ἐμπιλάζουσα τοῖς πράγμασι. *Schol.* Καὶ ἄλλως δὲ, ἐμπλήγδην, τὸ δίκην ἐμπλήκτου τινός· ἔμπληκτος δὲ, ὁ ἄστατος, καὶ οἱονεὶ ἴσως πεπληγμένος, καὶ οὐ κατὰ φύσιν φρονῶν. *Eustath.*

Ταυτὶ μέντοι φῶτες ἔμπληκτον βροτῶν.
Sophocl. Ajax, ver. 1376.

Ἔδραθεν ἐν προδόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Ἔγχος ἔχων· ἅμα τῷ γε πόδας ἀργοὶ ἕποντο.
Βῆ δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιούς·
Ἡ δ' αὖτε δμωῇσιν ἐκέκλετο δῖα γυναικῶν
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
Ἀγρεῖθ', αἱ μὲν δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι,
Ῥάσσατέ τ'· ἐν δὲ θρόνοισ' εὐποιήτοισι τάπητας
Βάλλετε πορφυρέους· αἱ δὲ σπόγγοισι τραπέζας
Πάσας ἀμφιμάσασθε, καθήρατε δὲ κρητῆρας,
Καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα· ταὶ δὲ μεθ' ὕδωρ
Ἔρχεσθε κρήνηνδε, καὶ οἵστε θᾶσσον ἰοῦσαι·

" Dormivit in vestibulo; laenam verò injecimus nos."
Sic dixit: Telemachus autem ex domo egressus est,
Hastam habens: unáque eum canes pedibus veloces sequebantur.
Perrexit verò ire in concionem ad benè-ocreatos Achivos:
Ancillas autem demùm hortabatur nobilissima mulierum
Euryclea, Opis filia Pisenoridae:
" Agite, aliae quidem domum verrite festinantes,
" Aspergiteque; et in sedilibus fabrefactis tapetes
" Injicite purpureos: aliae verò spongiis mensas
" Omnes abstergite: purgate autem crateras,
" Et pocula rotunda fabrefacta: aliae verò petiturae aquam
" Ite ad-fontem, et afferte citò euntes;

Ver. 143. Ἔδραθεν ἐν.] *Al.* Ἔδραθ' ἐνί.

Ver. 149. Ἀγρεῖθ'.] *Scholiastes* interpretatur Συναθροίζεσθε. *Eustathius* aliter, Τὸ δὲ Ἀγρεῖτε (inquit) ——— ταυτὸν τῷ, σπουδαίως ἄγετε· καὶ ὡς τάχιον, ἄγετε ῥᾷον. Διὸ καθάπερ Ἄγε, καὶ Ἄγετε, παρακελευσματικῶς, οὕτω τὸν μὲν Ἀγρεῖτε ἐν δὲ Ἰλιάδι ἑνικῶς [*Iliad.* ί, 765.] " Ἄγρει μὰν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην." Atque hoc quidem in sensu sæpè apud Poetam usurpatur Ἄγρει numero *singulari*: vide *Iliad.* ή, 459. λ', 512. ξ, 271. *Odyss.* φ', 176. In *plurali* autem hoc tantùm in loco occurrit.

Ibid. ——— δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι, Ῥάσσατέ τ'· &c.] Similitèr *Anaxandrides* Poeta, apud *Athenæum*:

Ἀλλὰ ξυνῶνας οἶγε, καὶ βᾶτον δόμους,
Σκεῴνην τε κλίνας, καὶ πυρὸς φλέξον μύκης,
Κρατῆρά τ' αἶρε, καὶ τον ἥδιστον κίρα.
Athen. lib. II. *cap.* 9. ipso initio.

Ver. 150. Ῥάσσατέ.] Ῥάπτατε. *Schol.* Θέμα δὲ τοῦ Ῥάπτατε, Ῥάζω ἐξ οὗ ἐν τοῖς ἐξῆς, [*ver.* 354. *hujus libri,*] " τοῖχοι ἐρράδαται" ὁμοίως τῷ, ἀνομάδατα, καὶ τοῖς τοιούτοις. *Eustath.* Quod reprehendens *Barnesius*, ex Ῥαίνω, ῥάσσατε omninò deductum contendit. " A ῥαί-" νω," inquit, " Fut. ῥανῶ, *Æolicè* ῥάσσω, duplicatione *Ionicâ* ῥάσσω." Atqui observavit *Heraclides* apud *Eustathium*, in commentario ad *ver.* 354. *hujus libri*, ἐρράδαται à ῥαίνω deduci non posse. Λέγει δ' ἐκεῖνος (inquit *Eustathius*) καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ Ῥαίνω γενέσθαι τὸ ἐρράδαται· ἦν γὰρ ἄν, φησιν, ἐρράνεται τοῖχοι. Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 152. ——— ἀμφιμάσασθε.] Vide ad *Il.* ε', 564.

Ver. 153. ——— δέπα ἀμφικύπελλα.] Vide ad *Il.* ά, 584. MS. à *Tho. Bentleio* collatus, δέπα'.

Ibid. ——— τετυγμένα.] Vide ad *Il.* ζ, 488.

Ver. 154. ——— οἵστε.] Τὸ δὲ " οἵστε," ποιητικῶς πανταχοῦ, ὡς πραγματικὸς ἀπὸ μέλλοντος ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα. Οὕτω γὰρ, οὗ πραγματικὸς, οἶσε, τὸ φέρεσε, οἶστε τὸ προστακτικὸν ὁμοφώνως, οἶσε· οὗ πληθυντικὸν τὸ, οἴστε. *Eustath.* Atque analogiâ quidem haud dissimili sæpè usurpare videtur Poeta verba δύσομαι, βήσομαι, βήσετο, &c. Vide autem ad *Il.* ί, 109. Occurrit eadem vox *Iliad.* γ', 103. ά, 718. et apud *Theocritum*, *Idyll.* XXIV. 48. Porrò fuerunt, teste *Barnesio*, qui οἶσαι ubique legendum statuerint. Sed nullo profectu. Nam, uti ipse annotat, occurrit apud *Homerum* οἶσε in *Imperativo*, numero *singulari*; ubi isti emendationi locus nullus est;

Οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο,
Ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται, ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Αἱ μὲν εἰκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην μελάνυδρον·
Αἱ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως πονέοντο.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα
Εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν ξύλα· αἱ δὲ γυναῖκες
Ἦλθον ἀπὸ κρήνης· ἐπὶ δὲ σφισιν ἦλθε συβώτης,
Τρεῖς σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι·
Καὶ τοὺς μέν ῥ' εἴασε καθ' ἕρκεα παλὰ νέμεσθαι,
Αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προσηύδα μειλιχίοισι·
Ξεῖν', ἦ ἄρτι σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰσορόωσιν,

" Non enim diù proci aberunt à domo ;
" Sed valdè manè venient ; quoniam et omnibus festus-dies."
Sic dixit : illae autem ei omninò quidem auscultàrunt et paruerunt.
Viginti quidem iverunt ad fontem nigrum-aquis ;
Aliae verò illic in aedibus scitè operabantur.
Ingressi autem sunt proci eximii : hi quidem deindè
Benè et scitè findebant ligna : mulieres verò
Venerunt à fonte : illis verò supervenit subulcus,
Tres porcos adducens, qui erant inter omnes optimi :
Et hos quidem sivit per septa pulchra pasci ;
Ipse verò demùm Ulyssem allocutus est blandis *verbis* :
" Hospes, an jam te magìs Achivi respiciunt,

Οἷσι θέων, &c. ——— *Odyss.* χ', 106.
Οἷσι θέων, γεγαῦ, πολλῶν ἄκες· εἶσι δὲ μυῶν. *Ibid.* 481.

Et apud *Callimachum* :

——— φέρει σπάχνον· οἷσι θερισμόν.
Hymn. in Cererem, ver. 137.

Ver. 155. Οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, qui et in contextu et in commentario hoc modo legit. Ita porrò habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Et simili ferè loquendi ratione utitur Poeta suprà σ', 301. 302.

——— οὐδ' ἴσμεν σῆλιν φίλον καὶ πατρίδος αἴης
Δηρὸν ἀπεστείλας. ———

Vulgati hìc legunt, Οὐ γὰρ δὴ μνηστῆρες ἀπέσσονται. Ad sententiam minùs rectè.

Ver. 156. ——— ἱερὴ καὶ πᾶσιν ἑορτή.] Ταύτην τὴν ἡμέραν ἑορτὴν καὶ πανηγύριν παραπέμπεται Ἀπόλλωνος ἱερὰν ἵνα τῶν ἀνδρῶν περὶ τὴν ἑορτὴν καταγινομένων, ἰδιώτευσον ἔχῃ τὸ ἐπανόρθωμα μνηστῆρσι. *Schol.* Ita infrà φ', 258.

Νῦν μὲν γὰρ κατὰ δῆμον ἑορτὴ τοῖο θεοῖο
Ἀγνή· ———

Et *ver.* 276. *hujus libri* :

Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν ἱερὴν ἑκατόμβην

Ἤγειρ' οἱ δ' ἀγίεσσε παρηγορέοντες Ἀχαιοὶ
Ἄλσεϊ ὑπὸ σκιερῷ ἑκαεργέος Ἀπόλλωνος.

Ver. 159. ——— κατὰ δώματ'.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathii* commentario. Quæ et probabilior videtur lectio. Vide *Odyss.* ε', 402. 551. σ', 416. υ, 298. 331. *Vulgg.* κατὰ δῶμα.

Ver. 160. Ἐς δ' ἦλθον.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Ἐκ δ' ἦλθον.

Ibid. ——— μνηστῆρες ἀγήνορες.] Vir eruditus *Tho. Bentleius* in uno MS. reperit δμῳστῆρες ἀγήνορες, in altero, δρηστῆρες Ἀχαιῶν· quæ et potior videtur lectio ; tum quia sequens, κίασαν ξύλα, Servorum quàm Procorum magìs proprium videtur opus ; tum quia Procorum ingressûs meminit Poeta infrà *ver.* 248.

Ver. 161. ——— αἱ.] *Al.* ταὶ.

Ver. 163. ——— οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 174. infrà ; atque ita legitur in MS. à *Tho. Bentleio* collato. Firmatur porrò hæc lectio ex *Iliad.* ι, 2. ά, 409. ubi similis phrasis occurrit. Vulgati hìc habent, οἳ ἔσαν ἐν πᾶσιν ἄριστοι.

Ver. 166. ——— ἦ ἄρτι.] *Al.* ἦ ἄρ' τι.

Ibid. ——— μᾶλλον Ἀχαιοὶ ἱλαρίσσουσιν.] Πρεσπευῶς ἐρῶσιν. *Schol.*

Ibid. — Ἀχαιοί.] Vide suprà ad ζ', 313.

Ἦέ σ' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ', ὡς τοπάρος περ;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Αἴ γὰρ δὴ, Εὔμαιε, θεοὶ τισαίατο λώβην,
Ἣν οἵδ' ὑβρίζοντες, ἀεικέα μηχανόωνται
Οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ, οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μελάνθιος, αἰτόλος αἰγῶν,
Αἶγας ἄγων, αἵ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισι,
Δεῖπνον μνηστῆρεσσι· δύω δ' ἅμ' ἕποντο νομῆες·
Καὶ τὰς μὲν κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
Αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προσηύδα κερτομίοισι·
Ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνίησεις κατὰ δῶμα,
Ἀνέρας αἰτίζων; ἀτὰρ οὐκ ἔξεισθα θύραζε;
Πάντως οὐκέτι νῶϊ διακρινέεσθαι ὀΐω,
Πρὶν χειρῶν γεύσασθαι· ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον

" An te ignominiâ-afficiunt in aedibus, sicut antèà scilicèt?"
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Utinam enim jam, Eumaee, dii ulciscerentur contumeliam,
" Quâ isti insultantes, indigna machinantur
" Domo in alienâ, neque pudoris portionem habent."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Prope autem ipsos venit Melanthius, custos caprarum,
Capras agens, quae inter omnes excellebant greges,
Coenam procis; duo autem unà comitabantur pastores;
Et has quidem religavit sub porticu sonora;
Ipse verò demùm Ulyssem allocutus est convitiis:
" Hospes, adhuc et nunc hic molestus-eris in domo
" A-viris petens? at non exibis foras?
" Omninò non ampliùs nos diremptum-iri puto,
" Priusquàm manus *invicem* gustaverimus; quia tu scilicèt non decenter

---

Ver. 170. ——— ἀμοιβὰς.] *Al.* ἀτάσθαλα· ut infrà *ver.* 370.

Ver. 171. ——— οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.] *Scholiastes* exponit, Οὐδ' ὁλίγον αἰδοῦνται. Similitérque reddit Versio *Wetsteniana*; " *Neque pudoris* vel *particulam habent.*" Et *Barnesius*; " *Neque pudoris partem*, i. e. tan-" *tillum habent.*" Attamen vox μοῖρα isto in sensu vix usquam reperietur. Sensus, ut opinor, est simplicitèr; " *Neque pudoris* " *portionem* (qualis nimirùm cæteris homi-" nibus inesse solet) *habent.*"

Ver. 176. Καὶ τὰς μὲν κατέδησεν.] *Eustathius* et *Henricus Stephanus* in exemplaribus nonnullis τοὺς μὲν legi testantur. Malè, ut notat *Barnesius*, propter illud quod legitur suprà *ver.* 174. Αἶγας ἄγων, Αἱ πᾶσι μετέπρεπον. ——— Nisi et ibi legas, Οἱ πᾶσι μετέπρεπον. ———

Ibid. ——— κατέδησεν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit κατέδησαν· et in annotationibus, " Referendum (inquit) ad δύω νομῆες· οὗτοι " γὰρ ἅμ' ἕποντο αὐτὸς δὲ Μελάνθιος αὖτ' " Ὀδυσῆα, &c." Sed præstat vulgata lectio. Ita enim aptè inter se ex adverso respondent ista " τὰς μὲν," et " Αὐτὰς δ':" quò modo et suprà *ver.* 164. et 165.

Καὶ τοὺς μὲν β' ἔδησε. ———
Αὐτὰς δ'. ———

Firmaturque porrò hæc lectio ex *ver.* 189. 190. infrà, ubi eadem sententia occurrit.

Ver. 178. ——— ἀνήσεις.] Vide ad *Il.* ά, 24. Cæterùm deducta (ut opinor) hæc vox non ex ἀνιάω, (indè enim fieret ἀνιάσεις penultimâ correptâ;) sed ex ἀνίημι· undè ἀνιᾶται *Odyss.* ά, 354. et ἀνιεῖς, ά, 133. γ', 117. et *Il.* β', 291. Vide ad *Il.* ά, 67. et 140.

Αἰτίζεις· εἰσὶν δὲ καὶ ἄλλαι δαῖτες Ἀχαιῶν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
Τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Βοῦν στείρην μηστῆρσιν ἄγων καὶ πίονας αἶγας·
(Πορθμῆες δ' ἄρα τούς γε διήγαγον, οἵτε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους πέμπουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκηται·)
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
Αὐτὸς δ' αὖτ' ἐρέεινε συβώτην, ἄγχι παραστάς·
Τίς δὴ ὅδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
Ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἔξ εὔχεται εἶναι
Ἀνδρῶν; ποῦ δέ νυ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα;
Δύσμορος· ἦτε ἔοικε δέμας βασιλῆϊ ἄνακτι.
Ἀλλὰ θεοὶ δυόωσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους,
Ὁππότε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσονται ὀϊζύν.
Ἦ, καὶ δεξιτερῇ δειδίσκετο χειρὶ παραστάς·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ, ὦ ξεῖνε, γένοιτό τοι ἔσπερ ὀπίσσω

" Petis: sunt autem et alia convivia Achivorum."
Sic dixit: hunc autem nihil allocutus est solers Ulysses,
Sed tacitè movit caput, mala profundè-cogitans.
His autem tertius supervenit Philoetius, princeps virorum,
Bovem sterilem procis agens, et pingues capras:
(Portitores verò hos trajecerunt, qui utique et alios
Homines deducunt, quicunque ipsis advenerit:)
Et haec quidem benè religavit sub porticu sonorâ:
Ipse autem demùm interrogabat subulcum, propè astans:
" Quis jam hic hospes nuper venit, subulce,
" Nostram ad domum? ex quibus verò *se* profitetur esse
" Viris? ubinam autem ei genus et patria terra?
" Infelix; certè similis-est corpore regi imperatori.
" Sed dii malis-mergent multivagos homines,
" Quandò etiam regibus destinabunt aerumnam."
Dixit; et dextrâ complectebatur manu astans;
Et ipsum affatus verba alata dixit:
" Salve, pater, ò hospes, adsit tibi in posterum saltem

Ver. 182. Αἰτίζεις.] *Al.* Αἰτίζοις.
Ibid. —— καὶ ἄλλαι.] *Al.* καὶ ἄλλοθι. Atque ita in commentario citat *Eustathius.*
Ver. 185. —— ἔχαμος ἀνδρῶν.] Vide suprà ad ξ, 3. 22.
Ver. 187. Πορθμῆες.] Πορθμεῖς πάντως λεγόμενοι, ὡς διὰ πορθμοῦ, ὅ ἐστι στενοῦ πόρου θαλάσσης, τοὺς περαιουμένους ἄγοντες. *Eustath.*
Ibid. —— ἄρα.] *Uti soliti erant.* ——
Ver. 188. —— εἰσαφίκηται.] *Al.* εἰσαφίκοιτο.
Ver. 192. —— τέων δ' ἔξ εὔχεται εἶναι.] Ita edidit *Barnesius.* *Vulgg.* ἐξιύχεται.
Ver. 195. —— θεοὶ δυόωσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους.]

Ὡς γὰρ ἐπικλώσαντο θεοὶ διλλῇσι βροτοῖσι
Ζώειν ἀχνυμένοισιν. —— *Iliad.* ω, 525.

Ibid. —— δυόωσι.] Εἰς πάσαν μεταβάλλουσι. *Schol.*
Ver. 196. Ὁππότε καί.] *Al.* Ὁππότε κε.
Ibid. —— ἐπικλώσονται.] *Al.* ἐπικλώσωνται.
Ver. 199. —— πάντῃ.] *Barnesius* edidit πάντῃς. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.
Ibid. —— ἔσπερ ὀπίσσω.] *Al.* ὄφρα ὀπίσσω. Vide suprà ad σ', 121.

Ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχεαι πολέεσσιν.
Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος·
Οὐκ ἐλεαίρεις ἄνδρας, ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτὸς,
Μισγέμεναι κακότητι καὶ ἄλγεσι λευγαλέοισιν.
Ἴδιον, ὡς ἐνόησα, δεδάκρυνται δέ μοι ὄσσε
Μνησαμένῳ Ὀδυσῆος· ἐπεὶ κἀκεῖνον ὀΐω
Τοιάδε λαῖφε' ἔχοντα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι,
Εἴπου ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.
Εἰ δ' ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισιν,
Ὤ μοι ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὅς μ' ἐτὶ βουσὶν
Εἶσ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα, Κεφαλλήνων ἐνὶ δήμῳ·
Νῦν δ' αἱ μὲν γίνονται ἀθέσφατοι, οὐδέ κεν ἄλλως

" Felicitas; at nunc quidem malis teneris multis.
" Jupiter pater, nullus te deorum perniciosior alius:
" Non parcis viros, postquam jam genorâsti ipse,
" Miscere malo et doloribus tristibus.
" Sudavi, ut animadverti; lachrymisque oppleti sunt mihi oculi
" Recordanti Ulyssis; quoniam et illum puto
" Tales pannos habentem inter homines vagari;
" Sicubi adhuc vivit, et videt lumen solis.
" Sin jam mortuus est, et in orci aedibus,
" Hei mihi deinde ob Ulyssem eximium; qui me bobus
" Praefecit, adhuc parvulus cùm-essem, Cephallenorum in populo:
" Nunc autem hae quidem fiunt innumerae, neque aliter

Ibid. —— ἴστω ὑπίστω Ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς.]

Flebile principium melior fortuna sequetur. *Ovid. Metam. lib.* VII. *v.* 518.

—— Non, si malè nunc, et olim
Sic erit.—*Horat. Carm. lib.* II. *Od.* x. 17.

Ver. 200. —— ἔχεαι πολίεσσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex σ', 122. suprà, ubi idem versus occurrit, et in vulgatis scriptum est πολίεσσιν. Atque ita hic legit MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco, πολλοῖσιν.

Ver. 202. 203. Οὐκ ἐλεαίρεις ἄνδρας —— Μισγέμεναι κακότητι.] *Barnesius* et Versiones vulgatæ reddunt, " *Non misereris viros* — " *Misceri malo.*" Sed potiùs vertendum censui, " *Non parcis viros* —— *miscere malo.*" Nam vox Μισγέμεναι (ut opinor) activa est, sicut ἀεχέμεναι, ἐλαύνεναι, ὑγιαίνεναι, πεπαίνεναι, &c.

Ver. 202. —— ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτὸς] Καὶ ὁ, Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. *Schol.*

Ver. 204. Ἴδιον, ὡς ἐνόησα.] *Scholiastes* et *Eustathius* vocem Ἴδιον, quæ apud *Homerum* hoc tantum in loco occurrit, exponunt, Ἰδρωσα, ἱδρωτίασα, ut sic videlicèt *Imperfectum* ex ἴδ.ω· Quæ expositio firmatur ex *Aristotele*: Ὥσπερ ἤδη τινὶς ἴδιεσαν αἱματώδη ἱδρῶτα. *De historiâ Animalium, lib.* III. *cap.* 19. Et ex *Aristophane*:

Οὐκ ἂν ἐξίδισιν ἐς θυμάτιον ——.
Aves, ver. 793.

Dna. *Dacier* verò Ἴδιον hoc in loco ex Adjectivo Ἴδιος esse existimat; sententiamque ita mirè admodùm exponit: " Philetius, en " voyant cet étranger si malheureux, se " plaint de la cruauté de Jupiter qui plonge " les hommes dans des malheurs épouvan- " tables; et il se confirme dans ce senti- " ment, en faisant reflexion à ce qui est arrivé " à Ulysse. Ἴδιον ὡς ἐνόησα depend de ce qui " précede, *Et l'exemple domestique que nous* " *en avons, me revient dans l'esprit.*"

Ver. 207. καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.] Mirè hic *Eustathius*: Τὸ δὲ, " ζώει, καὶ ὁρᾷ φῶς," πρὸς ἀκρίβειαν καὶ νῦν κεῖται, ὡς πολλῶν ζώντων μὲν, μὴ βλεπόντων δέ. Ac si locum hic habere posset istiusmodi distinctio.

Ver. 209. —— ἐτὶ βουσὶν.] *Al.* ἐπὶ βουσίν.

Ver. 211. —— ἄλλως.] *Al.* ἄλλῳ.

Ἀνδρί γ' ὑποσταχύωτο βοῶν γένος εὐρυμετώπων·
Τὰς δ' ἄλλοι μὲ κέλονται ἀγινέμεναι σφίσιν αὐτοῖς
Ἔδμεναι· οὐδέ τι παιδὸς ἐνὶ μεγάροις ἀλέγουσιν,
Οὐδ' ὅπιδα τρομέουσι θεῶν· μεμάασι γὰρ ἤδη
Κτήματα δάσσασθαι δὴν οἰχομένοιο ἄνακτος.
Αὐτὰρ ἐμοὶ τόδε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
Πόλλ' ἐπιδινεῖται· μάλα μὲν κακὸν, υἷος ἐόντος,
Ἄλλων δῆμον ἰκέσθαι, ἰόντ' αὐτῇσι βόεσσιν,
Ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς· τὸ δὲ ῥίγιον, αὖθι μένοντα
Βουσὶν ἐπ' ἀλλοτρίῃσι καθήμενον ἄλγεα πάσχειν.
Καί κεν δὴ πάλαι ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
Ἐξικόμην φεύγων· (ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται·)
Ἀλλ' ἔτι τὸν δύστηνον οἴομαι, εἴποθεν ἐλθὼν
Ἀνδρῶν μνηστήρων σκέδασιν κατὰ δώματα δείη.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῷ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
Γινώσκω δὲ καὶ αὐτὸς, ὅ τοι τετυκτὴ φρένας ἔπει,
Τοὔνεκά τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι·

" Viro utique succresceret boüm genus latis-frontibus:
" Has autem alii me jubent ducere sibi ipsis
" Ad-edendum: neque omninò filium in aedibus curant,
" Neque vindictam timent deorum; cupiunt enim jamdudùm
" Possessiones dividere diù absentis regis.
" At mihi hoc animus in pectoribus charis
" Plerumque volvit: valdè quidem malum, filio existente,
" Aliorum populum adire, euntem cum ipsis bobus,
" Viros ad alienos; hoc verò durius, hîc manentem
" Bobus alienis assidentem dolores pati.
" Et jam olim ad alium magnanimorum regum
" Exivissem fugiens, (quoniam non amplius tolerabilia sunt;)
" Sed adhuc illum infelicem expecto; si cundè reversus
" Virorum procorum dispersionem per aedes faciat."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Bubulce, quandoquidem neque malo neque insipienti viro similis-es,
" Cognosco autem et ipse, quòd tibi prudentia mentem occupat,
" Idcò tibi dicam, et insuper magnum jusjurandum jurabo:

Ver. 212. ——— *ὑποσταχύωτο.*] *Al. ὑποσταχύοιτο*, et *ὑποσταχύωντο.*

Ver. 213. ——— *ἀγινέμεναι.*] Vide suprà ad *ver.* 202.

Ver. 215. *Οὐδ' ὅπιδα τρομέουσι θεῶν.*] Vide suprà ad *ξ*, 82. et ad *Il. κ'*, 388.

Ver. 218. *Πόλλ' ἐπιδινεῖται.*] *Ἐν τοῖς στήθεσιν ἀνακυκλεῖ ὁ λογισμὸς, πολλὰς στροφὰς λαμβάνει. Schol.*

Ver. 219. *Ἄλλων.*] *Al. Ἄλλον* notante *Eustathio.*

Ibid. ——— *αὐτῇσι.*] *Al. αὐτοῖσι.*

Ver. 222. *Καί κεν δὴ.*] Vide ad *Il. ξ*, 433. et 504.

Ver. 227. *Βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῷ.*] Pronuntiabatur *ἐπ' οὔτε*, vel *ἐπεὶ οὔτε* tribus syllabis: Uti et notavit *Barnesius.* Ita *Iliad. ν'*, 777.

Μίλλα, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ πάμπαν, &c.

Vide et ad *Il. i*, 533.

Ver. 228. ——— *ὅ τοι.*] *Al. ὅτι.*

Ibid. ——— *τετυκτὴ.*] *Al. πεπυκτὴ.*

Ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,
Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
Ἦ σέθεν ἐνθάδ' ἐόντος ἐλεύσεται οἶκαδ' Ὀδυσσεύς·
Σοῖσιν δ' ὀφθαλμοῖσιν ἐπόψεαι, αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
Κτεινομένους μνηστῆρας, οἳ ἐνθάδε κοιρανέουσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
Αἴ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, Ἄτος τελέσειε Κρονίων·
Γνοίης, οἵη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἕπωνται.
Ὡς δ' αὕτως Εὔμαιος ἐπεύξατο πᾶσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Μνηστῆρες δ' ἄρα Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
Ἤρτυον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀριστερὸς ἤλυθεν ὄρνις,

" Sciat nunc Jupiter primùm deorum, hospitalisque mensa,
" Larque Ulyssis eximii, quem adveni,
" Certè, te hìc praesente, veniet domum Ulysses;
" Tuisque oculis videbis, si volueris,
" Interfici procos, qui hìc dominantur."
Hunc autem rursùs allocutus est boùm bubulcus vir:
" Utinam enim hoc, hospes, verbum perficeret Saturnius!
" Cognosceres, qualis mea potentia et manus sequerentur."
Sic autem paritèr Eumaeus supplicavit omnibus diis,
Ut rediret Ulysses prudens suam ad domum.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Proci autem Telemacho mortemque fatumque
Struebant: at iis sinistra venit avis,

Ver. 231. Ἰστίη τ' Ὀδυσῆος.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, ex *Etymolog. Magn.* et ex *Odyss.* φ', 304. ubi idem versus occurrit. Cum *Barnesio* porrò hìc facit MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* Ἑστίη τ' Ὀδυσῆος.

Ver. 233. —— αἴ κ' ἐθέλῃσθα.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, εἴτις ἐθέλοι, ἀντίστροφόν ἐστιν Ὀδυσσέως εἰς Φιλοίτιον, ἑκάτερα φθάσας προειδοποιῆσαι [suprà σ', 305.] ἐν ἐπηκόῳ τοῦ υἱοῦ. *Eustath.* Sed hoc nimis longè videtur petitum.

Ver. 235. —— ἐπιβουκόλος.] Ἐπιβουκόλον, inquit *Eustathius*, φησὶ, κατὰ πλεονασμὸν προθέσεως. *Barnesius* voculam ἐπὶ " Superiorem in illo Officio," denotare existimat. " Ita," inquit, " μ', *ver.* 131. ἐπιστοιμένης, " *Pastores praecipui*; et ἐπίουρος." At rectius videtur quod addit *Eustathius*; Δοκεῖ —— ἐπιβουκόλος εἶναι ὁ ἐπὶ βουσὶ τεταγμένος· ἤγουν, ὁ ἐπὶ τῶν βοῶν, ὡς ἐπιστατῶν αὐταῖς. Οὕτω δὲ καὶ ἐπίουρος, ὁ ἐπὶ φυλακῇ τεταγμένος.

—— Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὃς μ' ἐπὶ βουσὶ
Εἷσ' ἔτι τυτθὸν ἐόντα ——. Suprà *ver.* 209.

Ver. 237. Γνοίης, οἵη.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Γνοίης χ', οἵη. Quæ fortè et verior lectio. Ita enim in omnibus legitur infrà φ', 202. ubi repetitur hic versus; atque ita hìc legisse videtur *Eustathius*; quippè in commentario citat, Γνοίης δὲ οἵη, &c.

Ibid. —— οἵη ἐμὴ δύναμις.] " Pro ἐμὴ," inquit *Henricus Stephanus*, " fortassè rectiùs " legeretur ἐμοί." Firmatur autem vulgata lectio ex φ', 202. infrà, ubi idem versus occurrit.

Ibid. —— χεῖρες ἕπωνται.] *Al.* χεῖρες ἵπωνται· et χεῖρες ἅπαντα.

Ver. 241. —— θάνατόν τε μόρον τε.] " Nec " illa quidem ejusdem significationis repe- " titio ignava et frigida videri debet;

" Μνηστῆρες δ' ἄρα Τηλεμάχῳ θάνατόν τε
" μόρον τε
" Ἤρτυον· ——

" Quòd bis idem θάνατον καὶ μόρον dixerit,
" Indignitas enim moliendæ tam acerbæ
" tamque injustæ necis, mirandâ mortis
" iteratione defleta est." *Gellius, lib.* XIII. *cap.* 23. Vide suprà ad λ', 611.

Ver. 242. —— ἦλυθεν ὄρνις.] Vide suprà ad ι, 160.

Αἰετὸς ὑψιπέτης, ἔχε δὲ τρήρωνα πέλειαν.
Τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο, καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, οὐχ' ἡμῖν συνθεύσεται ἥδε γε βουλὴ,
Τηλεμάχοιο φόνος· ἀλλὰ μνησώμεθα δαιτός.
Ὣς ἔφατ' Ἀμφίνομος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Ἐλθόντες δ' ἐς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
Χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
Οἱ δ' ἴέρευον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἶγας,
Ἴέρευον δὲ σύας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην·
Σπλάγχνα δ' ἄρ' ὀπτήσαντες ἐνώμων· ἐν δ' ἄρα οἶνον
Κρητῆρσιν κερόωντο· κύπελλα δὲ νεῖμε συβώτης.
Σῖτον δέ σφ' ἐπένειμε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἐωνοχόει δὲ Μελανθεύς.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Τηλέμαχος δ' Ὀδυσῆα καθίδρυε, κέρδεα νωμῶν,
Ἐντὸς ἐυσταθέος μεγάρου, παρὰ λάϊνον οὐδὸν,

Aquila altivolans; tenebat verò timidam columbam.
Illis autem Amphinomus concionatus est, et dixit:
" O amici, haud nobis perficietur hoc sanè consilium,
" Telemachi caedes: sed recordemur convivii."
Sic dixit Amphinomus: illis verò placebat sermo.
Ubi autem venissent in aedes Ulyssis divini,
Laenas quidem deposuerunt in sedilibusque solilsque;
Ipsi autem mactabant oves magnas, et pingues capras;
Mactabant etiam porcos, et bovem armentalem:
Viscera verò assata distribuebant; vinumque deindè
In crateribus miscebant: pocula autem distribuit subulcus.
Panem verò ipsis distribuit Philoetius, princeps virorum,
Pulchris in canistris: vinum autem fundebat Melanthius.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
Telemachus autem Ulyssem sedere-fecit, astutias versans,
Intra benè-fundatam domum, apud lapideum limen,

Ver. 250. Οἱ δ' ἴέρευον ὄϊς.] Παρατηρητέον, inquit *Scholiastes*, ὅτι μόνους τοὺς μνηστῆρας θεοῖς θύοντας οὐκ οἶδεν. *Eustathius* autem hunc unicum locum à Veteribus exceptum testatur: Σημειοῦνται δ' (inquit) ἐν τοῖς ῥητοῖς οἱ Παλαιοί, ὡς ἐνθάδε καὶ μόνοι οἱ μνηστῆρες ἱερεύουσιν ὅϊς, καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς ἐρρέθη· ἀλλαχοῦ δὲ τῆς Ὁμηρικῆς ταύτης ποιήσεως οὐχ εὕρηνται οὕτω ποιοῦντες. Attamen de Procis hunc ipsum versum sequentemque usurpat Poeta suprà ϱ', 180. 181. de iisdemque dicitur ξ', 93. 94.

Ὅσσαι γὰρ νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐν Διὸς ἴσιν,
Οὔτοθ' ἓν ἱερεύουσ' ἱερήϊον, οὐδὲ δύ' οἶαι.

Ibid. —— μεγάλους.] *Al.* μεγάλας.
Ver. 251. Ἴέρευον δὲ σύας.] Pronuntiabatur, ut videtur, "Ιερευον quo modo sæpè et scripta occurrunt Ἰερὶς, ἱερὰ et ἱερεύσειν *ver.* 3. *hujus libri*: Uti et notavit *Barnesius*.
Ver. 252. —— ὀπτήσαντες.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.
Ibid. —— ἐν δ' ἄρα.] *Al.* ἐν δέ τε.
Ver. 253. Κρητῆρσιν κερόωντο.] Ita *Barnesius* ex veteribus exemplaribus. *Al.* Κρητῆρσι. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά. 51.
Ibid. —— κερόωντο.] *Al.* κεράσαντο.
Ver. 254. 255. Σῖτον δέ σφ' ἐπένειμε —— Καλοῖς ἐν κανέοισιν.]

——— Cereremque canistris
Expediunt ———. *Æn.* I, 701.

Ver. 255. —— ἐωνοχόει.] *Al.* οἰνοχόει.

Δίφρον ἀεικέλιον παραθεὶς, ὀλίγην τε τράπεζαν·
Πὰρ δ' ἐτίθει σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
Ἐν δέπαϊ χρυσέῳ, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἔνταυθοῖ νῦν ἧσο μετ' ἀνδράσιν οἰνοποτάζων·
Κερτομίας δέ τοι αὐτὸς ἐγὼ καὶ χεῖρας ἀφέξω
Πάντων μνηστήρων· ἐπεὶ οὗτοι δήμιός ἐστιν
Οἶκος ὅδ', ἀλλ' Ὀδυσῆος· ἐμοὶ δ' ἐκτήσατο κεῖνος.
Ὑμεῖς δὲ, μνηστῆρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς
Καὶ χεῖρας· ἵνα μή τις ἔρις καὶ νεῖκος ὄρηται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Καὶ χαλεπόν περ ἐόντα δεχώμεθα μῦθον, Ἀχαιοὶ,
Τηλεμάχου· μάλα δ' ἡμῖν ἀπειλήσας ἀγορεύει.

Sellâ turpi appositâ, parvâque mensâ:
Apposuit verò *ei* viscerum partes, infuditque vinum
In poculo aureo, et ipsum sermone allocutus est:
" Illic nunc sede inter viros vinum-bibens:
" Convitia verò tibi ipse ego et manus abarcebo
" Omnium procorum; quoniam nequaquam publica est
" Domus haec, sed Ulyssis; mihi autem acquisivit ille.
" Vos verò, proci, continete animum à-convitio,
" Et manus; ut nè aliqua lis et contentio oriatur."
Sic dixit: illi autem omnes mordicùs labris compressis
Telemachum admirabantur, quòd audactèr loquebatur.
Inter hos autem Antinous locutus est, Eupitheï filius:
" Et molestus quantumvis sit, accipiamus sermonem, Achivi,
" Telemachi; valdè autem nobis minatus loquitur.

Ver. 259. *Δίφρον ἀεικέλιον παραθεὶς, ὀλίγην τε τράπεζαν.*] Observârunt hîc Veteres, res tenuissimas atque etiam humillimas aptissimè et pulcherrimè depingere Poetam. *Φαυλοτέρου μὲν καὶ τὰ χαμαίζηλα τῶν ὑπερμάτων ἰσχνότητα ἐμφαίνει τῷ λόγῳ· ὡς ἔχει τὸ, "Δίφρον ἀεικέλιον," &c. Aristid. Quintil. de Musicâ, lib.* II. *pag.* 84. *Ἰσχνὸν δὲ [σλάσμα ἐστὶ] τὸ καὶ τῇ ὕλῃ τῶν πραγμάτων μικρὸν, καὶ τῇ λέξει κατεσχνυμένον. Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 9. Cæterùm de voce *ὀλίγην*, hoc in loco, ita *Eustathius* in commentario ad *ί*, 515. *Τὸ ὀλίγος, — τὸν μικρὸν ἰσήμασιν· ὁ φαίνεται — καὶ ἐν τῷ "ὀλίγην τε τράπεζαν." — Πάντως δὲ φανὸν, ὀλίγον εἰσὶν, καὶ σύντομον, καὶ μικρόν. Aristoteles* autem et vocem *ὀλιγὴν*, et vocem *ἀεικέλιον*, vim hîc singularem habere contendit. Siquis nimirùm hoc in loco substitueret, "*Δίφρον μοχθηρὸν παραθεὶς, μικράν τε τράπεζαν*" *τὸ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, Θαυμάσιος· — τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δ' εὐτελές. Poetic. cap.* 22. Vide suprà ad *ί*, 515. et ad *φ'*, 1.

Ibid. —— *παραθεὶς.*] Apud *Eustathium* in commentario, *παραθεὶς*· atque ita legit *Aristoteles* loco jam suprà citato.

Ver. 260. —— *μοῖρας.*] Apud *Eustathium*, *μοίρην.*

Ver. 261. *Ἐν δέπαϊ χρυσέῳ.*] Pronuntiabatur *χρυσῷ*. Vide ad *Il. υ'*, 523.

Ver. 267. *Καὶ χεῖρας.*] *Eustathius* in commentario citat, *χειρῶν*. Quo modo et in pluribus Codicibus scriptum reperit Vir eruditus *Tho. Bentleius.*

Ver. 271. —— *Ἀχαιοί.*] Vide suprà ad *ρ'*, 513.

Ver. 272. —— *ἡμῖν ἀπειλήσας.*] *Ἐν δὲ τῷ, "μάλα δ' ἡμῖν ἀπειλήσας," περιττεύσασι τὸ ἡμῖν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, κατὰ συστολὴν τῆς λεγούσης, ἀναπεμφθέντος τοῦ τόνου λόγῳ ἐγκλίσεως. Eustath.* Vide suprà ad *ϑ'*, 569. et *φ'*, 372.

Οὐ γὰρ Ζεὺς εἴασε Κρονίων· τῷ κέ μιν ἤδη
Παύσαμεν ἐν μεγάροισι, λεγύν περ ἐόντ' ἀγορητήν.
Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· ὁ δ' ἄρ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων.
Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν ἱερὴν ἑκατόμβην
Ἦγον· τοὶ δ' ἀγίροντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ
Ἄλσος ὑπὸ σκιερὸν ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος·
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
Μοίρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μοῖραι θέσαν, οἵ περ πονέοντο,
Ἴσην, ὡς αὐτοί περ ἐλάγχανον· ὣς γὰρ ἀνώγει
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο.
Μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἴα Ἀθήνη
Λώβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος· ὄφρ' ἔτι μᾶλλον
Δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.
Ἦν δέ τις ἐν μνηστῆρσιν ἀνὴρ, ἀθεμίστια εἰδὼς,
(Κτήσιππος δ' ὄνομ' ἔσκε, Σάμῃ δ' ἐνὶ οἰκία ναίεν·)

" Non enim Jupiter sivit Saturnius; alioquin ipsum jam
" Compescuissemus in aedibus, canorus licèt sit concionator."
Sic dixit Antinous: ille verò non curabat verba.
Praecones autem per urbem deorum sacram hecatombem
Ducebant: congregabantur autem comantes Achivi
Luco sub umbroso longè-jaculantis Apollinis:
Hi autem postquam assaverant carnes superiores, et detraxerant,
Partibus divisis, convivabantur celebri convivio.
Ulyssi verò partem apposuerunt, qui ministrabant,
Aequalem, sicut ipsi aciliciet sortiebantur: sic enim jussit
Telemachus, dilectus filius Ulyssis divini.
Procos autem non omninò eximios sinebat Minerva
Contumeliâ abstinere acerbâ; ut adhuc magìs
Subiret dolor cor Laërtiadae Ulyssis.
Erat verò quidam inter procos vir, nefaria doctus,
(Ctesippus autem nomen erat; in Same verò domum habitabat;)

Ver. 273. —— *εἴασε.*] *Barnesius* edidit, scribendumque contendit, *εἴασεν.* Sed vide ad *Il.* ϑ', 42.

Ver. 276, 277. *Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ* —— *τοὶ δ' ἀγίροντο καρηκομόωντες* Ἀχαιοί] Poeta hic, observante *Eustathio*, de universo populo *Ithacensi* loquitur; ad *Procos* redit ver. 279. Ἀχαιοὶ δὲ νῦν, οἱ κατὰ τὴν Ἰθάκην· —— καὶ κήρυκες δὴ, οἱ κατὰ τὴν Ἰθάκην δημόσιοι ἐνταῦθα νοοῦνται, οἱ καὶ ταῖς θυσίαις ὑπούργουν ——. Οὕτω μὲν οἱ τοῦ δήμου ἐνθλων τὴν ἐκατόμβην· οἱ δὲ μνηστῆρες ἐν ταῖς τοῦ Ὀδυσσέως "δαίνυντο ἐρικυδέα δαῖτα." (ver. 280.)

Ver. 277. —— *καρηκομόωντες.*] Sic apud *Virgilium*:

——— *crinitus* Iopas.

Æn. I, 740.

Ver. 278. —— *ἐκατηβόλου Ἀπόλλωνος.*] Vide suprà ad *Il.* ά, 75.

Ver. 279. —— *καὶ ἐρύσαντο.*] *Al.* κἀδ' ἐρύσαντο.

Ver. 281. —— *οἵ περ πονέοντο.*] *Al.* οἵ ῥ' πονέοντο.

Ver. 284. —— *ἀγήνορας.*] Vide suprà ad ά, 106.

Ver. 286. *Δύη ἄχος κραδίην Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.*] Rectè *Eustathius*: Ἦγουν ἵνα ὑστερολόγῳ λόγῳ τὸν Ὀδυσέα κατὰ παρδίαν. Malè autem deinceps adjicit; Ἡ ἀνατυποῦσα τὸν παρδίαν τοῦ Ὀδυσσέως. Ac si non æquè facilè et scribere potuisset *Homerus*, si id rectius fuisset, *παρδίην Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.*

Ver. 288. —— *Σάμῃ δ' ἐνὶ οἰκία ναίεν.*] Vide suprà ad ά, 29.

Ibid. —— *ναίεν.*] *Henricus Stephanus* inter varias lectiones retulit *ναίων.*

Ὅς δή τοι πτεάτεσσι πεποιθὼς πατρὸς ἑοῖο,
Μνάσκετ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα·
Ὅς ῥα τότε μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι μετηύδα·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἴπω·
Μοῖραν μὲν δὴ ξεῖνος ἔχει πάλαι, ὡς ἐπιοικεν,
Ἴσην· οὐ γὰρ καλὸν ἀτίμβειν, οὐδὲ δίκαιον,
Ξείνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώματ' ἵκηται.
Ἀλλ' ἄγε οἱ καὶ ἐγὼ δῶ ξείνιον· ὄφρα καὶ αὐτὸς
Ἠὲ λοετροχόῳ δώῃ γέρας, ἠέ τῳ ἄλλῳ
Δμώων, οἵ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
Ὣς εἰπὼν, ἔρριψε βοὸς πόδα χειρὶ παχείῃ,
Κείμενον, ἐκ πανίοιο λαβών· ὁ δ' ἀλεύατ' Ὀδυσσεύς,
Ἦκα παρακλίνας κεφαλήν· μείδησε δὲ θυμῷ

Qui jam possessionibus fretus patris sui,
Ambiebat Ulysis diù absentis uxorem:
Qui scilicèt tunc inter procos superbos dixit:
" Audite me, proci eximii; ut aliquid dicam;
" Partem quidem jam hospes habet dudùm, sicut decet,
" Aequalem; non enim honestum *est* privare, neque justum,
" Hospites Telemachi, quicunque has aedes advenerit.
" Sed age, ei et ego dem hospitale donum; ut et ipse
" Vel balneatori det munus, vel alicui alii
" Famulorum, qui *sunt* in aedibus Ulyssis divini."
Sic locutus, projecit bovis pedem manu robustâ,
Jacentem, ex canistro sumptum: evitavit verò Ulysses,
Levitèr declinato capite; subrisit autem animo

Ver. 289. —— πατρὸς ἑοῖο.] *Al.* Διαπαίσιον. Atque ita in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 294. —— οὐ γὰρ καλὸν ἀτίμβειν, οὐδὲ δίκαιον, Πολίτην.]

Καὶ πῶς δίκαιον τὸν ἰκέτην ἄγειν βίᾳ:
Euripid. Heraclid. ver. 255.

Ibid. —— ἀτίμβειν.] "Ἀτίμβειν," inquit *Duportus, Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum, " hic est βλάπτειν, ἀδικεῖν, ὑβρίζειν" " alibi ἀμίερδειν, στερίσκειν, ἀποστερίζειν cum " genit. Μή τις οἱ ἀτιμζόμενος κίοι ἴσης. " (*Il.* λ', 704.)" Immò verò hoc in loco, posteriori isto in sensu planè usurpatur haec vox: ut liquet tum ex praecedente, " Μοῖ" ραν μὲν δὴ ξεῖνος ἔχει πάλαι, ὡς ἐπιοικεν, " Ἴσην·" tum ex sequenti, " Ἀλλ' ἄγε οἱ " καὶ ἐγὼ δῶ ξείνιον." Priori sensu, ut opinor, nusquam apud Poetam occurrit. Porrò in *Etymologico Magno* ἀτιμβεῖν scribi notat *Barnesius.*

Ver. 297. —— λοετροχόῳ.] Νῦν, τῷ τὰ λοετρὰ παρέχοντι, ἢ παρακλινάζοντι. *Schol.*

Ver. 298. Δμώων, οἵ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.] Apud *Eustathium* in commentario omittitur hic versus. Ac potest quidem sine sententiae dispendio abesse.

Ver. 299. Ὣς εἰπὼν, ἔρριψε βοὸς πόδα.] Ἀλλ' οὐδ' ὅτι μνηστῆρας ἐσάγει μεθύοντας, οὐδὲ τότε σωφρόνως ἀκούσιον ἐσήγαγεν, ὡς Σοφοκλῆς καὶ Αἰσχύλος ποιοῦσιν· ἀλλὰ τοῦδε βόειον ἐνὶ τὸν Ὀδυσέα μετέπεμπεν. *Athenaeus, lib.* I. *cap.* 14.

Ver. 300. —— ὁ δ' ἀλεύατ' Ὀδυσσεύς, Ἦκα παρακλίνας.]

—— ille ictum venientem à vertice velox
Prævidit, celerique elapsus corpore cessit.
Æn. V, 444.

Ver. 301. —— παρακλίνας.] Vide ad *Il.* ά, 309. 338.

Ibid. —— μείδησε δὲ θυμῷ Σαρδάνιον μάλα τοῖον.] Οἱ τὴν Σαρδόνα κατοικοῦντες, ἀπὸ Καρχηδονίων ὄντες, χρώνται νόμῳ τινὶ βαρβαρικῷ, καὶ πολὺ τῶν Ἑλλήνων διπλαγμένῳ· τῷ γὰρ Κρόνῳ θύουσιν, ἡμέραις τρισὶ τισαγμέναις, οὐ μόνον τῶν αἰχμαλώτων τοὺς καλλίστους, ἀλλὰ καὶ τῶν προσευχόντων τοὺς ὑπὲρ ἰδιωτικὸν ἕξιν γεγυμνασμένους. Τούτοις δὲ θυομένοις, τὸ μὲν δακρύειν αἰσχρὸν εἶναι δοκεῖ καὶ δοῦλον, τὸ δὲ ἑστάζειν θαι καὶ γελᾶν ἰσχυρὸν, καὶ προῖόντων ἀνδρώδες τε καὶ καλόν. Ὅθεν φασὶ καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς πλουσιωτάτοις γέλωτα πληθύειν Σαρδόνιον. Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Δήμωνι. *Schol.* Alitèr *Pausanias*;

Σαρδάνιον μάλα τοῖον· ὁ δ' εὖδμητον βάλε τοῖχον.
Κτήσιππον δ' ἄρα Τηλέμαχος ἠνίπαπε μύθῳ·
Κτήσιππ', ἦ μάλα τοι τόδε κέρδιον ἔπλετο θυμῷ·
Οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον· ἀλεύατο γὰρ βέλος αὐτός·
Ἦ γάρ κέν σε μέσον βάλον ἔγχεϊ ὀξυόεντι,
Καί κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατὴρ τάφον ἀμφεπονεῖτο
Ἐνθάδε· τῷ μή τίς μοι ἀεικείας ἐνὶ οἴκῳ
Φαινέτω· ἤδη γὰρ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
Ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.
Ἀλλ' ἔμπης τάδε μὲν καὶ τετλάμεν εἰσορόωντες,
Μήλων σφαζομένων, οἴνοιό τε πινομένοιο,
Καὶ σίτου· χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα πολλούς.
Ἀλλ' ἄγε, μηκέτι μοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες·

Sardanium omninò tale: ille autem bene-aedificatum percussit murum.
Ctesippum verò Telemachus increpuit sermone:
" Ctesippe, certè omninò tibi hoc satius fuit animo;
" Non percussisti hospitem; evitavit enim telum ipse;
" Certè enim te medium percussissem hastâ acutâ,
" Et tibi pro nuptiis pater exequias celebrâsset
" Hic: ideò nè quis mihi insolentias in domo
" Prodat; jam enim intelligo et novi singula,
" Bonaque et pejora: anteà autem adhuc infans eram.
" Sed continuò hæc quidem et toleramus inspicientes,
" Ovibus mactatis, vinoque potato,
" Et pane *consumpto*: difficile enim cohibere unum multos.
" Sed agite, nè ampliùs mihi mala facite infensi:

Πλὴν δὶ βοτάνης μιᾶς πεφευγότι καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἡ νῆσος [Σαρδὼ], ἃ ἐργάζεται θάνατον. Ἡ πόα δὲ ἡ ἐλείδριος σιλίνῳ μὲν ἐστιν ὁμοία· τοῖς φαγοῦσι δὲ γελᾶσιν ἐπιγίνεσθαι τὸν τέλευτὸν λέγουσιν. Ἐοικ τούτῳ δὲ Ὅμηρός τι καὶ οἱ ἕτεροι ἄνδρωποι τὸν ἐπὶ σὺδνὶ ὑγιῆ Σαρδάνιον γέλωτα ὀνομάζουσι. *Phocica, lib.* X. *cap.* 17. sub fine. Ejusdemque explicationis meminerunt *Eustathius*, et *Scholiastes* ad *ver.* 302. ubi de hâc re plura. Cæterùm hinc apud *Ciceronem*; " Nè — rideamus γέλωτα Σαρ " δόνιον." *Epist. ad Familiares, lib.* VII, 25. Porrò *Scholiastes* ad *Iliad. ι*, 101. *Junonis* risum, quem ibi depingit Poëta, hujusmodi fuisse notat:

——— ἡ δ' ἐγέλασσε
Χείλεσιν, οὐδὶ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι κυανέῃσιν
Ἴαλθη ———. *Il. ι*, 101.

Οὕτως ὁ γέλως, (inquit ibi *Scholiastes*,) Σαρδόνιος καλεῖται, ὅτ' ἂν τις μὴ ἐκ διαθέσεως γελᾷ. Vide et infrà ad *ver.* 347.

Ver. 302. Σαρδάνιον.] Apud *Plutarchum*, notante *Barnesio*, scribitur Σαρδανίον. Alii, teste *Eustathio*, scribunt Σαρδόνιον· Uti legitur et apud *Ciceronem*, loco jam suprà citato.

Ibid. —— μάλα.] *Al.* μίγα.

Ver. 304. ——— ἦ μάλα τοι τόδε κέρδιον ἔπλετο θυμῷ.] Τὸ μὴ βαλεῖν, ἴσως αὐτὸς ἀνῄρητο. [fortè ἂν ἀνῄρητο·] ἢ τὸ βαλεῖν τὸν ξεῖνον αἱρετώτερα τὸ κέρδιον. *Scholion* (in Vulgatis versui 331. infrà importunè annexum.) Priorem interpretationem sequitur *Eustathius*: Τὸ δὲ, " Οὐκ ἔβαλες," [*ver.* 305.] ἀλλαχῶς (inquit) εἴρηται διὰ θυμόν· ἂν δὲ τὸ ἐντελὲς, οὕτως· ἦ μάλα σοι κέρδιον ὅτι οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον.

Ver. 306. —— ἀξυόεντι.] Vide ad *Il. ι*, 50.

Ver. 310. ——— πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.] Ita edidit *Barnesius* ex emendatione *Isaaci Casauboni*, et ex σ', 228. ubi occurrit hic versus, et in Vulgatis scriptum est ἦτε. Atque ita hîc legit MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* πάρος δέ τι νήπιος ἦα.

Ver. 313. —— χαλεπὸν γὰρ ἐρυκακέειν ἕνα πολλούς.]

Οὐ γὰρ γίνοντ' ἂν ὧδε γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
Sophocl. Oedip. Tyrann. ver. 855.

Vide suprà ad π', 88.

Εἰ δ' ἤδη μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε χαλκῷ,
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη
Τεθνάμεν, ἢ τάδε αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὁράασθαι,
Ξείνους τε στυφελιζομένους, δμωάς τε γυναῖκας
Ῥυστάζοντας ἀεικελίως κατὰ δώματα καλά.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὄψὲ δὲ δὴ μετέειπε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἄν δή τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ
Ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαπτόμενος χαλεπαίνοι·
Μήτ' ἔτι τὸν ξεῖνον στυφελίζετε, μήτε τίν' ἄλλον
Δμώων, οἳ κατὰ δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
Τηλεμάχῳ δέ κε μῦθον ἐγὼ καὶ μητέρι φαίην
Ἤπιον, εἰ σφῶϊν κραδίη ἄδοι ἀμφοτέροισιν·
Ὄφρα μὲν ὑμῖν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε,

" Sin jam me ipsum interficere cupitis aere,
" Etiam hoc vellem, et multò satius esset
" Mori, quàm haec semper indigna opera videre,
" Hospites pulsatos, famulasque mulieres
" *Vos* violantes indignè in aedibus pulchris."
Sic dixit: illi verò omnes muti facti sunt silentio.
Serò autem tandem inter eos locutus est Damastorides Agelaüs:
" O amici, haud jam quisquam super dicto aequo
" Contrariis verbis carpens saeviat:
" Neque ampliùs hospitem pulsate, neque quenquam alium
" Famulorum, qui in aedibus *sunt* Ulyssis divini.
" Telemacho autem verbum ego et matri dicam
" Mite, si ipsis corde placeat ambobus:
" Quamdiù quidem vobis animus in pectoribus sperabat
" Rediturum Ulyssem prudentem suam ad domum,

Ver. 315. Εἰ δ' ἤδη μ' αὐτὸν.] Vir eruditus *Tho. Bentleius* in duobus MSS. scriptum reperit Εἰ δὴ μὴ αὐτόν.

Ver. 317. —— ἢ τάδε αἰὲν.] *Al.* ἢ τάδε τ' αἰὲν. *Al.* ἢ τάδε γ' αἰὲν.

Ver. 319. Ῥυστάζοντας.] Ἔστι δὲ, τὸ μετὰ βίας καὶ ἀνάγκης ἕλκειν καὶ μίγνυσθαι γυναιξί. *Etymolog. Magn.* ad vocem ῥυστάζειν.

Ver. 320. Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο.

Dixerat Æneas: olli obstupuêre silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. Æn. XI, 120.

Ver. 324. Μήτ' ἔτι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Μήτι τι Ut suprà σ', 415.

Ver. 327. — ἀμφοτέροισιν.] *Al.* ἀμφοτέρῃσιν.

Ver. 328. Ὄφρα μὲν ὑμῖν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει Νοστῆσαι Ὀδυσῆα.] Ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et *Eustathius* in commentario. Quibuscum facit, teste *Barnesio*, Editio *Florentina*. Alii hìc legunt Ὄφρα μὲν ἡμῖν, &c. Quo modo edidit *Barnesius*; et in annotationibus: " Ita," inquit, " omninò " legendum; nam ut *Eustath. fol.* 736. *lin.* " 38. Ἀγέλαος δέ, εἷς τῶν μνηστήρων, τοῦτο " φησίν· quare seipsum includens, ἡμῖν ait." Sed errat (ut opinor) Vir eruditus. Non enim *Procos*, sed *Telemachum* et *Penelopen* hìc alloqui videtur *Agelaüs*; atque ita aptiùs congruent sequentia, Τόφρ' οὔτις νίμεσις μνίμων τ' ἦν, ἰσχίμιναί τε Μνηστῆρας κατὰ δώμασ'· — *ver.* 330. et, Ἀλλ' ἄγε, σὴ τάδε μητρὶ, &c. *ver.* 334.

Ver. 329. Νοστῆσαι.] *Eustathius* videtur legisse Νοστήσειν.

Τόφρ' οὔτις νέμεσις μενέμεν τ' ἦν, ἰσχέμεναί τε
Μνηστῆρας κατὰ δῶματ'· (ἐπεὶ τόδε κέρδιον ἦεν,
Εἰ νόστησ' Ὀδυσεὺς, καὶ ὑπότροπος ἵκετο δῶμα·)
Νῦν δ' ἤδη τόδε δῆλον, ὅτ' οὐκέτι νόστιμός ἐστιν.
Ἀλλ' ἄγε, σῇ τάδε μητρὶ παρεζόμενος κατάλεξον,
Γήμασθ', ὅστις ἄριστος ἀνὴρ καὶ πλεῖστα πόρῃσιν·
Ὄφρα σὺ μὲν χαίρων πατρώϊα πάντα νέμῃαι,
Ἔσθων καὶ πίνων· ἡ δ' ἄλλου δῶμα ἴκηται.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε, καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμοῖο,
Ὅς που τῆλ' Ἰθάκης ἢ ἔφθιται, ἢ ἀλάληται,
Οὔτι διατρίβω μητρὸς γάμον· ἀλλὰ κελεύω
Γήμασθ', ᾧ κ' ἐθέλῃ, ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωσι.
Αἰδέομαι δ' ἀέκουσαν ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι

" Tamdiù minimè aegrè-ferendum manereque erat, et detinere
" Procos in aedibus; (quoniam hoc satius erat,
" Si rediisset Ulysses, et redux venisset domum:)
" Nunc verò jam hoc manifestum, quòd non ampliùs reditùs expes est.
" Sed age, tuae haec matri assidens nuntia,
" Nubat ei, quicunque optimus vir, et plurima praebuerit;
" Ut tu quidem gaudens paterna omnia possideas,
" Comedens et bibens: illa verò alius domum adeat."
Illum autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Non per Jovem, Agelaë, et dolores patris mei,
" Qui alicubi longè ab Ithacâ, vel periit, vel vagatur,
" Nequaquam remoror matris nuptias; sed jubeo
" Nubere, cuicunque velit, quique insuper multa dona det.
" Vereor autem invitam à domo pellere

Ver. 330. —— *ἰσχέμεναί*.] Versiones nonnullae reddunt, "*teneri*;" ac si *ἰσχέμεναι* Vocis esset *Passivae*: Sed (ut opinor) minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 202. et ad *Il. ε'*, 501.

Ver. 335. et 342. *Γήμασθ'*.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 337. —— *δῶμα ἵκηται*.] *Eustathius* in commentario citat, *δώματ' ἵκηται*. *Al. δῶμα νομίζῃ*.

Ver. 339. *Οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε, καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμοῖο*.] Haud dissimiliter *Apollonius*:

Ἴστω Λητοῦς υἱὸς, ἅ μι πρίξεραι ἰδίλαξε
Μαντοσύνας· ἴστω δὲ δυσώνυμος ἥ μ' ἴλαχεν κῆρ. *Argonaut. lib.* II. *ver.* 257.

Ubi *Scholiastes*; Ῥητέον δὲ, ὅτι ἐμπαθέστερον γίνεται ὁ ὅρκος, ὅταν τις κατὰ τῆς ἰδίας ὠμύνῃ σωφροσύνης· " Οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε, ᾧς." — Ἔθος οὖν ἀρχαῖον. πρῶτον Διονύσιος ἱστάγειν καὶ τὰς ἰδίας συμφορὰς. Vide *Langbaenii* annotationes in *Longinum*, § 16. ad ista verba, *Μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι πρωταγωνιστήσαντας*.

Ver. 340. —— *ἢ ἔφθιται, ἢ ἀλάληται*.] Vide ad *Il. ά*, 57.

Ver. 342. — *ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωσι*.] Ita Vulgati; et ita legit *Eustathius*, exponitque, *καὶ ἴσ αὐτῇ πολλὰ δίδωσι. Ἀπὸ κοινοῦ γὰρ*, inquit, *λητέον τὸ " ᾧ."* Atque eadem constructio occurrit suprà *β'*, 113. 114.

Μητέρα σὴν ἀνάπτυξον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
Τῷ, ἅτις τοι πατρὶ πέλεται, καὶ ἀνδάνει αὐτῇ.

Barnesius autem ex veterum Editionum nonnullis edidit *ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωσι* " quoniam *τὸ δίδωμι* (ut ait) majorem Te" *lemachi* alacritatem ostendit." Sed, ut opinor, minùs rectè. Dona enim apud Poetam ab eo, qui mulierem ambit, semper praeberi dicuntur. Vide suprà ad λ', 281. *π'*, 77. 392. et infrà ad *φ'*, 161. 162. Atque ita suprà *ver.* 335. hujus libri:

Γήμασθ', ὅστις ἄριστος ἀνὴρ καὶ πλεῖστα πόρῃσιν.

Attamen MS. à *Tho. Bentleio* collatus *δίδωμι* hic legit.

Μύθῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· μνηστῆρσι δὲ Παλλὰς Ἀθήνη
Ἄσβεστον γέλον ὦρσε, παρέπλαγξεν δὲ νόημα.
Οἱ δ' ἤδη γναθμοῖσι γελῴων ἀλλοτρίοισιν·
Αἱμοφόρυτα δὲ δὴ κρέα ἤσθιον· ὄσσε δ' ἄρα σφέων
Δακρυόφιν πίμπλαντο· γόον δ' ὠΐετο θυμός.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Ἆ δειλοί, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμέων
Εἰλύαται κεφαλαί τε, πρόσωπά τε, νέρθε τε γοῦνα.

" Verbo violento; nè istud deus perfecerit."
Sic dixit Telemachus: procis verò Pallas Minerva
Inextinctum risum movit, errareque fecit intellectum.
Hi autem jam maxillis ridebant alienis;
Cruentatasque jam carnes comedebant; oculi verò ipsorum
Lachrymis implebantur; luctumque praesagiebat animus.
Inter hos autem et locutus est Theoclymenus deo-par:
" Ah miseri, quid malum hoc patimini? nocte quidem vestra
" Obvoluta sunt capitaque, faciesque, subtúsque genua.

Ver. 346. —— *γίλεον.*] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, *γίλα.*

Ver. 347. *Οἱ δ' ἤδη γναθμοῖσι γελῴων ἀλλοτρίοισιν.* Hinc *Horatius:*

—— malis ridentem alienis.
Sermon. lib. II. *Sat.* iii. 72.

Et *Valerius Flaccus:*

Errantesque genæ, atque alieno gaudia vultu.
Argonaut. lib. VIII. *ver.* 164.

Porrò de hâc phrasi ita *Eustathius:* Ἰσέον δὲ ὅτι τὸ, γναθμοῖς γελᾷν ἀλλοτρίοις, καὶ οὗν ἱστορολάζει λίγεσθαι παροιμιακῶς. Τοὺς γὰρ τοῦ ἐφ' οἷς μὴ ἔδει γελῶντας, ἐκ θυμοῦ ἢ ἐμπαθείας τινὸς, ξένους φαμὲν γελᾶν παροιμιακῶς ὅσπερ καὶ τοὺς περὶ βίαν ἐσθίοντας, ἀλλοτρίους ἐσθίειν γναθμοῖς. —— Ἴσως δὲ τὸ, γναθμοῖς ἐγέλων ἀλλοτρίοις, καὶ ὅμοιόν ἐστι τῷ, "Ἀχρεῖόν ἐγέλασεν," (suprà σ', 162.) ὃ ἐστὶ τῆς Πηνελόπης εἰρῆσθαι. Quam explicationem reprehendens Dna. *Dacier*, ipsa per hanc phrasin *risum immodicum* denotari arbitratur: " Homére," inquit, " dit clairement qu'ils " rioient de tout leur cœur, et, comme " nous disons, *à gorge déployée*; comme des " gens qui riroient avec une bouche d'em- " prunt, qu'ils n'apprehenderoient pas de " fendre jusqu'aux oreilles." Atque hanc interpretationem confirmari existimat tum ex præcedenti Ἄσβεστον γέλον ὦρσε, tum ex sequenti ἤδη γέλασσαν, infrà *ver.* 358. At meliùs congruit *Eustathii* explicatio cum sequenti, —— ὄσσε δ' ἄρα σφέων Δακρυόφιν πίμπλαντο· γόον δ' ὠΐετο θυμός. Cæterùm *Euripides*, notante *Barnesio*, hujusmodi risum γέλωτα παρανισπλαγχμίνον vocat:

Ἔβλαψε δ' ἄρα γέλωτα παρανισπλαγχμίνον.
Hercules Furens, ver. 935.

Vide et *Gatakeri* Annotationes in *Antoninum, lib.* I. § 15.

Ibid. —— γιλῴων.] *Al.* γιλοίων.

Ver. 348. — ὄσσε δ' ἄρα σφέων.] Pronuntiabatur σφῶν. Similitérque ὑμέων *ver.* 351. pronuntiabatur ὑμῶν. Vide ad *Il.* Β', 811.

Ver. 351. Ἆ δειλοί, τί κακὸν τόδε πάσχετε; &c.] Οὐχ ἱερὰς τοὺς μνηστῆρας ποιοῦσι ἡδονὰς συγγνωμονίους, τίνας αὖγας κινίδουσας, καὶ ἀκαλὰς ἰρίφου ἐμπεπλεγμένους, καὶ αὐλῶν ἐκμέλειαν, καὶ οἶνον ἀκαμαντομένους, καὶ δίσκους τετυμμένους, καὶ αἰγυπιὰς ἵππους; Τίς οὖν ἦν αὐτοῖς τοῦτο ἡδονὴ πάσης ἐμπαίζειν; Ἀλλὰ ὁ μαντικὸς καὶ γνωστικὸς τοῦ μέλλοντος λόγος· Ἆ δειλοί, τί κακὸν τόδε, &c." παρὰ τόδας τὸ κακὸν, καὶ ἐγγύς. *Maximus Tyr. Dissertat.* XXXI. *haud longè à fine.* Vide et *Platonem* in *Ione*; ubi hunc locum adducit, et pro "Ἆ δειλοί," citat, Δαιμόνιοι.

Ibid. —— νυκτὶ μὲν ὑμέων Εἰλύαται κεφαλαί.] Similitèr *Virgilius* de *Marcello* brevi moriturо:

Sed nox atra caput nigrâ circumvolat umbrâ.
Æn. VI, 866.

Ver. 352. Εἰλύαται.] Similitèr δύῃ et δυλάκησαν, *ver.* 353. ἐβρόντησαν, *ver.* 354. ἔβαν πόλλι et ἐσιδίδρομεν, *ver.* 357. Vide ad *Il.* Δ, 37. et ν', 736.

Ibid. —— νέρθε τε γοῦνα.] Apud *Platonem*, loco suprà citato, νέρθε τε γυῖα. Quam lectionem et præfert *Barnesius.*

Οἰμωγὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί·
Αἵματι δ' ἐρράδαται τοῖχοι καλαί τε μεσόδμαι·
Εἰδώλων δὲ πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ αὐλὴ, 355
Ἱεμένων Ἔρεβόσδε ὑπὸ ζόφον· ἠέλιος δὲ
Οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε, κακὴ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλύς.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασσαν.
Τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἦρχ' ἀγορεύειν·
Ἀφραίνει ξεῖνος νέον ἄλλοθεν εἰληλουθώς. 360
Ἀλλά μιν αἶψα, νέοι, δόμου ἐκπέμψασθε θύραζε
Εἰς ἀγορὴν ἔρχεσθαι· ἐπεὶ τάδε νυκτὶ ἐίσκει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος θεοειδής·
Εὐρύμαχ', οὔτι σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας ὀπάζειν·
Εἰσί μοι ὀφθαλμοί τε καὶ οὖατα καὶ πόδες ἄμφω, 365
Καὶ νόος ἐν στήθεσσι τετυγμένος οὐδὲν ἀεικής·

" Ululatus autem exarsit, lachrymisque oppletae-sunt genae;
" Sanguine verò conspersi sunt parietes pulchraque intercolumnia;
" Simulachris autem plenum *est* vestibulum, plenaque et aula, 355
" Properantibus in Erebum sub tenebras; Sol verò
" Ex coelo periit; malaque incesit caligo."
Sic dixit: illi autem omnes super ipso suavitèr riserunt.
His autem Eurymachus, Polybi filius, incipiebat loqui:
" Desipit hospes nuper aliundè *huc* profectus. 360
" Sed ipsum statim, juvenes, domo emittite foràs
" In forum ut-eat; quoniam haec nocti assimilat."
Hunc autem rursùs allocutus est Theoclymenus deo-par;
" Eurymache, nequaquam te jubeo mihi comites praebere:
" Sunt mihi oculique et aures et pedes ambo, 365
" Et mens in pectoribus facta nequaquam incongrua:

Ver. 353. 354. Οἰμωγὴ δὲ —— Αἵματι δ'.] Apud *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. citatur haec *Theoclymeni* oratio, omissis hisce duobus versibus. Omittiturque eorundem posterior apud *Platonem*, in *Ione*.

Ver. 354. —— ἐρράδαται.] Vide suprà ad *ver.* 150. et ad *Il.* β', 314.

Ver. 356. —— ἠέλιος δὲ Οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε.] *Al.* ἠελίοις τι. Cæterùm *Eustathius* hoc de verâ Solis Eclipsi accipi posse arbitratur. Ταῦτα δὲ, inquit, ὡς ἀπὸ ἡλίου ἐκλείψεως ὁ σοφὸς μάντις καθορᾷ. Et paulò inferiùs: Ἡ δὲ τοῦ ἡλίου ἔκλειψις, ὡς καὶ προδεδήλωται, οὐκ ἀσύλλογος· εἶα γινομένη μὲν ἐν νουμηνίᾳ. Sed, ut opinor, minùs rectè. Prodigia enim haec omnia Theoclymeno soli visa sunt; ut liquet ex sequenti *Eurymachi* oratione. Id quod et ipsum *Eustathium* non fugit. Porrò prodigii similis meminit *Lucanus*:

Ipse caput medio Titan cùm ferret Olympo,
Condidit ardentes atrâ caligine currus;
Involvitque orbem tenebris. ——
Pharsal. lib. I. *ver.* 540.

Similitèr et *Virgilius* de Sole, post *Cæsaris* mortem:

Ille etiam extincto miseratus Cæsare Romam,
Cum caput obscurâ nitidum ferrugine texit. *Georg.* I, 466.

Ubi et plura hujusmodi prodigia memorantur.

Ver. 362. —— ἐστὶ τάδε νυκτὶ ἴσκει.] Ἐστίον δὲ, inquit *Eustathius*, ὅτι ἐν τῷ "ἐστὶ τάδε νυκτὶ ἴσκει" ἐοίκασι νομίζειν οἱ μαντεῦεις οἷον σφάλλεσθαι τὰς ὄψεις τῷ Θεοκλυμένῳ· ἐστὶ καὶ ἀληθὲς σλανᾶ ὁ στολὸς εἶναι τὰς τῶν μεθυόντων ὄψεις. Atqui non *ebrius*, sed *mentis non compos* arguitur *Theoclymenus*, suprà *ver.* 360.

Ibid. —— ἴσκει.] *Al.* ἴσκειν, et ἰάσκει.

Ver. 366. —— τετυγμένος οὐδὲν ἀεικής.] Vide ad *Il.* ζ', 488. Τὸ δὲ "οὐδὲν ἀεικὲς" πρὸς τὸ "τετυγμένος" πολλάκις, ἵνα εἴπῃ πῶς οὐ τετυγμένος ἀεικῶς. *Eustath.*

Τοῖς ἔξειμι Θύραζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὔμμιν
Ἐρχόμενον, τό κεν οὔτις ὑπεκφύγοι, οὐδ' ἀλέαιτο
Μνηστήρων, οἳ δῶμα κατ' ἀντιβίοιν Ὀδυσῆος
Ἀνέρας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανάασθε.
Ὣς εἰπὼν, ἐξῆλθε δόμων εὖ ναιεταόντων·
Ἶκτο δ' ἐς Πείραιον, ὃ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο.
Μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ἐς ἀλλήλους ὁρόωντες,
Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοις γελόωντες·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Τηλέμαχ', οὔτις σεῖο κακοξεινώτερος ἄλλος·
Οἷον μέν τινα τοῦτον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην,
Σίτου καὶ οἴνου κεχρημένον, οὐδέ τι ἔργων
Ἔμπαιον, οὐδὲ βίης, ἀλλ' αὖτως ἄχθος ἀρούρης.

" Horum-ope exibo foràs, quoniam sentio malum vobis
" Ingruens, quod nemo subterfugere possit, neque evitare
" Procorum, qui in domo deo-paris Ulyssis
" Viros contumeliâ-afficientes injusta machinamini."
Sic locutus, exivit aedibus ad-habitandum commodis;
Ivit autem ad Piraeum, qui ipsum lubens suscepit.
Proci verò omnes se invicem intuentes,
Telemachum irritabant, de hospitibus ridentes:
Sic autem aliquis dicebat juvenum superborum:
" Telemache, nemo te pejorum-hospitum-exceptor alius;
" Qualem quidem quendam hunc habes mendicum erronem,
" Panis et vini indigentem; neque omninò operum
" Scientem, neque fortitudinis; sed incassùm pondus terrae.

Ver. 368. —— *ὑπεκφύγοι.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ὑπεκφύγῃ.*

Ibid. —— *ἀλέαιτο.*] *Al. ἀλέοιτο.*

Ver. 371. *Ὣς εἰπὼν, ἐξῆλθε δόμων.*] *Ἐξίεσαν οὗτοι ἐκ τῆς οἰκίας οἰκονομικῶς. Schol.* ad *ver.* 357. suprà. Nè Procorum videlicèt cædi intersit.

Ver. 372. *Ἶκτο δ' ἐς Πείραιον.*] Cui nimirùm *Telemachus* eum excipiendum mandârat, suprà *ι*, 539. Uti et notavit *Barnesius.*

Ver. 374. *Τηλέμαχον ἐρέθιζον.*] *Al. Τηλέμαχον Θούμαζον.* Atque ita in commentario legisse videtur *Eustathius.*

Ver. 376. —— *κακοξεινότερος.*] *Κακὸν ξένων ὑποδοχεύς. Schol.* Occurrit autem hæc vox apud *Dionysium, Περιήγησ. ver.* 742. sensu diverso:

—— *μάλα γάρ τι κακοξεινότεροι ἄλλων.*

Porrò observavit *Eustathius* in comment. ad *Iliad. ε'.* 446. *Odyss. β',* 350. repugnare hanc vocem analogiæ Grammaticæ, quæ, ut scribatur *κακοξεινότερος* antepenultimâ brevi, propter præcedentem syllabam *ξει* productam, postulet. At rectè hìc notat *Barnesius*, ex *κακόξεινος* rectè et secundùm analogiam deduci *κακοξεινότερος*· indéque, more *Ionico*, *κακο ξεινότερος* ut *ὑψιπώτης*, ex *ὑψιπώτος*· *χαλκείη*, ex *χαλκεὶη*· et similia. Vide ad *Il. ζ'*, 464.

Ver. 377. —— *ἔχεις.*] *Al. ἔχῃς.*

Ibid. —— *ἐπίμαστον ἀλήτην.*] Vocem *ἐπίμαστον*, quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco reperitur, *Scholiastes* interpretatur *ἐπιμαστίνοντα καὶ ἐπιζητοῦντα.* Similitérque *Eustathius*: *Ἐπίμαστος δὲ*, inquit, *ὁ ἐπαίτης, ὡς τροφὴν μαστεύων, ὅ ἐστιν ἐπιζητῶν. Etymologicon* autem *Magnum*, à *Barnesio* citatum, aliam interpretationem affert; nempè, *τὸν ἐκ παιδὸς, οἷον τὸν ἀπὸ μαστοῦ, ἐπαίτην.*

Ver. 378. *Σίτου καὶ οἴνου.*] Ita Vulgati. *Barnesius* autem, nullis allatis Codicibus, de suo edidit, *Οἶνον καὶ σίτου* itáque potiùs legendum contendit, "ob *Hiatum* importunum." Ratione, ut videtur, haud satis idoneâ: præsertim si *οἶνος* olim pronuntiabatur *Winos*; uti ad *Iliad. ά.* 51. notatum est.

Ver. 379. *Ἔμπαιον, οὐδὲ βίης.*] Videtur vox *Ἔμπαιον* penultimam hìc corripere eâdem ratione ac *τίν, οἷος, ἐστὶν, ἧς*, &c. Vide suprà ad *ver.* 89. et ad *Il. ν'* 103. et *ὁ*, 24. *Eustathius* autem *ἔμπαιον* pro *Spondæo* hìc habendum arbitratur. *Ἐνταῦθα* (inquit) ——

Ἄλλος δ' αὖτέ τις οὔτος ὀνίσσεται μαντεύσεσθαι.
Ἀλλ' εἴ μοι πείθοιο, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη·
Τοὺς ξείνους ἐν νηῒ πολυκληῖδι βαλόντες
Ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιοι ἆλφοι.
Ὣς ἔφασαν μνηστῆρες· ὁ δ' οὐκ ἐπᾴζετο μύθων·
Ἀλλ' ἀπίων πατέρα προσεῖδέκτο, δέγμενος αἰεί,
Ὁππότε δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει.
Ἡ δὲ κατάντηστιν θεμένη περικαλλέα δίφρον
Κούρη Ἰκαρίοιο περίφρων Πηνελόπεια,
Ἀνδρῶν ἐν μεγάροισιν ἑκάστου μῦθον ἄκουε.
Δεῖπνον μὲν γάρ τοί γε γελοίωντες τετύκοντο,
Ἡδύ τε καὶ μενοεικὲς, ἐπεὶ μάλα πολλ' ἱέρευσαν·
Δόρπου δ' οὐκ ἄν τις ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο,
Οἷον δὴ τάχ' ἔμελλε θεὰ καὶ παρτιρὸς ἀνὴρ
Θησέμεναι· πρότεροι γὰρ ἀεικέα μηχανόωντο.

" Alius autem demùm quidam hic surrexit ad-vaticinandum.
" Sed si mihi parueris, quod multò satius fuerit:
" Hospites in navim multis-transtris-instructam conjectos
" Ad Siculos mittamus, unde *quis* dignum-pretium referat."
Sic dixerunt proci: ille verò non curabat verba;
Sed tacitè patrem intuebatur, expectans semper,
Quandò demùm procis impudentibus manus inferret.
E-regione autem ubi-posuerat perpulchram sellam
Filia Icarii prudens Penelope,
Virorum in aedibus unluscujusque sermonem audiebat.
Prandium etenim illi ridentes fecerunt,
Suavéque et gratum, quippè valdè multa mactârant:
Coenâ verò nequaquam injucundior alia fieri posset,
Qualem sanè mox erant dea et fortis vir
Facturi: priores enim *proci* indigna machinabantur.

μαντεύειν τὴν λῆξιν κατὰ σῆδα Σικανῶν ἐν συνεζύγοις. Sed hoc quâ ratione fieri possit, equidem non video. Porrò vocem hanc interpretantur *Scholiastes* et *Eustathius* ἱμαντεύειν. Atque ita infrà φ', 400.

——— πανῶν ἱμασθεὶς ἀλύσσω.

Ibid. —— ἀλλ' αὖτως ἔχθος ἀρούρης.] Παροιμιώδως μὲν εἴρηται, ἐπονείδιστον δὲ τὸν βουγάϊον. *Eustath.* Ita de seipso *Achilles*, *Iliad.* σ', 104.

Ἀλλ' ἄρα παρὰ νηυσὶν ἐπώνιον ἔχθος ἀρούρης.

Similiter apud *Nicandrum*, Θηριακῶν, ver. 9.

Ἐρητυσέμεν σ', ἴχνιά τε, καὶ ἔχθεα μυρία γαίης.

Et apud *Platonem* in *Theaeteto*: Ὅτι οἱ λῆμοι εἰσὶ, γῆς ἄλλως ἔχθη, ἀλλ' ἄνθρ., &c.

Ver. 380. — μαντεύεσθαι.] *Al.* μαντεύσασθαι.

Ver. 381. —— εἴ μοι πείθοιο.] *Al.* εἴ μοι τι πείθοιο, et εἰ δή τι πείθοιο.

Ver. 383. Ἐς Σικελοὺς πέμψωμεν.] Ἐχρημάτισε ἄρα τὰ κατὰ τοὺς Σικελοὺς· οὐκ εἰκὸς οὖν ἐκεῖ τὴν σάλπιγγ γεγονέναι. Διαφέρει δὲ Σικελῶν Σικελὸν· οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες, οἱ δὲ βάρβαροι. *Schol.*

Ibid. —— ἄξιοι κέ τοι ἆλφοι.] Vir eruditus *Tho. Bentleius* in uno MS. reperit, ἄξιον κέ τις ἆλφοι ἀλφοι. Quae fortè et verior lectio. Nam alioqui videtur istud ἄλφοι non habere quò referatur. De duobus enim hospitibus hic loquitur Poeta, uti annotavit *Barnesius*. Quod indè infert ille, nempè necesse esse, "ut τὸ ἆξιον sit Casus *Rectus*, "et ἄλφοι *Passivè* capiatur:" id verò apud *Homerum*, exemplo caret. Ubi enim occurrit vox ἄλφοι, sumpta ι, 452. ρ', 250. (quibus solis in locis apud Poetam, hoc exemplo, reperitur,) sensu *activo* planè usurpatur.

Ver. 387. —— πατέρα προσεῖδέκτο.] Ἀντὶ τοῦ ἀνέβλεπεν, ἐν τῇ γυναικωνίτιδι. *Schol.* *Al.* προσ' ἔστυνεν et προσεστιγᾶτο.

Ver. 390. —— γελοίωντες.] *Al.* γελόωντες et γελόωντες. Vide supra ad ver. 347.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Φ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Φ'.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ τῷ τιθέντι τὸ τόξον ὁμολογεῖ τὸν αὐτῆς γάμον. Ὀδυσσεὺς δὲ Εὐμαίῳ καὶ Φιλοιτίῳ ὑποτιλάμενος περὶ τῆς τῶν θυρῶν ἀσφαλείας, αὐτὸς ἀφίησι τὸ βέλος διὰ τῶν πελέκεων, ἄλλου τινὸς τὸ τόξον μὴ δυναθέντος.

Ἐπιγραφαί.

Τόξου θέσις.

Ἄλλως.

Φῖ δὲ βιὸν πρωτίθησιν ἄεθλον Πηνελοπείη.

Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Κούρη Ἰκαρίοιο περίφρονι Πηνελοπείῃ
Τόξον μνηστήρεσσι θέμεν, πολιόν τε σίδηρον,
Ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος, ἀέθλια, καὶ φόνου ἀρχήν.

CASTERUM in mentem posuit dea cassia-oculis Minerva
Filiae Icarii prudenti Penelopae,
Arcum procis ponere, canumque ferrum,
In aedibus Ulyssis, certamina, et caedis principium.

Ver. 1. Τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε.] Τὸ "δὲ," inquit *Scholiastes*, ἀντὶ τοῦ "γάρ." Malè admodùm. Quidni enim et scribere potuisset *Homerus* (si id rectius fuisset), Τῇ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε. Cæterùm vocula ἄρ' vim habet in sententiâ connectendâ cum eo quod præcessit suprà σ', 572. &c. ubi consilium certaminis hujus Procis proponendi enarrabat Hospiti Penelope. Ad quod quidem consilium exequendum, tempus jam idoneum ei visum est. Τίθησι δὲ τὸ τόξον, ἵνα ἰὰν μὲν πλείονας ἐντείνωσι, στασιάσωσιν· ἰὰν δὲ μιᾶδε, ἀνάξιοι τῆς μνηστείας φανῶσιν. *Schol.*

Ibid. —— ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ.] Ita ex Editionibus compluribus rectè edidit *Barnesius*: Ita enim in omnibus legitur suprà ι, 427. σ', 157. ubi idem ferè versus occurrit. *Henricus Stephanus* aliique ediderunt ἐπὶ φρεσὶ θεὰ θῆκε· Quod etsi ferri posset, (pronuntiando videlicet θε᾽) multò tamen minùs est numerosum.

Ver. 3. Τόξον μνηστήρεσσι θέμεν.] Hinc inscriptus hic liber, Τόξου θέσις· notante *Eustathio*.

Ibid. —— πολιόν τε σίδηρον.] Λέγει δὲ τοὺς σφηνίσκους πελέκεις. *Eustath.* Vide suprà σ', 573.

Κλίμακα δ' ὑψηλὴν προσεβήσατο οἷο δόμοιο·
Εἵλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ
Καλὴν, χαλκείην· κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
Βῆ δ' ἴμεναι Θάλαμόνδε, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Ἔσχατον· ἔνθα δὲ οἱ κειμήλια κεῖτο ἄνακτος,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος.
Ἔνθα δὲ τόξον ἔκειτο παλίντονον, ἠδὲ φαρέτρη
Ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀϊστοί·
Δῶρα, τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας,
Ἴφιτος Εὐρυτίδης, ἐπιείκελος ἀθανάτοισι.
Τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοιϊν,

Scalam autem altam ascendit suæ domûs;
Sumpsitque clavem benè-flexam manu crassâ
Pulchram, æream; manubrium autem eboris inerat.
Perrexit verò ire in-thalamum, cum famulis mulieribus,
Intimum; illic nempè ei thesauri jacebant regis,
Æsque, aurumque, valdéque elaboratum ferrum.
Ibi autem arcus jacebat reflexus, et pharetra
Sagittifera; multæque inerant luctuosæ sagittæ:
Dona, quæ ei hospes Lacedæmone dedit obvius-factus,
Iphitus Eurytides, similis immortalibus.
Hi nempè in Messenâ occurrerunt sibi-invicem,

Ver. 5. Κλίμακα δ' ὑψηλήν.] Τὴν ἐκ τῆς [Ita *Barnesius* ex MSS. pro Τὴν αὐτῆς] γυναικωνίτιδος εἰς τὸν ἀφεδρῶνα· ἵνα τὸν πλοῦν λάβῃ. *Schol.*

Ibid. —— προσεβήσατο.] *Al.* προσεβήσετο.

Ver. 6. —— εὐκαμπέα.] Vide ad *Il.* ι, 463. et σ', 85.

Ver. 7. Καλὴν, χαλκείην.] Χαλκείην δὲ, οὐ τὴν ἐκ σιδήρου, κατὰ τὸ χάλκεια ἔντεα, ἀλλὰ τὴν αὐτόχρημα χαλκῆν· διὰ καὶ καλὴν αὐτὴν ἴδῃ· ἢ καὶ μᾶλλον προσκλίνεται γεγράφειν ἑτέραν τὴν ἐν τισὶ Ἀντιγεγράφοις, ἤγουν τὸ, "Καλὴν, χρυσείην" χρυσῷ γὰρ μάλιστα οἰκεῖον τὸ Καλὸν *Eustath.* "Et *Aurum* (inquit *Barnesius*) aptiùs *Ebori* "jungitur; quare χρυσείην omnino legen-"dum." Atque ita quidem ipse edidit. Sed Textui mutando haud satis idoneæ videntur hæ rationes. Vide et ad *Il.* γ', 380.

Ibid. —— κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.]

—— atque ensem collo suspendit *eburnum.* *Æn.* XI, 11.

Ver. 9. —— ἔνθα δὲ οἱ κειμήλια κεῖτο —, Χαλκός τε, χρυσός τε.]

Est domus alta; jacent penitùs defossa talenta
Cælati argenti; sunt auri pondera facti,
Infectique mihi ——. *Æn.* X, 526.

Ver. 10. —— πολύκμητός τε σίδηρος.] Τῷ πολλὰ πάμπαν. *Schol.* Πολύκμητος δὲ σίδηρος, ἴσως μὲν ὁ ἀκατέργαστος, ἀφ' οὗ δὲ πολλὰ ἐστι ταμεῖν. Μάλιστα δὲ, ὁ εἰς ἔργα χαλκευθεὶς πολλῷ πάμπαν. Εἰ δὲ καὶ στυόεντα ξίφη εἰσὶ τὰ σιδήρεα ἔργα, λέγεται τὰ τοιαῦτα πολύκμητος σίδηρος, διʼ οὗ πολλαὶ ἂν πάμπαν, ἅ ἐστι Θάνοιεν. *Eustath.* Potissima videtur secunda *Eustathii* explicatio; nempè, ὁ εἰς ἔργα χαλκευθεὶς πολλῷ πάμπαν. Occurrit enim vox πολύκμητος *Odyss.* δ', 718. ubi secundum reliquas interpretationes accipi nullo modo potest:

—— ἐπʼ οὐδεῦ ἷζε πολυκμήτου Θαλάμοιο.

Ver. 11. Ἔνθα δὲ τόξον ἔκειτο.] Περισσοτέρως, οὐκ ἐν τῷ ἀνδρῶνι ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡ νύφη βαρῇ. *Schol. Al.* τόξον κεῖτο.

Ver. 13. —— Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας.] Νῦν ἐν τῇ χώρᾳ, *Schol.* Ὅτι δὲ Λακεδαίμων ἰσοκύμας λέγεται, καὶ ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω [*Al.* λέγων] δὲ χώραν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ· περὶ μὲν δὴ τῶν τόξων ἅπαι λέγω "Δῶρα, τά οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυ-"χήσας, Ἴφιτος Εὐρυτίδης." Εἶτʼ ἐπάγει, "Τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοισιν, Οἳ "κῃ ἐν Ὀρσιλόχοιο." [*ver.* 15.] *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 565. *al.* 367. Vide suprà ad γ', 1. et infrà ad *ver.* 15. *hujus libri.*

Ver. 14. 22. 37. Ἴφιτος — Ἴφιτον.] Vide ad *Il.* β', 518.

Ver. 15. — Τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην.] Τῇ Μεσσηνιακῇ χώρᾳ, ἥτις ἦν μέρος τῆς Λακεδαίμονος, περὶ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν παιδοποιΐας. *Schol.* Τῆς Φηρῆς τὴν χώραν λέγει, ἣ μέρος

Οἴκῳ ἐν Ὀρσιλόχοιο δαΐφρονος· ἦτοι Ὀδυσσεὺς
Ἦλθε μετὰ χρεῖος, τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλε·
Μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν
Νηυσὶ πολυκλήϊσι τριηκόσι', ἠδὲ νομῆας.
Τῶν ἕνεκ' ἐξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἦλθεν Ὀδυσσεὺς,
Παιδνὸς ἐὼν· πρὸ γὰρ ἧκε πατὴρ, ἄλλοι τε γέροντες.
Ἴφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἵ οἱ ὄλοντο,
Δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοί·
Αἳ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γένοντο·
Ἐπεὶ δὴ Διὸς υἱὸν ἀφίκετο καρτερόθυμον
Φῶθ' Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπιΐστορα ἔργων,

Domo in Orsilochi prudentis: sanè Ulysses
Ivit propter debitum, quod ei totus populus debebat:
Oves enim ex Ithacâ Messenii viri sustulerant
Navibus multa-transtra-habentibus trecentas, et pastores.
Horum gratiâ in-legationem multam viam venit Ulysses,
Adolescens cùm-esset; emisit enim pater, aliique senes.
Iphitus ex-alterâ-parte equas quaerens, quae ei perditae erant,
Duodecim foeminae, sub iisque mulae patientes-operum:
Quae sanè ei et posteà caedes et fatum factae sunt:
Postquam ad Jovis filium pervenit magnanimum
Virum Herculem, magnorum scientem operum;

ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· [*Al.* ἢ μέρος ἦν τῆς Μεσσηνίας.] Οὐ διήνυεν οὖν αὐτῷ καὶ οὕτως ἱκανῶν "——ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας" καὶ, "Τὸν δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήσειν." Ὅτι γὰρ αἱ Φηραί εἰσιν τοῦ Ὀρσιλόχου ὁ εἶπεν, δῆλον· "Ἐς Φηρὰς δ' ἦεσθε, Διοκλῆος κρατὶ δῶμα, "Τίος Ὀρσιλόχοιο." [suprà γ', 488. ὁ, 186.] ὅ τε Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος. Αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσσηνίας εἰσίν. *Strabo*, loco suprà citato. Vide et *Pausaniam*, *Messenica*, *lib.* IV. *cap.* 1.

Ibid.——ἀλλήλοιν.] Apud *Strabonem*, loco suprà citato, ἀλλήλοιιν. Quod perindè est.

Ver. 16. Οἴκῳ ἐν Ὀρσιλόχοιο.] Ἐν Φιγαλίᾳ. *Schol.* Vide ad *ver.* 15. Porrò Vulgati hîc legunt Ὀρσιλόχῳ. *Barnesius* autem edidit Ὀρσιλόχοιο· quo modo in vulgatis scribitur *Iliad.* ι, 542. 546. 547. 549. *Odyss.* ὁ, 187. Atque ita legitur apud *Strabonem*, loco suprà citato. Quanquam *Strabonis* MS. notante *Casaubono*, alteram scribendi rationem semper sequitur. Quod et facit *Pausanias*, loco suprà adducto. Vide suprà ad γ', 489.

Ver. 17.——σί ῥά.] *Quod scilicèt.*——

Ibid.——ὄφελλε.] Apud *Eustathium*, ὄφειλε.

Ver. 20.——ἐξεσίην.] Δημοσίαν ἐπιτιμῶν.] *Schol.* Ita *Iliad.* ώ, 234.

——τὸ οἱ Θρῆκες πόρον ἄνδρες
Ἐξεσίην ἰλάονται.——

Ver. 21.——πρὸ γὰρ ἧκε πατὴρ.] Vide ad *Il.* ά, 442.

Ver. 22. 24. Ἴφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος.——Αἳ δή οἱ καὶ ἔπειτα φόνος.] Ἴφιτος, Εὐρύτου μὲν παῖς, Οἰχαλιῆς δὲ τὸ γένος, ἀπολωλέναι αὐτῷ τῶν ἵππων, φησὶν [Ita *Barnesius* ex MS. pro φησὶ] τὰς φήρις ἱκανῶν πόλεις, εἶπον φασὶν. Πολοίδου δὲ τοῦ μάντεως εἰπόντος αὐτῷ μὴ παραγίνεσθαι εἰς Τίρυνθα χάριν ζητήσεως, οὐ γὰρ εἶναι συμφέρον· λίγεται παρακούσαντα παραγενέσθαι. Τὸν δὲ Ἡρακλέα μηχανῇ τινι καὶ στρατηγίᾳ συνιφηλατάμενον αὐτὸν ἄγειν εἰς ἐπίκειμενον τεῖχος, καὶ πατασπεῖψαι, διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν ἴχνιν ἴγκλημα, καὶ τὸν παῖδα, ὅτι τιλευτήσαντι αὐτῷ τὸν ἄθλον, τὴν Ἰόλην γαμεῖν οὐκ ἤθελεν, ἀλλ' ἀτιμάσαντες ἀπέπεμψαν. — Ἡ ἱστορία παρὰ Φερεκύδῃ. *Schol.* Aptiùs tamen cum Poetæ narratione convenire videtur quod conjicit *Spondanus*; nempè Iphitum ideò ab Hercule interfectum, " nè resciscerent eas equas penes " eum esse."

——ἵππους δὲ φίφι καὶ αὐτόν
Ἴφιτον δ' αὖτε ἴχε κρατερόγυιος ἐν μεγάροισιν. Infrà *ver.* 29.

Ver. 25. Ἐπεὶδὴ Διὸς υἱὸν.] Vide suprà ad μ', 423. et ad *Il.* ψ', 2.

Ver. 26. Φῶθ' Ἡρακλῆα.] Vide ad *Il.* δ', 194.

Ibid.——μεγάλων ἐπιΐστορα ἔργων.] Μεγαλουργὸν, ἐπὶ μεγάλοις ἔργοις ἱστορούμενον, ἐπιστή-

Ὃς μιν ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ', οὐδὲ τράπεζαν,
Τὴν δή οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν·
Ἵππους δ' αὐτὸς ἔχε κραταιρώνυχας ἠνεμοέσσας.
Τὰς ἐρέων Ὀδυσῆϊ συνήντετο· δῶκε δὲ τόξον,
Τὸ πρὶν μέν ῥ' ἐφόρει μέγας Εὔρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ
Κάλλιπ' ἀποθνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν.
Τῷ δ' Ὀδυσεὺς ξίφος ὀξὺ, καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
Ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος· οὐδὲ τραπέζῃ
Γνώτην ἀλλήλων· πρὶν γὰρ Διὸς υἱὸς ἔπεφνεν
Ἶφιτον Εὐρυτίδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·

Qui ipsum, hospes cùm-esset, interfecit suâ in domo:
Iniquus, neque deorum vindictam reveritus est, neque mensam,
Quam jam ei apposuerat; posteà autem occidit et ipsum:
Equas verò ipse habuit solidas-ungulis in aedibus.
Has quaerens Ulyssi obvius-factus est; dedit autem arcum,
Quem anteà quidem gestabat magnus Eurytus; at is filio
Reliquit moriens in aedibus excelsis.
Illi verò Ulysses ensem acutum, et validam hastam dedit,
Principium hospitii necessarii; neque mensâ
Cogniti sunt inter se: priùs enim Jovis filius interfecit
Iphitum Eurytidem, similem immortalibus;

φόνῳ. *Schol.* Καὶ τὸν Ἡρακλέα οἰκεῖ ἀπὸ τῆς παλλακῆς ἱμειρόεις τε καὶ ἱστορίας λελεχθαι "Μι-"γάλων ἐκείνου ἕνεκα ἔργων." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 17. *al.* 9.

Ver. 27. Ὃς μιν ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ· Σχέτλιος, *&c.*] Ἡ συνήθεια τοὺς ἀνθρώπους μίγα δίκαιον, τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν, καὶ συνιέναι καὶ τραπέζαις. Τὸν Εὔρυτον ἀκτίστους ὁ παρ' αὐτῷ ξενισθείς.

" Σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ', οὐδὲ τράπεζαν.

" Τὴν, ἣν οἱ παρέθηκεν ἑταῖρα ἢ πέφνε καὶ αὐτόν." *Dio, Orat.* 74.

" Cujus tanti sceleris fuerit, in conspectu
" Deorum penatium necare hospitem?"
Cicero, Orat. pro Deiotaro.

——— et penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis. ———
Horat. Carm. lib. II. *Od.* xiii. *ver.* 6.

Ver. 28. Σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν ᾐδέσατ'.] Hinc *Hesiodus:*

Σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότις. ———
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. 185.

Ubi rectè observat *Barnesius*, istud εἰδότις vim *Homerici* ᾐδέσατ' minimè attigisse. Vide suprà ad σ', 360. item ad ξ', 82. et ad *Il.* α', 388.

Ver. 29. Τὴν δέ οἱ παρέθηκεν.] *Al.* Τὴν, ἣν οἱ παρέθηκεν. Atque ita legit MS. à Th. *Bentleio* collatus; item *Dio*, loco suprà citato.

Ver. 30. Ἵππους δ' αὐτὸς ἔχε.] Τὰς δὲ ἡνιόχους ἵππους εἶχεν Ἡρακλῆς, οὐκ αὐτὸς ὢν λωποδύτης ἢ ὑφαλόπους, ἀλλ' ἐπίκλην ἁλίπους λαῶν· Ἀντίλυκος γάρ φησιν, ὁ Ἑρμοῦ, ἁλίψας τὰς Εὐρύτου ἵππους, πέπρακεν τῷ Ἡρακλεῖ. *Eustath.*

Ibid. —— κραταιρώνυχας.]

——— solido ——— ungula cornu.
Virgil. Georg. III, 88.

Ver. 32. ——— μέν ῥ' ἐφόρει.] *Al.* μὲν ἐφόρει. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. ——— μέγας Εὔρυτος.] Ἐν σκιᾷ. *Schol.* Vide suprà ad Σ', 224. 226.

Ibid. — αὐτὰρ.] *Al.* αὐτὸς. Minùs rectè.

Ver. 35. ——— προσκηδέος.] Τῶν ξενίων κηδεμονικῶς ἴχειν πρὸς ἀλλήλους. *Schol. Barnesius* aliique minùs rectè vertunt, "*Dolo-*"*rosæ.*"

Ver. 36. Γνώτην ἀλλήλων.] Ita *Henricus Stephanus, Barnesius*, et Editiones plurimæ. Atque ita in Exemplarium accuratioribus legi testatur *Eustathius*; ἵνα λίγῃ ὅτι γνῶσιν ἔχουσι τὸ εἶδος τοῦ ἑτέρου. Firmatur porrò hæc lectio ex ψ', 108. 109. infrà, ubi eadem phrasis occurrit:

——— ἦ μάλα τώ γε
Γνωτὼ ἐμεῦ ἀλλήλων καὶ λαῶν. ———

Al. Γνώτην ἀλλήλω.

Ὃς οἱ τόξον ἔδωκε· τὸ δ' οὔποτε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἐρχόμενος πόλεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν,
Ἧρεῖτ'· ἀλλ' αὐτοῦ μνῆμα ξείνοιο φίλοιο
Κέισκεν ἐνὶ μεγάροισι· φόρει δέ μιν ἧς ἐπὶ φαίης,
Ἣ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Οὐδόν τε δρύϊνον προσεβήσατο, τόν ποτε τέκτων
Ξέσσεν ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ σταθμὴν ἴθυνεν,
Ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαεινάς·
Αὐτίκ' ἄρ' ἦγ' ἱμάντα θοῶς ἀπέλυσε κορώνης,
Ἐν δὲ κληῖδ' ἧκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας,
Ἄντα τιτυσκομένη· τὰ δ' ἀνίδραχεν, ἠΰτε ταῦρος
Βοσκόμενος λειμῶνι· τόσ' ἴδραχε καλὰ θύρετρα
Πληγέντα κληῖδι, πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα.
Ἣ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ, ἔνθα δὲ χηλοὶ
Ἕστασαν· ἐν δ' ἄρα τῇσιν ἑανὰ εἵματα κεῖτο.

Qui ei arcum dedit: hunc autem nunquam nobilis Ulysses,
Proficiscens ad bellum nigris in navibus,
Capiebat; sed ibi monimentum hospitis dilecti
Jacebat in aedibus: gestabat verò *is* ipsum suâ in terrâ.
Quandò autem demùm ad thalamum hunc pervenit nobilissima mulierum,
Limenque quernum ascendit, quod quondam faber
Polivit scitè, et ad perpendiculum exegit:
In *eo* verò postes aptavit, foresque apposuit splendidas:
Statim deindè illa lorum citò resolvit annuli,
Clavemque immisit, foriumque repulit pessulos,
Ex-adverso collimans: hae autem resonuerunt, velut taurus
Pascens prato; tantum sonuerunt pulchrae fores
Pulsae clavi, apertaeque sunt ei citò.
Ipsa verò altum tabulatum ascendit, ubi scilicèt arcae
Stabant; in iis verò odoriferae vestes jacebant.

Ver. 38. Ὃς οἱ τόξον ἔδωκε.] Τρίτον εἴρηκε τὴν δόσιν, ἵνα διὰ μέσου τινὰ παραδηλώσῃ. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* et hìc et infrà *ver.* 54. legendum conjicit, Ὃς ῥ' οἱ. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ε, 51.

Ver. 41. Κέισκεν ἐνὶ μεγάροισι.] *Al.* Κέισκετο ἐν μεγάροις.

Ver. 43. —— πρετιδέεσκε] *Al.* πρετιδέσκετο.

Ver. 46. —— ἱμάντα θοῶς ἀπέλυσε κορώνης.] Τὸ πλεῖον ἐκανίσθη· ἐξέτεινε γὰρ τὰς πείσας, ὅπως δι' οὗ διελκομένου εἰς τοὐναντίον ἀνοίγοιτο. *Schol.* Porrò in Vulgatis hìc legitur κορώνης· *Barnesius* autem ex Editionum vetustiorum nonnullis, et ex Scholiorum MSto quodam, edidit κορώνῃ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid. —— κορώνης.] Κρίκου, πίρκους. *Schol.*

Ver. 47. Ἐν δὲ κληῖδ' ἧκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας, Ἄντα τιτυσκομένη.] Ὀχῆας δὲ, φασὶν, οἱ τοὺς ἔνδον μοχλούς, — ἄλλοι τὰς λιγαμίτας βαλάνους τὰς ἐν τῷ χιλοπόρῳ κατατενομένῳ τῆς πλευδός· αἱ περάγουσαι, φασι, καὶ ἀνοίγουσαι. Δικαίως δὲ εἶπεν αὐτὰς, ἃς νῦν διαδρόμους φαμὲν· διὸ καὶ ἄντα τιτύσκεσθαι, δηλονὸτι κατατοχάζεσθαι τῶν βαλάνων ἐν τῷ ἀνοίγειν, ὡς ἂν αἱ βάλανοι (φασὶν) ἀνάλυσιν γίνωνται τοῦ γόμφου τῆς πλευδός· ἵνα λέγῃ ὅτι ἐνθέσει ἡ Πηνελόπη, τῶν πλευδῶν, καὶ ἀνέκτεινεν ἄγχου ἀνέῳγεν, ἀνάλυσι, τὰς βαλάνους, ἐτετυπωμένη, ὁτὲ τίθεται. *Eustath.* Ubi de hâc re plura.

Ver. 48. 49. —— τὰ δ' ἀνίδραχεν, — ἴδρ' ὅσον ἴδρακε.] Ὅμηρος δὲ σημειοῦ ἅμα καὶ σχηθοῦς μεγάλης θύρας ἐξ ἀκροστίχιδος σημεῖον ἐφαχὼν τῇ φράσει μιμούμενος, οὐκ ἄφωνόν τι παρείληφε παντὰ τὰ ψιλὰ, οὐδὲ ἀριστάρχειον ἰκχέφωνον, ἀλλ' ὑγιῶς ἐπιλέξατο τὸ "ἀνίδραχε." *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 455.

Ver. 50. Πληγέντα.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31.

Ἔνθεν ὀρεξαμένη, ἀπὸ πασσάλου αἴνυτο τόξον
Αὐτῷ γωρυτῷ, ὅς οἱ περίκειτο φαεινός.
Ἑζομένη δὲ κατ' αὖθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα,
Κλαῖε μάλα λιγέως· ἐκ δ' ἤρεε τόξον ἄνακτος.
Ἡ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
Βῆ ῥ' ἴμεναι μέγαρόνδε μετὰ μνηστῆρας ἀγαυούς,
Τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον, ἠδὲ φαρέτρην
Ἰοδόκον· πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀϊστοί.
Τῇ δ' ἄρ' ἅμ' ἀμφίπολοι φέρον ὄγκιον· ἔνθα σίδηρος
Κεῖτο πολὺς, καὶ χαλκὸς, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος.
Ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.
Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρίστη·
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρσι μετηύδα, καὶ φάτο μῦθον·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγήνορες, οἳ τόδε δῶμα
Ἔχρᾶετ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν ἐμμενὲς αἰεί,

Illinc manu-porrectâ, à clavo cepit arcum
Cum ipsâ thecâ, quae ei circumdata-erat splendida.
Sedensque ibidem, charis genibus ubi-imposuerat,
Flebat admodùm stridulè ; eduxitque arcum regis.
Haec autem postquam satiata est lachrymoso luctu,
Perrexit utique ire in-domum ad procos eximios,
Arcum tenens in manu reflexum, et pharetram
Sagittiferam ; multae verò inerant luctuosae sagittae.
Simul autem cum eâ ancillae portabant cistam ; ubi ferrum
Jacebat multum et aes, certamina regis.
Quandò autem demùm ad procos pervenit nobilissima mulierum,
Stetit utique ad postes domûs affabrè structae,
Genis obtendens nitida redimicula.
Ancilla verò ei honesta utrinque astitit ;
Statim autem *ea* inter procos locuta est, et dixit sermonem :
" Audite me, proci eximii, qui in hanc domum
" Ingruistis ad comedendum et bibendum assidurè semper,

Ver. 54. Αὐτῷ γωρυτῷ.] Τῇ θήκῃ τοῦ τόξου. *Schol.*

Ver. 55. Ἑζομένη δὲ κατ' αὖθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα.] *Al.* κατανΰδι. Quam lectionem rejiciendam prorsùs existimans *Henricus Stephanus*, ipse præpositionem κατὰ ad sequens θεῖσα referri vult, ut sit " κατ' αὖθι " θεῖσα pro κατεθεῖσα αὖθι, ut (infrà *ver.* " 90.) κατ' αὐτόθι τάξα λιτέσθαι pro κατελι- " τέσθαι αὐτόθι." Ac illo quidem in loco κατ' αὐτόθι λιτέσθαι omninò est καταλιτέσθαι αὐτόθι at hîc præpositio κατὰ cum Ἑζομένη potiùs conjungenda est, ut sit Καθεζομένη αὖθι· sequens enim θεῖσα ad ἐπὶ referendum est, pro γούνασι ἐπιθεῖσα.

Ibid. —— φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα, Κλαῖε.] Similitèr *Apollonius de Medeâ :*

Ἦ, καὶ φωριαμὸν μετεπίλνατο, ᾧ ἐνὶ πολλὰ
Φάρμακα οἱ, τὰ μὲν ἑσθλὰ, τὰ δὲ ῥαιστήρι'
ἔπειτα·
Ἑσπομένη δ' ἐπὶ γούνατ' ἴδρυτο ——.
Argonaut. lib. III, 801.

Ver. 58. Βῆ ῥ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ ῥ' ἴμεν' ἐς.

Ver. 61. —— ὄγκιον.] Ἔστι μὲν τῶν ἄνευξ ληφθέντων ἡ λῆξις· σημαίνει δὲ ἀγκιῶν κατοικίδες, [Ita *Barnesius* pro vulgato σχισσοκλῆς.] ἐν ᾧ ἐγκατέκειντο οἱ ἄγκει· ὄγκια δὲ εἶεν αἱ πώγωνες τῶν ἀκίδων. *Schol. Al.* ὀγκίον.

Ibid. —— ἔνθα σίδηρος Κεῖτο πολὺς, καὶ χαλκὸς.] Ὡς ἐν τῷ τοιούτῳ πίστει κατὰ στοιχεῖον καὶ τοὺς ἐπιλεξάντας παλίλλεξαν. *Eustath.*

Ver. 66. Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ, &c.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ἀνδρὸς ἀποιχομένοιο πολὺν χρόνον· οὐδέ τιν' ἄλλην
Μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην ἐδύνασθε,
Ἀλλ' ἐμὲ ἱέμενοι γῆμαι, ἔδεσθαί τε γυναῖκα.
Ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον·
Θήσω γὰρ μέγα τόξον Ὀδυσσῆος θείοιο·
Ὅς δέ κε ῥηΐτατ' ἐντανύσῃ βιὸν ἐν παλάμῃσι,
Καὶ διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
Τῷ κεν ἅμ' ἑσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
Κουρίδιον, μάλα καλὸν, ἐνίπλειον βιότοιο·
Τοῦ ποτε μεμνήσεσθαι οἴομαι, ἔνπερ ὀνείρῳ.
Ὣς φάτο· παί ῥ' Εὔμαιον ἀνώγει, δῖον ὑφορβὸν,
Τόξον μνηστῆρεσσι θέμεν, πολιόν τε σίδηρον.
Δακρύσας δ' Εὔμαιος ἐδέξατο, καὶ κατέθηκεν·
Κλαῖε δὲ βουκόλος ἄλλοθ', ἐπεὶ ἴδε τόξον ἄνακτος.

" Viro absente multo tempore; neque ullum alium
" Tumultûs facere praetextum potuistis;
" Nisi me cupientes ducere, facereque uxorem.
" Sed agite, proci, quoniam hoc apparet certamen;
" Deponam enim magnum arcum Ulyssis divini:
" Qui autem facillimè intenderit arcum in manibus,
" Et sagittam-miserit per secures duodecim omnes,
" Hunc unà secuta fuero, relictâ hâc domo
" Juventutis-meae, perpulchrâ, plenâ victu;
" Cujus aliquandò recordaturam *me* puto, vel in somnio."
Sic dixit; et Eumaeum jussit nobilem subulcum
Arcum procis deponere, canumque ferrum.
Lachrymans verò Eumaeus accepit, et deposuit:
Flebat autem bubulcus ex-alterâ-parte, postquam vidit arcum regis.

Ver. 71. Μύθου ποιήσασθαι ἐπισχεσίην.] Ἐν δὲ τῷ, "Μύθου ἐπισχεσίην," οἱ Ἡρωδιανοὶ μῦθον μὲν ἐνταῦθα ἴδιως τὴν στάσιν λέγουσιν· ἐπεὶ καὶ Ἀναξίμανδρον τὸν ἐν Σάμῳ Θίλων υἱὸν στασιάσαι, "Μυθῆται δ' ἐν νόῳ, (φησὶ,) δώσουσιν ἱερὸν "ἄστυ" (*ver.* 1231.) ἀντὶ τοῦ στασιάσουσι ἐπιβήσεται. — Ἐπισχεσίαν δὲ, τὴν πρόφασιν ἐπιτίθεσι οἱ περιφραζόμενοι ἐπίχουσι, ἤ ἴσως μέτουσι, ἐπουόμενοι τί ἂν εἴποιεν. *Eustath.* Eodem modo exponit *Scholiastes*. *Barnesius* autem μύθου hoc in loco per πράγματος exponendum censet.

Ver. 72. —— ἐμὲ ἱέμενοι.] *Al.* ἐμὲ δ' ἱέμενοι.

Ibid. —— γῆμαι.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 73. —— ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον.] Τὸ ἐμὲ γῆμαι. *Schol.* Eodem modo explicat et *Eustathius*. At fortassè per ἄεθλον hîc intelligetur Arcûs certamen, Procis à *Penelope* jam proponendum. Vide infrà ad *ver.* 91. 135. et 180. item suprà ad σ', 572. Vide autem et infrà ad *ver.* 106.

Ver. 76. — διοϊστεύσῃ πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων.] Εἰ γὰρ ἐν μέσοις ἐστὶ τὰ βέλη, ἔξαυλος ἦν, ὡς ἐλλείπων τῇ δυνάμει. *Schol.* Pronuntiabatur autem πελέκεων uti et πελέκεως infrà *ver.* 120. 260. pronuntiabatur πελέκεις. Vide ad *Il.* β, 811.

Ver. 77. —— νοσφισσαμένη.] Ita rectè edidit *Barnesius* et hîc et infrà *ver.* 104. *Vulgg.* νοσφισαμένη. Quod secundam corripit. Vide suprà ad σ', 579. et ad *Il.* ά, 140.

Ver 80. —— ῥ'.] *Proindè* ——.

Ver. 82. 83. Δακρύσας δ' Εὔμαιος ἐδέξατο, —Κλαῖε δὲ βουκόλος.] Εὔμαιος καὶ Φιλοίτιος οἱ δοῦλοι, τὸ διστοτικὸν τόξον ἰδόντες τελέμενον ὡς ἐπὶ ἀγῶνι, πλαίουσιν, οἷα δηδόκτι μὴ τίς τιμάσας τῶν μνηστήρων ἀπούσεται τὴν Πηνελόπην. Καὶ ἄλλως δὲ πλαίουσιν ἀπαμησθέντες τοῦ δεσπότου διὰ μέσου τοῦ τόξου, καθὰ καὶ πρὸ αὐτῶν ὁ βόεσσα. [suprà *ver.* 56.] *Eustath.* Quæ posterior omninò verior accipiendi ratio.

Ver. 83. —— ἄλλοθ'.] *Al.* ἄλλος.

Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἐκ τ' ὀνόμαζε·
Νήπιοι ἀγροιῶται, ἰφθιμίην φρονέοντες,
Ἆ δειλοί, τί νυ δάκρυ κατείβετον, ἠδὲ γυναικὶ
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὀρίνετον; ἦ τε καὶ ἄλλως
Κεῖται ἐν ἄλγεσι δυμὸς, ἐπεὶ φίλον ὄλεσ' ἀκοίτην.
Ἀλλ' ἀκέων δαίνυσθε καθήμενοι, ἠὲ ἴδηαι
Κλαίοντ' ἐξελθόντε, κατ' αὐτόθι τόξα λιπόντε,
Μνηστῆρσσιν ἄεθλον ἀάατον· οὐ γὰρ ἔοἰω
Ῥηϊδίως τόδε τόξον ἐϋξοον ἐντανύεσθαι.
Οὐ γάρ τις μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοῖσδεσι πᾶσιν,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν· ἐγὼ δέ μιν αὐτὸς ὄπωπα,
(Καὶ γὰρ μνήμων εἰμί,) πάϊς δ' ἔτι νήπιος ἦα.

Antinous verò increpabat, verbumque dixit, compellabatque:
"Stulti rustici, quæ-in-diem-sunt cogitantes;
"Ah miseri, cur lachrymas funditis? et mulieri
"Animam in pectoribus commovetis? cui utique et aliàs
"Jacet in doloribus animus, postquam charum perdidit maritum.
"Sed tacitè epulamini sedentes, vel foràs
"Flete egressi, arcu hic relicto,
"Procis certamine difficili; non enim puto
"Facilè hunc arcum benè-politum tensum-iri.
"Non enim quisquam adest talis vir inter hos omnes,
"Qualis Ulysses erat; ego verò eum ipse vidi,
"(Etenim memor sum;) puer autem adhuc infans eram."

Ver. 85. —— ἰφθιμίην φρονέοντες.] Τὸ παχυνόητα μόνον φρονοῦντες, οὐ περιεσῶντες τοῦ μίλωνος. *Schol.* Ita *Æschylus in Fragmentis*:

Τὸ γὰρ βέλτιστον εὑρεῖν· ἰφθιμίην φρονεῖ,
Apud Stobæum, Ethic. Serm. 98.

Et *Theocritus*:

Οἱ δυσνοὶ συλέωσθε, τὸ δ' ἀθρεῖν οὐκ ἰσορῶμες. *Idyll.* XIII, 4.
Istuc est sapere, non quod ante pedes modò est
Videre, sed etiam illa quæ futura sunt
Prospicere ——————.
Terent. Adelph. Act. III. *Scen.* iii. 32.

Ver. 86. Ἆ δειλοί.] MS. à *Theo. Bentleio* collatus, Ἀ δειλά. Quod hoc quidem in loco perindè est. Vide ad *Il. ά*, 566.

Ver. 89. —— ἄεθλον ἀάατον.] Ἄεθλον, ἀντὶ τοῦ ἆθλον. Ἆας· Ὅμηρος κατὰ μετάστασιν ἐξέτεινε τὸ, ἀπὸ τοῦ ἀφ' ἁρπαγῆς. Καὶ ἐν ἄλλοις, "Ἀλλ' ἄεθλον ἀάατον καθήμενοι." *Suidas*, ad vocem Ἄεθλον.

Ver. 90. — τανυσσάμενοι.] *Al.* τανυσθέντε.

Ibid. — τόξα.] Νῦν, τὴν σύμπασαν σκευήν. *Schol.*

Ver. 91. —— ἄεθλον ἀάατον.] Ἀάατος δὲ καὶ νῦν ὁ ἀνυτός, παρὰ τὸν ἄνω, ἐξ οὗ καὶ τὰ ἀνύσιμα, ἄατος ὁ ἀξλαβής, καὶ κατὰ διαίρεσιν ἀάατος, ἀάατος ὁ μὴ ἀξλαβής, ἀλλὰ διαλαθὼν βλαβερός, ἤγουν ἀνηρές. —— Δύναται δὲ ἄλλως ἀάατος εἶναι καὶ ὁ στολίδλαβής, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀάτου, τὸ βλάψας· ἐξ οὗ ἄατος ἀντλὼς ὁ βλαβερὸς, καὶ κατ' ἐπίτασιν ἀάατος ὁ πάνυ τοιοῦτος. *Eustath.* Ejusdem interpretationis meminit et *Scholiastes*; aliam autem deindè affert hujc omninò contrariam: Ἀάατον (inquit) ἐντελῆ, ἢ ἄπυ βλάβης. Quam posteriorem expositionem sequuntur versiones plerasque infrà χ', 5. ubi hoc idem certamen ἀάατον iterùm appellat Poeta. Verior tamen (ut opinor) prior interpretatio: malum enim in partem usurpata videtur hæc vox *Hesiod.* ξ', 271.

Ἄφρων οὐκ οἶδε κακὸν ἀάατον ὅσσον ἄμεινον.

Atque ut et hîc in malam partem accipitur, postulare videntur sequentia, "οὐ γάρ "τις τοῖος Τηϊδίως τόξον ἐϋξοον ἐντανύσσαι." Undè versiones plurimæ (quas et secutus sum,) hoc in loco "certamen difficile" reddunt. Vide infrà ad χ', 5.

Ver. 93. μέτα.] Ita *Barnesius*: Ut pro μέτεστι, scilicet positum intelligatur. Quo modo exponit *Scholiastes*. *Al.* μετὰ.

Ver. 94. —— ὄπωπα.] Vide ad *Il. ά*, 87. et ζ', 124.

Ὡς φάτο· τῷ δ' ἄρα θυμὸς ἐὺ στήθεσσιν ἐώλπει
Νευρὴν ἐντανύσειν, διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
Ἦτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι ἔμελλεν
Ἐκ χειρῶν Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὃν ποτ' ἀτίμα
Ἥμενος ἐν μεγάρῳ, ἐπὶ δ' ἄρνυτο πάντας ἑταίρους.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα μὲ Ζεὺς ἄφρονα θῆκε Κρονίων·
Μήτηρ μέν τοι φησὶ φίλη, τινυτή περ ἐοῦσα,
Ἄλλῳ ἅμ' ἕψεσθαι, κοσφισσαμένη τόδε δῶμα·
Αὐτὰρ ἐγὼ γελόω, καὶ τέρπομαι ἄφρονι θυμῷ.
Ἀλλ' ἄγετε, μνηστῆρες, ἐπεὶ τόδε φαίνετ' ἄεθλον,
Οἵη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν,
Οὔτε Πύλου ἱερῆς, οὔτ' Ἄργεος, οὔτε Μυκήνης,
Οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτ' Ἠπείροιο μελαίνης·
Καὶ δ' αὐτοὶ τόδε γ' ἴστε· τί μ' ἐχρὴ μητέρος αἶνον;
Ἀλλ' ἄγε μὴ μύνῃσι παραίλλετε, μηδ' ἔτι τάξου

Sic dixit: ipsi verò animus in pectoribus sperabat
Nervum *se* tensurum, sagittamque missurum per ferrum.
Sanè sagittam quidem primus gustaturus erat
Ex manibus Ulyssis eximii; quem olim contumeliâ-afficiebat
Sedens in domo, incitabatque omnes socios.
Inter hos verò et locuta est sacra vis Telemachi:
" Papae! certè valdè me Jupiter dementem reddidit Saturnius:
" Mater quidem dicit dilecta, prudens quantumvis sit,
" Alium unà secuturam *se*, relictâ hâc domo;
" At ego rideo, et delector veecordi animo.
" Sed agite, proci, quoniam hoc apparet certamen,
" Qualis nunc non est mulier in Achaïcâ terrâ,
" Neque Pyli sacrae, neque Argi, neque Mycenae,
" Neque ipsius Ithacae, neque Epiri nigrae:
" Et sanè ipsi hoc scitis; quid me oportet matrem laudare?
" Sed agite; nè praetextibus rem-protrahite, neque ampliùs arcûs

---

Ver. 97 et 127. Νευρὴν ἐνανύσειν.] *Al.* Νευρὴν ἐνανύσαι· et Νευρὴν ἐ' ἐνανύσειν.

Ver. 98. Ἦτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος.] Ἐστι δὲ καὶ ἡ διάνοια παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ] πολλοῖς ἴδιον ἰσχηματισμένη. Ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Περσαιφόνησα, ἥτις γίνεται, ὅταν τις διηγούμενος μεταξὺ, τὰ ἐν ὑπάρξει τάξιν ἔχοντα τοῦ ῥηθῆναι προλάγῃ· ὡς ἐν τούτῳ, " Ἦτοι ὀϊστοῦ γε πρῶτος γεύσεσθαι " ἔμελλεν." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Vide infrà ad χ', 15.

Ver. 99. —— ὃν ποτ' ἀτίμα.] Scribitur, notante *Eustathio*, et ὃν τότ' ἀτίμα. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid. —— ἀτίμα.] Vide ad *Il.* ά, 37. β', 221. et ε', 84.

Ver. 100. —— ἐν μεγάρῳ.] *Al.* ἐν μεγάροις.

Ver. 104. —— ἅμ' ἕψεσθαι.] *Al.* ἅμ' ἑπέσθαι.

Ibid. —— κοσφισσαμένη.] Vide suprà ad *ver.* 77.

Ver. 109. Οὔτ' αὐτῆς Ἰθάκης.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 111. —— μὴ μύνῃσι παραίλλετε.] Ἤγουν παραφάσεσι. —— Λέγει δέ, φασι, καὶ Ἀλκαῖος τὸ παροιμιῶδες τοῦτο, μύνεσθαι· εἶον, " Οὐ " δί τι μυνάμενος ἄλλο νέημι." *Eustath.* in comment. ad *ver.* 71. suprà. Conjicit porrò *Eustathius* vocem μύνῃ ex μοὴ deductam; Μοῆς γάρ τινος (inquit) χεῖλα τοῖς παραφερομένοις, καὶ ἐκτόπως ἄνω ἐκτεινομένοις. —— Ἔκ τι γε τοῦ μοὴ γίνεται Αἰολικῶς μύη, κατά τι συνηθὲς βαρὺν τόνον, καὶ τρόπον τοῦ ο, ὁμοίως τῷ, ὄν τι, ὄνομα· ἀκούεται, ἀφ' ὑπερεῖ καὶ τοῖς ὁμοίοις. Conjecturâ, ut videtur, haud satis probabili.

Ibid. —— μηδ' ἔτι.] *Al.* μηδί τι.

Δηρὸν ἀποστρωπᾶσθε τανυστύος, ὄφρα ἴδωμεν.
Καὶ δέ κεν αὐτὸς ἐγὼ τοῦ τόξου πειρησαίμην·
Εἰ δέ κεν ἐντανύσω, διοϊστεύσω τε σιδήρου,
Οὐ νέ μοι ἀχνυμένῳ τάδε δώματα πότνια μήτηρ
Λείποι ἅμ' ἄλλῳ ἰοῦσ', ὅτ' ἐγὼ κατόπισθε λιποίμην,
Οἷός τ' ἤδη πατρὸς ἀέθλια κάλ' ἀνελέσθαι.
Ἦ, καὶ ἀπ' ὤμοιϊν χλαῖναν θέτο φοινικόεσσαν,
Ὀρθὸς ἀναΐξας· ἀπὸ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμων.
Πρῶτον μὲν πελέκεας στῆσεν, διὰ τάφρον ὀρύξας
Πᾶσι μίαν μακρὴν, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν·
Ἀμφὶ δὲ γαῖαν ἔναξε· τάφος δ' ἕλε πάντας, ἰδόντας,
Ὡς εὐκόσμως στῆσε· πάρος δ' οὐ πώποτ' ὀπώπει.
Στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, καὶ τόξου πειρήτιζεν·
Τρὶς μέν μιν πελέμιξεν, ἐρύσσασθαι μενεαίνων,
Τρὶς δὲ μεθῆκε βίης, ἐπιελπόμενος τόγε θυμῷ,
Νευρὴν ἐντανύσειν, διοϊστεύσειν τε σιδήρου.
Καί νύ κε δὴ ῥ' ἐτάνυσσε βίῃ τὸ τέταρτον ἀείρων,

" Diù aversamini tensionem, ut videamus.
" Quin et ipse ego arcum experiar:
" Quòd si tetendero, sagittamque misero per ferrum,
" Non mihi dolenti has aedes veneranda mater
" Liquerit, unà-cum alio profecta; cùm ego ponè relinquar,
" Valens jam patris certamina pulchra reportare."
Dixit, et ab humeris laenam deposuit purpuream,
Inopedes erectus, ensemque acutum deposuit ab humeris.
Primùm quidem secures statuit, vallo perfosso
Omnibus uno longo, et ad amussim direxit;
Circumque terram ingessit: stupor verò cepit omnes, videntes,
Quàm accuratè statuit; anteà autem nunquam viderat.
Stetit verò deindè ad limen profectus, et arcum tentabat:
Ter quidem ipsum pepulit, trahere cupiens,
Ter autem destitit ab impetu, sperans hoc animo,
Nervum *se* tensurum, sagittamque missurum per ferrum.
Et jam demùm tetendisset vi quartùm attrahens,

Ver. 113. —— πειρησαίμην.] *Al.* πειράσαμαι.

Ver. 114. —— σιδήρου.] Τῶν πελέκεων. *Schol.*

Ver. 115. —— ἀχνυμένῳ.] *Al.* ἀχνυμένη· notante *Eustathio.*

Ver. 117. Οἷός τ' ἤδη πατρὸς.] Vide suprà ad σ', 160.

Ver. 118. —— φοινικόεσσαν.] Pronuntiabatur φοινικοῦσσαν. *Secundam* enim producit.

Ver. 119. Ὀρθὸς ἀναΐξας.] Ὀρθὸς δὲ, inquit *Eustathius*, ὡς ἐν τῷ "Ὀρθὸς ἀναΐξας" ἡ "ἀνὰ" προθέσις ἐκτείνει τὴν λήγουσαν διὰ τὴν ἐπιφερομένην ἔξιν. Mirè admodùm; ac si ἀναΐξας compositum esset ex ἀνὰ et ἴξας· non ex ἀνὰ et ἀΐξας, quæ vox apud *Homerum* primam ubique producit.

Ver. 123. —— εὐκόσμως.] *Al.* εὔκοσμος.

Ibid. —— πάρος δ' οὐ πώποτ' ὀπώπει.] Quippè quo tempore ludo hoc sese exercitabat *Ulysses* (suprà σ', 573.) *Telemachus* nondum natus, aut omninò infans erat. Infantem enim adhùc reliquerat *Ulysses* ad bellum Trojanum proficiscens. Vide suprà ad λ', 447. et σ', 19.

Ver. 126. —— ἐπιελπόμενος.] *Al.* ἔτι ἐλπόμενος.

Ibid. —— τόγε.] *Al.* τόδε.

Ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἀνέτευε, καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ.
Τοῖς δ' αὖτις μετέειφ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο·
Ὤ πόποι, ἦ καὶ ἔπειτα κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄπικυς,
Ἠὲ νεώτερός εἰμι, καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα
Ἀνδρ' ἀπαμύνεσθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
Ἀλλ' ἄγεθ', οἵπερ ἐμεῖο βίῃ προφερέστεροί ἐστε,
Τόξου πειρήσασθε, καὶ ἐπελέωμεν ἄεθλον.
Ὡς εἰπὼν, τόξον μὲν ἀπὸ ἕο θῆκε χαμᾶζε,
Κλίνας κολλητῇσιν ἐϋξέστης σανίδεσσιν·
Αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῇ προσέκλινε κορώνῃ.
Ἂψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Ὄρνυσθ' ἐξείης ἐπιδέξια πάντες ἑταῖροι,
Ἀρξάμενοι τοῦ χώρου, ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει.
Ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπήνδανε μῦθος.
Λειώδης δὲ πρῶτος ἀνίστατο, Οἴνοπος υἱὸς,

Sed Ulysses nutu prohibebat, et coërcuit cupientem licèt.
Inter hos autem rursùs locuta est sacra vis Telemachi:
" Papae! vel et posteà malusque ero et impotens,
" Vel junior sum, et nondum manibus confisus sum
" Virum propulsare; quandò aliquis prior lacessiverit.
" Sed agite, qui scilicèt me viribus praestantiores estis,
" Arcum tentate, et perficiamus certamen."
Sic locutus, arcum quidem à se deposuit humi,
Acclinatum conglutinatis benè-politis tabulis;
Ibidemque velox telum pulchro acclinavit annulo.
Iterùm verò deindè resedit in sede, undè surrexerat.
Inter hos autem Antinous locutus est, Eupithei filius:
" Surgite ordine à-dextris omnes socii,
" Exorsi à loco, undè scilicèt vinum fundit *aliquis*."
Sic dixit Antinous: illis verò placebat sermo.
Leiodes autem primus surrexit, Oenopis filius,

Ver. 129. —— *ἀνίστατο.*] Vide suprà ad *ί*, 468.

Ver. 131. —— *ἦ καὶ ἔπειτα.*] *Al. ἦ καὶ ἔπειτα.*

Ibid. —— *κακός τ' ἔσομαι καὶ ἄπικυς.*] " Cautè et modestè imbecillitatem suam " prætexit *Telemachus*, cùm tamen alia ei " causa desistendi fuerit, ut anteà vidimus." *Spondan.*

Ibid. —— *ἄπικυς.*] Vide suprà ad *ί*, 515.

Ver. 132. —— *καὶ οὔπω χερσὶ πέποιθα Ἀνδρ' ἀπαμύνεσθαι.*] Vide ad *Il. ν*, 96. et *ώ*, 369.

Ver. 133. —— *ἀπαμύνεσθαι.*] *Al. ἀπαμύνασθαι.*

Ver. 134. —— *προφερέστεροί.*] *Al. πολὺ φέρτεροι.*

Ver. 135. —— *πειρήσασθε.*] *Al. πειρήσεσθε.*

Ver. 136 et 163. —— *ἀπὸ ἕο.*] Vide ad *Il. έ*, 51.

Ver. 137 et 164. —— *ἐϋξέστης.*] *Al.* ἐϋξέστους, et ἐὺ ξέστης.

Ver. 138. —— *προσέκλινε.*] *Al. προσέθηκε.*

Ibid. —— *κορώνῃ.*] Τῷ ἄκρῳ τοῦ τόξου. *Schol.* Eandem interpretationem affert *Eustathius*: deindè autem addit: Τινὲς δὲ κορώνην καὶ νῦν λέγουσι τὸ τῆς θήκης ἐπίσωστρον. Κρεῖττον δὲ ὅμως τὸ πρῶτον.

Ver. 141. —— *ἐπιδέξια.*] Ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους. *Schol.*

Ver. 142. —— *ὅθεν τέ περ οἰνοχοεύει.*] Εὔλογόν ἐστιν ἐπιθέτου [*Al. ἐπιθέτων*] εἰς τὸν ἀνδρῶνα ἐν δεξιᾷ κεῖσθαι τὸν κρατῆρα. *Schol. Al.* ὅθεν τ' ἐπὶ οἰνοχοεύει.

Ὃς σφι θυοσκόος ἦεν, παρὰ κρητῆρα δὲ πάλαι
Ἶζε μυχοίτατος αἰεί· ἀτασθαλίαι δέ οἱ οἷαι
Ἔχθεαι ἔσαν, πᾶσιν δὲ μεμίσετο μητιάασιν·
Ὃς ῥα τότε πρῶτος τόξον λάβε καὶ βέλος ὠκύ·
Στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, καὶ τόξου πειρήτιζεν·
Οὐδέ μιν ἐντάνυσε· πρὶν γὰρ κάμε χεῖρας ἀνέλκων,
Ἀτρίπτους, ἀπαλάς· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
Ὦ φίλοι, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος·
Πολλοὺς γὰρ τόδε τόξον ἀριστῆας πεπαδήσει
Θυμοῦ καὶ ψυχῆς· ἐπεὶ πολὺ φέρτερόν ἐστι
Τεθνάμεν, ἢ ζώοντας ἁμαρτεῖν, οὔθ' ἵνεκ' αἰεὶ
Ἐνθάδ' ὁμιλέομεν, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα.
Νῦν μέν τις καὶ ἔλπετ' ἐνὶ φρεσὶν, ἠδὲ μενοινᾷ
Γῆμαι Πηνελόπειαν, Ὀδυσσῆος παράκοιτιν·
Αὐτὰρ ἐπὴν τόξου πειρήσηται, ἠδὲ ἴδηται,
Ἄλλην δή τιν' ἔπειτα Ἀχαιϊάδων εὐπέπλων
Μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος· ἡ δέ κ' ἔπειτα
Γήμαιθ', ὅς κεν πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.

Qui ipsis vates erat; juxta craterem verò pulchrum
Sedebat intimus semper; improbitates autem ei soli
Invisae erant; omnibus autem succensebat procis:
Qui tunc primus arcum cepit et telum velox:
Stetit autem deindè ad limen profectus, et arcum tentabat;
Neque ipsum tetendit: priùs enim fatigatus est manibus attrahens,
Haud-tritis, mollibus: inter proceres verò dixit:
" O amici, non quidem ego tendo; capiat verò et alius:
" Multos enim hic arcus optimates privabit
" Mente et animâ; quoniam multò melius est
" Mori, quàm vivos excidere *ea re*, cujus gratiâ semper
" Hic versamur, expectantes dies omnes.
" Nunc quidem aliquis et sperat in mente, et cupit
" Ducere Penelopen, Ulyssis uxorem:
" At postquam arcum tentaverit, et viderit,
" Aliam demùm aliquam posteà Achivarum pulchris-peplis-induturum
" Ambiat sponsalibus petens: hanc autem deindè
" Nubat *ei*, qui plurima dederit, et fatalis venerit."

Ver. 145. Ὃς σφι.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* Ὅ σφι.

Ibid. —— Θυοσκόος.] Ὁ δὲ Θυὼν πρῶτον, ἀντὶ τοῦ μέλλοντα. *Eustath.* Θυοσκόος εἰρὴν αἱ ἀπὸ τῶν θυομένων διὰ τοιᾶδε μαντεύμενοι· Ἱερεῖς δὲ, οἱ ἀπὸ τῶν ἱερῶν σπλάγχνων μαντεύονται. *Etymolog. Magn. ad vocem* Θυοσκόος.

Ibid. —— παρὰ κρητῆρα δὲ πάλαι Ἶζε μυχοίτατος αἰεί.] Sedebat nimirùm intimâ concavis parte, craterique, undè vinum fundebatur, proximus; ideóque omnium primus arcum tentaturus surrexit, secundùm *Antinoï* præceptum, suprà *ver.* 142.

Ἀρχέμεν τοῦ χάριν, ὅτι οἱ σὺν νηυσὶν ἵκηαι.

Ver. 149. —— πειρήτιζεν.] Vide ad *Il.* Σ', 87, et τ', 84.

Ver. 156. —— ποτιδέγμενοι.] *Al.* προτιδέγμενοι.

Ver. 157. —— ἴλπετ'.] *Al.* ἰλπετ'.

Ver. 158. 162. Γῆμαι —— Γήμαιθ'.] Vide suprà ad λ', 272.

Ver. 162. Γήμαιθ'.] *Al.* Γήμαιτ'.

Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, καὶ ἀπὸ ἕο τόξον ἔθηκε,
Κλίνας κολλητῆσιν ἐϋξέστης σανίδεσσιν,
Αὐτοῦ δ' ὠκὺ βέλος καλῆ προσέκλινε κορώνῃ·
Ἆψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Λειώδες, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων,
Δεινόν τ' ἀργαλέον τε; νεμεσσῶμαι δέ τ' ἀκούων,
Εἰ δὴ τοῦτό γε τόξον ἀριστῆας κεκαδήσει
Θυμοῦ καὶ ψυχῆς· ἐπεὶ οὐ δύνασαι σὺ τανύσσαι·
Οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγείνατο πότνια μήτηρ,
Οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμμεναι, καὶ ὀϊστῶν·
Ἀλλ' ἄλλοι τανύσουσι τάχα μνηστῆρες ἀγαυοί.
Ὣς φάτο· καί ῥ' ἐκέλευσε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν·
Ἄγρει δὴ πῦρ κεῖον ἐνὶ μεγάροισι, Μελανθεῦ,
Πὰρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν, καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
Ἐκ δὲ στίατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν, ἔνδον ἐόντος,
Ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ,

Sic utique dixit; et à se arcum deposuit,
Acclinatum conglutinatis benè-politis tabulis;
Ibidemque velox telum pulchro acclinavit annulo:
Iterùm verò deindè resedit in sede, undè surrexerat.
Antinous autem increpabat, verbumque dixit, compellabatque:
" Leiodes, quale tibi verbum fugit ex septo dentium,
" Graveque molestumque? indignor etenim audiens,
" Si demùm hic arcus optimates privabit
" Mente et animâ; quoniam non potes tu tendere:
" Nequaquam enim te talem genuit alma mater,
" Qui tractator arcûsque esses, et sagittarum:
" Sed alii tendent citò proci inclyti."
Sic dixit; et jussit Melanthium, custodem caprarum:
" Age jam ignem accende in aedibus, Melanthî,
" Juxta autem pone sellamque magnam, pellem super ipsam;
" Effer autem sevi magnum orbem, *de eo* quod intùs est,
" Ut juvenes calefacientes, inungentes unguine,

Ver. 165. ——— *κορώνῃ.*] Vide suprà ad *ver.* 138.

Ver. 173. *Οἷόν τε ῥυτῆρα βιοῦ τ' ἔμμεναι.*] Vide suprà ad *φ'*, 160.

Ibid. —— *ὀϊστῶν.*] *Al. ἰῶν τῶν.*

Ver. 174. —— *τανύσουσι.*] *Al. τανύουσι.*

Ver. 176. *Ἄγρει δὴ πῦρ.*] Vide suprà ad *ε'*, 149. *Al. Ἄγρει, πῦρ δή.*

Ver. 177. *Πὰρ δὲ τίθει δίφρον τε μέγαν.*] *Ὡς ἂν οἱ νέοι ἐν αὐτῷ καθήμενοι, διὰ τὸ χαμαὶ στωμύλλεσθαι τοὺς ἀπελθόντας, βάλλοιεν πατὰ σπουδῆς.* *Eustath.* Malè. In hàc sede enim, (uti rectè annotavit Dna. *Dacier,*) dum arcum fricabant et calefaciebant, tantummodò considebant: Jaculaturi autem, ad limen atrii stabant. Vide suprà ad *ver.* 124. 149.

Ver. 178 et 183. —— *σταλος.*] Pronuntiabatur (ut opinor) *σπᾶτος* vel *σπᾶτος.*

Ver. 179. *Ὄφρα νέοι θάλποντες, ἐπιχρίοντες ἀλοιφῇ, Τόξου στιφόμεσθα.*] Fuerunt, (notante Dna. *Dacier,*) qui Procos hoc adipe, ad seipsos ungendos, usos existimârint. Quam interpretationem secutæ versiones nonnullæ, voces *θάλποντες, ἐπιχρίοντες,* reddunt, "*calefacti, inuncti.*" Atque ita accipitur apud *Spondanum:* " Nervosum — genus omne, " humore pingui et lento confricatis artu- " bus, ad motum expeditius, et ad laborem " perferendum absque noxâ robustius un- " guentis hisce præstare conabantur (Athe- " letæ;) quæ, frictione priùs apertis poris, " et per consequens excalefactis membris,

Τόξου πειρώμεσθα, καὶ ἐπτελέσωμεν ἄεθλον. 180
Ὣς φάθ'· ὁ δ' αἶψ' ἀνέκαιε Μελάνθιος ἀκάματον πῦρ·
Πὰρ δὲ φέρων δίφρον θῆκεν, καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
Ἐκ δὲ στίατος ἔνεικε μέγαν τροχὸν ἔνδον ἐόντος·
Τῷ ῥα νέοι θάλποντες ἐπειρῶντ'· οὐδ' ἐδύναντο
Ἐντανύσαι, πολλὸν δὲ βίης ἐπιδευέες ἦσαν. 185
Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἐπεῖχε, καὶ Εὐρύμαχος θεοειδὴς,
Ἀρχοὶ μνηστήρων· ἀριτῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι.
Τὼ δ' ἐξ οἴκου ἔβησαν ὁμαρτήσαντες ἅμ' ἄμφω
Βουκόλος ἠδὲ συφορβὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
Ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμου ἦλυθε δῖος Ὀδυσσεύς. 190

" Arcum tentemus, et perficiamus certamen." 180
Sic dixit: statim autem accendit Melanthius indefessum ignem;
Juxtaque ferens sellam posuit, et pellem super ipsam,
Extulitque sevi magnum orbem, *de eo* quod intùs erat;
Quo sanè juvenes calefacientes tentabant; neque poterant
Tendere; multùm autem robore deficientes erant. 185
Antinous verò adhuc abstinebat, et Eurymachus deo-par,
Principes procorum; virtute autem erant longè optimi.
Caeterùm ex domo exiverunt eodem-tempore-profecti simul ambo
Bubulcus et subulcus Ulyssis divini:
Exivit autem ipse post illos domo nobilis Ulysses. 190

" (quod sibi illud θάλπουσις velle videtur,) " ceromate præsertim priùs eliquato, (τρί" χου στίασις appellat,) in altum corporis " penetrabant. —— Undè sequitur, se" vum, id est τὸ στίαρ, illis fuisse, quod pos" teà Romanis Athletis oleum aut cero" ma; quam etiam ceraturam appellat Co" lumella." *Spondan.* Vidit tamen ipse posteà vir eruditus ex *ver.* 246. infrà, " Pro" cos *Arcum* ad ignem calefacere, ad eum " emolliendum;" rectéque observat in Comment. ad versum istum (246.) Poetam " ubique *Activo* θάλπω uti, ut cum eo " subauditus accusativus casus, τόξον, con" struatur." Vide suprà ad i, 491. Rectè itaque hunc locum exponit *Eustathius*: Ἐαφίεται δὲ καὶ στίαρ, ἵνα χειμῶνι τὸ τόξον καὶ θαλπόμενον, εὐχρηστωτέρως πάντως γὰρ τὸ πρανὲς τοῦ τόξου, ὅπερ τῷ μακρῷ τοῦ χρόνου ἐστιγίνετο, ἡ τοιαύτη ἂν ἀλοιφὴ ἐξύλα, διυγδύσα τῶν μερῶν ἐν τῷ διαμαλάσσεσθαι πυρί.

Ver. 180. Τόξου πειρώμεσθα.] *Spondanus* in commentario ad *ver.* 246. infrà, legendum hoc in censet Τόξου, ut ad præcedens θάλπουσις referatur. Sed minùs rectè. Sæpissimè enim hanc phrasin usurpat Poeta. Vide suprà ad *ver.* 113. 124. 135. 149. 159. et infrà ad *ver.* 268.

Ibid. —— ἐπτελέσωμεν.] *Eustathius* in commentario citat ἐπτελέσωμεν. Quo modo legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atque ita habent Vulgati suprà *ver.* 135. et infrà *ver.* 268. ubi repetitur hìc versus.

Ver. 184. —— ἦα.] *Uti ipsis propositum erat.* —— *ver.* 179.

Ver. 186. Ἀντίνοος δ' ἔτ' ἐπεῖχε, καὶ Εὐρύμαχος.] Ὁ Ἀντίνοος ἐπεῖχε καὶ ἐπάλαιεν αὐτοὺς πρὸς τὸ πυρὶ χρήσασθαι τῷ τόξῳ φαίνεται γὰρ ὁ Ἀντίνοος ἐξῆς λίγων, μὴ δῶ τώδε τὸ τόξον, ἐφεξῆς οὔσης τοῦ τοξικοῦ θεοῦ καὶ Εὐρύμαχος στιβάται. *Schol.* Minùs rectè. Neque enim cum hâc sententiâ aptè convenit vocula ἔτι· neque *hìc* id facit *Antinous*, sed *tum demùm* cùm arcum frustrà tentaverit *Eurymachus*. Dna. *Dacier* adhuc pejùs vertit, " Antinous et Eurymaque, qui étoient " à la tête des Poursuivants, et les plus ro" bustes, sont obligez eux-mêmes d'y re" noncer." Id quod neque cum voculâ ἔτι ullo modo congruit; et ex sequentibus *ver.* 245. *&c.* planè refutatur. Potissima videtur *Eustathii* expositio: Ἔσως δὲ τὸν ἐπέχειν, τὸ ἐν τῷ τίλλειν καὶ μὴ ἐγχωρεῖν ἔργῳ. Hoc nimirùm et cum voculæ ἔτι sensu, et cum sequentibus aptissimè convenit. Notandum tamen MS. à *Tho. Bentleio* collatum hìc legere, Ἀντίνοος δέ τ' ἐπέσχε.

Ver. 188. Τὼ δ' ἐξ οἴκου ἔβησαν.] *Barnesius* edidit, ἐξ οἶκου ἔβησαν.

Ver. 190. Ἐκ δ' αὐτὸς μετὰ τοὺς δόμου ἦλυθε.] Ἀσχολουμένων τῶν μνηστήρων εἰς τὸν τοῦ τόξου πῦρον, καιρὸν ἴσχυν Ὀδυσσεὺς ἀπαγγοητεύειν τοῖς δούλοις. *Eustath.*

Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐντὸς θυρέων ἔσαν, ἠδὲ καὶ αὐλῆς,
Φθεγξάμενός σφ' ἐπέεσσι προσηύδα μειλιχίοισι·
Βουκόλε, καὶ σὺ, σύφορβε, ἔπος τί κε μυθησαίμην,
Ἦ αὐτὸς κεύθω; φάσθαι δέ με θυμὸς ἀνώγει·
Ποῖοί κ' εἶτ' Ὀδυσῆϊ ἀμυνέμεν, εἴ ποθεν ἔλθοι
Ὧδε μάλ' ἐξαπίνης, καί τις θεὸς αὐτὸν ἐπείκῃ;
Ἦ κεν μνηστῆρεσσιν ἀμύναιτ', ἦ Ὀδυσῆϊ;
Εἴπαθ', ὅπως ὑμέας κραδίη θυμός τε κελεύει.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
Ζεῦ πάτερ, αἲ γὰρ τοῦτο τελευτήσειας ἐέλδωρ,
Ὡς ἔλθοι μὲν κεῖνος ἀνὴρ, ἀγάγοι δέ ἑ δαίμων·
Γνοίης κ', οἵη ἐμὴ δύναμις, καὶ χεῖρες ἕπονται.
Ὡς δ' αὕτως Εὔμαιος ἐπεύχετο πᾶσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὅνδε δόμονδε.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τῶν γε νόον νημερτέϊ ἀπίγνω,
Ἑξαῦτίς σφ' ἐπέεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἔνδον μὲν δὴ οὗτος ἐγὼ, κακὰ πολλὰ μογήσας,

Sed quandò jam extra fores erant et aulam,
Locutus ipsos verbis affabatur blandis:
" Bubulce, et tu, subulce, verbumne aliquod dicam?
" An ipse celem? dicere autem me animus jubet:
" Quales essetis in Ulyssi auxiliando, siquidè veniret
" Huc valdè derepentè, et aliquis deus ipsum afferret?
" Num procis auxiliaremini, an Ulyssi?
" Dicite, quomodo vos cor animusque jubet."
Hunc autem rursùs allocutus est boum bubulcus vir:
" Jupiter pater, utinam enim hoc perficeres votum;
" Ut veniret quidem ille vir, adduceretque ipsum deus:
" Cognosceres, qualis mea potentia, et manus sequerentur."
Sic autem paritèr Eumaeus supplicabat omnibus diis,
Ut rediret Ulysses prudens suam ad domum.
At postquam horum ingenium verum cognovit,
Iterùm ipsos verbis respondens allocutus est:
" Intùs quidem demùm hic ipse ego, mala multa perpessus,

Ver. 195. Ποῖοί κ' εἶτ'.] Πῶς ἂν εἶεν κατὰ τὸν γάμον; *Schol.* Vide infrà ad χ', 61. 62.

Ibid. —— εἴ ποθεν ἔλθοι Ὠδ.] Vide suprà ad ά, 182.

Ver. 196. —— ἐπείκῃ;] *Al.* ἐπίσχῃ, et ἐπείκαι.

Ver. 197. Ἦ κεν μνηστήρεσσιν.] *Al.* Ἦ καὶ μνηστήρεσσιν. Minùs rectè.

Ibid. —— ἀμύναιτ'.] Apud *Eustathium* in commentario, ἀμύνατ'.

Ver. 200. —— αἲ γὰρ.] Vide ad *Hesiod.* ά, 132.

Ver. 202. —— χεῖρες ἕπονται.] *Al.* χεῖρες ἅπασαι.

Ver. 205. Ὡς δ' αὕτως Εὔμαιος.] Similitèr infrà *ver.* 225. Ὡς δ' αὖτως Ὀδυσεύς. Et apud *Virgilium*:

Nec minùs Æneas ——.
Æn. VI, 475. VIII, 465. XII, 748.

Ver. 205. —— ἐπειδὴ.] *Barnesius* edidit, ἐπεὶ δή.

Ver. 207. Ἔνδον μὲν δὴ οὗτ' αὐτὸς ἐγὼ.]

—— coram, quem quæritis, adsum
Troïus Æneas, Libycis ereptus ab undis.
Æn. I, 594.

Ἦλυθον εἰνοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
Γιγνώσκω δ', ὡς σφῶϊν ἐελδομένοισιν ἰκάνω
Οἵοισι δμώων· τῶν δ' ἄλλων οὔ τευ ἄκουσα
Εὐξαμένου ἐμὲ αὖτις ὑπότροπον οἴκαδ' ἱκέσθαι.
Σφῶϊν δ', ὡς ἔσεταί περ, ἀληθείην καταλέξω·
Αἴ χ' ὑπ' ἐμοί γε θεὸς δαμάσῃ μνηστῆρας ἀγαυούς,
Ἄξομαι ἀμφοτέροις ἀλόχους, καὶ κτήματ' ὀπάσσω,
Οἰκία τ' ἐγγὺς ἐμεῖο τετυγμένα· καί μοι ἔπειτα
Τηλεμάχου ἑτάρω τε κασιγνήτω τε ἔσεσθον.
Εἰ δ' ἄγε δὴ καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι δείξω,
(Ὄφρα με εὖ γνῶτον, πιστωθῆτόν τ' ἐνὶ θυμῷ,)
Οὐλὴν, τήν ποτέ μοι σὺς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι,
Παρνησσόνδ' ἐλθόντα, σὺν υἱάσιν Αὐτολύκοιο.
Ὣς εἰπὼν, ῥάκεα μεγάλης ἀποείργαθεν οὐλῆς.
Τὼ δ' ἐπεὶ εἰσιδέτην, εὖ τ' ἐφράσσαντο ἕκαστα,
Κλαῖον ἄρ', ἀμφὶ Ὀδυσῆα δαΐφρονα χεῖρε βαλόντε,
Καὶ κύνεον ἀγαπαζόμενοι κεφαλήν τε καὶ ὤμους.

" Veni vigesimo anno in patriam terram.
" Cognosco autem, quòd vobis cupientibus venio
" Solis servorum : caeterorum verò haud quenquam audivi
" Optantem me iterùm reducem domum venire.
" Vobis autem, sicut erit scilicèt, veritatem dicam ;
" Si mihi deus domuerit procos eximios,
" Deducam ambobus uxores, et possessiones praebebo,
" Domosque prope me aedificatas ; et mihi posteà
" Telemachi sociique fratresque eritis.
" Quin age, jam et signum manifestum aliud quoddam ostendam,
" (Ut me benè cognoscatis, fidatisque in animo,)
" Cicatricem, quam quondam mihi sus inflixit albo dente,
" Ad-Parnassum profecto, cum filiis Autolyci."
Sic locutus, pannos magnâ diduxit à cicatrice.
Illi autem postquam inspexerant, benéque cognoverant singula,
Flebant deindè, circa Ulyssem prudentem manibus conjectis,
Et osculabantur amplectentes caputque et humeros.

Ver. 208. —— ἔνατῑ ἰς.] Vide suprà ad ϟ', 206.

Ver. 211. —— ἰμὶ αὖτις.] *Al.* ἰμί γ' αὖτις.

Ver. 212. —— ἀληθίην.] *Barnesius* edidit, legendumque contendit, ἀλήθιαν. Vide autem suprà ad ά, 297.

Ver. 213. —— δαμάσῃ.] *Al.* δαμάσει.

Ver. 216. Τηλεμάχου ἑτάρω.] Exemplaria nonnulla (notante *Barnesio*) hìc legunt Τηλεμάχῳ ἑτάρῳ.

Ibid. —— ἔσεσθον.] *Eustathius* in commentario citat ἔσεσθε. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 217. Εἰ δ' ἄγε.] Particulæ Εἰ, hoc in loco, vis hujusmodi est ; " *Sin adhuc dubi-* " *tatis* ; Age," &c. Vide et ad *Il.* ζ, 376.

Ver. 218. Ὄφρα με εὖ γνῶτον.] *Al.* Ὄφρα μ' εὖ γνῶτον.

Ver. 219. Οὐλὴν, τήν ποτέ μοι σὺς ἔλασ'.] Vide suprà ad σ', 391. 393.

Ver. 221. Ὣς εἰπὼν, ῥάκεα, &c.] Vide *Aristot. de Poetic. cap.* 16. et suprà ad σ', 467.

Ver. 223. —— ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα χεῖρε βαλόντε.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι Ut vox ἀμφὶ ad sequentem βάλοντε referatur.

Ὣς δ' αὕτως Ὀδυσεὺς κεφαλὰς καὶ χεῖρας ἔκυσσε.
Καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος ἠελίοιο,
Εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς αὐτὸς ἐρύπακε, φώνησέν τε·
Παύεσθον κλαυθμοῖο, γόοιό τε· μή τις ἴδηται
Ἐξελθὼν μεγάροιο· ἀτὰρ εἴπησι καὶ εἴσω.
Ἀλλὰ προμνηστῖνοι ἐσέλθετε, μηδ' ἅμα πάντες·
Πρῶτος ἐγώ, μετὰ δ' ὔμμες· ἀτὰρ τόδε σῆμα τετύχθω·
Ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν ἠδὲ φαρέτρην·
Ἀλλὰ σὺ, δῖ' Εὔμαιε, φέρων ἀνὰ δώματα τόξον,
Ἐν χείρεσσιν ἐμοὶ θέμεναι· εἰπεῖν τε γυναιξὶ
Κληῖσσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας.
Ἢν δέ τις ἢ στοναχῆς ἠὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
Ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἕρκεσι, μή τι θύραζε
Προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.

Sic autem paritèr Ulysses capita et manus osculatus est.
Et jam lugentibus occidisset lumen Solis,
Nisi Ulysses ipse cohibuisset, locutusque fuisset:
" Cessate à fletu luctuque; nè quis videat
" Egressus domo; at dicat et intùs.
" Sed alius-post-alium intrate, neque simul omnes:
" Primus ego, pòst autem vos; at hoc signum fiat:
" Alii etenim omnes, quotquot proci eximii,
" Non sinent mihi dare arcum et pharetram;
" Sed tu, nobilis Eumaeë, ferens per aedes arcum,
" Manibus mihi impone, dicitoque mulieribus,
" Ut-claudant domûs fores firmitèr aptatas.
" Si autem aliqua vel gemitum vel strepitum intùs audiat
" Virorum nostris in septis, nequaquam foràs
" Prodeat, sed ibidem quietè sit apud opus.

Ver. 225. — ἔκυσσε.] Vide suprà ad ε', 39.

Ver. 226. Καί νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ φάος.] Et fors omne datum traherent per talia tempus. *Æn.* VI, 537.

——— neque avelli possunt, nox humida donec
Invertit cœlum ———. *Æn.* XI, 201.

Ver. 232. —— μνηστῆρες ἀγαυοὶ, Οὐκ ἐάσουσιν.] " Il en donne (inquit Dna. *Dacier*) la " raison dans cette seule épithete, *les fiers* " *Pursuivants*; il veut faire entendre qu'ils " étoient trop orgueilleux pour permettre " qu'un homme, qu'ils regardoient comme " un gueux, entrât avec eux en lice." Attamen nihil opus ut vox ἀγαυοὶ hìc in malam partem accipiatur. Vide suprà ad ά, 106.

Ver. 233. Οὐκ ἐάσουσιν ἐμοὶ δόμεναι βιὸν.] Pronuntiabatur Οὐκ ἄσουσιν ἐμοὶ, &c. Eâdem scilicèt ratione ac *Iliad.* ί, 256.

——— σεῖν μ' οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη.

Et κ', 344.

Ἀλλ' ἰῶμέν μιν σεῦσα ———.

Multùm autem errat *Barnesius*, qui (in annotationibus ad *Iliad.* Ϝ, 42. *Odyss.* σ', 147.) ex hoc loco colligit vocem ἐάω *secundam* corripere. Nam vox ἐάω, uti et aliae omnes in άω purum desinentes, *secundam* et in Futuro et in Aoristo Primo semper producit. Vide ad *Il.* ά, 67. et Ϝ, 42.

Ver. 234. —— δῖ' Εὔμαιε.] *Al.* δὴ Εὔμαιε.

Ver. 235. —— θέμεναι.] *Al.* δόμεναι. Ut suprà *ver.* 233.

Ver. 236 et 241. Κληῖσσαι.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Alii malè κληίσαι sive κληῖσαι. Vide suprà ad σ', 30. et ad *Il.* ά, 140.

Ver. 239. Προβλώσκειν.] Προῖτμαι ἴξω. *Schol.*

Σοὶ δὲ, Φιλοίτιε δῖε, θύρας ἐπιτέλλομαι αὐλῆς
Κληῖσσαι κληῖδι, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰῆλαι.
Ὣς εἰπὼν, εἰσῆλθε δόμους εὖ ναιετάοντας·
Ἕζετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰὼν, ἔνθεν περ ἀνέστη·
Ἐς δ' ἄρα καὶ τὼ δμῶε ἴτην θείου Ὀδυσῆος.
Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μετὰ χερσὶν ἑνώμα,
Θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλας πυρός· ἀλλά μιν οὐδ' ὣς
Ἐντανύσαι δύνατο· μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ὤ πόποι, ἦ μοι ἄχος περὶ τ' αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων·
Οὕτι γάμου τοσσοῦτον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ·
(Εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἀχαιΐδες, ἠμὲν ἐν αὐτῇ
Ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, ἠδ' ἄλλῃσιν πολίεσσιν·)
Ἀλλ' εἰ δὴ τοσσόνδε βίης ἐπιδευέες εἰμὲν
Ἀντιθέου Ὀδυσῆος, ὅτ' οὐ δυνάμεσθα τανύσσαι

" Tibi verò, Philoetie nobilis, fores mando aulae
" Ut claudas clavi, citóque vinculum indas."
Sic locutus, intravit domos habitantibus commodas;
Sedit deindè in sellâ profectus, undè scilicèt surrexerat:
Ingressi sunt autem deindè famuli divini Ulyssis.
Eurymachus verò jam arcum in manibus versabat,
Calefaciens huc et illuc splendore ignis: sed ipsum neque sic
Tendere potuit; valdè autem gemebat glorioso corde:
Ingemiscens verò fatus est, verbumque dixit, et prolocutus est;
" Papae, certè mihi dolor deque *me* ipso et de omnibus:
" Nequaquam nuptias tantum lugeo, dolens licèt:
" (Sunt et aliae multae Achivae, tum in ipsâ
" Circumfluâ Ithacâ, tum in aliis urbibus:)
" Sed si demùm tantoperè virilibus deficientes sumus
" Prae deo-pari Ulysse, ut non possimus tendere

Ver. 241. —— Θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἰῆλαι.] Ὅσοῖν τι καὶ πρὸ ὀλίγου [suprà *ver.* 46.] εἶχεν αἱ τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου θύραι, ἐν αἷς ἡ δίστεγος ἐμέτρει θοῶς ἀνελύσασα πλαῖδα ἐπῆλυν, δεστὶ ἀνοῖξαι. *Eustath.*

Ver. 242. —— δόμους εὖ ναιετάοντας.] Vide ad *Il.* β', 648.

Ver. 244. —— ἄρα.] — *Ut jusserat Ulyses* ——. Suprà *ver.* 230.

Ver. 246. Θάλπων ἔνθα καὶ ἔνθα σέλας πυρός.] Vide suprà ad *ver.* 179.

Ibid. —— σέλας πυρός.] Videtur σέλας hoc in loco (uti notat *Barnesius*) contractum ex σέλαϊ, (vide *Il.* ε', 739.) eodem ferè modo ac δίτα ex δίταα, *Odyss.* τ', 62. ύ, 153. Ita *Hesiodus*:

Ὥς ἄρα τότ' ἐναίσιμα σέλα πυρὸς αἰθομένοιο. *Theogon. ver.* 867.

Ἰστέον δὲ (inquit *Eustathius*) ὅτι σέλας, οὐ μόνον πυρὸς, ἀλλὰ καὶ Ἡλίου. Apud *Homerum* tamen nusquam ita usurpatur.

Ver. 248. —— εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ὅτε πρὸς ὃν μεγαλόκραρα θυμόν.

Ver. 251. —— ἠμὲν ἐν αὐτῇ Ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, ἠδ' ἄλλῃσιν πολίεσσιν.] Ita ex utrâque *Eustathii* editione, ex Codice *Aldino*, et ex *Conrado Ritterhusio, de interpretatione quorundam locorum Oppiani, ad Cyneg.* I. *ver.* 36. edidit *Barnesius*. *Al.* αἱ μὲν ἐν αὐτῇ, &c. Quod (uti ipse annotat *Barnesius*) cum sequenti ἠδ' minùs aptè congruit. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus, habet αἱ δ' ἄλλῃσι πολίεσσιν.

Ver. 254. Ἀντιθέου Ὀδυσῆος.] Ὅρα δὲ (inquit *Eustathius*) τὸ " Ἀντιθέου Ὀδυσῆος " περιμέτρῳ ἐπὶ ἡρωικῆς οὖσι λέξεως, ὡς μὴ ποιοῦντος, εἰ τυχόντου ἐποίει λέγοντος. Eodem modo accipit et Dna. *Dacier*. Verùm neque ut Epitheton hoc, *Ulyssi* toties apud Poetam tributum, vim hoc in loco singularem habere intelligatur, ulla idonea videtur ratio; neque profectò lenimen dolori hic quæri

Τόξον· ἐλεγχείη δὲ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Εὐρύμαχ', οὐχ οὕτως ἔσται· νοέεις δὲ καὶ αὐτός.
Νῦν μὲν γὰρ κατὰ δῆμον ἑορτὴ τοῖο θεοῖο
Ἁγνή· τίς δέ κε τόξα τιταίνοιτ' ; ἀλλὰ ἕκηλοι
Κάτθετ'· ἀτὰρ πελέκεσς γε καὶ εἴκ' εἰῶμεν ἅπαντας
Ἑστάμεν· οὐ μὲν γάρ τιν' ἀναιρήσεσθαι ὀΐω,
Ἐλθόντ' ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
Ἀλλ' ἄγετ', οἰνοχόος μὲν ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν,
Ὄφρα σπείσαντες καταθείομεν ἀγκύλα τόξα.
Ἠῶθεν δὲ κέλεσθε Μελάνθιον, αἰπόλον αἰγῶν,
Αἶγας ἄγειν, αἳ πᾶσι μέγ' ἔξοχοι αἰπολίοισιν,
Ὄφρ' ἐπὶ μηρία θέντες Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ,
Τόξου πειρώμεσθα, καὶ ἐκτελέωμεν ἄεθλον.

" Arcum; probrosum sanè et posteris auditu." 255
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est, Eupithei filius:
" Eurymache, non ita erit; intelligis verò et ipse.
" Nunc etenim in populo festum dei
" Sanctum; quis autem arcus tenderet ? Sed quieti
" Deponite: at secures etiamsi sinamus omnes 260
" Stare, *benè-erit*; haud etenim quenquam sublaturum puto,
" Ingressum domum Laërtiadæ Ulyssis.
" Sed agite, pocillator quidem incipiat poculis,
" Ut libatione-factâ deponamus curvos arcus.
" Manè verò jubete Melanthium, custodem caprarum, 265
" Capras adducere, quæ in omnibus longè præstantissimæ gregibus;
" Ut femoribus impositis *in-honorem* Apollinis inclyti-arcu,
" Arcum tentemus, et perficiamus certamen."

Eurymachus, sed causam doloris simplicitèr exponit.

Ver. 258. —— κατὰ δῆμον ἑορτὴ τοῖο θεοῖο Ἁγνή.] Ἑορτὴ δὲ ἦν ἄρτι, ὡς περαίνοντας, Ἀπόλλωνος ἡλίου, διὰ τὸν ἐν τριακάδι ὡς δεδήλωται σύνοδον Ἀπόλλωνος γὰρ ἱερὰ πᾶσα νουμηνία, καθὰ καὶ ἡ τοῦ σελησιακοῦ μηνὸς ἱσταμένου, ὡς γενέθλιος Ἀπόλλωνος. *Eustath.* Ἡμέραι τινὲς ἐνομίζοντο Ἀθήνησι θεοῖς τισὶν οἷον νουμηνία καὶ ἱσταμένου, Ἀπόλλωνος. *Suidas* ὁ *Barnesio* citatus.

Πρῶτον ἴων, ἔπειτά τε, καὶ ἱσταμένου, ἱερὸν ἦμαρ·
Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
Hesiod. Ἡμέραι, *ver.* 6.

Vide suprà ad ι, 156.

Ibid. —— τοῖο θεοῖο.] Θεοῦ ἱστατευόντος τῷ τόξῳ. *Eustath.*

—— Ἀπόλλωνι κλυτοτόξῳ. Infrà *ver.* 267.

Ver. 259. Ἁγνή.] Καίριον δὲ ἐπίθετον ἑορτῆς, τὸ ἁγνή, διὰ τὴν τηποῦτο ἀγνεμούς. *Eustath.*

Καὶ δύναμαι δ' ἔρδειν ἱερὰ θεῷ ἀθανάτοισι θεοῦσι,
Ἁγνῶς καὶ καθαρῶς ——
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 333.

Ibid. —— τίς δέ κε τόξα τιταίνοι' ; ἀλλὰ ἕκηλοι Κάθετε'.] Ἀνέθετο τὰ τοῦ τόξου Ἀντίνοος εἰς τὸν αὔριον, ὡς μὴν αὐτὸς ἐν ἐρεῖ, ἀναστὰς ἀβλαβῶς θεᾷ τὰ τοῦ ἔργου ἀληθῶς δι, οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀρτιχανοῦντες προπαλοῦνται τὸ θεῖον εἰς σύναρσιν. *Eustath.* ad *ver.* 279. infrà. Immò videtur *Antinous* prætextum hunc certaminis differendi excogitâsse, nè arcum scilicèt suâ vice tendere aggressus, et ipse viribus deficeret.

Ver. 260. —— εἴκ' εἰῶμεν ἅπαντας Ἑστάμεν ——] Vide ad *Il.* ά, 135.

Ver. 263. —— ἐπαρξάσθω δεπάεσσιν.] Similitérque infrà *ver.* 272. ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν. Vide suprà ad ι, 185. et ad *Il.* έ, 471.

Ver. 268. Τόξου πειρώμεσθα, καὶ ἐκτελέωμεν.] Vide suprà ad *ver.* 190.

Ὣς ἔφατ' Ἀντίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσιν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σπείσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμός,
Τοῖσδε δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Κέκλυτέ μευ, μνηστῆρες ἀγακλειτῆς βασιλείης,
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Εὐρυμαχον δὲ μάλιστα καὶ Ἀντίνοον θεοειδέα
Λίσσομ', ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπε·
Νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν·
Ἠῶθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε τόξον ἰδὔξοον, ὄφρα μεθ' ὑμῖν

Sic dixit Antinous: illis autem placebat sermo.
Ipsis verò praecones quidem aquam in manus fuderunt;
Juvenes autem crateras coronârunt potu;
Distribueruntque omnibus, auspicantes poculis.
Illi autem postquam libârant, biberantque, quantum volebat animus,
Inter eos utique dolos-meditans locutus est solers Ulysses:
" Audite me, proci inclytae reginae,
" Ut dicam quae me animus in pectoribus jubet.
" Eurymachum autem maximè et Antinoum deo-parem
" Oro, quoniam et hunc sermonem appositè dixit:
" Nunc quidem dimittite arcum; et committite rem diis;
" Manè verò deus dabit robur cui voluerit.
" Sed agite, mihi date arcum benè-politum, ut inter vos

Ver. 270. —— *κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν.*]

Dant famuli manibus lymphas ——,
Æn. I, 700.

Ver. 271. — *κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.*]

Crateras magnos statuunt, et vina coronant. *Æn.* I, 724.
Vide ad *Il.* ά, 470.

Ver. 274. —— *μετέφη.*] *Al. προσέφη.*

Ver. 276. *Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.*] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato. Quin et apud *Eustathium* in commentario, ubi recitatur tota haec *Ulyssis* oratio, omittitur idem versus. Undè verisimile eum aliundè huc irrepsisse.

Ver. 277. —— *καὶ Ἀντίνοον θεοειδέα.*] *Τὸ δὲ* " *θεοειδέα,*" (inquit *Eustathius*) *νῦν μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπαλλήλως τῷ Ἀντινόῳ πρὸ βραχέων δὲ ὁ ποιητὴς τὸν Εὐρύμαχον οὕτως εἶπεν,* (suprà *ver.* 186.) *καὶ ἦν ἐκείνου κρείττονα. Τοῦτο γὰρ παιζόντων παλαιῶν φασὶν Ὀδυσσεὺς· πολλὰ γὰρ διαφορᾷ Εὐρυμάχου πρὸς Ἀντίνοον τὸν φοινικοῦν καὶ ἄγχιον.* Verùm non ob morum probitatem utrivis tribuitur hoc Epitheton, sed vel ob corporis speciem et pulchritudinem, vel ob fortitudinem, quibus reliquos omnes Procos antecelluisse dicuntur. Vide suprà ad *ver.* 187. Cæterùm Editiones nonnullæ, notante *Barnesio*, hoc in loco habent, *καὶ Ἀντίνοον βασιλῆα.* Quam lectionem et præferre videtur ipse *Barnesius.*

Ibid. —— *θεοειδέα.*] Pronuntiabatur *θεοιδῆ.* Quo modo et scribi posteà coeptum est.

Ver. 279. *Νῦν μὲν παῦσαι τόξον, ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν.*] Versum hunc in nonnullis Exemplaribus deesse testantur *Henricus Stephanus* et *Barnesius.* Verùm, ut ipsi annotant, sine sententiae dispendio non potest abesse.

Ibid. —— *ἐπιτρέψαι δὲ θεοῖσιν.*] *Scholiastes* interpretatur: *Εἶξαι καὶ συγχώρησον τῇ ἴρρῃ.* Verùm cùm vox *ἐπιτρέπω* nusquam apud Poetam hâc significatione occurrat; rectiùs forsan intelligetur hoc de Certaminis eventu Diis committendo. Aptiùs nempè congruet hoc cum sequentibus, *Ἠῶθεν δὲ θεὸς δώσει κράτος ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.* Et hoc sensu planè usurpatur eadem ipsa phrasis suprà σ', 502.

Ἀλλ' ἴχε συγχώρησον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσι.

Et infrà χ', 288, 289.

——— *ἀλλὰ θεοῖσι*
Μῆδον ἐπιτρέψαι ———

Χειρῶν καὶ σθένεος πειρήσομαι, εἴ μοι ἔτ' ἐστὶν
Ἷς, οἵη πάρος ἔσπεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
Ἦ ἤδη μοι ὄλεσσεν ἄλη τ', ἀπομιστίη τε.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως νεμέσησαν,
Δείσαντες, μὴ τόξον ἐΰξοον ἐντανύσειεν.
Ἀντίνοος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ἄ δειλὲ ξείνων, ἔνι τοι φρένες οὐδ' ἠβαιαί·
Οὐκ ἀγαπᾷς, ὅθ' ἕκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν
Δαίνυσαι; οὐδέ τι δαιτὸς ἀμέρδεαι, αὐτὰρ ἀκούεις
Μύθων ἡμετέρων καὶ ῥήσιος; οὐδέ τις ἄλλος
Ἡμετέρων μύθων ξεῖνος καὶ πτωχὸς ἀκούει.
Οἶνός σε τρώει μελιηδὴς, ὅστε καὶ ἄλλους
Βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανδὸν ἔλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνῃ.

" Manus et robur experiar; an mihi adhuc sit
" Vis, qualis anteà erat in flexilibus membris;
" An jam mihi perdiderit vagatioque, et curationis-inopia."
Sic dixit: illi verò omnes supra-modum indignati sunt,
Veriti, nè arcum benè-politum tenderet.
Antinous autem increpabat, verbumque dixit, compellabatque:
" Ah miser hospitum, inest tibi mens nè exigua quidem:
" Nonne contentus es, quòd quietus unà cum superbis nobis
" Epularis? neque omninò convivio privaris, at audis
" Sermones nostros et colloquium? neque quisquam alius
" Nostros sermones hospes et pauper audit.
" Vinum te labefacit dulce, quod utique et alios
" Laedit, quicunque ipsum avidè ceperit, neque modicè biberit.

Ver. 282. ——— *σθένεος πειρήσομαι.*] Vide ad *Il. ι*, 359.

Ver. 284. ——— *ἄλη τ', ἀπομιστίη τε.*] Ἡγοῦντο ἡ πλάνη, καὶ τὸ μὴ ἔχειν κομιδὴν, διὰ ἧς σημαίνεται τὸ σῶμα. *Eustath.*

Ibid. ——— *ἀπομιστίη.*] Vide ad *Il. ι*, 24.

Ver. 289. Οὐκ ἀγαπᾷς, ὅθ' ἕκηλος.] Τὸ δὲ ῥηθὲν "οὐκ ἀγαπᾷς" ἴστασι τοὺς ὕστερον ἀπὸ τοῦ ἀρκεῖσθαι φάναι τὸ ἀγαπᾶν· ὃ καὶ μετὰ δοτικῆς ἐπίσης συντάσσουσιν. *Eustath.*

Ibid. ——— ὅθ' ἕκηλος.] *Al.* ὅ ἕκηλος.

Ibid. ——— ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν.] Σημειοῦνται δὲ οἱ Παλαιοὶ καὶ ὡς ὑπερφιάλους τοὺς μνηστῆρας ὁ Ἀντίνοος ἀπ' ἐπαίνου φησίν· οὐ γὰρ δή πω ψέγει τοὺς παρ' αὐτόν· εἰ μὴ ἄρα βαρυνόμενος λέγει, ὡς ἄξιος κακῶν συπωχεῖσθαι ἡμῖν τοῖς, ὡς οἱ πολλοί φασιν, ὑπερφιάλοις· ᾧ δὴ ὅμοιόν τί ἐστιν ἰφιξῆς καὶ τὸ, [infrà *ver.* 309. 310.] "ἔκηλος πίνε μετ' ἀνδράσι κουρητέροισιν" ὡς γαυρὸν ὄν, ὑπερφιάλους, καὶ κουρητέρους, εἰπεῖν. *Eustath.* Cæterùm vox ὑπερφίαλος, semper alibi apud Poetam, deteriorem in partem usurpata videtur.

Ver. 293. Οἶνός σε τρώει μελιηδὴς.] Καὶ Ἀντίνοος δὲ λίγων πρὸς Ὀδυσσέα, "Οἶνός σε "τρώει μελιηδὴς," αὐτὸς οὐκ ἀπέχετο τοῦ πόματος· διὸ καὶ τρωθεὶς ἀπώλετο [infrà χ', 9. 17.] ἴστι κρατῶν τὸ ποτήριον. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8. sub fine.

Ver. 294. Βλάπτει, ὃς ἂν μιν χανδὸν ἔλῃ, μηδ' αἴσιμα πίνῃ.] Οἶδε δὲ ὁ Ὅμηρος καὶ τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ σύμμετρον τοῦ οἴνου, οἷς τὸν χανδὸν ἔλκοντα [fortè ἐλόντα] αὐτὸν βλάπτεσθαι φησί. ——— Τῆς μέθης δὲ κατασχὼν ὁ Ποιητὴς, ——— διὰ τούτων ἀπολλύμενον παρίστησιν καὶ Εὐρυάλους τὸν Κίνυραν. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8.

Πολλὴς γὰρ οἶνος πίλλ' ἁμαρτάνειν ποιεῖ.
Alexis apud Grotium in Excerptis.

Οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν, κακόν· ἢν δέ τις αὐτὸν
Πίνῃ ἐπιστάμενος, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
Theogn. Gnom. ver. 211.

Οἶνος μὲν θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον,
Πινόμενος κατὰ μέτρον· ὑπὲρ μέτρον δὲ χέρειον.
Panyasis, Eis ἀκρασίαν, Fragm. II.

Ibid. ——— χανδὸν.] Ἀθρόως καὶ πεχνύτως. *Schol.* Sic apud *Nicandrum*;

Χανδὸν ἀμείρεσθαι δίκεται πόσιος ———.
Theriac. ver. 341.

ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit.

Ibid. ——— ἔλῃ, ——— πίνῃ.] Apud *Galenum* citatur ἔλκει, ——— πίνει· *Lib. inscript.* " Quòd

Οἶνος καὶ Κένταυρον ἀγαυλυτὸν Εὐρυτίωνα
Ἄασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου Πειριθόοιο,
Ἐς Λαπίθας ἐλθόνθ'· ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἴνῳ,
Μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα Πειριθόοιο·
Ἥρωας δ' ἄχος εἷλε, δι' ἐκ προθύρου δὲ θύραζε
Ἕλκον ἀναΐξαντες, ἀπ' οὔατα νηλέϊ χαλκῷ,
Ῥινάς τ' ἀμήσαντες· ὁ δέ, φρεσὶν ἦσιν ἀασθείς,
Ἤϊεν ἣν ἄτην ὀχέων ἀεσίφρονι θυμῷ·

" Vinum etiam Centaurum inclytum Eurytiona
" Labefecit in domo magnanimi Pirithoi,
" Ad Lapithas profectum: is nempè postquam mentem labefecerat vino,
" Insaniens mala patravit in domo Pirithoi;
" Heroas verò dolor cepit; ex vestibulo autem foràs
" Pertraxerunt impetu-facto; aures saevo aere,
" Naresque ubi-amputârant: ille autem mente suâ labefactus,
" Ibat suum damnum portans dementi animo;

" *Anim. Mor. Corp. Temperam. sequantur.*" Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet *οἴνου*.

Ver. 295. Οἶνος καὶ Κένταυρον ἀγαυλυτὸν Εὐρυτίωνα "Ασεν, &c.] "Ενα τῶν ἐν τῷ Πειρίθου γάμῳ Κενταύρων ἀπολαμβάνων τὸν Εὐρυτίωνα λέγει, ὅτι τὸν Ἀλφάτου [*Barnesius* edidit τὸν Ἄτραμυν] Θυγατέρα, λέγω δὴ Ἱπποδάμειαν, Πειρίθους περὶ γάμου ἀγόμενος ἐκάλεσε παρὰ συγγένειαν Λαπίθας καὶ Κενταύρους· ὑφὸ μέθης δὲ οἱ Κένταυροι πρωκλίνεις τῶν Λαπιθῶν ἁρπάσαι τὰς γυναῖκας ἐπιχείρησαν· οἱ δὲ ἐχειροδίνεις ἀπέλυον τοὺς Κενταύρους. *Schol.*

Bacchus et ad culpam causas dedit: ille furentes
Centauros leto domuit, Rhœtumque Pholumque,
Et magno Hylæum Lapithis cratere minantem. *Virgil. Georg.* II, 455.

Nam tibi, sævorum sævissime Centaurorum
Euryte, quàm vino pectus, tàm virgine visâ
Ardet; et ebrietas geminata libidine regnat. *Ovid. Metam. lib.* XII. *v.* 219.

At, nè quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata ——————.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xviii. 7.

Ver. 296 et 297. "Ασεν.] Vide ad *Π. ί*, 116.

Ibid. "Ασεν ἐν μεγάρῳ.] Apud *Galenum*, loco suprà citato, itemque in MS. à *Tho. Bentleio* collato legitur "Ασε' ἐν μεγάρῳ. *Athenæus* autem, *lib.* XIV. *cap.* I. sub initio, citat, "Ωλεσ' ἐν μεγάρῳ.

Ver. 298. Μαινόμενος κάκ' ἔρεξε δόμον κάτα.] Τὸν Διόνυσον —— μαινόμενον οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀπὸ τοῦ τοὺς πλείονας ἀκράτου ἐκπίνειν; Θυσιάζειν γίνεσθαι —— " ὁ δ' ἐπεὶ φρένας ἄασεν " οἴνῳ, Μαινόμενος κάκ' ἔρεξε," &c. Κατάνυσις γοῦν τοῦ οἴνου εἰς τὸ σῶμα, ὃς φησὶν Ἡσίοδος, ἰκτινοκέλευθος καὶ ἵππια καὶ μαινόμενα. *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* I. ipso initio.

Καιὸν τὸ πίνειν, ἀπὸ γὰρ οἶνος γίνεται
Καὶ θυμοκοῖτος καὶ ποτηρίξαι καὶ βαλεῖν.
Aristoph. Vesp. ver. 1243.

Protinùs eversæ turbant convivia mensæ,
Raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.
Ovid Metam. lib. XII, 220.

Ibid. —— δόμον κάτα Πειρίθοου.] Apud *Eustathium* in commentario legitur et *γάμον κάτα Πειρίθοου*. Quam lectionem sequitur Dna. *Dacier*. Sed, ut opinor, minùs rectè. Cæterùm apud *Athenæum*, loco suprà citato, legitur *δόμῳ ἐν Πειρίθου*.

Ver. 300. "Ελκον.] *Barnesius* hìc legendum vult Εἷλκον· nè scilicèt " non satis di- " stinguatur à *Participio* Neutro." Quod sanè nihil opus.

Ibid. —— ἀπ' οὔατα νηλέϊ χαλκῷ, Ῥινάς τ' ἀμήσαντες.]

—————— lacerum crudelitèr ora;
Ora manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares. *Æn.* VI, 495.

Ver. 302. —— ἣν ἄτην ὀχέων.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἀχέων. Malè: Nam vox ἀχέων cum istiusmodi *Accusativo* conjuncta nusquam apud Poetam occurrit. At ὀχέων eodem sensu alibi usurpatur:

Οὔ τινας ἡμεῖς ἴσμεν μάλιστ' ὀχέοντας ἴζον
Ἀνθρώπων ——————. *Odyss.* ι, 211.

—————— ἦ τινα καὶ σὺ κακὴν μένα θυμὸν ὀχεύεις,
Ὅς τις ἐγὼν ὀχέοιμι ——————. λ, 617.

Ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι πῖκος ἐτύχθη,
Οἵ τ' αὐτῷ πρώτῳ πακὸν εὕρετο οἰνοβαρείων.
Ὡς καί σοι μέγα πῆμα πιφαύσκομαι, αἶκε τὸ τόξον
Ἐντανύσῃς· οὐ γάρ τευ ἐπητύες ἀντιβολήσεις
Ἡμετέρῳ ἐνὶ δήμῳ, ἄφαρ δέ σε νηὶ μελαίνῃ
Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων,
Πέμψομεν· ἔνθεν δ' οὔτι σαώσεαι· ἀλλὰ ἔπηλος
Πῖνέ τε, μηδ' ἐρίδαινε μετ' ἀνδράσι παυροτέροισι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Ἀντίνο', οὐ μὲν καλὸν ἀτίμβειν, οὐδὲ δίκαιον,
Ξείνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δώμαθ' ἵκηται.
Ἦλπεαι, αἴχ' ὁ ξεῖνος Ὀδυσσῆος μέγα τόξον
Ἐντανύσῃ, χερσίν τε βίηφί τε ἦφι πιθήσας,
Οἴκαδέ μ' ἄξεσθαι, καὶ ἐὴν ϑήσεσθαι ἄκοιτιν;

" Ex quo Centauris et viris contentio facta est;
" Sibique ipsi primo malum invenit *is*, vino gravatus.
" Sic et tibi magnum damnum denuntio, si arcum
" Tetenderis: non enim cujusquam favorem invenies
" Nostro in populo; statim autem te navi nigrâ
" Ad Echetum regem, hominum multatorem omnium,
" Mittemus; indè autem nequaquam salvus-evades: sed quietus
" Bibeque, neque contende cum viris junioribus."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Antinoe, non quidem honestum mulctare, neque justum
" Hospites Telemachi, quicunque has sedes advenerit.
" Putasne, si hospes Ulyssis magnum arcum
" Tetenderit, manibusque viribusque suis fretus,
" Domum *eum* me ducturum, et suam facturum uxorem?

Ver. 303. Ἐξ οὗ Κενταύροισι καὶ ἀνδράσι πῖκος ἐτύχθη.]

Fœmina silvestres Lapithas populumque bimembrem
Turpitèr apposito vertit in arma mero.
Ovid. Am. lib. II. *Eleg.* xii. *v.* 19.

An fera Centauris indicere bella coegit
Atracis Hæmonios Hippodamia viros?
Id. Heroid. Epist. XVII. *ver.* 247.

Vide suprà ad *ver.* 295.

Ibid. Ἐξ οὗ.] Vide ad *Il. ά*, 6.

Ver. 306. 315. Ἐντανύσῃ —— Ἐντανύσῃς.] Apud *Eustathium* in commentario, Ἐντανύσας —— Ἐντανύσει.

Ibid. —— οὐ γάρ τευ ἐπητύες ἀντιβολήσεις] De voce ἐπητύες, quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit, ita *Eustathius*: Ἐπητὺς δὲ, κατὰ μὲν ἁπλᾶ, ὁ αἰνετότατος, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐπαινετός. Ἔστιν δὲ ἐπητὺν τὸν ἐν λόγοις φασὶν ἔχοντα, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐπίνου, ἢ ἐπητὺς ἔξενίσας, ὅ ἐστιν τὸν φρόνιμον καὶ λόγιον. Vide suprà ad *ι'*, 332, et *σ'*, 127. Cæterùm in nonnullis editionibus, notante *Barnesio*, scriptum est ἔπιτύες.

Ibid. —— ἀντιβολήσεις.] Ἀντιβολῆσαι δὲ οὐ τὸ ἐπιτυγχάνειν ἐν ἄλλοις δὲ, τὸ συναντῆσαι· παρὰ δὲ τοῖς ἴστορσι, καὶ τὸ ἐπιτύχειν. *Eustath.*

Ver. 308. Εἰς Ἔχετον βασιλῆα.] Vide suprà ad *σ'*, 84.

Ver. 315. —— βίηφί τε ἦφι πιθήσας.] Vulgati hic legunt βίηφί τε ἦφι πιθήσας. *Barnesius* autem ex Editionum veterum nonnullis restituit βίηφί τε ἦφι. Quo modo habet et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. Atque ita hic legisse liquet et *Scholiasten*, qui interpretatur, τῇ ἐπιτυχῇ. Eandem porrò phrasin (notante *Barnesio*) usurpat Poeta *Iliad. χ'*, 107.

Ἔπευσι ἦφι βίηφι πιθήσας ἄλλοι λαόν.

At phrasis, ἦφι πιθήσας, nusquam alibi occurrit.

Ibid. —— πιθήσας.] *Eustathius* in commentario citat πιστεύσας.

Οὐδ' αὐτός που τοῦτό γ' ἐνὶ στήθεσσιν ἴσλπε·
Μηδέ τις ὑμείων τοῦ γ' εἵνεκα θυμὸν ἀχεύων
Ἐνθάδε δαινύσθω· ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικεν.
Τὴν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντίον ηὔδα·
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,
Οὔτι σε τόνδ' ἄξεσθαι ὀϊόμεθ'· οὐδὲ ἔοικεν·
Ἀλλ' αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν, ἠδὲ γυναικῶν,
Μή ποτέ τις εἴπῃσι κακώτερος ἄλλος Ἀχαιῶν,
Ἢ πολὺ χείρονες ἄνδρες ἀμύμονος ἀνδρὸς ἄκοιτιν
Μνῶνται· ὅτ' οὐδέ τι τόξον ἰὺξοον ἐντανύουσιν·
Ἀλλ' ἄλλος τις, πτωχὸς ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθών,
Ῥηϊδίως ἐτάνυσσε βιὸν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου.
Ὣς ἐρέουσ'· ἡμῖν δὲ ἐλέγχεα ταῦτα γένοιτο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εὐρύμαχ', οὔπως ἔστιν εὐκλείας κατὰ δῆμον
Ἔμμεναι, οἳ δὴ οἶκον ἀτιμάζοντες ἔδουσιν
Ἀνδρὸς ἀριστῆος· τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθε;

" Neque ipse omninò hoc in pectoribus sperat:
" Neque quisquam vestrûm hujus gratiâ animo dolens
" Hic convivetur; quoniam nequaquam quidem decet."
Hanc autem rursùs Eurymachus, Polybi filius, contrà allocutus est:
" Filia Icarii, prudens Penelope,
" Neutiquam te hunc ducturum putamus; neque decet;
" Sed verentes rumorem virorum, et mulierum,
" Nè quandò aliquis dicat deterior alius Achivorum;
" Certè multò pejores viri, eximii viri uxorem
" Ambiunt; quippè neque omninò arcum benè-politum tendunt;
" Sed alius quidam pauper vir errans ubi-advenit,
" Facilè tetendit arcum, misitque per ferrum.
" Sic dicent: nobis verò probra haec fierent."
Hunc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Eurymache, nullo-modo licet bonae-famae-compotes in populo
" Esse; qui scilicèt domum dedecorantes edunt
" Viri optimi: cur verò probra hacc facitis?

Ver. 317. 319 et 322. — ἴσλπε — ἴοικεν.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 318. —— τοῦ γ' εἵνεκα.] Τούτου χάριν, ὅτι οὔτως ἐμὲ ἄξιόν ἐστιν. *Schol.*

Ver. 319. —— οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἴοικεν.] Vide ad *Il.* α', 299.

Ver. 323. Ἀλλ' αἰσχυνόμενοι, &c.] Αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν, ἀτιμάζοντα δηλαδὴ τὸν τοῦ Τηλεμάχου ξένον. Τοῦτο γὰρ ἀναγκαίως ἐκ μακροῦ ἀπὸ κοινοῦ νοητέα, περὶ δίκα συνέχων πάντων. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 312. Cæterùm *Barnesius* et αἰσχυνόμεθα hìc legi annotat.

Ibid. —— αἰσχυνόμενοι φάτιν ἀνδρῶν.]

—— δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλύσσο φήμην·
Φήμη γάρ τις κακὴ σίλεται ——.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 378.

Ver. 324. Μή ποτέ τις εἴπῃσι.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit Μή ποτέ τίς μ' εἴπῃσι. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 326. Μνῶνται· ὅτ' οὐδέ τι.] *Al.* Μνῶνται· οὐδέ τι, et οὐδ' ἔτι.

Ver. 329. —— ἡμῖν δὲ ἐλέγχεα.] *Al.* ἡμῖν δ' ἂν ἐλέγχεα· et ἡμῖν δέ σ' ἐλέγχεα.

Ver. 333. —— τί δ' ἐλέγχεα ταῦτα τίθεσθε.] Τοιοῦτον τὰ μεγάλα παροξύνοντες ἐλέγχεα, τί δή ποτε τὰ μικρὰ φορέσετε. *Eustath.* *Barnesius* autem versionesque pleræque reddunt, " *Cur igitur opprobria hæc facitis;*" ut scilicèt per ἐλέγχεα intelligantur superba et iniqua Procorum facinora. Quod et simplicius videtur.

Ibid. —— ταῦτα.] *Al.* πάντα.

Οὗτος δὲ ξεῖνος, μάλα μὲν μέγας, ἠδ' εὐπηγὴς,
Ἀνδρὸς δ' ἐξ ἀγαθοῦ γένος εὔχεται ἔμμεναι υἱός.
Ἀλλ' ἄγε οἱ δότε τόξον ἐΰξοον, ὄφρα ἴδωμεν·
Ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
Εἴ κέ μιν ἐντανύσῃ, δώῃ δέ οἱ εὖχος Ἀπόλλων,
Ἕσσω μιν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματα καλά·
Δώσω δ' ὀξὺν ἄκοντα, κυνῶν ἀλκτῆρα καὶ ἀνδρῶν,
Καὶ ξίφος ἀμφήκες· δώσω δ' ὑπὸ ποσσὶ τίδιλα·
Πέμψω δ', ὅππη μιν κραδίη θυμός τε κελεύει.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, τόξον μὲν Ἀχαιῶν οὔτις ἐμεῖο
Κρείσσων, ὥ κ' ἐθέλω δόμεναί τε, καὶ ἀρνήσασθαι·
Οὐδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κατανοιρανέουσιν,
Οὐδ' ὅσσοι νήσοισι πρὸς Ἤλιδος ἱπποβότοιο.
Τῶν οὔτις μ' ἀέκοντα βιήσεται, αἴ κ' ἐθέλοιμι
Καὶ καθάπαξ ξείνῳ δόμεναι τάδε τόξα φέρεσθαι.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα, τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,

" Hic autem hospes, valdè quidem magnus et benè-compactus,
" Viroque ex eximio genere gloriatur esse filius.
" Sed age, ei date arcum benè-politum, ut videamus:
" Sic enim edico, hoc verò et perfectum erit;
" Si ipsum tetenderit, dederitque ei gloriam Apollo;
" Induam ipsum laenâque tunicâque, vestimentis pulchris;
" Daboque acutum jaculum, canum propulsatorem et virorum,
" Et ensem ancipitem; dabo porrò sub pedibus calceamenta:
" Mittam verò, quò ipsum cor animusque jubet."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, arcum quidem, Achivorum nullus me,
" Potentior, cui velim dareque, et negare;
" Neque quotquot in asperâ Ithacâ dominantur,
" Neque quotquot in insulis prope Elidem equis-pascendis-aptam.
" Horum nullus mihi invito vim-afferet, si velim
" Et omninò hospiti dare hunc arcum auferendum.
" Sed in domum profecta, tua ipsius opera cura,

Ver. 335. Ἀνδρὸς.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Πατρὸς.

Ver. 337. —— τὸ δὴ καὶ.] *Barnesius* edidit τόδε καί. Vide suprà ad *Il.* β', 257.

Ver. 339. —— εἵματα καλὰ.] *Al.* εἵματα πάντα.

Ver. 342. —— κραδίη θυμός τε κελεύει. *Al.* κραδίη καὶ θυμὸς ἀνώγει.

Ibid. —— κελεύει.] *Al.* κελεύῃ, et κελεύει.

Ver. 346. Οὐδ' ὅσσοι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Οὔθ' ὅσσοι.

Ibid. —— κραναὴν Ἰθάκην.] Vide suprà ad ά, 25. 27.

Ibid. —— κατανοιρανέουσιν.] *Al.* πάντα ἀμφιέπουσιν.

Ver. 347. —— νήσοισι πρὸς Ἤλιδος.] Ταῖς περὶ τὸ Δουλίχιον. *Schol.* Νῆσοι δὲ ἐγγὺς Ἤλιδος, Δουλίχιον, Ζάκυνθος, Σάμη, καὶ λοιπαὶ. *Eustathius.* Vide suprà ad ω', 247. *fqc.* Cæterùm alii hic legunt νήσοισι πρὸς Ἤλιδος.

Ver. 348. —— αἴ κ' ἐθέλοιμι.] *Al.* αἴ κε θέλοιμι. Vide suprà ad ά, 316.

Ver. 349. —— καθάπαξ.] Τὸ δὴ, καθάπαξ, ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ παντελὲς, ἅπαξ ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι σημειοῦνται οἱ Παλαιοί. *Eustath.*

Ver. 350. 352. —— τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε, —— τόξῳ δ' ἄνδρεσσι μελήσει.] Vide ad *Il.* ζ', 490.

Ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· τόξον δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ἡ μὲν θαμβήσασα, πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
Παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
Ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Αὐτὰρ ὁ τόξα λαβὼν φέρε καμπύλα δῖος ὑφορβός·
Μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὁμόκλεον ἐν μεγάροισιν·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Πῆ δὴ καμπύλα τόξα φέρεις, ἀμέγαρτε συβῶτα,
Πλαγκτέ; τάχ' αὖ σ' ἐφ' ὕεσσι κύνες ταχέες κατέδονται
Οἷον ἀπ' ἀνθρώπων, οὓς ἔτρεφες· εἴ κεν Ἀπόλλων
Ἡμῖν ἱλήκῃσι καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ὁ θῆκε φέρων αὐτῷ ἐνὶ χώρῳ,
Δείσας, οὕνεκα πολλοὶ ὁμόκλεον ἐν μεγάροισι.
Τηλέμαχος δ' ἐτέρωθεν ἀπειλήσας ἠγεγώνει·

" Telamque columque; et ancillas jube
" Opus obire: arcus autem viris curae erit
" Omnibus, maximè verò mihi; hujus enim imperium est in domo."
Illa quidem attonita, retrò in domum ivit;
Filii enim sermonem prudentem posuit in animo.
In coenaculum autem quum-ascenderat cum famulis mulieribus,
Flebat deindè Ulyssem, dilectum maritum, donec ipsi somnum
Dulcem palpebris immisit caesia-oculis Minerva.
Caeterùm arcum sumptum ferebat curvum nobilis subulcus:
Proci autem proindè omnes increpabant in aedibus:
Sic verò aliquis dicebat juvenum superborum:
" Quónam demùm curvum arcum fers, immanis subulce,
" Amens? citò tandem te apud sues canes comedent
" Seorsùm ab hominibus, quos [canes] nutrivisti; si Apollo
" Nobis propitius-sit, et immortales dii alii."
Sic dixerunt: at ille posuit ferens ipso in loco,
Veritus, quoniam multi increpabant in aedibus.
Telemachus autem ex-alterâ-parte minatus clamabat:

Ver. 354. Ἡ μὲν θαμβήσασα, πάλιν οἰκόνδε βεβήκει.] Optimè Poeta, Procorum cædem jamjam memoraturus, *Penelopen*, quam cædi isti interesse minimè conveniret, priùs amovet. Ὅτι προσαγαγὼν πάσιν ἀναγκαίως ὁ Ποιητὴς τὴν Πηνελόπην τῆς γυναικωνίτιδος ἐφ' ὅσον ἰσχύειν, καὶ ἀνύειν δι' αὐτῆς τὴν τοῦ τόξου κατάθεσιν ἐμελλήσαν, εἶτα διαγνοὺς, ὡς οὐκέτι χρεία ἦλθε ταύτης ἐκεῖ τοῖς ἔξω, συστέλλει αὐτὴν τοῦ λαοῦ διεξιόντα. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ παιζει βαθὺ, ὡς ἂν μηδενὸς τῶν γυναικείων αἰσθομένη ὅτι γίνεται, παραδέξει ὕστερον καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀναγνώσεται τὸ ἔλεγχος, καὶ μάθοι ἐξελωλότας τοὺς μνηστῆρας. *Eustath.*

Ver. 360. ——— ἄρα.] *Ut expectandum erat* ———.

Ver. 363. Πλαγκτέ.] Παροιμιακῶς τὸν διάπυρον στιλπνημένον. *Schol.* Παρόμοιον καὶ στιλπνημένε τὸν διάπυρον. *Hesych.* ad vocem Πλαγκτέ.

Ibid. ——— τάχ' αὖ σ'.] *Al.* τάχ' ἂν σ'.

Ibid. ——— κατέδονται.] *Al.* κατέδοντας.

Ver. 365. ——— ἱλήκῃσι.] Ἵλεως γίνεται. *Schol.*

Ver. 366. ——— αὐτῷ.] *Al.* αὐτῇ.

Ἄσσα, πρόσω φέρε τόξα· (τάχ' οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις·)
Μή σε, καὶ ὁπλότερός περ ἐών, ἀγερώνδε δίωμαι
Βάλλων χερμαδίοισι· βίηφι δὲ φέρτερός εἰμι.
Αἴ γὰρ πάντων τόσσον, ὅσα κατὰ δῶματ' ἔασι,
Μνηστήρων χερσίν τε βίηφί τε φέρτερος εἴην·
Τῷ κε τάχα στυγερῶς τιν' ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι
Ἡμετέρου ἐξ οἴκου· ἐπὶ κακὰ μηχανόωνται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέλασσαν
Μνηστῆρες· καὶ δὴ μεθίεν χαλεποῖο χόλοιο
Τηλεμάχῳ· τὰ δὲ τόξα φέρων ἀνὰ δῶμα συβώτης
Ἐν χείρεσσ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δῆκε παραστάς.
Ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Τηλέμαχος κέλεταί σε, περίφρων Εὐρύκλεια,
Κληῖσσαι μεγάροιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας.
Ἢν δέ τις ἢ στοναχῆς ἠὲ κτύπου ἔνδον ἀκούσῃ
Ἀνδρῶν ἡμετέροισιν ἐν ἕρκεσι, μή τι θύραζε
Προβλώσκειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀκὴν ἔμεναι παρὰ ἔργῳ.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
Κλῆισσεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων.

" Heus, ulteriùs fer arcum; (citò non benè omnibus obedies:)
" Nè te, et junior licèt sim, in agrum pellam
" Percutiens saxis; viribus autem præstantior sum.
" Utinam enim omnibus tantum, quotquot in sedibus sunt,
" Procis manibus viribusque præstantior essem:
" Tunc statim gravitèr aliquem ego mitterem ire
" Nostrâ ex domo; quoniam mala machinantur."
Sic dixit: omnes autem super ipso suavitèr riserunt
Proci; et jam remiserunt à gravi irâ
Erga Telemachum: arcum verò ferens per domum subulcus
Manibus Ulyssi prudenti imposuit adstans.
Evocatam autem allocutus est nutricem Eurycleam:
" Telemachus jubet te, prudens Eurycles,
" Claudere domûs fores firmitèr aptatas.
" Si autem aliqua vel gemitum vel strepitum intùs audiat
" Virorum nostris in septis, nequaquam foràs
" Prodeat, sed ibidem quietè sit apud opus."
Sic utique dixit: illi autem pennarum-expers fuit verbum.
Clausit verò fores aedium habitantibus commodarum.

Ver. 369. —— Ἄσσα.] Vide suprà ad σ', 31.

Ibid. —— οὐκ εὖ πᾶσι πιθήσεις·] Παροιμιώδως καὶ ἐπὶ ἀρίστου, καὶ πᾶσιν ἀδίλοντος πάντα πιθέσθαι. *Eustath.*

Ver. 374. —— ἐγὼ πέμψαιμι νέεσθαι.] Apud *Eustathium*, et in contextu et in commentario, ἐγὼν ἀπόπεμψα.

Ver. 381. Τηλέμαχος κέλεταί σε, &c.] Καὶ οὐκ ἀληθεύει μὲν ὁ Εὔμαιος, εἰπὼν ὡς ὁ Τηλέμαχος οὕτω κελεύει, [vide suprà ad ver. 235. &c.] πλὴν ὡς πιστευθεὶς ψεύδεται καὶ αὐτός. οὐ γὰρ ἴδει πάντως εἰπὼν ἐπὶ τοῦ Ὀδυσσέως κέλεταί σε τάδε ποιῆσαι, οὐ γὰρ οἶδε τὸν αὐτῆς ἐκείνου ἀναγνωρισμόν. *Eustath.*

Ver. 382. 387. et 389. Κλῆισσαι —— Κλῆισσεν.] Vide suprà ad ver. 236. et ad σ', 30.

Ver. 386. —— τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.] Vide suprà ad ρ', 57.

Σιγῇ δ' ἐξ οἴκοιο Φιλοίτιος ἄλτο θύραζε,
Κληῖσεν δ' ἄρ' ἔπειτα θύρας εὐερκέος αὐλῆς.
Κεῖτο δ' ὑπ' αἰθούσῃ ὅπλον νεὸς ἀμφιελίσσης
Βύβλινον, ᾧ ῥ' ἐπίδησε θύρας, ἐς δ' ἤϊεν αὐτός.
Ἕζετ' ἔπειτ' ἐπὶ δίφρον ἰὼν, ἔνθεν περ ἀνέστη,
Εἰσορόων Ὀδυσῆα· ὁ δ' ἤδη τόξον ἐνώμα,
Πάντη ἀναστρωφῶν, περιρρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα,
Μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν, ἀποιχομένοιο ἄνακτος.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ἦ τις δηρὸν καὶ ἐπίπλοπος ἔπλετο τόξων,

Tacitè porrò ex domo Philoetius prosiliit foràs,
Clausitque deindè fores benè-munitæ aulæ.
Jacebat autem sub porticu funis navis remis-utrinque-agitatæ
Byblinus, quo scilicèt illigavit januas: ingressus est verò ipse.
Sedebat deindè in sellâ profectus, undè scilicèt surrexerat,
Inspiciens Ulyssem: ille autem jam arcum tractabat,
Omni-ex-parte versans, tentans huc et illuc;
Nè cornua vermes edissent, absente domino.
Sic verò aliquis dicebat, intuitus in propinquum alium:
" Sane *hic* aliquis peritus et sagax est arcuum;

Ver. 389. —— ἆῤ'.] *Uti ei præceperat Ulysses* —— suprà *ver.* 240.

Ver. 390. —— ὅπλον νεὸς.] Σχολιον. *Schol.* Ita suprà ξ', 345. 346.

Ἔνθ' ἰμὰς κατέδησαν ἰῢσσέλμῳ ἐνὶ νηῒ,
Ὅπλῳ ἰῢσσοριφῆι σοιρικῆς· ——.

Ver. 391. Βύβλινον] Καινόβλινον· οἱ δὲ τὸ ἐκ παπύρου. *Schol.* Dna. *Dacier* vertit, *un cable d' Ægypte;* et in annotationibus exponit; " Un cable fait de la plante appellée *biblus*, " qui croissoit dans les marais d'Egypte." Atque hujus plantæ meminit *Strabo*; Φύεται δ' ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις ἥτε βίβλος ——, Ἡ μὲν βίβλος ψιλὰ βάζδος ἐστὶν, ἐφ' ἅμαξαν ἔχουσα χαλαμ. *Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1151. *al.* 799. Hinc scribitur et Βίβλινον· Atque ita in commentario *Eustathius*: Βίβλινον δὲ (inquit) οὐ τὸ ἐκ βίβλου, ἤτοι παπύρου Αἰγυπτίας, ἀλλὰ βοτάνης τινὸς ἐμφυομένης παπύρῳ. Οἱ δὲ καινόβλινόν φασιν ἔστιγον δὲ, τὸ ἐκ φιλύρας. Cæterùm *Masson*, *Hist. Critique de la Republ. des Lettres*, Tom. XV. *pag.* 306. 307. Poetam funem hunc *Byblinum* à *Byblo*, oppido quodam ubi navium rudentes fiebant, appellâsse contendit. Quin et oppidi maritimi ita nominati meminit *Dionysius* in *Periegesi*:

Βύβλον τ' ἀγχίαλον ——. *ver.* 912.

Ibid. —— ᾧ ῥ'.] *Quo scilicèt* ——.

Ver. 394. — ἀναστρωφῶν,] *Al.* ἀσαστρωφῶν.

Ibid. —— στιῤῥώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα, Μὴ κέρα ἶπες ἔδοιεν.] Ὀδυσεὺς μὲν τὸ τόξον πάντα ἀναστρωφῶν, ἴνα μὴ οὐδεὶς τῶν περὶ αὐτὸν ἑστώτων, ἐπιῤῥᾴπτῃ ἔνθα καὶ ἔνθα, μὴ κέρα ἶπες ἔδωσί τι ἄν, ὑγιοῦς μὲν ὄντος τοῦ τόξου, ἐγχειρήσῃ τῇ ἴξυγι· ἀκριωθέντος δὲ, μαχαίσασθαί τι ἔτοιμα. —— Ἴστέον δὲ ὅτι Ζηνόδοτος οἱ ἶπες κέρατα ἐφύμνια καὶ καταστόματα, παραγλύπτα, φησὶ, κώνωψι· γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἴπτειν, ἤτοι φθείρειν. Τοὺς δὲ ὑφ' ἓν, κερατίτας, γράφουσι, διὰ τοῦ ι ἐν τοῖς κέρασιν ἴστις, περὶ διαστολὴν τοῦ ι φυσικῆς. Ἄλλοι δὲ, περαίδας, ὡς ἀπὸ τοῦ περαίζειν ἵνα δηλαδὴ τὰς τῶν τόξων φαρετράδας. *Eustath.*

Ver. 395. —— κέρα.] Κεράτινον δ' ἦν, φησὶ, ὡς φαίνεται, τὸ τόξον· οὐ μὴν, κατὰ τὰ σήμερα Σπαθικὰ, ξύλινον. *Eustath. Barnesius* autem Veteres hâc in re non rectè judicâsse contendit: " Τὰ κέρα enim," inquit, " hoc in " loco, *Duas* potiùs Arcûs *extremitates* no- " tant, quæ ex *Cornu* ferè esse solent: quæ- " que si exesæ fuerint, nullatenùs tali Ar- " cui fidendum." Attamen *Pandari* Arcum totum ex Capri cornubus factum narrat ipse Poeta, *Iliad.* δ', 105. 109. &c.

Ver. 397. Ἦ τις δηρὸν] Θαυμασταὶ, ἐφ' ᾧ τὸ ἐπίπλοπος. *Schol.* Cæterùm apud *Plutarchum*, de *Oraculorum Defectu*, citatur, Εἴ τις δηρὸν ——.

Ibid. —— ἐπίπλοπος.] Ἐπιπλωτὸν, ἐφικτὸν, πλέκτον· πλέκτον γὰρ τὸ ἐπιθυμεῖν, καὶ πλέκτης ὁ ἐπιθυμητὴς τῶν ἀλλοτρίων. *Schol.* Θαυμασταὶ τῶν τόξων ὁ ξένος, καὶ πλέκτον εἰς νοῦν τὸν αὐτῶν ἐμβέμυκε. *Eustath.* Porrò MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc habet ἐπίπλεκτος.

Ἦ ῥά νύ που τοιαῦτα καὶ αὐτῷ οἴκοθι κεῖται,
Ἦ ὅγ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν· ὡς ἐνὶ χερσὶ
Νωμᾷ ἔνθα καὶ ἔνθα κακῶν ἔμπαιος ἀλήτης.
Ἄλλος δ' αὖτ' εἶπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Αἴ γὰρ δὴ τοσσοῦτον ὀνήσιος ἀντιάσειεν,
Ὡς οὗτός ποτε τοῦτο δυνήσεται ἐντανύσασθαι.
Ὣς ἄρ' ἔφαν μνηστῆρες· ἀτὰρ πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Αὐτίκ' ἐπεὶ μέγα τόξον ἐβάστασε, καὶ ἴδε πάντη,
Ὡς ὅτ' ἀνὴρ φόρμιγγος ἐπιστάμενος καὶ ἀοιδῆς
Ῥηϊδίως ἐτάνυσσε νέῳ ἐπὶ κόλλοπι χορδὴν,
Ἄψας ἀμφοτέρωθεν ἐϋστρεφὲς ἔντερον οἰὸς,
Ὡς ἄρ' ἄτερ σπουδῆς τάνυσε μέγα τόξον Ὀδυσσεύς·
Δεξιτερῇ δ' ἄρα χειρὶ λαβὼν πειρήσατο νευρῆς·
Ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε, χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν.

" Aut sanè alicubi tales et ipsi domi jacent,
" Aut ille molitur facere; ita in manibus
" Versat huc et illuc malorum expertus erro."
Alius autem rursùs dicebat juvenum superborum:
" Utinam enim jam tantoperè utilitatis particeps-fiat,
" Ut iste unquam hunc poterit tendere."
Sic utique dixerunt proci: at solers Ulysses,
Statim postquàm magnum arcum ponderavit, et vidit undique,
Sicut quandò vir citharæ peritus et cantûs
Facilè extendit novo in clavo chordam,
Ubi nexuerit utrinque benè-tortum intestinum ovis;
Sic utique sine nisu tetendit magnum arcum Ulysses:
Dexterâ autem deindè manu prehensum tentavit nervum;
Hic verò subtùs clarè sonuit, hirundini similis voce.

Ver. 399. Ἦ ὅγ' ἐφορμᾶται ποιησέμεν.] Ἵνα ἢ ἐξιπλώσῃ αὐτὰ [τόξα] οἷς ἔχει, (*ver.* 398.) ἢ ἵνα ποιήσῃ ὅμοια. *Eustath. Barnesius* aliique vertunt, " *Vel* certè *hic parat* aliquid " *facere.*" Sed potior videtur *Eustathii* interpretatio: Facilius enim vocem ποιησέμεν de arcubus, (de quibus loquitur Poeta *ver.* 397. 398.) accipere; quàm voculam σι, quæ sensum tam diversum inducat, subintelligere.

Ver. 400. ——— ἔμπαιος.] Vide suprà ad ὑ, 379.

Ver. 402. —— τοσσοῦτον ὀνήσιος ἀντιάσειεν, Ὡς οὗτός ποτε τοῦτο.] *Barnesius* vertit, " Tan- " tum utilitatis obviaret mihi, *Quantum, &c.*" Cui interpretationi favere quidem videtur sequens vox οὗτος. Rectiùs autem, ut opinor, *Scholiastes*: Ὁ νεῦς, ἴδοι καὶ ἐφ' τοσοῦτον ὄνησιν, ἂν βούλεται, λάβοι.

Ver. 406. Ὡς ὅτ' ἀνὴρ.] Apud *Eustathium*, Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ.

Ver. 407. ——— ἐπὶ κόλλοπι.] Apud *Eustathium*, περὶ κόλλοπι.

Ibid. ——— κόλλοπι.] Κολλάβῳ· ὑρηνται δὲ παρὰ τὴν κόλλαν. *Schol.* Κόλλοψ δὲ, ὁ περὶ τὰς ὕστερον κόλλαβος, δι' οὗ τείνονται αἱ τοιαῦται χορδαί. *Eustath.*

Ver. 408. ——— ἐϋστρεφὲς ἔντερον οἰὸς.] Τὴν χορδήν. *Schol.*

Ver. 409. ——— τάνυσε μέγα.] *Barnesius* ed[illegible] τάνυσεν. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 410. —— πειρήσατο.] *Al.* πειρήσετο.

Ver. 411. Ἡ δ' ὑπὸ καλὸν ἄεισε.]

——— sonat unà lethifer arcus.
Æn. IX, 631.

Ibid. —— χελιδόνι εἰκέλη αὐδήν.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι χελιδόνι, οὐ μὴν ἀηδόνι, πεφυκόσαν εἶπεν αὐτὴν νευρὰν, ἐπεὶ μὴ πρὸς ἡδύτητα ἡ ὁμοίωσις, ἀλλὰ μόνον πρὸς ποιότητα φωνῆς ἠχούσης ὑπότρεχυ. *Eustath.*

Μνηστῆρσιν δ' ἄρ' ἄχος γένετο μέγα, πᾶσι δ' ἄρα χρὼς
Ἐτράπετο· Ζεὺς δὲ μεγάλ' ἔκτυπε, σήματα φαίνων·
Γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,
Ὅττι ῥά οἱ τέρας ἧκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.
Εἵλετο δ' ὠκὺν ὀϊστὸν, ὅς οἱ παρέπειτο τραπέζῃ
Γυμνός· τοὶ δ' ἄλλοι κοίλης ἔντοσθε φαρέτρης
Κείατο, τῶν τάχ' ἔμελλον Ἀχαιοὶ πειρήσεσθαι·
Τόν ῥ' ἐπὶ πήχει ἐλὼν, εἶλκεν νευρὴν γλυφίδας τε,
Αὐτόθεν ἐκ δίφροιο καθήμενος, ἧκε δ' ὀϊστὸν
Ἄντα τιτυσκόμενος· πελέκεων δ' οὐκ ἤμβροτε πάντων
Πρώτης στειλειῆς, διὰ δ' ἀμπερὲς ἦλθε θύραζε
Ἰὸς χαλκοβαρής· ὁ δὲ Τηλέμαχον προσέειπεν·
Τηλέμαχ', οὔ σ' ὁ ξεῖνος ἐνὶ μεγάροισιν ἐλέγχει
Ἥμενος· οὐδέ τι τοῦ σκοποῦ ἤμβροτον, οὐδέ τι τόξον
Δὴν ἔκαμον τανύων· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·

Procis autem irdè dolor factus est magnus; omnibusque color
Mutatus est: Jupiter verò valdè intonuit, signa ostendens:
Gavisus autem est deindè multa-passus nobilis Ulysses,
Quòd scilicèt sibi ostentum misisset Saturni filius versuti.
Sumpsit verò velocem sagittam, quæ ei adjacebat mensæ
Nuda; caeterae autem cavam intra pharetram
Jacebant, quas citò erant Achivi experturi:
Hanc utique ad arcûs-medium ubi-applicuerat, trahebat nervum crenasque,
Indidem ex sellâ sedens; misit autem sagittam
Ex-adverso collimans: securium verò non aberravit omnium
A primo foramine; transivit autem penitùs foràs
Sagitta aere-gravis: ipse verò Telemachum allocutus est:
" Telemache, non te hospes in aedibus dedecorat
" Sedens; neque omninò à scopo aberravi, neque arcum
" Diù laboravi tendens: adhuc mihi robur integrum est:

Ver. 412. —— πᾶσι δ' ἄρα χρὼς Ἐτράπετο.] Εἰς ὠχρίαν δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 413. Ἐτράπετο.] Vide suprà ad ι, 491. et ad *Il.* ά, 199.

Ver. 415. —— τέρας ἧκε.] Τέρας δὶ, ἢ διὰ τὸ ὡς τέκος καὶ νῦν ἀνίφλον τοῦ ἀέρος· ἢ καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀνωτάτω τόπων, ἔνθα καὶ τὰ τέρατα, οἷς τὸ τέρας παρωνυμίται. *Eustath.* Atqui videtur tonitru hoc ideò potiùs portentum dictum, quòd isto præcipuè tempore, simul atque *Ulysses* arcum tetendisset, acciderit.

Ibid. —— τεῦξε.] *Al.* τάξε.

Ver. 416. Εἵλετο δ' ὠκὺν ὀϊστὸν.]

—— auratâ volucrem Threïssa sagittam
Depromsit pharetrâ. —— *Æn.* XI, 858.

Ver. 418. —— Ἀχαιοὶ.] Vide suprà ad ε', 513.

Ver. 419. —— ἐπὶ πήχει ἐλὼν.] Πήχει, τῷ τοῦ τόξου πέρατι. *Schol.* Ἐστὶ δὲ τὸ μὲν, "ἐπὶ πήχει ἐλὼν," ἀντὶ τοῦ, κρατήσας καὶ θὶς τὸν ὀϊστὸν ἐπὶ τῷ πήχει τοῦ τόξου, ἤγουν τῷ πέρατι, ἔνθα ἡ τοῦ τόξου λαβή. *Eustath.*

Ibid. —— εἶλκεν νευρὴν γλυφίδας τε.]

—— nervoque obversus equino
Contendit telum; diversaque brachia ducens,
Constitit. —— *Æn.* IX, 622.

—— cornuque infensa tetendit;
Et duxit longè, donec curvata coïrent
Inter se capita. —— *Æn.* XI, 859.

Ver. 422. Πρώτης στειλειῆς.] Διὰ πρώτης γὰρ ἦλθε [Ita ex MS. edidit *Barnesius*, pro vulgato ἡ τῆς] τῶν στιλίσεων λεγομένων ἤλων. *Schol.*

Ver. 424. —— ἰλάσκετο.] *Al.* ἀτίζετο.

Ver. 425. —— οὐδέ τι τοῦ.] *Al.* οὐδ' ἐπὶ τοῦ.

Ibid. —— ἤμβροτον.] *Al.* ἤμβροτον.

Οὐχ ὥς με μνηστῆρες ἀτιμάζοντες ὄνονται.
Νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον Ἀχαιοῖσιν τετυκέσθαι
Ἐν φάει, αὐτὰρ ἔπειτα καὶ ἄλλως ἐψιάασθαι
Μολπῇ καὶ φόρμιγγι· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
Ἦ, καὶ ἐπ' ὀφρύσι νεῦσεν· ὁ δ' ἀμφέθετο ξίφος ὀξὺ
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο·
Ἀμφὶ δὲ χεῖρα φίλην βάλεν ἔγχει· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτοῦ
Πὰρ θρόνῳ εἰστήκει, κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.

" Non uti me proci ignominiâ-afficientes vituperant.
" Nunc autem hora et coenam Achivis parandi
" In luce; at posteà et alitèr delectandi-se
" Cantu et citharâ; haec etenim *sunt* ornamenta convivii."
Dixit, et superciliis innuit: circumposuit autem sibi ensem acutum
Telemachus, dilectus filius Ulyssis divini;
Circumque manum charam jecit hastae: propè verò ipsum
Juxta sellam stetit, armatus splendido aere.

Ver. 427. Οὐχ ὥς με μνηστῆρες ἀτιμάζοντες ὄνονται.] Vide suprà ad σ', 361.

Ver. 428. Νῦν δ' ὥρη καὶ δόρπον.] Παρέλκει τὸν διάκονον αὐτῶν· τὸ μὲν οὖν δεῖπνον, ἀντὶ τοῦ θοινάσον, τὸ δὲ ἐψιάασθαι, (*ver.* 429.) ἀντὶ τοῦ αἰμάζειν. *Schol.*

Ver. 430. —— τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.] Vide suprà ad ρ', 271.

Ver. 434. Πὰρ θρόνῳ εἰστήκει.] *Al.* Πὰρ θρόνον ἱστήκει.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Χ'

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Χ'

Τὰ περὶ τὴν μνηστηροφονίαν ἐργασάμενος Ὀδυσσεὺς παρούσης Ἀθηνᾶς, ἐν τοῖς ἔξω τὰς θεραπαίνας διὰ Τηλεμάχου καὶ τῶν οἰκείων κολάζει, ἅμα Μελανθίῳ.

Ἐπιγραφαί.

Μνηστηροφονία.

Ἄλλως.

Χῖ, Ὀδυσεὺς μνηστῆρας ἐκαίνυτο πηλεῖ χαλκῷ.

Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἅλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδόν, ἔχων βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην
Ἰῶν ἐμπλείην· ταχέας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς
Αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν· μετὰ δὲ μνηστῆρσιν ἔειπεν·
Οὗτος μὲν δὴ ἄεθλος ἀάατος ἐκτετέλεσται·

CASTRUM nudatus est pannis solers Ulysses;
Insilitque in magnum limen, habens arcum, et pharetram
Sagittis plenam; celeres autem effudit sagittas
Ibidem ante pedes: inter procos verò dixit:
" Hoc quidem demùm certamen difficile perfectum est;

Ver. 1. Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων.] Νοητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ζωσάμενος Ὀδυσσεὺς ἐγυμνώθη τὰ σκέλη μόνα· —— οὐ γὰρ δή που τὸ ὅλον ἐγύμνου σῶμα, εἰς πόλιμον παραστατόμενος. *Eustath.*

Ver. 2. Ἅλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδόν.] Τὸν Ὀδυσσέα ὅταν ἐπὶ τὸν οὐδὸν ἐφαλλόμενον ἔδῃς, ἐμφανῆ γιγνόμενον τοῖς μνηστῆρσι, καὶ ἐκχέοντα τοὺς ὀϊστοὺς πρὸ τῶν ποδῶν —— τότε πύστεσθαι ἔμφρων εἶ, ἢ ἔξω σαυτοῦ γίγνῃ; καὶ παρὰ τοῖς πεφάγμασιν εἶναι σοῦ ἔοικε ἡ ψυχὴ οἷς λίγυς ἐνθουσιάζουσα, ἢ ἐν Ἰδάῃ οὖσιν, ἢ ἐν Τροίᾳ, ἢ ὅπως ἦν καὶ τὰ ἔπη ἴσχῃ. *Plato in Ione.*

Ibid. Ἅλτο.] Ita apud *Homerum* semper scribitur hæc vox, notante *Barnesio*. *Al.* Ἄλτο. Vide ad *Il.* Θ', 85.

Ver. 3. —— ἐμπλείην.] *Al.* ἐμπλείην.

Ver. 5. —— ἄεθλος ἀάατος.] Ἀάατος ἢ δύναται ἡ δίχα βλάβης ἐνταῦθα εἶναι ἴσα λίγη Ὀδυσσεὺς, ὡς οὐ πολυελαΐδης, ὦ μνηστῆρες, ἰμὰ ὁ παρὼν ἄεθλος, ὡς ὑμεῖς ὀλίγιστοι, ἀλλὰ ἐντελεσμένος ἄπας, καὶ ὡς ἀστῶν, ἀβλαβής. Αἴγυπτος δ' ἂν αὐτὸν καὶ ἄλλως ἱερωσύνῃ ἀάατον, ἤγουν πολυελαΐδη, πατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς μνηστῆρσι. *Eustath.* Priorem interpretationem hîc secuti sunt plerique. Vide autem suprà ad φ', 91.

Νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὔπω τις βάλεν ἀνὴρ,
Εἴσομαι, αἴ κε τύχοιμι, πόρῃ δέ μοι εὖχος Ἀπόλλων.
Ἦ, καὶ ἐπ' Ἀντινόῳ ἰθύνετο πικρὸν ὀϊστόν.
Ἤτοι ὁ καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε
Χρύσεον, ἄμφωτον· καὶ δὴ μετὰ χερσὶν ἑνώμα,
Ὄφρα πίοι οἴνοιο· φόνος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ
Μέμβλετο· τίς κ' οἴοιτο μετ' ἀνδράσι δαιτυμόνεσσι,
Μοῦνον ἐνὶ πλειόνεσσι, καὶ εἰ μάλα καρτερὸς εἴη,
Οἱ τεύξειν θάνατόν τε κακὸν, καὶ κῆρα μέλαιναν;
Τὸν δ' Ὀδυσεὺς κατὰ λαιμὸν ἐπισχόμενος βάλεν ἰῷ·
Ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἦλυθ' ἀκωκή.
Ἐκλίνθη δ' ἐτέρωσε, δέπας δέ οἱ ἔπεσε χειρὸς
Βλημένου· αὐτίκα δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥῖνας παχὺς ἦλθεν
Αἵματος ἀνδρομέοιο· θοῶς δ' ἀπὸ οἷο τράπεζαν

" Nunc denuò scopum alium, quem nondum quisquam percussit vir,
" Videbo, an consequar; praebeatque mihi gloriam Apollo."
Dixit; et in Antinoum dirigebat amaram sagittam.
Sanè ille pulchrum poculum sublatum-ibat
Aureum, utrinque-ansatum; et jam manibus tractabat,
Ut biberet de-vino: caedes verò ei non in animo
Curae-erat: quis putaret inter viros convivas,
Solum inter plures, etiamsi valdè fortis esset,
Ei structurum mortem malam, et fatum nigrum?
Hunc utique Ulysses ad guttur nactus percussit sagittâ;
E-regione verò teneram per cervicem ivit cuspis.
Declinatus est autem *is* aliorsùm, poculumque ei excidit manu
Percusso: statim verò fistula per nares crassa venit
Sanguinis humani; citò autem à se mensam

Ibid. —— ἰωτιτίλεσται.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 7. —— πόρῃ.] *Al.* πόροι.

Ver. 9. Ἤτοι ὁ καλὸν ἄλεισον, &c.] Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ἐν ταῖς Μιλήτου φησὶ, τὴν παροιμίαν, " Πολλὰ μιτεχὺ πίλυ [*Al.* et fortas- " sè rectiùs, πίτυ] κύλικος καὶ χίλιος ἄπεφ," ἀπὸ τούτου διαδεδόσθαι προσυπείρασαν γὰρ Ἀντίνοον τὸ πῶμα, βάλλεται. *Schol.*

Ver. 12. —— τίς κ' οἴοιτο.] *Al.* τίς κ' ὀϊστο.

Ver. 13. —— εἴη.] *Al.* ἴλθοι.

Ver. 14. —— θάνατόν τε κακὸν, καὶ κῆρα μέλαιναν;] Vide suprà ad ύ, 241.

Ver. 15. Τὸν δ' Ὀδυσεὺς κατὰ λαιμὸν.] Vide *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10.

Ibid. —— ἰωτισχόμενος.] *Scholiastes* exponit, ἰωτιλαζόμενος. *Eustathius* autem, Τὸ δὲ ἰωτισχόμενος, (inquit), ἀντὶ τοῦ κατασκοπασάμενος· τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἰσχίειν τὴν χεῖρα καὶ ἐστῆναι τὸν κατὰ σκοπὸν βάλλοντα. *Eustath. Al.* ἰωτισχόμενον.

Ibid. —— βάλεν ἰῷ.] Μιᾷ δὲ καὶ ἐνταῦθα βολῇ θανατοῖ ὁ Ποιητὴς τοὺς βαλλομένους, διὰ τὸ ἀνδροφόνῳ φαρμάκῳ τοὺς οἰστοὺς βεβάφθαι, καθὰ καὶ ἐν τῇ ἄλφα μαψωδίᾳ (*ver.* 261.) προείρηται. *Eustath.* Sed et locis maximè lethalibus tela infixa memorat Poeta. Vide infrà *ver.* 82.

Ver. 16. Ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο.] Apud *Dionysium Halicarnassensem*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10. omittitur hic versus.

Ver. 17. —— Ἤτοι δὲ οἱ ἔπεσε χειρὸς Βλημένου.] Ita vulgati; itáque in Exemplaribus accuratioribus legi testatur *Eustathius*. Ac hujusmodi quidem constructio Poetæ non inusitata: Vide suprà ad ζ, 155. et ί, 256. In nonnullis autem Exemplaribus legitur, notante ibidem *Eustathio*, Βλημένῳ.

Ver. 18. —— αὐτίκα δ' αὐλὸς.] Αὐλὸς μὲν, τὸ ὄργανον ᾧ διήκεται τὸ πνεῦμα· καὶ σᾶν τὸ διατεταμένον εἰς ὑδύνητα σχῆμα, αὐλὸν καλεῖμεν ὅστις τὸ στάδιον καὶ τὸν κρουνὸν τοῦ αἵματος· " Αὐλὸν δ' αὐλὸς ἀνὰ ῥῖνας παχὺς " ἦλθε." *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 19. —— οἷο.] *Al.* οἷο.

Ὥσε ποδὶ πλήξας, ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε.
Σῖτός τε, κρέα τ' ὀπτὰ, φορύνετο· τοὶ δ' ὁμάδησαν
Μνηστῆρες κατὰ δῶμα, ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα.
Ἐκ δὲ θρόνων ἀνόρουσαν, ὀρινθέντες κατὰ δῶμα,
Πάντοσε παπταίνοντες ἐϋδμήτους ποτὶ τοίχους·
Οὐδέ τη ἀσπὶς ἔην, οὐδ' ἄλκιμον ἔγχος, ἑλέσθαι.
Νείκειον δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Ξεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι· οὐκ ἔτ' ἀέθλων
Ἄλλων ἀντιάσεις· νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
Καὶ γὰρ δὴ νῦν φῶτα κατέκτανες, ὃς μέγ' ἄριστος
Κούρων εἰν Ἰθάκῃ· τῷ σ' ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.
Ἶσκεν ἕκαστος ἀνὴρ, ἐπεὶ φάσαν οὐκ ἐθέλοντα
Ἄνδρα κατακτεῖναι· τὸ δὲ νήπιοι οὐκ ἐνόησαν,

Pepulit pede percussam ; effudit verò cibos humi.
Panisque, carnesque assatae foedabantur : ipsi autem tumultuati sunt
Proci in domo, ut viderunt virum lapsum.
Ex sedibus verò surrexerunt, turbati per domum,
Undique circumspectantes benè-structos ad parietes :
Nullibi verò scutum erat, neque valida hasta, ad-capiendum.
Objurgabant autem Ulyssem iratis verbis :
" Hospes, malè in viros sagittas-mittis : non ampliùs certaminibus
" Aliis intereris : nunc tibi certum *adest* grave exitium.
" Etenim jam nunc virum interfecisti, qui longè optimus
" Juvenum in Ithacâ : ideò te hic vultures edent."
Dicebat unusquisque vir, quia putabant non volentem
Virum interfecisse : hoc autem stulti non adverterunt,

Ibid. 20. —— ποδὶ.] *Al.* ποσί.

Ver. 21. —— φορύνετο.] Τουτέστιν ἐμολύνετο ἢ αἵματι, ἢ καὶ ἄλλως, κυλίμενα ἐπὶ γῆν. *Eustath.*

Ver. 22. —— κατὰ δῶμα.] *Al.* κατὰ δῶμαθ'.

Ver. 24. —— ἐϋδμήτους ποτὶ τοίχους.] Ita pro vulgato ἐϋτμήτους restituit *Barnesius* : Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. Occurrit enim, uti et ipse annotat *Barnesius*, phrasis τοῖχος ἰϋδμητος suprà υ, 302. et infrà *ver.* 126. *hujus libri* ; item τεῖχος ἰϋδμητον, *Iliad.* μ', 137. at τοῖχος ἰϋτμητος nusquam alibi apud *Homerum* reperitur.

Ibid. —— ποτὶ.] *Al.* πρὸς.

Ver. 25. Οὐδέ τη ἀσπὶς ἔην.] Arma scilicèt omnia amoverant *Ulysses* et *Telemachus* ; ut suprà σ', 31. memoratum est.

Ibid. Οὐδέ τη.] *Al.* Οὐδέ πω.

Ibid. —— ἄλκιμον ἔγχος.] Sic apud *Virgilium* :

—— validam —— hastam. *Æn.* X, 401.

Ver. 27. Ξεῖνε, κακῶς —· οὐκ ἔτ' ἀέθλων —· νῦν τοι.] Ὅρα δ' ἐν τῷ " Ξεῖνε κακῶς ἀνδρῶν " τοξάζεαι," καὶ ἐξῆς, τὸ τῶν ἐπιόντων κομπαστικὸν διὰ θυμόν· τρεῖς γὰρ ἐν δυσὶ στίχοις ἐπιπλῆττει αἰνετικῶς. *Eustath.*

Ibid. —— οὐκ ἔτ' ἀέθλων Ἄλλων ἀντιάσεις.] *Eustathius* hoc ita videtur accepisse, ut vertendum sit, " *Nulla* ampliùs præmia conse- " *quêris.*" Ὡς οἷα λιγόντων τῶν μνηστήρων, ὅτι διοιστεύσεις μὲν ἐθέλεις, ἴσχεις δὲ ἄεθλα τὰ ἐπὶ τῆς Πηνελόπης τεθέντα· ἐπὶ δὲ τῇ βολῇ ταύτῃ τοῦ Ἀντινόου, οὐκ ἔσται σοι ἄεθλον ἐσχύν. Sed verior vulgata interpretatio ; " *Nullis* am- " *plius certaminibus* intereris."

Ver. 28. — ἀντιάσεις.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 30. —— σ' ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.]

Alitibus linquêre feris. — *Æn.* X, 599.

Ver. 31. Ἶσκεν ἕκαστος ἀνὴρ.] Ἐοικὸς δὲ ἐν νεθείσεται ὑπὸ τῶν Παλαιῶν τὸ χωρὶν εἶναι ἄπρακτον γάρ, φασὶ, καὶ γηλοῦν πάντας ὁμοῦ ταῦτα λίγιστα, ὡς ἐκ συνθήματος, οἷά τινα Τραγικὸν χορόν. Ἔθος γάρ φασιν Ὁμήρῳ ἐν τοιούτοις οὐχ οὕτω ποιεῖν, ἀλλὰ λίγιστα, " Ὦλε " δέ τις εἶπεσκεν." Ἔστι δ' ἰσχνὸν, ὡς ἰσχνῶς εἶπεν Ὅμηρος νῦν ἄλλος τὸ ταυτὸν νόημα, οἷ οἷα συγκεχυμένως ἐφ' ἑκάστου τῶν μνηστήρων λεγόμενον· οὐ γὰρ εἶχεν ἐν τοσούτῳ παρέχῃ κατὰ ἰδίαν ἠθοποιΐαν. *Eustath.* Cæterùm de voce Ἶσκεν, vide suprà ad σ', 203.

Ὡς δή σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπτο.
Τούς δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ κύνες, οὔ μ' ἔτ' ἐφάσκεθ' ὑπότροπον οἶκαδ' ἱκέσθαι
Δήμου ἀπὸ Τρώων, ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον,
Δμωῇσιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως,
Αὐτοῦ τε ζώοντος ὑπεμνάασθε γυναῖκα,
Οὔτε θεοὺς δείσαντες, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οὔτε τιν' ἀνθρώπων νέμεσιν κατόπισθεν ἔθεσθε.
Νῦν ὑμῖν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφῆπται.
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν·
Πάπτηνεν δὲ ἕκαστος, ὅπῃ φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον.
Εὐρύμαχος δέ μιν οἷος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Εἰ μὲν δὴ Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος εἰλήλουθας,
Ταῦτα μὲν αἴσιμα εἶπες, ὅσα ῥέζεσκον Ἀχαιοί,
Πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κεῖται, ὃς αἴτιος ἔπλετο πάντων,
Ἀντίνοος· οὗτος γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα,

Quòd jam ipsis etiam omnibus mortis fines impenderent.
Eos autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:
" O canes, non me ampliùs existimabatis reducem domum venturum,
" Populo à Trojanorum; quòd mihi consumebatis domum,
" Cum famulis verò mulieribus concumbebatis violentèr,
" Ipsiusque *mei* viventis ambiebatis uxorem,
" Neque deos veriti, qui coelum latum habitant,
" Neque ullam hominum indignationem in-posterum supposuistis.
" Nunc vobis etiam omnibus mortis fines impendent."
Sic dixit: illos verò omnes pallidus timor cepit:
Circumspectavit autem unusquisque, quà effugeret grave exitium.
Eurymachus verò ipsum solus respondens allocutus est:
" Si quidem jam Ulysses Ithacensis venisti,
" Haec quidem justè dixisti, quot faciebant Achivi,
" Multa quidem in aedibus injusta, multa autem in agro.
" Sed hic quidem jamjam jacet, qui causa erat omnium,
" Antinous: hic enim instituit haec opera,

Ver. 36. Δήμου ἀπὸ Τρώων.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ " Δήμου ἀπὸ Τρώων" δι' ἐκφύσεως τῶν μνηστήρων παρίμπτεται, ἵνα ἀναμνήσει τῆς αὐτοῦ ἀνδρίας. *Eustath.* Eodem modo accipit et Dna. *Dacier.* Quod tamen longiùs videtur petitum.

Ver. 37. —— παρευνάζεσθε.] Vide ad *Il.* ί, 336. Porrò in nonnullis Codicibus versus hic et sequens transponuntur.

Ver. 38. —— ὑπεμνάασθε.] Ἐκφθίσεις, λελήθοτας ἐμνηστεύσεθε. *Schol.*

Ver. 40. —— ἔθεσθε.] *Scholiastes* legit ἔστεθε· ἴν' ᾖ, " δείσαντες ἔστεθε." Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. At verisimilior vulgata lectio, quòd eandem ferè phrasin usurpat Poeta, *Iliad.* ν', 121.

—— ἀλλ' ἐν φρεσὶ θέσθε ἕκαστος
Αἰδῶ καὶ νέμεσιν. ——

Ver. 43. Πάπτηνεν δὲ.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 47. Πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ.] Haud dissimilitèr *Horatius*:

Iliacos intra muros peccatur, et extra.
Epist. lib. I. ii. 16.

Ver. 49. —— ἐπίηλεν.] Συνίστησιν. *Schol.* Cæterùm de antepenultimâ hujus vocis productâ, vide ad *Il.* ί, 24. et π', 702.

Οὔτι γάμου τόσσον κεχρημένος, οὔτε χατίζων,
Ἀλλ' ἄλλα φρονέων, τά οἱ οὐκ ἐτέλεσσε Κρονίων·
Ὄφρ' Ἰθάκης κατὰ δῆμον ἐϋκτιμένης βασιλεύῃ
Αὐτός, ἀτὰρ σὸν παῖδα καταπτείνειε λοχήσας.
Νῦν δ' ὁ μὲν ἐν μοίρῃ πέφαται· σὺ δὲ φείδεο λαῶν
Σῶν· ἀτὰρ ἄμμες ὄπισθεν ἀρεσσάμενοι κατὰ δῆμον,
Ὅσσα τοι ἐκπέπτωται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισιν,
Τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἑεικοσάβοιον ἕκαστος,
Χαλκόν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἰσόκε σὸν κῆρ
Ἰανθῇ· πρὶν δ' οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Εὐρύμαχ', οὐδ' εἴ μοι πατρωΐα πάντ' ἀποδοῖτε,
Ὅσσα τε νῦν ὔμμ' ἐστί, καὶ εἴ ποθεν ἄλλ' ἐπιθεῖτε,
Οὐδέ κεν ὣς ἔτι χεῖρας ἐμὰς λήξαιμι φόνοιο,
Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.

" Nequaquam nuptiarum tantoperè indigens, neque cupiens,
" Sed alia cogitans, quae ei non perfecit Saturnius;
" Ut Ithacae in populo benè-cultae regnaret
" Ipse, at tuum filium interficeret insidiatus.
" Nunc autem ille quidem fato *suo* interfectus est: tu verò parce populis
" Tuis: at nos postea, ubi-placaverimus *te* per populum,
" Quaecunque tibi epota et comesta sunt in aedibus,
" Pretium separatim ducentes viginti-boum unusquisque,
" Aesque aurumque pendemus; donec tuum cor
" Exhilaratum-sit: priùs autem nequaquam indignum te irasci."
Hunc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:
" Eurymache, neque si mihi paterna omnia penderetis,
" Quaecunque scilicèt nunc vobis sunt, et sicundè alia adderetis,
" Neque sic adhuc manus meas abstinerem à caede,
" Antequam omnem proci injuriam luissent.

Ver. 50. Οὔτι γάμου.] *Al.* Οὔτι γάμων.

Ver. 52. —— βασιλεύῃ.] *Al.* βασιλεύοι.

Ver. 54. —— ὁ μὲν ἐν μοίρῃ πέφαται.] *Scholiastes* istud ἐν μοίρῃ exponit, Δικαίως, δικάσαντος· eodemque modo interpretatur *Eustathius*. Quam expositionem secuti *Henricus Stephanus* et *Barnesius*, in versione reddunt, " *Meritò interfectus est.*" Nescio tamen annon phrasis " ἐν μοίρῃ πέφαται" idem potiùs sonet quod " θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει," *Iliad.* ε', 478. 672. χ', 436. et similia.

Ver. 55. Σῶν· ἀτὰρ ἄμμες ἔπισθεν.] *Al.* Τῶν σῶν· ἄμμι δ' ἔπισθεν.

Ver. 56. —— ἰδήδοται.] *Al.* ἰδήδασι, et ἰδήδεται.

Ver. 57. —— ἀμφὶς ἄγοντες.] Χωρὶς ἕκαστοι δίδοντες. *Schol.*

Ver. 58. Χαλκόν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἰσόκε σὸν κῆρ Ἰανθῇ.] Ἔχει τὸ χωρὶν ἀμφιβολίαν ἐκτεθειντάι.——Ἄδηλον γὰρ καὶ ἐνταῦθα εἴτε ἰδίᾳ ἕκαστος ἀνὰ εἰκοσάβοιον χαλκοῦ ἀποδώσει, καὶ αὖθις ἀνὰ εἰκοσάβοιον χρυσοῦ εἴτε καὶ ἄλλως, ἰδίᾳ μὲν ἕκαστος ἀφορμίσας τὸ εἰκοσάβοιον, δι' οὗ ἦν βίας εἶναι πεύσασθαι, ἰδίᾳ δὲ χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀορίστους. *Eustath.*

Ver. 61. 62. —— ἀποδοῖτε, —— ἐπιθεῖτε.] Τὸ δὲ ἀποδοῖτε, καὶ τὸ ἐπιθεῖτε, συγγενεῖ ἐστι τοῦ δοίητε, καὶ θείητε· ὅτι τρίτα, τὸ ἀποδῶτε καὶ ἐπιθῆτε. *Eustath.* Vide suprà ad φ', 195.

Ver. 63. —— χεῖρας ἐμὰς λήξαιμι.] Vide ad *Il.* ν', 424.

Ver. 64. —— ἀποτῖσαι.] Similitérque infrà *ver.* 218. τίσειε. Vide ad *Il.* ί, 508. et χ', 19. 20. In nonnullis, notante *Barnesio*, malè hìc scriptum est ἀποτίσασι.

Νῦν ὑμῖν παράκειται, ἐναντίον ἠὲ μάχεσθαι,
Ἢ φεύγειν, ὅς κεν θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξῃ·
Ἀλλά τιν' οὐ φεύξεσθαι οἴομαι αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς φάτο· τῶν δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.
Τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος προσεφώνεε δεύτερον αὖτις·
Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους·
Ἀλλ' ἐπεὶ ἔλλαβε τόξον ἐύξοον, ἠδὲ φαρέτρην,
Οὐδοῦ ἀπὸ ξεστοῦ τοξάσσεται, εἰσόκε πάντας
Ἄμμε κατακτείνῃ· ἀλλὰ μνησώμεθα χάρμης·
Φάσγανά τε σπάσασθε, καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας
Ἰῶν ὠκυμόρων· ἐπὶ δ' αὐτῷ πάντες ἴχωμεν
Ἀθρόοι· εἴ κέ μιν οὐδοῦ ἀπώσομεν, ἠδὲ θυράων,
Ἐλθωμεν δ' ἀνὰ ἄστυ, βοὴ δ' ὤκιστα γένοιτο·
Τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσσαιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας, εἰρύσσατο φάσγανον ὀξύ,

" Nunc vobis optio adest, contrà vel pugnare,
" Vel fugere, qui mortem et fatum evitaverit:
" Sed haud ullum effugiturum puto grave exitium."
Sic dixit: eorum verò ibidem soluta sunt genua et charum cor.
Ipsos autem Eurymachus alloquebatur secundò rursùs:
" O amici, non enim abstinebit vir hic manus indomitas;
" Sed postquam cepit arcum benè-politum, et pharetram,
" Limine à polito sagittabit, donec omnes
" Nos interfecerit: quin recordemur pugnae;
" Ensesque stringite, et obtendite mensas
" Sagittis letiferis: in ipsum verò omnes ingruamus
" Conferti; si eum à limine depellamus, et foribus,
" Eamusque per urbem, clamorque citissimè fiat;
" Eò citò hic vir nunc ultimò sagittaverit."
Sic utique locutus, strinxit ensem acutum,

Ver. 65. —— παράκειται.] Πέφυκεται ἢ εἴωθεν. *Schol. Al.* πάρα κεῖται.

Ver. 70. Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ σχήσει ἀνὴρ ὅδε.] Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς ἐκ τοῦ "γὰρ" συνδέσμου ἀρξάμενος, ἐν τῷ, "οὐ γὰρ σχήσει" ἀνὴρ ὅδε χεῖρας," ἀποδίδωσι τὴν ὑπόνοιαν μετὰ τρεῖς στίχους, οἷον συνάδει, [*ver.* 73.] "ἀλλ' "λὲ μνησώμεθα χάρμης." Πολλαχοῦ γὰρ ὁ Ἄλλα σύνδεσμος ἀποδοτικὸς κεῖται· ὅτι καὶ ἀντὶ τοῦ. Δὴ, λαμβάνεται. *Eustath.* Rectiùs autem fortassè hic referetur vocula γὰρ ad id quod reticetur: " *Consilium aliquod nostrùm* " *ipsorum defendendorum nobis excogitandum* " *est; non* ENIM, *&c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 72. Οὐδοῦ ἀπὸ ξεστοῦ.] *Al.* Οὐδοῦ ἀπὸ ξεστοῦ.

Ibid. et *ver.* 78. —— τοξάσσεται, —— τοξάσσαιτο.] Ita rectè edidit *Barnesius*; atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* malè, τοξάσσεται —— τοξάσσατο. Fiunt enim (uti notavit *Barnesius*) ex τοξάζω, cujusmodi verba istud ά in Futuris et Aoristis Primis semper corripiunt. Item infrà *ver.* 79. ubi in Vulgatis scriptum erat εἰρύσσατο φάσγανον ὀξὺ, rectè restituit *Barnesius* (quocum et ibi facit MS. à *Tho. Bentleio* collatus), εἰρύσσατο· atque ita in Vulgatis scribitur *Iliad.* χ', 306. ubi occurrit idem versus. Vide ad *Il.* ά, 140. et π', 781.

Ver. 75. Ἄμμι κατακτείνῃ.] Vide ad *Il.* ά, 59. Quod autem hîc ait *Barnesius*; Ἄμμι, ἡμᾶς· Δυϊκὸν, ἀντὶ Πληθυντικοῦ id (ut opinor) non rectè se habet. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 74. Φάσγανά τε σπάσασθε.] Ἐξηφορίσων γὰρ οἱ Παλαιοί. *Schol.*

Ibid. —— καὶ ἀντίσχεσθε τραπέζας.] Τὸ δὲ "ἀντίσχεσθε τραπέζας Ἰῶν," ἀντὶ τοῦ προβάλλεσθε ἅντα ἢ ἄντην· καὶ ἐξαναγίας τῶν βιλῶν ἔχετε, δίκην ἀσπίδων. *Eustath.*

Χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· ἆλτο δ' ἐπ' αὐτῷ
Σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δ' ὁμαρτῇ δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἰὸν ἀποπροϊεὶς βάλλε στῆθος παρὰ μαζὸν,
Ἐν δέ οἱ ἧπατι πῆξε θοὸν βέλος· ἐκ δ' ἄρα χειρὸς
Φάσγανον ἧκε χαμᾶζε, περιῤῥηδὴς δὲ τραπέζῃ
Κάππεσε δινηθείς· ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἐραζε,
Καὶ δέπας ἀμφικύπελλον· ὁ δὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ,
Θυμῷ ἀνιάζων· ποσὶ δὲ θρόνον ἀμφοτέροισι
Λακτίζων ἐτίναξε· κατ' ὀφθαλμῶν δ' ἔχυτ' ἀχλύς.
Ἀμφίνομος δ' Ὀδυσῆος ἐείσατο κυδαλίμοιο
Ἀντίος αἴξας· εἶρυτο δὲ φάσγανον ὀξὺ,
Εἴπως οἱ εἴξειε θυράων· ἀλλ' ἄρα μιν φθῆ
Τηλέμαχος κατόπισθε βαλὼν χαλκήρεϊ δουρὶ,
Ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.
Τηλέμαχος δ' ἀπόρουσε, λιπὼν δολιχόσκιον ἔγχος

Aereum, ancipitem: insiliitque in ipsum
Terribilitèr vociferans; eodem-tempore autem nobilis Ulysses
Sagittâ emissâ percussit pectus ad mammam,
Infixitque ei hepati velox telum: ex manu verò
Ensem demisit *is* humi; vertiginosus autem circa mensam
Decidit contortus; effudit verò cibos humi,
Et poculum rotundum: ipse autem terram verberabat fronte,
Animo dolens; pedibusque thronum ambobus
Calcitrans concussit: ob oculos verò fusa est caligo.
Amphinomus autem in Ulyssem irruit gloriosum,
Ex-adverso impetu-facto; strinxitque ensem acutum,
Siquo-modo *is* sibi cederet foribus: sed sanè ipsum praevertit
Telemachus à tergo percutiens aeratâ hastâ,
Humeros inter; perque pectora adegit:
Fragorem verò edidit *is* lapsus, terramque feriit totâ fronte.
Telemachus autem abripuit-se, relictâ longâ hastâ

Ver. 81. Σμερδαλέα ἰάχων.] Vide ad *Il.* δ', 456.

Ibid. —— ὁμαρτῇ.] *Al.* ἀμαρτῇ et ὁμάρτει.

Ver. 82. —— βάλλε στῆθος.] *Al.* βάλε δὲ στῆθος.

Ver. 85. Κάππεσε δινηθείς.] *Al.* Κάππεσεν ἰδνωθείς.

Ver. 86. —— ὁ δὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ.] Similitèr infrà *ver.* 94. χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ·

—— at ille
Fronte ferit terram ——.
Æn. X, 348.

Ver. 87. —— ἀνιάζων.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ο', 24.

Ver. 88. —— κατ' ὀφθαλμῶν δ' ἔχυτ' ἀχλύς.] —— in æternam clauduntur lumina noctem. *Æn.* XII, 310.

Ver. 89. —— Ὀδυσῆος ἰφθιμοιο.] Ὡς ἐπὶ Ὀδυσέα ἄρημον. *Schol.*

Ver. 90. —— εἶρυτο.] Nonnulli, notante *Barnesio*, scribendum volunt εἴρυτο· ut sit contractum ex ἰείρυτο· eâdem ratione ac λῦτο ex λύετο. Vide ad *Il.* ν', 555. et ω, 1.

Ver. 91. —— ἀλλ' ἄρα μιν φθῆ Τηλέμαχος κατόπισθε βαλών.] Ἔνθα καὶ ἔρα τὸν Ὀμηρικὸν διξόντα. Πρωτόστομος γὰρ ὢν σκλήσειν ὁ παῖς, οὔτι θαῤῥεῖ μάχην ἀντιμέτωπον, ἀλλ' ἐπιδεξιωτικῶς βάλλει κατόπισθε· καὶ βαλὼν δὴ, "ἀπὸ στόματος λιτῶν δολιχόσκιον ἔγχος Αὐτοῦ ἐν "Ἀμφινόμῳ." (infrà *ver.* 95.) *Eustath.*

Ver. 94. Δούπησεν δὲ.] Vide ad *Il.* δ', 455. et 504.

Αὐτοῦ ἐν Ἀμφινόμῳ· περὶ γὰρ δίε, μή τις Ἀχαιῶν
Ἔγχος ἀνελκόμενον δολιχόσκιον, ἢ ἐλάσειε,
Φασγάνῳ αἰζας, ἠὲ προπρηνέϊ τύψας.
Βῆ δὲ θέων· μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν·
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ πάτερ, ἦδη τοι σάκος οἷσω καὶ δύο δοῦρε,
Καὶ κυνέην εὔχαλκον, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖαν,
Αὐτός τ' ἀμφιβαλεῦμαι ἰών· δώσω δὲ συβώτῃ
Καὶ τῷ βουκόλῳ ἄλλα· τετευχῆσθαι γὰρ ἄμεινον.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Οἷσε θέων, εἷως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' οἴστοὶ,
Μή μ' ἀποκινήσωσι θυράων μοῦνον ἐόντα.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπιπείθετο πατρί.
Βῆ δ' ἴμεναι θάλαμόνδ', ὅθι οἱ κλυτὰ τεύχεα κεῖτο·
Ἔνθεν τέσσαρα μὲν σάκε' ἔξελε, δούρατα δ' ὀκτὼ,
Καὶ πίσυρας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασείας·
Βῆ δὲ φέρων, μάλα δ' ὦκα φίλον πατέρ' εἰσαφίκανεν.

Illic in Amphinomo, pertimescebat enim, nè quis Achivorum
Hastam retrahentem longam, vel feriret,
Ense insurgens, vel prono percutiens.
Ivit autem currens, valdéque citò dilectum ad patrem pervenit:
Propè verò stans verbis alatis allocutus est:
" O pater, jam tibi scutum afferam et duas hastas,
" Et galeam benè-aeratam, temporibus aptam,
" Ipseque me-induam profectus: dabo porrò subulco
" Et bubulco alia: armari enim melius."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Affer currens, dum mihi ad-propugnandum adsunt sagittae,
" Nè me amoveant foribus, solus cùm-sim."
Sic dixit: Telemachus autem dilecto obedivit patri.
Perrexit verò ire ad-thalamum, ubi ei inclyta arma jacebant:
Indè quatuor quidem scuta desumpsit, hastasque octo,
Et quatuor galeas aeratas setis-equinis-densas:
Ivitque ferens; valdè autem citò charum ad patrem pervenit.

Ver. 97. —— ἐλάσειε.] Πλατεῖ τῷ ξίφει πλῆξειν. *Schol.* Vide ad *ver.* 98.

Ver. 98. —— ἠὲ προπρηνέϊ τύψας.] Καιρὸν στόμα τῷ ξίφει ἰρεῖς εἰς τοὐμπροσθεν μὴ ἀνατείνας, ἀλλὰ νύξας ὑπτίως· οἱ μὲν γὰρ νύττοντες, πλατὺ ἴχνευσι τὸ ξίφος· οἱ δὲ πλήττοντες, πλάγιον. *Schol.* Atqui hoc, ut opinor, potiùs dicere vult Poeta; nempè metuisse *Telemachum*, nequis ipsum, (dum se ad hastam evellendam inclinaret,) aut ense elevato palàm feriret, aut prono clàm configeret.

Ibid. —— προπρηνέϊ.] *Al.* προπρηνέα.

Ibid. —— τύψας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus τύψῃ.

Ver. 99. —— Βῆ δὲ θέων.] *Al.* Βῆ δὲ θέειν.

Ver. 102. —— εὔχαλκον.] *Al.* ἴφχαλκον. *Al.* πάγχαλκον.

Ver. 103. Αὐτός τ' ἀμφιβαλεῦμαι.] " *Ipse-* " *que me armis induam.*" Propria nimirùm haec *Vocis Mediae* significatio. Vide suprà ad *ι*, 296. et ad *Il. γ*, 141.

Ver. 106. Οἷσε.] Vide suprà ad *ι*, 154.

Ibid. —— ἀμύνεσθαι.] *Al.* ἀμύνασθαι· ut infrà *ver.* 116. notante *Barnesio*.

Ver. 109. Βῆ δ' ἴμεναι θάλαμόνδ', ὅθι.] Ita ex utràque *Eustathii* editione restituit *Barnesius*; cumque eo facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Ita infrà *ver.* 161. Βῆ δ' αὖτις θάλαμόνδε Μελάνθιος. Vulgati hìc habent θάλαμον, ὅθι.

Ver. 110. — πάρ' ἴξελε.] *Al.* πάρ' εἵλετο.

Αὐτὸς δὲ πρώτιστα περὶ χροῒ δύσατο χαλκόν·
Ὣς δ' αὖτως τὼ δμῶε δυείσθην τεύχεα καλὰ,
Ἕσταν δ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην.
Αὐτὰρ ὅγ', ὄφρα μὲν αὐτῷ ἀμύνασθαι ἔσαν ἰοί,
Τόφρα μνηστήρων ἕνα γ' αἰεὶ ὧν ἐνὶ οἴκῳ
Βάλλε τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ λίπον ἰοὶ ὀϊστεύοντα ἄνακτα,
Τόξον μὲν πρὸς σταθμὸν ἰὼν σταθέος μεγάροιο
Ἔκλινʼ ἑστάμεναι, πρὸς ἐνώτια παμφαιόωντα·
Αὐτὸς δ' ἀμφ' ὤμοισι σάκος θέτο τετραβέλυμνον·
Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην ἐΰτυκτον ἔθηκεν
Ἵππουριν, δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν·
Εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ.
Ὀρσοθύρη δέ τις ἦεν ἐϋδμήτῳ ἐνὶ τοίχῳ·

Ipse verò primùm circum corpus sibi-induit aes:
Sic autem paritèr famuli sibi-induerunt arma pulchra;
Steteruntque circum Ulyssem prudentem, versutum.
At ille, quamdiù quidem ipsi ad-propugnandum aderant sagittæ,
Tamdiù procorum unum utique semper suâ in domo
Percutiebat collimans: illi verò conferti cadebant.
At postquam defecerunt sagittæ jaculantem regem,
Arcum quidem ad postem benè-fundatæ domûs
Inclinavit ut-staret, ad parietes collucentes:
Ipse verò circum humeros scutum posuit quadruplex;
Capitique forti galeam fabrefactam imposuit
Setis-equinis-comantem; terribilitèr autem crista desuper nutabat:
Sumpsit porrò validas hastas duas munitas aere.
Posticum verò quoddam erat benè-structo in pariete;

Ver. 113. —— *δύσατο.*] *Al. δύσετο.* Vide ad *Il. β'*, 35, et *ι*, 109.

Ver. 116. —— *ἀμύνασθαι.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ἀμύνεσθαι.* Ut suprà ver. 106.

Ver. 118. —— *ἀγχιστῖνοι.*] *Al. ἀγχιστῆνοι*, et *ἀγχιστῖνοι.*

Ver. 121. *Ἔκλιν' ἑστάμεναι.*] Ita edidit *Barnesius*; atque ita legit MS. à *Tho. Bentleio* collat. Rectè. Quod enim hoc in loco habent Vulgati, *Ἔκλινεν ἑστάμεναι*, ferri non potest. Quippe *κλίνω* (uti et annotavit *Barnesius*,) in *Præsenti, Imperfecto, et Aoristo Primo, ῑ* semper producit. Vide ad *Il. ά*, 309. 314. et 338. item ad *ξ'*, 510. *Al. Ἔκλινεν στάμεναι.*

Ibid. —— *πρὸς ἰνάσιμα.*] *Ἐνάσιμα λέγει τοὺς ἰκριώσθεν τῆς οἰκίας τοίχους. Eustath.*

Ver. 124. *Ἵππουριν, δεινὸν δὲ λόφος.*]

Ære caput fulgens, cristâque hirsutus equinâ. *Æn.* X, 869.

Ver. 125. *Εἵλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ.*] Similitèr apud *Virgilium*:

Bina manu lato crispans hastilia ferro. *Æn.* I, 313. XII, 165.

—— manusque ambas jaculis oneravit acutis. X, 868.

Ver. 126. *Ὀρσοθύρη δέ τις ἦεν.*] *Al. Ὀρσοείνη*, et *Ὀρθοθύρη.* Cæterùm hinc *Scholiastes* ad *Euripidis Medeam*, ver. 134. vocem *ἀμφίστολον* ita exponit; *τὸ ἔχον δύο τύλας καὶ ἱστόδους, μίαν μὲν τὴν αἰθουσικὴν, ἑτέραν δὲ, ὃν Ὅμηρος λέγει Ὀρσοθύρην.* Porrò de hoc loco ita *Eustathius*: *Ὀρσοθύρη ἰσταῖδα σημεῖα τῷ Ποιητῇ, θύρα τις ἰκριώμασι, ὑψηλοτέροις σχίζασα ἴχνους, εἰς ἣν οὐχ οἷόν τε ἦν ἀπλῶς τινα μὴ διὰ πλήμμυρα ἴσως ἢ ἄλλου τινὸς ἀπροόπτου καὶ ἀναβαίνειν εἰς αὐτὴν· θύρα καὶ Ὀρσοθύρη ἰκαλεῖτο, ἄγαν θύρα εἰς ὑψηλά τινα, θύραν ἰδίᾳ ἐκείθεν.* —— *Τοὺς δὲ τὴν Ὀρσοθύρην ἐκτομίδα θύραν ἀκούσαντας, ἢ ὡς εἰς ὑστεραίαν ἀναβαίνουσι, ἐρεύσαντες ἴσως αὐτῶς. Εἰ δὲ ὧν αὐτὴ ἦτανε ἡ κατεμμάσσουσα πλημμύρα ὕδατος, καὶ διʼ αὐτὴν λεγομένη κοινῶς κατερράκτης. Τίνες μέντοι τὴν Ὁμηρικὴν ταύτην στοχάζονται εἶναι γυναῖκα διʼ ὧν οἶκοι τῷ Ὀδυσσεῖ ἱσταμένην ἐπὶ τῶν*

Ἀκρότατον δὲ παρ' οὐδὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
Ἦν ὁδὸς ἐς λαύρην, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι·
Τὴν δ' Ὀδυσεὺς φράζεσθαι ἀνώγει δῖον ὑφορβὸν
Ἑστάοτ' ἄγχ' αὐτῆς· μία δ' οἴη γίνετ' ἐφορμή.
Τοῖς δ' Ἀγέλαος ἔειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφαύσκων·
Ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δή τις ἀν' ὁρσοθύρην ἀναβαίη,
Καὶ εἴποι λαοῖσι; βοὴ δ' ὤκιστα γίνοιτο;
Τῷ κε τάχ' οὗτος ἀνὴρ νῦν ὕστατα τοξάσαιτο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν·
Οὔπως ἔστ', Ἀγέλαε διοτρεφές· ἄγχι γὰρ αἰνῶς
Αὐλῆς καλὰ θύρετρα, καὶ ἀργαλέον στόμα λαύρης·
Καί χ' εἷς πάντας ἐρύκοι ἀνὴρ, ὅστ' ἄλκιμος εἴη.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὑμῖν τεύχε' ἐνείκω θωρηχθῆναι

Extremum autem ad limen benè-fundatae domûs
Erat via in angiportum, tabulae verò *illam* continebant benè-aptatae:
Hanc autem Ulysses custodire jussit nobilem subulcum,
Stantem prope ipsam: unus verò solus erat aditus.
Illis autem Agelaus dixit, verbum omnibus promulgans:
" O amici, nonne jam aliquis ad posticum ascendat,
" Et dicat populis? clamorque citissimè fiat?
" Eò citò hic vir nunc ultimò sagittaverit."
Hunc autem rursùs allocutus est Melanthius, custos caprarum:
" Nullo modo licet, Agelaë Jovis-alumne: propè enim valdè
" Aulae pulchrae fores, et angustum os angiporti;
" Et unus omnes arceret vir, qui scilicèt strenuus esset.
" Sed agite, vobis arma afferam, ad-armandum,

φλιᾶς καὶ τελεύτητι, οὖσαν ἐν τοι διαχώρῳ τοῦ τοίχου στιγνοτάτῳ. Ἔφιφι δὲ ἡ τοιαύτη Ὀρσοθύρη τὸν ἀνελθόντα εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς μετὰ τὸν πρόθυρον θύρας τῆς αὐλῆς, ἃς τὰς πύλας ὑπερβαίνειν Φιλοίτιος ἐκέλευσε, [suprà φ', 391.] καὶ ἐκ λαύρων, τουτέστι δημοσίων στενωπῶν. Ubi et de hâc re plura. *Scholiastes* portam hanc in thalamum, ubi arma reposita erant, ducere existimat. Ἐν τῷ τῶν εἴλην ἐναντίῳ τοίχῳ (inquit) θύρα ἦν, δι' ἧς εἰς τὸν θάλαμον ἀνέβαινε, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο· οὗτοι δὲ οὕτως, ἐπεὶ ὑψηλοτέρα ἦν, ἐφ' ᾗ ἦν ἐρεῖσαι καὶ ἀναβαῖνειν. Verùm si in thalamum duxisset porta haec, quam *Ulysses* jussu custodiebat Subulcus, (*ver.* 129.) adeò ut eâ viâ nullo modo egrediendum esse fateretur *Melanthius*, (*ver.* 136.) non statim deinceps subjecisset ille consilium armorum è thalamo petendorum, (*ver.* 139.) sed potiùs thalamum aliâ quâdam viâ adeundum monuisset. Vide et infrà ad *ver.* 142.

Ibid. —— ἰὼμήτῳ ἐνὶ τοίχῳ.] In nonnullis legitur, notante *Barnesio*, ἰὼτμήτῳ. Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 24.

Ver. 128. —— λαόφιν.] Στίνι ὧδε, δι' ἧς εἰ λαοὶ βίωνται καὶ φίεσθαι, οἱονεὶ ἄμφοδον. *Schol.* et *Eustath.*

Ibid. —— εὖ ἀραρυῖαι.] *Al.* ἔντος ἴσαν· et ἔνδον ἦσαν, notante *Eustathio.*

Ver. 130. —— μία δ' οἴη γίνετ' ἐφορμή.] Ἐξόδος· ἢν δὲ ἐκ μέσου ἔξοδος ἐν τῷ ἀντικρὺς τῆς εἰσόδου τοίχῳ τοῦ ἀνδρῶνος· ἐν τῇ διξῇ γωνίᾳ ἦν ἐρεισθέρα, ἥτις εἰς τὸν λαύρων ἔφιεν· ἡ δὲ λαύρα στενωπὸς ἐστι παρεμπίπτουσ ἔξωθεν τοῦ ἐν διξῇ τοίχου, ἐν ᾧ καὶ ὁ Θάλαμος, οὐχ ὁ Πηνελόπης, ἀλλ' ἐν ᾧ τὰ ὅπλα ἔκειτο· αὕτη δὲ ἡ λαύρα ἔξοδον ἐς εἰς τὸν πρόθυρον εἶχεν· ἐκ δὲ ταύτης ἔξοδος Ὀρσοθύρα. *Schol.* Vide autem suprà ad *ver.* 126.

Ver. 131. Τοῖς δ' Ἀγέλαος ἔειπεν.] In veterum Exemplarium nonnullis legitur hîc (notante *Barnesio*,) Τοῖς δ' Ἀγέλαος μετέειπεν· ut pronuntietur scilicèt Ἀγέλας. Cumque his facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 133. Καὶ εἴποι.] *Al.* Κἀὸ δ' εἴποι.

Ver. 134. —— τοξάσαιτο.] Vide suprà ad *ver.* 72.

Ver. 137. —— ἀργαλέον στόμα λαύρης.] Ἤγουν ἡ στενὴ τὴν ἐρεισθέρην ἄγουσα στενωπός. *Eustath.*

Ἐκ θαλάμου· ἔνδον γὰρ, (οἴομαι,) οὐδέ τη ἄλλη
Τεύχεα κατθέσθην Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός.
Ὣς εἰπὼν, ἀνέβαινε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
Ἐς θαλάμους Ὀδυσῆος, ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο·
Ἔνθεν δώδεκα μὲν σάκε' ἔξελε, τόσσα δὲ δοῦρα,
Καὶ τόσσας κυνέας χαλκήρεας ἱπποδασείας·
Βῆ δ' ἴμεναι, μάλα δ' ὦκα φέρων μνηστῆρσιν ἔδωκε.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
Ὡς περιβαλλομένους ἴδε τεύχεα, χερσὶ δὲ δοῦρα
Μακρὰ τινάσσοντας· μέγα δ' αὐτῷ φαίνετο ἔργον.
Αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
Νῶϊν ἐποτρύνει πόλεμον καπὸν, ἠὲ Μελανθεύς.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ πάτερ, αὐτὸς ἐγὼ τόδε γ' ἤμβροτον, (οὐδέ τις ἄλλος
Αἴτιος,) ὃς θαλάμοιο θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν

" Ex thalamo: intùs enim, (puto,) neque usquam alibi
" Arma deposuerunt Ulysses et illustris filius."
Sic locutus, ascendebat Melanthius, custos caprarum,
In thalamum Ulyssis, super scalas domûs:
Indè duodecim quidem scuta desumpsit, totidemque hastas,
Et tot galeas aeratas setis-equinis-densas:
Perrexit verò ire, valdeque citò ferens procis dedit.
Et tunc Ulyssis soluta sunt genua et charum cor,
Ut circumponentes-sibi vidit arma, manibusque hastas
Longas vibrantes; magnum autem ipsi apparebat opus.
Statim verò Telemachum verbis alatis allocutus est:
" Telemache, certè omninò jam aliqua in aedibus mulierum
" In nos concitat bellum malum, vel Melanthius."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" O pater, ipse ego hoc peccavi, (neque quisquam alius
" Reus;) qui thalami januam arctè compactam

Ver. 142. Ὣς εἰπὼν, ἀνέβαινε Μελάνθιος.] Ἐν τούτοις δέ φασιν οἱ Παλαιοὶ καὶ ἑτέραν ὑποβάθρην εἶναι, δι' ἧς ἀνελθὼν εἷς τὸ ὑπερῷον Μελάνθιος, ἀνέλυσε τὰ ὅπλα. *Eustath.*

Ver. 143. —— ἀνὰ ῥῶγας.] Τήγματα, [Ita *Barnesius* ex MS. pro vulgato Ῥήματα], δυοῖδας ἢ τὰς τῆς οἰκίας ὑπερῴας διόδους. *Schol.* Οἱ δὲ, τὰς ἀναβάσεις, ἀπὸ τοῦ διεστάναι. *Etymolog. Magn.* ad voces, Ἀνὰ ῥῶγας μεγάροιο. *Al.* ἀναῤῥώγας.

Ver. 144. Ἔνθεν δώδεκα μὲν σάκε', &c.] Fuerunt qui *Homerum* hîc reprehenderint, tot arma ab uno homine ferri non posse contendentes. Eandemque ob causam locum hunc ab *Aristarcho* repudiatum testatur *Eustathius.* Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ περὶ τῶν δώδεκα σακίων καὶ τὸ ἑφεξῆς. Λέγουσιν ἀδιστάτως ἰσχίαντον. ἀδύνατον εἶναι τόσα τινάσσειν βαστάσαι ἄνθρωπον. Dna. *Dacier* autem existimant ex *ver.* 161. 183. 184. infrà, ubi idem *Melanthius* thalamum iterùm adisse, unamque tantùm galeam et unum scutum exportare dicitur.

Ver. 148. —— χερσὶ δὲ] *Al.* χερσὶ τε.

Ver. 152. Νῶϊν.] Apud *Eustathium* Ἡμᾶς.

Ver. 154. —— αὐτὸς ἐγὼ τόδε γ' ἤμβροτον.] Ἐμμελὲς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λόγος τοῦ ἁμαρτεῖν λέγων, ἃ ἄγνοια, ἢ φιλοτιμία. *Plutarch. de Sui Laude.*

Κάλλιπον ἀγκλίνας· τῶν δὲ σκοπὸς ἦεν ἀμείνων.
Ἀλλ' ἴθι, δῖ' Εὔμαιε, θύρην ἐπίθες θαλάμοιο,
Καὶ φράσαι, εἴτις ἄρ' ἐστὶ γυναικῶν, ἣ τάδε ῥέζει,
Ἦ υἱὸς Δολίοιο, Μελανθεύς, τόν περ ὀΐω.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Βῆ δ' αὖτις θαλαμόνδε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
Οἴσων τύχεα καλά· νόησε δὲ δῖος ὑφορβός,
Αἶψα δ' Ὀδυσσῆα προσεφώνεεν, ἐγγὺς ἐόντα·
Διογενὲς Λαερτιάδη πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Κεῖνος δ' αὖτ' ἀΐδηλος ἀνὴρ, ὃν οἰόμεθ' αὐτοὶ,
Ἔρχεται ἐς θάλαμον· σὺ δέ μοι νημερτὲς ἐνίσπε,
Ἦ μιν ἀποκτείνω, αἴ κεν κρείσσων γε γένωμαι·
Ἦέ σοι ἐνθάδ' ἄγω, ἵν' ὑπερβασίας ἀποτίσῃ
Πολλὰς, ὅσσας οὗτος ἐμήσατο σῷ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἦτοι ἐγὼ καὶ Τηλέμαχος μνηστῆρας ἀγαυοὺς
Σχήσομεν ἔντοσθεν μεγάρων, μάλα περ μεμαῶτας·
Σφῶϊ δ' ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
Ἐς θάλαμον βαλέειν, σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὄπισθε·

" Reliqui reclinatam: horum verò speculator erat melior.
" Sed ito, nobilis Eumaeë, januam claude thalami,
" Et observa, siqua sit mulierum, quae haec faciat;
" An filius Dolii, Melanthius; quem quidem puto."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Ivit autem iterùm ad-thalamum Melanthius, custos caprarum,
Allaturus arma pulchra: animadvertit verò nobilis subulcus;
Statimque Ulyssem alloquebatur propè existentem:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Ille utique rursùs perniciosus vir, quem putamus ipsi,
" Proficiscitur in thalamum; tu verò mihi explicitum dic,
" An ipsum interficiam, si quidem superior fuero;
" An tibi huc ducam; ut injurias luat
" Multas, quotquot hic molitus est tuà in domo."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Sanè ego et Telemachus procos eximios
" Continebimus intra aedes, quantumvis incitatos:
" Vos verò retortis pedibus et manibus desuper,
" In thalamum conjicite; fores autem astringite ponè;

Ver. 156. —— ἀγκλίνας.] Vide suprà ad ver. 121. item ad *Il.* ά, 309. 338.
Ver. 157. —— δῖ'.] *Al.* δή.
Ver. 165 —— ἄϊδηλος ἀνὴρ.] Vide suprà ad ϰ', 29.
Ver. 167. —— κρείσσων γε.] *Al.* κρείσσων τε.
Ver. 168. —— ἀποτίσῃ.] Vide suprà ad ver. 64. et ad *Il.* χ', 19. 20.
Ver. 174. —— σανίδας δ' ἐκδῆσαι ὄπισθε.] Τὸ ἐξῆς, σφῶϊν ἀποστρέψαντε πόδας καὶ χεῖρας εἰς θάλαμον ἐμβάλλειτ· σιγὴν δὲ πλειστὴν ἐπ' αὐτοῦ σιωπήσαντε, ἀνὰ κίονα ὑψηλὴν ἰούσατε, σανίδας δ' ἐκδήσατε, ἢ ὅπισθεν κλείσατε τὰς θύρας μετὰ ταῦτα. *Schol.* Similiter *Eustathius*; Ἴσως δὲ καὶ ὅτι τὸ " σανίδας ἐκδῆσαι " ὅπισθεν," ὑστερολογικῶς κεῖται, ἦγουν κατὰ τρόπον πρωθύστερον· οὐ γὰρ μετὰ τὸ σανίδας ἐκδῆσαι, τοιγάρτοι θύρας, πρεμάννυται ὁ Μελανθεὺς, ἀλλὰ στρεφθεὶς χεῖρας καὶ πόδας, καὶ σιωπῇ

Σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντες,
Κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι, πελάσαι τε δοκοῖσιν,
Ὡς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν, χαλέπ' ἄλγεα πάσχῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύου, ἠδ' ἐπίθοντο·
Βὰν δ' ἴμεν ἐς Θάλαμον· λαβέτην δέ μιν ἔνδον ἐόντα.
Ἦτοι ὁ μὲν Θαλάμοιο μυχοὶ κατὰ τύχε' ἐρεύνα·
Τὼ δ' ἔσταν ἑκάτερθε παρὰ σταθμοῖσι μένοντε.
Εὖθ' ὑπὲρ οὐδὸν ἔβαινε Μελάνθιος αἰπόλος αἰγῶν,
Τῇ ἑτέρῃ μὲν χειρὶ φέρων καλὴν τρυφάλειαν,
Τῇ δ' ἑτέρῃ σάκος εὐρὺ, γέρον, πεπαλαγμένον ἄζῃ;

Catenam verò plexam ex ipso ubi-nexueritis,
" Columnam in altam trahite, et admovete trabibus;
" Ut diù vivus manens, graves dolores patiatur."
Sic dixit: illi verò ei omninò quidem auscultârunt, et paruerunt:
Perrexerunt autem ire in thalamum; latuerunt verò ipsum intùs existentem.
Sanè ille quidem in thalami recessu arma quaerebat:
Hi verò steterunt utrinque ad postes manentes.
Quandò super limen ibat Melanthius custos caprarum,
Alterâ quidem manu ferens pulchram galeam,
Alterâ verò scutum latum, antiquum, foedatum situ,

ἰαδιδὴς, ἀκαμωδίτας· καὶ οὕτως αἱ σανίδες ἰαδίσκαι. —— Διὰ καὶ πάντα ποιήσαντες οἱ δοῦλοι, θύραν ἰσθίνου φασιὸν· ὡς ἂν τῇ συμπλοκῇσι τοῦ διηγήματος (ver. 201.) ὁ Ποιητὴς φασὶν. Aliam autem posteà explicationem affert: Ἴσως δὲ ἄν τις ἀφέντες τοὺς παρὰ Ἡροδότῳ μεμενηκότας τὸ, ζώντα τὸν διὰ τρὸς σανίδα διαπερᾶλώσαν, ἰδιάσαντο κρύπτειν ἡμῶν τι τοῦτο· καὶ ἰσὶ τοῦ, " σανίδας δ' ἰαδῆσαι δοκοῦσι" οὐκ ἰσοδοῦναι δὲ τοῖς οὕτω νοοῦσιν ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸ τοῦτό ἰστι τοῖν ἀκολούθτερον αὐτὸ ἀντὶ τοῦ, τὰς θύρας κλείσαντες, ἰαδῆσαι αὐτὰς μετὰ πάντα. Cæterùm quidni, servato proprio et simplici verborum ordine, jubere intelligatur *Ulysses*; *Melanthio* in thalamum tracto, fores primùm occludi, nequis ipsos ingressus impediret: ipsumque deinceps ex trabe suspendi?

Ver. 175. —— στειρήναντες.] *Al.* στειρῆναντε· Ut ἀναστρέψαντε, *ver.* 173. 190. et μίνοντε, *ver.* 181. Sed et στειρήναντες rectè dicitur. Vide ad *Il. ά*, 566.

Ver. 176. Κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἐρύσαι.]

Et nodum informis lethi trabe nectit ab altâ. *Æn.* XII, 603.

Ver. 177. Ὡς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν, χαλέπ' ἄλγεα πάσχῃ.] Τὸ δὲ, " ὡς κεν δηθὰ ζωὸς ἐὼν, " ἄλγεα πάσχῃ," δηλοῖ, τοῖς κακοπραγοῦσιν ἀγαθὸν ὡς ἐν κακοῖς εἶναι τὸ ἀπαλλάττεσθαι τοῦ βίου τάχιον· ὡς τό γε χαλεπὰ ἐπὶ πολὺ πάσχειν ζῶντα, εἰπτικὸν ἰστι. *Eustath.* Haud dissimiliter *Suetonius* de *Tiberio*, notante *Barnesio*: " Mori volentibus, vis adhibita " vivendi. Nam mortem adeò leve suppli- " cium putabat, [*Tiberius*;] ut cùm audis- " set unum ex reis, *Carnulium* nomine, an- " ticipâsse eam, exclamaverit; *Carnulius* " *me evasit.* Et in recognoscendis custo- " diis, precanti cuidam pœnæ maturitatem " respondit: *Nondum tecum in gratiam re-* " *dii.*" *Sueton. Tiber. cap.* 61.

Ver. 179. Βὰν δ' ἴμεν ἐς Θάλαμον.] Ita ex Exemplaribus nonnullis restituit *Barnesius*. Rectè, ut videtur. Alii hîc habent, Βῆ δ' ἴμεν ἐς Θάλαμον· Quod de *Melanthio* accipiendum est. Verùm ut de Servis *Eumæo* et *Philœtio* intelligatur hoc, postulant sequentia λαβέτην δέ μιν ἔνδον ἐόντα, &c. et *Melanthius* thalamum jamjam (uti notavit *Barnesius*) conscendisse dicitur, suprà *ver.* 161. 166. Porrò etsi in utràque *Eustathii* Editione malè editum sit, ut in Vulgatis, Βῆ δ' ἴμεν· ipse tamen cum *Barnesio* legisse videtur Βὰν δ' ἴμεν· Ita enim in commentario exponit: Καὶ αὐτὸ τοῦτο ἰλιάντες εἰς Θάλαμον, ἔλαθον τὸν Μελάνθιον.

Ibid. —— λαβέτην δέ μιν.] In nonnullis scribitur, teste *Barnesio*, λαβέτην δέ μιν. Sed, uti et ipse notat, minùs rectè. Nondum enim prehensum *Melanthium* liquet ex sequentibus, Ἦτοι ὁ μὲν Θαλάμοιο —— Τὼ δ' ἔσταν ἑκάτερθι, &c.

Ibid. et *ver.* 198. —— λαβέτην —— Δύο.] Vide suprà ad λ', 101.

Ver. 184. —— ἄζῃ.] Ἐφεῦρε, ἢ ἐφεύρῃ. *Schol.*

Λαέρτεω ἥρωος, ὃ κουρίζων φορέεσκε·
Δὴ τότε γ' ἤδη κεῖτο, ῥαφαὶ δ' ἐλέλυντο ἰμάντων·
Τὼ δ' ἄρ' ἐπαΐξαντθ' ἑλέτην, ἔρυσάν τέ μιν εἴσω
Κουρίξ· ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον ἀχνύμενον κῆρ.
Σὺν δὲ πόδας χεῖράς τε δέον δυμαλγέϊ δεσμῷ,
Εὖ μάλ' ἀποστρέψαντε διαμπερὲς, ὡς ἐκέλευσεν
Υἱὸς Λαέρταο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Σειρὴν δὲ πλεκτὴν ἐξ αὐτοῦ πειρήναντες,
Κίον' ἀν' ὑψηλὴν ἔρυσαν, πέλασάν τε δοκοῖσι.
Τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφης, Εὔμαιε συβῶτα·
Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ, Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις,
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ καταλέγμενος, ὥς σε ἔοικεν·
Οὐδέ σέ γ' ἠριγένεια παρ' Ὠκεανοῖο ῥοάων
Λήσει ἐπερχομένη χρυσόθρονος, ἡνίκ' ἀγινεῖς
Αἶγας μνηστῆρεσσι δόμον κάτα, δαῖτα πένεσθαι.
Ὣς ὁ μὲν αὖθι λέλειπτο, ταθεὶς ὀλοῷ ἐνὶ δεσμῷ.

Laërtis heroïs, quod juvenis is gestabat;
Tunc sanè jamdudùm jacuerat; suturae autem dissolutae erant lororum:
Illi utique deindè adorti prehenderunt, traxeruntque ipsum intrò
Per-capillos; in pavimento verò humi dejecerunt dolentem corde.
Pedes autem manusque colligaverunt acerbo vinculo,
Benè admodùm retortos penitùs; sicut jussit
Filius Laërtis multa-passus nobilis Ulysses.
Catenam verò plexam ex ipso ubi-nexuerunt,
Columnam in altam traxerunt, admoveruntque trabibus.
Eum autem asperè-deridens allocutus es, Eumace subulce:
" Nunc quidem demùm prorsùs omninò, Melanthî, noctè vigilabis,
" Lecto in molli decumbens, uti te decet;
" Neque te sanè aurora ab Oceani fluentis
" Latebit adveniens aureo-solio, quandò adduces
" Capras procis in domo, ad convivium apparandum."
Sic is quidem illic relictus est, extensus pernicioso in vinculo.

Ver. 187. Τὼ δ' ἄρ' ἐπαΐξαντθ'.] *Barnesius* edidit, legendumque contendit, Τὼδ' ἄρ'· quòd " nondum Sensus sit completus." Sed vide ad *Il. ά*, 57.

Ibid. —— ἔρυσάν τέ μιν εἴσω Κουρίξ.] Τὸ δὲ " κουρίξ," τῶν ἅπαξ μὲν παρ' Ὁμήρῳ ῥηθέντων ἐστὶ καὶ αὐτό· δηλοῖ δὲ, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, τὸ πανικῶς· καὶ γίνεται ἐκ τοῦ ὡς ἴρριθη (*ver.* 185.) κουρίξιν, οὗ μάλλον Δωριεῖς, κουρίξω, καὶ ἐξ αὐτοῦ κουρίξ, τὸ ἀνδρείως, καὶ ὡς πρίστι κούροις. Καὶ οὕτω μὲν φησιν ὁ Κράτης· Ἀρίσταρχος δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπιλαζομένους τῆς κόμης· ἵνα ᾖ κατ' αὐτὸν, τὸ Κουρίξ ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς. *Eustath.* Quæ posterior videtur potior interpretatio.

Ver. 188. —— ἀχνύμενον κῆρ.] Editiones nonnullæ, notante *Barnesio*, hic legunt ἀχνύμενοι κῆρ. Sed minùs rectè.

Ver. 190. —— ἐκέλευσεν.] *Al.* ἐκέλευσιν.

Ver. 192. —— πειρήναντες,] Vide suprà ad *ver.* 175.

Ver. 195. Νῦν μὲν δὴ μάλα πάγχυ, &c.] Ἔστι δέ τι εἶδος Εἰρωνείας καὶ ὁ Σαρκασμὸς, ὅστις δέν τις διὰ τῶν ἐναντίων ἐνδιδύζων τινὶ, μεταποιῆται μεδιάματος ——. Τούτοις παραπλησίως ἔχει καὶ ὁ Ἀλληγορία, ἥτις ἕτερον δὲ ἑτέρου παρίστησιν· οἷόν ἐστι τοῦτο, " Νῦν μὲν δὴ μάλα " πάγχυ, Μελάνθιε, νύκτα φυλάξεις, Εὐνῇ ἐνὶ " μαλακῇ καταλέγμενος, ὡς ἔοικεν" τὸν γὰρ ἐν δεσμοῖς ὄντα καὶ ἀπηρτημένον, ἐν κοίτῃ ἀπαλῇ ὑπνώσειν λέγει. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. *sub fine.*

Ver. 196. —— ὡς σε ἔοικεν.] Apud *Dionysium*, loco jam citato, ὡς ἐτέθεικεν.

Ver. 200 —— ἐνὶ δεσμῷ.] *Al.* ὑπὸ δεσμῷ.

Τὼ δ' ἐς τεύχεα δύντε, θύρην τ' ἐπιθέντε φαεινὴν,
Βήτην εἰς Ὀδυσῆα δαΐφρονα, ποικιλομήτην·
Ἔνθα μένος πνείοντες ἐφέστασαν· οἱ μὲν ἐπ' οὐδοῦ,
Τέσσαρες, οἱ δ' ἔντοσθε δόμων, πολίες τε καὶ ἐσθλοί.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη, 205
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.
Τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδὼν, καὶ μῦθον ἔειπε·
Μέντορ, ἄμυνον ἀρὴν, μνῆσαι δ' ἑτάροιο φίλοιο,
Ὅς σ' ἀγαθὰ ῥέζεσκον· ὁμηλικίη δέ μοι ἐσσί.
Ὣς ἔφατ', οἰόμενος λαοσσόον ἔμμεν' Ἀθήνην. 210
Μνηστῆρες δ' ἐτέρωθεν ὁμόκλεον ἐν μεγάροισι·
Πρῶτος τήν γ' ἐνένιπτε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος·

Illi autem arma induti, januâque occlusâ splendidâ,
Iverunt ad Ulyssem prudentem, versutum:
Ibi robur spirantes astiterunt: hi quidem super limen,
Quatuor; illi autem intra aedes multique et eximii.
His autem propè filia Jovis advenit Minerva, 205
Mentori assimilata tum corpore, tum etiam voce.
Hanc verò Ulysses gaudebat conspicatus, et verbum dixit:
" Mentor, propulsa malum, memorque esto socii dilecti,
" Qui te benè saepè-faciebam; eâdem-aetate autem mecum es."
Sic dixit, suspicans populorum-concitatricem esse Minervam. 210
Proci verò ex-alterâ-parte increpabant in aedibus:
Primus hanc utique objurgabat Damastorides Agelaus:

Ver. 201. —— θύρην τ' ἐπιθέντε.] *Al.* θύρην ἐπιθέντε.

Ver. 203. —— ἐφέστασαν.] *Eustathius* vocem hanc ex ἐφιστήκεισαν contractam vult. Καὶ ὄρα (inquit) τὸ "ἐφέστασαν" οὐκ ἀπὸ τοῦ ἔστην, ἔστησαν, (οὐ γὰρ ἂν ἐδασύνετο·) ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ἐφιστήκεισαν, κατὰ συγκοπὴν, καὶ τρέφην τοῦ η εἰς α. Sed vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 205. —— ἦλθεν Ἀθήνη.] Ἀθηνᾶ, —— σλαττομένη μὲν μυθικῶς, νουμένη δὲ καὶ νῦν ἀλληγορικῶς παρεῖναι τῷ Ὀδυσσεῖ, ἐμφρόνως πάντα συνιόντι. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 194. et ή, 29. 34.

Ver. 208. —— ἄμυνον ἀρὴν.] Observat *Eustathius* voces ἀρὴν, ἀρᾶσθαι, eorumque derivata, *primam* apud *Homerum* producere. Nempè in commentario ad *Iliad.* ί, 31. Τὸ "ἀ· "ρᾶσθαι" (inquit) καὶ ἡ "ἀρὰ" —— φύσει ἐκτείνουσι τὸ ᾱ αὐτοῖς ἀρχαϊκὸν ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ (*Iliad.* ά, 94.) "Ἀλλ' ἴτω ἀρητῆρος" καὶ ἐκ τοῦ (ί, 456.) "Θεοὶ δ' ἐπίλλιτον ἠρᾶσθε." Et alibi, citante *Barnesio*: Τὴν ἀρὴν ἐπὶ ἐκτάσεως καὶ βλάβης λέγεσθαι, καὶ ὅτι φύσει μακρὰν ἔχει τὴν ἄρχουσαν ὡς, [*Il.* ό, 598.] "Θέτιδος "ἐξαίσιον ἀρήν." Atque hinc dubitat *Barnesius* annon hoc loco scribendum sit ἄρην pro ἄρια. Cui quidem lectioni nonnihil favet, quod occurrit, *Il.* ξ', 485. —— ἄριστε ἀλαστῆρα λιτέσθαι. Observat autem deindè *Barnesius*, voces ἀρὴν, ἀρᾶς, alibi apud *Homerum* occurrere *priore* correptâ: *Iliad.* σ', 100. *Odyss.* ρ', 538. Immò, (id quod neque ab *Eustathio* neque à *Barnesio* notatum est,) quoties βλάβην, *damnum*, ut hoc in loco, significant hæ voces; *priorem* semper corripiunt. Undè verisimile videtur, aliâ ex esse ab origine ac vox ἀρὰ, *supplicatio*, quæ *primam* semper producit. Vide *Iliad.* μ', 334. π', 512. ώ, 489. ί, 378. ψ', 199. *Odyss.* ϑ', 767. Vide etiam *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 18. Cæterùm quod in versione hic habet *Barnesius*, " *Assiste nobis in bello;*" ferri, ut opinor, omninò nequit.

Ver. 209. Ὅς σ' ἀγαθὰ ῥίζεσκον.] Ita *Henricus Stephanus*, eumque secutus *Barnesius*. Atque hanc potiorem lectionem contendit *Ritterhusius, de interpretatione quorundam locorum Oppiani, ad Cyneg.* I. 36. *Al.* Ὅσσ' ἀγαθὰ ῥίζεσκον. Quæ nec mala Lectio. Cæterùm Versiones *Didymi et Stephani* vocem ῥίζεσκον hoc in loco reddunt "*Sacrificavi.*" Sed, uti notavit *Barnesius*, minùs rectè.

Ibid. —— ὁμηλικίη.] Ita *Barnesius*. *Vulgg.* ὁμηλικίη.

Ver. 210. Ὣς ἔφατ', οἰόμενος.] *Al.* Ὣς φάτ', οἴομενος.

Μέντορ, μή σ' ἐπέεσσι παραιπεπίθησιν Ὀδυσσεὺς,
Μνηστῆρσι μάχεσθαι, ἀμυνέμεναι δέ οἱ αὐτῷ·
Ὧδε γὰρ ἡμέτερόν γε νόον τελέεσθαι ὀΐω·
Ὁππότε κεν τούτους κτείομεν, πατέρ' ἠδὲ καὶ υἱόν,
Ἐν δὲ σὺ τοῖσιν ἔπειτα πεφήσεαι, οἷα μενοινᾷς
Ἔρδειν ἐν μεγάροις· σῷ δ' αὐτοῦ κράατι τίσεις.
Αὐτὰρ ἐπὴν ὑμέων γε βίας ἀφελώμεθα χαλκῷ,
Κτήματ', ὁπόσσα τοι ἐστὶ, τά τ' ἔνδοθι, καὶ τὰ θύρηφι,
Τοῖσιν Ὀδυσσῆος μεταμίξομεν· οὐδέ τοι υἷας
Ζώειν ἐν μεγάροισιν ἐάσομεν, οὐδὲ θύγατρας,
Οὐδ' ἄλοχον κεδνὴν Ἰθάκης κατὰ ἄστυ πολεύειν.
Ὣς φάθ'· Ἀθηναίη δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
Νείκεσσεν δ' Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσιν·
Οὐκέτι σοί γ', Ὀδυσεῦ, μένος ἔμπεδον, οὐδέ τις ἀλκὴ,
Οἵη ὅτ' ἀμφ' Ἑλένῃ λευκωλένῳ, εὐπατερείῃ,
Εἰνάετες Τρώεσσιν ἐμάρναο νωλεμὲς αἰεί·
Πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνες ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Σῇ δ' ἦλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.

" Mentor, nè tibi verbis persuadeat Ulysses,
" Procos ut-oppugnes, auxiliêrisque sibi ipsi:
" Sic enim nostrum consilium perfectum-iri puto:
" Quandò hos interfecerimus, patrem atque etiam filium,
" Cum iis et tu posteà interficiêris; qualia cogitas
" Facere in aedibus: tuo verò ipsius capite lues.
" At postquam vestras vires abstulerimus aere;
" Possessiones, quotquot tibi sunt, quaeque intùs, et quae foris,
" Cum ipsis Ulyssis commiscebimus; neque tibi filios
" Vivere in aedibus sinemus, neque filias,
" Neque uxorem honestam Ithacae in urbe versari."
Sic dixit: Minerva verò irata est ex-corde magis;
Objurgavitque Ulyssem iratis verbis:
" Non ampliùs tibi utique, Ulysses, robur integrum, neque ulla fortitudo,
" Qualis, quandò pro Helenâ candidâ-ulnis, nobili-patre-natâ,
" Novem-annis cum Trojanis pugnabas assiduè semper:
" Multos autem viros interfecisti in gravi pugnâ;
" Tuoque capta est consilio Priami urbs viis-spatiosa.

Ver. 216. —— κτείομεν.] *Al.* κτέομεν. Quod pronuntiandum κτῶμεν.

Ver. 221. Τοῖσιν.] *Al.* Τοῖσι δ'.

Ver. 222. —— ἐάσομεν.] Vide ad *Il.* δ, 42.

Ver. 225. 226. 227. Νείκεσσεν δ'· —— Οὐκέτι σοί γ', —— Οἵη ὅτ' ἀμφ' Ἑλένῃ.]

Hîc gravis Entellum dictis castigat Acestes, —— [strà,
Entelle, heroum quondam fortissime fru- ——— ubi fama per omnem
Trinacriam, et spolia illa tuis pendentia tectis? *Æn.* V, 387. 389. 392.

Ver. 227. Οἵη ὅτ' ἀμφ' Ἑλένῃ.] Ἐν δὲ τῷ στίχῳ Ἑλένης καὶ Τρώων καὶ ἀλώσεως Ἰλίου, ὅρα ὅτι τε πάλαι ἱστορίαις ὁ Ποιητὴς Τρωϊκαῖς ἱστορίαις παραστύει τὴν τῆς Ὀδυσσείας ἀφέλειαν. *Eustath.*

Ibid. —— λευκωλένῳ.] Sic apud *Virgilium:*

—— niveis —— Diva lacertis. *Æn.* VIII, 387.

Ver. 230. Σῇ δ' ἦλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.] Πρωτατιστεύσαι δὲ αὐτῷ [Ὀδυσσεῖ] ὁ Ποιητὴς τὴν τῆς Ἰλίου πέρθησιν, ὡς ἐφ' ἑτέρῳ τοῦ Ὀδυσσέως ἐπιτροπεύσαντος τὸν τοῦ δουρείου ἵππου κατασκευὴν, οὗ μὴ ἐπεχείρησε, μηχθέντα ὑ Ἰλιέως.

Πῶς δὴ νῦν, ὅτε σόν γε δόμον καὶ κτήματ' ἱκάνεις,
Ἄντα μνηστήρων ὀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι;
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, πέπον, παρ' ἐμὶ ἵστασο, καὶ ἴδε ἔργον,
Ὄφρ' εἰδῇς, οἷός τοι ἐν ἀνδράσι δυσμενέεσσι
Μέντωρ Ἀλκιμίδης εὐεργεσίας ἀποτίνειν. 235
Ἦ ῥα· καὶ οὔπω πάγχυ δίδου ἑτεραλκέα νίκην,
Ἀλλ' ἔτ' ἄρα σθένεός τε καὶ ἀλκῆς πειρήτιζεν,
Ἠμὲν Ὀδυσσῆος, ἠδ' υἱοῦ κυδαλίμοιο.
Αὐτὴ δ' αἰθαλόεντος ἀνὰ μεγάροιο μέλαθρον
Ἕζετ' ἀναΐξασα, χελιδόνι εἰκέλη ἄντην. 240
Μνηστῆρας δ' ὦτρυνε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος,
Εὐρύνομός τε, καὶ Ἀμφιμέδων, Δημοπτόλεμός τε,
Πεισανδρός τε Πολυκτορίδης, Πόλυβός τε δαΐφρων·
Οἱ γὰρ μνηστήρων ἀρετῇ ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι,
Ὅσσοι ἔτ' ἔζωον, περί τε ψυχέων ἐμάχοντο· 245
Τοὺς δ' ἤδη ἐδάμασσε βιὸς καὶ ταρφέες ἰοί.
Τοῖς δ' Ἀγέλαος ἔειπεν, ἔπος πάντεσσι πιφαύσκων·

" Quomodo demùm nunc, quum tuas aedes et possesiones advenisti,
" Contrà procos mollitèr-cessas fortis esse?
" Sed age huc, amice, juxta me sta, et vide opus,
" Ut videas, qualis tibi inter viros inimicos
" Mentor Alcimides ad beneficia rependenda." 235
Dixit utique; et nondum prorsùs dabat variabilem victoriam;
Sed adhuc sanè roburque et fortitudinem experiebatur,
Et Ulyssis, et filii gloriosi.
Ipsa verò splendidae super domûs tectum
Sedit impetu-sursùm-facto, hirundini similis aspectu. 240
Procos autem concitabat Damastorides Agelaus,
Eurynomusque, et Amphimedon, Demoptolemusque,
Pisanderque Polyctorides, Polybusque prudens:
Hi enim procorum virtute erant longè optimi,
Quotquot adhuc vivebant, et de animabus pugnabant: 245
Caeteros autem jam domuerat arcus, et crebrae sagittae.
Illis verò Agelaus dixit, verbum omnibus promulgans:

Schol. ad *Iliad.* β', 278. Ubi hunc versum citat isto modo:

Σῇ δ' ἥλω βουλῇ ἄστυ Πριάμοιο ἄνακτος.

Porrò hinc *Ulyssi* præcipuè tribuitur Epitheton πτολίπορος. Ut *Eustathius*; Φαίνεται δὲ νῦν καὶ πτολίπορος ὁ Ὀδυσσεὺς, οὔτως βουλῇ, τῇ κατὰ τὸν δούρειον ἵππον, ἡ Τροία ἥλω. Vide ad *Il.* β', 278. Cæterùm *Porphyrius*, *Quæst. Homeric.* I. vocem βουλῇ hoc in loco alitèr interpretatur: Καὶ ἡ βουλὴ δὲ, (inquit,) οὐκ βολὴ τις· ἔδει ἴφη, "Σῇ δ' ἥλω "βουλῇ," ἤγουν, ὡς τὶ ἴφη, τοῖς σοῖς ἕπλοις, ἢ βέλεσι. Eademque ferè verba affert *Scholiastes* ad β', 319. suprà. Verùm neque vox βουλὴ ullibi (ut opinor) isto sensu usurpatur; neque profectò ob *vires bellicosas*, sed ob *consilia* et *solertiam* præcipuè celebratur *Ulysses*.

Ver. 231. —— σὸν γε δόμον.] *Al.* σὸν δῶμον.

Ver. 232. —— ἀλοφύρεαι ἄλκιμος εἶναι;] Νῦν, ἀντιλιλαῖε. *Schol.*

Ver. 239. —— ἀνὰ μεγάροιο.] *Al.* ὑπὲρ μεγάροιο.

Ver. 240. —— εἰκέλη.] Ita rectè edidit *Barnesius*; atque ita in Vulgatis scriptum occurrit suprà φ', 411. Alii hic ἴκελε. Quod *primam* corripit.

Ver. 245. —— περί τε ψυχέων.] Enuntiabatur ψυχῶν. Nam ψυχὴ *priorem* producit.

Ver. 247. Τοῖς δ' Ἀγέλαος ἔειπεν.] *Al.* Τοῖς δ' Ἀγέλαος μετέειπεν notante *Barnesio*. Vide suprà ad *ver.* 131.

Ὦ φίλοι, ἤδη σχήσει ἀνὴρ ὅδε χεῖρας ἀάπτους·
Καὶ δή οἱ Μέντωρ μὲν ἔβη κενὰ εὔγματα εἰπών·
Οἱ δ' οἷοι λείπονται ἐπὶ πρώτῃσι θύρῃσι.
Τῷ νῦν μὴ ἅμα πάντες ἀφίετε δούρατα μακρά·
Ἀλλ' ἄγεθ', οἱ ἔξ πρῶτον ἀκοντίσατ', αἴ κέ ποθι Ζεὺς
Δώῃ Ὀδυσσῆα βλῆσθαι, καὶ κῦδος ἀρέσθαι.
Τῶν δ' ἄλλων οὐ κῆδος, ἐπὴν οὗτός γε πέσῃσιν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν, ὡς ἐκέλευσεν,
Ἰέμενοι· τὰ δὲ πάντα ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.
Τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐϋσταθέος μεγάροιο
Βεβλήκει, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν·
Ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ δοῦρατ' ἀλεύαντο μνηστήρων,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ὦ φίλοι, ἤδη μέν κεν ἐγὼν εἴποιμι καὶ ἄμμι,
Μνηστήρων ἐς ὅμιλον ἀκοντίσαι, οἳ μεμάασιν
Ἡμέας ἐξεναρίξαι ἐπὶ πρότερόισι κακοῖσιν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα,

" O amici, jam cohibebit vir hic manus indomitas:
" Atque jam ei Mentor quidem abiit inanes jactationes locutus;
" Hi autem soli relicti sunt in primis foribus.
" Ideò nunc nè simul omnes emittite hastas longas:
" Sed agite, sex primùm jaculamini, sicubi Jupiter
" Dederit Ulyssem percuti, et gloriam *nos* reportare.
" Caeterorum autem non solicitudo, postquàm hic utique ceciderit."
Sic dixit: illi verò proindè omnes jaculati sunt, sicut jussit,
Connixi; illa autem omnia irrita reddidit Minerva.
Eorum alius quidem postem benè-fundatae domûs
Percussit, alius autem januam firmitèr aptatam;
Alius verò parieti fraxinea-hasta incidit aere-gravis.
At postquàm hastas evitaverunt procorum,
His utique sermonem exordiebatur multa-passus nobilis Ulysses:
" O amici, jam quidem ego dicerem et nobis,
" Procorum in turbam ut-jaculemur, qui cupiunt
" Nos interficere, praeter priora mala."
Sic dixit: hi autem omnes jaculati sunt acutas hastas,

Ver. 251. —— ἀφίετε.] *Al.* ἰφίετε. Vide et ad *Il.* ϰ', 762.

Ver. 252. —— οἱ ἔξ πρῶτον ἀκοντίσατ'.] *Barnesius*, Versiones *Didymi* et *Stephani* secutus, reddit, " *In eum sex primùm jacu-* " *lantini.*" Sed minùs rectè. Ad istum enim sensum, non *Dativo* Casui, sed *Genitivo* semper apud Poetam jungitur vox ἀκοντίζω. Vide *Iliad.* ν', 516. ξ', 402. ρ', 608.

Ver. 256. 258. —— ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη. —— Βεβλήκει, —— θύρην.]

Excepêre auræ vulnus: Saturnia Juno
Detorsit veniens; portæque infigitur hasta.

Æn. IX, 745.

Ver. 261. Τοῖς ἄρα.] *Al.* Τοῖς δ' ἄρα.

Ver. 264. —— ἐπὶ πρότερόισι κακοῖσιν.] Ἤγουν, καί τοι αὐτοὶ πρεπακάρξαντες τοῦ κακοῦ. *Eustath.* Rectiùs autem et simpliciùs interpreteris cum *Barnesio* aliisque, " *praeter* " *priora mala.*"

Ἄντα τιτυσκόμενοι· Δημοπτόλεμον μὲν Ὀδυσσεὺς,
Εὐρυάδην δ' ἄρα Τηλέμαχος, Ἔλατον δὲ συβώτης,
Πείσανδρον δ' ἄρ' ἔπεφνε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ·
Οἱ μὲν ἔπειθ' ἅμα πάντες ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας.
Μνηστῆρες δ' ἀνεχώρησαν μεγάροιο μυχόνδε·
Τοῖς δ' ἄρ' ἐπήϊξαν, νεκύων δ' ἐξ ἔγχε' ἕλοντο.
Αὖτις δὲ μνηστῆρες ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα,
Ἱέμενοι· τὰ δὲ πολλὰ ἐτώσια θῆκεν Ἀθήνη.
Τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν ἐϋστάθεος μεγάροιο
Βεβλήκει, ἄλλος δὲ θύρην πυκινῶς ἀραρυῖαν·
Ἄλλου δ' ἐν τοίχῳ μελίη πέσε χαλκοβάρεια.
Ἀμφιμέδων δ' ἄρα Τηλέμαχον βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ
Λίγδην, ἄκρην δὲ ῥινὸν δηλήσατο χαλκός.
Κτήσιππος δ' Εὔμαιον ὑπὲρ σάκος ἔγχεϊ μακρῷ
Ὦμον ἐπέγραψεν· τὸ δ' ὑπέρπταto, πίπτε δ' ἔραζε.
Τοὶ δ' αὖτ' ἀμφ' Ὀδυσῆα δαΐφρονα, ποικιλομήτην,

Ex-adverso collimantes: Demoptolemum quidem Ulysses,
Eurydem autem Telemachus, Elatum verò subulcus,
Pisandrum autem interfecit boum bubulcus vir:
Hi quidem deindè simul omnes mordicùs prehenderunt immensum solum.
Proci verò recesserunt domûs in penetrale:
In eos autem *illi* irruerunt, et è cadaveribus hastas extraxerunt.
Rursùs porrò proci jaculati sunt acutas hastas,
Connixi: illa verò pleraque irrita reddidit Minerva.
Eorum alius quidem postem benè-fundatae domûs
Percussit, alius autem januam firmitèr aptatam;
Alius verò parieti fraxinea-hasta incidit aere-gravis.
Amphimedon autem Telemacho percussit manum ad carpum
Strictim; extremam verò pellem laesit aes.
Ctesippus porrò Eumaeum super scutum hastâ longâ
Humerum perstrinxit; ea autem supervolavit, eciditque humi.
Illi verò ex-alterâ-parte circum Ulyssem prudentem, versutum,

---

Ver. 266. —— Δημοπτόλεμον μὲν Ὀδυσσεὺς, Εὐρυάδην δ', &c.] Ὅτι τίσασθαι ἐπειδὴ ἐφιξῆς ἀνῄρηνται οἱ ῥῆμα ἐπάγουσι, εἰκὸν πάνυ συντόμως, οὕτως· Ὀδυσσεὺς μὲν τὸν δεῖνα· Τηλέμαχος δὲ τόνδε· συβώτης δὲ ἐκεῖνον· Φιλοίτιος δὲ ἄλλον ἕτερον· σπουδῇ περιττῶς καὶ τὴν φράσιν συνετιστικῶς. *Eustath.*

Ver. 269. —— ἄσπετον οὖδας.] Vide suprà ad ν'. 395.

Ver. 270. — ἀνεχώρησαν.] *Al.* ἄρ' ἐχώρησαν.

Ver. 271. Τοῖς δ' ἄρ' ἐπήϊξαν.] MS. à Tho. *Bentleio* collatus, Τοὶ δ' ἄρ' ἐπήϊξαν. Quae et potior videtur lectio.

Ver. 274. 275. 276. Τῶν ἄλλος μὲν σταθμὸν, &c.] Occurrunt hi tres versus suprà ver. 257. 258. 259. iisdem verbis. Διὰ (inquit *Eustathius* in commentario ad istum locum) τοὺς ὠδίλαφον ἐκείνους (hosce tres) ὡς ταυτολογοῦντας.

Ver. 275. et 286. Βεβλήκει.] Vide ad *Il.* ά, 37. et γ', 492.

Ver 277. —— βάλε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ Λίγδην.] Ὥστε ἐπιλίξαι, ὅ ἐστιν ἐπιψαῦσαι ἐπιστολαίως μόνον τὴν ἴζωσιν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος. *Schol.* Similitèr *ver.* 279. 280. —— ἔγχεϊ μακρῷ Ὦμον ἐπέγραψεν·

—— deflexit partim *stringentia* corpus. *Æn.* X, 331.

Tandem etiam magno *strinxit* de corpore Turni. *Ibid. ver.* 478.

Ver. 278. —— ἄκρην δὲ ῥινὸν.] Ita *Barnesius* et *Henricus Stephanus*. *Al.* ἄκρον δὲ ῥινόν.

Ver. 280. —— τὸ δ' ὑπέρπτατο.]

—— ac tremebunda supervolat hasta. *Æn.* X, 522.

Μνηστήρων ἐς ὅμιλον ἀκόντισαν ὀξέα δοῦρα·
Ἔνθ' αὖτ' Εὐρυδάμαντα βάλε πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς,
Ἀμφιμέδοντα δὲ Τηλέμαχος, Πόλυβον δὲ συβώτης·
Κτήσιππον δ' ἄρ' ἔπειτα βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ
Βεβλήκει κρὸς στῆθος· ἐπευχόμενος δὲ προσηύδα·
Ὦ Πολυθερσίδη φιλοκέρτομε, μήποτε πάμπαν
Εἴκων ἀφραδίῃς μέγα εἰπεῖν, ἀλλὰ θεοῖσι
Μῦθον ἐπιτρέψαι· ἐπεὶ πολὺ φέρτεροί εἰσι.
Τοῦτό τοι ἀντὶ ποδὸς ξεινήϊον, ὅν ποτ' ἔδωκας
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, δόμον κάτ' ἀλητεύοντι.
Ἦ ῥα βοῶν ἐλίκων ἐπιβουκόλος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Οὖτα Δαμαστορίδην αὐτοσχεδὸν ἔγχεϊ μακρῷ·
Τηλέμαχος δ' Εὐηνορίδην Λειώκριτον οὖτα
Δουρὶ μέσον κενεῶνα, διαπρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσεν·
Ἤριπε δὲ πρηνὴς, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.
Δὴ τότ' Ἀθηναίη φθισίμβροτον αἰγίδ' ἀνέσχεν
Ὑψόθεν ἐξ ὀροφῆς· τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν,

Procorum in turbam jaculati sunt acutas hastas:
Tunc denuò Eurydamanta percussit urbium vastator Ulysses,
Amphimedonta autem Telemachus, Polybum verò subulcus;
Ctesippum autem deindè boum bubulcus vir
Percussit ad pectus; et super *eum* glorians allocutus est:
" O Polytherside convitiorum-amans, nunquam omninò
" Obsequens stultitiæ magnificè loquere, sed diis·
" Sermonem committe; quoniam multò potentiores sunt.
" Hoc tibi pro pede hospitale-munus, quem quondam dedisti
" Deo-pari Ulyssi, per domum vaganti."
Dixit utique boum cornibus-camurorum bubulcus: at Ulysses
Vulneravit Damastoridem cominùs hastâ longâ:
Telemachus autem Euenoridem Leiocritum vulneravit
Hastâ medio ventre, penitúsque aes transegit:
Cecidit verò *is* pronus, terramque feriit totâ fronte.
Tunc demùm Minerva mortalibus-exitiosam Aegida sustulit
Altè ex fastigio; eorum autem mentes perterritæ sunt.

Ver. 283. —— Εὐρυδάμαντα.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Εὐρυμίδοντα.

Ver. 287. —— Πολυθερσίδη.] *Al.* Πολυθερσείδη.

Ver. 288. Εἴκων ἀφραδίῃς.] Vide ad *Il. ί*, 594.

Ibid. —— εἰπεῖν.] *Al.* εἰπέμεν.

Ibid. —— ἀλλὰ θεοῖσι Μῦθον ἐπιτρέψαι.]

Ἀλλ' εἰς θεοὺς χρὴ ταῦτ' ἀναρτήσαντ' ἔχειν.
Euripid. Phœniss. ver. 712.

Ver. 290. Τοῦτό τοι ἀντὶ ποδὸς ξεινήϊον.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "Τοῦτό σοι ἀντὶ ποδὸς ξεινήϊον" εἰς παροιμίαν ὕστερον ἦλθεν, ἐπὶ τῶν ἀντὶ καλοῦ ἀπολαβόντων κακόν. *Eustath.*

Ibid. —— ὅν ποτ' ἔδωκας Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ· Supra ύ, 299.

Ver. 293. Οὖτα Δαμαστορίδην.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ "οὖτα" κεῖται προσηκόντως διὰ ἀποκοπὴν τὴν ἐκ τοῦ οὔτασεν, ὃ σημαίνει τὴν ἐγγύθεν πληγήν. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 525.

Ibid. —— Δαμαστορίδην.] *Agelaum*: Vide *ver.* 241.

Ver. 297. —— φθισίμβροτον αἰγίδ' ἀνέσχεν.] Nonnulli, notante *Barnesio*, hic legerunt φθισίμβροτος· scilicèt ut ad præcedentem Ἀθηναίη referatur. Sed, uti videtur, minùs rectè. Cæterùm de prosodiâ vocis, φθισίμβροτος, vide ad *Il.* ν', 539.

Ver. 298. —— ἐξ ὀροφῆς.] Apud *Eustathium* in commentario, ἐκ παροφῆς.

Ibid. —— τῶν δὲ φρένες ἐπτοίηθεν.] *Al.* τῶν δὲ φρένας ἐπτοίησεν.

Οἱ δ' ἐφέοντο κατὰ μέγαρον, βόες ὣς ἀγελαῖαι,
Τὰς μέν τ' αἰόλος οἶστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν,
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.
Οἱ δ', ὥστ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι,
Ἐξ ὀρέων ἐλθόντε ἐπ' ὀρνίθεσσι θορῶσι,
Ταὶ μέν τ' ἐν πεδίῳ νέφεα πτώσσουσαι ἵενται,
Οἱ δέ τε τὰς ὀλέκουσιν ἐπάλμενοι, οὐδέ τις ἀλκὴ
Γίγνεται, οὐδὲ φυγή· χαίρουσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρῃ·

Ipsi verò trepidabant per domum, boves tanquam armentales,
Quas quidem pernix asilus adortus agitavit,
Tempore in verno, quandò dies longi sunt.
Hi autem sicut vultures curvis-unguibus, aduncis-rostris,
Ex montibus profecti avibus insiliunt;
Hae quidem in campo nubes timentes volitant;
Illi autem eas perdunt insilientes; neque ulla resistendi-facultas
Fit, neque effugium; gaudent autem et viri captura:

Ver. 299. 302. Οἱ δ' ἐφέοντο κατὰ μέγαρον, βόες ὡς——· Οἱ δ', ὥστ' αἰγυπιοὶ.] Ἴστιον δὲ ὅτι τῶν ῥηθεισῶν παραβολῶν ἡ πρώτη μὲν συνοπτέρους εἶχε τοὺς μνηστῆρας, ὡς βόας αὐτοὺς παραβάλλουσα, διὰ τὸ ἀγελαῖον τοῦ πλήθους· τοὺς μίντοι στρουθίτας μικροφυῆ ζωυφίῳ τῷ οἴστρῳ εἴπαζε, διὰ τὴν κατὰ πλῆθος τε ὀλιγότητα, καὶ τὸν ἐκ τοῦ βάλλειν κίνησιμόν. Ἡ μίντοι δευτέρα ἀσπιναντίας ἦκει τῇ πρώτῃ, πάνυ μὲν συμφύσα τοὺς διώκοντας, τῇ πρὸς αἰγυπιοὺς παραβολῇ· ἀχρείουσα δὲ τοὺς διωκομένους μνηστῆρας, διὰ τοῦ μηδὲ πρὸς ὄνομα μνησθῆναι, οἷοις ὀρνίθεσσιν ἐν τῇ φεύγειν εἴκασε. *Eustath.* Importunè admodùm. Non enim *Ulyssem* Sociosque *Asilo* hic comparat Poeta; sed priori hâc similitudine, Procorum solummodò dissipationem trepidationemque confusam; posteriori, *Ulyssis* Sociorumque vires superiores victoriamque facilem depingit.

Ver. 300. Τὰς μέν τ' αἰόλος οἶστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν.] Ὁ οἶστρος ἀπογεννᾶται ἐκ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς πλαγίων ζωαρίων, ἅτινα ἐπισπλεόντων τὰ ὕδατα, διὸ καὶ πλεῖστα περὶ αὐτὰ γίνονται. Ὁ δὲ μυὼψ ἐκ τῶν ξύλων ἀπογεννᾶται· καὶ Καλλίμαχος περὶ τοῦ μύωπος, "Βούσ-"σοον, ἵν' τε μύωπα βοῶν πελάσουσιν ἀμοργοί." Εἰσὶ δὲ οὗτοι πολλαὶ τοῖς βουσὶν ὅταν γὰρ κατὰ τὴν λατρείαν αὐτοὺς ὀρύψωσιν, εὐθὺς ἀπολιμπάνουσι τὸν νομὸν οὐρηβιῶντες. Ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶστρος μυῖᾳ παραπλήσιος, κίντρον ἔχων εὐμεγέθες ἐκ τοῦ στόματος, καὶ φωνὴν μεγάλην βομβῶν· ὁ δὲ μύωψ παρόμοιος τῇ κινομυίᾳ, τὸ τε κίντρον ἔλαττον ἔχει τοῦ οἴστρου. *Schol.* ad *ver.* 299. Alitèr autem *Scholia* ad hunc versum: Οἶστροι, ὁ λιγέμενες μύωψ· ἔστι δὲ ζῶον ὑπόχαλκον τὴν μορφήν, ὅπερ ἂν εἰσέλθῃ εἰς τὰ ὦτα τῶν βοῶν, ἐξοιστρεῖν ἀναγκάζει τοὺς βόας.

Est lucos Silari circa, ilicibusque virentem
Plurimus Alburnum volitans, cui nomen asilo
Romanum est, œstron Graii vertère vocantes, [sylvis
Asper, acerba sonans; quo tota exterrita
Diffugiunt armenta ——
Virg. Georg. III, 146.

Ibid. —— αἶλος.] Vide ad *Il.* β', 816. et μ', 167.

Ver. 301. —— ἰαρινῇ.] Vide ad *Il.* ι, 5.

Ver. 302. Οἱ δ', ὥστ' αἰγυπιοὶ.] Quoniam Poeta dicit infrà *ver.* 306. χαίρουσι δέ τ' ἀνέρες ἄγρῃ, ideò Dna. *Dacier* vultures hosce sive accipitres ab ipsis hominibus ad aves minores captandas consultò emissos intelligit; Poetamque hic aucupium istius temporis depingere existimat. Rationibus tamen, ut opinor, haud satìs idoneis. Neque isti interpretationi satìs aptè congruit istud Ἐξ ὀρέων ἐλθόντε, *ver.* 303.

Ver. 303. —— ἐπ' ὀρνίθεσσι θορῶσι.] Τὸ δὲ "ἐπ' ὀρνίθεσσι" (inquit *Eustathius*) ἀντὶ τοῦ, κατὰ ὀρνίθων. Malè. Videtur enim non advertisse vir eruditus, ἐπ' ὀρνίθεσσι θορῶσι, esse ὀρνίθεσσι ἐπιθορόντες.

Ver. 304. —— νίφα πεσέουσαι.] Νίφα δὲ, ἢ τὸν τῶν νιφάδων πεσμὸν καὶ τὴν λίγνα ——· ἢ μᾶλλον, κατὰ τοὺς Παλαιούς, διπτύων εἶδος, ἃ καὶ ὁ Κωμικὸς νιφάδας φησὶν ἐν τῷ, "μὰ νιφί-"λας, μὰ διπτύας·" ἵνα εἰκάζῃ τοὺς μνηστῆρας ὄρνισιν ἢ παραβολῇ, αἳ, λίνων αὐτοὺς ἱστάντων, ὕστερον ἐπέπτυσαν. εἶτα αἰγυπτίων ἐφιέντων, συνέχεσαι ἐπὶ νίφαι ἵενται, ὅ ἐστι διπτύαι ἐμπελάζουσι. *Eustath.* Posteriorem vocis hujus interpretationem veriorem contendit Dna. *Dacier.* Vide autem ad *ver.* 302.

Ὣς ἄρα τοι μνηστῆρας ἐπεσσύμενοι κατὰ δῶμα
Τύπτον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὦρνυτ' ἀεικὴς,
Κράτων τυπτομένων· δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι Θῦεν.
Λειώδης δ' Ὀδυσῆος ἐπεσσύμενος λάβε γούνων,
Καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Γουνοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ· σὺ δέ μ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον·
Οὐ γάρ πω τινὰ φημὶ γυναικῶν ἐν μεγάροισιν
Εἰπεῖν, οὐδέ τι ῥέξαι, ἀτάσθαλον· ἀλλὰ καὶ ἄλλους
Παύεσκον μνηστῆρας, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
Ἀλλά μοι οὐ πείθοντο κακῶν ἀπὸ χεῖρας ἔχεσθαι·
Τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
Αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ τοῖσι Θυοσκόος, οὐδὲν ἐοργώς,
Κείσομαι· ὣς οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Εἰ μὲν δὴ μετὰ τοῖσι Θυοσκόος εὔχεαι εἶναι,

Sic utique hi procos irruentes per domum
Feriebant quaquaversùm; illorum autem gemitus oriebatur foedus,
Capitibus percussis: pavimentum verò totum sanguine undabat.
Leiodes autem Ulyssis advolans prehendit genua,
Et ipsum precans verbis alatis allocutus est:
" Supplex-oro te, Ulysses; tu verò me respice, et meî miserere:
" Nunquam enim cuiquam dico *me* mulierum in aedibus
" Dixisse, neque aliquid fecisse, iniquum; sed et alios
" Compescebam procos, quicunque talia scilicèt faceret.
" Sed mihi non paruerunt, ut à malo manus abstinerent:
" Quare et ob iniquitates saevum fatum consecuti sunt.
" At ego inter hos vates, nihil qui-patravi,
" Jacebo: ita non est gratia in-posterum benefactorum."
Hunc autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:
" Siquidem jam inter hos vates profiteris *te* esse,

Ver. 307. — *τοὶ.*] *Al. τούς.* Minùs rectè.

Ver. 308. — *τῶν δὲ στόνος ὦρνυτ'.*]

Tum verò et gemitus morientum, et sanguine in alto
Armaque corporaque. — *Æn.* XII, 633.

Ver. 309. — *δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι Θῦεν.*]

— atro tepefacta cruore
Terra torique madent. — *Æn.* IX, 333.

Ver. 313. 314. *Οὐ γάρ πω τινὰ φημὶ γυναικῶν ἐν μεγάροισιν Εἰπεῖν, οὐδέ τι ῥέξαι, ἀτάσθαλον.*] *Barnesius* inter varias lectiones retulit, *Εἰπεῖν, μ' οὐδέ τι ῥέξαι* " *τὸ μὴ* enim," inquit, " omninò necessarium, videtur excidisse." Porrò totam sententiam ita reddit Vir eruditus, Versionem Editionis *Didymi* ferè secutus; " *Nondum enim aliquam dico mulierum in domibus Dicturam, me neque aliquid* " *fecisse injustum.*" Malè. Nam istâ ratione vox *οὐδὲ* " *neque*" planè esset importuna. Sententiam rectè (ut opinor) exhibet Versio *Wetsteniana*, quam ferè secutus sum; " *Nunquam enim cuiquam dico me mulie-* " *rum in ædibus Dixisse neque aliquid fecisse* " *mali.*" Neque dissimilem phrasin usurpavit Poeta suprà ϑ', 693.

Κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἰώργει.

Ver. 315. *Παύεσκον.*] Vide ad *Il.* β', 221.

Ver. 317. et 416. — *ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.*] Ita suprà ad ά, 7.

Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

Ver. 318. et 321. — *Θυοσκόος.*] Vide suprà ad φ', 145.

Ver. 319. — *ἰνιεγέων.*] Pronuntiabatur *ἰνιεγῶν.* Vide ad *Il.* β', 811.

Πολλάκι που μέλλεις ἀρήμεναι ἐν μεγάροισι,
Τηλοῦ ἐμοὶ νόστοιο τέλος γλυκεροῖο γενέσθαι,
Σοὶ δ' ἄλοχόν τε φίλην σπέσθαι, καὶ τέκνα τεκέσθαι·
Τῷ οὐκ ἂν θανατόν γε δυσηλεγέα προφύγοισθα.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ξίφος εἵλετο χειρὶ παχείῃ
Κείμενον, ὅ ῥ' Ἀγέλαος ἀποτροέηκε χαμᾶζε
Κτεινόμενος· τῷ τόνγε κατ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε·
Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε πάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.
Τερπιάδης δέ τ' ἀοιδὸς ἀλύσκασε κῆρα μέλαιναν
Φήμιος, ὅς ῥ' ἤειδε μετὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ·
Ἔστη δ' ἐν χείρεσσιν ἔχων φόρμιγγα λίγειαν
Ἄγχι παρ' ὀρσοθύρην· δίχα δὲ φρεσὶ μερμήριζεν,
Ἦ ἐκδὺς μεγάροιο, Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμὸν

" Saepè utique necessariò-soles optare in aedibus,
" Longè mihi reditûs finem dulcis fieri;
" Tibi autem uxoremque charam accedere, et filios parere:
" Quare non mortem sanè gravem effugies."
Sic utique locutus, ensem cepit manu robustâ
Jacentem, quem scilicèt Agelaus abjecerat humi
Quum-interficiebatur; quo hunc ad cervicem mediam feriit:
Loquentis verò ejus caput pulveribus mixtum est.
Terpiades porrò cantor declinavit fatum atrum
Phemius; qui utique canebat inter procos ex-necessitate:
Stetit autem in manibus tenens citharam argutam
Propè ad posticum: bifariàm verò mente deliberabat;
Utrùm egressus domo, Jovis magni ad aram

Ver. 322. —— *μέλλεις ἀρήμεναι.*] Vide suprà ad *ver.* 208.

Ver. 325. —— *προφύγοισθα.*] *Al.* *προφύγγοιτο.*

Ver. 327. —— *ὅ ῥ'.*] *Quem scilicèt.* —— Nonnulli, notante *Barnesio*, scribunt *ὅ ῥ'* quo modo et *ὅ ῥ'* pronuntiabatur. Vide ad *Il.* *ά*, 51. et *π'*, 228.

Ver. 329. *Φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε πάρη κονίῃσιν ἐμίχθη.*]

Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis
Dicere, deturbat terræ. — *Æn.* X, 554.

Vide ad *Il.* *α'*, 457.

Ver. 330. —— *ἀλύσκασε.*] Ita ex Codice *Oxoniensi* restituit *Barnesius*. In Vulgatis scriptum est *ἀλύσκαζε*. Quod ferri non potest.

Ver. 331. —— *μετὰ μνηστῆρσιν.*] Suprà *Odyss.* *ά*, 154. ubi idem versus occurrit, legitur *παρὰ μνηστῆρσιν.*

Ver. 333. —— *ὀρσοθύρην.*] Vide suprà ad *ver.* 126.

Ibid. —— *μερμήριζεν.*] *Al.* *μερμήριξεν.*

Ver. 334. —— *Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμὸν Ἑρκείου.*] *Βωμὸς δὲ Ἑρκείου Διὸς, ἔξω που τῆς τὴν αὐλὴν αἴθριος ὕπαι δοκεῖ, ἵνα καὶ τοῖς φοιτῶσι, ἐν ᾧ ἵδρυσι Διὶ ἱκέσιον τοῦτ' ἔχουσι, ἡ ἱστορεῖ τοῦ περὶ αὐλὴν τυγχάνου· ὅστις αὖ πάλιν ἐν τῇ κατ' οἶκον ἑστίᾳ Διὶ ἐγίνοντο θυσίαι, ὃν οἱ μὲν ἄλλοι ἱκέσιον, Ἡρόδοτος δὲ Ἑταιρεῖον λέγει ἱστορεῖν. Eustath.* " Jupiter inter alia multa " Epitheta —— etiam Ἑρκεῖος appellatus " est, quòd intrà septum domûs cujusque " coleretur, qui et Penetralis." *Ritterhus. de interpretatione quorundam locorum Oppiani, ad Cyneg.* I, 36. Hinc apud *Euripidem*:

Καὶ τὸν φυτουργὸν Πρίαμον
—— τοῖσδ' εἶδον ἐμπεσὼν
Αὐτὸν παναιφαγίνῃ' ἰφ' Ἑρκείῳ σταθέν.
Troad. ver. 481.

Et apud *Senecam*:

Sparsum cruore regis Hercæum Jovem.
Agamemn. ver. 445.

Vide et infrà ad *ver.* 376.

Ibid. —— *ποτὶ βωμὸν.*] *Al.* *προτὶ βωμὸν*, et *παρὰ βωμὸν.*

Ἑρκείου ἵζοιτο τετυγμένον, ἔνθ' ἄρα πολλὰ
Λαέρτης Ὀδυσεύς τε βοῶν ἐπὶ μηρί' ἔκαιον·
Ἦ γούνων λίσσοιτο προσαΐξας Ὀδυσῆα.
Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Γούνων ἅψασθαι Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος.
Ἦτοι ὁ φόρμιγγα γλαφυρὴν κατέθηκε χαμᾶζε
Μεσσηγὺς κρητῆρος ἰδὲ θρόνου ἀργυροήλου·
Αὐτὸς δ' αὖτ' Ὀδυσῆα προσαΐξας λάβε γούνων,
Καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Γουνοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ· σὺ δέ μ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον·
Αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, εἴ κεν ἀοιδὸν
Πέφνῃς, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀείδω.
Αὐτοδίδακτος δ' εἰμί· θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἵμας
Παντοίας ἐνέφυσεν· ἔοικα δέ τοι παραείδειν,

Hercaei sederet fabrefactam, ubi utique multa
Laërtes Ulyssesque boum femora comburebant;
An ad-genua precaretur aggressus Ulyssem.
Sic autem ei cogitanti visum est satius esse,
Genua prehendere Laërtiadae Ulyssis.
Sanè ille citharam cavam deposuit humi
Medio inter craterem et solium argenteis-clavis-distinctum:
Ipse autem demùm Ulyssem aggressus prehendit genua,
Et ipsum precans verbis alatis allocutus est:
" Supplex-oro te, Ulysses; tu verò me respice, et meî miserere:
" Ipsi tibi in-posterum dolor erit, si cantorem
" Interfeceris, qui diis et hominibus cano.
" Ex-me-ipso doctus sum; deus verò mihi in mente cantus
" Omnigenos insevit; aptus autem sum ad tibi accinendum,

Ver. 335. —— ἵζοιτο.] *Al.* ἵζοιτο.

Ibid. —— τετυγμένον.] Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 336. —— ἔκαιον.] *Al.* ἵκανον, et ἵκαιον.

Ver. 338. Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV, 287.

Ver. 342. 343. —— λάβε γούνων, Καί μιν λισσόμενος.]

Et genua amplectens, effatur talia supplex.
Æn. X, 523.

Ver. 344. Γουνοῦμαί σ', Ὀδυσεῦ· σὺ δέ μ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον.]

Te precor, hanc animam serves ——.
Æn. X, 525.

—sine hanc animam, et miserere precantis.
Ibid. 598.

Ver. 347. Αὐτοδίδακτος δ' εἰμί.] Τοντέστιν αὐτομαθὴς τάχα πρὸς ὑπνεῦ διδασκάλου. *Eustath.* Ἐκ φύσεως διδαγμένος. *Schol.* Πάντες οἵτε τῶν ἐπῶν Ποιηταὶ οἱ ἀγαθοὶ, οὐκ ἐκ τέχνης, ἀλλ' ἐνθέου ὄντες καὶ κατεχόμενοι, πάντα ταῦτα τὰ καλὰ λέγουσι ποιήματα. *Plato in Ione*, citante *Barnesio*.

Ibid. —— Θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἵμας.] Apud *Justin. Martyr. de Monarchiâ Dei*, notante *Barnesio*, legitur Θεὸς δέ μοι ἐμβαλὼν οἵμας· Apud *Maxim. Tyrium*, § 22. Θεὸς δέ μοι ἔπασαν ὄμφην. Videntur nimirùm illi memoriâ citâsse.

Ver. 348. —— ἔοικα δέ τοι παραείδειν, Ὥστε θεῷ·] Διὸ καὶ τῆς τοῦ ἀοιδοῦ Φημίου θείαν διδαχῆς, καὶ οἱ νῦν λέγει· οὐ γὰρ ἂν οὕτω ῥᾳδίως ἔνοικοι σιμότεροι τῶν ἐνταῦθα ἐνθεαστὶ ἀκουσθεῖσαι τῷ Ὀδυσσεῖ μετὰ τὴν εἰς Ἰθάκην ἵλιναν· ἐν αἷς προλέμπει γοργῶς τὸ, " ἔοικα δέ " τοι παραείδειν, Ὥστε θεῷ " πάνυ γὰρ πολλαπλῶς ἱέρηται· καὶ χαίρει ἂν Ὀδυσσεὺς τῇ τοιαύτῃ ἐννοίᾳ. *Eustath.* " *Phemius* vates, —— cùm " jam procorum stragem terribilem vidis- " set, et suam vitam ἐπὶ ξυρεῦ ἀκμῆς versari " intelligeret; Ulyssi supplex ad genua " provolutus, verbis eum placare pro suâ " virili aggreditur. Inter alia autem quæ " sanè sunt egregia, et personæ conveniен- " tia, hoc delinimento utitur; ἔοικα δέ τοι

Ὥστε θεῷ· τῷ μή με λιλαίεο δειροτομῆσαι.
Καί κεν Τηλέμαχος τάδε γ' εἴποι, σὸς φίλος υἱός,
Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον, οὐδὲ χατίζων,
Πωλεύμην μνηστῆρσιν ἀεισόμενος μετὰ δαῖτας·
Ἀλλὰ πολὺ πλέονες καὶ κρείσσονες ἦγον ἀνάγκῃ.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσ' ἱερὴ ἰς Τηλεμάχοιο,
Αἶψα δ' ἐὸν πατέρα προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
Ἴσχεο, μηδέ τι τοῦτον ἀναίτιον οὔτασε χαλκῷ·
Καὶ κήρυκα Μέδοντα σαώσομεν, ὅστε μευ αἰεὶ
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ κηδέσκετο παιδὸς ἐόντος·
Εἰ δὴ μή μιν ἔπεφνε Φιλοίτιος, ἠὲ συβώτης,
Ἠέ σοι ἀντεβόλησεν ὀρινομένῳ κατὰ δῶμα.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' ἤκουσε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Πεπτηὼς γὰρ ἔκειτο ὑπὸ θρόνον, ἀμφὶ δὲ δέρμα
Ἕστο βοὸς νεόδαρτον, ἀλύσκων κῆρα μέλαιναν.
Αἶψα δ' ἀπὸ θρόνου ὦρτο, θοῶς δ' ἀπέδυνε βοείην.

" Tanquam deo: quare nè me cupias obtruncare.
" Et Telemachus haec utique diceret, tuus dilectus filius,
" Quòd ego neutiquam lubens in tuam domum, neque indigens,
" Veniebam procis cantaturus inter convivia;
" Sed multò plures et potentiores ducebant *me* vi."
Sic dixit: eum autem audivit sacra vis Telemachi;
Statimque suum patrem alloquebatur propè existentem:
" Contine-te, neque omninò hunc insontem vulnera aere:
" Et praeconem Medonta servabimus, qui scilicèt me semper
" Domo in nostrâ curabat, puer cùm-eram:
" Si jam non ipsum interfecerit Philoetius, vel subulcus,
" Vel tibi *is* occurrerit ruenti per domum."
Sic dixit: eum verò audivit Medon, prudentia doctus;
Stratus enim jacebat sub solio; circùm autem pellem
Indutus erat bovis recèns-excoriatam, vitans fatum atrum.
Statim verò à solio surrexit, citóque exuit bubulam-*pellem*:

" παραιδίη. Ὥστε θεῷ.] —— Hoc autem " voluit Phemius dicere, (ut *Eustathius* ex- " ponit, et verba ipsa fidem faciunt,) se in " hoc suo discrimine Ulyssem spectare tan- " quam præsentem Deum." *Meric. Casaubon. de nuperâ Homeri Editione Dissertat.* I. Neuter videtur sensum loci attigisse. Vitam enim sibi ideò (ut opinor) conservandam monet hîc *Phemius*, quòd idoneus sit qui *Ulyssi*, tanquam deo, accinat.

Ver. 349. —— διειροτομῆσαι.] Apud *Eustathium* in commentario, διειροτομήσειν

Ver. 350. —— εἶπεν.] Apud *Eustathium*, εἶπη.

Ver. 351. Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν.] Κεκτῆνο δὲ σαφὲς πᾶσι πάρεστιν, τὸ κολάζεσθαι τὰ ἑκούσια ἁμαρτήματα, τὰ δὲ ἀκούσια συγγνώμης τυγχάνειν· τοῦτο τέλειν δείκνυσιν ὁ Πηνέλεως, ἐν οἷς φησὶν ὁ ἀοιδὸς παρ' αὐτῷ, " Καί κεν Τηλεμα- " χος τάδε γ' εἴποι, σὸς φίλος υἱός, Ὡς ἐγὼ " οὔτι ἑκὼν ἐς σὸν δόμον, οὐδὲ χατίζων, Πωλεύ- " μην." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῶν Ὁμήρου σχημάτων, § 21.

Ibid. —— ἐς σὸν δόμον.] *Al.* ἐς τὸν δόμον.

Ver. 352. —— μετὰ δαῖτας.] Apud *Eustathium* in commentario, μετὰ δαῖτα.

Ver. 362. Πεπτηὼς.] *Barnesius* aliique vertunt, "*Expavefactus.*" Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis ubi eadem vox occurrit. Vide suprà ξ, 354. 474. et infrà *ver.* 384. *hujus libri.*

Ver. 364. —— ὑπὸ θρόνον.] *Al.* ἐπὶ θρόνου.

Τηλέμαχον δ' ἄρ' ἔπειτα προσαΐξας λάβε γούνων, 365
Καί μιν λισσόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
"Ω φίλ', ἐγὼ μὲν ὅδ' εἰμί· σὺ δ' ἴσχεο· εἶπὲ δὲ πατρὶ,
Μή με περισθενέων δηλήσεται ὀξέϊ χαλκῷ,
Ἀνδρῶν μνηστήρων κεχολωμένος· οἵ οἱ ἔπειρον
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροις, σὲ δὲ νήπιοι οὐδὲν ἔτιον. 370
Τὸν δ' ἐπιμειδήσας προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Θάρσει, ἐπειδή σ' οὗτος ἐρύσσατο καὶ ἐσάωσεν,
Ὄφρα γνῷς κατὰ θυμὸν, ἀτὰρ εἴπησθα καὶ ἄλλῳ,
Ὡς κακοεργίης εὐεργεσίη μέγ' ἀμείνων.
Ἀλλ' ἐξελθόντες μεγάρων, ἕζεσθε θύραζε 375
Ἐκ φόνου εἰς αὐλὴν, σύ τε καὶ πολύφημος ἀοιδὸς,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼ κατὰ δῶμα πονήσομαι, ὅττεό με χρή.
Ὣς φάτο· τὼ δ' ἔξω βήτην μεγάροιο κιόντε.
Ἕζέσθην δ' ἄρα τώγε Διὸς μεγάλου ποτὶ βωμὸν,
Πάντοσε παπταίνοντε, φόνον ποτιδεγμένω αἰεί. 380
Πάπτηνεν δ' Ὀδυσεὺς καθ' ἑὸν δόμον, εἴτις ἔτ' ἀνδρῶν

Telemachum autem deindè aggressus prehendit genua, 365
Et ipsum precans verbis alatis allocutus est:
" O chare, ego quidem hic sum: tu verò contine-te, et dic patri;
" Nè me ferociens laedat acuto aere,
" Virorum procorum *causâ* iratus; qui ei attondebant
" Possessiones in aedibus; te autem stulti nihil honorabant." 370
Hunc verò subridens allocutus est solers Ulysses:
" Bono-esto-animo, quandoquidem te hic liberavit et servavit;
" Ut noscas *in animo*, quin dicas etiam alii,
" Quòd maleficio beneficium est longè melius.
" Sed egressi ex aedibus, sedete foris 375
" Ex caede in aulam, tuque et valdè-celebris cantor,
" Dum ego per domum operatus fuero, quodcunque me oportet."
Sic dixit: hi autem exiverunt domo profecti.
Sedebantque proindè ipsi Jovis magni ad aram,
Undique circumspicientes, caedem expectantes semper. 380
Circumspectavit verò Ulysses per suam domum, si quis adhuc virorum

---

Ver. 370. ——— ἰνὶ μεγάροις.] *Al.* ἰνὶ μεγάρῳ.

Ibid. ——— αὐδὴν ἔτισαν.] *Al.* αὐδὴν ἔτισεν.

Ver. 374. 'Ως κακοεργίης εὐεργεσίη μέγ' ἀμείνων.]

Τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
Theogn. Gnom. Eleg. ver. 548.

Εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς, ὅταν εὐεργετῶσιν. *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 717. *al.* 467.

Ver. 375. ——— μεγάροιν, ἕζεσθε θύραζε.] *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. citat, μεγάρων εὐ παπταίνοντα.

Ver. 376. Ἐκ φόνου εἰς αὐλὴν.] Ὅμηρος δὲ τὴν αὐλὴν ἀεὶ τάττει ἐπὶ τῶν ὑπαίθρων τόπων, ἔνθα ἦν ὁ τοῦ Ἑρκείου Διὸς βωμός. Ὁ μέν τοί γε Πηλεὺς καταλαμβάνεται, *Iliad.* λ', 773. "Αὐλῆς ἐν χόρτῳ." ——— Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς προστάσσει τοῖς περὶ τὸν Φήμιον, "Ἀλλ' ἐξελόντες τις μεγάρων εὖ παπταίνων, Ἐκ φόνου εἰς αὐλήν." *Athenæus, lib.* V, *cap.* 3.

Ibid. ——— πολύφημος ἀοιδὸς.] Πολύφημος δὲ ἀοιδὸς ὁ Φήμιος, ἢ ὡς σοφὸς καὶ πολυΐστωρ, καὶ οὕτω πολλὰς φήμας εἰδώς· ἢ ὡς πολλοὺς φημίζων· ἢ ὡς ὑπὸ πολλῶν τοῦτο πάσχων. *Eustath.* Vide suprà β', 150. ubi eadem vox occurrit.

Ver. 379. ——— ποτὶ.] *Al.* περὶ, et παρά.

Ζωὸς ὑποκλοπέοιτο, ἀλύσκων κῆρα μέλαιναν.
Τοὺς δὲ ἴδεν μάλα πάντας ἐν αἵματι καὶ κονίῃσι
Πεπτεῶτας πολλούς· ὣς δ' ἰχθύας, οὕσθ' ἁλιῆες
Κοῖλον ἐς αἰγιαλὸν πολιῆς ἔκτοσθε θαλάσσης
Δικτύῳ ἐξέρυσαν πολυωπῷ· οἱ δέ τε πάντες
Κύμαθ' ἁλὸς ποθέοντες ἐπὶ ψαμάθοισι κέχυνται,
Τῶν μέν τ' ἠέλιος φαέθων ἐξείλετο θυμόν·
Ὣς τότ' ἄρα μνηστῆρες ἐπ' ἀλλήλοισι κέχυντο.
Δὴ τότε Τηλέμαχον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τηλέμαχ', εἶδ' ἄγε μοι κάλεσον τροφὸν Εὐρύκλειαν,

Vivus surriperet-se, vitans fatum atrum.
Illos autem vidit prorsùs omnes in sanguine et pulveribus
Collapsos multos; sicut pisces, quos scilicèt piscatores
Cavum in litus, canum extra mare,
Reti extraxerunt multiforo: hi etenim omnes
Undas maris desiderantes in arenis fusi sunt;
Et horum quidem sol lucens abstulit animam:
Sic tunc utique proci alii super alios fusi erant.
Tum demùm Telemachum allocutus est solers Ulysses:
" Telemache, eia age, mihi advoca nutricem Eurycleam;

Ver. 383. —— ἐν αἵματι καὶ κονίῃσι Πεπτεῶτας.] Vide ad *Il.* ά, 593. et ν', 508. Ἐκ δὲ τοῦ " ἐν αἵματι καὶ κονίῃσι" σημειοῦνται οἱ Παλαιοὶ, ὡς οὐ κατίσχυσε λίθοις τὸ τοῦ ἀνδρῶνος ἔδαφος, εἴγε κονίαν εἶχε. *Eustath.*

Ver. 384. Πεπτεῶτας πολλούς.] In Vulgatis scriptum est Πεπτηῶτας. Quod vix ullâ licentiâ excusari potest. *Barnesius* edidit Πεπτεότας· atque ita quidem in Vulgatis legitur *Iliad.* φ', 503. Πεπτεότ' ἄλλυδις ἄλλα ——. Ex analogiâ tamen verisimilior videtur altera viri eruditi conjectura: nempè legendum Πεπτεῶτας, ut pronuntietur videlicèt Πεπτῶτας. Quâ enim analogiâ ex τιθήνης fit τιθεῦτις, ex μιμάδης, μιμᾶδες, &c. eâdem planè ex Πεπτηότας fit Πεπτεῶτας· At τιθεύτις, μιμᾶδες, et similia, nusquam apud *Homerum* reperiuntur. Vide ad *Il.* α, 265. et ν'. 46. Porrò cùm et MS. unus à *Tho Bentleio* collatus Πεπτεῶτας hìc legit, Textui hanc lectionem inserui.

Ibid. —— πολλούς· ὣς δ' ἰχθύας.] " Forte," inquit *Henricus Stephanus*, "meliùs legeretur Πεπτεῶτας, πολλοὺς ὣς δ' ἰχθύας, &c." Ut vox nimirùm, πολλούς, ad ἰχθύας, non ad Πεπτεῶτας, referatur. Sed praestat, ut opinor, vulgata Lectio.

Ibid. —— ὣς δ' ἰχθύας, &c.] Ὅρα δὲ ὅτι μεγαλεῖον φράγματος εἰ καὶ μὴ πολὺ ὑψηλὸν ὁ Πυλητὴς, ἱκανώσαι παραζωλαῖς· περὶ ὀλίγων μὲν χρησάμενος τῇ ἀπὸ βοῶν, (*ver.* 299.) ἵστ. δὲ καὶ αἰγωνίων, (*ver.* 302.) ἐνταῦθα δὲ σῇ ἀπὸ ἰχθύων· ποσῶν δὲ, λίαν τὸν Ὀδυσέα παραζαλεῖ, (infrà *ver.* 402.) ἐμὲ δὲ ἰφιξῆς καὶ ἀπὸ κιχλῶν καὶ στελεῶν παραζωλήν· ἐν τῇ τῶν ἡρώτελων θανάτῳ, (*ver.* 468.) Καὶ τὸν μὲν ἄτης ἄλλως μέσου τὸ τῆς Ὀδυσσείας βιβλίον στενὸν παραζωλῶν, ὃν ἡ Ἰλιὰς εἰς πλάτος μιμήσεται, διὰ τὸ τῶν ἐκεῖ πραξίων πολυμιγεῖς, ἐναργεῖας δυομένων ἄλλης τι καὶ τῆς ἐκ παραζωλῶν. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 1.

Ver. 386. Δικτύῳ ἐξέρυσαν.] Σημειοῦνται δὲ οἱ Παλαιοὶ ἔνταῦθα μηστῆρας τοὺς Πυθαγορείους ἰχθύων θήρας τῆς διὰ δικτύων τὸ γένος Ἰλιάδι [ί, 487.] " Μήτως ὡς ἀψῖτε λύκοι ἠὲ " λέοντε πανάγρου," ἄδηλον φασὶ, εἴτε ἰχθύων, εἴτε στιζῶν ζώων, εἴτε καὶ στενῶν ἄγρας δηλονότι τῶν δί γε δι' ἁρμῶν καὶ ἀγχίστρου θήραν σαλπίσεις εἴτουν. *Eustath.*

Ibid. —— πολυωπῷ.] Πολλὰς τρύπας ἔχοντι. *Schol.*

Ver. 387. 389. —— κέχυνται, —— κέχυντο.] De Tempore Praesenti alterum, alterum de Praeterito. Quorum utrumque quidem à Latino "*fusi sunt*" rectè exprimi potest; at Grœcè, si voces hinc illinc transponas, nequaquam constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 388. Τῶν μέν τ' ἠέλιος φαέθων ἐξείλετο θυμόν.] " Ulyssem verò," inquit *Spondanus*, " Soli [comparat;] qui illos Procos interemit, ut Sol illos pisces." Minùs rectè. Parùm enim apta ista comparatio. Poëta autem hàc similitudine Procos interfectos, aliosque super alios humi fusos, solummodò describit; *Ulyssem*, infrà *ver.* 402. *Leonis* similitudine depingit.

Ὄφρα ἔπος εἴποιμι, τό μοι καταθύμιόν ἐστιν.
Ὣς φάτο· Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπιπείθετο πατρί·
Κινήσας δὲ θύρην, προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Δεῦρο δὴ ὄρσο, γρηῢ παλαιγενές, ἥτε γυναικῶν
Δμωάων σκοπός ἐσσι κατὰ μέγαρ' ἡμετεράων·
Ἔρχεο· κικλήσκει σε πατὴρ ἐμός, ὄφρα τι εἴπῃ.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
Ὤϊξεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων·
Βῆ δ' ἴμεν· αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἡγεμόνευεν.
Εὗρεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοις νεκύεσσιν,
Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον· ὥστε λέοντα,
Ὅς ῥά τε βεβρωκὼς βοὸς ἔρχεται ἀγραύλοιο·
Πᾶν δ' ἄρα οἱ στῆθός τε, παρηιά τ' ἀμφοτέρωθεν
Αἱματόεντα πέλει· δεινὸς δ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι·
Ὣς Ὀδυσεὺς πεπάλακτο πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν.
Ἦ δ' ὡς οὖν νέκυάς τε καὶ ἄσπετον εἴσιδεν αἷμα,
Ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον·

" Ut verbum dicam, quod mihi in-animo est."
Sic dixit: Telemachus verò dilecto obedivit patri;
Motâque januâ allocutus est nutricem Eurycleam:
" Huc jam move-te, anus antiqua, quae utique mulierum
" Famularum inspectrix es in aedibus nostris:
" Veni; vocat te pater meus; ut aliquid dicat."
Sic utique locutus est: ei autem pennarum-expers fuit verbum.
Aperuit verò fores aedium habitantibus-commodarum:
Perrexitque ire: at Telemachus antè praeibat.
Invenit deindè Ulyssem inter caesa cadavera,
Sanguine et pulvere inquinatum; tanquam leonem,
Qui scilicèt pastus de-bove venit agresti;
Totum autem ei pectusque, genaeque utrinque
Cruentae sunt; terribilis verò in vultum aspectu:
Sic Ulysses inquinatus erat pedes et manus supernè.
Illa autem ubi cadaveraque et immensum inspexit sanguinem,
Impetum cepit jubilandi, quoniam magnum vidit opus:

Ver. 394. Κινήσας δὲ θύρην.] Κίνησας, προύσας. *Schol.* Ὅτι κινῆσαι θύραν φησὶ τὸ διπεσαλεῦσαι, ἐπὶ πλήσει τινὸς τῶν ἴσων. *Eustath.*

Ver. 398. —— τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.] Vide suprà ad ε', 57.

Ver. 401. —— μετὰ κταμένοις νεκύεσσιν.] Occurrit idem versus infrà Ψ', 45. et utrobique in Vulgatis scriptum est μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν· quod, ut rectè observat *Barnesius*, ferri non potest, nisi duplici σ scribas νέκυσσιν. Cùm verò vox νέκυσσι, aut νέκυσσι, nusquam apud *Homerum* nisi hisce duobus in locis, reperiatur; νεκύεσσι autem sæpiùs occurrat; edidit Vir ipse eruditus ex conjecturâ, μετὰ κταμένοις νεκύεσσι.

Ver. 404. —— πάρηιά τ' ἀμφοτέρωθεν Αἱματόεντα πέλει.] —— lavit improba teter
Ora cruor ——. *Æn.* X, 727.

Ver. 408. 411. Ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, —— μετ' ὀλολυγῇ.] De vocis, ὀλολύξαι, significatione, ita *Eustathius*: Νοητέον οὖν, ὅτι τῆς γραὸς ἐν τῷ χαίρειν ὀλολύξαι προθυμίνης, ἤγουν τερπούσης φωνῇ ἰύζεσθαι, καὶ Διὸς ἐπιβοήσεσθαι διὰ τὴν χαρὰν, κωλύει Ὀδυσεὺς, παραινέσας ἐν θυμῷ χαίρειν αὐτὴν, σιωπῶσαν δηλαδὴ· τὸ μέντοι ἐπὶ θρήνου τάττειν τὸ ὀλολύζειν πιστέον ἐστί. Et *Hesychius* ad vocem Ὀλολυγή· Φωνὴ (inquit) γυναικῶν, ἣν ποιοῦνται ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπόμεναι. Ita suprà γ', 767.

Ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν, ἱεμένην περ.
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε·
Οὐχ ὁσίη, ταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.
Τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν, καὶ σχέτλια ἔργα·
Οὔτινα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ὅτις σφέας εἰσαφίκοιτο·
Τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀεικέα πότμον ἐπέσπον.
Ἀλλ' ἄγε μοι σὺ γυναῖκας ἐνὶ μεγάροις κατάλεξον,
Αἵ τέ μ' ἀτιμάζουσι, καὶ αἳ νηλητεῖς εἰσι.

Sed Ulysses cohibuit et retinuit, cupientem licèt;
Et ipsam compellans verbis alatis allocutus est:
" In animo, anus, gaude, et te-contine, neque jubila:
" Non *est* fas, interfectos super viros gloriari.
" Hosce verò fatum domuit deorum, et iniqua opera:
" Neminem enim honorabant terrestrium hominum,
" Non malum, neque quidem bonum, quicunque ad ipsos perveniret;
" Quare et ob iniquitates saevum fatum consecuti sunt.
" Sed age, mihi tu mulieres in aedibus recense,
" Et quae me parùm-honorent, et quae culpae-expertes sint."

Ὡς εἰπὼν ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔπλυνε ἀρβῆς.
Et *Iliad.* ζ', 301.
Αἱ δ' ὀλοληγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνίσχον.
Et apud *Æschylum:*
Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο.
Agamemn. ver. 596.
Et *ibid. ver.* 603.
——— καὶ γυναικείαν νόμῳ
Ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
Ἔλασκεν, εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις.
Vide et *Theocrit. Idyll.* XVII, 64. item *Meric. Casaub. de nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. et *Duportum, Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum; ubi de hâc voce plura.

Ver. 411. Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο.] Sic apud *Propertium:*
In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Lib. II. *Eleg.* XXV. 30.

Ver. 412. Οὐχ ὁσίη, ταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.]
Κἀκεῖνο πέφυκα, μὴ 'φυβρίζεσθαι νεκρούς.
Euripid. Phœniss. ver. 1657.
Οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσι.
Archil. ap. Clem. Alexand. Strom. VI.
ubi et hic *Homeri* locus adducitur.
Θνητὸς φιφυσκὼς μὴ γέλα τεθνηκότα.
Grotius, in Excerpt. ex incertis Auctoribus.

Ibid. Οὐχ ὁσίη, ταμένοισιν.] Ita in *Hymno* in *Apollinem, Homero* vulgò ascript. *ver.* 237.
Ὡς γὰρ τὰ πρώτιστ' ὁσίη γένετ' ———.
Ἐν δὲ τῷ. " Οὐχ' ὁσίη," λείπει τὸ δικὴ, ἢ τὸ ψυχὴ, ληφθὲν ἀπὸ κοινοῦ· ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐχ ὁσίη ψυχὴ, τὸ οὕτως ἐυχέσθαι. *Eustath.* " Ita " dicitur Poetæ, prout et aliis nonnullis " quod ὅσιον *Sophocli* in illis; Οὐ θεμιτὸν, " ὅσιον· et *Phocylidæ*, (Πείρατα κόσμου, " *ver.* 125.)

" Οὐχ' ὅσιον πρόσωπον τὸν ἀνάπαλιν ἐκβῆναι " ἔσωθεν."
Gataker. de Novi Instrumenti Stylo, cap. 33.

Ipse autem deindè eorum sententiam præfert, qui ὁσίη hic *Substantivum* potiùs esse censeant. Cæterùm *Plinius, Epist. lib.* IX. 1. citat, Οὐχ ὅσιον φθιμένοισιν. *Hesychius* autem, notante *Barnesio*, legit, Οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν. Vide et suprà ad π', 423.

Ver. 413. Τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν.] Τοὺς δὲ ἀναγκασθέντας ἐκπαιεῖν αὐτοὺς, ἐλαφρότερους παρέχει καὶ τὸ μὴ πάντα προπαιεῖν ἐκείνοις, ἀλλ' ὅσους φορτικοὺς τῇ οἰκίᾳ, τὸ μὴ τῆς τύχης. τὸ δὲ ἐς τὸν θεὸν ἀσεβέστερον. *Plutarch. de Sui Laude.* Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Τοὺς δὲ ἔλεος ἐδάμασσε.

Ver. 417. Ἀλλ' ἄγε μοι σὺ γυναῖκας.] Ὅτι τὶ καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτου (suprà π', 300.) Ὀδυσσεὺς μὴ ἰδίλιον εἶπεν ἐν τῇ τρόπῳ μεθ' ὧν τίνες τῶν γυναικῶν φαῦλαι. καὶ τίνες οὐ τοιαῦται, αὐτὸς ἐκάστας φράσασθαι· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἴφη, ὡς μὴ πολλὰς ἰδίλιον ἐθέλειν ἐκείνας χάριτος ἀκαίρους τῇ μαίᾳ· νῦν μέντοι ἱκετῇ χάριν ἐντολίζει γυναῖκας τὰς ἐν μιγάρῳ. *Eustath.*

Ver. 418. ——— νηλητεῖς.] Ita *Barnesius*: Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* νηλιτεῖς. *Al.* νηλίτεις. Vide suprà ad π', 317.

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθείην καταλέξω·
Πεντήκοντά τοι εἰσὶν ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες
Δμωαὶ, τὰς μέν τ' ἔργα διδάξαμεν ἐργάζεσθαι,
Εἴριά τε ξαίνειν, καὶ δουλοσύνης ἀνέχεσθαι·
Τάων δώδεκα πᾶσαι ἀναιδείης ἐπέβησαν,
Οὔτ' ἐμὲ τίουσαι, οὔτ' αὐτὴν Πηνελόπειαν.
Τηλέμαχος δὲ νέον μὲν ἀέξετο, οὐδέ ἑ μήτηρ
Σημαίνειν εἴασκεν ἐπὶ δμωῇσι γυναιξίν.
Ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν ἀναβᾶσ' ὑπερῴϊα σιγαλόεντα,
Εἴπω σῇ ἀλόχῳ, τῇ τις θεὸς ὕπνον ἐπῶρσε.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Μήπω τήνδ' ἐπέγειρε· σὺ δ' ἐνθάδε εἰπὲ γυναιξὶν,
Ἐλθέμεν, αἵπερ πρόσθεν ἀεικέα μηχανόωντο.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῢς δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Ἀγγελέουσα γυναιξὶ, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι.

Illum autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:
" Enimverò ego tibi, fili, veritatem declarabo;
" Quinquaginta tibi sunt in aedibus mulieres
" Famulae; quas quidem opera docuimus operari,
" Lanasque carpere, et servitutem sustinere:
" Harum duodecim omnes ad impudentiam processerunt,
" Neque me honorantes, neque ipsam Penelopen.
" Telemachus verò recens quidem adolescebat, neque ipsum mater
" Imperare sinebat famulis mulieribus.
" Sed age, ego, conscenso coenaculo splendido,
" Dicam tuae uxori; cui aliquis deus somnum immisit."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Nondum eam excita; tu verò huc dic mulieribus,
" Ut veniant; quae scilicèt anteà indigna machinabantur."
Sic utique dixit: anus autem per domum exivit
Nunciatura mulieribus, et hortatura ad-veniendum.

Ver. 420. —— ἀληθείην.] Vide suprà ad ἡ, 297.

Ver. 423. —— δουλοσύνης ἀνίχεσθαι.] In exemplaribus nonnullis legitur, notante *Eustathio*, δουλοσύνην ἀνίχεσθαι.

Ver. 424. —— δώδεκα πᾶσαι.] Vide suprà ad ἱ, 244. item ad *Il.* σ', 373. 470.

Ibid. —— ἀναιδείης ἐπέβησαν.] Ἐσὶ πολὺ τῆς ἀναιδείας ἐπῆλθον. *Schol.* Ita infrà ψ', 13.

Καί τι χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν.

Et *ver.* 52.

—— ἵνα φρεσὶν ἴσιν σωφροσύνης ἐπιβῆτον
Ἀμφιτρίτην φίλον ἦτορ. ——

Et *Iliad.* β', 234.

—— κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν.

Ver. 426. Τηλέμαχος δὲ νέον μὲν ἀέξετο.] Ἀπολογία δὲ τοῦτο ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, ἵνα μὴ μέμφοιτο αὐτὸν ὁ κατὴρ, ὡς μὴ κωλύοντα τὰς δμωὰς τοιαῦτα ποιεῖν. *Eustath.* Verùm, ut opinor, non hoc voluit *Euryclea*; (neque enim quicquam opus:) sed servarum nequitiam simpliciter huic causæ tribuit, quòd scilicèt domino caruerint.

Ver. 427. Σημαίνειν.] *Al.* Σημαίειν.

Ver. 429. —— ὕπνον ἐπῶρσε.] *Al.* ὕπνον ἔχυτο.

Ver. 431. Μήπω τήνδ' ἐπέγειρε.] Ἐπιλύσει γὰρ ἂν κολαστῆναι τὰς δούλας. *Schol.* Οὕτω γὰρ ἐβούλετο τὴν Πηνελόπην ἐξεγερθῆναι, σχοινὶ καὶ τὸ δῶμα τίλιον διακοσμηθῆναι, καὶ τὰς κακὰς δι' γυναῖκας ἐπιλεκτῖν. *Eustath.*

Ver. 434. et 496. —— ὀτρυνέουσα.] Vide ad *Il.* ν', 55.

Αὐτὰρ ὁ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην
Εἰς ἑ καλεσσάμενος, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
"Ἄρχετε νῦν νέκυας φορέειν, καὶ ἄνωχθε γυναῖκας·
Αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας, ἠδὲ τραπέζας,
Ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι καθαίρειν.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ πάντα δόμον κατακοσμήσησθε,
Δμωὰς ἐξαγαγόντες ἐϋσταθέος μεγάροιο,
Μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἕρκεος αὐλῆς
Θεινέμεναι ξίφεσιν τανυήκεσιν, εἰσόκε πᾶσέων
Ψυχὰς ἐξαφέλοισθε, καὶ ἐκλελάθοιντ' Ἀφροδίτης,
Τὴν ἅρ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ἔχον, μίσγοντό τε λάθρῃ.
"Ὡς ἔφαθ'· αἱ δὲ γυναῖκες ἀολλέες ἦλθον ἅπασαι,
Αἰὲν ὀλοφυρόμεναι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσαι.

At ille Telemachum et bubulcum et subulcum
Ad se vocatos, verbis alatis allocutus est:
" Incipite nunc cadavera portare, et jubete mulieres;
" At posteà solia perpulchra, et mensas,
" Aquâ et spongiis multiforis purgate.
" At postquam jam totam domum ordinaveritis,
" Famulas eductas è benè-fundatâ domo,
" Medio inter tholumque et egregium septum aulæ,
" Ferite ensibus longis, donec omnium
" Animas abstuleritis, et oblitæ fuerint Veneris,
" Quam scilicèt cum procis habebant, miscebanturque clàm."
Sic dixit: mulieres autem confertæ venerunt omnes,
Gravitèr lamentantes, uberes lachrymas defundentes.

Ver. 440. —— *πάντα δόμον κατακοσμήσησθε.*] Dubitat *Barnesius* annon potiùs scribendum, " *πάντα, δόμον κατὰ, κοσμήσησθε*" " Ut sit; non, *omnem domum;* sed, *omnia* " *per domum.*" Sed præstat, ut opinor, vulgata lectio. Quin et (uti fatetur vir ipse eruditus) occurrit similis phrasis infrà *ver.* 457. ubi nullus istiusmodi conjecturæ locus:

—— *πᾶν μέγαρον διακοσμήσαντε.*

Ver. 442. —— *Θόλου.*] Κυκλοτερεῖς οἰκήματος, ἀπὸ τῶν στρεφῶν· εἰς ὃ τὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς χρῆσιν πίστουσα ἀκτενίζουσα, οἷον πραπίδας καὶ ἱματίσματα καὶ τὰ ὁμοια. *Schol.*

Ver. 443. —— *πασέων.*] Ita edidit *Barnesius;* quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atque ita semper alibi apud *Homerum* scribitur hæc vox. Vulgati hoc in loco habent *πασῶν.* Quo modo scilicèt et *πασίων* pronuntiandum.

Ver. 444. —— *ἐξαφέλοισθε.*] *Al.* *ἐξαφέλησθε.*

Ver. 445. —— *μίσγοντό τε λάθρῃ.*] " Ho" merum," inquit *Henricus Stephanus,* " hic " scripsisse *μίσγοντό τε λάθρῃ,* in animum " inducere nequeo, ut videlicèt dixerit *μίσ*" *γεσθαι Ἀφροδίτην,* aut *ὁμιλεῖσθαι* planè " orationis usus sit; sed potiùs *μίσγονθ' ἵν*" *λάθρῃ* scriptum reliquisse; quæ lectio il" lorum inconmodorum est expers." Quem reprehendens *Berglerus,* " Non animad-ver" tit," inquit, "subaudiendum esse ibi *αἰναὶ,* " aut *αἰδοῖαι,* aut *ἀλλάλαις.*—— Elliptica " similis illi, quam *Stephanus* in dubium vo" cat, in hoc:

" Τὴν δ' αὖτε προσέειπεν ἀνὴρ, ὃς ἱμάσσετο
" λάθρῃ. *Odyss.* ι, 425."

Præfat. ad Iliados Editionem Wetstenianam, pag. 8. Nempè *Stephanum* non rectè intellexit vir eruditus. Orationem enim *ὁμιλεῖσθαι* appellat is, non quia vox *αἰναὶ,* sive *ἀλλάλαις,* subintelligenda sit, (id quod æquè necessarium est, si cum ipso legas *μίσγονθ' ἵν*) sed quia particula τε vocem *μίσγοντο* cum præcedente *εἶχον* non ita copulet, ut utraque ad eandem vocem ea referatur. Cujusmodi tamen constructio (ut opinor) alibi non inusitata. Vide *Iliad.* γ, 235. ε, 33. *Odyss.* β', 202. δ', 524.

Πρῶτα μὲν οὖν νέκυας φόρεον κατατεθνειῶτας,
Καὶ δ' ἄρ' ὑπ' αἰθούσῃ τίθεσαν εὐερκέος αὐλῆς,
Ἀλλήλησιν ἐρείδουσαι· σήμαινε δ' Ὀδυσσεὺς
Αὐτὸς ἐπισπέρχων· ταὶ δ' ἐκφόρεον καὶ ἀνάγκη.
Αὐτὰρ ἔπειτα θρόνους περικαλλέας, ἠδὲ τραπέζας,
Ὕδατι καὶ σπόγγοισι πολυτρήτοισι κάθαιρον.
Αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης
Λίστροισιν δάπεδον τύκα ποιητοῖο δόμοιο
Ξῦον· ταὶ δ' ἐφόρεον δμωαὶ, τίθεσαν δὲ θύραζε.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πᾶν μέγαρον διεκοσμήσαντο,
Δμωὰς ἐξαγαγόντες ἐϋσταθέος μεγάροιο,
Μεσσηγύς τε θόλου καὶ ἀμύμονος ἕρκεος αὐλῆς,
Εἴλεον ἐν στείνει, ὅθεν οὔπως ἦεν ἀλύξαι.
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν·
Μὴ μὲν δὴ καθαρῷ θανάτῳ ἀπὸ θυμὸν ἑλοίμην
Τάων, αἳ δὴ ἐμῇ κεφαλῇ κατ' ὀνείδεα χεῦαν,
Μητέρι θ' ἡμετέρῃ, παρά τε μνηστῆρσιν ἴαυον.

Primùm quidem cadavera portabant mortua;
Sub porticu verò deposuerunt benè-septae aulae,
Sibi-invicem innitentes: imperabat autem Ulysses
Ipse adurgens: illae verò exportabant etiam ex-necessitate.
Caeterùm deindè solia perpulchra, et mensas,
Aquâ et spongiis multiforis purgabant.
At Telemachus et bubulcus et subulcus
Scopis pavimentum affabrè structae domûs
Verrebant; exportabant verò famulae, posueruntque foris.
At postquam totam domum ordinârant,
Famulas eductas è benè-fundatâ domo,
Medio inter tholumque et egregium septum aulae,
Cogebant in angusto, undè nullo-modo erat effugere.
Ad hos autem Telemachus prudens incipiebat loqui:
" Non quidem jam purâ morte animum auferrem
" Harum, quae dudùm meo capiti opprobria offuderunt,
" Matrique meae; cumque procis concumbebant."

Ver. 448. —— *νέκυας* —— *κατατεθνειῶτας.*] Vide ad *Il. ή*, 409. et *ν'*, 46.

Ver. 450. *Ἀλλήλησιν ἐρείδουσαι.*] *Τὸ δὲ ἐρείδειν, ἐν τῷ "Ἀλλήλησιν ἐρείδουσαι," ἀντίθεσιν δηλοῖ, τὴν καὶ ἀντέρεισιν* ——. *Ἰστέον δὲ ὅτι δύνανται εἶναι καὶ, ἵν' ἀλλήλοισιν ἐρείδουσαι· ἵνα δηλοῖ στοιβὴν τῶν νεκρῶν ἡ λέξις. Eustath.* Verior, ut opinor, prior accipiendi ratio; meliúsque cum vocis ἐρείδω significatione congruit.

Ver. 451. —— *ἐπισπέρχων.*] *Eustathius* in commentario citat, *ἐπισπέρχων.*

Ver. 455. *Λίστροισιν.*] *Τοῖς ξυστῆρσιν, ἀπὸ τοῦ λαμάνειν. Schol.*

Ver. 456. —— *ταὶ δ' ἐφόρεον δμωαὶ.*] *Τὰ ξυόμενα δηλαδή. Eustath.* Cæterùm pronuntiabatur ἐφόρευν, vel ἐφόρειν· uti et notavit *Barnesius. Eustathius* autem in commentario citat, *ταὶ δ' ἐφόρεον δμωαί.*

Ver. 458. *Δμωὰς ἐξαγαγόντες.*] *Al. Δμωὰς δ' ἐξαγαγόντες.*

Ver. 462. *Μὴ μὲν δὴ καθαρῷ θανάτῳ.*] *Al. Μὴ μὲν ἐν καθαρῷ θανάτῳ. Καθαρὸς μὲν ὁ διὰ ξίφους ἰδίως θάνατος, μιαρὸς δὲ ὁ ἀγχονιμαῖος. Eustath.* Ita *Euripides:*

Ἀσχήμονες μὲν ἀγχόναι μετάρσιοι,
Κἀν τοῖσι δούλοις δυστυχεστὴς νομίζεται·
Σφαγαὶ δ' ἔχουσιν εὐγενές τι, καὶ καλόν.
Helena, ver. 306.

Ὡς ἄρ' ἔφη· καὶ πεῖσμα νεὼς κυανοπρῴροιο
Κίονος ἐξάψας μεγάλης, περίβαλλε θόλοιο,
Ὑψόσ' ἐπενταν ύσας, μήτις ποσὶν οὖδας ἵκηται.
Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἢ κίχλαι τανυσίπτεροι, ἠὲ πέλειαι,
Ἕρκει ἐνιπλήξωσι, τό θ' ἑστήκει ἐνὶ θάμνῳ,
Αὖλιν ἐσιέμεναι, στυγερὸς δ' ὑπεδέξατο κοῖτος·
Ὡς αἶψ' ἐξείης κεφαλὰς ἔχον, ἀμφὶ δὲ πάσαις
Δειρῇσιν βρόχοι ἦσαν, ὅπως οἰκτιστα θάνοιεν.
Ἤσπαιρον δὲ πόδεσσι μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν.
Ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν·
Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα νηλεῖ χαλκῷ
Τάμνον· μήδεά τ' ἐξέρυσαν, κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι·
Χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον, πεκοτηότι θυμῷ.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀπονιψάμενοι χεῖράς τε πόδας τε,

Sic utique dixit; et funem navis prorâ-coeruleae
Ex-columnâ nexum magnâ, circumjecit tholo,
Altè extensum, nequa pedibus solum attingeret.
Sicut autem quandò vel turdae patulae-alis, vel columbae,
Reti se-impingunt, quod scilicèt stabat in fruticeto,
Septum intrantes; triste autem eas suscepit cubile;
Sic hae ordine capita habebant, circum autem omnibus
Colla laquei erant, ut miserrimè morerentur.
Palpitabant verò pedibus paululùm, nequaquam valdè diu.
Educebant porrò Melanthium per vestibulumque et aulam:
Ejus autem naresque et aures saevo aere
Abscindebant; genitaliaque evulserunt, canibus cruda distribuenda;
Manusque et pedes amputabant, irato animo.
Hi quidem deindè ubi-se-abluerant manusque pedesque,

Ver. 465. —— πεῖσμα νεὼς κυανοπρῴροιο Κίονος ἐξάψας.] Et nodum informis lethi trabe nectit ab altâ. Æn. XII, 603.

Ibid. —— νεὼς.] *Al.* νέος.

Ver. 466. Κίονος ἐξάψας.] *Al.* Κίονος ἐξ ἄψας.

Ver. 467. —— ἵκηται.] Apud *Eustathium* in commentario, ἵκοιτο.

Ver. 469. Ἕρκει ἐνιπλήξωσι.] Νῦν τῷ δικτύῳ. *Schol.* Μηχανήματι ἀγριοτικῷ ἐγκρύπτουσι. *Eustath.*

Ibid. —— ἐνιπλήξωσι.] *Barnesius*, versionem Editionis *Didymi* secutus, reddit, "se-"se conquassant." Minùs rectè. Vide *Iliad.* μ', 72, ὁ, 344.

Ibid. —— τό θ' ἑστήκει.] *Al.* τό θ' ἑστήκει· et τὸ δ' ἑστήκη.

Ver. 470. Αὖλιν ἰσιέμεναι.] Κοίτην. *Schol. Al.* Αὖλιν ἰς ἰέμεναι.

Ver. 473. Ἤσπαιρον δὲ πόδεσσι μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν.] Palpitantes et convulsas optimè depingit et quasi ob oculos ponit hic versus. Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 474. *fqc.* Ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον, *fqc.*] Hinc *Comatas* apud *Theocritum*, *Idyll.* V. *ver.* 149.

—— ἀλλὰ γενοίμαν,
Αἴ μὴ τὼ φλάσαιμι, Μελάνθιος ἀντὶ Κομάτα.

Quem ad locum *Scholiastes*, citante *Barnesio*, Ἀλλ' ἰὼν μή σε θλάσω, γενοίμην, ἀντὶ Κομάτα, Μελάνθιος· καὶ κολασθείην, ὥστε ἰσιέναι ὑπὸ Εὐμαίου καὶ Φιλοιτίου, ἐγὼ, ὁ τῶν Ὀδυσσέως οἰῶν.

Ver. 475. 477. —— ἀνὰ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα —— Χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον.]

—— laniatum corpore toto
Deïphobum vidit, lacerum crudelitèr ora;
Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares. Æn. VI, 494.

Εἰς Ὀδυσῆα δόμονδε ἴσαν· τετέλεστο δὲ ἔργον.
Αὐτὰρ ὅγε προσέειπε φίλην τροφὸν Εὐρύκλειαν·
Οἶσε θέειον, γρηῦ, κακῶν ἄκος, οἶσε δέ μοι πῦρ,
Ὄφρα θειώσω μέγαρον· σὺ δὲ Πηνελόπειαν
Ἐλθεῖν ἐνθάδ' ἄνωχθι, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·
Πάσας δ' ὅτρυνον δμωὰς κατὰ δῶμα νέεσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε, τέκνον ἐμὸν, κατὰ μοῖραν ἔειπες·
Ἀλλ' ἄγε τοι χλαῖνάν τε χιτῶνά τε, εἵματ' ἐνείκω·
Μηδ' οὕτω ῥάκεσσιν πεπυκασμένος εὐρέας ὤμους
Ἔσταθ' ἐνὶ μεγάροισι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἴη.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πῦρ νῦν μοι πρώτιστον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
Ἤνεγκεν δ' ἄρα πῦρ καὶ θήϊον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Εὖ διεθείωσεν μέγαρον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν.
Γρηῦς δ' αὖτ' ἀνέβη διὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος,
Ἀγγελέουσα γυναιξὶ, καὶ ὀτρυνέουσα νέεσθαι·

Ad Ulyssem in-domum iverunt; perfectum autem erat opus.
Caeterùm ille alloquebatur dilectam nutricem Eurycleam:
" Affer thus, anus, malorum medelam, afferque mihi ignem,
" Ut suffiam domum; tu autem Penelopen
" Venire huc jube, cum famulis mulieribus:
" Omnes verò hortare ancillas per domum, ut-veniant."
Eum verò rursùs alloquebatur dilecta nutrix Euryclea:
" Certè jam hæc sanè, fili mi, appositè dixisti:
" Sed age, tibi lænamque tunicamque, vestimenta afferam:
" Neve hoc-modo pannis tectus latos humeros
" Sta in aedibus; indignum nempè foret."
Eam autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Ignis nunc mihi primùm in aedibus fiat."
Sic dixit: neque inobsequens-fuit chara nutrix Euryclea;
Attulit verò ignem et thus: at Ulysses
Benè suffivit aedes et domum et aulam.
Anus autem demùm ascendit per aedes pulchras Ulyssis,
Nunciatura mulieribus, et hortatura ad-veniendum:

Ver. 481. 482. Οἶσε θέειον, γρηῦ, — Ὄφρα θειώσω μέγαρον.] Similitèr apud *Theocritum*:

—— καθαρῷ δὲ τυρώσατε δῶμα θείῳ.
Idyll. XXIV. *ver.* 94.

Ἐθύοντο γὰρ οἱ Ἕλληνες οὕτω τὰ τοιαῦτα μύσῃ καθαίρεσθαι διοσημοτούμενοι· — Θεῖον δὲ θυμιάματος εἶδος καθαίρειν δοκοῦντες τοὺς μιασμούς *Eustath.* " Sulphur habet et in Religioni- " bus locum, ad expiandas suffitu domos." *Plinius* à *Barnesio* citatus.

Ibid. Οἶσε.] Ἀπὸ ἐπιστάσεως τοῦ Οἶσε. *Eustath.* Vide suprà ad ν, 154.

Ver. 486. —— ἴωσι.] *Al.* ἴωμεν· Uti alibi sæpè.

Ver. 488. —— ῥάκεσσιν πεπυκασμένος.]

—— ῥάκεσι κρυφθὶς, ἄεσσι πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Aristoph. Vespæ, ver. 349.

Ver. 489. Ἔσταθ' ἐνὶ μεγάροισι.] *Al.* Ἴστασ' ἐνὶ μεγάροισι· et Ἔσταθι ἐν μεγάροισι.

Ver. 495. —— ἀνέβη.] *Al.* ἀνίη.

Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
Αἱ μὲν ἄρ' ἀμφιχέοντο, καὶ ἡσπάζοντ' Ὀδυσῆα,
Καὶ κύνεον ἀγαπάζόμεναι κεφαλήν τε καὶ ὤμους,
Χεῖράς τ' αἰνύμεναι· τὸν δὲ γλυκὺς ἵμερος ἥρει
Κλαυθμοῦ καὶ στοναχῆς· γίνωσκε δ' ἄρα φρεσὶ πάσας.

Illae verò iverunt ex domo, facem in manibus habentes.
Illae quidem deindè circumfundebantur, et salutabant Ulyssem,
Et osculabantur amplectentes caputque et humeros,
Manusque prensantes; illum autem dulce desiderium cepit
Fletûs et suspirii: cognoscebat verò animo cunctas.

Ver. 497. —— δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.] Μακραίρων δὲ δηλοῖ τὸ φῶς, ὁάος καλίσας· "Δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι" ἀφ' οὗ, αἱ δαϊκταὶ τοῦ φωτὸς, δᾳδὶς, καὶ δαΐδις. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. ipso fine.

Ver. 499. Καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι.] In nonnullis legitur, notante *Barnesio*, Καὶ κύνεον ἀγαπαζόμεναι. Vide autem ad *Il.* 4, 51.

Ver. 500. —— τὸν δὲ γλυκὺς ἵμερος ἥρει Κλαυθμοῦ καὶ στοναχῆς.] Vide ad *Il.* ψ, 108.

Ver. 501. —— γίνωσκε δ' ἄρα φρεσὶ πάσας.] *Al.* γίνωσκεν δὲ φρεσὶ πάσας.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Ψ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ψ'.

Ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσέως πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ τῶν τῆς πλάνης διηγημάτων ἀνακεφαλαίωσις, καὶ Ὀδυσσέως καὶ Τηλεμάχου μετὰ τῶν οἰκείων ἔξοδος.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ὑπὸ Πηνελόπης ἀναγνωρισμός.

Ἄλλως.

Ψῖ, δ' ἀναγνωρίζει πόσιν ἣν πρὸ Πηνελόπεια.

Γρηῢς δ' εἰς ὑπερῷ' ἀνεβήσατο παγχαλόωσα,
Δεσποίνῃ ἐρέουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα·
Γούνατα δ' ἐρρώσαντο, πόδες δ' ὑπερικταίνοντο·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Ἔγρεο, Πηνελόπεια, φίλον τέκος, ὄφρα ἴδηαι
Ὀφθαλμοῖσι σοῖσι, τά τ' ἔλδεαι ἤματα πάντα·
Ἦλθ' Ὀδυσεὺς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ὀψέ περ ἐλθών·

Anus verò in coenaculum ascendit exultans,
Herae dictura dilectum maritum intùs esse:
Genua autem firmitèr-se-movebant, pedesque subsultabant:
Stetit verò deindè super caput, et ipsam sermone allocuta est:
" Surge, Penelope, chara filia; ut videas
" Oculis tuis, quae utique desideras dies omnes:
" Venit Ulysses, et domum advenit, serò licèt reversus:

Ver. 1. ——— ἀνεβήσατο.] *Al.* ἀνεβήσετο. Vide ad *Π.* β', 35. et ί, 109.

Ver. 3. ——— ἐρρώσαντο.] Ἐλλιμένιος ἐπεριόντο. *Schol.* à *Barnesio* ex MS. *Aloysii* excerpt.

Ibid. ——πόδες δ' ὑπερικταίνοντο.] Ἀρίσταρχος, ἀνιστέλλοντο καὶ ἐπαινοῦντο, προϋπομιμνήσκει αὐτῆς βαδίζειν ταχέως, μὴ δυναμένης δὲ, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ, διὰ τὸ γῆρας· οἱ δὲ, ὑπερεξετείνοντο, ἅμιλλον δηλονότι ἐπαινοῦντο, παρὰ τὸ ἵστασθαι, ἤ ἐστιν, ἐγγύς· καὶ γὰρ προείρηκε, " Γούνατα δ' " ἐρρώσαντο·" ταχέως οὖν ὑπερεκτείνοντο, ἤ ἐστι παρεγίνοντο. *Schol. ibid.*

Ver. 7. Ἦλθ' Ὀδυσεὺς, καὶ οἶκον ἱκάνεται.] Τὸ δὲ " καὶ οἶκον ἱκάνεται" πρὸς σαφήνειαν ἐπῆκται· οὐ γὰρ πᾶς ὁ ἐλθὼν ἐξ ἀλλοδαπῆς εἰς

Μνηστῆρας δ' ἔκτεινεν ἀγήνορας, οἴθ' ἐὸν οἶκον
Κήδεσκον, καὶ κτήματ' ἔδον, βιόωντό τε παῖδα.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν· οἵτε δύνανται
Ἄφρονα ποιῆσαι, καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,
Καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐτέκησαν·
Οἵ σέ περ ἔκλαψαν· πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα.
Τίπτε με λωβεύεις, πολυπενθέα θυμὸν ἔχουσαν,
Ταῦτα παρὲξ ἐρέουσα; καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις
Ἠδέος, ὅς μ' ἐπέδησε φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας;
Οὐ γάρ πω τοιόνδε κατέδραθον, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
Ὤχετ' ἐποψόμενος κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν κατάβηθι, καὶ ἂψ ἔρχευ μέγαρόνδε·
Εἰ γάρ τις μ' ἄλλη γε γυναικῶν, αἵ μοι ἔασι,

" Procos autem interfecit eximios, qui utique suam domum
" Contristabant, et possessiones comedebant, violabantque filium."
Illam verò rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Nutrix chara, insanam te dii reddiderunt, qui scilicèt possunt
" Insipientem facere *eum*, qui vel prudentissimus sit,
" Atque etiam mentis-impotentem sapientiæ admoverunt:
" Qui te sanè laeserunt; antèa autem mente integra eras.
" Cur me ludibrio-habes, per-tristem animum habentem,
" Haec praeter-verum dicens? et ex somno me suscitas
" Dulci; qui mihi vinxit charas palpebras complexus?
" Nondum enim talitèr dormivi, ex quo Ulysses
" Ivit visurus malum-Ilium non nominandum.
" Sed age nunc descende, et retrò vade in-domum:
" Siquis enim mihi alia mulierum, quae mihi sunt,

παρείδα, ἤδη καὶ εἶπαδι αὐτίκα ἴστ· καὶ δηλοῖ τοῦτο Ἀγαμέμνων, ἐπιζὰς μὲν τῇς παρείδος γῆς, τὸν οἶκον δὲ οὐκ ἰδών· ἴστι καὶ παυσελγία εἶναι δοκεῖ τὸ, "Ἥλιον Ὀδυσσῆς, καὶ οἶκον ἱκάνεται." *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 55.

Ver. 8. Μνηστῆρας δ' ἔκτεινεν ἀγήνορας.] Τὸ δὲ "ἀγήνορας" φανερῶς ἐπὶ ψόγου κεῖται, ὡς δηλοῖ τὸ, "οἵτινες οἶκον κήδεσκον," καὶ τὰ ἑξῆς. *Eustath.* Minùs rectè. Vide suprà ad ε. 106.

Ibid. —— οἴθ' ἐὸν οἶκον.] Apud *Eustathium* in commentario, οἱ τὸ εἰ οἶκον.

Ver. 11. —— οἵτε δύνανται Ἄφρονα ποιῆσαι, &c.]

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα τοὺς καλαισώφρους βροτοὺς
Φρενῶν λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
Δρῶμέν τε τοιαῦθ', ἅ'ν σὺ συγχάνῃς θέλῃ.
Euripid. Supplices, ver. 734.

Ver. 13. Καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐτέκησαν.]

—— τὸ μὴ καλῶς φρονεῖν,
Θεοῦ μέγιστον δῶρον. ——
Æschylus, Agamemn. ver. 936.

Ibid. —— χαλιφρονέοντα.] Κιχαλασμένας ἔχοντα τὰς φρένας· ἠλίθιον, ματαιόφρονα. *Schol.*

Ibid. —— σαοφροσύνης ἐτέκησαν.] Vide suprà ad χ'. 424.

Ver. 14. —— πρὶν ἔκλαψαν.] *Al.* παρέκλαψαν.

Ver. 15. —— λωβεύεις.] Χλευάζεις, εἰς λύπην καὶ ὄκρον ἄγεις. *Schol.*

Ver. 16. —— παρὲξ ἐρέουσα.] Παρὰ τὸ δέον λέγουσα. *Schol.* Vide autem suprà ad γ'. 348. *Al.* παρεξερέουσα.

Ver. 19. —— κακοΐλιον.] Vide suprà ad σ'. 72. et σ'. 260.

Ver. 20. —— ἔχευ.] Ita edidit *Barnesius*, quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus; atque ita in omnibus Exemplaribus scripta occurrit hæc vox infrà *ver.* 254. *hujus libri*, et sæpè alibi apud Poetam. Vulgati hic habent ἔρχευ. In nonnullis autem scribitur, notante *Barnesio*, ἔρχεο. Quod et ipsum pronuntiandum ἔρχευ, vel ἔρχεο. Vide infrà *ver.* 52. et 78.

Ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἤγγειλε, καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνέγειρε,
Τῷ κε τάχα στυγερῶς μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι
Αὖτις ἔσω μεγάρων· σὲ δὲ τοῦτό γε γῆρας ὀνήσει.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Οὔτι σε λωβεύω, τέκνον φίλον· ἀλλ' ἔτυμόν τοι
Ἦλθ' Ὀδυσεύς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ὡς ἀγορεύω,
Ὁ ξεῖνος, τὸν πάντες ἀτίμων ἐν μεγάροισι·
Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ἤδεεν ἔνδον ἐόντα,
Ἀλλὰ σαοφροσύνῃσι νοήματα πατρὸς ἔκευθεν,
Ὄφρ' ἀνδρῶν τίσαιτο βίην ὑπερηνορεόντων.
Ὣς ἔφαθ'· ἡ δ' ἐχάρη, καὶ ἀπὸ λέκτροιο θοροῦσα
Γρηὶ περιπλέχθη, βλεφάρων δ' ἄπο δάκρυον ἧκε·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Εἰ δ' ἄγε δή μοι, μαῖα φίλη, νημερτὲς ἔνισπε,
Εἰ ἐτεὸν δὴ οἶκον ἱκάνεται, ὡς ἀγορεύεις,
Ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφῆπε,
Μοῦνος ἐών, οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔμιμνον.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ στόνον οἷον ἄκουον

" Haec veniens nunciâsset, et ex somno me suscitâsset,
" Eo-casu citò gravitèr ipsam ego dimisissem ut-iret
" Rursùs intra aedes: te verò hâc quidem in re senectus tua juvabit."
Hanc autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:
" Nequaquam te ludibrio-habeo, filia chara: sed verè tibi
" Venit Ulysses, et domum advenit, sicut dico;
" Ille hospes, quem omnes ignominiâ-afficiebant in aedibus:
" Telemachus verò illum dudùm noverat intùs esse,
" Sed prudentiâ consilia patris occultabat;
" Ut virorum ulciscerétur violentiam superbórum."
Sic dixit: illa autem gavisa est, et à lecto ubi-prosiluerat
Anum complexa est; à palpebris verò lachrymam misit;
Et ipsam compellans verbis alatis allocuta est:
" Eia age jam mihi, nutrix dilecta, verum dic,
" Si verè jam domum venit, ut dicis,
" Quomodo demùm procis impudentibus manus intulerit,
" Solus cùm-esset; hi verò semper frequentes intùs manebant."
Illam autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:
" Non vidi, non edocta sum; sed gemitum solum audiebam

Ver. 22. —— ἐξ ὕπνου μ' ἀνέγειρε.] *Al.* ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε.

Ver. 24. —— ἔσω μεγάρων.] *Al.* ἔσω μέγαρον.

Ibid. —— σὶ δὲ τοῦτό γε γῆρας ὀνήσει.] Τὸ μὴ μιθ' ὕδρεως· ἀκοσμεμφήτως ἢ οἶσι, εἰ καὶ τὰ ἄλλα σοὶ βαρύ ἐστι, τοῦτό γε ὀνήσει. *Schol.*

Ver. 25. Τὴν δ'.] Ita rectè *Barnesius. Henricus Stephanus* aliique malè, Τὸν δ'.

Ver. 27. Ἦλθ' Ὀδυσεὺς, καὶ οἶκον ἱκάνεται.] Vide suprà ad *ver.* 7.

Ver. 31. —— τίσαιτο.] Similitérque infrà *ver.* 57. ἐτίσατο· Vide ad *Il.* ί, 508. et χ', 19. 20.

Ibid. —— βίην ὑπερηνορεόντων.] *Eustathius* in commentario citat, βίας ὑπερηνορεόντων.

Ver. 35. —— ἔνισπε.] MS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, ἔνισσε.

Ver. 40. —— ἄκουον.] *Al.* ἄκουσα.

Κτεινομένων· ἡμεῖς δὲ μυχῷ θαλάμων εὐπήκτων
Ἥμεθ' ἀτυζόμεναι, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι·
Πρίν γ' ὅτε δή με σὸς υἱὸς ἀπὸ μεγάροιο κάλεσσε
Τηλέμαχος· τὸν γάρ ῥα πατὴρ προέηκε καλέσσαι.
Εὗρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοις νεκύεσσιν
Ἑσταότ'· οἱ δέ μιν ἀμφὶ κραταίπεδον οὐδας ἔχοντες,
Κεῖατ' ἐπ' ἀλλήλοισιν· ἰδοῦσά κε θυμὸν ἰάνθης,
Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον, ὥστε λέοντα.
Νῦν οἱ μὲν δὴ πάντες ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσιν ·
Ἀθρόοι· αὐτὰρ ὁ δῶμα θεειοῦται περιπαλλὲς,
Πῦρ μέγα πειάμενος· σὲ δέ με προέηκε καλέσσαι.
Ἀλλ' ἕπευ, ὄφρα σφῶϊν ἐϋφροσύνης ἐπιβῆτον
Ἀμφοτέρω φίλον ἦτορ· ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε.
Νῦν δ' ἤδη τόδε μακρὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται·
Ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωὸς ἐφέστιος, εὗρε δὲ καί σε,

" Eorum-qui-interficiebantur: nos verò in recessu thalamorum benè-constructorum
" Sedebamus turbatae; fores verò *nos* continebant benè-aptatae:
" Priùs scilicèt quàm demùm me tuus filius à domo vocaret
" Telemachus: hunc enim pater emisit ad-vocandum.
" Inveni deindè Ulyssem inter caesa cadavera
" Stantem; illi verò circum ipsum, solidum pavimentum tenentes,
" Jacebant alii super alios: videns *tu* animo exhilarata fuisses,
" Sanguine et cruore foedatum, tanquam leonem.
" Nunc hi quidem demùm omnes ad atrienses fores
" Conferti: at ille domum suffit perpulchram,
" Igne magno accenso: te verò me emisit ut-vocarem.
" Sed sequere, ut vobismet laetitiae applicetis
" Ambo charum cor; quoniam mala multa passi estis.
" Nunc verò jam hoc longum desiderium perfectum est:
" Venit quidem ipse vivus in-domum-redux; invenit autem et te,

Ver. 42. —— ἀτυζόμεναι.] Ἐκπλαττόμεναι, καμασσόμεναι. Ἀπὸ, ὁ μᾶλλον ἀπὸ, καὶ κατὰ παραγωγὴν, ἀτύζω, Αἰολικῶς. *Schol.*

Ibid. —— σανίδες δ' ἔχον.] *Scholiastes* interpretatur, ἠσφαλισμέναι ἦσαν. Quam explicationem secutus *Barnesius*, vertit, "*Fo*-"*res verò claudebantur.*" Minùs rectè. Vide *Iliad.* π', 264. μ', 8. *Odyss.* δ', 360. item χ', 128. ubi eadem ipsa phrasis occurrit.

Ver. 45. —— μετὰ κταμένοις νεκύεσσιν.] Ita hîc edidit *Barnesius*; ut et suprà χ', 401. *Vulgg.* μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν. Sive, uti legit MS. à *Tho. Bentleio* collatus, itemque *Eustathius* in commentario, μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν. Vide suprà ad χ', 401.

Ver. 46. Ἑσταότ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Ἑστηότ'.

Ibid. —— κραταίπεδον οὖδας.] Τὸ στερεὸν οἱόν, ὡς λιθόστρωτον, ἢ μᾶλλον ὡς πεπιλημένον καὶ πεπυκνωμένον. *Eustath.*

Ver. 47. —— ἰάνθης.] *Barnesius* edidit, legendumque pronuntiat, ἰανθῇς. Sed nihil opus.

Ver. 48. Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον, ὥστε λέοντα.] Vide suprà χ', 402. 403.

Ver. 49. Νῦν οἱ.] *Al.* Νῦν δ' οἱ.

Ver. 51. —— πειάμενος.] *Al.* κρήμνος.

Ver. 52. 78. —— ἵκηται.] *Barnesius* inter varias lectiones, ἵκοιτο. Vide suprà ad *ver.* 20.

Ibid. —— ἐϋφροσύνης ἐπιβῆτον.] Vide suprà ad χ', 424.

Ver. 53. —— πέπασθε.] *Eustathius* exponit, πεπόνησθε· *Scholiastes* autem, πεπάσθαι· quod et rectiùs.

Ver. 55. —— ἐφέστιος.] Ἤτοι ἐν τῇ ἑστίᾳ ἑστία δὲ ἡ οἴκου· ἢ γὰρ εἶπεν, "Ἦλθε μὲν αὐτὸς "ζωὸς ἐφέστιος," μεταλαβὼν ἔφυ, (suprà *ver.* 7 et 27.) "Ἦλθ' Ὀδυσεὺς, καὶ οἶκον ἱκάνεται." *Porphyr. Quaest. Homeric.* 2.

Καὶ παῖδ' ἐν μεγάροισι· κακῶς δ' οἵπερ μιν ἔρεζον
Μνηστῆρες, τοὺς πάντας ἐτίσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὴν δ' αὖτε πρωτόθρονος περίφρων Πηνελόπεια·
Μαῖα φίλη, μή πω μέγ' ἐπεύχεο κεκγχαλόωσα·
Οἶσθα γὰρ, ὥς κ' ἀσπαστὸς ἐνὶ μεγάροισι φανείη
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί τε, καὶ υἱέϊ, τὸν τεκόμεσθα·
Ἀλλ' οὐκ ἔσθ' ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, ὡς ἀγορεύεις.
Ἀλλά τις ἀθανάτων κτεῖνε μνηστῆρας ἀγαυούς,
Ὕβριν ἀγασσάμενος θυμαλγέα, καὶ κακὰ ἔργα·
Οὕτινα γὰρ τίεσκον ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ὅτις σφέας εἰσαφίκοιτο·
Τῷ δι' ἀτασθαλίας ἔπαθον κακόν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ὤλεσε τηλοῦ νόστον Ἀχαιΐδος, ὤλετο δ' αὐτός.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Ἦ πόσιν ἔνδον ἐόντα παρ' ἐσχάρῃ, οὔποτ' ἔφησθα
Οἶκαδ' ἱλεύσεσθαι; θυμὸς δέ τοι αἰὲν ἄπιστος.
Ἀλλ' ἄγε τοι καὶ σῆμα ἀριφραδὲς ἄλλο τι εἴπω,
Οὐλήν· τήν ποτέ μιν σῦς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι·
Τὴν ἀπονίζουσα φρασάμην· ἔθελον δέ σοι αὐτὴ

" Et filium in aedibus; malè verò qui ei faciebant
" Proci, hos omnes ultus est suâ in domo."
Hanc autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Nutrix dilecta, nondum magnoperè gloriare exultans;
" Nôsti enim, quòd gratus in domo appareret
" Omnibus, maximè verò mihique, et filio, quem genuimus:
" Sed non est hic sermo verus, sicut dicis:
" Sed aliquis immortalium interfecit procos eximios,
" Injuriam indignatus acerbam, et mala opera:
" Neminem enim honorabant terrestrium hominum,
" Non malum, neque quidem bonum, quicunque ad ipsos perveniisset:
" Ideò ob iniquitates passi sunt malum; at Ulysses
" Perdidit longè reditum ab-Achaiâ, periitque ipse."
Ei autem respondit doindè dilecta nutrix Euryclea:
" Filia mea, quale tibi verbum fugit ex-septo dentium?
" Quae maritum, intùs cum-est apud focum, nunquam dicis
" Domum esse venturum? animus nempè tibi semper incredulus.
" Sed age tibi et signum manifestum aliud quoddam dicam,
" Cicatricem; quam quondam ei aper inflixit albo dente:
" Hanc abluens agnovi; volebam autem tibi ipsa

Ver. 56. ——— Ἰριζον.] *Al.* ἴριζον.
Ver. 63. ——— κτεῖνε.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, κτείναι.
Ver. 66. ——— εἰσαφίκηται. *Al.* εἰσαφίκηται.
Ver. 67. Τῷ δι' ἀτασθαλίας ἔπαθον κακόν.] Ita suprà χ', 317. 416.
Τῷ καὶ ἀτασθαλίῃσιν ἀνιηθ πότμον ἐπέσπον.
Item ά, 7.
Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
Ver. 71. ——— παρ' ἐσχάρῃ.] Ἔνθα τὸ πῦρ καίεται, τότε· ἔστι δὲ βωμὸς ἱερίδος, οὐκ ἐκ λίθων ὑψούμενος. *Schol.*
Ver. 75. ——— σοι αὐτὴ.] *Al.* σοι αὐτῇ.

Εἰπέμεν· ἀλλά με κεῖνος ἑλὼν ἐπὶ μάστακα χερσὶν,
Οὐκ ἔα εἰπέμεναι, πολυϊδρείῃσι νόοισι.
Ἀλλ' ἴπευ· αὐτὰρ ἐγὼν ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς,
Αἴ κέν σ' ἐξαπάφω, κτεῖναί μ' οἰκτίστῳ ὀλέθρῳ.
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
Μαῖα φίλη, χαλεπόν σε θεῶν αἰσιγενετάων
Δήνεα εἴρυσθαι, μάλα περ πολυΐδριν ἐοῦσαν·
Ἀλλ' ἕμπης ἴομεν μετὰ παῖδ' ἐμὸν, ὄφρα ἴδωμαι
Ἄνδρας μνηστῆρας τεθνηότας, ἠδ' ὃς ἔπεφνεν.
Ὡς φαμένη, κατέβαιν' ὑπερῴϊα· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
Ὥρμαιν', ἢ ἀπάνευθε φίλον πόσιν ἐξερεείνοι,
Ἦ παρστᾶσα κύσειε κάρη καὶ χεῖρε λαβοῦσα.
Ἡ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, καὶ ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν,
Ἕζετ' ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐναντίον, ἐν πυρὸς αὐγῇ,

" Dicere; sed me ille prehensam ad os manibus,
" Non sinebat dicere, solertiâ mentis.
" Sed sequere; at ego me oppignerabo ipsam,
" Si te decipiam; ut-interficias me miserrimâ morte."
Huic autem respondit deindè prudens Penelope:
" Nutrix chara, difficile te deorum sempiternorum
" Consilia scrutari, valdè licèt multarum-rerum scientem:
" Sed omninò eamus ad filium meum; ut videam
" Viros procos mortuos, et eum, qui interfecit."
Sic locuta, descendebat è coenaculo: multa verò ei cor
Agitabat, an seorsùm dilectum maritum interrogaret,
An astans oscularetur caput et manus prehensas.
Illa verò postquam ingressa est, et transivit lapideum limen,
Sedebat deindè Ulyssi ex-adverso, in ignis splendore,

Ver. 76. ——— ἀλλά με κεῖνος.] *Al.* ἀλλ' ἔμ' ἐκεῖνος.

Ver. 77. ——— πολυϊδρείῃσι.] *Al.* πολυπιδέῃσι· Ut infrà ω, 166.

Ver. 78. ——— ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς.] Ita *Iliad.* Ψ', 485.

Διϊὸς νυν ἢ τρίποδος περιδώμεθα, ἢ λέβητος.

Et apud *Aristophanem*:

——— ἰθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι.
Equites, *ver.* 788.

Ibid. ——— περιδώσομαι.] *Al.* περὶ δώσομαι.

Ver. 81. ——— χαλεπόν σε θεῶν αἰσιγενετάων Δήνεα εἴρυσθαι.]

Οὐ γάρ ἴσ' ὅτῳ τὰ θεῶν βουλεύματα ἰφθιμῆσι βροτὸς φρενί.
Pindar. citatus à Duporto, Gnomolog. Homeric. ad hunc locum.

Μάντιν δ' οὐδεὶς ἐστιν ἀμείνονα ἀνθρώποισιν,
Ὅστις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.
Hesiod. apud Clem. Alexand. Strom. V.

Πάντα δ' ἐδαήσατον ἀφραδίης νόον ἀνθρώπων.
Solon Atheniensis, apud eundem ibid.

Ver. 82. ——— εἴρυσθαι.] *Hesychius* legit εἰρύσθαι, exponitque εἰδέναι· nempè ad vocem εἰρύσθαι, ubi hunc *Homeri* locum adducit: Uti et notârunt *Barnesius*, et *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum. *Al.* ἰρύσαι.

Ver. 84. ——— τεθνηότας.] Vide ad *Il.* β', 818.

Ver. 85. Ὡς φαμένη, κατέβαιν' ὑπερῴϊα.] Ὀνησίμου δέ τινα δηλοῖ τὸ "κατέβαιν" παρεντιτῶς φρασθέν. Εὐρύκλεια μὲν γὰρ, σιτίσασα ἔνδον οὖσι τὸ φίλον αὐτῇ τέκνον, ἐμφανίσαι ἀνέβαινεν· ἡ δὲ γυνὴ ἐνδυομένη, σχολαίως ἐστίασεν. *Eustath.* Vide ad *Il.* Σ', 87. et ι', 84.

Ver. 89. ——— ἐναντίον.] *Al.* ἐναντίη.

Ibid. ——— ἐν πυρὸς αὐγῇ.] Ἐν τῷ στρωτῷ μέσῳ τόπῳ καὶ στιβλογισμένῳ ἀπὸ τοῦ πυρὸς. *Schol.*

Τοίχου τοῦ ἑτέρου· ὁ δ' ἄρα πρὸς πίονα μακρὴν
Ἧστο κάτω ὁρόων, ποτιδέγμενος, εἴ τί μιν εἶπος
Ἰφθίμη παράκοιτις, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν.
Ἡ δ' ἄνεω δὴν ἧστο, τάφος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν·
Ὄψει δ' ἄλλοτε μέν μιν ἐναντίβιος ἐσίδεσκεν,
Ἄλλοτε δ' ἀγνώσασκε, κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
Τηλέμαχος δ' ἐνένιπτεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Μῆτερ ἐμή, δύσμητερ, ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,
Τίφθ' οὕτω πατρὸς νοσφίζεαι, οὐδὲ παρ' αὐτὸν
Ἑζομένη μύθοισιν ἀνείρεαι, οὐδὲ μεταλλᾷς;
Οὐ μέν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ

Ad-parietem alterum: ille autem ad columnam longam
Sedebat deorsùm tuens, expectans, si quid sibi diceret
Eximia uxor, postquam vidit oculis.
Haec verò tacita diù sedit; stupor verò ei cor invasit:
Obtutu autem aliquandò quidem eum in-oculos aspectabat,
Aliquandò verò non-agnoscebat, mala corpori vestimenta habentem.
Telemachus autem increpabat, verbumque dixit, et compellabat:
" Mater mea, infelix-mater, immitem animum habens,
" Cur sic à-patre separaris? neque apud ipsum
" Sedens, verbis percontaris, neque interrogas?
" Haud quidem alia utique sic mulier obfirmato animo

Ver. 90. *Τοίχου τοῦ ἑτέρου.*] Ita *Iliad. ι*, 218.

Αὐτὸς δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τοίχου τοῦ ἑτέρου ——————.

Ver. 93. —— *ἄνεω δὴν ἧστο, τάφος δέ οἱ.*] Similitèr apud *Virgilium*:

At verò Æneas aspectu obmutuit amens.
Æn. IV, 279.

Ibid. —— *τάφος δέ οἱ ἦτορ ἵκανεν.*] "Ἐστι γὰρ αὐτῇ (inquit *Eustathius*) τὸ ἄπορον ἀληθῶς ἄλυσις. Ὡς γὰρ οὐδὲν παυὸν, εἰ καὶ σὺλλὴν δείξει ὁ τῷ Ὀδυσσεῖ εἰκασθεὶς δαίμων, οὕτως οὐδ' εἴπερ τὸ τῆς κλίνης (*ver.* 225. 226.) ἐξέστη μυστήριον· οὐ γὰρ ἐδύνατον τὰν τ' ἄλλα εἰδότα θεὸν εἰδέναι καὶ αὐτό. Καὶ τοίνυν εἰ καὶ ὕστερον ὀψὶ ποτε συμπεσῇ, καὶ ἀναγνοῦσα τὰ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς σήματα, (*ver.* 206. 207.) ἀκρύσασα ἀμφὶ χεῖρας δειρῇ βάλῃ τῷ Ὀδυσσεῖ· οὐδ' οὕτως εὖ συνεπισθῇ· καὶ γὰρ ὁ δαίμων, ὃν ὑπέστημεν, καὶ τὰ σήματα πάντως εὖ ᾔδει. Nimis subtilitèr et minutè. Cùm enim dicat *Penelope* suprà *ver.* 63. " Ἀλλά τις ἀθανάτων κτείνει " *μνηστῆρας ἀγανοὺς*" cúmque *Eurycleæ* respondeat, *ver.* 81. " —— *χαλκεόν σε θυών* " *αἰειγενέταων Δήνεα ἰέρυσθαι*" id solummodò (ut opinor) exprimere vult, nempè prorsùs incredibile esse, *Ulyssem* reverà rediisse, procosque interfecisse.

Ver. 94. —— *ἄλλοτε μέν μιν ἐναντίβιος ἐσίδεσκεν.*] Τὸ δὲ " ἐναντίβιος," ἀντὶ τοῦ, *κατ' ὄψιν· ἵνα λίγῃ ὅτι ἄλλοτε μὲν περιεργότερον ἐντρανίζουσα καὶ κατασκοποῦσα ἐστιγίνωσκεν, ἄλλοτε δὲ ἠγνόει. Τὸ δὲ, ἐναντίβιος, γεάφεται μάλιστα ἐναταδίως. Eustath.* Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus ἐναταδίως legit.

Ver. 95. —— *ἀγνώσασκε.*] *Al. ἀγνώσεσκε.*

Ver. 96. Τηλέμαχος δ' ἐνένιπτεν.] "Ὅτι μεθοδεύσας ὁ Ποιητὴς τὴν κατ' ὄψιν ἐναντίωσιν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῆς γυναικὸς καινότερον, φυλάττει κἀνταῦθα τὸν Ὀδυσσέα τλήμονα καὶ λαλοῦντα μηδὲν· καὶ Θέλει μὲν ἡ γυνὴ φαίνεσθαι τοιαύτη. Ἐστὶ δὲ οὐκ ἦν, οὕτω περιλαμπίσης ἀμφὶ τῆς ἐναντίωσις, ἐμιλήσαι αὐτοὺς ἀλλήλοις, πλάττει μεσιτεύουσα τῇ ἐμιλίᾳ τὸν παῖδα, καὶ λαλοῦσα τῇ μητρὶ καὶ αὐτὴν αὖθις τῷ παιδὶ καὶ τρίτον ἐκ' αὐτοῖς ἀναγκαίως τὸν Ὀδυσσέα. Καὶ οὕτω προβαίνει πιθανῶς καὶ εὐμιθέους τὰ ἐφεξῆς· οὐκ ἄλλως μέντοι προσφέρεσθαι τὸν ἄνδρα, εἰ μὴ προλογίσει ἐκείνης πρὸς αὐτὴν, ὑλακωμένη μὴ καὶ ἀλῷ θρασύντερος. *Eustath.*

Ver. 97. Μῆτερ ἐμὴ, δύσμητερ.] "Ἀλλα δὲ ἴσως συντιθέναι τις διαζολήν τινων, ὡς δυσνοούμενος ὡς τὸ " Δύσπαρι" καὶ τὸ, " Μῆτερ, δύσ" " μητερ." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. *sub fine.* Vide *Conrad. Ritterhus. annotat. ad Oppian. Cyneg. lib.* I. *ver.* 260.

Ἀνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μοχήσας
Ἦλθοι εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν·
Σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Τέκνον ἐμὸν, θυμός μοι ἐνὶ στήθεσσι τέθηπεν·
Οὐδέ τι προσφάσθαι δύναμαι ἔπος, οὐδ' ἐρέεσθαι,
Οὐδ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι ἐναντίον· εἰ δ' ἐτεὸν δὴ
Ἔστ' Ὀδυσεὺς, καὶ οἶκον ἱκάνεται, ἦ μάλα νῶϊ
Γνωσόμεθ' ἀλλήλων καὶ λώϊον· ἔστι γὰρ ἡμῖν
Σήματ', ἃ δὴ καὶ νῶϊ κεκρυμμένα ἴδμεν ἀπ' ἄλλων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Αἶψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ', ἦτοι μητέρ' ἐνὶ μεγάροισιν ἔασον
Πειράζειν ἐμέθεν· τάχα δὲ φράσεται καὶ ἄρειον.
Νῦν δ' ὅττι ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἷμαι,
Τοὔνεκ' ἀτιμάζει με, καὶ οὔπω φησὶ τὸν εἶναι.
Ἡμεῖς δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται·

" Viro absisteret, qui ei mala multa perpessus
" Venisset vigesimo anno in patriam terram:
" Tibi verò semper cor durius est lapide."
Illum autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Fili mi, animus mihi in pectoribus stupet;
" Neque aliquod proloqui possum verbum *ad eum*, neque interrogare,
" Neque in vultum intueri ex-adverso: si autem reverà demùm
" Est Ulysses, et domum venit; certè omninò nos
" Cognoscemus alter-alterum et meliùs; sunt enim nobis
" Signa, quae scilicèt et nos abscondita scimus ab aliis."
Sic dixit: risit verò multa-passus nobilis Ulysses;
Statimque Telemachum verbis alatis allocutus est:
" Telemache, sanè matrem in aedibus sine
" Tentare me; citò autem cognoscet etiam melius.
" Nunc verò, quia sordeo, malaque corpori vestimenta indutus sum,
" Ideò despicatui habet me, et nondum putat ipsum esse.
" Nos verò consultemus, quo-pacto quàm optimè fiat:

Ver. 101. ——— ἀφεσταίη.] *Al.* ἀπεσταίη.

Ibid. —— ὅς οἱ.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit ὅς ῥ' οἱ. Sed nihil opus Quâ enim ratione vocula ὅς etiam extra cæsuram produci possit, vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 102. —— ἔτεϊ ἐς.] Vide suprà ad π', 206.

Ver. 103. Σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.] Ita apud *Hesiodum*:

—— ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.
Ἐργ. καὶ Ἡμερ. 1, 146.

Et apud *Moschum*:

—— πέτρης ὄγ' ἔχων νόον ἢ σιδήρου
Καρτίον ἢ στερεὸν —— *Idyll.* IV, 44.

Et apud *Aeschylum*:

Διδηρόφρων τε καὶ πέτρας τεθραμμένος.
Prometh. Vinct. ver. 242.

Et apud *Plutarchum*, *de capiend. ex Inimic. Utilitat.* " Κέντρος ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδήρου πε-" κάλλευται μέλαινα καρδίαν." Vide et infrà ad ver. 172.

Ver. 106. Οἰὼ τε.] *Al.* Οἰῶ' ἔτι.

Ver. 109. Γνωσόμεθ' ἀλλήλων.] Vide suprà ad φ', 36. *Al.* Γνωσόμεθ' ἀλλήλοιν.

Ver. 113. —— ἔασον.] *Barnesius* edidit ἔασεν· et ita semper scribendum statuit. Sed vide ad *Il.* γ', 42.

Ver. 115. Νῦν δ' ὅττι ῥυπόω.] *Al.* Νῦν δ' ὅτι οὐ λιπόω. Ex σ', 72 suprà.

Καὶ γάρ τίς θ' ἕνα φῶτα κακαπτείνας ἐνὶ δήμῳ,
Ὦ μὴ πολλοὶ ἕωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω,
Φεύγει, πηούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν·
Ἡμεῖς δ' ἕρμα πόληος ἀπέκταμεν, οἵ μέγ' ἄριστοι
Κούρων εἰν Ἰθάκῃ· τῷ σε φράζεσθαι ἄνωγα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Αὐτὸς ταῦτά γε λεῦσσε, πάτερ φίλε· σὴν γὰρ ἀρίστην
Μῆτιν ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι, οὐδέ κε τίς τοι
Ἄλλος ἀνὴρ ἐρίσειε καταθνητῶν ἀνθρώπων.
Ἡμεῖς δὲ μεμαῶτες ἅμ' ἑψόμεθ', οὐδέ τι φημὶ
Ἀλκῆς δευήσεσθαι, ὅση δύναμίς γε πάρεστι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·

" Etenim aliquis, etiam unum virum ubi-interfecerit in populo,
" Cui non multi sint adjutores ponè,
" Fugit, cognatisque relictis et patriâ terrâ:
" Nos autem columen urbis interfecimus, qui longè optimi *erant*
" Juvenum in Ithacâ; ideò te consultare jubeo."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Ipse haec sanè videas, pater dilecte; tuum enim optimum
" Consilium in hominibus dicunt esse, neque quisquam tecum
" Alius vir contenderet mortalium hominum.
" Nos verò alacres unà sequemur; neque omninò puto *me*
" Fortitudine defecturum, quanta vis quidem adsit."
Illum autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Etenim ego dicam, ut mihi videtur esse optimum:

Ver. 119. —— ἀοσσητῆρες.] Ἀοσσητὴς δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις, ὁ δίχα ὄσσης βοηθῶν, τουτέστιν ὁ ἕτοιμος καὶ ἀπροφάσιστος ὑπέρμαχος. *Eustath.*

Ver. 120. Φεύγει, πηούς τε προλιπών.] Ἦθος ἦν παρὰ τοῖς Παλαιοῖς, τὸν ἀκουσίως φόνου ἐργασάμενον φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος, καὶ παραγίνεσθαι εἴς τινος εἰκίαν ἀνδρὸς πλουσίου, καὶ καθίζειν ἐπὶ τῆς εἰκίας συγκεκαλυμμένον, καθεσίαν δεόμενον. *Schol.* ad *Iliad.* ω, 480. Τὸ δὲ φεύγεσθαι τὰς πατρίδας ὑπὸ τῶν φονευσάντων, καθαιρίλησι· εἰ μήτι ἄρα ποινὴν τίσει ὁ φονεὺς τὴν συνδόξασαν· τότε γὰρ ἔᾶται μένειν ἐν δήμῳ. *Eustath.* Vide ad *Il.* σ', 497.

Ibid. —— πηούς.] Τοὺς πόῤῥωθεν συγγενεῖς. *Schol.* Vide suprà ad Σ', 581.

Ver. 122. —— τῷ σε φράζεσθαι ἄνωγα.] Apud *Eustathium* in commentario τάδε σε φράζεσθαι ἄνωγα. Atque ita in omnibus exemplaribus legitur suprà ε', 279. Vide et ad υ', 43.

Ver. 123. —— ἀντίον ηὔδα·] Sic apud *Virgilium:*

Æolus hæc contrà ——. *Æn.* I, 76.

—— Æneas contrà cui talia reddit.
Æn. X, 530.

Ver. 125. —— ἐπ' ἀνθρώπους φάσ' ἔμμεναι.] In nonnullis legitur, notante *Barnesio*, ἐπ' ἀνθρώποισι φάσ' ἔμμεναι. Sed malè. Nam vox φασὶ, quàm sæpè in *Iliade* et *Odyssed* occurrit, priorem semper producit. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, ἐπ' ἀνθρώπους φάσθ' ἔμμεναι.

Ver. 126. —— ἐρίσειε.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 127. 128.] Ἡμεῖς δὲ μεμαῶτες ἅμ' ἑψόμεθ', &c.] Occurrit idem Distichon *Iliad.* ν', 785, 786. nisi quòd ibi legatur, Ἡμεῖς δ' ἐμμεμαῶτες. Atque indè et hîc edidit *Barnesius* ἐμμεμαῶτες. Sed et vulgata lectio satis rectè se habet. Vide ad *Il.* ά, 61. Porrò totum Distichon hoc in loco omittunt Codices nonnulli.

Ver. 128. —— ὅση δύναμίς γε πάρεστι.] Post hunc versum subnectunt nonnulli, notante *Barnesio*, ex *Iliad.* ν', 787.

Πὰρ δύναμιν δ' οὐκ ἔστι καὶ ἐσσύμενον πολεμίζειν.

Ver. 130. —— ἄριστα.] *Al.* ἄριστον.

Πρῶτα μὲν ἂρ λούσασθε, καὶ ἀμφιέσασθε χιτῶνας,
Δμωάς τ' ἐν μεγάροισιν ἀνώγετε εἵμαθ' ἑλέσθαι·
Αὐτὰρ θεῖος ἀοιδὸς, ἔχων φόρμιγγα λιγεῖαν,
Ἡμῖν ἡγείσθω φιλοπαίγμονος ὀρχηθμοῖο,
Ὡς κέν τις φαίην γάμον ἔμμεναι, ἐκτὸς ἀκούων,
Ἢ ἀν' ὁδὸν στείχων, ἢ οἱ περιναιετάουσιν·
Μὴ πρόσθε κλέος εὐρὺ φόνου κατὰ ἄστυ γένηται
Ἀνδρῶν μνηστήρων, πρίν γ' ἡμέας ἐλθέμεν ἔξω
Ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον πολυδένδρεον· ἔνθα δ' ἔπειτα
Φρασσόμεθ', ὅττι κε κέρδος Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξῃ.
Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ἐπίθοντο.
Πρῶτα μὲν οὖν λούσαντο, καὶ ἀμφιέσαντο χιτῶνας·
Ὅπλισθεν δὲ γυναῖκες· ὁ δ' εἵλετο θεῖος ἀοιδὸς
Φόρμιγγα γλαφυρὴν, ἐν δέ σφισιν ἵμερον ὦρσεν
Μολπῆς τε γλυκερῆς, καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο.
Τοῖσιν δὲ μέγα δῶμα περιστοναχίζετο ποσσὶν
Ἀνδρῶν παιζόντων, καλλιζώνων τε γυναικῶν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε, δόμων ἔκτοσθεν ἀκούων·
Ἦ μάλα δή τις ἔγημε πολυμνήστην βασίλειαν·

" Primùm quidem lavamini, et induimini tunicas,
" Famulasque in aedibus jubete vestimenta sibi-sumere:
" Caeterùm divinus cantor, habens citharam argutam,
" Nobis praecat ad lusoriam saltationem,
" Ut aliquis putet nuptias esse, extrà audiens,
" Vel per viam vadens; vel *ex iis* qui circùm-habitant:
" Nè priùs fama lata caedis per urbem fiat
" Virorum procorum, quàm scilicèt nos iverimus extrà
" Agrum in nostrum arboribus-abundantem: illic verò posteà
" Consultabimus, quicquid utile Olympius praebuerit."
Sic dixit: illi autem ei omninò quidem auscultârunt, et paruerunt.
Itaque primùm quidem lavârunt-se, et induerunt-sibi tunicas:
Ornatae autem sunt mulieres; sumpsit verò divinus cantor
Citharam cavam; ipsisque desiderium concitavit
Cantûsque dulcis, et egregiae saltationis.
His verò magna domus personabat pedibus
Virorum ludentium, pulchréque cinctarum mulierum.
Sic autem aliquis dicebat aedes extra audiens:
" Certè omninò jam aliquis duxit-uxorem multùm-ambitam reginam:

Ver. 131. —— λούσασθε, καὶ ἀμφιέσασθε.] Similitérque infrà *ver.* 142. λούσαντο, καὶ ἀμφίεσαντο. Vide suprà ad *i*, 491. et *i*, 296.

Ver. 132. Δμωας τ'.] *Al.* Δμωὰς δ'.

Ver. 134. —— φιλοπαίγμονος.] *Al.* πολυπαίγμονος.

Ver. 145. Μολπῆς τε γλυκερῆς, καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο.] Ὅρα δὲ ὅτι τε κέντανδε, ὡς καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Δημόδοκον, πρὸς φόρμιγγα ἡ μολπὴ καὶ ἡ ὄρχησις· ὡς καὶ ἐν τῷ (Odyss. δ, 421. σ', 303.) " οἱ δ' ἐν ὀρχηστὺν τρίψαντο, " καὶ ἰμερόεσσαν ἀοιδήν." *Eustath.* Vide suprà ad 3', 262.

Ver. 146. Τοῖσιν δὲ.] *Barnesius* edidit Τοῖσι δέ. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ibid. —— περιστοναχίζετο.] *Al.* περιστοναχίζετο.

Σχετλίη, οὐδ' ἔτλη τόσιος οὖ κουριδίοιο
Εἴρυσθαι μέγα δῶμα διαμπερὲς, ὄφρ' ἂν ἵκοιτο.
Ὣς ἄρα τις εἶπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα φῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
Εὐρυνόμη ταμίη λοῦσεν, καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ·
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα·
Αὐτὰρ κεκλιφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος Ἀθήνη,
Μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
Οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ἰδρις, ὃν Ἥφαιστος δίδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
Τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει,
Ὡς μὲν τῷ περίχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
Ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.

" Improba, neque sustinuit mariti sui cui-virgo-nupsit,
" Servare magnam domum perpetuò, donec venisset."
Sic utique aliquis dicebat; haec autem non noverunt, quomodo facta erant.
At Ulyssem magnanimum suâ in domo
Eurynome oeconoma lavit et unxit oleo;
Circumque ipsum pallium jecit et tunicam:
Caeterùm capiti affudit multam pulchritudinem Minerva,
Majoremque aspectu *fecit* et crassiorem; à capite autem
Crispas demisit comas, hyacinthino flori similes.
Sicut autem quandò aliquis aurum circumfundat argento vir
Peritus, quem Vulcanus docuerit et Pallas Minerva
Artem omnigenam; pulchra verò opera *is* perficit;
Sic quidem huic circumfudit gratiam capitique et humeris:
E balneo verò *is* egressus est, corpore immortalibus similis;

Ver. 151. Εἴρυσθαι.] *Al.* Ἐλεῦσθαι et Εἰρῦσαι.

Ibid. —— ὄφρ' ἂν ἵκοιτο.] *Eustathius* in commentario citat, ἕως ἵκοιτο. Ut suprà ι, 109. et σ', 367.

Ver. 156. 157. Αὐτὰρ κεκλιφαλῆς χεῦεν —, Μείζονά τ' εἰσιδέειν, &c.] Ita Editi omnes. Attamen parùm aptè cum praecedentibus connectitur istud "Μείζονά τ' εἰσιδέειν," &c. Uti observat *Eustathius*: Ἐνταῦθα δὲ οὐ κεῖται ὅλως μῆκος περιληπτικὸν τῶν "Μείζονα καὶ "πάσσονα." Quod autem deinceps addit ille: Καὶ ἔστιν ἡ σύνταξις κατ' ἔλλειψιν, ἵνα νοῆται οὕτω πῶς· "ἔστι εἶναι τὸν Ὀδυσσέα μείζονα καὶ πάσσονα·" id verò paulò videtur durius. Caeterùm occurrunt iisdem septem versus suprà ζ, 229. 235. nisi quòd in primo legatur, "Τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν Διὸς "ἐγγυαλίξασα Μείζονά τ' εἰσιδέειν," &c. ubi istud "Μείζονά τ' εἰσιδέειν," &c. (uti et notat *Eustathius*,) rectè ad praecedentem vocem θῆκεν refertur. Undè verisimile videtur versum hunc, "Αὐτὰρ κεκλιφαλῆς," &c. hujus loci proprium non esse; sed pro isto, "Τὸν μὲν "Ἀθηναίη θῆκεν," &c. ζ, 229. aut alio quodam simili, per errorem huc irrepsisse. Vide et infrà ω, 368.

Ibid. —— κεκλιφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος Ἀθήνη.]

—— namque ipsa decoram
Caesariem nato genitrix, lumenque juventae
Purpureum, et laetos oculis afflârat honores. *Æn.* I, 589.

Ver. 158. Οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.] Vide suprà ζ', 231.

Ver. 159. Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ.]

Quale manus addunt ebori decus; aut ubi flavo
Argentum, Pariusve lapis, circumdatur auro. *Æn.* I, 592.

Ibid. —— περιχεύεται.] *Al.* περιχεύσας.

Ver. 160. —— δίδαεν.] Vide suprà ad θ', 448. et ι, 72.

Ἂψ δ' αὖτις κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη,
Ἀντίον ἦς ἀλόχοιο· καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
Δαιμονίη, περὶ σοί γε γυναικῶν θηλυτεράων
Κῆρ ἀτέραμνον ἔθηκαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες·
Οὐ μέν κ' ἄλλη ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ
Ἀνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας
Ἔλθοι εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἄγε μοι, μαῖα, στόρεσον λέχος, ὄφρα καὶ αὐτὸς
Λέξομαι· ἦ γὰρ τῆγε σιδήρειος ἐν φρεσὶ θυμός.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Δαιμόνι', οὔτ' ἄρ τι μεγαλίζομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
Οὐδὲ λίην ἄγαμαι· μάλα δ' εὖ οἶδ', οἷος ἔηθα,
Ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.
Ἀλλ' ἄγε οἱ στόρεσον πυκινὸν λέχος, Εὐρύκλεια,
Ἐκτὸς ἰὺ στάθεος θαλάμου, τόν ῥ' αὐτὸς ἐποίει·
Ἔνθα οἱ, ἐκθεῖσαι πυκινὸν λέχος, ἐμβάλετ' εὐνήν,

Iterùm autem deindè resedit in solio, undè surrexerat,
Ex-adverso suae uxori; et ipsam sermone allocutus est:
" Infausta, tibi quidem prae mulieribus foemineis
" Cor impenetrabile fecerunt Olympias domos habentes:
" Haud quidem alia sic mulier obfirmato animo
" Viro absisteret, qui ei mala multa perpessus
" Venisset vigesimo anno in patriam terram.
" Sed age mihi, nutrix, sterne lectum; ut et ipse
" Decumbam; profectò enim huic ferreus in praecordiis animus."
Illum autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Generose, neque sanè quid magnifacio, neque nihili-habeo,
" Neque admodùm admiror; perquàm autem benè novi, qualis eras,
" Ex Ithacâ in navi proficiscens longis-remis-instructâ.
" Sed age ei sterne densum lectum, Euryclea,
" Extra benè-fundatum thalamum, quem scilicèt ipse fecit:
" Illic ei exposito denso lecto, injicite, ad-cubandum,

Ver. 166 et 264. Δαιμονίη.] Similitérque *ver.* 174. Δαιμόνι'. Vide ad *Il.* ά, 194.

Ibid. —— περὶ σοί γε γυναικῶν θηλυτεράων Κῆρ ἀτέραμνον.] Ἔοικεν οὖν ἀνεῖσιν εἶναι, ὡς μεμφομένου διὰ τοσαυτάκις ἴσχε τὸν μνηστηροφονίαν κατεργάσασθαι Ὀδυσσέως, ἢ τὸν ἀναγνωρισμὸν τῆς γυναικός· οὕτω περίφρων ἡ γυνὴ καὶ στερεὰ καὶ εἰκῆ καὶ πρᾶξαι. *Eustath.*

Ver. 168. Οὐ μέν κ' ἄλλη ὧδε.] *Al.* Οὐ μέν κ' ἄλλη γ' ὧδε· ut suprà *ver.* 100. *Al.* οὐ μὴν ἄλλη γ' ὧδε.

Ver. 169. —— ἀφεσταίη.] *Al.* ἀποσταίη· Ut suprà *ver.* 101.

Ver. 172. —— ἦ γὰρ τῆγε σιδήρειος ἐν φρεσὶ θυμός.] *Al.* σιδήρεον ἐν φρεσὶν ἦτορ. *Al.* σιδήρεος ἔνδοθι θυμός.] Similitèr *Iliad.* χ', 357.

—— ἦ γὰρ σύ γε σιδήρεος ἔνδοθι θυμός.

Et ώ, 205. 521.

—— σιδήρεον νύ τοι ἦτορ.

Similitèr et *Tibullus:*

Quàm ferus et verè ferreus ille fuit.
Lib. I. *Eleg.* xi. *ver.* 2.

Et *Cicero:* " O te ferreum, qui illius peri-" culis non movêris!" *Ad Attic. lib.* XIII. *Epist.* 30. sub initio. Vide et suprà ad ί, 190. et ad *ver.* 103. *hujus libri.*

Ver. 174. —— ἀθερίζω.] Τὸ ἰσχνὸν καὶ ἀνοδόλλαι, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀθήρων τῶν μὴ δυναμένων ἴσχεσθαι διὰ σαπρότητα· οἱ γὰρ λεπτοὶ καὶ ἰσχνοὶ ἀφίστανται ταχέως. *Schol.* ex MS. *Moysian.* à *Barnesio* excerpto.

Ver. 177 et 179. —— πυκινὸν λέχος.] Διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ἱματίων τὰ στρώματα συντίθεσθαι. *Hesychius*, ad vocem Πυκινὸν. *Eustathius* autem; Πυκινὸν ——, ἵνα φέρῃ ἴσχν [ἴσχῃ] στερρῶς τὰ ἐστιάματα.

Ver. 178. Ἐκτὸς.] *Al.* Ἐντὸς.

Ver. 179. —— ἐκθεῖσαι πυκινὸν λέχος, ἐμ-

Κώεα, καὶ χλαίνας, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
Ὣς ἄρ' ἔφη, πόσιος πειρωμένη· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ὀχθήσας ἄλοχον προσεφώνεε, κέδν' εἰδυῖαν·
Ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος δυμαλγὲς ἔειπες.
Τίς δέ μοι ἄλλοσε θῆκε λέχος; χαλεπὸν δέ κεν εἴη
Καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν
Ῥηϊδίως ἐθέλων θείη ἄλλῃ ἐνὶ χώρῃ·
Ἀνδρῶν δ' οὐκ ἄν τις ζωὸς βροτός, οὐδὲ μάλ' ἡβῶν,
Ῥεῖα μετοχλίσσειεν· ἐπεὶ μέγα σῆμα τέτυκται
Ἐν λέχει ἀσκητῷ· τὸ δ' ἐγὼ κάμον, οὐδέ τις ἄλλος.
Θάμνος ἔφυ τανύφυλλος ἐλαίης ἕρκεος ἐντὸς,
Ἀκμηνὸς θαλέθων· πάχετος δ' ἦν, ἠΰτε κίων·
Τῷ δ' ἐγὼ ἀμφιβαλὼν θάλαμον δέμον, ὄφρ' ἐτέλεσσα
Πυκνῇσιν λιθάδεσσι, καὶ εὖ καθύπερθεν ἔρεψα·

" Pelles, et laenas, et integumenta splendida." 180
Sic utique dixit, maritum tentans; at Ulysses
Indignatus uxorem alloquebatur, honesta scientem:
" O mulier, profectò valdè hoc verbum acerbum dixisti.
" Quis verò mihi alibi posuit lectum? difficile nempè esset
" Etiam valdè scienti; nisi quandò deus ipse aggressus 185
" Facilè volens poneret alio in loco:
" Virorum autem haud quisquam vivus mortalis, neque valdè pubescens,
" Facilè amoliretur, quoniam magnum signum factum est
" In lecto elaborato; eum autem ego feci, neque quisquam alius.
" Arbor erat patula-foliis olivae septum intra, 190
" Vigens, florescens; crassa verò erat, tanquam columna:
" Ei autem ego circumdatum thalamum struxi, donec perfeci
" Densis lapidibus, et benè desuper texi;

ἐάλιε' ἰονὴν.] Vulgati habent ἰμελαί σ' ἰονὴν· *Barnesius* autem ex Editionibus nonnullis edidit, ἰμελάλιε'. Quod, uti et ipse annotat, cum præcedente ἰκθῆσαι aptiùs congruit. Atqui MS. à *Tho. Bentleio* collatus hic legit ἰκθῆσθαι. Quæ si vera lectio, omninò scribendum cum vulgatis ἰμελαί σ'.

Ver. 184. —— ἄλλοσε θῆκε λέχος.] *Eustathius* infrà *ver.* 204. in commentario citat, ἄλλοσ' ἴθηκε. Atque ita et hic et infrà *ver.* 204. edidit *Barnesius;* lectionemque *longè potiorem* pronuntiat. At quamobrem longè potiorem existimet vir eruditus, equidem non video. Quin et hoc in loco cum vulgatis ἄλλοσε θῆκε legit ipse *Eustathius.*

Ver. 185. —— ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν, &c.] Rectè observat *Spondanus,* " Difficul-" tatem cujusvis rei ita solere à Poetâ ex-" primi." Vide et suprà ad *ver.* 93.

Ver. 187. —— οὐκ ἄν τις.] *Al.* οὐ κέν τις.

Ibid. —— οὐδὲ μάλ' ἡβῶν.] Legitur et οὐδὲ γυναικῶν· notante *Eustathio.*

Ver. 190. —— τανύφυλλος.] *Al.* ταυφύλλου· ut infrà *ver.* 195.

Ver. 191. Ἀκμηνὸς θαλέθων] Ἀκμηνὸς δὲ τῶν ἐξήτασε φασὶ γὰρ ὅτι Ἀρίσταρχος ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ τοῦ, Θάμνος ἀκμηνός, ἤ ἐστιν, ἀκμὴν ἔχων τοῦ πάχους, αὐξανόμενον· ἐν δὲ Ἰλιάδι. (σ', 163. 346.) ἐπὶ τοῦ δηλοῦντος τὸν νήστιν, ἰσχναινόμενον. Ἕτεροι δέ, φασὶ, καὶ τὰ δύο περισπασαν αὐξανόμενον. *Eustath.*

Ver. 193. Πυκνῇσιν λιθάδεσσι.] Ita restituit *Barnesius* ex *Odyss.* ξ, 36. ubi, ut ipse annotat, idem Hemistichium occurrit, et in omnibus Exemplaribus hoc modo legitur. Cumque *Barnesio* facit *Phil. Labbe, Thesaur. Prosod. pag.* 152. " Legendum," inquit, " quàvis pactione contendo, Πυκνῇ-" σιν λιεάδεσσι, ut scriptum extat, *Odyss.* ξ, " *ver.* 36." Firmatur porrò hæc lectio et ex MS. à *Tho. Bentleio* collato, ubi scribitur Πυκνῆσιν λιθάδεσσι. Vulgati hic habent Πυκινῇς λιθάδεσσι. Quod vix ullâ potest licentiâ excusari: Nam vox Πυκινῇς duas priores syllabas corripit; ut liquet tum ex aliis permultis Poetæ locis, tum ex versu hunc proximè sequenti:

—— δύρατ' ἀνικνῇς ἀκωκάς.

Κολλητὰς δ' ἐπέθηκα θύρας, τυκινῶς ἀραρυίας.
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἀπέκοψα κόμην τανυφύλλου ἐλαίης·
Κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν, ἀμφέξεσα χαλκῷ
Εὖ καὶ ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνα,
Ἕρμῖν' ἀσκήσας· τέτρηνα δὲ πάντα τερέτρῳ.
Ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος λέχος ἔξεον, ὄφρ' ἐτέλεσσα,
Δαιδάλλων χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἠδ' ἐλέφαντι·
Ἐκ δ' ἐτάνυσσα ἱμάντα βοὸς, φοίνικι φαεινόν.
Οὕτω τοι τόδε σῆμα πιφαύσκομαι· οὐδέ τι οἶδα,
Εἴ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι, γύναι, λέχος, ἦέ τις ἤδη
Ἀνδρῶν ἄλλοσε θῆκε, ταμὼν ὑπὸ πυθμέν' ἐλαίης.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,

" Conglutinatasque imposui fores, firmitèr aptatas.
" Et tum deindè abscidi comam patulae foliis olivae;
" Truncum verò à radice usque proscissum circumdolavi aere
" Benè et scitè, et ad perpendiculum exegi,
" Fulcro elaborato; terebravique omnia terebrâ.
" Ab hoc autem incipiens lectum poliebam, donec perfeci,
" Variè-ornans auroque et argento et ebore;
" Indè verò extendi pellem bovis, purpurâ splendidam.
" Sic tibi hoc signum dico; neque omninò scio,
" An mihi adhuc incolumis sit, mulier, lectus, an aliquis jamjam
" Virorum alibi posuerit, succiso fundo olivae."
Sic dixit: ejus verò ibidem soluta sunt genua et charum cor,

Ver. 196. Κορμὸν δ' ἐκ ῥίζης προταμὼν.] Ἀπὸ τῆς ῥίζης κορμὸν ποιήσας. *Schol.* Τὸ δὲ, " κορμὸν ἐκ ῥίζης προταμὼν," οὐ ὅτι καὶ πάνυ τὸν κορμὸν ἐκτμηθῆναι· τοῦτο γὰρ, ἀπὸ πυθμένος ἐστὶ τραπέναι, οὐ μὴν κορμὸν προταμεῖν· διὸ καὶ λίβεν καστιέρα [*ver.* 204.] τὸ, " ταμὼν ὑπὸ πυθμέν' ἐλαίης·" ἵνα ὑποταμεῖν μὲν νοεῖται τὸ κάτωθεν ἐκκόψαι τὸ σαχὺ τοῦ πυθμένος προταμεῖν δὲ τὸ ἄνωθεν πολὺ ἐκ κορμοῦ. —— Ὥστε οὐχ ὑπέστημι μὲν Ὀδυσσεὺς κορμὸν ἀπὸ ῥίζης, ἤτοι πυθμένος· ἀλλὰ προέστημεν κορμὸν, ἤγουν πρὸ τῆς ῥίζης ἔκοψεν ὡς τὸ μὲν αὐτοῦ τραπέναι, τὸ δὲ λιπέσθαι. *Eustath.*

Ibid. —— ἀμφέξεσα.] *Al.* ἀμφ' ἔξεσα.

Ver. 197. —— σταθμην.] Τὴν τεκτονικὴν σταάσιν. *Schol.*

Ver. 198. Ἕρμῖν' ἀσκήσας.] Κλινόστρωτα· ἕρμα γὰρ τῆς κλίνης. *Schol.* Ἑρμῆς, ὁ Διὸς καὶ Μαίας τῆς Ἀτλαντος, παῖς ἴσως ὤν, ἐν ἀνθρώποις τέσσαρα μήνυσε ἴδιστα, Γράμματα, καὶ Μουσικὴν, καὶ Παλαίστραν, καὶ Γυμναστήριον· ὅθεν καὶ τοὺς Ἕλληνας στεφάνους αὐτὸν ἀσκῆσαι, καὶ ὧδε ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀναθεῖναι. Τῷ δὲ Ὀνειροπομπὸν εἶναι, καὶ τοὺς κοιμωμένους αὐτῷ ἰσχύειν, καὶ αὐτὸν ἀναμίνειν, εἴλοντο ἐν τοῖς θαλάμοις ἕρμιν αὐτὸν φύλακα τοῦ ὕπνου, ἱστοπλόσαί τε καὶ ἀσκῆσαι τοὺς τῶν πλοῖων πόδας εἰς τὴν τοῦ Διὸς πρόνοιαν, ὅπως ἀλιπέστερας ἔχοντες ἰδίας, [*Barnesius* edidit ἰδίους,] τὰ μὲν δίψαντα μὴ φθείρωντο, προσδοκῶντες δὲ πλείστην ἐπιφορὰν διὰ τῶν ἀνέμων. Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἀπολλοδώρῳ τῷ Ἀθηναίῳ. *Schol.* à *Barnesio* ex MS. emendata.

Ver. 199. Ἐκ δὲ τοῦ ἀρχόμενος.] Τοῦ τυλίσ. *Schol.*

Ver. 200. —— ἠδ' ἐλέφαντι.] Vide suprà ad δ', 73.

Ver. 201. Ἐκ δ' ἐτάνυσσα.] Apud *Eustathium* commentario, Ἐν δ' ἐτάνυσα. Omninò autem scribendum cum duplici σ, ἐτάννυσσα· penultima enim corripitur. Vide ad *Il.* ε', 58.

Ibid. —— φοίνικι φαεινόν.] *Al.* ἴφι καμόντα.

Ver. 203. Εἴ μοι ἔτ' ἔμπεδόν ἐστι, γύναι, λέχος.] Vocem, γύναι, quæ in *Henrici Stephani* aliisque editionibus excideràt, rectè hîc ex *Eustathio* Exemplaribusque nonnullis restituit *Barnesius*.

Ver. 204. —— ἄλλοσε θῆκε.] Vide suprà ad *ver.* 184.

Ibid. —— ὑπὸ.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἀπό.

Ver. 205. —— τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, Σήμαν' ἀναγνύσ.] Ita Vulgati; atque ita *Eustathius*; Σημαίνει δὲ (inquit) καὶ τὸ, " τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα, σήμαν' " ἀναγνύσ," καταδίκην φησὶν ἐν γὰρ κατὰ ἄ, " τῆς δὲ ἀναγνύσης," ἤ, " τῆ δ' ἀναγνύσ."

Σήματ' ἀναγνούσῃ, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.
Δακρύσασα δ' ἔπειτ' ἰθὺς δράμεν, ἀμφὶ δὲ χεῖρας
Δειρῇ βάλλ' Ὀδυσῆϊ, κάρη δ' ἔκυσ', ἠδὲ προσηύδα·
Μή μοι, Ὀδυσσεῦ, σκύζευ, ἐπεὶ τά περ ἄλλα μάλιστα
Ἀνθρώπων πίτνυσο· θεοὶ δ' ὤπαζον ὀϊζύν,
Οἵ νωϊν ἀγάσαντο παρ' ἀλλήλοισι μένοντε
Ἥβης ταρπῆναι, καὶ γήραος οὐδὸν ἱκέσθαι.
Αὐτὰρ μὴ νῦν μοι τόδε χώεο, μηδὲ νεμέσσα,
Οὔνεκά σ' οὐ τὸ πρῶτον, ἐπεὶ ἴδον, ὧδ' ἀγάπησα·
Αἰεὶ γάρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
Ἐρρίγει, μή τίς με βροτῶν ἀπάφοιτ' ἐπέεσσιν

Signa agnoscentis, quæ ei accurata dixit Ulysses.
Lachrymis-fusis autem deindè rectà cucurrit, circumque manus
Collum jaciebat Ulyssi; caput verò osculata est, et affabatur:
" Nè mihi, Ulysses, irascere; quoniam in aliis quidem *rebus* maximè
" Hominum prudens-eras; dii autem dabant aerumnam,
" Qui nobis inviderunt *nos* unà invicem manentes
" Pubertate fruitos esse, et senectutis limen attigisse.
" At nè nunc mihi ob-hoc irascere, neque indignare,
" Quòd te non primùm, postquam vidi, sic amplexa sum;
" Semper enim mihi animus in pectoribus charis
" Horruit, nequis me hominum deciperet verbis

Ὁ δὲ γυναικὸν δοτικῇ παρέθηκεν διά τι τὸ μεμιαχοῦ φασὶν φύσει ἀσυλλείπτου τοῦ πλαγιασμοῦ, καὶ τὴν συγγένειαν τῶν δύο τούτων πτώσεων. Neque dissimilem syntaxin alibi usurpat Poeta: Vide suprà ad ζ', 155. 157. ad ι', 256. 257. et ad *Il.* κ', 187. 188. item infrà ad *ver.* 211. *hujus libri. Barnesius* porrò, etsi in annotationibus ad ι', 256. citato hoc loco, vulgatam præfert lectionem, elegantiæque imperitos arguit, qui scribunt ἀναγνούσης· Ipse tamen hic, Editionum veterum nonnullos secutus, Σήματ' ἀναγνούσης edidit; alteramque lectionem ex *Odyss.* σ', 249. huc irrepsisse suspicatur.

Ver. 207. —— ἴανεν' ἰθύς.] Ita rectè ex Editione *Florentinâ* restituit *Barnesius*. Cumque eo facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide suprà ad ζ', 33. *Vulgg.* ἴανεν ἰθύς.

Ibid. —— ἰθὺς δράμεν.] *Al.* ἰθὺς ἴαν.

Ver. 208. —— κάρη δ' ἔκυσ'.] Vide suprà ad κ', 15. et ρ', 39.

Ver. 209. Μή μοι, Ὀδυσσεῦ, σκύζευ, &c.] Ὅτι εὐλόγῳ καιρῷ καὶ περιῤῥήτῳ, λογισμῷ ἡ Πηνελόπη συμπαίσασα ἑαυτὴν ἐφ' οἷς ὁ Ὀδυσσεὺς περὶ τοῦ κατὰ τὴν κλίνην σήματος εἶπεν, πανταχοῦ γίνεται τὰ εἰς τὸν ἄνδρα, χαρίεσσα, περιλαλεῖσα, αἰνησαμένην συγγνώμην ἐγκατασκώπτουσα ἐφ' οἷς οὐκ ἐπείσθη ῥᾳδίως· ἐπεὶ δὲ τούτοις καὶ ἐπαινέσασα εἰς βραχύ, καθάπερ ἰδίδου ἡ ὥρα· ἔστι δὲ εἰκοτισαμένη τῆς ἐν τῇ πλάνῃ ὀϊζύος. *Eustath.*

Ver. 210. —— θεοὶ δ' ὤπαζον ὀϊζύν.] *Al.* θεοὶ δ' ἐπέπαζον ὀϊζύν. Porrò Dna. *Dacier* hoc ita accipit, ut per ὀϊζὺν id hîc infortunium dicere intelligatur *Penelope*, quòd scilicèt *Ulyssem* non citiùs agnovisset. " Les " Dieux ont voulu ajouter encore cela à " tous les maux que nous avons soufferts." Ita illa: Sed multò rectiùs de prioribus *Ulyssis* et *Penelopes* infortuniis dictum hoc intelligetur; atque ita aptiùs congruent sequentia: Οἵ νωϊν ἀγάσαντο, &c.

Ver. 211. Οἵ νωϊν ἀγάσαντο παρ' ἀλλήλοισι μένοντε Ἥβης ταρπῆναι.] De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad *ver.* 205. Porrò fieri non potuit quin consultò hic ita scripserit Poeta, quum in promptu erat dicere, " παρ' ἀλλήλοισι μένουσι." Uti et observat *Eustathius*: Καιρὸν δ' ἐνταῦθα (inquit) σχῆμα ἡ ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικὴν ἀναπόλουθος μετάβασις, ἐν τῷ, " ὃς νωϊν ἀγάσσατο," καὶ ἐξῆς· ἦν μὲν γὰρ ἀπόλογον εἰπεῖν, " ὃς ἡμῖν ἐφ- " θόνησε παρ' ἀλλήλοισι μίνουσι τέρπεσθαι" ἵνα ἦν ἐμοιόπτωτον τὸ, ἡμῖν, καὶ τὸ, μίνουσι. Ἡ δὲ Ὁμηρικὴ γυνὴ τὸ σχῆμα ἤλλαξε, καινότερον μὲν, ἀσυλλείπτως δέ. *Eustath.*

Ver. 213. —— χώεο, μηδὲ νεμέσσα.] Δῆλον δὲ ὅτι πολλὴ διαφορὰ τοῦ, χώεσθαι, καὶ τοῦ, νεμεσσᾶν. Ἐκεῖνο μὲν γὰρ εἰκὸς καὶ μὴ δικαίως γίνεσθαι· ἡ δὲ νέμεσις ἀεὶ σὺν τῷ δικαίῳ ἐστί. *Eustath.* Atqui non videtur Poeta hîc istiusmodi distinctionem in animo habuisse.

Ver. 216. Ἐρρίγει.] Vide suprà ad ξ', 467. et ad *Il.* β', 314.

Ἐλθών· πολλοὶ γὰρ κακὰ πέρδεα βουλεύουσιν.
Οὐδέ κεν Ἀργείη Ἑλένη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Ἀνδρὶ παρ' ἀλλοδαπῷ ἐμίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
Εἰ ἤδη, ὅ μιν αὖτις ἀρήϊοι υἷες Ἀχαιῶν
Ἄξέμεναι οἰκόνδε φίλην ἐς πατρίδ' ἔμελλον.
Τὴν δ' ἦτοι ῥέξαι θεὸς ὄρορεν ἔργον ἀεικές·
Τὴν δ' ἄτην οὐ πρόσθεν ἐῷ ἐγκάρθετο θυμῷ
Λυγρὴν, ἐξ ἧς πρῶτα καὶ ἡμέας ἵκετο πένθος.
Νῦν δ', ἐπεὶ ἤδη σήματ' ἀριφραδέως κατέλεξας
Εὐνῆς ἡμετέρης, τὴν οὐ βροτὸς ἄλλος ὀπώπει,
Ἀλλ' οἷοι σύ τ' ἐγώ τε, καὶ ἀμφίπολος μία μούνη
Ἀκτορὶς, ἥν μοι δῶκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
Ἣ νῶϊν εἴρυτο θύρας πυκινοῦ θαλάμοιο,
Πείθεις δή μευ θυμὸν, ἀπηνέα περ μάλ' ἐόντα.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Κλαῖε δ' ἔχων ἄλοχον θυμαρέα, κέδν' εἰδυῖαν.

" *Huc*-profectus; multi enim malas astutias cogitant.
" Neque Argiva Helena, è-Jove nata,
" Viro cum alieno mixta fuisset amore et cubili,
" Si in-animo-habuisset, quòd ipsam iterùm bellicosi filii Achivorum
" Reducturi domum dilectam in patriam erant.
" Eam autem profectò ad-patrandum deus instigavit opus indignum:
" Noxam verò non antè in suo deposuit animo
" Gravem; ex quâ primùm et ad nos venit dolor.
" Nunc verò, quandoquidem jam signa manifestè dixisti
" Lecti nostri, quem non mortalis alius viderat,
" Sed soli tuque egoque, et ancilla una sola
" Actoris, quam mihi dedit pater jam huc proficiscenti,
" Quæ nobis custodiebat, fores compacti thalami;
" Flectis tandem meum animum, durus licèt valdè sit."
Sic dixit: ei autem adhuc magis desiderium excitavit luctûs.
Flebat verò tenens uxorem animo-gratam, honesta scientem

Ver. 217. —— πολλὰ γὰρ κακὰ πέρδεα βουλεύουσιν.] Haud dissimilitèr apud *Theognidem*:

Πολλοὶ τοι πέρδηλα ἰσόπλοον ἴδμεν ἔχοντες.
Gnom. ver. 959.

Ver. 219. — ἀλλοδαπῷ.] *Al.* ἀλλοδαπῶν.

Ver. 220. Εἰ ἤδη, ὅ μιν αὖτις, &c.] " Εἰ " ἤδη" ἰσταῦθα στικτέον ἔπειτα ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς περατητέον, " ὅ μιν αὖτις ἀρήϊοι υἷες " Ἀχαιῶν." Ὁ γὰρ λόγος, Οὐκ ἂν ἡ Ἑλένη σφᾶς ἀλλοφύλῳ ἀνδρὶ ἐμίγη, εἰ περιῆρε τὸ μέλλον· διὸ καὶ ἐπανάξιον ἔμελλον αὐτὴν οἱ Ἕλληνες, ὡς μηδὲν ἡμαρτηκυῖαν. Ita *Schol.* Atque ita Veteres accepisse testatur *Eustathius*. Verùm neque vocula " εἰ" (ut opinor) pro διὸ satis rectè dici potest; et sententiam, uti observant *Barnesius* et Dna. *Dacier*, multò rectiùs et faciliùs secundùm vulgatam interpunctionem interpretèris: ut dicat nimirùm *Penelope*, " Nequaquàm *Hele-* " *nam* viro se dedisse alieno, si prævidisset tot " ac tanta mala indè esse oritura."

Τὴν δ' ἄτην οὐ πρόσθεν ἐῷ ἐγκάρθετο θυμῷ
Λυγρὴν, ἐξ ἧς πρῶτα καὶ ἡμέας ἵκετο πένθος.
Infrà ver. 225.

Ver. 222. Τὴν δ' ἦτοι.] *Al.* Τὴν δή τοι.

Ver. 223. Τὴν δ' ἄτην οὐ πρόσθεν.] Οὐ περὶ τοῦ παθεῖν, ἀλλὰ τὴν φρενοβλάβειαν. *Schol.*

Ver. 225. —— ἐπεὶ ἤδη.] *Al.* ἐπεὶ δή.

Ibid. —— σήματ' ἀριφραδέως.] *Al.* σήματ' ἀριφραδία. Atque ita in commentario citat *Eustathius*.

Ver. 226. —— τὴν.] *Al.* ἣν.

Ver. 228. —— μοι δῶκε.] *Al.* μοι ἔδωκε.

Ver. 231. —— τῷ δ' ἔτι μᾶλλον.] *Al.* τῷ δ' ἄρα μᾶλλον.

Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπασίως γῆ νηχομένοισι φανείη,
Ὧντε Ποσειδάων εὐεργέα νῆ' ἐνὶ πόντῳ
Ῥαίσῃ ἐπειγομένην ἀνέρι καὶ κύματι πηγῷ·
Παῦροι δ' ἐξέφυγον πολιῆς ἁλὸς ἠπειρόνδε
Νηχόμενοι, πολλὴ δὲ περὶ χροῒ τέτροφεν ἅλμη·
Ἀσπάσιοι δ' ἐπέβαν γαίης, κακότητα φυγόντες·
Ὡς ἄρα τῇ ἀσπαστὸς ἔην πόσις εἰσορόωσῃ·
Δειρῆς δ' οὔπω πάμπαν ἀφίστο πήχεε λευκώ.
Καί νύ κ' ὀδυρομένοισι φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Εἰ μὴ ἄρ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Νύκτα μὲν ἐν πείρατι δολιχὴν σχέθεν, Ἠῶ δ' αὖτε
Ῥύσατ' ἐπ' Ὠκεανῷ χρυσόθρονον, οὐδ' ἔα ἵππους
Ζεύγνυσθ' ὠκύποδας, φάος ἀνθρώποισι φέροντας,
Λάμπον καὶ Φαέθοντ', οἵ τ' Ἠῶ πῶλοι ἄγουσι.

Sicut autem quandò gratè terra natantibus apparet,
Quorum scilicèt Neptunus benè-fabricatam navem in ponto
Perdidit, agitatam vento et fluctu vasto;
Pauci verò effugerunt è cano mari în terram
Natantes, multa autem circa corpus accrescit salsugo;
Laeti verò conscenderunt terram, malo evitato:
Sic utique illi gratus erat maritus intuenti;
A-collo autem nondum omninò removebat brachia candida.
Et sanè lugentibus apparuisset rosea-digitis Aurora,
Nisi utique aliud cogitâsset dea caesia-oculis Minerva:
Noctem quidem in termino longam tenuit, Auroram verò contrà
Detinuit in Oceano aureum-solium-habentem, neque sinebat equos
Jungere veloces, lumen hominibus ferentes,
Lampum Phaëthonta, qui scilicèt Auroram equuli vehunt.

Ver. 233. Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀσπασίως γῆ.] Similitèr *Statius*:

Nec minùs hæc læti trahimus solatia, quàm si
Præcipiti convulsa Noto prospectet amicam
Puppis humum. ——————
Thebaïd. lib. II. *ver.* 193.

Et *lib.* VII. *ver.* 143.

—— dulcis medii de gurgite ponti
Respicitur tellus. ——————

Ibid. —— ἀσπασίως.] *Al.* ἀσπάσιος.

Ver. 235. Ῥαίσῃ.] Apud *Eustathium*, Ῥαίσει.

Ver. 236. 237. Παῦροι δ' ἐξέφυγον —— Νηχόμενοι.]

Apparent rari nantes in gurgite vasto.
Æn. I, 118.

Ver. 237. —— πολλὴ δὲ περὶ χροῒ τέτροφεν ἅλμη.] Ita suprà ζ, 137.

Σμεραλέος δ' αὐτῇσι φάνη, κεκακυμμένος ἅλμῃ.

Et sale tabentes artus in littore ponunt.
Æn. I, 173.

Ver. 240. —— ἀφίστο.] *Al.* ἀφίστο.

Ver. 241. Καί νύ κ' ὀδυρομένοισι.]

Et fors *omne* datum traherent per talia tempus.
Æn. VI, 537.

Ver. 243. Νύκτα μὲν ἐν πείρατι δολιχὴν σχέθεν.] Ἠὼ περὶ τῷ πείρατι καὶ τῷ τέλει οὖσαν. *Schol. Eustathius* aliter: Πείρατον δὲ (inquit) ἄναξ ἐνταῦθα φησὶν ὁ Ποιητὴς κατὰ χρόνος θηλυκόν. Καὶ δηλοῖ ἡ λέξις τὸ πέρας τοῦ Ὠκεανοῦ νῦν, οὐ τὸ ἀνασταλικόν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ δυτικόν· διὸ οὐ ἵμειλαν ἡ Νὺξ δῆθεν συμπαικτῆς κατελθεῖν, ὡς ἂν ἐτέρωθεν ἀνιόντι τῆς Ἠοῦς. Διὸ καὶ ὁ Παικτὴς εἶπε, "Νύκτα μὲν ἐν πείρατι σχέθε," τῇ κατὰ δύσιν δηλαδή. "Ἠῶ δ' αὖτε ἐπ' Ὠκεανῷ," τῇ κατὰ ἀνατολήν· οὔτε μήτε ταύτην ἀναδῦναι, μήτε ἐκείνην καταδῦναι.

Ibid. —— ἐν πείρατι.] *Al.* ἐμπειράτῳ.

Ibid. —— δολιχὴν.] *Al.* δολιχῇ.

Ibid. et *ver.* 246. —— Ἠῶ.] *Al.* Ἠέα.

Ver. 246. Λάμπον καὶ Φαέθοντ'.] Ὅμηρος μὲν οὕτω ξυνωρίδα ὑποζεύννυσι τῇ Ἠοῖ· Λυσι-

Καὶ τότ' ἄρ' ἦν ἄλοχον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γύναι, οὐ γάρ πω πάντων ἐπὶ πείρατ' ἀέθλων
Ἤλθομεν, ἀλλ' ἔτ' ὄπισθεν ἀμέτρητος πόνος ἔσται
Πολλὸς καὶ χαλεπὸς, τὸν ἐμὲ χρὴ πάντα τελέσσαι.
Ὡς γάρ μοι ψυχὴ μυθήσατο Τειρεσίαο,
Ἤματι τῷ, ὅτε δὴ κατέβην δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Νόστον ἑταίροισιν διζήμενος, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ.
Ἀλλ' ἔρχευ, λέκτρονδ' ἴομεν, γύναι, ὄφρα καὶ ἤδη
Ὕπνῳ ὑπὸ γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντε.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εὐνὴ μὲν δή σοί γε τότ' ἔσσεται, ὁππότε θυμῷ
Σῷ ἐθέλῃς· ἐπεὶ ἄρ σε θεοὶ ποίησαν ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης, καί τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ,
Εἶτ' ἄγε μοι τὸν ἄεθλον· ἐπεὶ καὶ ὄπισθεν, (ὀΐω,)
Πεύσομαι· αὐτίκα δ' ἐστὶ δαήμεναι οὔτι χέρειον.

Et tunc utique suam uxorem allocutus est solers Ulysses:
" O mulier, nondum enim omnium ad fines certaminum
" Venimus, sed adhuc in posterum immensus labor erit,
" Multus et difficilis, quem me oportet omnem perficere.
" Sic enim mihi anima dixit Tiresiae,
" Die illo, quandò scilicèt descendi domum Orci intra,
" Reditum sociis quaerens, et mihi ipsi.
" Quin veni, ad-lectum eamus, uxor, ut et jam
" Somno à dulci delectemur ubi-decubuerimus."
Eum autem rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Cubile quidem demùm tibi sanè tunc erit, quandò animo
" Tuo volueris; quia scilicèt et dii fecerunt venire
" Ad domum bene-aedificatam, et tuam in patriam terram.
" Sed quoniam cogitàsti, et tibi deus injecit animo,
" Dic age mihi hoc certamen; quoniam et postèà, (puto,)
" Audiam; statim autem est scire nequaquam pejus.

φρων δὲ καὶ ἴστιον μνώσαλον τὴν Ἠῶ πλάττουσιν, Πηγάσῳ αὐτὴν ἐποχοῦσι πτερωτῷ ἵππῳ. *Eustath.* *Sodi* autem (uti notat *Barnesius*) quatuor apud *Ovidium* tribuuntur equi: *Metamorph. lib.* II. *ver.* 153. 154.

Ver. 248. —— ὐ γάρ πω πάντων, &c.] Ἐστέον δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς ἀρχὴν λόγου δίμιτος τὸν "γὰρ" σύνδεσμον, ἀναδίδωσι αὐτὸν συνήθως διὰ τοῦ "ἀλλά·" ἐπάνω "Ὦ γύναι, οὐ "γάρ πω πάντων ἐπὶ πείρατα" καὶ ἐξῆς· εἶτα μετὰ στίχους ἐξ ἐναγαγών, (*ver.* 254.) "Ἀλλ' "ἴομεν, λέκτρονδε" καὶ ἑξῆς. *Eustath.* Vide suprà ad ν', 174. 190.

Ver. 249. —— ὔστιον ἀμέτρητος πόνος ἔσται.] Ὀδυσσεὺς δὲ τοῦτο λέγει διὰ τὸν ἐριζῆς πόνον, ὃν ἐπέλυσε κατὰ τὴν ἐν ᾅδου μαντείαν τοῦ Τειρεσίου, χάριν τιμῆς τοῦ Ποσειδῶνος· ὃς καὶ τῇ γυναικὶ ἀφυγόντι. *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 267. &c.

Ibid. —— ἔσται.] *Eustathius* in commentario citat, ἐσσί.

Ver. 251. —— μυθήσατο.] *Al.* μαντεύσατο.

Ver. 254. —— ὄφρα καὶ.] *Al.* ὄφρα κεν.

Ver. 255. —— ταρπώμεθα.] Vide suprà ad ι, 491.

Ver. 258. —— ἱδίλης.] Apud *Eustathium* in commentario, ἰδίλιος.

Ver. 260. —— καί τοι Διὸς ἔμβαλε θυμῷ.] Τὸ ἰσοδύν, ὅτι σοιῆσαί σί τι καὶ ἔνεχεν [*Al.* ἕνεκεν] δῖ. *Schol.*

Ver. 262. —— δαήμεναι οὔτι χέρειον.] Ita suprà ε', 176.

Οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἰὼν δόξῃ δαῆναι ἰλιάδαο.

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δαιμονίη, τί σ' ἄρ' αὖ με μάλ' ὀτρυνέουσα κελεύεις
Εἰπέμεν; αὐτὰρ ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
Οὐ μέντοι θυμὸς κεχαρήσεται· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς
Χαίρω· ἐπεὶ μάλα πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἄνωγεν
Ἐλθεῖν, ἐν χείρεσσιν ἔχοντ' εὐῆρες ἐρετμόν·
Εἰσόκε τοὺς ἀφίκωμαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν,
Ἀνέρας, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
Οὐδ' ἄρα τοί γ' ἴσασι νέας φοινικοπαρῄους,
Οὐδ' εὐήρε' ἐρετμὰ, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
Σῆμα δέ μοι τόδ' ἔειπεν ἀριφραδές, (οὐδέ σε κεύσω·)
Ὅππότε κεν δή μοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
Φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,

Hanc verò respondens allocutus est solers Ulysses:
" Infausta, cur igitur demùm me valdè hortans jubes
" Dicere? at ego dicam, neque celabo.
" Haud quidem tibi animus gaudebit; neque enim ipse
" Gaudeo: quoniam admodùm multas hominum ad urbes jussit
" Proficisci, in manibus habentem fabrefactum remum;
" Donec ad illos pervenero, qui haud nôrunt mare,
" Viros, neque salibus mixtum cibum comedunt;
" Neque sanè hi nôrunt naves rubras-proris,
" Neque fabrefactos remos, qui utique alæ navibus sunt.
" Signum verò mihi hoc dixit manifestum, (neque te celabo;)
" Quandò demùm mihi obviàm-factus alius viator
" Dixerit me ventilabrum habere super splendido humero;

Ver. 264. —— τί σ' ἄρ' αὖ.] *Al.* τί σ' ἄρ' οὖν.

Ibid. —— ἐτρυίουσα.] Apud *Eustathium* in commentario, ἐτρύουσα. Utrumque salvâ prosodiâ. Quâ enim ratione ex μαρτύρομαι, μαρτύρεῦμαι, fit μαρτύρίμαι ex φίλομαι, φίλευμαι, φίλέω· eâdem ex ἐτρύω, ἐτρύνω, fit ἐτρύίω. Vide ad *Il.* ά, 338. *n'*, 55. et ύ, 504.

Ver. 266. Οὐ μέντοι θυμὸς κεχαρήσεται· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς Χαίρω.] Ἡ ἀντίφασις τῇ κατα-φάσει ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον. —— Τὸ γὰρ λίαν λυπεῖσθαι, τῇ ἀπο-φάσει διδήλωκεν. *Hermogenes, περὶ μεθόδου δεινότητος, cap.* 37. Eâdem loquendi ratione usus est *Virgilius*:

Nec verò Alciden me *sum lætatus* euntem
Accepisse ——————. *Æn.* VI, 392.

Et *Sophocles*:

Ἀλλ' οὔτι χαίρων, ἦν σύ' ἐφαδῇ βίλος.
Philoctet. ver. 1292.

Vide ad *Il.* ν', 344.

Ibid. —— θυμὸς κεχαρήσεται.] *Al.* θυμῷ κεχαρήσεται.

Ver. 267. —— πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστε' ἄνωγεν Ἐλθεῖν.] Suprà λ', 120. &c. ubi totus hic locus occurrit.

Ver. 269. 270. —— οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν, —— οὐδέ θ' ἅλεσσι.] Vide suprà ad λ', 121.

Ibid. et *ver.* 271. —— ἴσασι.] Ita *Barnesius*: atque ita *Eustathius* in commentario. Rectè. Ita enim, uti ipse notat *Barnesius*, semper alibi apud *Homerum* scribitur hæc vox. Alii hìc minùs rectè scribunt ἴσασι, et ἴσεσι.

Ver. 270. Ἀνέρας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Ἀνίρας. Atque ita in Vulgatis legitur suprà λ', 122.

Ver. 271. —— νέας φοινικοπαρῄους.]

—————— *pictasque* innare carinas.
Æn. VIII, 93.

Ver. 274. Ὅππότε κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Ver. 275. —— ἀθηρηλοιγὸν.] Vide suprà ad λ', 127.

Καὶ τότε μ' ἐν γαίῃ πήξαντ' ἐπίλευεν ἐρετμὸν,
Ἕρξανθ' ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
Οἴκαδ' ἀποστείχειν, ἕρδειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
Πᾶσι μάλ' ἐξείης· θάνατος δέ μοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ
Ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ με πέφνῃ
Γήρᾳ ὑπαὶ λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε μοι φάτο πάντα τελεῖσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εἰ μὲν δὴ γῆράς γε θεοὶ τελέουσιν ἄρειον,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα κακῶν ὑπάλυξιν ἔσεσθαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Τόφρα δ' ἄρ' Εὐρυνόμη τε ἰδὲ τροφὸς ἔντυον εὐνὴν
Ἐσθῆτος μαλακῆς, δαΐδων ὑπολαμπομενάων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
Γρηῢς μὲν κείουσα, πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
Τοῖσιν δ' Εὐρυνόμη θαλαμηπόλος ἡγεμόνευεν

" Utique tunc me terræ infixo jussit remo,
" Factisque sacris eximiis Neptuno regi,
" Ariete, tauroque, suûmque initore verre,
" Domum abire, facereque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui cœlum latum habitant,
" Omnibus prorsùs ordine: mors autem mihi ex mari ipsi
" Lenis admodùm talis adveniet, quæ me occidat
" Senectute à molli confectum; circùm autem populi
" Felices erunt: hæc mihi dixit omnia perfectum-iri."
Illum autem rursùs allocuta est prudens Penelope;
" Si quidem demùm senectutem dii perficient meliorem,
" Spes tibi deindè malorum effugium fore."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Interea verò Eurynomeque et nutrix instruebant lectum
Vestitu molli, facibus sublucentibus.
At postquam straverant densum lectum properantes,
Anus quidem decubitura retrò in domum ivit;
Illis verò Eurynome cubicularia præibat

Ver. 276. Καὶ τότε μ' ἐν γαίῃ.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Καὶ τότε δὴ γαίῃ· Ut suprà λ', 128.

Ibid. —— ἐπίλευεν.] *Al.* ἐπίλιννεν.

Ver. 277. —— Ποσειδάωνι ἄνακτι, Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε.]

Laocoön, ductus Neptuno sorte sacerdos,
Solennes taurum ingentem mactabat ad aras. *Æn.* II, 201.
—— meritos aris mactavit honores:
Taurum Neptuno ——. *Æn.* III, 118.

Ver. 281. —— θάνατος δέ μοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ Ἀβληχρὸς.] Vide suprà ad λ', 133. 134.

Ver. 282. —— ὅς κέ με.] *Al.* ὅς κ' ἐμὲ.

Ver. 283. Γήρᾳ ὑπαὶ.] *Al.* Γήρᾳ ὕστατ' ἔσαι.

Ver. 289. —— ἔντυον εὐνὴν.] Vide ad *Il.* ι, 720.

Ver. 290. —— ὑπολαμπομενάων.] *Al.* ἐν λαμπομενάων.

Ἐρχομένοισι λέχρσδε, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
Ἐς θάλαμον δ' ἀγαγοῦσα, πάλιν κίεν· οἱ μὲν ἔπειτα
Ἀσπάσιοι λέπτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἵκοντο,
Αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συφῶτης
Παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας, παῦσαν δὲ γυναῖκας·
Αὐτοὶ δ' εὐνάζοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Τὼ δ' ἐπεὶ οὖν φιλότητος ἐταρπήτην ἐρατεινῆς,
Τερπέσθην μύθοισι, πρὸς ἀλλήλους ἐνέποντες·
Ἣ μὲν, ὅσ' ἐν μεγάροισιν ἀνέσχετο δῖα γυναικῶν,
Ἀνδρῶν μνηστήρων ἐσορῶσ' ἀΐδηλον ὅμιλον·
Οἵ ἕθεν εἵνεκα πολλὰ, βόας, καὶ ἴφια μῆλα,
Ἔσφαζον· πολλὸς δὲ πίθων ἠφύσσετο οἶνος.
Αὐτὰρ ὁ διογενὴς Ὀδυσεὺς, ὅσα κήδε' ἔθηκε
Ἀνθρώποις, ὅσα τ' αὐτὸς ὀϊζύσας ἐμόγησε,

Euntibus ad-lectum, facem in manibus tenens:
In thalamum autem ubi-duxerat, retrò ivit: illi quidem deindè
Lubentes lecti antiqui ritibus accesserunt.
At Telemachus et bubulcus et subulcus
Cessare-fecerunt à saltatione pedes, cessareque fecerunt mulieres;
Ipsi verò cubabant per aedes obscuras.
Illi autem postquam amore delectati sunt desiderabili,
Delectabantur sermonibus, secum invicem confabulantes:
Illa quidem, quot in sedibus sustinuerat nobilissima mulierum,
Virorum procorum inspiciens perniciosum coetum;
Qui suî gratiâ multa, boves, et pinguia pecora,
Mactabant; multum autem ex-doliis hauriebatur vinum.
At generosus Ulysses, quot dolores intulerat
Hominibus, et quaecunque ipse aerumnis-conflictatus exantlaverat,

---

Ver. 294. —— δάος.] *Al.* φάος.

Ver. 296. Ἀσπάσιοι λίπτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἵκοντο.] Σιωπῇς ῥήμασι κοσμεῖ τὸν λόγον· τὴν γὰρ ἐν θάλαμῳ καὶ νόμιμον πεῖξιν ἰνίφηνεν, εἰπὼν, "Ἀσπάσιοι λίπτροιο," &c. *Aristid. Quintil. de Musicâ, lib.* II, *pag.* 82. Hinc *Aulus Sabinus*, in *Epistolâ Penelopes Ulyssi*:

Heu, precor ut properet ille venire dies,
Antiqui renovet qui lætus fœdera lecti.
ver. 130.

Porrò *Aristophanes Grammaticus* et *Aristarchus*, notante *Scholiaste*, versum hunc finem faciunt totius *Odysseæ*: Cumque iis facit et Codex unus à *Tho. Bentleio* collatus. Quâ de re *Eustathius*: Ἰστέον δὲ, inquit, ὅτι κατὰ τὴν τῶν Παλαιῶν ἱστορίαν, Ἀρίσταρχος καὶ Ἀριστοφάνης, οἱ κορυφαῖοι τῶν τότε γραμματικῶν, εἰς τὸ, ὡς ἐρρέθη, "Ἀσπάσιοι λίπτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἵκοντο," τερματοῦσι τὴν Ὀδύσσειαν· τὰ ἑφεξῆς, ὡς τίλους τοῦ βιβλίου, νοθεύοντες. Οἱ δὲ τοιοῦτοι πολλὰ τῶν καιριωτάτων περικόπτουσιν, ἃς φασιν οἱ αὐτοῦ ἀντισπάστοντες· ἴδιον τὴν ἰνδὺς ἑφεξῆς τῶν φθασάντων ῥητορικὴν ἀναιρεφαλαίωσιν, καὶ τὴν τῆς ἴλιος, ὡς εἶπεν, Ὀδυσσέως ἐπιτομήν· εἶτα καὶ τὸν ὕστερον ἀναγνωρισμὸν Ὀδυσσέως τὸν πρὸς τὸν Λαέρτην, καὶ τὰ ἐπὶ θαυμασίοις πλαττόμενα· καὶ ἄλλα εὖ ὀλίγα. Sed et connecti videntur sequentia cum eo quod præcessit *ver.* 137. *hujus libri*: ubi declaravit ipse *Ulysses*, se in agrum suum profecturum, ad evitandam Ithacensium iram, quos Procorum mortem ulciscendam aggressuros suspicabatur:

Μὴ πρόσθε κλέος ἰὼν φόνου κατὰ ἄστυ γένηται
Ἀνδρῶν μνηστήρων, πρίν γ' ἡμέας ἱκέσθαι ἔξω
Ἀγρὸν ἐς ἡμέτερον· τόθι δ' ἔν πιτα
Φραζόμεθ', ὅττι κε κέρδος Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξῃ.

Ver. 298. —— παῦσαν δὲ γυναῖκας.] *Al.* γυναῖκες.

Ver. 303. —— ἀΐδηλον ὅμιλον.] Vide suprà ad α', 29.

Πάντ' ἔλεγ'· ἡ δ' ἄρ' ἐτέρπετ' ἀκούουσ', οὐδέ οἱ ὕπνος
Πίπτεν ἐπὶ βλεφάροισι, πάρος καταλέξαι ἅπαντα.
Ἤρξατο δ', ὡς πρῶτον Κίκονας δάμασ'· αὐτὰρ ἔπειτα
Ἦλθ' ὡς Λωτοφάγων ἀνδρῶν πίειραν ἄρουραν·
Ἠδ' ὅσα Κύκλωψ ἔρξε, καὶ ὡς ἀπετίσατο ποινὴν
Ἰφθίμων ἑτάρων, οὓς ἤσθιεν, οὐδ' ἐλέαιρεν·
Ἠδ' ὡς Αἴολον ἵκεθ', ὅ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο,
Καὶ πέμπ'· οὐδέ πω αἶσα φίλην ἐς πατρίδ' ἱκέσθαι
Ἦεν, ἀλλά μιν αὖτις ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν μεγάλα στενάχοντα·
Ἠδ' ὡς Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην ἀφίκανεν,
Οἳ νῆάς τ' ὄλεσαν καὶ ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
Πάντας· Ὀδυσσεὺς δ' οἷος ὑπέκφυγε νηῒ μελαίνῃ·
Καὶ Κίρκης κατέλεξε δόλον πολυμηχανίην τε·

Omnia dicebat; illa verò delectabatur audiens; neque ei somnus
Incidebat palpebris, antequam is enarrâsset omnia.
Incepit autem, quomodo primùm Ciconas domuit; at postea
Venit in Lotophagorum virorum pinguem terram:
Et quot Cyclops fecit, et quomodo exegit poenam
Ob fortes socios, quos comedebat *is* neque miserabatur:
Utque ad Aeolum venisset, qui ipsum lubens suscepit,
Et dimittebat; nondum verò fatale dilectam in patriam pervenire
Erat; sed ipsum rursùs abreptum procella
Pontum in piscosum tulit valdè gementem:
Et quomodo Telepylum Laestrygoniam advenit,
Qui navesque perdiderunt et benè-ocreatos socios
Omnes: Ulysses autem solus effugit nave nigrâ:
Et Circes enarravit dolum et varium-artificium:

Ver. 308. Πάντ' ἔλεγ'· ἡ δ' ἄρ' ἐτέρπετ' ἀκούουσ'.] Vide suprà ad λ', 223.

Ver. 310. Ἤρξατο δ', ὡς πρῶτον Κίκονας δάμασ' &c.] Ῥητορικὴν —— πανοπλίαν ἀναπεφαλαίωσι καὶ ἐπιτομὴν τῆς Ὀδυσσείας. *Schol.* Ἀναπεφαλαιοῦται τὴν ὅλην πλάνην ἐν ἔπεσιν ἐπὶ πρὸς τοῖς τριάκοντα, κατὰ φύσιν διηγησάμενος, καὶ ἐν τῶν πρώτων ἐπάντων ἐλθὼν πρὸς τὰ ἔσχατα. *Eustath.* Vide et *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 20. *in fine*; item suprà ad ι', 39. 84. 104. &c.

Ver. 312. —— καὶ ὡς ἀπετίσατο ποινὴν Ἰφθίμων ἑτάρων.] Τὸ δὲ " ἀπετίσατο ποινὴν " ἑτάρων," ἢ ἀντὶ τοῦ, ἀπετίσω ποινὴν ἑταίρων· ἢ ἀντὶ τοῦ, ἀπέτισε ποινὴν ἑταίρων· ἢ ἀντὶ τοῦ, ἀπέτισε ποινὴν ὁ φαγὼν αὐτοὺς Κύκλωψ, τουτέστιν ἀπέδωκεν· ἢ, Ὀδυσσεὺς ἐτίσατο ἐκείνον, ἤγουν ἐτιμώρησεν, ἐξ ὧν ποινὴν τὴν ὑπὲρ τῶν φίλων. *Eustath.* Verior, ut opinor, postrema interpretandi ratio; quia isto sensu semper apud Poetam usurpatur verbum ἀποτίνυμαι Mediâ Voce. Vide suprà ad ι', 24. ν', 386. et ρ', 540. item ad *Iliad.* ι', 116.

Ver. 314. Ἠδ' ὡς Αἴολον ἵκεθ'.] Ita legitur apud *Eustathium*, et in contextu et in commentario. Atque ita infrà ver. 318. 322. 329. 330. &c. *Al.* ὡς Αἶολ' et ὡς Αἶολον. Vide et suprà κ', 1. &c.

Ver. 318. —— Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην] Vide suprà ad κ', 82.

Ibid. —— ἀφίκανεν.] *Eustathius* in commentario videtur legisse ἀφίκετο.

Ver. 319. Οἳ νῆάς τ' ὄλεσαν.] Ἔνθα ἴσως τις, " οἳ νῆας ὄλεσαν," τουτέστιν οἱ Λαιστρυγόνες· τάχα δὲ ὄν, Λαιστρυγονίης, ἢ τὰ Λαιστρυγόνας, ἢ τοὺς Λαιστρυγόνας. *Eustath.* " Alias," inquit *Barnesius*, " facilè " legerim οἵ, pro ὄλ, quod ferri potest, ut " Λαιστρυγόνες tamen subaudiatur, vel ναῦ- " ται." Atqui vocula οἵ isto sensu nusquam apud *Homerum* (ut opinor) reperietur.

Ἠδ' ὡς Ἀΐδεω δόμον ἤλυθεν εὐρώεντα,
Ψυχῇ χρησόμενος Θηβαίου Τειρεσίαο,
Νηῒ πολυκληῖδι, καὶ εἰσίδε πάντας ἑταίρους,
Μητέρα θ', ἥ μιν ἔτικτε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα·
Ἠδ' ὡς Σειρήνων ἀδινάων φθόγγον ἄκουσεν·
Ὡς θ' ἵκετο πλαγκτὰς πέτρας, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην θ', ἣν οὐ πώποτ' ἀκήριοι ἄνδρες ἄλυξαν·
Ἠδ' ὡς Ἡελίοιο βόας κατέπεφνον ἑταῖροι·
Ἠδ' ὡς νῆα θοὴν ἔβαλε ψολόεντι κεραυνῷ
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· ἀπὸ δ' ἔφθιθεν ἐσθλοὶ ἑταῖροι
Πάντες ὁμῶς, αὐτὸς δὲ κακὰς ὑπὸ κῆρας ἄλυξεν·
Ὡς θ' ἵκετ' Ὠγυγίην νῆσον, Νύμφην τε Καλυψώ,
Ἣ δή μιν κατέρυκε, λιλαιομένη πόσιν εἶναι,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκε
Θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
Ἀλλὰ τῷ οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν·

Et quomodo Orci domum adiit squalidam,
Animam consulturus Thebani Tiresiae,
Navi multis-transtris-instructâ; et aspexit omnes socios,
Matremque, quae ipsum peperit, et nutrivit parvulus cùm-esset:
Et quomodo Sirenum frequentium vocem audiit:
Quomodoque venit ad erraticas petras, horrendamque Charybdin,
Scyllamque, quam nondum unquam illaesi viri effugerunt:
Utque Solis boves interfecerunt socii:
Utque navem velocem percussit ardenti fulmine
Jupiter altitonans; perieruntque eximii socii
Omnes paritèr; ipse verò mala fata effugit:
Quomodoque advenit Ogygiam insulam, Nymphamque Calypso,
Quae demùm ipsum detinebat, cupiens *sibi* maritum esse,
In specubus cavis, et alebat, atque dicebat
Redditurum se *eum* immortalem et senectutis-expertem dies omnes;
Sed ei nunquam animum in pectoribus flectebat:

Ver. 322. —— *εὐρώεντα.*] Ἤτοι πλατύν, παρὰ τὸ εὐρεῖς· ἢ σκοτεινόν. *Schol.* Vir autem eruditus *Gatakerus*, in annotationibus ad *Antoninum*, *lib.* IV, § 6. citato versu isto *Hesiodi*, Ἔργ. καὶ Ἡμιε. 152.

πῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ Ἀΐδαο·

" *Εὐρώεντα*," inquit, " malim vertere, *situ* " *obsitum*: quàm, cum interpretibus, *la-* " *tum*."

Ver. 326. —— *Σειρήνων ἀδινάων.*] Ἔνθα, φασὶν οἱ Παλαιοὶ, τὰ ἀδινάων, ἀντὶ τοῦ ἡδυφώνων, ἡδικῶν, παρὰ τὸ ᾠδὴν, ἢ μᾶλλον παρὰ τὸ ἠδύ. *Eustath.* Atqui eo sensu nusquam (ut opinor) apud Poetam reperietur haec vox. Vide *Iliad.* β', 87. 469. π', 481.

Ver. 327. —— *πλαγκτὰς πέτρας.*] Vide suprà ad μ', 61.

Ver. 328. —— *οὐ πώποτ'.*] Vide ad *Il.* ξ'. 504.

Ver. 330. —— *ψολόεντι κεραυνῷ.*] Καστιπῷ· ψόλον γὰρ, τὸ ἄσβολον [Ita ex MS. *Barnesius*, pro vulgato ἄζολον] καυσῖν. *Schol.* Vide infrà ad ω'. 538.

Ver. 334. Ἣ δή μιν κατέρυκε.] Hinc *Ovidius*:

Creditur et Nymphe mortalis amore Calypso
Capta, reluctantem detinuisse virum.
Amor. lib. II. *Eleg.* xvii, 15.

Ἠδ' ὡς ἐς Φαίηκας ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
Οἳ δή μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὣς, τίμησαντο,
Καὶ πέμψαν σὺν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά τε δόντες·
Τοῦτ' ἄρα δεύτατον εἶπεν ἔπος, ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος
Λυσιμελὴς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ.
Ἡ δ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ὁππότε δή ῥ' Ὀδυσῆα ἰάλλετο, ὃν κατὰ θυμόν,
Εὐνῆς ἧς ἀλόχου ταρπήμενον, ἦδὲ καὶ ὕπνου,
Αὐτίκ' ἀπ' Ὠκεανοῦ χρυσόθρονον Ἠριγένειαν
Ὦρσεν, ἵν' ἀνθρώποισι φόως φέρῃ· ὦρτο δ' Ὀδυσσεὺς
Εὐνῆς ἐκ μαλακῆς, ἀλόχῳ δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν
Ὦ γύναι, ἦδη μὲν πολίων κεκορήμεθ' ἀέθλων
Ἀμφοτέρων· σὺ μὲν ἐνθάδ' ἐμὸν πολυηδέα νόστον
Κλαίουσ'· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς ἄλγεσι καὶ θεοὶ ἄλλοι
Ἰέμενον πεδάασκον ἐμῆς ἀπὸ πατρίδος αἴης·

Et quomodo ad Phæacas pervenit, multa perpessus,
Qui sanè ipsum ex corde, deum veluti, honoraverunt,
Et dimiserunt cum navi dilectam in patriam terram,
Aereque, auroque affatim, vestituque datis:
Hoc sanè ultimum dixit verbum, quandò eum dulcis somnus
Membrorum-relaxator invasit, solvens curas animi.
Diversâ autem ex parte aliud cogitavit dea cæsia-oculis Minerva:
Quandò demùm scilicèt Ulyssem putabat, suo in animo,
Concubitu suæ uxoris oblectatum esse, atque etiam somno;
Statim ab Oceano aureo-solio Auroram
Excitavit, ut hominibus lucem ferret: surrexit verò Ulysses
Cubili ex molli; uxori autem verbum mandabat:
" O uxor, jam quidem multis satiati sumus certaminibus
" Ambo: tu quidem hîc meum æerumnosum redituṁ
" Deflens; at me Jupiter doloribus, et dii alii,
" Properantem detinebant meâ à patriâ terrâ:

Ver. 338. —— Φαίηκας ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας.]

Finis et erroris miseri Phæacia tellus.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* I. *ver.* 78.

Ver. 342. —— ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος Λυσιμελὴς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ.] Ita apud *Moschum*:

Τῶνος ὅτε γλυκίων μέλεος βλαφάρεσσιν ἰφίζοι
Λυσιμελὴς πεδάᾳ μαλακῷ κατὰ φῶτα δαμάσσῃ.
Idyll. II. *ver.* 3.

Et apud *Orpheum*, in *Hymno* εἰς Τῶνον·

Λυσιμέριμνε, κόπων ἠδὲ ἴσχων ἀνάπαυσιν.
ver. 5.

Et apud *Virgilium*:

—— placidâ laxârant membra quiete.
Æn. V. 836.

Apud *Ovidium* denique:

Somne quies rerum, placidissime Somne deorum,
Pax animi, quem curæ fugiṫ ——.
Metamorph. lib. XI. *ver.* 625.

Vidè et suprà ad ὁ, 85.

Ver. 347. —— Ἠριγένειαν Ὦρσεν, ἵν' ἀνθρώποισι φόως φέρῃ.]

Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem ——. *Æn.* XI, 182.

Vide suprà ad β', 1. et ad *Il.* ά, 477.

Ver. 348. —— ἄρτο δ' Ὀδυσσεὺς Εὐνῆς ἐκ μαλακῆς.]

Tum verò Æneas ——
Corripit è somno corpus ——
Æn. IV, 571.

Νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρω πολυήρατον ἱκόμεθ' εὐνήν,
Κτήματα μέν, τά μοι ἐστὶ, κομιζέμεν ἐν μεγάροισι·
Μῆλα δ', ἅ μοι μνηστῆρες ὑπερφίαλοι κατέκειραν,
Πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐγὼ λήψεσθαι, ἄλλα δ' Ἀχαιοὶ
Δώσουσ', εἰσόκε πάντας ἐπιπλήσωσιν ἐπαύλους.
Ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼ πολυδένδρεον ἄγρὸν ἔπειμι,
Ὀψόμενος πατέρ' ἐσθλόν, ὅ μοι πυκινῶς ἀκάχηται·
Σοὶ δὲ, γύναι, τάδ' ἐπιτέλλω, πινυτῇ περ ἐούσῃ·
Αὐτίκα γὰρ φάτις εἶσιν ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντι
Ἀνδρῶν μνηστήρων, οὓς ἔκτανον ἐν μεγάροισιν·
Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Ἥσθαι, μηδέ τινα προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισιν ἐδύσατο τεύχεα καλά·
Ὦρσε δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην,
Πάντας δ' ἔντε' ἄνωγεν ἀρήια χερσὶν ἑλέσθαι.

" Nunc verò postquam ambo ad desiderabile venimus cubile,
" Possessiones quidem, quae mihi sunt, curato in aedibus;
" Pecora autem, quae mihi proci superbi consumpserunt,
" Multa quidem ipse ego praedabor, alia autem Achivi
" Dabunt, donec omnia impleverint stabula.
" Sed sanè ego quidem ad arboribus-abundantem agrum proficiscor,
" Visurus patrem eximium, qui mihi multùm dolet:
" Tibi autem, uxor, haec mando, prudens licèt sis;
" Statim enim fama ibit simul cum sole orto
" Virorum procorum, quos interfeci in aedibus;
" In coenaculum ubi-ascenderis, cum famulis mulieribus,
" Sede, neque quenquam respice, neque interroga."
Dixit utique, et circum humeros induit-sibi arma pulchra:
Incitavit autem Telemachum et bubulcum et subulcum,
Omnesque arma jussit martia manibus sibi-sumere.

Ver. 354. —— *ἀμφοτέρω.*] Apud *Eustathium* in commentario, *ἀμφότερον.*

Ibid. —— *πολυήρατον.*] Vide suprà ad λ', 274. et ad *Il.* ε', 512.

Ver. 355. *Κτήματα μὲν, τά μοι ἐστὶ, κομιζέμεν ἐν μεγάροισι.*] " Vel," inquit *Henricus Stephanus*, " *κομιζέμεν ἐν μεγάροισι*· vel, *τά μοι* " *ἐστὶν ἐν μεγάροισι*· quod malo." Multò tamen simplicior videtur et facilior prior constructio.

Ver. 357. *Πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐγὼ λήψεσθαι.*] Vide suprà ad γ', 75.

Ibid. —— *λήψεσθαι.*] Ita rectè *Barnesius*, pro vulgato *λήσεσθαι*. Vide suprà ad ά, 398.

Ver. 358. —— *ἐπιπλήσωσιν ἐπαύλους.*] *Ἥτοι συναλμοὺς αὐλὰς, ἐπαύλεις. Γράφεται δέ, φασι, καὶ μεσαύλους. Eustath.*

Ver. 361. *Σοὶ δὲ, γύναι, τάδ' ἐπιτέλλω.*] Ita Vulgati. Quae si vera sit lectio, vox *ἐπιτέλλω* (utpote ex duabus composita,) *secundam* producet eâdem ratione ac *παρισπὸν, διϊστίης, ἐπιλίγδην* et similia. Vide ad *Il.* ζ', 62. ή, 121. ϖ', 174. et ϱ', 599. *Barnesius* autem ex duabus Editionibus edidit, legendumque omninò contendit, *ἐφιστίλλω* quam quidem vocem pro *ἐπιτέλλω* usurpatam reperiri notat *Eustathius* ad *Iliad.* λ', 47. Ipse autem hoc in loco citat, *τάδ' ἐφιστίλλω.*

Ver. 362. *Αὐτίκα γὰρ φάτις εἶσιν.*] *Ἔνθα ὁ* " *γὰρ*" *σύνδεσμος κεῖται συνήθως ἐν ἀρχῇ, ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ, ἢ διὰ ἀποδεδιγμένος εἰς τὸ* [*ver.* 364.] " *Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα.*" *Eustath.*

Ver. 365. *Ἥσθαι, μηδὲ τινα προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.*] *Ἵνα μηδὲν τῶν συγγραμμένων εἰλίνας δοκοῦσα, μὴ δ' ἀδιαφθίρῃ ὑπό τινων. Καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ὑποσημαίνουσι ἀναγιφόμενοι. Eustath.*

Ver. 366. —— *καλά.*] Vide ad *Il.* β', 44.

Οἱ δέ οἱ οὐκ ἀπίθησαν· ἐθωρήσσοντο δὲ χαλκῷ·
Ὤϊξαν δὲ θύρας, ἐκ δ' ἤϊεν· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Ἤδη μὲν φάος ἦεν ἐπὶ χθόνα· τοὺς δ' ἄρ' Ἀθήνη
Νυκτὶ κατακρύψασα θοῶς ἐξῆγε πόληος.

Hi verò ei non inobsequentes fuerunt: armabant autem se aere:
Aperuerunt verò fores, exibantque; praeibat autem Ulysses.
Jamjam quidem lux erat super terram: illos autem Minerva
Caligine coöpertos citò eduxit ex urbe.

Ver. 370. —— ἐκ δ' ἤϊεν· ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.] *Al.* ἐξῆρχε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.

Ver. 371. —— τοὺς δ' ἄρ' Ἀθήνη Νυκτὶ κατακρύψασα.]

At Venus obscuro gradientes aëre sepsit,
Et multo nebulæ circùm Dea fudit amictu;
Cernere nè quis eos, neu quis contingere posset. Æn. I, 411.

Ver. 372. —— ἐξῆγε πόληος.] *Al.* ἐξ ἄγε πόληος

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ Ω'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ω'.

ΤΑΣ τῶν μνηστήρων ψυχὰς Ἑρμῆς εἰς ᾅδου κατάγει· καὶ ἀναγνωρισμὸς Ὀδυσσέως γίνεται πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Λαέρτην· καὶ παραχὴν τοῖς Ἰθακησίοις γεγενημένην ἐπὶ τῇ τῶν μνηστήρων ἀναιρέσει Ἀθηνᾶ διακωλύει.

Ἐπιγραφαί.

Σκοπιαί· ἢ, Νεκυία.

Ἄλλως.

Ω, δ' Ὀδυσεὺς σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ μάρναθ' Ἀχαιοῖς *.

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
Ἀνδρῶν μνηστήρων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσὶν

MERCURIUS autem animas Cyllenius evocabat
Virorum procorum; habebat verò virgam in manibus

Ver. 1. Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς.] Fuerunt, qui totum sequentem locum, ubi Poeta Procorum Animas ad inferos deductas narrat, defunctorumque ibidem colloquia refert, suppositum suspicati sint. Ac videntur quidem nonnulla hìc *Homerum* minùs sapere. *Scholiastes* et *Eustathius* multas Veterum contra hunc locum objectiones afferunt; quarum hæ sunt præcipuæ: Primò, quòd nusquam alibi apud Poetam Animarum defunctarum deductor dicatur *Mercurius*, neque *Cyllenius* appelletur; deindè, quòd non sponte hìc et sine deductore, (ut in *Iliade.*) ad inferos descendant Animæ; dein quòd insepulti Orcum intrent; dein quòd Musarum numeri alibi non meminerit *Homerus;* cum pluribus aliis objectionibus minoris momenti. Iidem tamen Veteres, notante *Eustathio*, Προσίενται καὶ τὴν πανύστην ταύτην, ἀνεδιχόμενοι αὐτῆς, καὶ ὅτι τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως διέξεισι, τὸν ἐν Ἰλιάδι σεσιγημένον· καὶ ὅτι ἐκπαλαμᾶται ἔσοπα τῆς ποιήσεως ταύτης οὐκ ἔφη ὁ Ποιητὴς ἀναπιφαλαιώσασθαι, τὰ κατὰ τὴν Πηνελόπην δηλαδὴ, ὡς ἰρίθου, καὶ τὴν τοῦ Ὀδυσσέως λαθραίαν ἐπάνοδον. Et *Scholiastes*: Καὶ ἄλλως δέ, (inquit,) ἐκ τῆς κατὰ τὴν σεμνοποιΐαν δεινότητος, τὸ Ποίημα τὸν Ὅμηρον ὁμολογεῖ. Cæterùm totum hunc librum, cum præcedentis parte aliquâ, ab *Aristarcho* et *Aristophane Grammatico* repudiatum testatur *Scholiastes* ad ψ', 296. suprà: uti ibi notatum est.

Ibid. —— ψυχὰς —— ἐξεκαλεῖτο.] Τὸν μὲν γὰρ ψυχοπομπὸν Ἑρμῆν, κατὰ τὸ παλαιὸν νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις ἀναγαγόντα τοῦ Ἅιδου τὸ σῶμα μίσχει σπὰς, παραδιδόναι τῷ περιπεμπομένῳ τὴν τοῦ Κερβέρου τροφήν. Τοῦ δ' Ὀρφέως τοῦτο παραδείξαντος παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τὸν Ὅμηρον ἀκολούθως τούτῳ ᾠήσαι κατὰ τὴν ποίησιν,

* [Ita ex Edit. *Oxon. Barnesius*, pro vulgato μάχιν' Ἀχαιοῖς.]

Καλὴν, χρυσείην, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
Τῇ ῥ' ἄγε κινήσας· ταὶ δὲ τρίζουσαι ἕποντο.
Ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
Τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεί κέ τις ἀποπέσῃσιν

Pulchram, auream; quâ scilicèt hominum oculos mulcet,
Quorum vult; contrà verò et dormientes suscitat:
Hâc utique ducebat commotas; illae verò stridentes sequebantur.
Sicut autem quandò vespertiliones in secessu antri divini
Stridentes volant, postquam aliquis exciderit

"Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο
"Ἀνδρῶν ἠρώων· ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσίν."
Diodorus Siculus, Bibliothec. Hist. lib. 1. *haud longè à fine.* Vide et *Phurnutum, de naturâ Deorum, cap.* 16.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgâque levem coerces
Aureâ turbam ————.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* x. 17.

Ibid. —— Κυλλήνιος.] Ὁ ἐν Κυλλήνῃ ὄρει τῆς Ἀρκαδίας ἀνασκαφείς. *Schol.* Κυλλήνιος δὲ Ἑρμῆς μυθικῶς μὲν ἀπὸ Κυλλήνης, ἥτις ὄρος ἐστὶν Ἀρκαδίας· —— περιᾴδεται δὲ, διαφερόντως ἐν τοῖς περὶ τὸ τοιοῦτον ὄρος τιμᾶσθαι τὸν Ἑρμῆν. κἀπεῖθεν σχεῖν τὸ λιγυρὸν ἰδιάζον. *Eustath.* Ita in Hymno isto *Mercurii*, qui *Homero* vulgò ascribitur, *ver.* 1. 2.

Ἑρμῆν ὑμνεῖ, Μοῦσα, ————
Κυλλήνης μιδέοντα καὶ Ἀρκαδίης σκιόεντος.

Et apud *Callimachum*:

Οὐ πάγος Ἑρμείη Κυλλήνιος, ————
Hymn. in Delum, ver. 272.

Ibid. —— ἐξεκαλεῖτο.] *Al.* ἐξεκάλεσσιν.

Ver. 2. Ἀνδρῶν μνηστήρων.] *Diodorus Siculus*, loco suprà citato, legit, Ἀνδρῶν ἡρώων.

Ibid. —— ἔχε δὲ ῥάβδον, &c.]

Tum virgam capit: hâc animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit:
Dat somnos adimitque, et lumina morte resignat.
Æn. IV, 242.

Vide et suprà ad *ver.* 1.

Ver. 4. —— ἰδίλιε.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἰδίλῃ. Cæterùm post hunc versum in eodem MS. sequitur:

Τὸν μετὰ χερσὶν ἔχων, πίσσινα πέρατ' Ἀργειφόντης.

Ex ι, 49. suprà.

Ver. 5. —— ταὶ δὲ τρίζουσαι ἵπτοντο. Ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες.] Similitèr *ver.* 7. "Τρίζουσαι ποτέονται." et *ver.* 9. "Ὡς αἱ τετριγυῖαι ψυχαί." Ἴσως δὲ, ὅτι τε μυθικῶς ταῖς ψυχαῖς ἐπιλίχθη τερμιὸς, οἷα λόγου μὲν ἐναέριον ἐστιζημένας, ἄλλως δὲ δυσωδούσας. *Eustath.* Ita *Ovidius*, de *Vespertilionibus*:

Conatæque loqui, minimam pro corpore vocem
Emittunt; peraguntque leves stridore querelas. *Metam. lib.* IV. *ver.* 412.

Porrò ex hoc *Homeri* loco, et ex λ', 43. suprà, *Virgilium*, Umbras infernas "Turbam "sonantem" [*Æn.* VI, 755.] appellàsse existimat *Turnebus*, *Adversar. lib.* XXVIII. *cap.* 46. sub fine. Uti et notavit *Barnesius*.

Ver. 6. Ὡς ὅτ' ὄπτι νυκτερίδες.] "Rectè," inquit *Barnesius*, "*Manium* umbras *Vespertilionibus* confert; quòd non nisi Nocte "appareant, quòd minimè dormiant, quòd "*Stridorem* edant, quòd nec *Animalia* nec "*Inanimata* sint." Earundemque explicationum meminit et *Eustathius*. Atqui videtur Poeta Animarum Stridorem solummodò depingere voluisse.

Ibid. —— ἄντρου θεσπεσίοιο.] Θεσπέσιον ἄντρον, οὐχ ἁπλῶς οὕτω παρήχθησαν, ἀλλ' ὅτι θεῖα τὰ ἄντρα ὑπεμίζοντο, ὡς σήμαλα κέρα, κατὰ Πορφύριον, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ Ἰθακησίου ἄντρου εἴρηται, ἃ καὶ ἐπήγαγεν ἐμφὰς ἰών. [suprà ν', 103.] *Eustath.* Vide *Porphyrium*, περὶ Νυμφῶν ἄντρων. Poetam tamen quicquam hujusmodi in animo habuisse vix crediderim.

Ver. 7. et suprà *ver.* 5. Τρίζουσαι.] Vide suprà ad ι, 394. et ad ϑ', 455.

Ibid. —— ἐστί αἱ τις ἀποπέσῃσιν.] *Barnesius* vocem ἀποπέσῃσιν hoc in loco vertit, "*decusserit*;" et in annotationibus, "'Aor," inquit, "τοῦ, ἀποπεσεῖν τινῆ· et *decusserit* ver- "to: Non enim de unâ *Vespertilione* dici- "dente res est, sed de Viatore, qui simul "hærentes plurimas videns decusserit, ut "simul plures decidentes stridant." Et *Stephanus* aliique vocem ἀποπέσῃσιν hoc in loco vertunt, "*cadere fecit*." Sed errant Viri eruditi. Neque enim unquam (uti observat *Duportus*, in *Prælect.* ad *Theophrasti Charact. cap.* 6.) hanc significationem fert vox πίπτω, aut ἵπτομαι neque quicquam obstat, quominùs hoc de uno Vespertilione dictum intelligatur, quem fortè delapsum reliqui omnes stridentes sequantur. Cæterùm vox ἀποπέσῃσιν primam producit eâdem ratione ac ἀποπίσωνται, ἀδάσατο, et similia. Vide ad *Il.* Δ, 398.

Ὀρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνὰ τ' ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
Ὡς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἤϊσαν· ἦρχε δ' ἄρα σφιν
Ἑρμείας ἀπάκτα κατ' εὐρώεντα κέλευθα.
Πὰρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ λευκάδα πέτρην,
Ἠδὲ παρ' Ἠελίοιο πύλας, καὶ δῆμον Ὀνείρων,
Ἤϊσαν· αἶψα δ' ἵκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,

Serie ex petrâ; sibi autem invicem adhaerescunt:
Sic illae stridentes unà ibant: praebat verò ipsis
Mercurius alienus-à-malo, per squalidas vias.
Praeteribant autem Oceanique fluctus et Leucada petram;
Et Solis portas, et populum Somniorum,
Praeteribant: statimque pervenerunt in herbosum pratum,

Ver. 8. Ὀρμαθοῦ ἐκ πέτρης.] Τόνου ἐκάλλήλου στερεώσεις συνδέσεως· —— ἢ τοῦ τῶν νυκτερίδων ἀθροίσματος. *Hesych.* ad voces Ὀρμαθοῦ ἐκ πέτρης. Ὀρμαθὸς, σύνδεσμος, στίχος. *Suidas*, à *Barnesio* citatus. Porrò Vespertilionum hoc modo serie catenatâ pendentium, itemque stridorem maximum edentium, meminit (notante *Barnesio*) *Gemell. Careri*, in Descriptione Insularum *Philippicarum*, *lib.* I, *cap.* 4.

Ver. 9. Ὡς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἤϊσαν.] Vituperat hunc locum *Plato*: Διῖ δὴ (ὡς ἔοικε) ἅμα ἑπόμενοι καὶ τοῦτον μόνον τοῖς ἐπιχειροῦσι λέγειν καὶ διῖσθαι μὴ λοιδορεῖν ἀνελεῦ οὕτω τὸ ἐν ᾅδου, ἀλλὰ μᾶλλον ἑπαινῶν ὡς οὔτ' ἀληθῆ λέγοντας, οὔτ' ὠφέλιμα τοῖς μέλλουσι μαχίμοις ἔσεσθαι ——. Ἐξαλείψομεν ἄρα —— πάντα τὰ τοιοῦτα ——· "Ὡς δ' ὅτι "νυκτερίδες ——· Ὡς αἱ τετριγυῖαι ἅμ' ἤϊσαν." *De Republ. lib.* III.

Ibid. —— τετριγυῖαι.] Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 10. Ἑρμείας ἀπάκτα.] Κοινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας [Θεοὺς] Δωτῆρας ἐδὲν ὀνομάζουσιν [οἱ Πυθαγορικοί·] ἰδίᾳ δὲ οὕτω μόνον τοῦτον, καὶ Ἀπάκτην γε, καὶ Ἐριούνιον· ὅτι καλὸν μὲν οὐδὲν ἡ παρ' αὐτοῦ δωρεά· ἀγαθὰ δ' ἐξῆς ἅπαντα περίζωσι τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν ἰερήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, ἐν εὐφροσύναις, παντα-χοῦ. *Aristid. Orat.* 8. à *Barnesio* citatus. Ἔνιοι, ἀπὸ Ἀπακησίου ὄρους ἐν Ἀρκαδίᾳ· δοκεῖ γὰρ ὁ Ζεὺς Ἀρκὰς εἶναι. *Schol.* Vide *Pausan. Arcadic. lib.* VIII, *cap.* 3. 36. item suprà ad Θ', 322.

Ibid. —— κατ' εὐρώεντα κέλευθα.] Vide suprà ad ψ', 322.

Ver. 11. Πὰρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς, &c.] *Diodorus Siculus* hunc locum ita exponit: Ὠκεανὸν μὲν οὖν παλεῖν [Ὅμηρον] τὸν ποταμὸν, διὰ τὸ τοὺς Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον, Ὠκεανὸν λέγειν τὸν Νεῖλον. Ἠλίου δὲ πύλας, τὴν πόλιν τῶν Ἡλιοπολιτῶν. Λειμῶνα δὲ νομίζειν καὶ τὴν μυθολογουμένην εἶναι τῶν μετηλλαχότων, τὸν παρὰ τὴν λίμνην τίτανα τὴν καλουμένην μὲν Ἀχερουσίαν, πλησίον δὲ οὖσαν τῆς Μέμφεως ὄντων περὶ αὐτὴν λειμώνων καλλίστων, ἰλῶν καὶ λωτοῦ καὶ καλάμου. Ἀκολούθως δ' εἰρῆσθαι καὶ τὸ κατοικεῖν τοὺς τελευτήσαντας ἐν τούτοις τοῖς τόποις, διὰ τὸ τὰς τῶν Αἰγυπτίων ταφὰς τὰς πλείστας καὶ μεγίστας ἐνταῦθα γίνεσθαι, διαπορθμευομένων μὲν τῶν πλοίων διὰ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, τιθεμένων δὲ τῶν σωμάτων εἰς τὰς ὑπογείους κατασκευὰς Θήκας. Συμφωνεῖν δὲ καὶ τ' ἄλλα τὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησι καθ' ἥδον μυθολογούμενα τοῖς ἔτι νῦν γινομένοις κατ' Αἴγυπτον. *Bibliothec. Hist. lib.* I, *haud longè à fine.*

Ibid. —— Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς.] *Al.* Ὠκεανοῖο ῥοάς.

Ibid. —— καὶ λευκάδα πέτρην.] Πρὸς τοῖς καταχθονίοις μέρεσι. *Schol. Eustathius* duas affert accipiendi rationes: Ἰσέον δὲ, inquit, ὅτι λευκάδα μὲν πέτραν ὁ μῦθος φησὶ τῷ ᾅδῃ πλάττειν, ἢ κατὰ ἀντίφρασιν, μέλας γὰρ ἐκεῖ σκότος· ἢ καὶ διὰ τὸν ἰσχάτους τῆς ἐκεῖ γῆς τόπους, οὓς εἰκὸς τὸν ἥλιον ἔτι διαλευκαίνειν δυόμενον. Quarum explicationum prior planè inepta.

Ver. 12. Ἠδὲ παρ' Ἠελίοιο πύλας.] Τοὺς κύκλους, δι' ὧν τὰς τροπίας ποιεῖ ὁ Ἥλιος· οἱ δὲ, ἀλληγορικῶς τοὺς Ὀφθαλμούς. *Hesychius*, à *Barnesio* citatus. Ita *Diogenes Laertius*, *lib.* VIII, in *Pythagorâ*: Ἔστιν (inquit) ἐν οἷς Ἡλίου πύλας καλεῖ τοὺς Ὀφθαλμούς. *Eustathius* aliter: Πύλας δὲ ἡλίου λέγει τὰς οἷον συγκλειούσας ἑπτάπυλον πρύτανιν, γινόμενον πρὸς δυσμαῖς· ἃς δὴ πύλας εἰσδυόμενος, ὡς ὑπὸ κευθμῶνάς τινας, γίνεται ἀφανής. Quod et verisimilius videtur. Vide autem et suprà ad *ver.* 11.

Ibid. —— καὶ δῆμον Ὀνείρων.] Ita *Orpheus* in *Argonauticis*:

Ἀβρηκτοί θ' Ἀΐδαο πύλαι, καὶ δῆμος Ὀνείρων *ver.* 1140.

Porrò *Scholiastes* δῆμον Ὀνείρων exponit; Τὴν νύκτα, ἐν ᾗ φαίνονται οἱ ὄνειροι. Vide et *Lucianum*, *Ver. Histor. lib.* II.

Ver. 13. —— κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα.] Ἄκαρπον φυτὸν, ὁ ἀσφόδελος. Νῦν τὸν τόπον λέγει τὸν ἀσφοδελώδη. *Schol.* Προσαρμοζόντως δὲ ἀκαγναστέον "οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ

Ἔνθα τε ναίουσι ψυχαὶ, εἴδωλα καμόντων.
Εὗρον δὲ ψυχὴν Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Καὶ Πατροκλῆος, καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἦην εἶδός τε δέμας τε
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ὣς οἱ μὲν περὶ κεῖνον ὁμίλεον· ἀγχίμολον δὲ
Ἦλυθ ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
Ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
Οἶκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
Τὸν πρότερη ψυχὴ προσεφώνεε Πηλείωνος·
Ἀτρεΐδη, πέρι μέν σε φάμεν Διῒ τερπικεραύνῳ
Ἀνδρῶν ἡρώων φίλον ἔμμεναι ἤματα πάντα·
Οὕνεκα πολλοῖσίν τε καὶ ἰφθίμοισιν ἄνασσες,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.

Ubi scilicèt habitant animae, simulachra defunctorum.
Invenerunt autem animam Pelidae Achillis,
Et Patrocli, et eximii Antilochi,
Ajacisque, qui praestantissimus erat specieque corporeque
Caeterorum Danaorum, post eximium Peliden.
Sic hi quidem circa illum versabantur: propè verò
Advenit anima Agamemnonis Atridae
Dolens; circùm autem aliae congregatae erant, quotquot unà-cum ipso
Domo in Aegisthi mortui sunt, et fatum oppetierunt.
Hunc prior anima alloquebatur Pelidae:
" Atride, supra quidem te putabamus Jovi gaudenti-fulmine
" Viros heroas charum esse diebus omnibus;
" Quoniam multisque et fortibus imperabas,
" Populo in Trojanorum, ubi patiebamur dolores Achivi.

" ἀσφοδίλῳ μίν' ὄνιαρ" τὸν δὲ τόσον, ἵν' ᾧ φύσει, Ὀξυτονητέον ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ " καὶ " ἀσφοδιλὸν λειμῶνα." *Suidas*, à *Barnesio* citatus. Vide et suprà ad λ', 538.

Ver. 14. Ἔνθα τε ναίουσι ψυχαί.] *Barnesius* edidit, legendumque contendit, Ἐνθάδε ναίουσι ψυχαί. Sed mutato nihil opus. Præsertim cùm occurrat similis phrasis suprà λ', 474. ubi et ipse *Barnesius* cum vulgatis edidit ἔνθα τε·

——— ἔνθα τε νεκρεὶ
Ἀφραδίες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων.

Ibid. ——— εἴδωλα καμόντων.]

——— simulachraque luce carentum.

Virg. Georg. IV, 472. *Lucret. lib.* II, 39.

Ibid. ——— καμόντων.] Vide ad *Il.* γ', 278.

Ver. 15. 18. Εὗρον δὲ ψυχὴν Πηληϊάδεω, &c.] Ὅστις πρός τι πλάτυσμόν, πρός τι παραδοξοποιΐαν, πρός τι ποικιλίαν ποιήσεως, τιχῶται τι καὶ τοῦδε Ὅμηρος ὢν καὶ ἐν τῇ πρώτῃ Νεκυίᾳ πεποίηκε. Καὶ πλάττει, ὡς ἐν ἡδοποιΐᾳ εἰδωλοποιητικῇ, Ἀχιλλέα τε τὸν αὐτοῦ φίλον, ἔτι δὲ καὶ τὸν ὑφηνορέοντα Ἀγαμέμνονα, διαμιλωμένους ἀλλήλοις τὰ τίνοτα βιωτικώτερον. Ἐν οἷς ἄλλα τε πατροδοῦ ὁ Ποιητὴς, καὶ Τρωϊκαῖς ἐντροίαις ἀρτίου συνόδου τὸν πάππον, καὶ μάδος χρᾶται, ὧν στερομένη ποίησις οὐκ ἂν εἴη ἔτι ποίησις. *Eustath.* Vide et suprà ad λ', 466. 469. ubi iidem quatuor versus occurrunt.

Ver. 18. Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.] Vide ad *Il.* β', 673. et 768.

Ver. 20. Ἦλυθ' ἐπὶ ψυχή.] Vide suprà ad β', 262. *Al.* Ἦλθεν ἐπὶ ψυχή.

Ver. 21. Ἀχνυμένη.] Fuerunt, notante *Eustathio*, qui hunc locum vituperàrint: Γελοῖον φασὶ μὴ οὕτω σφόδρα χρένου ἄχνυσθαι τὴν Ἀγαμέμνονος ψυχὴν, ὡς προσφάτως θανοῦσαν, καὶ τοῖς ἑταίροις συναλφήσασαν. Ἢ λύσις, ὅτι πρὸς αὐτῷ τῷ θανάτῳ τοιοῦτος ὢν ὁ Ἀγαμέμνων, φυλάσσει διὰ τέλους τὸ οὖτα φαίνεσθαι ταῖς γὰρ ψυχαῖς κατὰ τὸν Ποιητὴν, τὰ τῶν ἄνω παθημάτων εἴδωλα, καὶ κάτω διηκῶς ἰσοφαντάζονται καθὰ καὶ ἡ πρώτη Νεκυία ἐδήλωσεν. Cæterùm de prosodiâ vocis Ἀχνυμένη, vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 27. et 31 Δήμῳ ἐνὶ Τρώων.] Vide suprà ad ά, 203.

Ἦ τ' ἄρα καὶ σοὶ πρῶτα παραστήσεσθαι ἔμελλε
Μοῖρ' ὀλοὴ, τὴν οὔτις ἀλεύεται, ὅς κε γένηται.
Ὡς ὄφελες τιμῆς ἀπονήμενος, ἧσπερ ἄνασσες,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων θάνατον καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Τῷ κέν τοι τύμβον μὲν ἐποίησαν παναχαιοὶ,
Ἠδέ κε καὶ σῷ παιδὶ μέγα κλέος ἤρα' ὀπίσσω·
Νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρείδαο·
Ὄλβιε Πηλέος υἱὲ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
Ὃς θάνες ἐν Τροίῃ, ἑκὰς Ἄργεος· ἀμφὶ δέ σ' ἄλλοι
Κτείνοντο Τρώων καὶ Ἀχαιῶν υἷες ἄριστοι,
Μαρνάμενοι περὶ σεῖο· σὺ δὲ στροφάλιγγι κονίης
Κεῖσο μέγας μεγαλωστὶ, λελασμένος ἱπποσυνάων.

" Profectò utique et tibi primùm affore decernebatur
" Parca perniciosa, quam nemo evitat, qui natus sit.
" Ut debuisti honore fruitus, quo scilicèt imperabas,
" Populo in Trojanorum mortem et fatum obiisse:
" Ita tibi sepulchrum quidem fecissent omnes Achivi,
" Atque etiam tuo filio magnam gloriam comparâsses in posterum:
" Nunc autem sanè te miserrimâ morte fatale erat corripi."
Illum autem rursùs anima alloquebatur Atridae:
" Felix Pelei fili, diis assimilis Achille,
" Qui mortuus es in Trojâ, longè ab Argo: circum verò te alii
" Interficiebantur Trojanorum et Achivorum filii optimi,
" Pugnantes de te; tu autem in vortice pulveris
" Jacebas ingens ingenti-spatio, oblitus equitationis.

Ver. 28. —— σοὶ πρῶτα παραστήσεσθαι ἔμελλε Μοῖρ' ὀλοὴ.] *Scholiastes* vocem πρῶτα hoc in loco exponit, περὶ τοῦ δίοντος καιροῦ· eodemque modo interpretatur et *Eustathius*. Rectiùs autem fortassè vocem hanc intelliges eandem ferè hic vim habere ac vox ταπρῶτα, *Iliad.* ζ', 489. ubi similis sententia occurrit:

Μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, [γίνηται.
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰπρῶτα

Ver. 29. Μοῖρ' ὀλοὴ, τὴν οὔτις ἀλεύεται.] Τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγεῖν καὶ θεῖν. *Herodot. lib.* I. § 91. Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος, κἂν ὁ οἰκίσας τις αὐτὸν καθιέξας σηρῇ. *Demosthenes, apud Clement. Alexandrin. Strom.* VI.

Οὐδ' ἔστι μοίρας τοῦ χρεὼν τ' ἀπαλλαγή.
Euripid. Hippolyt. Coron. ver. 1256.

—— inexorabile fatum.
Virgil. Georg. II, 491.

— ineluctabile fatum. *Æn.* VIII, 334.

—— neque ulla est
Aut magno aut parvo lethi fuga ——.
Horat. Sermon. lib. II. *Sat.* vi, 94.

Ibid. —— ἁλεύεται.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Ita porrò scriptum occurrit hæc vox in vulgatis suprà ξ', 400. similitérque legitur ἀλευάμενος, *Iliad.* π', 711. Alii hoc in loco habent ἁλεύασθαι.

Ver. 30. —— ἀπονήμενος.] Ὄνησιν καὶ ὠφέλειαν λαζών. *Schol.*

Ver. 33. —— ἦρα'.] *Barnesius* legendum conjicit ἦρω, ut infrà *ver.* 192. ἐπιθέσω.

Ver. 34. Νῦν δ' ἄρα σ' οἰκτίστῳ θανάτῳ.] Similis versus suprà ί, 312.

Ver. 36. 37. Ὄλβιε Πηλέος υἱὲ, —— Ὃς θάνες ἐν Τροίῃ.]

—— O terque quaterque beati,
Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis
Contigit oppetere ——.
Æn. I, 94.

Ver. 37. —— ἑκὰς Ἄργεος.] Τοῦ Θετταλικοῦ δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 39. —— σεῖο.] *Al.* σοῖο.

Ver. 40. Κεῖσο μέγας μεγαλωστὶ.]

—— ingentem, atque ingenti vulnere victum. *Æn.* X, 842.

Vide ad *Il.* π', 776.

Ἡμεῖς δὲ πρόπαν ἦμαρ ἰμαρνάμεθ'· οὐδέ κε πάμπαν
Παυσάμεθα πτολέμου, εἰ μὴ Ζεὺς λαίλαπι παῦσεν.
Αὐτὰρ ἐπεί σ' ἐπὶ νῆας ἐνείκαμεν ἐκ πολέμοιο,
Κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χρόα καλὸν,
Ὕδατί τε λιαρῷ καὶ ἀλείφατι· πολλὰ δέ σ' ἀμφὶς
Δάκρυα θερμὰ χέον Δαναοὶ, κείροντό τε χαίτας.
Μήτηρ δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθε σὺν ἀθανάτῃσ' ἁλίῃσιν,
Ἀγγελίης ἀΐουσα· βοὴ δ' ἐπὶ πόντον ὀρώρει
Θεσπεσίη· ὑπὸ δὲ τρόμος ἔλλαβε πάντας Ἀχαιούς·
Καί νύ κ' ἀναΐξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας,
Εἰ μὴ ἀνὴρ κατέρυκε, παλαιά τε, πολλά τε εἰδὼς,
Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Ὃς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ φεύγετε, κοῦροι Ἀχαιῶν·
Μήτηρ ἐξ ἁλὸς ἥδε σὺν ἀθανάτῃσ' ἁλίῃσιν,
Ἔρχεται, οὗ παιδὸς τεθνειότος ἀντιόωσα.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔσχοντο φόβου μεγάθυμοι Ἀχαιοί.
Ἀμφὶ δέ σ' ἔστησαν κοῦραι ἁλίοιο γέροντος,
Οἴκτρ' ὀλοφυρόμεναι, περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν.

" Nos verò toto die pugnabamus, neque omninò
" Cessavissemus à-bello, nisi Jupiter turbine cessare-fecisset.
" At postquam te ad naves portaveramus ex bello,
" Deposuimus in lectis, purgato corpore pulchro,
" Aquâque calidâ et unguento : multas verò te circum
" Lachrymas calidas fundebant Danai, tondebantque sibi crines.
" Mater autem ex mari venit cum immortalibus *deabus* marinis
" Nuntium audiens ; clamor verò super mare excitatus est
" Immensus ; subtùs autem tremor cepit omnes Achivos :
" Et jam impetu-facto conscendissent cavas naves,
" Nisi vir detinuisset, antiquaque, multaque doctus,
" Nestor, cujus et anteà optimum ostendebatur consilium :
" Qui ipsis rectè-sentiens concionatus est, et dixit :
" Continete-vos, Argivi, nè fugite, filii Achivorum :
" Mater ex mari haec cum immortalibus *deabus* marinis,
" Ventura est, suo filio mortuo occursura.'
" Sic dixit : continebant autem se à fugâ magnanimi Achivi.
" Circum verò te steterunt filiae marini senis,
" Miserabilitèr lamentantes : circum autem immortales vestes *tibi* induerunt.

Ver. 41. —— οὐδέ κε πάμπαν.] *Al.* οὐδέτι πάμπαν.

Ver. 44. Κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες, &c.]

— corpusque lavant frigentis et ungunt.
— tum membra toro defleta reponunt.
Æn. VI, 219. 220.

Ver. 45. —— ἀμφὶς.] *Al.* ἀμφί.

Ver. 46. —— κείροντό.] *Al.* κείραντο.

Ver. 48. —— ἀΐουσα.] Vide ad *Il.* ί, 262.

Ver. 49. —— ὑπὸ δὲ.] *Al.* ἐπὶ δὲ.

Ver. 54. Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, &c.] Ita *Iliad.* γ', 82.

Ἴσχεσθ', Ἀργεῖοι, μὴ βάλλεσθε, κοῦροι Ἀχαιῶν.

Ver. 56. —— τεθνειότος.] *Al.* τεθνειότος.

Ver. 57. —— ἔσχοντο.] *Al.* ἴσχοντο.

Ver. 59. —— περὶ δ' ἄμβροτα εἵματα ἕσσαν.]

Purpureasque super vestes, velamina nota,
Conjiciunt ——— *Æn.* VI, 221

Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι, ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ,
Θρήνεον· ἔνθα κεν οὔτιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας
Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.
Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἦμαρ,
Κλαίομεν, ἀθάνατοί τε θεοὶ, θνητοί τ' ἄνθρωποι·
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἔδομεν πυρὶ, πολλὰ δέ σ' ἀμφὶς
Μῆλα κατεκτάνομεν μάλα πίονα, καὶ ἕλικας βοῦς.
Καίεο δ' ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν, καὶ ἀλείφατι πολλῷ,
Καὶ μέλιτι γλυκερῷ· πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ
Τεύχεσιν ἐρρώσαντό πυρὴν πέρι καιομένοιο,
Πεζοί θ' ἱππῆές τε· πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἧνυσεν Ἡφαίστοιο,

" Musae verò novem omnes, alternantes voce pulchrâ,
" Lugebant: tunc neminem absque-lachrymis utique vidisses
" Argivorum: usque-adeò enim increbuit Musa canora.
" Septem autem et decem quidem te paritèr noctesque et dies,
" Flebamus immortalesque dii, mortalesque homines;
" Octavâ-et-decimâ autem dedimus igni; multas verò circa te
" Oves jugulavimus valdè pingues, et camuras-cornibus boves.
" Cremabaris autem in vestitu deorum, et unguento multo,
" Et melle dulci: multi verò heroës Achivi
" Cum-armis agitârunt-se circa pyram ardentis,
" Peditesque equitesque; ingens autem strepitus ortus est.
" Sed postquam demùm te flamma confecerat Vulcani,

Ver. 60. Μοῦσαι δ' ἐννέα.] Hinc *Achillis Epitaphium* in Πίπλῳ, citante *Barnesio*:

Θεσσαλὸς οὗτος ἀνὴρ Ἀχιλεὺς ἐν τῷδε τέθαπται
Τύμβῳ· ἐθρήνησαν δ' ἐννέα Πιερίδες.

Ibid. —— ἐννέα πᾶσαι.] Vide suprà ad ι, 244. et ad *Il.* σ', 373. 470.

Ver. 61. —— ἐνόησας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, ἐνόησα. Quod cum præcedenti, ἔνθα κεν, minùs convenit.

Ver. 62. —— τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.] Ita suprà Ψ', 539.

Ἐξ οὗ δεκτόμὶν τι, καὶ ἄρορε δῖος ἀοιδὸς,
Ἐκ τοῦδ' οὔπω παύσατ' ἰζυρεὸν γόον.

Undè vocem ὑπώρορε hoc in loco, non, (ut *Barnesius* aliique,) " *Animos permoverat*;" sed, " *Increbuit*," verto.

Ibid. —— ὑπώρορε.] Postulat Temporum ratio ut vox ὑπώρορε sit non à *Perfecto* ὑπώρορα, sed ab Aoristo ὑπώρορον. Vide ad *Il.* ά, 37. Cæterùm apud *Eustathium* in commentario, itemque in MS. à *Tho. Bentleio* collato legitur ὑπώρορα. *Al.* ὑπόρνυι, et ὑπόρνυτο.

Ver. 65. Ἑπτὰ δὲ καὶ δέκα μέν σε.] Ita edidit *Barnesius*: Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* Ἑπταεπαίδεκα μέν σε.

Ver. 65. —— πολλὰ δέ σ' ἀμφὶς Μῆλα κατεκτάνομεν.]

—— cædit quinas de more bidentes,
Totque sues, totidem nigrantes terga juvencos. *Æn.* V, 96.

Multa boum circa mactantur corpora morti;
Setigerosque sues, raptasque ex omnibus agris
In flammam jugulant pecudes ——. *Æn.* XI, 197.

Ibid. —— πολλὰ δέ σ' ἀμφὶς.] *Al.* πολλὰ δ' ἐπ' αὐτῷ. Ut referatur scilicèt ad præcedentem πυρί· Uti notavit *Barnesius*.

Ver. 67. Καίεο δ' ἔν τ' ἐσθῆτι θεῶν.] Ἐσθῆτα δὲ θεῶν λέγει τὰ μυθικῶς ἄμοιρα εἴματα τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 59.

Ver. 68. —— πολλοὶ δ' ἥρωες Ἀχαιοὶ Τεύχεσιν ἐρρώσαντο πυρὴν πέρι.]

Ter circum accensos, cincti fulgentibus armis,
Decurrère rogos: ter mœstum funeris ignem
Lustravêre in equis: ululatusque ore dedêre. *Æn.* XI, 188.

Ver. 69. —— ἐρρώσαντο.] Τυχεῖν ῥώσασθαι, ἤτοι ἐρρωμένως κινηθῆναι. *Eustath.* Ita *Iliad.* ώ, 616.

Νυμφάων, αἳ τ' ἀμφ' Ἀχιλλῆϊ ἐρρώσαντο

Vide et *Iliad.* ά, 529. *Odyss.* ψ', 3.

Ver. 71. Αὐτὰρ ἐπεὶ δή σε φλὸξ ἧνυσεν.]

Ἤωθεν δή τοι λέγομεν λεύκ' ὀστέ', Ἀχιλλεῦ,
Οἴνῳ ἐν ἀκρήτῳ καὶ ἀλείφατι· δῶκε δὲ μήτηρ
Χρύσεον ἀμφιφορῆα· Διωνύσοιο δὲ δῶρον
Φάσκ' ἔμεναι, ἔργον δὲ περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο·
Ἐν τῷ τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ,
Μίγδα δὲ, Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο θανόντος·
Χωρὶς δ', Ἀντιλόχοιο· τὸν ἔξοχα τῖες ἁπάντων
Τῶν ἄλλων ἑτάρων, μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.
Ἀμφ' αὐτοῖσι δ' ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον
Χεύαμεν Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς αἰχμητάων,
Ἀκτῇ ἐπὶ προὐχούσῃ, ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ·

" Manè utique tibi colligebamus alba ossa, Achilles,
" Vino in puro et unguento: dedit autem mater
" Auream amphoram, Bacchi verò donum
" Dicebat esse; opus autem inclyti Vulcani: 75
" In hâc tibi jacent alba ossa, illustris Achilles;
" Promiscuéque, Patrocli Menoetiadae mortui:
" Separatim verò, Antilochi, quem maximè honorabas omnium
" Aliorum sociorum, post Patroclum utique mortuum.
" Circum haec autem posteà magnum et insignem tumulum 80
" Congessimus Argivorum sacer exercitus bellicosorum,
" Littore in prominenti, ad latum Hellespontum;

Postquam collapsi cineres, et flamma quievit, [lam;
Reliquias vino et bibulam lavere favil-
Ossaque lecta cado texit Chorinæus abeno. Æn. VI, 226.

Ver. 72. Ἤωθεν δή τοι λέγομεν λεύκ' ὀστέ'.] Tertia lux gelidam cœlo dimoverat umbram: [bant
Mœrentes altum cinerem et confusa rue-
Ossa focis ———. Æn. XI, 210.

Ibid. —— τοι.] *Al.* σοι.

Ver. 73. —— δῶκε δὲ μήτηρ Χρύσεον ἀμφιφορῆα.] Ita *Iliad.* Ψ', 91.

Ὡς δὲ καὶ ὀστέα νῶϊν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι,
Χρύσεος ἀμφιφορεύς, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ.

Ver. 76. 77. Ἐν τῷ τοι κεῖται λεύκ' ὀστέα, —— Μίγδα δὲ, Πατρόκλοιο.] Ita nimirùm præceperat ipse *Achilles*:

—— αὐτὰρ ἔπειτα
Ὀστέα Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο λέγεσθαι, —
Καὶ τὰ μὲν ἐν χρυσείῃ φιάλῃ καὶ δίπλακι δηρὸν
Θεῖεμεν, τέως αὖτε ἐγὼν ἔλθω πεύθωμαι.
Iliad. Ψ', 238. 243.

Ver. 78. —— τῖες.] Vide ad *Il.* Υ', 257. et ν', 103.

Ver. 79. —— μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα.] *Al.* μετ' ἀμύμονα Πατροκλῆα.

Ver. 80. —— ἔπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον Χεύαμεν.] Ita videlicèt (uti notavit Dna. *Dacier*) Græcis mandaverat *Achilles*, quum *Patrocli* exequias celebrabat, *Iliad.* Ψ', 245.

Τύμβον δ' οὐ μάλα σεῖο ἐγὼ ποιήσομαι ἄνσσα,
Ἀλλ' ὁπιπία τοῖον· ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἀχαιοὶ
Εὐρύν θ' ὑψηλόν τε τεθήμεναι, εἴ τιν ἐμεῖο
Δεύτεροι ἐν νήεσσι σεσωμένῃσι λίσησθε.

Porrò *Achillis* tumulum ad *Sigæum* Promontorium extitisse refert *Strabo*: Τοῦ μὲν οὖν Ἀχιλλέως (inquit) καὶ ἱερόν ἐστι καὶ μνῆμα πρὸς τῷ Σιγείῳ· Πατρόκλου δὲ καὶ Ἀντιλόχου μήματα· καὶ ἐναγίζουσι οἱ Ἴλιεῖς πᾶσι καὶ τούτοις, καὶ τῷ Αἴαντι. *Geograph. lib.* XIII. *pag.* 891. *al.* 596.

Ver. 81. —— Ἀργείων ἱερὸς στρατὸς.] Ἱερὸν δὲ στρατὸν λέγει τὸν Ἑλληνικὸν, ὡς ὑπὲρ ἀφετῆς πολυπτύσσοντα τὸν δικαιοῦν ἑαυτῶν φίλιππον. *Eustath.* Videtur autem Epitheton hoc, sicut δῖος, et similia, rem quaviscunque de causâ insignem denotare.

Ver. 82. Ἀκτῇ ἐπὶ προὐχούσῃ.]

—— projectaque saxa Pachyni. Æn. III, 699.

Ibid. —— ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ.] De hâc phrasi, vide ad *Il.* ή, 86. ubi plures vocis πλατεῖ accipiendæ rationes afferuntur. Optima autem omnium videtur quæ simplicissima; nempè ut *Hellespontus* ideò πλατεῖς dictus intelligatur, quòd indè Tumuli longè se aperiret prospectus. Quæ explicatio omninò firmatur ex hoc loco, ubi addit Poëta:

Ὡς κεν πολιήτης ἐν πεντήκοντ' ἀνδρέσσι ἴῃ.

Ὣς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη
Τοῖς, οἳ νῦν γεγάασι, καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσονται.
Μήτηρ δ', αἰτήσασα θεοὺς, περικαλλέ' ἄεθλα
Θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν.
Ἤδη μὲν πολέων τάφῳ ἀνδρῶν ἀντεβόλησα
Ἡρώων, ὅτε κέν ποτ' ἀποφθιμένου βασιλῆος
Ζώννυνταί τε νέοι, καὶ ἐπεντύνονται ἄεθλα·
Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεα θυμῷ,
Οἷ' ἐπὶ σοὶ κατέθηκε θεὰ περικαλλέ' ἄεθλα,
Ἀργυρόπεζα Θέτις· μάλα γὰρ φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
Ὣς σὺ μὲν οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας, ἀλλά τοι αἰεὶ
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους κλέος ἔσσεται ἐσθλὸν, Ἀχιλλεῦ·
Αὐτὰρ ἐμοὶ τί τόδ' ἦδος, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσα;
Ἐν νόστῳ γάρ μοι Ζεὺς μήσατο λυγρὸν ὄλεθρον,

" Ut longè-conspicuus ex ponto viris esset
" Iis, qui nunc nati sunt, et qui in-futurum erunt.
" Mater autem, diis rogatis, perpulchra certamina
" Posuit medio in circo optimatibus Achivorum.
" Jamjam quidem multorum funeri virorum interfui
" Heroüm, quandocunque *fit ut* mortuo rege
" Cinganturque juvenes, et parent certamina;
" Sed illa maximè conspicatus mirabar animo,
" Qualia super te deposuit dea perpulchra certamina,
" Argentea-pedibus Thetis: valdè enim charus eras diis.
" Sic tu quidem neque mortuus nomen perdidisti, sed tibi semper
" Omnes apud homines gloria erit eximia, Achilles:
" At mihi quae ea voluptas, postquam bellum confeceram?
" In reditu enim mihi Jupiter molitus est grave exitium,

Ver. 83. —— *ποντόφιν.*] Vide ad *Il. ν'*, 588.

Ibid. —— *εἴη.*] *Eustathius* in commentario legit *εἶης.*

Ver. 87. —— *ἀντεβόλησα.*] *Eustathius* in commentario citat, *ἀντεβόλησας.* Quæ lectio (uti notat *Barnesius*) refutatur ex *ver.* 90. infrà; "Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεα "θυμῷ·" nisi ibi pro *ἐτεθήπεα* legas vel *θηήσασα*, uti habet MS. à *Tho. Benilcio* collatus, Editionesque nonnullæ; vel *ἐτεθήπεις*, aut *ἐτεθήπεις*, (pronuntiando scilicèt *ἐτεθήπης*·) quarum lectionum hîc meminit *Eustathius*. Ac similis quidem loquendi ratio occurrit suprà λ', 417.

Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύρατο θυμῷ.

Ver. 88. —— *ἀποφθιμένου.*] Vide ad *Il. β'*, 43.

Ver. 89. *Ζώννυνταί τε νέοι.*] Ἐν στριζόμενοι ἀγωνίζονται. *Schol.* Vide ad *Il. ψ'*, 710.

Ver. 90. Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ἐτεθήπεα θυμῷ.] Apud *Eustathium* in commentario legitur Ἀλλά γε κεῖνα, &c. " Quæ " particula *γε*," ut rectè hîc annotat *Henricus Stephanus*, " cum *ἐτεθήπεα* videri etiam " aptior posset quàm *κε*. Hanc enim cum " *ἐτεθήπεα* retinentes, otiosam esse sive *πα-* " *ραπληρωματικὴν* dicemus. At si *ἐτεθήπεις* " legamus, aut *θηήσασα*, (ut habet Flor. Edi- " tio;) erit necessaria *κε*, pro *ἄν*." Vide suprà ad *ver.* 87.

Ver. 93. —— *οὐδὲ θανὼν ὄνομ' ὤλεσας, &c.*] Vide ad *Il. ί*, 413. item infrà ad *ver.* 195. *hujus libri.*

Ἀρετὴ δὲ, καὶ ἢν θάνῃ τις, οὐκ ἀπόλλυται·
Ζῇ δ', οὐκ ἐν' ὄντος σώματος· ——
Euripid. Fragmentum, quod inscribitur Τήμενος, ἢ Τημενίδαι, *ver.* 1.

—— nomenque erit indelebile nostrum.
Ovid. Metam. lib. XV, *ver.* 876.

—— famam extendere factis,
Hoc virtutis opus ——
Æn. X, 468.

Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ, καὶ οὐλομένης ἀλόχοιο.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε διάκτορος Ἀργειφόντης,
Ψυχὰς μνηστήρων κατάγων, Ὀδυσῆϊ δαμέντων·
Τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ' ἰθὺς ἴον, ὡς ἐσιδέσθην·
Ἔγνω δὲ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
Παῖδα Μελανθῆος, τὸν ἀγακλυτὸν Ἀμφιμέδοντα·
Ξεῖνος γάρ οἱ ἔην, Ἰθάκῃ ἐνὶ οἰκία ναίων.
Τὸν πρότερη ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρείδαο·
Ἀμφίμεδον, τί παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε,
Πάντες κεκριμένοι καὶ ὁμήλικες; οὐδέ κεν ἄλλος
Κρινάμενος λέξαιτο κατὰ πτόλιν ἄνδρας ἀρίστους·
Ἦ ὅμμ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρά;
Ἦ που ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
Βοῦς περιταμνομένους ἠδ' οἰῶν πώεα καλά;

"Aegisthi sub manibus, et perditae uxoris."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Prope autem ipsos venit internuncius Argicida,
Animas procorum deducens, ab Ulysse domitorum:
Illi verò proindè attoniti rectà iverunt, ut intuiti sunt:
Cognovit autem anima Agamemnonis Atridae
Filium Melanthii, inclytum Amphimedontem;
Hospes enim ei erat, in Ithacâ aedes habitans.
Hunc prior anima alloquebatur Atridae:
"Amphimedon, quid passi obscuram terram subiistis,
"Omnes selecti et coaetanei? neque alius *sic*
"Habito-delectu elegisset per urbem viros optimos.
"Num vos in navibus Neptunus domuit,
"Excitatis saevis ventis et fluctibus ingentibus?
"An alicubi hostiles viri multârunt in terrâ,
"Boves praedantes et ovium greges pulchros?

Ver. 97. Αἰγίσθου ὑπὸ χερσὶ.] Vide suprà ad λ', 408. *&c.* ubi historiam hanc fusiùs *Ulyssi* narrat *Agamemnon*.

Ver. 99. —— διάκτορος Ἀργειφόντης.] Vide suprà ad θ', 338. item *Phurnutum, de Naturâ Deorum, cap.* 16.

Ver. 101. Τὼ δ' ἄρα θαμβήσαντ'.] *Achilles* et *Agamemnon*. Vide ad *Il. ά*, 566.

Ver. 103. Παῖδα Μελανθῆος, τὸν ἀγακλυτὸν.] Ita *Barnesius*, pro vulgato Παῖδα Μελανθῆος ἀγάκλυτον. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit Παῖδα φίλον Μελανθῆος, ἀγάκλυτον.

Ver. 104. —— γάρ οἱ.] *Al.* γάρ του.

Ver. 106. —— τὸ παθόντες ἐρεμνὴν γαῖαν ἔδυτε.]

Quinam te, qui casus, sit, dux maxime. fessae

Eripuit patriae ——
Silius Ital. lib. XIII, 450.

Ver. 107. —— οὐδέ κεν ἄλλος.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, οὐδέ κεν ἄλλος. Cujus lectionis meminit et *Eustathius*.

Ver. 112. Βοῦς περιταμνομένους.] Ita Vulgati; atque ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Barnesius* autem ex conjecturâ edidit Βοῦς περιμαιμώσας. Sed rationibus, ut opinor, haud satis idoneis. Vide suprà ad λ', 401. ubi idem locus occurrit. Nec dissimiliter usurpatur vox ἀντιάσμενος in *Hymno* ad *Mercurium*, *Homero* vulgò ascripto, ver. 74.

Πευκάλιον' ἀγέλης ἀντιάσμενον βοὸς ἰφθίμου.

Porrò *Scholiastes* vocem περιταμνομένους hoc in loco exponit, περιπλανώντας.

Ibid. —— καλά.] Similitérque infrà ver. 205. καλόν. Vide ad *Il. β'*, 43.

Ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἠδὲ γυναικῶν;
Εἰπέ μοι εἰρομένῳ· ξεῖνος δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
Ἦ οὐ μέμνῃ, ὅτε πεῖσε κατήλυθον ὑμέτερον δῶ,
Ὀτρυνέων Ὀδυσῆα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ,
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕπεσθαι, ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν;
Μηνὶ δ' ἄρ' οὖλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον,
Σπουδῇ παρπεπιθόντες Ὀδυσσῆα πτολίπορθον.
Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀμφιμέδοντος·
Ἀτρεΐδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον,
Μέμνημαι τάδε πάντα, καὶ ἀτρεκέως καταλέξω
Ἡμετέρου θανάτοιο κακὸν τέλος, οἷον ἐτύχθη.
Μνώμεθ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα·
Ἡ δ' οὐδ' ἠρνεῖτο στυγερὸν γάμον, οὔτ' ἐτέλευτα,
Ἡμῖν φραζομένη θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν·

" An de urbe pugnantes *occubuistis*, et mulieribus?
" Dic mihi interroganti; hospitem autem tibi profiteor me esse.
" An non meministi, quandò illuc veni ad vestram domum,
" Hortaturus Ulyssem, cum deo-pari Menelao,
" Ad Ilium unà ut-comitaretur, benè-transtris-instructis in navibus?
" Mense autem deindè toto omnem transivimus latum pontum,
" Ubi vix tandem persuasissemus Ulyssi urbium-vastatori."
Eum autem rursùs anima alloquebatur Amphimedontis:
" Atride, gloriosissime, rex virorum Agamemnon,
" Memini haec omnia, et accuratè enarrabo
" Nostrae mortis malum finem, qualis contigerit.
" Ambiebamus Ulyssis diù absentis uxorem;
" Haec autem neque negabat odiosas nuptias, neque perficiebat,
" Nobis meditans mortem et fatum atrum:

Ver. 113. Ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενοι ἠδὲ γυναικῶν;] Versum hunc ita interpretatur *Spondanus*: " *Aut in bello, tutandæ civitatis* " *et mulierum causâ, occubuerint.*" Rectiùs autem (ut opinor) reddit Dna. *Dacier*: " *Ou* " *devant quelque ville que vous ayez atta-* " *quée pour la piller, et pour emmener les* " *femmes captives?*" Quo modo accepisse videtur et *Eustathius* in commentario ad λ', 402. suprà, ubi idem locus occurrit. Hoc nimirùm sensu eandem phrasin alibi usurpat Poeta, ubi nec ullus intellectui ambiguo locus:

——— οὐκ ἰδιήτεϊ
Μίμνων ἐν σταθμῷ, ἔθι περ Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ
Ἔν μίσῃ ἀμφότεροι μίνυν Ἄρεϊ δαΐζοντες
Ἀλλὰ περὶ πτόλεως τε μαχήσεσθαι ἠδὲ γυναικῶν. *Iliad. σ', 262.*

Ver. 115. Ἦ οὐ μέμνῃ.] Vide ad *Il. ὁ*, 18. Ita apud *Euripidem*:

Ἦ οὐκ ἀξιόχρεως ἡ Θησὶς, &c. *Orest, ver.* 596.

Ver. 118. Μηνὶ δ' ἄρ' οὖλῳ πάντα περήσαμεν εὐρέα πόντον, Σπουδῇ παρπεπιθόντες.] *Eustathius* istud " Μηνὶ δ' ἄρ' οὖλῳ" non ad περήσαμεν, sed ad sequentem παρπεπιθόντες, refert. Τοῦτο (inquit) μηνὶ οὖλῳ τὸν Ὀδυσσέα στείλαντες, φασὶν, ἱστιήσαμεν πόντον. Et paulò inferiùs: Μηνὶ γὰρ οὖλῳ πανστρατίᾳ πλεύσαντες διὰ σπουδῆς ἐπείσθησαν. Quod tamen durius videtur.

Ibid. ——— περήσαμεν.] Vide ad *Il. ά*, 67.

Ver. 119. Σπουδῇ παρπεπιθόντες.] Οἷα κατὰ σύμπνοιαν, ἢ καὶ ἐκ μαντείας, εἰδότα τὸ τῆς Τρωϊκῆς μάχης δυσκατάλυτον. *Eustath.* Similiter *Scholiastes*: "Φίλα δὲ πρόσωπα ἑαυτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς, μὴ βουλόμενος στρατεύσασθαι, οὐ διὰ δειλίαν, ἀλλ' ἐκ συνέσεως ἀνῆκε, ἐρῶν τὸ μέγαθος τοῦ πολέμου. Ὅθεν εἰκὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρὰ τῷ Ἀμφιμιδόντι [*Barnesius* ex *Eustathio* legendum vult παρὰ τοῖς τοῦ Ἀμφιμιδόντος] μίνυν, καὶ οὐ παρὰ τῷ Ὀδυσσεῖ. *Scholion*, ex MS. à *Barnesio* suppletum.

Ver. 121. 122. Ἀτρεΐδη κύδιστε, &c.] Fuerunt, notante *Barnesio*, qui versus hosce duos hoc modo legerint:

Μίμνημαι τάδε πάντα, διαπρύσιος, ὡς ἀγορεύεις·
Καὶ δ' ἐγὼ ὧν μάλα πάντα καὶ ἀτρεκέως καταλέξω.

Ἀλλὰ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξε·
Στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε,
Λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπε·
Κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
Μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰσόκε φᾶρος
Ἐκτελέσω, (μή μοι μεταμώλια νήματ' ὄληται,)
Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰσότε κέν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο·
Μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
Αἴκεν ἄτερ σπείρου κεῖται, πολλὰ κτεατίσσας.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα κεν ἡματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστὸν,
Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
Ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς·
Ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη·
Καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ἤδη,
Καὶ τήν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
Ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.

" Sed dolum hunc alium in mente excogitavit;
" Exorsa magnam telam in aedibus texebat,
" Subtilem et immensam: statim autem inter nos dixit:
' Juvenes, mei proci, quandoquidem mortuus est nobilis Ulysses,
' Manete urgentes *licèt* meas nuptias, donec vestimentum
' Perfecero, (nè mihi vana fila pereant,)
' Laërti heroï sepulchrale; in-*tempus* quo ipsum
' Fatum perniciosum corripuerit perennis mortis;
' Nequa mihi in populo Achivarum succenseat,
' Si sine vestimento jaceat, multa qui possedit.'
" Sic dixit: nobis verò persuasus est animus generosus.
" Tunc interdiù quidem texebat magnam telam,
" Noctu autem dissolvebat, postquam faces adhibuerat.
" Sic triennium quidem latebat dolo, et persuadebat Achivis:
" Sed quandò quartus venit annus, et advenerunt horae,
" Mensibus exeuntibus, diesque multi circumacti sunt;
" Utique tunc demùm aliqua dixit mulierum, quae certè nôrat;
" Et ipsam dissolventem invenimus egregiam telam.
" Sic id quidem perfecit, etiam nolens, ex necessitate.

Ver. 128. *&c.* Στησαμένη, *&c.*] Occurrit idem hic locus suprà β', 94. *&c.* item σ', 139. *&c.*

Ver. 132. —— μιταμώλια.] *Al.* μιταμόνια.

Ver. 133. —— εἰσότι.] *Al.* εἰσόκε.

Ver. 138. Ἔνθα κεν ἡματίη.] Vide suprà ad σ', 149.

Ver. 139. Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν.] Vide suprà ad σ', 150.

Ibid. et *ver.* 144. —— ἀλλύεσκεν, —— ἀλλύουσαν.] *Al.* ἀναλύεσκεν, —— ἀναλύουσαν.

Ibid. —— παραθεῖτο.] *Al.* παραθῆται, et παραθῆται.

Ver. 140. — ἔληθε.] Vide suprà ad λ', 101.

Ibid. —— ἔπειθεν.] *Al.* ἔθελγεν.

Ver. 142. Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθη.] Hic versus (inquit *Henricus Stephanus*) in vulg. Edit. non habetur, et ex aliis locis huc irrepsisse videri potest." Ac in omnibus quidem, suprà libro β', post *ver.* 107. omittitur hic versus. Occurrit autem, σ', 153.

Εὖθ' ἡ φᾶρος ἔδειξεν, ὑφήνασα μέγαν ἱστὸν,
Πλύνασ', ἠελίῳ ἐναλίγκιον, ἠὲ σελήνῃ·
Καὶ τότε δή ῥ' Ὀδυσῆα κακὸς κοθεν ἤγαγε δαίμων
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιήν, ὅθι δώματα ναῖε συβώτης·
Ἔνθ' ἦλθεν φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θείοιο,
Ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος ἰὼν σὺν νηὶ μελαίνῃ·
Τὼ δὲ μνηστῆρσιν θάνατον κακὸν ἀρτύναντε,
Ἵκοντο προτὶ ἄστυ περικλυτόν· ἦτοι Ὀδυσσεὺς
Ὕστερος, αὐτὰρ Τηλέμαχος πρόσθ' ἠγεμόνευε·
Τὸν δὲ συβώτης ἦγε, κακὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα,
Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον, ἠδὲ γέροντι,
Σκηπτόμενον· τὰ δὲ λυγρὰ περὶ χροῒ εἵματα ἕστο.
Οὐδέ τις ἡμείων δύνατο γνῶναι τὸν ἐόντα,
Ἐξαπίνης προφανέντ', οὐδ' οἱ προγενέστεροι ἦσαν·
Ἀλλ' ἔπεσίν τε κακοῖσιν ἐνίπτομεν, ἠδὲ βολῇσιν.
Αὐτὰρ ὁ τέως μὲν ἐτόλμα ἐνὶ μεγάροισιν ἑοῖσι
Βαλλόμενος καὶ ἐνισσόμενος, τετληότι θυμῷ·
Ἀλλ' ὅτε δή μιν ἔγειρε Διὸς νόος Αἰγιόχοιο,

" Quandò illa vestimentum ostendit, ubi-texuerat magnam telam,
" *Et* laverat, Soli similem, vel Lunae;
" Tunc demùm Ulyssem malus alicundè duxit deus
" Agri in extremitatem, ubi aedes habitabat subulcus:
" Illuc venit charus filius Ulyssis divini,
" Ex Pylo arenosâ reversus cum navi nigrâ:
" Hi verò procis mortem malam moliti,
" Venerunt ad urbem inclytam; sanè Ulysses
" Posterior, at Telemachus antè praeibat:
" Illum verò subulcus duxit, mala corpore vestimenta habentem,
" *Mendico* misero similem, et seni,
" *Baculo* innitentem; turpia autem circum corpus vestimenta indutus erat.
" Neque quisquam nostrûm potuit cognoscere ipsum esse,
" Ubi derepentè se-ostendit, neque qui majores-natu erant:
" Sed verbisque malis incessimus et ictibus.
" At ille ad-tempus quidem tolerabat in aedibus suis
" Percussus et objurgatus, patienti animo:
" Sed quandò demùm ipsum suscitavit Jovis mens Aegiochi;

Ver. 146. —— ὑφήνασα.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit *ὑφηναμένη* quod et ipse praefert. Sed, ut videtur, minùs rectè. Nusquam enim apud *Homerum* occurrit verbum hoc Voce *Mediâ*. Vide et suprà ad ί, 491.

Ver. 147. Πλύνασ'.] Similitérque infrà *ver.* 152. ἀρτύναντε. Vide ad *Il.* ά, 309. 338. et χ', 153. 155.

Ver. 149. — ἐσ' ἐσχατιὴν.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῆς.

Ver. 160. —— ἐνίπτομεν.] *Al.* ἐνίσσομεν. Quo modo et in commentario citat *Eustathius*. Ita infrà *ver.* 162. Βαλλόμενος καὶ ἐνισσόμενος.

Ver. 163. —— μιν ἔγειρε Διὸς νόος.] Similitèr apud *Virgilium*:

—— hominum sator atque Deorum ——
—— Tarchontem in prælia sæva
Suscitat, et stimulis haud mollibus incitat iras. *Æn.* XI, 725. 727.

—— animum viresque Latinis
Addidit, et stimulos acres sub pectore vertit. *Æn.* IX, 717.

Σὺν μὲν Τηλεμάχῳ περικαλλέα τεύχε' ἀείρας,
Ἐς θάλαμον κατέθηκε, καὶ ἐκλήϊσσεν ὀχῆας·
Αὐτὰρ ὁ ἦν ἄλοχον πολυκερδείῃσιν ἄνωγε
Τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον,
Ἡμῖν αἰνομόροισιν ἀέθλια, καὶ φόνου ἀρχήν.
Οὐδέ τις ἡμείων δύνατο κρατεροῖο βιοῖο
Νευρὴν ἐντανύσαι, πολλὸν δ' ἐπιδευέες ἦμεν·
Ἀλλ' ὅτε χεῖρας ἵκανεν Ὀδυσσῆος μέγα τόξον,
Ἔνθ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὁμοκλέομεν ἐπέεσσι,
Τόξον μὴ δόμεναι, μηδ' εἰ μάλα πόλλ' ἀγορεύοι·
Τηλέμαχος δέ μιν οἷος ἐποτρύνων ἐκέλευσεν·
Αὐτὰρ ὁ δέξατο χειρὶ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ῥηϊδίως δ' ἐτάνυσσε βιὸν, διὰ δ' ἧκε σιδήρου.
Στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, ταχίας δ' ἐκχεύατ' ὀϊστοὺς,
Δεινὸν παπταίνων· βάλε δ' Ἀντίνοον βασιλῆα.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοις ἐφίει βέλεα στονόεντα,
Ἄντα τιτυσκόμενος· τοὶ δ' ἀγχιστῖνοι ἔπιπτον.

" Cum quidem Telemacho perpulchra arma sublata,
" In thalamum deposuit, et obdidit pessulos:
" At ipse suam uxorem multo-astu jussit
" Arcum procis ponere, canumque ferrum,
" Nobis infortunatis certamina, et caedis principium.
" Neque quisquam nostrùm poterat validi arcûs
" Nervum intendere; valdè autem impares eramus:
" Sed quandò in manus pervenit Ulyssis magnus arcus;
" Tunc nos quidem omnes increpabamus verbis *subulcum*,
" Arcum nè daret, neque si valdè multa *is* diceret;
" Telemachus verò eum solus hortans jussit:
" At ipse accepit manu multa-passus nobilis Ulysses;
" Faciléque tetendit arcum, misitque *sagittam* per ferrum.
" Stetit autem deindè super limen profectus, velocesque effudit sagittas
" Horrendùm circumspectans; percussit verò Antinoum regem.
" At posteà aliis immittebat tela luctuosa,
" Ex-adverso collimans; illi verò conferti cadebant.

Ver. 165. —— καὶ ἐκλήϊσσεν ὀχῆας.] Τουτέστι μοχλούς· τοὺς τι τῆς γυναικωνίτιδος, καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐλήν. *Eustath.* Vide suprà ad φ', 236. 389.

Ibid. —— ἐκλήϊσσεν.] Ita rectè hîc Vulgati. Vide suprà ad σ', 30.

Ver. 166. Αὐτὰρ ὁ ἦν ἄλοχον πολυκερδείῃσιν ἄνωγε Τόξον μνηστήρεσσι θέμεν σίδηρον.] *Eustathius* dictum hoc *Amphimedontis* falsum arguit. Ἔνθα (inquit) δ σ' ἄλλα σχεδὸν ἀλήθειαν εἰπὼν Ἀμφιμέδων, ἐψεύσατο. Οὐ γὰρ καθὰ τὸ εἶδωλον τὴν τοῦ τόξου θέσιν οἵαν πολυκερδείαις Ὀδυσσέως γενέσθαι, οὕτω καὶ σ' ἀληθὴς εἰς τὸ πᾶν ἔχει λόγ· ἐβουλεύσατο μὲν αὐτὸ ἡ Πηνελόπη πρώτη, ἐπέρασι δὲ Ὀδυσσεύς. Vide suprà ad σ', 572. 584. Attamen, ut rectè respondet *Barnesius*, " licèt hoc non esset verum, " verisimile tamen visum est, ita *Procos* " existimare, quandò audirent *Ulyssem* se " palàm agnoscentem."

Ver. 167. —— πολιόν τε σίδηρον.] Vide suprà ad φ', 3.

Ver. 172. Ἔνθ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὁμοκλέομεν.] Vide suprà φ', 360.

Ver. 178. Δεινὸν παπταίνων.] *Barnesius* vertit, " *Acriter collimans:*" Alii, " *Rectè* " *collimans.*" Sed minùs rectè. Vide ad *Iliad.* δ', 497. λ', 545. ν', 551. 649.

Ver. 179. —— ἐφίει.] Vide ad *Il.* π', 762.

Γνωτὸν δ' ἦν, ὅ ῥά τίς σφι θεῶν ἐπιτάρροθος ἦεν.
Αὐτίκα γὰρ κατὰ δῶματ' ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ,
Κτεῖνον ἐπιστροφάδην· τῶν δὲ στόνος ὦρνυτ' ἀεικὴς,
Κράτων τυπτομένων, δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
Ὣς ἡμεῖς, Ἀγάμεμνον, ἀπωλόμεθ', ὧν ἔτι καὶ νῦν
Σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ μεγάροις Ὀδυσῆος·
Οὐ γάρ πω ἴσασι φίλοι κατὰ δῶμαθ' ἑκάστου,
Οἵ κ' ἀπονίψαντες μέλανα βρότον ἐξ ὠτειλέων,
Κατθέμενοι γοάοιεν· ὅ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.
Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο·
Ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἦ ἄρα σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτήσω ἄκοιτιν.
Ὡς ἀγαθαὶ φρένες ἦσαν ἀμύμονι Πηνελοπείῃ,
Κούρῃ Ἰκαρίου, ὡς εὖ μέμνητ' Ὀδυσῆος,

" Manifestum autem erat, quòd aliquis ipsis deorum adjutor esset:
" Statim enim per aedes sequentes impetum suum,
" Interficiebant quaquaversum: illorum verò gemitus oriebatur foedus,
" Capitibus percussis; pavimentum autem totum sanguine undabat.
" Sic nos, Agamemnon, periimus; quorum adhuc etiam nunc 185
" Corpora neglecta jacent in aedibus Ulyssis;
" Nondum enim sciunt amici in aedibus cujusque,
" Qui abluto atro tabo ex vulneribus,
" Depositos lugerent; hic enim honor est mortuorum."
Illum autem rursùs anima alloquebatur Atridae: 190
" Felix Laërtae fili, solers Ulysses:
" Profectò utique cum magnâ virtute potitus es uxore.
" Adeò bona mens erat eximiae Penelopae,
" Filiae Icarii; adeò benè meminerat Ulyssis,

Ver. 182. —— ἐπισπόμενοι μένεϊ σφῷ.] Vide ad *Il. ι*, 594.

Ver. 184. —— δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.]

—— atro tepefacta cruore,
Terra torique madent —. *Æn.* IX, 333.

Ver. 186. Σώματ' ἀκηδέα κεῖται.] Τὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων ἀεὶ "δίμας" προσαγορεύει [Ὅμηρος·] ὡς ἐν τούτοις, (*Il. ά*, 115.) "Οὐ "δίμας οὐδὲ φυήν," &c. —— τὸ δὲ ἀνεῖλκυσεν τὴν ψυχὴν, οὐδὲν ἄλλο ἢ "σῶμα" καλεῖ· ὡς ἐν τούτοις, —— "Σώματ' ἀκηδέα κεῖται ἐνὶ "μεγάροις Ὀδυσῆος." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 15.

Ver. 188. —— μέλανα βρότον.] Τὸ μιαρὸν πάντως καὶ ἱερώσιον αἷμα. *Schol.*

Ver. 189. —— γοάοιεν.] *Al.* γοήσειν.

Ibid. et *ver.* 295. —— ὅ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.]

—— qui solus honos Acheronte sub imo est. *Æn.* XI, 25.

Ver. 190. Τὸν δ' αὖτε ψυχὴ προσεφώνεεν Ἀτρεΐδαο.] Quoniam in sequenti oratione nihil *Amphimedonti* respondet *Agamemnon*, sed de *Ulyssis* felicitate *Penelopaque* fidelitate exclamationem solummodò facit; ideò *Barnesius* hìc legendum potiùs conjicit, Τῷ δ' αὖτε ψυχὴ ἐπεφώνεε. Mutato tamen, ut opinor, nihil opus.

Ver. 191. Ὄλβιε Λαέρταο πάϊ, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ.] Ἀτρεϊδὴς φασὶν, παίοντα τὸ συμπεσὸν περὶ τῆς οἰκίας τῷ Ἀμφιμέδοντι τύχῃ, ἐπαινεῖν τὸν Ὀδυσσέα· οὐκ ἀπεικὸς δὲ, διὰ τὸ καὶ τὸν αὐτὸν ὑπὸ τῆς συνοικούσης [Ita ex MS. restituit *Barnesius* pro corrupto νικούσης] τὰ πάντα πιστεύεσθαι, *Schol.* Porrò *Barnesius* hìc pro πάϊ edidit πάϊς, quòd alioqui "*importunus* sit *hiatus*." Sed vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 192. Ἦ ἄρα σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ ἐκτήσω ἄκοιτιν.] Σὺν μεγάλῃ ἀρετῇ, τουτέστιν εὐτυχίᾳ, εὐδαιμονίᾳ. *Eustath.*

Ibid. —— ἐκτήσω.] *Al.* ἐκτήσαο. Vide suprà ad *ver.* 33.

Ἀνδρὸς κουριδίου· τῷ οἱ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται
Ἧς ἀρετῆς· τεύξουσι δ' ἐπιχθονίοισιν ἀοιδὴν
Ἀθάνατοι χαρίεσσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ.
Οὐχ ὡς Τυνδαρέου κούρη κακὰ μήσατο ἔργα,
Κουρίδιον κτείνασα πόσιν· στυγερὴ δὲ ἀοιδὴ
Ἔσσετ' ἐπ' ἀνθρώπους· χαλεπὴν δέ τε φῆμιν ὄπασσε
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Ἑσταότ' εἰν ἀΐδαο δόμοις, ὑπὸ κεύθεσι γαίης.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο
Καλὸν Λαέρταο τετυγμένον, ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς
Λαέρτης κτεάτισσεν, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἐμόγησεν·

" Viri cui-virgo-nupserat: ideò ei gloria nunquam peribit
" Suae virtutis: facient autem terrestribus cantilenam
" Immortales amabilem prudenti Penelopae.
" Non sicut Tyndari filia mala molita est opera,
" Cui-virgo-nupserat interfecto marito: odiosa verò cantilena
" Erit inter homines; gravemque famam intulit
" Foemineis mulieribus; etiam *ei*, quae benè-morata fuerit."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur,
Stantes in Orci aedibus, sub cavernis terrae.
Illi autem postquam ex urbe descenderunt, citò utique in praedium pervenerunt
Pulchrum Laërtae, cultum, quod scilicèt quondam ipse
Laërtes acquisiverat, postquam valdè multùm laboraverat:

Ver. 195. —— *κουριδίου.*] *Al. κουριδίοιο.*

Ibid. —— *τῷ οἱ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται Ἧς ἀρετῆς.*] Ita *Theognis*:

—— *ἀρετῆς δὲ μίγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.*
Gnom. Eleg. ver. 865.

Et *Euripides*:

Οὔ τοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν
Ἀνδρῶν ἀφανιεῖται
Χρόνος· ἀ δ' ἀρετὰ
Καὶ θανοῦσι λάμπει. *Andromach. ver.* 774.

Et *Seneca*:

Nunquam Stygias fertur ad umbras
Inclyta virtus—. *Hercul. Œtæus*, 1982.

Vide et suprà ad *ver.* 94.

Ver. 196. —— *τεύξουσι δ' ἐπιχθονίοισιν ἀοιδὴν.*]

Ῥιζαντες καλὰ ἔργα, σοφῶν ἐκύρησαν ἀοιδᾶν.
Theocrit. Idyll. XVII, *ver.* 6.

Carmine fit vivax virtus, expersque sepulchri.
Ovid. ex Pont. lib. IV. *Epist.* viii. *v.* 47.

Ver. 197. 370. *Ἀθάνατοι* —— *ἀθανάτοισι.*] Vide ad *Il. ά*, 398.

Ver. 198. —— *Τυνδαρέου.*] *Barnesius* edidit *Τυνδάρεω.* Vide autem suprà ad *λ'*, 297.

Ver. 199. *Κουρίδιον κτείνασα πόσιν.*] Vide suprà ad *λ'*, 429.

Ibid. —— *στυγερὴ δὲ ἀοιδὴ.*] *Barnesius* edidit *στυγερὴ δέ σ' ἀοιδή.* Sed nihil opus.

Ver. 200. —— *χαλεπὴν δέ τε φῆμιν ὄπασσε Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ.*] Vide suprà ad *λ'*, 432.

Ver. 204. *Οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν.*] *Ulysses* videlicèt et *Telemachus* cum duobus Servis. Redit enim jam Poeta, ut rectè notat *Spondanus*, " ad institutam narratio-" nem de Ulysse," (undè digressus est suprà libri superioris fine;) " cujus adventum " in agrum Laertis expouit."

Ibid. —— *τάχα δ'.*] Versio *Wetsteniana* reddit, " *citóque.*" Sed rectiùs, ut opinor, sententiæ Apodosin hic ad voces *τάχα δ'* incipere intelliges: Ac proindè vertendum, " *citò utique*;" vel " *citò dein.*" Similis enim videtur hic constructio, *Οἱ δ' ἐπεὶ* —, *τάχα δ'* ac suprà *Il. ά*, 57. *Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν* —, *Τῶν δὲ* quem locum vide.

Ver. 205. —— *τετυγμένον.*] Vide ad *Il. ζ'*, 488.

Ibid. —— *ὅν ῥά ποτ' αὐτὸς Λαέρτης κτεάτισσεν, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἐμόγησεν.*] Dna. *Dacier* sententiam hanc ita vertit: " *Qu'il avoit* " *augmentées par ses soins, et par son travail.*" Sed potior, ut opinor, altera ejusdem interpretatio: " *Qu'il avoit acquise par ses tra-*

Ἔνθα οἱ οἶκος ἦεν, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ,
Ἐν τῷ σιτίσποντο καὶ ἵζανον ἠδὲ ἴαυον
Δμῶες ἀναγκαῖοι, τοί οἱ φίλα ἐργάζοντο.
Ἐν δὲ γυνὴ Σικελὴ γρηῢς πάλιν, ἥ ῥα γέροντα
Ἐνδυκέως κομέεσκεν ἐπ' ἀγροῦ, νόσφι πόληος.
Ἔνθ' Ὀδυσεὺς δμώεσσι καὶ υἱάσι μῦθον ἔειπεν·
Ὑμεῖς μὲν νῦν ἔλθετ' ἐϋκτίμενον δόμον εἴσω
Δεῖπνον δ' αἶψα συῶν ἱερεύσατε, ὅττις ἄριστος·
Αὐτὰρ ἐγὼ πατρὸς πειρήσομαι ἠμετέροιο,
Αἴ κ' ἐμ' ἐπιγνοίη καὶ φράσσηται ὀφθαλμοῖσιν,
Ἦ μιν ἀγνοίησι, πολὺν χρόνον ἀμφὶς ἐόντα.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν ἀρήϊα τεύχε' ἔδωκεν.
Οἱ μὲν ἔπειτα δόμονδε θοῶς κίον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

Illic ei domus erat; circumque exedra currebat circumquaque,
In quâ comedebant et sedebant et dormiebant
Famuli necessarii, qui ei amica laborabant.
Inerat verò mulier Sicula anus, quæ utique senem
Diligentèr curabat in agro, procul ab urbe.
Ibi Ulysses famulis et filio sermonem dixit:
" Vos quidem nunc ite in benè-ædificatam domum intrò;
" In coenam autem statim porcorum mactate, quicunque optimus.
" At ego patrem tentabo nostrum,
" An me agnoscat et discernat oculis,
" An ignoret, multo tempore seorsùm cùm-abfuerim."
Sic locutus, famulis martia arma dedit.
Illi quidem deindè ad domum celeritèr iverunt: at Ulysses

"ναιε." Hoc nimirùm et cum voce κατάφυτον, et cum voculâ κατ' aptiùs videtur congruere. Cæterùm *Scholiastes* vocem κατάφυτον exponit ἔκτιστον quod, ut opinor, ferri nullo modo potest.

Ver. 207. —— κλίσιον.] Ἄπαξ εἰρηται συμαίνει δὲ ἐξέδραν ἐπὰ μαστιγιδῆ, ἐν ᾗ ἐκάθιζοντο, ἢ ἐκοιμῶντο. *Schol.* Κλίσιον σημαίνει τὸν τόπον ἔνθα ἵσταται τὰ ζεύγη· —— Τοῦτο παρὰ μὲν Ὁμήρῳ συντέλλει τὸ ι, καὶ προπαροξύνεται οὕτω, " —— περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντη." παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἐκτείνεται τὸ ι, καὶ περισπᾶται, ὡς τὸ Ῥηΐον. *Etymolog. Magn.* ad vocem. Κλίσιον δὲ, σίκτιστὸς οἶκος ἐστὶν ὑπόληψις, καὶ ὅλη ἐστὶ κλισία, περὶ ἣν δμῶες ἴασιν. Παρὰ μέντοι Ἀττικοῖς τὸ κλίσιον ἀμαξῶν καὶ ζευγῶν ἐστι διατριβὴ. *Eustath.* Ubi et plures hujus vocis explicationes affert.

Ver. 213. Ὑμεῖς μὲν νῦν ἴλθετ' ἐϋκτίμενον δόμον εἴσω.] In Vulgatis editum est ἐϋκτίμενον στολίδεσσ' *Barnesius* autem ex utraque *Eustathii* editione restituit ἐϋκτίμενον δόμον εἴσω. Atque ita habet Editio *Wetsteniana*. Rectè: Etenim (uti ipse annotat *Barnesius*,) non ad urbem, sed ad *Laertis* domum missos liquet ex *ver.* 219. infrà;

Οἱ μὲν ἔπειτα δόμονδε θοῶς κίον ——,

Et ex *ver.* 357.

Ἀλλ' ἴομεν περὶ εἶπον, ἐς ἐρχάτου ἐγγύθι κεῖναι·
Ἔνθα δὲ Τηλέμαχος καὶ βουκόλοι ἠδὲ συβῶται
Πρόσθεμψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἑφεστίσσωσι τάχιστα.

Porrò artificiosè hîc *Telemachum* et Servos dimissos memorat Poeta, ut locum habeat *Ulysses* patris sui tentandi, (infrà *ver.* 239.) sequentisque narrationis inducendæ, *ver.* 205. &c. Ὁ Ὀδυσσεὺς —— οὐδὲ τῷ πατρὶ αὐτόθεν ἰδίᾳ ἀνερίσεως γνωρισθῆναι μεθοδεύσας δὲ διάτριβην σχεῖν καὶ αὐτοῦ, τοὺς μὲν ἀμφ' αὐτὸν στέλλει, δεῖπνον ταχὺ συῶν ἱερεῦσαι. *Eustath.*

Ver. 216. Αἴ κ' ἐμ' ἐπιγνοίη.] *Eustathius* in commentario citat, Εἴ με ἴσι γνοίη. Malè autem deinceps addit: Ἐν δὲ τῷ, " Εἴ με ἴσι " γνοίη," ἀρχὴ ἐκ περισσοῦ κεῖται τὸ ἴσι ἐπίρρημα. Etenim si vera sit ista lectio, nequaquam supervacanea erit vocula ἴσι, sed eam habebit vim, ut exploraturus dicatur *Ulysses*, " an à patre *jam, post tam diutinam absen-* " *tiam*, agnoscatur."

Ἆσσον ἴεν πολυκάρτου ἀλωῆς, πειρητίζων·
Οὐδ' εὗρεν Δολίον, μέγαν ὄρχατον ἐσκαταβαίνων,
Οὐδέ τινα δμώων, οὐδ' υἱῶν· ἀλλ' ἄρα τοίγε
Αἱμασιὰς λέξοντες, ἀλωῆς ἔμμεναι ἕρκος,
Ἦρχον·· αὐτὰρ ὁ τοῖσι γέρων ὁδὸν ἡγεμόνευεν.
Τὸν δ' οἷον πατέρ' εὗρεν ἐϋκτιμένῃ ἐν ἀλωῇ,
Λιστρεύοντα φυτόν· ῥυπόωντα δὲ ἕστο χιτῶνα,
Ῥαττὸν, ἀεικέλιον· περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας
Κνημῖδας ῥαπτὰς δέδετο, γραπτῦς ἀλεείνων·
Χειρίδας τ' ἐπὶ χερσὶ, βάτων ἕνεκ'· αὐτὰρ ὕπερθεν
Αἰγείην κυνέην κεφαλῇ ἔχε, πένθος ἀέξων.

Propiùs ivit ad abundans-fructibus arboretum, tentare-cogitans;
Neque invenit Dolium, in magnum hortum descendens,
Neque quenquam servorum, neque filiorum; sed sanè illi
Sepes collecturi, arboreti ut-essent septum,
Abiverant; at iis senex viam praeibat.
Solum autem patrem invenit benè-culto in arboreto,
Circumfodientem plantam: squalentem autem indutus erat tunicam,
Sutilem, turpem; circum verò crura bubulas
Ocreas sutiles ligaverat-sibi, sentium-stricturas vitans;
Chirothecasque super manus, ruborum causâ: at supernè
Caprinam galeam capite habebat, dolorem auctans.

Ver. 222. —— *οὐδ' υἱῶν.*] *Dolii* nempè filiorum, ut rectè *Spondanus*. Cæterùm *Barnesius* hic inter varias lectiones retulit *υἱέων*. Quod pronuntiatu idem.

Ver. 223. *Αἱμασιὰς λέξοντες.*] Τὰ ἐκ τῶν χειστῶν λίθων στιχία οἰκοδομήσοντες *Schol. Αἱμασιὰ δὲ, κατὰ τὴν τοῦ Ποιητοῦ ἰδιωτείαν, ἀλωῆς ἔρκος· ἕως μὲν, ὡς προδηλώθη, ἐξ ἀκανθῶν οὖσα. Eustath.*

Ver. 226. *Λιστρεύοντα φυτὸν ῥυπόωντα δὲ ἕστο χιτῶνα.*] Observat *Cicero, Hesiodum*, cùm de culturâ agri scriberet, de *Stercoratione* nè verbum quidem fecisse. "At Homerus," (addit,) "qui multis, ut mihi videtur, antè "sæculis fuit, Laertem lenientem desideri-"um, quod capiebat è filio, colentem agrum, "et eum stercorantem facit." *Lib. de Senectute.* Ubi cùm hunc *Homeri* locum respicere videatur, nihil autem hic de *Stercoratione* memorat Poeta; conjicit *Petrus Victorius, Var. Lect. lib.* XXVIII. *cap.* 4. *Ciceronem* versum hunc ita legisse: "Λιστ-"ρεύοντα φυτὸν ῥυπόωντά τι ἕστο χιτῶνα" vocemque *ῥυπόωντα, Stercorantem*, reddidisse. Quod tamen (uti observat *Victorius*) cum vocis *ῥυπόωντα* sensu minimè congruit; (vide suprà ζ' 87. ν', 435. σ', 72. ψ', 115.) Præterquam quòd et Asyndeton istud, "ἕστο "χιτῶνα," admodùm sit inusitatum. Cæterùm rectè deindè notat *Victorius*, Stercorationem Homero cognitam patere ex ε', 297. &c. suprà:

Ἐν σταλῇ πόντου, ἣ οἱ περιτάρροθε δυσὶν
Ἡμιόνων τε βοῶν τε ἄλις πίσυρ'· ἆφρ' ἐὸ ἄγαυὸν
Δμῶες Ὀδυσσῆος, τίμιος μίγα ποιμένεσσι.

Porrò vocem *Λιστρεύοντα* exponit *Scholiastes*. Περιξύοντα καὶ περικάπτοντα. Et *Eustathius*; Λιστρεύων δὲ, (inquit,) τὸ περιξύων, παρὰ τὸ Λίστρον, ὃ ἐστι ξύστρον —. Αὐτὸ δὲ τὸ, Λιστρεύων φυτὸν, ὅμοιόν ἐστι τῷ, φυτὸν ἀμφιλαχαίνων [infrà *ver.* 241.] Vide suprà ad χ', 445.

Ver. 227. *Ῥαττὸν, ἀεικέλιον.*] Τὸ δὲ, "ῥαττὸν ἀεικέλιον," inquit *Eustathius*, ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναγνωστέον ἵνα δηλοῖ τὸν ἀεικέλιον ῥαττόν. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 228. —— *γραπτῦς.*] Τὰς τῶν ἀκανθωδῶν φυτῶν κατασχιζούσας καὶ ἀμυχάς. *Schol.*

Ver. 229. *Χειρίδας τ' ἐπὶ χερσὶ.*] Ἦγουν τὰ τῶν χειρῶν καλύμματα. ἐκ διερρώτων δηλαδὴ καὶ αὐτὰ ὄντα *Eustath. Casaubonus* quidem hujusmodi chirothecarum usum veteribus *Græcis* et *Romanis* incognitum fuisse contendit, "Neque Græci," inquit, "neque "Romani habuere in usu manuum tegu-"menta, quibus etiam rustici hodiè utun-"tur." *Annotat. in Athenæum, lib.* XII. *cap.* 3. Et paulò inferiùs; "Græci veteres, ut "diximus, et horum, et tibialium usum "ignorârunt." Ita vir eruditus: Atqui utrisque *Laertem* usum hic memorat Poeta.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
Γήραϊ τειρόμενον, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἔχοντα,
Στὰς ἄρ' ὑπὸ βλωθρὴν ὄγχνην κατὰ δάκρυον εἶβε.
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Κύσσαι καὶ περιφῦναι ἰὸν πατέρ', ἠδὲ ἕκαστα
Εἰπεῖν, ὡς ἦλθοι καὶ ἵκοιτ' ἐς πατρίδα γαῖαν·
Ἦ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε πειρήσαιτο.
Ὧδε δέ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Πρῶτον κερτομίοις ἐπέεσσιν πειρηθῆναι.
Τὰ φρονέων ἰθὺς κίεν αὐτοῦ δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἧτοι ὁ μὲν κάτ' ἔχων κεφαλὴν, φυτὸν ἀμφελάχαινε·
Τὸν δὲ παριστάμενος προσεφώνεε φαίδιμος υἱός·
"Ω γέρον, οὐκ ἀδαημονίη σ' ἔχει ἀμφιπολεύειν
Ὄρχατον, ἀλλ' εὖ τοι κομιδὴ ἔχει, οὐδέ τι πάμπαν,
Οὐ φυτὸν, οὐ συκῆ, οὐκ ἄμπελος, οὐ μὲν ἐλαίη,
Οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον.

Hunc autem ut animadvertit multa-passus nobilis Ulysses
Senectute afflictum, magnumque mente dolorem habentem,
Stans utique sub excelsâ pyro lachrymam effundebat.
Cogitavit verò deindè in mente et in animo,
Osculari et amplecti suum patrem, et singula
Dicere, quomodo venisset et accessisset ad patriam terram;
An priùs interrogaret, singulaque tentaret.
Sic autem ei cogitanti visum est satius esse,
Primùm mordacibus verbis tentare.
Haec cogitans rectà ivit ad eum nobilis Ulysses:
Sanè ille quidem deorsùm tenens caput, plantam circumfodiebat;
Eum autem astans alloquebatur illustris filius:
" O senex, non imperitia te tenet curandi
" Hortum, sed benè tibi cultura habet, neque omninò,
" Non planta, non ficus, non vitis, non quidem oliva,
" Non pyrus, non area tibi sine culturâ in horto.

Ver. 233. —— ὄγχνην.] *Barnesius* edidit ἔχνην. Vide infrà ad *ver.* 246.

Ver. 234. —— κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν.] Ita apud *Virgilium*:

——mentem animumque. *Æn.* VI, 11.

Ver. 235. Κύσσαι καὶ περιφῦναι.] In Vulgatis editum est Κῦσαι· ut et infrà *ver.* 319. Κῦσε δέ μιν περιφύς ——. Sed scribendum videtur cum duplici σ, Κύσσαι —— Κύσσε· uti et in nonnullis locis apud Poetam edidit *Barnesius*: nam vox κύσι alibi *priorem* corripit. Vide suprà ad σ', 15. et ρ'. 39.

Ver. 236 et 261. Εἰσεῖν.] *Al.* Εἰσίμεν.

Ver. 238. —— δοάσσατο κέρδιον εἶναι, Πρῶτον κερτομίοις.] Περιμηδέστατα γὰρ (inquit *Eustathius*) Ὀδυσσεὺς οὐκ εὐθὺς ἑαυτὸν ἀναγνωρίζει τῷ πατρὶ, μή ποτε τῷ αἰφνιδίῳ τῆς χαρᾶς ἀποσβῇ ὁ γέρων. Verùm hoc in animo habuisse *Ulyssem*, minimè ex ipso Poetâ constat. Vide et suprà ad *ver.* 213.

Ver. 239. —— πειρήσαιτο ἑπέεσσιν.] Vide ad *Il. ω.* 649.

Ver. 241. Ἧτοι ὁ μὲν κάτ' ἔχων κεφαλὴν.] Κάτω ἔχων, νενευκώς· δύναται δὲ καὶ ὑφ' ἓν, τὸ κατέχων. *Schol.* Et *Henricus Stephanus* inter varias lectiones retulit κατέχων. In annotationibus autem planè mendosam esse lectionem contendit; voculamque κάτ', non pro κατὰ, sed pro κάτω positam intelligit. Quod tamen durius videtur, et sententiae nihil addit.

Ibid. —— φυτὸν ἀμφιλάχαινε.] Vide suprà ad *ver.* 226.

Ver. 243. —— οὐκ ἀδαημονίη σ' ἔχει.] Vide suprà ad ψ', 266.

Ver. 245. —— οὐ συκῆ.] Edidit *Barnesius* συκίη. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δὲ μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ·
Αὐτόν σ' οὐκ ἀγαθὴ πομπὴ ἔχει, ἀλλ' ἄμμα γῆρας
Λυγρὸν ἔχεις, αὐχμεῖς τε κακῶς, καὶ ἀεικέα ἕσσαι.
Οὐ μὲν ἀεργίης γε ἄναξ ἔνεκ' οὔ σε κομίζει,
Οὐδέ τί τοι δούλειον ἐπιχρέεται εἰσορόασθαι
Εἶδος καὶ μέγεθος· βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας.
Τοιούτῳ δὲ ἔοικας, ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε,
Εὐδίμεναι μαλακῶς· ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τεῦ δμῶες εἶς ἀνδρῶν; τεοῦ δ' ὄρχατον ἀμφιπολεύεις;
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Εἰ ἐτεόν γ' Ἰθάκην τήνδ' ἱκόμεθ', ὥς μοι ἔειπεν
Οὗτος ἀνὴρ τῶν δὴ ξυμβλήμενος ἐνθάδ' ἰόντι,
Οὔτι μάλ' ἀρτίφρων· ἐπεὶ οὐ τόλμησεν ἕκαστα
Εἰπεῖν, ἠδ' ἐπακοῦσαι ἐμοὶ ἔπος, ὡς ἐρέεινον

" Aliud autem tibi dicam; tu verò nè iram induc animo;
" Ipsum te non bona cura habet, sed simul senectutem
" Gravem habes, squalesque malè, et turpitèr indutus es.
" Non quidem inertiæ sanè dominus causâ non te curat,
" Neque quid tibi servile conspicuum-est intuentibus
" *In* formâ et staturâ: regi enim viro similis es.
" Tali autem similis es, qui postquam laverit comederitque,
" *Debeat* dormire mollitèr; hic enim mos est senum.
" Sed age mihi hoc dic, et accuratè narra,
" Cujusnam servus es virorum? cujusnam verò hortum curas?
" Et mihi hoc dic verè, ut benè sciam,
" Si reverà utique Ithacam hanc advenimus, sicut mihi dixit
" Ille vir, jam nunc obviàm-factus huc venienti,
" Nequaquam valdè sapiens; quoniam non sustinuit singula
" Dicere, et audire meum verbum, ut interrogabam

Ver. 246. Οὐκ ἔγχη, οὐ τρεσίη] Ita Vulgati. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit Οὐκ ἔγχ', οὐ τρεσίη· ut *Iliad. ι*, 533.

Ἦ λάθεν', ἢ οἱ οὐκ ἐνόησεν ——————.

Et σ', 31.

Αἰνοπάτη· τίς σευ ἄλλος ——————.

Vide et ad *ver.* 115. *hujus libri*. Barnesius autem ex *Etymolog. Magn.* et Editionibus nonnullis edidit, Οὐκ ἔχει, οὐ τρεσίη ——; ut adeò Οὐκ ἔχει pes sit *dactylus*.

Ver. 250. Οὐ μὲν ἀεργίης γε ἄναξ ἕνεκ' οὔ σε κομίζει.] Duportus in *Gnomologiâ Homericâ* legit ἕνεκέν σε κομίζει. Ad sententiam multò minùs rectè.

Ver. 253. Τοιούτῳ δὲ ἔοικας, ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε, Εὐδίμεναι μαλακῶς.] Τὸ δὲ, " Τοιούτῳ δὲ ἔοικας," &c. διττὴν ἔχει ἔννοιαν. "Ἢ γὰρ, ὅτι τοιοῦτος οἷος λούεσθαι, καὶ μετὰ τὸ ἱμαρτῶν πεπαῦσθαι, οὐ μὴν καὶ ἔγγυς ἐστιν ἀνθρώπους· ἢ ὅτι τοιοῦτος, ἄγων βασιλεῖ, ἔοικας, οὐ νῦν οὕτως ὡς ἔχεις, ἀλλ' ὅτε ὁ τοιοῦτος λούσαιτο καὶ φάγοι, ἄδοντι καὶ ἀναπαυομένῳ ἔοικε. *Eustath.* Verior, ut opinor, prior explicatio; quam et amplectitur Dna. *Dacier*. Constructio tamen hic subdifficilis videtur, *Homericamque* perspicuitatem minùs sapere: Nisi fortè legendum sit, " Τοιούτῳ δὲ ἔοικεν, ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε," &c. Quâ ratione perspicua admodùm et luculenta erit sententia.

Ibid. —— ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε.] Apud *Julianum, Orat.* II. (notante *Barnesio*,) λούσῃ τι φάγῃ τε.

Ver. 254. —— ἡ γὰρ δίκη ἐστὶ γερόντων.] Τὸ δὲ διόπτρον [μέρος τῶν γήρως,] ἐφ' οὗ τὸ σύμφορον ὄψεται φέροντα, αὐτὸ τοῦτο ἔλεγε, καθ' ὃ λέγουσιν, " ——ἐπεὶ λούσαιτο φάγοι τε, Εὐδίμεναι μαλακῶς ——." *Galen. de Sanitate tuend. lib.* V. *cap.* 12. *sub fine.*

Ver. 257 et 296. Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον.

— mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ἀμφὶ ξείνῳ ἐμῷ, εἴπου ζώει τε καί ἐστι,
Ἠ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισιν.
Ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο, καί μευ ἄκουσον.
Ἄνδρα πότ' ἐξείμασα φίλῃ ἐνὶ πατρίδι γαίῃ,
Ἡμίτρόνδ' ἐλθόντα· καὶ οὕτω τις βροτὸς ἄλλος
Ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα.
Εὔχετο δ' ἐξ Ἰθάκης γένος ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔφασκε
Λαέρτην Ἀρκεισιάδην πατέρ' ἔμμεναι αὐτοῦ.
Τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων εὖ ἐξείνισσα,
Ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
Καὶ οἱ δῶρα πόρον ξεινήϊα, οἷα ἐώικει·
Χρυσοῦ μέν οἱ δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα,
Δῶκα δέ οἱ κρητῆρα παπάργυρον ἀνθεμόεντα,
Δώδεκα δ' ἁπλοΐδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας,
Τόσσα δὲ φάρεα καλὰ, τόσσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας·
Χωρὶς δ' αὖτε γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ' εἰδυίας,
Τέσσαρας εἰδαλίμας, ἃς ἤθελεν αὐτὸς ἑλέσθαι.

" De hospite meo, an alicubi vivatque et existat,
" An jam mortuus sit, et in orci sedibus.
" Edicam enim tibi, tu verò attende, et me audi;
" Virum quondam hospitio-excepi charâ in patriâ terrâ,
" Ad nostram *domum* ubi-venerat; et nondum quisquam mortalis alius
" Hospitum longinquorum charior meam advenit domum.
" Profitebatur autem se ex Ithacâ genere esse; at dicebat
" Laërtem Arcesiadem patrem esse ipsius.
" Hunc quidem ego ad domum ducens benè hospitio-excepi,
" Peramantèr tractans, multa in domo *mihi* cùm-essent;
" Et ei dona praebui hospitalia, qualia decebat:
" Auri quidem ei dedi benè-elaborati septem talenta,
" Dedi verò ei craterem totum-argenteum floribus-caelatum,
" Duodecimque simplices laenas, totque tapetes,
" Totidemque pallia pulchra, totidemque ad haec tunicas:
" Separatim verò insuper mulieres eximias, operum scientes,
" Quatuor speciosas, quas voluit ipse eligere."

Ver. 266. —— οὕτω τις βροτὸς.] *Al.* οὐ τοῖος βροτός.

Ver. 267. Εἵλιον τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα.] Φιλίων, ξενικῶν φίλων, ἐμὸν ἵκετο δῶμα. Ἐκ τοῦ "φίλος" δι, ὁ φιλίων γίνεται, ἀπ' αὐτοῦ δι, ὡς καὶ σφετερίζεται, ὁ φίλιστος, οὗ χρῶνται καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ. *Eustath.* Vide suprà ad ν', 351. Quod cùm non intellexerit *Spondanus*, sententiam hoc in loco planè pessundat, istud φιλίων vertendo "amicorum:" ac si esset videlicèt ex φίλιος. Et in annotationibus; "Docet," inquit, "his verbis, se remotam quandam regionem incoluisse, utpote ad quam peregrini homines minimè accederent." Eandemque interpretationem sequuntur Versiones plerasque. Sed et *Barnesius*, qui ad *Odyss.* ν', 351. ubi idem versus occurrit, sententiam et in Versione et in Annotationibus rectè exposuit; ipse tamen hoc in loco vocem φιλίων "amicorum" mirè vertit.

Ver. 269. —— αὐτοῦ.] *Al.* αὐτῷ.

Ver. 271. —— φιλίων.] Vide ad *Iliad.* υ', 304.

Ver. 273. Χρυσοῦ μέν οἱ.] *Barnesius* inter varias lectiones, Χρυσῷ μέν οἱ.

Ver. 278. —— εἰδαλίμας.] Εὐειδεῖς, εὐμόρφους. *Etymolog. Magn.* ad vocem Εἰδαλίμας. Ubi et hic *Homeri* locus adducitur.

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πατὴρ κατὰ δάκρυον εἴβων·
Ξεῖν', ἦτοι μὲν γαῖαν ἱκάνεις, ἣν ἐρεείνεις·
Ὑβρισταὶ δ' αὐτὴν καὶ ἀτάσθαλοι ἄνδρες ἔχουσι·
Δῶρα δ' ἐτώσια ταῦτα χαρίζεο, μυρί' ὀπάζων·
Εἰ γάρ μιν ζωὸν γ' ἐπίχειρις Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ,
Τῷ κέν σ' εὖ δώροισιν ἀμειψάμενος ἀπέπεμψε,
Καὶ ξενίῃ ἀγαθῇ· ἣ γὰρ θέμις, ὅστις ὑπάρξῃ.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Πόστον δὴ ἔτος ἐστὶν, ὅτε ξείνισσας ἐκεῖνον,
Σὸν ξεῖνον δύστηνον, ἐμὸν παῖδ', εἴ ποτ' ἔην γε,
Δύσμορον; ὅν που, τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης,
Ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες, ἢ ἐπὶ χέρσου
Θηρσὶ καὶ οἰωνοῖσιν ἕλωρ γένετ'· οὐδέ ἑ μήτηρ
Κλαῦσε περιστείλασα, πατὴρ θ', οἵ μιν τεκόμεσθα·
Οὐδ' ἄλοχος πολύδωρος ἐχέφρων Πηνελόπεια

Illi autem respondit deindè pater lachrymas stillans:
" Hospes, profectò quidem ad terram pervenisti, de-quâ interrogas:
" Injurii autem ipsam et improbi viri habent.
" Dona verò irrita haec largiebaris, multa praebens:
" Si enim ipsum vivum utique invenisses Ithacae in populo,
" Eò te benè donis remuneratus dimisisset,
" Et hospitio bono; hoc enim jus est, quicunque coeperit.
" Sed age mihi hoc dic, et accuratè narra,
" Quotus jam annus est, quandò hospitio-excepisti illum,
" Tuum hospitem infelicem, meum filium, (si quidem unquam fuit,)
" Infortunatum? quem alicubi, procul ab amicis et patriâ terrâ,
" Vel in ponto comederunt pisces, vel in terrâ
" Feris et avibus captura factus est; neque ipsum mater
" Flevit coöpertum, paterque, qui ipsum genuimus;
" Neque uxor multùm-dotata prudens Penelope.

Ver. 283. *Εἰ γάρ μιν.*] Refertur istud γὰρ non ad aliquid jam ante dictum, sed ad id quod de egregiâ Ulyssis benevolentiâ et hospitalitate elegantiùs reticetur. Vide ad *Il.* i, 22.

Ver. 285. —— *ἣ γὰρ Θέμις, ὅστις ὑπάρξῃ.*] Vocem *ὑπάρξῃ* (quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit,) *Scholiastes* exponit, *προσπατάξηται.* Similitérque *Eustathius*; *Δίκαιον*, inquit, *ἀντιξενίζειν τὸν ὑπάρξαντα.*

Ἐπόντι τοίνυν φείσεται
Νέῳ τὸν ἰδίως εἰσαγίταν
Ὑπαντιάσας——. *Pindar. Pyth. Od.* V. 57.

Χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ' ἀεί.
Sophocl. Ajax, ver. 522.

Cæterùm *Eustathius* legit *ὑπάρξει.*

Ver. 288. —— *εἴ ποτ' ἦν γε.*] Vide ad *Il.* γ', 180.

Ver. 289. *Δύσμορον; ὅν που, τῆλε φίλων, &c.*]

Heu: terrâ ignotâ, canibus data praeda Latinis,
Alitibusque jaces: nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos, ——
Æn. IX, 485.

Ver. 290. *Ἠέ που ἐν πόντῳ φάγον ἰχθύες.*]

—— aut gurgite mersum
Unda ferat; piscesque impasti vulnera lambent.
Æn. X, 559.

Ibid. —— *ἠὲ χέρσου.*] *Il. ἠὲ χέρσῳ.*
Ver. 292. —— *περιστείλασα.*] *Περιμαλύψασα. Schol.*
Ver. 293. —— *ἄλοχος πολύδωρος.*] *Il.*

Κώκυσ' ἐν λεχέεσσι φίλον πόσιν, ὡς ἐπέοικεν,
Ὀφθαλμοὺς καθελοῦσα· τὸ γὰρ, γέρας ἐστὶ θανόντων.
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ποῦ δὲ νηῦς ἔστηκε θοὴ, ἢ σ' ἤγαγε δεῦρο,
Ἀντιθέους δ' ἑτάρους; ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης, οἱ δ' ἐκβήσαντες ἔβησαν;
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
Εἰμὶ γὰρ ἐξ Ἀλύβαντος, ὅθι κλυτὰ δώματα ναίω,
Υἱὸς Ἀφειδάντος, Πολυπημονίδαο ἄνακτος·
Αὐτὰρ ἐμοί γ' ὄνομ' ἐστὶν Ἐπήριτος· ἀλλά με δαίμων
Πλάγξ' ἀπὸ Σικανίης δεῦρ' ἐλθέμεν, οὐκ ἐθέλοντα·
Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ, νόσφι πόληος.
Αὐτὰρ Ὀδυσσῆι τόδε δὴ πέμπτον ἔτος ἐστὶν,

" Ploravit in lectis charum maritum, sicut decet,
" Oculos *illius* ubi-presserat: hic enim honos est mortuorum.
" Et mihi hoc dic verè, ut benè sciam,
" Quis? undè es hominum? ubinam tibi urbs et parentes?
" Ubinam autem navis stat velox, quae te vexit huc,
" Deo-paresque socios? an vector venisti
" Navi in alienâ; illi autem te-exposito discesserunt?"
Illum autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Enimverò ego tibi haec valdè accuratè narrabo:
" Sum enim ex Alybunte, ubi inclytas aedes habito,
" Filius Aphidantis, Polypemonidae regis:
" At mihi sanè nomen est Eperitus; sed me deus
" Errare-fecit à Sicaniâ, huc ut-venirem nolens:
" Navis verò mihi haec stat ad agrum, seorsùm ab urbe.
" At Ulyssi hic jam quintus annus est,

πολλοῖς δώροις γαμπτὴν ἔσα. *Schol.* Vide suprà ad ν', 378.

Ver. 294. —— ἰνίσσιν.] *Eustathius* in commentario citat ἰνιάων. Quæ fortè potior lectio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 298. Ποῦ δὲ νηῦς ἔστηκε.] Ita Vulgati. In utràque autem *Eustathii* editione scriptum est, Ποῦ δαὶ νηῦς ἔστηκε· quam lectionem et præfert *Stephanus Berglerus*, in Præfatione ad *Iliados* Editionem *Wetstenianam*, *pag.* 8. pluraque ex *Aristophane* loca adducit, ubi vocula δαὶ occurrit. Apud *Homerum* tamen, (uti fatetur vir ipse eruditus,) in vulgatis exemplaribus, nusquam reperitur hæc vocula. *Barnesius* ex conjecturâ edidit, Ποῦ δὴ νηῦς ἔστηκε. At verisimilior altera ejusdem conjectura; Ποῦ δ' ἡ νηῦς ἔστηκε· Quæ lectio firmari videtur *ver.* 307. infrà; ubi ex ά, 185. restituit ipse *Barnesius*, Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ ——. Sed et vulgata lectio hoc in loco quâ ratione ferri possit, vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 299. —— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας.] Ἐταμῶς Ἔμπορος κεῖται ὁ ἀλλοτρίας νηὸς ἐπιβάτης. *Eustath.* Vide suprà ad β', 319.

Ver. 305. Εἰμὶ γὰρ ἐξ Ἀλύβαντος.] Ἀλύβας, πόλις Ἰταλίας τὸ Μιτασάντιον, ἢ μᾶλλον Μετάσοντον ἤντινα ἐν τῇ καταλόγῳ [*Iliad.* β', 857.] Ἀλύζην ἴφη. *Schol.* Ἕτεροι δὲ, πόλιν Θεσσαλίαν ταύτην εἶπον. *Eustath.* Quæ autem hic affert *Barnesius*; " Ἀλύβας ab ἄλη, *Pere-*" *grinationem*; Ἀφειδὰς, *Munificentiam La-*" *ertæ* notare; Πολυπημονίδαι, ejusdem *Af-*" *flictiones*:" hæ verò meræ sunt ineptiæ. Quanquam eadem ferè annotat et *Eustathius*.

Ver. 306. —— Σικανίης.] Σικελίας· ὥρμησαν γὰρ φύτην Ἰζηνες, ἰλάονες ἀπὸ Σικανοῦ ποταμοῦ. *Schol.*

Ver. 307. Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν.] Ita ex Editionibus nonnullis restituit *Barnesius*. Rectè, ut videtur. Ita enim (ut ipse annotat) in omnibus legitur suprà ά, 185. ubi idem versus occurrit. Alii hîc, omissâ vocula ἥδ', legunt " Νηῦς δέ μοι ἕστηκεν," &c.

Ἐξ οὗ πεῖθεν ἕθεν, καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης,
Δύσμορος· ἦ τί οἱ ἐσθλοὶ ἔσαν ὄρνιθες ἰόντι
Δεξιοί, οἷς χαίρων μὲν ἐγὼν ἀπέπεμπον ἑοῖνον,
Χαῖρε δὲ κεῖνος ἰών· θυμὸς δ' ἔτι νωῖν ἐώλπει
Μίξεσθαι ξενίῃ, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα διδώσειν.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ἄχεος κεφάλη ἐκάλυψε μέλαινα·
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς πολιῆς, ἀδινὸν στενάχιζεν.
Τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς, ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἦδη
Δριμὺ μένος πραΰτυψε, φίλου πατρὸς εἰσαφόωντι.
Κύσσε δέ μιν περιφὺς, ἐπάλμενος, ἠδὲ προσηύδα·
Κεῖνος μέντοι ἔδ' αὐτὸς ἐγὼ, πάτερ, ὃν σὺ μετιφλῇς,
Ἦλυθον εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ἀλλ' ἴσχεο κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.

" Ex quo illinc ivit, et à meâ discessit patriâ,
" Infelix: profectò utique ei bonae erant aves eunti,
" Dextrae; quibus gaudens quidem ego dimittebam illum;
" Gaudebat autem ille abiens: animusque adhuc nobis sperabat,
" Mixtum-iri *nos* hospitio, et splendida dona daturos."
Sic dixit: illum autem doloris nebula coöperuit atra:
Ambobus verò manibus sumptum pulverem fulvum
Fudit-sibi in caput canum, crebrò gemens.
Hujus autem commovebatur animus; ad nares verò ei jam
Acer spiritus pulsavit, charum patrem intuenti.
Osculatus verò est ipsum amplectens, insiliens, et alloquebatur:
" Ille quidem hic ipse ego, pater, quem tu inquiris,
" Veni vigesimo anno in patriam terram.
" Sed contine-te à fletu, luctuque lachrymoso.

Ver. 311. Δεξιοὶ.] Αἴσιοι· ἢ ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν. *Schol.*

Ver. 312. —— θυμὸς δ' ἔτι.] *Al.* θυμὸς δέ τι.

Ibid. —— νωῖν.] *Eustathius* in commentario citat ἡμῖν.

Ver. 314. —— τὸν δ' ἄχεος κεφάλη ἐκάλυψε μέλαινα.] Vide ad *Il.* σ', 22.

Ver. 315. —— χεῦατο κόνιν αἰθαλόεσσαν Κύατο κακκεφαλῆς πολιῆς.]

Canitiem immundo deformat pulvere, et ambas
Ad cœlum tendit palmas ——————.
Æn. X, 844.

Canitiem terrâ atque infuso pulvere fœdans.
Catull. de Nuptiis Pelei et Thetidos, Carm. LXIV. *ver.* 224.

Ver. 317. —— ἀνὰ ῥῖνας δέ οἱ ἦδη Δριμὺ μένος πραΰτυψε.] Δριμὺ μένος πραΰτυψε, ἤγουν περιεπίστει τοῖς ῥωῖν· ἢ διὰ περιττόκχυ, ὡς τὰ πολλὰ, ὁ μᾶλλον ἐκκένωσιν. *Eustath.* *Aristoteles* autem hujusmodi narium affectionem ab irâ proficisci putat: Οἱ ὀσφρῶν, inquit, θυμοειδεῖς· ἰσχναίνονται γὰρ ὁ θυμὸς περὶς τοὺς πολέμους· ὅθεν καὶ Ὅμηρος, " —— Δριμὺ δ' ἀνὰ " ῥῖνας μένος —." Πάντα γὰρ τὰ ταπεινὰ ἴσως σημαίνει τὸν τοῦ θυμοῦ ἴγνορα καὶ ἰφυᾶ. *Ethic. Nicomach. lib.* III. *cap.* 11. Similitèrque *Theocritus, Idyll.* I. *ver.* 18.

Καί οἱ ἀὺ ἀμφὶ ῥῖνες χολᾷ πυκὶ μὴ κάθηται.

Ver. 319. Κύσσε.] Vide suprà ad *ver.* 235. et ad ε', 39.

Ver. 320. Κεῖνος μέντοι ἔδ' αὐτὸς ἐγὼ, πάτερ, ὃν σὺ μετιφλῇς.] Similitèr apud *Virgilium*:

—— coràm, quem quæritis, adsum
Troïus Æneas, Libycis ereptus ab undis.
Æn. I, 595.

Et apud *Martialem*:

Hic est, quem legis, ille, quem requiris.
Lib. I. *Epigram.* i. *ver.* 1.

Ver. 321. —— εἰκοστῷ ἔτεϊ ἐς.] Vide suprà ad σ', 206.

Ver. 322. Ἀλλ' ἴσχεο κλαυθμοῖο.] Pronuntiabatur ἴσχεο, vel ἴσχεο· ut rectè notavit

Ἐκ γάρ τοι ἐρέω· (μάλα δὲ χρὴ σπευδέμεν ἔμπης·)
Μνηστῆρας κατέπεφνον ἐν ἡμετέροισι δόμοισι,
Λώβην τινύμενος θυμαλγέα, καὶ κακὰ ἔργα.
Τὸν δ' αὖ Λαέρτης ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Εἰ μὲν δὴ Ὀδυσεύς γε, ἐμὸς πάϊς, ἐνθάδ' ἱκάνεις,
Σῆμά τί μοι νῦν εἰπὲ ἀριφραδές, ὄφρα πεπoίθω.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Οὐλὴν μὲν πρῶτον τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσι,
Τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι
Οἰχόμενον· σὺ δέ με προΐεις καὶ πότνια μήτηρ
Ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον μητρὸς φίλον, ὄφρ' ἂν ἐλοίμην
Δῶρα, τὰ δεῦρο μολών μοι ὑπέσχετο, καὶ κατένευσεν.
Εἰ δ' ἄγε, τοι καὶ δένδρε', ἐϋκτιμένην κατ' ἀλωὴν,
Εἶπω, ἅ μοι πάρ' ἔδωκας, ἐγὼ δ' ἤτεόν σε ἕκαστα,
Παιδνὸς ἐών, κατὰ κῆπον ἑπισπόμενος· διὰ δ' αὐτῶν
Ἰκνεύμεσθα, σὺ δ' ὠνόμασας καὶ εἶπες ἕκαστα.
Ὄγχνας μοι δῶκας τρισκαίδεκα, καὶ δέκα μηλέας,
Συκέας τεσσαράκοντ'· ὄρχους δέ μοι ὧδ' ὀνόμηνας

" Edicam enim tibi; (valdè autem oportet festinare omninò:)
" Procos interfeci in nostris aedibus,
" Contumeliam ulciscens animo-gravem, et mala opera."
Ei autem rursùs Laërtes respondebat, dixitque:
" Siquidem reverà Ulysses utique, meus filius, huc venisti,
" Signum aliquod mihi nunc dic manifestum, ut persuadear."
Illum verò respondens allocutus est solers Ulysses:
" Cicatricem quidem primùm hanc animadverte oculis,
" Quam in Parnasso mihi inflixit sus albo dente
" Peregrè-profecto: tu verò me emiseras et veneranda mater
" Ad patrem Autolycum matris charum, ut acciperem
" Dona, quae huc profectus mihi promiserat et annuerat.
" Quin age, tibi et arbores, benè-culto in arboreto,
" Dicam, quas mihi olim dedisti; ego autem poscebam à te singulas,
" Puer cùm-essem, per hortum comitans; per ipsas verò
" Ibamus, tu autem nominàsti et dixisti singulas.
" Pyros mihi dedisti tredecim, et decem malos,
" Ficos quadraginta, vitium-ordines verò mihi hìc disertè-dixisti

Barnesius. Similitèr ἤτεον, infrà *ver.* 336. pronuntiabatur ἤτεον, vel ἤτεων. Vide ad *Il.* ι, 116.

Ver. 333. —— μάλα δὲ χρὴ σπευδέμεν.] Διὰ τὸ παραδοξότατον πάλαισμα ἐκ τῶν Ἰθακησίων αἰνίσσεται τῶν. *Eustath.*

Ver. 335. —— τινύμενος.] Vide ad *Il.* β', 43. γ', 260 et 279.

Ver. 331. Τὴν ἐν Παρνησῷ.] Vide suprà ad ε', 393. *&c.*

Ver. 335. Εἰ δ' ἄγε.] Particulæ Εἰ, hoc in loco, vis hujusmodi est: " *Sin hoc tibi non* " *satis visum fuerit;*" Vel, " *Sin alia ad-* " *huc indicia postules; Age,*" *&c.*

Ibid. —— καὶ δένδρε'.] Εἶπω, ἅ μοι πάρ' ἔδωκας.] Καὶ τῷ ταυρὶ ἰδιαίτατόν τι γνώρισμα παραδιδοὺς εἰκότως τῷ τέκνῳ σημεῖ ἐν ἄρσι ἰδεῖναι, ἀπαριθμεῖσθαι καὶ λέγειν τῷ Λαέρτῃ, " ἅ " μοι πατὴρ" φησὶν " ἔδωκας," *&c. Eustath.*

Ver. 339. Ὄγχνας.] *Al.* Ὄχνας. Vide suprà ad *ver.* 246. et ή, 115.

Ver. 340. —— ὄρχους δέ.] Ὀρχὸς γάρ ἐστιν ὁ βότρυς, οἷς ὁ ἐνιδύεται τὰ φυτὰ σχοῖς μόσχους —— Ὁ δὲ Ἡσίοδος ἐχὼν λέγει τὸν ὁ-

Δώσειν πεντήκοντα, διατρύγιος δὲ ἕκαστος
Ἦην· ἔνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν,
Ὁππότε δὴ Διὸς ὧραι ἐπιβρίσειαν ὕπερθεν.
Ὣς φάτο· τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
Σήματ' ἀναγνόντος, τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.
Ἀμφὶ δὲ παιδὶ φίλῳ βάλε πήχεε· τὸν δὲ προτί οἱ
Εἶλεν ἀποψύχοντα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἄμπνυτο, καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
Ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβόμενος προσέειπε·
Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥα ἔτ' ἐστὲ θεοὶ κατὰ μακρὸν Ὄλυμπον,
Εἰ ἐτεὸν μνησῆρες ἀτάσθαλοι ὕβριν ἔτισαν.
Νῦν δ' αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μὴ τάχα πάντες
Ἐνθάδ' ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι, ἀγγελίας δὲ

" Daturum *te* quinquaginta; penitùs-vindemialis autem unusquisque
" Erat; illic nempè uvae omnigenae insunt,
" Quandò demùm Jovis tempestates incubuerint desuper."
Sic dixit: ejus autem ibidem soluta sunt genua et charum cor,
Signa agnoscentis, quae ei accurata dixerat Ulysses.
Circum verò filium charum jecit brachia; eum autem ad se
Cepit animâ-deficientem multa-passus nobilis Ulysses.
At postquam *is* spiritum-recepit, et in mentem animus collectus est,
Iterùm verbis respondens allocutus est:
" Jupiter pater, profectò utique adhuc estis dii in magno Olympo,
" Si reverâ proci improbi injuriam luerunt.
" Nunc autem gravitèr timeo in mente, ne citò omnes
" Huc adveniant Ithacenses, nuncios verò

στίστιχον φυτείαν τῶν ἀμπέλων' ['Ασπὶς Ἡρακλ. ver. 293. 294.] " Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους " ἴφιον —— βότρυας μιγάλων ἀπὸ ἐχέων" — καὶ πάλιν, [ver. 296. 297.] " —— παρὰ " δὲ σφισιν ἐχὲς Χρυσὸς ἦν." Ἐστὶ δὲ ὅτι ὀπλοὶ καὶ ἄσπιν. *Etymolog. Magn.* ad vocem Ὀρχατος.

Ver. 341. —— διατρύγιος δὲ ἕκαστος Ἦην.] Τὸ δὲ " διατρύγιος" ἄπαξ μὲν καὶ αὐτὸ εἴρηται τῷ Πανυῇ, σημαίνει δὲ ἄμπελον, ἧς οἱ καρποὶ ἐν διαφόροις καιροῖς πεπαίνονται· δὸ καὶ ἴφη, " ἔνθα " σταφυλαὶ παντοῖαι." Ἕτεροι δὲ διατρυγίους φασὶν ὄρχους, οὐ μόνον οἰνικούς, ἀλλὰ καὶ ὀνδρηκούς, τοὺς μὴ πάνυ πυκνούς, ἀλλὰ τοιούτους ὡς μεταξὺ τῶν κατὰ τὰ φυτὰ στοίχων παρεσπάρθαι τι τῶν στοίχων καὶ οἷον τρυγᾶσθαι. *Eustath.* Rectiùs autem, ut opinor, vocem διατρύγιος interpretèris " *Penitùs-vindemialis* :"

—— ὅτε τρυγόωσι ἀλωήν. *Iliad. σ', 566.*

—— ἐτίρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν. *Odyss. ή, 124.*

Οἱ δ' ἐτρύγων οἶνας ——. *Hesiod.* Ἀσπ. Ἡρακλ. 292.

Ver. 343.—ἐπιβρίσειαν.] Vide ad *Il. ή*, 343.

Ver. 345. —— πέφραδ'.] Vide ad *Il. β*, 314. et ξ', 500.

Ver. 347. Εἶλεν.] *Al.* Εἷλεν.

Ver. 360. —— ἦ ῥα ἔτ' ἐστὲ θεοί.] Ita apud *Euripidem* :

Νῦν τάνδ' ἄλωτον ἡμέραν ἥκω' ἐγὼ,
Θεοὺς νομίζων, καὶ δοκῶ τὰς συμφορὰς
Ἔχειν ἴλασσον, τῶνδε τυγχάνων λιτῶν.
Supplices, ver. 731.

Et apud *Livium* : " Pro se quisque, *Deos* " *tandem esse, et non negligere humana, fre-* " *munt.*" *Lib.* III. § 56. Et *Torquatus*, apud eundem : " *Est coeleste numen! Est,* " *magne Jupiter!*" *Lib.* VIII. § 6. Nec dissimilitèr apud *Lucanum* :

—— sunt nobis nulla profectò
Numina; cùm caeco rapiantur saecula casu;
Mentimur regnare Jovem ——.
Pharsal. lib. VII, 445.

Ver. 351. —— ἀτάσθαλοι.] *Al.* ἀτάσθαλον.

Ibid. —— ἔτισαν.] Vide ad *Il. ί*, 508. et χ', 19. 20.

Ver. 352. —— δείδοικα.] Vide ad *Il. γ*, 756.

Ver. 353. —— ἐπέλθωσιν Ἰθακήσιοι.] Βετ-

Πάντη ἐποτρύνωσι Κεφαλλήνων πολίεσσι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων·
Ἀλλ' ἴομεν προτὶ οἶκον, ὃς ὀρχάτου ἐγγύθι κεῖται·
Ἔνθα δὲ Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην
Προΰπεμψ', ὡς ἂν δεῖπνον ἐφοπλίσσωσι τάχιστα.
Ὣς ἄρα φωνήσαντε, βάτην πρὸς δώματα καλά.
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἵκοντο δόμους εὖ ναιετάοντας,
Εὗρον Τηλέμαχον καὶ βουκόλον ἠδὲ συβώτην,
Ταμνομένους κρέα πολλὰ, κερωντάς τ' αἴθοπα οἶνον.
Τόφρα δὲ Λαέρτην μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
Ἀμφίπολος Σικελὴ λοῦσεν, καὶ χρῖσεν ἐλαίῳ·
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαῖναν καλὴν βάλεν· αὐτὰρ Ἀθήνη
Ἄγχι παρισταμένη μέλε' ἤλδανε ποιμένι λαῶν,
Μείζονα δ', ἠὲ πάρος, καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι.
Ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ· θαύμαζε δέ μιν φίλος υἱὸς,
Ὡς ἴδεν ἀθανάτοισι θεοῖς ἐναλίγκιον ἄντην·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

" Circumquaque expediant Cephallenorum ad urbes."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Confide, nè tibi haec in mente tuâ curae-sint;
" Sed eamus ad domum, quae hortum prope jacet:
" Illuc verò Telemachum et bubulcum et subulcum
" Praemisi; ut coenam appararent citissimè."
Sic utique locuti, iverunt ad aedes pulchras.
Hi autem quandò jam pervenerunt ad aedes habitantibus-commodas,
Invenerunt Telemachum et bubulcum et subulcum,
Incidentes carnes multas, miscentesque generosum vinum.
Interim verò Laërtem magnanimum suâ in domo
Famula Sicula lavit, et unxit oleo;
Circumque deindè laenam pulchram jecit: at Minerva
Propè astans membra auctavit pastori populorum,
Majoremque, quàm anteà, et crassiorem fecit ad-intuendum.
E balneo verò is egressus est; admirabatur autem ipsum charus filius,
Ut vidit immortalibus diis similem coràm;
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est:

---

nesius ex conjecturâ edidit ἐπιλέψωσι β' Ἰθακήσιοι. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 354. —— Κεφαλλήνων πολίεσσι.] Ita rectè ex *Eustathii* commentario, et ex *Odyss.* φ', 252. restituit *Barnesius*. In vulgatis hîc corruptè editum est πολίεσσι· ac si esset videlicèt ex πολύς.

Ver. 363. Ταμνομένους.] Vide ad *Il.* τ', 180.

Ibid. —— κερώντάς τ' αἴθοπα οἶνον.] Τουτέστιν, ἐμβάλλοντας τὴς κρατῆρας. *Eustath.* " Τὸ κερᾶν, sive κεράσαι, licèt *miscere* pro" priè significet, usurpatur tamen simplici" tèr ἀντὶ τοῦ ἐγχεῖν, καὶ διδόναι πίνειν pro " *infundere* in calicem scil. sive cyathum, " et *bibendum porrigere*." *Gataker. Adversar. Miscellan. Posthum. cap. 5.* ubi hunc *Homeri* locum adducit.

Ver. 366. —— αὐτὰρ Ἀθήνη —— μείλα ἤλδανε ποιμένι λαῶν.] Ἤτοι ἐὐτραφῆ καὶ λιπαρὰ ἐποίει, εὐφύουσα τὰ μέλη. *Porphyr. Quaest. Homeric.* 10. Vide et suprà ad σ', 175. et ψ', 156.

Ver. 368. Μείζονα δ'.] Apud *Eustathium* in commentario, Μείζονά σ'.

Ὦ πάτερ, ἦ μάλα τίς σε θεῶν αἰειγενετάων
Εἶδός τε μέγεθός τε, ἀμύμονα θῆκεν ἰδέσθαι.
Τὸν δ' αὖ Λαέρτης πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Αἴ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Οἷος Νήριπον εἷλον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀκτὴν Ἠπείροιο, κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων,
Τοῖος ἐών τοι χθιζὸς ἐν ἡμετέροισι δόμοισι,
Τεύχε' ἔχων ὤμοισιν, ἰφθιστάμενος, καὶ ἀμύνειν
Ἀνδρας μνηστῆρας· τῷ κε σφέων γούνατ' ἔλυσα
Πολλῶν ἐν μεγάροισι, σὺ δὲ φρένας ἔνδον ἰάνθης.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν παύσαντο πόνου, τεύχοντό τε δαῖτα,
Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
Ἔνθ' οἱ μὲν δείπνῳ ἐπεχείρεον· ἀγχίμολον δὲ
Ἦλθ' ὁ γέρων Δολίος, σὺν δ' υἱέες ποῖο γέροντος
Ἐξ ἔργων μογέοντες· ἐπεὶ προμολοῦσα κάλεσσε
Μήτηρ, γρηῢς Σικελὴ, ἣ σφέας τρέφε· καί ῥα γέροντα
Ἐνδυκέως κομέεσκεν, ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔμαρπτε.
Οἱ δ' ὡς οὖν Ὀδυσῆα ἴδον, φράσσαντό τε θυμῷ,
Ἔσταν ἐνὶ μεγάροισι πεφηπότες· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς

" O pater, certè omninò aliquis te deorum sempiternorum
" Formâque staturâque, egregium fecit ad-intuendum."
Eum autem rursùs Laërtes prudens contrà allocutus est:
" Utinam, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Qualis Nericum cepi, benè-aedificatam urbem,
" Littus Continentis, Cephallenibus imperans,
" Talis existens tibi hesternus in nostris aedibus,
" Arma habens humeris, astitissem, et propulsâssem
" Viros procos; eò ipsorum genua solvissem
" Multorum in aedibus; tu verò mente intùs laetatus fuisses."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Illi autem postquam cessârant à labôre, apparaverantque convivium,
Ordine sedebant in sedilibusque soliisque:
Ibi illi quidem prandio manus-admovebant; propè autem
Venit senex Dolius, unâque filii hujus senis
Ex operibus fatigati; quippè egressa vocaverat
Mater, anus Sicula, quae ipsos nutriebat; et sanè senem
Studiosè curabat, postquam senectus corripuerat.
Illi verò ut Ulyssem viderunt, agnoverunque animo,
Steterunt in aedibus attoniti; at Ulysses

Ver. 375. 376. Αἴ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, — Οἷος Νήριπον εἷλον.] Ὁ μοι παρεληλυθότων ἐνιαυτῶν! Οἷος ἐγὼ ἦν, ὅτε πρῶτον ἐσ ἀκμὴν ἦλθον, περὶ Πραίνεστον ὑπ' αὐτὴν. Æn. VIII, 560.

Ver. 376. Οἷος Νήριπον εἷλον, —— Ἀκτὴν Ἠπείροιο.] Ἡ Λευκὰς, Ἡρωδιάνου οὐκ ἰσθμὸν ἀπολιμπάνουσα, νῆσος γίγνεται, ἀπὸ πρώτου οὕτω πεσοῦσα τοῦτο γάρ φησι λέγων τὸν Λαέρτην· " Οἷος Νήριπον εἷλον ἰϋκτίμενον πτολίεθρον, " Ἀκτὴν Ἠπείροιο." *Strabo, Geograph. lib.* I, *pag.* 102. *al.* 59. Vide et eundem, *lib.* X, *pag.* 693. *al.* 451. 452.

Ver. 388. — γέροντα Ἐνδυκέως κομέεσκεν.]

Μειλιχίοις ἐπέεσσι παραυτόμενος προσέειπεν·
Ὦ γέρον, ἦ ἐπὶ δεῖπνον· ἀπαλιλάθεσθε δὲ θάμβεος·
Δηρὸν γὰρ σίτῳ ἐπιχειρήσειν μεμαῶτες
Μίμνομεν ἐν μεγάροις, ὑμέας ποτιδέγμενοι αἰεί.
Ὣς ἄρ' ἔφη· Δολίος δ' ἰθὺς πίε, χεῖρε πετάσσας
Ἀμφοτέρας· Ὀδυσεὺς δὲ λαβὼν κύσε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ νόστησας ἐελδομένοισι μάλ' ἡμῖν,
Οὐδέ τ' ὀϊομένοισι, θεοὶ δέ σε ἤγαγον αὐτοὶ,
Οὖλέ τε, καὶ μέγα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν·
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἦ ἤδη σάφα οἶδε περίφρων Πηνελόπεια
Νοστήσαντά σε δεῦρ', ἦ ἄγγελον ὀτρύναμεν.
Τὸν δ' ἀταμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ γέρον, ἤδη οἶδε· τί σε χρὴ ταῦτα κήδεσθαι;

Blandis verbis compellans allocutus est:
" O senex, sede ad prandium; obliviscimini verò stuporis;
" Dudùm enim cibo manus-admovere cupientes
" Manebamus in aedibus, vos expectantes semper."
Sic utique dixit: Dolius autem rectà ivit, manibus passis
Ambabus; Ulyssisque prehensam osculatus est manum ad carpum;
Et ipsum compellans verbis alatis allocutus est:
" O chare, quandoquidem rediisti cupientibus valdè nobis,
" Non verò et expectantibus, dii autem te duxerunt ipsi;
" Salveque, et magnoperè gaude; dii verò tibi prospera dent:
" Et mihi hoc dic verum, ut benè sciam,
" An jam certò nôrit prudens Penelope
" Reversum te huc, an nuncium expediamus."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" O senex, jamjam novit; quid te oportet haec curare?"

Τὸν Δολίον, ἢ τὸν Λαέρτην. *Eustath.* Sed de *Dolio* omninò intelligendum hoc, liquet ex præcedenti *ver.* 386.

Ἦλθ' ὁ γέρων Δολίος, σὺν δ' υἱῆς οἷο γέροντος.

Ver. 394. — μεμαῶτες.] Vide ad *Il.* ν', 46.

Ver. 397. —— Ὀδυσεὺς δὲ λαβὼν κύσε χεῖρ'.] In vulgatis scriptum est Ὀδυσεὺς δὲ λαβών, &c. *Eustathius* autem; Ἐν γυναικῇ Αἰολικῇ, (inquit,) ἢ Δωρικῇ, εἰρῆσθαι παρὰ πεδάσει μετὰ στιγμασμένου τόνου τὸ Ὀδυσεὺς· καὶ δηλοῖ ὅτι ὁ Δολίος τὴν τοῦ Ὀδυσέως λαβὼν ἐφίλησε χεῖρα· ὡς γὰρ περὶ ἑλίγων, [suprà *ver.* 39.] τὸ " ἰαλεμάθεσθε Θάμβεος" Θάμβεως εἶπεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ Ὀδυσέος Ἰωνικὸν συπέλιξε εἰς τὸ Ὀδυσεύς. Rectè omninò. Alioqui enim sequens oratio, quæ manifestè *Dolii* est, *Ulyssi* tribuetur. Et *Barnesius* ex *Etymologico Magno* Editionibusque nonnullis, Ὀδυσεῦς edidit. Porrò Editio *Wetsteniana* habet Ὀδυσῆος.

Ibid. —— κύσε.] Vide suprà ad ε', 39.

Ver. 400. —— θεοὶ δέ σε ἤγαγον.] *Al.* θεοὶ δέ σ' ἀνήγαγον.

Ver. 401. Οὖλέ τε, καὶ μέγα χαῖρε.] Τὸ δὲ " Οὖλε," καὶ τὸν ἀνελ τοῦ ὑγιαινε· τουτέστιν, ὅλος καὶ ὑγιὴς ἴσο. *Eustath.* Οὖλιον δ' Ἀπόλλωνα καλοῦσι τινὰ καὶ Μιλήσιοι, καὶ Δήλιοι, [*Al.* Πύθιοι,] οἷον ὑγιαστικὸν καὶ σωστικόν· τὸ γὰρ οὖλον, ὑγιαῖνον· ἀφ' οὗ καὶ τὸ οὐλὴ, καὶ " Οὖλέ τε, καὶ " μέγα χαῖρε." *Strabo, Geograph. lib.* XIV. *pag.* 942. *al.* 635. Similiter et *Macrobius*: " Eundem Deum [*Apollinem*] præstantem " salubribus causis, Οὔλιον appellant; id est, " sanitatis auctorem;" ut ait Homerus: " Οὖλέ τε, καὶ μέλα χαῖρε." *Saturnal. lib.* I. *cap.* 17. Apud *Homerum* in *Iliade* et *Odyssea* non alibi occurrit hæc vox.

Ibid. —— μέγα χαῖρε.] *Al.* μέλα χαῖρε. Atque ita citat *Macrobius* loco jam suprà adducto.

Ὣς φάθ'· ὁ δ' αὖτις ἆρ' ἕζετ' ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου.
Ὣς δ' αὖτως παῖδες Δολίου κλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
Δειπανόωντ' ἐπέεσσι, καὶ ἐν χείρεσσι φύοντο·
Ἐξείης δ' ἔζοντο παρὰ Δολίον πατέρα σφῶν.
Ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο.
Ὄσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντη,
Μνηστήρων στυγερὸν θάνατον καὶ κῆρ' ἐνέπουσα·
Οἱ δ' ἆρ' ὁμῶς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος,
Μυχμῷ τε στοναχῇ τε, δόμων προπάροιθ' Ὀδυσῆος·
Ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον, καὶ θάπτον ἕκαστοι·
Τοὺς δ' ἐξ ἀλλάων πολίων οἰκόνδε ἕκαστον
Πέμπον ἄγειν ἁλιεῦσι, θοῆς ἐπὶ νηυσὶ τιθέντες·
Αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι, ἀχνύμενοι κῆρ.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσιν δ' Εὐπείθης ἀνά θ' ἵστατο, καὶ μετέειπεν·
Παιδὸς γάρ οἱ ἄλαστον ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔκειτο,
Ἀντινόου, τὸν πρῶτον ἐνήρατο δῖος Ὀδυσσεύς·

S': dixit: ille verò rursùs deindè sedit benè-politâ in sede.
Sic autem paritèr filii Dolii inclytum circa Ulyssem,
Blandè-compellabant verbis, et manibus inhaerebant:
Ordine verò sedebant juxta Dolium patrem ipsorum.
Sic illi quidem circa prandium in aedibus se-occupabant.
Fama verò nuncia citò per urbem ibat undique,
Procorum gravem mortem et fatum indicans:
Illi autem simul audientes ibant aliundè alius,
Cum strepituque gemituque, aedes ante Ulyssis:
Exportabant verò cadavera aedibus, et sepeliebant singuli:
Eos autem qui erant ex aliis urbibus, domum unumquemque
Mittebant vehendos piscatoribus, velocibus navibus imponentes:
Ipsi verò in concionem iverunt conferti, dolentes corde.
At postquam congregati erant, et frequentes convenerant,
Inter eos utique Eupithes surrexitque, et locutus est;
Ob-filium enim ei indelebilis in mente dolor manebat,
Antinoum, quem primum interfecerat nobilis Ulysses:

Ver. 410. —— σφῶν.] *Al.* σφίων et σφίν.

Ver. 412. Ὄσσα δ' ἄρ' ἄγγελος ὦκα κατὰ πτόλιν ᾤχετο.] Apud *Eustathium* in commentario, Ὄσσα δὲ ἄγγελος.

Extemplò Libyæ magnas it fama per urbes;
Fama, malum quo non aliud velocius ullum. *Æn.* IV, 173.

Fama ——————.
Spargitur in turmas, salito pernicior index,
Cùm lugenda refert ——————.
Statius, Thebaid. lib. IX. 33. 34.

Ver. 415. —— προπάροιθ' Ὀδυσῆος.] *Barnesius* inter varias lectiones, προπάροιθεν Ὀδυσσῆος. Vide suprà ad *ver.* 397.

Ver. 416. Ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον, καὶ θάπτον ἕκαστοι.]

Constituere pyras, huc corpora quisque suorum
More tulère patrum ——. *Æn.* XI, 185.

Ibid. —— ἕκαστοι.] Apud *Eustathium* in commentario, ἕκαστον.

Ver. 417. —— οἰκόνδε ἕκαστον.] *Al.* οἶκόνδ' ἕκαστος.

Ver. 418. Πέμπον ἄγειν ἁλιεῦσι.] Ἁλιεῖς δὲ τοὺς πορθμέας δοκεῖ λέγειν, ὧν μάλιστα χρεία ἦν τις τὸ νεκραγωγεῖν, ὅτις ἰσοῖ νεκρὸν ἄγειν ἐπιφορτιστὰς δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 419. Αὐτοὶ δ' εἰς ἀγορὴν κίον ἀθρόοι.]

Olli convenêre, fluuntque ad regia plenis
Tecta viis ——————. *Æn.* XI, 256.

Τοῦ ὅγε δακρυχέων, ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ φίλοι, ἦ μέγα ἔργον ἀνὴρ ὅδε μήσατ' Ἀχαιοῖς·
Τοὺς μὲν σὺν νήεσσιν ἄγων πολίας τε καὶ ἐσθλοὺς,
Ὤλεσε μὲν νῆας γλαφυρὰς, ἀπὸ δ' ὤλεσε λαούς·
Τοὺς δ' ἐλθὼν ἔκτεινε Κεφαλλήνων ὀχ' ἀρίστους.
Ἀλλ' ἄγετε, πρὶν τοῦτον ἢ ἐς Πύλον ὦκα ἱκέσθαι,
Ἢ καὶ ἐς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοὶ,
Ἴομεν· ἦ καὶ ἔπειτα κατηφέες ἐσσόμεθ' αἰεί·
Λώβη γὰρ τάδε γ' ἐστὶ καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
Εἰ δὴ μὴ παίδων τε κασιγνήτων τε φονῆας
Τισόμεθ', οὐκ ἂν ἔμοιγε μετὰ φρεσὶν ἡδὺ γένοιτο
Ζωέμεν· ἀλλὰ τάχιστα θανὼν φθιμένοισι μετείην.
Ἀλλ' ἴομεν, μὴ φθέωσι περαιωθέντες ἐκεῖνοι.
Ὣς φάτο δακρυχέων· οἶκτος δ' ἕλε πάντας Ἀχαιούς.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μέδων καὶ θεῖος ἀοιδὸς,
Ἐκ μεγάρων Ὀδυσῆος, ἐπεὶ σφέας ὕπνος ἀνῆκεν·
Ἕσταν δ' ἐν μέσσοισι· τάφος δ' ἕλεν ἄνδρα ἕκαστον.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς

Ob hunc ille lachrymas-fundens concionatus est, et inter-eos-dixit:
" O amici, certè magnum opus vir hic molitus est Achivis:
" Alios quidem cum navibus ducens multosque et eximios,
" Perdidit quidem naves cavas, perdidit autem populos:
" Alios autem reversus interfecit Cephallenorum longè optimos.
" Sed agite, antequam hic vel in Pylum citò iverit,
" Vel et in Elidem divinam, ubi dominantur Epeï,
" Eamus; aut et posteà ignominiosi erimus semper:
" Contumelia enim haec sunt et futuris auditu.
" Si jam non filiorumque fratrumque interfectores
" Ulciscamur; non mihi quidem in mente dulce fuerit
" Vivere, sed citissimè mortuus defunctus interfuero.
" Sed eamus, nè praeveniant transgressi illi."
Sic dixit, lachrymas-fundens: commiseratio autem cepit omnes Achivos.
Propè verò ad ipsos venit Medon et divinus cantor,
Ex aedibus Ulyssis; postquam ipsos somnus reliquerat;
Steteruntque in mediis: stupor autem cepit virum unumquemque.
Inter eos verò locutus est Medon, prudentia doctus:
" Audite jam nunc me, Ithacenses; non enim Ulysses

Ver. 425. —— Ἀχαιοῖς.] *Al.* Ἀχαιούς.

Ver. 426. —— σὺν νήεσσιν ἄγων.] *Eustathius* in commentario legit, ἐν νήεσσιν ἄγων.

Ver. 430. —— ἐς Ἤλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.] Vide suprà ν', 275.

Ver. 431. Ἴομεν· ἦ καὶ ἔπειτα.] Ἐν δὲ τῷ, " Ἴομεν," καὶ, " Ἀλλ' ἴομεν," [infrà *ver.* 436.] καὶ, " Μὴ ἴομεν," [*ver.* 461.] διαφορὰν διχόνοιαν συνήθης φαίνεται· τὸ μὲν γὰρ " Ἴομεν" ἐπιτίμα τὴν ἀρχαιοτέραν, τὰ δὲ λοιπὰ συνεπίλλυδι αὐτήν *Eustath.* Vide autem ad *Il.* ν', 103. et ὁ, 24.

Ver. 432. —— τάδι.] *Al.* τόδι.

Ver. 436. —— φθέωσι.] *Al.* φθῶσι. Quo modo scilicèt et φθέωσι pronuntiabatur. Similitèr σφέας infrà *ver.* 439. pronuntiabatur σφᾶς· nam *ultimam* producit.

Ibid. —— περαιωθέντες ἐκεῖνοι.] Εἰς Πύλον δηλαδὴ, ἢ καὶ εἰς Ἤλιδα. *Eustath.*

Ver. 442. —— οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς Ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν τάδε μήσατο.] Ita *Iliad.* ι', 185.

Ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν τάδε μήσατο ἔργα·
Αὐτὸς ἐγὼν εἶδον θεὸν ἄμβροτον, ὅς ῥ' Ὀδυσῆϊ
Ἐγγύθεν ἱστήκει, καὶ Μέντορι πάντα ἐῴκει.
Ἀθάνατος δὲ θεὸς τοτὲ μὲν προπάροιθ' Ὀδυσῆος
Φαίνετο θαρσύνων, τοτὲ δὲ μετὰ δμῳὰς ὀρίνων
Θοῦνε κατὰ μέγαρον· τοὶ δ' ἀγχίστῑνοι ἔπιπτον.
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος ἧρει.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἷος ὄπᾳ πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Ὃς σφιν ἰὼν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,τῑ κεν εἴπω·
Ὑμετέρῃ κακότητι, φίλοι, τάδε ἔργα γένοντο·
Οὐ γὰρ ἐμοὶ πείθεσθ', οὐ Μέντορι ποιμένι λαῶν,
Ὑμετέρους παῖδας παταπαύεμεν ἀφροσυνάων·
Οἳ μέγα ἔργον ἔρεζον ἀτασθαλίῃσι κακῇσι,
Κτήματα κείροντες, καὶ ἀτιμάζοντες ἄποινα

" Immortalibus invitis diis haec molitus est opera:
" Ipse ego vidi deum immortalem, qui scilicèt Ulyssem
" Propè stetit, et Mentori omnia similis erat.
" Immortalis verò deus aliquandò quidem ante Ulyssem
" Apparebat animans, aliquandò autem procos turbans
" Ruebat per domum; illi verò conferti cadebant."
Sic dixit: eos verò omnes pallidus timor subiit.
Inter eos autem et locutus est senex heros Halitherses
Mastorides: is enim solus videbat antè et ponè:
Qui inter ipsos rectè-sentiens concionatus est et dixit:
" Audite jam nunc me, Ithacenses, quodcunque dicam;
" Vestro vitio, ò amici, haec opera facta sunt:
" Non enim mihi parebatis, non Mentori pastori populorum,
" Ut vestros filios desinere-faceretis à stultitiis;
" Qui magnum opus faciebant improbitate malâ,
" Possessiones attondentes, et dedecorantes uxorem

Οὐχ ὧγ' ἄνυδι θεῶ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι
Ἕστηκ' ἀθανάτων ——————.

—— non hæc sine numine Divûm
Eveniunt ——————. Æn. II, 777.

Cæterùm refertur hic vocula γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur; " *Cavete quid faciatis, non* " *ENIM*," &c. Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 444. —— ὅς ῥ' Ὀδυσῆϊ.] *Eustathius* in commentario citat, ἐς Ὀδυσῆϊ. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 446. 447. —— τοτὲ μὲν —— τοτὲ δὲ.] *Al.* ποτὲ μὲν —— ποτὲ δὲ. Atque ita edidit *Barnesius.*

Ibid. —— προπάροιθ' Ὀδυσῆος.] *Al.* προπάροιθεν Ὀδυσσῆος. Ut suprà *ver.* 415.

Ver. 448. —— ἀγχίστῑνοι.] *Al.* ἀγχιστῖνοι, et ἀγχιστῖνοι.

Ver. 449. —— τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος ἧρει.]

Tum verò tremefacta novus per pectora cunctis
Insinuat pavor ——————. Æn. II, 728.

Ver. 451. —— ἵξεν ὀπίσσω καὶ πρόσσω.]

—— novit namque omnia vates,
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. Virg. Georg. IV, 392.

Ver. 454. 456. Ὑμετέρῃ —— Ὑμετέρους.] *Henricus Stephanus* inter varias lectiones, Ἡμετέρῃ —— Ἡμετέρους. Sed minùs recte utrobique. Uti observavit *Barnesius.*

Ver. 456. —— παυσανέμεν.] Vide suprà ad β', 168. et 244.

Ver. 457. —— ἔρεζον.] *Al.* ἔρεξαν.

Ἀνδρὸς ἀριστῆος· τὸν δ' οὐκ ἔτι φάντο νέεσθαι·
Καὶ νῦν ὧδε γένοιτο· πίθεσθέ μοι, ὡς ἀγορεύω·
Μὴ ἴομεν, μή πού τις ἐπίσπαστον κακὸν εὕρῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρ' ἀνήϊξαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ
Ἡμίσεων πλείους· τοὶ δ' ἀθρόοι αὐτόθι μεῖναν.
Οὐ γάρ σφιν ἅδε μῦθος ἐνὶ φρεσὶν, ἀλλ' Εὐπείθει
Πείθοντ'· αἶψα δ' ἔπειτ' ἐπὶ τεύχεα ἐσσεύοντο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἕσσαντο περὶ χροῒ νώροπα χαλκὸν,
Ἀθρόοι ἠγερέθοντο πρὸ ἄστεος εὐρυχόροιο.
Τοῖσιν δ' Εὐπείθης ἡγήσατο νηπιέησιν·
Φῆ δ' ὅγε τίσεσθαι παιδὸς φόνον· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἀψ ἀπονοστήσειν, ἀλλ' αὐτοῦ πότμον ἐφέψειν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη Ζῆνα Κρονίωνα προσηύδα·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Εἰπέ μοι εἰρομένῃ, τί νύ τοι νόος ἔνδοθι κεύθει;
Ἦ προτέρω πόλεμόν τε κακὸν καὶ φύλοπιν αἰνὴν,
Τεύξεις; ἦ φιλότητα μετ' ἀμφοτέροισι τίθησθα;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, τί μ' ταῦτα διείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς;

" Viri optimi; ipsum verò non ampliùs putabant rediturum:
" Et nunc sic fiat; parete mihi, sicut dico:
" Nè eamus, nequà aliquis accersitum malum inveniat."
Sic dixit: hi autem deindè surrexerunt magno *cum* clamore
Dimidiis plures; illi verò conferti illic manserunt.
Non enim ipsis placuit sermo in mente; sed Eupitheo
Parebant: statim autem posteà ad arma ruebant.
At postquam induerant-se circum corpus splendido aere,
Conferti congregabantur ante urbem spatiosam.
Ipsis autem Eupithes praefuit stultitiis:
Putabat verò ille ulturum *se* filii caedem; neque sanè erat
Retrò reversurus, sed illic fatum obiturus.
At Minerva Jovem Saturnium allocuta est:
" O pater noster, Saturnie, summe regum,
" Dic mihi interroganti, quid jam tibi mens intùs occultat?
" Nunquid ulteriùs bellumque malum et pugnam gravem
" Facies? an amicitiam inter utrosque statuis?"
Illam autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Filia mea, cur me haec percontaris, et interrogas?

Ver. 461. —— ἐπίσπαστον.] Καταχρηστικῶς σημαίνει τὸ ἐπόμενον, ὅ ἐστιν, ὃ ἑαυτῷ τις ἐπισπᾶται. *Schol.* à *Barnesio* ex MS. *Aloysii Alemanni* excerpt.

Ver. 463. —— αὐτόθι μεῖναν.] *Eustathius* in commentario citat, αὐτόθι μίμνον.

Ver. 466. —— νώροπα χαλκὸν.] Ἐναφέρεται ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς φησὶν, ὅτι γίγνεται ἐν Παιονίᾳ σίδηρος, ὃς ἀκοντικῆς λαμπρότατός ἐστιν· ἀφ' οὗ καὶ τὸ, " νώροπα χαλκόν." *Barnesius* ex *Stephano* περὶ πόλεων. Vide suprà ad ν', 19.

Ver. 469. —— εἰσεῖσαι.] *Al.* εἰσοῦσαι. Vide ad *Il.* γ', 28.

Ver. 470. —— αὐτοῦ.] *Al.* αὐτόθι.

Ibid. —— ἐφέψειν.] *Al.* ἐφέπειν.

Ver. 472. Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων.]

O pater, ô hominum Divûmque aeterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 473. —— τί νύ τοι νόος ἔνδοθι κεύθει;]

Nate Deâ, quæ nunc animo sententia surgit? *Æn.* I, 582.

Οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον αὐτή;
Ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών.
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις· ἐρέω δέ τοι, ὡς ἐπέοικεν.
Ἐπειδὴ μνηστῆρας ἐτίσατο δῖος Ὀδυσσεύς,
Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεί·
Ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο
Ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων
Ὡς τοπάρος· πλοῦτος δὲ καὶ εἰρήνη ἅλις ἔστω.
Ὣς εἰπὼν, ὤτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων αἰξασα.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σίτοιο μελίφρονος ἐξ ἔρον ἔντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐξελθών τις ἴδοι, μὴ δὴ σχεδὸν ὦσι πιόντες.

" Nonne enim dudùm hoc quidem excogitâsti consilium ipsa?
" Ut sanè illos Ulysses ulcisceretur reversus.
" Fac, quomodò vis? dicam verò tibi, sicut decet.
" Postquam jam procos ultus est nobilis Ulysses;
" Foederibus fidis ictis, hic quidem regnet semper;
" Nos autem ex-alterâ-parte filiorumque fratrumque caedis
" Oblivionem faciamus; illi verò se-invicem diligant
" Sicut anteà: divitiae autem et pax abundè sit."
Sic fatus, incitavit anteà promptam Minervam:
Descendit verò *ea* ab Olympi verticibus impetu-facto.
Illi autem postquam cibi dulcis desiderium exemerant,
Ipsis deindè sermonem exordiebatur multa-passus nobilis Ulysses:
" Egressus aliquis videat, nè jam propè sint venientes."

Ver. 478. 479. Οὐ γὰρ δὴ, &c.] Occurrunt iidem duo versus suprà ι', 23. 24.

Ver. 481. Ἐπειδὴ μνηστῆρας.] Vide suprà ad μ', 423. et ad *Il.* ψ', 2. *Al.* Ἐπὶ ὃν μνηστῆρας.

Ver. 482. Ὅρκια πιστὰ ταμόντες.] Τουτέστι, διὰ θυσιῶν ποιήσαντες, ὡς πολλαχοῦ καὶ τῆς Ἰλιάδος φράζεται. *Eustath.*

——— fœdusque ferit ———.
Æn. X, 154.

Ibid. ——— ταμόντες, ὁ μὲν βασιλευέτω.] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, vide suprà ad μ', 73. et ad *Il.* γ', 211. Κεῖνον δέ τι σχῆμα τὸ, "Ὅρκια πιστὰ ταμόντες, ὁ μὲν "βασιλευέτω αὖ, Ἡμεῖς δὲ ποιήσωμεν τάδε." καὶ ἰξῆς. Καὶ ἴσως ἦμεν ἄμεινον καὶ αὐτὸ, τῷ, " Οἱ " δὲ δύο σκίπτελοι, ὁ μὲν," &c. *Eustath.*

Ver. 483. ——— φόνοιο Ἔκλησιν θέωμεν.] Similitèr *Cicero*, apud *Dion. Cass. lib.* 44. Τὰ μὲν γεγενημένα ταῦτα, χαλάζης τε τινὸς καὶ καταπλυσμοῦ τρόπον συμβεβηκέναι νομίσαντες λήθην ποιῶμεν. Et *Valerius Maximus*, de *Thrasybulo*: " Plebis enim scitum interpo-" suit, nequa præteritarum rerum mentio " fieret. Hæc oblivio, quam Athenienses " *ἀμνηστίαν* vocant, concussum et labentem " civitatis statum, in pristinum habitum " revocavit." *Lib.* IV. *cap.* 380. " Omnem " memoriam discordiarum oblivione sem-" piternâ delendam censui." *Cic. Orat. Philippic.* I. *sub initio.*

Ver. 484. ——— θέωμεν.] *Al.* θέομεν.

Ver. 485. ——— πλοῦτος δὲ καὶ εἰρήνη ἅλις ἔστω.] Ita apud *Theognidem*:

Εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἴχοι πόλιν ———.
Gnom. ver. 881.

Ver. 487. Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων αἰξασα.]

Illa viam celerans ———.
——— citò decurrit tramite virgo.
Æn. V, 609.

——— at illa leves cœli demissa per auras.
Æn. XI, 595.

Ver. 488. Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σίτου, &c.] Nequaquam hic supervacanea est vocula ista οὖν. Sententiam enim connectit cum eo quod præcessit *ver.* 361 — 411. ubi Poeta *Ulyssem*, *Laertem*, cæterosque cœnantes depingebat: ad quos jam redit.

Ὣς ἔφατ'· ἐκ δ' υἱὸς Δολίου κίεν, ὡς ἐκέλευεν·
Στῆ δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰὼν, τοὺς δὲ σχεδὸν εἴσιδε πάντας·
Αἶψα δ' Ὀδυσσῆα ἔπτα πτερόεντα προσηύδα·
Οἵδε δὴ ἐγγὺς ἴασ'· ἀλλ' ὁπλιζώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ὤρνυντο, καὶ ἐν τεύχεσσι δύοντο,
Τέσσαρες ἀμφ' Ὀδυσῆ, ἓξ δ' υἱεῖς οἱ Δολίοιο·
Ἐν δ' ἄρα Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον,
Καὶ πολιοὶ περ ἐόντες, ἀναγκαῖοι πολεμισταί.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἕσσαντο περὶ χροῒ νώροπα χαλκὸν,
Ὤϊξαν δὲ θύρας, ἐκ δ' ἦιον, ἦρχε δ' Ὀδυσσεύς.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἀγχίμολον θυγάτηρ Διὸς ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.

Sic dixit: egressus est autem filius Dolii, sicut jubebat:
Stetitque proindè ad limen profectus; illos verò propè vidit omnes;
Statimque Ulyssem verbis alatis allocutus est;
" Hi jam propè sunt: sed armemur ocyùs."
Sic dixit; illi verò exurgebant, et arma sibi-induebant,
Quatuor circum Ulyssem; sex autem filii Dolii:
Inter eos verò deindè Laërtes Doliusque arma induebant,
Etiam cani licèt essent, necessarii bellatores.
At postquam induerant-se circum corpus splendido aere,
Aperuerunt utique fores, exieruntque; praeibat autem Ulysses.
Ad eos verò propè filia Jovis accessit Minerva,
Mentori assimilata, tum corpore, tum etiam voce.

Ver. 493. ——— Ὀδυσσῆα ἴσια.] Nullâ analogiâ produci hîc potest ultima vocis Ὀδυσσῆα. Sequi enim debet *Accusativus* iste *Genitivi* Ὀδυσσῆος analogiam, ac proindè ultimam corripere. Vide ad *Il. ά.* 265. Undè haud absimile videtur, mendosi hîc aliquid latere. Occurrunt quidem nonnunquam apud Poetam Vocales breves hoc modo, extra omnem analogiam, productæ; (vide suprà ad *κ'*, 246. 520. *σ'*, 206. et *ϱ'*, 37.) Verùm istiusmodi exempla admodùm sunt rara.

Ver. 496. Τέσσαρες ἀμφ' Ὀδυσῆ, ἓξ δ' υἱεῖς οἱ Δολίοιο.] *Henricus Stephanus* aliique hîc legunt, Τέσσαρες ἀμφ' Ὀδυσῆ, ἓξ δ' υἱοῖς Δολίοιο· ubi liquet syllabam aliquam intercidisse. Ad quam quidem supplendam plures ab aliis conjecturæ afferuntur, uti videre est apud *Barnesium*. Verùm cùm hæ omnes nullâ auctoritate firmantur, voculam *οἱ* ex MS. *Collegii Corporis Christi Cantabr.* hîc inserui.

Ibid. ——— υἱεῖς.] Apud *Eustathium* in commentario, υἱοί.

Ver. 497. ——— Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον, Καὶ πολιοὶ περ ἐόντες.]

——— Nec tarda senectus
Debilitat vires animi, mutatque vigorem:
Canitiem galeâ premimus ———
Æn. IX, 610.

Nunc senior gladioque latus scutoque sinistram
Canitiem galeæ subjicioque meam.
Ovid. Trist. lib. IV. *Eleg.* i. 73.

Ver. 498. ——— ἀναγκαῖοι πολεμισταί.]

——— fortis virtute coacta.
Lucan. Pharsal. lib. IV. *ver* 798.

Ver. 499. ——— β'.] *Ut jam dictum est* —.

Ibid. ——— νώροπα χαλκὸν.] Vide suprà ad *ver.* 466. et *τ'*, 19.

Ver. 500. Ὤϊξαν δὲ θύρας.] In utrâque *Eustathii* Editione legitur, notante *Barnesio*, Ὤϊξάν ῥα θύρας. Quod perindè est. Neque, si vulgatam lectionem retineas, " τὸ δὲ (uti " hîc commentus est *Barnesius*,) est loco " τοῦ, καὶ" et Comma ponendum ad Ὀδυσ- " σεύς," ut adeò scilicèt sequens Τοῖσι δὲ, &c. sententiæ intelligatur ἀνάδοσις· nam et " Ὤϊξαν δὲ" sententiæ intelligi potest Apodosis, ac proindè reddi, " *Aperuerunt uti-* " *que*;" vel, " *Aperuerunt deindè.*" Vide ad *Il. ά.* 57. et *ή*, 148. 149.

Ver. 502. et 547. Μέντορι εἰδομένη, ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.] Similiter apud *Virgilium*:

Τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Αἶψα δὲ Τηλέμαχον προσεφώνεεν ὃν φίλον υἱόν·
Τηλέμαχ', ἦδη μὲν τόδε γ' εἴσεαι αὐτὸς ἐπελθὼν
Ἀνδρῶν μαρναμένων, ἵνα τε κρίνονται ἄριστοι,
Μήτι καταισχύνειν πατέρων γένος, οἵ τοκάρος περ
Ἀλκῇ τ' ἠνορέῃ τε κεκάσμεθα πᾶσιν ἐπ' αἶαν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὄψεαι, αἴκ' ἐθέλησθα, πάτερ φίλε, τῷδ' ἐνὶ θυμῷ,
Οὔτι καταισχύνοντα τεὸν γένος, ὡς ἀγορεύεις.
Ὣς φάτο· Λαέρτης δ' ἐχάρη, καὶ μῦθον ἔειπε·
Τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα χαίρω·
Υἱός θ' υἱωνός τ' ἀρετῆς πέρι δῆριν ἔχουσι.
Τὸν δὲ παρισταμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ Ἀρκεισιάδη, πάντων πολὺ φίλταθ' ἑταίρων,

Hanc quidem conspicatus gaudebat multa-passus nobilis Ulysses;
Statimque Telemachum alloquebatur suum charum filium:
" Telemache, jam quidem hoc sanè in-animo-habebis ipse praesens-factus,
" Viris pugnantibus, ubi discernuntur optimi,
" Nè quid dedecores majorum genus, qui anteà scilicèt
" Roboreque et fortitudine excelluimus totam super terram."
Illum autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Vldebis, si volueris, pater chare, hoc in animo,
" Nequaquam dedecorantem *me* tuum genus, sicut dicis."
Sic dixit: Laërtes verò gavisus est, et sermonem dixit:
" Quaenam mihi dies haec, dii chari? profectò valdè gaudeo:
" *Filiusque* neposque de *virtute* litem habent."
Eum autem astans allocuta est caesia-oculis Minerva:
" O Arcesiade, omnium multò charissime sociorum,

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV, 558.

Omnia longævo similis, vocemque coloremque. *Æn.* IX, 650.

Ver. 503. —— πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς

—— patientis Ulyssei. *Horat. Epist. lib.* I. vii. 40.

Ver. 507. Μήτι καταισχύνειν πατέρων γένος.] Ita *Iliad.* ζ', 209.

Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν ——

Et apud *Virgilium*:

—— in antiquam virtutem animosque viriles

Et pater Æneas, et avunculus excitat Hector. *Æn.* III, 342.

Et iterùm, *Æn.* XII, 439.

Sis memor; et te animo repetentem exempla tuorum

Et pater Æneas, et avunculus excitet Hector.

Τούς τε πατέρας, πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παῖδας, σωθῆναι [χρὴ] μὴ αἰσχύνας τὰς προτεινούσας ἀρετάς. *Thucydides, lib.* IV. *pag.* 314. *al.* 151. Ubi *Scholiastes* locum istum *Homericum, Il.* ζ'. 209. adducit.

Ver. 511. —— ὡς ἀγορεύεις.] *Eustathius* in commentario citat, αἱ ἀγορεύεις.

Ver. 513. Τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι;] Similiter *Cicero, Orat.* in *Pisonem*, citatus à *Quinctiliano, lib.* IX. *cap.* 4. " Proh " Dii immortales, quis hic illuxit dies!" Porrò gaudium et admirationem *Laertis*, Asyndetis istis, Τίς νύ μοι ——; ἦ μάλα —— Τίς δ' υἱωνός θ' ——· optimè depingi notat *Eustathius*.

Ibid. —— ἦ μάλα χαίρω.] *Al.* ἦ μέγα χαίρω· ut suprà *ver.* 401.

Ver. 514. Τίς δ' υἱωνός θ'.]

Οὐκ ἔστι μεῖζον ἡδονὴ ταύτης ἄρα,
Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τέκνα
Τῶν ἐξ ἑαυτοῦ ——.

Menander, apud Stobæum, Serm. 73.

Ibid. —— ἀρετῆς πέρι δῆριν ἔχουσι.] " Et " certamen honestum, et disputatio splendi" da; omnis est enim de virtutis dignitate " contentio." *Cicero, de Finibus, lib.* II. § 21.

Εὐξάμενος κούρῃ γλαυκώπιδι, καὶ Διὶ πατρὶ,
Αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.
Ὣς φάτο, καί ῥ' ἔμπνευσε μένος μέγα Παλλὰς Ἀθήνη.
Εὐξάμενος δ' ἄρ' ἔπειτα Διὸς κούρη μεγάλοιο,
Αἶψα μάλ' ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν Εὐπείθεα, κόρυθος διὰ χαλκοπαρήου·
Ἡ δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διαπρὸ δὲ εἴσατο χαλκός·
Δούπησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχεʼ ἐπ' αὐτῷ.
Ἐν δ' ἔπεσον προμάχοις Ὀδυσεὺς καὶ φαίδιμος υἱός·
Τύπτον δὲ ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισι.
Καί νύ κε δὴ πάντας τ' ὄλεσαν καὶ ἔθηκαν ἀνόστους,
Εἰ μὴ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς Αἰγιόχοιο,
Ἤυσεν φωνῇ, κατὰ δ' ἔσχεθε λαὸν ἅπαντα·
Ἴσχεσθε πτολέμου, Ἰθακήσιοι, ἀργαλέοιο,
Ὡς κεν ἀναιμωτεί γε διακρινθεῖτε τάχιστα.

" Precatus filiam caesiam-oculis, et Jovem patrem,
" Statim valdè vibratam emitte longam hastam."
Sic dixit; et inspiravit robur magnum Pallas Minerva.
Precatus autem *is* deindè Jovis filiam magni,
Statim valdè vibratam emisit longam hastam,
Et percussit Eupithem, galeam per aereis-munitam-malis;
Ea verò non hastam inhibuit; penitùs autem transiit aes:
Fragorem verò edidit *is* lapsus, resonueruntque arma super ipso.
Irruerunt autem primis-pugnatoribus Ulysses et illustris filius;
Feriebantque ensibusque et hastis ancipitibus.
Et sanè jam omnes perdidissent et fecissent reditûs-expertes,
Nisi Minerva, filia Jovis Aegiochi,
Clamâsset voce, cohibuissetque populum omnem:
" Abstinete à bello, Ithacenses, gravi;
" Ut sine-cruore utique dirimamini citissimè."

Ver. 519. —— ἔμπνευσε μένος μέγα.] Vide ad *Il.* ί, 110. et ί, 185.

Ibid. — Παλλὰς Ἀθήνη.] *Al.* ποιμένι λαῶν.

Ver. 520. —— μεγάλοιο.] *Al.* Διὶ τ' αὐτῷ· ut suprà *ver.* 517. καὶ Διὶ πατρί.

Ver. 521. —— ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος.]

—— ferro præfixum robur acuto —,
—— diù librans jacit ——.
Æn. X, 479.

Ver. 522. —— Εὐπείθεα.] *Al.* Εὐπείθη Quo modo et Εὐπείθια pronuntiabatur. *Al.* Εὐπείθην.

Ver. 523. —— ἔρυτο.] *Barnesius* inter varias lectiones, ἐρῦτο. Vide ad *Il.* ν', 555. et ά, 1.

Ver. 528. —— Ἀθηναίη.] Ἡ ἡρωϊκὴ δηλαδὴ φρόνησις. *Eustath.* Et in commentario ad *ver.* 544. infrà; Πείθεται Ἀθηνᾷ, τῇ παρ' αὐτῷ φρονήσει. Vide ad *Il.* ά, 194. et β', 167.

Ver. 529. 530. Ἤυσεν φωνῇ, —— Ἴσχεσθε πτολέμου, Ἰθακήσιοι.]

Significatque manu, et magno simul incipit ore;
Parcite jam Rutuli, et vos tela inhibete, Latini.
Æn. XII, 692.

Ver. 531. —— ἀναιμωτεί γε.] Apud *Eustathium* in commentario, ἀναιμωτί γε.

Ibid. —— διακρινθεῖτε.] Τὸ δὲ " διακρι-θεῖτε" συγχέασται ἀπὸ τοῦ διακρεθίητε· οὗ, διακρεθίειαν τὸ τρίτον πρόσωπον. *Eustath.* Vide suprà ad φ', 195. *Al.* διακρεθῆτε. Quod autem inter varias lectiones habet *Henricus Stephanus* διακρεθῆτε, id verò ferri non potest. Vide ad *Il.* ύ, 141.

Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος εἷλε·
Τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατο τεύχεα·
Πάντα δ' ἐπὶ χθονὶ πίπτε, θεᾶς ὅπα φωνησάσης·
Πρὸς δὲ πόλιν τρωπῶντο λιλαιόμενοι βιότοιο.
Σμερδαλέον δ' ἐβόησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Οἶμησεν δὲ ἁλείς, ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις.
Καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφίει ψολόεντα κεραυνὸν,
Κάδδ' ἔπεσεν πρόσθεν Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.
Καὶ τόθ' Ὀδυσσῆα προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἴσχεο, παῦε δὲ νεῖκος ὁμοιΐου πολέμοιο,
Μήπως τοι Κρονίδης κεχολώσεται εὐρύοπα Ζεύς.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· ὁ δ' ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
Ὅρκια δ' αὖ κατόπισθε μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκε
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς Αἰγιόχοιο,
Μέντορι εἰδομένη, ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.

Sic dixit Minerva: illos autem pallidus timor cepit:
Eorumque proindè territorum ex manibus volabant arma;
Omniaque in terram cadebant, deà vociferatâ:
Ad urbem vèrò convertebant-se cupidi vitæ-*conservandæ*.
Terribilitèr autem clamavit multa-passus nobilis Ulysses;
Impetumque dedit concitus, sicut aquila altivolans.
Tum verò demùm Saturnius misit ardens fulmen;
Decidit autem *id* ante Caesiam-oculis forti-patre-natam.
Et tunc Ulyssem allocuta est caesia-oculis Minerva:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Contine-te, compesceque contentionem aequè-gravis belli;
" Nequà tibi Saturnius irascatur latè-sonans Jupiter."
Sic dixit Minerva: ille verò parebat, gaudebatque animo.
Foedera autem demùm in-futurum inter utrosque fecit
Pallas Minerva, filia Jovis Aegiochi,
Mentori assimilata, tum corpore, tum etiam voce.

Ver. 533. —— ἴσταντο.] *Al.* πίσυνον.

Ibid. —— τεύχεα.] Pronuntiabatur τεύχη· uti et scribi posteà cœptum est.

Ver. 537. Οἶμησεν δὲ ἁλείς, ὥστ' αἰετὸς.] Vide ad *Il.* χ', 308. *Al.* Οἶμησεν δέ.

Ver. 538. Καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφίει.] *Al.* Αὐτίκα δὲ Κρονίδης ἧκε. Vide suprà ad ὑ, 113.

Ibid. —— ψολόεντα κεραυνὸν.] Καστιτιὸν, ἐκβόλιον σιωπῶντα· ψόλον γὰρ τὸν ἐκβόλιον λίγες σιωπῶντα δὲ ἀφίησιν ὁ Ζεὺς πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. *Schol.* Τῶν δὲ κεραυνῶν, οἱ μὲν, καστιτιόεντα· οἱ δὲ, ψολόεντες, οἱ δὲ, ἀργῆτες πελώρια· ὡς Ὅμηρος οἰόμενος. *Scholiastes* ad Aristophanis Equites, à *Barnesio citatus.*

Ver. 540. Καὶ τόθ'.] *Al.* Δὴ τότ'.

Ver. 542. —— ὁμοίου πολέμου.] Vide suprà ad γ', 236.

Ver. 544. —— ὁ δ' ἐπείθετο.] Vide suprà ad *ver.* 528.

Ver. 546. 547. Παλλὰς Ἀθηναίη, —— Μέντορι εἰδομένη.] Ἔοικε γὰρ ὁ Ἰθακήσιος Μέντωρ παρὼν μισολακῶναι τοῖς ἔργοις, καὶ σιτίσαι τὰ σίφνια. *Eustath.*

INDEX VERBORUM,

DE QUIBUS PRAECIPUE

IN ANNOTATIONIBUS AGITUR.

A.

Ἀ Α'ΤΟΝ, φ, 91. χ', 5.
Ἄασαι, π', 68. φ', 296, 297.
Ἀάσθη, δ', 503, 509.
Ἀβάπησαν, δ', 249.
Ἀβληχρὸς, λ', 134. ψ', 281.
Ἀγαιομένω, ά, 16.
Ἀγαλλόμενα, ί, 176.
Ἀγάλματ', γ', 274. δ', 602. μ', 347.
Ἀγανοφρεσύνη, λ', 202.
Ἀγαπᾷς, φ', 289.
Ἀγαπήνορα. ή, 170.
Ἀγάσασθαι, ν', 173. ψ', 211.
Ἄγασθε, ί, 129.
Ἀγασσάμενοι, β', 67. π', 249.
Ἀγάσσεσθαι. δ', 181.
Ἀγάστονος, μ', 97.
Ἀγαυοὶ, β', 209. φ', 232.
Ἀγαυρόμενοι, ν', 14.
Ἀγίλαι, ξ', 100.
Ἀγιρίσθαι, β', 385.
Ἀγίρετο, λ', 36. ύ, 277
Ἀγίρωχοι, λ', 285.
Ἀγήνορας, ά, 106, 144. β', 235, 299. ύ, 160, 284. ψ', 8.
Ἀγκὰς, ή, 252.
Ἄγκιε, δ', 337.
Ἀγκλίνας, χ', 156.
Ἀγλαΐη, ί, 78. ϙ', 82.
Ἀγνὴ, φ', 259.
Ἀγνύσσασαι, ψ', 95.
Ἄγνωστον, ν', 191, 395.
Ἀγωῖτες, ί, 79.
Ἄγων, ξ, 264.
Ἄγχι, φ', 176.
Ἀγχιβῆ, ά, 149.
Ἄγχι, χ', 306.
Ἀγχεσσιν, ζ', 90.
Ἀγχιαλὴ, β', 388. ί, 185.
Ἀγχίβιοι, ί, 35.
Ἀγχίνοος, ν', 232.
Ἀγχιστῖνι, χ', 118. ώ, 448.
Ἀγῶνα, Ϡ', 260.
Ἀδαήμονες. μ', 208. ϛ', 283.
Ἀδαημονίη, ώ, 243.
Ἀδαπρύτω, δ', 186.
Ἀδδηπόταις, μ', 281.
Ἀδινεῖῖ, δ', 489. ζ', 273.
Ἀδὶψητον, ύ, 2.
Ἀδὴν ἰλάσκεσθαι ἐπιόντας, ί, 290.
Ἀδήσειν, ά, 134.
Ἀδινὰ, ά, 92. δ', 320.
Ἀδινέων, ψ', 326.
Ἀδινώτερον, π', 216.
Ἀδμῆτες, δ', 637.
Ἄϊδλος, Ϡ', 22. λ', 622. φ', 576, 584. χ', 27.
Ἀεικίλιον, ύ, 259. ώ, 227.
Ἀεικὴς, ύ, 366.
Ἀεικισθήμεναι, σ', 221.
Ἀεικιζόμενος, σ', 134.
Ἄεικητι, Διὸν, γ', 28. δ', 504. ζ', 240. ώ, 442.
Ἀεικέστα, ν', 109.
Ἀέντων, ί, 478.
Ἀέξεται, β', 315.
Ἀεργίης, ώ, 250.
Ἄεσαν, ί, 188.
Ἄζῃ, χ', 184.
Ἄη, μ', 325.
Ἀηδὼν, φ', 518.
Ἀὴρ, ί, 144.
Ἀθεμίστων, ί, 106.
Ἀθερίζω, ψ', 174.
Ἀθίσφατος, λ', 372. ί, 391.
Ἀθηρηλοιγὸν, λ', 127. ψ', 275.
Αἰάζω, ί, 32. π', 135. μ', 3.
Αἰγανίῃσιν, δ', 626.
Αἰγὰς, ί, 381.
Αἴγιμος, ί, 239. ή, 106. π', 510. ϛ', 208.
Αἰγίδεσσι, δ', 606.
Αἰγυπιοὶ, χ', 302.
Αἰγυπτίῃς, δ', 127, 229. ξ', 263.
Αἰγύπτῳ, γ', 300. δ', 351, 477, 581. ξ', 246, 257, 258. ϛ', 426, 427.
Αἰδέσσομαι, ξ', 388.
Αἴδῃ, λ', 47.
Αἰδηλον, π', 29. χ', 165. ψ', 303.
Αἰδοῖ μυλιχίῃ, Ϡ', 172.
Αἰδοίοιν, ό, 372.
Αἰδοιότερος, λ', 359.
Αἰδρείῃ, μ', 41.
Αἴθυς, ά, 298.
Αἰήσας, π', 137. μ', 70.
Αἰθαλόεσσαν, ώ, 315.
Αἰθίοπας, ά, 23. δ', 84.
Αἴθερι, ζ', 44. μ', 75.
Αἰθερογενέτης, ί, 296.
Αἰθούσῃ, γ', 399. ή, 336. Ϡ', 57. ί, 146.
Αἰθυίη, ί, 337, 353.
Αἴθυια εἴδεραν, ά, 184.
Αἰμασιὰς, σ', 358. ώ, 223.
Αἰνήσωσι, π', 403.
Αἰνίζομ', Ϡ', 487.
Αἶνος, ξ', 508.
Αἰολίην, π', 1.

Αἰάλλει, ὑ, 27.
Αἴολος. Ἱπποτάδης, π', 2.
Αἰόλου, κ', 36, 60.
Αἴοντες, ί, 401. ξ', 266. ώ, 48.
Αἰτὴν, ά. 11. ί, 305.
Αἴρος, σ', 72.
Αἶσα, ή, 197. λ', 61.
Αἶσιμα πάντα ἀμείνω, ή, 310. ὑ, 71.
Αἶστος, ά, 235, 242.
Αἰσυμνῆται, Ϡ', 258.
Αἰψηρὴν, β', 257.
Αἰψηρὸς, γ', 103.
Αἰὼν, ί, 152. σ', 203.
Ἀκακῆτα, ώ, 10.
Ἀκάματον σῦρ. ὑ, 123.
Ἀκάστῳ, ξ', 336.
Ἀκαχήμενοι, κ', 133.
Ἀκιόμενον, ξ, 383.
Ἀκίονϯ, ξ', 195.
Ἀχίων, φ', 89.
Ἀκηδία, ώ, 186.
Ἄκην, λ', 332. ὑ, 320.
Ἀκηράσιον, ί, 205.
Ἀκήρατι, μ', 98.
Ἀκιδνοτέρη, ί, 217. Ϡ', 169. σ', 129.
Ἄκινυς, ί, 515. φ', 131.
Ἀκλία, ϑ', 728.
Ἀκμηὸς, ψ', 191.
Ἀκόλουθ, ε', 222.
Ἀκομιστίη, φ', 284.
Ἀκοντίσατ', χ', 252.
Ἀκουάζονται, ί, 7.
Ἄκουεν, ή, 64.
Ἀκρὴ, β', 421.
Ἀκριας, σ', 365.
Ἄκριτα, Ϡ', 503.
Ἀκτὴν Ἠτείρου, ώ, 377.
Ἀκτῆς, ἀλφίτου, β', 355.
Ἄκυλον, π', 242.
Ἄλα, ε', 455.
Ἀλαλκήσω, π', 288.
Ἀλασποστίην, Ϡ', 285.
Ἀλαωῦ, κ', 493. μ', 267.
Ἄλγια πολλὰ μογήσῃ, π', 19.
Ἀλιάσθαι, ί, 411.
Ἀλίη, ε', 23.
Ἀλίηται, ὑ, 108.
Ἀλιὴς, ώ, 537.
Ἀλίκτορος, ϑ', 10.
Ἄλιοσι, λ', 122. ψ', 270.
Ἀλιτρεύουσι, ή, 104.
Ἀλιύεται, ώ, 29.
Ἄλλη, ί, 344. φ', 284.
Ἀληθείην, ή, 297. λ', 506. π', 226. ε', 108, 122. φ', 212. χ', 420.
Ἀλήτης, αἰδοῖος, ε', 578.
Ἀλλαίης, ϑ', 361.
Ἀλιεῦσι, ώ, 418.
Ἀλίη, β', 273.
Ἀλιτόερμα, ζ', 53, 306.
Ἀλίτοντο, ί, 108.
Ἀλιτρὸς, ί, 182.
Ἀλκὴ, μ', 120.
Ἄλληκτος, μ', 325.
Ἀλλειμία, ύ, 194.
Ἀλλοφρονίων, π', 374.
Ἀλοσύδνης, ϑ', 404.
Ἄλτο, χ', 2.
Ἀλύζαντος, ώ, 303.
Ἀλύσασα, χ', 330.
Ἀλύων, ί, 398. σ', 332, 392.
Ἀλφιὸς, γ', 489.
Ἀλφηστῆσιν, ά, 394. ζ', 8. ύ, 261.
Ἄλφα, ε', 250. ώ, 383.
Ἀλωῆς, ά, 193.
Ἄμαξαν, ί, 273.
Ἀμαυρόχοντα, ό, 450.
Ἀμαυρὸν, ϑ', 824, 835.
Ἀμβαστὸς, λ', 315.
Ἀμβροσίην, ϑ', 445.
Ἀμίγαρσι, ε', 219.
Ἀμισθμίου, ά, 375. β', 140. Ϡ', 379.
Ἀμυνονῶν, σ', 562.
Ἀμηχανίη, ί, 295.
Ἀμήχανος, σ', 363, 560.
Ἄμμι, ί, 404. π', 209. χ', 73.
Ἀμμοίην, ό, 76.
Ἄμμορος, ί, 275.
Ἀμνίου, γ', 444.
Ἀμνίσου, σ', 188.
Ἀμοιβὰς, ξ', 521.
Ἀμόθεν, ά, 10.
Ἀμολγῷ, ϑ', 841.
Ἄμοτον, ε', 520.
Ἀμύμονος, ά, 29, 232. ή, 303. λ', 235.
Ἀμφαφίην, ϑ', 704.
Ἀμφαφώντα, ό, 461. σ', 475.
Ἀμφιλαχαίνι, ώ, 241.
Ἀμφιστίνοντο, σ', 455.
Ἀμφήλυθι, ζ', 122.
Ἀμφιβαλεῖμαι, χ', 103.
Ἀμφίδυμοι, ϑ', 847.
Ἀμφιθέα, σ', 416.
Ἀμφικύπελλον, γ', 63. ν', 57. ό, 102, 120. ύ, 153.
Ἀμφιμάσασθ, ύ, 152.
Ἀμφιπεριστέφεται, Ϡ', 175.
Ἀμφιτολεύει, σ', 127.
Ἀμφιφύτῃ, λ', 324.
Ἀμφὶς ἄγοντες, χ', 57.
Ἀμφιχύτης, γ', 91. μ', 97.
Ἀμφιφορεῦσι, β', 290. ί, 204. ώ, 74.
Ἀνὰ νῆον, ί, 468. φ', 129.
Ἀναζησόμενον, ό, 474.
Ἀναζεύξιμι, μ', 240.
Ἀναζεχίν, λ', 585.
Ἄναγον, σ', 88.
Ἀναβήματα ἑωυτὸς, φ', 430.
Ἀναιδὴς λᾶας, λ', 597.
Ἀναιμωτὶ, σ', 148. ώ, 531.
Ἀναΐξας, φ', 119.
Ἀνακλίνας, λ', 524.
Ἀνακτορίῃσιν, ό, 396.
Ἄνακτον, ε', 228.
Ἀναμάξας, σ', 92.
Ἀναμορμύρεσκε, μ', 238.
Ἀνατρήσας, β', 81.
Ἀνατύσσα, λ', 273.
Ἀναρσιδεῖ, μ', 105.
Ἀνάρσιος, λ', 407.
Ἀναστήσας, ζ, 7. ώ, 170.
Ἀναχεμένου, σ', 94.
Ἀνάψω, β', 86.
Ἀνδρακὰς, ν', 14.
Ἀνδραχθίσι, κ', 121.
Ἀνεζάλλετο, ά, 155. Ϡ', 266. ε', 262.
Ἀνίζεαχεν, φ', 48.
Ἀνίμονος, γ', 348.
Ἀνίκατον, φ', 47.
Ἀνίκρανεν, ξ, 467.
Ἀνιππόβοησι, μ', 236, 431.
Ἄνιω, ψ', 93.
Ἀνήνασθαι, ϑ', 651. σ', 236.
Ἀνήνοθε, ε', 270.
Ἀνήνορα, π, 301, 341.
Ἀνθεμώσιν, γ', 440.
Ἄνθος ἀφιεῖσαι, ώ, 126.
Ἀνιήν, β', 185.
Ἀνιηρίνους, β', 300.
Ἀνίη, ό, 393. ώ, 52.
Ἀνίησι, β', 115. σ', 66. ώ, 178.
Ἀνιῖται, π', 192.
Ἀνίστασα, ά, 320.
Ἀντιάσαντα, ζ', 193. ξ, 511.
Ἀντιάσιον, φ', 402. χ', 28.
Ἀντιζολήσας, φ', 307. ώ, 87.
Ἀντίθεν, ά, 70. ξ, 18. φ', 254.
Ἀντίθυρον, σ', 159.
Ἀντίσχεσθ, χ', 74.
Ἄντιτα, ε', 51, 60.
Ἀντιφατᾶα, π', 114.
Ἄντλον, μ', 411.
Ἀντολαὶ ἠελίοιο, μ', 4.
Ἄνωγα, ά, 269. ε', 398. ύ, 43. Ϡ', 122.
Ἄνωγεν, ϑ', 482. ί, 276. λ', 205. π', 466. σ', 408. ώ, 166.
Ἀνώνυμος, Ϡ', 552.
Ἄορας, ε', 222.
Ἀορτῆς, λ', 608. ν', 438.
Ἀοσσητῆρες, ϑ', 165. ψ', 119.
Ἀπάγουσι, σ', 277.
Ἀπαμύνετο, λ', 578.
Ἄπαξ ϑνήσκουσ' ἀνέρες, μ', 22.
Ἀπαχέμενος, ζ, 422.

Ἀπείληεσε, Ϡ', 383.
Ἀπειρακίη, ή, 8.
Ἀπειρίσιοι, τ', 174.
Ἀπείρηθεν, ή, 9.
Ἀπίκοψις, γ', 449.
Ἀπίλιθρον, ί, 538.
Ἀπιτελάγχθης, Ϡ', 573.
Ἀπιτίσατο, ψ', 312.
Ἀπιυθῆς, γ', 184.
Ἀπίφθιτον, ί, 110.
Ἀπιχθαίρει, δ', 105.
Ἀπιχθόμενος, π', 114.
Ἄπλης, ή, 25. π', 18.
Ἀπινύσσιν, ί, 342. ζ, 258.
Ἀποζείξαντες, ί, 151.
Ἀποδοῖτε, χ', 161.
Ἀποδοχμώσας, ί, 372.
Ἀποκλίνανθ', σ', 556.
Ἀπολείσεται, ή, 107.
Ἀπολυμαντῆρα, ε', 220.
Ἀπόλωλε, δ', 62, 511.
Ἀπομηνίσει, π', 378.
Ἀπόντο, π', 120. ε', 293. ώ, 30.
Ἀποπίσησιν, ώ, 7.
Ἀποπλύνεσκε, ζ', 95.
Ἀποσοίπνει, ξ, 26.
Ἀποῤῥώξ, κ', 514.
Ἀποσιώπησις, β', 115. γ', 103. δ', 204.
Ἀποστίλβοντες ἀλείφασι, γ', 408.
Ἀποσφήλωσιν, γ', 320.
Ἀποτίνυ, β', 132.
Ἀποτινύμενοι, β', 73.
Ἀποτίσει, ν', 193. χ', 64, 168.
Ἀποτίσεται, ί, 24.
Ἀπόφασις, β', 249. δ', 93, 186, 199. Ϡ', 214. ί, 131. μ', 87. ξ', 190. π', 59, 224. ρ', 283, 415. ψ', 266.
Ἀποφύλια, ί, 182.
Ἀπρήκτους, β', 79. μ', 223.
Ἀπριάτην, ξ, 317.
Ἄπτερος, ε', 57, σ', 29. φ', 386. χ', 398.
Ἄπυστος, ά, 142.
Ἀπώμνυ, β', 377. κ', 345. ό, 436. ρ', 58.
Ἄρα, β', 299. γ', 155, 297. δ', 743. ί, 151. Ϡ', 291. ί, 64, 92. ν', 417. ό, 380, 457. π', 13, 46. ρ', 61, 199, 490. σ', 117. φ, 1, 244, 360, 386.
Ἀργαλίης, β', 199. λ', 290.
Ἀργεῖ, δ', 174, 816. ί, 80. σ', 245. ώ, 37.
Ἀργιφόντης διάκτορος, ί, 94. ώ, 99.
Ἄργματα, ξ', 446.
Ἄργον, ξ, 326.
Ἀργὼ, μ', 70.
Ἄρεος, Ϡ', 267.
Ἀρετῇ, Ϡ', 329.
Ἀριστῆν, ν', 45. ρ', 323. σ', 132. ώ, 192, 196.
Ἀριστῶσι, τ', 114.
Ἄρνῖ, ύ, 50.
Ἀρήμεναι, χ', 322.
Ἀρημίνος, ζ, 2.
Ἀρὴν, β', 59. ρ', 538. χ', 208.
Ἄρηρεν, ί, 248.
Ἀρήσετ', β', 135.
Ἀρῆσιν, ρ', 496.
Ἀρήτη, ή, 54.
Ἄρθμιοι, π', 427.
Ἀριάδνην, ά, 320.
Ἄρισταν, π', 2.
Ἀρισφαλέ', ρ', 196.
Ἄρπαον, ί, 273.
Ἀρμονίησιν, ί, 248, 361.
Ἀρνιυτῆρι, μ', 413.
Ἀρνύμενος, ά, 5.
Ἄρσενιαι, ά, 241.
Ἀρσαμίην, κ', 108.
Ἄρτια ἤδη, σ', 248.
Ἄρτεν οὐλον, ρ', 343.
Ἀρτύει, δ', 771.
Ἀρτυνίουσιν, ά, 277. β', 196.
Ἀρτύνοντας, λ', 365.
Ἄρτι, λ', 61.
Ἀσινίας, λ', 109. μ', 137.
Ἀσκιλὶς, ά, 68.
Ἀσκὸν βοὸς, κ', 19.
Ἄσπιτα, ν', 424.
Ἀσυιῆς, δ', 846.
Ἀσφαλίως, Ϡ', 171.
Ἀσφοδιλὸν, λ', 538, 572. ώ, 13.
Ἀσωπὸν, λ', 259.
Ἀταρπὸν, ξ, 1.
Ἀταρτηρὶ, β', 243.
Ἀτίμβιε, β', 90. ύ, 294.
Ἀτραπιτοὶ διηνεκέες, ν', 195.
Ἀτρεκέως, ά, 179.
Ἀτρύγετον, β', 370.
Ἀτρυτώνη, δ', 762. ζ, 324.
Ἄττα, π', 31, 57, 130. ρ', 6, 599. φ', 369.
Ἀτυζόμενοι, ψ', 42.
Αὐγῇ πυρὸς, ζ, 305.
Αὔδα, ί, 89.
Αὐδήσασα, ζ', 125.
Αὐδήσεσα, ί, 334. κ', 136. λ', 8.
Αὐλὴ, δ', 74. χ', 376.
Αὖλιν, χ', 470.
Αὐλαῖσιν, σ', 227.
Αὐλὸς, χ', 18.
Ἀϋσταλίοις, σ', 327.
Αὐτμὴ, ἠδυς, μ', 369.
Αὐτοδίδακτος, χ', 347.
Αὐτόδιον, Ϡ', 449.
Αὐτολύκου, λ', 85.
Αὐτως, ζ, 143. π', 513. ώ, 379. φ', 203, 225.
Ἀφαυδάνει, π', 387.
Ἀφυσσάμενοι, δ', 359. ί, 85. κ', 56. π', 110.
Ἄφυσσον, β', 349.
Ἀχαιϊκοῦ, γ', 251.
Ἀχίρδα, ξ, 10.
Ἀχίρουσα, π', 513.
Ἄχλυς ἀερύης, ύ, 379.
Ἄχνη, ί, 403.
Ἀχρεῖον ἰγιλασσιν, σ', 162.
Ἄψια, δ', 794. σ', 188.
Ἄψορρον, ί, 282.
Ἀψῤῥόου, ώ, 65.
Ἄωροι, μ', 89.
Ἀωτῖτι, π', 548.
Ἀώτῳ, ά, 443. ί, 434.

Β.

ΒΑΑΓ'ΝΟΝ, π', 242. ν', 409.
Βίβακται, Ϡ', 408.
Βιβήκει, γ', 410.
Βιβλάπται, λ', 193.
Βιβλημένος, λ', 534.
Βιβοσωμένα, λ', 41.
Βιβῶσα, ύ, 14.
Βίλτιον, ε', 18.
Βήσσας, π', 275. σ', 435.
Βιτάεμενες, Ϡ', 250, 388.
Βοῖνι, β', 426.
Βόμβησιν, Ϡ', 190. μ', 204. ρ', 396.
Βουγάϊε, σ', 78.
Βούλευθε, π', 387.
Βούλῃ, χ', 230.
Βουλυτόνδε, ί, 58.
Βοὼτην, ὀψὲ δύοντα, ί, 272.
Βρίσας, ζ, 159.
Βρότεον, ώ, 188.
Βυβλίνεον, φ', 391.
Βυκτάων, κ', 20.
Βυσσοδόμευεν, δ', 676. Ϡ', 273. ε', 66.
Βωμῶν ἰδρύσασα, ή, 100.
Βῶσιν, ξ, 86.

Γ.

ΓΑΙΗΪΟΝ νἱὸν, ή, 324.
Γαιήοχος, Ϡ', 322.
Γαλαθηνοὺς, δ', 336. ε', 127.
Γάλακτος λευκοῖο, ί, 246.
Γαμίσσετο, δ', 208.
Γάρ, ά, 392. β', 132, 276. γ', 262. δ', 81, 199, 206, 341, 595, 697. Ϡ', 159, 339, 355. ί, 523. κ', 174, 190, 226, 337, 383, 501. λ', 196. μ',

154, 208, 320. ξ, 115, 355, 402, 508, 544. ϱ, 78. σ, 258, 361. τ, 591. φ, 200. χ, 70. ψ, 248. ω, 283, 442.
Γαυλοί, ί, 123.
Γίγνει, ί, 400. Υ. 305.
Γιγομένω, ϒ, 208
Γίλεο, ύ, 346.
Γίλω, σ, 99.
Γιλώσι, ό, 347.
Γιγιήσαντα, σ, 268.
Γίρα, ϒ, 66.
Γιρωσυνὸν, γ, 177.
Γιρῆνες, γ, 68, 102.
Γιρύσιον, ύ, 8.
Γήμασθαι, β, 128. λ, 272. ί, 17. τ, 392. σ, 269. σ, 159, 531. ύ, 335, 342. φ, 162.
Γῆμεν, λ, 272. ί, 241. τ, 34. φ, 72, 158.
Γιγάντων, ἄγρια φῦλα, ή, 206.
Γίνομαι, β, 320. ϒ, 634. ύ, 245.
Γλώσσας, τάμνει, γ, 332.
Γναθμοῖσι, ἀλλοτρίοισιν, ύ, 347.
Γόμφωσιν, ί, 248.
Γοργείην κεφαλὴν, λ, 633.
Γόρτυνος, γ, 294.
Γούνασι κεῖται, σ, 129.
Γουνὸν, ά, 193.
Γραπτοῖς, ώ, 228.
Γυναίων δώρων, λ, 520. ί, 247.
Γυρῆσιν, ϒ, 500.
Γωνυτῷ, φ, 54.

Δ.

ΔΑΙΓΔΑΣ, ή, 101.
Δαίεται, ζ, 132.
Δαίνυ, γ, 309.
Δαινύσα, σ, 247.
Δαινύῃ, Υ, 243.
Δαιτρὸς, ά, 141. ϒ, 57.
Δαιτροσυνάων, σ, 253.
Δαιτυμόνες, ϒ, 621.
Δακρυκλόων, σ, 122.
Δαμῆναι, γ, 269.
Δανὰ, ί, 321.
Δαὸς, χ, 497. ψ, 294.
Δαπέδῳ συκτῷ, ϒ 627.
Δασκλῆτις, ί, 234.
Δὶ, μ, 356. ώ, 500.
Δίδας, Υ, 448. ύ, 72. ψ, 160.
Διδαπάσης, β, 61. Υ, 134.
Διδάσασθαι, ά, 23.
Διειλήσας, ϱ, 599.
Δίιλλον, ϱ, 606.
Δικνύμενος, ϒ, 59.
Διοτινήσιαν, ϒ, 686. ί, 312. ύ, 79, 396. ύ, 119.
Διστητὸς, ϱ, 170.
Δικτύσσας, ϒ, 535. λ, 410.
Δίκτυ, ϒ, 248.
Δίμιν', ή, 336. τ, 599.
Διξὰ, ώ, 311.
Δίπα, π, 316. τ, 62. ύ, 153.
Δίρτρον, λ, 578.
Διὸστατος, ά, 286.
Διψήσας, μ, 48.
Δὰ, ά, 207. ί, 204. Υ, 510. ύ, 238.
Δπίφιος, ϒ, 276. Υ, 517.
Δήμιον, ϒ, 314.
Δῆμον Ὑπείρον, ώ, 12.
Δήμῳ, ά, 103. β, 317. ϒ, 243. ξ, 329. ί, 533. ώ, 27, 31.
Δῆτα, ψ, 81.
Δηρίσαντο, Υ, 76.
Διακριθῆτε, ώ, 531.
Διάκτορον, ά, 84. Υ, 338. ί, 318. ώ, 99.
Διαμαλλόσσι, ί, 291. σ, 338.
Δῖαν, ἄλσα, γ, 153.
Διατεύγιος, ώ, 341.
Διαφυσσόμενον, σ, 110.
Διημοιρᾶτο, ξ, 434.
Διπλοΐδαδι, ζ, 47. ϱ, 590.
Διερὸς, ζ, 201.
Διερῇ πεδὶ, ί, 43.
Δίεσθαι, ϱ, 398.
Διέχουσι, γ, 456.
Δίῃ, λ, 324.
Διπλακίσσι νώτοισιν, ξ, 437.
Διπλείσι, μ, 444.
Διϊπετίοις, δ, 477, 581. ή, 284.
Δίκῃ, σ, 274. τ, 43. ά, 254.
Δικλίδες, β, 345.
Δικτύῳ, χ, 386.
Δοϊστεύσῃ, φ, 71.
Δῖος, ά, 196. ξ, 3.
Δικλῆν, π, 226.
Δισδαπίης, μ, 22.
Δίσκουσιν, ϒ, 626.
Δοκαλίξας, ξ, 512.
Δοφιρὴ, ύ, 269. ί, 50.
Δόασ', ζ, 242.
Δόξης, λ, 343.
Δορυσσῖσιν, β, 354, 380.
Δόρτον, β, 20. ϒ, 429, 574.
Δόρυ πολλὸν, Υ, 507.
Δόσπον, τ, 76.
Δουλιχιῆα, σ, 126.
Δουλιχίῳ, ά, 246. ξ, 335.
Δουρατέου ἵππου, Υ, 492, 512.
Δουρικλυτὸν, ϱ, 116, 147.
Δουρηδόκης, ά, 128.
Δρηστοσύνῃ, ό, 320.
Δριμὺ μίνος, ώ, 318.
Δρίος, ξ, 353.
Δρυὸς (ἀπὸ) παλαιφάτου, τ, 163.
Δρυόχους, τ, 574.
Δρυψαμένου, β, 153.
Δύη, ξ, 215.
Δύης ἐπὶ πῆμα γενέσθαι, ξ, 338.
Δῦναι, τ, 30.
Δύνοντες, λ, 578.
Δυόωσι, ύ, 195.
Δυσκὰς, ί, 295.
Δύσιαι, ύ, 53.
Δύσιο, ϱ, 276.
Δύσιτο, γ, 497. ζ, 321. ί, 185.
Δύτζηλοι, ή, 307.
Δύφηντιϱ, ψ, 97.
Δυσσοΐος καμάτοιο, ί, 493.
Δωδώνην, ξ, 327. τ, 296.
Δωρίεις, τ, 177.

Ε.

Ἔα, ξ, 222.
Ἐάσιι, Υ, 118. π, 291.
Ἐάσουσι, φ, 283.
Ἐβιβερύχιι, μ, 242.
Ἔβραχι, φ, 49.
Ἐγγύαι, ἐγγυάασθαι, Υ, 351.
Ἔγιιον, ό, 8. ώ, 163.
Ἐγκάσθιτο, λ, 613. ψ, 223.
Ἐγχισιμάρουσ, γ, 188.
Ἔδαφος πᾶς, ί, 249.
Ἔδνα, λ, 281. ύ, 378.
Ἔδρας, γ, 7.
Ἔιδιμα, ά, 277. β, 196. Υ, 318. ό, 18. τ, 391.
Ἐιδιώσασιο, β, 53.
Ἐίσασιο, χ, 89.
Εἴρυ, Ὄφλος, ί, 467.
Ἔιτιο, ό, 459.
Ἐέδυσα, ί, 327.
Ἐξείγνωσιν, ξ, 10.
Ἐέυσαμιν, ί, 231.
Εἰ δ' ἄγι, ά, 271. β, 178. ϒ, 832. ί, 37. φ, 217. ώ, 335
Εἶπα', π, 166.
Εἶπα', β, 398, 409. ζ, 307.
Εἰδαλίμας, ώ, 278.
Εἰδοθέη, ϒ, 366.
Εἶη, Υ, 571.
Εἴκων, τ, 148. ξ, 262. χ, 288.
Εἰλαπιδέουσι, β, 57.
Εἰλασίνη, ά, 226.
Εἶλιι, φ, 200.
Εἰλιθυίης, σπῖος, τ, 188.
Εἰλήλουθμα, τ, 257. τ, 337.
Εἴλυτο, ί, 403.
Εἵρεται, Υ, 529.
Εἴρια, σ, 315. χ, 423.
Εἰρύσσαιτο, σ, 459.
Εἴρυσθαι, ψ, 82, 151

Εἶμαι, χ', 90.
Εἶσαν, ζ', 212. κ', 233.
Εἶσαν', Ϛ', 283.
Εἶσαστ', ί, 281.
Εἶσης, γ', 10.
Εἰσίδμη, ζ, 264.
Εἰσωχνῦσαν, ζ', 157.
Εἶτ', φ', 195.
Εἶται, λ', 190.
Ἔκαμψε, ί, 453.
Ἐκαστέρω, ή, 321.
Ἔκγονος, γ', 123.
Ἐκδῆσαι, χ', 174.
Ἔκλησιν, ώ, 484.
Ἔκλιτεν, χ', 121.
Ἔκλυον, ζ, 185.
Ἐκλύσαμαι, κ', 284.
Ἐκφάσθαι, ν', 308.
Ἐκχύμενοι, Ϛ', 515.
Ἐλαΐαις σταλιδώσαι, ή, 116. λ', 589.
Ἐλάσιμι, χ', 97.
Ἐλεαίρεις, ύ, 202.
Ἐλίγχια, φ', 329, 333.
Ἔλιπον, κ', 219.
Ἐλιῦσιν, ξ, 432.
Ἐλιφαίρουσαι, ϙ', 565.
Ἐλίφαντος, ϒ, 73. σ', 195. τ', 563. φ', 7. ψ', 200.
Ἑλλάδαστ', ή, 86.
Ἕλλας, ά, 92. μ', 136.
Ἑλλάδα, ά, 344. ϒ, 726, 816. λ', 495. ί, 80.
Ἔλλειψις, κ', 255, 381. ϱ', 484. σ', 333. τ', 81. φ', 260.
Ἑλλησπόντῳ, πλατεῖ, ώ, 82.
Ἐλλισάμην, λ', 35. ν', 273.
Ἔλλίσσετο, κ', 264.
Ἐλλιτάνευιν, ή, 145. κ', 481.
Ἑλλοῖ, σ', 228.
Ἕλοντο, ξ, 297.
Ἕλσας, ί, 132. ή, 250.
Ἔμβρυον, ί, 245.
Ἔμευ', ν', 161.
Ἐμηνίσαντο, μ', 373.
Ἔμμαθε, ϱ', 226. ύ, 361.
Ἔμμορον, Ϛ', 479.
Ἐμπάζεαι, κ', 422. ϱ', 488.
Ἔμπαιον, ύ, 379.
Ἔμπαιος, φ', 400.
Ἔμπης, ί, 205. σ', 353.
Ἐμπλήγδην, β', 132.
Ἐμπλήσαντο, ί, 296.
Ἔμπορος, β', 319. ώ, 299.
Ἐναίσιμα, β', 182.
Ἐνδίζω, ϱ', 365.
Ἔνδιος, δ', 450.
Ἐνδύσηισα, μ', 443. ό, 478.
Ἐνιναίων, ϖ', 35.
Ἐνήμιθα, ϒ, 272.
Ἐνιτῆος, λ', 237.
Ἐνιπλῆξαι, χ', 469.
Ἐνίψω, β', 137.
Ἐνιπαπήχεις, λ', 310.
Ἐντιόργυιαι, λ', 311.
Ἐντιῤῥαφε, ϖ', 19, 390.
Ἐντίωρος, σ', 179.
Ἐντοσίγαιος, ζ', 326.
Ἐντόχιαι, γ', 177.
Ἐνοσίχθων, ί, 282, 339, 366, 375. ή, 35.
Ἔντια δαιτὸς, ή, 232.
Ἔντιεον, φ', 408.
Ἐντυναμίνη, μ', 18.
Ἐντύπαι, ζ', 33. ό, 499. ϖ', 2.
Ἐνώπια, χ', 121.
Ἐνωτιδίοις, Ψ', 94.
Ἐξαίσιον, δ', 690. ϱ', 577.
Ἐξαλαπάξας, ϒ, 176.
Ἐξαπάλωλε, ύ, 357.
Ἐξάρχοντες, δ', 19.
Ἐξισίην, φ', 20.
Ἐξίσωσε, ί, 438.
Ἐξίτι, Ϛ', 245.
Ἐξόμοθεν, ί, 477.
Ἐοικὼς, λ', 607.
Ἔολπα, β', 275. ί, 379. Ϛ', 315. φ', 317.
Ἑορτὴ, ύ, 156. φ', 258.
Ἐπάγοντες, σ', 445.
Ἐπαλαστήσασα, ά, 252.
Ἐπαοιδῇ, σ', 457.
Ἐπαρξάσθω, σ', 417. φ', 263.
Ἐπάρουρος, λ', 488.
Ἐπάσαντο, γ', 9, 461.
Ἐπαύλους, Ψ', 358.
Ἐπίβαλλεν, ί, 296.
Ἐπίβησαν, χ', 424. Ψ', 13.
Ἐπιοὶ, ν', 275. ώ, 430.
Ἐπιὸς, Ϛ', 493.
Ἐπιῖχε, φ', 186.
Ἐπιλήθιον, Ϛ', 379.
Ἐπίλησεν, ή, 85.
Ἐπιμάσσας', ν', 429. ϖ', 172.
Ἐπινήνοθεν, Ϛ', 365.
Ἐπιπλῆτο, β', 103. κ', 466.
Ἐπίπταρε, ϱ', 545.
Ἐπίρρασσαν, ό, 386.
Ἐπίρρισι, ί, 538.
Ἐπίρρυσι, ά, 441.
Ἐπισβολίας, δ', 159.
Ἐπιτήσιος, ή, 118.
Ἐπιτρέπτο, ί, 12.
Ἐπιτύχτο, ξ, 323.
Ἐπίφραδε, Ϛ', 68. κ', 111, 549.
Ἐπίχραυσε, β', 50.
Ἐπίψολος, β', 319.
Ἐπηγκενίδεσσι, ί, 253.
Ἐπιστασὶ, ζ, 36. Ϛ', 233.
Ἐπήρεισμοι, β', 403. ϒ, 559.
Ἐπηρεφίας, κ', 131. μ', 59.
Ἐπήτης, ν', 332.
Ἐπητύος, φ', 306.
Ἔπι, μ', 209.
Ἐπιβαίρων, ί, 458.
Ἐπιβήτου, ψ', 52.
Ἐπιβουκόλου, ύ, 235.
Ἐπιβώτορι μήλων, ί, 222.
Ἐπιγουνίδα, ϱ', 225. σ', 73.
Ἐπιδίζω, φ', 141.
Ἐπιδύομαι, ί, 370.
Ἐπιδημιύντι, ϖ', 28.
Ἐπιδυπίσω, ύ, 218.
Ἐπιδίφρια, ί, 51.
Ἐπίηλιν, χ', 49.
Ἐπιήρανα, σ', 343.
Ἐπιθίτι, χ', 62.
Ἐπιθύσαντες, π', 297.
Ἐπίϊστορα, φ', 26.
Ἐπικάρσιαι, ί, 70.
Ἐπικάσσῃ, λ', 270.
Ἐπίκλοπος, φ', 297.
Ἐπικρῆσαι, ή, 164.
Ἐπίκριον, ί, 254, 318.
Ἐπιλλίζουσι, σ', 11.
Ἐπιμασσάμενος, ί, 446. σ', 468.
Ἐπίμασσον, ύ, 377.
Ἐπιμίμφεται, ϖ', 97, 115.
Ἐπιπλόμενον, ή, 261.
Ἐπιρίζησιν, ϱ', 211.
Ἐπισμυγερῶς, ϒ, 672.
Ἐπίσπασσον, ώ, 461.
Ἐπιστασὶν, σ', 54. ϖ', 453.
Ἐπιστάσῃ, ϱ', 455.
Ἐπιστηφίας, β', 431.
Ἐπίστιον, ζ, 265.
Ἐπίστροφος, ά, 177.
Ἐπισχεσίην, φ', 71.
Ἐπισχόμενος, χ', 15.
Ἐπιτίλλω, ψ', 361.
Ἐπίσσους, μ', 423.
Ἐπιτρίψαι, φ', 279. χ', 289.
Ἐπιφροσύνας ἀνίλιος, σ', 22.
Ἐπιχρίοντες, φ', 179.
Ἐπιψαύει, Ϛ', 547.
Ἐπιωχαὶ, ί, 404.
Ἐπονίζει, ί, 146.
Ἔπρησεν, β', 427.
Ἔπταρεν, ϱ', 541.
Ἔπτηξεν, Ϛ', 190.
Ἐπώνυμον, σ', 409.
Ἔραννος, ά, 226. λ', 414.
Ἔργον, ξ, 222. σ', 365.
Ἔρδισσεν, ν', 350.
Ἐρίζιον, λ', 37.
Ἐριδούσαι, χ', 450.
Ἐριμυδὲς, ϒ, 84.
Ἐριχθὸς, ή, 81.
Ἐριδούπου, γ', 399. ί, 146, 191.
Ἔριπιδε, μ', 103.
Ἔριπὸς, β', 135. ϱ', 475.
Ἔριουπος, Ϛ', 322.
Ἔρίσσιον, ό, 320. σ', 286.

Ἐριστάφυλον, ί, 111.
Ἐριφύλην, λ', 325.
Ἔρκυι, χ', 469.
Ἑρκείου, Διός, χ', 334, 335.
Ἑρμαῖος λόφος, τ', 471.
Ἕρματα, σ', 296.
Ἑρμεί', ψ', 198.
Ἑρμείνην, δ', 14.
Ἑρμῖσιν, Σ', 278.
Ἕρνος, ζ', 163.
Ἑρπετὰ, δ', 418.
Ἑρπύζοντ', ά, 193.
Ἔρρ', κ', 72, 75.
Ἐρράδαται, ώ, 354.
Ἔρρουσι, δ', 367.
Ἐρρώσαντο, ψ', 3. ώ, 69.
Ἔρσαι, ί, 222.
Ἐρύκανε, κ', 429.
Ἔρυκε, ξ', 283.
Ἐρύμανθον, ζ', 103.
Ἔρυτο, ώ, 523.
Ἔρυ, σ', 211.
Ἑσθῆτι θεῶν, ώ, 67.
Ἔσκε, δ', 270. ί, 508.
Ἑσπηχεν, ζ', 226.
Ἑστιφάοντο, κ', 195.
Ἑστόρεσεν, γ', 158.
Ἐσχάρη, ψ', 71.
Ἔσχε, λ', 323.
Ἑτοιμάτω, ώ, 90.
Ἐντύπερνες, σ', 176.
Ἑτερήμεροι, λ', 302.
Ἑτοῖμα, γ', 379.
Ἑτοῖσιν, ό, 236.
Ἕτοιμα, Σ', 384.
Ἑτοιμάσσανεν, ν', 184.
Εὐαγγέλιον, ξ', 152, 166.
Εὔδουσι, γ', 174.
Εὐδείελον, β', 167. ί, 21. σ', 212.
Εὐδυσίας ἀπέχησι, σ', 111.
Εὐδμήτους, χ', 24, 126.
Εὐεργεσίη, χ', 374.
Εὐηγενίης, σ', 114.
Εὐήνορα οἶνον, δ', 622.
Εὐήνορα χαλκὸν, ν', 19.
Εὔθρονες, ζ', 48.
Εὔκηλος, γ', 263.
Εὔκυκλον, ζ', 58, 70.
Εὐκάζετο, ώ, 1.
Εὐνομίην, ρ', 487.
Εὐοντας, β', 300.
Εὐστατίειαν, λ', 234.
Εὐστρεπέστερον, Σ', 259.
Εὐρείαν, ί, 163, 251.
Εὐρέϊτην, ξ', 257.
Εὐρυτίωνε, φ', 295.
Εὐρύνῃ Οἰχαλιῆ, Σ', 224. φ', 32.
Εὐρυχόρῳ, λ', 255. ί, 1.
Εὐρώεντα, κ', 512. ψ', 322. ώ, 10.
Εὐσσέλμοι, β', 390.
Ἐφίλειται, σ', 294. τ', 13.
Ἔφισσαι, ν', 274.
Ἐφίσσασαι, χ', 203.
Ἐφίστιον, ή, 248. φ', 55.
Ἐφιψιόωνται, σ', 331, 370.
Ἐφημέρια φρονέοντες, φ', 85.
Ἐφημέριος, δ', 223.
Ἐφάλετο, λ', 307.
Ἐφίμενος, ν', 7.
Ἐφίλασαν, ξ', 350.
Ἐφορμᾶται, φ', 399.
Ἐφορμὴ, χ', 130.
Ἔφρατε, ά, 259. β', 328.
Ἔφυσεν, κ', 393.
Ἔχεται ἔργου τε ἴσου τε, λ', 345.
Ἔχιτον βασιλῆα, σ', 84, 115. φ', 308.
Ἔχον, ψ', 42.
Ἔχρατι, ί, 396, ί, 64.
Ἐψιαάσθων, ρ', 530.
Ἔως, β', 148. δ', 90.

Z.

ΖΑΗΝ, μ', 313.
Ζακύνθῳ, ά, 246. ί, 24.
Ζεὺς, δ', 41, 604.
Ζεύδορον, γ'. 3. ί, 463. σ', 593.
Ζιφυρίη, ή, 119.
Ζηλήμονες, ί, 118.
Ζόφος, κ', 190.
Ζυγὰ, ν', 21.
Ζωάγρει, Σ'. 462.
Ζωὴν, ξ', 208.
Ζώνην παρθενίην λῦσε, λ', 244.
Ζώννυσαι, ώ, 89.
Ζώσατο, σ', 66.
Ζῶστρα, ζ', 38.

H.

ΗΒΗΝ καλλίσφυρον, λ', 602.
Ἡγαγόμην, δ', 82.
Ἡδίσατ', φ', 28.
Ἡδυσόοιο, β', 340.
Ἠέριοι, ί, 52.
Ἠεριοῖϊ, ν', 366.
Ἠερόεντα κίλιονδε, ύ, 64.
Ἤθεα, ξ', 411.
Ἤϊα, β', 289, 410. ί, 212. μ', 329.
Ἤϊθεος, γ', 410. ζ', 63. λ', 38.
Ἤϊον, ί, 368.
Ἤλασαι, σ', 69. ώ, 367.
Ἠλεὶ, β', 243.
Ἠλιὸς, ξ', 464.
Ἤλιδα δῖαν, ν', 275. ί, 281. ώ, 450.
Ἠλιδος, φ', 347.
Ἤλιος, vox *Homero* insuavior, Σ', 271.
Ἤλκησε, λ', 579.
Ἤλυξε, μ', 335.
Ἠλύσιον πεδίον, δ', 563.
Ἤλω, χ', 230.
Ἡμαθόεντος, β', 326.
Ἤμαρ, σ', 136.
Ἡμᾶς, π', 372.
Ἥμαται μακρὰ, π', 470.
Ἡμιείς ἀξώσω, ί, 69.
Ἡμίτεον, ή, 301.
Ἦμιν, Σ', 569. ν', 177. ρ', 376. ύ, 272.
Ἤνασεν, γ', 305. λ', 275.
Ἤνιν, γ', 496.
Ἤνεσι χαλκῷ, π', 360.
Ἤντησας ἐκαστῆς, ρ', 44.
Ἠοίην, δ', 447.
Ἠοῖον, δ', 656.
Ἤομεν, π', 251.
Ἠτίρεια μιλαίνης, ξ', 97.
Ἤτειρεν, σ', 83.
Ἤτια οἴδειν, ν', 405. ί, 39, 556.
Ἥρα φέρουσες, γ', 164. π', 365. σ', 56.
Ἥραντο, δ', 107. ξ', 370. ώ, 85.
Ἠργίνοια, β', 1. μ', 3. ψ', 347.
Ἥρωες, σ', 422.
Ἧσεν, ν', 320.
Ἡφαίστου ἔργον, ί, 117.
Ἤχθετο, ξ', 366.
Ἠῶ, ώ, 228. σ', 571.

Θ.

ΘΑΛΑΣΣΑΝ, γ', 420. Σ', 99.
Θαλίης, λ', 602.
Θαλλὸν, ρ', 224.
Θάλπουσες, φ', 179, 246.
Θαλπωρὴ, ά, 166.
Θαυμανίοντες, Σ', 108.
Θαυμάσσωσιν, ν', 157.
Θέμεν, χ', 481.
Θεσπεσίῃσι, χ', 482.
Θιλάσσιδα, ή, 123.
Θιλυπτέρῃ, ά, 337. Σ', 509.
Θίλω, Verbum *Homero* insuavius, γ', 92. Σ', 336. ί, 316. ρ', 19.
Θίμεστες, π', 408.
Θιμεστύν, ί, 114.
Θίμεστος, β', 68.
Θίμεστ. ί, 486, 542.
Θίντων, τ', 599.
Θεσσαλὸς, φ', 277
Θεσσαλὸς, τ', 109.

Θεράπουτι Διὸς, λ', 254.
Θεσμοὶ, ψ', 296.
Θεσπιτίοια, ώ, 6.
Θεσπρωτῶν, ξ', 315, 316.
Θήβης, δ', 126. λ', 262, 274.
Θηπτὴρ, φ', 397.
Θησία, λ', 630.
Θῆσθαι, δ', 89.
Θῆτες, δ', 644.
Θητεύμεν, λ', 488.
Θοὴν νύκτα, μ', 284.
Θοῆσιν, νήσοισιν, ό, 298.
Θόλου, χ', 442.
Θρασὺν, δ', 146.
Θρίψας, ί, 246.
Θρῆκηνδε, Ϡ', 361.
Θριγκὸς, ή, 87.
Θριναπίη, λ', 106. μ', 127. σ', 275.
Θρόνος, ά, 145.
Θυμηγερίων, ή, 282.
Θυμοδακὴς, Ϡ, 185.
Θυμὸν ἴδων, κ', 379.
Θυοσκόος, φ', 145. χ', 318, 321.
Θύνι, ί, 60.
Θῦσι, ξ', 446.
Θυώδια, ί, 264.
Θωὴν, β', 192.

I.

ΊΑΙ'ΝΕΤΑΙ, ζ', 156.
Ἰαολκῶ, λ', 255.
Ἰασίωνι, ί, 125.
Ἴασον, Ἄργος, σ', 245.
Ἴδιον, δ', 314. ό, 204.
Ἰέρευον, ε', 181. ό, 250, 251.
Ἱερήιον, ξ, 94, 250. ε', 600.
Ἱερὸς στρατὸς Ἀργείων, ώ, 81.
Ἴζεσκεν, γ', 409.
Ἱήσεται, ί, 520.
Ἰθαγενίεσσιν, ξ', 203.
Ἴθακος, ε', 207.
Ἴθὺν, δ', 434.
Ἰθὺς, ε', 33. ψ', 207.
Ἴκαρον, ό, 101.
Ἰκίτας, π', 422.
Ἰκετήσιος, ν', 213.
Ἴκμιον οὖρον, β', 420.
Ἴκρια, ί, 163, 252. μ', 229.
Ἰκριόφιν, γ', 353. ν', 74.
Ἰλλήνοι, φ', 365.
Ἰμάντα, δ', 802. φ', 46.
Ἴμβρον γάλα, δ', 113, 183. σ', 215. τ', 249.
Ἰνδάλλεται, σ', 224.
Ἰνὼ, ί, 333.
Ἴομεν, ώ, 431, 461.
Ἰοπάδες, ξ', 50.
Ἴον, ί, 72.
Ἰούλους, λ', 318.
Ἴπτις, φ', 395.
Ἰρίνης, ί, 198.
Ἰρηνεὺς, ί, 66. ν', 86.
Ἴρος, σ', 72.
Ἴσα, β', 203.
Ἴσασιν, ξ', 84. ψ', 269, 271.
Ἴσης, ί, 42.
Ἰσθμιον, σ', 299.
Ἴσκιν, σ', 203. χ', 31.
Ἰσμάρῳ, ί, 40.
Ἰσόθιος, ό, 124.
Ἰσταμένοιο, ξ', 162. σ', 307, 519.
Ἰστίη, ξ', 159. ε', 156. σ', 304. ύ, 231.
Ἰστοὶ λίθιοι, ν', 107.
Ἰσχίμεναι, ύ, 330.
Ἰτίαι, κ', 510.
Ἴτυλον, σ', 522.
Ἰὰζοντες, ό, 162.
Ἰφθίμη, δ', 797.
Ἰφιμίδιαν, λ', 304.
Ἴφιτος, φ', 14, 22.
Ἰωγῇ, ξ', 533.

K.

ΚΑΔΔΡΑΘΕ'ΤΗΝ, ί, 493.
Καθάπαξ, φ', 349.
Καθαπτόμενος, β', 39. γ', 345. ύ, 22.
Καθαρῷ Ϡανάτῳ, χ', 462.
Καθίμεν, ί, 72.
Καθίσασα, ε', 572.
Καιροσίων, ή, 107.
Κακοπίμονας, σ', 41.
Κακοεργίης, χ', 374.
Κακοεργὸς, σ', 54.
Κακοίλιον, σ', 26, 597. ψ', 90.
Κακοξυνότερος, ό, 376.
Κακόσηται, τ', 360.
Καλάμην, ξ', 214.
Κάλλιϊ, σ', 191.
Κάλυες, ί, 268.
Καλύψατο, ί, 491.
Καμινοῖ, γρηῖ, σ', 27.
Καμμίν, ύ, 2.
Καμόντωι, εἴδωλα, λ', 475. ώ, 14.
Καναχὴ, ζ', 82.
Καπηκομόωντες, ύ, 277.
Κατ' ἄπρης, ί, 313.
Καταβλώσκοντα, π', 466.
Καταζήσασκε, λ', 586.
Καταίσεται, ν', 110.
Καταπλῶσις βαρεῖαι, ή, 197.
Καταπροφάδια, π', 169.
Κατάπτας, β', 58. ε', 537.
Καταπτύων, ί, 490.
Κατάντησιν, ύ, 387.
Καταπτανύμεν, β', 244. ώ, 456.
Καταπταύσομεν, β', 168.
Καταπτηνιώντων πτύων, π', 530. λ', 37. χ', 448.
Καταφθίσθαι, β', 183.
Κατιζάνομεν, λ', 522.
Κατίζισε, ί, 152.
Κατηριθῆς, ί, 367.
Κατωρυχίσαι, ζ', 267. ί, 185.
Καύκασος, γ', 366.
Κε, σ', 262.
Κεμάλια, β', 75. δ', 600.
Κεῖραεθαι κόμην, δ', 198.
Κείρετ', ά, 378.
Κεκλίαται, γ', 608.
Κεκράαντο, γ', 132, 616.
Κελάδοντ', β', 421.
Κελάρυζιν, ί, 323.
Κέλευθοι, νυκτός τι καὶ ἤματος, π', 86.
Κέλῃθ', ί, 371.
Κελσάσῃσι, ί, 149.
Κέντωρος, φ', 295.
Κέρα, τ', 211. φ', 395.
Κέρας βοὸς, μ', 253.
Κέρασσιν, γ', 390. ί, 93.
Κερόωντας, ώ, 363.
Κέσκιτ', φ', 41.
Κεφαλλήνων, ώ, 354, 377.
Κηληθμῷ, λ', 333. ν', 2.
Κὴξ, εἰναλίη, ί, 478.
Κήτεια, λ', 519.
Κητώεσσαν, γ', 1.
Κικόνεσσι, ί, 39.
Κιμμερίων, λ', 14.
Κινήσας, χ', 394.
Κίρκης, ό, 525.
Κίρνη, ξ', 78.
Κισσύβιον, ί, 346. ξ', 78.
Κιχήσεια, ή, 53.
Κλίος, ά, 95. γ', 78. ν', 415, 422. ψ', 137.
Κλισσοσύνη, σ', 396.
Κληηδόνα, γ', 317.
Κληῖδ', ά, 442. δ', 802. φ', 47.
Κληῖσιν, σ', 293.
Κλῄσεσιν, σ', 30. φ', 236, 241, 382, 387, 389. ώ, 165.
Κλίμακα, φ', 5.
Κλισίην, γ', 123.
Κλίσιον, ώ, 207.
Κλισμὸν, ά, 132, 145.
Κλινὴν, ί, 470.
Κλυμένην, λ', 325.
Κλυτόσοξος, ε', 494.
Κνίφωσ, σ', 369. σ', 426.
Κνήμους, δ', 337.
Κνυζηθμῷ, π', 163.
Κνυζώσω, ν', 401, 433.

Κυδαλιμ, ρ', 317.
Κοιμήσατι, μ', 372.
Κόλλοισι, φ', 407.
Κομιδὴ, Ϛ', 282. ω, 246.
Κομίσσῃ, κ', 298. π', 82.
Κονίη, λ', 599.
Κοντὸν. ί, 487.
Κοτρήσοντες, ρ', 299.
Κόψαιος, ν', 408.
Κορτσάϊατο, ξ', 28
Κορήσαντι, ύ, 149.
Κορμὸν, ψ', 196.
Κορῶναι ἰυνάλιαι, ί, 66.
Κορύσσ, ά, 441. ή, 90. φ', 46, 138.
Κόσμον, δ', 498. ξ', 363.
Κοτύλην, ό, 311.
Κοτυληδονόφιν, ί, 433.
Κουριδίας, ν', 45.
Κουρίξ, χ', 188.
Κουροτρόφοι, ί, 27.
Κραναίης, κ', 242.
Κραναὸν, μ', 124.
Κραναὸς, λ', 596.
Κραναΐτιδαι οὖδας, ψ', 46.
Κρατερώνυχας, φ', 30.
Κρία, ί, 140.
Κρηδέμνῳ, ά, 394. γ', 392. ύ, 388.
Κρηπάων, ἰυρομάων, ξ', 199. π', 62.
Κρήτη, τ', 172.
Κριὸ, ί, 447.
Κρομύου, σ', 293.
Κρύσταλλος, ξ', 479.
Κτιάνισσιν, ώ, 206.
Κτιμίνῃ, ί, 362.
Κύδωνες, γ', 292. τ', 176.
Κυδιμίνῃ, Ϛ', 288.
Κυδήρων, ί, 81.
Κυκιῶ, κ', 290, 316.
Κύκλον, δέλτον, δ', 792.
Κυκλώπων, ί, 106.
Κυλλήνιος, ώ, 1.
Κυνοραιστέων, ρ', 300.
Κυνώπιδος, δ', 145.
Κύπρον, δ', 83.
Κύσει, π', 15. ρ', 39. τ', 417. ώ, 235.
Κώας, τ', 58.
Κώπας, κ', 514.

Λ.

ΛΑΓΚΑΝΟΝ, ί, 160.
Λαιστρυγονίην, κ', 82.
Λακεδαίμονα, γ', 326. δ', 1. ί, 20. φ', 13.
Λαμπετίη, μ', 132.
Λάμπων, ψ', 246.
Λαμπετῆρες, σ', 306.
Λάμων, κ', 81.
Λάρῳ, ί, 51.
Λαρότερος, β', 350.
Λαύρην, χ', 128, 137.
Λάχμα, ί, 116. π', 509.
Λάων, τ', 229, 230.
Λίγων, σ', 358.
Λίλυπτο, π', 447.
Λιλόγχας, λ', 303.
Λελῦσο, σ', 237.
Λίξιο, τ', 598.
Λίξο, κ', 320. τ', 598.
Λίσβῳ, γ', 169.
Λίσχην, σ', 328.
Λυγυαλίῳ, β', 61.
Λιυκάδα τίτρην, ώ, 11.
Λιϊζοτίρης, συὸς, σ', 29.
Λιϊσσανο, ά, 398. ψ', 357.
Λιϊσσῆρες, γ', 73.
Λιμιδῷ, ζ', 79, 215.
Λῆμνον, Ϛ', 283.
Λήσιν, λ', 101.
Λιβύην, δ', 85.
Λίγδην, χ', 278.
Λιαιρῆϊς, τ', 451.
Λιλαιόμινοι βιότοιο, μ', 328.
Λιμῷ οἴκτιστον θανίιιν, μ', 342.
Λίπ' ἰλαίῳ, γ', 466. κ', 450. τ', 505.
Λιταρὰ πρόδιμνα, ν', 388.
Λιταρῶν, δ', 210.
Λὶς τίτρη, μ', 64.
Λισσὴ, γ', 293. κ', 4.
Λιστρεύοντα, ώ, 226.
Λιστροῖσιν, χ', 455.
Λῖτα, ά, 130.
Λιτροχόῳ, ύ, 297.
Λοιὸν, σ', 293.
Λόχμῃ, τ', 439.
Λόχον, δ', 531. Ϛ', 515. λ', 524. ξ', 217. ό, 49.
Λύγυσι, ί, 427.
Λυκαβάντος, ξ', 161. τ', 306.
Λυσιμελὴς, ψ', 343.
Λύση, ί, 421.
Λυσίμιλος, κ', 284, 385, 387.
Λύτο, δ', 703. σ', 211.
Λύτιον, τ', 34.
Λωβεύμις, ψ', 15.
Λώτην, ν', 224.
Λωτὸς, δ', 603. ί, 94.
Λωτοφάγων, ί, 84.

Μ.

ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ, φ', 298.
Μαῖραι, λ', 325.
Μακάρτατος, λ', 481.
Μακρὰ δίνδρια, ί, 238. ή, 114.
Μαλυάων, γ', 287. δ', 514. ί, 80.
Μάντιος, ί, 242, 249.
Μαραθῶνα, ή, 80.
Μάργη, σ', 2.
Μαρμαρυγὰς, Ϛ', 265.
Μαρτυρίῃσι, λ', 324.
Μάρων, ί, 197.
Μάστακα, δ', 287.
Μάστιν, ί, 182.
Μαχιούμινοι, ώ, 113.
Μάχητον, π', 175.
Μαψιδίως, ψιδέσθαι, ξ', 364.
Μιγαλήτα, γ', 158.
Μιγαλωστὶ, ώ, 40.
Μιγασθέης, δ', 11.
Μιθ', δ', 652.
Μιλίλιχον, ί, 373.
Μιλιφέρῃσι, Ϛ', 279.
Μίλαν δρυὸς, ξ', 12.
Μιλιδήματα, δ', 650. ί, 8. ψ', 343.
Μιλίμιν, σ', 490.
Μιλικρήτου, κ', 519.
Μιλίνοιο, οὐδοῦ, ρ', 339.
Μίλλιν, ά, 232. δ', 181, 377. σ', 137. ώ, 28.
Μίμβλωνα, ρ', 190.
Μιμήκιζιν, ύ, 10.
Μίμμιδι, κ', 23.
Μινοίδμης, β', 424. σ', 37.
Μινοσσῆς, φ', 15.
Μίνω, φ', 93.
Μιταβάμιον, ν', 46.
Μιταβίρσιος, δ', 194.
Μιτασσάνου, δ', 612.
Μίτρα, β', 355.
Μίτρον, ἤδιες, σ', 216.
Μήμιστα, ί, 299, 465.
Μηλίαι ἀγλαόκαρπαι, ή, 115. λ', 588.
Μήλοισι καρπὸν, ή, 104.
Μηνίω, ρ', 14.
Μήρ', γ', 179.
Μηρύσαντο, μ', 170.
Μητιάσθαι, ί, 262.
Μητισαίμην, σ', 27.
Μῦχος, μ', 392.
Μιλτοστέρνοι, ί, 125.
Μίμαντα, γ', 172.
Μινυήϊν, λ', 283.
Μινυτάδιοι, τ', 328.
Μίνως, λ', 567. τ', 178.
Μισγόμινοι, ύ, 203.
Μοῖρα, γ', 269. σ', 592. ύ, 75, 171. χ', 54.
Μοῖραι, παρὰ, ξ', 509.
Μαχάνῃ', Ϛ', 332.
Μορόντα, σ', 297.
Μόρσι, ά, 34, 35. ί, 436. ώ, 241.
Μορφὴ ἰσίων, λ', 366.

Μαύνιοι, π', 117.
Μύθω, φ', 71.
Μύλης, ή, 104. ό, 106.
Μύηρι, φ', 111.
Μυχοίατος, φ', 146.
Μυχῇ, γ', 263. δ', 304. ν', 363.
Μῶλυ, κ', 305.

N.

ΝΑ'ΚΗΝ, ξ', 530.
Νάσσα, δ', 174.
Ναύλοχα, δ', 846.
Νεικίσσομεν, λ', 511.
Νειῷ, Σ', 124.
Νεμέσσα, ψ', 213.
Νεογιλῆς, μ', 86.
Νεοτρίστου, Σ', 404.
Νέσσοις, δ', 404.
Νέφια, χ', 304.
Νήγρετος, ν', 80.
Νηῆσαι, ό, 321.
Νηιάδες, ν', 104.
Νῆις, Σ', 179.
Νηΐῳ, ά, 186.
Νηπιεδδής, ξ', 509.
Νηλητεῖς, π', 317. σ', 498. χ', 418.
Νημερτέως ἰνισσήσω, ί, 98.
Νηπιμίη, ί, 391.
Νηπιυδής, δ', 221.
Νηυσὶκας ἰχέτιν, ά, 297.
Νήριτον, ώ, 376.
Νήριτος, ί, 22. ν', 351.
Νήριτος, ξ', 207.
Νοστήσαντα, δ', 619. ό, 119.
Νοσφισσαμίτη, δ', 263. λ', 424. σ', 579. φ', 77, 104.
Νυκτιερὶς, μ', 433. ώ, 6.
Νυμφίον, ή, 65.
Νὺξ ὀλοὴ, λ', 19.
Νώνυμον, ά, 222. ν', 239. ξ', 182.
Νώροπα χαλκὸν, ώ, 466, 499.

Ξ.

ΞΕΙΝΗ'ΙΟΝ, ί, 370. χ', 290.
Ξεινίη τραπέζῃ, ξ', 158.
Ξεινίου, ό, 513, 545.
Ξιστῷ, ἵστᾳ, δ', 272.
Ξυλόχῳ, δ', 335.

O.

Ὁ, λ', 101. ψ', 220.
Ὁαριστὴς, σ', 179.
Ὀγί, β', 327. γ', 217.
Ὄγμιον, φ', 61.
Ὄγχναι, ή, 115, 120. λ', 588. ώ, 233, 246, 339.
Ὀδαίων, Σ', 163. ί, 444.
Ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες, ά, 381. σ', 409.
Ὀδυσσέμεν, ό, 505.
Ὀδυσῆς, τ', 409.
Ὀδυσσάμενος, τ', 407.
Ὀδυσῆα, ή, 107.
Ὄϊτις, ί, 425.
Ὀΐτυσε, ε', 586.
Ὀϊζὺν, ψ', 210.
Ὀϊζυροῖσι, δ', 197.
Οἰήϊον, ί, 483, 540.
Οἰκαφελίη, ξ', 223.
Οἶμησεν, ώ, 537.
Οἰομένη, β', 351. υ, 21.
Οἷος, ό, 89.
Οἵῃς τι, σ', 160. φ', 117, 173.
Οἷσι, χ', 106, 481.
Οἰσίτου, Σ', 255. ό, 154.
Οἷσιν, de Secundâ Personâ usurpatum, ά, 402.
Οἵσσατο, ά, 323. ί, 213. σ', 390.
Οἷσσεος αἰόλος, χ', 300.
Οἰσυΐνοισι, ί, 256.
Οἰωνὸν, ό, 531.
Ὀλίγη τε φίλη τε, ζ', 208. ξ', 58.
Ὀλιγοστιλίουσα, σ', 356.
Ὀλίγος, ί, 515. υ, 259.
Ὀλόλυξεν, γ', 450. δ', 767. χ', 408, 411.
Ὀλοόφρονες, ά, 52. κ', 137. λ', 321.
Ὀλοφύρεσθαι ἄλλοισι εἶναι, χ', 232.
Ὀλοφώϊα, δ', 410. ε', 248.
Ὀμαρτῇ, χ', 81.
Ὄμβρος Διός, ί, 111, 358.
Ὀμιλήσουσι, ά, 265. δ', 345.
Ὀμοίϊον, γ', 236. ώ, 542.
Ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον, ε', 218.
Ὁμοκλήσαντ', σ', 155.
Ὄμβρῃ, σ', 96.
Ὄμως, ν', 405.
Ὀνείαθ', ά, 148.
Ὀνήμενος, β', 33.
Ὀνήσιος, φ', 402.
Ὀνησίμου, ξ', 415.
Ὄνεσαι, ε', 378.
Ὀνόσασθαι κακότητος, ί, 379.
Ὄνυ, ά, 70.
Ὄσσα, ξ', 82. ό, 215.
Ὄσσιν, λ', 66.
Ὄστιν, φ', 28.
Ὄσσα, ζ', 268.
Ὄσσεσσι, β', 289.
Ὄσσαν, φ', 390.
Ὀστέοντες, ζ', 63.
Ὀστεῶν, γ', 97. δ', 327. ε, 44.
Ὀρχιαν, ί, 325. π', 167.
Ὀρθοπαιζέων, μ', 348.
Ὀρμαθοῦ, ώ, 8.
Ὄρμοι, ί, 459. σ', 294.
Ὄρμου μέτρον, ν', 101.
Ὀρτιλόχου, γ', 489. ί, 186. φ', 16.
Ὀρσοθύρη, χ', 126, 333.
Ὀρσυγίη, ί, 123. ά, 403.
Ὄρχαμος, ξ', 22. ί, 185, 350.
Ὄρχατος, ή, 112.
Ὀρχομενῷ, λ', 283.
Ὄρχον, ή, 127. ώ, 340.
Ὀρῷ, ί, 222. ε', 225.
Ὀσίη, π', 423. χ', 412.
Ὄσσαν, ά, 282. β', 216. ά, 412.
Ὄσσι, ζ', 131.
Ὄσση, λ', 314.
Ὀσσόμενος, ά, 115. ό, 81
Ὄσσοντο, β', 152.
Ὄστεα, Σ', 204.
Ὀστρυνίω, β', 253. ί, 3. χ', 434, 496. ψ', 264.
Οὐδὰς ἔστησεν, ν', 395. χ', 269.
Οὐδὸν, ε', 196.
Οὐδὸν, γήραος, ά, 246.
Οὐλὰς, γ', 441.
Οὖλας πόμας, ζ', 231. ψ', 158.
Οὖλας χλαίνας, ε', 89.
Οὖλε, ώ, 401.
Οὐλομένης, τ', 246.
Οὐλομένης, σ', 272.
Οὐλυμπον, ζ', 42.
Οὐλύμπῳ, λ', 314.
Οὖν, ά, 414. γ', 34. Σ', 272. ξ', 254. ώ, 488.
Οὐρανὸν ἀστερόεντα, ί, 527. υ, 113.
Οὖρεσι Σ', 124.
Οὖτα, χ', 293.
Οὐτασμένος, λ', 535.
Οὐτιδανὸς, ί, 515.
Οὔτις, ί, 366, 408.
Ὀχίσιον, λ', 618.
Ὀχίων, φ', 302.
Ὀχῆας, φ', 47. ώ, 165.
Ὄχθ, ί, 404.

Π.

ΠΑ'ΤΟΙ, ί, 405.
Παιήονες, δ', 232.
Παλαιφάτου, σ', 163.
Πάλιν, ν', 254.
Παλίντονα, ά, 379. β', 144.

Παναπάλη, ι', 223.
Παιδαρίου, σ', 518. ό, 66.
Παιοσσῆος, λ', 580.
Πάνερμοι, ν', 195.
Πάντα, ί, 244. Σ', 258. ί, 204. σ', 292.
Παπταίνων, ώ, 178.
Παραείδιν, χ', 348.
Παρέκτιται, χ', 65.
Παρακλιδόν, δ', 348. ε, 139.
Παραπούτι, γ', 381.
Παρασπλῆγας, ί, 418, 440.
Παρασσήσεσθαι, ώ, 28.
Παρίλασιο, σ', 281. φ', 111.
Παρισήνιον, ά, 147. σ', 51.
Παρίζ, δ', 348. ε, 139. ψ', 16.
Παριξιλθοῦσα, κ', 573.
Παρισύταν, ά, 140. δ', 56. λ', 66.
Παρισχίσατ', ξ, 521.
Παρείμενοι, β', 287. γ', 74.
Παρνησσόν, σ', 394. ώ, 331.
Πασιμελοῦσα, μ', 70.
Πάσασθαι, κ', 384.
Πάσσονα, Σ', 20. ψ', 157. ώ, 368.
Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, μ', 445.
Πάτες, ί, 119.
Πατρίδα οὐδὲν γλύκιον, ί, 34.
Πατρωΐη, ν', 188.
Πάφον, Σ', 363.
Πάχιτον, Σ', 187.
Πεδόθεν, ν', 295.
Πείθομαι, ά, 414.
Πειρίθιον, λ', 630.
Πείρινθα, ί, 131.
Πείρων, ν', 91.
Πείσια, ζ, 124.
Πείση, ύ, 23.
Πείσματα, ζ, 269. ί, 136. ν', 77.
Πελασγοί, σ', 177.
Πελίκιαι, σ', 579. φ', 71.
Πέλιθρα, λ', 576.
Πεμπάσσεται, δ', 412.
Πενταίτηρον, τ', 420.
Πεπίεσμαι, γ', 23.
Πέπονθ', κ', 465. ψ', 53.
Πεπτεῶτας, χ', 384.
Πεπτηῶτις, ξ, 474. χ', 362.
Περάσησι, ξ, 297. ό, 427, 452.
Πέρατη, ψ', 243.
Περί, β', 245. γ', 112. δ', 201. ξ, 146. σ', 285.
Περίδρομος, ξ, 7.
Περιδυσόμαι, ψ', 78.
Περικλύμενον, λ', 285.
Περίμετρον, β', 95. ώ, 129.
Περιτλομένου, λ', 247.
Περσέπτοιν, κ', 211, 253. ξ, 6.
Περίσσιον, σ', 4, 10.
Περστείλασα, ώ, 292.
Περιστιχίζεται, κ', 10. ψ', 146.
Περιστυφόντος, μ', 356.
Περιεχόμεθ', ί, 199.
Περιταμνόμενον, λ', 401. ώ, 112.
Περιτιλλομένου, ξ, 294.
Περτρέφετο, ξ', 477.
Περιφαινομένη, ί, 476.
Περιώσιον, π', 203.
Πέρσης, κ', 139.
Πεσσοῖσι, ά, 107.
Πετάσαι, σ', 159.
Πέτρης, ἀπὸ, τ', 163.
Πεφυγμένος, ά, 18. ί, 455.
Πηγυλίς, ξ, 476.
Πηχῶ, ί, 388.
Πηλῷ, ή, 328.
Πήλιον, λ', 315.
Πηός, Σ', 581. ψ', 120.
Πήχει, φ', 419.
Πίδιν, λ', 231.
Πίζει, δ', 287. μ', 174, 196.
Πίμπλη, π', 143. σ', 3.
Πιπρήν, ί, 50.
Πικροχαμαι, ά, 266.
Πίνει δημῷ, ε, 241.
Πλαγατᾶς, μ', 61.
Πλαγκτὶ, φ', 363.
Πλησίστιον, λ', 7.
Πλίσσοντο, ζ', 318.
Πλυνίουσαι, ζ', 31, 59.
Πλυνοὶ, ζ, 40, 86.
Πλωτῇ, κ', 3.
Ποδάνιπτρα, σ', 343.
Πόδας, ί, 260. κ', 32.
Ποδῶν ἴλκωσι, σ', 276. σ', 10.
Ποίη, σ', 363.
Πολυάσπορος, σ', 404.
Πολύβουλος, κ', 282.
Πολυδαίδαλος, ν', 11.
Πολύδαμα, δ', 228.
Πολύδωρος, ώ, 293.
Πολυηράτῳ, λ', 274. ί, 126.
Πολυηχέα φωνὴν, σ', 521.
Πολυκμήτου, δ', 718. ξ, 324. φ', 10.
Πολύκτωρ, ε, 207.
Πολύλλιστον, ί, 445.
Πολύτικτα, σ', 255.
Πολύτυρον, ξ, 335.
Πολύτλας, ώ, 503.
Πολύτροπον, ά, 1.
Πολύφημον, β', 150. χ', 376.
Πολύχαλκον, γ', 2. ί, 424.
Πολυωπῷ, χ', 386.
Πορεμπῆς, ύ, 187.
Πορεμῶ, δ', 671. ί, 29.
Ποροὺς ἁλὸς, μ', 259.
Πορφύρει, δ', 427, 572. κ', 200.
Πορφύρεον, β', 428.
Ποσιδήϊον, ζ, 266.
Ποτῇ, ί, 337.
Ποτιπέλιται, ζ, 308.
Ποτιστιτυοῖαι, ν', 98.
Πότμον ἑταίτου, μ', 342.
Πουλύτοδος, ί, 432.
Πραμνίῳ οἴνῳ, κ', 235.
Πρασιαὶ κοσμηταὶ, ά, 127.
Πρισθύτατον, ν', 142.
Πρηκτῆρες, Σ', 162.
Πρῆξιν, γ', 72, 82.
Πρήσσωμεν ὧδε, ί, 47.
Πρὶν ἰδόντες, ν', 113.
Πριστοῦ, σ', 195. τ', 564.
Πρόβασιν, β', 75.
Προβλῆτις, κ', 89. ν', 97.
Προβλωσκίμεν, τ', 25. φ', 289.
Προδόμῳ, δ', 302.
Προίρυσαν, ά, 496.
Προμαὸς, ν', 15. ε, 413.
Προΐσκῃ, ε, 347, 352.
Πρόπυρι, λ', 320.
Προστρηγίῃ, χ', 98.
Προστρωμνὰ πολυδέμνης, ε, 525.
Προσκηδίοις, φ', 35.
Προσφυΐ', σ', 58.
Προσταμοίμην, σ', 374.
Προστασὸν, ψ', 196.
Προτιόσσετ', ί, 389. ξ, 219.
Προτόνοισιν, β', 425. μ', 402.
Προΰτυψε, ώ, 318.
Προϋχούσας, ζ, 138. ά, 82.
Πρόφρασσ', ν', 391.
Πρόχνυ, ξ, 69.
Πρεχοὰς, ί, 453. ό, 65.
Πρεχόῃ, ά, 136.
Πρύμνῃ, μ', 411. ν', 84.
Πρωτόκλοον, Σ', 35.
Πτόρθον, ζ, 128.
Πυγούσιον, κ', 517. λ', 25.
Πυθοῖ ἠγαθέῃ, Σ', 80.
Πυθὼ, λ', 580.
Πυκινὸν, ψ', 177, 179.
Πύλας, Ἡλίοιο, ώ, 12.
Πύλον, γ', 4.
Πυριφλεγέθων, κ', 513.
Πύρνον, ά, 311. ε, 362.
Πυρτολίσσας, κ', 30.
Πωλίσκετο, λ', 239.

P.

'ΡΑΔΑ'ΜΑΝΘΥ ξανθὸς, ώ, 323.
'Ράσσατι, ύ, 150.
'Ρίζεσκον, χ', 209.
'Ρίπεῳ, ά, 186.
'Ρήγια, γ', 349. κ', 352.
'Ρηξήνορα, δ', 5.

Ῥήτρην, ξ', 393.
Ῥινόν, ί, 281.
Ῥίπεσσι, ί, 256.
Ῥοδοδάκτυλος, β', 1.
Ῥόδιον, ί, 412.
Ῥοχθεῖ, ί, 402. μ', 60.
Ῥυπόωντα, ώ, 226.
Ῥυστάζοντας, π', 109. ύ, 309.
Ῥυτοῖσιν, ζ', 267. ξ, 10.
Ῥῶγας, χ', 143.

Σ.

ΣΑΑΜΩΝΗΟΣ, λ', 235.
Σάμη, ά, 246.
Σάμοιο, δ', 671. ό, 29.
Σαρδάνιον, ύ, 302.
Σιγῆναι, μ', 31, 52, 198.
Σίλφ, φ', 246.
Σηκοὶ, ί, 219.
Σιάλους, ξ', 81.
Σιγαλόεντι, ί, 86. ζ', 81.
Σιδήρεος θυμὸς, ί, 190. ψ', 172.
Σιδονίην, ν', 285.
Σιδονίους, δ', 84.
Σιδῶνος, ό, 424.
Σῖζ', ί, 394.
Σικανίης, ώ, 306.
Σικέλους, ύ, 383.
Σίντιας, Θ', 294.
Σίσυφον, λ', 592.
Σῖτον, π', 83.
Σῖτοι ἔδοντες, Θ', 222.
Σκαφίδες, ί, 223.
Σκιόωντο, β', 388.
Σκοτομήνιος, ξ', 457.
Σκύλλη, μ', 85, 235, 285.
Σκύρου, λ', 508.
Σκύφος, ξ', 112.
Σκῶπες, ί, 66.
Σολύμων ὀρέων, ί, 283.
Σούνιον, γ', 278.
Σπασσάμενος, κ', 439.
Σπεῖρα, δ', 245. ζ', 269.
Σπέρμα πυρὸς, ί, 490.
Σπιλάδεσσιν, γ', 298. ί, 405.
Σταθμὴν, ί, 245. ψ', 197.
Σταμοῖσιν, ζ', 19. ή, 89.
Σταθμῷ, ξ', 358.
Σταμίνεσσι, ί, 252.
Σταυροὺς, ξ', 11.
Στέατος, φ', 178, 183.
Στιλπνῇς, φ', 422.
Στίφη, β', 428.
Στιλίαι, β', 287.
Στεῦτο, λ', 583.
Στῆσεν, ή, 4.
Στίζη, ί, 467. ε', 25.
Στρέψασθαι, μ', 351.

Στυγὸς ὕδωρ, ί, 185. κ', 514.
Στύξαμε, λ', 501.
Συβότια, ξ', 101.
Συκαῖ γλυκεραὶ, ή, 116.
Συμφράσσατο, δ', 462.
Συνίριδος, ζ', 32.
Συπιχὲς, ί, 74.
Συπήρεος, Θ', 99.
Συρίη, ί, 402.
Σφίας, π', 228.
Σφίλα, ε', 231.
Σφῶν, δ', 62.
Σχιδίης πολυδίεμου, ί, 33, 163. 338.
Σχίβι, νέον, ξ', 490.
Σχερίην, ί, 34. ζ', 8. ή, 79.
Σχοίνῳ, ί, 463.
Σῶμα, λ', 53. ώ, 186.

Τ.

ΤΑΛΑΠΕΙΡΙΟΝ, ζ', 193. ά, 24.
Ταλαπενθίη, ί, 222.
Ταμόντες, ὅρεια τίεσθ', ώ, 482.
Ταπαύσεθε, ί, 464.
Τάνταλον, λ', 581.
Ταπυσσάμενος, ί, 298.
Ταπύσσειν, σ', 91.
Ταρσοὶ, ί, 219.
Ταφίοις, ώ, 105.
Τάχα, ά, 251.
Τιμησίου Θηβαίου, π', 492.
Τιλίεσθαι, π', 347. σ', 557.
Τιλῖσαι, β', 176.
Τίλος, ί, 5.
Τίμενος, ζ', 293. Θ', 363.
Τιμίσην, ά, 184.
Τίνοντας, γ', 449.
Τιμμένετα, τ', 242.
Τιτιλεσμένον, ί, 90.
Τιτλήσεις, π', 37. σ', 134.
Τιτράγυος, ή, 113. σ', 373.
Τιτράπυλαι, ί, 242.
Τιτράορες, ν', 81.
Τιύχῃ', ί, 218.
Τίως, ό, 231. π', 370
Τήκετο, σ', 204, 208.
Τηλίπυλον, π', 82.
Τηλίκος, ε', 20. σ', 174.
Τηλύγετος, δ', 11. π', 19.
Τηΰγετον, ζ', 103.
Τηϋσίην, γ', 316. ό, 13.
Τιθαιδόσσουσι, ν', 106.
Τιθωνοῖο, ί, 1.
Τίνυται, ν', 214.
Τίπτει, δ', 312.
Τις, γ', 224.
Τισάμεθ', ν', 15.
Τιτυὸν, ή, 324. λ', 575.
Τιτυσκομένη, φ', 48. χ', 118.
Τοκάδες, ξ', 16.
Τολύπευσι, ά, 238.
Τόξα, φ', 90.
Τοξάσσεται, χ', 72, 78, 134.
Τραπέουσι, ή, 125.
Τραπεῖο λίθοιο, ν', 77.
Τρίγληνα, σ', 297.
Τρίζουσαι, ώ, 5, 7.
Τριπόλῳ, ί, 127.
Τρὶς, ί, 306. ζ', 154.
Τριχὰ νυπτὸς, μ', 312.
Τριχάϊκες, σ', 177.
Τροπαὶ ἠελίοιο, ά, 403.
Τρόπιν, ή, 252. μ', 421.
Τροπαῖς διεμπερέουσι, δ', 782.
Τρύγειν, ζ', 90.
Τρύπτης, ξ', 289.
Τυνδαρέου, λ', 297. ώ, 198.
Τύραννος, vox *Homero* inusitata, σ', 84.

Υ.

ΥΑΚΙΝΘΙΝΩ ἄνθει, ζ', 231
Ὑγρὸν, αἴνυσαι, ί, 478.
Ὕδωρ, μέλαν, ν', 409.
Ὑλαπόμοιον, ξ', 29. π', 4.
Ὕλαον, π', 4, 9.
Ὕπαρ, σ', 547. ύ, 90.
Ὑπάρξῃ, ώ, 285.
Ὑπεκπροίλυσαι, ζ', 88.
Ὑπεμνάσαθε, χ', 37
Ὑπέρα, ί, 260.
Ὑπερηνορεόωντα, ζ', 5.
Ὑπερησίηνδ', ί, 254.
Ὑπερύδριον, ή, 90.
Ὑπερκαπάουσιν, ψ', 3.
Ὑπερίονες, ά, 8. μ', 133.
Ὑπερωλίσσαιντο, ε', 268.
Ὑπέρτερα, πρία, γ', 65.
Ὑπερτερίῃ, ζ', 70.
Ὑπερφιάλοισι, φ', 289.
Ὑπερῷ', ά, 362.
Ὑπνώσῃ, π', 279.
Ὑπνοίῃ, ε', 25.
Ὕπνου δῶρον ἔλοντο, π', 481 σ', 427.
Ὑπουπίου, γ', 81.
Ὑποτερπάζουσιν, ή, 126.
Ὑπώρεες, ώ, 62.

Φ.

ΦΑΕΘΩΝ, χ', 388. ψ', 246.
Φαίδιμος, δ', 617. ί, 117.
Φαίδρη, λ', 320.
Φαιστὸν, γ', 296.

Φάρει, ϑ', 186.
Φάρον, δ', 355.
Φάσ', ψ', 125.
Φάσθαι, ί, 504. ό, 376.
Φείδων, Θεσπρωτῶν βασιλεὺς, ξ', 316.
Φερὰς, ό, 296.
Φήμην, ύ, 100, 105.
Φῆμιν, ζ', 273. ό, 467.
Φήνη, γ', 372.
Φηρὰς, γ', 488. ί, 186.
Φθεῖτ', λ', 329.
Φθίην, λ', 495.
Φθίννος μηνὸς, ξ', 162. σ', 307.
Φθινύθουσι, ϑ', 530.
Φθίσει, δ', 741. π', 428.
Φθογγὴ, μ', 198.
Φθονέομαι, π', 348.
Φίλ', ρ', 15.
Φιλίων, σ', 351. ώ, 267.
Φιλομηλείδη, δ', 343. ρ', 134.
Φιλομμειδὴς, ϑ', 362.
Φιλῇσι, ρ', 221.
Φιλήσεται, ρ', 221.
Φοινικόεσσαν, ξ', 500. φ', 518.
Φοινικοπαρήους, λ', 123. ψ', 271.
Φοίνικος, ζ', 163.
Φοινιξ, ξ', 288.
Φορέων, ό, 127.
Φόρκυνος, λιμὴν, ν', 96, 345.
Φορτίδος, ί, 250.
Φόρτου, μετήμεν, ϑ', 163.
Φρένωτε, χ', 21.
Φρόνεσσιναι, β', 367.
Φρένι, δ', 402.
Φρόνιν, γ'; 244. δ', 258.
Φυκτὰ, ϑ', 299. ξ', 489.
Φυλάκης, λ', 289.
Φυλίης, ί, 477.
Φῶθ' Ἡρακλῆα, φ', 26.
Φῶκαι, δ', 404, 448.
Φωριαμοῖσιν, ό, 104.

X.

ΧΑΛΙΦΡΟΝΕΌΝΤΑ, ψ', 13.
Χαλκῆϊον, δόμον, σ', 327.
Χαλκοβατὲς, ν', 4.
Χαμαιευνάδες, ξ', 15.
Χανδὸν, φ', 294.
Χαροποὶ, λ', 610.
Χάρυβδις, μ', 104, 235, 430.
Χειρίδας, ώ, 229.
Χιείσεαι, σ', 17.
Χίειον, ρ', 176. ψ', 262.
Χίρνῖδα, ά, 136. δ', 52.
Χήτει, π', 35.
Χθαμαλὴ, ί, 25.
Χίοιο, γ', 170.
Χλαῖναι, ξ', 513.
Χλωρηΐς, σ', 518.
Χνόου, ζ', 226.
Χὴν, π', 518. λ', 26.
Χοίνικος, σ', 27.
Χείρ', ξ', 81.
Χειοὶ, β', 28. δ', 312.
Χείων, ϑ', 79.
Χρίος, ϑ', 353. λ', 478.
Χρεὼν, ό, 201.
Χρὴ, γ', 14. ϒ, 463.
Χρυσόμιτος, ϑ', 81.
Χυτλώσατο, ζ', 80.
Χώτο, ί, 215. ψ', 213.

Ψ.

ΨΗΛΑΦΩΝ, ί, 416.
Ψολόεντι, ψ', 330. ώ, 538.
Ψυχῆς. γ', 171.
Ψύχως ἱμείρων, π', 555.

Ω.

ΩΓΥΓΙΗ, ά, 244.
Ὦδε, ά, 182. φ', 196.
Ὤδεε, ί, 455.
Ὠδίνων, ί, 415.
Ὠκεανὸν τοταμὸν, λ', 638. ό, 11.
Ὠλενίκεσσιν, π', 510.
Ὦλλαι δυσπλοίαι, σ', 374.
Ὠμάρτει, π', 468.
Ὠμοθέτησαν, γ', 458. ξ', 427.
Ὠμῷ γήρᾳ, ό, 356.
Ὦνητὰ, ξ', 202.
Ὦνον, ξ', 297. ό, 444.
Ὠπάλίσσατο, β', 20.
Ὠρίωνα, λ', 309, 571.
Ὤρμησαν, ϑ', 785.
Ὤρορεν, ϑ', 539. σ', 201.
Ὡς ὅτ'. ρ', 358.

INDEX AUCTORUM, &c.

IN ANNOTATIONIBUS

CITATORUM.

A.

AELIANUS citatus, ά, 261. ϑ', 1, 448. ί, 66. ζ', 104. λ', 134. ν', 409. ξ', 15, 161. ό, 74, 525. ρ', 327. σ', 29. τ', 521.
Aelius Spartianus, citatus, β', 276.
Athenaeus citatus, ά, 130, 141, 145, 226, 338. β', 315. γ', 9, 267, 332, 435, 464. δ', 15, 43, 48, 60, 65, 74, 78, 97, 178, 294. ί, 66. 238. ό, 114, 120, 127, 138, 174, 183, 215, 336. ϑ', 69, 75, 170, 248, 265, 379, 449, 480. ί, 5, 212, 231, 298. κ', 36. μ', 62, 194, 331, 423. ν', 57. ξ', 81, 112, 199, 464, 485. ό, 141. π', 2, 143. ρ', 271, 322, 599. σ', 330. τ', 113. ύ, 149, 299. φ', 293, 294, 298. χ', 18, 376.
Aeschines citatus, ό, 393.
Aeschylus citatus, ά, 32, 53, 556. γ', 96.

147, 231. ι', 104. ιά, 224. ϡ', 546. μ', 350. ξ', 327, 387. ο', 19, 131. π', 73. φ', 85. χ', 408. ψ', 13, 103.
Alexis citatus, ά, 160. φ', 294.
Ammianus Marcellinus citatus, μ', 342, 452.
Amphis apud Stobaeum citatus, ξ', 392.
Anacreon citatus, ζ', 265, 318. ϡ', 185. π', 292. φ', 71.
Anthologia citata, ζ', 154. ϡ', 70. ν', 302. λ', 455. ξ', 199. ι', 402. ϱ', 541.
Apollodorus citatus, μ', 61.
Apollonius Rhodius citatus, ά, 356. ϑ', 230. 704. ζ', 207. ι', 169. ν', 3, 246. λ', 221. μ', 61. υ, 339. φ', 55.
Apuleius citatus, ά, 3, 58.
Aratus citatus, β', 276. ν', 86.
Aristides citatus, ϡ', 322. ώ, 10.
Aristides Quintilianus citatus, ν', 304. ύ, 259. ψ', 296.
Aristophanes citatus, ά, 155. γ', 332. ϑ', 442. ν', 72. λ', 90. μ', 383. ϱ', 218. π', 227. ύ, 204. φ', 298. χ', 488. ψ', 78.
Aristoteles citatus, ά, 1, 397. ϑ', 85, 183, 204, 611. ι, 176. ζ', 42, 182. ι, 7, 112, 114, 246, 504, 515. ν', 19. λ', 488, 595. μ', 67. 219. ν', 119. ξ', 214. ό, 399. ϱ', 218, 284, 327, 385. ο', 247. π', 122, 203. 420. ύ, 204, 259. ώ, 317.
Asyndeton, ϡ', 186. ώ, 513.
Aulus Sabinus citatus, λ', 84. ψ', 296.

B.

Barnesius reprehensus, ά, 11. β', 41, 168, 244, 289, 337, 346. γ', 230, 464. ϑ', 90, 118, 120. ζ', 8. ή, 47, 126, 215, 293, 297. ϡ' 25, 215, 488. ι, 262, 283. ν', 291, 525. λ', 186, 424, 549, 564, 606, 622. μ', 281, 411, 427, 445. ν', 51, 204, 315, 355. ξ', 62, 85. 171, 370. ό, 5, 97, 109, 127, 186. ϱ', 100, 134, 540. ο', 145, 297. π', 557. ύ, 80, 328. φ', 35, 232. χ', 73, 208, 313, 362. ψ', 42. ώ, 7, 267, 303, 500.
Benedictus in Pindarum citatus, ά, 155. ι, 283. μ', 59.
Bio citatus, π', 328.
Budaeus citatus, ά, 1, 5. μ', 306.

C.

Caesar citatus, γ', 73.
Callimachus citatus, ϑ', 404, 495. ϱ', 222, 592. π', 111. ύ, 154. χ', 300. ώ, 1.
Carcinus Tragicus apud Athenaeum, citatus, λ', 426.
Casaubonus, Isaacus, citatus, ά, 141. γ', 367, 420. ϑ', 15, 74. ι, 66. ή, 100. ϡ' 379. ι, 5, 222. λ', 101. ό, 1. ο', 73. π', 179. ώ, 229.
Casaubonus, Mericus, citatus, γ', 316. ϑ', 404. ν', 190. λ'. 583, 599. ν', 30. ξ', 85. ο', 72, 134, 136. χ', 348.
Catullus citatus, ϑ', 695. ϡ', 409. λ', 244. ξ', 83. π', 15, 35. ώ, 315.
Cicero citatus, γ', 22. ζ', 162, 273. ή, 36. ϡ', 73, 171. ι, 27, 34, 447. ν', 82, 86, 495. λ', 333. μ', 184, 188, 236. ν', 80. ξ', 392. ό, 399. π', 276. ϱ', 451. ο', 135. π', 163, 467. ύ, 301. φ', 27. ψ', 172. ώ, 226, 483, 513, 514.
Claudianus citatus, ί, 272. ή, 36. ϡ', 167. ν', 246. λ', 13. μ', 39.
Clemens Alexandrinus citatus, ά, 170. ϑ', 617. ι, 372. λ', 426. ξ', 228. π', 447. ϱ', 286, 384. ο', 129. π', 163. χ', 412. ψ', 81. ώ, 29.
Constructiones inusitatiores, ά, 275. β', 29, 375. γ'. 184. ϑ', 11, 646, 685. ι, 477. ζ', 155. ϡ', 361. ι, 256, 462. ν', 484, 513. λ', 76, 90, 157. μ', 73, 82. ξ', 85. π', 476. ϱ', 15, 231, 554. ο', 94. π', 230. ύ, 21, 342. χ', 17, 445. ψ', 205, 211, 319. ώ, 253, 482.

D.

Dacier Dna. reprehensa, γ', 132, 441. ϡ', 176. ν', 190, 395. ξ', 112. ό, 50, 115, 328. π', 297. ϱ', 248. ο', 174. π', 161, 211. ύ, 204. φ', 186. ψ', 200.
Demetrius Phalereus citatus, ί, 204. ι, 191, 370. λ', 595. μ', 73. π', 294. π', 518.
Demosthenes citatus, β', 132. ϡ', 554. ο', 166.
Dio Chrysostomus citatus, ά, 58. ϑ', 45, 392. λ', 440. ϱ', 266, 455, 475. π', 79. φ', 27.
Diodorus Siculus citatus, β', 68. ϑ', 221. ή, 120. π', 492. λ', 638. ϱ', 485. ώ, 1, 11.
Diogenes Laërtius citatus, ά, 32. ϑ', 231, 611, 695. ι, 361. ν', 383. ξ', 443. ώ, 12.
Dion Cassius citatus, μ', 236. ώ, 483.
Dionysius Halicarnassensis citatus, β', 47, 325. ϑ', 206, 208, 794. ί, 272, 282, 291, 296, 402, 478, 490. ζ', 86, 137, 162. ϡ', 169, 267. ι, 289, 327, 415, 481. ν', 195, 251, 362. λ', 53, 90, 109, 280, 488, 522, 595, 597. μ', 73, 75, 383. ξ', 1, 83, 422. ό, 70. π', 1. ϱ', 397, 541. ο', 1, 65, 84, 99, 211. π', 53, 467. ύ, 17, 71, 259. φ', 98. χ', 195, 351. ώ, 186.
Dionysius Perieg. citatus, γ', 74. ν', 306. λ', 14. ύ, 376. φ', 391.
Diphilus citatus, ί, 343.
Dualis numerus, ϑ', 33, 61, 282. ϡ', 35, 292. ί, 404. ν', 209. λ', 210. ν', 296. π', 2. φ', 86, 216. χ', 174. ώ, 101.
Duportus citatus, ά, 1, 216. β', 319. γ', 72. ϡ', 162, 332. λ', 578. ύ, 294.

E.

Ennius citatus, π', 333.
Erasmus citatus, β', 276. ί, 370. ξ', 214. π', 294. ϱ', 455.
Etymologicon Magnum citatum, ά, 11. ή, 25. ί, 116. λ', 578. ξ', 446, 512, 533, ύ, 321. π', 18, 471. π', 163, 177. 457, 574. ύ, 319, 377. φ', 145. χ', 143. ώ, 207, 278, 340.

Euripides citatus, α, 32, 53, 170, 267. β', 276. γ', 132, 155, 258. δ', 211, 503, 535, 561. ζ', 163, 182, 274, 329. ϑ', 167, 208, 492. ι, 34, 115, 174, 197, 236, 251, 252, 259, 275, 285, 288, 319, 332, 345, 348, 555, 560, 369, 373, 375, 384, 453, 455, 507. κ', 306, 573. λ', 101, 277, 429, 432, 455, 481, 488. μ', 117, 595. ν', 172, 307, 390. ξ, 83, 228. ο, 22, 70, 342. π', 88, 129. ρ', 189, 218, 286, 398. σ', 135, 137, 167, 211, 413. τ', 40, 73, 75, 178, 560. υ, 69, 76, 294, 347. χ', 288, 334, 412, 462. ψ', 11. ω, 29, 93, 115, 195, 350.
Eusebius citatus, α, 7. ά, 197.
Eustathius citatus, passim.
Eustathius reprehensus, α, 105. β', 278, 305, 321, 325, 334. γ', 25, 78, 206. δ', 127, 159. ι, 187. ί, 177, 282, 283, 515, 530. κ', 284, 501. λ', 413. μ', 281, 328. ν', 192, 391, 395, 405. ξ', 28, 112, 364, 405, 416. σ', 53, 237, 268, 272, 326. υ, 207, 286. φ', 119, 117. χ', 299, 303. ψ', 93. ω, 216.

G.

GALENUS citatus, ω, 254.
Gataker citatus, δ', 145. υ, 23. χ', 412. ψ', 322, 362. ω, 303.
Gellius citatus, α, 32. γ', 295. δ', 392. ζ', 102. λ', 247, 611. υ, 241.
Grotius citatus, δ', 503. ϑ', 210, 585. χ', 412.

H.

HERACLIDES Ponticus citatus, α, 8, 88. δ', 343, 455. ι, 87, 125, 296. ί, 94. κ', 5, 19, 291. λ', 578. μ', 133, 284. ρ', 134.
Heraclitus citatus, μ', 45.
Hermogenes citatus, δ', 186. ί, 481. κ', 190. σ' 204. ψ', 266.
Herodianus citatus, δ', 695.
Herodotus citatus, δ', 85, 227, 603. ί, 84, 94. λ', 638. μ', 127. ν', 213. ξ', 327. ο, 1. σ', 92. ω, 29.
Hesiodus citatus, α, 53, 160. β', 66, 319. γ', 333. δ', 12, 232, 237. ι, 104, 125, 146. ιά, 113, 197, 307. ϑ', 171, 488. ί, 109. κ', 86, 136. λ', 359, 426, 611. μ', 192. ξ', 327. ο, 406. σ', 55, 211. ρ', 176, 347, 485. σ', 211, 324. τ', 109. 203, 242. φ', 28, 246, 258, 259, 323. ψ', 81, 103, 322, 341.
Hesiodus Homero videtur recentior, β', 319. σ', 360.
Hesychius citatus, β', 75. γ', 81. ν', 222. ξ', 15. ο, 396, 474. π', 18. 31. ρ', 487, 537. σ', 73. 191, 245. φ', 363. χ', 408. ψ', 177. ω, 8, 12.
Hierocles citatus, α, 33.
Hirtius citatus, λ', 312.
Homerus, Hesiodo videtur antiquior, β', 319.
Horatius citatus, α, 1. β', 276. γ', 236. δ', 395, 417, 601. ι, 47, 123, 222. ιά, 96. ϑ', 248, 409, 503. ί, 27. κ', 301, 393. λ', 28, 72, 73, 113, 561. μ', 22, 39, 236, 271. ν', 507, 379. ξ', 91, 158, 228, 464. ο', 292. π', 79, 451, 502, 564. ρ', 18, 113, 199, 547. φ', 27, 295. χ', 47. ω, 1, 29, 503.

I.

IAMBLICHUS citatus, ξ', 145.
Julianus citatus, δ', 379. ζ', 162. ιά, 116. ϑ', 185. ν', 332. σ', 395.
Juvenalis citatus, ί, 272. ϑ', 185.

K.

KYRIAC. Stroza citatus, α, 5, 356. β', 234. γ', 26. μ', 116. ξ', 406.

L.

LABBE Phil. citatus, ξ', 467. ψ', 193.
Linus apud Stobaeum, citatus, κ', 306.
Livius citatus, α, 392. ϑ', 167. κ', 46. σ', 402 ρ', 347. σ', 73. ω, 350.
Longinus citatus, α, 1. γ', 109. δ', 685. ι, 253. κ', 19. λ', 316, 562. μ', 62.
Lucanus citatus, β', 47. δ', 356. ζ, 42. ί, 113. 356. ω, 350, 498.
Lucianus citatus, ιά, 197. ϑ', 169. ί, 5. 370. λ', 133, 601. μ', 129. ξ', 214. ρ', 454.
Lycophron citatus, δ', 442. κ', 90, 305.
Lucretius citatus, δ', 805. ζ', 42. ι, 100. ϑ', 492. ί, 43. κ', 573. λ', 475, 581, 597, 601. ξ', 267. ω, 14.

M.

MACROBIUS citatus, γ', 247, 457. δ', 221. ι, 57, 60, 270, 490. ζ', 107. ί, 288, 372, 532. κ', 270. λ', 6, 302, 307. μ', 208. ν', 19, 81. ξ', 161, 162. ο, 399. ω, 401.
Maximus Tyrius citatus, α, 1, 3. 35, 195, 196. γ', 26. ι, 219. ϑ', 63, 487. ί, 351.
Martialis citatus, μ', 39. ω, 320.
Meibomius reprehensus, ί, 421.
Menagius in Laërtium, citatus, α, 155. ί, 405. σ', 135.
Menander citatus, α, 216. γ', 20. δ', 211. ί, 51. λ', 426, 455. ξ', 171. ω, 514.
Michael. Apostol. citatus, μ', 47.
Morellus, Federicus, in Dionem, citatus, ρ', 269.
Moschus citatus, γ', 237. ρ', 66. ψ', 103, 342.
Muretus citatus, λ', 223.
Musaeus citatus, ζ', 154.

N.

NAZIANZEN citatus, ί, 222.
Naumachius citatus, ζ', 223.

Nicander citatus, λ', 133. υ, 379. φ', 294.
Nonnus Dionysius citatus, π', 35. τ', 564.

O.

ODYSSEA, Homerici ingenii defectum indicari arbitratur Longinus, ά, 1. ή, 253.
Oppianus citatus, ά, 378. γ', 231. ί, 224. ή, 216. λ', 133. π', 121.
Orpheus citatus, κ', 573. ψ', 342. ώ, 12.
Ovidius citatus, ά, 58, 155, 246, 351. γ', 130, 135, 263, 437. δ', 419, 455, 570, 685. ί, 272, 273, 275, 309, 336. ή, 197, 238, 259. θ', 169, 270, 278, 283, 296, 299, 338, 339, 359, 361, 362. ί, 54, 94, 109, 275, 288, 373, 458, 481, 509, 537. κ', 19, 47, 81, 115, 116, 118, 133, 199, 212, 234, 237, 246, 291, 305, 306, 308, 318, 392, 393, 467, 563. λ', 15, 25, 29, 51, 72, 307, 312, 325, 359, 575. μ', 22, 39, 93, 105, 193, 235, 236, 308. ν', 80. ξ', 465. ό, 16, 74. π', 122, 129, 175, 481. ρ', 42, 109, 485. σ', 75, 150, 208, 260, 518, 591. υ, 18, 85, 87, 124, 199. φ', 295, 298, 303, 334, 342. ώ, 5, 93, 196, 497.

P.

PALAEPHATUS citatus, μ', 95.
Panyasis citatus, ξ', 464. φ', 294.
Pausanias citatus, ά, 52. δ', 73, 581. ί, 185, 306. ζ', 78, 135. ή, 59. θ', 492. ί, 269. κ', 513. λ', 72, 121, 262, 273, 576. μ', 184. ξ', 258. υ, 301.
Perrault. citatus, ί, 403.
Persius citatus, ί, 190.
Petronius citatus, ζ', 154. θ', 320.
Phavorinus citatus, ή, 119.
Philemon citatus, ζ', 208. λ', 481.
Philo citatus, ά, 32.
Philostratus citatus, ά, 392.
Phocylides citatus, β', 86. ζ', 182, 288. ί, 42. λ', 561. χ', 412.
Pindarus citatus, ά, 351. β', 340. δ', 237, 565. ζ', 42. θ', 147, 329. ί, 488. κ', 136. μ', 59. ξ', 228, 444. π', 457. ψ', 81. ώ, 285.
Plato citatus, ά, 33. θ', 267, 326. ί, 5. π', 279. ή, 246, 395. ρ', 347, 485. σ', 165, 179, 395, 563. υ, 17, 379. χ', 2, 347. ώ, 9.
Plautus citatus, ά, 32, 160. δ', 695. ζ', 180. ρ', 66. σ', 37, 203. υ, 87.
Plinius citatus, δ', 229. ζ', 162. ί, 208. κ', 82, 305. ξ', 30. σ', 457, 593. χ', 481.
Plutarchus citatus, ά, 47, 152. γ', 52, 247, 266. δ', 74, 178, 197, 221, 230, 392. ί, 306, 427. ζ', 156, 182, 224, 244. ή, 107, 115, 138, 170, 307. θ', 206, 267, 322, 492. ί, 12, 144, 228, 299, 380, 494. κ', 495. λ', 7, 72, 221, 223, 333, 600, 630. μ', 192. 211, 452. ν', 19, 80, 119, 215, 332. ξ', 30, 162, 223, 466. ί, 246. π', 19, 117, 181, 187, 274. ρ', 222, 304, 416. σ', 129, 280, 286, 332. τ', 109, 163, 179, 203, 211, 360, 494, 592. υ, 14, 23. χ', 154, 415. ψ', 103.
Porphyrius citatus, ά, 115, 282. β', 152, 319, 320. δ', 317, 402, 477, 824. ί, 98, 182. ζ', 265. ή, 101, 288. θ', 260, 265. κ', 360, 513. μ', 258. ξ', 509, 533. ό, 296, 450. π', 29. ρ', 2, 11, 69. σ', 177, 260, 571. υ, 27. χ', 230, 497. ψ', 55, 97. ώ, 556.
Proclus in Platon. citatus, θ', 525.
Propertius citatus, λ', 290. μ', 132, 395. π', 35. τ', 150. χ', 411.
Pythagoras, Aur. Carm. citatus, ώ, 33.

Q.

QUINTILIANUS citatus, ά, 1. δ', 272. θ', 59, 73, 171. ί, 372, 394. λ', 309, 316, 595.
Quintus Calaber citatus, γ', 135. δ', 504, 505, 510. ί, 293. μ', 383.
Quintus Curtius citatus, ί, 422.

R.

RAPIN reprehensus, ά, 88.
Ritterhusius ad Oppian. citatus, χ', 334.
Rhythmus Versuum nonnullorum, ξ, 199.

S.

SALLUSTIUS citatus, μ', 342. ρ', 416. 451.
Scaliger, Julius, citatus, δ', 149. κ', 212. λ', 307, 575. μ', 235.
Scaliger, Julius, reprehensus, β', 427.
Seneca citatus, β', 47. γ', 237. ζ', 42. λ', 488. ρ', 286. σ', 173.
Seneca Tragoed. citatus, δ', 504, 505. ί, 306. κ', 202, 246. λ', 432. ό, 399. ρ', 189. υ, 85, 87. χ', 334. ώ, 195.
Sextus Empiricus citatus, ά, 351. γ', 73. δ', 455. μ', 188.
Silius Italicus citatus, δ', 499. κ', 527, 535. λ', 25, 36, 80, 149, 170, 205, 631. ώ, 106.
Simonides citatus, ε', 131.
Sophocles citatus, δ', 695, 754. ί, 59. ί, 12, 389, 411. λ', 277, 407, 543, 550, 562. μ', 21. ξ', 83. π', 88, 241. ρ', 548. σ', 403. τ', 92, 333, 409, 471, 562. υ, 132, 313. χ', 412. ψ', 266. ώ, 285.
Spondanus reprehensus, γ', 263. ί, 318, 433. ν', 189, 383. ξ', 145, 257. π', 73, 396. ρ', 186, 223. σ', 43, 480. χ', 388. ώ, 267.
Statius citatus, ί, 43, 47, 49. σ', 16. ψ', 233. ώ, 412.
Stephanus, περὶ πόλεων, citatus, ώ, 466.
Strabo citatus, ά, 3, 23, 182. γ', 4, 81, 141, 172, 267, 271, 301, 366, 488. δ', 1, 83, 84, 563, 581, 671, 844. ί, 306, 393. ζ', 305. θ', 80, 229, 250. ί, 3, 84. κ', 19, 21, 494, 509. λ', 13, 14, 25, 314, 495, 519. μ', 70,

431, 439. ν', 103, 275. ξ', 1, 257, 327. ο, 29, 80, 117, 298, 402. π', 403. ρ', 73, 245. σ', 176, 188, 203. φ', 13, 15, 26, 391. χ', 374. ω, 80, 376, 401.
Suetonius citatus, χ', 177.
Suidas citatus, ι, 347. ο', 99, 162, 328. φ', 89, 258. ω, 8, 13.
Synesius citatus, υ, 23.
Syntaxis ἀναπάλιν, ά, 275. β', 29, 375. μ', 73. ξ', 85. ψ', 205, 211. ω, 482.
Scholiastes citatus, passim.
Scholiastes reprehensus, β', 154, 273, 325. γ', 158, 251. δ', 103. ζ', 2. η, 311. μ', 236, 252. ν', 366. ξ', 18. ο, 29, 272, 416. σ', 268, 272. τ', 536, 563. φ', 1. ψ', 42. ω, 205.
Scholiastes in Apollonium Rhodium citatus, π', 3. τ', 203. υ, 339.
Scholiastes in Aristophanem citatus, ω, 538.
Scholiastes in Euripidem citatus, δ', 535. θ', 258. λ', 438. χ', 126.
Scholiastes in Lycophron. citatus, π', 82.
Scholiastes in Sophoclem citatus, σ', 84.
Scholiastes in Theocritum citatus, χ', 474.
Scholiastes in Thucydidem citatus, λ', 283. μ', 75

T.

TACITUS citatus, τ', 294.
Temporum Ratio, ά, 151, 182, 264. β', 262, 398. γ', 410. δ', 139, 482, 634, 820. ι, 248, 276. ζ', 122, 307. θ', 299, 365, 448. π', 447, 541. λ', 205. ξ', 26, 112. ϖ', 11. σ', 201. υ, 72. χ', 387. ω, 62, 294.
Tempus Imperfectum, ejus vis, ά, 264. γ', 379. δ', 15, 191, 760. ι, 84, 158. λ', 239, 510, 618. μ', 380. ν', 173, 350. ϖ', 241. σ', 574, 575. χ', 315. ψ', 85.
Terentius citatus, γ', 209. ν', 46. ζ', 320. σ', 135. φ', 85.
Tertullianus citatus, δ', 563.
Themistius citatus, σ', 114.
Theocritus citatus, ά, 155. β', 178. γ', 316. δ', 404. ζ', 208. η, 197. π', 279. ξ', 30, 35. ι, 74. ϖ', 35. ρ', 455. σ', 132, 162. τ', 163, 333, 360, 520. υ, 69. φ', 85. χ', 474, 481. ω, 196, 317.
Theognis citatus, ζ', 163. θ', 329, 571. λ', 359. μ', 117. ν', 59. ξ', 466. ρ', 322. σ', 167, 229, τ', 80, 502. φ', 294. χ', 374. ψ', 217. ω, 195, 485.
Theophrastus citatus, δ', 229. π', 510.
Thucydides citatus, γ', 73. μ', 75, 342. ω, 507.
Tibullus citatus, π', 108, 291. λ', 15. μ', 197, 235. ψ', 172, 338.
Turnebus citatus, ι, 409. ω, 5.
Tzetzes in Hesiod. citatus, θ', 563.

V.

VALERIUS Flaccus citatus, ι, 409. ω, 247.
Valerius Maximus citatus, θ', 208. ω, 483.
Varro citatus, ν', 223.
Versûs Numeri rem ipsam depingentes, δ', 114. λ', 585, 595, 597. ρ', 27. σ', 95. τ', 231. χ', 475.
Victorius citatus, ω, 226.
Virgilius citatus, passim.
Vocalium brevium productio inusitatior, δ', 13. π', 36, 60. μ', 423. ι, 149. ϖ', 206. ρ', 37. σ', 54, 484. φ', 25, 208. ψ', 102, 170. ω, 321, 481, 493.
Vocales coalescentes, δ', 165, 352, 634, 682, 757. ι, 266. ω, 270. θ', 253, 485, 524, 552, 560. ι, 212, 240, 283, 347. π', 204, 410, 544. λ', 91, 109, 248, 477. ν', 194, 391. ξ', 251, 287, 459. ϖ', 105, 228, 236. ρ', 376, 504, 526. σ', 246, 256. τ', 34, 573. υ, 227, 251, 261, 348, 351. φ', 76, 118, 233, 377. χ', 245, 319, 384, 443, 456. ω, 115, 246, 456, 439, 484, 522, 533.
Vocis Mediae Praeteritorum Formandorum Ratio, ξ', 467.
Vocis Mediae significatio primaria, ι, 491. ρ', 296. π', 284. λ', 272, 423. μ', 18. ξ', 28. ϖ', 25. σ', 107. τ', 389. φ', 282. χ', 105. ψ', 131, 255.
Vossius citatus, δ', 392. [illegible]μ', 105.

X.

XENOPHON citatus, β', 47. γ', 258. μ', 184. ρ', 246.
Xylander in Strabon. citatus, ι, 21.

INDEX RERUM

IN ODYSSEA MAXIME MEMORABILIUM.

A.

ACASTUS rex, ξ, 335.
Acheron, fluvius infernalis. κ', 513.
Achillis anima Ulyssem alloquitur, λ', 472. exequiae, ω, 57.
Achivi convocati à Telemacho, β', 7.
Achivorum dissidium, et infelix à Trojâ reditus, γ', 130.
Aeaea insula, κ', 135, μ', 3.
Aegis Minervae, χ', 297.
Aegisthus Agamemnonis uxorem ambit, γ', 263. Agamemnonem interficit, ϑ', 534.
Aegyptia terra, ϑ', 229.
Aegyptius heros, β', 15.
Aeolia insula, κ', 1.
Aeolus filias suas conjunxit filiis in uxores, κ', 5. Ulyssi dat utrem ventorum, 19. reversum Ulyssem indignabundus expellit, 72.
Agamemnon septennio imperavit Mycenis, γ', 305.
Agamemnonis exitum narrat Nestor, γ', 264. ejus interitus, γ', 303. ϑ', 533. ejus umbra suum exitium Ulyssi refert, λ', 403. ejus anima Amphimedonti loquitur, ω, 105.
Agelaus Telemacho matris nuptias maturandas monet, υ, 322. Procos hortatur, χ', 132. jubet nè Mentor Ulyssem juvet, 213. ab Ulysse interficitur, 293.
Ajacis anima Ulyssi irata, λ', 542.
Ajacis, Oilei exitus, ϑ', 509.
Alcinous, Phaeacum rex, ζ', 12. ejus domus describitur, η, 85. ejus hortus, 112. Ulyssem clementèr excipit, 168. Phaeaces de hospite Ulysse alloquitur, 186. optat Ulyssem filiae maritum, 311. promittit Ulyssi auxilium, 317. Phaeaces hortatur ut Ulyssem juvent, ϑ', 25. parat convivium, 38. hortatur Phaeaces ad certamen, 97. ejus filii, 119. Ulyssem ab Euryalo lacessitum alloquitur, 235. Phaeaces monet ut Ulyssi dent xenia, 386. sciscitatur omnes Ulyssis conditiones et fortunas, 410. Ulyssem abiturum et Phaeaces alloquitur, ν', 4.
Alcmena, λ', 265.
Ambrosia, ι, 93.
Amnisus, σ', 188.
Amphiaraus, ι, 244.
Amphimedontis anima Atridae interitum procorum narrat, ω, 120.
Amphinomus procos à Telemachi nece dehortatur, σ', 400. à Telemacho interficitur, χ', 92.
Amphion, λ', 261.
Amphitrite, μ', 97.
Anchialus, Taphiorum rex, ω, 105, 418.
Anopaea avis, ω, 320.
Anticleae, matris Ulyssis, umbra, λ', 84. eum alloquitur, 153, 215.
Antilochus à Memnone occisus, ϑ', 187.
Antinous Telemacho respondet, ω, 383. β', 84. Telemachum alloquitur, β', 303. procos alloquitur, ϑ', 773. σ', 364. Telemachum interficiendum monet, σ', 371. succenset Eumaeo propter mendicum Ulyssem, ρ', 374. mendico respondet, 445. eumque scabello petit, 467. Ulyssem arcum experiri petentem increpat, φ', 287. ab Ulysse interficitur, χ', 15.
Antiope, λ', 259.
Antiphates, rex Laestrigonum, κ', 114. unum è sociis Ulyssis devorat, 116.
Antiphus, Ulyssis socius, à Cyclope occisus, β', 19.
Antrum Polyphemi, ι, 182.
Arcisius, Ulyssis avus, σ', 118.
Arcus Ulyssis, φ', 12, 90.
Arete, uxor Alcinoi, η, 54. Phaeaces alloquitur, λ', 335. Ulyssi abeunti dona praebet, ν', 66.
Arethusa, fons, ν', 408.
Argo, navis, μ', 70. per Symplegadas à Junone transmissa, 72.
Argus, canis, Ulyssem reversum agnoscit, ρ', 301. moritur, 326.
Ariadne, λ', 320.
Arnaeus, σ', 5.

Artacia, fons, κ', 107.
Asteris, insula, δ', 846.
Athenae, urbs, ά, 80. λ', 322.
Atlas, ά, 52.
Augurium aquilae, ό, 160, 524.
Autolycus, Ulyssis avus, τ', 394. Ulyssi infanti nomen imponit, 409. Ulyssem amicè excipit, 414. Ulyssem vulneratum sanat, 459.

B.

BOÖTES, ί, 272.
Boreas, ventus, ί, 296.
Bovis mactatio, γ', 439.
Byblinus funis, φ', 391.

C.

CALYPSO Ulyssem detinet, ά, 55. δ', 557. ejus specus, ί, 63. ea alloquitur Mercurium, 87. coenamque ei apponit, 92. indignatur in deos, 116. cum Ulysse loquitur, 160. eique jurat nullum se illaturam damnum, 180. cibum ei apponit, 196. spondet ei immortalitatem, 208. eum dimittit, 263.
Cantilenam recentissimam maximè celebrant homines, ά, 351.
Cantus, ornamentum convivii, ά, 152.
Cassandrae caedes, λ', 420.
Castor, λ', 299.
Castor Hylacides, ξ', 204.
Caucones, Populi, γ', 366.
Centauri, φ', 303.
Cephallenes, Populi, ά, 210. ώ, 377.
Ceres Jasioni commixta, ί, 125.
Cetei, Populi, λ, 520.
Charybdis, μ', 101. 235. Ulyssis malum absorbet, 431. removit, 438.
Chius, insula, γ', 172.
Chloris, uxor Neleï, λ', 280.
Cicones, ί, 39. Achivos pugnâ superant, 59.
Cimmerii, Populi, λ', 14.
Circe, κ', 136. ejus aedes, 210. in porcos vertit Ulyssis socios, 235. Ulyssi potionem dat, 316. eum lavat, 361. cibum ei apponit, 373. eum alloquitur, 378. ejus socios restituit pristinae formae, 390. Ulyssem ad navem mittit, caeteros socios accersiturum, 402. amicè eos excipit, 453. praedicit Ulyssi iter ad inferos, 488. itineris rationem docet, 504. Ulyssi vestitum dat, 542. oves mactandas navi imponit, 571. Ulyssi et sociis cibum praebet, μ', 18. Ulyssi futura pericula praedicit, et monita dat, 37.
Circus, accipitris genus, τ', 87
Cithara, convivii socia, θ', 99. ξ', 271.
Clitus ab Aurorâ raptus, ί, 250.
Clytemnestra Aegisthum sequitur, γ', 272. Cassandram interficit, λ', 421. Agamemnoni necem molita est, 429. ώ, 199.
Cnossus, urbs, τ', 178.
Cocytus, fluvius, κ', 514.
Columbae. Jovi ambrosiam ferentes, μ', 63.
Crataeis, mater Scyllae, μ', 124.
Creta, insula, τ', 173.
Ctesippus procos alloquitur, ώ, 292. bovis pedem in Ulyssem conjicit, 299. à Bubulco interficitur, χ', 285.
Ctesius Ormenides, ί, 413.
Cyanea saxa, μ', 59.
Cyclopes absque lege vivunt, ί, 112. in speluncis habitant, 114. navigio carent, 125. deos non curant, 275.
Cyclops, Polyphemus, ί, 187. pecora mulget, 244, 308, 341. Ulyssem et socios in antro invenit, 251. socios devorat, 289, 311, 344. ejus donum, 370. vino obrutus, in antro recumbit, 372. ab Ulysse excaecatur, 380. alios Cyclopas vocat, 399. Arietem alloquitur, 447. Ulyssis navem saxo petit, 481, 537. Neptuno supplicat, 528.
Cyclopum insula, sine culturâ fertilis, ί, 108.
Cydones, incolae Cretae, γ', 292. τ', 176.
Cyllenius, Mercurius, ώ, 1.
Cyprus, insula, δ', 83. θ', 362.

D.

DANAORUM animae, ώ, 16.
Delus, insula, ζ', 162.
Demodocus, cantor caecus, θ', 62. ρ', 28. Ulyssi fletum movet, θ', 86. canit fabulam de Veneris et Martis amplexu, 267. equum Trojanum cantat, 499.
Deucalion, τ', 180. 181.
Dinna, ζ', 102. Orionem interfecit, ί, 123. item mulierem Phoenissam, ί, 477.
Dii, malorum auctores falsè arguuntur, ά, 32 omnia sciunt, δ', 379. datores bonorum, θ', 325. omnia possunt, κ', 306.
Diis indigent omnes, γ', 48
Diocles, γ', 488. ί, 186.
Diomedes, γ', 167.
Disci certamen, θ', 129, 186.
Dmetor Iasides, ε', 443.
Dodona, ξ', 327. τ', 296.
Dolius, Penelopes servus, δ', 736. ώ, 386 Ulyssem amplectitur, 396. arma induit, 497.
Dorienses, Cretae incolae, τ', 177.

E.

ECHENEUS senex, ά, 155. λ', 341.
Echetus, rex, ε', 84.
Eidothea, Protei filia, Menelao erranti occurrit, δ', 367. consilium dat, 385. ejus dolus in Patrem, 435.
Elpenor, vino obrutus, tecto decidit, κ', 559. ejus umbra Ulyssi apparet, λ', 51. ejus corpus sepelitur, μ', 12. tumulus ei erigitur, 14.
Elysius campus, δ', 563.
Enipeus fluvius, λ', 237.

Epeï, ν′, 275. ο, 297.
Epeus, Θ′, 493. λ′, 522.
Ephialtes, λ′, 307.
Ephyre, urbs, ά, 259. β′, 328.
Epicaste, λ′, 270.
Equus Trojanus, ϑ, 272. Θ′, 493. λ′, 522.
Erebus, λ′, 57, 563.
Erembi, Populi, ϑ, 84.
Erinnys, ά, 234.
Eriphyle, λ′, 325.
Erymanthus, mons, ζ′, 103.
Euboea insula, γ′, 174.
Eumaeus, nobilis subulcus, ξ′, ϑ. ejus domus, 9. Ulyssem hospitio excipit, 48. eum non agnoscit, 56. sues mactat, 74, 419. ejus cum Ulysse colloquia, 80, 115, 121. ά, 306, 324. parat stratum Ulyssi. ξ, 518. fatum suum narrat, 402. Telemachum reducem excipit, π′, 15. à Telemacho in urbem mittitur, 130. Penelopi narrat Telemachi reditum, 338. in agrum revertitur, 452. Ulyssem in urbem ducit, ρ′, 201. Melanthium increpat, 238. Ulyssis domum intrat, 324. in agrum revertitur, 603. Procis adducit porcos, ύ, 162. Ulyssem agnoscens amplectitur et osculatur, φ′, 224. arcum ei tradit, 379. Melanthium vinculis constringit, χ′, 190. eum deridet, 194. Arma induit, 201. Procorum nonnullos interficit, 267, 284. coenam in Laërtis domo parat, ώ, 363.
Eumelus, ϑ′, 798.
Eupithes cum Achivis conspirat in Ulyssis mortem, ώ, 425. à Laërte occisus, 520.
Euryalus Phaeax, luctâ praestantissimus, Θ′, 127. Ulyssi indignatur, 158. illum ense donat, 403.
Eurybates, praeco, σ′, 247.
Eurycles, ά, 429. à Laërte empta, 430. Telemacho lucem fert, 434. vinum, &c. praebet, β′, 379. Ulyssi pedes lavat, σ′, 387. ex cicatrice eum agnoscit, 392, 467. Ulyssis domum thure suffit, χ′, 493. ejus reditum Penelopi nuntiat, ψ′, 5.
Eurydice, Nestoris uxor, γ′, 452.
Eurylochus, dux sociorum Ulyssis, ad aedes Circes properat, κ′, 207. ad Ulyssem revertitur, 244. Ulyssem comitari recusat, 264. sociis suadet nè Circes domum adeant, 429. Ulyssi indignatur, μ′, 278. consilium proponit boum Solis mactandarum, 339.
Eurymachus Telemachum de Hospite interrogat, ά, 400. Halithersem reprehendit, β′, 177. Penelopen subdolè alloquitur, π′, 435. eam laudat, σ′, 243. Ulyssem lacessit, 349. et scabello petit, 393. pocillatorem ferit, 395. arcui impar dolet, φ′, 249. supplex Ulyssi, imputat Antinoo omnia, χ′, 45. procos hortatur ad defensionem, 70. ab Ulysse occiditur, 82.
Eurymedon, ή, 58.
Eurymedusa, nutrix Nausicaae, ή, 8.
Eurynome, Penelopae ministra, σ′, 168. Ulyssi sedem fert, τ′. 100. eum lavat, ψ′, 154.
Eurytion, Centaurus, ebrius furit, φ′, 298. punitur, 299.
Eurytus, Θ′, 224, 226. φ′, 32.

F.

FAME mori, miserrimum, μ′, 342.
Farina, medulla virorum, β′, 290.
Filii pauci Patribus similes; plerique pejores, β′, 277.
Fortis vir in omnibus potior rebus, ή, 51.

G.

GERAESTUS, γ′, 177.
Gerenius, Nestor, γ′, 68.
Gorgonium caput, λ′, 633.
Gortynis fines, γ′, 294.
Gratiae Venerem lavant, Θ′, 364.
Graecorum infaustus à Trojâ reditus, γ′, 130.
Gyrae, petrae, ϑ, 500.

H.

HALITHERSES, vates peritissimus, procis periculum imminere indicat, β′, 157. dissuadet Ulyssis caedem, ώ, 453.
Halius, Phaeax, Alcinoï filius, cum Laodamante saltat, Θ′, 372.
Hebe, λ′, 602.
Helena thalamo egreditur, ϑ, 121. Menelaum de Advenis interrogat, 138. Ulyssis infortunium luget, 185. medicamen vino immiscet, 221. de Ulysse, et Ilii excidio narrat, 240. equo Trojano inclusos nominatim vocat, 279. Hospitibus lectos parat, 296. Telemachum muneribus donat, ή, 125. Aquilae augurium interpretatur, 172.
Hercules, arcu peritissimus, Θ′, 224. ejus Simulachrum Ulyssem alloquitur, λ′, 616. Iphitum hospitem interficit, φ′, 27.
Hermione, unica Helenae filia, ϑ′, 14.
Homine nihil imbecillius, σ′, 129.
Hospes, dum adest, amicè tractandus; cùm velit, dimittendus, ή, 74.
Hospites à Jove sunt, ζ′, 207. ξ′, 57.
Hyperea, ζ′, 4.

I.

IAOLCUS, insula, λ′, 255.
Jardanus, fluvius, γ′, 292.
Iasion à Cerere amatus, ή, 125. à Jove fulmine percussus, 128.
Jason, μ′, 72.
Icmalius, faber, σ′, 57.
Idomeneus, γ′, 191.
Ilii excidium canit Demodocus, Θ′, 514.
Incantatio vulneris, σ′, 457
Inferorum locus, λ′, 22.

Ino, Cadmi filia, Ulyssem miseratur, ι, 336. vittam ei dat, 351. vittam recipit, 461.
Iphiclus, λ', 289, 295.
Iphimedea, λ', 304.
Iphitus Eurytides, Ulyssi dat arcum, φ', 13, 31. equas amissas quaerit, 22. ab Hercule interficitur, 27, 34.
Iphthima, filia Icari, ϑ', 797.
Irus mendicus, Ulyssis domum advenit, σ', 1. Ulyssem jurgiis incessit, 10. et in certamen provocat, 25. à famulis accingitur, 75. certamen initurus tremit, 76. ab Antinoo objurgatur, 77. cum Ulysse congreditur, 88. cervice ictus, humi decidit, 97. ab Ulysse foràs trahitur, 100.
Ismarus, urbs, ab Ulysse depopulata, ι, 40.
Ithaca, insula, γ', 81. capris pascendis apta, ϑ', 606. aspera, ι, 27. ν', 242.
Ithacenses, post interfectos Procos in concionem congregantur, ω, 419. armati urbe egrediuntur, 467. cum Ulysse, Telemacho, &c. confligunt, 525. Minervae monitu desistunt, 533. et in urbem reverturtur, 535.
Itylus, σ', 522. à matre interficitur, 523.
Juniores semper desipiunt, ω, 294.
Jupiter, pater hominumque Deorumque, ά, 28. μ', 445. in deorum consilio verba facit, ά, 32. Ulyssi reditum parat, 76. et boni et mali dator, ϑ', 237. Mercurium ad Calypso mittit, ι, 29. felicitatem hominibus distribuit, prout vult, ξ', 188. Ulyssis navem fulmine ferit, ά, 250. μ', 415. Supplicum et Hospitum vindex, ι, 270. iniquos punit, ν', 214. Deorum summus, σ', 303. Ulyssi signum dat tonitru, ώ, 103. φ', 413. ω, 538. inter Ulyssem et Ithacenses pacem et foedera statuenda Minervae mandat, ω, 483.

L.

Lacedaemon, ϑ', 1. ι, 20. ά, 1.
Laërceus, aurarius faber, γ', 425.
Laërtes in agro degit, ά, 190. propter Ulyssem absentem magnoperè dolet, ά, 354. Eumaeum emit à Phoenicibus, 482. Telemachi discessu maximè affligitur, σ', 142. ejus domus, ω, 207. ab Ulysse solus invenitur, 225. eum non agnoscit, 280. filium deflet, 315. Ulyssem agnoscens, animo deficit, 344. armat se, 497. Eupithem interficit, 522.
Laestrygones Gigantibus similes, κ', 120. Ulyssis naves et socios perdunt, 122.
Laestrygonia urbs, κ', 82. ψ', 318.
Lampetie, Solis boûm custos, μ', 132. boves occisas Soli nuntiat, 374.
Lampus, equus Aurorae, ψ', 245.
Lamus, κ', 81.
Laodamas, Alcinoï filius, provocat Ulyssem ad certamen, ϑ', 145.
Larus, avis, ι, 51.
Leda, λ', 297.
Leiocritus Mentorem increpat, β', 242. Ithacensium concilium solvit, 257. à Telemacho interficitur, χ', 294.
Leiodes vates, φ', 144. arcum tendere nequit, 149. Procis praedicit interitum ex arcu, 153. ab Antinoo objurgatur, 167. supplex orat Ulyssem, χ', 310. occiditur, 328.
Lemnus, insula, ϑ', 283, 294.
Lesbus, insula, γ', 169.
Leucothea Ulyssi opem fert, ι, 333.
Libya, ϑ', 85.
Linguarum sectio, γ', 332.
Lotophagi, Populi, ι, 84. Ulyssis sociis lotum dant, 93.
Lotus, herba, ejus vis, ι, 94.
Lucinae specus, σ', 188.
Luctae certamen, ϑ', 126.
Luscinia, Pandari filia, σ', 518. filium interficit, 522.

M.

Maera, λ', 325.
Mala opera non rectè succedunt, ϑ', 329.
Malea, promontorium, γ', 287. ϑ', 514. ι, 80.
Malis alienis ridere, ά, 347.
Malo senescunt citò homines, σ', 360.
Malorum sibi homo causa, ά, 7.
Mantius, ά, 249.
Marathon, ά, 80.
Maron, Sacerdos Apollinis, ι, 197.
Mars Vulcani lectum dedecorat, ϑ', 269. Vulcani vinculis capitur, 269. à Vulcano deridetur, 306. dimittitur, 359. in Thraciam abit, 361. in bello promiscuè furit, λ', 536.
Medon, praeco, Procorum consilium, de Telemacho interficiendo, audit, ϑ', 677. Penelopi nuntiat, 698. σ', 412. Procos hortatur ad coenam, ρ', 172. à Telemacho servatur, χ', 357. in Ithacensium Concilio caedem Procorum describit, ω, 442.
Megapenthes, Menelaï filius, ϑ', 11. Craterem Telemacho fert, ά, 121.
Megara, λ', 268.
Melampus, ι, 225.
Melanthius, caprarius, Procis capras agens, Ulyssi occurrit, ρ', 212. eum increpat, 217. calce ferit, 233. à Subulco reprehenditur, 239. eum convitiis proscindit, 248. Procis capras adducit, ά, 172. Ulyssem probris incessit, 177. Procis ignem accendit, φ', 181. eos armis instruit, χ', 142. in vincula conjicitur, 189. è trabe suspenditur, 192. à Subulco deridetur, 194. occiditur, 474.
Melantho, Penelopes ancilla, Ulyssem increpat, σ', 325. σ', 65. ab Ulysse reprehenditur, σ', 336. σ', 70. et à Penelope, σ', 90.
Memnon, λ', 521.
Mendico pudor inutilis, ρ', 352.
Menelaus Graecos ad redeundum hortatur, γ', 141. Filii et filiae epulas nuptiales ce-

lebrat, ϒ, 3. Telemachum et Pisistratum hospitio excipit, 30. ejus domus splendidissima, 45, 72. labores suos narrat, 78. dolet de Ulysse, 104, 169. Coenam parat, 213. Graecos in equo Trojano describit, 270. quaerit ex Telemacho causam itineris, 311. suum aliorumque Graecorum à Trojâ reditum narrat, 347, 495. Proteïque fabulam refert, 364. Telemacho dona promittit, 614. muneribus donatum dimittit, ά, 120, 147.
Mentes, dux Taphiorum, ά, 105.
Mentor, Ulyssis socius, β', 225. ε', 68. Ithacenses ad Procos cohibendos hortatur, 229. à Leiocrito reprehenditur, 242.
Mercurius à Jove mittitur ad Calypso, ί, 29. ad iter se accingit, 44. Calypsûs specus adit, 57, 77. Jovis mandatum nuntiat, 97. abit, 148. ei ultimo ante somnum libant Phaeaces, ά, 137. in Vulcani domo cum Apolline colloquitur, Θ', 334, 338. Ulyssi ad Circen proficiscenti occurrit, κ', 277. et dat herbam Moly, 302. Procorum animas ad inferos deducit, ώ, 1, 10, 99.
Mercurialis Collis, π', 471.
Mesaulius, servus Eumaei, ξ', 449, 455.
Messena, φ', 15.
Mimas, mons, γ', 172.
Minerva, pro Ulysse Jovem orat, ά, 45. ad iter se accingit, et in Ithacam defertur, 96, 102. Ulyssis domum adit, Mentae assimilata, 103. hospitio excipitur à Telemacho, 119. cum eo colloquitur, 158. eum Procos expellere, patremque investigare jubet, 271. avi similis avolat, 319. Mentori assimilata, Telemacho animos addit, β', 268. navem ei sociosque ex Ithacensibus petit, 382. Procis somnum inducit, 395. Telemachum ad iter properandum hortatur, 399. cum eo navem conscendit, 416. Nestorem adeundum monet, γ', 14. apud Nestorem benignè excepta gaudet, 52. Graecis irata contentionem injicit, 135. Telemachum reprehendit, 230. Nestorem caeterosque monet, ut dormitum eant, 331. Aquilae similis disparet, 371. à Nestore agnoscitur, 377. Nestoris Sacris advenit, 435. Iphthimae assimilata, Penelopen solatur, ϒ, 795, 825. in Concilio Deorum pro Ulysse intercedit, ί, 5. Dymantis filiae assimilata, Nausicaam de vestibus lavandis monet, ζ', 21. Ulyssem caligine coöperit, ή, 14, 41. Virgini assimilata, Alcinoï aedes ei ostendit, 48. et Areten adeundam monet, 53. Praeconi assimilata, Phaeaces congregat, Θ', 7. Ulyssem eis gratum reddit, 21. Juveni similis Ulyssi apparet, ν', 221. notam se facit, 298. Ithacam ei ostendit, 345. cumque eo, de Procis interficiendis, deliberat, 372. Ulyssem deturpat, ignotumque reddit, 429. Telemachum de reditu monet, ί, 10. Ulyssem filio se notum facere jubet, π', 167. corpusque ei pulchrum reddit, 174. Ulyssi et Telemacho cum lucernâ praeit, τ', 34. Ulyssem solatur, ά, 33. et in Procos animat, 45. Procos dementat, 345. Mentori similis, Ulyssi astat, animumque addit, χ', 205, 224. Hirundini similis sedet in tecti trabe, 239. Procorum tela irrita facit, 256, 273. Ulyssi pulchritudinem affundit, ψ', 156. Noctis et Aurorae cursum detinet, 243. Ulyssem caligine tectum urbe educit, 371. à Jove eventum seditionis Ithacensium sciscitatur, ώ, 472. Ulyssi astat, 501. Laërti animos inspirat, 519. bellum dirimit, pacemque et foedera inter utrosque statuit, 528, 545.
Minos, λ', 567. Jovis confabulator, σ', 179.
Moly herba, κ', 302.
Mors omnibus communis, γ', 236.
Mulieribus non fidendum, λ', 455.
Mulius, σ', 422.
Musae Achillem cantu defient, ώ, 60.
Mycenae, γ', 304.
Mycene, β', 120.
Myrmidones, γ', 188. ϒ, 9.

N.

NAÏADES, Nymphae, ν', 104.
Naubolides, praestantissimus Phaeacum, Θ', 116.
Nausicaa, Alcinoï filia, à patre currum petit, ζ', 57. cum ancillis vestes ad fluvium lavat, 90. pilâ ludit, 100. Ulyssi cibum et vestimenta dat, 209, 214, 247. eum ad Alcinoï domum ire jubet, 255. ad urbem revertitur, ή, 2. Ulyssem miratur, Θ', 459.
Nausithous, ζ', 7. ή, 62.
Neaera, Solis uxor, μ', 133.
Neleus, γ', 409. λ', 280.
Neoptolemus, λ', 505.
Neptunus, Ulyssi infensus, ά, 20, 68. ί, 284. procellam in eum concitat, ί, 291. in eum saevit, 376. Vulcano suadet, ut Martem è vinculis liberet, Θ', 344. Peliam et Neleum gignit, λ', 253. Phaeacibus indignatur, ν', 129. eorum navem lapidem facit, 162.
Nericum, oppidum, ώ, 376.
Neritum, mons, ί, 22. ν', 351.
Neritus, ε', 207.
Nestor cum filiis epulatur, γ', 32. cum Telemacho colloquitur, 68, 102. Graecorum à Trojâ reditum narrat, 130. Agamemnonis interitum refert, 253. Sacrificium Minervae parat, 417. currum Telemacho parari jubet, 474.
Nisus, σ', 126.
Noëmon, β', 386. ϒ, 630.
Notus et Zephyrus, navibus maximè perniciosi, α', 289.

O.

OCEANUS, λ', 638. ώ, 11.
Ocehalia, Θ', 224.
Ogygia insula, ή, 244.

Olympus, mons, λ′, 314.
Orchomenus, urbs, λ′, 283.
Orestes patrem ulciscitur, ά, 30, 298. γ′, 306.
Orion ab Aurorâ amatus, ί, 121. à Dianâ peremptus, 123. ab Ulysse conspicitur apud inferos, λ′, 571.
Orion, stella, ί, 274.
Orsilochus, Alpheï filius, γ′, 489. ί, 187.
Orsilochus, Idomenei filius, ν′, 260.
Ortygia insula, ί, 123. ί, 403.
Ortus, λ′, 307.

P.

PANDARI filiae, ύ, 66. à Venere enutritae, 68. ab Harpyis abreptae, 77.
Paphos, insula, Θ′, 363.
Parcae, ή, 197.
Parcam nemo evitat, ά, 29.
Parnassus, mons, ϝ′, 394.
Patriâ et parentibus nihil dulcius, ί, 34.
Patrocli animam videt Ulysses, λ′, 467.
Pauperes à Jove sunt, ζ, 208. ξ, 58.
Pelasgi, ϝ′, 177.
Pelias, Neptuni filius, λ′, 253.
Penelope, audito Phemii cantu, è thalamo descendit, ά, 328. à Telemacho reprehensa, revertitur; et Ulyssem deflet, 360, 365. Procos dolo ludit, β′, 93. propter Telemachi discessum, luget, δ′, 703, 719. Minervae supplicat, 761. et ab eâ solatio afficitur, 795, 840. Procis se ostendit, π′, 409. Antinoum increpat, 417. Telemachum reversum amplectitur, ρ′, 38. cum eo et Theoclymeno colloquitur, 100. mendicum Ulyssem accersi jubet, 508. è thalamo descendit ad Procos, σ′, 205. Telemachum reprehendit, 214. ab Eurymacho laudatur, 244. à Procis dona accipit, 301. Melantho ancillam objurgat, τ′, 90. cum Ulysse ignoto colloquitur, 103. Eurycleam eum lavare jubet, 357. Ulyssi somnium suum refert, 535. Dianae supplicatur, ύ, 60. Arcûs certamen Procis proponit, φ′, 1, 73. Antinoum reprehendit, 312. Eurycleae, reditum Ulyssis nuntianti, non credit, ψ′, 11, 81. Ulyssem non agnoscens, à Telemacho reprehenditur, 96. Ulyssem tandem agnoscit, et amplectitur, 205. cumque eo colloquitur, 209, 256, 301.
Periboea, ή, 57.
Periclymenus, λ′, 285.
Phaeaces, populi, ζ′, 4. navigatione peritissimi, ή, 108. Θ′, 247, 253. cursu, saltu, &c. praestant, Θ′, 247, 253. eorum principes duodecim, 390. Ulyssi dona dant, 399. eorum naves praestantissimae, 556. eorum navis in Saxum convertitur, ν′, 165.
Phaethus, promontorium, γ′, 296.
Phaethon, equus Aurorae, ψ′, 246.
Phaethusa, Solis boum custos, μ′, 132.
Pharmacum Helenae, discutiens tristitiam, δ′, 220.
Pharus, insula, δ′, 355.
Pheidon, Thesprotorum rex, ξ′, 316. ϝ, 287.
Phemius canit reditum Achivorum, ά, 325. reprehensus à Penelope, 337. canit procis, ρ′, 263. Ulyssi supplicat, χ′, 343. ab Ulysse et Telemacho servatur, 355, 371.
Pherae, γ′, 488.
Philoctetes, γ′, 190. arcu peritus, Θ′, 219.
Philoetius, bubulcus, ύ, 185. cum Ulysse ignoto colloquitur, 199. Ulyssem agnoscens amplectitur, 224. fores aulae claudit, 389. Procorum nonnullos interficit, χ′, 268, 285.
Philomelides, δ′, 343. ρ′, 134.
Phocae, δ′, 404.
Phoenices, Popali, re nauticâ celebres, ί, 414.
Phorcynis portus, ν′, 96.
Phrontis naucleri obitus, γ′, 278.
Phthia, λ′, 495.
Pieria, mons, ί, 66.
Pilae lusus, Θ′, 372.
Piraeus, Telemachi socius, ά, 539. Telemachi jussu Theoclymenum hospitio excipit, 545. ύ, 372. Telemachum alloquitur, ρ′, 74.
Pirithous, λ′, 630. φ′, 296.
Pisenor, praeco, β′, 38.
Pisistratus, γ′, 36, 400. Telemachum hospitio excipit, 37. cum eo ad Lacedaemonem curru vehitur, δ′, 1. Menelaum alloquitur, 155, 190. Pylum revertitur, ί, 195, 216.
Pleiades, ί, 272.
Polites, Ulyssis socius, κ′, 224.
Pollux, λ′, 299.
Polycasta, Nestoris filia, Telemachum lavat, γ′, 464.
Polyctor, ρ′, 207.
Polydamna, δ′, 228.
Polyphemus, Cyclops, Neptuni filius, ί, 70. ί, 187.
Polyphides, vates, ά, 252.
Pontonous, praeco, vinum distribuit, ή, 182. ν′, 53. Sedem ponit Cantori, Θ′, 65.
Pramnium vinum, κ′, 235.
Priami urbs, consilio Ulyssis capta, χ′, 230.
Proci, donum Ulyssis ingressi, epulantur, ά, 144. Phemii cantu delectantur, 151, 325. strepitum per domum faciunt, 365. δ′, 768. ρ′, 360. σ′, 393. Telemachum admirantur, ά, 381. π′, 409. ή, 268. domum abeunt, ά, 421. Telemachum deridet, β′, 324, 331. ante Ulyssis aedes ludunt, δ′, 625. ρ′, 167. Telemacho caedem moliuntur, δ′, 659, 669, 771, 842. parant navem ad insidias ei struendas, 778. in insidiis locant se, 847. re infectâ redeunt, π′, 351. nova ineunt consilia, 361. Ulyssis et Iri certamine delectantur, σ′, 40, 70, 99. mirantur Penelopae pulchritudinem, 211. ei dona afferunt, 290. Telemacho caedem struentes, sinistro omine deterrentur. ύ, 241. convivium parant, 250. malis rident alienis,

347. portentis diris circumdantur, 348, &c. Telemachum, ob hospites, derisui habent, 373. Ulyssis arcum frustrà tentant, φ', 144, 184, 245. eorum caedes incepta, χ', 8. armant se, 146. omnes interfecti, 383. eorum animae ad inferos deducuntur, ω, 1. corpora sepeliuntur, 416.
Procorum numerus, π', 245.
Procris, λ', 320.
Proserpina, κ', 491, 494. ejus lucus, 509.
Proteus, δ', 385. è mari egreditur, 450. Menelaï insidiis captus, in varias species sese transformat, 455. cum Menelao colloquitur, 461, &c. Mare subit, 570.
Psyria insula, γ', 171.
Pudor mendico non bonus, ρ', 347
Pylus urbs, γ', 4, 485.
Pyriphlegethon, fluvius infernalis, κ', 513.

R.

REGIS probi felicitas, σ', 109.
Rhadamanthus, δ', 564. ω, 324.
Rhethrum, portus, ω, 186.
Ridere malis alienis, υ, 347.

S.

SACRORUM faciendorum ritus, γ', 430. λ', 23. μ', 356. ξ', 422.
Salmoneus, λ', 235.
Same, insula, ω, 246.
Samus, ι, 29.
Scheria, insula, ι, 34. ξ, 8.
Scylla, μ', 73. sex Ulyssis socios devorat, 245.
Scyrus, λ', 508.
Senum mos est mollitèr dormire, ω, 254.
Siculi, Populi, υ, 383.
Sidonia, ρ', 285.
Sidonii, δ', 84.
Similem ad similem ducit Deus, ρ', 218.
Sintiae, Populi, θ', 294.
Sirenes, omnes homines mulcent, μ', 39. Ulyssi canunt, 185.
Sisyphus, λ', 592.
Sol Diis hominibusque lucet, γ', 2. videt et audit omnia, λ', 108. μ', 323.
Sol Vulcano nuntium fert de Marte et Venere, θ', 269. apud Deos, de bobus occisis conqueritur, μ', 376.
Solis boves et oves, μ', 128, 262. ab Ulyssis sociis mactantur, 353.
Solis defectio, υ, 356.
Solis portae, ω, 12.
Somni portae, σ', 562.
Somnia, alia irrita, alia veri praesaga, σ', 564.
Somnus, laborum et solicitudinum omnium requies, υ, 85. ψ', 342.
Somnus nimius, molestus, ι, 393.
Sparta, λ', 459. ρ', 412.
Stercorationem Homero notam observat Victorius, ω, 226.
Sternutatio, boni omnis, ρ', 541.
Stygia aqua, κ', 514. jusjurandum gravissimum, ι, 185.
Sunium, promontorium, γ', 278.
Syria, insula, ι, 402.

T.

TALIS ludunt Proci, ω, 107.
Tantalus, λ', 581.
Taphii, Populi, ω, 181. ι, 426.
Taygetus, mons, ζ', 103.
Telemachus Minervam Mentae assimilatam hospitio excipit, ω, 119. et cum eâ colloquitur, 156, &c. matrem reprehendit, 345. cum Procis colloquitur, 367, &c. cubitum it, 425. Achivos convocat, β', 6. infortunia sua in concilio exponit, 40, 130. navem petit, 212. Minervam precatur, 260. Procis minatur, 315. ab Eurycleâ viatica petit, 349. navem parat, sociosque congregat, 389, 391. navem conscendit, 416. Pylum advenit, γ', 4. à Minervâ animatur, 13, 25. apud Nestorem amicè excipitur, γ', 34. cum Nestore colloquitur, 75, 247, &c. à Minervâ reprehenditur, 229. cum Pisistrato currum conscendit, 481. Lacedaemonem advenit, δ', 1. Menelaï aedes admiratur, 44, 71. à Menelao benignè excipitur, 47. ab Helenâ agnoscitur, 143. cum Menelao colloquitur, 315, &c. Pisistratum de reditu monet, ι, 46. à Menelao petit, ut se dimittat, 65, 87. muneribus donatur, 113, 125. currum conscendit, 145. accepto Aquilae augurio, abit, 182. Pisistratum alloquitur, 195. socios hortatus, Minervae sacra facit, 222, 258. cum Theoclymeno colloquitur, 265. eumque in navem suscipit, 282. à Pylo solvit, 287. Ithacam redit, 494. Theoclymenum allocutus, Accipitris omen conspicit, 524. Theoclymenum Piraeo commendat, 538. ad Eumaeum divertit, 554. cum eo et Ulysse ignoto colloquitur, π', 30, &c. Eumaeum ad Penelopen mittit, 130. Ulyssem agnoscens amplectitur, 213. Procorum numerum recenset, 245. et de eorum caede cum Ulysse deliberat, 256. Eumaeum reversum interrogat, 460. ad urbem proficiscitur, ρ', 26. à Penelope de itinere interrogatur, 41. Piraeum dona Menelaï servare jubet, 78. Penelopae itineris successum refert, 107. Ulyssi mendico cibum dat, 342. Eumaeum reprehendit, 392. et Antinoum, 396. ad Penelopes sermonem sternuit, 541. Eumaeum dimittit, 599. Ulyssem cum Iro certaturum animat, σ', 60. Penelopae de hoc certamine respondet, 225. Procos reprehendit, 404. cum Ulysse arma in Thalamum deponit, σ', 31. Parietes domûs lucentes observat, 36. Eurycleam de hospite interrogat, υ, 128. ad concionem it, 146. Ulyssi dat cibum et potum, 257. Ctesippum increpat, 303. Agelao,

de matris nuptiis, respondet, 338. secures statuit, et Ulyssis arcum tentat, φ', 120, 124. arcum deponit, 136. matrem alloquitur, 344. arcum Ulyssi dari jubet, 369. Ulyssis nutu monitus, se accingit, 431. Amphinomum interficit, χ', 91. Patri arma affert, 112. thalami januam claudi jubet, 157. Procorum nonnullos interficit, 267, 284, 294. Phemium et Medonta servandos monet, 356. Eurycleam vocat, 395. cum famulis domum verrit, 454. ancillas impudicas suspendit, 465. matrem reprehendit, ψ', 96. cum Ulysse de Ithacensium irâ evitandâ consulit, 123. cum Ulysse et famulis urbe egreditur, 371. apud Laërtem convivium parat, ω', 362. fortem se praestiturum patri pollicetur, 509. cum Ulysse Ithacenses aggreditur, 525.

Telemus Cyclopum vates, ι', 508.

Temese, urbs, ω', 184.

Tenedos, γ', 159.

Thebae conditae, λ', 262.

Theoclymenus, vates, ad Telemachi navem confugit, ι', 223, 256. ejus genus, 225. rogat, ut in navem suscipiatur, 277. augurium interpretatur, 531. hospitio excipitur à Piraeo, 545. ρ', 84. υ', 372. Penelopae de Ulyssis reditu vaticinatur, ρ', 151. Procis malum imminens praedicit, υ, 350. exit aedibus Ulyssis, 371.

Theseus, λ', 321, 630.

Thesproti, Populi, ξ', 315, 316.

Thetis, auditâ Achillis morte, mari egreditur, ω', 47. certamina funebria ei instituit, 85.

Thoas, ξ', 499.

Thoösa, Polyphemi mater, ω', 71.

Thracia, θ', 361.

Thrasymedes, Nestoris filius, bovem occidit, γ', 448.

Thyestes, ϑ', 517.

Tiresias, vates caecus, κ', 492. solus ex umbris sapiens, 494. Ulyssi apparet, λ', 90. de reditu ei monita dat, et futura praedicit, 99. docet eum quâ ratione ab umbris agnoscatur, 245. Orci domum subit, 249.

Tithonus, ι', 1.

Tityus, Terrae filius, ψ', 324. à Vulturibus laniatur, λ', 577.

Trinacria, Solis insula, λ', 106. μ', 127.

Trojae excidium à Demodoco cantatum, θ', 514.

Tydides in equo Trojano, ϑ', 280.

Tyro, β', 120 λ', 234.

U. V.

VENTER multorum malorum causa, ρ', 286, 474.

Ventos quatuor in Ulyssem excitat Neptunus, ι', 295, 296. ventos utre inclusos Ulyssi dat Aeolus, κ', 19.

Venus cum Marte deprehenditur à Vulcano, θ', 296. à Vulcano liberata, Paphum abit, 362. Pandari filias enutrit, ω', 63. nuptias iis petit à Jove, 73.

Vinum suavissimum et generosissimum, ζ', 196. Vinum variè homines afficit, ξ', 464. ϕ', 122. Centaurum labefecit, φ', 295.

Ulysses, maximis erroribus jactatus, plurimos dolores passus, ω', 1. sui sociorumque reditûs cupidissimus, ε, 13. à Calypso detentus, 14, 55. ϑ', 558. summo patriae revisendae desiderio affectus, ω', 57. ejus reditus à Neptuno impeditus, 74. ad Trojam consiliis praestantissimus, γ', 120. verberibus caesus, urbem Trojam dolosè ingreditur, ϑ', 244. ubi ab Helenâ solâ agnoscitur, 250. in equo Trojano Anticlum cohibet, nè Graecos prodat, 271, 287. in Lesbo, cum Philomelide certat, 342. ζ', 133. invitus à Calypso detentus, in littore sedet perpetuò lugens, mareque intuens, ι', 82, 151. cum Calypso de reditu colloquitur, 172. et cibum sumit, 200. Calypsûs monitu ratem sibi compingit, 243. ab eâ dimittitur, 263. navigat, sidera observans, 270. à Neptuno conspicitur, 282. procellâ ingruente, sortem suam luget, 298. rate excussus, mari submergitur, 315, 319. ratem repetit, fluctibusque et ventis jactatur, 324. à Leucotheâ vittam accipit, 351. rate penitùs confractâ, ligno uno insidens vehitur, 370. dies et noctes duo, fluctibus jactatur, 388. terram tandem vidit, 392. fluctuumque et scopulorum pericula difficillimè elapsus, littus attingit, 452. Leucotheae vittam in flumen remittit, 459. terram osculatur, 463. arbustum ingressus, foliis tegit se, 476. somno experrectus, arbusto egreditur, ζ', 127. Nausicaae et ancillis se ostendit, 137. Nausicaae supplicat, 148. ab eâ vestitu donatur, 214. flumine lotus vestibusque indutus, Nausicaae admirationem movet, 237. cibo reficitur, 248. Minervae supplicat, 323. nebulâ septus à Minervâ, ad Alcinoï aedes perducitur, ω', 14, 37, 82. earum splendorem miratur, 83, 134. ingressus, Areten supplex orat, 142. ab Alcinoo benignè excipitur, 167. et ab ipso dimissionem petit, 222. interrogatus, Aretae suos labores narrat, 241. septennium in insulâ Ogygiâ detentus, 259. cum Alcinoo colloquitur, 302. dormitum it, 343. Phaeacibus admirationem movet, θ', 17. Demodoci cantu dolet, 83. ad certamen provocatus, Euryalum reprehendit, 165. disco omnes superat, 186. Phaeacibus vires suas ostentat, 202. Phaeacum tripudium miratur, 264, 383. Demodoci cantu delectatur, 368. ab Euryalo, ense donatur, 403. muneribus donatur et à Phaeacibus, 417. ι', 16. item ab Aretâ, θ', 441. Nausicaae gratias agit, 463. Cantori cibum mittit, 474. Demodoco Trojanum excidium canente, lachrymas fundit, 521. ab Alcinoo interroga-

tus, erroris sui historiam refert, ι, 1. Ithacam describit, 25. Ciconum urbem depopulatus, ab ipsis deindè praelio superatur, 40, 47. procellâ affligitur, 67. Terram Lotophagorum appellitur, 84. indéque ad Cyclopas, 106. cum sociis duodecim, Polyphemi antrum ingreditur, 195, 216. cum eo colloquitur, 258. vinum ei dat, 353, 360. nomen sibi fingit Outin, 366. Cyclopi oculum eruit, 380. scipsum et socios sub ovibus celat, 425. Cyclopi insultat, 475, 502. ad caeteros socios revertitur, 543. Aeoliam advenit, κ', 1. ab Aeolo amicè excipitur, 14. ventisque utre inclusis donatur, 19. ad eum iterùm delatus, insulâ expellitur, 72, 76. Laestrygoniam advenit, 81. ubi naves sociosque plurimos amittit, 118, 132. ad Aeaeam, Circes insulam, venit, 135. cervum configit, 161. socios animat, 172. sociorum partem ad Circes aedes mittit, 208. Circen aditurus, à Mercurio accipit Moly, 302. Circes aedes ingressus, cum eâ colloquitur, 336, 383. lavatur, ciboque reficitur, 360, 371. ad navem redit, 407. reliquosque socios indè ad Circen ducit, 446. Circen de reditu consulit, 483, 501. socios ad iter instituendum hortatur, 547. ad Cimmerios appellitur, λ', 13. mortuis sacra facit, 24. Elpenoris umbram videt et alloquitur, 51, 56. matris animam videt, 84. Tiresiae umbram consulit, 90. matrem alloquitur, 162. et amplecti frustrà conatur, 203. umbras alias complures videt, 234, &c. ab Alcinoo discedendi copiam petit, 353. cum Agamemnonis animâ colloquitur, 395. cum Achillis, 476. Ajacem videt, 542. et alloquitur, 552. videt Minoëm, 567. Orionem, 571. Tityum, 575. Tantalum, 581. Sisyphum, 592. cum Hercule colloquitur, 614. ad navem redit, 635. ad Circes insulam reversus, Elpenori exequias facit, μ', 8. cum Circe de futuro itinere colloquitur, 36. navem conscendit, 145. Sociis Circes et Tiresiae vaticinia exponit, 154, 271. ad Sirenum insulam appulsus, sociorum auribus ceram indit, 166, 173. Sirenum cantum audire cupit, 192. socios animat, 207. armat se, 226. Scyllam et Charybdin effugit, 260. ad Solis insulam appulsus, Socios monet, nè Solis pecora violent, 271, 297, 320. Solis bobus occisis, luget, 370. nave confractâ, malo et carinae insidens vehitur, 425, 444. ad Charybdin iterùm defertur, 430. caprifico suspensus servat se, 432. ad Calypsûs insulam appellitur, 447. Ithacam redire vehementèr cupit, ν', 30. abiturus, Alcinoum alloquitur, 37. et Aretam, 58. Phaeacum nave dormiens Ithacam defertur, 79, 95. terrae exponitur, 119. patriam non agnoscens, luget, 199, 219. Phaeacum dona recenset, 217. cum Minervâ, Pastori assimilatâ, colloquitur, 227. eam agnoscens alloquitur, 311. patriâ agnitâ, terram osculatur, 354. Nymphis supplicat, 355. cum Minervâ de procorum caede deliberat, 372. in senem mendicum ab eâ transformatur, 429. Eumaeum adit, ξ', 1. canum ingruentum furorem evitans, humi sedet, 30. ab Eumaeo benignè exceptus, gaudet, 48, 51. cibo et potu donatur, 79, 109. cum Eumaeo colloquitur, 114, &c. ex Cretâ se ortum fingit, historiamque commentitiam refert, 199. laenam petit, 460. in pellibus decumbit, 520. cum Eumaeo coenat, ι, 300. eum alloquitur, 306. de patre et matre quaerit, 346. Eumaei genus et fortunas exquirit, 382. jentaculum parat, π', 1. Telemachum advenientem audit, 5. ei assurgit, 42. de procis eum interrogat, 90. à Minervâ monitus, Telemacho notum se facit, 186, 202. eum osculatur, 190. cumque eo de procis interficiendis consultat, 235, &c. ad urbem ire cupit, ρ', 17, 194. cum Eumaeo, baculo innitens, proficiscitur, 200. à Melantheo insultatur, 215. cum Eumaeo ad aedes suas pervenit, 260. ab Argo cane agnoscitur, 291. de eo Eumaeum interrogat, 305. domum ingreditur, 336. Telemacho gratias agit, 354. apud Procos mendicat, 365. ab Antinoo petit, 414. ab eo scabello feritur, 462. procos alloquitur, 467. ab Eumaeo ad Penelopen accersitur, 551. Penelopae responsum mittit, 560. ab Iro lacessitur, σ', 8, 25. procos alloquitur, 51. se accingit, 65. cum Iro certat, 88. eum humi sternit, 97. et per vestibulum pede extrahit, 99. cibo et vino donatus, Amphinomum alloquitur, 123. in Trojam abiens, uxori monita dat, 256. procos à Penelope delusos videns, gaudet, 280. ancillas alloquitur, 311. à Melantho objurgatur, 325. eam increpat, 336. lampadibus lucem praebet, 342. ab Eurymacho lacessitur, 349. et scabello petitur, 393. cum Telemacho arma in thalamum deponit, τ', 31. à Melantho iterùm objurgatur, 65. eam reprehendit, 70. à Penelope interrogatus, fictam historiam refert, 172. eam miseratus, dolo lachrymas occultat, 210. Ulyssis ad Trojam euntis vestitum depingit, 225. ejusque praeconem, 244. Ulyssem reversurum esse asserit, 270, 300. ab Eurycleâ, eum lavante, ex cicatrice agnoscitur, 392. ab avo Autolyco nominatur, 409. ad Parnassum proficiscitur, 413. cum Autolyci filiis it venatum, 429. ab apro vulneratur, 449. eum occidit, 452. incantatione sanatur, 457. Eurycleam cohibet, nè se prodat, 479. lavatur, 505. Penelopes somnium interpretatur, 555. ad arcûs certamen procis proponendum eam hortatur, 583. cubile sibi ipse sternit, ω, 1. cor suum alloquitur, 17. anxiè secum de procorum caede deliberat, 24, 28. à Minervâ solatio afficitur, et in somnum vertitur, 30, 54. uxoris flentis vocem audit,

92. à Jove signa poscit, 97. de procorum insolentiâ conqueritur, 169. à Melanthio convitiis proscinditur, 177. Bubulcum alloquitur, 226. à Telemacho ad limen collocatur, 257. à Ctesippo, bovis pede, petitur, 299. Sardonium risum edit, 302. ab Euryto arcum accipit, φ', 30. ei dat ensem, 34. Telemachum nutu prohibet, nè arcum tendat, 129. domo egressus, Eumaeo et Philoetio se notum facit, 190. à flendo eos cohibet, 227. iisque mandata dat, 230. à procis arcum poscit, 281. ab Antinoo reprehenditur, 287. arcum accipit, 379. eum omni ex parte explorat, 393. et facilè tendit, 409. sagittam mittit per omnia foramina, 421. Telemacho innuit, 431. pannis nudatus alloquitur procos, χ', 4. Antinoum interficit, 15. procis se manifestat, 34. Eurymachum interficit, 81. procorumque alios, 114. armat se, 122. Eumaeum et Philoetium mittit Melanthium capturos, 171. opem à Mentore petit, 208. à Minervâ objurgatur, 225. procorum alios interimit, 266, 283, 292, 307. Leiodem alloquitur, 320. eum interficit, 328. Medonta animat, 372. procos omnes occisos videt, 383. Eurycleam ab exultando cohibet, 409. mortuos efferri jubet, 437. ancillasque impudicas suspendi, 441. thure domum suffit, 493. à famulis amplexu et osculis fovetur, 498. Telemachum de Ithacensium irâ vitandâ consulit, ψ', 117. pulchritudine et gratiâ perfunditur à Minervâ, 156. uxorem reprehendit, quòd se non agnoscat, 166. lectum suum conjugalem describit, 184. à Penelope agnoscitur, 205. eam amplectens, lachrymas fundit, 233. ei futuros suos labores memorat, 248, 265. cubitum it, 296. historiam erroris sui uxori refert, 306. in agrum abiturus, mandata ei dat, 349. cum filio et servis urbe egreditur, 370. ad Laërtis domum eos mittit, ά, 212. ipse patrem solum invenit, 225. eum alloquitur, 243. fictam de se historiam narrat, 302. patrem osculatur, et ei notum se facit, 319. eum animat, 356. cum eo domum proficiscitur, 360. lotum eum et ornatum miratur, 369. à Dolio et filiis amicè excipitur, 396, 408. et cum iis prandet, 411. Ithacensibus advenientibus, armat se, 495. Telemachum animat, 504. Ithacenses aggreditur, 525. cum ipsis foedus init, 545.

Ulyssis certamen cum Achille, à Demodoco cantatum, 9', 75.

Ulyssis divitiae, ξ', 100.

Ulyssis mors à Tiresiâ praedicitur, λ', 133.

Ulyssis socii, suâ stultitiâ perierunt, ά, 7. loto pasti, redire nolunt, ί, 94. à Cyclope devorantur, 286, 311, 344. Ulyssem cohibent, nè Cyclopem irritet, 493. utrem ventorum solvunt, κ', 47. à Laestrygonibus perduntur, 122. cervum ab Ulysse occisum mirantur, 179. à Circe in porcos vertuntur, 235. formae pristinae restituuntur, 391. Ulyssem ab Eurylocho interficiendo arcent, 441. eum de reditu monent, 471. Ulyssem malo affligant, ά. 179. à Scyllâ devorantur, 245. fame vexantur, 352. Solis boves mactant, 352. mare merguntur, 417.

Umbrae mortuorum Ulyssi apparent, λ', 36.

Ursa, stella, ί, 273.

Vulcanus Marti dolos struit, 9', 272. eum cum Venere deprehendit, 300. Deos convocat, 305. et de injuriâ conqueritur, 308. à Mercurio rogatus, Martem dimittit, 359.

Vulneris incantatio, ε', 457.

Z.

ZACYNTHUS, insula, ά, 246.

Zephyri aurae, homines refrigerant, ἀ, 567.

Zephyrus, ventus vehemens, ί, 295. aquosus, ξ', 458.

Zethus, λ', 261. ε', 523.

Excudebat C. Stewart,
Academiae Edinensis Typographus.